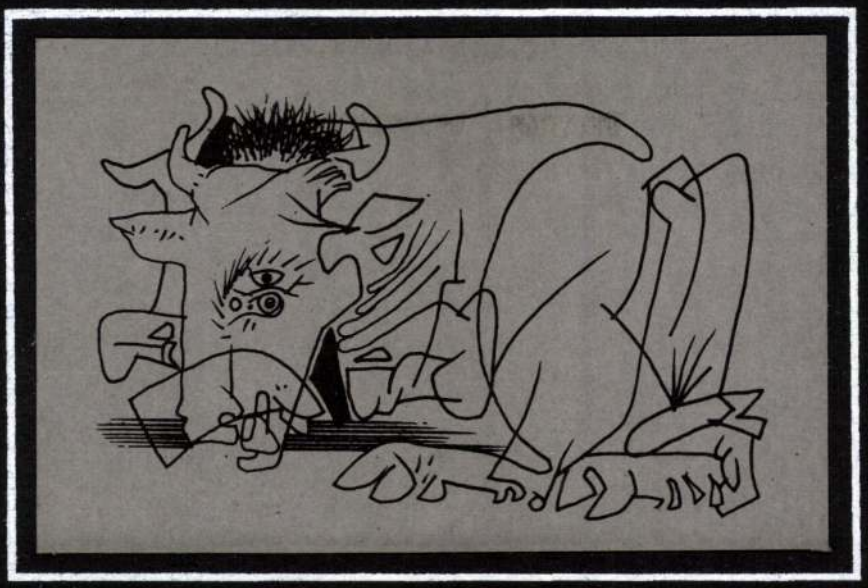

FELEDY GYULA

FELEDY GYULA KIÁLLÍTÁSA

A VIGADÓ
GALÉRIÁBAN
A MAGYAR
NÉPKÖZTÁRSASÁG
MŰVÉSZETI
ALAPJÁNAK
KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

1985. NOV. 15.–DEC. 15-IG

— Az elmúlt öt esztendőben — utolsó budapesti kiállításom óta — készült munkáimból válogattam e kiállítás anyagát. Válogattam csupán annyiban, hogy a nálam található, tehát könnyen hozzáférhető dolgaimat hoztam és eleve lemondtam azokról, melyek időközben akár intézményekhez, akár magánszemélyekhez kerültek. A kölcsönkérés gondját ugyanis akkor sem vettem nyakamba, ha elkerült munkáim egyikét-másikát netán a sikerültebbek közé is sorolom. Pedze ezzel sem magamat, sem a kedves Nézőt nem áltatom, hogy az érintett időszakról akár egy teljesebb összeállítással ennél alapvetőem előnyösebb képet mutathatnék. Már, ha egyáltalán egy úgynevezett „kedvezőbb megvilágítás óhajára maradt volna még bennem eredendő hiúság. Mert, ha valaha lehettek — voltak — is a művészet (értendő itt: saját munkásságom) közösségi fontosságát illető naív hiedelmeim, azok mára már bizonyosan ambícióim csupán csekélyke üzemanyagát képesek szolgáltatni. — Managság ezért, ha olykor a géemkásodó művészetszervezeti struktúrában egy-egy pillanatban nehezen találom helyemet, vagy mesterségem lappangó funkcionális zavarai a kórokozók szokásosnál nagyobb dózisait küldik rám, munkámhoz erőt, némi biztatást csak életemnek oly közegben (korban) zajlott szakaszából merítheték, melyben a létezés elemi gondjai között még, a művészet belső bajai — finoman szólva — kívül estek sorsom határain. — fay.

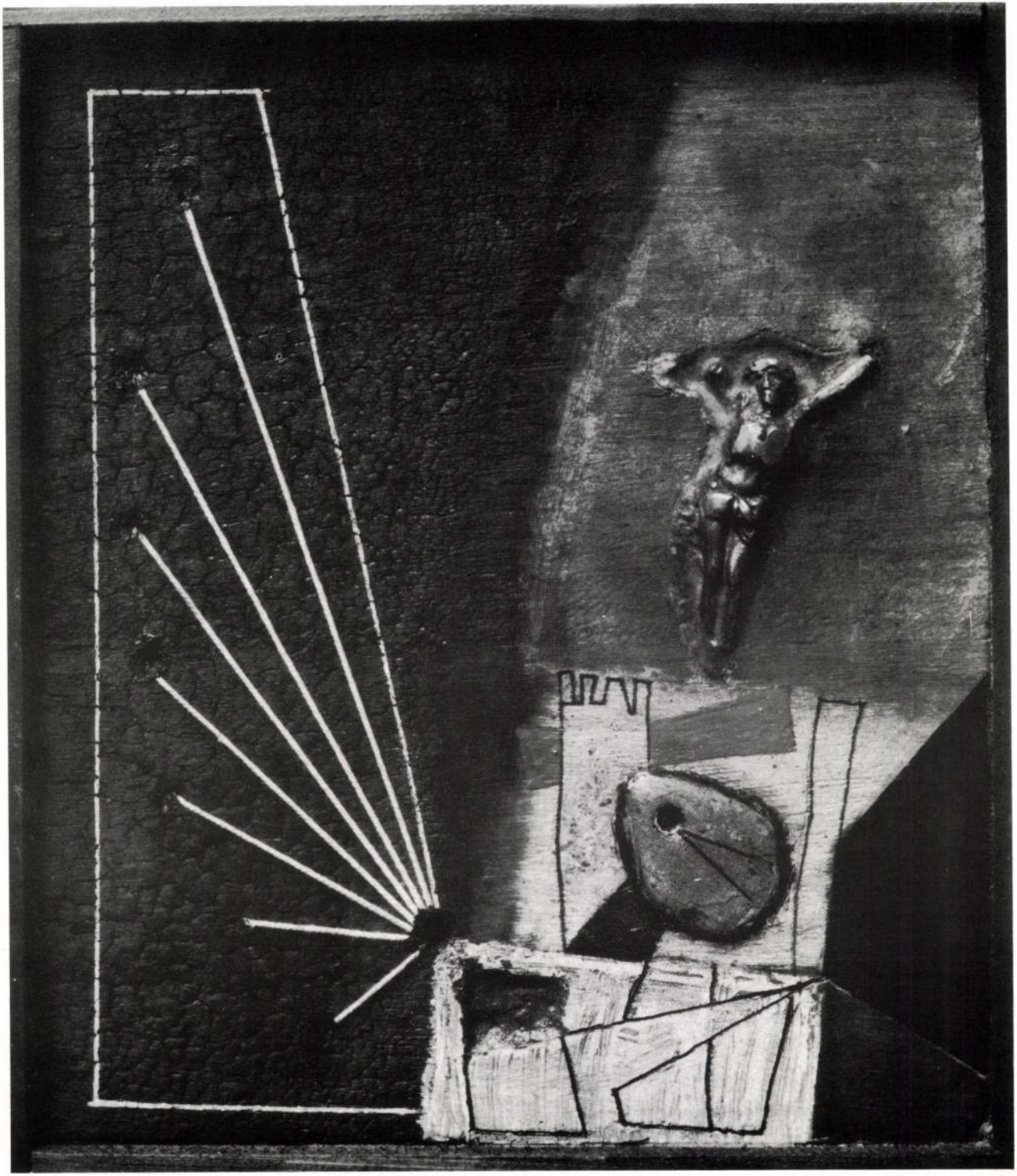

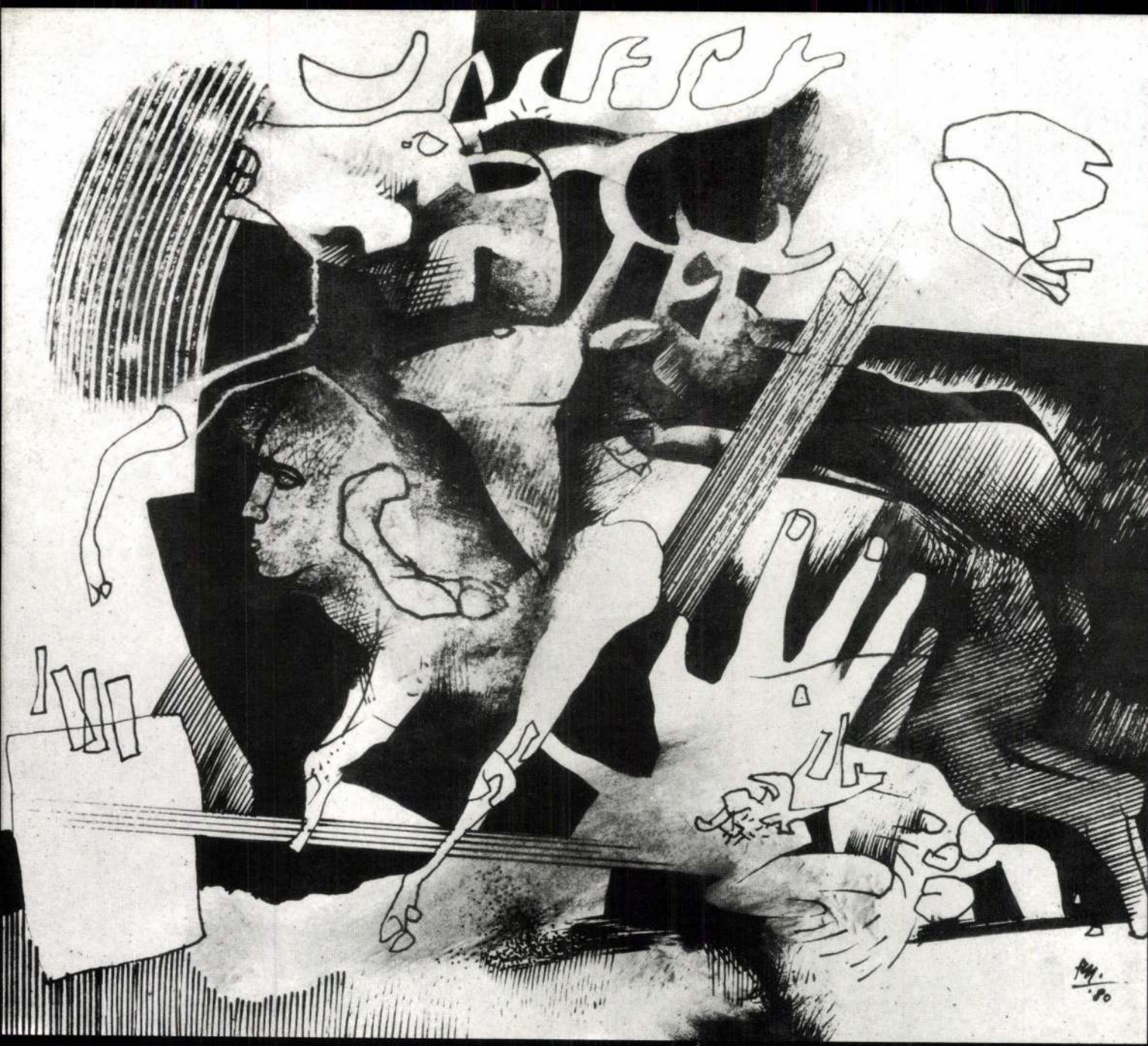

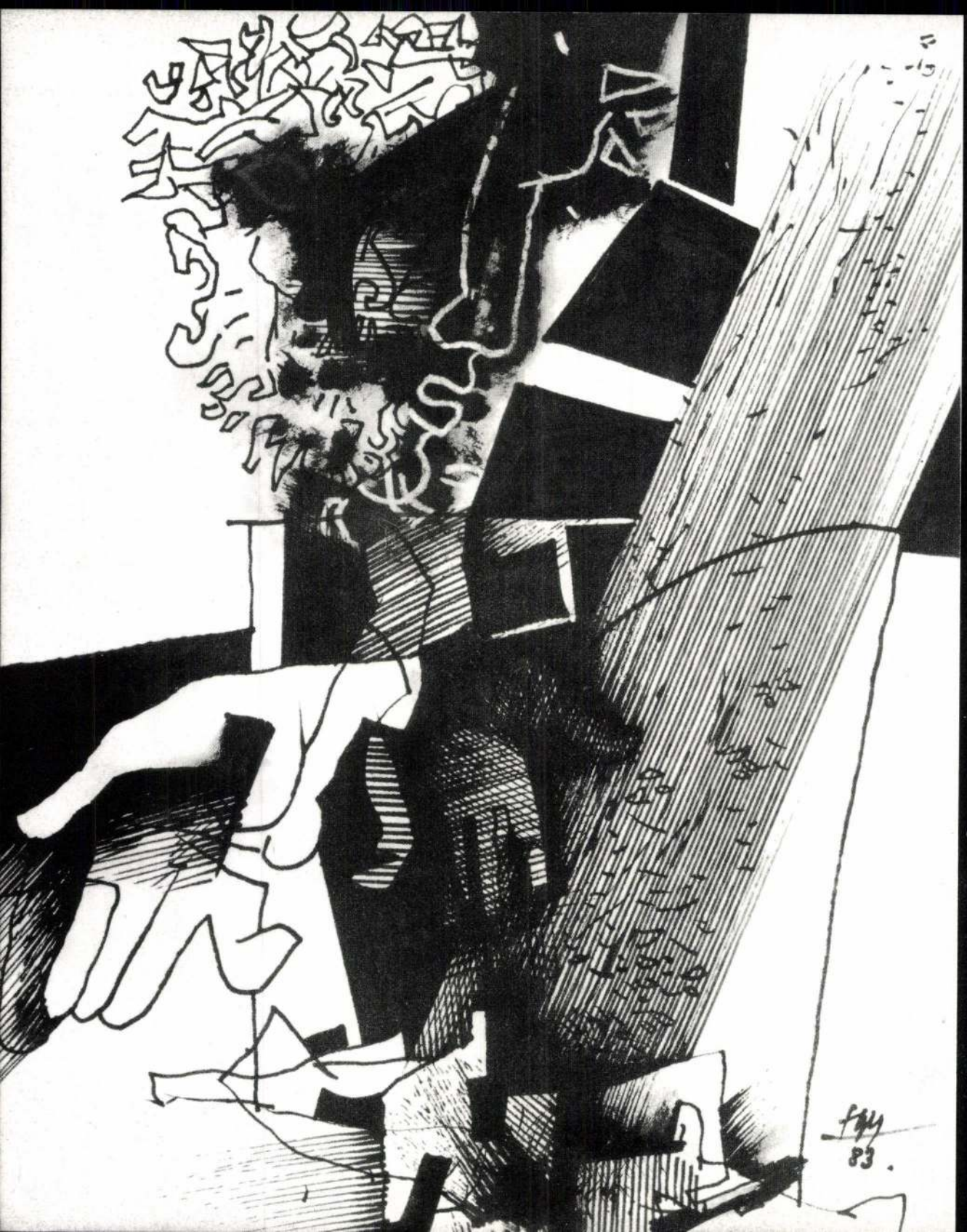
83.

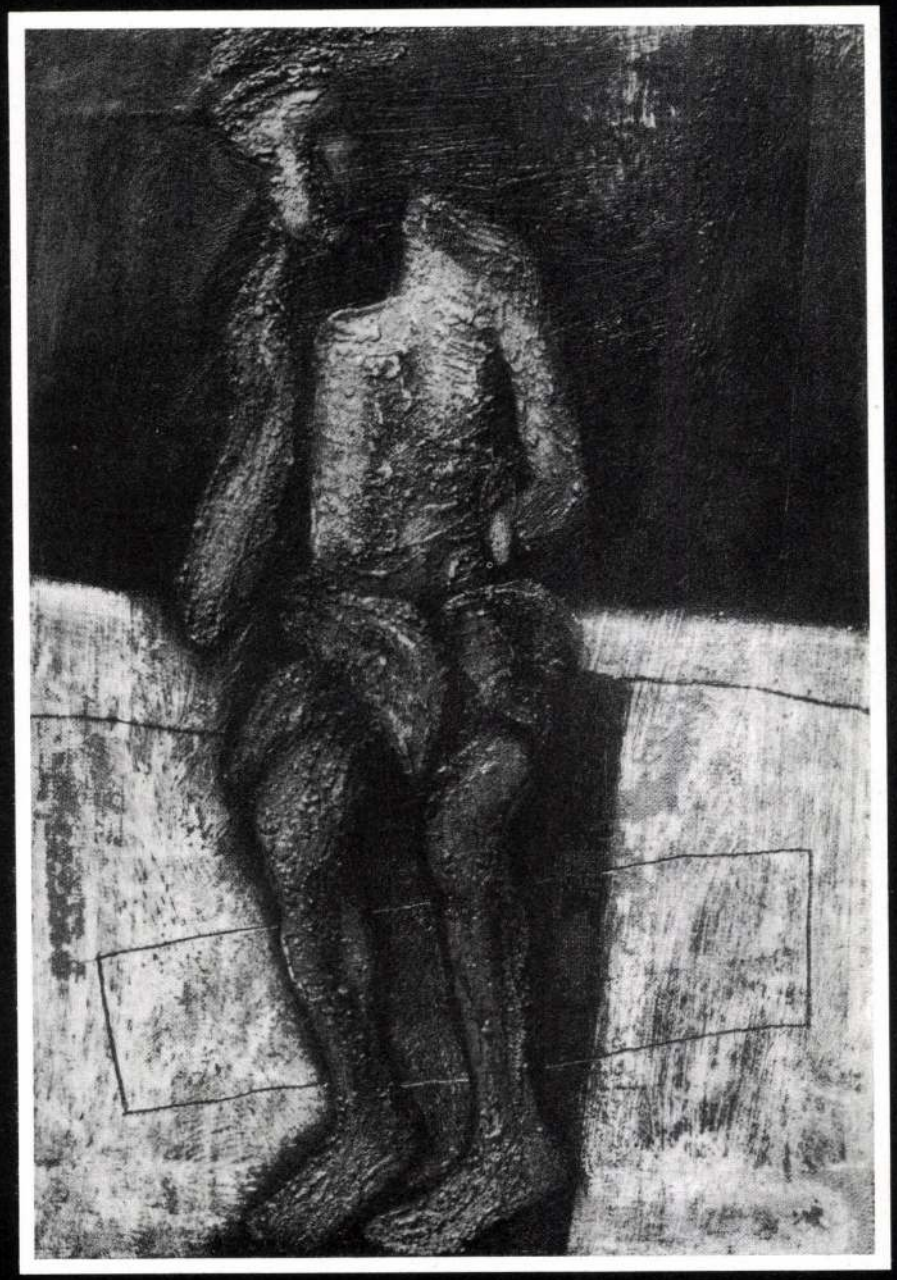

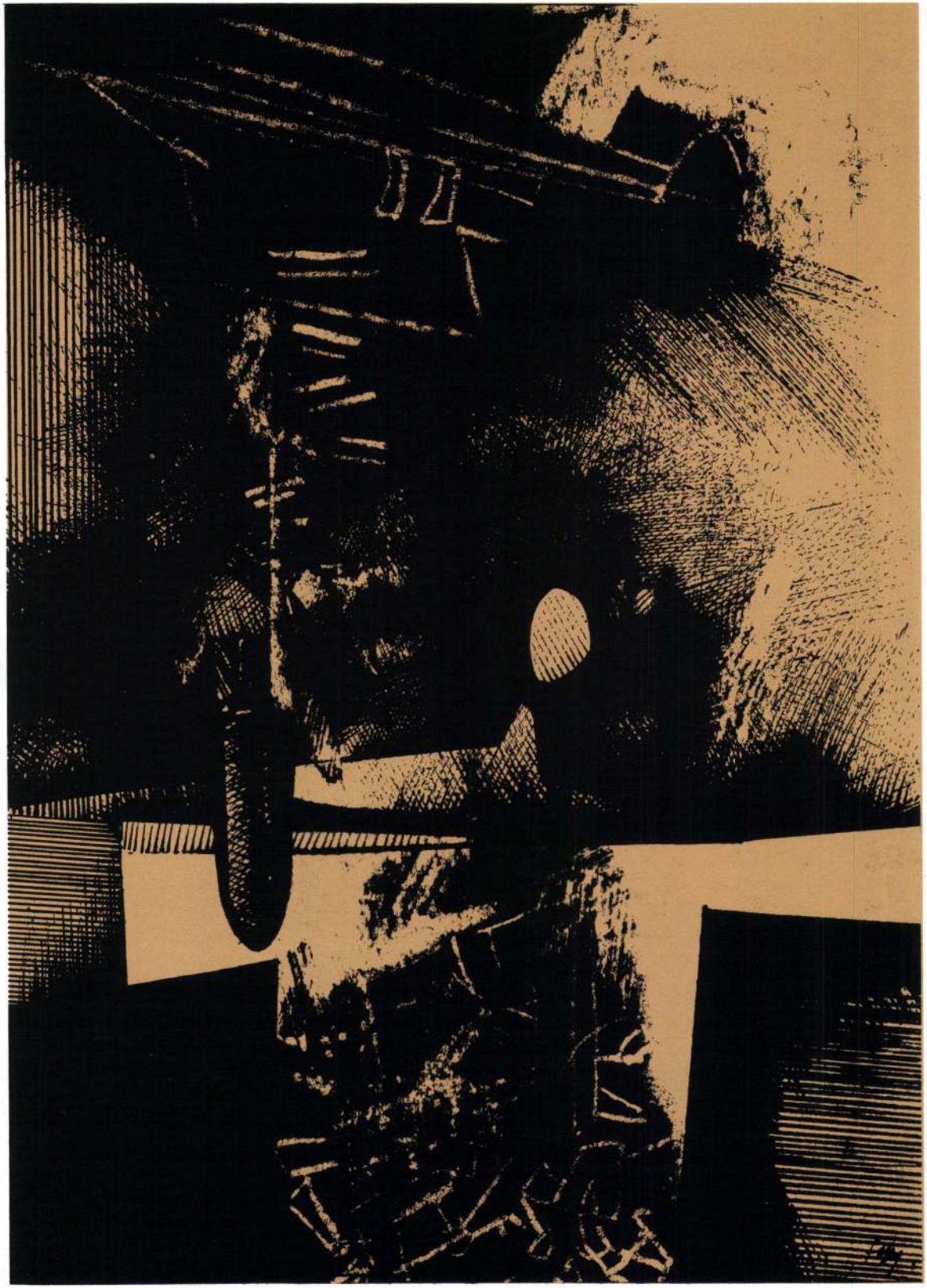

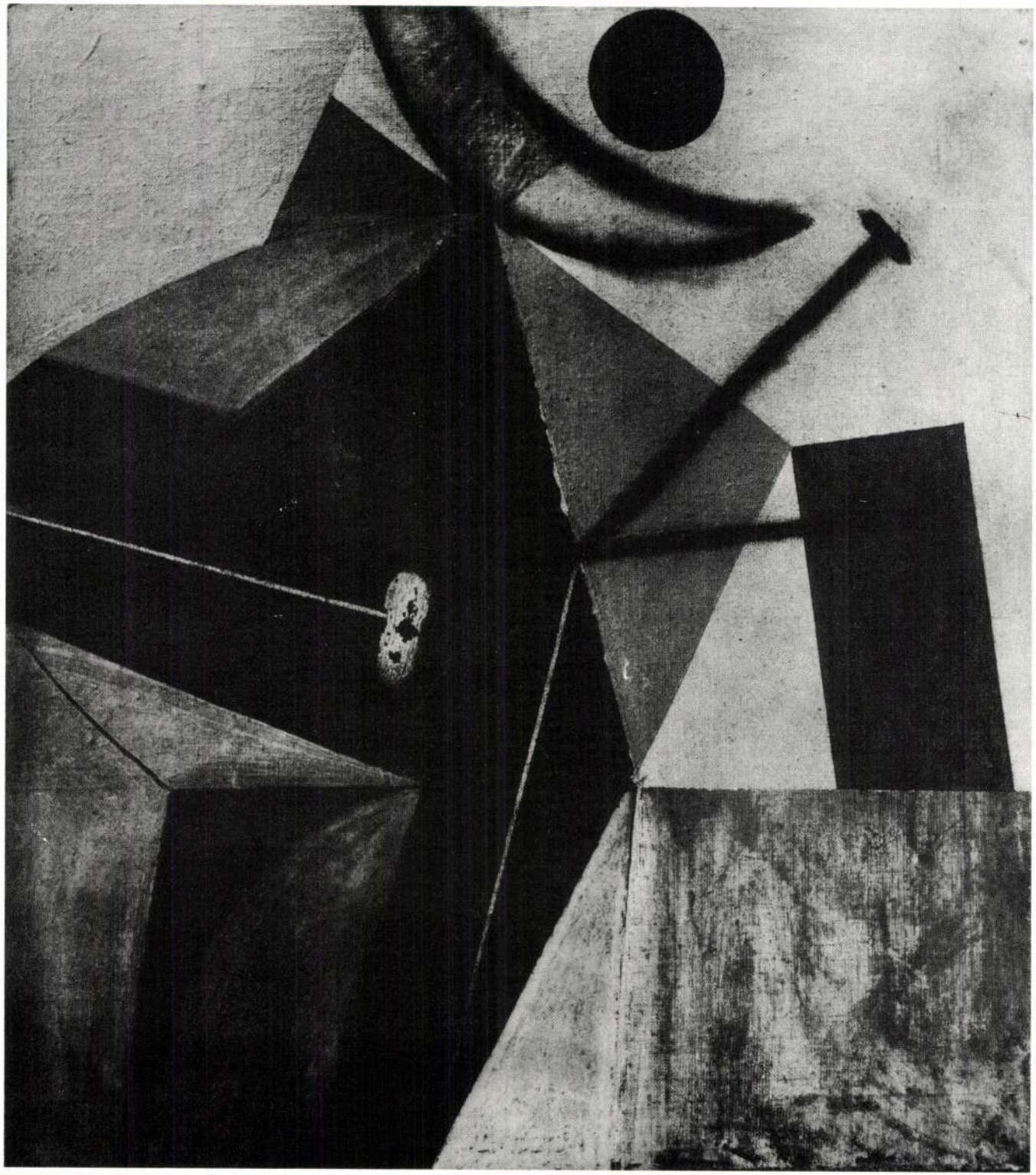

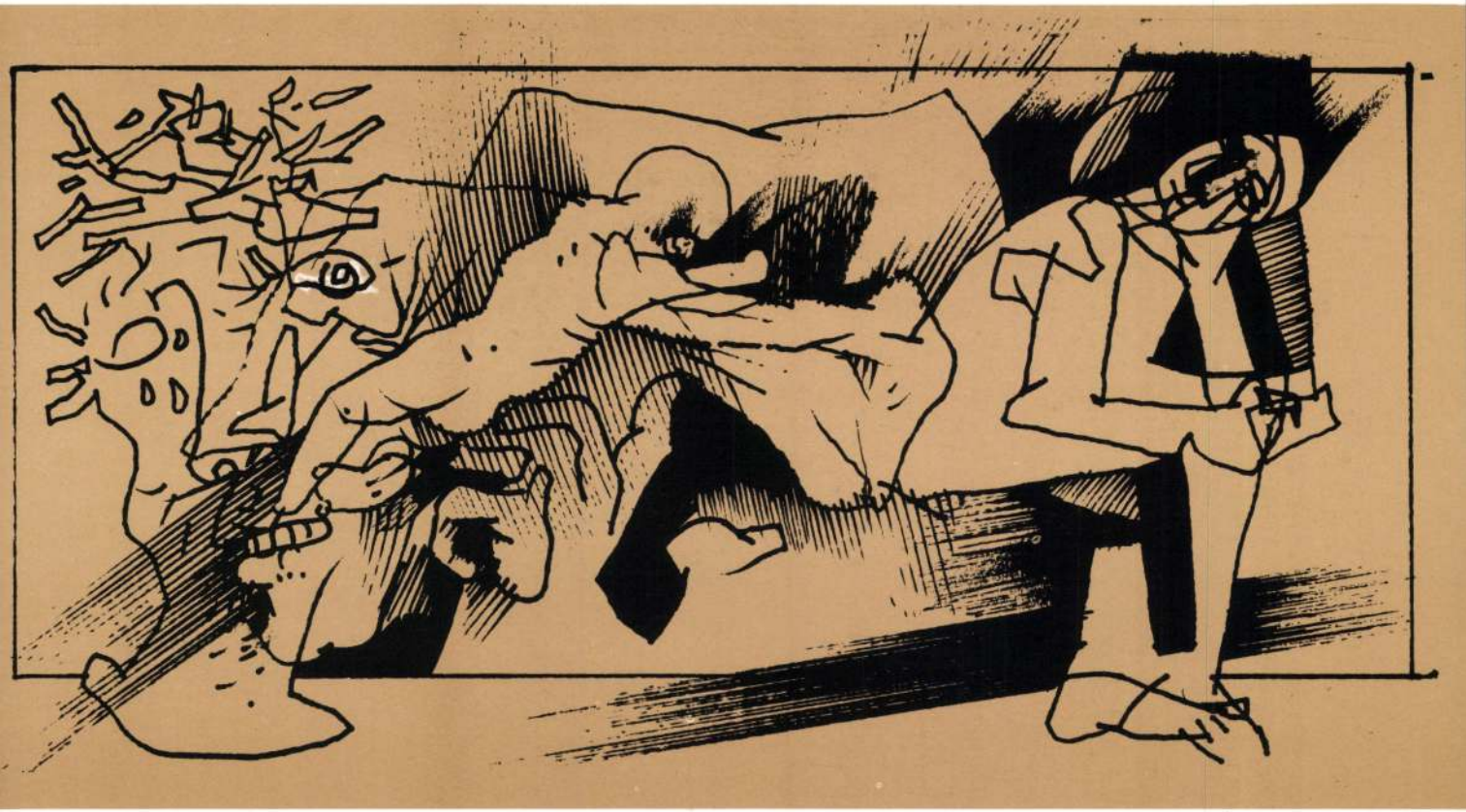

62

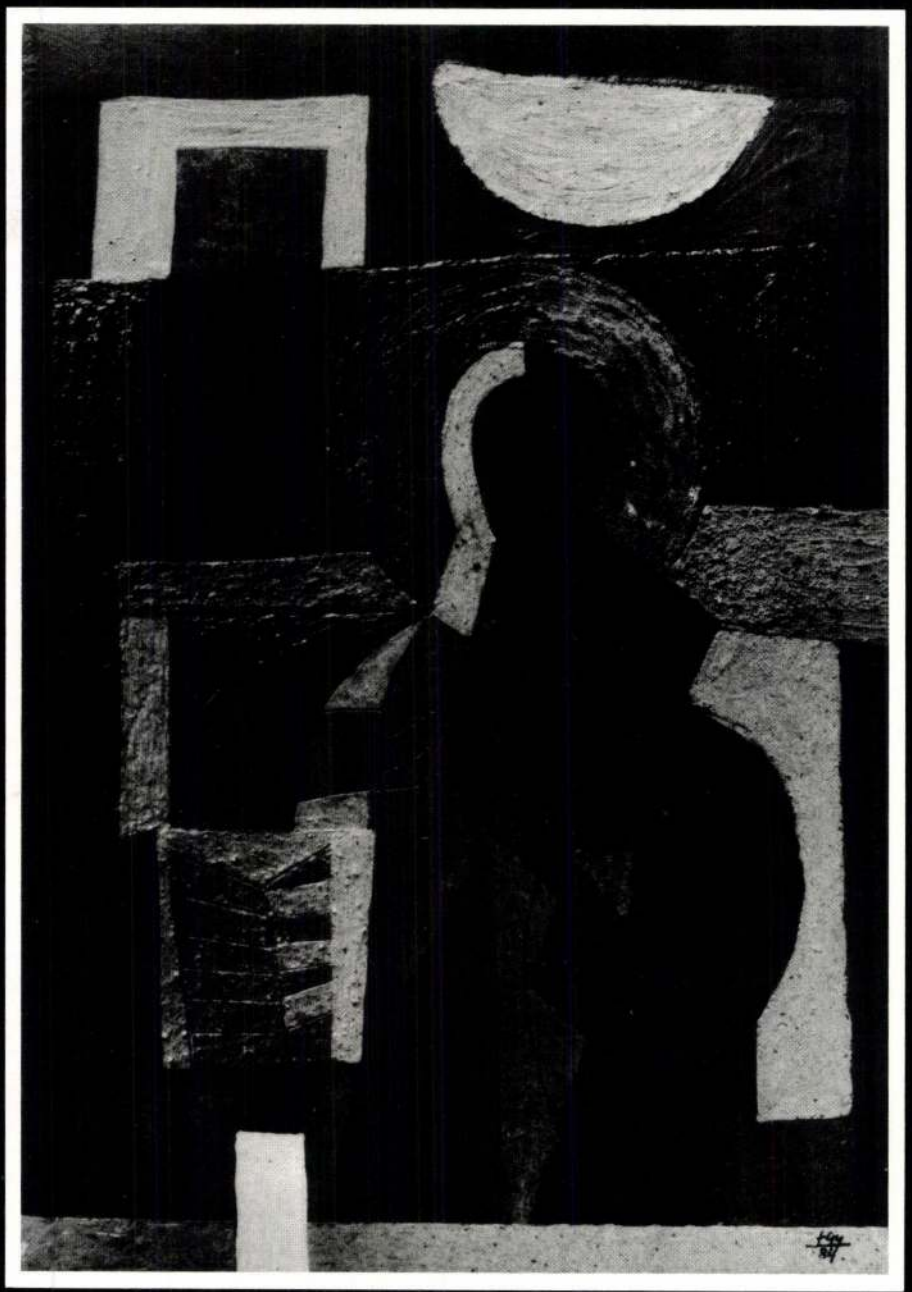

56

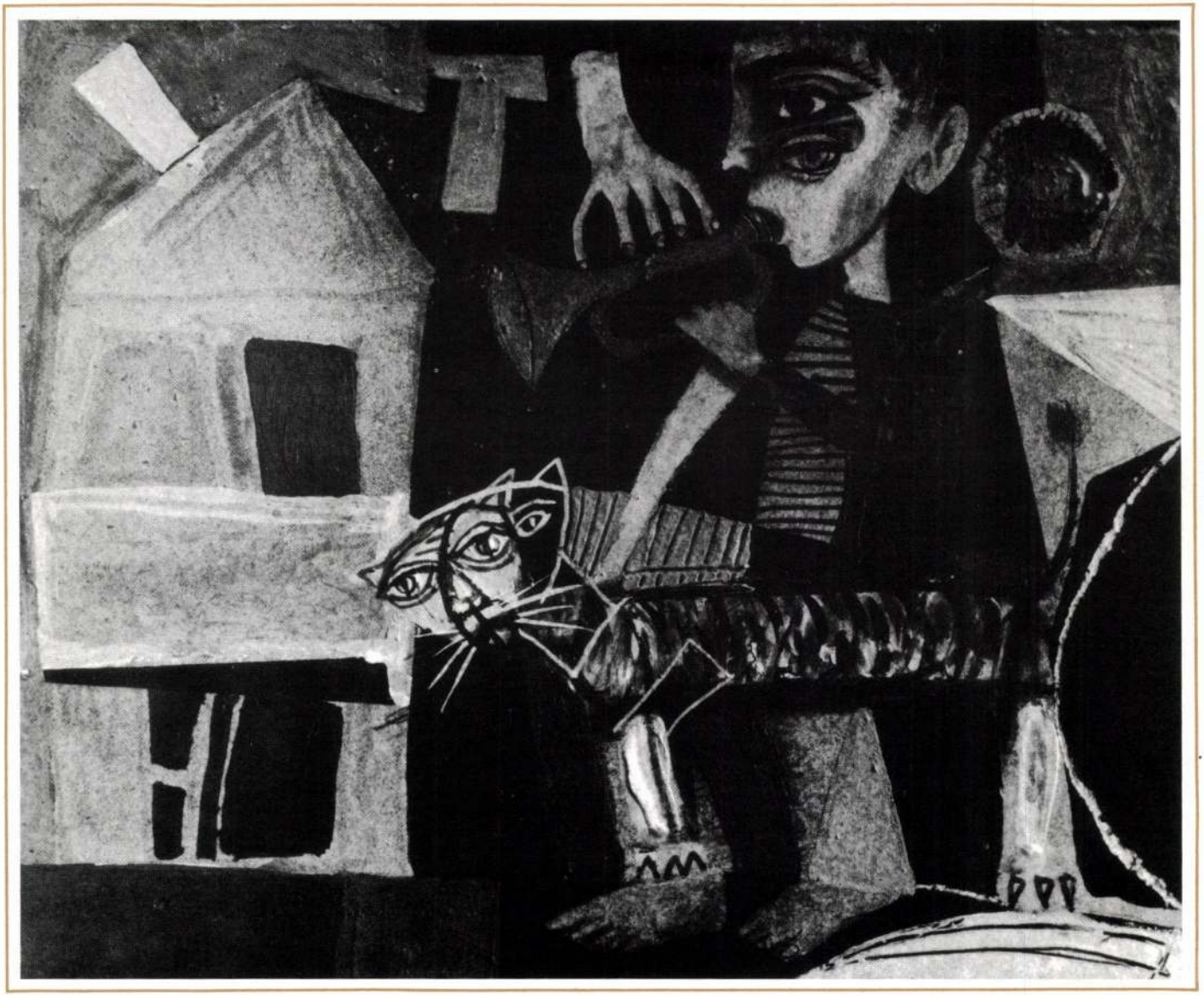

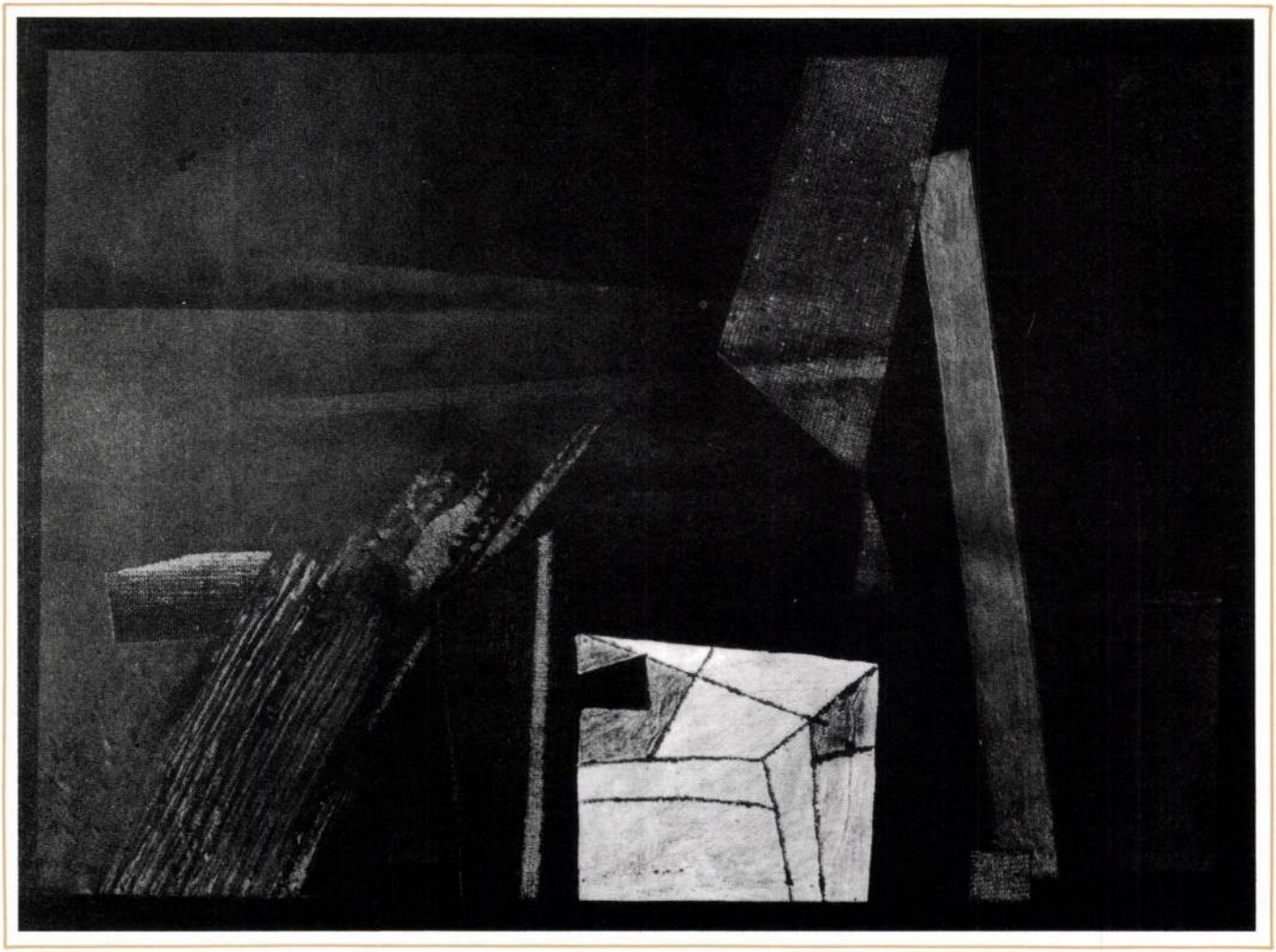

FELEDY GYULA 1928-ban született Sajószentpéteren. Tanulmányait Budapesten és Krakkóban végezte. 1950 óta szerepel hazai és külföldi kiállításokon. 1955 óta a miskolci művésztelepen él. 1955-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült. 1960-ban és 1966-ban Munkácsy-díjat kapott. 1975-ben a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel, 1976-ban SZOT-díjjal, 1978-ban Kossuth-díjjal tüntették ki. Többször kapott különböző pályázati és kiállítási díjat.

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Jelenet, 1980.
   tus, 24×18 cm
2. Család, 1980.
   tus, 24,5×18,5 cm
3. Ember tehénnel, 1980.
   tus, 33×24,5 cm
4. Öregember gyerekkel, 1980.
   tus, 27×18 cm
5. Bulgakov-illusztráció, 1980.
   tus, 24,5×18,5 cm
6. Öregember kecskével, 1980.
   tus, 22,5×15 cm
7. Bartók emlékezetére, 1980.
   tus, 32×23 cm
8. Rajz Bartók-zenére, 1980.
   tus, 28×33 cm
9. Szonáta, 1980.
   tus, 30×31 cm
10. Gyász, 1980.
    tus, olajpasztell, 50×40 cm
11. Lycheni kép, 1980.
    vegyes technika, 33×29,5 cm
12. Picasso köszöntése II., 1981.
    tempera, tus, szén, 55×50 cm
13. Picasso köszöntése III., 1981.
    olajtempera, 50×48 cm
14. Picasso köszöntése IV., 1981.
    olajtempera, 61×50 cm
15. Rekviem, 1981.
    vegyes technika, montázs, 26×23,5 cm
16. Varsói emlék, 1981.
    tus, tempera, 38×28 cm
17. Tisztelgés egy vesztőhelynél, 1982.
    olaj, kollázs, 40×50 cm
18. Elhagyott ház, 1982.
    olaj, montázs, 40×50 cm
19. Mednyánszky emlékezete. 1982.
    olajtempera, montázs, 70×47,5 cm
20. Pieta, 1982.
    olajtempera, 58×48 cm
21. Színház, 1982.
    olajpasztell, 55×50 cm
22. Szerenád, 1982.
    olajpasztell, tus, 43×33 cm
23. Vízparton, este, 1982.
    olajpasztell, tempera, 50×40 cm
24. Nagy László emlékére, 1982.
    tus, 22×16 cm
25. Kodály: Galántai táncok, 1982.
    tus, 27×20 cm
26. Kecskepásztor, 1982.
    tus, 26×16 cm
27. Alkonyat, 1982.
    tus, 24×14 cm
28. Fekvő tehén, 1983.
    tus, 12×18,5 cm
29. Furulyázó fiú, 1983.
    tus, 12×18,5 cm
30. Ülő fiú, 1983.
    tus, 19,5×12,5 cm
31. Istállóban, 1983.
    tus, 14,5×18 cm
32. Zenélő öreg, 1983.
    tus, 19,5×17 cm
33. Meddőhányó, 1983.
    tus, 13,5×21 cm
34. Priluki Krisztus-szobor, 1983.
    olajtempera, 35×25 cm
35. Hommage à Radnóti. 1983.
    olajtempera, montázs, 50×40 cm.
36. Csend, 1983.
    olajpasztell, 30×35 cm
37. Sárkányölő, 1983.
    olajtempera, 35×29,5 cm
38. Karácsony, 1983.
    30,5×24,5 cm
39. Vízparti kép, 1983.
    olajtempera, 29×39 cm
40. Babits: A Madonna fakírja, 1983.
    tus, 27×23 cm
41. Babits: Az Isten és az ördög. 1983.
    tus, 25×18 cm
42. Babits: „Vén cigány", 1983.
    tus, 25×21 cm
43. Babits: „Nem az énekes szüli a dalt" . . . 1983.
    tus, 23,8×21 cm
44. Babits: A zengő szobor dala, 1983.
    tus, 24,5×19,5 cm
45. Babits: Alkalmi vers, 1983.
    tus, 30×20,5 cm
46. Babits: Eucharistia, 1983.
    tus, 26×23 cm
47. Babits: Fájó, fázó ének, 1983.
    tus, 29×20,5 cm
48. Babits: Szentjánosfő, 1983.
    tus, 24×18 cm

49. Babits: Esti imádság, 1983.
tus, 25×18 cm
50. Babits: Reggeli szél, 1983.
tus, 26×19 cm
51. Babits: Új mythológia, 1983.
tus, 26×26 cm
52. Babits: Tremolo, 1983.
tus, 22×18 cm
53. Babits: Rekonvaleszcencia, 1983.
tus, 24×20 cm
54. Babits: Szüret előtt, 1983.
tus, 23×20 cm
55. Kürtös fiú, 1984.
olajtempera, 21×25 cm
56. Próféta, 1984.
olajtempera, 35×25 cm
57. Bányavidék, 1984.
olajpasztell, tempera, 30×60 cm
58. Bányahegyek, 1984.
olajpasztell, tus, 31,5×38,5 cm
59. Anya gyerekkel, 1984.
olajpasztell, szén, 35×30 cm
60. Csillés, 1984.
szén, pasztell, 40×28 cm
61. József A.: Egy vak ember sír, 1984.
tus, kréta, 32×25 cm
62. József A.: Talán eltűnök hirtelen . . ., 1984.
tus, 13,5×26,5 cm
63. József A.: Vigasz, 1984.
tus, 26×18 cm
64. József A.: Le vagyok győzve, 1983.
tus, 32×25 cm
65. József A.: Magány, 1983.
tus, 31×23 cm
66. József A.: Számvetés, 1984.
tus, 30×25 cm
67. József A.: Íme, hát megleltem hazámat, 1984.
tus, 30×22,5 cm
68. József A.: Nagyon fáj, 1984.
tus, 28×24 cm
69. József A.: Repedt kályhámon, 1984.
tus, 30×25 cm
70. József A.: Karóval jöttél . . ., 1984.
tus, 28×25 cm
71. József A.: Az én szívem, 1984.
tus, 25×20 cm
72. József A.: Fagyon veszve . . ., 1984.
tus, 16×25 cm
73. Figura madárral, 1985.
olajtempera, 50×35,5 cm
74. Egyedül, 1985.
Szén, tus, pasztell, 53,5×40,5 cm
75. Régi táj, 1985.
olajtempera, 25×35,5 cm
76. Stáció, 1985.
olajtempera, 50×40 cm

A reprodukált munkák a műtárgylista
sorszámával vannak jelölve.
A címlapon a Fekvő tehén c. rajz szerepel

VIGADÓ GALÉRIA

A katalógust tervezte: Feledy Gyula
A fotókat készítette: Valent Ede
A Vigadó Galéria 53. sz. katalógusa
Ára: 20 Ft
Felelős kiadó: Fazekas János
HU–ISSN–0230-113X

BMi 85

Feledy Gyula tusrajza:
Babits: Fájó, fázó ének

© A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Ára: 3,50 Ft

FELEDY GYULA

Rajzok verssorokra

„Hogyan támadjak föl Jézus,
hogyha nem éltem soha?"
(Babits Mihály)

Feledy Gyula rajzai

„Nem félek a haláltól,
mert tudom mi.
Olyan, akár a többi földi holmi."
(Kosztolányi Dezső)

„Áldott szegénység, te szelíd, te tiszta,
elhagytál, s én is, jaj, elhagytalak."
(Kosztolányi Dezső)

É-Ma. 97. ápr. 26

g folytat- ti. De minden Radnóti! Azt sem

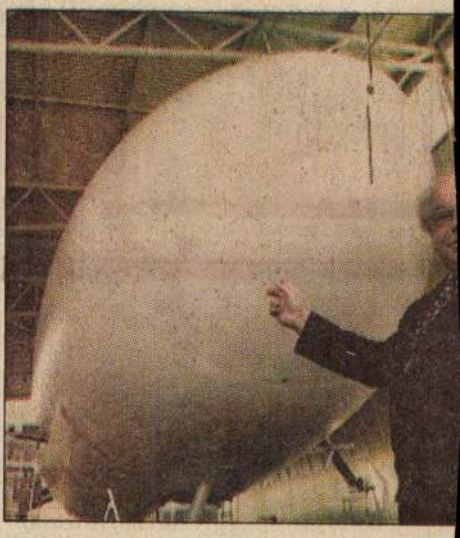

Us Endre

1997. július 27.

Rajzok verssorokra

Feledy Gyula albumáról

Feledy Gyula, a Kossuth-díjas grafikus korábban is remek rajzsorozatokat készített József Attila, Radnóti, Babits, Jeszenyin és más költők verseiről. Új, harminc rajzot tartalmazó albumában szinte irodalmi jellegű ismeretközlést végez a rajzművészet kiérlelt eszközeivel. Húsz rajz született Kosztolányi, három-három Juhász Gyula és Babits, négy pedig Radnóti verseinek egyéni olvasmányélményéből.

Az albumnyitó sorok korjellemzően mutatnak rá a magyarság ezerszáz éves léthelyzetére: „Ez itt kelet. Hiába küzd nyugat. / E vérvirágos föld ma is a régi." A *Halotti beszéd* sorai, „Akárki is volt ő, de fény, de hő volt. / Mindenki tudta és hirdette: ő volt" erőteljes, kifejező rajzot ihlettek. Több variációban is visszatér „A húgomat a bánat eljegyezte" gondolat. Az egyik legteljesebb művészi élményt nyújtó rajz ihletforrása: „S vér-csapta szüggyel a fényködbe fent / a karcsu gím könnyezve megjelent".

Feledy Gyula az édesapját négyéves korában elveszítette, özvegységre jutott édesanyjába kapaszkodott testvéreivel együtt. Talán ezért is tud korunk abortusz-pusztításaira olyan hitelesen rákérdezni Babits „Hogyan támadjak föl Jézus, hogyha nem éltem soha?" dilemmájának döbbenetével.

Ezúttal három képet kaptak az „in signo doloris", vagyis „a fájdalom jegyében" született Babits-textusok. Közülük emelkedik ki a „Mint ropogó csontok a máglyán, / heverek forró ágyamon" látomását érzékeltető alkotás. A Radnóti-versek által ihletett albumzáró rajzok századunk tragikus, eltorzult tükörképei. Legmegrázóbb közülük „... a század bűzös, vad csomókban áll. / Fölöttünk fú a förtelmes halál" inspirációjú mesteri alkotás.

Kosztolányinál a szavak virtuozitása, a stílus eleganciája mögött meghúzódó gondolati mélység, Juhász Gyulánál a szíven át az értelemig ható emocionalitás, Babitsnál az idealitással és fájdalommal telített szavak művészete, Radnótinál a kor tragikumát a kifejezés diadalával megfogalmazó költői definíciók adják a rajzok sugárzó erejét. Nem illusztrációk, nem reprodukciók ezek az alkotások, hanem „újrateremtések", a grafikusművész Feledy Gyulában visszhangra talált élmények genezisének rajzos kifejezései.

Juhász Gyula elégikus, rusztikus költői képeit megjelenítő három rajz az őszi hangulat, a remény húrján csendülő ének sugallata. A költő jövőhite élteti a költészetet és a grafikát testvérmúzsaként szerető Feledy Gyulát is: „Kikért szenvedtem, kiktől messze éltem, / Megélik éltem, értik szenvedésem." *(A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár és a Miskolci Galéria kiadása.)*

Cs. Varga István

Himnu

Az egyház himnuszköltészetének legszebb darabjai máig élnek a különböző szertartásokban. Szellemiségük áthatja gondolkodásunkat, titokzatos módon befolyásolja világszemléletünket. Babits Mihály szerint „tudva vagy tudatlanul, mindannyian e jámbor himnuszköltők örökösei vagyunk; formában, színben, érzésben, gondolatban egyformán tőlük függünk, és boldogok lennénk önélkülük."

Az európai nyelvek megszületése, dallama, hangsúlya, ritmusa formálta őket, egy olyan korszak eszme- és formavilága, amelyben egységes volt a keresztények nagy családja. Bizonysága ennek, hogy Nyugat-Európában ugyanolyan remekei születtek, mint hazánkban. A római líra hangját őrizték első nagy alakjai, Szent Ambrus, Prudentius és a többiek, aztán a kereszténység terjedésével új elemekkel gazdagodott e költői kifejezésmód: a kezdeti komolyságot és az üldözések során tanúsított eltökéltséget átszínezte a bensőséges szeretet és a szemlélődés alázata.

A római kultúra hanyatlása a himnuszok új virágzását hozza, formájuk, kifejezésmódjuk a rímeléssel gazdagodik, s mind bátrabban szólaltatják meg művelői az ellentéteket, a jó és a rossz, Isten és a Sátán küzdelmét, s a fenyegetett ember segélykiáltását, hogy aztán a gótika nagy korszakában ujjongó

diadal
ti győz
A litt
nat utá
himnusz
elrendelt
a költők
dött akko
szok nagy
kiemelkedő
kus, Szentv
doktor", Aq
sisi Szent
Tamás alkot
Szerzőik egy
kilétük bizon
ismertség vá
nem Isten, S
dicsőítése és
történő beille

A magyar
himnusztól,
ralomtól szá
énekeskönyv
himnuszforc
tott himnus
Tárkányi Béla
on—Babits M
pedig igazi r

Egy évvel idősz
itt a Tour de Fr
kerekesek legn
Igaz, ez már kics
bi, mert hiányzik
guel", Aragónia
lya. Most már b
szorra nem állha
gasabb fokára,
döntött: nincs tov
kerékpározást.

Tavaly nem kis
első ránézésre ne
jesztő, erősen k
még csak 33 éves
Bjarne Riis nye
mint Miguel Ind
halkszavú, szeré
goztatja, „ő a leg
tetlen" és így tov
ka alá a véleme
nem ért egyet, n
elmúlt évben csap
com edzőjével,
Godefrottal kül
mert nem tetsze
Idén valamivel
készült a nagy
kevesebbet szere
nyeken, minder
Tourra koncentrá

Aquinói Szent Tamás

Zengd a titkot

(Pange, lingua, gloriosi...)

Zengd a titkot, hangos ének,
Zengd a Testet és a Vért,
Mit gyümölcse szűzi méhnek
Ontott, mint királyi bért,
A világ minden bűnének
Bőséges váltságáért.

Lett az Isten egy közülünk,
Embertestbe öltözött,
Ige magvát (üdvözülnünk)
Szórta szét a nép között
S e csodát szerezte ülnünk,
Mielőtt elköltözött.

Végső este megfogadta
Régi törvény szent szavát:
Mint a törvény tenni szabta,
Úgy rendelte asztalát,
Étekül hogy általadta
Enkezével önmagát.

Az Igének igéjére
Testté válik a kenyér.
Lesz a színbor Krisztus vére,
Bár szemed hozzá nem ér.
Ezt a hű szív hogy felérje,
Itt a puszta hit segél.

Hát e nagy szentség elébe
Hódolattal jöjjetek.
Ó bizonyságok helyébe
Új szer ád itt életet.
Érzék nem hat rejtekébe:
Itt csak élő hit vezet.

Az Atyának és Fiúnak
Hajtsunk térdet és fejet,
Kettejüktől származónak
Egyenlőkép tisztelet:
Háromságban egy Valónak,
Földön és a föld felett.

K, EGYEDÜLÁLLÓK SZOLGÁLATÁRA!

Mindenfajta temetkezés előzetes megrendelését, összes ügyintézését fix áron, szerződéses keretben vállaljuk.

Információ-ügyintézés: Tel./fax: 166-9556

LÉGI TEMETÉS a már bevált módon,
vagy BÁRHOVÁ a különböző
TEMETKEZÉSI módokon.
Legújabban a
GAZDAGRÉTI OSSZÁRIUMBAN IS.

A rögzített ár befizetésével levesszük válláról a méltó végtisztesség gondját.

ÓRIÁS! NŐSÉGŰ LAMBÉRIA ÉS ÓPADLÓ VÁSÁR!

4x121 1080 Ft + Áfa/m²
4x146 1080 Ft + Áfa/m²

utatójának 10% kedvezmény!

UDÁNYI TÜZÉP
orierdő, Barátság u. 20.
.: 06-29 419-127

MAKROVILÁG
MAKROVILÁG ZARÁNDOKUTAK IRODÁJA
1091 Budapest Üllői út 11—13
Tel.: 215-0636; 217-5307
fax: 215-2570

ELSŐSZOMBATI KILENCED: ..... 1.450,— Ft
Andocs (Tihany) augusztus 2. ..... 1.400,— Ft
Osli (Kapuvár) szept. 6. .....
ZARÁNDOKLATOK:
LOURDES aug. 12—17. ..... 29990,— helyett 26990,— Ft
SZENT BERNADETT NYOMÁBAN (Vezerelay—Nevers—Paray-le-Monial—Taizé—Arś—Lourdes) szept. 3—9. .. 34990,— Ft
LISIEUX—MONT-SAINT MICHEL—PÁRIZS ..... 39990,— Ft
szept. 2—8. .....
SZENT SZÍV (Paray—le-Monial—Nevers) **zarándoklat** ..... 19990,— Ft
szept. 3—6. ..... 114990,— Ft
SZENTFÖLD szept. 16—21. .....
FIGYELEM! November 9-én „minden" magyar RÓMÁBAN lesz. **Boldoggá avatják Apor Vilmos vértanú püspököt.**
Utazunk busszal, vonattal, repülővel! ÉRDEKLŐDJÖN!

2000 *KATOLIKUS UTAZÁSI IRODA*
ZARÁNDOKÚTJAINK:
ASSZIKUS IZRAELI KÖRUTAZÁS 132.400,— Ft
137.900,— Ft
TRIA: MARIAZELL ÉS BURGENLAND 9.500,— Ft
PA LEGHIRESEBB BÚCSÚJÁRÓHELYEI 109.500,— Ft
ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA 62.500,— Ft
ÓGORSZÁG: SZENT PÁL NYOMÁBAN 68.000.— Ft
ARCELONA—ZARAGOZA—MADRID:
B ZARÁNDOKÚT IX. 13—20. 115.900,— Ft
RUTAZÁS IX. 19—26. 135.600.— Ft
ZORSZÁG: ITÁLIAI SZENTEK NYOMÁBAN 119.500.— Ft
SZNIA: ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJEBA 24.500,— Ft
MÁLTA: SZENT PÁL NYOMÁBAN 141.400.— Ft
.6.
ERDÉLYI ZARÁNDOKÚT 27.980,— Ft

GYÓGYÜDÜLÉS A HOLT-TENGER PARTJÁN PSORIASISBAN SZENVEDŐ BETEGEKNEK
USTÓL NOVEMBERIG 2 ÉS 3 HETES TURNUSOKBAN
Izraeli üdülések és körutazások:
Körutazás Tiberiastól Eilatig 8 nap 7 éjszaka
Csillagtúra Netanyáról
Üdülés Netanyán
Körutazás Izraelben + üdülés Eilaton
REPÜLŐJEGY ÉRTÉKESÍTÉS
Minden relációban! Hívja irodánkat!

lentkezés: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7—8. (Kárpátia-ud-
Hétfő—csütörtök 9—16.30-ig között, pénteken 9—15.30-ig.
Tel.: 266-3910; 266-3911; fax: 266-3921

PALÁK A GYÁRI ÁRNÁL
10—15%-kal olcsóbban,
150 m² feletti vásárlás esetén ingyenes házhoz szállítás.
Osztrák lambéria, hajópadló, szlovák fenyőfűrészáru nagy választékban kapható.
Egyházi intézményeknek további árengedményt adunk!
Eternit
Építőanyag-kereskedés
Balatonfüred, Noszlopy u. 3.
Tel./fax: (87) 341-349; (87) 343-341

NEM SIKERÜLT AZ EGYETEMI FELVÉTELE? VAN SZABAD FÉLÉVE?
Egy tudományos project keretében átmeneti állásokat nyújtunk nyelvtudással és jogosítvánnyal rendelkező fiataloknak szeptembertől. Magas fizetés mellett rendkívüli előnyöket biztosítunk a jövőre nézve azoknak, akik egy próbaidő után beválnak. Jó megjelenés, beszédkészség, fiatalos öntudat és igaz magyar érzés további fontos tényezők.

További információk délután 5—8-ig 256-1631-es telefonszámon.

Az Új Ember Könyvesbolt heti ajánlata

KIADÓNK ÚJDONSÁGA:

Rónay György: Odysseus énekei (Válogatott költemények) Ára: 680,—Ft
Prohászka Ottokár: Élő vizek forrása
(A szentéletű püspök elmélkedései Jézus Szívéről) Ára: 290,—Ft
Jelenések, üzenetek és a jövő
(A Mária-jelenések és üzenetek 1830-tól napjainkig) Ára: 448,—Ft
Szent Kamill, a betegek pártfogója (A rendalapító rövid életrajza) Ára: 150,—Ft
Savio Domonkos, Don Bosco tanítványa (Rövid életrajz) Ára: 100,-Ft
Domonkos — Isten igéjének hirdetése
(A prédikátor rend alapítójának élete és lelkisége) Ára: 150,—Ft
Assisi Szent Klára (Anton Rotzetter könyve „Ferenc palántájáról", ahogyan Klára önmagát nevezte) Ára: 270,—Ft
A kötetek megvásárolhatók/megrendelhetők:
1053 Budapest, Ferenciek tere 7—8. (Kárpátia-udvar), tel.: 117-3933.

BALATON BÚTOR 1896

PASSÁT KARSZÉK

— rakásolható és sorolható székek, asztalok
— fotelek, dohányzóasztalok
— forgószékek, konferenciaasztalok
— étkezőgarnitúrák, tálalószekrények

Kérje katalógusainkat!

Iskolákba, közösségi helyiségekbe vagy otthonra széket, asztalt a Balaton Bútorgyár Rt-től.

MINTATERMEINK:
Duna Plaza, Budapest XIII., Váci út 178. Tel./fax: 465-1069
Budapest VIII., Rákóczi út 73. Tel./fax: 313-9205
Debrecen, Piac u. 68. (Komfort Áruház) Tel./fax: (52) 324-987
Miskolc, Újgyőri főtér 32 (Bükk Áruház) Tel./fax: (46) 333-147
Veszprém, Jutasi út 1. Tel./fax: (88) 427-824

FELEDY GYULA

Észak-Magyarország
1996.09.24.

Kondor Béla-gyűjtemény; Szalay Lajos rajzai, Miskolci Galéria állandó kiállításai, Miskolc, Hunyadi u. 12. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Feledy Gyula állandó kiállítása, Feledy-ház, Miskolc, Deák tér 3. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Miskolci Orthodox Múzeum (Deák tér 7.) Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Kortárs avantgarde művészet, MissionArt Galéria, Miskolc, Széchenyi u. 14. Nyitva: délelőtt 10-től délután 1 óráig és délután 2-től este 6 óráig.
A Neander-völgyi ősember leleteiből rendezett állandó kiállítás. Cserépfalu, Suba-lyuk Múzeum. Nyitva: délelőtt 11-től délután 5 óráig.
Bráda Tibor festőművész kiállítása. Lillafüred, Palotaszálló.
Gálné Galambos Dóra képei. Miskolc, TIT Kazinczy-klub.
A XVII. Országos Grafikai Biennálé nagydíjasa, Szabados Árpád grafikusművész kiállítása. Miskolc, Mini Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
A Magyar Illusztrátorok Társasága kiállítása. Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár.
A XVIII. Országos Grafikai Biennálé anyaga. Miskolci Galéria (Rákóczi u. 2.). Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Makoldi Sándor festőművész kiállítása. Szerencs, Városi Kulturális Központ. Nyitva: délelőtt 10-től délután 5 óráig.
Macskássy Izolda selyemkollázsai és grafikái illetve Vertel Andrea kerámiáinak kiállítása. Miskolc, Iparművészeti bolt (Zsolcai kapu 1.).
A Diósgyőri Képzőművész Stúdió tagjainak kiállítása. Miskolc, Ady Endre Művelődési Ház. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Brózsely Józsefné (Kertész Anna) festőnő képeinek kiállítása. Boldogkőváralja, Görög katolikus templom.
Takács István festőművész életmű-kiállítása, Mezőkövesd, Városi Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
Lengyel László pedagógus-képzőművész kiállítása. Putnok, Holló László Galéria.
Acélváros, Ózd – Benkő Imre fotókiállítása. Miskolci Fotógaléria. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.
Kriston Béla festményeinek kiállítása. Miskolc, Tudomány és Technika Háza. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.
A matyó népviselet legékesebb darabja: a surc. Mezőkövesd, Táncpajta. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.
A Sárospataki Népfőiskola dokumentumai (1936–1948) című kiállítás. Sárospatak, Református Kollégium.
Brungelné Kálmán Mária keramikusművész és Demjén István festőművész kiállítása. Miskolc, Signal Galéria (Miskolc, Széchenyi u. 70.) Nyitva: reggel 8-tól délután 4 óráig.

A MISKOLCI ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉK NAGYDÍJASAI I.

* MEGHÍVÓ *

A nyíregyházi Városi Galéria
tisztelettel meghívja Önt

1999. március 9-én (kedden) 16 órakor

A Miskolci
Országos Grafikai Biennálék
Nagydíjasai
című
kiállítás sorozat
első tárlatára

A kiállítást
rendezte és megnyitja:

Dobrik István
és
Dusza Éva

A Miskolci Galéria
vendég kiállításán

Feledy Gyula
Kondor Béla
Lenkey Zoltán
Rékassy Csaba

alkotásai láthatók.

A kiállítás megtekinthető 1999. április 5-ig
- hétfő kivételével naponta 9 - 17 óráig.
Városi Galéria * Nyíregyháza, Selyem u. 12.

Feledy Gyula

Üzenet Moszkvának és a jelölteknek

Gyarmati az Albright-javaslatok lehetséges következményeiről

A brüsszeli Albright-nyilatkozat – miszerint a NATO bővítésének első körére már decemberben sort kell keríteni – egyelőre nem tekinthető egyeztetett szövetségi álláspontnak, de több mint csak amerikai kívánság. A bejelentés helye és ideje nyilvánvaló üzenet a tagjelöltek és Oroszország számára – mondta lapunknak Gyarmati István, a Honvédelmi Minisztérium helyettes államtitkára.

A bejelentés jelzi, hogy az amerikaiak komolyan veszik a bővítést – mondta Gyarmati. A javaslat nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy decemberre az újonnan csatlakozók jogilag is tagok lehetnek, hiszen ez a ratifikáció miatt lehetetlen. Megítélésem szerint az Egyesült Államok – a júliusi csúcson várhatóan megszülető döntés után – gyors tárgyalást akar, amelyek eredményeként a NATO decemberi külügyminiszteri értekezlete jóváhagyhatná a megállapodásokat. A szövetség lényegében megelőlegezné a szervezeten belüli státust az új tagoknak, a ratifikációs eljárások pedig csak ezt követően kezdődnének meg.

– Mennyire felkészült Magyarország a várt júliusi meghívás után kezdődő „gyors tárgyalásokra"?

– Július 8-ra összeáll a csapat, vagyis készek leszünk a tárgyalásokra. A magyar delegáció összeállítása a napokban fejeződik be, a felkészülés márciusban veszi kezdetét. Ezzel párhuzamosan – a felkészülés részeként – készítünk egy NATO-felmérést, amely az európai uniós kérdőívhez hasonlít.

– Hány fős lesz a tárgyalócsapat?

– A HM 50-60 embert ad, ehhez jönnek majd a külügy, valamint más érdekelt tárcák képviselői. Az összlétszám száz fő alatt marad.

– Ki fogja vezetni a magyar küldöttséget?

– Úgy gondolom, hogy a vezető a külügytől érkezik majd.

– A gyors tárgyalások ígérete azt sejteti, hogy igazából nincsenek komoly politikai-katonai akadályok.

– Formailag egyetlen okmány kerül megtárgyalásra, mégpedig a washingtoni szerződéshez való csatlakozást szabályozó jegyzőkönyv, amelynek vonatkozásában gyorsan eredményre lehet jutni. A júliusi meghívót követően egy bizonyos minimumot kell teljesíteni, az együttműködés részleteit szabályozó szerződéseket pedig folyamatosan kell megkötni. A nehézséget nyilvánvalóan az jelenti majd, hogy milyen ütemben tudjuk majd a NATO rendelkezésére bocsátani a szükséges katonai infrastruktúrát és erőt. A jogharmonizáció sem lesz egyszerű.

– S mi a helyzet az atomfegyverek, illetve az idegen csapatok állomásoztatásával?

– Sem az atomfegyverek, sem pedig a külföldi csapatok állomásoztatása nem számít „kemény kérdésnek". A nukleáris töltetek ügye gyakorlatilag megoldódott azzal a tavalyi nyilatkozattal, miszerint a szövetség nem szándékozik ilyen fegyvereket telepíteni az új tagok területére. Bizonyos lehetőségek persze maradnak, hiszen Magyarország nem lesz másodrendű tag. A NATO különben sem azért nem telepít külföldre csapatokat, mert azt az oroszok nem szeretnék, hanem mert erre stratégiailag nincs szükség. Jelenleg nem fenyeget váratlan katonai támadás, ami szükségessé tenné nagyszámú haderő külföldi állomásoztatását.

– Mennyire elégítheti ki Moszkva igényeit a NATO új fegyverzetcsökkentési ajánlata?

– A NATO önmaga nem tudja felkínálni a CFE-megállapodás módosítását, hiszen ahhoz a többi aláíró, így Magyarország hozzájárulása is kell. De az is igaz, hogy a CFE-szerződésben részes államok támogatják a megállapodás korszerűsítését, amit az európai politikai-katonai változások indokolnak. Mindez fontos, de nem elégséges része az oroszoknak felkínált csomagnak.

Dési András

Ion Cristoiu a médiában marad

A legnagyobb román sajtóvállalkozás (az Expres Tröszt) igazgatói tisztségéről önként lemondó, az *Evenimentul Zilei* legolvasottabb román napilap igazgató-főszerkesztői posztjától a napokban elbúcsúzott *Ion Cristoiu* beásta magát a Román Akadémia kézirattárába. Cristoiu vagy saját televíziót alapít vagy új napi[illegible]

Varsó és Budapest egyeztet

Budapest és Varsó üdvözli *Madeleine Albright* amerikai külügyminiszter asszonynak a NATO kibővítésének menetrendjére és filozófiájára vonatkozó keddi brüsszeli javaslatát – ez a lényege annak a közös álláspontnak, amelyet *Kovács László*, a magyar és *Dariusz Rosati*, a lengyel diplomácia irányítója varsói megbeszéléseik végén fogadtak el.

[illegible] külügyminiszter a [illegible] lengyel fél rendkívül fontosnak tartja, hogy mindkét ország a lehető leggyorsabban csatlakozhasson a NATO-hoz, valamint az Európai Unióhoz. A gyors bővítés azért is fontos, mert ez a közép-európai térség stabilitásának legfontosabb garanciája. Az euroatlanti szervezetek kiterjesztésének ugyanakkor nyitott folyamatnak kell maradni, hogy ne alakulhassanak ki új törésvonalak [illegible]

Horn a norvég külügyminiszternél

Horn Gyula magyar kormányfő szerdán, oslói látogatásának második napján megbeszélést folytatott a norvég védelmi, illetve a külügyminiszterrel, találkozott a parlament külügyi bizottságának tagjaival és a törvényhozás elnökével, ellátogatott a gazdasági és a környezetvédelmi bűnözés visszaszorításával foglalkozó Ökokrimbe, majd a norvég gazdasági élet vezető személyiségeinek részvételével rendezett kerekasztal-beszélgetésen vett részt – írta az *MTI*.

A *Jörgen Kosmo* védelmi és *Björn Tore Godal* külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseinek középpontjában a NATO-val kapcsolatos kérdések álltak. Emellett szó volt az EBESZ működéséről, a délszláv válságról, és arról, miként lehetne felgyorsítani a térségben a gazdasági újjáépítés folyamatát.

Parlamenti delegáció járt Brüsszelben

A magyar parlamenti pártok egységesek az euroatlanti elkötelezettséget illetően, s mindnyájan Magyarország mielőbbi NATO-csatlakozása mellett foglalnak állást.

KIKÜLDÖTT TUDÓSÍTÓNKTÓL

Ezt erősítette meg a brüsszeli NATO-központban az a hétpárti magyar parlamenti küldöttség, amely tegnap *Gál Zoltán* házelnök vezetésével tárgyalt *Javier Solana* NATO-főtitkárral, valamint *Klaus Nauman* tábornokkal, a szervezet katonai tanácsának elnökével.

A pártok képviselői – *Szekeres Imre, Gaál Gyula, Isépy Tamás, Torgyán József, Szájer József, Szabó Iván* [illegible]

Útra, hídra, határra

Ahogy Kósa Gyula, az agrármegmozdulások szervezője tegnap Kiskörösön a problémákról beszélt, az tiszta beszéd. Ha valaki eddig nem értette volna pontosan – s voltunk így néhányan –, hogy mik is a tételes követelések, azok most már tudhatják. 1. A mezőgazdasági termelőket érintő, idén életbe lépett adó- és tb-jogszabályokat kompletten vonják vissza. 2. A formális agrár-érdekképviseletek nem a gazdák érdekeinek megfelelően járnak el, tehát ők ne képviseljenek senkit ebben a vitában. 3. Az agrárdemonstrációkat szervező bizottságot vonják be az új törvények megalkotásába. 4. A mezőgazdasági problémákról vidéken kell tárgyalni. 5. A szakminisztérium működjék valamely mezővárosban(?). 6. A kormány vállalja a felelősséget a február 24-én meginduló újabb demonstrációk következményeiért. 7. Távozzanak a miniszterek. (Valószínűleg a földművelésügyi és pénzügyi.) 8. Nagy Frigyes földművelésügyi miniszter változtasson hangnemet. 9. Nagy Frigyes a megváltozott hangnemben kérjen bocsánatot a mezőgazdasági termelőktől.

A jövő héten esedékes demonstrációkról pedig már kedd este szintén igen világosan fogalmazott Kósa gazda a televízióban: ha 24 óráig nem vonják vissza a komplett törvénycsomagot, akkor a tárgyalások eredményétől teljesen függetlenül megtartják a demonstrációt. Világos, tiszta beszéd.

Az agrártermelők adózása, gazdálkodásuk szabályozása a világon mindenütt lényegesen eltér a gazdaság más ágaiétól. A magyarázat viszonylag egyszerű: a termelés körülményei olyannyira mások, hogy kötelezően sajátos törvénykezést igényelnek. Jóval hosszabbak a megtérülési ciklusok, más természetűek és mind arányaikban, mind gyakoriságukban mások a kockázati tényezők. Az egy-egy hibás döntés, rossz szabályozás vagy nem megfelelő beavatkozás következtében keletkező károk helyreállítási ideje és költsége sokszorosa annak, ami más szektorokban szokásosnak nevezhető. Mindezt megfűszerezi még két tudati-pszichológiai jelenség. A speciális tudás- és viszonyrendszer miatt az agrárszférán kívüli társadalom viszonylag keveset tud a belső problémákról (én is azt írtam tegnap, hogy a virágtermesztő őstermelő, pedig nem az). A globalizálódó világgazdaságban pedig éppen a közvetlen agrártermelés területe az, ahol a tulajdonlás a legkevésbé multinacionális, s így a gazdaságról való gondolkodásban ez a nemzeti érzület legkézzelfoghatóbb terepe.

Vagyis a világ legtermészetesebb jelensége, hogy a kormányok és a parlamentek különös gonddal, egyedi technikákkal, patikamérlegen kimért kedvezményekkel ápolgatják az agráriumot. Európában és az Egyesült Államokban a termelők ehhez hozzá is vannak szokva, s a legkisebb érdeksérelemre azonnal indulnak a traktorok és a kombájnok útra, hídra, határra – blokádra. Franciaországban, Svájcban, Dániában, Amerika nagy farmerállamaiban speciális felkészültségű állami emberek állnak folyamatos készültségben, akik azonnal tárgyalni indulnak ilyenkor, hogy minél rövidebb legyen a blokád. A mi miniszteriális embereink, akik az Érdekegyeztető Tanácsban és a formális agrár-érdekképviseletekben kivikszelt „szociális partnerekhez" szoktak, most persze kissé sprődnek tarják az alföldi gazdák fellépését, de majd hozzá fognak szokni. Ahogy a gazdák is felháborítónak tartják, hogy a miniszté[illegible] [illegible]szintén és színvona[illegible]

A MiG-ügy vége: Végh a minisztériumot is hibáztatja

Ülést tartottak a parlamenti bizottságok

Pintér Sándor alezredes személyében április 1-jétől új parancsnoka lesz a Kecskeméten állomásozó MiG–29-es elitezrednek. Erről Végh Ferenc altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka, vezérkari főnöke tájékoztatta szerdán az Országgyűlés honvédelmi bizottságát.

MUNKATÁRSAINKTÓL

Végh Ferenc elmondta, hogy a korábbi parancsnok, *Karmazsin Sándor* ezredes azt követően kérte nyugállományba helyezését, hogy befejeződött a honvédségi fegyelmi vizsgálat a szolgálatból kivont MiG–21-es repülőgépek eladásával kapcsolatban. (Az ügy kapcsán tíz hivatásos katonát büntettek meg, továbbá ügyészi vizsgálat is folyik, mert a két leselejtezett MiG–21-es vadászgépet éles gépágyúval, működőképes katapultülésekkel próbálták eladni egy külföldinek.) Végh hozzátette: az ezredes nem volt felelős a történtekért. A felelősségre vont katonák pedig „gondatlanul jártak el, nem vétkesek, de hibáztak".

A vezérkari főnök a vizsgálat tanulságairól szólva elmondta, hogy Kecskeméten nem tartották be a szolgálati szabályzatot és a szolgálati utat. Elmulasztották az ellenőrzést, s kétértelmű parancsokat adtak ki, amelyek zavarólag hatottak. Továbbá az is kiderült, hogy szabályozatlan a kapcsolattartás a Honvédelmi Minisztérium beszerzési hivatala és a honvédség egységei között. A hivatal ugyanis közvetlenül tartotta a kapcsolatot a kecskeméti alakulattal ahelyett, hogy a Magyar Honvédség parancsnokságán keresztül intézte volna az értékesítést.

Kérdésekkel folytatódott az Országgyűlés oktatási bizottságában *Magyar Bálint* művelődési és közoktatási mini[illegible] cemberben[illegible] maradt meghallgatása. Kormánypárti és ellenzéki képviselők a szakmára és a közvéleményre hivatkozva vetették fel: végrehajtható-e a felsőoktatási törvény, aminek több pontját is kikezdte a gyakorlat. Az új finanszírozás, az integráció kérdései mellett legalább másfél órát szenteltek a Széchenyi-ösztöndíj témájának. Magyar Bálint kifejtette: a tárca célja mindenekelőtt az volt, hogy valódi kutatómunkára és a minimálbér nyolcszorosát kitevő nettó ösztöndíjjal itthon maradásra ösztönözze a „legveszélyeztetettebb" életkorú oktatókat. *Dobos Krisztina* (MDF), *Pokorni Zoltán* (Fidesz), *Kovács Kálmán* (KDNP) és mások arra figyelmeztettek: előkészítetlensége miatt kérdéses a nemzeti alaptanterv 1998. szeptemberi bevezetése. Fölvetették a tisztségéről lemondott, majd maradásra bírt *Báthory Zoltán* helyettes közoktatási államtitkár felelősségét is a minisztérium által feltárt 300 milliós botránnyal kapcsolatban, amit Magyar visszautasított. Egy kérdésre válaszolva úgy fogalmazott: nem tartja elképzelhetetlennek, hogy Báthory befeketítésének célja „a NAT megfúrása".

Egyelőre feloldhatatlannak látszik az az ellentmondás, amely a Nemzetközi Gazdasági és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió médiaszabályozása között feszül – derült ki az Országgyűlés európai integrációs bizottságának tegnapi ülésén. Az Európai Unió viszont hiányolja azt az irányelvekben szereplő követelményt, mely szerint a kereskedelmi tévécsatornák műsorainak több mint felét európai gyártású produkciókból kell összeállítani. Az ülésen *Orbán Viktor*, a bizottság elnöke nagy elismeréssel szólt az [illegible]fa program európai integrá-

Az FKGP és a KDNP már egyeztet

Az FKGP és a KDNP programja között a rokonság egyértelmű, a választási és a kormányzati felkészülés jegyében a két párt ezért is kezdte meg az egyeztetést – hangzott el a Független Kisgazdapárt és a Kereszténydemokrata Néppárt programegyeztető bizottságainak első találkozóján.

Lányi Zsolt kisgazda és *Füzessy Tibor* kereszténydemokrata alelnök közös sajtótájékoztatójukon egybehangzóan elmondták: a pártelnökök megállapodása értelmében megalakított bizottságok nem választási szövetség kialakítására jöttek létre. Céljuk az, hogy az egymáshoz történelmi gyökerei, ideológiája és konzervativizmusa alapján közel álló két párt megismerje egymás programját, és ha lehet, tisztázza az esetleges nézeteltéréseket. Kiemelt fontosságúnak tartják a mezőgazdasági, a gazdasági, az oktatási, a kulturális és a szociális programok közös nevezőre hozását. Megállapodtak abban, a bizottságok foglalkoznak majd a politikai élet konkrét problémáinak elemzésével.

Kérdésünkre, miszerint a két párt azonosan értékeli-e az előző kormánykoalíció teljesítményét, Lányi úgy válaszolt: nem a múlttal akarnak foglalkozni.

I. B.

Göncz Árpád Borsod megyében

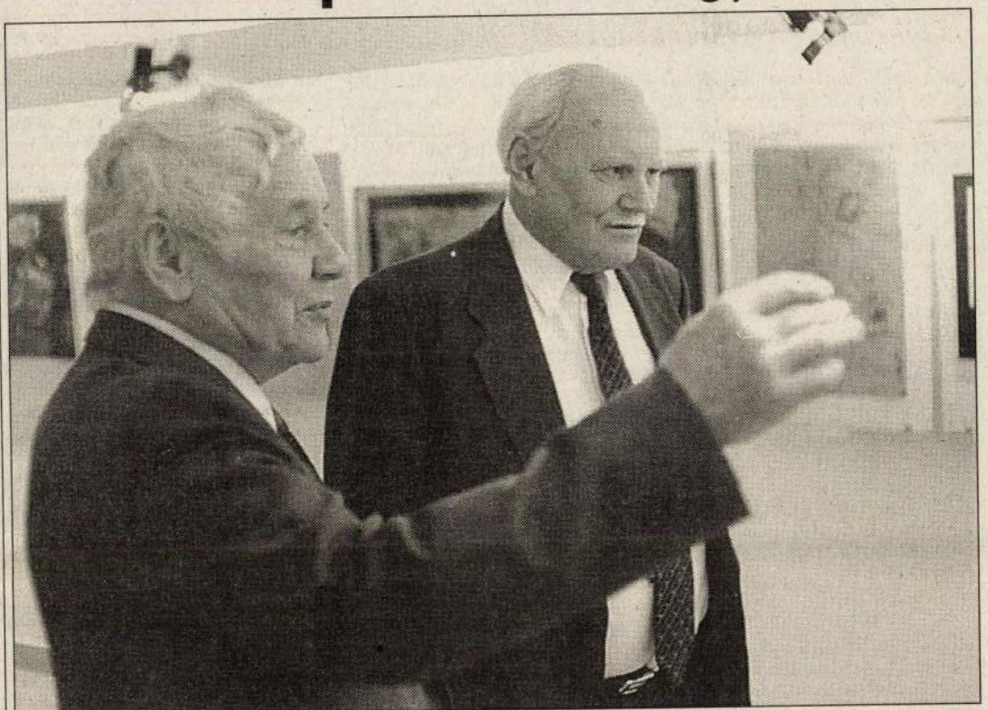

A köztársasági elnök Borsod megyei programjának második napján, szerdán az Edelényi Felnőtt Korú Fogyatékosok Otthonát kereste fel. Göncz Árpádot Varga Ferenc, az intézet igazgatója, Szilágyi Adolf, a község polgármestere, Vargáné Kerékgyártó Ildikó (MSZP), a térség országgyűlési képviselője köszöntötte. A polgármester arról tájékoztatta, hogy az edelényi térség Borsod-Abaúj-Zemplén megye legkritikusabb területe, hiszen az egykori bányászváros mára szinte teljesen ellehetetlenült, a bányákat bezárták, új munkahelyek pedig nem teremtődtek. A köztársasági elnök Miskolcon felkereste Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész állandó kiállítását (képünkön), amelyen a művész tartott tárlatvezetést.

MTI-FOTÓ

Tocsik Márta elment a Parlamentbe

Slosár: A pártok nem akartak beköltözni épületeikbe

▶ FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A jogásznő korábban közös irodát tartott fenn azzal a személlyel, aki bizonyos ügyeket intézett a székházakkal kapcsolatban. Tocsiknak bizonyos részinformációi voltak [illegible] Lendvay utcai szé[illegible] közre, és semmilyen díjazásban nem részesült.

Az albizottság szerdán hallgatta meg *Kajdi Józsefet*, aki az előző ciklusban a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára volt. Kajdi elismerte, hogy Antall József a szék[illegible] bizonyos aggá[illegible] jogi termékal. A költségvetésnek és a Pénzügyminisztériumnak pedig nem volt lehetősége arra, hogy a pártok ingatlanigényét 1,7 milliárd forint készpénzzel megváltsa.

Slosár Gábor, az ÁVÜ egykori ügyvezető igazgatóhelyettese a meghallgatáson egyebek mellett kije[illegible] soha

Manninger Jenő MDF-frakcióvezető levélben kérte Demszky Gábor főpolgármestertől és Tiba Zsolt főjegyzőtől, hogy vizsgálja ki Tocsik Márta alvállalkozói és a fővárost képviselő 1000. számú Ügyvédi Iroda kapcsolatát. Az MTI-hez eljuttatott közleményében az MDF-es politikus arra a lapértesülésre utal, miszerint egy

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

Feledy Gyula
gyűjteményes kiállítására

MEGNYITJA:

SZABÓ GYÖRGY író

1979. NOVEMBER 9-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
MŰCSARNOK/BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS 1979. DECEMBER 9-ÉN ZÁRUL

MEGHÍVÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1978 — 1 1
Napjaink
Feledy Gyula

sének egy új lehetősége. S ha sajátos történelmi helyzetünkből ko-

1021

KRÚDY-ILLUSZTRÁCIÓ FELEDY GYULA RAJZA 23

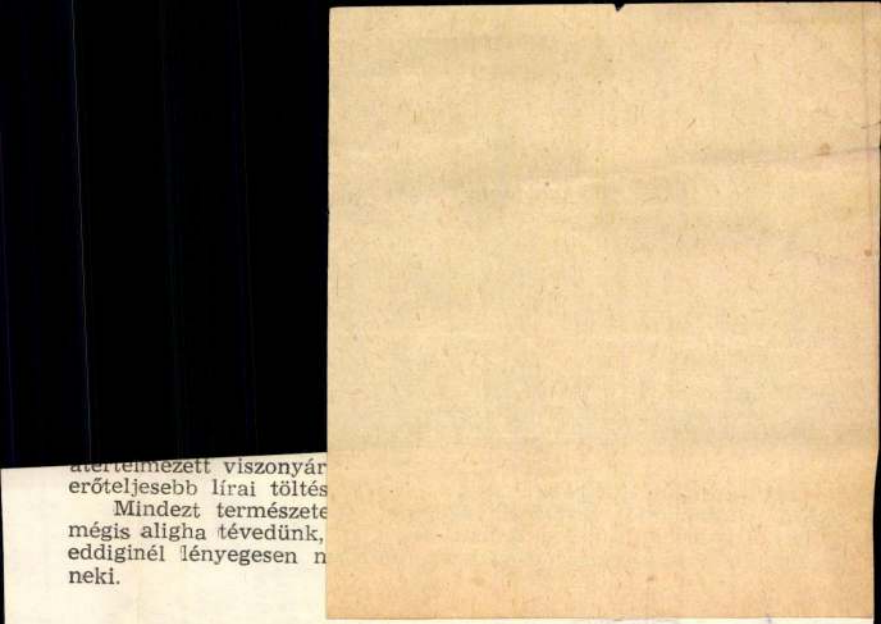

átértelmezett viszonyár
erőteljesebb lírai töltés
Mindezt természete
mégis aligha tévedünk,
eddiginél lényegesen n
neki.

PANEK ZOLTÁN

Krúdy Gyula ezeregy szerelme

Kolozsvári Papp Lászlónak

Valamelyik „tavasz közeledését kékes árnyékkal jelzi a hársfa" — írja Krúdy Gyula, aki a vörös postakocsik fuvarlevelét kiállító ősszel született, Szindbád nevű ikertestvérével egyidőben, talán mindössze néhány perccel később, amiből mindjárt száz esztendeje csendes viták vannak, megmagyarázhatatlan nyugtalanságok, pedig „aki leigázza a vágyakozást, amit nehéz legyőzni, arról lepereg a fájdalom, miként a vízcsepp a lótuszlevélről".* Immár száz esztendeje — születésétől — áldott ő az ő asszonyai között. Hogyan, még csak száz éve? Mintha csak tegnap történt volna minden. Ó. Nála és vele majdnem minden tegnap esett meg, a holnapi és holnaputáni csodáknak is múlt idejű ízük van. Mégis a folyamatos jelen az ideje, mert az ember annyi idős, ahányszor éber álmában szerelemmel fordul egyik oldaláról a másikra. Testi látszat-halála idején üres pénztárcájából elfelejtette kifizetni az éppen esedékes villanyszámlát, de már jóval azelőtt elhatározta, és így is tett: „Egy fa alatt ülök az erdőben, s azt gondolom magamban, amit akarok." Utókor: futó por — figyelmeztethette volna őt is Kosztolányi Dezső, de hát ismerte ő eléggé a nyíri homokon termő álmok természetét, az európai porfelhők mögött húzódó viharok képmutató békéjét, a világot, amely port hint a látók szemébe. Bizonyára lesz olyan utókor, ahová be sem teszi majd a lábát. Ha csak a félelmetesen közeledő és meglehetősen sivárnak ígérkező gép-világ-utókorba nem, ahol százkötetes álomfejtő „álmoskönyve",

* Lénárd Jenő: Dhammó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1978 Napjaink 9

Feledy Gyula

1021

Feledy Gyula illusztrációja

egy barakkot, me
tem a kicsiknek,
nyúlt, akkora lett tizenöt éves korára, mint egy villanypózna — a raktárfőnök magához vette, és — lekvárral teli üvegek, fölöslegben egy kis alma, meg krumpli — halvát is adott neki néha. És megerősödött. Húszéves korára, a katonaság előtt, ruha nélkül hatvan nyolcat nyomott, a lányok már kerülgették. A laktanyából már éretf férfiként jött ki — sofőr lett, megházasodott, nem is rossz asszony a felesége — most mind a ketten egy mozgódarunál dolgoznak; nem rég építettek maguknak még egy házat, a tengerparton, nem is há az — inkább palota, négyszintes, de minek az nekik — legalább gyerekeik lennének, de ők azt mondják: egy elég. A nagyobbik lá nyom — az meg kétszer is elvált, mind a két férjétől, fura egy di vat, maradt rá egy-egy gyerek, én neveltem őket, de ők is felnőtte és már magukat nevelik — hogy mire s mennyire, azt én nem tu dom. A nagyobbik birkózik, ifjúsági bajnok lett nemrégen. Nem tudnék róluk többet mondani. A kisebbik fiam — ezt mindenki tud ja — rossz nőre akadt. Igaz — meg is pofozta néha-néha. De meg vannak egymással, és azt mondják róluk, hogy már jobban élnek őróluk nem tudok biztosat mondani, mert az asszony mindig elzava hogy el ne rontsam őket — így hát távol tartom magam tőlük, nin rám szükségük, nincs gyerekük, még macskájuk sincs. A kis Nas leányom már sok férfinak megtetszett, de gyenge jellem s ez neke nem tetszik; négyszemközt elmondhatom — szült, de a férfit ot hagyta; kértem őt, adja ide a gyereket, hadd viseljem én a gondj — nem egyezett bele: most talált magának valakit.

Kitaníttattam őket, családja is van már mindnek, nekem csa Nasza maradt, de már ő is úton van — ezért hívtam el őt a távol ismeretlen Vidinből. Nem vagyok én nagyon okos, de a földrajztan könyvből tudom, hogy abban a városban találhatók Baba Vida tor nyai. Lányom ott autókerekeket gyárt, a kémiában dolgozik. Még ner mondtam, hogy a nagyobbik lányom tanárnő a felső tagozatban, kisebbik fiam pedig a vasútnál, az étkezőkocsikban dolgozik, ezek ben a hónapokban a dombon túli halászvárosban vert gyökeret. M a dombon innen élünk, a homokos talajon. Gyerekeimet elindítottan a sorsuk útján, már itt az idő, hogy magamra is gondoljak. Nen kellek a kisebbik menyemnek — csak hallgat, ha ott vagyok, és száját vonogatja; legalább szülne egyet, nem is akarok tőle mást csak szülje meg, könyörgök neki, a többivel már magam is boldogu lok. Fönt, a hegyen, apám rám hagyta a házat, fölvinném oda. Nem akarja a kis elkényeztetett megerőltetni magát, miatta vagyok én egyedül — négy gyerekkel — magamban, egyedül. Az unokák is már iskolába és szerelmeseik után járnak, rám már nincs szükségük, nem kell nekik a hajlott hátú, öreg nagyanyó. De legalább szép kis állatvilágot teremtettem magam körül a hegyen — mindenem van — csirkék, kacsák, gyöngytyúkok, libák és nyulak, van belőlük vagy száz, disznót is tartok, makkból van ott nálunk — vékaszámra. A nagyobbik fiam szokott hozni egy-egy zsák korpát, elvisz néhány csirkét és nyulat, aztán eladja. Néhány év alatt ott a hegyen egy egész vagyont gyűjtöttem össze. A fiamnak adtam mind, Moszkvicsra. Amikor meg már túl sokat kezdtem esténként forgolódni az ágyban, elgondolkodtam — eljött már az én időm, fel kell készülnöm: vettem fehér inget, szőttem fehér leplet, betettem egy batyuba harmic levát, a költségekre, meg a borra.

Az utóbbi időben esténként nincs nyugtom: magas, facipős ember settenkedik ki a nagyapai házból a nagyon meredek lépcsőn. Mindannyian együtt vagyunk az udvaron — lány- és unokatestvéreim,

Feledy Gyula, grafikus

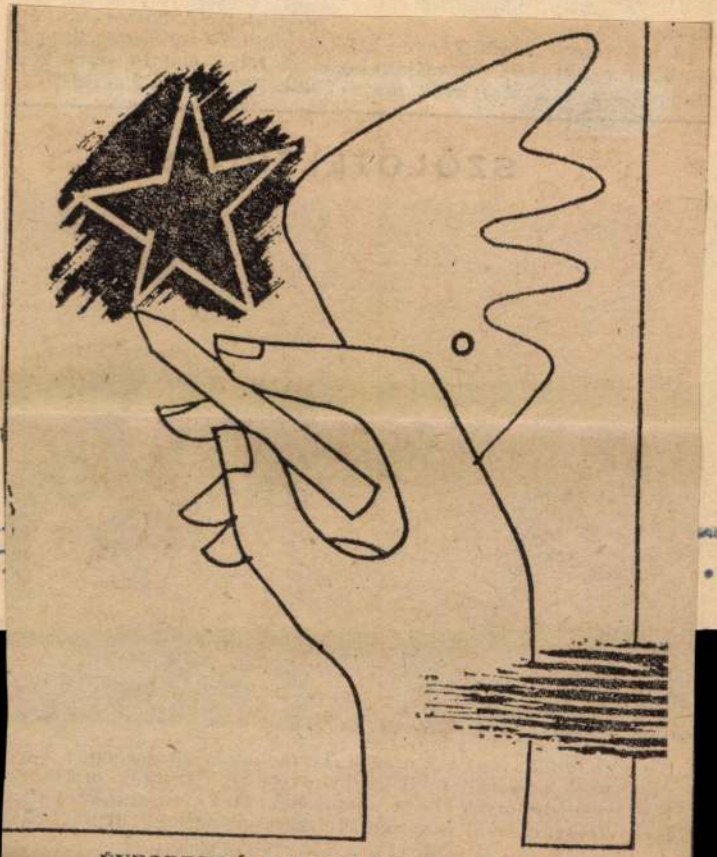

ÉVFORDULÓ. FELEDY GYULA RAJZA.

Feledy 10

Nin 30.

Nemesnádudvaron, a Kossuth Termelőszövetkezetben a kiör
dett tőkék pótlásán felül gépi művelésre alkalmas, mintegy
hektár muskotályos szőlőt telepítenek. Két gép segítségével, a
lyek vízsugárfúrókkal vannak felszerelve, naponként hat hekt
ültetik el a gyökeres vesszőket.

1021

BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ (HÁBORÚS ANTHOLÓGIÁK)

FELEDY GYULA RAJZA

KÁRPÁTI BÉLA

A miskolci őszirózsák

Akkor, 1918 őszén Európa kimerült csatatér, véres temető volt. Flandriában még el-elbődültek az ütegek, de Bukovinában és a keleti frontokon a szembenállókban megmozdult már az ember.

„A háborút elvesztettük." Tisza István nyilatkozatát (október 17-én) döbbent csend követte. De ebből a csendből már kihallatszott a Monarchia bomló testéből készülő-munkáló élet. Alig kelt részvétet a Tisza elleni merénylet. Létál Leitner János három lövése beteljesítője volt a nemzet ítéletének, amit a merénylő így közölt Tiszával: „Ön az oka a háborúnak!" (Furcsa véletlen: Létai János volt, ki Tiszára másodszor fogott fegyvert, október 17-én — először Kovács Gyula képviselő 1910-ben —, és Létai János, ki utoljára!)

A Tisza elleni merénylet a háború utáni csendben jel a forradalomra. S a lánchídi sortűzre már csattanós válasz október 30—31-én a forradalom. Tisza gyilkosát már diadalmenetben hordják körül a fővárosban. Károlyi Mihály neve a demokratikus Magyarország eleven ígérete, de a Nemzeti Tanács forradalmát még a király szentesíti. IV. Károly —, akinek a nagybácsi koronája a füléig ér — megtagadja elődjét, ki ráhagyományozta a háborút. Csak sírni tud birodalma pusztulásán. Kényszerű lemondásával aztán a forradalom államformát nyer; törvényes keretet, melyet november 16-án ünnepel az ország.

Miskolcon — mint mindenütt az országban — dőzsöl az uzsora. Újságok szidják az árdrágítókat, hatóságok kelnek üldözésükre, de az inflációnak ezer feje van: az is belőle él, aki pusztulására törne. „A társadalom szíve" foltozgatja a hadiözvegyek és hadiárvák sorsát, kiáltványok hajtanak-serkentenek a munkára, többtermelésre, mert a munkaerő belefáradt a hadiiparba. Élelmes tőkések üzemeiben a szemétdombra kerülnek Károly király és Zita királyné sokszorosított mellszobrai, s a nagy sláger, a falvédőre életnagyságban selyemmel hímzett királyi pár a házi áldással már a kutyának se kell. A spanyolnátha még a spanyol királyt sem kíméli. Októberben Miskolcon 87-en születtek és 239-en haltak meg; valósággal a néppusztulás veszélye fenyeget. A miskolci zsidók — varsói és szatmárnémeti példára — felújítják a talmudista szokást: a járványban elpusztultak sírjánál pénzt gyűjtenek, s abból két rászorult fiatalt kiházasítanak. Egy hadirokkant kőfaragó a soros vőlegény, a menyasszony is hadiárva. Az esküvő elől azonban — a temetőben akarták azt megtartani — a vőlegény Pestre szökik: állítólag a kórházból táviratozott, hogy igényt tart a hozományra — s mellékesen az arára —, mert üzletet akar nyitni. Az élet a háborúban is „zajlik". A hirdetések tele vannak praktikus leleménnyel. A parafadugó kilóját 14 koronáért keresik, „Melder" sodronytalppal talpalják a cipőket, mert az „kellemes, ruganyos és olcsó". Egyes hirdetésekből a boldog békeidők hangulata érzik: „Leveleznék tisztességes ismeretség reményében igazi úrifiúval"; „Icukának levele van a kiadóban, vegye át" stb.

Szén nincs, a város utalványra osztja a maximált „fejadagot". Bottlik József, a „népfőispán" radikális rendelettel vágja el a szénhiány gordiusi csomóját: elrendeli, hogy rászorult községek a tanács hozzájárulásával kivághatják az útszéli akácfákat tüzelőnek. A bányász nagy úr, magas bért és földet követel. A Szirma (ma Arany János) utcában egy több gyermekes szegényember öngyilkos lett, hogy spanyolnáthájában ne élősködjön nyomorgó családján. Egy hazatérő katona megőrült a pályaudvaron. A spanyol miatt csak október 4-én nyit a színház, Palágyi Lajos, a „művezető-igazgató", a színészek között ott van Herczeg Vilmos és Korda Sándor.

A földeken a háborús évek legrosszabb termése pusztul, nincs aki arasson, no meg: saját földre várnak a szegényparasztok, főleg a frontkatonák.

NEMZETI TANÁCS MISKOLCON

A forradalmi lázongásokat országszerte a hazatóduló frontkatonák éhsége és nyomorúsága teszi egyre veszélyesebbé. Megszállják a vonatokat, elözönlik a falvakat és városokat, rabolnak, fosztogatnak. (A miskolci küldöttséget, amely a köztársaság kikiáltásának ünnepére Pestre készült, a hazautazó frontkatonák lezavarták a vonatról). Az országban csak a fővárosban, Debrecenben és Miskolcon van rend november 1-én. Mezőkövesdet szökevény katonák felgyújtották, Vámosgyörknél fosztogatnak, Emődön és Nyíregyházán szökött katonák a bűnözőkkel összefogva vérbosszút tartanak és rémuralmat ülnek. Az emődi vérengzések megszállott, romboló szelleme egy „úrilány" volt, akinek megmentéséért befolyásos emberek avatkoznak a bírósági eljárásba.

Miskolcon, a Tiszai pályaudvaron élelmiszeres csomaggal várják a hazatérő katonákat, sőt, az átutazókat is, hogy ne szálljanak le, menjenek tovább. A városban segélyakciót szerveznek a katonacsomagok költségeinek fedezésére, ruharekvirálásokat rendeznek (4—6 ruhadarab után egyet, 7—9 után kettőt vesznek el), s a fölöslegből a ruhátlan katonákat öltöztetik fel. Januárban a Bergastellétől kapott több millió korona értékű ruhát a ruhabizottság értékesíti, de — mint kiderült — 50 százalékos haszonnal."

Petróleum nincs, a mezőtelki finomítóból sikerül egy vagonnal szerezni, azt osztják szét utalványra. A városban szesztilalom van, a rumot a kijelölt vendéglőkben utalványra mérik. Talán a szesztilalom miatt, a borárak rohamosan zuhannak. A Szőlősgazdák Országos Egyesülete arra hívta fel a gazdákat, hogy ne pocsékolják, hanem tárolják a bort. Esetleg a hadsereg 5,5 koronáért veszi literét.

Országszerte statárium van a katonai fosztogatások feltartóztatására. A közegészségügy aggasztó. A közétkeztetésben Miskolcnak jelentős tapasztalata van, hiszen a háborús évek alatt a város önellátásra rendezkedett be. Az önellátásra még a forradalom alatt is tudunk példát: a tízes honvédek közétkeztetési bizottsága önálló zöldségkonzerváló üzemet működtetett a laktanyában. Ilyen nehézségek közepette vette át a város vezetését a Nemzeti Tanács, amelynek végrehajtó bizottsága október 30-án alakult meg. Elnöke a város polgármestere, dr. Szentpály István, titkára dr. Bartha Jenő ügyvéd, ügyvezető elnöke Reisinger Ferenc, ügyvezető titkára Groszmann Zsigmond a polgári radikális, illetve a szociáldemokrata pártból. A végrehajtó bizottság 36 tagú (s 4 taggal bővül 31-én). Első és legfontosabb feladatának a közrend és a vagyonbiztonság védelmét tekinti. Ennek érdekében még aznap felkere-

38 Orosz és magyar katonák barátkozása a keleti fronton

Katonavonat 1918 őszén

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-718, 340-728
1978
Napjaink

Feledy Gyula,

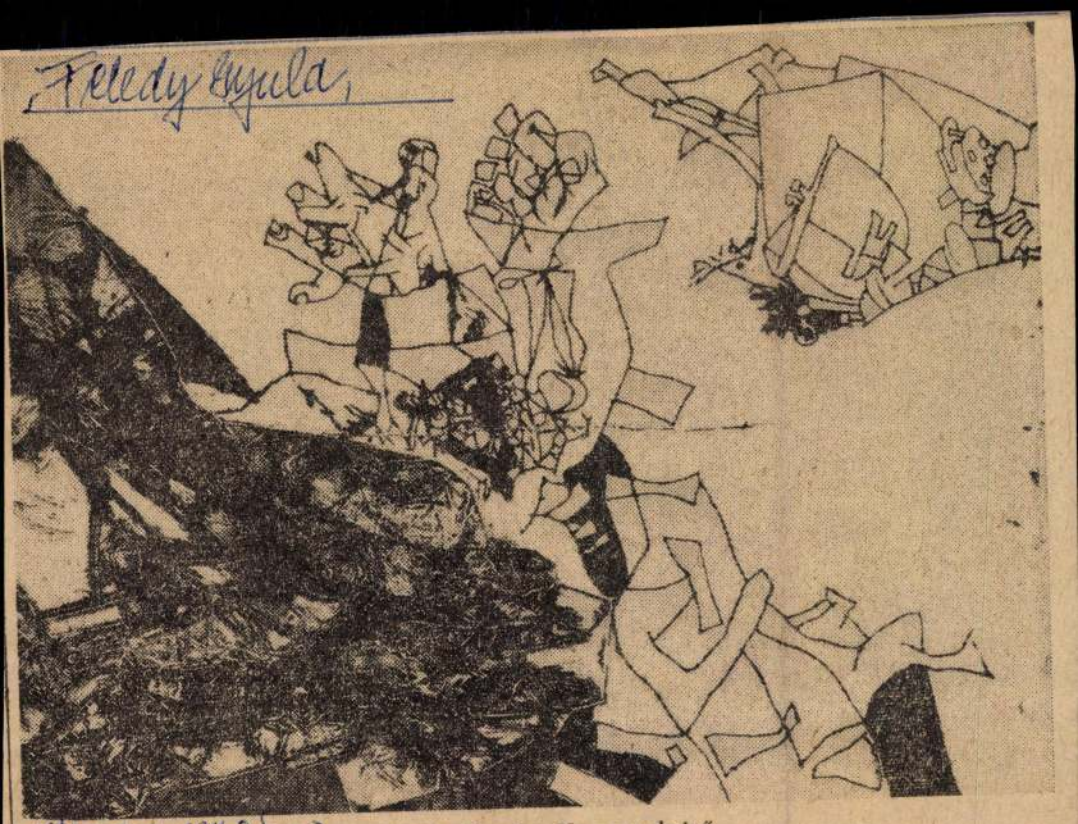

Népszava, 1974. ápr. 3. Feledy Gyula: Karancslejtő

táskörére". (Bár ezt sem haszontalan pontosan ismerni.) *Valójában, az egész társadalmat átfogó demokratikus fejlődés egyik megnyilvánulásáról beszélhetünk, amelynek színtere a szocialista vállalat, főszereplői a munkások, akik ilyen módon is érvényt szereznek jogaiknak a hatalom gyakorlásában.* Munkájuk mellett (mint munkavállalók) közéleti elkötelezettségükkel részt kérnek a vállalati és munkahelyi tennivalók meghatározásában, (mint tulajdonosok) megosztják a vezető apparátus gondjait és segítenek az optimálisan legcélszerűbb döntések kimunkálásában.

Miért *különösen időszerű*, miért egyike a *legfontosabb társadalmi kérdéseknek* a munkahelyi demokrácia elmélyítése? Mert a fejlett szocializmus építését, az ezzel kapcsolatos egyre bonyolultabb feladatokat *lehetetlen megoldani* a dolgozó tömegek *cselekvő részvétele* nélkül.

ság előtt szavát hallató munkás. *Vállalja* a közönség előtti beszédben való járatlanság buktatóit, a tévedés kockázatát, s azoknak a rosszallását, netán retorzióját, akik magasabb poszton állnak a gyári hierarchiában. A legcsekélyebb észrevétel: *kritika mások — esetleg főnökeik — munkájáról.* Nem ösztönöz aktivitásra, ha a gyűlés résztvevőinek korábbi tapasztalata az, hogy javaslataik nyomán mi sem változott.

Az efféle feszültségek oldásában a vállalati párt-, gazdasági vezetőknek, és a szakszervezeti mozgalomnak még sok tennivalója akad. A demokratikus fórumok gondos előkészítésében, a résztvevők tájékoztatásában, felkészítésében, ha kell megvédésében, a határozatok végrehajtásának ellenőrzésében, az őszinte és inspiráló munkahelyi légkör megteremtésében.

Hol tartunk?

Hol tartunk az üzemi demokrácia kiszélesítésében, szervezeti kereteinek megújításában, tartalmi értékének garantálá-

si és üdülési alap felhasználásáról. Ezen kívül *véleményezi* a középtávú- és az éves vállalati terveket, s

együttes ülés előtt ismertesse a szakszervezeti csoport tagjaival a tárgyalásra kerülő témát és a csoportmegbeszélés általelfogadott *többségi vélemény* képviseljék. A vas- és gépipari vállalatok körében például a eddig tartott együttes üléseken többnyire hangsúlyozottan „csoportjuk nevében" szólt hozzá a küldöttek. Igaz, inkább a *szociális kérdésekhez* semmint a *vállalati gazdálkodás* sarkalatos témáihoz. Pozitívum azonban, hogy néhány vállalatnál jelentősen módosítottak a szociális terven. Éppen a bizalmiak javaslataira.

A dolgozókra építve

A textiliparban általános tapasztalat, hogy a gazdasági vezetők *egyenes, világos válaszokat* adtak a felmerült kérdésekre. Ez jó. Kevésbé szerencsés, hogy ha alapvető kérdésben megoszlott a vélemény, sem az egyik, sem a másik álláspont sorsáról *nem döntöttek. Ilyenkor megrendül a bizalom a demokratikus fórum hatáskörében.* Ellenkező példát is felhozhatunk: több vállalatnál (Lenfonó- és Szövőipari, Cent-

Feledy Gyula,
grafikusművész,

H. B.: Országos
grafikai hét.

Somogyi Néplap,
1979. május 19.

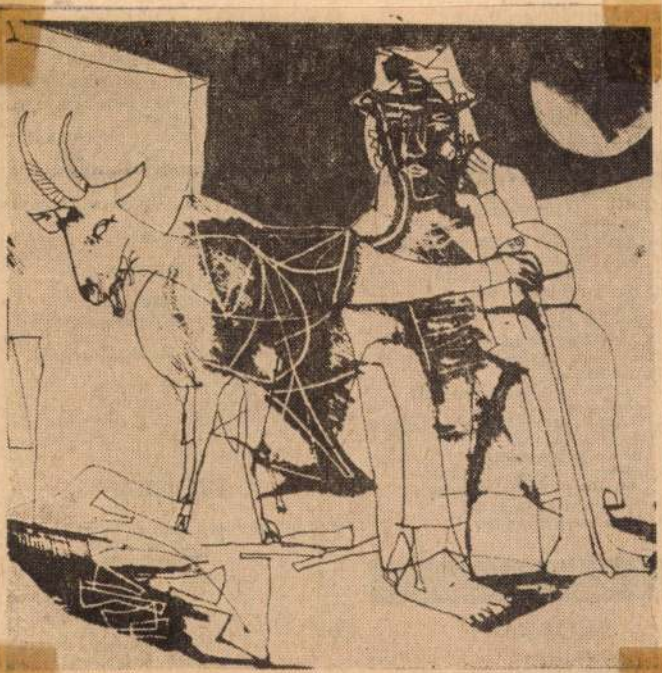

Feledy Gyula: Ember kecskével.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula,

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Kossuth- és Munkácsy-díjas grafikusművész
1978 MÁJ 18

1021

Grafikai hét, 1978

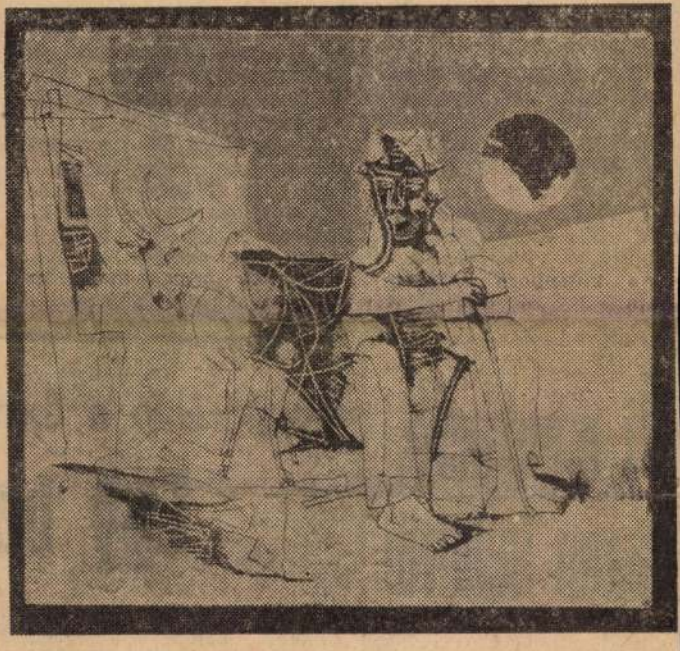

Feledy Gyula: Ember kecskével.

A májusi kulturális rendezvények sorában megkülönböztetett hely illeti a grafikai hetet, képzőművészetünk e rangos, országos jelentőségű seregszemléjét. A miskolci kiállítást érdeklődéssel várja a nagyközönség. A Képcsarnok Vállalat Szőnyi István-termében ma, május 18-án, délután 5 órakor nyitja meg a tárlatot Feledy Gyula grafikus, Kossuth-díjas, Munkácsy-díjas érdemes művész. A kortárs grafikusművészek legjelesebbjeinek lapjait láthatjuk majd a tárlaton az elkövetkező napokban. Huszonkilenc alkotó ötvenhat munkáját tekinthetik meg a kiállítás látogatói a Szőnyi István-teremben.

itlen, olykor k
kat is, különös
en, amikor a
at utasai szess
urván, gorombá
ek főleg a női
kkal, s a fő
emben is. Ki
égsem é gondjairól be-
élt, hanem jóleső érzéssel
ondta:

— Sok olyan fiatal jegy-
zsgáló van, aki komolyon
eszi a munkát, hallgat a
nácsokra, jó pár évi gya-
rlat után kitűnő vasutas
sz.

A brigád valamennyi tag-
nak társadalmi, politikai
nkciója is van. Kissné a
ÁV miskolci párt-végre-
jtőbizottság tagja, *Pisák*

né, Majoros Ferencné kocsitakarító brigádjáról is. *Varga Istvánné* kocsitakarító segédvezénylő a Munka Érdemrend arany fokozatát érdemelte ki.

A nők közül 339 úgynevezett fordulós szolgálatot teljesít, azaz 12 órán át dolgozik, s 24 óra szabad idő következik utána. E vonatkozásban már gondok vannak. Jelenleg a nődolgozók 20 százaléka van gyes-en és szülé-

Új munkaerő, házon belülről

Kazincbarcikán, a Borsodi Vegyikombinátban a 15—20 éve termelő üzemekben évek óta tudatos fejlesztéssel igyekeznek a most készülő gyáregységek számára biztosítani a szükséges létszámot. Így például az új PVC—III. gyár részére a szintézis —, a sav-, a műtrágya — és a régi műanyaggyár-egysé-

Kooperáció a term

Egy be

„Nem nagy üzlet, de van fantázia benne." Valahogy így summázta *Szabó Elemér*, az ELZETT Művek Sátoraljaújhelyi Gyárának igazgatója a tényt, hogy nemrégiben kooperációs kapcsolatot teremtettek az NSZK-beli Heinze céggel.

A kapcsolat mindkét fél számára előnyös; az ELZETT Művek egy teljes technológiát kap — a szükséges gépekkel együtt — a német partnertől. Ennek fejében az újhelyiek horganyötvözetből készült bútorkivetőpánt-há-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 FEB

Napjaink

Feledy Gyula

1021

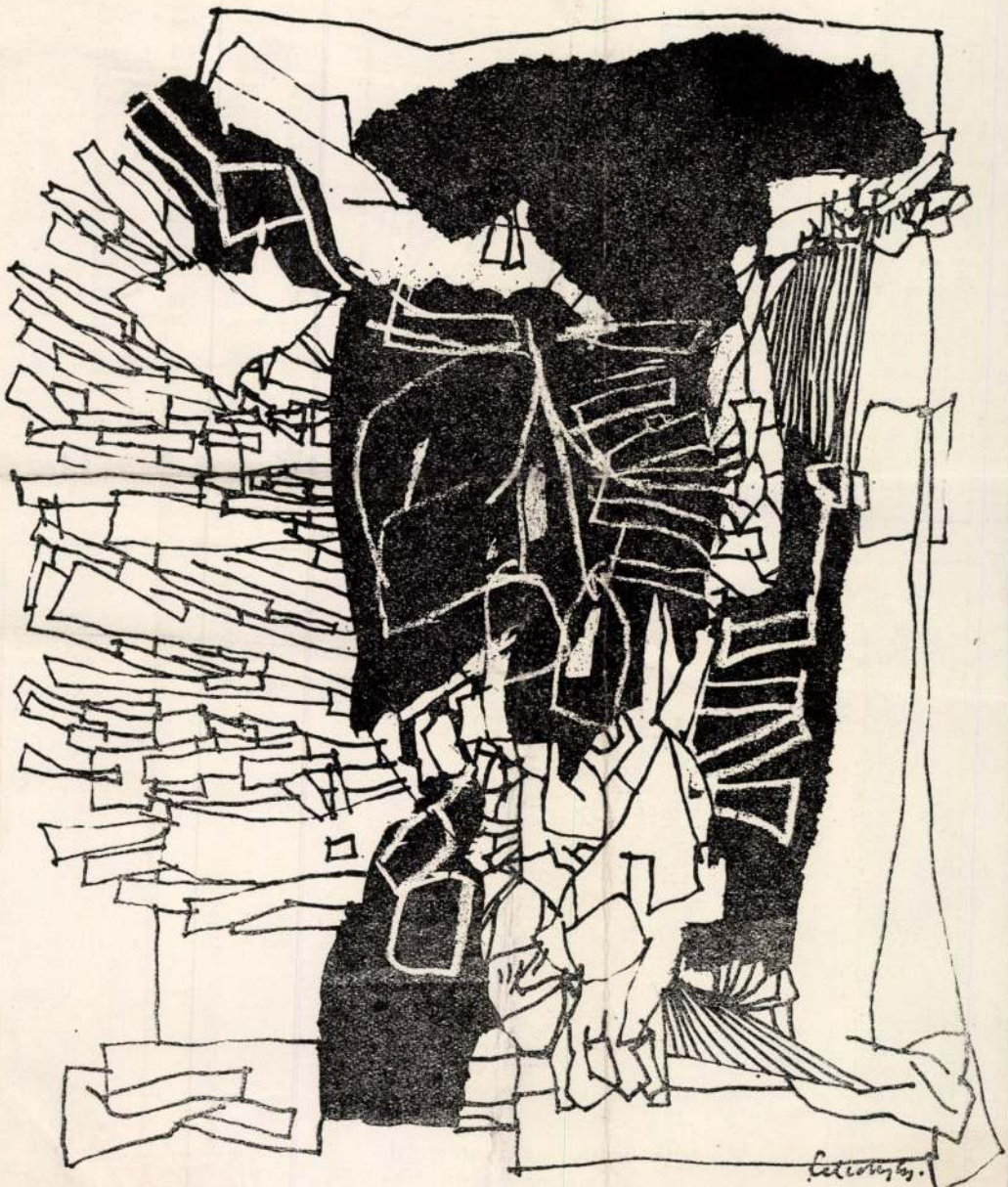

TANULMÁNY EGY SOROZATHOZ

FELEDY GYULA TUSRAJZA

AINK

és kulturális lap 1977. február

TAKÁTS GYULA

Eudémonia

1

MINDEN HAZAKERÜL

Megérik lassan az év is
minden hazakerül
gyűlnek dolgoznak a napok
az órák és percek kegyetlenül

és most már hogy lassan vége
mint fekete fának ága
emlékezik az év a zöldre
és úgy áll minden a világba

hogy tovarepül és átlényegül
de ott is dolgoznak azon a szérűn
csontjaink s a tér vázán a szárnyak
s az egész csak mélyebbre szépül

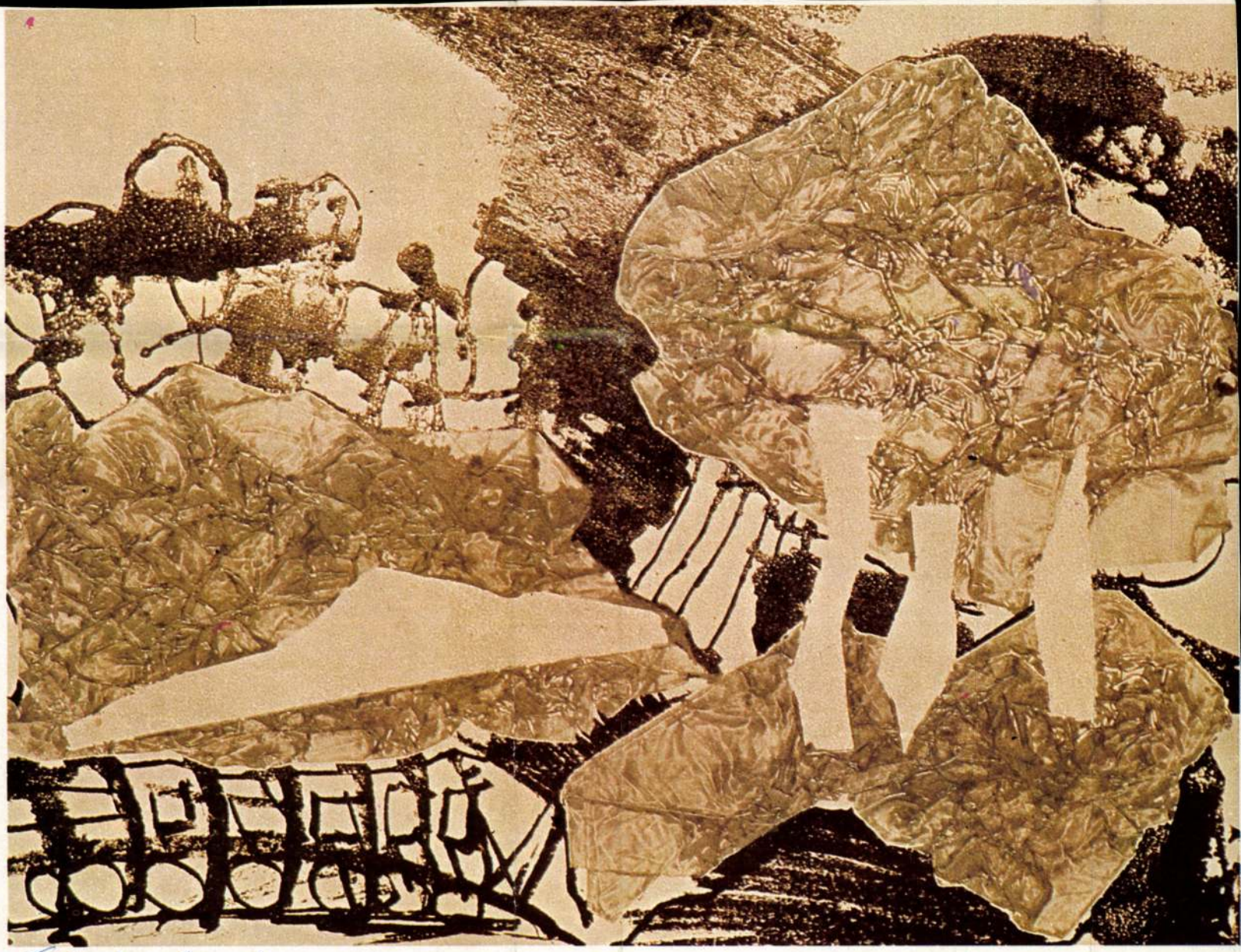

4

Feledy Gyula

1 Feledy Gyula: Karancslejtős V.,
litográfia, 38×47,5 cm, 1973

4

5

6

7

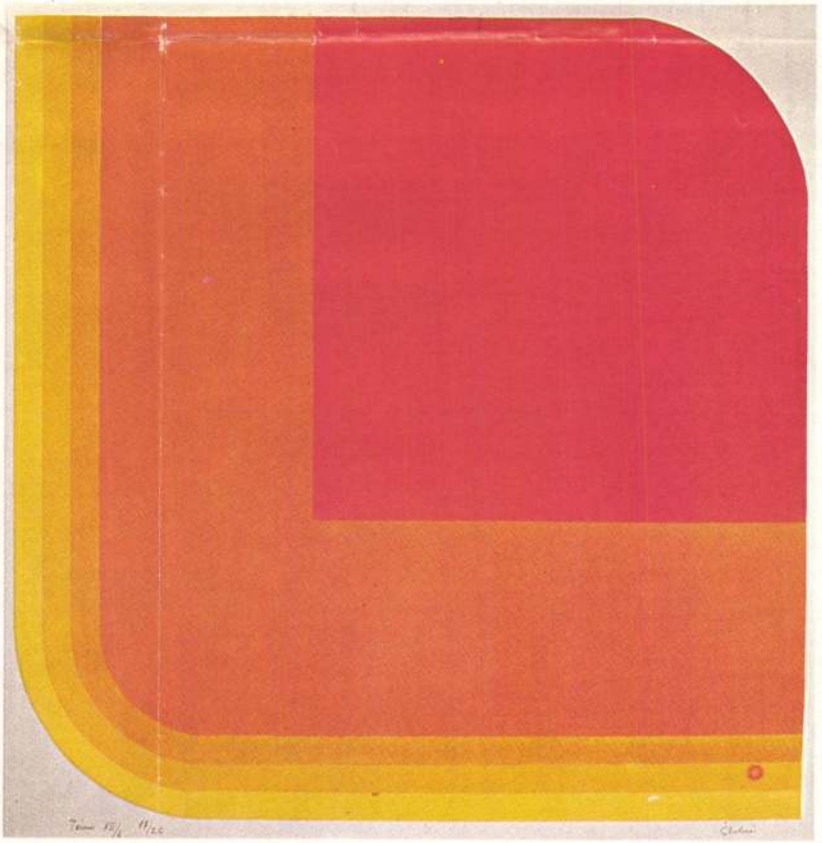

6 *Bognár Zoltán: Ádám Éva, linó, 32,5×31,5 cm (fotó Bokor)*

7 *Gy. Molnár István: Téma XIV/b., műanyag-nyomat, 40×30 cm (fotó Haris)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 MÁJ

Napjaink

Feledy Gyula

és kulturális lap 1976. május

1021

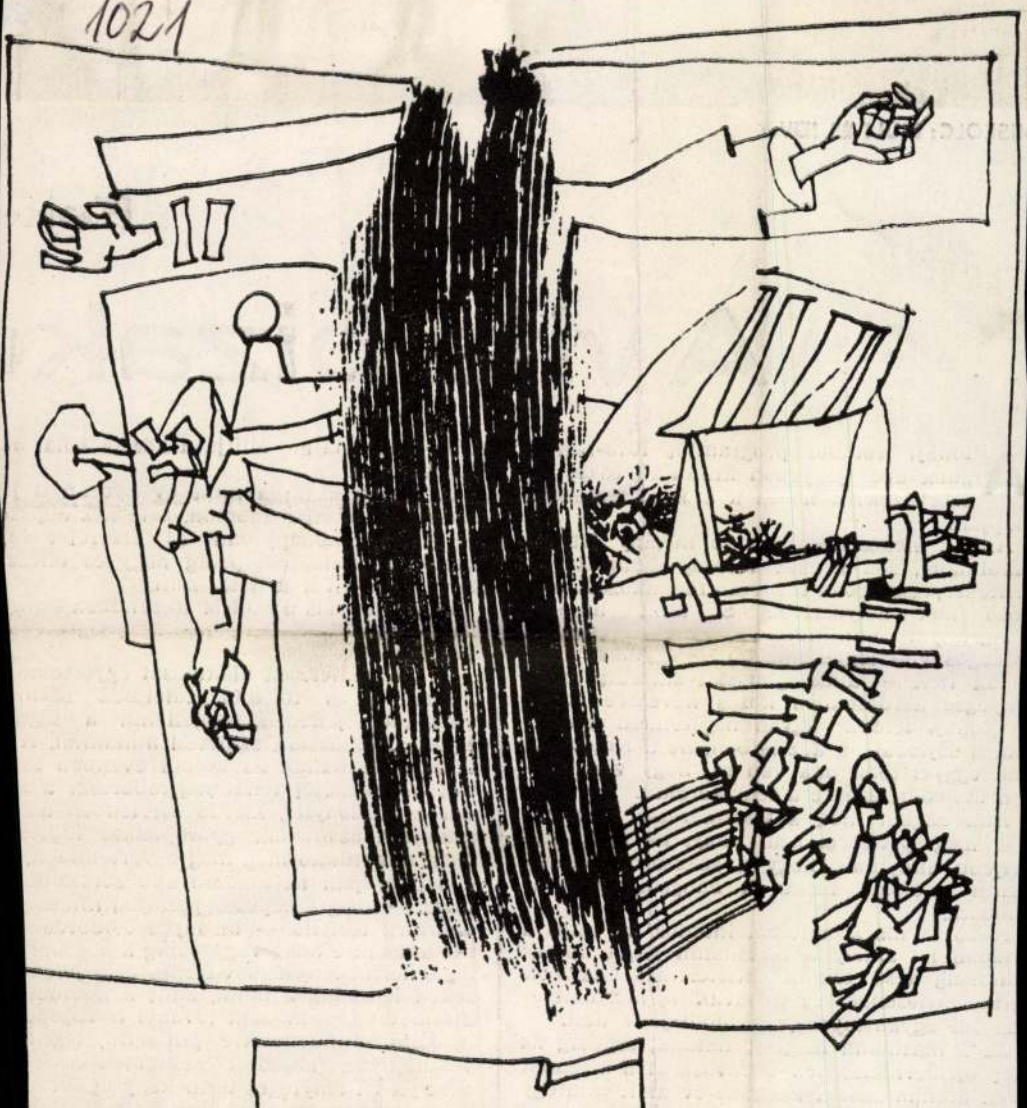

LAT A KARANCSLEJTŐS, 1944 C. SOROZATHOZ FELEDY GYULA TUSRAJZA

MISKOLC: MÚLT ÉS JÖVŐ

Feke

A vita bizako

A tokaji írótábor programját 1975-ben a „nok éve" jegyében állították össze a szervezők: a nő és a munka témaköre lapján.

Alapos előkészítés után jó néhány értékes anulmány, sok hiteles valóság-anyag került erítékre, elsősorban a kereső foglalkozású dolozó nők helyzetéről. S amit hasonló angsúllyal említhetnek: egy elmérgesedett rszágos vita legjellemzőbb — egymást kizáonak ítélt — állásfoglalásait sikerült igen nyeges kérdésekben közös nevezőre hozni. „tokaji témák" ugyan napirenden maradak a sajtóban, a közéletben, de a *Napjaink*ak eggyel több oka van rá, hogy visszatérén időnként ezekre a témakörökre.

Ami engem illet, a visszatéréssel nem fook meglepetést okozni. Vagy, ha igen, legeljebb annyiban, hogy a sokszoros veszjelésről áttolódik lassan a hangsúly a bizaodásra.

Abból a marxi tételből indulok ki, mint a itaban is: amely a társadalmi lét, a folyaatosság első számú feltételeinek, az élet jratermelésének, és a javak újratermelések az egyensúlyára, harmóniájára utal.

Ez a harmónia megtört nálunk, éspedig az let újratermelésének a rovására: a tizenhat ven aluliak száma tizenhat év alatt mintegy étszázezerrel fogyott. Most következik a nehez szakasz — törvényszerűen — a javak jratermelésében is. Az életszínvonalat érez-

lyos probléma elé állítja a középiskolai ok tás kereteit."

A születésszám a múlt év nyarán a je szerint túljutott a csúcson. 1974-hez képest év első hét hónapjában 12 ezerrel több, utolsó öt hónapban pedig négy és féleze kevesebb volt a születésszám.

Nincs javulás a szülési sorrendben sem. hát — egyelőre? — a „termékenységben" s javulás.

„... A születések alakulását egyértelmű harmadik és további születések szám visszaesése jellemzi, függetlenül a legu években tapasztalt születési hullámtól. A letések számának az utóbbi években ta talt növekedését tehát nagyobbrészt a n dik és viszonylag kisebb mértékben az szülöttek számának gyarapodása idézte Nem állapítható meg meg egyértelműen, ebben csupán az alacsonyabb sorszámú lések — főleg a népességpolitikai intézke hatására történő — bizonyos előbbreho mutatkozik-e meg, vagy pedig a későbbi leges termékenységnövekedés első jelen sének lehetünk-e tanúi, amit a későbbi a születések számának további növekedé igazolni. Mindenesetre pillanatnyilag a veszületések abszolút számának emell nem jelent tényleges termékenységnövek vagyis nem okozza a népesség reproduk nak valóságos javulását." (Dr. Szabady

A jelenlegi termékenység tehát a né

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napjaink

1021

Feledy Gyula

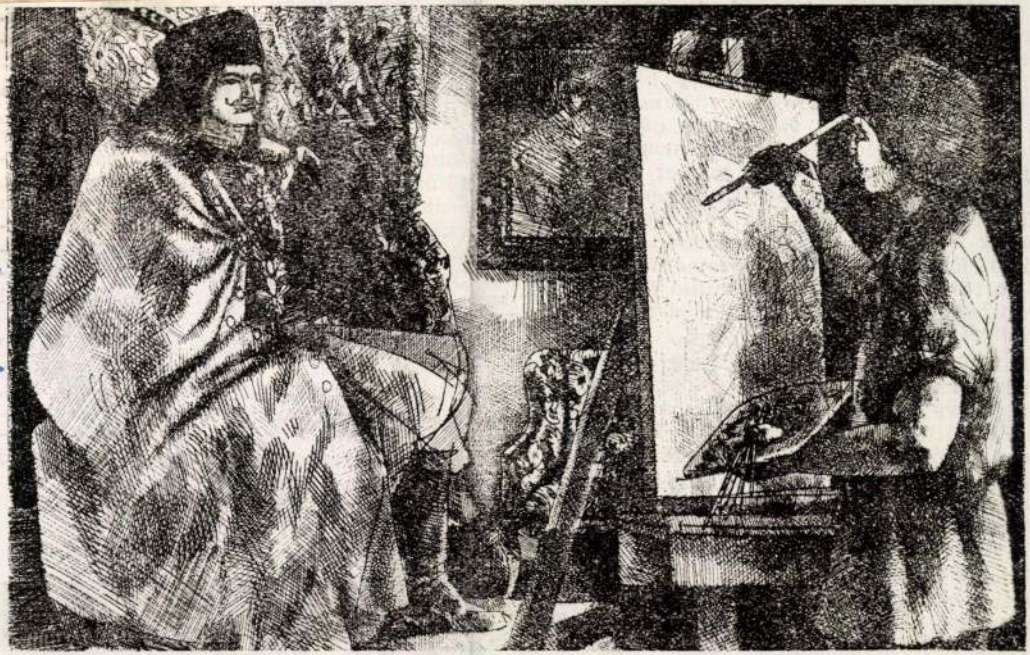

MÁNYOKI RÁKÓCZI UDVARÁBAN

FELEDY GYULA REZKARCA

t az idő 1848 előestéje felé. Az 1847-i or-
ággyűlésen *Stur Lajos*, Zólyom városának a
vete, országgyűlési fölszólalásában ezeket
ondja. „*A külföld alig ismeri honunkat*
ényéből, mint a misera contribuens plebs-
l... A rabszolgaság igája alatt görnyedez
indaz, kinek nincsen sajátja, és nem sajátja
ég azon darabka föld sem, melyet százszor
ezerszer szántott, megvetett s verítékével
ntözött, s kinek életfeladata abban áll, hogy
ásokat fenntartson... A parasztság a kezén
vő 13 240 974 hold föld után teméntelen ter-
et fizetni köteles, míg a 32 millió hold föld
rtokában levő nemesség alig járul hozzá
lamivel a közterhekhez..."

Az 1947-i országgyűlés az ősiség eltörlését
a kötelező örökváltságot tartalmazó rende-
tet, illetve a tervezetét elküldte a mágnási
blának. Itt Dessewffy Emil, Vay Miklós és
kan mások „óvatosság, fokozatosság, böl-
esség, körültekintés, jog- és érdekkímélés"
éven s címen rakják rá a féket a törvény-
rvezet futó-forgó kerekeire, még három hét-
l a párizsi februári forradalom előtt is!

Március 13-án kitört a bécsi forradalom. A
ászárvárosból menekül a király. A magyar
országgyűlés azon gondolkodik, Magyarország-
hívja a királyt, hogy megvédelmezzék a
écsi csőcselékkel szemben. Petőfi vitrioljának
lló téma:

irhatta. Látjuk maj
vetelők" éppen ezt
galmazást nem min
küsznek. Petőfi a
dalomra, hat ízben,
emelkedő erővel. S
akármely nyelven i
gondolta, hogy a v
us 13-án megírt, r
adja át. Kinek? F
márciusi ifjúságnak
mán. De a forrongó, s lázas tömeg 15-én el-
törölte a cenzúrát, proklamálta a sajtószabadságot, ennek a tömegnek még aznap el kellett mondani a verset, többször is. S a szabad sajtó első terméke gyanánt még aznap ki is nyomtatták. A Nemzeti Újság március 16-i számában ezek olvashatók. „*Nevezetes, hogy ahányszor Petőfi Nemzeti dala a tömegek előtt elszavaltatott, mindannyiszor a hazafiak sok ezrei a költeményben előforduló „esküszünk" szavakat fölemelt ujjakkal hangosan a legnagyobb lelkesedéssel ismételték.*"

(Folytatás a 2. oldalon)

ÁRA 2 FORINT

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1975 JÚN

Napjaink

Feledy Gyula
1021

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓJA

Rémhírvivők

(Folytatás a 7. oldalról)

(Lajos tizennyolc-tizenkilenc éves fiatal gyerek. A küszöbön áll. Nagy táska nála.)

HAMAR *(Teljesen megütközve.)* Hát te? Hogy kerülsz ide?

GYALOG Lajos! Csak nem te vagy?

(Lajos belép, a táskát leteszi az ajtó mellé.)

HAMARNÉ Lajos? *(Az ajtó felé fordul, meglátja a fiát.)* Úristen!

JULIS *(Döbbenten.)* Hazaküldték! Jézusom! *(Az urának.)* Menjünk innen gyorsan!

(Elsötétül a szín.)

Vége az első résznek.

MÁSODIK RÉSZ

1. kép

(Mikor kivilágosodik a szín, Lajost egy számlin látjuk ülni. Majd Hamar Imre jön be az udvarról, ugyanúgy öltözve, mint a múltkor, csak most téli sapka a fején. Becsukja az ajtót, közben hallani, odakint szél fúj, varjak kárognak.)

HAMAR Ugyan mit akarhat ez az idő? November vége van, s még ilyen hideget! A szilvafa tisztára meggémberedik a szalmakazalnál. *(Lajosnak, aki unatkozva a tarkóját vakarja.)* A varjúk meg, hallod-e, hogy kiabálnak? Az a szegény kutya nem tud elaludni tőlük. Talpal egész éjjel a ház körül, s most pihenje ki magát ilyen ricsajban! Vihetnél alája töreket, mert ott fagy meg a kút mellett. Akkor ki ugat majd? Én csahorászszak helyette?

LAJOS Itthon vagyok egy hét óta, de már nem tudja megállni, hogy ne parancsolgasson, ugye?

HAMAR Miért? Csak vakarózni jöttél haza? Bolhád van?

LAJOS Na és, vakarózok! Mit fáj az magának! Mert látom, az nem fáj, hogy hazaküldtek. Még csak nem is érdekli nagyon!

HAMAR Arról én nem tehetek. Engem nem kérdezett senki, hogy téged hazaküldjenek-e?

LAJOS *(Kiabálja.)* De nem akarja, hogy visszamehessek! Úgy vannak vele, hogy maradjak itthon. De abból nem esznek!

(Hamarné jön be. A tűzhelyhez kosárban tűzrevalót hoz.)

HAMARNÉ *(Fázósan.)* Meg lehet zöldülni ebben a hidegben. Itt fagyunk bele a tanyába, csak ne tüzeljünk.

ajtó előtt. *(Kimegy, behozza a másodiknó*

S tudja-e, mit hallottam? Göböly Pista m
dig egy ilyen teknő ala búját be, ha ment
az agitálók.

HAMAR Csak nem azt akarod monda
hogy én is bújjak alája?!

NOCSA Dehogynem! Nagy ez a teknő! N
elférne alatta? Én kipróbálnám!

HAMAR Próbáld te ki! Én nem fekszek
biztos! *(Gúnnyal.)* Mutasd csak, hogy m
alája? Hadd látom!

NOCSA *(Húzódzkodva.)* Én bújjak alája?

HAMAR Hát kicsoda? *(Nézi a teknőt.)* I
a te méreted. Bújjál csak! Hadd látom, h
kell? Én megemelem itt a végén, bújjál cs
(Nocsa négykézlábra ereszkedik, s alábúj

HAMAR Húzd be a lábad! Úgy ni! *(Föl
borodva.)* Még mit talál ki, hogy én búj
be a teknő alá! *(Körüljárja a teknőt, Noc
nak.)* A füled is alatta van? Ki ne lóg
mert rálépek!

NOCSA *(Kiszól a teknő alól.)* Egészen
hely van itt. *(Kikukkant.)* Hi-hi!

(A szobából épp kijön Hamarné.)

HAMARNÉ *(Megrökönyödve.)* Ti mit
náltok?

HAMAR Látod! Megint Nocsa Janit fog
Csak most a teknővel. Itt van alatta.

NOCSA *(Kijön a teknő alól.)* Találmán
agitálók ellen. Mit szól hozzá? Alá kell b

HAMAR Hát! Már ki is van próbálva!
csának.) S azt mondod, hogy ez alá búj
Göböly Pista?

NOCSA Nem ez alá! Az övéké alá!
akkor épp kint volt, mikor egyszer az
tálók odamentek, s be is léptették gy
Tegnap voltam a faluban, a hangszó
csuda húzták neki a nótát. A fél falu
aláírt. Megy ez, ha haladósra fogják.
hogy jobb lesz használatba venni a t
ha ki akarnak maradni. Ha jönnek, sut
alája! Beszélték, hogy Göbölyt éjjel-n
keresték. S véletlenül elkapták ehát a
bancát!

HAMAR *(A teknőt elhúzza a fal felé.)*
kell neki! Minek jött ki a teknőből?
(Bejön Lajos.)

LAJOS Hány óra van? *(Sietve odame
konyhaszekrényhez, ahol az óra van.)* J
egyáltalán?

HAMAR *(Az ablaknál áll.)* Várasz val
(Gúnnyal.) Csak nem Pétert? Épp most
vízért, ahogy látom. Olyan hegyesen ül
kon, mint az apja, aki parádéskocsis v
grófnál! *(Nocsa és a felesége felé.)* Hu,
úgy szalajtatja a lovakat! Nézzétek már!
úgy hányja-veti farát a kocsi! Még olya
nyulak fönt ágaskodnak a Sinke-don
annyira figyelik. A varjú még a száját
tátja a fán! Nézzétek már!

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 [illegible] 11

Könyvvilág

Feledy Gyula

1021

Feledy Gyula illusztrációja Muszaiosz: Héro és Leandrosz c. könyvéből (Európa)

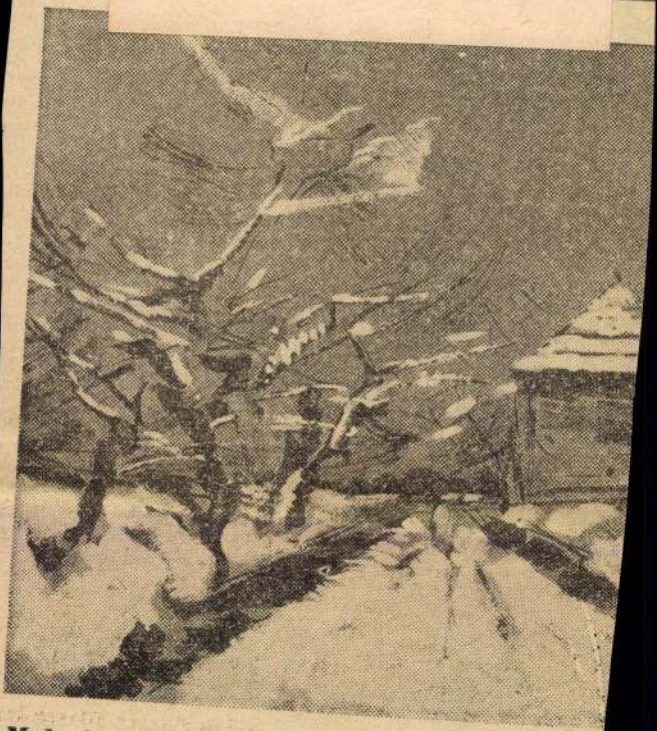

Mednyánszky László festménye Egri Mária könyvéből (

Északmagyarország

Feledy Gyula
1021

Magyarok, mennyei kisasszonyok jönnek tufa-kisszékedről tőlünk elpörölnek.

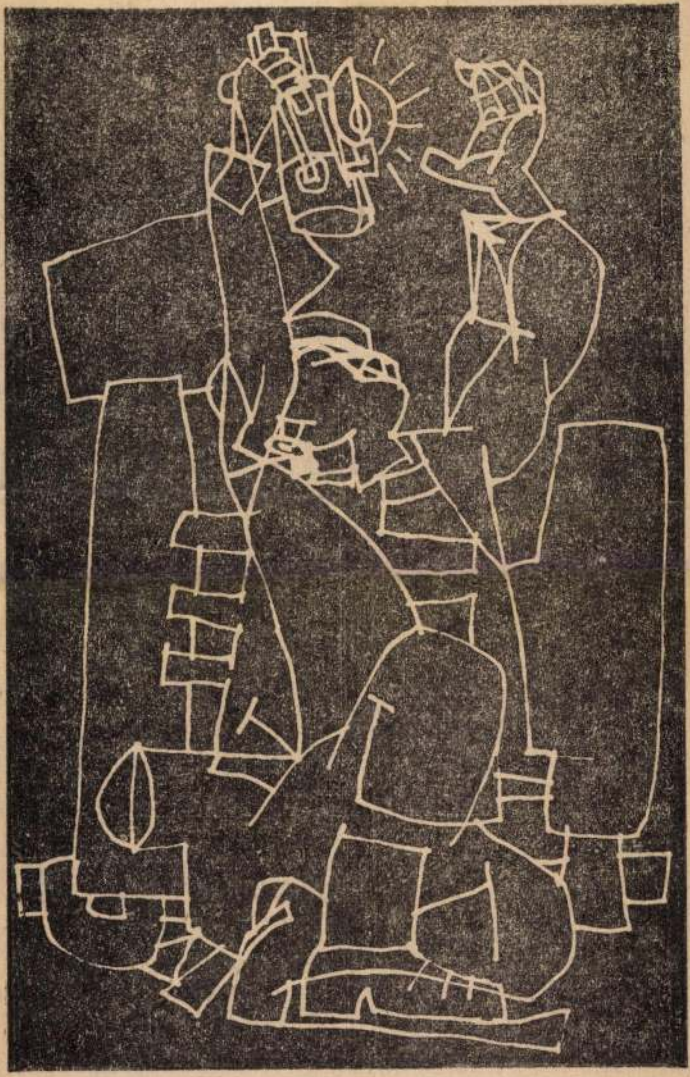

Bányában

Feledy Gyula rajza

...yűlésről

kek kerültek előté... pártszervezet adjon... gítséget a gazdasági... nek... Nem kie... KISZ és a szak... pártirányítása... Fordítsanak nagyobb gondot és figyelmet a boltokban dolgozókra és a fizikai munkásokra...

E mondatok és vélemények kellő súllyal kerültek a jegyzetfüzetbe, elgondolkodtató, tettekre ösztönző igénynyel. Azoknál is, akik szótlanul ülték végig a taggyűlést, s merengve, mélázva figyelték a vitát. Egyike-masika rá-rábólintott a felszólalók által megfogalmazott tényre, adatra, kifogásra, vagy javaslatra. Ezzel is jelezte: ő is hasonlóképpen vélekedik.

S aztán következett a választás. A nagy felelősséggel járó döntés, hiszen nem mindegy, ki kerül a vezetőségbe, kik legyenek azok, akik — a tagság bizalmából — éveken át irányítják a pártszervezet munkáját. A jelöltek feletti vita heve csak magas fokon volt mérhető. Homlokegyenest ellentétes vélemények hangzottak el. Túlnyomó többségükben tárgyilagosak, de akadt olyan is, amire a szubjektivitás, az egyoldalú értékítélet volt a jellemző. Ezt meg is mondták, ott helyben mások, kiegészítve mindazzal, ami e mondandókból hiányzott.

Mi tagadás, estébe hajlott már az idő, amikor a taggyűlés akaratából átvette „hivatalát" az új vezetőség, amelyre sok-sok fontos feladat végrehajtása vár. Olyanok is, mint amiről a már...

Házgyári lakások szerelése Mi... részben.

ÚGY ADÓDOTT, hogy az elmúlt hetekben több város és nagyobb település tanácsilletve tanácsi végrehajtó bizottság ülésén vehettem...

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Északmagyarország

Feledy Gyula

1975. február 2., vasárnap

1021

Feledy Gyula rajza

1975

Erősödött Miskolc n

eszélgetés Drótos Lászlóval, az MSZMP M

„*Miskolc a felszabadulás nyomán a szocialista iparosítás következményeként Magyarország legnagyobb vidéki városává fejlődött*" — vilan át bennem annak a dizes albumnak a bevezető gondolata, amely a megyeszékhelyet mutatja be vázatosan. Azután arra gondook, elég átutazni Miskolcon észak-dél, valamint keletnyugat irányban, s szembetűnik, mi minden történt e dinamikusan fejlődő munkásvárosban a felszabadulást követő három évtizedben, különösképpen pedig *az elmúlt négy esztendőben.* Villanyfényes estéken jólesik lepillantani az immár városi

a város gazdasági fejlődése, és ami ezzel szoros összefüggésben van, *a lakosság élet- és munkakörülményeinek kedvező változása.* A város lakóinak száma mintegy 15 ezerrel emelkedett. *Miskolc munkásváros jellege pedig tovább erősödött.* A város termelésszerkezetére, az élelmiszeripar, az építő- és építőanyagipar, a szolgáltató ágazatok fejlődése mellett is — *a nehézipar maradt a jellemző.* A munkásság mintegy 80 ezer fős létszámából 84 százalék az 500-nál több dolgozót foglalkoztató üzemekben tevékenykedik. *A nagyipari munkásság városunkban nemcsak politikai-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napjaink

Feledy Gyula

1975 JAN 7

1021

KASSÁK LAJOS

FELEDY GYULA RAJZA

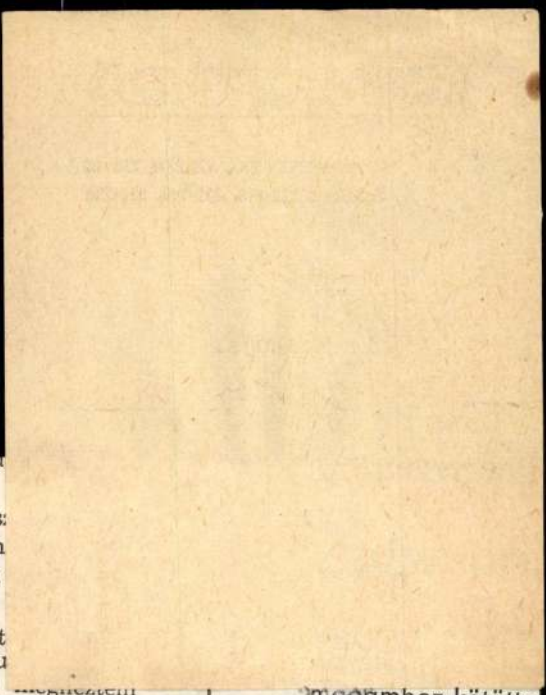

zepelg, vagyis a
a folyóiratot.
... Kassák és s
Kassára mentem
m eseményekben

el négy évtized ut
or Szegeden laktu
lmával rendesen
ti kiállítást. 1957-ben a Csók
i előtt mentem el, amikor
másnap megnyíló kiállításá-
ásait végezte. Bementem...

kkor találkoztunk ismét. —
etten megváltoztunk, de bel-
mlítése után nyomban egy-
. Együtt néztük meg a „Kas-
s ezúttal Ő kérte az én véle-

k 1965-ben Kossuth-díjat ka-
m neki.

n!

esztendő távlatából jelentke-
is azok közé álljak, akik a
lnyerése fölött érzett őszinte
n adjon kifejezést. — Ha az
rény személyem csak egy volt
tt, akit tanácsaival, bírálatai-
világnézetének tisztaságával és
ségével segített, nekem az
szben a harctérre írt leveleit-
tre szóló indítást adott. Úgy
is a művészet igazságait, aho-
— 19 éves koromban — On-
s ha sorsom el is sodort Ön-
ból is — írásain keresztül —
tam azt a bátor szellemű len-
Önre annyira jellemző. Va-
án még személyesen is — ta-
o eddig is sok, nagyon sok

magamhoz kötöttel
mert megfeledkezn
tudom — kivétel ne
önző ember itt, mo
háborújában, szere
(Majd halottak nap
magukat a „rokonc
papír és ember-for
Emlékszem: gyerme
rajzoltam egy lelőtt
repülőt

E

A hír röppent már i

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 29
Északmagyarország

Feledy Gyula

MAGYARORSZAG 4
1021

PÁSZTOROK

Feledy Gyula munkája

Amíg a termék a fogyasztóig eljut…

Az élelmisz… minőségé…

A Megyei Élelmiszer-ellen-őrző Intézet miskolci székhá-zának laboratóriumaiban az elmúlt időszakban feszített munka folyt. Az intézet leg-fontosabb feladata a fogyasz-tói érdekvédelem, s ennek érdekében különösen az alap-vető élelmiszerek, a tej és tejtermékek, a kenyér és pék-sütemény, valamint a húské-szítmények vizsgálatára és ellenőrzésére fordítottak nagy gondot. Az intézet a mun-káját megadott terv szerint rutinvizsgálat, vagy célvizs-gálat alapján is végzi.

— *Az intézet hogyan sze-rez tudomást arról, hogy egy-egy terméket fokozottabban kell ellenőriznie? Ezt kér-deztük meg Csont Miklóstól, a Megyei Élelmiszer-ellenőr-ző Intézet igazgatójától.*

— Többnyire a rutinvizs-gálatok hívják fel a figyel-met arra, hogy valamelyik termék nem felel meg a fo-

miszerek tárolásával volt na-gyon sok baj. Mi a külön-böző mintavételi helyek alapján végigkísérhettük az élelmiszerek útját. A magas hibaszázalékok azt jelezték, hogy az élelmiszerek nagyobb százaléka a tárolás közben romlott meg. Tehát ez volt az az érzékeny pont, ahova be kellett nyúlni. Az elmúlt időszakban számos intézke-dés történt; gondolok itt a hűtőpultokra, s a tárolás más módszereinek megváltoztatá-sára. A kereskedelem e té-ren nagyon sokat fejlődött, de a módszerek még mindig tovább javíthatók, s a javu-lással nem lehetünk elége-dettek.

— *Mondana valamit a cél-vizsgálatokról?*

— A célvizsgálatok segíte-nek abban, hogy kimunkált, pontos képet kapjunk vala-mely élelmiszer, vagy élelmi-szercsoport minőségéről.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1975 JAN

Napjaink

többség. sem tudunk igazában élni.

1021 Feledy Gyula

MUSZAIOSZ-ILLUSZTRÁCIÓ

FELEDY GYULA LITOGRÁFIÁJA

kus európai", *Julius*
a és *Thomas Mann*
i teljes fél évszáza-
morú, szigorú, riasz-
mel" azon a poszton,
s történelmi sorsfor-
l halála napjáig nem
ül, cenzúra és tömlöc
ni annak az *Adynak*
határozó irodalmi él-

r lobbanás,
a nem kiáltjuk,
nál mindig jobb a más.
szíveinket:
zhet a Mindegy.

en az ember és élet-
a második — avatott
— sorra veszi Fáb-
en könyvét *Az éhség*
Korparancs második
adikban az antifasiz-
mint Fábry-formula,
érték problémái kap-

orolása nem szándé-
ell emelnem hármat,
ry-életmű megközelí-
érdekében — legmé-
ő író szemléleti gyö-
ában, szemléletmódja
derítésében, a legidő-
oblémák és kutatási
rozásában; *Bori Im-*
pen a stószi életforma
két igyekszik megfo-
ábry-műfajú polémia
a meg; *Kovács Győző*
etmű kutatási szférái-
László tanulmányát a
libenlétéről, jegyeiről.
ték? — érezzük ki a
László tanulmányából.
ory Zoltán életműve
válaszolja, s megpró-
i.

rtéket fogalmazza ki-
zögéből. *Illyés Gyula:*
vallásom is, mint
, az ősök tisztelete."
orynak sikerült össze-
ar irodalom gondolati
áramkörét a cseh és
néval." „Esszéírói mű-
en egyedülálló a szlo-
an is." *Bori Imre:*
licista alkat, akinek
gának létezésformája
az aktualitások, tehát
- legközvetlenebb vi-
Fehér Pál: „Fábry
sta erkölcsi magatar-
entánsainak élvonalá-

kul halad. „A szó
zötti szellemi kap
még ma is túlontú
dikus."

Balogh Edgár: „S
az, ha kevesen igaz
kumentáció felé."

Mesterházi Lajos:
lása második kötet
révél cédulákon ma
jon, aki vállalja e
végrendeleti
meghagyást, és társszerzőként közreadja?" „Fábryt olvasni kell, ifjúságunk egyik nevelője kell hogy legyen. És addig is, míg könyvkiadásunknak módja lesz rá, hogy egész életműve közreadásával az adósságot törlessze, hadd javasoljam: értő munkával, nagy gonddal és mielőbb készüljön olyan Fábry-breviárium, amely legfontosabb gondolatait, nagyszerű erkölcsi példáját, egész makulátlan világát hitelesen mutatja be a legszélesebb olvasótábornak."

Tóth Tibor: „Furcsa dolog: akik manálunk magyarul írnak, zömükben zászlóként lobogtatják Fábry nevét, esküsznek rá, példaképnek, erkölcsi fenoménnak, egyszóval annak tartják, aki irodalmunkban valamit jelent — a legtöbbet jelenti. Ugyanakkor — néhány sátoros ünnepi kivételtől eltekintve — alig akad köztünk, aki Fábry példáját követné..."

Jiří Hájek: „Csehországban sincs semmi okunk a megelégedettségre... Ezért mindent meg kell tennünk, hogy Fábry Zoltán nagy jelentőségű közvetítői szerepe a magyar és a cseh kulturális élet között is megvalósulhasson."

Szabó Béla: „Nekünk, csehszlovákiai magyar íróknak, hetvenedik születésnapján meg kell fogadnunk: mindent elkövetünk annak érdekében, hogy az *Európa elrablását* — amely szerintem összegezése eddigi mondanivalójának — német, angol és francia nyelvre lefordítsák. Csakis úgy tudjuk őt méltóképpen ünnepelni, ha vox humanajának az egész világon visszhangja támad."

A válaszadást az olvasóra bízom.

Végrendeletében Fábry Zoltán így hagyta ránk: *„Az író legigazibb öröksége a mű: könyveinek, írásainak összessége, hatása, továbbélése."* A *Duba Gyula* szerkesztésében megjelent kötet méltóképpen szolgálja ezt a célt, Fábry szellemének továbbélését. Önmagában azonban nem elég az író igazának történelmi távú igazsággá tételéhez. Ehhez az is kell, hogy a „vállalás hűsége" mindannyiunkban olyan erős és következetes legyen, mint amilyen Fábry Zoltánban volt.

TOLVAJ BERTALAN

sie
essz
cso
azt
g t
ybe
formálatl
s nevet t

Kegyelt k
szivarzse
parókás
díszpárn

Nem fog
mérje m
mint a b
kézfogás

Konyhap

Sokféle parfőm k
— a fejlődés e té
dicséri az illat-ip
de minden márk
legismertebb:
a konyhaparfőm!
(Előnyös, olcsó —
Hozzájutni roppa
hajolj a fortyogó
(ez mitesszereidn
pácold bőrödet f
tömd ki pórusaid
hajtövednek hasz
(mintegy fixálja
étel-titkokat)
a mosogató pár
finom fiolákban,
(s dugdosd a hív
az agyonfőtt zöld
vegyítsd
a mániákus móc
s zúdítsd magad
e parfőm többé
úszik utánad mi
keltve elismerő f
Táguló orrcimpá
köszöntsétek a b
a kozmetikum m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
Feledy Gyula
1974 DEC 13
Napjaink
1021

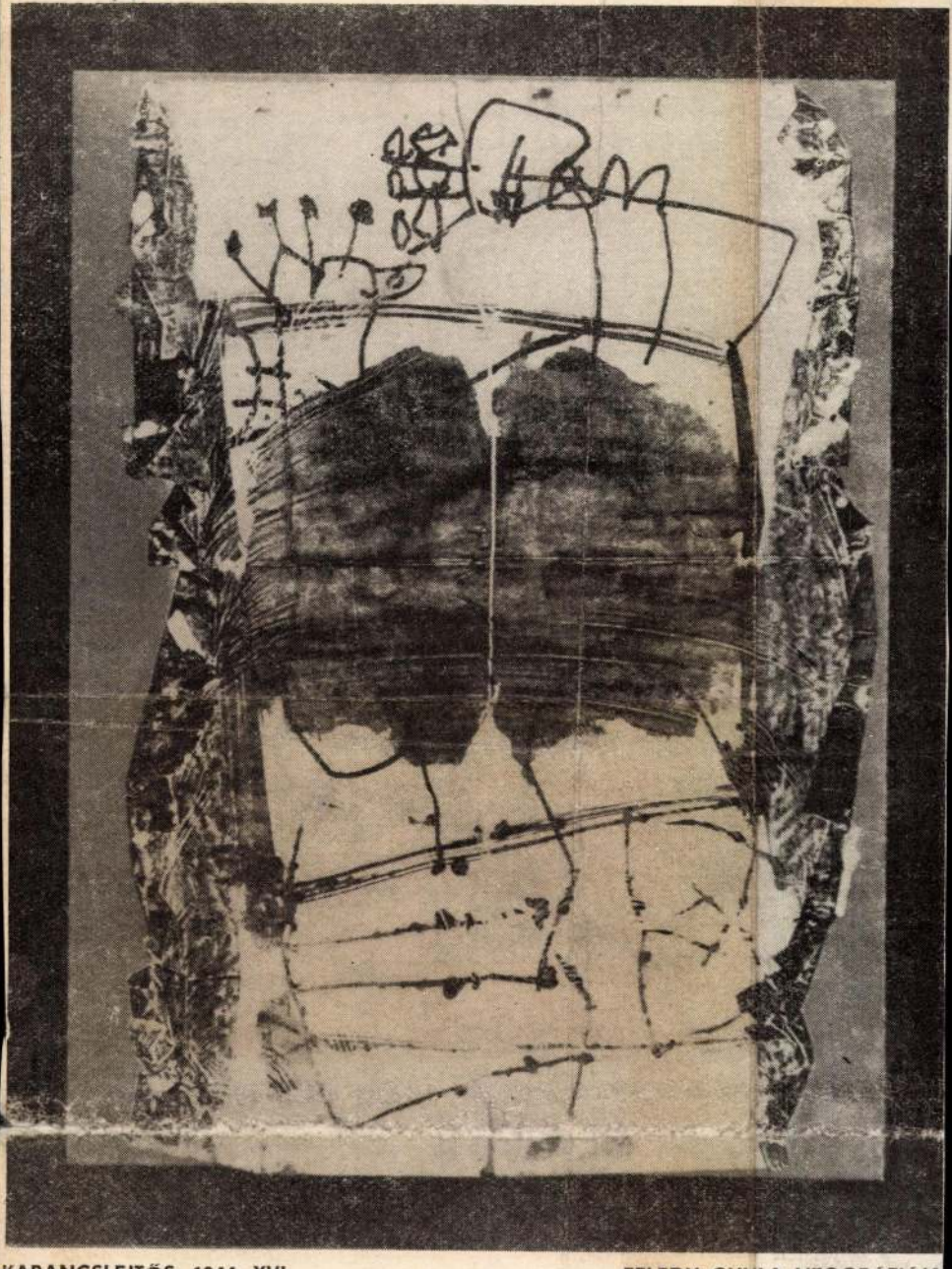

KARANCSLEJTŐS, 1944. XVI

FELEDY GYULA LITOGRÁFIÁJA

(A miskolci téli tárlat és felszabadulási pályázat anyagából)

csak a gépjárművek még kellemetlenebb — és veszedelmesebb — tömegébe menekülhet el. És ha szabadnapjain kiszökik a városból, akkor is a szökevények tömege veszi körül az utakon is, a közeli erdőkben-hegyekben is, a vízpartokon is.

Nincs menekvés, mindenütt ugyanaz az *elviselhetetlen tömeg*...

— Mit lehet ilyen panaszokkal kezdeni?

Végtére a tömeg nem szüntethető meg. Sőt, napjaink minden legnemesebb törekvése arra irányul, hogy az emberiség fegyveres ritkításának megszokott módszereit is végleg iktassuk ki a történelemből.

Ami a békés ritkítást, a születéskorlátozást illeti, az csak a jövendő népsűrűséget befolyásolhatja. A panaszkodók mai gondjain vajmi keveset könnyíthet. Egyébként sem célravezető a népsűrűség táján keresnünk a panaszok okait, éppen nálunk, hiszen elég hosszú ideig a legkevésbé a világon mi sűrűsödtünk. Másrészt azzal sem árt számolnunk, hogy a népsűrűség — függetlenül tetszésünktől vagy nemtetszésünktől — világ-átlagban mérve igenis nőni fog, valameddig még nőni fog, a tömeg tehát tovább sűrűsödik. Hogy meddig, arról egyelőre mindenki szabadon képzelődhet, és a jelek szerint képzelődik is, elég szabadon: azok a szapora cikkírók is, akik 2000-re már az emberiség csődjét jósolják, és komoly képpel azt számítgatják, mikor következik be, hogy már csak lapjával férünk egymástól a szárazföldön, már állóhely sem jut mindenkinek. Meg azok a közgazdászok is, akik így intik le Malthus új követőit, a túlnépesedéstől riadozókat: belátható ideig semmi vész, a Föld negyvenmilliárd embert képes eltartani...

Nos, ha nem is elsősorban a népsűrűségben keressük az okokat, azért ezek a kilátások nem sok jóval biztatnak.

Egyáltalán: ha már ez a tömeg is elviselhetetlen, mitől elviselhető azokban az országokban, ahol jóval nagyobb a népsűrűség, mint nálunk?

És hogyan lesz elviselhető a jövőben, ha az emberiség — legalábbis még valameddig — tovább szaporodik?

Vagy egyszerűen arról van szó: korunk ideges és túlzottan ingerlékeny embere érzi úgy, hogy „elviselhetetlen" a többi ember? Aztán bevesz még néhány adag idegcsillapítót, s — nem lévén más választása — elviseli az „elviselhetetlen" tömeget?...

Végtére nem nehéz a panaszt elhárítani. Hiszen maga a panaszkodó is naponta rácáfol: naponta elvisel — *bennünket*. A

motorcsónakot. Igaz, annyira nem
juk meg, mint a vitorlást, amely t
levőleg egyáltalán nem szennyezi a
amely a világ legzajtalanabb jár
amely látványnak is szép, sportna
egészséges, és ha tízszer annyi —
akár százszor annyi — volna belő
sem okozna környezetszennyezést,
dom, a leginkább használatos nagysá
deket hasonlítva, a meglehetősen árt
motorcsónak adója sokkal kevesebb
mint a teljesen ártalmatlan vitorlás
azért a motoros vízszennyezés pénzb
rül most már.

Valamicske pénzbe kerül.

Magánosoknak, tudniillik. Ha ne
zületi motorcsónakon szennyezik a
Mert úgy magánosoknak is adómen
szennyezés, de még az üzemanya
többnyire a közület fizeti — ez ám a
szió!

Továbbá akkor is adómentesen
nyezheti magánszemély a vizet, ha
állampolgár az illető. Úgy értem:
gyar vizet.

Javultak immár az esélyeink arra
az Európa természetes vizeiről k
motorok mind a Balatonon fogják
utolsó — szénmonoxidos — leheletük
dübörögnek, krákognak, pöfögnek fe
járva — vegyük csak számba a zajt is
nem szokás számba venni. Lévén a
zaj is: környezetszennyezés.

Vajon minden zaj?

Nem hiszem, hogy dülőre jutunk
zajt — *általában* a zajt — ki akarj
gadni a civilizált életből.

Még ha lehetne is — minek?

Ha valaki a Népstadionban, a lel
zepén arról panaszkodnék, hogy kö
folyton kiabálnak, vagy Szilveszter
arról, hogy nem tud nyugton a
nos, ezekben a panaszokban *nem*
volna a bűnös.

Sajátos dolog, hogy a társada
szükséges, a szükségszerű zajokt
mondhatnám: a *szociális* zajoktól
egészséges ösztön élesen megkülön
— már a hallás pillanatában, a
idegpályákon különválasztja — az *a*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
MAGYAR NEMZET
1974 SEP
1974 JUL 18

Feledy Gyula

NYVESP

1021

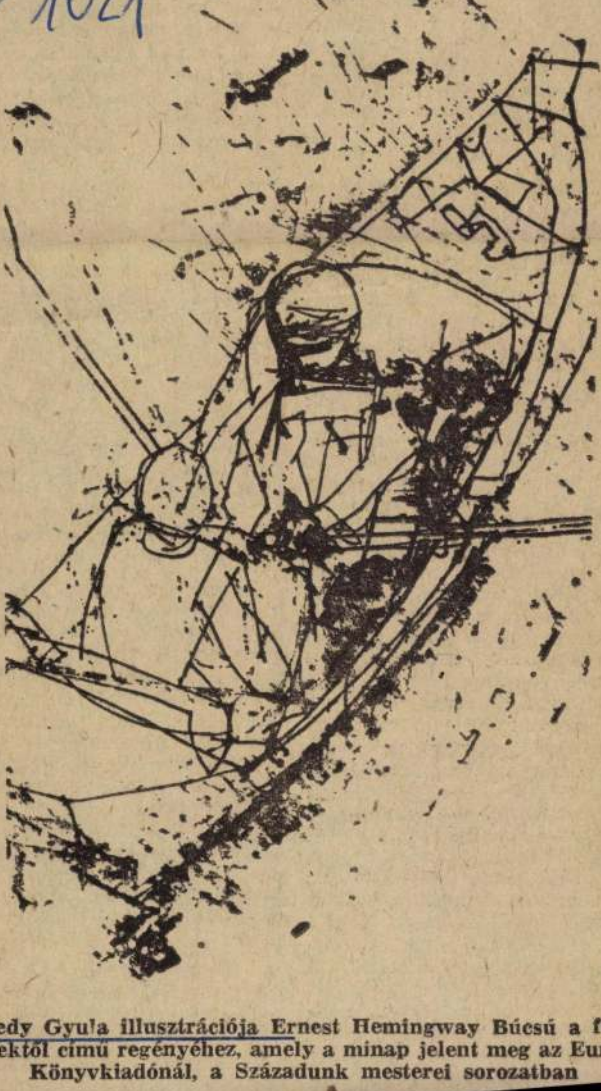

Feledy Gyula illusztrációja Ernest Hemingway Búcsú a fegyverektől című regényéhez, amely a minap jelent meg az Európa Könyvkiadónál, a Századunk mesterei sorozatban

MMEL

oldalnak, de a bíróság megvizsgálja ennek a szubjektív oldalát is, vagyis azt, hogy a vádlott a magatartásának mechanizmusát átgondolta, tudatosan csinálta-e. Ha nem: kétséges lehet a cselekmény bűncselekményi volta.

Ezeket megvitatták a bírák, és megállapították, hogy ami történt, az bűncselekmény, a társadalomra veszélyes cselekmény, a magatartás tudatos volt, a cselekmény és az eredmény között oksági összefüggés van, a cselekmény okozta azt, amit vizsgálnak.

A bíróság ezután kezd foglalkozni magával a személlyel. Érthető: ha az előbbiek valamelyike hiányzik, nem kell foglalkozni a terheltel. Tehát most az alanyi oldal — így nevezi a szaknyelv — vizsgálata következik. Először is: van-e alanya a bűncselekménynek. „*Aki* mást személyi szabadságától jogtalanul..." „*Aki* nem nyújt tőle elvárható segítséget..." „*Aki* idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett..." Ezt az *akit* veszik szemügyre a bírák. Azt vizsgálják először is, hogy van-e olyan „aki", aki elkövette a bűncselekményt? „Már hogyne volna — mondhatja valaki —, hát megállapították, hogy bűntett történt!? Azt csak elkövette valaki?" Ez nem biztos. Lehet, hogy van „tárgyi oldal" (valakitől valamit elloptak), de nincs „aki". Hogyan lehet ez? Például, aki lopott: gyerek még (14 év alatti), elmebeteg, a sértett beleegyezett az elvételbe, az „aki" javára értékelhető kényszer vagy fenyegetés hatására vet-

jon itt az, amit dr. *Horváth* Tibor, a Fővárosi Bíróság elnökhelyettese mondott e véleményről. *„Az ítélet nem mate matika. A büntetéseket egyé niesíteni kell, testre kell szab ni. Meg kell a bíróságnak ta lálnia az optimális súlyt, hog az ítélete igazságos legyen, n velő hatású legyen, a Btk-v és a büntető politikai irán elvekkel összhangban álljon megfeleljen az egységes bü tetéskiszabási gyakorlatna* Ebben a nagyon fontos tev kenységben segítik a bírá a Legfelsőbb Bíróság állásfo lalásai, a bíróságok kollégiu tanácskozásai, ahol egy i szak ítéletei kerülnek bonc alá. (A közelmúltban egy bí továbbképzésen történt: az o ság minden tájáról seregle tek össze a büntetőbírák különböző gyakorlati idő hátuk mögött. Az értekezl végén feladatlapokat — jo eseteket — kaptak. Hozzá meg az adott „ügyben" az íté letet. A feladatokat megold bírák, azonos esetekre egy-ké hónapos eltéréssel azonos bün tetéseket szabtak ki.)

De térjünk vissza a tanács kozás termébe. Most már min dent megvizsgáltak a bírák mindent megvitattak. A tanác elnöke felteszi a kérdést: m legyen a büntetés? Szavaznak Tegyük fel, hogy nem értenek egyet, 2:1 az arány. Az ellen véleményt zárt borítékban csa tolják az ítélethez, melyet a felsőbb fokú bírósághoz küldenek majd. Miután meghozták a bírói meggyőződésük szerint igazságosnak és optimálisnak tartott ítéletet, ezt leírják, indokolják és a zárt ülést befejezik.

A bíróság bevonul a tárgyaló terembe. Mindenki feláll. A tanács elnöke a kezébe veszi a papírokat és olvasni kezd: „A Magyar Népköztársaság nevében..."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 AUG 19

Északmagyarország

Feledy Gyula
1021

4

CÍMLAPTERV

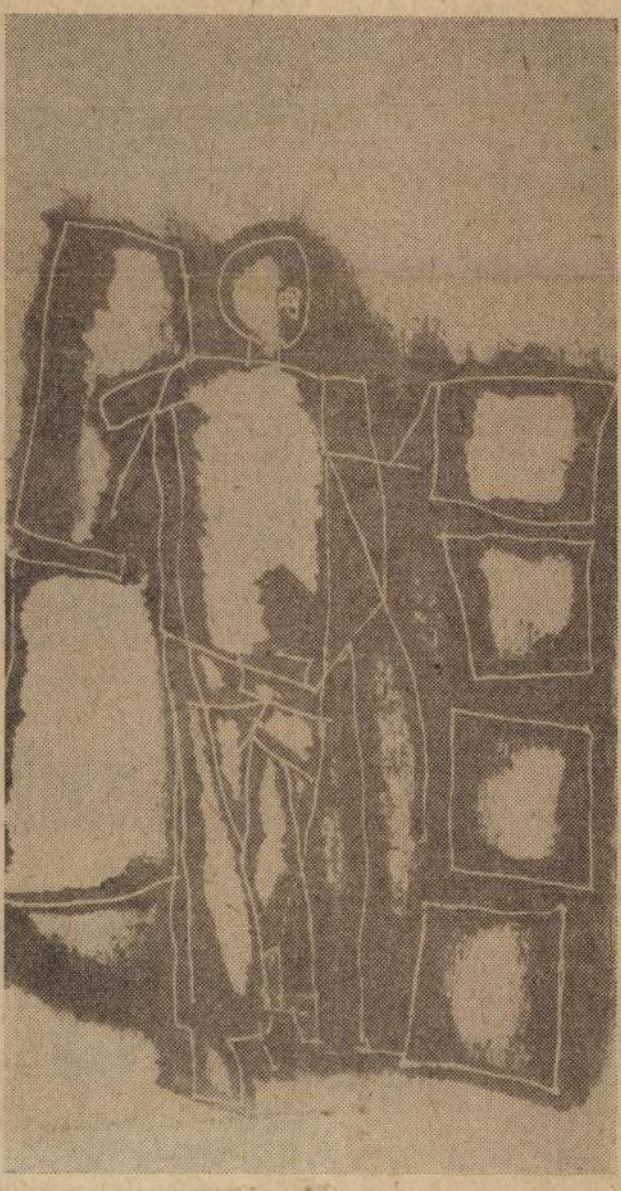

Feledy Gyula címlapterve Eric Knight Légy hű magadhoz című regényéhez

TVK
ára

mányos
zza

onna ammóniát, illetve 210
zer tonna ammonnitrátot
ermelt a TVK műtrágya-
vára.

*

Ez azonban csak a kezdet
olt. Ma már ennek a tel-
esítménynek többszörösére
épes a műtrágyagyár. Ho-
van történt mindez? A kér-
ésre dr. Alaitner István
árvezető adja meg a vá-
szt:

— Az üzembe helyezést kö-
ető esztendőben megkezdő-
ött a műtrágyagyár bővíté-
se, amelynek eredményeképpen 1968-ra az alapberuházás által biztosított ammóniatermelő kapacitás mintegy
százalékkal emelkedett. A
ét évvel később elért 135
ázalékos termelésnövekedés
agyobb része azonban a gyár
északi dolgozóinak köszönhető. Az elmúlt évek során
aknem kétszáz olyan vál-
ztatást hajtottunk végre a
ütrágyagyár technológiájá-
an, illetve a különböző be-
endezéseken, amelyek a ter-
elés nagyarányú felfutását
redményezték. A gyárbővíésen és az intenzifikálási
unkákon kívül nagy sze-
epe volt a kiemelkedő ter-
elési eredmények elérésé-
en a karbantartók jó mun-
ájának is.

— Tavaly már több mint
40 ezer tonna ammóniát és
18 ezer tonna 34 százalékos

Az

Cuk
en

Hazánkban több, mint százezer hektáron termelnek cukorrépát. Ennek több mint egytizedét a Szerencsi Cukorgyár körzetében. Az ország cukorgyárai hamarosan mintegy 330—340 ezer vagon cukorrépa feldolgozását kezdik meg. Ennek egytizedéből az ország második legnagyobb ilyen gyárában, Szerencsen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pódáckáld
1974 — 6

Feledy Gyula
1021

Mindennapi szónoklatok és zászlólobogtat
az emberi gyarlóság sajnos, nemritkán
meg, hogy méltó cselekedetek helyében h
szával kendőzze el a folyamatos semmittevést. Ha kevés volt a
badság három évtizede, örömet adó eredményeink kétszeresét
megteremteni, ahhoz minden esetre elég, hogy a kétszer annyit
teremtést gátló hibákból nemesítő tapasztalatösszegezésig juthas-
sunk. Így harcolhattuk és harcolhatjuk csak ki világunk és magunk
magasabb rendű minőségét.

Voltak, vannak és – sajnos, még belátható ideig – lesznek is közöttünk, akik csak nyelvükön hordott hitük hangoskodását állítják szembe az elkötelezett szívvel tevők serénykedésével; akik kollektív bűnné hazudnák a maguk hibáját és saját sikerükké a közösség eredményeit; akik partikuláris érdekeket érvényesítenének minden általánost megelőzve. Ha egyre kevesebb levegő jut is nekik a hatalommal élő munkálkodók okos gyülekezetében.

Tegnap, megyénk felszabadulásának évfordulóját ünnepeltük, az 1975. év az ország, a nemzet felszabadulására emlékezésé, s pártunk XI. kongresszusának éve. A sokoldalú összegzések éve. Kinek-kinek megkettőzött felelősséggel illő t e n n i e tehát.

A cselekedetre esik itt a hangsúly, az egyes emberre jutó tendők tényleges elvégzésére. A társadalmunknak hasznot hajtó konkrét, minőségi cselekvésre. Essen szó akár fizikai, akár szellemi munkáról. Olyan tevékenységre, amit nem fertőz kisszerűség, értetlen akadékoskodás, vagy akár szűk látókörű óvatoskodás, de nem mételyez megsemmisítő nagyvonalúság, parttalan hebehurgyaság sem. Elveink szerint valóan hasznos, józan, megfontolt cselekvésre: a Cselekvésre.

Mert csak ez adhatja meg az előrehaladást mérő ünnep igaz örömöt adó ízeit, az elfogulatlan megmérekezés nemesítő igazságát.

Kassai-Végh Miklós

TAR

VÁLTOZÓ
3 Gyepesi
3 Korill F
4 Kovács
5 Pályáza
6 Hann F
8 Szendi
10 Reichar
11 Szokács

SZÉPIRO
13 Oravec
16 Banos

HAGYON
17 Szabó
18 Marót
világ

KÖRKÉ
20 Palóc
21 A ha
(Szalá
23 „Kos
24 Nagy
25 A vá
26 Olva
27 Kara

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Palócföld

1974 — 6

Feledy Gyula

1021

akkor szólalkoztunk össze először. Te azt mondtad, ha a többiek

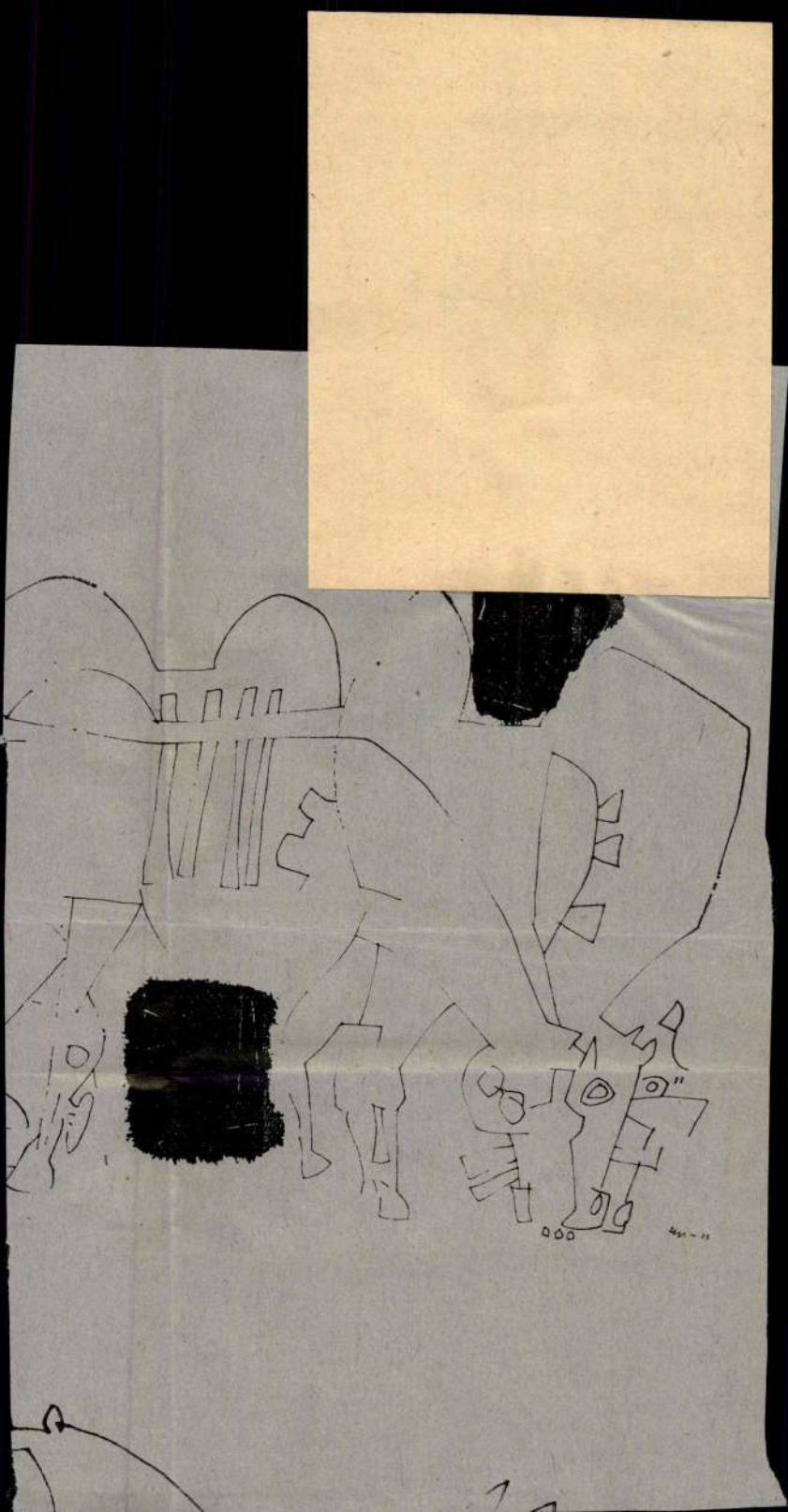

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Palácktábla
13.4 — 6
Feledy Gyula

1021

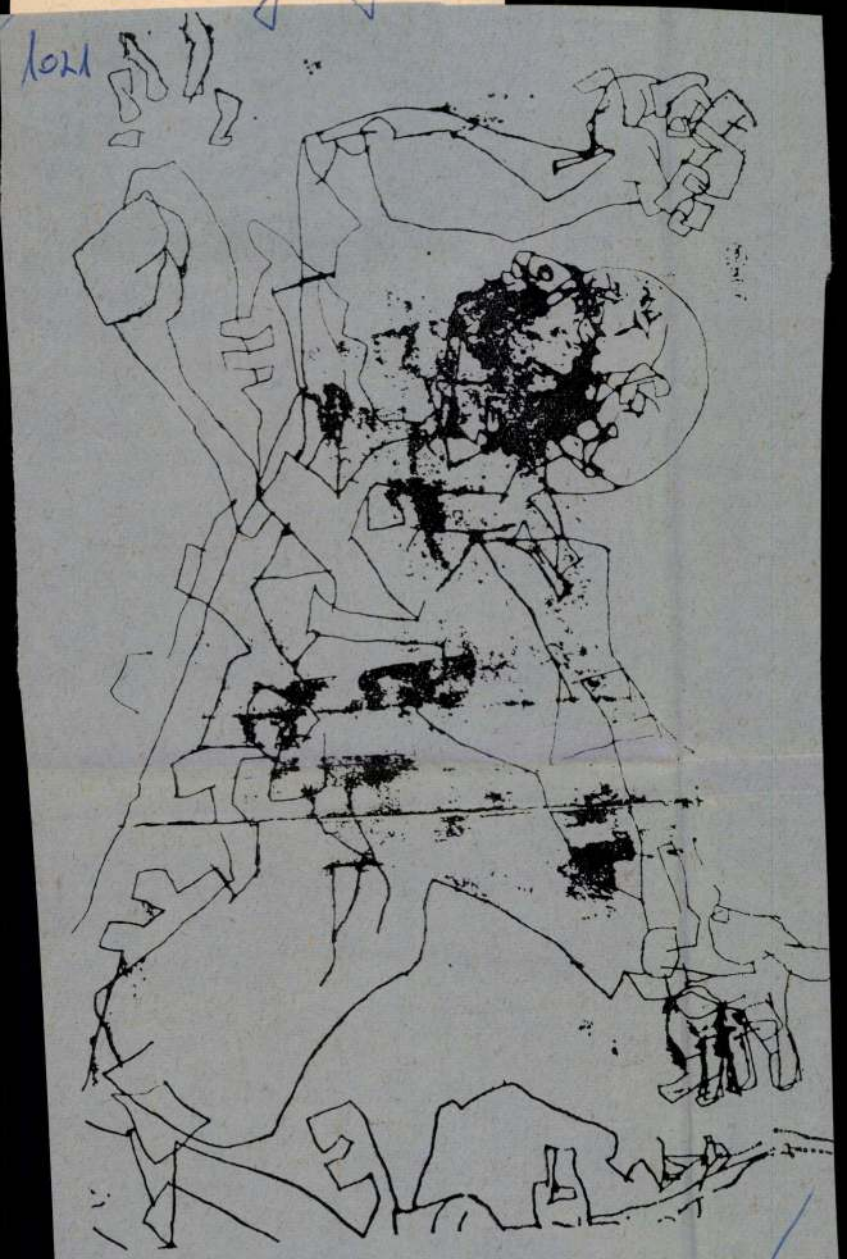

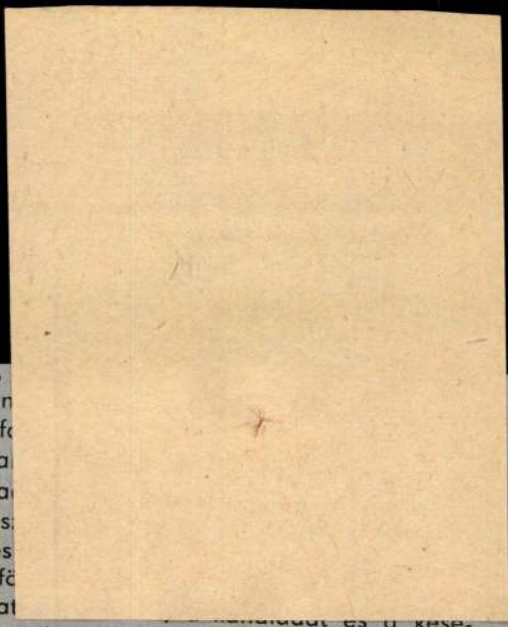

kedves feleségem,
tál hozzám. Nem mintha n
valód, de elhatároztad, f
néma fájdalmaddal és ha
után lezártam a szemhéja
elsirattalak. „Haj, haj, ross
aj, rossz voltál, jó lettél és
kor a többiek, azon a te fö
átkoztak téged, az ágyadat
det, a lábad nyomát, a gyereked mosolyát, a hajnal rádeső har-
matát, az est csillagzuhatagát, az éjszaka mámorát, ismeretlen
atyád ágyékát, anyád kacérságát, bűnben fogantatott fiad bol-
dogságát és egy legény egy kezét, amivel egyszerre át tudott ölel-
i egyszer. A siratók átka ezt imádkozta: „Aj, jaj, meghaltál. Meg-
alt a családod. Meghal az urad is, meg a boldogságod. Aj, haj,
aj, jaj . . ." És halálotok után én is meghaltam. És én azóta is
inden reggel és délben és este és éjfélkor meghalok. És mindig
ás halállal. Mintha mindig más és más ember lennék. Az élet-
l idegen halál ismerősöm, barátom, társam lett. Vele beszélget-
m, ha szólnom volt kedvem, ő volt falat kenyerem, pohár borom,
rotválkozó tükröm, gyűlölt anyám, véresre vert, szeretett kurvám,
érhetetlen uram, öreg szolgám, a bűnben cimborám, gyerme-
mtől keresztkomám, halálodban, halálomban bírám.

— Soha nem mondtam el senkinek, neked sem, miképpen esz-
éltem a világra, hogyan dolgoztam, hogyan éltem. Köztünk sem
ett sok szó arról, hogy miképpen találkoztunk egy fa virágjában,
ümölcsében. Ha akarnám, a gyujtózsinórt most kiszakíthatnám
robbanóanyagból, a testemből, és én még sokáig élhetnék és
esélhetnék. De nem akarom, és nem is tehetem. Életemben egy-
er nagyon gyáva voltam, s ezért te magzatommal együtt meghal-
. Ezért nekem is meg kell halnom.

— Figyelj hát, figyeljtek hát, te, asszonyom, halljad, amit mon-
k és majd sok év múlva, ha ott lent a föld alatt te már meg-
egszel és a fiam emberré nő, majd mondd el neki, mondd el
ki mindazt, amit én most gyónok neked. Nem sok időm van, hi-
en ég a cinder, közelg lángja a szívemhez. Így hát csak úgy
ólok és csak annyit, mint a haldokló utolsó leheletekor. Leve-
ben-cikázó-fecske-emlékeimet nem tudják követni a földön-ba-
ncsban-járó-ajkaim. De én tudom, hogy te, asszonyom, ott lent,
föld alatt, hallod a levegőben fecskeként cikázó gondolataimat
ezért most nyugodt vagyok. Lassabban ver a szívem és ez le-
sítja az idő múlását. Nemcsak itt, a mellényzsebemben levő óra

Feledy Gyula

1021

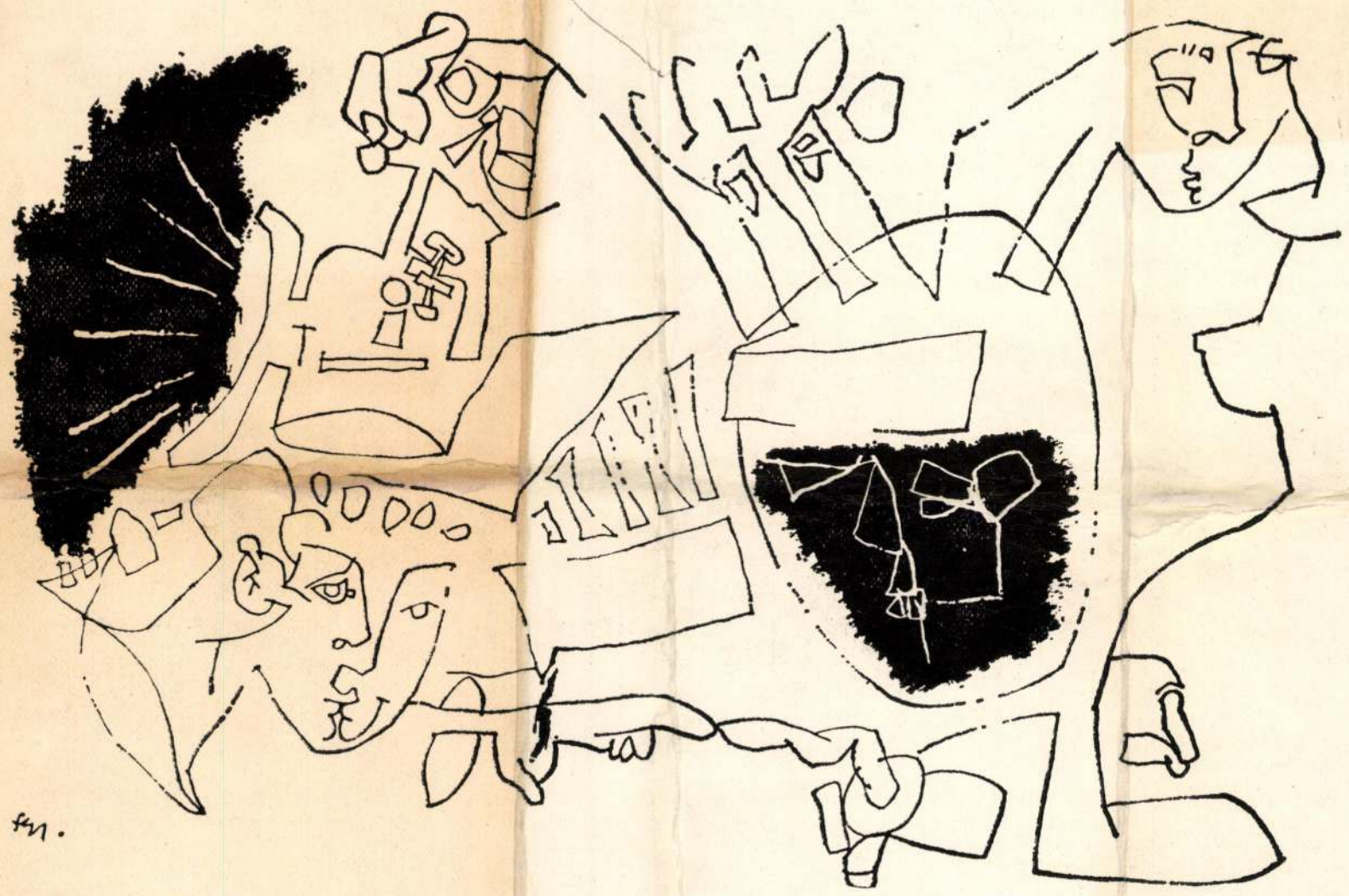

„Karancslejtős, 1944" Feledy Gyula kiállítása elé . . .

Egy művész életének megindító élménye lehet mindaz, ami része a világnak, hogy önkifejezésében valóra válthassa a teremtés izgalmas, idillikus, vagy nem ritkán drámaisággal telített szféráit. Egy repedés a deszkapalánkon, az ereszen lecsüngő jégcsap, nádrengeteg tükörbe nézőn, egy soha nem felejthető arc, egy babusgatott emlék, csendélet, táj, mindmind belesimul az alkotó ember életébe — hol hosszabb, hol kevesebb kihordási idővel. De az igazán nagy drámák, a felkiáltójelekké társadalmi igazságok tűzkohójában csiszolt figyelmeztetések, a hit és elkötelezettség igazságélménye csak ott fakadhat fel igazán, ahol az élmény az igaz alkotásra épített toronyból kondítja meg a harangot.

Feledy Gyulánál nem kell különösebb kutatómunkát végezni ahhoz, hogy felfedezhessük megtett útjában, a mélyről jövő, lejtaknák, tárnák szénfekete sűrűségéből indulás alkotó igézetét. Ezért válhatott élőn-elevenen átsütő élményévé a karancslejtősi bányászok gigászi küzdelme a teremtő anyag után a tékozló emberteleséggel — fasizmussal — szemben. A szén simogató gyémántcsillogását felváltotta a torkolattüzek gyilkoló villámlása, a csillék zenéjét a fegyverzávárzatok félelmetes pokolhangjai.

Ahol az emberség besározódik, ott a történelem tanúkövei évszázadok múlva is megszólalnak, s az emberiség szégyenkezik!

Így szólal meg Feledy művészete is; a történelmet faggatva, figyelmeztetőn, fajtája jussán és jogán! Nem holmi mondvacsinált politikai aktualitás, a művészet szélesebb holdudvarát megugató polgári helyezkedés ürügyén, hanem adekvát módon eddigi szókimondásával, mintegy kötelességből. Egy palóc falu bányászainak állítva emléket sorozatával. A népi ellenállás kis szigetén, ott van az egész történelem, a maga nagyságában; heorikus küzdelem megelevenedik a lapokon.

Feledy nagysikerű budapesti bemutatója után most a helyszín, a szűkebb „tetthely" köszöntheti a művészt. Akarva sem mondom, hogy a szűkebb haza, mert ez az alkotói tett mindenütt otthon lehet e világban, ahol magának vallja az emberiség a rózsás reggeleket, a félelemmel ma már nem csikorgó kapukat; ahol a szabadság a maga természetéből eredően simogatja a rendet, melyben mindenki teheti a magáét okosan, megfontoltan, türelmetlenül, ha kell, az égre írva, ha kell, gránitba vésve.

A Feledy-lapok itt közölt reprodukciói csak részben a kiállítás anyagából tanúsítják azt az izgalmat, a műalkotást teremtést hevületét, elkötelezettségének súlyosságát, amit a „Karancslejtős 1944" kiállítás nyújt a tárlatlátogató számára.

Külön öröm és szerencse, hogy előzetesként bemutathatjuk — tárlatnyitás előtt — Feledy Gyulát; fájdalommal azok nevében is köszönthetjük, akik itt már nem lehetnek, mert volt „Karancslejtős, 1944".

CZINKE FERENC

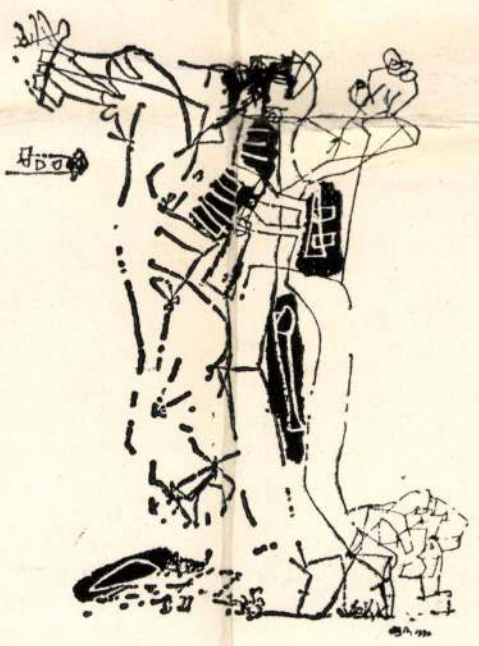

1021 Feledy Gyula

4. SALGÓTARJÁNI
TAVASZI TÁRLAT

FELEDY GYULA: HALÁL DÉLUTÁN IV.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN

Napjaink

Feledy Gyula
1021

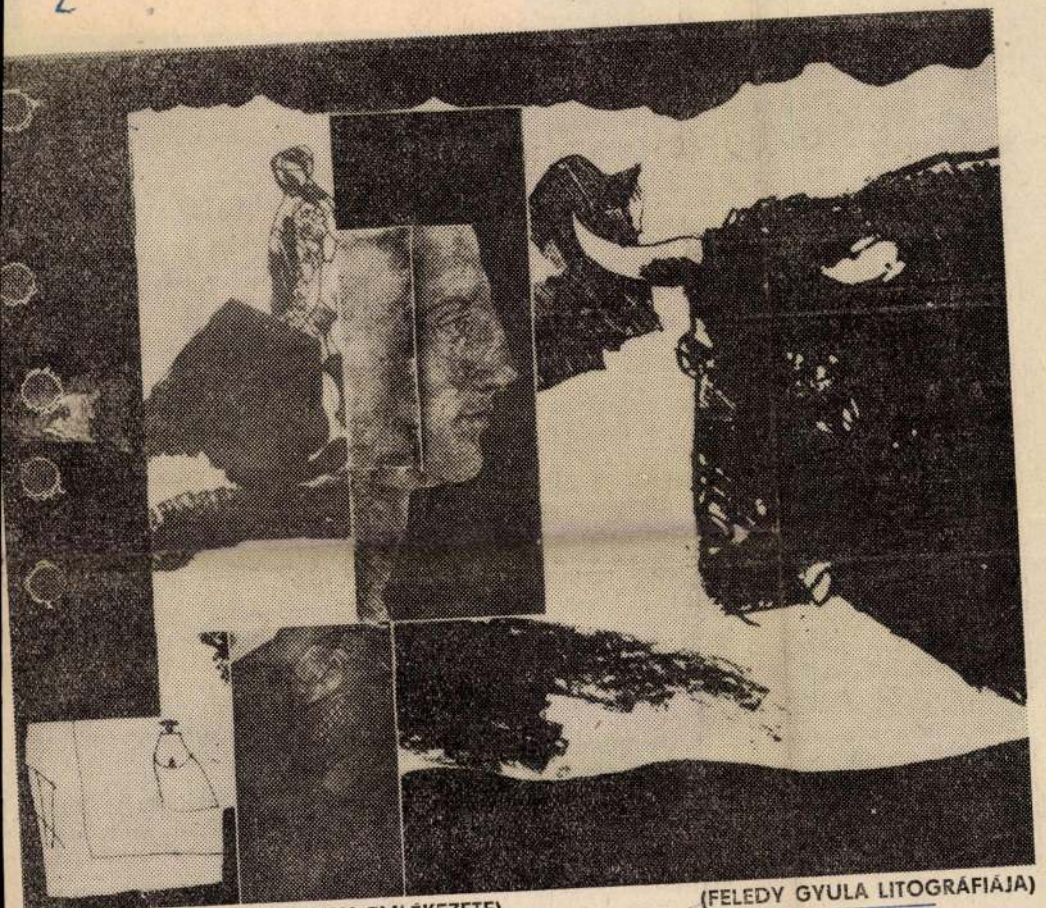

HALÁL DÉLUTÁN (HEMINGWAY EMLÉKEZETE) (FELEDY GYULA LITOGRÁFIÁJA)

Czakó Gábor elbeszélése

A csapat

1

— A vasút mellé menjetek ott sok a fiatal akác — adta ki az útiparancsot a Szüle —, Mici azt igen szereti.

— Jó — mondta Zoli. Gyuszi a kecskével foglalatoskodott. Simogatta, tapogatta a szarvát, mintha régi barátok lennének. Mici örült neki.

A falu csöndes volt, de más nem jelezte, hogy vasárnap van. A tegnapi ruhájukat kapták, a Szüle megfelelőnek találta mára is. Ő már hajnalban fölkelt. Kiszedett néhány tő árvácskát, összeállított pár csokor szekfűt. A doktorné meg a papné szokott venni tőle virágot, néha a kocsmáros felesége is — egy-egy szálat minden asztalra. Neki elsősorban ez a pár forint jelentette a vasárnapot. Most is markolta őket — a kötényén keresztül — a derekára kötött kofazsebben. Nem csörögtek fennhéjázóan, mint a sokaságukban

— Honnan tudod, hogy boszorkány? kérdezte a kicsi.

— Mindenki tudja! — nézett le rá lász. — Meg is van patkolva.

— Mint a lovak?

— Biztos. Azért tud ilyen gyorsan s ladni, pedig borzasztó öreg. A bátai vács patkolta.

A kicsi elgondolta, hogy a Szüle n egyáltalán nem tud futni. — És nem f neki a patkolás?

Halász erre is tudta a választ.

— Boszorkányoknak semmi se fáj.

— Hülyeség — szólalt meg Zoli. — Mi denkinek fáj, ha szögeket vernek a t pába.

— A sarkába! — javította ki Halász.

— Mindegy. Még menni se tudna.

— A boszorkányok röpülnek is, ha ke vük szottyan rá.

— Francot röpülnek.

— A Vezértábornagy látta. Ernő, a n vezérünk. Szombaton éjjel szokott elröpü ni. Egyszer rá is akart lőni

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 26

Dunántúli Napló

Feledy Gyula
1021

Feledy Gyula: Karcsolejtős, 1944

Gondolatok egy hasznos vita után

Irodalmi élet Bara

Baranya és Pécs irodalmi hagyományai jelentősek. A tradíciók általában igen fontosak a szellemi életben, a baranyai irodalom mégis a XX. században is, egészen 1958-ig a megszakítások és újrakezdések sorozatában alakult. A jelenlegi — 1958 óta megszakítatlan irodalmi élet — magában hordozza és képviseli az utóbbi fél évszázad erőit és törekvéseit: az első évtizedek Nyugat-os és avantgard kezdeményezéseit, a húszas és a harmincas évek egyetemének két generációját a Janus Pannonius majd a Batsányi Társaság örökségét, s nem utolsósorban az 1941-ben megindult Sorsunk, majd a Dunántúl jövőbe építhető eredményeit.

Jelen'ős vonzás

A baranyai irodalmi élet hosszú idő óta erősen a megyeszékhelyre koncentrált, vonzása, kisugárzása azonban túlterjed a megye határain és szervesen beleépül a magyar irodalom egészébe. 1958 óta legfőbb publikációs fóruma a Jelenkor, szervezeti kerete a Magyar Írók Szövetsége Dél-dunántúli Csoportja.

A baranyai irodalom intézmény-rendszerében a legjelentősebb alkotóműhely a Jelenkor.

őszinte szeretet és érdeklődés ösztönzi a találkozások megrendezőit. A tennivalók sora azonban ennél sokkal szélesebb körű.

Helyes lenne például, ha mielőbb megvalósulhatna néhány korábbi hasznos javaslat. Szemléltetés céljából magnószalagra kellene venni pécsi írók műveit. Nagy segítség lehetne egy lexikális kézikönyv az élő pécs—baranyai irodalom legfontosabb adataival, szerzőivel. A magyar szakos nevelők jobb tájékozottságát segíthetné a pécsi Nevelők Házában megalakítandó irodalomtanárol. klubja.

Kedvelt, rangos események

Akik Pécs irodalmi életét figyelemmel kísérik, évente négy-öt alkalommal is részesei lehetnek pécsi írók hagyományos szerzői estjeinek, amelyek általában szép és emlékezetes irodalmi élménnyel ajándé-

lések biz
felkutatás
eddig is t
lyes vagy
beszéli: e
zel viszon
szültség,
tevékenys
rálási mé
dására —
dott fiata
—, valah
ne érdeke
együttes,

Irodalmi

Mindez
irodalom
feladatok
és művész
tézményei

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1974 JAN 5

1021 Feledy Gyula

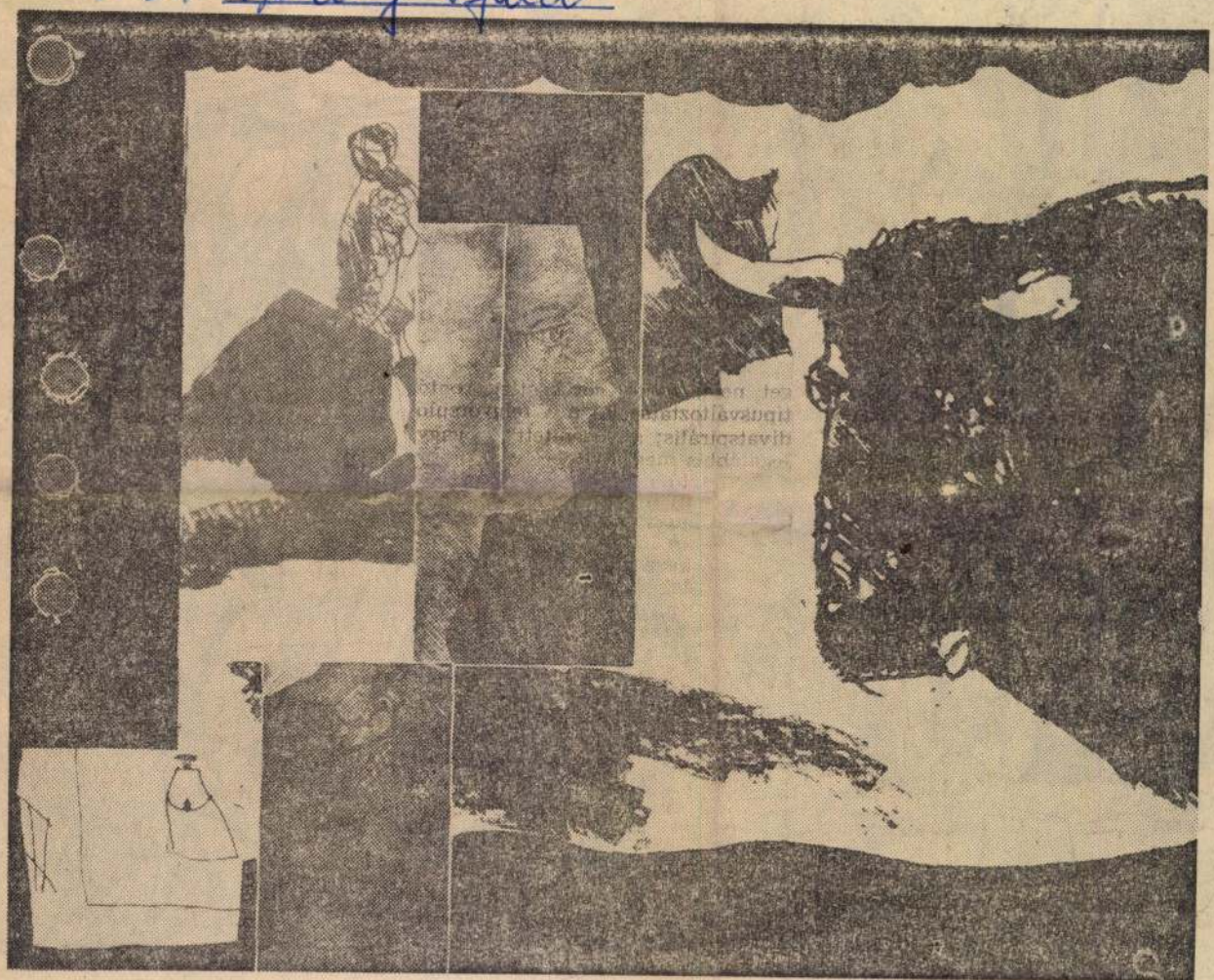

Feledy Gyula: Hemingway-illusztráció

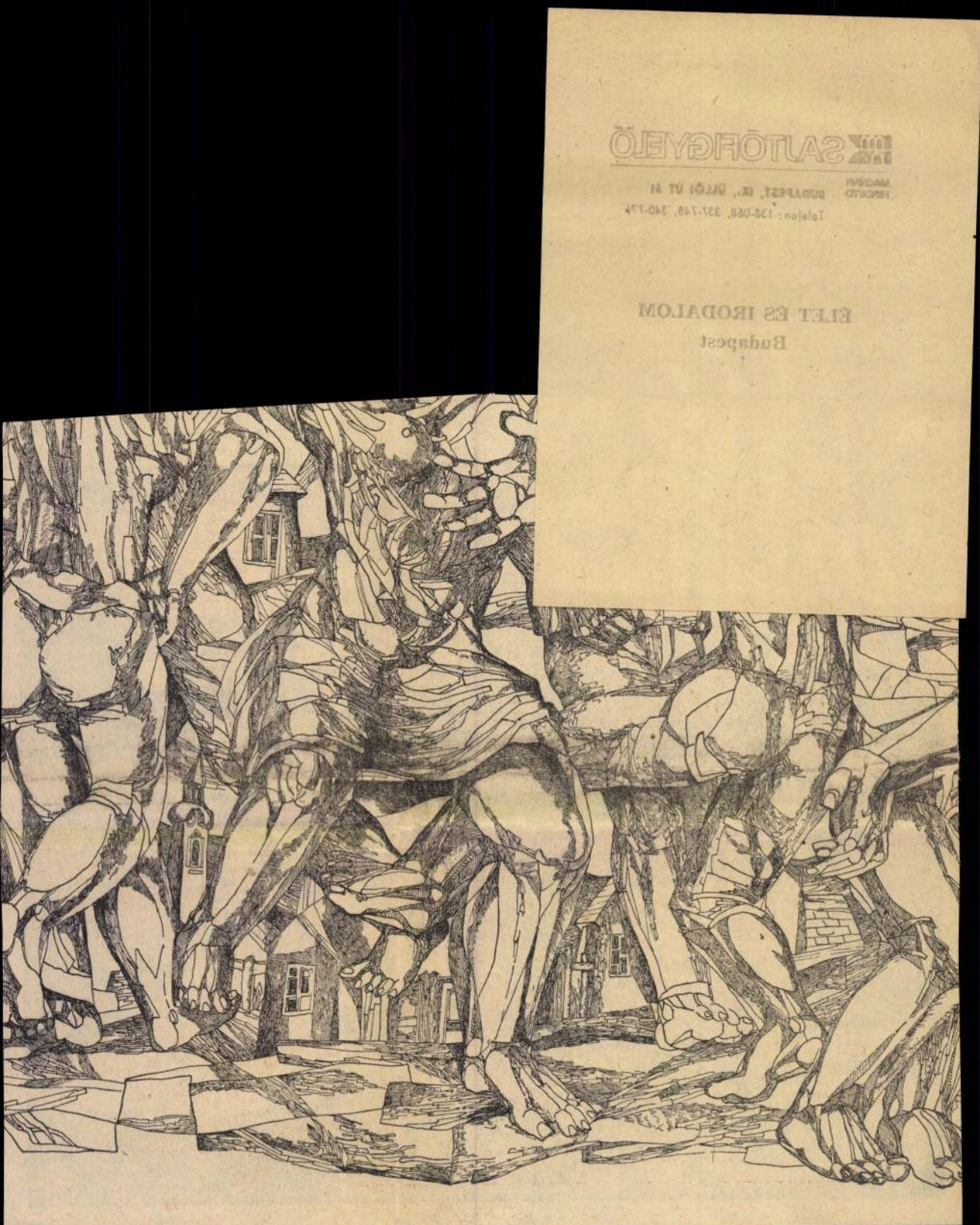

heti jegyzet

MŰHELYÉREN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974. JAN

KORTÁRS

Feledi Gyula

1021

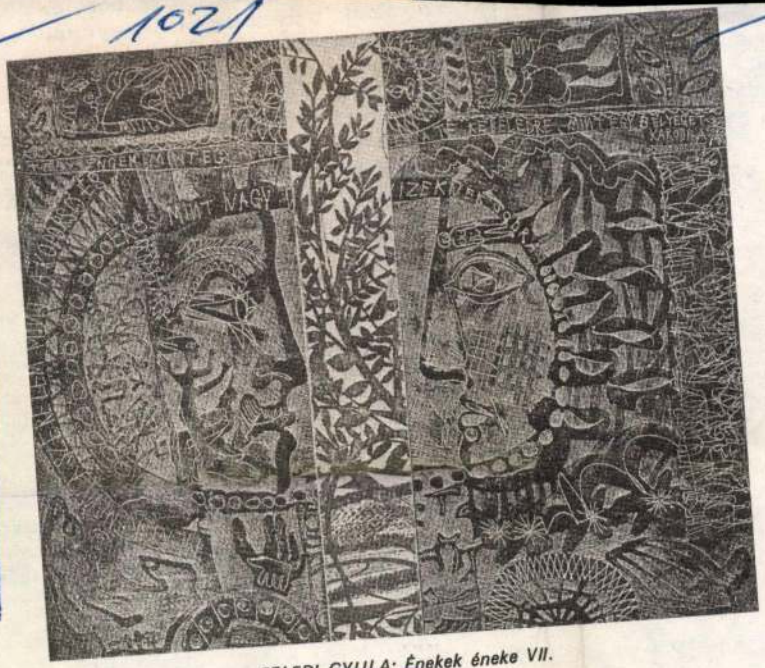

FELEDI GYULA: Énekek éneke VII.

szódnak, milyen művészi eszközöket has

Munkámat megkönnyíti, hogy a st
az elmúlt év terméséből kiválasztott és a
tartott alkalmasnak, hogy itt, a filmsze
számára nagyszerű alkalom egy ilyen el
kiválasztásának. Mit tudhatunk meg ugyanis egy ilyen mintavételből? Legalább azt, hogy a *magyar filmművészek 1973-ban mely filmeket és milyen filmeket tartottak legjobbnak, a magyar filmgyártásra a legjellemzőbbnek*. Ebben az összefüggésben már fel sem merülhet, hogy valóban ezek-e legjobbak; a lényeg az, hogy nem akárkik ítélték őket annak, hanem a szakma vezető testületei.

No, de akkor hát dologra, nézzük, miről vall a program összeállítása. (A továbbiakban elsősorban mindig a 7 versenyfilm adataira hivatkozom, olykor kiegészítem a közelmúltban, vagy éppen most, Pécsett bemutatott filmek adataival.)

Nézzük először a filmek *tematikáját* – de egy olyan összefüggésben, amelyben a téma már elválaszthatatlan a mondanivalótól. Az anyagot különbözőképpen lehet csoportosítani, de úgy látom, hogy négy nagy témakör emelkedik ki:

1. Az első csoportot azok a filmek alkotják, amelyek mai életünk valamely kérdésével, jelenségével foglalkoznak.

S itt rögtön tovább is kell konkretizálnunk, lévén a *ma* túlságosan általános fogalom. Egyértelmű feleletet adhatunk arra a kérdésre is, hogy a mából milyen konkrét problémák állnak leginkább az érdeklődés középpontjában. Lényegében kettő: a munkásosztály helyzete és az ifjúság ügye, esetleg a kettő együtt. *A harmadik nekifutás*, az *Utazás Jakabbal*, a *Fotográfia*, az *Álljon meg a menet*, az *Egy srác fehér lovon* egyaránt ezzel fog-

Elhangzott 1973. október 12-én Pécsett, a III. Magyar Játékfilmszemle vitaülésén. *(A szerk.)*

Feledy Gyula

Feledy Gyula: Virág Sz.-nek

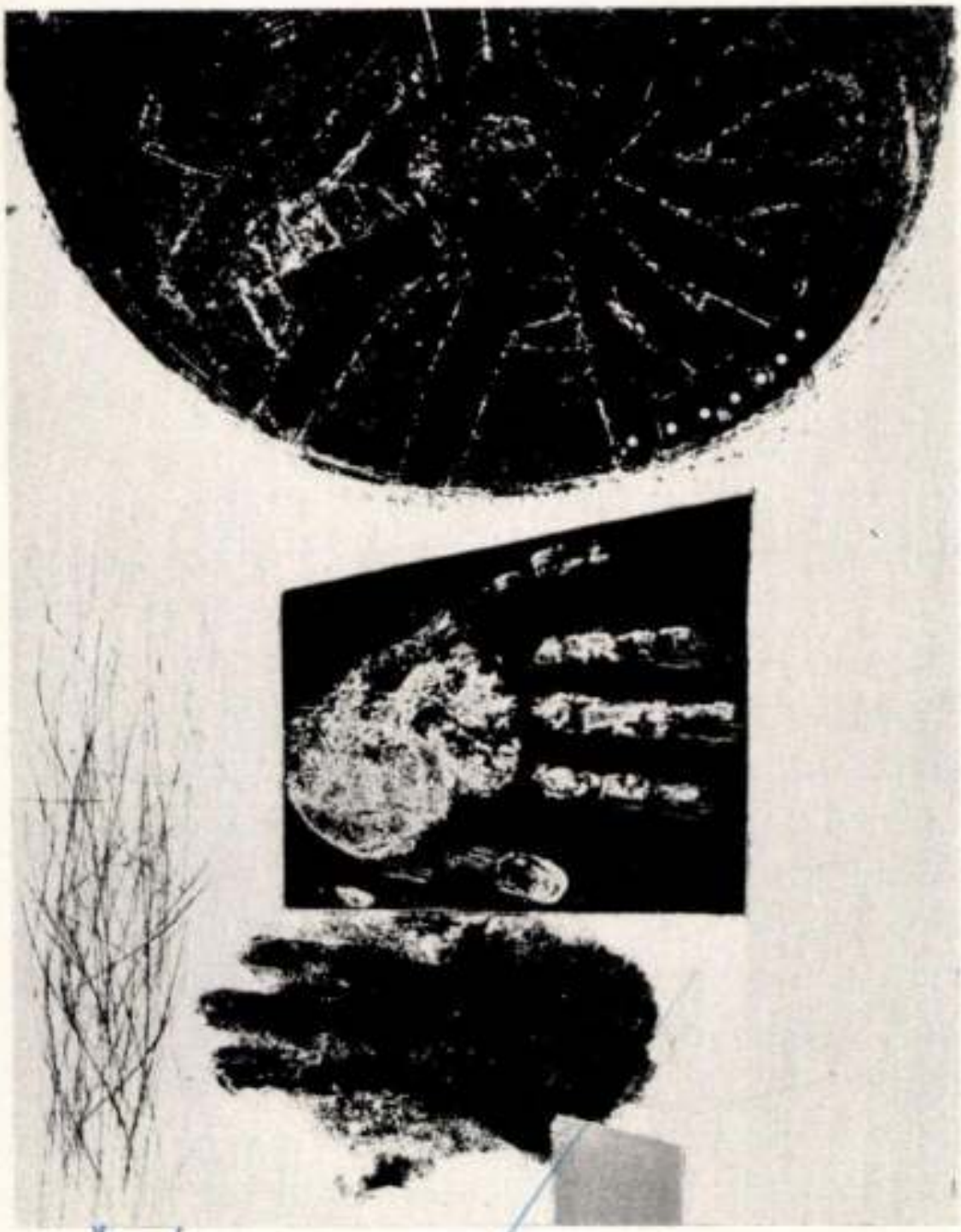

Művészet, Budapest, 1973. Dec.

dött szabályok mellett nehezebb lett volna átlépni a régi mesterek kötelező, vagy hagyományos gesztusait.

A mi grafikai tevékenységünk felszabadultabban – azt is mondhatnám, terhelő előzmények nélkül – indulhatott, mert művelői kevesebben, és kisebb tekintélyűek voltak, mint a festészetnek, ezért a feszélyező hagyományok, a vélt szabályok rendje sem alakult ki.

Ha a grafikus egy képen belül tücsköt-bogarat összehordott, nem követett el akkora „istengyalázást", mintha ugyanezt olajfestékkel tette volna, mert a grafika – talán olcsóbb anyaga, lehetséges nagyobb példányszáma miatt – viszonylag jelentéktelenebb volt. Művelői számára kötetlenebb lehetőséget biztosított, és – ezáltal, hogy a lapokon kevesebb morfondírozással, közvetlenebb áradással mondhatta el a véleményét a képzőművész – talán a kor szellemének is jobban megfelelt. Ráadásul az ötvenes években az általános filozófiai – esztétikai helyzet is kedvezett, mert a festészettel – szobrászattal szemben nemcsak a szakmabelieknek voltak meg az előírásai, hanem az akkori kultúrpolitikai szempontok is határozottabban számonkérték mit, hogyan kell csi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP

NAPJAINK

Feledy Gyula

1021

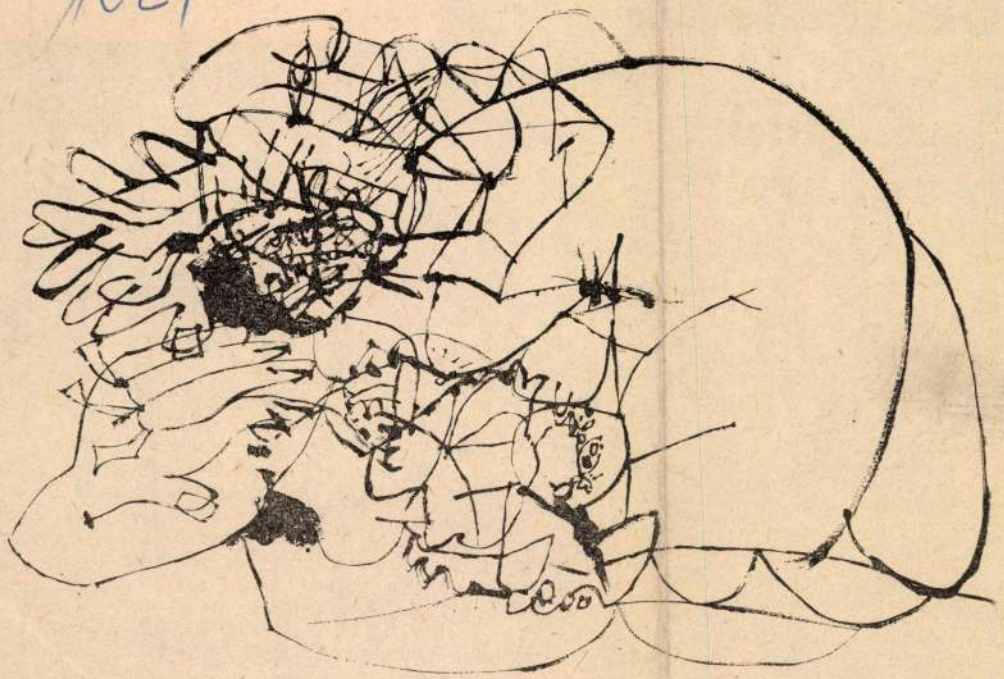

KOMPOZÍCIÓ

FELEDY GYULA RAJZA

TÁJÉKOZÓDÁS

Tanuljunk magyarul!

A fővárosban egy forgalmas villamos-végállomáson fényes nappal a járókelők szeme láttára agyonvertek egy embert. A szemlélődők közömbösen haladtak el a gyilkosság mellett. Ha nem ennyire fölháborító, de elítélendő az a jelenség is, amikor anyanyelvünk kerékbetörése mellett megyünk el részvétlenül.

A Magyar Posta havonta, ill. negyedévenként több mint egymillió példányban követi el ezt a kerékbetörést, amikor nyugtát ad a rádió- és televízió-előfizetési díjról.

Vegyük sorra először a helyesírási hibákat!

1. „RÁDIÓ NYUGTA", olvassuk negyedévenként, és „Televízió ny.", láthatjuk havonta. Sokan észreveszik a helyesírási hibát, hogy a ragtalanul kifejezett ragos viszony külön van írva, de évek óta mégsem szisszent fel senki annyira (jómagam is beleértve), hogy az illetékes is meghallja: **rádiónyugta** és **televíziónyugta** egybeírandó.

Har

Julius Fucik mártírhalálának évfordulóján

A magyar közönség kevéssé ismeri az életművét. Magyarul is olvasható a *Riportok az akasztófa tövéből* (régebbi fordításban: *Üzenet az élőknek*) és két elbeszélése a kortárs cseh írók antológiájában. Írásainak többsége azonban publicisztika, tehát olyan műfajhoz tartozik, amelyet ritkán fordítanak idegen nyelvre. Nevét mégis ismerjük, emlékét őrizzük mindazokéval együtt, akik életüket áldozták a nácizmus elleni küzdelemben.

Julius Fučik (1903—1943) a szocialista publicisztika egyik úttörője Közép-Európában. Ő fejlesztette erőssé a Csehszlovák Kommunista Párt sajtóját. Távol állt tőle a fekete-fehér ítélkezés, horizontja olyan színes és széles, mint maga a valóság. Engedékenységet nem ismerő elvhűséggel támadta a realizmusellenes irodalmi irányzatokat, de mindig elismerte, ami a műben értékes. Könyörtelen harcban állt a fasizmust békíteni próbáló polgári politikával, de észrevette maga körül az olyan embereket, akik kényszerűségből kiszolgálták ugyan a fasizmust, emberségüket azonban nem veszítették el.

Akkor tartóztatták le, amikor — Heydrich német helytartó lelövése miatt — tömegesen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 — 2-1
BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021

Feledy Gyula

— Kiváló kezébe került ez a színpadi mű kézirata. Talán ezért is olvastam különös érdeklődéssel és fizelemmel Gosztonyi Ferenc: Dániel és a krokodilokiát. Olvasás közben készültek e rajzi feljegyzések, a mű illusztrálásának igénye nélkül. Azzal sem számolva tehát, hogy közszemlére kerülhetnek. Tekintsék e vázlatokat olvasónaplónak, melyben az élményt akartam feljegyezni, melyet a mű olvasása nekem jelentett.

Miskolc, 1973. március

Feledy Gyula

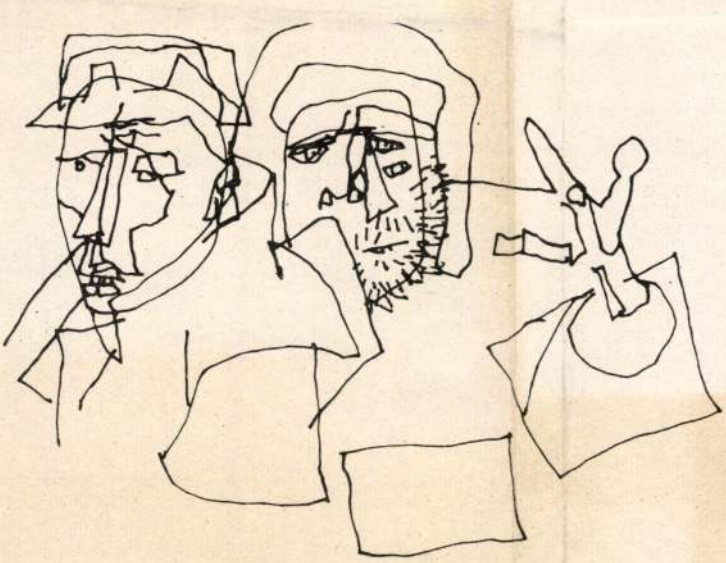

Feledy Gyula grafikája

sorban a túlhajtott avantgardista kísérletek
tekinti.

A groteszk vagy üresjáratú szó- és képfo
dig a költői erő hiánya az oka. A megformál
egyszer szemléleti tisztázatlanságokból is fak
Tűztánc eszmei egységét, a költői program
keztünk bizonyítani. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy világképünk problémamentes.

A *Tűztánc* költőinek vátesz-népvezér költőeszményében, magatartásában némi anakronizmus és realitáshiány is mutatkozik. Túlságosan csak önmagukat tekintik a forradalmiság és pártosság letéteményeseinek (pedig éltek és szerveződtek ekkor a szocialista forradalmiság más erői is), s műveikben a körültekintő *szövetségkeresés* motívumai háttérbe szorulnak. Mindez az önkifejezés, önmegvalósítás, egyéniség-kiterjesztés pólusainak erősödését, az érzelmi és szemléleti káotikusság bizonyos tüneteit, az agitáló-prófétáló hang közegellenállás nélküli felerősödését eredményezi. S a dolgok kellő átvilágításának, megértésének, helyzetük s a társadalmi erővonalak teljes feltárásának esetenkénti hiánya miatt költői megnyilatkozásuk, nyelvük, allegória- és képrendszerük is zavarosabb, funkcionélkülibb lesz. Ehhez kapcsolódik, hogy ilyen esetekben az érzelmi-gondolati tartalmak kellő valóságfedezetének hiánya, s ennek ösztönös megsejtése miatt a költő könnyebben nyúl a felületi modernkedés fegyvertárához, s versében a megszenvedett, magában megharcolt igazi korszerűség helyett esetenként inkább az avantgardista példák eklektikus sablonai hódítanak.

E kétségtelen jelek azonban nem semmisítik meg kiállásuk s művészi erényeik értékeit. S úgy hiszem, feladatunk elsősorban éppen az, hogy ezt méltányolva megkeressük, s feltárjuk a jobb, sikerültebb alkotások „titkát", hatékonyságuk forrásait.

És a kötetben nem nehéz értékeket találni. Művészi skálája *általános nyelvi és képi* síkon a fogalmi nyelvi közléstől a hasonlat, metaforán keresztül, a látomásos, dinamikusabb képi kivetítésekig; *verstanilag* a kötött, magyaros, hangsúlyos, szabályos ritmus és rímképletű versektől a nyugat-európai formákig, a hangsúlyos és időmértékes sorok kötetlenebb egymásba játszásának variációin keresztül a szabadvers sokféle változatáig, — s mindezt összefogóan: a versek *hangneme* a kiegyensúlyozottabb, kimértebb lélegzetvételtől a nyugtalanabb, zaklatottabb kitárulkozásig, az extatikus kiáltásig terjed. Vonatkozik természetesen az élményelemek elrendezésének, tagolásának módjára, a *versépítés* eljárásaira is.

JEGYZET

Az 1957—58 lírájáról közölt tanulmány egy nagyobb (elsősorban a „Tűz-tánc" költőivel és néhányuk további kibontakozásával foglalkozó) munka részlete. Ebből adódik a „Tűztánc"-ot tárgyaló egység viszonylag nagyobb terjedelme s az anyag befejezetlensége.

A képet összefüggőbbé tehetik, kiegészíthetik, a szerző kéziratban levő tanulmányának már régebben, ill. máshol megjelent részletei: „Százhúszat verő szív": **Napjaink** 1964/6.; „Lánga hűségeseknek" — Garai Gábor verseiről: **Napjaink** 1964/10.; Váci Mihály költői pályaképe: **Jelenkor** 1965/3.; „Otthon a világban" — Garai Gábor lírája: **Jelenkor** 1966/2.; Győre Imre: Fényem — feketeségem: **Kortárs** 1968/4.; Ladányi Mihály: A túloldalon: **Kortárs** 1970/7.; Forradalmi líránk és a „Tűz-tánc": **Napjaink** 1967/11.; A „Tűz-tánc" művészi eszközei: **Borsodi Szemle** 1969/3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 2 3
BORSODI SZEMLE
Miskolc

Feledy Gyula

1021

Feledy Gyula grafikája

AKIKRŐL A FELVÉTEL KÉSZÜLT

T
n
vatalház érdemi ügyintézőinek kultúrképét kívánja felvázolni. Azt a viszonyt szeretné — több oldalról megvilágítottan — jellemezni, amely a kiválasztott hivatalház ügyintézőit napjaink kulturális életmegnyilvánulásaihoz fűzi. Reflektorfénybe állít egy kiválasztott — de nem kiválogatott — embercsoportot, s az így megvilágított képnek a mai magyar kultúrélet tükrében jelentkező kontúrjait próbálja — a rendelkezésre álló eszközök és lehetőségek keretein belül — letapogatni.

A vizsgált embercsoportot magas képesítettség jellemzi. Valamennyien egyetemet végzett emberek, akik munkakörük ellátásához szükségképpen még egy sajátos — önmagában nagy követelményeket támasztó, tehát alapos felkészülést igénylő — további vizsgával rendelkeznek. A csoport egyik tagja tudományos fokozatot felmutató, tehát magasan kvalifikált dolgozó. Munkakörükbe a legszorosabban vett érdemi ügyintézés tartozik, amely emberi sorsok alakulására közvetlenül kihat.

A csoport személyi körülményeit illetően hangsúlyozandónak látszanak a következő tények. Csaknem kivétel nélkül — 98%-ban — családos emberek. Átlagfizetésük 4300 forint, amelyen belül — a besorolásnak megfelelően — jelentős különbségek is mutatkoznak anélkül azonban, hogy ez utóbbiak a csoport tagjainak anyagi ellátottságát az életvitel egészére kihatóan számottevő mértékkel befolyásolnák.

A vizsgált csoport életkormegoszlását jellemzi, hogy 24%-ban 40—45 év, 18%-ban 50—55 év, 12%-ban pedig 56—60. életév határai között mozognak. A legidősebb, tehát 65—70 év között a csoportnak csupán 3%-a, míg a legfiatalabb korosztályban, tehát a 25—30 életév között csupán 4%-a jelentkezik.

A csoport 85%-a férfi, 15%-a nődolgozó.

A tárgyi adottságokhoz nyilvánvalóan hozzátartozik, hogy ez a csoport az ország egyik nagyvárosában él. E körülmény önmagában is jelentős meghatározó tényező, hiszen aligha lehet kétséges, hogy egy emberi kollektíva kulturális arculatának kialakulásánál a földrajzi, társadalmi és kulturális környezet elhatározó jelleggel közrejátszik. E városról csak annyit, hogy mindazokkal a kulturális adottságokkal rendelkezik, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy lakói számára

Feledy Gyula

Művészet, 1971. aug

Feledy Gyula: Szülőföldem I.

Ma terre natale I – Родимая сторона I

Apocalypse II. Nécessité
Апокалипсис II. Голод

Gácsi Mihály: Fizikai kísérletek
Expériences physiques – Физические опыты

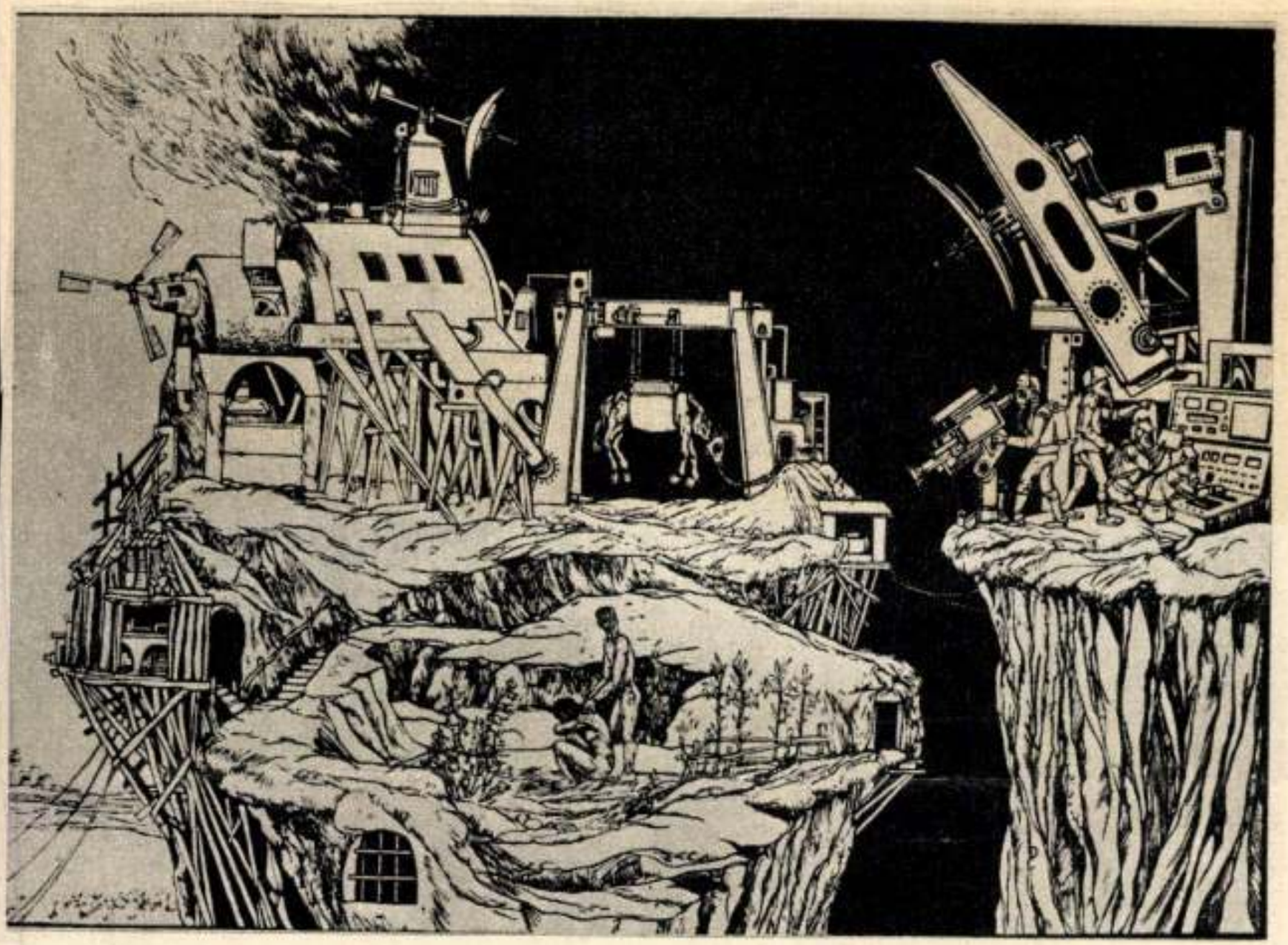

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BORSODI SZEMLE

1971 27

1021

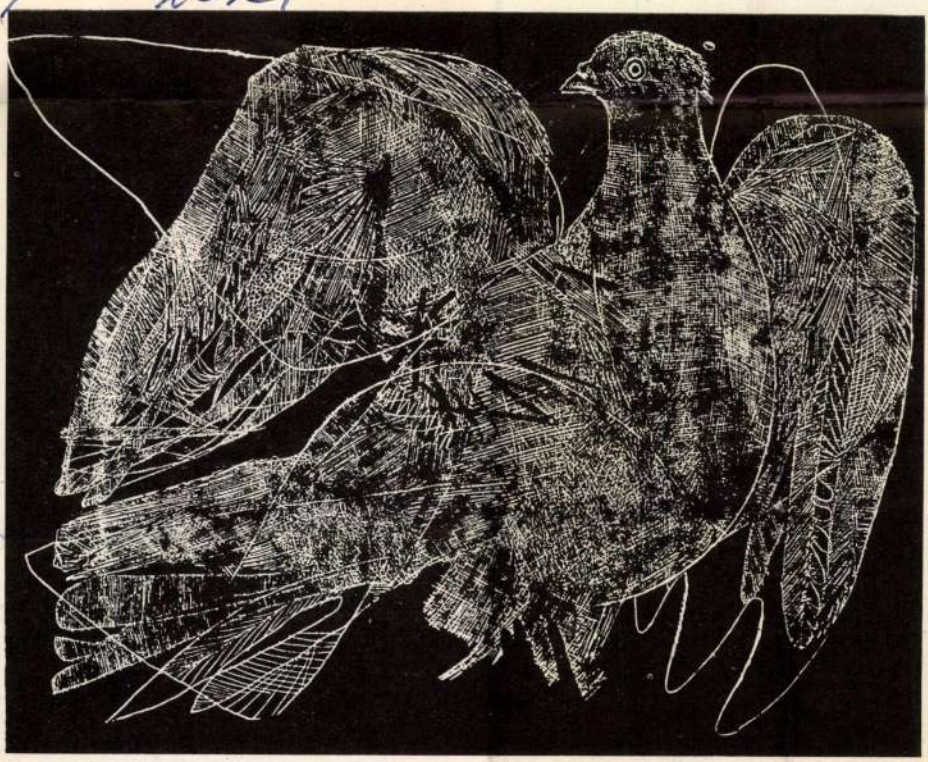

Feledy Gyula

Feledy Gyula grafikája

AZ ISMERETTERJESZTŐ MAGÁNOSSÁGA

amíg kapcsolatot nem létesít hallgatóival. Ha ez a kapcsolat létrejön, az ismeretterjesztő részévé válik az őt körülvevő kollektívának, feloldódik, gondolatai, mondanivalói utat találnak a hallgatók gondolat- és érzésvilágához és ott betöltenek valamiféle szerepet attól függően, vajon az a közeg, amelyben a közölt ismeretek felszívódtak, milyen természetű és összetételű, mennyire képes a feltárt ismereteket átvenni, hasznosítani. Ha azonban az említett kapcsolat nem sikerült, az ismeretterjesztő „üres falak és süket fülek" előtt beszélt, a magánosság ténye változatlan marad, amit más oldalról úgy is fogalmazhatunk: az ismeretterjesztés zátonyra futott, a bele fektetett munka eredménytelenné, haszontalanná vált.

Ennek a sajátos, nem mindig feloldódó magánosságnak további jellegzetessége, hogy az ismeretterjesztő mint személy is egyedül áll s bárha olykor — az adott körülményektől és módszertől függően — többen, együttesen foglalkoznak ismeretterjesztéssel, a konkrét tevékenység közös munkájuk nyomán jelentkezik, arról egyikük sem tud beszámolni, vajon a közölt ismeretek milyen hatással jártak, milyen változások, eredmények mutatkoztak annak nyomán, amit az ismeretterjesztő a befogadó közeghez eljuttatott.

A magánosságnak ez a sajátos formája végső soron *kollektív méretekre is tágulhat.* Elképzelhető és gyakorlatilag is könnyen előállhat olyan helyzet, amelyben az ismeretterjesztéssel intézményesen foglalkozó szerv vagy szervezet tökéletesen eleget tesz ugyan az e téren reá háruló feladatoknak, ugyanakkor azonban nem képes számot adni arról, vajon tevékenysége milyen körben, milyen területen, milyen mélységben, milyen hatásfokkal bonyolódik le. A kollektív magánosság — bármilyen paradox is a gondolat — a tökéletes elszigeteltség állapotát eredményezheti, valamiféle elidegenedést, amely nem csupán az ismeretterjesztő és a befogadó közeg között létesít szellemi légüres teret, hanem végső következményként alapvetően meghiúsíthatja az ismeretterjesztés legjobb emberi szándékokkal fűtött törekvéseit.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 MAJ 9-2.

KORTÁRS

1021

Feledy Gyula

FELEDY GYULA: Requiem

beszűkül. Zára végl
Egy arcra tévedt sz
árnykép-írása rejtje

E perc a levegőbe fü
Most ütközik két lét
a test most lelket vá
jajgatás nélküli szül

Te meg csak ülsz a gyertyafényben,
csak ülsz, csak ülsz türelmesen,
amíg az a galamb-mosoly
a halott ajkán megjelen.

Akár vehetnéd kalapod.
A tudhatatlant ím tudod:
szerencsével járt kedvesed,
megérkezett. És jelt adott.

Szentencia

A tökéletes hallgat.
A tökéletlen énekel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Feledy Gyula
1972 MÁJ 28

Magyar Nemzet

1021

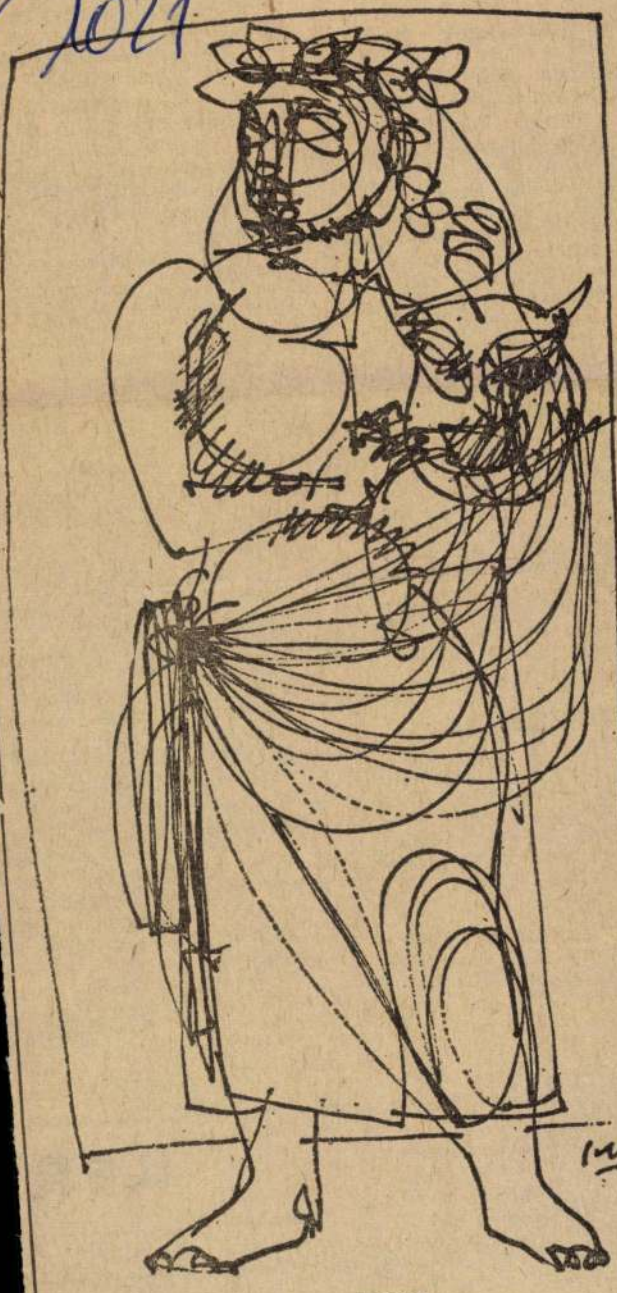

Múzsa
Feledy Gyula rajza az ünnepi könyvhétre

nyen
árukat
levelé
tos mó
ben sz
az imp
forgalomba hozott hazai gyártású ALUTEF edénnyel. E két típusnál ugyanis a szerelvényeket — fogók, fülek — valóban teflonbevonat nélküli szegeccsel rögzítették. Az Alumíniumárugyár termékeire azonban ezek a kifogások nem jogosak, mert a szerelvényeket csaphegesztéssel vagy teflonozott szegeccsel rögzítik. Az előző eljárásnál az edény belső falán ennek nincs is nyoma.

A fentieket igazolják a Budapesti Nemzetközi Vásáron kiállított és a kereskedelemben kapható edények. Az Alumíniumárugyár egyébként a személyesen érdeklődőknek is szívesen ad felvilágosítást az ALUFIX és az importált edények minőségi különbségeiről.

(k. g.)

1974-ig történő kényszerű várakozás helyett nem volna mód arra, hogy import útján egészítse ki a kereskedelem a hiányt?

Hiszen ennél sokkal kevésbé fontos luxus ruházati cikkeket importálunk, amelyek magas áruknál fogva nem közszükségleti cikkek. Nem lehetne-e tehát a luxuscikkek importjának csökkentésével harisnyagyártásunk hazai fejlődéséig nagyobb mennyiségű harisnyanadrágot importálni?

Néhány hónappal ezelőtt sikerült Budapesten (mert itt Debrecenben egyáltalán nem kaptam) egy német gyártmányú import harisnyanadrágot vásárolnom, s nagy örömmel tapasztaltam, hogy kör-körös kötéssel van az ujjánál befejezve, nem pedig varrással végig a talp harántrészén, mint a hazai gyártmányúak. Mert sajnos, ez a varrás nyomja a talpat. Engedjék meg, hogy sok asszonytársam nevében felhívjam harisnyagyártó iparunk figyelmét erre, mert az állómunka amúgy sem könnyű, hát ha még valami nyomja a talpunkat!

Nagyon hálás lennék, ha a felvetett javaslatra a lap hasábjain mielőbb válasz érkezne az illetékesektől.

Egy dolgozó asszony

ristamozgalom

vévé szolgálja az ellátás teljességét, még talán a vállalat eredményességét sem, inkább a gebines turistaház-vezetők közvetlen hasznát. Ez a forgalomba hozás mikéntjéből is látszik.

Hogyan értsük azt, hogy az állami támogatásból a turisták kedvezményét fedezik? Egy korábbi országos értekezleten ugyanis a vállalat elismerte, hogy a 7 milliós támogatásból a kedvezményértéket csak 1,5—2 milliót tesz ki. Mi lesz a különbözettel?

A méltányosnak tüntetett árakról pedig csak annyit, hogy az osztálybasorolás nem mindenhol fedi az előírásokat, még kevésbé felel meg a követelményeknek, sőt az utóbbi időben az állapotok még romlottak is.

Több régi turista

KER

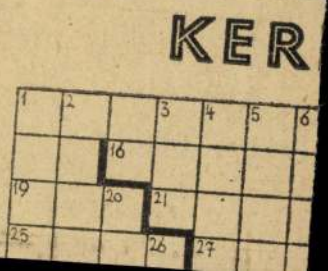

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 2-1
BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021

Feledy Gyula

Feledy Gyula grafikája

2. Az, hogy Rákosi elvtárs a miskolci ko
részt vett volna, egészen bizonyosan legenda
sza: a csoport alakulásának idején Rákosi e
tózkodott, mégpedig a Korona-szállóban lak
budapesti elvtársak segítségével és részben
getések révén állított össze — összejött nél
ban, a konspiráció megőrzésével, beszélgetet
beszélgetés során, mint a Kommunista Pár
is folytattam ilyen beszélgetést a szállodai s
hogy ő másokkal is folytatott ilyen beszélge
a további neveket és azokat is magához hiv
hetne mondani, hogy toborzó — megbeszélés volt az egyenemen,
formálisan még nem jött létre a pártcsoport, és nem is lehetett vezetőség, amelynek ülésén Rákosi elvtárs részt vehetett volna. (Rákosi elvtárs egyébkén még egyszer volt Miskolcon, éspedig a Tanácsköztársaság idején, amikor ő egy erkélyről beszélve, toborzógyűlést tartott a Vörös Hadseregbe való belépésre, mindenekelőtt a fémmunkásoknak.)

3. Az ifjúmunkások nagy nyilvános utcai gyűlésén nemcsak tanoncok, hanem egyetemi hallgatók és főiskolások is részt vettek. A gyűlés szónokai Lékai és Rudas elvtársak voltak, akik külön erre a gyűlésre Budapestről, az ifjúsági szövetség központi vezetősége által lettek delegálva. Amennyire emlékezni tudok, én nyitottam meg a gyűlést. Nagyon viharosan folyt le. Amint Lékai elvtárs a jobboldali szociáldemokraták áruló szerepéről kezdett beszélni (Bernstein, Scheidemann és Noske szerepét ecsetelte), Reisinger közbekiáltásai szakították félbe, aki bennünket, és külön Lékai elvtársat „taknyosnak" szidalmazott, akiknek sejtelmük sincs ezen nevezett szociáldemokrata vezérek „érdemeiről", és egyáltalán semmi közük nincs a munkásmozgalomhoz. Tumultus keletkezett, és Reisinger megfenyegetett bennünket, hogy a gyűlés szervezőit — minket — kizavartat a városból és még inkább a lámpavasra akasztat bennünket, ha még egyszer zavarni merészeljük a város nyugalmát.

A miskolci Galilei-Kör szerepét már röviden érintettem, ennek befolyása a főiskolásokra és egyetemi hallgatókra terjedt ki. Ezen kör által nevelt fiatalokból később sok ifjú csatlakozott a Kommunista Párthoz.

4. Groszmann szociáldemokrata párttitkár március előtt tudomásom szerint, bár nem tartott fenn szervezett kapcsolatot a kommunista pártcsoporttal, azonban nagyon sok érdekes személyes beszélgetést folytatott munkásokkal, alkalmazottakkal és másokkal, akikről tudta vagy feltételezte, hogy ők a Kommunista Párt tagjai vagy azzal szimpatizálnak. Emlékezetből nem tudok többet mondani arról, hogy történtek-e olyan beszélgetések, melyek által informálódni akart, vagy esetleg emellett bizonyos kommunisták iránti szimpátia is közrejátszott. Groszmann személyiségét megítélve, mindkét eset valószínűleg fennállt. Emlékszem pl., hogy Groszmann a szociáldemokrata párt egyik gyűlésén egy kommunista közbekiáltására fölényeskedés és hecc nélkül, nagyon tárgyilagosan válaszolt.

(Közli: DR. LEHOCZKY ALFRÉD)

Feledy Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 12.

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

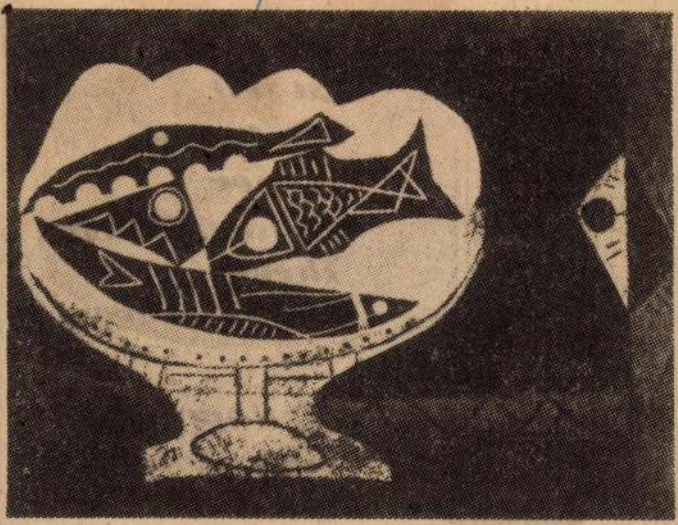

Gyula Feledy: Schüssel mit Fischen

Reisegefährte
Ihrer
Ungarnreisen

Budapest V,
Fotszabadulás
tér 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

Feledy Gyula
1971 DEC 29.

1021

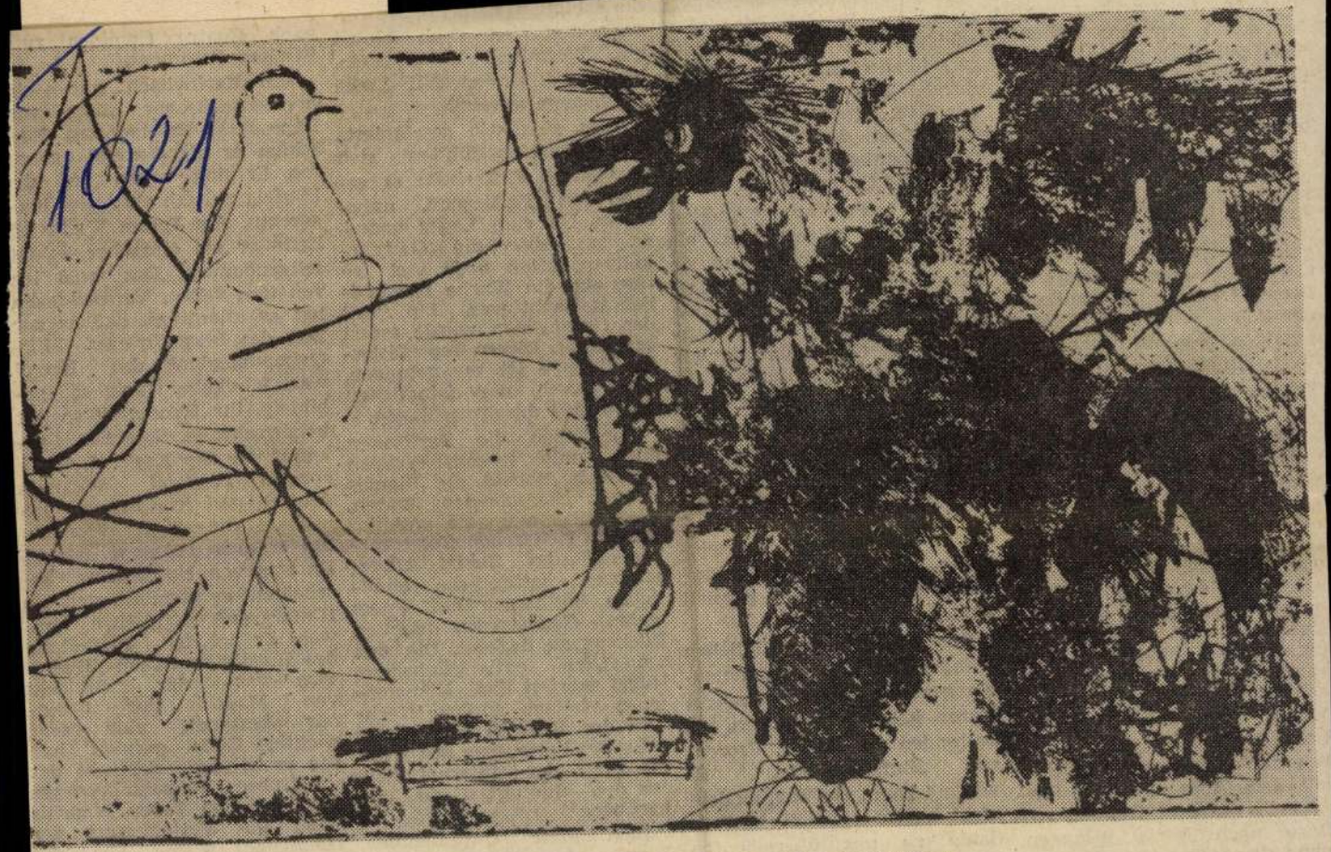

Gyula Feledy: Kampf der Taube mit dem Drachen

gen mit einer Klappe geschlagen. Wir griffen nachts an, damit wir uns bis zum Morgen in den neuen Stellungen einrichten konnten.

Das neue Jahr verging im Stellungskampf.

Die relativ ruhige Atmosphäre des Kampfplatzes machte die Anlage eines zweiten Verteidigungsgürtels möglich, in den wir auch das Gebiet vor Jaen einschalteten. Diese Gegend ist außerordentlich reich an Naturschätzen, deshalb war ihre Verteidigung von großem Interesse.

Das Fehlen von Verkehrswegen behinderte den Nachschub. Die Arbeitskompanien, die wir 1938 aufgestellt hatten, haben eine mehr als dreihundert Kilometer neue Straße gebaut. Baza war auf dem Luftweg nur achtzig Kilometer von Berja entfernt (wo das XV. Korps stationiert war). Aber wir konnten die Stadt nur über einen Umweg von hundertachtzig Kilometern erreichen. Wenn man den Touristik-Landkarten von Spanien glauben darf, kann man heute — mit dem Auto — schon innerhalb von drei Stunden von Baza nach Berja gelangen, ohne die Sierra Nevada um-

den. Ihre Aufgabe war einerseits, den Bereich der Faschisten zu stören, zum anderen führten sie Erkundungen durch. Zum Kampfverband des XVI. Korps gehörten auch die Helden des Romans über den Spanischen Bürgerkrieg von Ernest Hemingway.

Diese Partisaneneinheiten traten im allgemeinen als selbständige Truppen auf, sie hatten aber auch Anweisung, von Fall zu Fall die Befehle des Armeebefehlshabers auszuführen. Oft nahmen wir diese Möglichkeit wahr. In solchen Fällen fiel die Ausarbeitung des Operationsbefehls in meinen Wirkungskreis. Ich lasse micht nicht auf Einzelheiten ein: jetzt möchte ich nur auf zwei solche Unternehmungen eingehen, in denen die Partisanen die Hauptrolle gespielt haben.

Die auf dem südlichen Kriegsschauplatz zusammengezogenen Einheiten Francos waren keine Stoßtruppen, sie bestanden zu siebzig Prozent aus „Zufallssoldaten". Es verging kaum ein Tag, an dem nicht ein-zwei feindliche Soldaten zu uns übergelaufen wären. Auf diese Weise er-

Sie erhielten auch die A
sung, den Weg nach
mit Tretminen zu sp
Nur im äußersten Fall
geschossen werden.

Alles ging wie geschr
Die Faschisten fühlten
in völliger Sicherheit: e
lang den Partisanen,
merkt bis zum Lager
dringen. Aber die Ge
kolben hatten noch viel zu tun, ehe die Wache unschädlich gemacht war. Ein Teil der Gefangenen wurde sofort bewaffnet. Dieser improvisierten Truppe ist es gelungen, sich durch die feindlichen Stellungen durchzuschlagen.

Wir haben die Partisanen auch mit Raketen-Pistolen versehen. Sobald die Signalraketen abgeschossen waren, überschüttete unsere Artillerie (die sich schon Tage vorher auf das Gebiet eingeschossen hatte), die feindlichen Stellungen mit einem wahren Granatregen (um den Rückzug zu decken). Die sich am Ufer entlangziehenden Hügel warfen das Kanonenfeuer vielfach zurück. Nachdem der Krawall sein Ende gefunden hatte, trug der Wind die Töne der Internationale aus den Stellungen zu uns herüber.

Das andere Unternehmen, dessen Initiative ebenfalls von mir ausging, richtete sich

teilgenommen. Das weiß ich von ihm selbst. Verschwiegen hat er allerdings, daß er zur Zeit des Bürgerkrieges Militärkommandant des Kreml war. Ich habe wenig so gebildete, ihr Handwerk so gut beherrschende Soldaten gekannt wie Jan Karlovitsch. Er sprach fließend englisch, deutsch und französisch. Innerhalb von einigen Monaten hat er auch spanisch gelernt. Er war von Natur aus bescheiden: er bemühte sich, im Hintergrund zu bleiben, obwohl er bei der Aufstellung des Republikanischen Heeres (das vor der Schlacht von Madrid nur imaginär bestand), eine sehr wichtige Rolle gespielt hat. Die erste große Schlacht des spanischen Befreiungskrieges fand vor den Toren Madrids statt. Die Verteidigung der Hauptstadt wurde von der Zentralarmee übernommen. Jan Karlovitsch war der mi-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK
1961 DEC. 1

1021 Feledy Gyula

Feledy Gyula illusztrációja

talán vissza sem sz

Kifújtam magam és
hogy kiáltásommal f

És nehezen jött búcs
nehezen lendült
s mint lopott árut cs magammal
a hazámba, hol n látnivaló,

hoztam e versben.

PÉLI ÁRPÁD fordítása

Tv- és kottatartó

Szabó Gáspár linómetszete

Mika Waltari

Az ismeretlen város

A nagy király hadat küldött, hogy meghódítsa az ismeretlen
Sivatag vett körül minket és szikrázó lándzsáinkat. *várost*

66° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
MILANO
Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa - Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

AVANTI! - ROMA

22 DIC. 1967

Feledi Gyula

Un pittore ungherese a Roma

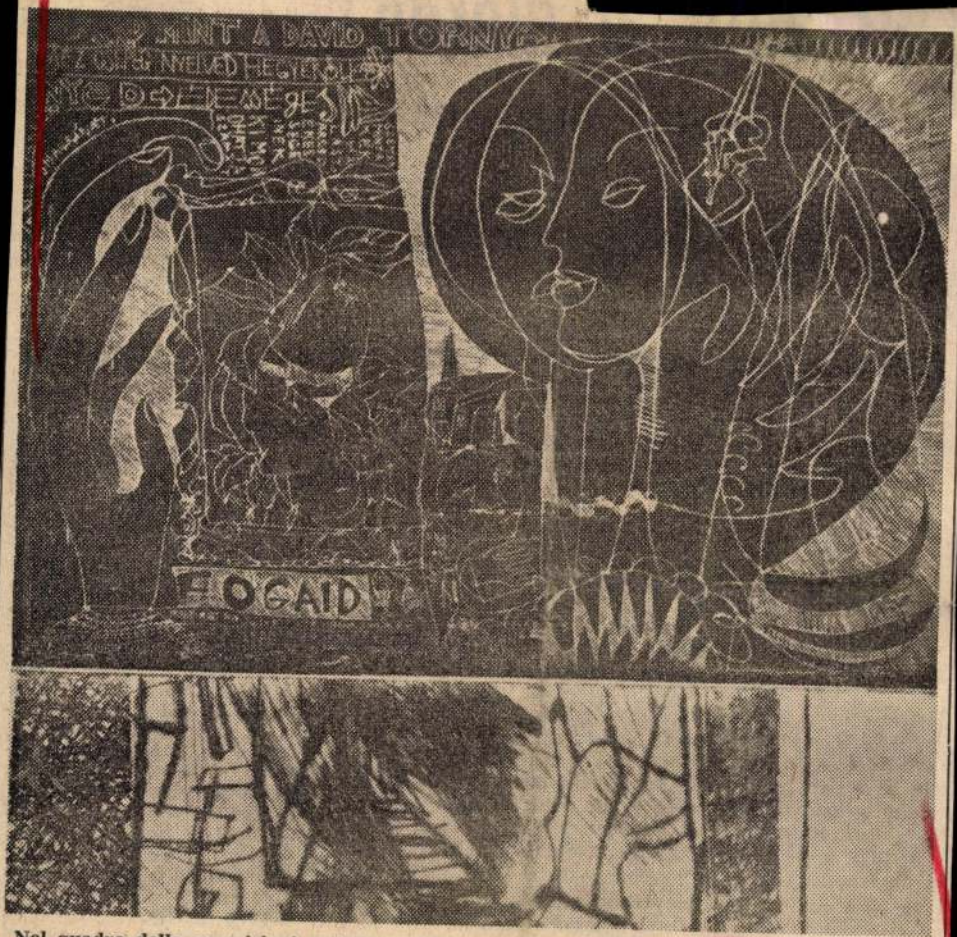

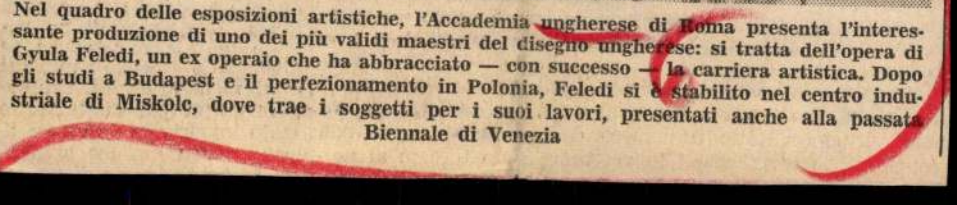

Nel quadro delle esposizioni artistiche, l'Accademia ungherese di Roma presenta l'interessante produzione di uno dei più validi maestri del disegno ungherese: si tratta dell'opera di Gyula Feledi, un ex operaio che ha abbracciato — con successo — la carriera artistica. Dopo gli studi a Budapest e il perfezionamento in Polonia, Feledi si è stabilito nel centro industriale di Miskolc, dove trae i soggetti per i suoi lavori, presentati anche alla passata Biennale di Venezia

OLIVETTI
PRAXIS 48

l'elettrica per chi
ha sempre scritto,
per chi non ha mai
scritto a macchina

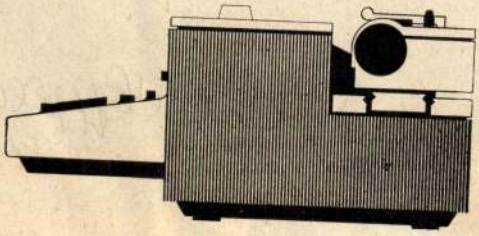

50 auto al giorno

La campagna contro i trasgressori delle norme di divieto di sosta nella zona-disco si intensifica a mano a mano che si approssimano i giorni cruciali del Natale durante i quali, come l'esperienza degli anni scorsi dimostra, il traffico al centro impazzisce.

Dai dati forniti dal Comando dei Vigili Urbani risulta che mentre le contravvenzioni alle auto prive di disco vanno diminuendo aumentano invece quelle relative alla protrazione dell'ora di sosta. In forte aumento sono infine le rimozioni di auto in divieto di sosta con grave intralcio al traffico.

Ed ecco i dati che siamo in grado di fornire sull'andamento della repressione contro il divieto di sosta.

giorno	senza disco	protrazione orario	auto rimosse
15	2.000	1.000	8
16	2.000	1.100	11
18	1.800	1.200	26
19	1.500	1.200	40
20	1.200	1.300	51

Come si vede l'uso delle autogru è diventato negli ultimi giorni massiccio e tale da assumere un vero potere deterrente, con una media di circa 8 rimozioni per autogru.

L'elevato numero di contravvenzioni ha posto un altro grave problema, che tuttavia è stato risolto dagli uffici competenti: quello della notifica entro il termine massimo di 30 giorni per le contravvenzioni non conciliate. Molti automobilisti hanno infatti creduto di poter evadere dai rigori della legge, sperando di non veder arrivare in tempo il foglio di notifica a casa, data l'enorme mole di lavoro di questi giorni degli uffici competenti. Abbiamo in proposito interrogato i responsabili del servizio contravvenzioni da cui abbiamo appreso che un'efficiente organizzazione tecnica, predisposta da tempo, consente di evitare, sin da questo primo momento di attuazione della nuova disciplina, l'accumularsi delle procedure.

Dopo un iniziale sbandamento degli automobilisti colpiti in base al nuovo sistema sanzionatorio, che ha fatto aumentare vertiginosamente il numero delle contravvenzioni non conciliate, le conciliazioni in via breve sono tornate al nor-

Il primo supermercato consortile della nostra regione è sorto a Ciampino per iniziativa di 67 piccoli commercianti costituitisi in società a responsabilità limitata. Il fatto ci sembra degno della massima attenzione in quanto rappresenta il primo tentativo — almeno nel Lazio — di superare le difficoltà, a prima vista insormontabili, contro le quali si va scontrando ormai da anni il piccolo commercio al dettaglio. Questo, come si sa, è sempre meno capace, di fronte alle grosse concentrazioni di capitale, di far fronte alle attuali esigenze del mercato non solo per quanto riguarda il rifornimento ed i costi, ma anche per quanto concerne la possibilità di offrire al pubblico in uno stesso luogo una gamma di merci quanto più estesa possibile. Perciò, dal nostro canto, non ci siamo mai stancati di ripetere che l'associazionismo è l'unica via di uscita che si presenta, in queste condizioni, nella grave situazione nella quale si trova una parte importante del settore distributivo. La notizia dell'apertura del nuovo supermercato è stata data dal n. 6 della « Regione di Roma », bollettino quindicinale della Camera di Commercio con l'articolo che riproduciamo qui sotto.

E' di questi giorni l'apertura a Ciampino di un nuovo supermercato; l'unico nella frazione del Comune di Marino, che è ormai alle porte di Roma. L'esistenza di un negozio di tale tipo, anche se organizzato secondo i migliori e più moderni criteri, non costituisce di per sè un fatto tanto importante da essere illustrato con qualche ampiez-

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

1021

Feledy Gyula illusztrációja

rosszabb utakról is mesélnek. Ötven kilométer, forró napon, szerintem sokkal rosszabb.

— Minek a melegről beszélni, amikor az ember lába majd lefagy a vízben? — jegyeztem meg.

Földútra értünk ki. Leértünk a dombról. Akácok kísérték az utat. Kétsorosan, takarosan álltak az útmentén a fák és a bokrok. Szinte vezették az embert, egyenesen a tanyára.

Juhakol, magas szénatároló és egy lakóházat fogott közre a deszkakerítés. Hatalmas, öreg fák álldogáltak az udvar közepén. A fényben köd gömbörgött, oda s vissza, fel s alá. Egy idősebb, töpörödött asszonyka állt a kapuban. Viharlámpát tartott a kezében.

— Jó estét — köszöntünk.

— Aggyon isten — fogadta. — A faluba igyekeznek?

Bugaczi közelebb lépett a nénikéhez. Egy pillanatra ráesett a sárgás fény. Sápadt, törődött arc nézett a semmibe.

— A Túzsa tanyát keressük. A Felső Túzsait — igazította ki magát.

— Arra — mutatott oldalirányba a nénike. — Ez Pukkanc... Ha átkerülnek a Kiserdőn, út vezet rajta keresztül, akkor nincs messzebb, mint nyolc-tíz kilométer... Három óra alatt, ha iparkodnak, megjárnák... Meg, közben betérhetnek a faluba is... — felemelte a lámpását. Fonnyadt, összeaszott arcot láttunk.

gunkra, s nem a sáros, latyakos mezőkre, a hidegre, az esőkre, a menetelésekre? Lehetséges! Idővel minden lehetségessé válik. És egyszerűbbnek tűnik majd ez az egyetlen éjszakai menetelésünk is? Miért ne!

Varró a csizmájával bajlódott. Sáros lé csurgott belőle a konyha földjére.

— Bírod még? — nézett rá Bugaczi.

— Majd bebújok az öreg mellé — nézett fel rá dühösen. — Kisasszonynak tartasz?

— Csillapodj már...

— Csak a talp nem jó... Azaz, már nincs is — s mutatta.

Cigányka még mindig evett. Lassan, egyenletesen összerágta az ételt, s kortyolt rá a borból.

— Merre találjuk meg a falut? — kérdezte Bugaczi. — A legrövidebb utat tessék megmutatni. Aztán, majd szólunk az orvosnak. A lázzal nem szabad játszani.

Az öregasszony hálálkodott.

— Ugyan, semmiség — morgott Csontos. — Egyszer az történt, hogy egy martinász megégett. Debrecenbe kellett vinni azonnal. De nem ám vonaton vagy autóval... Azt nem bírta volna ki. Egy repülő alá kötötték, ott hintázott a levegőben... De megmentették. Ehhez képest az a pár méter, amit kerülni kell, semmi! Higgye el, bátyám, hogy semmi.

— Igaza van — mondta sűrűn bólogatva Mikula.

ahogy mondani szokták, a kutyának se mutatok utat. Megvagyok. S a faluban engem asszony nélkül is megbecsülnek.

Tudják, ki vagyok, mi vagyok, mi voltam.

Miért nem nősültem meg? Vannak, akik engem ezért különösen megbecsülnek. Nem is kevesen. Hiszen az édesanyám miatt, az ő nyugalmáért nem hoztam asszonyt a házhoz. Ismerem a természetét. Jó asszony, majdhogynem szent asszony, de nem bírna elviselni egy másik fehércselédet maga mellett. Senkifélét. Kiszekálná a világból. Tönkretenné magát is, megnyomorodna az asszony is, nekem meg szétrobbanna a fejem az idegességtől, hogy melyiknek adjak igazat. Hát kell ez nekem? Nem kell! S magára csak nem hagyhatom a hetvenkilenc esztendős édesanyámat! Annál sokkal jobban szeretem. Hogy szerelmes voltam-e? Hogyne.

tala nok

nem is válaszolnak, még a megyei lap se. A szerkesztői üzenetek között sem. Pedig érzem, hogy jobb költő vagyok, mint amilyen jó adóügyi csoportvezetőnek tartanak. Majd mutatok magának is egy-két verset, ha esetleg értene hozzá, mondjon véleményt. Nagyon sok szerelmes verset írok. Persze ezek nem a boldog szerelem versei, az egyedüllétemről szólnak. Mindig ez a rímpár motoszkál bennem; ... szenderül ... egye-

mán
mac
jon,
Mié
vele
hiányzik a családi tűzhely? Mért rontod el az élted? Ér valamit az élet szerelem nélkül? Ilyesmikkel nyaggatnak. Házam van, kocsim van, szeretek dolgozni, itt van ez a gyerek... Mit akarnak még tőlem?

4 *Nappal én soha nem gondolok asszonyokra. 22 éve, amikor fél karral, összeroncsolt félarccal kiléptem az s-i kórház kapuján, tudtam, hogy ez lesz a sorsom. Akkor még háború volt, borzalmak közt éltek az emberek, mégis feldúltan, iszonyodva fordultak el, ha az utcán szembejövet belenéztek a képembe. Azóta, azt mondják, már bele*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

IRODALMI SZEMLE

/1021

Irodalmi Szemle

1968/9
XI.

Feledy Gyula: „Szárnyaló halak"
lino, 1964.

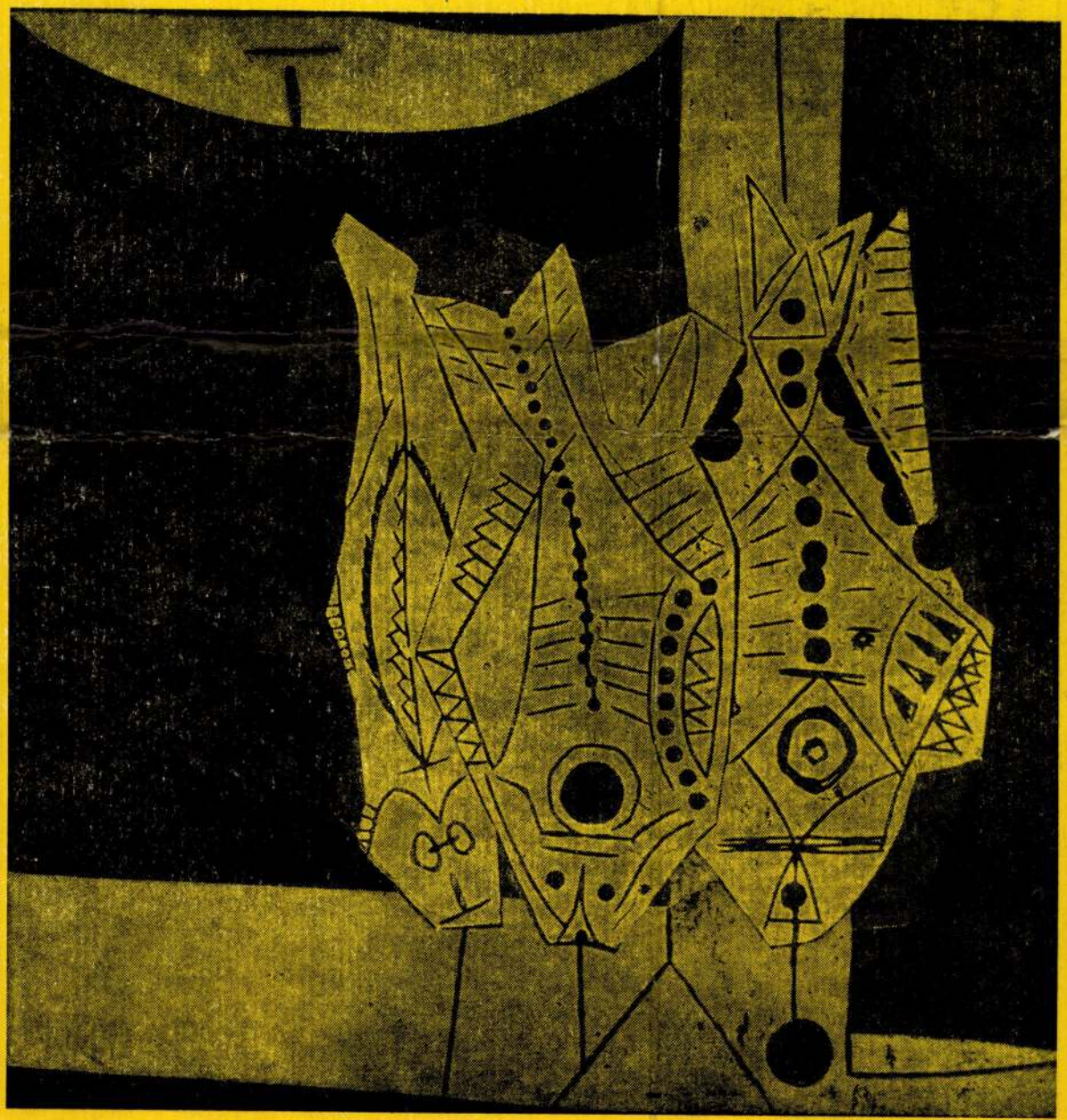

/

Barcsay Jenő: Figurák, ceruzarajz, 1963

Mondanivalója bősége és mindenkori aktualitása, vonala kultúrája, technikai felkészültsége, főleg azonban humanista szelleme, amellyel a teret, síkot és időt egyaránt betölti, nem annyira nagy művészegyéniségek, mint inkább a magyar grafikusok nemzedékes fellépésének az eredménye. A kiállítás ezért kollektív művészi jelenségként hat, mint egy hatalmas kórus, amelyben számos mester viszi a szólamot.

Az Irodalmi Szemle mai számában szemelvényeket közlünk a Nemzeti Galéria grafikai kiállításának fölöttébb sokrétű anyagából. Az egyes művek spontánul szólnak a máról, s közös erényük, hogy a rajzolt, karcolt és vésett vonalak vezetésében korunk művészi szemléletének, problémáinak és életérzetének az árama lüktet. **(T.)**

Művészet 76/10

1021

Kortárs grafika –
itthon és külföldön

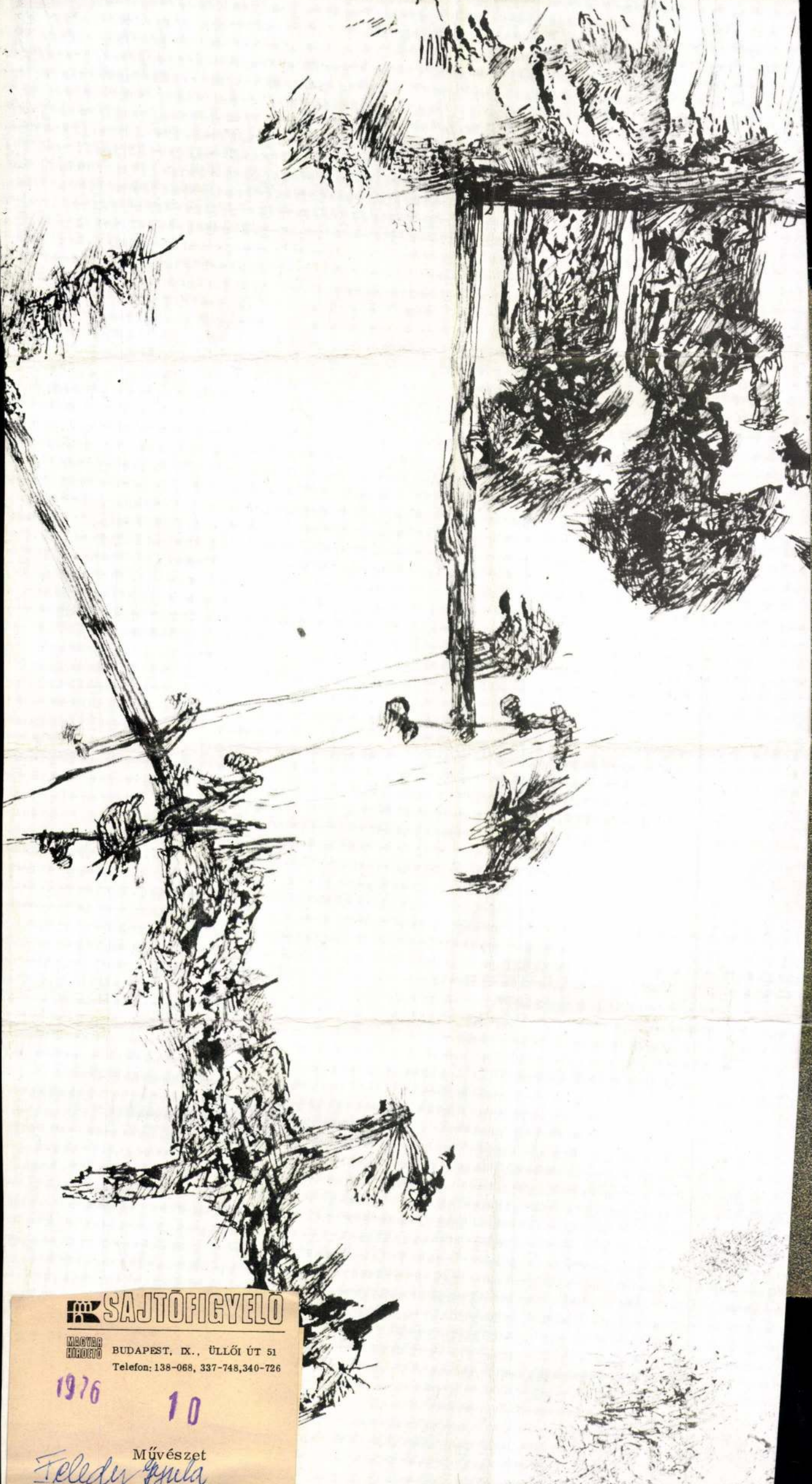

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 10
Művészet
Feledy Gyula

1021

1965 JUL

FELEDY GYULA

festőművész 1928-ban született Sajószentpéteren, a Képzőművészeti Főiskolát Krakkóban végezte. Kiállított többekkel együtt Tokióban, Luganóban, Ljubjanában, a Miskolci Biennálén. Első önálló kiállítása 1965. június 9-én nyílt a Dürer-teremben. A nagytehetségű fiatal festő a modern festői és grafikai törekvéseket a dolgozó ember alakjának és környezetének látomásos megjelenítésére használja. Zárt, kemény és pontos-szerkezetű műveiben korunk dolgozó embere jelenik meg, csodálatos technikája és lidérces múltja. Feledy Gyula a galamb és a sárkány, a bányarém és az ember, a háború és a béke harcáról vall nekünk szüntelenül, a század nyugtalan és újat-akaró szülötteinek.

JUHÁSZ GYULA

A DOLGOZÓKHOZ

Hogy minden nagyság abból eredő?
Kőmívesek, kik hordjátok a téglát,
Hogy égbe törjön torony és tető,
Ugye, tudjátok, hogy szent a verejték,

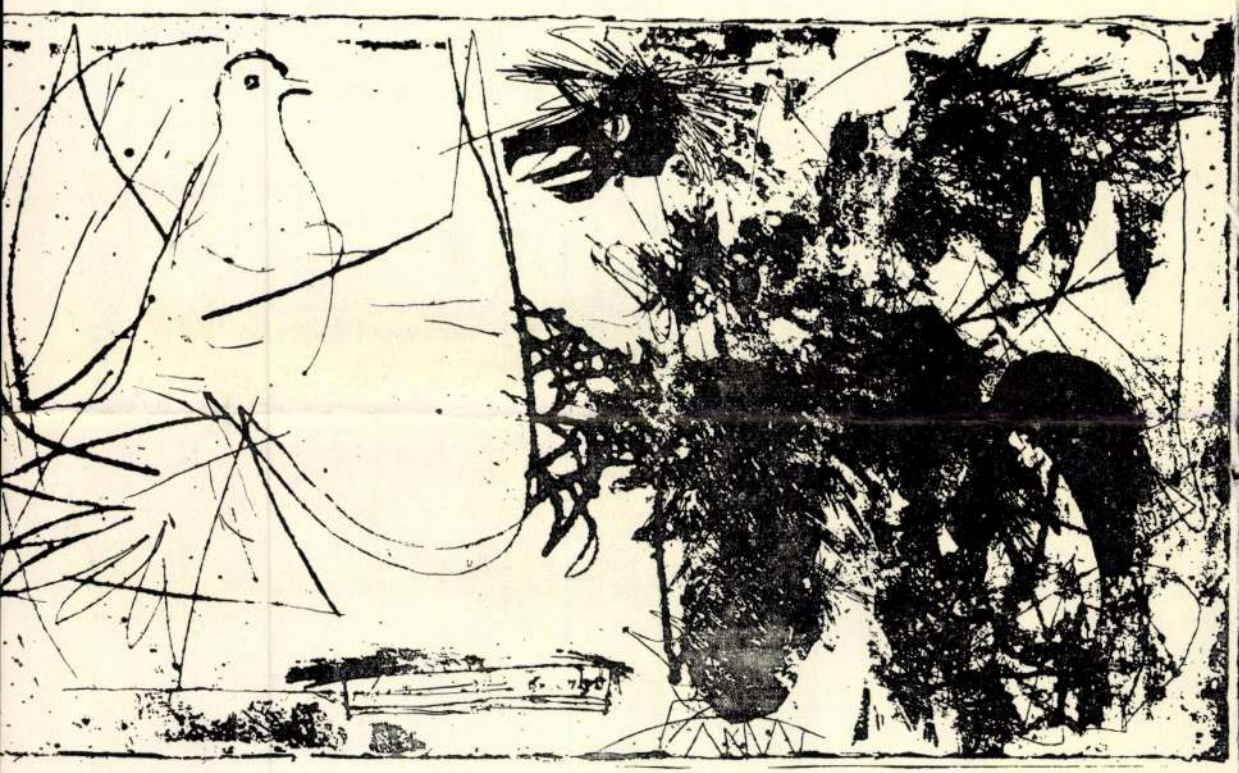

Lakatosok, kik zárakat csináltok,
Melyek megőrizik a kincseket,
Ugye, tudjátok, hogy a nyitja hol van
Annak, hogy ínség és nyomor lehet?

Asztalosok, kik fúrtok és faragtok,
Hogy asztal, ágy és koporsó legyen,
Mikor készíttek már egy nagy koporsót,
Melyben a szolgaság lesz a tetem?

Vasutasok, kik lámpákkal jeleztek,
És sípoltok, ha indul a vonat,
Tudjátok-e, hogy egy új állomás vár,
Hol mást nem látni, mint munkásokat?

1925

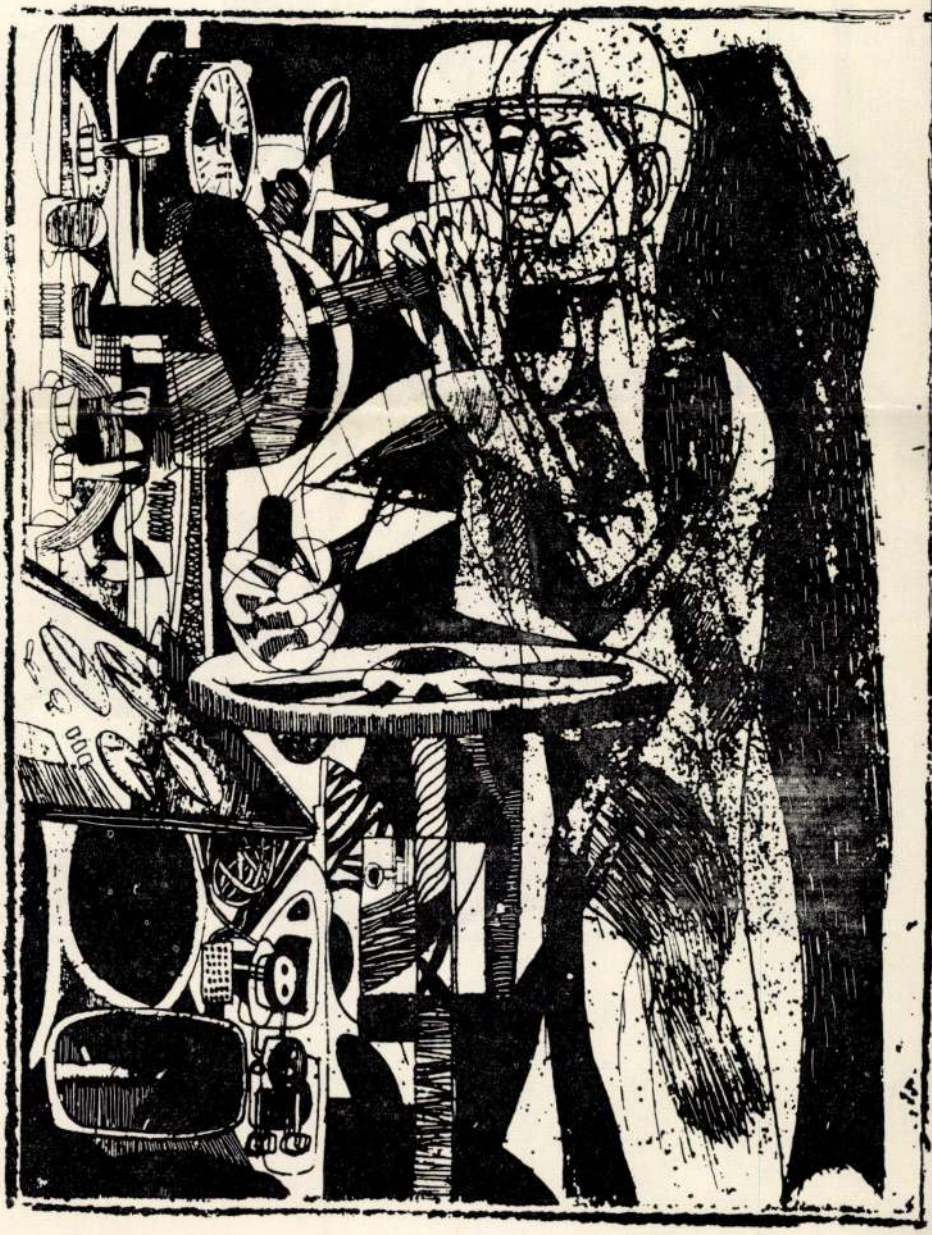

Mama
1952

JUHÁSZ FERENC

ÉNEK EGY EMBERRŐL

dr. Tompa Kálmán képgyűjteményének veszprémi kiállítása elé

Tompa Kálmán: orvos. A legjobbak közül való. Hippokratesz egyenes szellemi utóda. Bölcs ember és mámorral-betetőzött ember. Ember, aki tobzódik a segítés mámorában, mint a befejezhetetlen szerelemben a természet. A nagy Szolgáló ő, a megállíthatatlan gyógyító Futkosás, a fékezhetetlen-izgatottságú Reménykedés, a műszernél-finomabb-érzékenységű Fül, a mámoros Hallgatódzás, aki a szív mohos és meszes üregeinek kemény és puha, surrogó és hideg, görcsös és szortyogó zörejei mögött létünk jeges barlang-zúgását is meghallja, a szív-mögötti fájdalom-csobogást, életünk, hétköznapjaink és gyötrődéseink érfalának fullasztó vérrögeit, a magányosság, szegénység, félelem és elbúvás ijesztő mészlerakódásait sokat-használt és nem-kímélt ereinkben. Teremtésben-elapadt éveink vad lüktetésének tudott csillapodást adni, vagy megfáradt élethitünk csökkent szívdobogásának adni buzdító örömet, termés-lázra gerjesztő erőt, képzeletünknek kék lobogást, hétköznap-jainknak mámort, ünnepeinknek nyugalmat. Hadd dicsérjem Őt és hadd szeressem. Mindnyájan tartozunk neki valamivel. Ha mással nem: szép szóval és szeretettel. Ha mással nem: ünnepi hallgatással. Ha mással nem: szervezetünk bizalmával. Ha mással nem: mámoros mesével. De most gyűjteményéről kellene beszélni, nem róla. Nem az orvosról és nem az emberről. De a szenvedélyes Megkívánóról, az Áhitóról és Csodálkozni-tudóról, a Csadában-hivőről, az Elámulni-tudóról, az aranyfüst-finomságot és merengés-hártyát Megérzőről, a Magányosról és Hallgatóról, aki életét betapétázta műveinkkel, mint a világmegváltásra készülő kamaszok a tóparti bodza és fűzfasátrat, mint a szerelemre-éhes lugasépítő-madarak sátrukat virággal, színes kavicssal, csigahéjjal, pántlikákkal: halhatatlan csillogással és a világegyetem foszfor-foszlányaival. Aki a tegnap és a ma teremtőkezű és burjánzó képzeletű, formáló-akaratú és szivárvány-álmú embereinek műveiből épített magának fáradhatatlansága és hite fölé tetőt: világomlástól, csillag-zuhogástól védőt, vászonfalat, a létet meghalló dobhártyát, amit nem repesztenek szét az ítélet vérömléses trombitahangjai. Nem is említettem volna őt, de gyűjteményéről beszélve, nem lehetett hallgatni róla. Alig van ember, akinél a munka és a művészet, ember-lét és a művészi teremtettség egymást-nélkülözhetetlenebb kapcsolatban lenne, mint Tompa Kálmánnál. Kapcsolatuk: maga az élet, mint az oxigén és a tüdőcserjék eleven, örökös kapcsolata. Biológiai létünkben, legalábbis a miénkben, egyik sem nélkülözheti a másikat. Elsorvad az egyik, ha nem táplálja a másikat, emberileg öncélúvá válik az egyik, ha nem issza be bíbor buborék-bokraiba a másik. Egyik a másik nélkül: kék fulladás és halál, erjedő enyészet, habzó bomlás, a lefosztott csontok fehér szegénysége. Kívánhat-e művész többet, hogy műveit így szeressék? Hogy úgy vigyázzák és rajongják, mint Tompa Kálmán? Én 1958-ban ismerkedtem meg vele. Akkor lettem betege. Hallottam már sokat róla: mámorba-burkolt gyógyító-szenvedélyéről, injekcióstű robbanékonyságáról, tomboló élet-akaratáról. De mindig visszafogott köd-kezeivel a szorongás, fehér pamutköteleivel megkötötte induló lábaimat a nemtudom-mi. Gyötrött és nehéz évem volt az, szélzuhogásos és fekete, émelygéses és verejtékes. S egyszercsak rosszúl-lettem a postán, ájulás kísértett és vélt halál, testemen áradva-ömlő veríték, mint az esőcsatorna buborék-pávafarka a viharban. Minden homályt jelzett és megsemmisülést. Elvánszorogtam hozzá, a Kékgolyó utcába. És a megnyugvásba kerültem és a csodába. A lakás: zöld és bíbor-homályú, a lefüggönyzött csöndben arany-alkonyi derengés. Füstnövények zöld hínár-lebenyei a bizánci-magányú levegőben, piros páfrány-ligetek csöndből és fájdalomból. Itt-ott a homályon lila és arany csíkozás, mint némely bogarak pórusos szárnyfedő-kitinpáncélján, mint a gótikus katedrálisok száraz, fekete áhitatán. S a bénaság ezüst-eres páncélján elszórva vérpettyek, mint bogarak kristálynarancshéj-fedőszárnyain. S a lakás: az előtér, a mellékhelyiségek, szobák, a rendelő, mintha egy festő-isten ős-szívürege lenne, vagy egy virágzó korall-barlang állati pompája, vagy egy ősfestő belülről látott agysejt-rózsa-virulása: padlótól a mennyezetig zsúfolásig rakva festménnyel, szinte bepikkelyezve a teremtés szivárvány-pikkelyeivel, mint az ősangyalok torka. S a mennyezet is

képekkel beterítve, mint a lentiek más-tükörképei, s az oszlopokon körül, mint színes palást a középkori királyokon. Fölszikrázó csöndek, arany-villogások, barna homály és arany-gomolygás, mint egy pravoszláv templom arannyal és színekkel-burjánzó hajója, amelyben, ha állsz, mintha egy arany-szájban állnál, aranyfogak alatt, aranyfogak között, szinte átvilágítva magad is arannyal az arany szájpadlás zománc és hártya-arany barlangredőitől, amin megtörik a gyertyák fénye, mint az ütéstől az üvegpálca, s elporlik fehéren, mint az égitesteké a hüllők vizenyős bőrén. Miféle akváriumba kerültem én? Micsoda gyönyörű tenyészet-világba? Milyen látomás-barlangba? Úgy ültem ott réműlt magányomba húzódva, mint a kísérleti állat, rágcsáló emlős a zöld-húsú, cizellált növény-tekervényes akvárium fenekén. De a szorongás szilikon-kaucsuk-hártyája, amely körülburkolta lényemet, s elválasztott e látomás-akvárium fullasztó vizétől, áteresztve az akvárium-vízből kiválasztott oxigént, a vízből-kiszűrt életet, a szilikonhártya-kopoltyú megmentett a fulladástól, mint a kísérleti hörcsögöt a műanyagfólia, a szilikon-szűrőhártya, amely úgy működik, mint a halak kopoltyúja. Testemen a szorongás szűrőhártya-kopoltyújával, amely elvégzi a szorongás-hártyába burkolt lényem gázcsere-funkcióját, ültem e zöldarany-derengés mélyén, s néztem a körülöttem-lebegő lényeket, vibráló tekinteteket, merev ragyogásokat. Nem az előretolt-szájú, rózsaszín hús-viasz ajkú halakat, a piros állatviasz, napfolt-pettyes fátylú halakat, s a cigányhalakat, amelyek alsó ajka mereven és kereken előrenyúlik, félbevágott viasz-buborékként, mint egyes óceániai törzsek lakóinak megnyúlt alsó-ajka, az alsó íny és az ajakbelső közé helyezett fakorongtól, nem is a zöld porcogó-üveg-szájú bölcsőszájúakat: de a különös akvárium merengő lényeit, áhítat-világát és rebbenéstelen mélyvilági geometriáját. És körüllebegtek, mint különös, a magány átlátszó celofán-zsákjába varrt űrutazót a szívárványszínű angyalok, a legszebb képzelet-lények, az isten-közvetítők, megszámlálhatatlan nyüzsgő sokaságban e feketearany derengés határtalan-tekintetű létezői, szikrázó virágoskertjei, rozsdába-foszló, bűzös avarba málló katonahullái, szerelmes koponyái, medvegyapjas csavargói, muslica-zizegésű csendéletei, nehéz-ízmű, buzogány-farú lovai, világító pusztái, foszfor-belsejű asszonyai, áttetsző-belsejű extázisai, nagyítólencse-metszésű alkonyai, titok-homályú, bánat-mohás erdői, amelyek, mint a romantikus költők versei jajjal-átitatottak, őrjöngéssel, rózsaszőr-mohos meztelenséggel, gomolygó zöld zúgással és szerelemmel. Felémúszott sötét őrület-ragyogással Czigány Dezső, a lázzal-világító keskeny Gadányi Jenő, Barcsay Jenő barna borongása, az elfoszló-könnyű Gulácsy Lajos, mint tétova gyermek-Apolló: a pirosruhás Ferenczy Béni, Vass Elemér vasvirág-magánya, a csupa-hús, csupa darabos szín-izom, csupa vaskos-ragyogású Illyés Gyula-fej, s Kondor Béla huzal-gubancos világűrbe-szétlegyezett-szárnyú gép-angyala, az árvaságra-karcolt ember-gép-szörnyetege. S azóta, hogy láthatatlan barátság fűz hozzá, hisz zűrzavaros és futkosó hétköznapjainkban, rohanásunkban és lihegő elernyedésünkben, leroskadásunkban és akaratos föltápászkodásunkban idő alig van a találkozásra, azóta megszoktam már Tompa Kálmán élet-akváriuma gyógyító-arany csöndjét, nehéz templomi tömjén-lebegését, s tudom így vannak vele mindannyian, a barátok, művészek, erőre-áhítozók és gyógyulásra-várók. Ez az ember, aki a legszebb emberi szolgálat mámoros szolgájaként él s dolgozik ma is, immár életének hetedik évtizedében, aki fölfogta, megértette, vállalta a küldetést, fölfogta a súgást, amit a teremtés pillanatában a sors suttogott, boldog lehet, mert életében mást sem tett, csak amit érdemes és amit kell: gyógyított, feledve önmagát, s túlhabzó-gyönyörűséggel szerette a művészetet. Teremtő-erejét embertársaira áldozta, s viharos kedélyét, démoni gyűjtő-szenvedélyét a művészeteknek. Virágzó képzelete és ragyogó szeretet-koronája magához-ragadott minden szépet, és izgatóan-emberit, mint a merengő húsevő-virágok a zengő, aranycsíkos, fekete-pettyes, vastag hímpor-mohos-szárnyú, totemábra-rajzú arany moha-függönyszárnylevelű létezőket, s fölemésztve őket, lett önmagává, virágzó rajongássá a teremtett világ: azonosúlva mindíg a művel, önmagát-építve mindíg a művészetekkel. Van e boldogabb sors ennél, s van e boldogtalanabb vállalkozás? „A segítés mámora volt az életem" – mondotta nekem egyszer egy szív és vérnyomás-vizsgálat után. Szebbet aligha mondhat ember élete értelméről. Gyűjteményeinek is ez a forrása. Nem a pénz, mint annyi más okos, a művészetet szerető és gazdag emberé. Tompa Kálmán boldog lehet, hogy szükségünk van rá, hogy használjuk gyógyító-indulatát és szenvedélyes okosságát. S mi boldogok lehetünk, hogy szüksége van ránk, mert nemcsak a műnek, de a művésznek is a legfontosabb, hogy akarják, hívják, várják, értsék és szeressék.

KOVÁCS GYULA

KÖRKÉP

A KÉPZŐMŰVÉSZET TÁRSADALMI FELELŐSSÉGE

A címben levő ellentmondást a nyelvtani szabályok sem tűrik, mert ugyan kicsoda a képzőművészet, hagy társadalmi felelősséget tulajdoníthatnánk neki? Tekintsünk el a magyarázkodástól, a problémát jelzi így a szerző. Mert – bár az emberi megnyilvánulás egyik fontos formája – a képzőművészet felelősségét, sajátossága miatt, mégsem lehet kizárólagosan felemlegetni sem az alkotó képzőművészek, sem a zsüri, sem az ügyintézők, sem a közönség, vagy a kritika rovására. Ezért marad egyelőre a képzőművészet birtokában. De mi az a felelősség, ha mi akarjuk birtokolni? Jelölésére jómagam sem tudok törvényeket szolgáltatni: önigénylés, lelkiismereti kérdés, esetünkben annak megkérdezése, igénylése: szocialista korunk vajon teljesértékűen fogalmazódik meg a mai képzőművészeti alkotásokban? Valójában ez kérdésfeltevésünk.

Nem a stílusviták ingoványára vezetem kérdésfeltevésemmel az olvosót: annak a teljesértékű ember pozíciójában megtalálható felelősségérzetnek az aktivizálását célozzák kérdéseim, amely szocialista korunk reális értékét keresi, akarja és tartja számon, amely azt igényli, hogy az újonnan létesülő képzőművészeti alkotások is ebből az alakuló újból közvetítsenek végre valami igazat, egészet.

Mert korunk képzőművészeti megfogalmazásának igényére csak ebből a szemléleti pozícióból méltó és érdemes egyáltalán szót keríteni. Ne az elmélet, ne a stílustörekvések, hanem a gyakorlat oldaláról bontsuk ki problémáinkat, nézzük meg, hogyan jön létre hazánkban ma a képzőművészeti alkotás, mondjuk egy szobor.

Szoborra hazánkban igényt támaszthat bármely város vagy megye tanácsa, bármely beruházási jogú hivatal, társadalmi szervezet, vagy akár intézmény is. Igényének jogosságát a Képző- és Iparművészeti Lektorátus dönti el. Egyben eldönti azt is, hogy milyen méretű, műfajú szobor kerüljön a kívánt helyre és azt is, milyen anyagból készüljön. Az így jogosulttá vált szervezet képviselője a szobor témáját, a tartalmi igényt adminisztratíve fogalmazza meg, a „hivatalos" álláspontot igyekszik képviselni, és a legtöbb esetben valamilyen emberi tevékenység illusztrációját kéri a szobrásztól. Ennél már jobb, ha a megrendelő a téma, a tartalom megválasztását is a Képző- és Iparművészeti Lektorátusra, illetve a lektorátus mellett működő szobrász szakmai bizottságra bízza. Az esetek többségében ez így is történik. Végső soron tehát hazánkban ma a szobor szükségességét, helyét, méretét, műfaját, anyagát, témáját és művészi minőségét, értékét is a Képző- és Iparművészeti Lektorátus, vagyis valójában a szobrász szakmai bizottság dönti el. Nincs ebben semmi kifogásolni való. Nem is kifogásolva szólok róla, csupán a körülményeket mutatom meg, hogy a tárgyalt kérdés lehető teljes összefüggését ismertessem. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus a Képzőművészeti Alap lektorátusi osztálya helyett az elmúlt év februárjától létesült azzal a céllal, hogy a képzőművészek jobb munkaellátottságát s a művészi színvonal emelkedését biztosítsa. Ez a hivatal adott formái között jó munkára törekszik. No, de szakértő bizottság nélkül egyáltalán nem végezhet semmiféle jó munkát, hiszen a zsürivélemények érvényesítését, adminisztrálását végzi. Vagy talán a lektorátus vezetője, aki a hivatal munkájáért egyszemélyi felelős, a zsürivéleményeket a maga koncepciói szerint értelmezi, s ezzel mintegy tovább növeli egyszemélyi felelősségét? Nem teheti, a mű művészi színvonalát illetően pedig bizonyosan nem, mert ugyan mi módon vindikálná magának azt a jogot, hogy az ő személyes ízlése határozza meg az egész ország mai képzőművészeti, szobrászati produktumainak értékét, milyenségét? Ezt a felelősséget a személyeiben mindig változó **zsüri** vállalja és nemcsak a hivatal, a lektorátus, de az alkotó művészek oldaláról is. A képzőművészet mai állapotáért tehát a zsüri felel az önmaga új formáit igénylő társadalomnak. De a zsüri vállalja-e most már ebben

a viszonylatban is a felelősséget – s igazában vállalhatja-e? Kiderül, hogy nem. Közelebbről pedig azért is nem, mert ha valamely szobrász zsüritag lesz, a zsüriben már nem mint szobrász, hanem mint zsüritag szerepel. És a saját műtermében próféciákat zengő szobrászművész, ha a zsüribe kerül, zsüritagként már nem zengheti próféciáit, hanem a zsürizésben vesz részt. Tudott dolog ez. Épp ezért, a kialakult gyakorlat szerint, a szakma hallgatólagos és talán nem is annyira hallgatólagos beleegyezésével a zsürizés csupán az általános érvényű szakmai-szobrászi színvonal megítélésére korlátozódik. A szakmai színvonal számonkérésében pedig a zsüri hasznossága és eredményessége kétségtelen. Ezeket az eredményeket a kevéssé hozzáértő is megállapíthatja, ha összeméri a régebbi, a felszabadulás előtt, vagy különösen az ötvenes évek elején készített szobrok szakmai színvonalát azokéval, amelyeket ma fogad el a zsüri.

Ezt a szobrászati-szakmai színvonalat azonban mégse képzeljük el egyben csalhatatlan társadalmi mércének is: ezt a színvonalat nem mai társadalmunk igényei határozzák meg. A mai szobrok formai színvonala egy régebbi aspektusról árulkodik: ezért a művesség öncélúságának is lehetne nevezni. Ezt szem előtt tartva dönt a zsüri a bírált művek minőségéről és sorsáról. Csakhogy ez a „szakmaközpontos" mérleg eszményeiben sem halad, nem is mutat túl a céh-remek színvonalán. Talán éppen ez a mesterségbeli, kötelező jó színvonal szolgáltatja a felállított szoborművekben az unalmat? A zsüri követelte szakmai, formai egzaktság (mert ennek mércéje egy hagyományos klasszicizáló modell alapján fejlődött ki) a szobrászokat egy, a már tudatban meglevő formai igény sáncai mögött tartja. S épp ezért nem birkóznak felesleges új tartalmakkal, hiszen a hagyományosan megmintázott szobormű a zsürinek elegendő. Ebből ered tehát a közömbösség, az unalom; emiatt oly lefogott szobrászatunkban a tartalom formaalakító ereje; a régimódi ideál és a jelentkező társadalmi igények ellentmondása miatt.

Igaz lenne hát mégis a régi latin példázat fordítottja: a tanulók nem az életnek, hanem az iskolának tanulnak, vagyis: a szobrászok nem a közönségnek, hanem a zsürinek dolgoznak? Milyen mértékben érvényesül képzőművészetünkben ez a fura ellentmondás? A vallomásos beszélgetések súlyos arányokat sejtetnek.

A helyzet ma az, hogy a megrendelő megfogalmazatlan kulturális igényére az állami megbízásból készült szobormű valójában készítőjének szakmai tudásából felel csak a zsüri előtt. S a szégyent és főleg a mellőzést elkerülni akarván, a szobrászok igyekeznek jól felelni. Az ismert jó eredmények miatt pedig a zsürinek ezt a számonkérő munkáját kifogásolni ostobaság lenne. Úgy látszik, ez így van rendjén. Magam is így látom, hiszen jobb szervezeti lehetőséget a képzőművészeti alkotások létrejöttére a jelenleginél magam sem tudok. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus pártunk művészeti politikája megvalósítását a maga adminisztrációs lehetőségével, amennyiben ez az eszköz a művészet lényegi alakítására befolyással lehet – maximálisan érvényesíti.

Ám a művek mégis megrekednek a korrektség szintjén. Úgy tűnik, hogy szobrászaink lemondtak a teljességre törekvésről, alkotói hozzáállásukban nem érzik korunk megfogalmazásának felelősségét. És nem azért, mert nem akarják vállalni, restség, vagy közömbösség okából, hanem egyszerűen ezért, mert nem birtokolhatják. Ha valamely szobrász mégis egyénibb koncepcióját igyekszik munkájában érvényesíteni – elvérzik a zsürizés alatt s az ebből következő tanulság igen elgondolkodtató: egy szobrász nem szobrász? Egy ács nem ács. És itt bezárul a kör, mert zsürivé válva, maguk a szobrászok feszítik tovább ezeket a szakmai normákat, hiszen nem is tehetnek mást: a bírált művek szelleme vagy szimpatikus számukra, vagy nem, véleményüket erre a szimpátiára nem alapozhatják, hanem a műben meglevő objektív formaeredményekre. Úgy érzik, ez a feladatuk, ha a dolognak ezt a részét becsülettel ellátják. **Szobrászatunk társadalmi felelőssége szakmai felelősséggé redukálódott.**

Kész a felelet: amit a zsüri, sajátos szakmai szemlélete miatt nem értékelhet, arra ott a képzőművészeti kritika! Valljuk be azonban, hogy az igazi alkotói problémák megoldásához a kritika Magyarországon az utóbbi években nem sok segítséget adott a képzőművészeknek. Nem úgy értem ezt a segítséget, hogy a kritikus találja ki és mondja meg a művésznek, hogyan kell jó szobrot csinálni, hanem úgy, hogy a megvalósult alkotások elemzésével bizonyítsa, mi abban a társadalom számára az érték, s mi benne a közömbös, érdektelen; hogy milyen, a társadalom mai helyzetéből következő kérdésre válaszolt művé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Feledy Gyula
ÚJ IRÁS

ben az alkotó. És nem utolsósorban, hogy a műben az alkotói invencióval kifejezett érték a társadalom, az emberiség számára mennyire reális. A művészeti kritikák közül hazánkban a művészeti ág gyakorlatára, alakulására a képzőművészeti kritika befolyása a legcsekélyebb mértékű. És ez nem a kritikusok felkészületlensége miatt van így, hanem abból a funkciótlanságból következik, hogy a létrejött művek lényegi értékelésében a kritika véleménye nem számít. Nem érdekes, mit mond, jó vagy rossz-e a véleménye a műről, az illető művész szakmai, művészi értékelését és főleg munkaellátottságát sehogyan sem befolyásolja. És nemcsak az ötvenes évek mellébeszéléseinek a következménye a képzőművészeti kritika közömbös szerepe, hanem talán inkább annak, hogy a mai kritikák a műveket egy valóságtávoli esztétikum mértékével mérik; a már ismert stílus-normákban megnyilvánuló, vagy e stílusnormák valamilyen együttesében megnyilvánuló esztétikumként. **Ahogyan a zsüri a szakmai dolgok, szakmai normák meglétére figyel,** s befolyásoló tevékenységét ez irányban fejti ki, **a képzőművészeti kritika** is a maga dolgára ügyel és **a stílusértelmezésekre fordít nagyobb figyelmet.** Láthatóan tehát **mindkét befolyásoló tényező:** az erősebb, a döntőbb **zsüri** és a csekélyebb befolyású **kritika is, régivel mér újat, történetivel a valóságost.** Nem az élő szépségeket, igazságokat kéri számon a műtől a társadalom nevében, hanem a szabályokba, normákba merevültet.

Mindezeket figyelembe véve, egyáltalán nem merész a következtetés, hogy hazánkban manapság megszokásból és megszokásra készülnek a művek és nem mai életünk eleven feladat-megszabó igényéből. Nem mai élő érzésünk, tiszteletünk állíttatja velünk a közterekre és egyéb helyekre a szobrokat, hanem valamilyen ittmaradt, mai életérzésünktől már idegen, de ugyanakkor ezzel az életérzéssel mégis nemesnek ítélt emberi tradíciókhoz való suta ragaszkodás. A tradíciók mindaddig értékesek a társadalom számára, amíg nem gátolnak egy nála értékesebb újat.

Erre az értékmérésre mégis a kritika lenne a legalkalmasabb, azért is, mert a kritika csak vitázva oldhatja meg feladatát, nem pedig döntésekkel. S ha a kritika törekedne is mindezekre, bizonytalansága csökkenti buzgalmát, mert ugyan lehet-e igazi feladata akkor, ha nem veszik komolyan? Mindezek ellenére a szoborművek létrejönnek és a maguk módján felállításra kerülnek. Bonyodalmak csak akkor keletkeznek, ha egy-egy lakótelepen valamely prüd lélek válik hangadóvá, s az ott felállított szobrokat, de különösen az aktszobrokat, az ifjúság szellemének megrontására hivatkozva, eltávolíttatja. Nem egy ilyen prüd lelkesedés ért már el sikert hazánkban. Pedig a lakótelepekre az ilyen szobrok is az állami program szerint, tudatformáló szerepük teljesítése okából kerültek a képzőművészeti kultúra szolgálatába. Igaz, hogy sokszor formai hangjukkal kiesnek abból az építészeti együttesből, amivel pedig közösen kellene teljesíteniük nemes hivatásukat. Építészeink többsége talán éppen ezért nem is kér épületéhez szobrot, vagy ha igen, csupán dekorációs eszközként használja, egy-egy kevésbé sikerült épületrészének felélénkítésére. Hogy korunk embere világérzésének megfogalmazásában a szobornak, a képzőművészeti alkotásnak az épülettel egyenrangú formai, tartalmi közlendője van, hogy akár az épület, a szobor is az ember kifejezője — mindez nem jut jelentőségéhez mérten hangsúlyra építészetünkben. Miért? Az építészek és a képzőművészek ezen vitatkoznak évek óta. Ezt a vitát az építészeknek az a fölénye jellemzi, hogy az épületre a társadalomnak szociális okokból szüksége van, és hogy kézzelfogható hasznosságot nyújt, míg a képzőművészeti alkotást csupán az ember esztétikai igénye, emberi rangossága kéri. Ez persze nem olyan drasztikus igény, mint az, hogy lakni kell.

Képzőművészetünkben az alkotó művészeknek teljességre törekvő, korunk lehetőségeihez és adottságaihoz mért önkifejezését tartom a legfontosabb alakító tényezőnek. Ez a képzőművészet társadalmi felelőssége, hogy a mű a mai szépségek formáit öltse magára, s ne a tradíciók köntösében jelenjen meg. Ez egyben azt is jelenti, hogy a befolyásoló tényezők ismerjék el az alkotónak ezt a kötelességét, mert csak így tud érvényre jutni az új tartalom, hiszen a művészetekben nemcsak formai új van, és ez manapság „felfedezésként" hangzik, hanem tartalmi új is. És nálunk az a suta helyzet áll elő, hogy a **formai** újat, amit pedig a tájékozódó művészek Nyugatról származtatnak hazánkba, inkább értékeljük és elfogadjuk, mint a **tartalmi** újat. Talán mert nem hiszünk a magunk társadalmi értékeiben, művészeink emberségében. Pedig ez esetben annak az eldöntéséről van szó, hogy művészetünket a belső erők töltsék meg és alakítsák, vagy egyszerűen eltanuljuk és

megemésztetlenül alkalmazzuk a nyugati fogásokat. A jelenlegi körülmények az utóbbira kényszerítik képzőművészeinket: arra, hogy a szakma-centrikus zsürinek szakmai-formai újat produkáljanak, és ez nem azonos a tartalmi-formai újjal.

Képzőművészetünkben az új tartalom a lefojtottság állapotában van, amihez a gátlásokat nemcsak a nagy kultúrák sokféle produktuma szolgáltatja, hanem a nagy kultúrák misztifikálása is, amely ezt a lefojtottságot tartósítani akarja azzal a görcsös reménységgel, hogy az új cselekvő szándék másolássá szelídüljön. Az egyén életében a gátlás leküzdése: a cselekvés, a megnyilvánulás. Úgy érzem, képzőművészetünk mai, speciális helyzetében az ilyen gátlás leküzdésére van szükség ahhoz, hogy a közömbösített mai érték alkotássá váljék. Az alkotó művész így teszi reálissá, a képzőművészeti alkotás pedig így emel a láthatóság, az érzékelhetőség sorába olyan valóságot, amely eddig esetleg bizonytalanságban rejtezett.

Mindezt azonban csak az újra törekvő emberi szándék hozhatja létre. Művészetünknek az kell legyen a célja, hogy a mai életünk okozta mozgások, az élet új, szép lehetőségei olvasható jelekké formálódjanak az alkotott, teremtett műben. A művészet, amely ilyen tartalmú, az ember új rendjének a megteremtője. Az ilyen alkotás valójában az embernek szerez pozíciót a világ dolgai között, a szocialista humanitásnak ad rangot.

A képzőművészet társadalmi felelősségét gyakorlatilag a zsüri szakma-központossága, a közönség nagy részének értetlensége, az építőművészek közömbössége, a kritika szerepnélkülisége, a művészeknek a már valahol értékelt eredmények közötti bújkálása, mérsékelt önigénylése, vagyis életharcának bátortalansága és az adminisztráció látszólagos szereptelensége bonyolult viszonylatában kell megvizsgálnunk.

E problémacsomó megoldásában az adminisztráció nem sokat segíthet. Hiszen a képzőművészet társadalmi felelőssége nem törvényekbe rögzíthető követelmény: elsősorban arra van szükség, hogy az **alkotó** élje bátran életét, vállalja a bukást, az ítélő buktatást, a laposság, az óvatosság, a nyugodt létezés biztonsága helyett pedig a bizonytalan kimenetelű harcot. Persze, senki nem kötelezhető arra, hogy a világ terhét a vállára vegye. Részfeladatok teljesítésével is el lehet tengődni. Társadalmunk az ilyen művészeket is megbecsüli. Ám a teljességre való törekvés minden embernek létszükséglete, s amiről beszélünk – íme, kiderül –, valójában erkölcsi norma. De vajon nem itt kell-e kezdenünk a szocialista-realista művészetről a beszélgetést? Ha átlépnénk az erkölcsi normát, s elintézettnek vélnénk a mai képzőművészet ügyét azzal, hogy valamely eszmeileg hasznosnak vélt történeti stílushoz, mint haladó hagyományhoz tanácsoljuk a ma művészének tevékenységét, különösen fiatal művészeink sínylenék meg ezt. Szakmailag igen jól felkészültek és tájékozottak már, ismerik a nyugati eredményeket is; de hát lehet-e a művészet célja és értelme a tájékozottság, a felkészültség? Az átlépett erkölcsi norma, ami igen jó volt arra, hogy szocialista korunkban sok tekintetben és szakmában csak a szaktudást ismerjük el, a „jámbor szándékot" pedig mellőzzük, úgy látszik a művészetben a teljességre törekvés hiányával, a dologiasított praktikus életfelfogással bosszúlja meg magát. Mi csak azt tisztelhetjük művészként, aki a teljességre törekszik, aki nem elégszik meg a dolgok magukbanvalóságával, aki a maga tevékenységét nem megtanulható mechanikus beidegződések produkálásának fogja fel.

A változó társadalmakkal megváltozó új életformák más és más típusú emberi képesség kibontakozását igénylik. Az előzőektől eltérő, valóságosabb emberi ideált szülnek. Az önmagát cselekedetében, munkájában kifejező ember áll legközelebb korunk emberideáljához. Meg is van a képességünk és értékmérő figyelmünk az ilyen emberideál mérésére ahhoz, hogy az emberi munkában, cselekedetekben, produktumokban egész határozottan felismerjük az igazat, a szépet, a megnyilvánuló, a produkáló, saját énjéből, megéléseiből fakadtat attól, amit csak megtanult.

Írásomban szándékoltan túlzott a mai igény szembeállítása a tradicionális értékekkel: mintha figyelmen kívül hagynám azt a tényt, hogy a régi értékek segítik bennünk az új megszületését. A hangsúlyossá tett önigénylés azt tartalmazza, hogy ne elégedjünk meg művészet ürügyén tanulékonysággal, mechanikus szakmai tudással, vagyis a világ eldologiasításával. A képzőművészet társadalmi felelőssége mindannyiunk ügye, akár alkotóként, kritikusokként, ügyinézőkként, vagy közönségként van benne részünk: korunk egészét, társadalmi valóságunk tényezőit kell keresnünk a műben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
ÚJ IRÁS

1021

ARA 6,– Ft

1961 FEB -1

Feledy Gyula: Balázsolás (A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

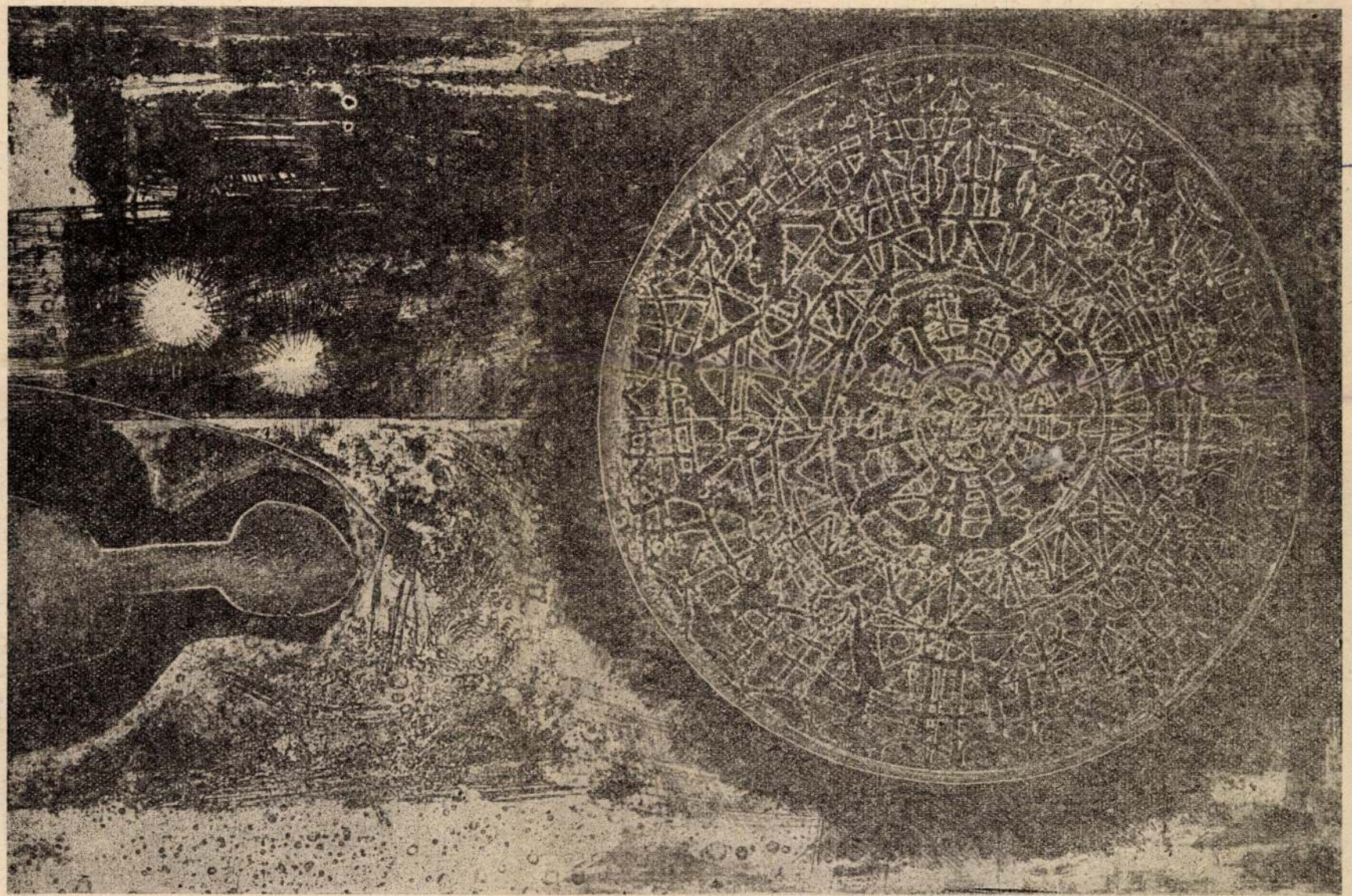

Kunt Ernő: Emlékezés egy tulipánesokorra
(A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

Nem könnyű költésze
van, tömör a magja s
álló, mert szembeszegü
vedélye fűtötte. Költői
jében volt, midőn (ha
megjelent a „Közelebb
madik vékonyka verse
kötetnek a lírai monda
pán az egyetemes érv
mát szabja meg; izga
létproblémákkal fenye
világában belefférnek
költő
versek is.
Ódai hangulatú költeményei, amelyek gazdag képekkel, bűbájjal telítettek, a tudat költőiéről adnak hírt akkor is, ha a szerelem érzéséről szólnak. Talán az „Ének a szerelemről" című verse fejezi ki leghívebben ezt. Nem volt szerencsés a szerelemben sem, de versei alig árulkodnak erről, — csalódásait a nagy témájú versekbe írta. Az „Örök arc"-ban megjelent ázsiai emlékképeket, halál víziókat, tájvillanásokat gyakran még homályosító vagy éppen vakító szóextázisok jellemzik. Az újabb versek között viszont már tisztultabb, konkrét szépségű, olyan költeményeket olvashatunk, amelyek nem hagyják elfeleiteni költőjüket soha többé. Az „Eget lehelő arcok", — „Őszi tűz", — „Nyugat rabszolgái", — „Alföld", — „Puszták lánya", — „Alvó falvak" s a halála napjáig írt legutolsó versei, a kötetben meg nem jelenhetett művei olyan költőről adnak hírt a mai olvasóknak, aki nagyvonis hozzátartozik a hétszázéves magyar költészethez.

(Részlet a szerző Bányai Kornél portréjából)

NAPJAINK
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

...orradalom" és ami mögötte van

*...eterminált ideológiai, tu-
...ati viszonyokra, hogy a kul-
...urális forradalom által fel-
...etett kérdések egy részét
...émiképp világosabban lás-
...uk.*

*A társadalmi szerkezet egyik
...lapvető jellemzője, hogy Kína
szocialista forradalom gyö-
...elme után lejátszódott nagy-
...arányú ipari fejlődés ellené-
...e alapvetően kispolgári, kis-
...ulajdonosi tömegekkel ren-
...elkező ország. A mintegy
...úszmilliós létszámú munkás-
...sztály abszolút számát te-
...intve ugyan kétségkívül je-
...entős, ha viszont figyelembe
...esszük, hogy ez az osztály a
...özelmúlt nagyarányú ipar-
...ejlesztése következtében ala-
...osan felhígult volt kistulaj-
...onosi elemekkel, valamint
...a a munkásosztály létszámát
hétszázmillió körül mozgó
...akosság számához viszonyít-
...uk, látnunk kell, hogy a ki-
...ai munkásosztály számszerű
...reje korántsem fejezi ki
...ontosan ideológiai, illetve
...olitikai erejét. Az alapve-
...en kistulajdonosi társadalmi
...truktúra — noha nem teszi
törvényszerűvé a szektás-dogmatikus politika jelentkezését — mindenesetre talajt jelent számára, így egyik elemét képezi a jelenlegi kínai irányvonal társadalmi gyökereinek.*

Az események alakulásánál nem szabad figyelmen kívül hagynunk a kínai tömegek kulturális színvonalát, azt a kulturális színvonalat, mely sokban befolyásolja a tömegagitáció módszereit. Részben a kínai történelmi fejlődés, részben pedig a kínai írás nehézkes volta miatt az ország lakosságának mintegy 60 százaléka írástudatlan, s az írástudó nemzedék 90 százaléka Mao Ce-tung eszméin nevelkedett, pusztán 10 százalékuk tartozik az idősebb generációhoz.

Az az egyszerű tény, hogy Kínában az újságolvasáshoz legalább 5000 írásjel ismerete szükséges, bizonyos fokig érthetővé teszi a kulturális forradalom egyik sajátosságát, a jelszavakban való gondolkodást, a jelszavak számunkra szokatlan megfogalmazását és gyakori használatát. A jelszavakban való gondolkodás tehát bizonyos fokig a társadalom kulturális fejlettsége által determinált szükségszerűség, az a körülmény azonban, hogy egyetlen rövid mondatban kell kifejezni egy egész kérdéskomplexum lényegét, természetszerűleg vonja maga után, hogy a legszélesebb kínai néptömegeknek az alapvető politikai-ideológiai kérdésekről csak erősen leegyszerűsített ismereteik lehetnek, hogy a kérdések jelentős sorában nem annyira értelmi, mint inkább a jelszavak természetéből következő emócionális momentumok alapján foglalnak állást, ami gyakorlatilag azt eredményezi, hogy a bonyolultabb kérdések jelentkezésekor az ideológiai bizonytalanság, a szilárd ideológiai ismeretek hiánya mintegy kiszolgáltatja őket a szektás-dogmatikus politikai vezetésnek.

A kínai tömegek ideológiai-tudati arculatának alakulásában jelentős szerepe van az ország történelmi, filozófiai, vallási hagyományainak. Anélkül, hogy vulgáris párhuzamokat akarnók vonni, megállapítható, hogy bizonyos kontinuitás tapasztalható a régi kínai államvallás és államfilozófia — Kon Fu-ce nevéhez fűződő — tételei, valamint a jelenlegi kínai politika ideológiai elemei között. (A forradalom előtt az állami hivatal elnyerésének alapvető feltétele volt Kon Fu-ce hat könyvének beható ismerete. Úgy tűnik, hogy jelenleg Mao Ce-tung négy könyve kezd hasonló jelentőségre szert tenni a közéleti tevékenység szempontjából.)

Kon Fu-ce *a társadalom problémáinak, „rendellenességeinek" okát az erkölcsiség romlásában látta, ezért úgy vélte, hogy a viszonyok megjavításának legfontosabb feltétele az „emberi szívek megjavítása". Ismeretes tény, hogy Kína részben a termelőerők, főként a munkaerő alacsony fejlettségi színvonala, részben pedig demográfiai problémái következ-*

1966 AUG 1

1021

Búcsúzkodók — Feledy Gyula rézkarca

NAPJAINK
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAP

V. ÉVFOLYAM 8. SZÁM IRO

Niklai Ádám:

Egy buddhista lány halálára

Ó,
láng-lány,
Dien Thi Van,
mikor fellobogott
tizenhétéves tested, és
lettél sikoltást-sistergő,
sáfránysárga fáklya —
talán a kétezerötszázéves fákra révedtél,
a mesebeli, elsüllyedt erdő sűrűjére, hol
Gautama, a királyfi megvilágosodott —,
vagy ellobbanó szemedben Vietnam jajongó
fái égtek a még szikrázó falucskák fölé
hajolva fájdalmukban, hiszen törékeny testű,
ám töretlen testvéreikre-testvéreidre
törtek a tiprók —,
vagy — a végsők elképzelhetetlen távlatából —
a Földet láttatta lázad: apró golyót, ahogy
izzik a roppant, csillagszínű áldozati csésze
mélyében, majd fehéres füstű, halálos
hamuvá töpped.

Jaj,
láng-lány,
Dien Thi Van,
mondd, mondd,
hogy ezt, csak ezt láttad utólszor, és ekképp
megadatott néked a kín közepette
legalább torz relativitása némi vigasznak —
szólj!
Mondd, hogy nem zuhant tekinteted tört cserepeire
— szenvedésed fokozva — a kövér közöny bálványképe:
a szenvtelenség szobrai a süket szentélyekben,
a „Megvilágosodott" megannyi néma mása,
amint a csillogó homályban lótuszülésben
tétlenül terpeszkednek, béna bronzban, tokásan,
és merengenek rubinttal-ékes köldökük láttán,
meg a soronkövetkező inkarnációkon —
mondd, hogy nem láttad őket, és nem emlékeztél már
a kopott kis boncok, fénylő, nagy gong-szó és szaporán
surrogó imamalmok fölé magasodott
letéphetetlen, lomha mosolyra!

Árok szélén

A fűben fekszem.
Hóka-homlokú felhő-ménem
fölöttem tovasuhan,
nagy sebbel szürke szügyében.

Ó, hányszor láttam nyersvászon-szagú falusi szobák
falán, ómódi olajnyomaton az Elesettet,
amint hű lova odaballag és megáll felette,
lehajtván hozzá csapzott sörénye gyászlobogóját —,
vagy ágaskodik, szertecsapódó kengyelszíjakkal
csatakos véknya körül; tajtékos, csípős-illatú

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JAN 1
1967 JAN 1
Feledy Gyula
1967 JAN 1
Nanjaink

1021

Jónás-tanulmány

Feledy Gyula rézkarca

tán a *cselekmény alapján* történő elmarasztalás mégse lehet megnyugtató a kritikus számára. Nemcsak azért, mert Moldovának ebben a művében is sikerült néhány élő, hús-vér alakot teremtenie (gondoljunk Zsófia ragaszkodó nőiességére vagy Englisch összetett emberi-megértő, cinikus-kiábrándult figurájára), hanem mert az író illusztratív jellegű társadalombölcseleti regényt írt s *hősei sorsának alakulását bizonyos elvek, nézetek kifejtésének rendszere, koncepciója szabja meg.*

A problémát az okozza, hogy Moldova felemás módon sem a történések hiteles logikáját, sem az elvi tételek rendszerező elvét nem vállalja egyértelműen. Izgalmas, sokszor önmagában is megálló cselekményfonalat gombolyít, s különböző jellemtípusai számára azonnali, kiélezett megnyilatkozási helyzeteket keres, de *e helyzetek milyensége nem mindig felel meg a jellemek minőségi igényeinek,* s ezzel rontja könyve hitelét.

A műben forradalmárok, ellenforradalmárok és „semlegesek" lépnek elénk, de megszokott fogalmaink szerint egyik se „szabályos" figura.

Vertig József, szerzetes, ötvenhat októberében sebesült kommunistákat ment, *Oncs Gábor*, a „felkelők" egyik vezetője, valamikor a spanyol köztársaság oldalán harcolt, és maga a főhős, *Flórián*, akit munkásmozgalmi múltja hajlíthatatlan kommunistává érlelt, akit a Rajk-per utáni igazságtalan bebörtönzése se tört meg, s különös, magányos heroizmussal küzdve szintén sebesült kommunistákat szállít kórházakba, nem él a munkásmozgalom taktikai tapasztalataival, nem keresi a kapcsolatot más kommunistákkal stb.

S magatartásuk furcsaságát, jellemük ellentmondásait az író szájukba adott filozófiai fejtegetésekkel igazolná. Olyan hősökként mutatja be őket, *akik mindent egy általuk helyesnek tartott életprogram következetes végrehajtása érdekében tesznek.*

Milyenek is hát ezen életprogramok, nézetek, jellemek?

Vertignek kétségtelenül szimpatikus vonása, hogy gyűlöletet érez mindenfajta embertelenség ellen. Magatartásának hatékonyságát azonban megkérdőjelezi és lerontja idealisztikus történelemszemlélete. Vélekedése ugyanis —, hogy a nagybetűs Állam mindig és minden időben valami gonosz szörnyként felfalja fiainak

[redacted]

készsége társadalmi célzatú, és saját [redacted] emberi közösség, a párt érdekében alakítja magá ilyenné. De mondhatnám azt is: alkati adottságai egyezteti a kollektív igényekkel.

Sajátos jelllemvonása valami *önkínzó, aszkétikus fe gyelem és keménység,* s csak a küzdelem izzásába tud magára találni: *„Énnekem* — vallja — *nyugalma mindig csak a harc adott, úgy is lehet mondani: szenvedés, amelynek célja van, ennek viszont több fajtáját ismerem, mint mások az örömnek."*

Alkati vonásait társadalmi tipológiai kategóriává tá gítja, azt állítván, hogy az ő fajtája arra született, hogy csendben, visszahúzódva, ajzott készenlétben várakozzon, míg a pártot, a közösséget veszély fenyegeti, s akkor előbukkanva, minden energiáját az ellenségre zúdítsa.

Képtelen az örömre, feloldódásra, a konstruktív építőmunkára, sőt számára egyenesen gyanús mindenki, aki nem az övéhez hasonló nézeteket vall, aki autón jár stb. Meggyőződésem, hogy az írónak nincs szándékában kompromittálni mindent és mindenkit, aki nem az aszkéta szemével és helyzetében nézi a világot. De ábrázolása, szándékától függetlenül, ilyesmit szuggerál.

Flóriánnak persze életformáját, *a tartalékban levő harcos filozófiáját igazolnia is kell.* Ezért tömör, riasztó, szuggesztív képet vetít a mélyben még ma is forrongó, fenyegető, sötét erőkről, az ellenforradalom bázisairól. S itt hadd vessem közbe: nem az éberséget kifogásolom. Az csak jó, ha egy kommunistát áthat az osztályharc folyamatosságának és állandóságának a t data. De észre nem venni a fejlődést s mai belső h zetünket az 56 előttivel azonosítani, nagy tévedés

A fentieket összegezve érdekes figyelést n tünk: ul, *szemlélete, filozófiája, bár ellenkező pólusrónez.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor
Telefon:
1963 APR 2

1021

Feledi Gyula Munkácsy-díjas: Bányászok

ÉLET ÉS IRODALOM

íróküldöttség tartózkodott hazánk-Mihajlo Panaszevics Sztyelmah Le-ztyelmah nevét jól ismerik a ma-enyér és só, A vér nem válik vízzé t aratott nálunk is, felkeltette az orradalmi átalakulása iránt. Sztyel-hovi realizmus, az írói ábrázolás en tudják Magyarországon, hogy tő is.

ge küldöttségének tagjai: Szergej oszif Nonesvili, állami-díjas költő, kesztője, Bella Ahmadulina és Ro-tő voltak.

IOSZIF NONESVILI:

Kahétia

Íme Kahétia . . . csaknem felleget ér már,
nézd emelődő vállát, Gombori büszke gerincét,
nyárfáit, köveit, szakadékát gyors Iora partján,
s tömbök nyugodalmát odafönt, sziklák szürke sörényét.
Gyöngyöz a szőlő, égő harmatcseppek a fürtön,
sose látott ritka virágokkal teli ég kosara.
Rétek aranyrögein közelünkben a dűlőn,
ősrégi nyomok, ó, ősök, atyáim lábanyoma.
Íme Kahétia . . . csattogtatva a pengét
itt viharoztak ránk a nomád ellenség hadai.
Úgy áradt ki a könny — folyamunk áttörte a medrét —
hasított szarvaskoponyák zuhanásai . . .
Kürtök hangja rivallt itt, hadi-ének,
fölkeltek a bajnok férfiak, és harcra a nők, gyerekek . . .
Beitta mohón hasadék, s földje a vérnek
rozsdaszínű lett, szaggatott, gémberedett.
Íme Kahétia . . . fény-aranyában. A völgyben
az ősök vérétől párállott mindenhol a rög,
s most lánymosolyok virága nyílik ki előttem,
tavasz árad, a győztes, harci-mezőn dübörög.
Völgyek magasán ős-várromok égtek
bennük a számlálatlan kínok-kínja kavargott.
Szívtől a szívig száll a köszöntő ének,
a folyó örvénylik, zúdul, csapkodva a partot.

AHMADULINA:

Családfám

(RESZLETEK)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

NAPJAINK

1965 SZEP 1

1021

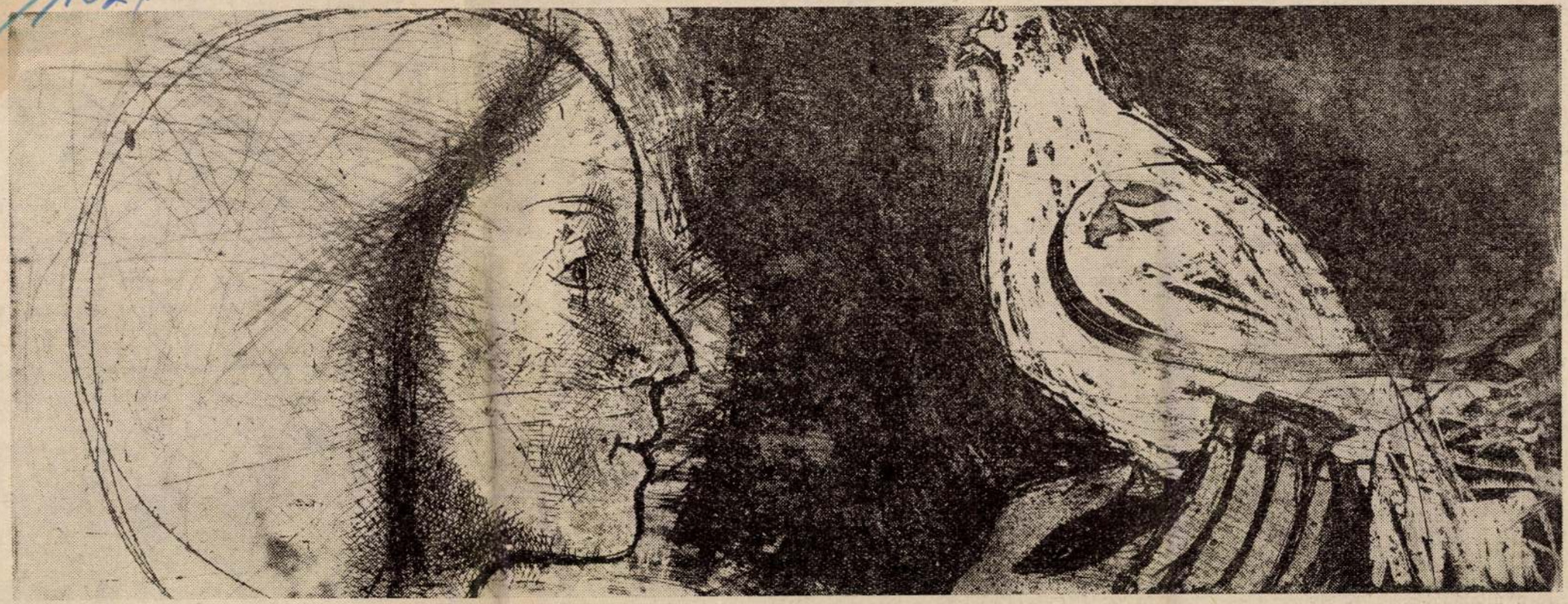

Leány, galambbal

Feledy Gyula rajza

próbált az ellentmondásaival együtt is forradalmi reformáció és a katolikus egyház között. Maga Luther utasítja ezt vissza: „Hagyj fel panaszaiddal, s kiáltásaiddal, ez ellen a láz ellen hiába keresnél orvosságot... Nem fog megszűnni mindaddig, míg ellenségei gyalázatban el nem pusztulnak." Európa kettészakadt, de Erasmus megőrizte semlegességét. Ha nyílt állásfoglalást követeltek tőle, megszökött: függetlenségét nem adta fel. A békesség, az „okos" kompromisszumok embere volt. Nem a harc, hanem az elefántcsonttorony hőse. Lehet-e mérték Bartókhoz?

Bartók fényképét nézem. Finom vonásait nem a gondok útjából kitérő harmónia, hanem a lélek éber fegyelme rendezi. Szeme a költővel kérdezi: Meddig tart ez a tél? Csönd ül szívemen és lomha sötét takar. Riasztó sejtések fájdalma ég kutató pillantásában, de keményen néz, a szívünkben elkötelezettek szilárdságával. A zárt ajkak éles vonalában is elszántságot, erőt érzek. S amit az arc vall, vallja a szó is. Erről győz meg Újfalussy József szép Bartók könyve, amely újra felhívja a figyelmet a Bartók-életmű néhány fontos irodalmi, eszmei vonatkozására.

Bartók és a Nyugat kapcsolatai közismertek, csakhogy az erre vonatkozó utalások jelzésszerűen általánosítanak. A Nyugat iró-

törekvéseit. Bartók népiessége másfajta népiesség. Nem a Tanácsköztársaság bukását követő kiábrándulásba, nem is a tőkés-földesúri hatalmi rendszert konszolídáló ellenforradalmat támadó anarchista, kispolgári lázongásba ereszti gyökereit, hanem a világháborút megelőző korszak következetesen demokratikus, haladó eszmevilágába.

Németh László „Magyar műhely" című tanulmányában a Nyugat vívmányait és módszereit felülvizsgáló, kitágító Lélek reprezentánsát látja Bartókban. Ez a szerinte is homályos tartalma, elnyomása ellen tiltakozó Lélek a nagy ősi közösségek alkotásaiba merül. S ez: a „bartóki szintézis". A „szintézis"-gondolat Ady és Bartók szelleméből fogantatja a népies törekvéseket. De miféle gondolat és program az olyan, amely közös nevezőre hozza a harmincas évek fasiszta ideológiájának legalább is részben behódoló írókat az antifasizmusában már-már legendásan kemény, megingathatatlan Bartókkal?

Bartók nemcsak tagadni tudta a nácik faji uszítását. A legjobb magyar hagyományokat újra fogalmazó programot is adott: „Az én igazi vezéreszmém azonban, amelynek, mióta csak mint zeneszerző magamra találtam, tökéletesen tudatában vagyok: a népek testvérré-válásának eszméje, a testvérré-válásé minden háborúság és minden viszály ellenére... Zenémben ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, román, arab, vagy bármiféle más forrásból. Csak tiszta, friss és egészsé-

álló rend támasza, vagy alkalmasint, mint például többször Sárospatak, a szabad szellem, az új eszmék terjesztője, sőt egyenest a rebellió fellegvára.

Írók, művészek visszaemlékezései hitelesítik azt az igazán fogékony és érzékeny életkorban gyakorolt hatást, amellyel egy-egy jeles tanintézet vagy iskolaváros megérintette a szárnyát bontogató, az életet ízlelgető, a valóság látványától szent borzongással eltelt ifjú lelket. Miskolci iskolaévekről is vallanak hírességek, mint *Hviezdoslav Országh Pál*, a szlovák költészet kiemelkedő egyénisége, aki az evangélikus algimnáziumban a szabadság

MOKAN KOMITÉ 1944-es antifasiszta akcióiban.

Mindezek becses, értékes tanulságos emlékek, de csak árnyalják, nem változtatják meg a képet. Azt ugyanis, hogy a felszabadulás előtt a miskolci iskolák, ennek a városnak diáksága *a tanintézeti keretek között maradt*, elrekesztve a súlyos ellentmondásokkal terhes valóságtól, a társadalmi forrongástól, élesen elzárva mindennemű közéletiségtől. Simán, szürkén, érdektelenül peregtek éveik, évtizedeik, a Horthy-rendszer iskoláinak túnyomó többségéhez hasonlóan.

ról vallo
kolában
arculat
törekvés
kalmasin
sengés m
szik. Az
súlyt helyez a nemzetközi kapcsolatok ápolására, az internacionalizmus gondolatának ébrentartására, a másik az esztétikummal párosuló munkaoktatásra. Ismerünk miskolci iskolát, ahol a közösségtudat, a kollektív felelősségérzet és cselekvés kialakításának okos eszközeire bukkantak, megint másutt az ifjúsági szervezet megalapozott munkája tűnik ki. Sok kezdeményező kedv, fantázia és vitalitás feszül a

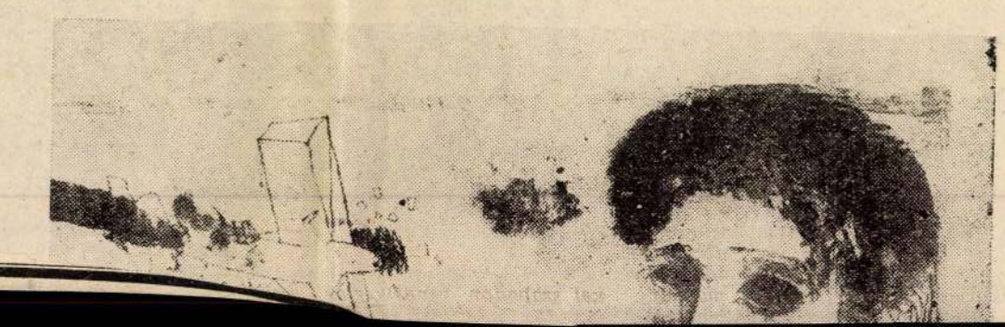

1965

1021

Földosztás után

Feledy Gyula festménye

...vissza: zúdít. 83. Amennyiben. 84. Hasznos állat.

Beküldendő a vízszintes 1., függőleges 1., 23. és vízszintes 36. sorokban írt megfejtés szeptember 10-ig. A hibátlanul megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. A rejtvényben az o, ó, illetőleg az ö, ő között nem teszünk különbséget. Az elmúlt heti számban közölt rejtvény megfejtése: Vietnami Dolgozók Pártja — Bányászat — Ho Si Minh — Dien Bien Phu — Hanoi — Genfi szerződés.

Könyvjutalmat nyertek: Sinka Mihály őrm., Lillafüred, pf.: 9621/A, Antal László, Miskolc, Nemzeti Színház, Czingul Margit, Miskolc, III. ker., Nyár u. 50. sz. A könyveket p stán küldjük el.

TORDON ÁKOS:

Őszi mondóka

Arany hintón jött a nyár,
hintója már messze jár.
Ezüst szánon jön a Tél,
erről dalol most a Szél.
Lám, a Tűz is erről pattog.
Gyerekek, ma benn maradtok.
Kint esik.

sére. Itt szervezte meg Lenin a zimmerwaldi baloldaliak internacionalista csoportok alakulását.

— **MEGNYITOTTÁK** a 3. számú főközlekedési út Hejőcsabán áthaladó szakaszát, amelyet eddig útjavítás miatt zárva tartottak.

— **ILONA** Grammatica, az argentin nőszövetség vezetőségi és a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség tagja ellátogatott Miskolcra, a megyei nőtanácshoz. Miután építész, a város épületei és új építkezései is érdekelték.

— **ELJÁRÁS** indult gondatlan vezetés miatt Földvári Alfonz miskolci kisiparos ellen, mert autójával elütött egy házaspárt, akik egy kézi kocsit húztak. A férj és feleség 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

— **DICSÉRETESEN** kiveszi részét a társadalmi munkából az Ózdi Kohászati Üzemek 13 tagú darukormányos kollektívája, a Lumumba-brigád, amelynek Magda András a vezetője. A Rákóczi Termelőszövetkezetben a cukorrépaszedésnél 300, a préstelepen 52, az Arlói tónál 88 és az öntőcsarnoki daruk karításánál 36 óra társadalmi munkát végeztek.

— *SZ[illegible]ti Kamara ki[illegible]ptember 7-[illegible]akor Miskol[illegible]lami Építői[illegible]zában (Magyar—Szovjet Barátság tér 4.) a kiállítást Fekete László, Miskolc város Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke nyitja meg.*

— **OLASZORSZÁGRA** immár harmadik napja ömlik az eső. Az elmúlt két nap alatt orkánszerű szélvész tombolt Itáliában. Az AFP jelentése szerint az ítéletidő az elmúlt két nap alatt negyven, más hírügynökségi beszámolók szerint harminchat halálos áldozatot követelt.

— *CSŐDBEMENT Bécs egyik nagy vendélátóipari vállalata, a nyugatnémet kézben lévő KFT, amelynek tulajdonában egy sor éttermen kívül az osztrák főváros legnagyobb éjjeli szórakozóhelye, a Moulin Rouge is volt, 14 millió schillinggel tartozik hitelezőinek. Valamennyi üzemét bezártak, 500 alkalmazottjuk került az utcára.*

—oOo—

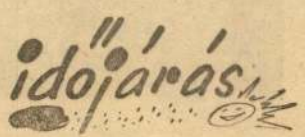

időjárás

Kérhető időjárás ma estig: felhő-

1965 A
1021

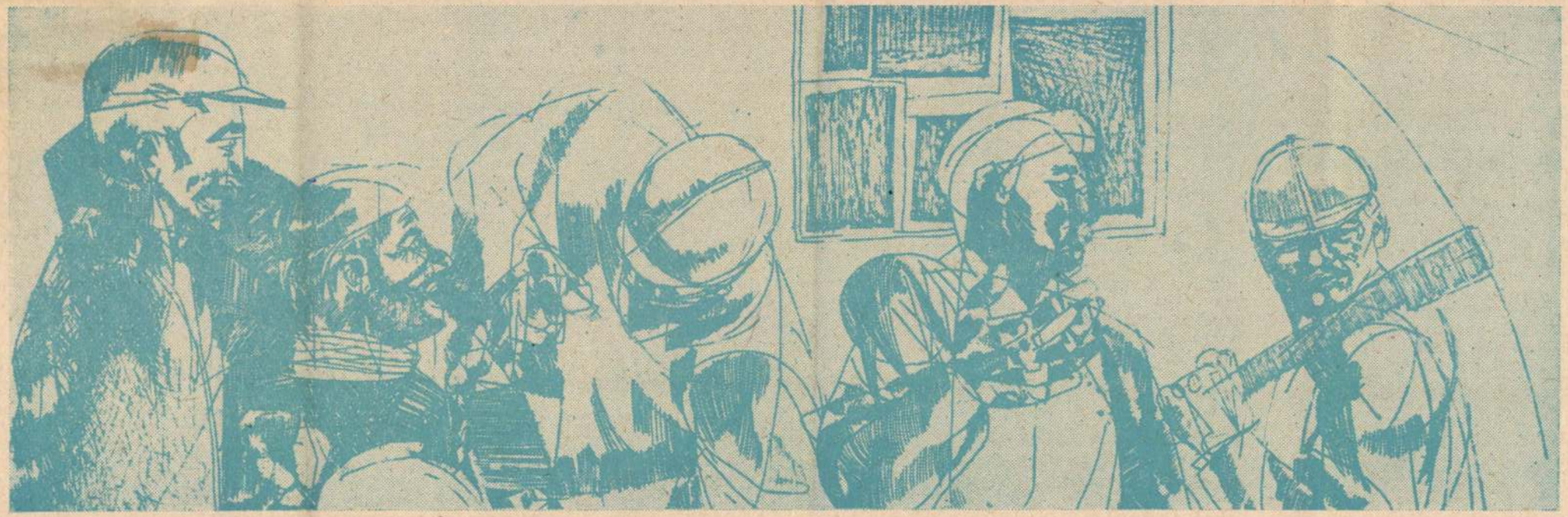

Bolody Gyula rézkarca

ÁRA 2 FORINT

László cikkének abban az adatsorában, mely szerint a megfelelő korú népességből a budapestiek közül 15. a vidéki városokból 9, a falvakból 3 százalék jár felsőoktatási intézménybe. Nem is csoda — a *Karrier a szocializmusban* adatai szerint 1964-ben az országban működő tanulócsoportok mintegy öt százaléka (falvakban, pusztákon) még összevontan működött, s az innen kikerülő diákok gyakran szinte behozhatatlannak látszó hátrányban vannak városi társaikkal szemben. (Többek között az orosz nyelvoktatás hiánya miatt.)

Húsz év alatt a társadalmi struktúrával párhuzamosan alapjaiban változott meg a továbbtanulás, az érvényesülés lehetősége is, egyes vonatkozásokban azonban még kísértenek a régi aránytalanságok, egyenlőtlenségek. Felszámolásukra folyamatos erőfeszítések történnek. Kérdés azonban, ho… nem lehetne-e meggyorsítani ezeknek a különböző feszültségeket kialakító belső aránytalanságoknak a tompítását, csökkentését?

Pályaválasztás és érvényesülés Borsodban

Vessünk most egy pillantást szűkebb hazánkra. Milyen lehet a „karrier" Borsodban? Mik az igé… „piszkos … …böztetésének a felszámolása, *a szakmák spontán kialakult, igen rossz és káros társadalmi értékrendjének az átcsoportosítása.*

És mi van azokkal, akik egyetemre jelentkeztek? A felvételi arányokról már szóltunk, most nézzük meg az igényeket. A miskolci gimnazisták közül 1965-ben

25 százalék tudományegyetemre,
11 százalék orvostudományi egyetemre,
15 százalék műszaki egyetemre (több mint kétharmada a miskolcira),
6 százalék mezőgazdasági jellegű felsőoktatási intézménybe,
17 százalék tanárképző főiskolára,
11 százalék tanító- és óvónőképző intézetbe,
10 százalék felsőfokú technikumba, szakiskolára,
5 százalék egyéb felsőoktatási intézménybe jelentkezett.

Ha összevonjuk a bölcsészet- és természettudományi karokra, a tanárképző főiskolákra, továbbá a tanító- és óvónőképző intézetekbe jelentkezetteket, akkor kiderül, hogy a 629 főből 312, vagyis kereken *50 százalék túlnyomórészt, vagy teljes mértékben pedagógusokat képző intézményben kíván továbbtanulni.* A jelen… Higgye el, nemcsak a pénz miatt, bár nem mondom, az is kellene, mert eddig elég kevés volt nálunk belőle. Még gimnazista koromban dolgoztam kórházban, nyáron. Nem félek a betegségektől meg a sebektől, tudja, elég jó az idegrendszerem. De most már abbahagyom a kísérletezést, ha nem sikerül.

— *És akkor mi lesz?*

— Hát felmegyek Pestre. Itt úgyse tudok rendes állást találni. Majd Pesten.

— *Gondolja, hogy Pesten könnyebb?*

— Biztos vagyok benne. Vannak ott rokonaim, tehát lesz hol laknom, meg állást is szereznek, és talán egy felsőfokú technikumba is besegítenek.

— *Szóval az orvosi helyett műszaki pályára megy?*

— Hát mit csináljak? Ha egyszer nem megy az orvosi. Azért a felvételi eredményét még megvárom, aztán vagy költözöm a kollégiumba, vagy megyek a rokonokhoz. De mindenképpen Pestre.

Kívánjuk Gabriellának, hogy sikerüljenek a tervei. De a többi háromszáz lány nem költözhet Budapestre.

A televízió kulin műsorban ismertette az ismeretter… A kiadás különböző ágazataival jeles szakemberek fo… gondolkodtató dolgokat mondtak.

Kazimir Károly például megemlítette, h… náljon propagandát Hevesi Sándor ma már… háztudományi művének. Ezt az értelemhez é… lójában meg is tette. — Aztán közölte, hog… dányban jelent meg. Ennél több ember fér … Színház nézőterén. A kiadó ennyire becsülte Hevesi S… o… rasóközönséget.

Kulin György, a jeles csillagász a saját könyvét ismertette. … jó könyv, mert meg is dicsérte. Csak éppen egy helyen vétett. S… Orfeusz a mennybe szállt. Meg kell adni, hogy egy csillagásztól nem le… tett volna azt várni, hogy Orfeuszt az alvilágba képzelje. De egy ismeretterjesztőtől . . .

Ortutay professzor spontán felszólalásában számos számadatot idézett, s megemlítette, hogy a közönség hiányolja azokat az ismeretterjesztő könyveket, amelyek mindenkinek szólnak. Mintha kissé elavult lenne ez az általánosítás. Kétségtelenül szükség van egy sereg egyszerű nyelven megírt, képes, olvasmányos, esetleg humoros és főleg olcsó ismeretterjesztő műre. De nehogy kiöntsük a tálból a fürdővízzel együtt a gyereket is. Vegyük figyelembe, hogy ennek az országnak egyre nagyobb hányada érettségizett, és ismeretterjesztésben is elvárja, hogy ne gügyögjenek neki, hanem felnőttnek tekintsék. Hiszen éppen a legizgalmasabb tudományos tárgyakról kevés a nem szakemberhez szóló, de magas színvonalú kiadvány!

Ez az utolsó megjegyzés már nem ennek a műsornak szól. De némiképpen ez is az ismeretterjesztéshez tartozik. T. i. ugyanezen az estén a televízió a hollywoodi sztárokról terjesztett ismereteket egy rendkívül gyenge, rosszízűen reklámszerű sztár-parádéban. Láthattunk néhány haláli bunyót, hidegvérű cowboyokat és melegvérű színésznőket. Ezenkívül az egyébként is önkényes szabadsággal fordított kísérőszövegben meglepetéssel hallhattunk egy soha-nem-volt filmről, a *Káin lázadásáról.* Ha a fordító csak egy kissé is járatos lett volna a film- és színháztörténetben, nem fogta volna *Káin*-ra a Cain cirkáló lázadását, Hermann Wouk világhírű darabját.

Sz. K. L.

SZTOHGYELO
NAPJAINK
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MÁR 27.

1021

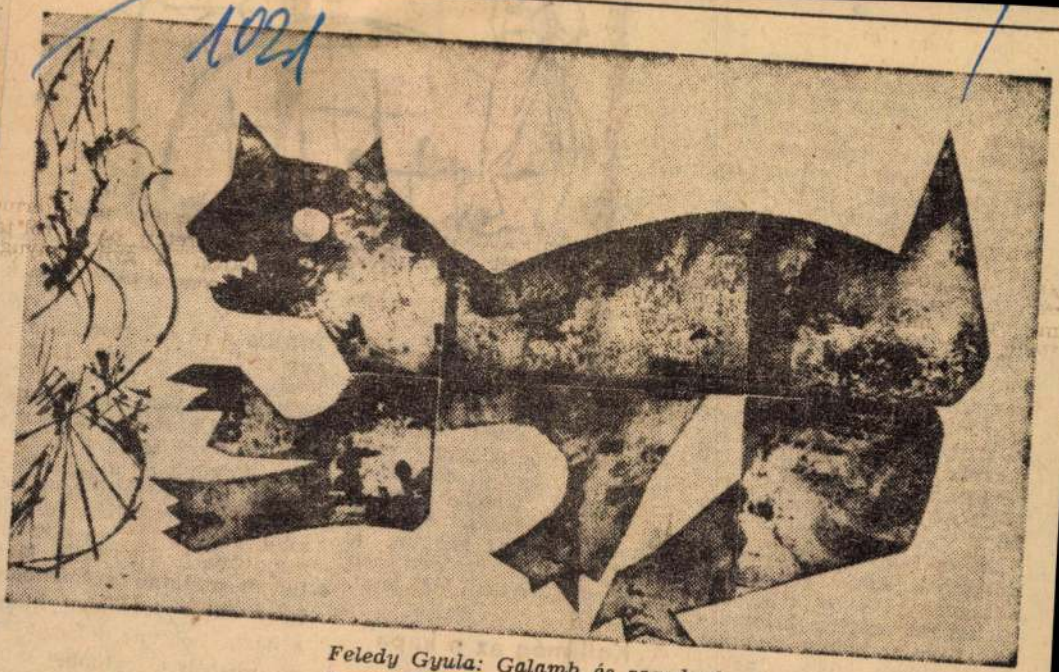

Feledy Gyula: Galamb és ragadozó

van a látszatja.

Innen nem elmennek a fiatalok, hanem hazajönnek.

A múlt esztendőben negyvenöten kérték a felvételüket. A közgyűlés megvizsgálta, megvitatta valamennyit. Harminchármat felvettek. De feltételekkel. Egy esztendő próbaidő. Addig nem jár, csak fél háztáji: nyolcszáz négyszögöl. S minden belépőnek be kell adni kettőezer forintot a közös alapba.

Nagy Sándor rajza

Ez a kétezer forint nem sok a mostani egy főre jutó harmincötezer forint közös vagyonhoz képest. De mégis jó arra, hogy a régi tagok is érezzék eddigi munkájuk megbecsülését, s az újak is, hogy nem akárhova léptek be.

Jó a földjük, keményen dolgoznak. Adnak a népgazdaságnak évente négyezer sertést, százhetven hízómarhát. Kétezer holdon tizenhat és fél mázsa a búzaátlaguk; ezerhatszáz holdon huszonegymázsás a kukoricaátlaguk. Háromszáz holdon lent

hold öntözéses terület, lucerna, kertészet... szóval tele vannak tervvel.

Akkor jó, akkor rendben van. A mezőgazdaság éltetője az új, meg új cél, ötlet, terv, agyat, izmokat megfeszítő vállalkozás. Anélkül jön a rutin, az unalom, a belefáradás. Mezőszilason ettől egyelőre nem kell félni.

Kell még az a kapa

Az igar-vámszőlőpusztai Lenin elnöke, Kapoli Imre,

kapálja a rá eső részt, a terven felülinek harminc százalékát megkapja terményben. Szüksége is van rá. Nálunk virágzik a háztáji. Sok tekintetben a közöst féltik a háztájitól. Nekünk az a tapasztalatunk, hogy a kettő egymást segíti, kiegészíti. Nem félünk attól, hogy a háztáji elvonja a munkaerőt a közöstől. Meg tudom mutatni számokban, hogy aki a legtöbbet kihoz a háztájiból, az dolgozik a közösben is a legtöbbet.

Elő is szedi a kimutatáso-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

NAPJAINK

1964 NOV 1.

1021

Női fej: Feledy Gyula rézkarca.

már drágább mint a cserép, rá-
ásul nem is lehet hozzájutni —
cserepelte a házat. Egyszer aztán
atot tett az ajtóra, a kapura ki-
a: „Ez a ház eladó:, s feleségé-
beköltözött Miskolcra albérlő-
k. A tízgyerekes ház is üres — a
lajnak" volt 30 ezer forintja és
zhelye, kapott 30 ezer forint köl-
nt, a fiai is segítettek, s ma mó-
s kőházban lakik a falu egyik
orán. Nem bontják le az öreg
zat, hadd álljon, amíg engedi az
. A fiúk azt a határozatot hozták,
gy nincs már az ő szülőházuknak
mai módos világban gazdasági ér-
ke — csupán érzelmi értéke van, s
„minden pénzt megér". Néha
zaruccannak. Ilyenkor jólesik be-
ni az udvart, a kertet, beülni az
yetlen szobába az otthagyott lócá-
melynek nem adott helyet az új
z, és érzékenykedni, megjátszani
y kis szomorúságot, hogy: lám,
m, itt születtünk, itt cseperedtünk
, istenem, milyen régen is volt az!
z istállóba is bekukkantanak.
gaskodniuk sem kell, álltó helyük-
l felérik a gerendát, végighúzzák
kezüket rajta és könnybe lábadt
emmel nézik a tenyerükön a feke-
foltot. A priccsen heverészve
nyvet olvastak, ponyvákat, oda
lt akasztva az olajmécses, annak
ángja füstölte be a szúette geren-
.

Felcihelődöm, indulok a másik házba, ly az újsoron áll, kényelemmel, anyfénnyel vár. A Nagyút két aláról elkopnak a házak, gyer-kkorom elporzott lábanyomát eri az erdő. Sokan már évek óta teszik a lábukat a Nagyút agya-földjére. Eleget taposták, nem tak benne semmi gyönyörűséget. ost talán találnának. Jó „vona-n" fogalmazva néhány perces ináriumot is tarthatnának ma-ak, a múlttal szembesített jelen

egy munkaegység — öt év óta még kevesebb nem volt, csak több, ez évben sem lesz 30 forinton alul.

Nem azt várja tőlem, hogy igazat adjak neki, vitatkozni szeretne, talán, hogy megbizonyosodjék állításainak ellenkezőjéről. Papírt, ceruzát elő, számolunk. Lesz legalább 600 munkaegysége, a fogatosoknak ősszel is akad munka. Tizennyolcezer forint. A háztájiból 10 mázsa árpát kapott, kukoricát annyit, hogy elég két hízónak, a krumpli eltart újig. Van egy tehene, és ötven tyúkja. Tejből, tojásból havonta ötszáz forintot pénzel. De hát az egyik fia egyetemre, a másik középiskolába jár, a lánya megy férjhez, a kölcsöntörlesztés havonta háromszáz forint.

Mondom, nem azt várta tőlem, hogy igazat adjak neki — szeret vitatkozni. Nos, én, szokásomtól eltérően, most igazat adtam neki:

— Úgy van. Pista bácsi, ahogy mondja, a termelőszövetkezet sem biztosít magának magasabb életszínvonalat, mint hajdan az uraság.

Felesége tányér fánkost tesz elénk. Nézi az urát, aztán rám emeli tekintetét, majd csavar a fején és megböködi a férjét:

— Hát nem veszed észre, hogy bolondot csinál belőled ez a firkász?

— Csak igazat mondtam neki, Mari néni — mentegetőzöm mosolyogva.

1905 JAN_ 6

1021

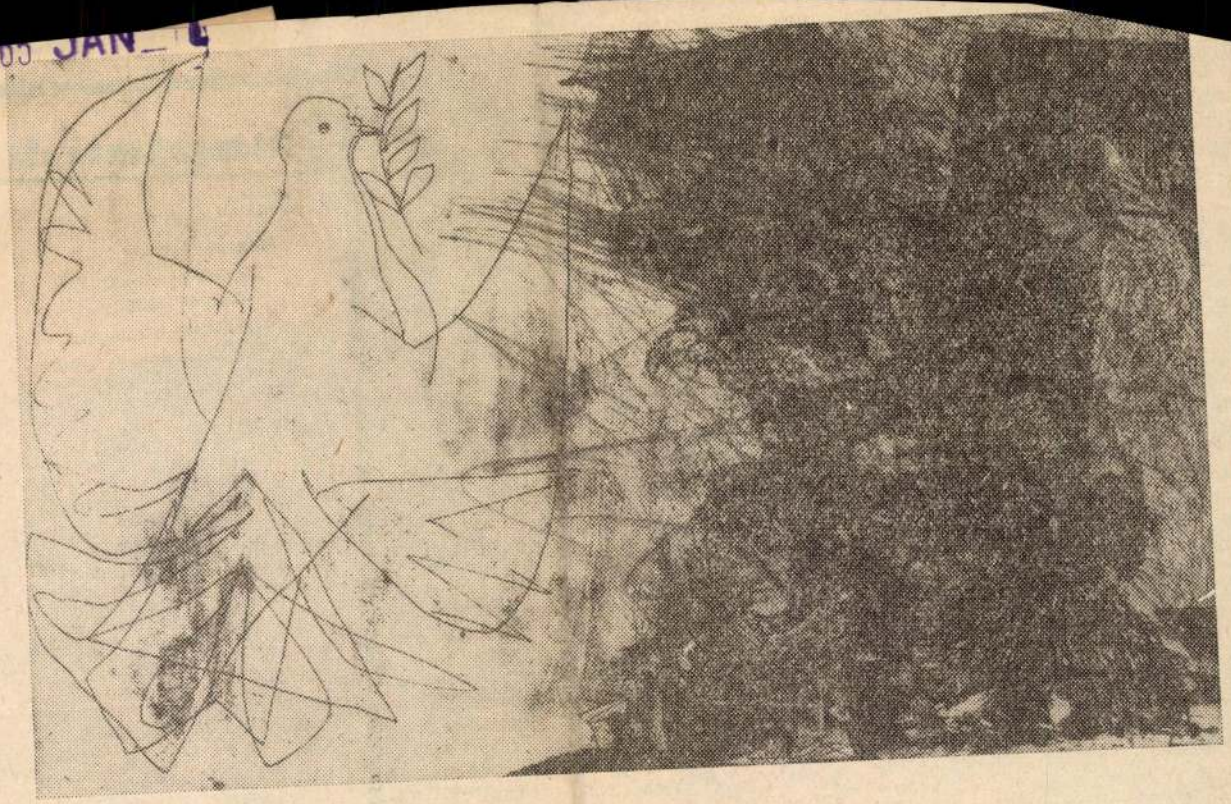

Feledy Gyula: Galamb és keselyű

érdekében közkézre
kis monográfiát, brosúra for-
májában. A két kis könyv a múlt
nagyértékű történelmi és gazdasági
adataira, bizonyítékaira támaszkod-
va, korszerű módszereket ajánl az
egyéni földtulajdonosoknak, amelyek
segítségével jóformán minden anyagi
veszteség nélkül hasznosan felújít-
hatják területeiket.

Szórvány gyümölcsöseink vonatko-
zásában ugyancsak ismertté kell ten-
ni a megfelelő fajtákat, művelési
módokat, hiszen Miskolc gyümölcsfa
állománya majd 700 ezer darabból
áll. Ehhez a feladathoz nyújt jelen-
tős segítséget a megyei tanács díjta-
lanul szétosztásra kerülő két kiadvá-
nya. Fontos népgazdasági érdekről
van itt szó, hiszen hazánk gyümölcs-
a állományának még közel húsz szá-
zaléka sem tartozik az állami gazda-
ságok és termelőszövetkezetek áru-
gyümölcsöseibe, nyolcvan százaléka
egyéni tulajdonban van. A szakszer-
ű, gondos kezelés eredményeként
viszont a szocialista szektor faállo-
mánya a termés közel negyven szá-
zalékát adja. Ez egyben azt is jelen-
ti, hogy szakszerű, korszerű művelés
mellett az egyéni kezelésben levő
nyolcvan százalékos faállomány a
mai termésnek a négyszeresét bizto-
síthatná. A nemzeti jövedelem szem-
pontjából sem elhanyagolható dolog-
ról van szó, hiszen a mezőgazdasági
művelés alatt álló területeinknek

nek elhanyagolásából évente 5—6 milliárd forint népgazdasági kár származik. Itt is a szaktudás hiányát kell pótolni és a jövedelem lehetőségét felismertetni. Sokan azért idegenkednek a szakszerűbb kezeléstől, mert akár házikert, akár szórvány gyümölcsös területükön kertészkednek, azt hiszik, hogy a mai védekező szerek nagy többsége ártalmas a kerti veteményekre. Nem ismerik fel azt sem, hogy a kis értékű köztes műveléssel szemben így nagyobb hasznot jelentő gyümölcstermelő kertkultúrát alakíthatnánk ki.

Mindezt az illetékes országos vezető szervek is felismerték időközben és nagy jelentőséget tulajdonítanak ma már a tájékozottságoknak megfelelő házikerti és háztáji gyümölcstermesztésnek. Hangsúlyozzák azt — ami egyébként Miskolcra is érvényes —, hogy ebben a munkában figyelemre méltó szerepet kap a bogyós gyümölcsűek termesztése, amiből a helyi igényeken kívül óriási mennyiséget tud feldolgozni konzervipar unk és értékesíteni export kereskedelmünk is. A bogyós gyümölcsűek egyébként azok a gyümölcsnemek, amelyek a legnagyobb mellékjövedelemmel jöhetnek számításba a házikertekben és a szórvány gyümölcsösökben.

A földművelésügyi kormányzat a rekonstrukció elősegítése érdekében

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

Baráth Lajos, Fel...
B. Nagy Ernő, Oltyán Béla,
Tóth Lajos, Zircz Péter

Kiadja: a Borsod megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: **Bíró Péter**
Szerkesztőség:
Miskolc, Megyei Tanács,
Telefon: 15-051.
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a Posta
Központi Hirlap Irodánál
(Budapest, V., József nádor tér 1.)
és bármely postahivatalnál.
Előfizetési díj egy évre 24,— Ft.
Csekkszámlaszám: egyéni: 61 280.
közületi 61 066 (vagy átutalás
az MNB 8. sz. folyószámlájára).
Megjelenik minden hónap elsején.
Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Borsod megyei
Nyomdaipari Vállalat,
Miskolc, Széchenyi u. 103. sz.
Felelős vezető: **Méry György**

Indexszám: 25913

1964 OKT — 1.

1021

Madách-illusztráció (Az ember tragédiája IV. szín.)

Feledy Gyula rézkarca.

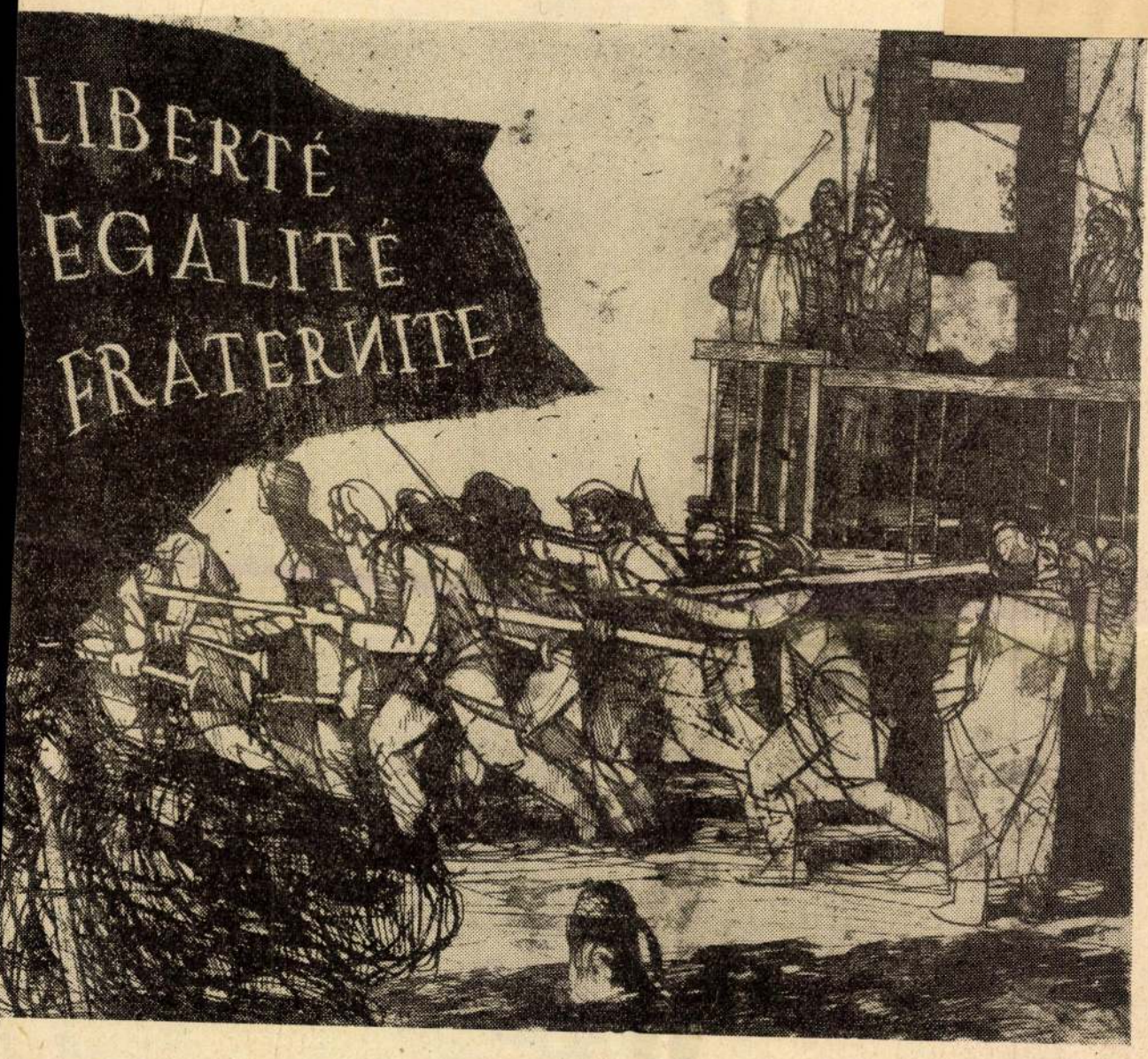

édiája IX. szín.)

Lukovszky László rézkarca.

k,
fon,
tt
özött
ású és
knek,
tett vakoknak,
i a lélek,
égha
mmal,

alan álom...

nár

Csanády János:

Mögöttem az egészséges mező

Gondolkodom s kézből kontrázom a
dögrovás-vető nyugati idegbajt;
a világ megbetegedett felén

Serfőző Simon:

Dominó

1.

Megyek találkozni veled, örömeimből
hogy megkínáljalak az út felén,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964

NAPJAINK 1.

Feledy Gyula

1021

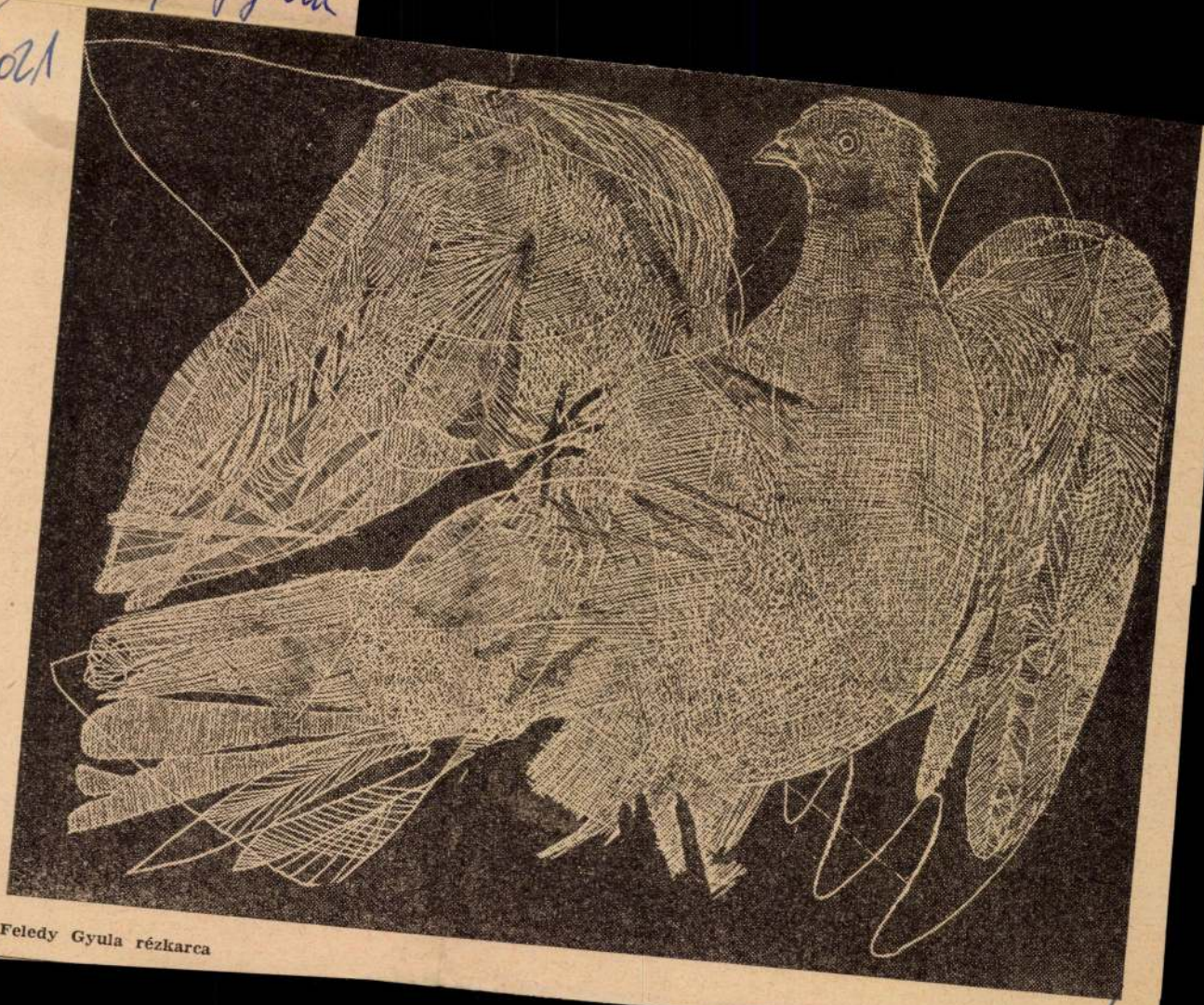

Feledy Gyula rézkarca

t. Ma viszont 133 centiméter az átlag, tehát 4 centiméterrel több. És a
éves fiúk átlagmagassága már legalább 5 centivel több, mint amit
rtucz Lajos kimutatott. De jelentősen nőtt a fiúk és a lányok átlagma-
sága, testsúlya és izomereje a felszabadulás utáni felmérésekhez
best is.

Mi okozta ezt a növekedést? Az embertan kutatója szakszerűen világít
a táplálkozás, a ruházkodás, a lakás és iskolaviszonyok, és nem utolsó-
ban a közegészségügy, a szervezett betegségmegelőzés fejlődésére.
s, jobb körülmények között élnek a mai magyar gyerekek és serdülők,
nt azelőtt, s nemcsak a városokban, hanem a falvakban is. Mindezt
án híven dokumentálják a most felnövő nemzedék testfejlődési adatai
s tudományos apparátus — nemcsak testileg, de szellemileg is megala-
zottabbak, nemcsak testsúlyuk, de önbizalmuk is gazdagodott. A meg-
ltozott és folyton változó külső körülmények, a betegségek ellen vívott
izdelem nagy eredményei, s a mai ifjak életének szerves részévé lett kü-
nböző sportágak mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a társa-
lmi és politikai légkört, hogy úgy mondjuk hőmérsékletet, amely kü-
nösen alkalmas arra, hogy a fiúk és leányok teste, szelleme kedvezően,
yenletesen növekedjék közegében.

Hogy milyen jelentősége van ennek *a nem a megváltozott körülmé-*
ek fölött lebegő, hanem azokból fakadó légkörnek, arra példák egész
gióját hozhatnánk. Ám hadd említsünk itt csupán egy városi és egy fa-
si példát. A „Népszabadság" nemrégiben riport-sorozatot közölt arról
budapesti Gát utcai házról, ahol annakidején József Attila lakott. Ez a
encvárosi ház régi, elavult. Ha módunk volna rá, ha ott tartanánk már,
lajdonképpen már le kellene bontatni. A „Népszabadság" cikkei nem
gadták azt sem, hogy a régi falakkal együtt a régi, szűkös világnak nem
y rossz szokása is ott maradt a Gát utcai házban. De a gyerekek ott is
ősek, vidámak, élénkek: a mai élet fizikai és szellemi gazdagsága be-
tolt azok közé a falak közé is, ahol — mint a költő írta — „csenevésznek
nni volt divat". S a lelki csenevészség — sajnos kelleténél lassúbb, de
ltartóztathatatlan — elsorvadása visszahat arra is, hogy előbb-utóbb
rombolhatunk minden elavulttá lett házat, az egész országban.

A másik példát Csongrád megyéből hozzuk. Azt olvastuk ugyanis a
egyei lapban, hogy egy tanyasi iskola 12 éves tanulója egy olyan kisfiú,
kinek tíz kilométereket kell naponta gyalogolnia, hogy „isi"-be járhasson,
legnyert egy érdekes intelligencia-versenyt. Szomorú anakronizmus, hogy
régi típusú tanyarendszer maradványaként vannak még gyerekek, akik-
ek nehéz télben is hosszan kell gyalogolniok az iskolába. Minden erőnk-
el azon vagyunk, hogy a tanyasi problémákkal együtt megoldjuk az
stenhátamögötti" iskolák kérdését is. Itt sem számíthatunk nagyon gyors
egoldásokra, de a fejlődést mindenképpen gyorsítani szükséges. Ugyan-

Kirik-
belépo
Mint e
s mind

Az ott
ott na
éjszakára a hegyháton
szénát szárítgató ángyom,
arra van dél, ott a bátyám
inget izzaszt hajló hátán,
ott meg észak magasodik,
ahol gulyánk szelet szopik,
s lent középen
délben fény lyukad az égen.

Jevgényij Vinokurov:

Ezüst erdő

Ha hirtelen jött vággyal
Látni szeretném az egész
világot —
Csak szemem kell behúnyni.
Gyermekkoromban
Töprengő arccal
Barangoltam az Ezüst erdőn.
Fölöttem fenyők zúgtak;
Hajlongva és vesződve
Kavarta koronájuk
A fodrozó eget.
Elálmélkodtam, amikor
Messzeszállt kavicsomra

1964 AUG 11

1021

Feledy Gyula rézkarca.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

turális életét —, hol a magyar és más tana
kálpatriotizmusa"? Jó eredményeket elérő
nácsköztársaság jelentőségénél, főbb vívm
ződik fel benne, egyetlen vezetője sem, ső
geti. De a reformkorról szólva, Széchenyi
től a *Stádiumig*, évszámokat és véleményt
múlt történelmi anyagának tanítása között
Alapvető fogalmak tisztázatlanok érett
mus? Proletárdiktatúra? Nem tudnak mi
dalmat a társadalom legszegényebb réte
nem tud választ adni arra, hogy a felszabadulás után van-, volt-e proletárdiktatúra hazánkban. A fehérterrort összekeverik az 1849 utáni önkényuralmat kezdő Haynau korszakával. Egy másik jelölt ismeri a komprádor burzsoáziát és szerepét a gyarmati népek fejlődésében, de hogy minek a rövidítése a KISZ, attól már zavarba jön, pontatlan a válasz. Érdekes szemléletbeli problémák is felvetődnek, így a fiatalok és öregek viszonya, szerepe társadalmunkban. *Baranyi Ferenc* örülhetne, ha hallhatná a „téziseket": a fiatalok képviselik mindig a haladást. Az öregek szembenállnak a társadalmi fejlődéssel. Nincs bennük képesség a forradalmi harcra, a társadalom előbbrevivésére. Nesze nektek, apák, megkaptátok a magatokét a fiúktól. A felületesség sem hiányzik, gyakori a vulgarizálás. Élő irodalmunk sem mindig kapja meg ifjúságunk életében az őt joggal megillető helyet. Egyik írónk tavaly panaszkodott cikkében, hogy mennyi átkot szórtak rá és másokra, mert „érettségi tételek lettek", és nem egy diák elvérzett rajtuk. Mai írókról, költőkről kérdezünk, s lelkesülten hangzik az ifjú válasza: olvasta *„Veres"* versét, az *Antik eklogát*, a Napjainkban. Az Új Írásról még nem is hallott. Másik a nagyvárosban eltöltött négy év alatt egyszer jutott el színházba, egy Shakespeare-emlékünnepélyre, ahol részleteket, szonetteket hallott. Igaza lehet Faragó Vilmosnak, aki az *Élet és Irodalomban*, az érettségi vizsgáról írva megállapítja, hogy az idegek pillanatnyi állapotának próbája inkább, mint az általános intelligenciáé. Ugyanis egyik jelöltünk a hol, mikor született kérdésre adott válaszát is alig tudta elemezni nyelvtanilag, nem jött rá, milyen szófajta a Miskolc, az 1946 stb. Tudom, nem lehet általánosítani ebből, s a következő esetből sem, de ilyenek is vannak. Érettségivel a tarsolyában az egyik vizsgázó nem ismeri fel a következő sor szerzőjét: *„Szeretném magam megmutatni, hogy látva lássanak."* Hát jó. Még azt is elviseljük, hogy a verssort egyszerű mondatnak érzi, de az már végképp sok, hogy a mondatokban nem ismeri fel az állítmányt, a mondatrészeket. Orosz Sándor felmérése (A tanárjelöltek helyesírásáról, *Felsőoktatási Szemle* 1964. 6. 356. oldal), valamint Pásztor Emil cikke (Anyanyelvi műveltségünk és a tanítóképzés, *Felsőoktatási Szemle* 1963. 11. 687. oldal) is ilyen problémákra jelez. Mi is kérdezzük, hogyan lehet ezen időben segíteni?

Szólni kell a gondolkodási képesség fejlettségéről is. Sok jelölt mindent iskolás módon akar megoldani. Nincs egyéni véleménye, nem mer egyéni gondolatokat kinyilvánítani — vagy nem tud. Citálja a tételesen „bevágott" anyagot, s ami ebben nem szerepelt, azt hiába kérdezzük. Nem arra ad választ a jelölt, hogy szereti-e és miért *Móriczot, Jókait*, hanem eldarálja a hivatalos értékelést, véleményt, mint a kisdiák. Más eset: írja,

…nat:
aszfalt imaszőnyegén
izzadt görnyedőket?
…a, autók ledér szökése
…melésre őket…
ez nem parfümös menet
…ömök függönyös vonulása.
szögezték az ő térdeiket
…m sík-hátú járdafalára.
alakítja őket,
t így fest a hónuk alatt.
…hatatlanságra
…ondatokat. — —

…ány a társas ünnepek színeit legyalulta
…esztett Kor derűjében remélek,
a lét-sodrú végtelenben,
…rnyaló, sugaras, tiszta ének.

…/

Futok Hívnak a tenni vágyók
s előttem áll még annyi minden
Akinek sietnie kell
nem tékozolhat percet ingyen
A sorban nem járok elől
már súlyos terheket kell vinnem
de tudom nagyon sietős utam
kihagy a szív véres az ingem

…színház

az ifjúság problémáit viszi színpadra a fiataloknak. Mert az ifjúság a színház éltető eleme. A fiatalok közönsége nélkül nem állhat fenn, nem maradhat meg.

Az új szerzők, írja Kops, gyakorlatilag mind szocialistáknak vallják magukat, a szó angol értelmében. Amolyan „idealista realisták", ha szabad ezt a kifejezést használni. Ezek az írók abban látják a feladatukat, hogy a mai kor és a mai társadalom kérdéseit az egyén szemszögéből viszgálják, s ábrázolják. Lehet, hogy gondolataikkal sokszor a fellegekben járnak, de lábukat erősen megvetették a földön. Egyszerre akarnak fejlődni mint művészek és mint emberek, mert ez a kettő elválaszthatatlan. Darabjaik nem adnak

1964 JUL 1 –

1021

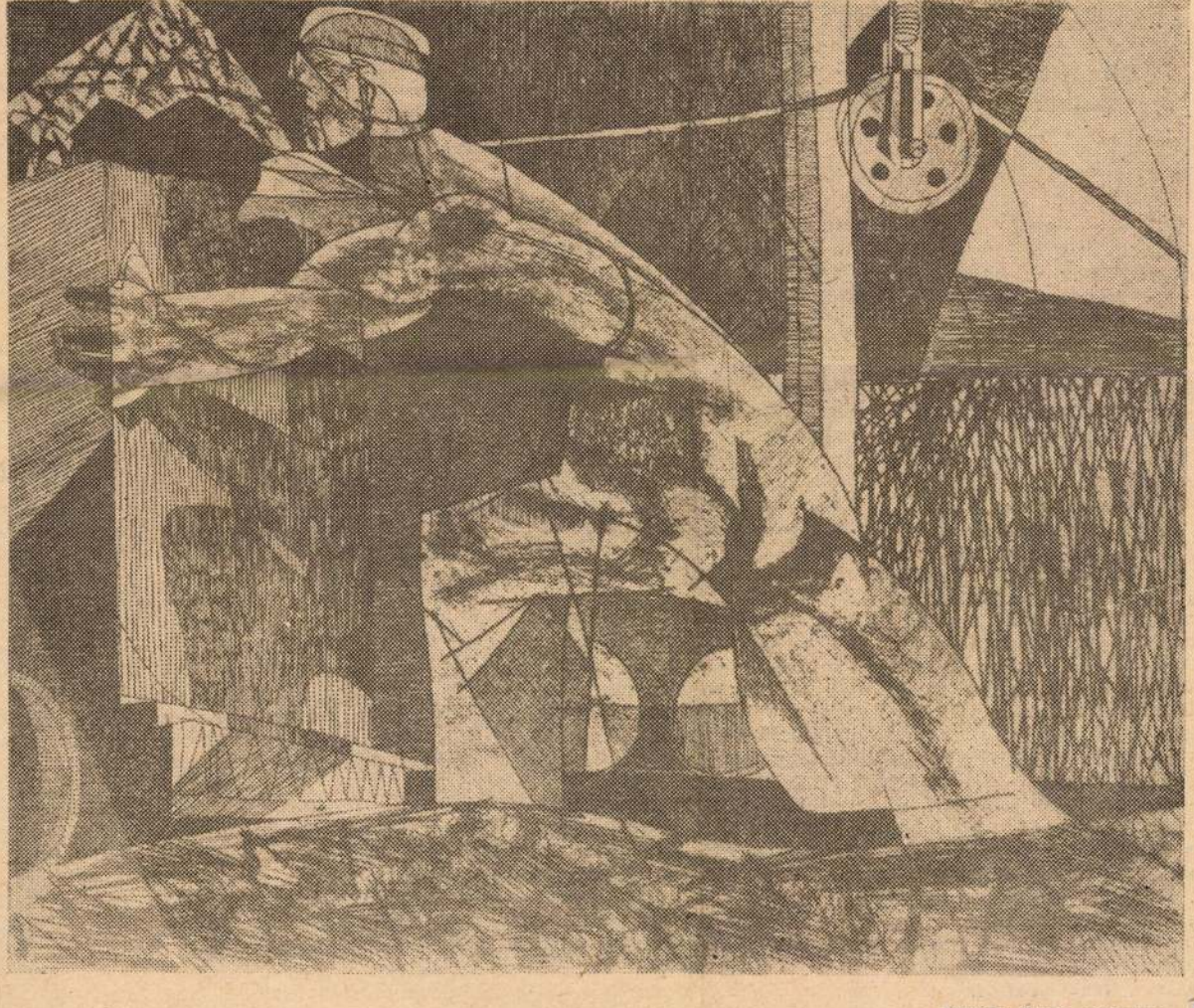

Feledy Gyula rézkarca

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

SIPKAY BARNA:

a lány

I

A kávé megfőtt. Az illat mindig új és különös itt az irodában.

— Maga nem iszik?

— Nem, igazgató elvtárs, tetszik tudni, hogy rossz a szívem.

— De nagyon fínom. És mióta rossz a szíve? Hiszen maga huszonnégy éves.

— Múltam. A doktorok is mindig csodálkoznak, mondják, ilyen fiatalon azt se kellene tudni, mi a szív. De amikor anyám meghalt, tizenhétéves voltam, és emlékszem, éppen az iskolából mentem haza, és ő ott feküdt a konyhában, a kövön, elvesztettem az eszméletemet. Azóta rossz a szívem és magas a vérnyomásom.

— Mennyi?

— Kétszázhúsz.

— Az rengeteg. Nekem, a harmincnyolc éves férfinek sincs annyi.

— Tetszik tudni, én sokat ittam. Hogy az anyukám meghalt, kikerültem az utcára. Az apám három hónap múlva megnősült, a mostohám pedig nem bírt. Ha korán mentem haza, az volt a baj, minek zavarom őket, ha későn, hogy hol voltam. Végül azt mondt

Nem szabad bedőlnöm az ellenérzéseknek, intette magát az igazgató, ez egy nagyon derék öreg ember, legalább is öregedő ember, tele gátlással.

— Jó a fekete? — Feloldani a gátlásokat!

— Kitűnő, igazán, szerény véleményem szerint nálunk lehet a lehető legjobb feketét fogyasztani.

— Tehát a kérdésed az, hogy aláírom-e, vagy sem ezt a levelet, a minisztériumnak? Igen? Aláírom. Hol van?

— Itt.

Na hála istennek, gondolta az igazgató.

— Te Sándor. Ti küldtétek el a kislányt elvonókúrára?

— Mi, kérlek tisztelettel. Úgy ivott a szerencsétlen, hogy rossz volt nézni. Minden második nap reggel meg úgy állított be, hogy a nevét sem tudta leírni.

— Valami nem stimmel. Ez a lány tizenhét éves korában került ide. Apja, se anyja. Ti neveltétek. Hogyan kapott rá az ivásra?

— Esténként kérlek. Minden este zenés szórakozóhelyeken látták. Itt másnaponként igyekeztem a lelkére beszélni, utóvégre megmondtam neki, hogy vagy elvonókura, és töb-

— Ne haragudjon. Nem gonyolom. Ostoba emberek! Ilyenek is vannak, de ez ne vegye el a kedvét. Nem szabad ebből általánosítani. És most azonnal megy, megváltja az ebédjegyét és ebédel. Értette? Ez parancs! Majd adok magának külön munkát, hogy az ebédjegy árát megkeresse.

— Óh, nagyon köszönöm, igazgató elvtárs! Ez nagyon jó lesz!

Az igazgató nézte a lányt, amikor kiment. Fáradt volt a tartása, idősebbnek látszott, mint amennyi volt. Csak a húsa ruganyos, keble duzzadó.

Bitangok, gondolta az igazgató.

4

Az ezüstszemű lány gyerekesen nyílt tekintettel állt az igazgató előtt.

— Elhagytam a pénzemet.

— Hogy-hogy elhagyta? Egyszerűen elhagyta?

— Este mentem haza, éreztem is a sötétben, hogy a kabátom zsebe beleakad a kerítésbe, tetszik tudni, mifelénk rossz a kerítés, odakaptam, de semmit sem éreztem. Aztán reggel keresem a pénztárcámat, nincs. A zsebem le volt szakadva.

— És mennyit?

— Nem merem mondani. Mindent, ami a fizetésemből megmaradt.

— Mennyit?

— Hétszáz forintot.

— Hát ezt jól megcsinálta.

Később a főkönyvelő ült le az igazgató asztalához.

összeesett. De akk
zett ártatlan büszk
— Menjen haza.
Az igazgató sze
felpofozni.
— Nem vagyok
kicsit. És? A barát
tam! Nekem is le
csinálni, nem min
verni, feketét főz
ketét, hány cukor
kor az apám rámv
— Menjen haza!
— Igen, igazg
Hazamegyek.
Két kézzel segít
falon.
Kitaposott cipőj
Hát ez tényleg
így tovább, hatá
igazgató.

6

A főkönyvelő
keze az asztalon
az ezüstkanállal.
— Gondold meg
hírneve sem eng
Ha előlről kezdi,
után, pedig már
napja beteg, akk
kezdenek majd ról
Az igazgató az
ga elé vágott.
— Dehát még c
négy éves! És mári
lesz vele, ha elbocs
Sándor, ezt nem
kell találni valamit
— Miért nem me
Persze, nem veszi
Már ismerik.
— Gondolod?
— Veled még ne
zott?

Feledy Gyula

Feledy Gyula: Bányászok (Friz)
(Kónya Kálmán reprodukciói)

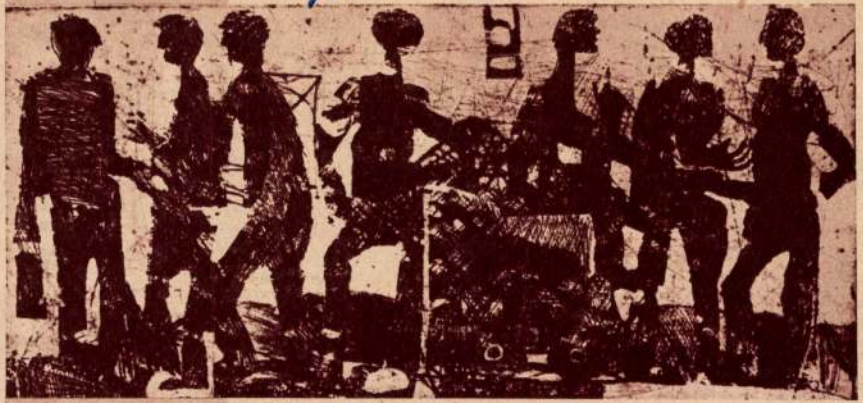

Népművelés
1963 dec

messzemenően támogatja. Felismerték ezeknek a kiállításoknak a jelentőségét, a sokszorosító grafikában rejlő óriási lehetőségeket, azt, hogy a korunk gyorsütemű lakásépítésével, lakáskultúránk fejlődésével jelentkező képzőművészeti igényeket rangosan csak ezzel, a mai kor szellemét is leghívebben tükröző műfajjal elégíthetjük ki.

Nem a grafika elsődlegességét, csupán szükségességét, s korunk legalapvetőbb képzőművészeti alapállását akarom hangsúlyozni akkor, amikor utalok festészetünk konstruktív jellegű törekvéseire, ahol *a színproblémák mellett azonos szerep jut a grafikai kifejezési formának is.* Szemtanúi lehetünk annak, hogy sok *tekinthetőbb, tisztább hangvételű az előző Biennale anyagánál.*

Új szín *Hincz* Gyula átfogó, mintegy 50 lappal való bemutatkozása. Rézkarcai a technika adta lehetőségekkel biztosan bánó, fölényes rajzi kifejező készséggel rendelkező művészről tanúskodnak. Lapjai a magyar grafika érett, tiszta gyöngyszemei. *József Attila* verseihez készült illusztrációi nem tapadnak szolgaian a vers képi motívumaihoz, hanem annak hangulatát, mondanivalóját a grafika sajátos formanyelvén tökéletesen érzékeltetik.

Borsod megye nagydíját tehetséges fiatal grafikusunk, Kondor Béla kapta. Illusztrációs munkásságán keresztül sokan ismerik művé-

Feledy Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1963 DEC

1021

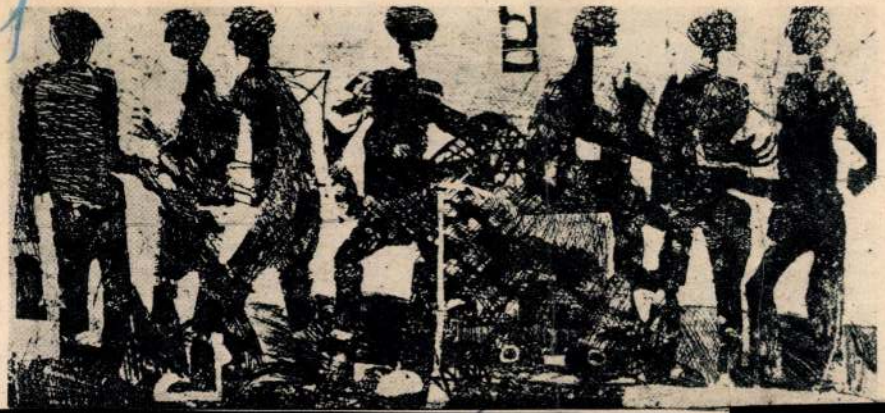

A II. MISKOLCI ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNALE

53 művész 232 grafikáját állították ki a II. miskolci országos grafikai biennalen. Ez alkalommal osztották ki a biennale díjait. A megyei tanács nagydíját Kondor Béla grafikusművész, Miskolc városát Feledy Gyula kapta. Díjazták Raszler Károly, Lenkey Zoltán, Csohány Kálmán, Gross Arnold, Rozanits Tibor, Pásztor Gábor, Lukovszky László és Fery Antal munkáságát. Hincz Gyula gyűjteményes kiállítását is a biennale keretében rendezték meg. Baloldali képünk: Feledy Gyula „Bányászok" című rézkarca.

Emlékeztető tények

a filmalkotás szabadsága világhelyzetére

Mostanában külföldön is, idehaza is felvetődött a filmalkotások szabadságának kérdése. E tanulmányrészletben néhány adalékot szeretnék felsorakoztatni a kapitalista államokban tapasztalható filmalkotói szabadságra vonatkozólag.

...lkotói szabadság a ...amokban? — erről ... a filmvilágban ve... az USA, Francia... ország művészei, kri-

A 70 mm-es (TODD-A...) tervezési irányelvei

(Folytatás)

TODD—AO KÉPNAGYSÁG SZÁMÍTÁSA

A 70 mm-es film vetítéséhez új, speciális objektív szükséges. Mint említettük, a TODD—AO vetítés torzítás nélküli, a kép leképzése ugyanolyan lineáris nagyítású, mint a normálé, vagy a takarásosé. Mégsem lehet alkalmazni normál vetítő-objektívokat, mert ezek csak kb. 20 mm széles filmképet tudnak élesen leképezni. A több mint kétszer ilyen széles TODD—AO kép élessége a széleken nem volna kielégítő. Mivel a Cinema Scope anamorfotikus nyújtása 70 mm-es filmnél elesik, ehhez kb. a Cinema Scope objektív gyújtótávolsága szükséges. Éppen ezért a TODD—AO objektívok is 50—150 mm-es gyújtótávolsággal készülnek.

Ismeretesek a nehézségek normálfilm vetítésénél is a rövid gyújtó-

1021

Feledy Gyula

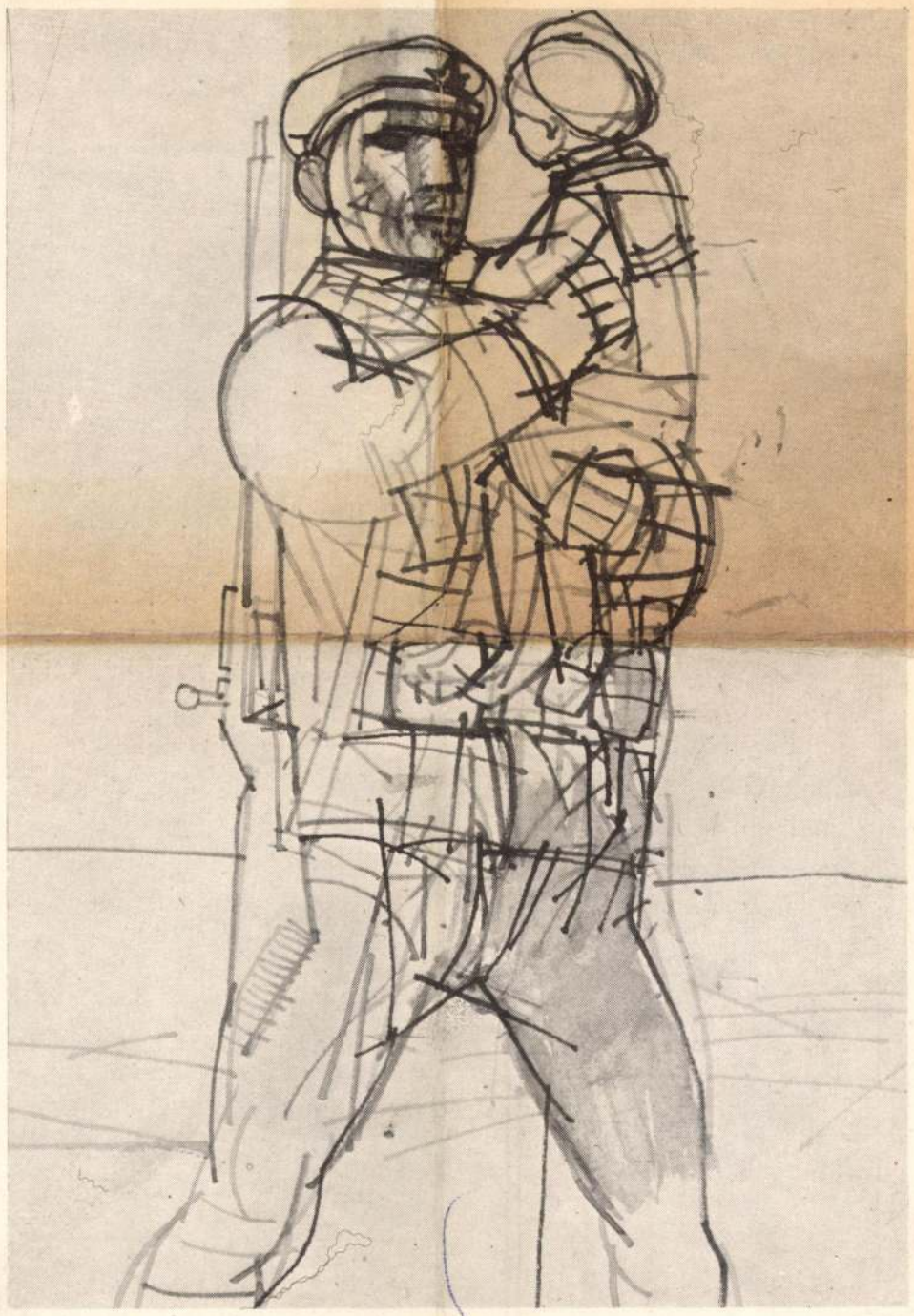

Feledy Gyula: Vöröskatona

6.— forint

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

NOV 1963

Feledy Gyula

Gyula Feledy is one of the oldest members of the Colony. The theme of his etching **In Conversation** is taken from the everyday life of the miners

Hungarian Review 1962 X1

Miskolc Artists' Colony

iskolc, Hungary's second st city, and a hub of heavy stry—site of the Lenin llurgical Works—has grown a centre of the Hungarian arts during the last few The Biennial Exhibition of Art arranged at Miskolc ow planned to make it an ional show—has for some een a tangible indication ity's rank in the realm of

of the centres of cultural Miskolc is the Artists' Colonies such as this are an important part in the ment of modern Hun- painting. The settlement olc was established be- ne two wars; it was at- o the Academy of Art headed by Ágost Benk- rofessor at the Academy. e liberation the character of the Colony changed. It became the home of the painters of Miskolc, and in the mid-fifties the young artists of worker and peasant origin, who went to the Academy of Art from this county, settled here and were given studios and apartments. This was when the Colony became a centre of the county's painters.

The city has given its painters homes and studios and they, in their works, record the lives of the working people of Miskolc and the county. Their paintings decorate Council premises and factory clubs, exhibitions of their art tour the villages of the county. Their importance is shown by the fact that two of the four Derkovits scholarships awarded this year were won by artists from Miskolc.

Sándor Láncz

An informal chat on artistic merits

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 MÁR 23
1021

1919 MÁRCIUS 21

Nagy és sorsdöntő volt 1919-ben a tavasz első napja. A magyar nép újra forradalmat ünnepelt. Kitárultak a Gyüjtőfogház kapui a Kommunista Párt fogvatartott vezetői előtt, a két munkáspárt egyesült, és a proletariátus vette kezébe a hatalmat.

Mi is ott voltunk, mikor a tömeg újjongva köszöntötte az új kor megszületését. Mélyen átéreztük, hogy nagy történelmi eseménynek vagyunk részesei és mert költő vagyok, verset írtam róla.

Ezek a sorok őrzik annak a sorsdöntő tavaszi napnak forró hangulatát, áradó érzésvilágát.

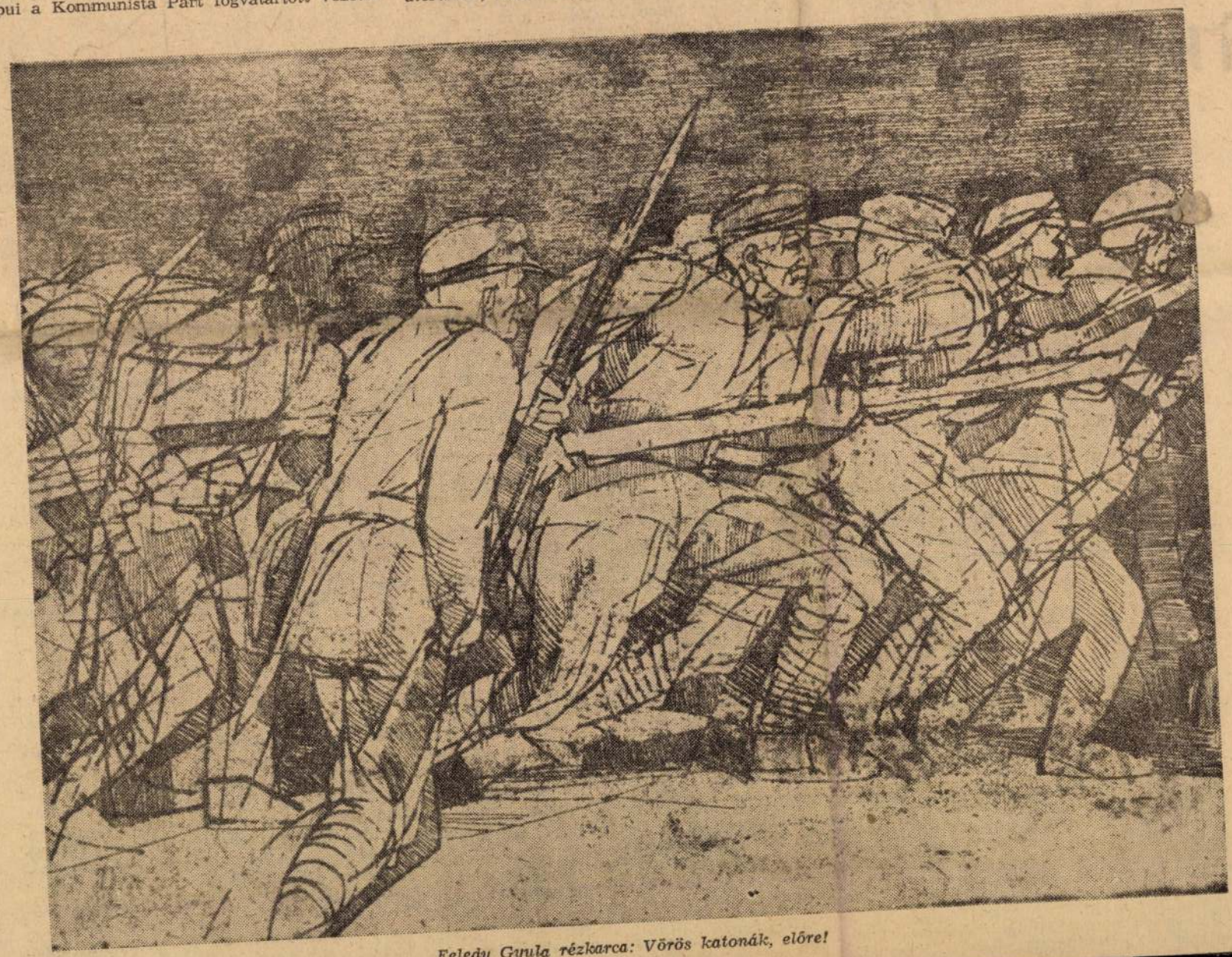

Feledy Gyula rézkarca: Vörös katonák, előre!

Világok mozgatója

Ujjongj csak Nép,
hömpölygj áradozva,
csak ünnepeld a tavaszi csodát,
amely Egy tengerben egyesíti
óriás lelked örök folyamát!
Csak ünnepelj, mert újra megszülettél,
mint gyermek, kit először ér a nap,
sohase voltál tisztább, és erősebb,
soha nem voltál szebb, és szabadabb!

Ki Egy voltál a kezdet kezdetén,
most újra Egy, és végtelen leszel!
Kiterjedsz majd Keletről Napnyugatra
s a Pólusokhoz is elérkezel,
mint áldott nap,
a magvak érlelője,
mely oszthatatlan, mint maga a lét,
úgy áradsz szét a földön, és sugárzod
teremtő lelked életmelegét.

Mert Egy az elv;
világok mozgatója
a csillagok közt, és a föld körén:
Egy elv szerint születnek meg a bolygók,
és az emberek az élet ölén,
Egy életelv táplálja, fűti őket,
s Egy vonzás él, hogy szét ne hulljanak
a csillagok, az emberek, virágok,
a társadalmak, és a bogarak.

Legyen hát Egy
a földi lét igéje!
Legyen hát Egy az út, ahol megyünk!
Egy elv szerint adassék meg minékünk
a mindennapi kenyerünk,
Egy forrás oltsa ajkunk szomjúságát,
mely tiszta, hűs ital után eped,
ó Nép egységed csodás csillagfénye
legyen a nagy teremtő szeretet!

Ujjongj hát Nép,
a Törvény testet öltött!
Im egybeforrt, mi Egynek küldetett,
széttépett tested Egy egésszé forrott,
miként kezdetben elrendeltetett.
Tiéd most már a Hatalom, az Ország,
kezed munkáját megáldja a nap...
Ó Nép, nem voltál soha még erősebb,
soha nem voltál szebb, és szabadabb!

(1919.)

Tóth Árpád

SZEBERÉNYI LEHEL:

RÉZKARC álló formátumban

A művész végre megrendelést kapott. Mindent rózsásabb színben kezdett látni. Fél esztendeje apró ügyeskedésekkel tartotta magát a felszínen. Képeket keretezett, egy barátjának beüvegezte a könyvszekrényét, medáliákat gyártott műanyagból, amelyek után hölgyismerősei s azok barátnői kapva kaptak.

Kezében remegett a Képeket és Műalkotásokat Elhelyező Vállalat levele. Egy rézkarc álló formátumban való elkészítésére kapott megrendelést, melyet a megyei tanács igényel, mint a megye nagy fiait ábrázoló sorozat darabját, és amely U. J. természettudóst kell hogy ábrázolja, ki száz éve született, fejméret homloktól az állig tizenhárom centiméter, megközelítően hű fénykép az Akadémiai Sírbeszédek hetvenhatodik kötetében, felkutatható az Egyetemi Könyvtárban; a karc a Természeti Tudományok Házával jóváhagyandó, ezt követően kerül az elhelyező vállalat szakzsürije elé.

A művész szédelegve elolvasta újra a levelet, a könny összefutott szemében s derülátó beszélgetést folytatott önmagával:

— E nagy szerencsét el nem szalaszthatom. A rézkarc árán időt vehetek magamnak, mely a világon számomra a legdrágább.

Azzal magasat ugrott, sarkaival ülepét, művészbozontjával a mestergerendát vervén, melynek csak hangulati szerepe volt a lakásban.

Számba vette, mit kell beszereznie, hogy a rézkarc technikai kivitelezése akadályokba ne ütközék. Viasz volt itthon, de a gyertyát elhasználta, mikor a villanyt kikapcsolták a számla kiegyenlítésének elhanyagolása miatt.

Az Egyetemi könyvtárban hosszan kutatott, bevette magát a porette, molyrágott könyvhegyek közé, előbb csak pergette az elsárgult lapokat, minthogy a hetvenhatodik kötet nem tartalmazott semmiféle képmást, és szó se volt benne U. J.-ről, ellenben nagyon érdekes olvasmánynak bizonyult: egy nagy magyar lótenyésztő viszontagságai voltak benne megírva némileg cikornyás nyelvezettel, de nagyon izgalmasan

egy kislábasban a maradék zsírja sárga színt öltött, megavasodott. Szemei az alkotó láztól csaknem teljesen kiégtek, ujjai merevgörcsöt kaptak a teméntelen rovátkától. És fogalma sem volt, milyen nap van: kedd, vagy csütörtök, csak néha arra csodálkozott, hogy már sötét van, néha meg, hogy világos. Legtöbb időt a szakállal töltött, mely kivált munkaigényesnek bizonyult, mert sokezer rovátkát kellett egymás mellé húzni. U. J. jelleméhez csak rendezett szakáll illett. Mikor kész lett a szakállal, nyelvét behúzta a fogai mögé, s azt mondta: ez él! S rohant vele a Természeti Tudományok Házába. A tölgyfakapun hosszan dörömbölt, mert a csengetésre semmi jel se felelt. Végül egy beragadt szemű, sűrűket pislogó portás dugta ki fejét méltatlankodva a lyukon:

— De kérem! Éjfélkor?

Reggel megint nekifutott a Természeti Tudományok Házának.

A titkárság előtt állt meg, pontosabban: megtorpant, hol az ajtó gerendákkal volt eltorlaszolva, lévén az intézmény átépítés alatt.

Két napig kereste az igazgatót, kinek a szobájába egy malteros buckán át lehetett bejutni. Az igazgató végül azt mondta, U. J.-nek élő hozzátartozói vannak, őket kell felkutatnia előbb, s ha ők aláírták, minden pecsétet megkap, ami létezik.

Eközben tudományos munkatársak sereglettek a rajz köré, szakértelemmel vizsgálgatták. Egyikük, akinek apja ismerte U. J.-t, így szólt:

— Túlságosan kicsi a füle. A valóságban nagy füle volt, azért is növesztett szakállt, hogy takarja.

Erre a művész azt akarta felelni, hogy hiszen ezek tulajdonképpen az ő fülei, de aztán jobbnak látta, ha nem felel semmit, fölírkálta inkább a rokonok címét, kik az ország különböző sarkaiban laktak, s egyben kiábrándult a portréból, már csak az hajtotta, néhány gondtalan napja lesz, melyet igaz alkotással tölt majd.

Háromszor ment el ifjabb U. J.-hez, ki unokaöccse volt a dédnagybácsikának. Ifjabb U. J.-nél rohant. Hevenyében nézett csak

ket főművem megalkotásával töltök! — Vidáman félrehajtotta az utolsó tüskés bozótokat is, melyek kezét és arcát véresre karmolták.

A nénikék kerek asztal körül ültek időtlenül és töpörödötten; éppen teázgattak eldiskurálván az emlékeikről, melyek kivált leányságuk idejére estek. Az ódivatú, még sárgarézből készült állólámpa aranypiros fényeket hullatott a terebélyes selyemernyő alól a tűnt időről mélázó meisseni csészékbe. A művész éppen belepászolt a rajzával, mint egy váratlanul megkerült, égből küldött hiányzó darabja a régi cserépedénynek, melynek összeillesztgetése folyik éppen az asztal körül az aranypiros ragasztóval.

A vendégnek annyira megörültek, hogy nem is akarták hazaengedni, ott akarták altatni. Teával itatták, kekszel etették, s elhalmozták családi albumokkal. A művész hiába kérlelte őket, hogy engedjék el, mert szeretne végére érni a munkájának, immár három hete van az itt látható rézkarcban, s a maradék idegei. Az öregasszonyok azt mondták: nem baj, ők csak segítenek neki.

A legöregebb, ki közel állt az eszményi banyasághoz, egyetlen fogát nyelvével ide-oda tologatva, hosszas és kimerítő elemzést adott.

— Kedveském — mondta —, sose volt ő ily szigorú, mint ezen a képen. A mi Dodónk akkorákat tudott nevetni, hogy harsogott a ház. — Elmondta, milyen vastagok voltak a falak, és még azok is megreszkettek, ha Dodó felnyerített, és hogy a falakban mennyi egérfészek volt, egy egér föl is mászott a Dodó lábaszárán, s a nyakánál jött ki az ingealól. — Azt hittem, meghalok — mondta —, nem mertem lejönni az ágyról, Dodó a hátára vett, úgy vitt ki. Ilyen volt Dodó.

A másik nénike, kinek ósdi csipkegallér fogta körül a nyaka töppedt bőrözetét, figyelmesen tanulmányozta a rajzot, három pápaszeme volt, melyeket cserélgetett, egy vonalkát keresett megrögzötten, az öregekre jellemző türelmetlen türelemmel, mely az orr nyerge táján kellene hogy feltüntetve legyen. Ő pontosan emlékszik, hogy volt ott egy forradás — mondogatta egyre a magáét, a nővérei szavát át- meg átszelve. Még gyerekkorában — mert vásott gyerek volt —, szilvát lopott a szomszéd kertből, megugrasztották őket, s lepottyant szegénykém...

— Leginkább én hasonlítok rá, engem nézzen meg jól — mondta a harmadik nénike, s ennek csakugyan nagy és elálló fülei voltak, melyek a koponya falához leszorított hajazat mögül is kitörtek a napvilágra.

A művész, hogy gyorsan szabaduljon, rávonalkát az orr nyergére, a szakállon némi ritkítást végzett és egyáltalán

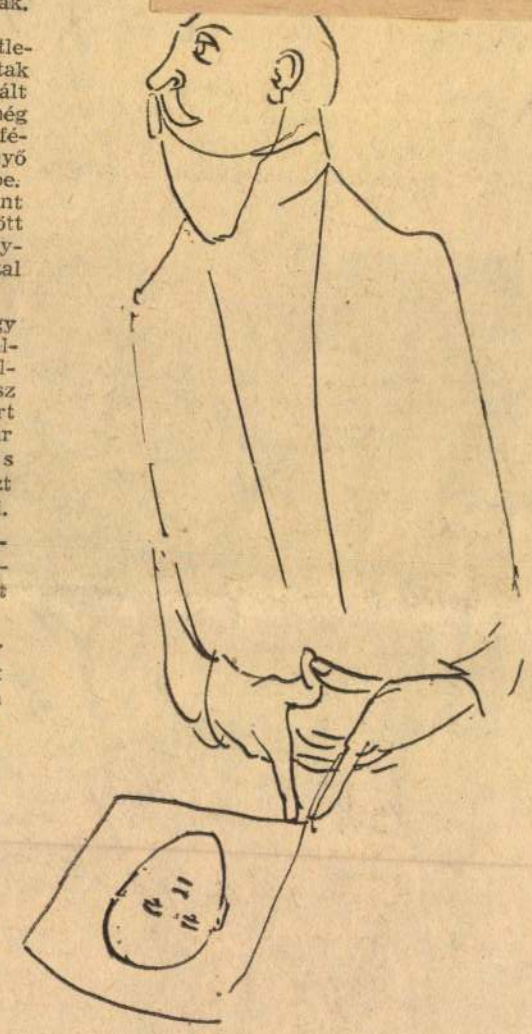

Perhács László rajza

kölcsönzött és a portréba belopott, s az összes létező pecsétet megkapta a Természeti Tudományok Házának igazgatójától, és elviselte a nyomdászok káromkodásait, amiért ebédidőben zavarja őket a próbanyomat végett, mi-nekutána még egy pótaláírást is szerzett ifjabb U. J.-től — a kész művet ingó térdekkel a szakzsüri elé terjesztette.

A zsüri tagjai fontoskodó unalommal nézegették a karcolatot, mely határidőre elkészült álló formátumban. Látszott az arcukon, hogy inkább egy feketét szürcsölgetnének a vállalati büfében. Tudták, hogy úgyis elfogadják, mert a méreteket megüti, s éppen csak

Feledi Gyula

Feledi Gyula: Utca
(Repr.: Jánosi F.)

Népművelés 1963

főt, ami vidéken rendkívül nagy eredmény. A megnőtt érdeklődés kielégítésére nyílt meg a Képcsarnok Vállalat miskolci fiókja 1957-ben, majd 1962-ben a *„Szőnyi István terem"*. A kisméretű teremben évente egy kollektív, s 4 megyei festő egyéni kiállítását rendezzük meg.

arra, hogy az egész megyét behálózó kiállítás-sorozatot indítson. A munkacsoport a képeket ingyen bocsátotta a megyei művelődésügyi osztály rendelkezésére, biztosítva a vándorkiállítás megrendezését és községenként egy alkalommal a tárlatvezetést. A Megyei Tanács pedig biztosította a kiállítás költségeit és vándoroltatását. További fejlődést jelent a december 23-án *Erdőbényén* megnyílt kisgaléria, mely megyénk és *az ország első állandó falusi kiállítása* lett. Anyagát elsősorban megyei művekből állították össze. A munkacsoport a megyei kiállítást — a miskolci országos kiállítás miatt — ez évben már *Sátoraljaújhelyen* rendezte meg, de *Ózdon, Nyíregyházán* is bemutatta.

A borsod—miskolci képzőművészet további gazdagodását jelentette az 1961 őszén első ízben megrendezett *Grafikai Biennálé*. A kétévenként megrendezendő Biennálé, mihelyt megfelelő helyiség lesz, nemzetközivé szélesedik.

Művészeink jelentős fejlődéséről tanúskodnak a kiállítások. A munkacsoport tagjainak száma időközben 36-ra emelkedett, közöttük

Feledy Gyula

Szoc. Művészet 1962 IX.

Feledy Gyula: Munka után

gomb segítségével az alapműszer az egyenáramú körbe sorosan kapcsolt sönttel áramerősséget mér, a gomb benyomásával pedig előtéttel sorbakapcsolódva az ív-feszültséget méri.

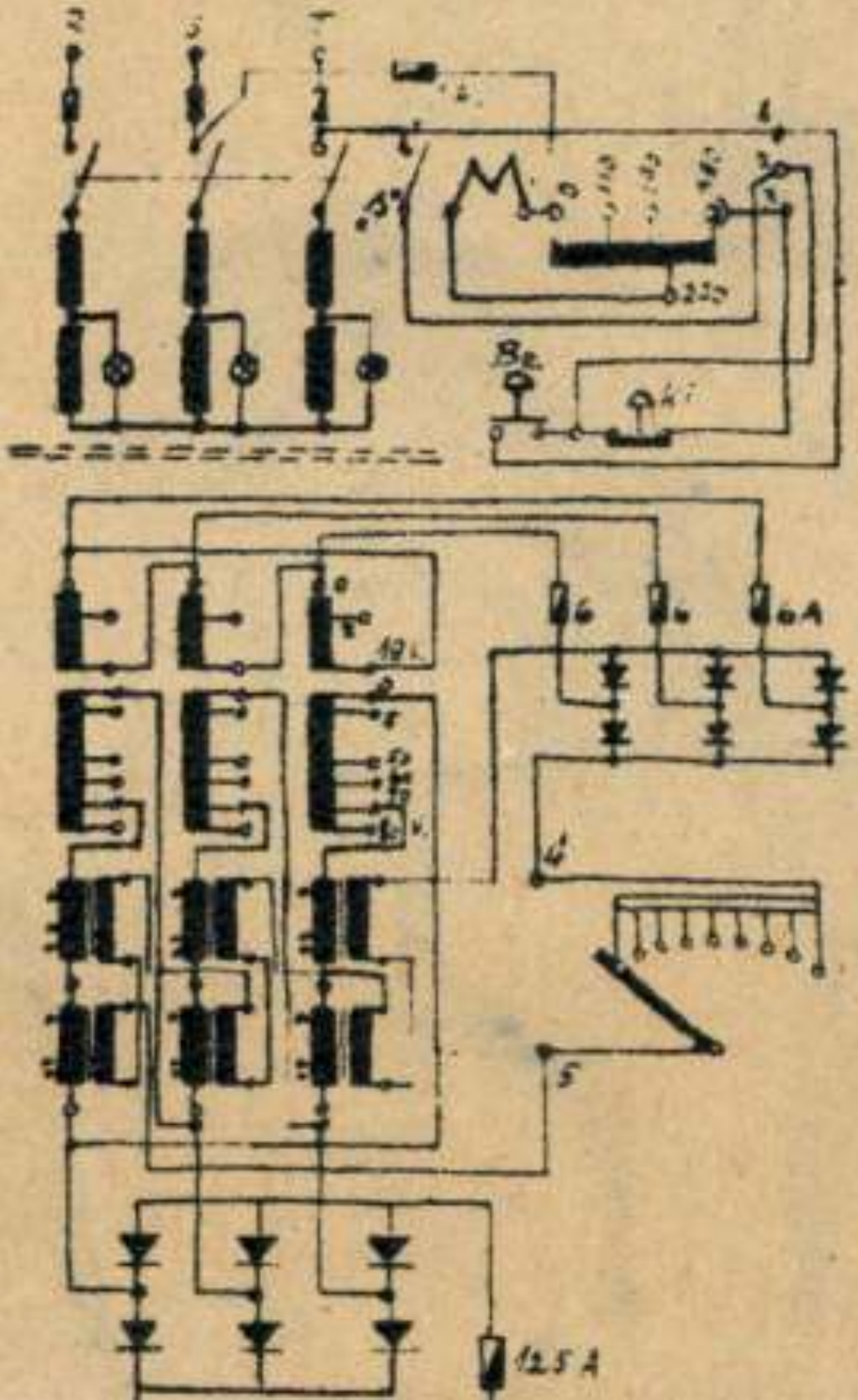

A „holnap
jelszó volt vez
V. UNIATEC
kozásainak. A
ferátum felöle
kinotechnika—
les és különbö
mot adott az 1
resszus óta el
séről és kísérl
ről. A minket
ban érdekló k
sét célzó előad
retném ismert
körben többe
dovszkij profe
Hruscsov szov
Vivier francia
kai, L. Knapp
előadásai volt
J. Goldovszk
ferátuma a fil
méleti kérdés
elsősorban a
lődéséről szá
vásznú filmek
lezártnak teki
lágon megtört
les filmek gy
sére. Az elte
ben egyetlen
a filmszínháza
avultsága és
Új filmszínhá
egyetlen egy

1021

Feledy Gyula.

Feledy Gyula: Földosztás

...Halál után ébredések,
Borzalmak,
S jöjjön valami más,
Óh, forradalmak, miért késtek?

Vér, vér, vér,
Be meg fog szépülni az Ember,
Ha vérben jól megmosdik egy
S be megjavul.
Óh, jöjj, trombitás angyalodd
Föltámadás.
Óh, jöjj milliónyi hadakkal.
S ifjítsd meg ezt az unalmas
Golyóbist,
Jöjjön a megváltó fegyver,
Ámen.

TÁRSADALMI SZEMLE
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

(Nyugat, 1918. július 16.)

Feledy Gyula „Fiúk"

MDK

A VII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából. Népművelés. 1963. I.

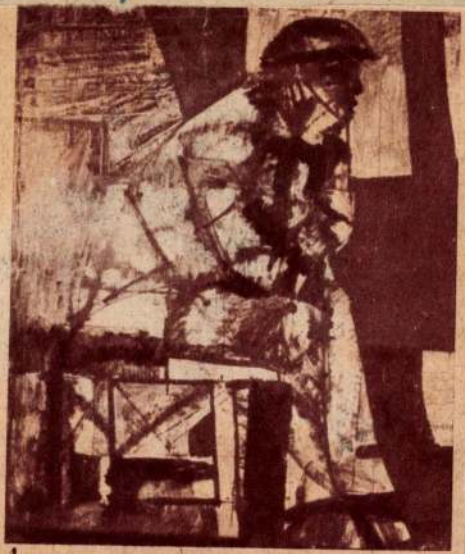

1.

Fehérvy Gyula „Tyrolo"

1963 APR 6
1021

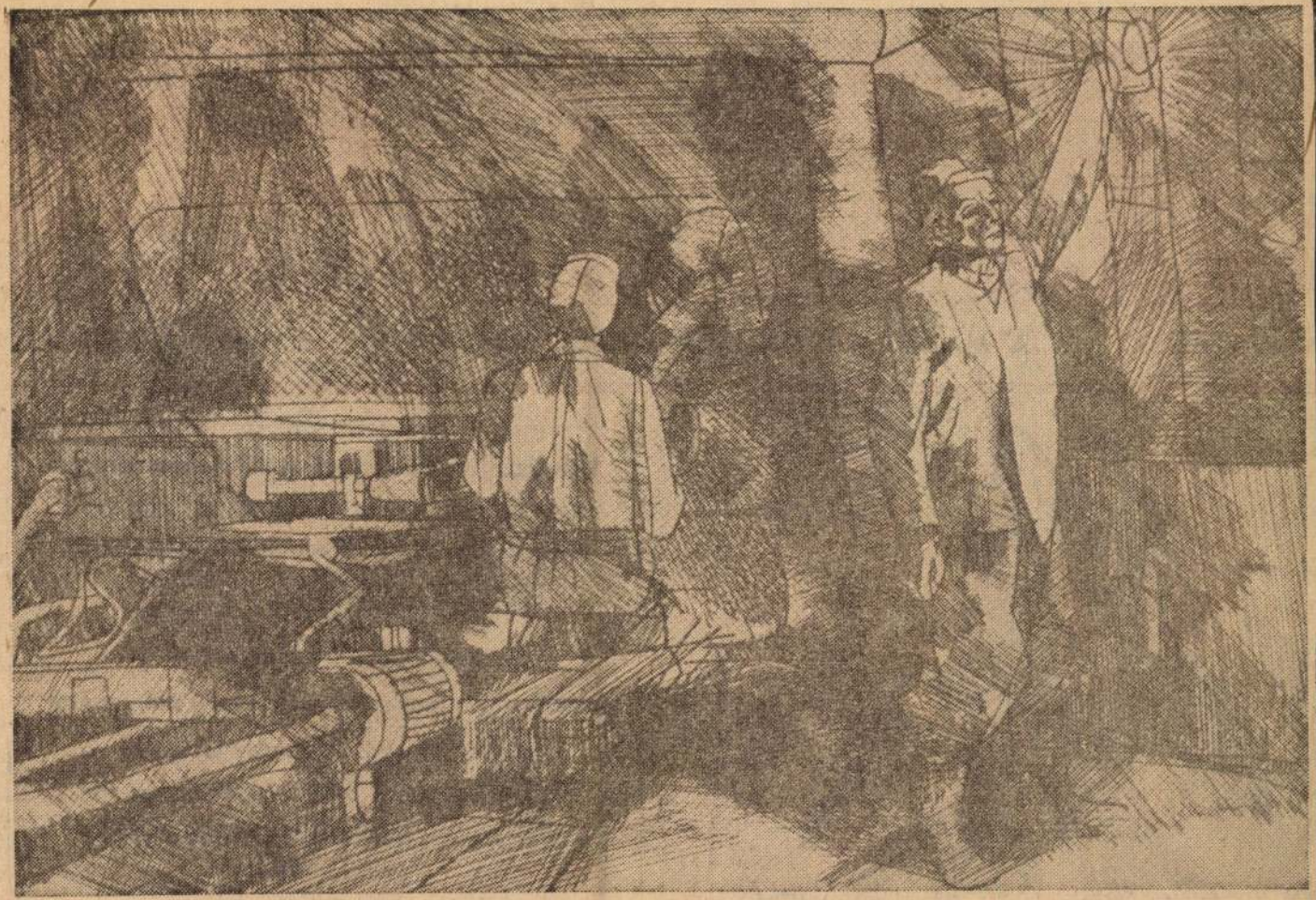

Feledy Gyula: Bányában

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

et és Iroda

14. SZÁM A MAGYAR ÍRÓK SZÖVETSÉGE HETILAPJA 1963. ÁPRILIS 6.

Üdvözöljük új József Attila-díjasainkat

HÉT ÚJ JÓZSEF ATTILA-DÍJAS KÖLTŐ:
Garai Gábor, Rákos Sándor, Kálnoky László, Jobbágy Károly, Ladányi Mihály, Pákolitz István, Rab Zsuzsa verse

Fekete Gyula elbeszélése

Beszámoló a Szovjet Írószövetség plénumáról

Megemlékezések *Juhász Gyuláról*

Thurzó Gábor: A hetven éves Szabó Pál

Fodor József, Héra Zoltán, Nádass József, Passuth László írása

Feledi Gyula

Művelt Nép
1956 IX. 2.

Feledi Gyula: Anya (lavírozott tus)

FELEDY GYULA grafikus, Munkácsy-dijas
Sajószentpéter, 1928

Főiskolai tanulmányait Budapesten kezdte Koffán Károly, Pór Bertalan és Kmetty János növendékeként és 1953-ban, Krakkóban fejezte be. 1955 óta Miskolcon él, az itteni Napjaink c. folyóirat művészeti szerkesztője. Önálló kiállitása 1952-ben Krakkóban, 1965-ben a Dürer Teremben, 1966-ban Prágában és Bécsben volt, ujabban Miskolcon és a Helikon Galériában állitott ki (1974). Szerepelt az 1966-os Velencei Biennálén, a luganói. ljubljanai, krakkói, sao paulói és tokiói grafikai biennálékon, továbbá a magyar grafika számos külföldi bemutatóján. A hazai grafikai rendezvények állandó résztvevője,a Miskolci Grafikai Biennálé nagydijasa (1965). 1955-58-ban Derkovits-ösztöndijat, 1960-ban és 66-ban Munkácsy-dijat kapott. - Művészetének legfontosabb tartalmi és stiláris jegyeit szükebb pátriájának bányászélete határozza meg. Sötét alaptónusu grafikáiban ugyanolyan szerepe van a világító fehérnek, mint a pislákoló bányászlámpának a föld mélyén. Arra törekszik, hogy azoknak az embereknek a szemével nézze a világot, akik az örökös fenyegetettség ellenére hisznek az életben. Grafikáin nem elégszik meg a diszitő hatással,még a teljesen szabad futásu vonalnak is konkrét értelmet keres.

Művés zéletrajzok 1975

II. M. képrm. kiáll. Feledi Gula

1951 nov-dec (mnes) „A királyunál is hatalmasabb" (adj illusztr.)
Majakovszkij a bányászok között, szines. könyvnél

Tavaszi Tárlat

1952. máj-jun. (mnes)

Síngrás

Prága-Varsó béke-verseny

litográfia

III. M. képrm kiáll 1952-53. (ho) Édesanyám, cer. r.

IV. M. képrm kiáll. 1953 jan-feb (mnes)

Dzsomo Kenyatta, a Kenyai nép hőse, litogr.

M. kispl. l. külön

V. M. képrm kiáll. 1954 dec-1955 jan. (mnes)

Paul Robeson, rézk

Fiatal Képr. és Sparm kiáll

1955 jun-jul (brust)

Tűzvirás [illegible]

Rákosi gázlóalj spezel földön

Motorverseny, ktü

Feledi Gyula

Szabad Művészet
1952. 6. sz. 278. l
Németh L.
A Tav. Tárlat
graf. anyaga

Ylekler Antal

Rukás római női szobrok
Augustus és a Claudiusok korából.
Különlenyomat az Arch. Ért. 1907. évi
2. számából. Franklin.
Bpest, 1907. (8-r, 13 l, 5 képes tábla
Fűzve.

I. 4. p. h. 1.–

Feledy Gyula

László

Szabad Művészet
1952. 10. sz. 509. l.

Sz.: Aszalós

Feledi Gyula

grafikus

Élete

Ujmagyképzőm. II

55. t. 62. l.

U.a. IV. Bp. 1954.

124. l. képpel.

Báró Elnök Ur!

ettem mai napon a
r Általános Váltóüzlet
nág fiokpénztára utján
tt 400 koronányi árát
lényképeknek.
önetemet ismétlem,
gyuttal azutáni

1021 K ∞ Feledy Gyula

MŰVÉSZETI ÉLETÜNK

A Hetedik Országos Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon

KOCZOGH ÁKOS

„Ez a kiállítás egészében eléri a jó színvonalat, de néhány tiszteletreméltó kivétellel, mégis alatta marad annak, amit elérhetünk." Magamat idézem a kiállítás katalógusából, mert ez a mondat folytatás nélkül maradt, hiszen a bevezető nem arra való, hogy részletekbe menően bíráljon, elemezzen. A sommás fogalmazás most igazolásra vár. Valóban: arról van szó, hogy többet vártunk ettől a kiállítástól. Művészeink egy része még mindig tartózkodva küldi alkotásai javát vidéki kiállításra, s nincs tisztában azzal, hogy Miskolc mit jelent, és mit jelenthet még a jövőben művészetünk számára. Vegyük végre tudomásul: egy ország és még nagyobb távlatokban: közös gondú világrészek ügyéről van szó, melyben nem városok lakóinak száma a mérték, hanem egyesegyedül az: el tudják-e mondani művészeink a mát, melynek itt és most részesei vagyunk. Ne takargassuk: ez a város évi százezer forintot áldoz csak megbízásokra, s még ezen kívül komoly díjazásokra, jelen esetben is tízre, kiállítások rendezésére, nem is beszélve a megyéről, s az állami vásárlási keretről. Ez azt jelenti, hogy nem kell mezítlábaskodni, nem kell vásári festővé zülleni, nem kell megalkudni. Az is bizonyos, hogy a mai kifejezésformáért meg kell küzdeni. Az értelem hamar alkalmazkodik az újhoz, de a testibb beágyazottságú, elementárisabb, szomatikusabb látóérzék nehezebben. Amit filozófiában vagy éppen regényben elfogadtunk, az ellen még színben, vonalban, művészi formában tiltakozhatnak sejtjeink.

Nos, ha ezt mondjuk: „munkásságé a jövő", mint ahogy énekli is a rádió nap mint nap, ha ugyanezzel a gondolattal színben, térben, alakban találkozunk, meghökkenünk — pedig Feledy Gyula „Munka után" című képe pontosan ezt mondja, képben. Bányász, a vállán kislánnyal, kezében bányászlámpával mutatva előre a fényt, — ha tematikusan vesszük. Ha színben: barnák, sárgák emberséges melege árad belőle. Ha formáját tekintjük: nagy, erős, merev foltok biztonságot példázón a bányász képében, s kisebb, lágyabb, világosabb, játékosabb síkokban, formákban a gyermeket, a jövőt. Statikus erő, lírai gyengédség kölcsönösségére épül ez a kép, s felfelé törő vonalaiban a biztató, emelő lendületre. Feledy „Figyelő"-jén ülő bányászt látunk, sárga színekbe ágyazottan. Sok elemét hozta át Feledy grafikai megoldásainak, különösen a felvázolás vonalas játékát. Ez a fajta láttatás a kép születésének mozzanatait őrzi, azt a pillanatot, amikor a szerkezetből kibomlik a kész forma. Nem mondja ki a végleges igent, még ott érezzük a körözö ecsetet, de a körök és szögek már szigorú törvényszerűséggel találkoznak, s felsejlik mélyükről a testet öltött szerkezet, az alak, a figyelve ülő ember. Az alakulás izgalma, a kibontakozás sejtelmes öröme járja át a képet, sárgáiban, sötétjeiben pedig a fény, az életesség beszédessége. Ne haragudjék az olvasó, hogy bírálatunk közben a látásra is felhívjuk figyelmét. Feledy bizonyosan újat jelent az elkényelmesedett szem számára, szoktatni kell hozzá. Ugyanakkor Feledy sem veszi rossz néven, ha megmondjuk, hogy a bányásza kezében tartott lámpát egyszerűbben, áttekinthetőbben oldottuk volna meg, nem azért, hogy jobban hasonlítson a bányászlámpákhoz, hanem, hogy világosabban egészítse ki a kép egészének konstrukcióját.

Erénye a világos megépítés. Orosz Jánosnak, ennek a fiatal, egyéni vonású, figyelemreméltó festőnek. Somos Miklóssal együtt mintha kemény fából faragná embereit, s mintha végtelen nyugalom járná át képeit. Önmagában persze a nyugalom nem jelent semmit, de, ha onnan indulunk ki, hogy ez a nyugalom, a kép önnön törvényeiből támad, s egyesülve biztonsággal, erővel, kifejezése tárgyául éppen dolgozókat választva, — akkor nyilvánvaló, hogy itt a piktúra nem a tárgynak, valóságnak alárendelt eszköze, és teremt olyan képi valóságot, melynek hitele feltétlenül annyi, mint ennek megfelelően a tárgyi valóságnak. Egyetlen olyan táj nincs, mint Orosz Jánosé, sárga éggel, égetett vörös hegyekkel, sötétbarna fákkal. Mégis,

Borsodi Szemle 1962. 6 szám

A falu és a város közötti különbség felszámolásának az alapja — a távlatot látva az SZKP XXII. kongresszusának alapján — a mezőgazdasági termelés magasfokú gépesítése úgy a növénytermelésben, mint az állattenyésztésben, ami a munka termelékenységét sokszorosan emeli. Ez nagyon fontos az iparral szembeni lemaradás behozásához. A falu városi jellegű fejlődésében nagy szerepet játszik majd az agráripari egyesülések fejlődése. „A gazdasági célszerűséghez mérten — állapítja meg az SZKP programja — fokozatosan kialakulnak az agráripari egyesülések, amelyekben a mezőgazdaság szervesen összekapcsolódik termékeinek ipari feldolgozásával, a mezőgazdasági és az ipari vállalatok ésszerű szakosítása és kooperációja alapján."

A kommunizmus anyagi és műszaki alapjainak megteremtése gyorsítja a különbség felszámolását, a későbbi időszakban meg is szünteti azt. Nélkülözhetetlen része e folyamatnak, szinte alapvető célja a falu városiasodásának a közművesítés, a kommunális igények kielégítése, a kulturális és az egészségügyi ellátás fokozása. A szocialista országok falvai előtt általában az a perspektíva áll, amit az SZKP programja a következőkben tár elénk: „A kolhozközségek és falvak fokozatosan városi jellegű, nagyobb lakott helyekké alakulnak át, összkomfortos lakóházakkal, közművekkel, szolgáltató vállalatokkal, kulturális és egészségügyi intézményekkel. Végeredményben a kulturális és közszolgáltatási életfeltételeket tekintve, a falusi lakosság a városi lakossághoz hasonul."

A mezőgazdaság szocialista átszervezésével már ráléptünk a magasabb eredményeket biztosító szocialista gazdálkodás útjára. Kialakul az egységes szövetkezeti szocialista paraszti osztály. A következő láncszem az új magyar falu kialakítása, benne az ember otthonának szebbététele. Ennek jórésze a szocializmus fejlettebb szakaszában, vagy a kommunizmus idején valósul meg. Megvalósításáért azonban már ma munkálkodnunk kell, hiszen korunk jelszava: mindent az emberért, az ember boldogulásáért.

Cigánykovácsok Miskolcon a XVIII. században

Városunkban a cigányok egy része a XVIII. században, kovácsmunkával kereste kenyerét. Készítettek léc- és zsindelyszöget, fúrót, rézcsengőket, csizmapatkót, s nem egyszer panaszkodtak ellenük a kovács- vagy lakatosmesterek, hogy kenyerüket is elveszik. 1740-ben a Miskolcon lakó lakatos céhbeli mesterek a városhoz folyamodtak, hogy az ittlakó cigányok csak saját sátrukban dolgozhassanak, s nékik a piacon a csizmapatkolást tiltsák meg. (M. Állt. Lt. 174. Jkv. 770. p.) Miután sok tűzkár származott abból, hogy a cigányok a városban dolgoztak, a tanács 1746-ban elrendeli, hogy a városon kívül lakjanak. „Télre pediglen ha az Városon benn akarnak lakni; az Földes Uraik nékiek alkalmas házakat csináltassanak, és azokban lakjanak. Nem különben az Fazekasok is magok edenyeiket kívül az Városon égessék." (M. Áll. Lt. 1746. Jkv. 283.) 1755-ben Oláh Pesta feleségével Pundi Ilonával, minden ok nélkül Kálló Dániel feleségét, Dani Sárát és Ivók István feleségét becstelen szókkal illette „Annakokáért Oláh Pesta, mint hogy a Czigányok között úgy is *bíróságot* viselt... ezen Bíróságnak tisztitől megfosztatik, Felesége pedig ezen Nemes Városnak bé vött Szokása szerint Huszonnégy korbács ütésre méltónak ítéltetik." (M. Áll. Lt. 1752. Jkv. 678.) 1763-ban az egyik tanú hallotta, hogy Bagosi Sándor, Iványi Mátyás hitves társát becstelenítette és „azon a Funduson lakó Kovácsot" is káromolta. (M. Áll. Lt. 1763. Spec. XII. 258.) 1767-ben „Dardos Gyuri éjszakának idején Buday Mátyás cigánynak Ládáját ki nyitván és abbúl, úgy a viskójábul *egy szakinget, egy pár Ujj csizmát, Réz csengetyűt és egy darab reszelőt, több aprólékos eszközökkel edjütt* ellopván, úgy a múlt Pünkösd napokban a mások által ellopott Bárányból tudva részesülni nem irtózván", tettéért kemény büntetésre ítélték. (M. Áll. Lt. 1767. Jkv. 455.)

(B. F.)

Megkezdődött a KISZ VI. kongresszusa

Péntek reggel az Építők Rózsa Ferenc Művelődési Házának ünnepi köntösbe öltözött nagytermében megkezdődött a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség VI. kongresszusa. Nádasdi József, a KISZ központi bizottságának titkára üdvözölte a megjelenteket, majd megválasztották a kongresszus elnökségét.

A kongresszus elnökségében foglalt helyet a többi között Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, Biszku Béla, a Központi Bizottság titkára, Gáspár Sándor, az MSZMP budapesti bizottságának első titkára, Komócsin Zoltán, a Népszabadság főszerkesztője, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagjai. Ugyancsak az elnökségben foglalt helyet V. M. Duvakin, a Lenini Komszomol központi bizottságának titkára, Zbynek Vokrouhliczky, a Nemzetközi Diákszövetség elnöke és Jaime Balestas, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség főtitkárhelyettese.

Ott volt a tanácskozáson a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, a forradalmi munkás-paraszt kormánynak több tagja, a társadalmi és tömegszervezetek sok képviselője, politikai, gazdasági, kulturális életünk számos neves személyisége és a munkásmozgalom több veteránja.

Képviselteti magát a kongresszuson a Lenini Komszomol, a Bolgár Dimitrovi Kommunista Ifjúsági Szövetség, a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség, a Dán Kommunista Ifjúsági Szövetség, a Finn Demokratikus Ifjúsági Szövetség, a Francia Kommunista Ifjúsági Mozgalom, a Jugoszláv Ifjúsági Szövetség, a Lengyel Népköztársaság Falusi Ifjúsági Szövetsége, a Szocialista Ifjúsági Szövetség és a Diákszövetség, a Mongol Forradalmi Ifjúsági Szövetség, a Német Demokratikus Köztársaságból a Szabad Német Ifjúság, az Olasz Kommunista Ifjúsági Szövetség, a Szabad Osztrák Ifjúság, a Román Ifjúmunkás Szövetség, a Svéd Kommunista Ifjúsági Szövetség.

A küldöttek elfogadták a kongresszus napirendjét, ügyrendjét és megválasztották a kongresszus munkabizottságait. Ezután Méhes Lajos, a KISZ kb első titkára emelkedett szólásra, aki előterjesztette a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség központi bizottságának beszámolóját.

Méhes Lajos beszámolója

Bevezetőben hangsúlyozta, hogy büszkén valljuk magunkat a fél évszázados forradalmi hagyományok örökösének, és folytatójának. Ezt akarjuk kifejezésre juttatni azzal is, hogy tanácskozásunkat a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség VI. kongresszusának tekintjük. Majd így folytatta:

— Forró testvéri üdvözletünket küldjük a szovjet népnek, a szovjet ifjúságnak és kívánjuk, hogy a kommunista párt vezetésével újabb sikereket érjenek el a kommunizmus építésében. Testvéri üdvözletünket küldjük valamennyi szocialista ország népének és ifjúságának. Köszöntjük a kapitalista országok kommunista és haladó erőit, s a társadalmi haladásért, a békéért küzdő fiataljait.

Az ifjúság reális értékelése

Rámutatott: *őszinte törekvésünk a világ ifjúsága* — különösen a kommunista ifjúsági szervezetek — *forradalmi egységének erősítése*, de meggyőződésünk, hogy az egységet csak a marxizmus—leninizmus alapján, elvi engedmények nélkül lehet megteremteni. Baráti kezet nyújtunk mindenkinek, aki a társadalmi haladás és a béke fenntartásának sorsdöntő kérdéseiben egyetért velünk.

— A világgal, a társadalommal együtt a fiatalok is változnak, fejlődnek. Gondolkodásukat és magatartásukat a hazánk életében bekövetkezett *történelmi változások* határozzák meg. Az ifjúság fejlődésének üteméről sok vita folyik. Természetes ez, hiszen a szülők és nevelők, egész népünk látni kívánja: milyenné formálja a jelen társadalma a jövőt építő ifjúságot. Hasznosnak és szükségesnek tartjuk a vitákat, ha a valóságos problémák megértéséhez és megoldásához nyújtanak segítséget, ha felhívják a figyelmet nevelő munkánk fogyatékosságaira. De haszontalannak érezzük az olyan vitákat, amelyek mellékvágányra futnak, amelyek nem veszik figyelembe a körülményeket, s ezért hibásan általánosítanak, vagy végletes megállapításokat tesznek. Tudjuk, hogy a viták egy részét nem lehet lezárni, mivel a nevelés állandó folyamat. Amíg fiatalok lesznek, mindig vitatkozni lehet és vitatkozni is kell fejlődésük ellentmondásairól. De úgy tartjuk, ma *már van lehetőségünk arra, hogy az ifjúságról reálisabb, a jó és rossz tulajdonságok helyes összevetésén alapuló értékelést adjunk.*

— *Ifjúságunk a társadalom elválaszthatatlan része*, hibái és erényei sohasem önmagukban, hanem mindig a társadalom életében gyökereznek. A felnövekvő nemzedék nevelése nem »zárt lombikban« megy végbe — ahol csak gondosan megszűrt hatások érik —, hanem a *társadalmi élet mindennapi valóságában.*

— Minden kor ifjúsága más úton jut el a haladó eszmékhez, más körülmények között él és fejlődik. A mai fiatalok már a felszabadulás után nőttek fel. Számukra a *szocializmus természetes életforma*, nincs mögöttük az új társadalomért vívott harcok személyes élménye. *Nem tudatos bennük a múlt ismerete, ezért sokszor túlzott követelésekkel lépnek fel.*

— Aki az ifjúság tényleges problémáinak feltárására vállalkozik, annak azt is meg kell értenie, hogy ifjúságunk problémái nem generációs, hanem társadalmi problémák, *a harc nem öregek és fiatalok, hanem a régi és az új között folyik!* A mai generáció erényei a fejlődő szocializmus és az ifjú kor szép és lelkesítő tulajdonságaiból; hibái a még örökségben ránk maradt burzsoá maradványokból s a minden kor ifjúságára jellemző fogyatékosságokból, az élettapasztalatok hiányából adódnak. *Vágjuk le a vadhajtásokat, de úgy, hogy közben ne irtsuk ki az újat, a fejlődő szocialista jellemvonásokat.*

— *Az ifjúság helyes megítélése* azt követeli, hogy *ne a kisebbségből, hanem a többségből ítéljünk.* Ugyanaz legyen a fiatalok elbírálásánál is a mérce, amit pártunk politikája minden ember megítélése alapjává tett: mit tesz a gyakorlatban, hogyan él és dolgozik, hogyan teljesíti kötelességeit, hogyan szolgálja a szocializmus teljes felépítésének ügyét!

A népgazdaság szolgálatában

— Népgazdaságunk eredményeiben, az életszínvonal növekedésében mindenütt megtalálható az ifjúság munkája is. Előző kongresszusunkon vállaltuk, hogy szorgalmas munkával részt veszünk második ötéves tervünk feladatainak végrehajtásában. Ifjúságunk többsége *teljesítette a vállalást.*

— A jövőben — még inkább, mint eddig — szükséges, hogy *a KISZ mozgósítsa az egész magyar ifjúságot a népgazdaság előtt álló legfontosabb feladatok megoldására.* Második és harmadik ötéves tervünk megvalósításában döntő a *termelékenység emelése.* Ezért a jövőben állítsuk jobban e cél elérésének szolgálatába a KISZ termelést segítő tevékenységét. A termelékenységgel szorosan összefügg a *gazdaságosság.* A KISZ takarékossági mozgalmára ezért a jövőben még nagyobb feladatok várnak. Javasoljuk, hogy a *következő öt évben újabb három milliárd értékű anyagot, energiát, szerszámot takarítsunk meg a népgazdaságnak.*

— A KISZ termelési mozgalmai — amelyek a mezőgazdaságban általánosan kibontakozó szocialista munkaverseny első hajtásai — bizonyítják, hogy *fiataljaink, ifjúsági kollektíváink a mezőgazdaságban is képesek kiemelkedő termelési eredmények elérésére.*

— Nem kevés a feladat, amit az ipari és mezőgazdasági termelő munka segítésében ifjúságunk nevében vállalunk. De vállaljuk, mert *meggyőződésünk, hogy ifjúságunk jobb munkával segítheti legeredményesebben a szocializmus teljes felépítését.*

„Tanuló nemzet"

— Az elmúlt években itthon és külföldön egyre gyakrabban hallani, hogy »*tanuló nemzet*« lettünk. Mint minden általánosításban, ebben is van némi túlzás, de kétségtelen, szocialista rendszerünk egyik legnagyobb vívmánya, hogy minden magyar állampolgárnak lehetőséget adott a tanuláshoz. Az általános iskolát végzett fiatalok 80 százaléka tanul tovább közép- és szakmunkásképző iskolákban, s az elmúlt négy-öt évben 72 százalékkal emelkedett a nappali tagozaton a főiskolások és egyetemisták száma. Ezen kívül több mint 300 000 fiatal használja fel szabad idejének többségét általános és szakmai ismereteinek gyarapítására. Közülük 184 000-en tanulnak a dolgozók általános és középiskoláiban, az egyetemek esti és levelező tagozatain, egyharmaddal többen, mint négy évvel ezelőtt. Jól mutatja a fejlődést, hogy 1960 óta 11,4 százalékról 3,6 százalékra csökkent azoknak a KISZ-tagoknak a száma, akik nem végezték el az általános iskola 8. osztályát.

— Egyelőre még *kedvezőtlenül befolyásolja a szakmatanulást és a pályaválasztást, hogy a szakmunkásképző iskola elvégzését nem számítják be a középiskolai továbbtanulásnál.* Ezért mind a népgazdaság, mind a szakmunkástanuló fiatalok érdekében szükségesnek tartjuk, hogy *a szakmunkásképző iskola elvégzése után a tovább tanulni szándékozók két év alatt megszerezhessék az érettségi bizonyítványt.*

— A KISZ fontos politikai feladata, hogy *fokozott segítséget nyújtson a fiatalok pályaválasztásához.* Érjük el, hogy *az általános iskolát végzett fiatalok mintegy 50 százaléka a szakmunkás pályát válassza élethivatásul.* Vállaljunk védnökséget a fiatalok mezőgazdasági szakmai képzése és a mezőgazdasági tanulóképzés felett.

— Pártunk VIII. kongresszusának határozata alapján *megszűnt a tanuló ifjúság származás szerinti megkülönböztetése.* Az egyetemi felvétel alapjává még inkább a tehetség, a középiskolai felkészültség vált. Nem hallgathatjuk el azonban annak a sok ezer diáknak a véleményét, aki hiányolja, hogy a felvételeknél — az említett előnyök mellett — jelenleg még nem méltányolják eléggé az erkölcsi, politikai magatartást. KISZ-szervezeteink azzal tehetik még igazságosabbá a felvételt, ha egyrészt segítenek a tehetséges, példás magatartású, de éppen a körülmények miatt esetleg hátrányosabb helyzetben levő tanulóknak, másrészt, ha a nevelő testületeknek adott igazságos értékelésükkel hozzájárulnak ahhoz, hogy a felvételi bizottság elé kerülő véleményezés minél alaposabb, körültekintőbb legyen.

Szocialista erkölcs

— Ifjúsági szövetségünk hivatása, hogy *egész tevékenységével a fiatalok szocialista világnézetének, erkölcsének és ízlésének formálásán munkálkodjék.*

— Pártunk helyes politikájának eredményeként *egyre javulnak nevelőmunkánk feltételei.* A fiatalok őszintén elmondják problémáikat, szenvedélyesen vitatkoznak, mindent tudni szeretnének, ezért minden érdekli őket. *Kötelességünk, hogy lehetőséget teremtsünk minden fiatal számára marxista ismereteinek gyarapításához, az élet új jelenségeinek megértéséhez.*

— Kulturális nevelőmunkánk hivatása, hogy a tudomány, a művészet hatását kiterjessze a fiatalok nagy tömegeire; felkészítse őket a sok oldalról érkező művészeti, esztétikai hatások értékelésére, és segítséget nyújtson ahhoz, hogy *a benyomások és tapasztalatok marxista—leninista világnézetté, szocialista erkölccsé és ízléssé érjenek.*

Méhes Lajos hangsúlyozta: *a kommunista erkölcs formálásának legfontosabb színtere a munkahely.* KISZ-szervezeteink harcoljanak mindenütt azért, hogy *csakis a pontos, lelkiismeretes munkának legyen becsülete.* A hanyag, felelőtlen munkát végzők ne érezhessék jól magukat, érvényesüljön mindenütt a szigorú felelősségrevonás. A jövedelem nagyságát mindenütt a végzett munka mennyisége és minősége határozza meg.

— A szocialista erkölcs egyik alappillére *a nép tulajdonának tisztelete és megbecsülése.* A kommunista erkölcs formálásának másik jelentős területe a közéleti tevékenység, a fiatalok bevonása az aktív politikai, társadalmi cselekvés áramkörébe.

— Ifjúsági szövetségünk *a nemes és igaz emberi, képmutatástól mentes, őszinte kapcsolatokra* törekszik a fiatalok személyes viszonyában is. A fiatalok személyes kapcsolata, de különösen a nemek viszonya élénken foglalkoztatja közvéleményünket. A viták egyik gyakori hibája, hogy negatívnak értékeli a fiatalok pozitív, vagy alapjában pozitív tulajdonságait is, mint például az *őszinteséget, szenvedélyes kritikai hajlamot, a szavak és a tettek egységének megkövetelését* az emberek közötti kapcsolatban, *a szertartásosság és a feszesség elvetését.* Ezeket a tulajdonságokat *bátorítani* és nem visszaszorítani kell, mert alapját képezhetik a legnemesebb emberi tulajdonságoknak.

— Az érdeklődés előterében áll a *szerelemerkölcs* is. Nem értünk egyet azokkal, akik a nemi élet morálját az egész erkölcs központi kérdésének fogják fel, de jogosnak tartjuk azt az érdeklődést amely azt mutatja, hogy egyre többen akarják életük ilyen természetű problémáit is a szocialista erkölcs szerint rendezni. Az egész életre szóló házasságot, a megalapozott családi életet tartjuk követendőnek, és figyelmeztető jelnek véljük, hogy a fiatalok körében sok a válás, s hogy az utóbbi években csökkent a gyermekszületések száma. *Nem értünk egyet azokkal a fiatal házasokkal, akik bár jó körülmények között élnek, saját kényelmük érdekében mégis megfosztják magukat a legnagyobb örömtől, a gyermektől.*

Színes, vonzó mozgalom

— A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezeti élete és tömegbefolyása előző kongresszusunk óta egészségesen fejlődött. KISZ-szervezeteink mindenütt megtalálhatók, ahol fiatalok élnek, dolgoznak és tanulnak, akcióinkban pedig a szervezeten kívüli fiatalok tízezrei is színesen részt vesznek. Taglétszámunk az elmúlt négy év alatt 50 százalékkal növekedett. Az alapszervezetek száma több mint 22 000, a KISZ-tagok száma *több mint 800 000.* Ifjúsági szövetségünknek tagja a KISZ-korosztályhoz tartozó fiatalok 43 százaléka; tagságunk 44 százaléka lány és fiatalasszony. A KISZ utánpótlását nevelő Úttörőszövetségben *több mint egymillió gyermek* — a korosztály 82 százaléka — viseli a kisdobosok kék és az úttörők vörös nyakkendőjét. Az úttörőszervezet nevelő hatása ma már lényegében valamennyi általános iskolás korú gyermekre kiterjed, az úttörőcsapatok átfogják a gyermekek egész közösségi tevékenységét.

— A KISZ kommunista vonásainak erősítése továbbra is egyik fő feladata szervezeteinknek. A KISZ attól válik még inkább az ifjúság kommunista tömegszervezetévé, ha *a párt politikáját mind jobban érvényesíti gyakorlati tevékenységében,* ha olyan szervezeti életet él, amelyben *a fiatalok kommunistává fejlődnek,* ha a szervezetek és a vezetők egész tevékenységét a kommunista munkastílus elvei vezérlik. Továbbra is arra kell törekednünk, hogy a KISZ-szervezetek *a magyar ifjúság többségének kedvelt, vonzó szervezetei legyenek, amelyek képesek az ifjúság tömegeinek érdekében az ifjúság tömegeivel együtt tevékenykedni a szocializmus teljes felépítéséért.* Minden KISZ-szervezetnek törekednie kell arra, hogy feladatait *színes, érdekes, vonzó formában* oldja meg, hogy tevékenysége kielégítse a fiatalok igényeit.

— Továbbra is feladatunk, hogy *fejlesszük az ifjúság sportolási kedvét,* mozgósítsuk a fiatalokat, s különös gonddal foglalkozzunk a *honvédelmi sportok* népszerűsítésével. Ifjúsági szövetségünk minden szinten serkentse a sporttal foglalkozó szerveket, hogy gyorsabb ütemben fejlesszék a tömegsportok feltételeit, de saját erőnkkel is járuljunk hozzá a lehetőségek bővítéséhez.

— Ifjúsági szövetségünk tevékenységében továbbra is szükség van olyan keretre, amely rendszerbe foglalja a KISZ sok irányú akcióit, nagyobb önállóságot és öntevékenységet biztosít az alapszervezeteknek. Az *Ifjúság a szocializmusért* mozgalom eddig is egységes keretbe foglalta az ifjú kommunisták és a szervezeten kívüli fiatalok nagy tömegeinek alkotó munkáját, tanulását, kulturális és sporttevékenységét. A több éves tapasztalatok birtokában *a következő években fejlesszük tovább az Ifjúság a szocializmusért mozgalmat.*

Befejezésül Méhes Lajos hangsúlyozta: *eredményeink fő forrása volt és marad, hogy közvetlenül a párt irányítja a KISZ-t.* Ifjúsági szövetségünk tettekkel bizonyította, hogy érti a párt eszméit, politikáját és mindennapi tevékenységében igyekszik helyesen felhasználni azt. Dolgozzunk úgy, hogy *továbbra is pártunk, egész társadalmunk és a világ haladó ifjúságának bizalmát élvezhessük.* Dolgozzunk úgy, hogy határozatainak sikeres végrehajtásának első eredményeiről már a közeljövőben, népünk és ifjúságunk nagy nemzeti ünnepén, felszabadulásunk 20. évfordulóján jelentést tehessünk.

A kongresszus vitája

A KISZ központi revíziós bizottságának jelentését *Boér Jenő*, a revíziós bizottság elnöke terjesztette elő. Ezután megkezdődött a *vita* a központi bizottság beszámolója, a revíziós bizottság jelentése és a szervezeti szabályzat módosításának, valamint a kongresszus akcióprogramjának előzőleg frásban kiadott tervezete fölött.

Elsőként *Venczel* János Veszprém, majd *Álló* Miklós Baranya megyei küldött szólalt fel. Az ebédszünet után, a délutáni tanácskozáson az elnökségben foglaltak helyet *Brutyó* János, a SZOT főtitkára, *Czinege* Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter és *Ilku* Pál művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagjai is. *Hérics* Lajosné Győr megyei és *Arató* András Pest megyei küldött után V. M. *Duvakin*, a Komszomol delegációjának vezetője tolmácsolta a *szovjet ifjúság testvéri üdvözletét* a kongresszus részvevőinek.

— A szovjet ifjúságot éppúgy, mint az egész szovjet népet *az igaz barátság, a testvéri érzés* szálai fűzik a magyar néphez, a magyar ifjúsághoz — mondotta. — Ezek az *őszinte érzések* mindinkább kibontakoznak napjainkban, amikor a szovjet és a magyar nép — kommunista pártjaik vezetésével — vállvetve harcol a közös célért, a kommunizmusért.

Felolvasta *a Komszomol központi bizottságának üdvözletét*, amely a többi között hangsúlyozza: a Komszomol központi bizottsága *új sikereket* kíván a KISZ-nek és az egész magyar ifjúságnak, a Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. kongresszusa határozatainak valóraváltásában. *Munkálkodjanak továbbra is hazájuk javára, a magyar nép és az ifjú nemzedék boldogabb jövőjéért.*

A továbbiakban *Főcze* Lajos budapesti, *Réti* Jenő Győr-Sopron megyei és *Marosits* Magdolna Zala megyei küldött szólalt fel. A *Nemzetközi Diákszövetség* vezetőségének és sokmilliós tagságának üdvözletét Zbynek *Vokrouhliczky*, a Nemzetközi Diákszövetség elnöke tolmácsolta. *Szabó* Ferenc, a Magyar Úttörő Szövetség országos elnökségének titkára *az úttörőmozgalom tevékenységéről* számolt be a KISZ VI. kongresszusának.

Sólyom József Borsod megyei küldött után J. *Balestas*, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség főtitkárhelyettese a DIVSZ nevében kívánt sikereket a magyar fiataloknak. *Horváth* György, a kislángi Béke Tsz elnöke és *Szabó* Borbála, a Tisza Cipőgyár szocialista brigád-vezetője szólalt fel, majd *Kéri* György főhadnagy a néphadseregben folyó nevelőmunkáról beszélt.

A kongresszus késő délutáni és esti ülésén több hazai küldött és a KISZ külföldi testvérszervezeteinek számos képviselője szólalt fel.

A kongresszus *ma folytatja munkáját.*

AJÁNDÉK
AZ EGÉSZ
CSALÁDNAK
OTP-HITELLEVÉLRE
NAGYÍTÓGÉP
AXOMAT 4x4 cm-es, félautomata 1900,— Ft
OPEMUS 4x4 cm-es 1400,— Ft
OPEMUS 6x6 cm-es 1800,— Ft

Művészek vidéken

A VIII. miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Miskolc város felszabadulásának 20. évfordulóján nyílt meg a VIII. országos képzőművészeti kiállítás.

Ebben az évben a legújabb képzőművészeti termés bemutatására, az úgynevezett *országos* megmozdulásokra elsősorban *vidéken* került sor. A Téli Tárlat — *Székesfehérvárott*, a Balatoni Nyári Tárlat — *Keszthelyen, Veszprémben*, a szabadtéri játékok alkalmával kiállítás *Szegeden*, a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat — *Hódmezővásárhelyen*.

A miskolci kiállítás országos felhívással indult. Több száz kép és szobor beküldésével válaszoltak rá budapestiek, miskolciak és az ország más vidékén élő művészeink. Így természetes, hogy a kiállítás összképe nem mutat tájhoz kapcsolódást, olyan, mint általában minden ilyen jellegű képzőművészeti megmozdulás.

Hallatlan erőfeszítéssel, a társadalmi és hivatalos szervek jó együttműködésével küzdötték le a helyhiány megoldhatatlannak tűnő nehézségeit, hogy a város kettős évfordulóját — alapításának 600. és felszabadulásának 20. évfordulóját — méltóképp megünnepeljék. Ez teszi igazán becsülendő eseménnyé a VIII. országos képzőművészeti kiállítást.

A tárlat kiemelkedő eseménye *Ferenczy Béni Fiú* című szobra. Ezért a műért önmagában is érdemes lett volna megrendezni a miskolciaknak ezt a kiállítást.

Az 1962-ben készült alkotás rokonsága az 1937-es *Miklós*, vagy az 1947-es *Játszó fiúk* című kompozíció álló alakjával kétségtelen. Mintha ezeknek a figuráknak még teljesebb, még érettebb újjáteremtésével találkoznánk. A gyengéden formált kamaszfiú alakja meggyőzően képviseli a Ferenczy Béni életművéből, a művész humánumából, alkotói tisztaságából sugárzó, erkölcsi erőt. A tapintható érzékenységgel mintázott figura megkapóan fejezi ki a serdülő kor esetlenül komoly zárkózottságát. *»Kevés olyan mű maradt, nemcsak a képzőművészetben, de a sokkal erősebben, közvetlenül az érzékekre ható zenében is, amelynek szemlélete vagy hallása szinte megszünteti a vihart az ember lelkében és valami jóleső béke érzésével valami meghatódottság száll az ember szívéből...«* — írta a művész. A találkozás ezzel a szoborral ezt a »jóleső békét« teremti meg nézőjében. És aki csak hallomásból is ismeri a művész utóbbi esztendeinek munkát akadályozó gyötrelmeit, súlyos betegségét — annak számára ez a szobor az alkotóerő csodájának is jelképévé válik.

A festmények közül elsősorban *Barcsay* Jenő két képe nyújt maradandót. Az 1950-es *Kapu* és az 1961-es *Női fej* a művész állandó újat keresésből fakadó különböző korszakainak legtisztább eredményeit mutatja. A *Kapu* — a síkban szerkesztés szigorúságának és a színek lírai hangvételének ötvözete. A későbbi *Női fej* a formák kiszámított egymásba kapcsolódásából született emberábrázolásának eredménye.

Talán ellentétes gondolatokat is szül *Domanovszky* Endre *Virágcsendélete*. A kevés színnel fogalmazott kép a színtobzódás élményét kelti. Talán festésekor is a vörös-fehér-kék villanások kontrasztja kényszerítette alkotója kezébe az ecsetet és palettát, és a képből váratlan élmény művé fogalmazódásának öröme árad.

Domanovszky hatása érződik leginkább ezen a kiállításon. *Konfárnál*, *Mustónál* a szokásos színvonalon, de *Vati József* most bemutatott képeinél a megszokott, visszafogott színkezelést hátrabbá, élénkebbé tette. Különösen a *Három lány* című képén érezzük ezt.

A miskolci képzőművészeti kiállítások és grafikai biennálék megszokott és igen megbecsült részvevője *Bernáth* Aurél. Képén a Balatonról beszél, színesen, lírikusan. A *Révfülöpi kikötő alkonyatkor* című festményén nem válik idegennné a lilák, rózsaszínek, sárgák variálása, hiszen színkultúrája és az otthonává vált vidék ismerete elhiteti velünk a valószínűtlennek ható táj, minden különös színélményét.

Vecsési Sándor, *Seres* János, *Tóth* Imre, *Bazsonyi* Arany, *Frank* Frigyes, *Vén* Emil, *Tamás* Ervin, *Novotny* E. Róbert, *Fenyő* A. Endre, *Csernó* Judit, *Dezső* József képei, *Lenkey* Zoltán, *Csohány* Kálmán, *Gacs* Gábor, *Hincz* Gyula, *Pásztor* Gábor, *Gross* Arnold, *Lukovszky* László, *Kunt* Ernő, *Czinke* Ferenc grafikái, *Kiss Nagy* András, *Nagy* Sándor, *Szebényi* Imre, *Németh* Mihály, *Kovács* Ferenc, *Marosán* László plasztikái alkotóik sok éve ismert, s becsült átlagos szintjén szerepelnek a kiállításon.

Egy — ezen a kiállításon ismételten jelentkező — problémáról szeretnék még beszélni. *»...szólhatunk rajzról, olyan műveknél is, amelyeket olajjal festettek, vagy márványból vésték. Itt a rajz többnyire elveszti önálló és független jellegét. Hangszerré válik egy nagy és gazdag orkesztrumban. Néhol erősen kihangzik a karból, néhol belefullad a sokféle hang hullámárjába. A jó karmester észreveszi: helyesen szól-e az orkesztrumban ez vagy az a hangszer. Épp így felfedezi a festményen és plasztikai műveken is a hozzáértő a rajz helyes vagy helytelen szereplését«* — írja *Lyka* Károly a most újra kiadott könyvének egyik tanulmányában. Ezen a kiállításon »helyesen szól az orkesztrumban« két grafikus festészeti szereplésénél a rajztudás elsődlegessége. Évek óta nem először találkozunk munkáikkal, és mégis mindig gondosan vigyázunk, hogy *grafikusként* (mint egy fokozattal alábbi kategória) beszéljünk róluk.

Pedig a grafika a legnagyobb mesterek életművében is egyenrangú szerepet kap. Gondoljunk *Picassóra*, vagy *Rouaultra*, *Barcsayra*, vagy *Hincz* Gyulára. Nem véletlen, hogy ezeknél a művészeknél a műfaj ilyenfajta rangsorolását nem tartjuk számon.

Feledy Gyula és *Kondor* Béla *festményeiről*, mint ennek a kiállításnak jelentős műveiről beszéltünk most. Feledy Gyula kitűnő, bonyolult technikai fogásokkal készült grafikái mellett, kiállított egy megbízásra készült festményt. A téren uralkodó figura szimbolikus erejű, a földosztás utáni új erőket jelképezi. A színek egymásutánjának ritmusa talán jobban hangsúlyozott, a figura rajzi megfogalmazása is erősebben érződik, de festőiségét, kitűnő képi szerkesztését, mondandójának meggyőző megjelenítését tagadni nem lehet.

Kondor Béla két festményén a festői megoldás, a színek kapcsolása lazább, líraibb, csak a képek mögött érezni a hallatlan nagy rajztudást. És ez nem bűn — sőt minden műnél erény. Különösen a *Bombázás* című festménynél érzékeljük, hogy milyen bravúros ötvözete ez a színnek és a grafika »bedolgozásának«, a komoly mondanivalónak és a játékos megjelenítésnek.

A miskolci VIII. országos tárlat megérte mindazt az erőfeszítést, nehézségekkel való megküzdést, amit az ezzel foglalkozó hivatalos és társadalmi szerveknek a kiállítás megrendezése jelentett.

Ritly Valéria

KISKIRÁLYNŐ

Új zenés vígjáték a Kis Színpadon

Brecht tandrámákat írt a közönség és a színjátszók okulására, a Kis Színpad háziszerzői, *Abai* Pál, ifj. *Kalmár* Tibor és *Horváth* Jenő viszont tanzenés vígjátékot szereztek a színház törzsvendégei számára. Eddig legfeljebb csak szórakoztatott az operett, s ha biztos kezű szakember rendezte, színészeit arra is rábírta, hogy összekacsintsanak a nézőkkel: nem kell bennünket komolyan venni. Mi ilyenkor megfogadtuk a rendezői instrukciót, nem vettük komolyan a cselekményt, csak arra figyeltünk, hogy a szöveg az ízlés határain belül van-e, ügyesen táncolnak-e a táncosok, s kellemes zene nyomán fakadnak-e dalra a színészek. Ennél többet alig vártunk a műfajtól. Most néhány képviselője arra kényszerítene bennünket, hogy a tanleckére is figyeljünk és mondjunk ítéletet arról: a darabbeli jó és rossz fiúk és leányok konfliktusa reális-e?

Róluk van szó ugyanis; fiatalemberekről, akik fel akarják építeni a kultúrpalotát és más ifjakról, akik nem. Pontosabban ez utóbbiak is akarják, de nem ugyanolyan okból. Az egyik csoport ismeretterjesztő előadásokat rendezne a palotában, a másik dzsessz-zenét hallgatna, luxemburgi stílusban. Mintha e kettő között áthidalhatatlan lenne az ellentét. De lám, máris bekerültünk a szerzők utcájába, és úgy tárgyaljuk e zenés bohóságot, mint valamilyen komoly darabot. Pedig erről szó sincs: olyan miniszterhelyettes, akiről ügyeskedő unokahúga csak évek múltán fedezi fel a rokonságot, olyan huligán, aki egyetlen szóra száz munkaórát ajánl fel a művelődési palota építésére — csak a Kis Színpadon létezik. Ott oldódnak meg így a dolgok, tánclépések és könnyű humor kíséretében. Igaz, a közönséget megtévesztheti az a körülmény, hogy a Kiskirálynő című darabban olyan helyzetek is vannak, melyek csaknem egyeznek a valósággal: gebines vendéglősné, aki meggazdagszik a boron és pálinkán, korrupt tisztviselő, aki jó pénzért mindent megszerez a gebines tulajnak. Ez azonban ne zavarja meg éleslátásunkat és ne higgyük el, hogy az oktató célzatú cselekményt limonádéban és málnaszörpben kell áztatni. A gebines, a kijáró, a huligán és a dzsesszbolond megtérítése még zenés darabban sem megy könnyen. Ehhez meg kell szenvedni — többek között a szerzőknek.

A könnyed darab egyébként sehol sem bántó. Néha nevetni is lehet rajta és különösen kellemes, ügyes és ötletes a zenéje, amelyet Horváth Jenő igennyel komponált meg. *Kalmár* Tibor rendezése a rutin és a jó ötletek partjai között hajózik. *Fejes* Teri ugyanolyan aranyos, mint eddig bármikor, *Kabos* László viszont már-már feléli színészi készleteit, részeg jelenetében például erősen túloz. *Alfonzó* most is komolyan megdolgozik azért, hogy egy postás figuráját eredeti humorral játssza el, *Vass* Mari pedig egyéniséget és bájt tesz hozzá előregyártott elemekből készült szerepéhez. *Misoga* László és *Erdődy* Kálmán szeretné komolyan venni a humort, a többiek azonban megelégszenek annak jelzésével, hogy a színpadon vannak. A *Futurama* gitáregyüttes, amely ötödéves műegyetemistákból áll, akkor tetszett volna igazán, ha ügyes zenélésük mellett nem tévednek a színinádya rögös útjaira.

Mellesleg: a *Kiskirálynőt* a negyedik előadáson láttuk, de a súgó hangját néha jobban hallottuk, mint a színészekét. Valóban olyan nehéz szöveg lenne ez, amelyet a premierig nem lehet megtanulni?

(g. i.)

Egy hét
BUDAPEST HANGVERSENYTERMEIBEN

CARLO ZECCHI ÉS ENRICO MAINARDI neve immár összeforrott az utóbbi időkben: karmester—szólista viszonyban éppúgy gyakran hallhatni őket, mint ahogyan talán még többször lépnek fel kamarapartnerekként. Mindkettejük kvalitásait immár közel fél évszázados, sikerekben gazdag zenei múlt szavatolja.

Mainardiról még külön is kell néhány szót ejtenünk, mivel az ő személyében századunk egyik nagy csellistaegyéniségét tisztelhetjük. Az ötvenes évek közepetáján, amikor a hozzá hasonló nagyságrendű nyugati művészek közül alig egynéhány látogatott el hozzánk — Mainardi vendégszerepléseire évenként újra meg újra számíthattunk. Aki csak részt vehetett Mainardi Bach-estjei egyikén, sohasem tud meghatottság nélkül visszaemlékezni e »zenei áldozásra«. Bach szólószonátáit Casals művészetének nagyszerű letéteményeseként interpretálta. Sokszor az volt a közönség érzése, hogy mindannyiunkat kézen fogva vezet be Bach világába s annak ellenére, hogy e világ legapróbb részleteit is pontosan ismeri, mégis az első rácsodálkozás elragadtatott élményével tárja fel előttünk szépségeit. A pedagógus Mainardiról pedig külön kellene megemlékeznünk — nála tanul vagy tanult fiatal gordonkásaink legjava....

A nagyszerű csellista egészsége az utóbbi időkben kissé megrendült és ennek nyomai produkciójában is megmutatkoznak, különösen ott, ahol a teljes fizikai »erőnlétre« van szükség. Ám a nagy művészekre jellemző attitüd, a zenével való bensőséges viszony, pontosabban: ahogyan eggyéválik a muzsikával, ahogyan végtelen érzékenységgel követi a zene belső mozdulását, a kívül álló számára alig hallható szívverését — mindez a nagy Mainardit állítja elénk. Csodálatos hangjai voltak Schumann csellóversenyében, amelyet Zecchi és az Állami Hangversenyzenekar kíséretével hallottunk tőle a Zeneakadémián. Az a lázas szaggatottság, amely különben helyenként már-már szétrepeszti a mű nagy-formáját, ezúttal valamiféle rezignált szépségnek adta át helyét. Mindjárt a főtéma megragadásában éreznünk kellett, hogy e hangokból valamiféle fájdalmas, kései líra szól hozzánk, amely csak akarja az ifjúkori láz fájdalmas gyönyörűségét, de már sohasem érheti el. A lassútétel nyugalma sem erőgyűjtés már, hanem belenyugvás a megváltozhatatlanba, menekülés a csend és a nyugalom világába. Végtére is a csellóverseny Schumann utolsó műveinek egyike...

A szonáta-est, melynek műsorán kizárólag Beethoven zongora-cselló művei szerepeltek, hasonló részletszépségekkel ajándékozott meg minden jelenlevőt. Carlo Zecchi a zongora mellett rutinos biztonsággal fejti ki saját magát. Érdekes, hogy mennyivel színesebben, izgalmasabban szólal meg keze alatt a zongora, mint a zenekar! Pedig Zecchi nem a szó általános értelmében vett virtuóz, »mindössze« jól érti a korai Beethoven nyelvét és ez a tény mintegy magától teremti meg hangszerének szép színét-hangját. Az ugyancsak F-dúrban álló, népszerű hegedű-szonáta — amelyet a »Tavaszi« melléknévvel ruháztak fel — hangján szólalt meg az op. 5 F-dúr csellószonáta Allegro-részlete. S a szintúgy korai g-moll mű lírájában megcsendült az a mély rokonság, amely Beethoven első és utolsó remekeit köti össze. A megvalósulatlan részletekért bőségesen kárpótolta a közönséget a korai Beethoven-szonáták számtalan részletszépsége.

LUKÁCS ERVIN ÉS SZEGEDI ANIKÓ az Állami Hangversenyzenekarral hétfőn a Zeneakadémián adott hangversenyt.

Kitűnő dirigensünket valóban felesleges bemutatni, hiszen egyike legtöbbet szereplő előadóművészeinknek. Minden produkcióját szinte már káprázatos technikai felkészültség és biztonság jellemzi, a zenekar minden lehetőségének maximális ismerete. A műsort indító »Tragikus nyitány« — Lendvay Kamilló műve — mintegy sűrítetten állította elénk Lukács Ervin imént említett karnagyi erényeit: a produkciót fegyelmezett jólhangzás jellemezte. Ebből a szempontból Mendelssohn »Skót-szimfóniá«-ja is támadhatatlannak bizonyult — mégis bizonyos kielégületlenséggel távoztunk.

Arról van itt szó, hogy a rendkívül bonyolult karnagyi munka egyik, meglehetős pontossággal meghatározható részét hiányoltuk. A karmester egyfelől instrukciókat ad a zenekarnak — másfelől viszont bizonyos mértékig reagál arra, ami a zenekarból felé árad. Ez alatt nemcsak azt értjük, hogy a karnagy — mint minden előadóművész — »hallgatja saját produkcióját«, hanem azt is, hogy minden elhangzott ütem az előadás pillanatában többé-kevésbé meghatározza az elkövetkezendőket. A zene élő — és minden előadás alkalmával újjászületű — organizmusa követeli meg, hogy a karmester minden instrukcióját folyvást megmérje és lemérje a megvalósulás mérlegén; és éppen ezt a lényegi mozzanatot hiányoltuk ezúttal. A Mendelssohn-szimfónia előadása így mindvégig feloldatlanul hagyta a karnagyi munka és a zenekari játék kettősségét.

Szegedi Anikó hallatlanul nehéz feladatra vállalkozott Beethoven C-dúr zongoraversenyének előadásával. A fiatal művésznő nagy tehetségének és kivételes ízlésének köszönhetően mindvégig lebilincselő produkcióban volt részünk. S ezzel egyben arra is utaltunk, hogy Szegedi Anikó létre tudta hozni a zenei folyamatot magát! Eszköztára szinte már teljes mértékben készen áll: kitűnő pergőtechnikája van s nagyobbára birtokolja a zongora-virtuozitás többi elemét is. A nagy-formát sohasem egyes hangokból, hanem kisebb formai ívekből építi fel — eközben azonban minden hangja pontosan megszólal. Játéka értelmes, sőt: beszédesen szól hallgatójához. Legfeljebb a »bursikóz«-jellegű, »harapós« utolsó tétel vad humorát hiányoltuk egy kissé — ám e negatívum puszta említése is szinte már maximalizmusnak tűnik, ha felidézzük az első tétel valóban remekbesabott, izgalmas megvalósítását. Szinte meglepő, hogy mennyi elemi erejű szuggesztió van e törékeny alkatú fiatal művésznőben és — ami még inkább csodálatos — milyen rutinos biztonsággal játszik. Tavalyi produkcióihoz hasonlítva, Szegedi Anikó hatalmas lépést tett fejlődésének útján.

Pernye András

Olasz filmnapok Budapesten és Győrött

Budapestre jön Rosana Schiaffino

A magyar—olasz kulturális csereegyezmény keretében áprilisban Rómában és Milánóban tartott magyar filmnapok viszonzásaképpen olasz filmnapokat rendeznek hazánkban, Budapesten és Győrött.

A filmnapokat december 16-án, szerdán este ünnepélyesen nyitják meg a budapesti Puskin moziban Alberto *Lattuada a maffia parancsára* című filmjének bemutatójával. Másnap a Puskin mozi délutáni előadásain Mario *Monicelli Elvtársak* című filmjét játsszák. Pénteken, 18-án délután Pietro *Germi* filmje, az *Elcsábítva és elhagyatva* kerül színre, majd az esti előadáson Pier Paulo *Pasolini*. *Máté evangéliuma* című filmjét mutatják be. Szombaton a délutáni előadások műsorán ismét *A maffia parancsára* szerepel.

Győrött 19-én, 20-án és 21-én rendezik meg az olasz filmnapokat.

A filmnapok műsorán szereplő filmeket országszerte is bemutatják. Az *Elcsábítva és elhagyatva* a filmnapok után folytatólagosan műsoron marad Budapesten és Győrött, majd január elején az ország más városaiban is bemutatják. Az *Elvtársak* és *A maffia parancsára* országos bemutatója a jövő év első negyedében lesz.

A filmnapok alkalmából küldöttség érkezik hazánkba Alberto *Fioretti*, az Unitalia Film vezérigazgatójának vezetésével. Lattuada és Glauco *Pellegrini* rendező, Gabriella *Giorgelli*, az *Elvtársak* egyik főszereplője és Saro *Urzi*, az *Elcsábítva és elhagyatva* főszereplője — aki ezért az alakításáért Cannes-ban a legjobb színészi díjat kapta *Páger* Antallal megosztva — részt vesz már a filmnapok megnyitóján, míg Pier Paulo Pasolini, a *Máté evangéliuma rendezője*, Alfredo *Bini* producer és felesége, Rosana *Schiaffino* filmszár csak pénteken érkeznek Budapestre. Szombaton a küldöttség Győrbe utazik.

NAPLÓ

December 12

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem énekkara fennállásának 15. évfordulója alkalmából december 13-án, délelőtt, üzemi és egyetemi kórusok felléptével, dalos-találkozót rendez az egyetem aulájában.

#

Nino Nikolov bolgár költőnek és műfordítónak a Munka Érdemrend ezüst fokozatát nyújtotta át a szófiai magyar nagykövet koktélpartiján csütörtökön Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettes. Nikolov másfél évtizede fordít magyar műveket bolgár nyelvre. Ő tolmácsolta a többi között a bolgár közönség számára Petőfi, Vörösmarty, Illyés Gyula, Juhász Ferenc, Benjámin László verseit.

∞

Az egykori Angyalföld szülötte és ma is a XIII. kerület lakója Arató István festőművész. A szeretett peremváros elevenedik meg alkotásain. Szegeden, a Képcsarnok Vállalat kiállítótermében mutatták be 26 olajfestményét az elmúlt két esztendő termését.

✉

Turgenyev Első szerelem című műve új filmváltozatán dolgozik Henri Colpi, az ismert francia rendező. A forgatás előtt álló film női főszereplője Marina Vlady lesz.

Aleksandra Slaska színművésznő és Waclaw K. Grabovski, a Film Polski egyik vezetője pénteken elutazott Budapestről. A lengyel vendégek az Egy nő a hajón című film díszbemutatója alkalmából jártak a magyar fővárosban.

✉

Az Iparművészeti Vállalat Gobelin-műtermében készül Hajnal Gabriella »Páva« három négyzetméteres faliszőnyege és Prepelicza Katalin »Magyarország« öt négyzetméteres kárpitja, amelyen hazánk jelentős műemléképületeit és fontos ipari létesítményeit mutatja be a textilművészet nyelvén.

✉

Az 1965-ös naptárak, melyek a hazai kereskedelmi forgalom és külkereskedelmi vállalatok részére készültek a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának kiadásában, a közeljövőben Brémában és Calcuttában részt vesznek a nemzetközi naptárversenyen és kiállításon, ahol már az előző esztendőkben több díjat nyertek.

Ø

Bartók új lemeze vezetőhelyen szerepel az amerikai komoly zeneművek lajstromán. A »Két portré« (korai lírai műve), továbbá a »Román tánc« és egy táncszvit szerepel a lemezen svájci zenekar tolmácsolásában, Ernst Ansermet vezényletével.

1965 JUN 20
1021

Az Énekek éneke grafikai átköltésben

Beszélgetés Feledy Gyulával budapesti kiállításáról

BUDAPESTEN a Dürer teremben, mint arról korábban hírt adtunk, június 9-én nyitották meg *Feledy Gyula* Miskolcon élő Munkácsy-díjas grafikusművész kiállítását. A kiállítás megnyitásakor *Kondor Béla* grafikusművész méltatta Feledy Gyula munkásságát, az eltelt másfél hét alatt pedig igen sokan keresték fel a kiállítási termet, hogy ismerkedjenek *a művész legújabb alkotásaival.* A vendégkönyvbe írt bejegyzések arról tanúskodnak, hogy a kiállított művek *nemcsak tetszést keltettek,* hanem el is gondolkoztatták az embereket, és a különböző témákat feldolgozó alkotások *termékeny gondolatsorokat* indítottak el a tárlat látogatóiban is.

Feledy Gyulát aligha kell itt bemutatnunk. Nem is feladata ennek az írásnak a fiatal művész máris nagy sikerekkel ékes pályájának méltatása, pusztán annak megemlítésére szorítkozunk, hogy *több mint egy évtizede szerepel rendszeresen országos kiállításokon, sőt nemzetközi távlatokon,* műveit ismerik Velencében, Luganoban, Moszkvában, Nyugat-Európa nagyvárosaiban, de ismerik Tokióban, Damaszkuszban és Kairóban is. Új kiállítása nem teljes, tulajdonképpen csak *a legújabb grafikai munkákból* mutat be kis válogatást. Kamarakiállítás, amely harmincnégy lapon tárja elénk a művész legújabb alkotásainak igen szép csokrát.

A kiállítás egyik darabja: Leány virággal.

A KIÁLLÍTÁS, mint már az első áttekintésnél is szembetűnik, *három nagyobb témakörre osztható,* illetve a kiállított művek így csoportosíthatók. Tárlatvezetőnk maga az illusztris művész. Vele beszélgetünk a tárlat anyagáról. (Igazán sajnálatos, hogy a képek legtöbbjét nem tudnánk a lapban reprodukálni, mert mi csak fekete-fehér ábrát adhatunk. A látott művek pedig nagy többségben színesek.)

Megállunk egy nyolc részes, illetve *nyolc darabból álló színes sorozat* előtt.

— Az itt látható munkáimnak csaknem valamennyi darabja új — mondja Feledy többek között. — A közönség a legtöbbel először itt találkozik. Ez a sorozat az *Énekek éneke* inspirációja alapján készült. Azt hiszem, ha rátekintünk a képekre, nem kell külön magyaráznom, hogy *nem illusztráció,* hanem az ebben a csodálatos versben megfogalmazott *gondolatiságot próbáltam átkölteni, a grafikai művészet nyelvére lefordítani.* Illetve, az ezzel kapcsolatos mondanivalóimat a magam formanyelvén elmondani. Ez a nyolc kép tulajdonképpen az egyik nagyobb témakör. A másik nem újság nálam, rendszeresen visszatérő témám: *a bányászélet.* Végül a harmadik nagyobb témakör *a háború és béke gondolatának* kifejezése. Ehhez a csoporthoz tartoznak a *Macska és galamb,* a *Galamb és keselyű,* és más béke-gondolatot kifejező korábbi műveimnek *újabb variációi,* valamint a négy darabból álló *láger-sorozat.* Mindezekkel, a háború szörnyűségeire irányítva a figyelmet, *a béke gondolata mellett kívánok állást foglalni,* és figyelmeztetni a sajnálatos módon *permanensen leselkedő* háborús veszélyre.

— A három témakör *ellentéteket* tükröz Az Énekek énekében megnyilvánuló lírai gazdagság, a bányászélet kiegyensúlyozottsága és a háborús veszély egymástól eltérő fogalmak, sőt egymással bizonyos fokig szembenálló gondolatok, eszmék.

— Igen, ez így van. Tudatosan törekedtem az egymás mellé állításra. *Nem pusztán játék ez az ellentétek szembeállításával.* De szükségesnek tartom, hogy figyelmeztessek mindig rá: *az élet nem egyszerű, nem egysíkú.* Amikor a szerelem kifejeződésének csodás irodalmi remekét, az Énekek énekét olvassuk, vagy annak *grafikai átköltését* látjuk, akkor sem feledkezhetünk meg a békét fenyegető veszélyről, és a kiállítás összeállításában *ezért érvényesült az ellentétesség,* illetve ezért került egymás mellé így e három témakör. Az egyes témakörökön belül is jelentkezik a kontraszt, hiszen a macska—galamb, a keselyű—galamb végeredményben szintén *a halált hozó, veszéllyé fokozódó ellentét* ábrázolása kíván lenni. Ezt a veszélyt próbáltam érzékeltetni lágerképeimen is, amelyeken *az emberek szinte szögesdrótból vannak.* Úgy érzem, hogy ezzel, a haláltábor szögesdrótjának és az embernek, az élő embernek egybevonásával nemcsak az élet és a haláltábor közötti kiáltó ellentmondást sikerült kifejeznem, hanem azt is, hogy *a háború halálra szánja, csak tábor-tölteléknek tekinti az emberiséget.*

— A bányászéletet bemutató képekről esetleg egy-két szót.

— A bányásztéma *soha nem lesz számomra idegen.* Nemcsak azért, mert bányatelepen születtem, bányászcsaládból, hanem azért, mert szeretem is ezt a témát, és a bányászokhoz tartozónak érzem magam. Az a törekvésem, hogy *a bányászélet ábrázolását ne szűk prakticista célokra használjuk fel,* hanem olyan művészeti alkotásokat teremtsek és teremtsünk, amelyeknek *légkörük van,* amelyek belülről tudják ábrázolni e nehéz, de szép munkát végző dolgozók mindennapi életét anélkül, hogy ez alkotások szokványos illusztrációkká, vagy szinte ipari jellegű dokumentációkká válnának.

*

FELEDY GYULA kiállítása valóban csak kis ízelítőt nyújt művészetéből, de mint cseppben a tenger, megmutatja azt az óriási művészi erőt, ami benne rejlik. Hisszük, hogy a budapesti kiállítás darabjait Miskolcon is látjuk, és azok a művészi elvek, amelyek a tárlat anyagában, más munkáiban és a fent vázolt beszélgetésünkben megfogalmazást nyertek, további kiváló grafikai alkotások teremtésének inspirálói, segítői, s mondhatnánk: szülői lesznek.

Benedek Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Fontos biológi

A Pécsi Orvostudományi Egyetem élettani intézetében az agyvelő kül... nek az életfolyamatok szabályozására ható szerepét vizsgálják. Ez a kísérleti téma nemcsak hazánkban kelt nagy érdeklődést, hanem szerves része a KGST programjának is.

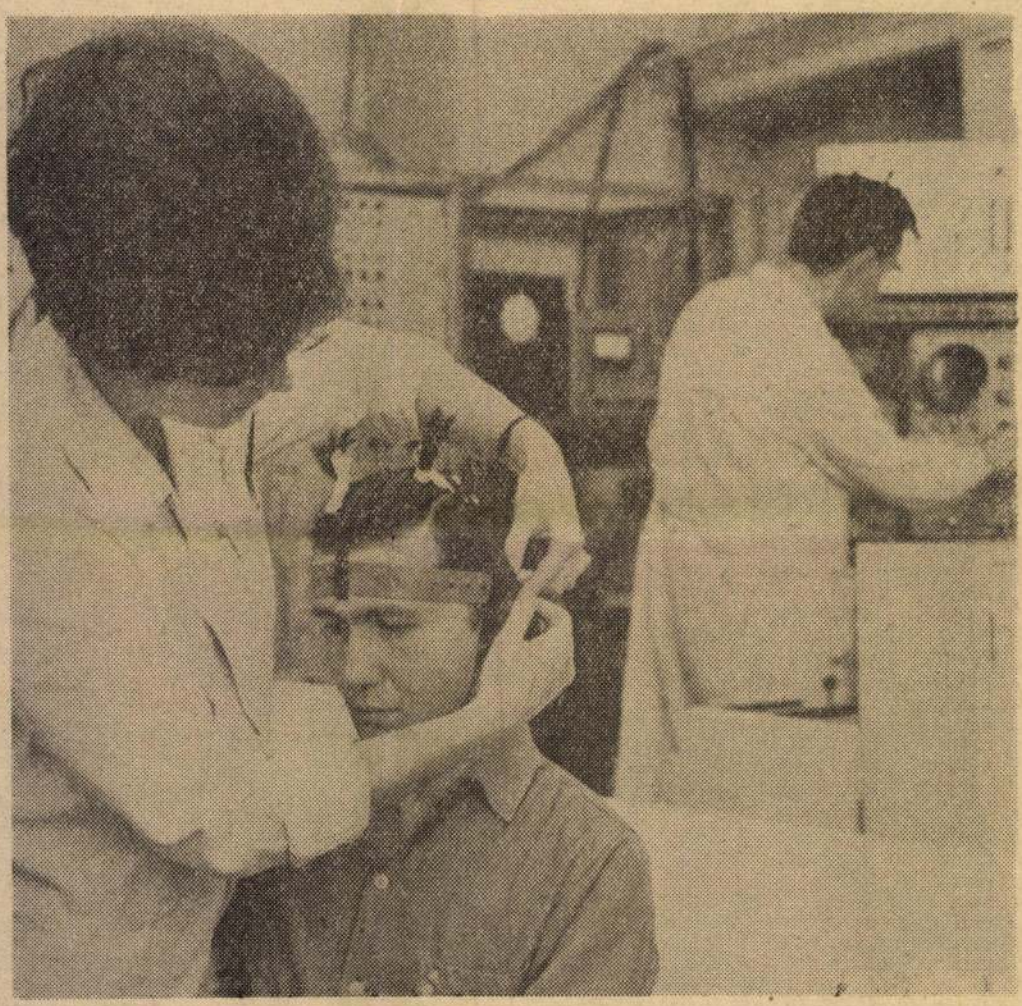

Dr. Tarján Jenőné vizsgálathoz készíti a beteget. A biológiai alkalmazásra átalakított analizátort a Központi Fizikai Kutató Intézet gyártotta, segítségével az objektív hallás vizsgálható.

Készülődés az építőtáborokba

A nyári szünetben a diákok egy része a hagyományoknak megfelelően most is építőtáborba megy. Ózdról a József Attila Gimnázium, a II. sz. gimnázium és a Közgazdasági Technikum mintegy 150 diákja vesz részt a nyári építőmunkában. A tanulók Izsákon, a Balaton mellett és a Mátéházán létesített építőtáborokban dolgoznak.

Szemle a TVK-ban

Jól halad a beruházás

A napokban üzembehelyezési szemlét tartottak a Tiszai Vegyikombinátban, melyen jelen volt dr. Keresztes Mátyás a Vegyipari Tröszt helyettes vezérigazgatója is. A bizottság munkájában részt vett a Beruházási Bank, a KÖJÁL megyei szerve, ott voltak a TVK-t építő, kivitelező vállalatok, a műtrágyagyár párt- és gazdasági vezetői.

A szemle alkalmával részletesen értékelték a beruházás helyzetét. Megállapították, hogy a beruházás 95 százaléka elkészült, az építés alatt álló karbamid üzemen kívül csupán az öntödénél van még hátra tennivaló. A bizottság tagjai a látottak alapján elmondották: megvan a lehetősége annak, hogy év végére a beruházás elérje a száz százalékos készültségi állapotot.

Segítség a magasból

Különös vendég Klementinán

Mindenütt sok gondot, a mezőgazdaságban alapos lemaradást okozott az esős időjárás. A Növényvédő állomás Klementinán és környékén tevékenykedő repülőgépes brigádjának munkáját is hetekre megbénította az esőzés. A két

nyújtottak már segítséget. Az elkövetkező hetekben, a tiszai árhullám levonulása után szúnyogirtásra vetik be a két kis gépet. Tiszaszederkény környékén permetezik majd a hullámtér bokrait, füzeseit,

A VIT tiszteletére

A Világifjúsági Találkozó tiszteletére a megye fiataljai is egymás után tesznek felajánlásokat, különböző munkavállalásokat.

Ózdon, a KISZ városi és üzemi bizottsága minden hét csütörtökén VIT-napot tart. Ezen a napon mintegy 70—80 fiatal jelenik meg különböző társadalmi munkák végzésére. Legutóbb a Béke-telep csatornáinak ásásánál, a salaktéglagyár tisztításánál segítettek sokat.

...k felajánlásukat ...ózdiak

zásban jelentősen túlteljesítették. Sikereiken felbuzdulva, de reális lehetőségeikkel számot vetve, éveleji felajánlásuk megemelését, módosítását határozták el. A termelékenységet a korábbi 1 százalék helyett másfél százalékkal növelik. Nyersvasból az év végéig 10 000 tonnával gyártanak többet előirányzatukon felül. Ezzel jelentős segítséget nyújtanak a martinüzemnek a hengermű nagyobb mennyiségű acél-ellátásához, többtermeléséhez. Ugyancsak megemelték, az eredeti tízezerről tizenötezer tonnára növelték a granulált salak előállítására vonatkozó vállalásukat, ami a cementgyárak jobb munkáját több építőanyag készítését teszi lehetővé.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 JUN 2 6.

FILM · SZÍNHÁZ · TÉVÉ · RÁDI

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

Feledy Gyula

Még emlékszem, amikor Feledy Gyula — több mint tíz éve — hazajött Lengyelországból, ahol a főiskolán kitanulta a nálunk mármár elfelejtett litográfia művészetét. Most belépve a kiállításra, a *Dürer Terembe*, első pillantásra litográfiáknak, kőrajzoknak néztem szélesen fogalmazott lapjait. Pedig ezek egy másik sokszorosító eljárással készültek: rézkarcok.

Feledy a szuverén művész jogával, bravúrosan keveri a rézkarc technikáját a rokon *aquatinta* eljárással, a mélynyomást a magasnyomással. Még linóleum alányomással is gazdagítja a lapjait. Mindezt szépen, tisztán csinálja.

Színes, több lemezről levont rézkarcokból áll a kiállítás zöme, de nemcsak a különböző színeket nyomja több lemezzel, hanem egy-egy kép felületét is kockákra, téglalapokra osztja a sok rézlap, hogy a nehéz tömegű architektonikus elosztásra alapozva, annál szabadabban, laza kötetlenséggel futhasson a karcolótű.

Az *Énekek éneke* sorozaton a rajz, az ornamens, és a szöveg egyenlő értékű síkelem. Feledy sűrűn tölti meg a papírt, tudatosan nyúl vissza a kezdeti, *horror vacui-nak* nevezett elvhez. A szimbolikus *Galamb és ragadozó* a művész másik kedvenc témavariánsa. E sorozat legszebb lapján a csempékből kirakott képet transzponálja, az egymás mellé helyezett rézlemezkockákkal, ahol a „fugán" keresztülfut a rajz. Érdekes és erőteljes még a *Láger* sorozata is.

Feledy Gyula grafikái, rézkarctechnikai tudása sohasem öncélú. Igen nagy a minden irányú átfogóképessége; az előadás virtuózitása mindig összefonódik a tartalommal, a kompozícióval, szerkezettel és a *színekkel*. A sokszorosító grafika mesterének rézkarcait — s azok foltszerű előadását — szemlélve, ez a látszólagos ellentmondó, paradox kérdés vetődött fel bennem: Miért nem fest Feledy Gyula? Vagy, ha fest, miért nem állítja ki? No és azért, a grafikát se hagyja abba.

Fóth Ernő

A művész a *Mednyánszky Teremben* rendezett festménykiállításával egységes, érett, sőt megállapodott hitelű *ensemble-lal* jelent meg, váratlanul, de csinnadratta nélkül, szerényen, mint ahogy a Studió 64 kiállításon láttuk — két ablak között, egyik legrosszabb falon — a *Földmarkoló* című, nem nagyméretű olajfestményét. A *Földmarkolót* itt is bemutatta, most már több változatban, annak a témának a gondolatát állandóan továbbfejleszti, inkább művészetének didaktikus magyarázataként. Fóth Ernő komoly, súlyos előadású valósága *gyökeresen* ellentmond a szokványnak. Egyedi tárgyát, a jelenséget mélyre hatoló általánosítással ábrázolja. Mintha valamilyen színes röntgenfelvételt készítene a dolgokról, sok mindent összevonva. Fantáziája jelentős komponense művészetének, de azt kordában tartja. Nem másodintuíció útján követi a külföldi modern törekvéseket — bár nem csukja be a szemét idegen művek, reprodukciók előtt sem.

Festésére jellemzők a sötétbarnák és a hozzájuk közelebb álló színek. Alighanem „spachtlival" fest, rusztikusan, alapos munkával, nagy anyagismerettel — de nem csinosan —, általában elkerüli a trükköket. Ennek a „vad", modern pikturának hagyományosak az eszközei.

Régebbi képein — mindössze három évről van szó — acélvázú szobrokhoz hasonló figurákat állít egy fiktív térbe. Kevésbé tetszettek szürke tónusú darabjai, annál inkább a kiállítás nagy részét elfoglaló barnák. Néhány grafikát inkább csak becsületből állított ki, úgy látszik, ez őt kevéssé érdekli. Nem egészen önálló gondolatú a *Hangszerek* című nagyobb kompozíciója, de *jó*. És legjobban tetszett a *Kompozíció I:* Fóth Ernő művészetére és erre a kiállításra leginkább jellemző — sötét tónusú — olajfestmény.

Frank János

TÁSOK

lan vitába szállni. De van más megoldás is. Egyfelől szülőföldünk, múltunk, anyanyelvünk és kultúránk közös volta realitás — másfelől mindkét oldalon jelentkezik az objektív hírszolgáltatás igénye, egyik tüneteként annak a felfogásnak, hogy az elzárkózás senkinek sem áll érdekében.

E józan meggondolást nem valamiféle spekuláció eredményezte: hajtásai általános politikánkban gyökereznek, mint ahogyan abból ered egész emigrációs politikánk is, az az újfajta szemlélet, amely alkotó módon közelíti meg viszonyunkat a kinti magyarokkal.

Közismert, hogy hazánk nemzetközi tekintélye az elmúlt esztendőkben emelkedett. A hivatalos és nemhivatalos közvéleményben kimutatható változás a külföldön élő magyarok leírt vagy kimondott érzéseiben és véleményében tükröződik, ideértve egyes emigrációs orgánumok figyelmet keltő megnyilatkozásait is. Meggyorsította ezt a folyamatot, hogy az elmúlt néhány évben a tőkés országokból hozzánk áramló százezrekkel együtt emigrációs magyarok tíz- és tízezrei is ellátogattak Magyarországra. Ez a tény nemcsak a régi haza iránti rokonszenvük fokozódását, hanem azt is eredményezte, hogy új hazájukban visszatérve széles körben lettek szavahihető hírnökei az itthoni valóságnak.

A kint élő magyarság számunkra olyan örvendetesen növekvő figyelme és együttérzése, a gyümölcsöző kapcsolatok kölcsönös és sokirányú kiterjesztése igazolta és napról napra igazolja azt a már régen egybehangzó itthoni véleményt, hogy *nem fordítunk hátat az emigrációnak*, hanem politikai, vallási és nemzedékbeli megkülönböztetés nélkül keressük és ápoljuk kapcsolatainkat a kinti magyarok minden olyan rétegével, amely ezt jó szívvel fogadja.

Ez a szándék vonatkozik

Természetes az az igény, hogy a belső tájékoztatás színvonalának emelkedésével párhuzamosan tovább fejlesszük sajtómunkánkat általában a külföld s azon belül az emigráció irányába, lelkiismeretesen keresve gondolkodásunk és törekvésünk közös csomópontjait.

Mit tartalmaz

a Hazai Tudósítások eddig megjelent tizenegy száma? A legegyszerűbb válasz talán az, ha idenyomtatunk egy jellemző tartalomjegyzéket: — Újabb rendelkezések a magyarországi turistaforgalomról. — Budapesti beszélgetés Koller Károly londoni professzorral. — Az idei terméskilátásokról. — Eredményeink, gondjaink: A lakáskérdés. — Keresztény Békekonferenciát tartanak Budapesten. — Mi újság a Kiskunságban? — Tengerentúli szereplésre indul a Rádió gyermekkórusa. — Bemutatjuk az új nemzetközi műnyelvet, a romanidot. — Évfordulóink júliusban. — Magyar volt a világ első nődiplomatája. — Labdarúgóink és a világbajnokság. Ez történt Magyarországon (hírösszefoglaló).

Az emigrációs sajtónak szétküldött felhívásra mindössze *egy* olyan levél érkezett, amely üres gyalázkodásnak tekinthető és három olyan, amelyik politikai okokra hivatkozva, elzárkózott a kiadvány megrendelése elől. Közülük az egyik politikai feltételeket állított a szerkesztőség elé. Volt néhány olyan lap is, amely nem levélben válaszolt, hanem hasábjain indokolta, hogy miért nincs szüksége a Hazai Tudósításokra. Külföldön élő honfitársainktól számos olyan levelet kaptunk, amelyek az ilyen reakciókra hívták fel figyelmünket. Idézünk egy New York-i magyar leveléből.

— *Ez az újság pimaszságnak nevezi az Önök kezdeményezését. Tudom, hogy a főszerkesztő már Budapesten is, amikor a* (és itt megnevez egy régi pesti hetilapot. — A szerk.) *szerkesztet-*

...osi története

egyetemet lehetne kifejleszteni... Biznisz! ... Nincs önöknél valami hivatalos szerv, amelyik ebben az ügyben magamfajta kapitalistával hajlandó lenne tárgyalni?!...

Tervezők, építők, vezetők, a népgazdasági ma és holnap jegyében vívták vívják itt az anyagilag és szervezetileg feszült csatát, az alapterv-ekben álmukban sem számolhattak ilyen arányú és jelentőségű „melléktermelés"-sel amilyen a „földalatti város" jelentkezése. Túlfeszült anyagi és szervezési gondok tetejében inkább csak gúnyoros

Feledy Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1965 JUN 7

102

Feledy Gyula rézkarcai

Bemutató a Dürer-teremben

Nehéz feladat egy igazán jó művész munkáiról elmondani, hogy a látott művek miért váltják ki belőlünk azt a különös izgalmat, ami csak a jó művekkel való találkozásnál jelentkezik. Nehéz meggyőzően beszélni arról, hogy most *Feledy* Gyula műveinek bemutatóján is miért szeretnénk azt, hogy minél többen találkozzanak ezekkel a rajzokkal. Miért szeretnénk lemérni ilyenkor még azt is, hogy a teremtés örömének felfedezésével együttjáró jóleső örömet mások is hozzánk hasonlóan érzékelik-e? Azt az örömet, mikor az alkotó másfajta látásával mi is felfedezzük és elfogadjuk azt a többletet, amit a művész nekünk akar nyújtani. Amikor a látott mű élménnyé válik bennünk.

Feledy Gyula kiállításán elsődlegesen talán gondolatközlésének szubjektív ereje kap meg. Egyforma meggyőzéssel tud beszélni a Biblia szerelmi dalainak csodálatos világáról, a munka ritmussá formált átírt mozdulatairól, vagy a háború nyomasztó borzalmainak emlékéről, a világot fenyegető rémtől való félelméről.

A másik, ami ezen a kiállításon szemünkbe tűnik, a manuális biztonság, az anyag rejtett sajátosságainak állandó kutatásából fakadó szakmai tudás, a tehetség varázsának ereje. Ebből következik a szándékoltan bonyolult kompozíció magától értődő egyszerűsége is, vagy az érzelemre és értelemre hatás azonos ereje.

A kiállítás gerincét az Énekek énekének illusztrációi adják. Vonzó és hálás inspirálója lett a házasságkötési szokásokat megéneklő Sir Hásirim, ez az ókori szerelmi líra, a most bemutatott grafikai lapoknak. A test szépségének lírai dicsérete, a vágyakozó kínálkozás magával ragadó természetessége, a szerelem keresésével és megtalálásával szóló csodálatos rímek szinte áradó erővel kényszerítették a művész kezében a karcoló tűt, hogy dús növényekkel, szép női alakokkal népesítse be a lemezt. Feledy Gyula grafikai lapjain síkdíszítménnyé vált a nyolcszakaszú ének. A lapok formai elosztásukban, a dekoratív foltok hatásos, szinte rafináltan elhelyezett tér-elosztásában az idézetek betűrajzai éppúgy ornamentális díszítővé válnak, mint a gyer- emlé- gon még egy rövid tájékozta- értünk. A Vizsgyi Igazgatóság- Bőrig áznak, mire Bajára

és megázott tűzifakészlet. ujabb próbára teszi az átázott Ez az erős hullámverés kat. is, felkorbácsolja a hullámo- Marad az eső, feltámad a szél

szor idézett pomagránát. Ezek azonban csak felvillanó kiegészítői ennek a rajzzá fogalmazódott éneknek, éppúgy, mint a stilizált gallyak, ciprus, nárdusz és mandragóra idézői, vagy a szövegrészek. Önfeledt, mégis nagyon is tudatos rajzi énekké vált ez az évezredes mű szeretetéből és élvezéséből fakadó ihlet, a szőlőmetszés idejének természetébredéséről, a szerelem hajnaláról. Olyan áradóan tiszta hittel énekel itt a művész is, mint azt az őt ihlető téma is mondja: »az eső elmúlt és elment. Szép virágok láttatnak a földön; az éneklésnek ideje eljött, és a gerlicének szava hallattatik a mi földünkön«.

A kiállított munkák másik nagy inspirálója az emberiség, az éle féltése. *A háború és béke* gondolata kifejezésbeli ellentétekre — világos és sötét fényhatások szembeállítására vagy a vonalrajz és dekoratív folt egymás mellé helyezésére épülő kompozíciós fogalmazást eredményez, mint a *Galamb és ragadozó*, vagy a *Galamb és keselyű*. Másutt papírkivágásokra emlékeztető, tértől és időtől független groteszk szörnyek születnek — *A háború madara* —, vagy frizszerű, sokfigurás kompozíciókban villan fel a lágerek borzalmainak emléke, hangsúlyozottan kiemelve az élettelen gyerektestet, az őr erőszakos mindenhatóságának jellemző mozdulatát, vagy a szenvedő fejek megmeredt kiáltását.

A bemutató harmadik témaköre — amit talán Feledy Gyula eddigi munkásságában legtöbben ismertek — *a munka ábrázolása.* Gyermekkori emlékeknek és a felnőtt ember érdeklődésének ötvözetéből születtek ezek a rajzok. Emlékek mélyén élő múlt és az újra felfedezett látvány megkapó ereje kapcsolódik itt össze. Munkamozdulatok vagy bányából hazatérők bezélgetése, függőleges vagy vízszintes ritmussá alakított mozgások formálódnak képpé, ahol a bányalámpa villanása is meggyőző szerkezeti elemmé válik.

Feledy Gyulánál is lehetne persze kapcsolódásokat, vagy hatásokat kimutatni kortársakkal, vagy elődökkel — és kinél nem? —, de kiállításának ismertetésénél ez nem válik elsődleges fontosságú tényezővé. Itt egy ábrázolási felfogásban is más irányban induló, de a tanulás és főleg az önművelés hosszú iskoláját

Vannak közöttük iá- nyok is. Meglepően, bekö- tött fejjel dolgoznak. Egy brigád a Cementipari Vállal- lattól érkezett, már este le- váltották őket, de mindenki a helyén maradt. A Vas és

találó műalkotás.

(Kiküldött tudósítónk baj telefonjelentése):

Éjszaka valaki megzörge szállodai szobám ajtaját: »tanácselnök várja!« Kiugro az ágyból. Úgy beszéltük m *Farkas* László bajai tanác elnökkel, hogy minden nagyobb eseményről értesít, még éjszaka is felzörget. Mi történhetett?

— Alighanem lezárjuk az árvízvédelmi kapukat — fogad a hallban és már megyünk is. Átvágunk a Béke téren, ahol hosszú sorokban állnak a nagy tehergépkocsik.

Kapuk a védgáton

— Milyen kapukról van szó? — kérdezem tőle.

— Három kapu van a védgáton, amely a várost védi, azokat kell lezárni, ha odáig ér a víz.

A védgáton belül van Baja és a várost védi a töltés. De a töltésen kívül épült fel néhány üzem, vállalat, raktár, közvetlenül a Duna partján. Közöttük a Cementipari Vállalat, a Fatömegcikk Vállalat, az ÁFOR-telep, ott vannak a Finomposztógyár raktárai, a tárház, a Ládagyár. Ezeket fenyegeti elöntéssel a víz, mert a révőrség és a Ládagyár között feltört a buzgár. Olyan erős volt, hogy órákon belül elmoshatja a betonutat is. Ha itt most sikerül egy hirtelen emelt nyúlgáttal megállítani a vizet, akkor nem kerülnek víz alá az üzemek és a raktárak. Ha nem sikerül, akkor sürgősen be kell zárni az árvízkapukat, nehogy a városba érjen a víz.

Két ember jön, egyik cölöpöt ver a földbe, a másik pálcikával méricskél és festékkel megjelöli a cölöpöt: itt az 1000.

Az ezres vízszint. Pontosan szükséges tudni, mert 1020-ig kell emelni a gátak magasságát.

A nyíregyházi TEFU kéttonnás kocsijai hordják a homokot reggel óta. Tegnap reggel óta.

— Nem tudom, mit is mondjak róluk! — áll meg mellettem a tanácselnök. — Mennek ezek, mint a gépek, megállás nélkül. Ha nem lennének itt a nyíregyháziak, a szegediek, a szolnokiak...

A friss töltés már fél méterre magasodik. Homok van bőven, de fogytán a zsák. Húszezer zsákra van szükség csak ezen a kis szakaszon. Telefon ment Jánoshalmára, onnan kértek zsákot. Alig múlik el fél óra, megérkezik két nagy tehergépkocsi az üres zsákokkal.

Most csak győzzék tölteni! Nézem az alulról jövő fényben óriásokká nőtt embereket. Kik ezek? Egy csoport a Finomposztógyárból jött át járja végig a partot. Az 1-es árvízkapunál már 60 centiméteres zárótöltést emeltek, ezen át közlekednek a teherkocsik. Reggel felé van már, amikor int az elnök: Abba lehet hagyni! Egyelőre megszűnt a veszély. A szovjet parancsnokot keresi. Hogy köszönetet mondjon. Éppen időben érkeztek a katonák.

— Semmiség — mondja a parancsnok, egy fiatal alezredes. Már vonul is vissza a katonaság, vállán a fegyver: az ásó.

*

Kissé tovább alhattam, kifárasztott az éjszaka. De lassan beleszoktam már én is a nemalvásba. Ismét zörgetnek reggel. Most tudom, hogy ki keres: *Kránitz* István, akit »hajósfőnöknek« becéznek a Vízügyinél. Ő járja ugyanis egy nagy motorossal a megduzzadt vizeket. Vele beszéltem meg a reggeli kiruccanást.

Lefelé megyünk. A Duna medrében nem is látni, milyen nagyra duzzadt a folyó. Fák állnak sűrű sorban a partokon, de az alsó sornak csak a koronája látszik. Dunafalvánál dolgozik a hatalmas markoló, köveket rak az önüritős uszályba. Ezt is ideirányították, hátha szükség lesz rá. Mozgalmas e kikötő, innen szállítják az alsó és a felső szakaszra a homokot.

Újabb próbatétel

Szemben velünk *Dunaszekcső*. Oda tartunk. Egy ember áll a töltésen. Int, hogy lassabban jöjjünk, mert veszélyes már a motorcsónak hullámverése is. Az alsó Dunasor víz alatt áll. Eddig 84 hazat öntött el az ár.

Beszélgetek *Botz* Lajos tanácselnökkel. Ő mondja: — A túlsó partról, Dunafalváról eddig 278 család költözött hozzánk. Összesen 685 személy. Velük érkezett 2600 sertés, 307 szarvasmarha és 5500 baromfi.

Az emberek elhelyezése jó, hiszen ismerősökhöz, rokonokhoz érkezett mindenki.

Ismerősök és rokonok. Az 1926-os, az 1954-es és az 1956-os árvízkor is átjöttek azok, akik a töltés szélén laknak Dunafalván.

Ismerősök és barátok, és jobban tartják már a kapcsolatot, mint a rokonok. *A bajban ismeri meg egymást az ember.*

Mire visszafelé jövünk, már ladikon kell átkelni az egyik utcán, elmosta az ár a Dunaszekcső alatti nyúlgátat és újabb házakat kell kiüríteni

Feledi Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 11

NÉPSZABADSÁG

1027

Jegyzetek KIÁLLÍTÁSOKRÓL

A két kiállítás, amelyekről ez alkalommal beszámolunk, műfajilag is, tartalmukat, témájukat tekintve is nagyon különböznek egymástól. Feledy Gyula *Dürer Teremben* megrendezett rézkarc- és Koffán Károly *nemzeti galériabeli* fotóportré kiállításában az azonos időponton kívül legfeljebb annyi közös, hogy mindkettő valóban figyelemre méltó eseménye az utóbbi hetek egyébként is élénk képzőművészeti programjának.

Feledy Gyula

először jelentkezik önálló anyaggal a fővárosban. Első benyomásunk, hogy tartalmilag eddig is helyes irányban kereső művészete az utóbbi időben kötetlenebb, változatosabb stílusú, technikailag kifinomultabb lett. Korábbi, jó ritmusú lapjain tudatosan, olykor talán túl tudatosan hangsúlyozta a szerkesztést, figuráit sokszor szinte hideg matematikával bontotta fel mértani testekre. Azóta ezen a szükséges, de kissé iskolás fokozaton túlhaladt a fiatal művész. *Felvonóban* című, kedvenc bányatémáját idéző lapján még ott látni az erővonalakat, a mértani felépítettségre utaló tagolást, de ezek a vonalak már tartalmi okot, műfaji, hangulati, tematikai indoklást kapnak. Nem azért háromszögek, ötszögek többé, hogy szimplán kompozícióvá épüljenek, hanem hogy hangulatos képpé, a bányamunkát és a művész mondanivalóját kifejező képpé egyesüljenek. A következő képés a szintén bányásztematikájú *Beszélgetők* és *Ácsolók*, amelyek azt is mutatják, tartalmilag mennyivel súlyosabb, mennyivel erőteljesebb, hatásosabb a téma megszólaltatása, ha eltűnik a szabályokat túlzottan tiszteletben tartó szándék.

Erre különben a grafikában két lehetőség van, s Feledy mindkettőt bátran alkalmazza. Egyrészt kötetlenebbül bánik a vonalakkal, kevesebb, de változó vastagságú, értékű, sajátos ritmust teremtő vonalakat használ (s így időnként szinte bravúros hatásokat ér el a rézkarcban), másrészt a folt- és tónushatást is felveszi arzenáljába. Jól mutatja ezt *Két friz* című lapja, amelynek egyik kompozíciója vonalritmusokkal, a másik a foltvariációkkal hat anélkül, hogy bármit is vesztene a biztos kompozícióból.

A kétfajta törekvés igen jól erősíti egymást a *Láger* címet viselő ciklus egyes darabjain, a kiállítás legérettebb alkotásai azonban kétségtelenül az *Énekek énekéhez* készített illusztrációk. Ezeken kiválóan érvényesül a grafikus eddig még nem említett, fontos erénye, az elegáns, hatásos színkezelés is.

Annál zavaróbb a politikai tartalmat, nevezetesen a háború—béke ellentétét megszólaltatni kívánó néhány szimbolikus rézkarc érleletlensége. A galamb és az ólálkodó ragadozó jelképe önmagában ma már elég konvencionális ahhoz, hogy több, ráadásul naiv hatásokra törekvő, plakátszerűen grafikaellenes méretű és stílusú művön is szerepeljen.

Koffán Károly

Társak és kortársak című portrégyűjteménye mai képzőművészeink fotoművészeti galériája. S bármennyire is nehéz a Koffán által kiválasztottak szűk körébe bekerülni, egyáltalán nem lehetett irigylésre méltó: a művész olyan éles szemmel és őszintén — időnként nyers realitással — ábrázolja társait és kortársait.

S ez a legfőbb erénye ennek az intellektuális arcképcsarnoknak: a portrék páratlan emberismeretről, kifejezőerőről tanúskodnak. A be nem avatott néző is azonnal megtudja, kinek mik a szokásai, allűrjei, milyen az érzelemvilága.

De ez nem egyszerűen a fotóművész megfigyelőkészségének, emberismeretének eredménye, hanem — és ez a legmegfoghatóbb bizonyíték a fotó, mint művészet mellett — az alkotói biztonságnak, az eszközök ismeretének és jó alkalmazásának eredménye. Elsősorban a fényhatásokkal és a kompozícióval operál (a beállítások és a mértékkel használt technikai manőverek mellett) Koffán, s ezek hatása sokszorozza meg az ellesett vagy beállított lelki képek erejét. A kicsit pózból, kedves öreg bohémet kistotál planban, csaknem teljes testnagyságban fényképezi, kissé alsó perspektívából, hogy a teátrális mozdulat még hatásosabb legyen, a jól fésült, finoman arisztokratikus „társasági művészt" viszont egészen közelről, enyhe fény-árnyék ellentétekkel, hogy elegáns ráncai finomkodóan érvényesüljenek. A kamaszosan hanyag öltözetű, külsejére nem sokat adó modell nagyon is hétköznapi testtartásához rendkívül egyszerű, természetes világítást alkalmaz, az intellektuális problémákkal küszködő művész portréján viszont éles folthatásokat.

A fotoművész, Koffán Károly a képzőművészetet hagyta el az optika művészetéért. Ez a kiállítás ismét bebizonyítja, hogy egyenrangú alkotó egyénisége így is művészetünknek.

Rózsa Gyula

URH-RÁDIÓ

: A Magyar Vonósnégyes
. — 19.50: Éva. Operett-
ek. — 20.17: Zenekari
ka — 21.00: Tánczene.
0: Birkás Lilian és Jám-
ászló énekel.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Lányok, asszonyok . . . — 8.40: Könnyűzene. — 9.25: Kórusok József Attila versei-

re. —
Opere
nekari
zene.
sek. —

A TELEVÍZIÓ MŰSORA

június 21-től június 27-ig

KEDD 17.28: Hírek. — 17.35: 100 kérdés, 100 felelet. — 18.15: Forgách utca 9/a. Közvetítés a Buda-
sti Mezőgazdasági Gépalkatrész-
árból. — 18.45: Megkérdezzük . . . 18.55: Esti mese. — 19.05: A Nosz-
fiú esete Tóth Marival. Közvetí-
s a miskolci Nemzeti Színházból.
A szünetben: kb. 20.25: TV Hír-
ó. — Napi jegyzetünk. — 22.15:
V Híradó, 2. kiadás.

SZERDA 17.23: Hírek. — 17.30: Paletta. — 18.00: Élő tenger (angol kisfilmsorozat). — 18.25:
a este Kamondy László dedikál.
18.35: Zenei szótár. A képária; a
marazene. — 19.00: Földművelő
óták (a TV riportfilmje). — 19.20:
i mese. — 19.30: TV Híradó. —
50: Napi jegyzetünk. — 19.55: Van
dve táncolni? — 21.00: Csak a tü-
r görbe? Tele vízióval. Bárány
más paródiasorozata. — Kb. 22.00:
Híradó, 2. kiadás.

CSÜTÖRTÖK 9.30: 1
— 9.50: Földművelő pilóták (ismétlés). — 10.10: A három Lamberti (magyarul beszélő NDK-film, ism.). — 11.35: Élő tenger (angol kisfilmsorozat, ismétlés). — 17.58: Hírek. — 18.05: Magyar Hirdető. — 18.15: Ipar a rónaságon (riportfilm). — 18.35: Lányok, asszonyok . . . — 18.55: Telesport. — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.50: Napi jegyzetünk. — 19.55: A jövő hét műsora. — 20.05: Barangolás a kék úton (magyar kisfilm). — 20.25: Földönjáró csillagok (a Televízió világirodalmi vetélkedője. III). — Kb. 22.35: TV Híradó, 2. kiadás.

PÉNTEK 9.30: Telesport (ismétlés). — 9.45: Négy lány egy udvarban (magyar film, csak 14 éven felülieknek!). — 11.10: Barangolás a kék úton (magyar kisfilm, ismétlés). — 11.30: A jövő hét műsora.

SZOMBAT 6.33: Főzzünk okosan! — 17.00: Hírek. — 17.05: Versengő városok. Nagykanizsa—Pápa. — 19.05: Kisfilm. — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.50: Hétről hétre . . . — 20.00: Magazin. — 20.20: Nagy siker volt . . . Kenyér, szerelem, fantázia (magyarul beszélő olasz film). — 21.50: Művészportré. Vámos Ágnes és Mátrai Ferenc énekel.

VASÁRNAP 9.25: Kárpát-vidék fafaragó mesterei (az Intervízió műsora). — 10.00: Hétmérföldes kamera. —

Táncolni fogok (szovjet játékfilm). — 16.48: Magyar Hirdető. — 17.00: Nyári mezőgazdasági szakfilmműsor. — 17.45: Magyarország—Olaszország labdarúgó-mérkőzés. — 19.50: Esti mese. — 20.00: TV Híradó.

A BRATISLAVAI TV

HÉTFŐ 18.00: Szlovákia természeti szépségei. — 18.30: Riport a kelet-szlovákiai vasműből. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Egy legenda vége (tv-film). — 20.10: Tv-riport a jelenből. — 21.25: Romanticizmus és realizmus a képzőművészetben.

KEDD 9.00: Végállomás (tv-játék). — 9.15: Két film a gyermekek baleseteiről. — 9.35: Tv-érdekességek. — 18.00: Ifjúsági adás. — 20.20: Készülünk a spartakiádra. — 21.20: Táncdalok.

SZERDA 9.45: Filmhíradó. — 10.00: Katonazene. — 10.30: Ifjú szemmel. — 17.00: Ifjúsági adás. — 18.25: Rádióamatőrök versenye. — 19.00: TV Híradó. — 20.15: Tízórai látogatás (tv-játék). — 21.15: A sánta ördög. Vígopera.

CSÜTÖRTÖK 9.30: Amikor egy kislány 15 éves (szovjet film). — 11.10: Tv-érdekességek. — 11.40: Egy legenda vége (tv-film). — 15.40: A spartakiád

sport
—len
műso
20.30:
Hétk

PÉN
spart
TV
től
film
22.25

SZO
11.10
Ifjú
— 1
spar
Új
hőse

VAS
15.40
— 1
adó.
Ams

E
ENJEN
NAPRA

napszemüveg

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

NAPJAINK

1965 JUL 1

Feledy Gyula kiállítása Budapesten*

1021

Tisztelt Érdeklődők és Kollégák!

Mivel ezen a kis bemutatón katalógus nincsen, azok számára, akik nem ismerik Feledyt, néhány adatot ismertetek e hiány pótlására:

Sajószentpéteri bányászcsaládból származik, 37 éves. A krakkói Képzőművészeti Akadémiát 1952-ben végezte el. Utána a pesti Főiskolán a litográfia oktatója lett, de csak egy évig bírta az ottani időjárási viszonyokat, majd szűkebb hazájába, Miskolcra költözött családostól. Azóta is ott él. Első magyarországi kiállítása ez; eddig csak csoportos kiállításokon vett részt nálunk és külhonban. Derkovits- és Munkácsy-díjas.

Ebből a távirati életrajzból három tényt emelek most ki, némi magyarázattal.

Kezdetnek a krakkói tanulmányok jótékony hatását, a lengyel grafika *szellemét*, amelyik már fogalommá vált világszerte. Nálunk kevésbé. A bemutatott műveken keresztül megismerhető, magyar hagyományokba palántázva.

Másodszorra azt, hogy első-kiállító. Azt jelenti, hogy kevesen kísérhették figyelemmel Gyula alakulását, nem úgy, mint én, aki 13 éve barátja vagyok. Mondhatom, szívós fejlődés eredménye ez a kiállítás és az utóbbi évek termése.

Harmadszorra itt egy példa, hogy nemcsak a fővárosban lehet korszerű és jelentős művészetet művelni, hanem az úgynevezett vidéken is. Megjegyzem, Miskolcon van az ország egyetlen önálló grafikai műhelye, réznyomó és litográf felszereléssel. Nem csoda, ha az elmélyült és szabad műhelymunka lehetősége eredményes. Valamint Miskolc város az országban egyetlenül meghirdetett Grafikai Biennáléja is úttörő vállalkozás. Idén lesz immár a harmadik. Mindezek a megújhodni készülő magyar grafika igaz valószerűségei, kézbeillő szerszámai.

Végezetül megmondom vállalkozásom igazi célját: — Kérem, fogadják szeretettel a művészt és munkáját, nézzék meg a kiállítást!

Kondor Béla

*Elhangzott a budapesti Dürer Teremben rendezett kiállítás megnyitójaként.

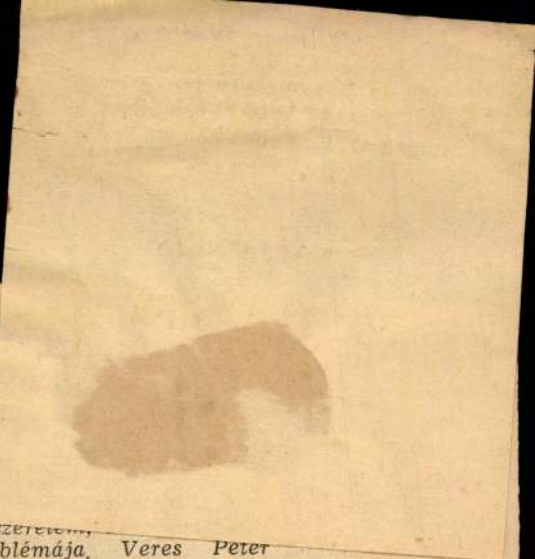

ben szervezési hiba volt az estet így megrendezni. Az ilyen fiasco aligha esz jó szolgálatot a lapnak, az irodalomnak, de Miskolc kulturális élének is. Annál is inkább elgondolkoztató ez, mert a többi irodalmi est (Veres Péteré a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolában, Czine Mihályé — Nagy Lászlóé a SZOT-ban és Zelk Zoltáné — Berda Józsefé a megyei könyvtárban) már sokkal nagyobb közönséget vonzott, nagyobb sikere volt. Magyarázható ez talán a nagy nevek varázsával, vonzásával — az előbbiek szerényebb, kevésbé reprezentatív „szereplőivel" szemben. Régi igazság, hogy „nemo est propheta in patria sua". De az irodalom — a jó irodalom — mégse értékelhető, osztályozható csak a földrajzi eredete alapján...

Nem osztályozható,

mert — és erről már szóltunk — a „Borsodi" est tartalmában, szerkesztésében, kivitelezésében semmiképpen nem marad el a hét többi előadása mögött —, de bátran mondhatjuk, hogy az ország bármely városában megrendezett hasonló műsor mögött sem. Észak-Magyarországnak nem kell szégyenkeznie más megyék előtt... Hogy csak néhány nevet említsünk „kapásból", itt élt és alkotott: Károli Gáspár (Gönc), Kazinczy Ferenc (Széphalom), Lévay József (Miskolc), itt született Dayka Gábor, Szabó Lőrinc stb. De más városok (Debrecen, Szeged, Kecskemét, Pécs) nagyszerűen tudnak gazdálkodni szellemi tőkéjükből (sok még most is abból él, azon rágódik...), Miskolc valami rosszul értelmezett szerénységből (?) még a „feltárás" kezdetén tart. (Eddig csak

egész [illegible] ténelmünkbe Elég, ha cs dolunk.) Tö bavágó" írá gyelem, törv igaz, hogy s is) a szocia se tudja m a nagytöme respektálja dés még a szerelem, gyelem problémája. Veres Péter megfogalmazása szerint 1945 után — törvényszerűen — elsősorban tagadtunk: valláserkölcsöt, polgári erkölcsöt (ma már inkább kispolgáriról beszélünk), és a negligálás után most valamiféle hiátus van, hiány, amit be kell tölteni. Az erkölcs természetesen — a tudat terméke és része — nem alakul olyan gyorsan, mint maga a társadalom. De éppen mert ezt a társadalmat tudatosan — mintegy előre — megkonstruáljuk, nem nézhetjük tétlenül az erkölcs, a tudat formálódását sem. Természetesen vannak tényezők, mozzanatok, amik spontán, beavatkozás nélkül alakulnak. Ilyennek tekinthető részben a szerelem, a szexuálerkölcs is. Ugyanakkor talán ebben van a legtöbb constans elem is, amit már ismerünk, amire építhetünk. A két nem kapcsolata, léte az ember létezése óta: tény. Korunkban vannak viszont olyan tényezők, amik a régi harmóniát feldúlták, és olyan problémák elé állította a társadalmat, amik ismeretlenek voltak eddig. Többek között például a nők helyzetének a megváltozása. Változást hozott ez a nők tudatában és a két nem kapcsolatában is. Nem mindig szerencsésen. Ma már olcsó frázisnak tűnik, hogy a nők nemcsak nyertek az emancipációval. Veres Péter konkrétan az anyaság, mint hivatás, rész-

Feledy Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

DÉLI HIRLAP

1999. DEC 29
1021

Adassék meg a választás joga

Beszélgetés Feledy Gyulával

A grafikai biennalén meghökkentette a látogatókat három tépett szélű lappal. Pedig — így mondja — nem szereti a közízlést provokálni.

Hát persze, a közönség mindig a „maga Feledy Gyuláját" szeretné látni. A virtuóz grafikust, tetszetős formavilágával, leginkább talán irodalom-központú gondolatiságával. De az is lehet, hogy csak én szeretném így látni...

Gyakran úgy viselkedünk, mint a régen volt mecénások, akik elvárták, megkövetelték a művésztől, hogy kiszolgálja ízlés-igényüket.

Persze, ha fiatal pályakezdőről volna szó, azonnal előkeresnénk a régi formulát: útkeresés. Csakhogy Feledy stiláris következetlensége nem útkeresés, hanem az alkotó alapvető szabadságjogának érvényesítése, vagy ha úgy tetszik, egy életforma vetülete. Nem csoda, nem is bűn.

Aligha fűthet feltűnési vágy olyan művészt, aki Európa szinte minden nagyobb városában kiállította már képeit, s évek óta megtisztelt vendég a tokiói biennalékon.

Másról van szó. Az új meg új élmények keresik a formát. És milyen messze vagyunk már azoktól az időktől, mikor nem volt más igény, csak a látható dolgok lefestése...

Az új út sohasem biztos út. De ha felismertük önmagunkat, míves mesterségünk, anyagformáló erejét, indulatainkat, akkor miért ne élnénk a választás korlátlan lehetőségével?

Mi ez? A krakkói akadémia szabad szellemének csapongása. Nyilván az is. Emberré és művésszé érlelő mestereinket hiába is próbálnánk megtagadni. De a természetünkön erőszakot venni méginkább nehéz. Sőt, ez már vétek.

Feledy soha nem követte el ezt a vétket. Akkor sem, amikor illett előírt kánon szerint dolgozni. Vállalta zaklatott intellektusát, tévedéseit, nem büszkén, csak úgy, amint a tényeket szokás. Megértette és megérti a jólfésülteket, akik előre megrajzolt útjuk nyomvonalait követik, — de ő nem képes erre.

Zavarják a kimondott programok, munkájáról szűk családi körben sem igen beszél. Ahhoz meg túl szemérmes, hogy a megélt sikerekről szóljon. És zavarja, ha más munkájáról kell véleményt mondania. Lengyelországból hazatérve nagyon hamar lett főiskolánkon tanársegéd, s azóta nyilván megjárta volna a felsőoktatási hierarchia lépcsőit... Nem lehet egyszerre két életformát vállalni. Ha ott marad — mert mindent teljes szívvel csinál —, jó mester válik belőle, de vajon beszélné-e a grafika nemzetközi nyelvét ilyen szinten, mint most?

Mielőtt leültünk beszélgetni, készültem Feledyből. Előregyártott szabványcímek rajzottak bennem: Nexő illusztrátora; Litográfia felsőfokon; Sajószentpétertől Indiáig; Az első Derkovits-ösztöndíjas; Picassó társaságában; stb. Minden séma „kiadott" volna egy írásocskát. De hát az életrajzi, tárgyi ismeretekre nem volt szükség. Meg aztán ez inkább a műtörténészek dolga...

GYARMATI BÉLA

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

I. évfolyam, 95. szám 1969. december 20., szombat

ÁRA: 80 FILLÉR

arab csúcs arokkóban

ai—francia tárgyalások

az Arab Liga védelmi tanácsának javaslata alapján —

a közel-keleti válság és az arab egység legfontosabb problémái.

Ezen kívül a küldöttségek javaslatot tehetnek bármely kérdés megvitatására.

A megnyitó tanácskozásra valószínűleg csak az esti órákban kerül sor, mert *Nasszer* egyiptomi elnök és *Feiszal*, Szaúd-Arábia királya délelőtt indul el Kairóból a marokkói fővárosba. *Riad* egyiptomi külügyminiszter Nasszer és Feiszal eszmecse-

Kass János fájdalmasan szép lapjain hasonlóképp gondolatok tolulnak a néző felé. A szépség megteremtésének vágya és küzdelme csillog bennük.

Pásztor Gábor és Maurer Dóra Lakner rokonaként, de önálló hanggal robban bele grafikánkba. Fiatalok mind a ketten, és mohón igyekeznek meghódítani minden jelenséget, ami szemük elé kerül, legyen az társadalmi, vagy „vegetatív", a világ történetével, avagy – ettől elválaszthatatlan – „szerves életével" összefüggő probléma.

És Raszler és Stettner. Elkötelezettek ők is. Stílusuk, rajzi nyelvük a közösség gondolatait sugallja. Raszler a forradalom lendületét és a születés s a gyász érzéseit fogalmazza meg vibráló foltjaival és vonalaival. Stettner „szálkás" lapjai a hűvös távoltartás feszültségével beszélnek korunk sebéről, Vietnamról, és állítanak emléket 1919 harcainak.

Mellettük pedig – egyenrangúként – ott sorakoznak: Feledy Gyula, Bálványos Huba, Gross Arnold, Czinke Ferenc, Gacs Gábor, Gyulai Liviusz, Major János, Reich Károly, Szántó Piroska s az idősebbek közül Ék Sándor, Szabó Vladimir, Aszódi Weil Erzsébet, Tarjáni Jenő és Varga Nándor Lajos. Művészetük gyökereit, kifejezőrendszerük alapjait keresve könnyű – ám csalóka – dolog lenne skatulyákat nyitni és beléjük gyömöszölni őket. Az efféle fiókok és dobozok azonban mindig Prokrusztész-ágyat jelentenek: keze-lába kilóg belőle annak, akit beléje szuszakoltunk. Mert mit mondunk el erről vagy arról a művészről, ha kijelentjük: stílusának jegyei innen meg innen származnak – ez Kondor Béla hatása alatt újította meg eszköztárát, amaz a népművészet forrásából merített? Az efféle stílusnyomozás aligha vezet igazi eredményre. Hiszen egyértelműen jellemezhetjük-e példának okáért Feledy Gyula művészetét azzal, ha kijelentjük, új lapjait Picasso tavalyi tárlatának tanulságai alakították? Vagy megfogalmaztuk-e Czinke Ferenc egyéniségét azzal, hogy megmutatjuk a népművészet hatását lapjain? Természetesen nem. A hatásoknál, sőt a közvetlennek mondható befolyásnál ugyanis sokkal lényegesebb az, amire a művész felhasználja a kezébe kapott eszközöket; a kompozíciók építőköveinek jelentőségét a belőlük felhúzott épület, a kifejezett gondolatok rendszere adja. Ezzel pedig – a kisebb-nagyobb vitáktól eltekintve, végső soron – nincs probléma a mai magyar grafikában. Az alkotók egyéniségük szerint társadalmunk eszméit, világunk problémáit fogalmazzák meg a rajz nyelvén, a tükrözés lenini normái szerint adva vissza munkáikon mindazt, amit ők megláttak, amit ők tapasztaltak.

A mai magyar grafika tárlatának valamennyi részvevőjével nem tudunk foglalkozni. Az ilyen, mindenre kiterjedő, átfogó elemzés ugyanis jócskán meghaladná egy kritika terjedelmét, s a krónikás akár köteteket tölthetne meg a gondolatok és megformálásuk részletes felkutatásának eredményeivel, az egyes életművek ezernyi szállal összekapcsolódó rendszerének alapos áttekintésével. Ezt a munkát most maga a tárlat végzi el, amelyet az alkotók objektív szempontok szerint elhatározott, személynek szóló meghívásával állított össze a Magyar Képzőművészek Szövetségének képgrafikai szakosztálya. A Mai magyar grafika – Kass János és dr. Solymár István által megrendezett – kiállítása így önvizsgálat és seregszemle egyszerre; s egyáltalán nem „fölösleges" önismétélés, hanem olyan felmérés, amely egyaránt szól a „szakmához" és a közönségét adó társadalomhoz, a művek s az alkotói portrék – Koffán Károly felvételei – felsorakoztatásával a személyes ismeretség közelségébe hozva grafikusainkat.

HORVÁTH GYÖRGY

a sokszorosítás technikája megszületése óta eleven bázisa ennek a művészetnek. Törvényei és lehetőségei a legközvetlenebbül befolyásolták egész fejlődését. A ma élő magyar grafikusok tábora e tekintetben is hűséges a hagyományokhoz, eleven kapcsolatot tart a könyvnyomtatással, mint a művek illusztrátora és tervezője, az író, a költő egyenrangú társa.

A tartalomról, a gondolatok világáról és az őket formába öntő kifejezőeszközök köréről tehát lehetetlen lenne külön-külön beszélni a mai magyar grafika kiállítása kapcsán. A kettő ugyanis szorosan összefügg: az egyes művészek – a maguk nyelvén – ugyanarról vallanak; egyéniségük szűrőin át- meg átformálva tükrözik a világról megfogamzó gondolatokat. És ez az, ami a magyar grafikusok táborát – bátran kijelenthetjük – közösséggé formálta, olyan egészséges egységgé, amely szervesen épül be a nagyobb közösségbe, s amelyben minden egyénnek helye és feladata van, amelyben vannak meghatározó egyéniségek és követők, – ám egyetlen ember sem akad, aki erőszakos gyámkodásával bélyeget ütne a többiekre.

A mai magyar grafika világában ilyenformán minden igazi alkotónak megvan a maga helye, a közösség befogad és magáénak vall mindenkit, aki gondolkodni, tenni és harcolni akar világunkért, életünkért és művészetünkért. Ezt a szemléletet tükrözi tárlatuk is, amelyet – nem győzzük elégszer hangsúlyozni – a mondanivaló és nem a külsőségek merev egysége kovácsol össze.

A kiállítás súlypontjait vizsgálva először – természetszerűleg – a mai magyar grafika meghatározó egyéniségeit keresi meg a látogató. Sokan vannak, s ez örvendetes dolog, mert sokaságuk erőre utal és a szüntelen megújulás zálogát jelenti. Soruk Barcsay Jenővel kezdődik, aki nemcsak rajzművészetünk mestereinek, de festészetünk kiváló egyéniségeinek is nesztora. Az ő művészetét, képeinek és rajzainak hűvös, konstruktív rendjét sokan méltatták már; és jól ismeri a közönség is, amely nemrég rendezett reprezentatív tárlatán az idős alkotó korát meghazudtolóan fiatalos – azaz forradalmi módon újuló s egyszersmind a klasszikusok magaslatára érkezett – művészetét újra „felfedezhette" magának. Barcsayt tehát nem kell bemutatni és „méltatni" sem, akárcsak művészetünk másik fiatal-öregét, Hincz Gyulát. Elegendő megjegyezni most annyit, hogy egyikük sem zárta le még életművét – s bizonyos, hogy ezután is sokat fog kapni tőlük a magyar grafika és a közönség.

A fiatalabb generáció művészete – így vagy úgy – velük függ össze, s nagyobbrészt az ő munkásságuk mélyebb tanulságaiból táplálkozva építi sajátos, formailag az elődöktől és egymástól egyaránt elütő, a felelősség közösségében azonban összefonódó útjait: Csohány Kálmáné, Kondor Béláé, Lakner Lászlóé, Kass Jánosé, Raszler Károlyé, Stettner Béláé, Pásztor Gáboré, Maurer Dóráé. És mind egy-egy utat, a világ meghódításának más és más lehetőségét jelenti. Csohány Kálmán a népballadák egyszerű nyelvét beszéli rajzain. Fájdalmas, majd bizakodó, elcsügged és küzd, hogy feltámadjon megint. Lapjain nincs egyetlen felesleges vonal. Mindennek helye és jelentősége van, beszél, kiabál, hozzánk szól valamennyi.

Kondor Béla másféle egyéniség. Küzd és vívódik. Keres és gondolkodik. Művei egymás után kelnek ki egyénisége tüzes varázslatából, hogy néhány éve szinte kovászként hozzák mozgásba egész grafikánkat.

Lakner László „ős" úttörő erejű egyéniség, aki világunk problémáival viaskodik, néven nevezve dolgait. Munkái meghökkentik a felkészületlent, merész persziflázsai azonban felvillanyozzák azt, aki nyelvüket értve közeledik hozzájuk.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 AUG 1

Feledy Gyula

Ecsetjét Bartók ihlette meg

Falfestmény a templomban

Feledy Gyula nyári „penzuma"

1021

Maga alá húzott lábakkal ül a sajószentpéteri katolikus templom áldozólépcsőjén *Feledy Gyula*. Fel, a kórusra tekinget. A szűrt fényben arról igyekszik képet kapni, hogy milyen hatású az immár kész mű.

Kint kánikula tombol, bent, a templom hajójában gondolatérlelő a csend és munkára serkentő a hűvös.

A sekrestye felől érkeztem, s azon tűnődtem, megszólíthatom-e a művészt abban a pillanatban, amidőn elemzi saját munkáját. De váratlanul hangját hallom.

— Hogy tetszik?

— Lélegzetelállítóan izgalmas. Olyan modern, hogy szinte kilép a templom falai közül.

Az orgona mögött csaknem 40 négyzetméter falfelületen a modern murális művészet új, bizonyára mások által is majd megcsodált seccója látható. A falfestmény a zene, a muzsika, az éneklés és az ebbe szőtt népi motívumok izgalmas kavalkádja, csupa mozgás, csupa lüktetés minden, a figurák és színek szinte mozgatják az élettelen falfelületet. (Bartók Béla nagyapja kántor volt a templomban, ez kínálta fel az ihlető zenei témát.)

Feledy Gyula templomban fest? — gondolom magamban, de a művész a kérdés elhangzása nélkül ad választ.

— Itt fekszik az apám a templom melletti temetőben. Ez a templom gyermekkorom sok-sok pillanatát idézi, szívesen emlékszem vissza a több mint 30 évvel ezelőtti *Demeter István* káplánra, aki ecsetismerő ember lévén, dacosan szembeszegült az eliparosodott egyházi festészettel, a pufók angyalkákkal, a mozdíthatatlan merevségű szentekkel. Tulajdonképpen egy kis szövetség ez a mostani: Demeter István, aki most espereskent dolgozik itt, arra kért, hogy készítsem el a templom kórusának festményét. A munka nemcsak lokálpatrióta serénykedést jelent, hanem előtanulmányt egy nagyobb pannóhoz. S bennem is van némi dac, ugyanis Demeter István egyházi elöljárói nem szívesen látják a templomi tárgyak képzőművészeti megújítását.

Egy pillantás körbe, s máris látszik a kettősség: a stációk lassan-lassan megújhodnak; hármat közülük Feledy Gyula festett meg, egyet *Reich Károly*, egyet pedig Demeter István. Jó nézni ezeket a képeket, mert az egyházi témát nagyon is világi tartalom hatja át. Van a templomban egy feszület, amelyet Reich Károly fia, *Reich Gábor* készített. A montázs-kereszt a műanyagokból készült képzőművészeti tárgyakra emlékeztet. Az oltár fölötti freskó jó néhány évtizeddel ezelőtt készült. Gyenge iparosmunka, miként annak tekinthető a stáció néhány giccsbe hajló képe is. A szószék nem túl ízléses aranyozása hiányos képzőművészeti hozzáértésről tanúskodik.

Amikor megérkezik a templomba Demeter István esperes, arról beszélgetünk, hogy a modern képzőművészet iránti fogékonyság hajléka lehet a templom is, hiszen vallásos tömegek még vannak, s ezeknek az ízlésorientációja nem lehet számunkra közömbös.

Mennyire igaz! Mert lám, az eliparosodott egyházi festészeten nevelkedett vallástartók hajlamosak leginkább a gyárkapuk előtti giccsek megvásárlására, a piaci fércmunkák lakásba helyezésére. Miért van ez így? Mert az elrontott, megkövesedett templomi festészet „plasztici-tását" szeretik viszontlátni a vásári holmikon.

Közben megérkezik *Csohány Kálmán* és *Lenkey Zoltán* is, s mindketten arról beszélnek, hogy ennek a templomnak képzőművészeti kettőssége harmóniabontó. Az esperes kap a szón, s kapacitálja a művészeket, hogy ki-ki egy falrészletet a saját látása, invenciója alapján fessen meg.

Idegenforgalmilag is érdekes lesz tehát a sajószentpéteri katolikus templom modern „fali tárlata". Ez az egyedi eset azt a gondolatot sugallja (a képzőművészek hajlandók az elképzelés realizálására), hogy művelődési-ház-igazgatóink is legyenek ambíciózusak és adják át falaikat e nagy kedvű, szédítő munkabírású képzőművészeknek.

Mert hogy e hajlékokban is sok a csupasz fal és a gyenge képzőművészeti munka, azt mindannyian nagyon jól tudjuk.

PÁRKÁNY LÁSZLÓ

Miskolci Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat 150 ezer forintos beruházással átalakította a Tanácsház téri húselosztó üzletet és ide költöztették a mellette levő tej- és kenyérboltot. A tej- és kenyérüzlet helyén édesség-, s kávészaküzletet nyitnak, amelyet a DÉLKER-rel közösen látnak el áruval. A DÉLKER ígérete szerint ebben a boltban egész évben kapható lesz a déligyümölcs és egyéb importált élelmiszer. A tej-, kenyérboltot a jövő héten, az édességboltot októberben nyitják meg. A Petneházy utcai lakótelepen levő fűszer-csemegeüzlet átalakítása, a fűtés korszerűsítése befejeződött, s a napokban újra kinyit az élelmiszerbolt.

ken a paprika dicsom ára

kénti ára 1,50—2 forint között váltakozik. Egyedül a kifogyóban levő zöldbab és zöldborsó drágult számottevően: az előbbi 5—6 forintba kerül, a borsó kilóját 6—8 forintért kínálják.

Tovább emelkedett a baromfi-felhozatal is. Ma reggel már a termelőszövetkezetek közül is nyolcan hoztak csirkét, tyúkot a piacra, de az árak az elmúlt héten nem változtak lényegesen: a csirke kilóját továbbra is 26—27, a tyúkét és a kakasét 18—22 forintért adják.

A gyümölcsstandokon a 6 forintos sárgadinnye mellett a hét közepén már megjelent a görödinnye is. Az utóbbiból szombatig 27 mázsát hoztak, ára kilónként 8 forint. Az őszibarack 8—14 forintba kerül, a sárgabarackért kilónként 5—8 forintot kérnek.

Iz az

Egyiptom és Jordánia után Izrael is elfogadta az amerikai javaslatot, de csak a jövő héten jutatja el Washingtonba a hivatalos választ. Nixon nagy jelentőségűnek nevezte az eseményt, de hozzátette, hogy a rendezésig még hosszú az út. Azt is közölte, hogy az USA további kezdeményezéseit összehangolja U Thant ENSZ-főtitkárral, valamint a Szovjetunió, Anglia és Franciaország kormányával.

Az izraeli kormány valamennyi tagja elfogadta az amerikai javaslatot, a szélső nacionalista Gahal párt hat minisztere csupán azt ellenezte, hogy a Biztonsági Tanács határozata alapján kezdjenek tárgyalásokat. A hat miniszter hétfőn dönt, kilép-e a kormányból.

Az amerikai javaslatnak — mint köztudomású — az a lényege, hogy

a szemben álló felek tartsanak háromhónapos teljes tűzszünetet, s közben kezdődjenek meg a közvetlen tárgyalások Jarring ENSZ-főmegbízott felügyelete mellett. Az alap a BT határozata, amely kimondja, hogy minden megszállt területet ki kell ürítenie Izraelnek.

Az arab országokban tapasztalható visszhangról érkezett legfontosabb hír, hogy az Arab Szocialista Unió ma este rendkívüli ülést tart, amelyen Nasszer elnök is részt vesz. Ugyanekkor Jordánia fővárosában, Ammanban több ezren tüntettek az amerikai javaslatot, a szélsőellen. Arafat, a palesztinai ellenállók vezetője kijelentette: szervezete nemcsak hogy nem fogadja el a megállapodást, de egyáltalán harcolni akar a teljes felszabadulásig, tehát

nem elégszik meg a 67-es háborúban Izrael által elfoglalt területek kiürítésével.

Üzenetet intézett Bumedien algériai elnökhöz, amelyben közölte, hogy a tűzszünetet szervezete nem tartja tiszteletben. Irak államfője, Al Bakr ugyancsak közölte Bumediennel, hogy nem fogadja el a javaslatot. Szíria kormánya szintén így cselekedett.

Líbiában bejelentették, hogy **rövidesen összeül az arab országok hadügy- és kül-**

Meleg idő

Előrejelzés Miskolc térségére vasárnap délig:

Kisebb nappali felhőképződés; zápor, zivatar nem valószínű. Gyenge, változó irányú szél. A hőmérséklet hajnalban 16, holnap délben 27 fok körül várható.

Feledy Gyula
MAGYAR IFJÚSÁG
1965 DEC 1.

1021

MISKOLCI TÁRLAT

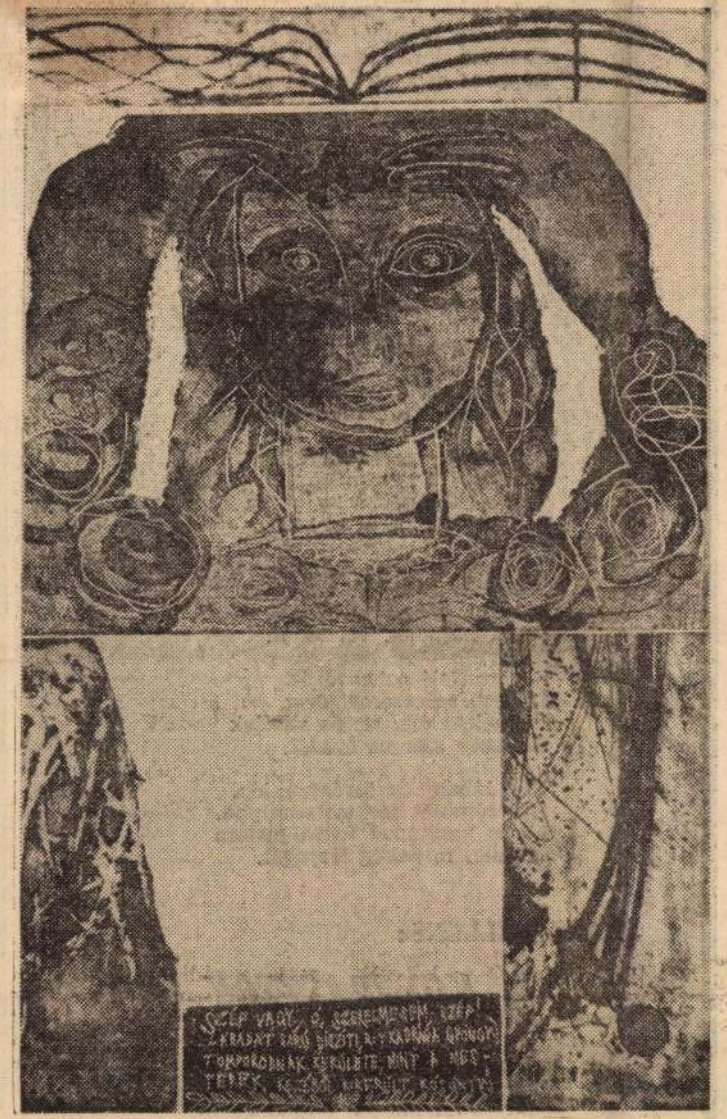

Feledy Gyula: Énekek éneke

Öt évvel ezelőtt Miskolc város és Borsod megye vezetői, nem tudom, mennyire hitték a helybeli művészeknek, akik a miskolci országos grafikai biennálék sorozatát kiterveltek, elvállalták. Talán még maguk a művészek is szorongva várják a biennálék megnyitóját, hogy tartja-e az a már elért színvonalat, tendál-e magasabbra, vagy tán csökken az érdeklődés. Ritka tünemény az ilyen vidéki kezdeményezés, és még akkor is nagy megbecsülést érdemelne, ha hatása szűkebb, jelentősége kisebb lenne.

Képzőművészetünk mozgásának súlypontja egy idő óta a grafikán nyugszik. E kiállítás kapcsán többen is okos gondolatokban felsorolták, hogy vajon miért, mi lehet ennek az oka. Mi sem tudjuk bizonyára az összes érvet felsorakoztatni, de a fontosabbak a következők:

Először is a grafika jelentősebb lett a rajznál. Az a technikai tény, hogy a sokszorosíthatóság kedvéért, vagy pedig mert az egyedi lap is így nemesebb; a metszés, karcolás, maratás, kezelés stb. során letisztul a gondolat; az alakítás folyamata időről időre kristályosítja a formát; a vonal, amely a mondanivalót hordozza, esetenként — még szeszélyességében is — megfontoltságot sugároz. A hazai hagyomány fonala — továbbá — Uitz Béláig fut vissza, aki festőként is, grafikusként is európai klasszis. Példázata a kifinomult formaadás és a mély szocialista tartalom találkozásának forrása. Ezt a forradalmi örökséget közvetítette Derkovits, Szőnyi, Barcsay, Koffán, Hincz művészete a máshoz. Harmadjára: a nemzetközi hagyományt, a külföldi kortárs grafikát említem, amely az izmusok attakja idején is soksok lapon őrzött meg egészséges publicisztikai igényt, szocialista gondolatokat és népiséget (mint Picasso, a mexikóiak és mások). Végül: a legbonyolultabb ok és hatás a grafikusoknak az irodalommal való kapcsolata. A világirodalom java ihlette meg a mostani tárlat alkalmával is a grafikusokat — az *Énekek éneke, Az ember tragédiája, Kurázsi mama*... De a leglényegesebb, hogy az évek során folyó illusztrálás, a klasszikusokkal és a vajúdó, töprengő kortárs irodalommal való állandó és rendszeres kapcsolat nem tűrt restséget, lemaradást, provincializálódást.

A formai és tartalmi mozgás irányát, amely az utóbbi években szinte valamennyi művészt érintve kialakult, abban határozhatnánk meg, hogy a természeti látvány egyszerűségét, amelyet gondos tónusokkal már-már festményként adtak elő a rajzolók, felváltotta az egyéni és társadalmi reagálás és kifejezés bonyolultsága — tiszta vonallal, illetve speciálisan grafikai foltokkal, faktúrákkal. Legfrissebb fordulatként pedig megjelent a nagyon hatásos színezés, amely képpé avatja a keretezett lapokat, anélkül, hogy azokat festménnyé hazudná.

A folyamatban kétségtelen Kondor Béla jelentős szerepe. Egyéni kiállításán, a X. magyar képzőművészeti kiállításon és most, a miskolci biennálén láthattuk együtt java termését. Volt tehát alkalmunk, hogy leszűrhessük munkásságának lényegét. Ez pedig nem más, mint hogy gondolkodásra kényszeríti a nézőt a legfontosabb kérdésekben (háború vagy béke, lét vagy nemlét, építés vagy pusztítás, jó vagy rossz). Érdekes témákban, egyéni felfogással, hallatlanul érzékletes és kifejező formálással teszi fel kérdéseit. Szinte minden lapja szimbolikus jelentőségű. A repülés mint elvágyódás, szárnyalás, alkotás, hadieszköz, technika és mint a bukás és katasztrófa lehetősége és oka — számos grafikáján szerepel, minden árnyalatából, jelentéséből felmutatva valamit. Korunkra gondolva ki merné Kondor kezét megkötni azzal, hogy felrója neki démonikus, jajgató, vagy elcsukló hangját? Az is igaz, hogy más hang és nóta is kellene.

Gross Arnold: Kisgrafika

A bíráló bizottság Feledy Gyulát választotta az idei nagydíjasnak. Grafikai kultúránk fellendülésében volt kezdeményező szerepe, rövid főiskolai tanári tevékenysége óta. Akkor érett be munkássága, amikor nagy szükség lett rá. Most. Az életről beszél, az emberről, a szerelemről, a megújhodásról, a kiteljesedésről, a nyolc lapos sorozatán, az *Énekek énekével*. Ez nem is illusztráció, nem is ábra, hanem képírás, kaligrafikus, látható himnusz. Egy-egy kép több részlap levonatából áll össze, ünnepélyes és dekoratív színekkel. A pozitív és negatív vonalak állandó játéka, a formák fedése, összekapcsolódása, a szöveg gondos beépítése teszi változatossá az egy-témájú, több-variációs karcokat. Nem önfeledt érzékiség, nem is primér indulat a vezérszólam, hanem komoly elgondolkodás, átérzett humánum, amely kicseng belőlük. A sorozat láttán tört fel az a gondolat, hogy itt tegyenek kivételt a szabályhozók: ne korlátozzák a példányszámot. Jusson ezekből a lapokból mindenkinek, aki csak venni kívánja, s amíg a művész bírja a többszörözést, mert a grafikák szépségén meg kell hogy törjék a példány és érték viszonylata.

Hincz Gyula lépést tart a fiatalokkal, a grafikusok élén jár. A *Varázsló* című színes rézkarca: újabb remekműve. Bámulatos grafikai kultúrája lévén, tisztán tárja elénk a gondolkodó ember teremtő képességét.

A III. miskolci országos grafikai biennálé bővelkedik jelentős alkotásokban. Csohány Kálmán balladai karcai, Pásztor Gábor filozofikus litografiái, Gross Arnold fanyar játékossága, Würtz Ádám sajátos népisége jóval a képzőművészeti átlag fölött van. Nyomukban tehetséges, egészen fiatalok (Ágota Margit, Gyulai Liviusz, Lakner László, Lenkey Zoltán és mások) adják a biztosítékát annak, hogy még terebélyesebb lesz vizuális kultúránknak ez az ága. A kiállítás összképét nem tudta lerontani az az egy-két gyengébb munka sem, amely a zsűri szűrőjén átjutott.

A tárlat a szükség következtében — mivel Miskolcon nincs kiállítási terem — a színház előcsarnokában kapott helyet. A szükség ezúttal haszonnal járt, mert a város szívében a tárlatot az érdeklődők könnyen felkereshették, a színházba jött közönséget pedig a szünetekben hódította meg ez a nívós anyag.

Az eredményre gondolva, jó lenne, ha a szervezők (a város és a megye gazdái, a fáradságot nem kímélő helyi művészekkel karöltve) a legközelebbi biennálét nemzetközivé szélesítenék. A magyar képzőművészet továbbfejlődése érdekében ehhez meg kell kapniok a szükséges támogatást.

Bolgár Kálmán

De sovány, reszket, alig él.
— Sovány? A vásznamon kenyér!
A só, vér, mosoly összeállt...
Már hord a fején glóriát,
akár egy szent... A vad misztrál
fúj, hánytorog körötte Arles.
Végül a téboly, nyög, zokog,
a puszta házba tántorog,
és fest, s megint abszinthez nyúl.
— Az úristenre, Vincent úr!
Megárt, már nagyon halovány.
— Megárt? Most festek igazán!
Ezúttal kék vagyok, lila,
sárga, de sárga annyira,
hogy holtszínű... S minden vonás
bizonyosság és vallomás.
S Van-Gogh, a lázas, réveteg,
magát az istent festi meg.

Nagy László fordítása

FIATALOK GALÉRIÁJA

A Fiatal Művészek Stúdiójának kiállítása a Magyar Ifjúság hasábjain.

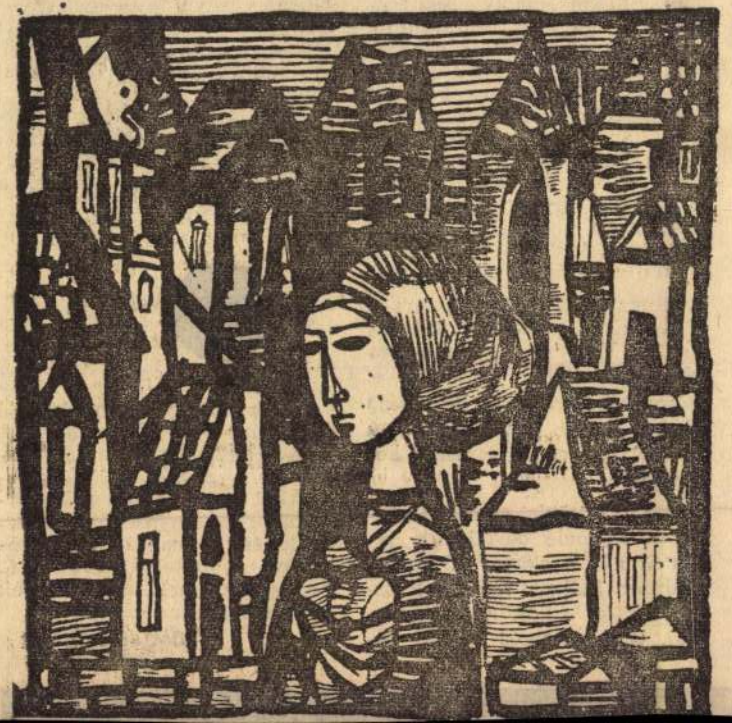

HILDA PEREIRA

CENTAVITO emlékeiből

Sáros András rajza

Nyolcéves fickó: — ez azt jelenti, hogy az ember lógó cipőfűzővel szaladgál, nem akar mosakodni, lökhajtásos-pilóta, futballsztár, cowboy vagy Robinson szeretne lenni; azt jelenti, hogy az ember elhasznált vonatjegyeket, üvegeket, csavarokat és drótdarabokat gyűjt, vagy esetleg golyót, töltényhüvelyt, ceruzacsutkát. De amit legeslegjobban kíván, az a ló. Még akkor is, ha az ember: őr egy autóparkírozó helyen, vagy újságárus, és nem tudja megvenni azokat a filléres füzeteket, melyeknek az újságosbódén mindig csak az első oldalát olvashatja el. Futball-labdája csak egy cigarettásdoboz, vagy egy papírgomboc, íján, amelylyel lődöz, húr helyett madzag van, és szuperman-ruháról, lándzsáról vagy igazi bőrlabdáról álmodozik.

De az a ló, amiről Centavito álmodik, valóban létezik. Keresetéből mindennap félretesz egy pár centavót, mielőtt hazaadná a pénzt és egy este így szól az anyjához:

— Anyu, veszek magamnak egy lovat.

Az anyu fáradt és agyondolgozott. Leteszi a vasalót és felnéz.

— Lovat? Megbolondultál, fiam?

— Barnát, és a szőrén fogom megülni.

— Na de, kisfiam, miket beszélsz itt összevissza? Tudod egyáltalán, hogy mennyibe kerül egy ilyen ló? Csak hogy megvedd, ötven pesóra van szükséged. Gondold csak meg, ötven pesóra! Az majdnem annyi, amennyit apád egy hónap alatt keres. Akkor aztán a lovat esszük? És hova teszed? Csak nem mihozzánk a szobába? És mit adsz neki enni? Talán lisztet? Nem, nem, fiam, ilyen dolgokról ne is beszélj.

Centavito elcsodálkozik. Három font húst mindennap! Ők otthon egész héten nem esznek annyit. Így hát fajkutya nem jöhet számításba. Sokkal jobb lesz, ha egy egészen közönséges kóborkutyát szerez, egy kis borzast. Az sokkal ragaszkodóbb, mindenhová követi az embert, és ha Centavito a parkírozóhelyen őrzi az autókat, egy kicsit játszhat is vele. Világos: egy ilyen kutyus az igazi.

— Te — mondja az édesanyjának —, nem kell nekem semmiféle fajkutya, csak egy egész apró.

— Ugyan eredj már a korccsal — feleli az édesanya. — Mindenfelé elkószál, aztán megharap valakit és kész az összezördülés a rendőrséggel, mert lehet, hogy veszett volt. Úgyis torkig vagyok, semmi szükségem még egy korcsra.

Centavito figyelmesen végignézi az édesanyját. Igen, egész nap el van foglalva a mosással, vasalással, stoppolással, főzéssel. És Centavito megszólal:

— Igazad van, anyuci, nem kell kutya.

Néhány napig töprengve jön-megy. A mindenségit, csak kell olyan állatnak lennie, amelyik se húst nem eszik, se dolgot nem ad. De persze fel kell vennie a karjára, hogy játszani tudjon vele és vele kell hogy menjen mindenhová.

Egy macska fut át előtte az úton. Sovány és borzas és a farka égnek áll, mint egy antenna. Centavito boldogan viszi magával a nyávogó macskát és azonnal érdeklődni kezd, hogy mit eszik. Tiszta szerencse: elég neki egy tányérka tej, mert még meglehetősen kicsi. A saját tejrészéből fog neki adni.

rezne egy gyíkot? De mi van abban? Egy darabig elszórakozik vele, megbámulhatja, amint ide-oda cikázik, vagy hirtelen levegő után kapkod. De a gyíkok mérgesek és harapnak. Hát a béka? Á, nem, az jóformán semmi. Csak megijednek tőle és kész a veszekedés. Egyáltalán, semmi értelme sincs, hogy örüljön valaminek, mert úgysem lesz semmi az egészből és csak bosszankodik miatta.

Végigmegy a Galiano utcán, egész a San-Rafael utcáig. A sarkon egy férfi áll és egy icipici teknősbékát akar eladni, ami egy üvegben mászik körbekörbe. Tíz centavóba kerül.

— Mit eszik a teknősbéka? — érdeklődik Centavito.

— Egy morzsányi húst vagy kenyeret, miegymást.

Centavito odébbmegy és gondolkozik. A teknősbéka nem dorombol és nem nyávog. De dülledt szeme van és pikkelyes nyaka és ha behúzza a fejét és elbújik a páncéljában, olyan, mint egy kő. A kicsinyein nem bukdácsol az ember, nem eszik annyi húst, mint a kutya, nem olyan drága, mint a ló, és sokkal szebb, mint a gyík vagy a béka, az egyszer biztos. Hát ide azzal a teknősbékával!

Alig kereste meg a parkírozóhelyen a tíz centavót, máris megy a kereskedőhöz a Galiano utca és a San-Rafael utca sarkára, megveszi a teknősbékát és beledugja egy zacskóba, amelyre két levegőnyílást fúrt. Egész nap áll a tűző napon, őrzi az autókat és néha meghallgatja, hogyan zörög a zacskó. Végre van valamije, ami csak az övé. Egy apró sötétzöld teknősbé[illegible]

Házamban, gyönyörű
Hadd óvjon templor

Szerényen s szédítőn
Tested e búzaföld a
Melynek javát kono
Roppant gépeink fog

Biz, kőszerszám, sarjaid ők! Mit,
No mit szólsz hozzájuk, ahogy
Míg hunyorítunk, a magot
Ki is csépelik, meg is őrlik?

Múltak kiművelt kis köve,
Hány század őrzött íly simának!
Boldog becézgetéssel áldlak,
Meg is csókollak, látod-e?

S a földre hullva hódolok nagy
Mélységek szelleme, neked,
Kivel a sok éj vált jelet,
Nagykövete a barlangoknak,

Szilur-kor messzi tanúja,
Ádám és Éva cimborája,
Tudós, ki ön-álmába zárva
Semmit sem árul el soha.

Új kort dicsérek, hadd csodálja
Másmódi nyarunk szótlanul
E nagy nyugdíjas öregúr,
Agrár-hajnalok veteránja.

S visszafelé suhanva át
Sorjázó százezernyi évet,
Fejszék, ekék, sorjás vasélek
Százezer szorgos évadát,

Míg lábam ős ösvényre lép,
Hol rémület jár moha-talpon,
Lázas kezemmel fogva tartom
Minden mívesség lényegét.

FRANZ HELLENS:

KONTRASZTOK

Írni egy komédiát
Amíg szobádban pattog a meleg
Könnyebb talán ám mégse szebb
Mint igazi drámát élni át

Építeni egy harci torlaszt
És állni a lövéseket

Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1957 MÁJ 1.

/1021

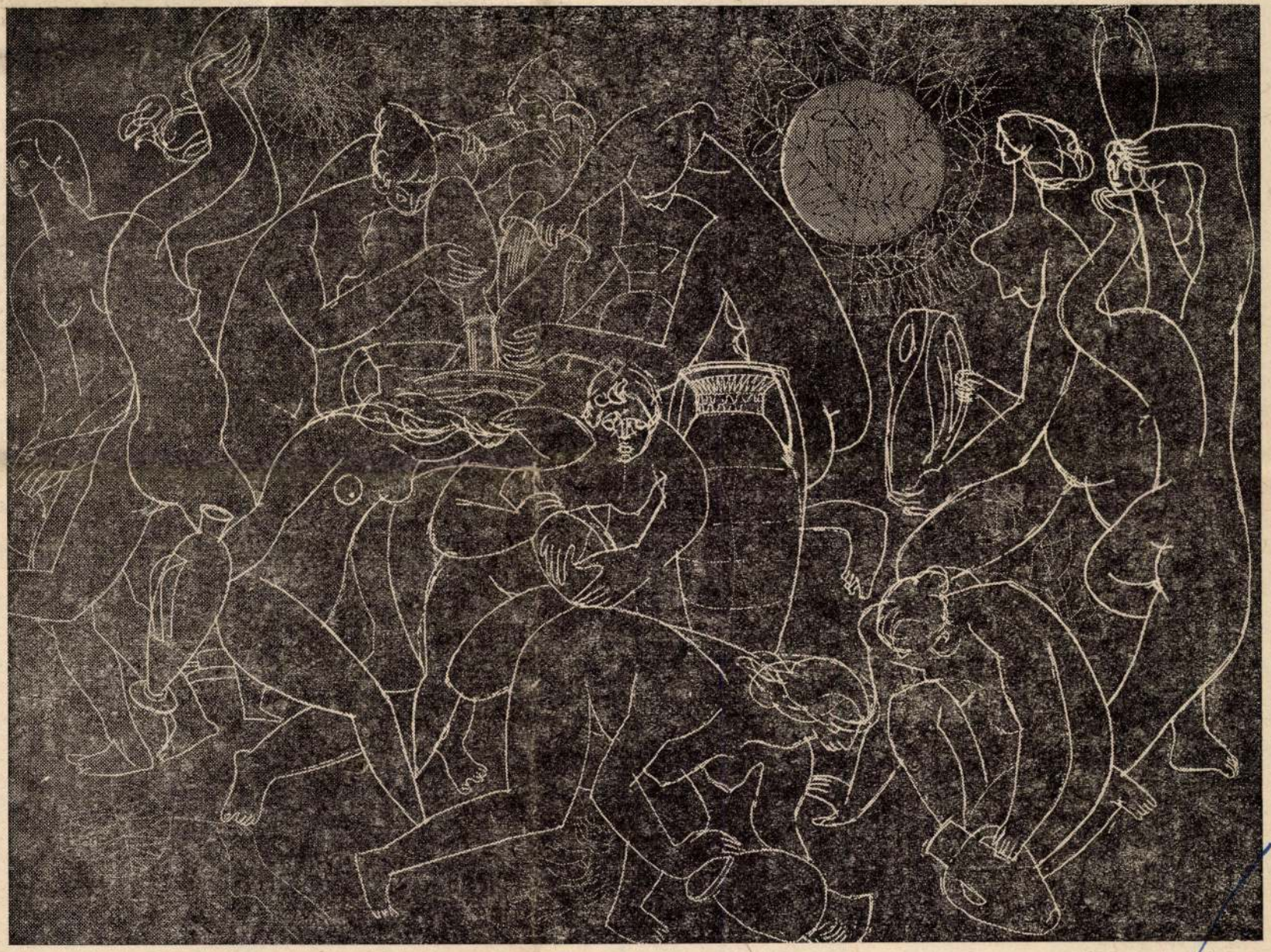

Danaidák (Babits illusztráció)

Feledy Gyula rézkarca

Magyar Hírlapterjesztő Részvénytársaság
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napjainkig

em konkrét személy.
y mégsem adom ki itt
sak újabb kellemetlen-
sszat az író, ha nem

let az ELTE irodalom-
z, sem a középiskolai
apott tehát állást álta-
közelebb Budapesthez,
unkásszállóban lakott,
totta egy soha elő nem
lt hajlandó garantálni,
kéthónapi loholás, vala-
ment. Azóta a harma-
ezt is felmondták, mert
ön haza, s annak kell a

nban nemcsak az albér-

ntó tanfolyamra, vagy a
esetleg az autóbuszhoz,
elyik falujába, előadást
a világirodalom valame-
és fejlődésirányáról. Az

fölöttesek adják, és na-
ész analfabétákkal meg-
ofitáljanak belőle. Bánt
pocsékolom az időt és
s közpénzeket. Ráadásul
gák, hogy stréberségből
ha már bánom, hogy ki-
visszamennék, végleg,

falusi házat jelent, ben-
t és nagyanyját. És je-
eket a szoba falán, Szent
szögletben, rózsafűzért és
szentképeket minden le-
ott templomi tömjénsza-
ados remegő hisztériáját,
i elkárhozástól.
fel, semmi csoda sincs
n is hívő katolikus vol-
okon mentem keresztül,
kusan meggyőződött ma-
is féltettek az otthoniak.
engedett ki a szárnyai
től, a nők mind ördögök,
alább belül elmosolyod-
egyszer sírva véste belém
, az anyám. Be kell val-
komplexumnak tűnik, de
sem igazán beleszeretni,

Barsi Dénes

Szentkép a falon

el volt mondva, az én életemhez ők közelíteni sem tudtak, sőt a kimondott szavaimból is mást értettek, mint én. Ne is beszéljem, mennyivel kínosabbak a másfél-kétórás ücsörgések a nagy földrengés után, amióta kiderült, hogy én az összes szent és örök dolgokat megtagadtam. A szeretetük ugyan nem csökkent, csak még inkább megtelt földöntúli riadalommal, a kénköves pokol fizikai közelségérzetével. Szegény apám azután is éppúgy ragaszkodott hozzá, hogy ő tisztítsa és fényesítse a sáros cipőimet, s nem tehettem ez ellen semmit, pedig hozzámképest esett roncs szegény. Alig múlt ötven, de hetvennek látszik, s akkor is mindig szivárog a könnye, ha semmire sem gondol. Tönkretette az örökös méreg, amit az átkozott zalai nova-borok formájában magába szivott, és szív. Nincs mit szépíteni: alkoholista szegény. Sok ilyen van azon a vidéken. A nova szőlő leve hülyévé teszi a gyermekeket, reszketeggé vagy vakká az idősebbeket. Az öregemben csak a jóság maradt meg, de sem testi, sem szellemi erő. Nagyon szeretnek mind a hárman, de mit tegyek, ha csak egy fél marék idegcsillapítóval bírom ki egy fél napig?!!

Február derekán megkapta az esedékes, szívhez szóló hívást, hogy végre egyszer már töltse otthon az egész húsvéti ünnepeket.

— Nem tudom, nem vagyok-e hitvány ember? — mondta. — Talán nem dől össze a világ, sem a szocialista ideológia, ha én ez egyszer engedek az istenkedésüknek, és velük megyek misére, mondjuk, puszta néprajzi érdeklődésnek álcázva az ügyet önmagam előtt. De ha egyszer annyira őszintén szeretném szeretni őket, hogy kegyességből, az ő lelki békéjük kedvéért sem bírok hazudni nekik! Egész estéli, változatosan megújuló könyörgéseik végül is görcsbe rántották az idegeimet, és üvöltve vertem az asztalt, hogy én semmire sem akarom megtéríteni őket, felőlem éppoly nyugodtan mehetnek a feltámadási misére, mint egész életükben, de bennük is legyen emberség irántam, és hagyjanak békén vele!... Másnap, kora délelőtt, kisírt szemmel ugyan, de mintha semmi sem történt volna, jelent meg jóanyám az ágyam mellett, ölében összefogva vagy tíz üveg különféle befőtt, s úgyszól-

A városias berendezésű press
hasonló ívású és jellegű fiata
vállalat fúrósai, részint más,
közöttük, aki csak enni szalad
rásig ott ülnek, csakis tömény ita
ketekávéval váltva, nyüzsögnek, zsinatolnak,
resgélnek kis táskarádióikon. Nem táncolnak, csak isznak, mindennap a csendesen hülye félrészegségig. És várják, hogy vége legyen az ünnepeknek.

Fiatalemberünk torz mosollyal állapította meg, hogy gyötrelmes „elidegenedése" korántsem egyedi tragikum, s még csak nem is „értelmiségi" kórság, viszont egyelőre semmiféle menekvés nem látszik belőle. Szubjektíve is csak annyi, hogy kajla betyárdaccal csatlakozik az ember az előtte szólókhoz: „Kérek még egy rundót ebből a gorombábbikból!" Míg csak a lélek minden feszülése el nem ernyed, s puhán, játékosan körözni nem kezd a teremtett villág. És másnap és harmadnap ugyanígy. Míg csak vissza nem utaznak munkahelyükre az ünneplő cimborák.

Ezek tetejébe *a jó szomszédoktól, kegyes hírhordóktól befutnak az értesítések a szülői házba, hogy a fájdalmas szeretettel körülsimogatott fiú honnan hurcolta haza az ünnepnapokon azt a förtelmes pálinkaszagot. És kibuggyan az újabb jajpatak:*

— Ó, drága kisfiam, ha már annyira kínzott az ördög, ha már olyan halálos ihatnékod volt, hát nem ihattál volna itthon is? Hát kellett minket a falu szájára adni, hogy te olyan utolsó züllöttekkel, istenkáromló világcsavargókkal devernyáztál a megszentelt napokon?!

Ünnep után, elgyötörtebb lélekkel visszautazott a városba. Dolgozni.

Barcs János

Tiszta láng

Untat engem a presszók világa,
rámtör olykor, azt hiszem, megőrjít.
Engem a kézzel végzett munka láza,
mely minden csepp időmet kitölti,
fölemel.
S tán különb leszek náluk,
kik vastag füstökben ülnek itt.

Munkás vagyok,
munkássá
nem ütött senki,
magam lettem az.

1021

Enekek Éneke VI.

Feledy Gyula rézkarca

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SAJTÁNK

tevékenységünkben, elsősorban talán az, hogy a szakszervezeti népművelés egyik döntő területe az üzemen belüli munka.

1948 óta, amikor az üzemek népművelésének irányítását a szakszervezetek vették kézbe, politikai, társadalmi és gazdasági életünk fejlődésével párhuzamosan változott a népművelés jelentősége, szerepe, formája, helye a szakszervezeti munkában. Élénken emlékszünk még arra, amikor a választások, a falujárások éveiben a szakszervezeti működvelő csoportok százai, a kultúrmunkások ezrei járták Borsod megye falvait hétköznap és ünnepnap, rekkenő melegben arattak, és hideg télben, ponyvás teherautókon indultak agitálni a kommunisták politikája mellett. Akkor indokoltnak is tartottuk, hogy például a Lenin Kohászati Művekben több mint hatvan művészeti csoport tevékenykedjék. A több irányú fejlődés fokozatosan megváltoztatta a szakszervezeti népművelés arculatát, formáját, egész szerkezetét. Az 1958-ban megjelent művelődéspolitikai irányelvek már nagyon határozottan leszögezték, hogy elsődleges feladat a dolgozók általános, politikai, szakmai műveltségének emelése, a helyes arányok kialakítása, ugyanakkor a művészeti tevékenység továbbra is megfelelő súlyt képvisel tevékenységében, de nem elsődleges.

A szakszervezeti népművelő munkában 1952—53-ban kezdett jelentkezni az ismeretterjesztő tevékenység, mint a műveltség terjesztésének egyik formája. Az üzemekben, művelődési otthonokban sokszor csak 5—10 ember hallgatta ezeket végig, mert a forma akkor még ismeretlen volt. Az arányok helyes kialakítása után döntő jelentőségű lett az előadásos forma, kezdetben még szegényes szemléltetéssel, alig emelkedő érdeklődéssel, később egyre javuló minőséggel és tömeghatással. Borsod országosan is az elsők között áll a munkásakadémiai rendszer megvalósításában. 1964-ben a szakszervezeti szervek által az üzemekben, művelődési otthonokban, munkásszállásokon tartott 2561 különféle ismeretterjesztő rendezvényünknek (előadás, filmvetítés, tanulmányi kirándulás, üzemlátogatás, kiállítás megtekintése) 198 605 lát[illegible]

s szándékunk a 25 százalékos [illegible]
zettség elérése. 1965-ben a sz[illegible]
vezeti könyvtárhálózat fennt[illegible]
előreláthatólag 1 millió 600
rintot költünk. Példamutató
városi tevékenységéért külön
emelnünk a diósgyőri Bar
Művelődési Házat, az ózdi
renc Művelődési Házat, a r[illegible]
és farkaslyuki bányász
házak könyvtárainak, illet
tárosainak kimagasló m[illegible]
megyei és városi tanácsok
együttműködés eredménye
fenntartásban eddig létrehozott és üzemeltetett 76 könyvtár, hátra van még 13 könyvtár egyesítése. Egyébként az állami és szakszervezeti népművelési szervek egyre erősödő kapcsolatait bizonyítják ezek az eredmények. Ezt a szoros együttműködést kívánjuk kiszélesíteni a népművelés minden ágában. Legfontosabb törekvésünk a könyvtármunka megjavításában a könyvtárak nevelőmunkájának kiszélesítése, az igények felmérése, az olvasóvá nevelés hatékonyságának emelése, az olvasóknak érdeklődési körüknek megfelelő irányítása. A társadalmi munka megjavítása mellett fontos tennivalónk a szakszervezeti könyvtárak modernizálása, a szabadpolcos rendszer széleskörű bevezetése. Ebben az évben tizenöt könyvtárunkat korszerűsítettük.

Speciális feladatként jelentkezik az üzemi népművelésben a szocialista brigádmozgalomban való szerepünk. Ez a néhány éves, minden eddiginél magasabb versenyzési forma már kezdi kinőni kezdeti gyermekbetegségeit, és ebben jelentős szerepük van az üzemeken belüli népművelőknek. A mozgalom további sikere nagymértékben függ attól, hogy a vállalások megtételénél rá tudjuk-e irányítani brigádjaink figyelmét azokra a legfontosabb önművelési formákra és lehetőségekre, melyek elősegítik a „szocialista" cím elnyerését. Ha az értékeléseknél, a címek odaítélésénél a gazdasági feladatok teljesítésének komolyságával vesszük a másik két kritériumot, a „szocialista módon élni és tanulni" kívánalmát, nagy kulturális fellendülés várható.

A Miskolcra naponta érkező több mint 20 ezer bejáró munkás túlnyo-

együttes, SZMT „Avas" Táncegyüt-

[illegible]
[illegible]
[illegible]

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 AUG 2 5.

MAGYAR NEMZET

Feledy Gyula, kossuth-díjas festő-grafikusművész

1021

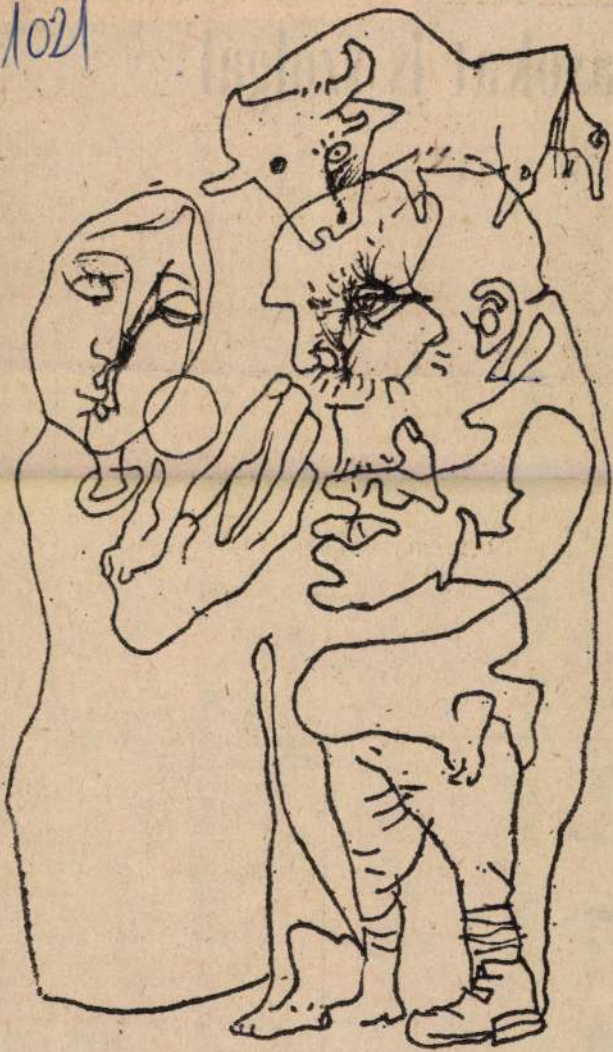

Feledy Gyula: Jelenet

másokat is szolgál

javultak az életkörülmények. Kiszélesedett az oktatás, s ma már a fiatalabb korosztályok nemcsak az általános iskolát végzik el, hanem 92,6 százalékuk gimnáziumban, szakközépiskolában vagy szakmunkástanuló-iskolában végzi tanulmányait. Új értelmiség alakult ki, amelynek létszáma eléri a félmilliót.

Egy emberöltő alatt évszázados lemaradást hoztunk be, ami természetesen nem jelenti azt, hogy a nálunk fejlettebb országoktól nincs tanulnivalónk. Fejleszteni kell a technikát, korszerűsíteni az ipar struktúráját, megjavítani nemcsak a gazdaságban, hanem *mindenütt* az irányítás, vezetés, szervezés munkáját, magasabb szintre emelni az oktatás és a szakképzés színvonalát. Ezek mind előttünk álló feladatok, amelyek megösztönzőknek a jelentőségét alábecsülném, úgy gondolom, szólni kell arról is, hogy az ember nemcsak azért él, hogy pénzt szerezzen, azért akar pénzt szerezni, hogy bizonyos javakat és értékeket biztosítson.

Házat, nyaralót, kocsit, vagy egyszerűen csak tisztességes megélhetést, a gyermekek nevelését és iskoláztatását, előmenetelét. Magyarországon az elmúlt másfél—egy évtizedben nagyon sokan, mindenekelőtt az anyagi javakat akarták megszerezni maguknak, és ezt persze nem is lehet hibáztatni. A kérdés csak az, hogy milyen eszközökkel, milyen módon, kinek a javára, vagy a kárára. A többség szorgalmas munkával, becsületes módon gyarapodott.

Társadalmi és gazdasági életünkben azonban vannak visszásságok, s a többség joggal tiltakozik a spekuláció, a munka nélkül szerzett magas jövedelmek, a hivalkodás és annak különböző formái, az úgynevezett presztízsfogyasztás ellen. A tiltakozás alapja egy olyan értékrendszer, amelyet minden társadalomban egyaránt elfogadtak, de amely a mi társadalmunkban annál is inkább érvényes, mert *megegyezik* a szocializmus alapkövetelményeivel. A tisztességről, a becsületről, az egymás iránti tekintetről van szó, s azt hiszem, hogy ilyen ünnepi al-

MK MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 AUG 25

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

Czinke Feri kertjében

Feledy Gyula rajza

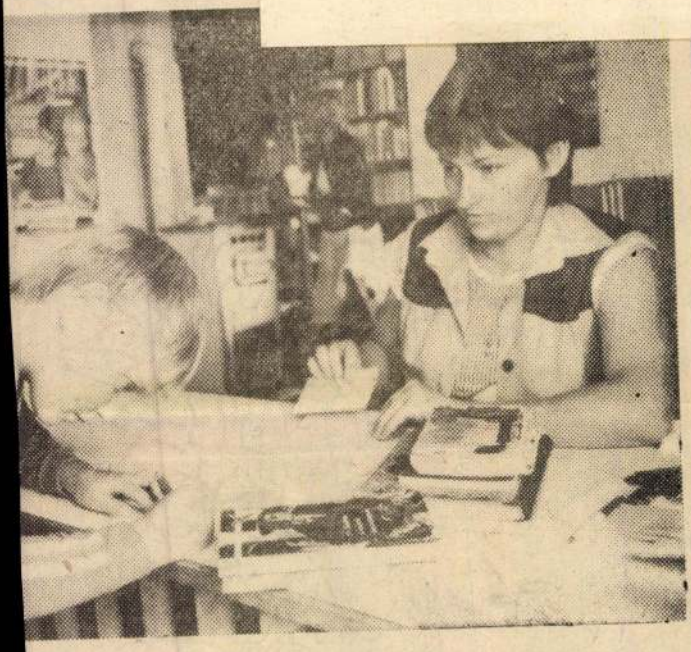

...netében a könyvtárban.

...-FALURA Halmaj

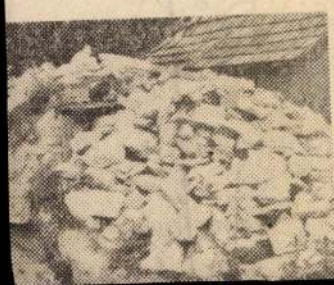

pok elkészülte után itt egy-kettőre ház áll. Nem nagy, akkora, amekkorára a mi családunknak szüksége van.

Amíg beszélgetünk, a többiek is kimásznak a gödrökből, cigarettára gyújtanak, fújnak egyet.

Mellettünk élénk szőke hajú tizenéves fiú siet el, úgy szedi a lábait, mint

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 AUG 2 07

1021

★ Vízparti táj

(Feledy Gyula rajza)

Más ez a tábor...

A Gárdonyi Művelődési Házban minden nyáron van népművészeti alkotótábor, de az idei más. A ház régi barátai most azért gyültek össze, hogy munkájuk eredményét itthagyják.
Ha már úgyis otthont adnak a népművészet kedvelőinek, legyen a berendezés is méltó.
(Cikk az 5. oldalon.)

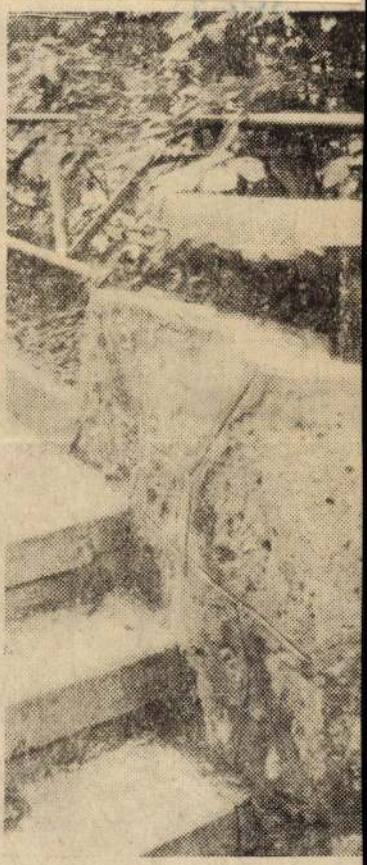

Mi lesz veled,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikus kiállítása

1964 SEP

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1020

Dombos vidék

Feledy Gyula rajza

cnyolc év – szolgálatban

a népme-
lult útjá-
l egy vé-
etlen pá-
smeretlen
alembert,
sokan —
ására, hí-
otot". Rád
ben van
— és ő
nozgalom
ett köte-
is. Har-
ával, két
álmodott
gykor is-
egy élet

y". Tóth
nplén me-
helyettes
riumban.
István
az Finö-
zott Szo-
rdemren-

ban még
venruhá-

csattogott az „alkalmi" favágók fejszéje — bármire is kellett a nemes anyag, a rendőr szigorúan bírságolt.

Ezerkilencszázötvenben újabb parancs. Tóth Tibor ismét Miskolcon

A konszolidáció éveiben a társadalmi tulajdon védelmére szakosodott osztály munkáját vezette. Újra tanulás következett, majd ismét egy újabb beosztás: 1968 márciusában a Miskolc városi Rendőrkapitányság vezetőjévé nevezték ki.

— A munka tervszerűbb, kiegyensúlyozottabb lett, javultak a bűnüldözés feltételei, finomodtak módszerei. Alapvető dolgunknak tekintettük a társadalmi tulajdon, s nem utolsósorban a személyi tulajdon védelmét, s hogy biztosítsuk a békés alkotómunka lehetőségét. Akkoriban már megnövelt figyelemmel ügyeltünk az utca rendjének biztosítására, az erőszakos bűncselekmények gyors felderítésére. Bennem évek során kialakult a meggyőződés: igazán eredményesen csak úgy dolgozhatunk, ha munkánkba bevonjuk a társadalom széles rétegeit. Az első lépést természetesen nekünk kellett megtenni. Egyre többet jártunk az üzemekbe, termelőszövetkezetekbe, iskolákba, hogy beszéljünk életünkről, munkánkról.

Tóth Tibort 1973 márciusában kinevezték jelenlegi beosztásába. Új-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

FELEDY GYULA

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 FEB 11

1021

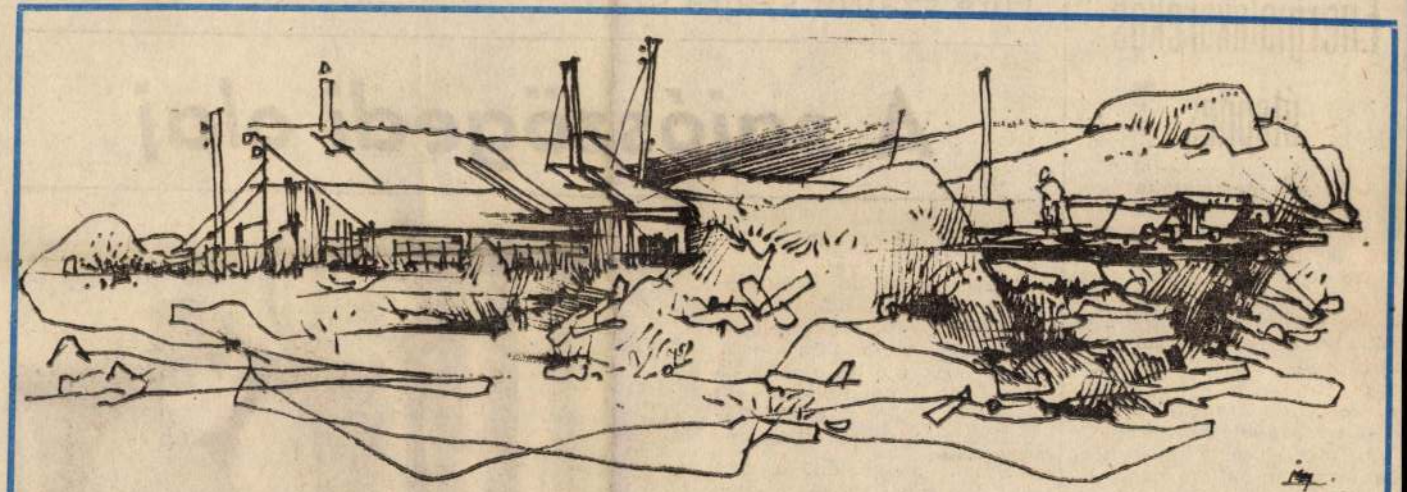

Bányavidék

Feledy Gyula rajza

Energiatakarékos útépítés

Korszerű, energiatakarékos útépítési és felületkezelési technológiát szabadalmaztattak a zalaegerszegi Közúti Építő Vállalat szakemberei. A zalaegerszegi útépítők előbb erőművi pernyét használtak cement helyett kötőanyagnak. Az így készült utak jól bírják a forgalmat. Az eljárást azonban hamarosan továbbfejlesztették, s így jutottak el a most szabadalmazott eljáráshoz. Eszerint nedves kőzúzalékhoz pernyét és hideg bitumenemulziót kevernek. A pernye az útburkolat szilárdságát, a bitumenemulzió pedig a rugalmasságát biztosítja. Az útburkolat készítése az is-

Híre szájról szájra száll

A sajószögedi olaj

Néhány éve, amikor jómagam is elsirattam az olajütőjéről egykoron híres Mezőkövesd utolsó olajütő műhelyének elkótyavetyélését, nemigen gondoltam arra, hogy évek múlva összehoz a sors egy fiatalemberrel, aki poraiból szándékozik feltámasztani e tisztes ipart.

S lám megtörtént a csoda! Itt állok Sajószögeden egy olajütő műhely közepén — új, egy éve üzemelő olajütőben —, csattogo gépek zajában, az e műhelyekre jellemző melegben és gőzben, nem is beszélve a különleges illatról, mely ilja-

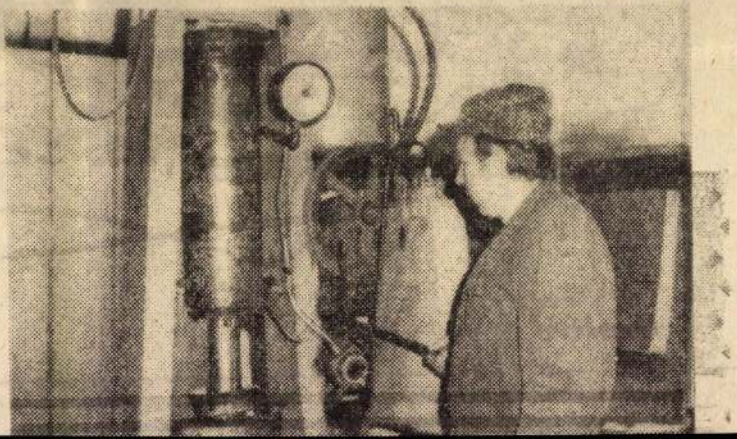

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1983 DEC 2

1021

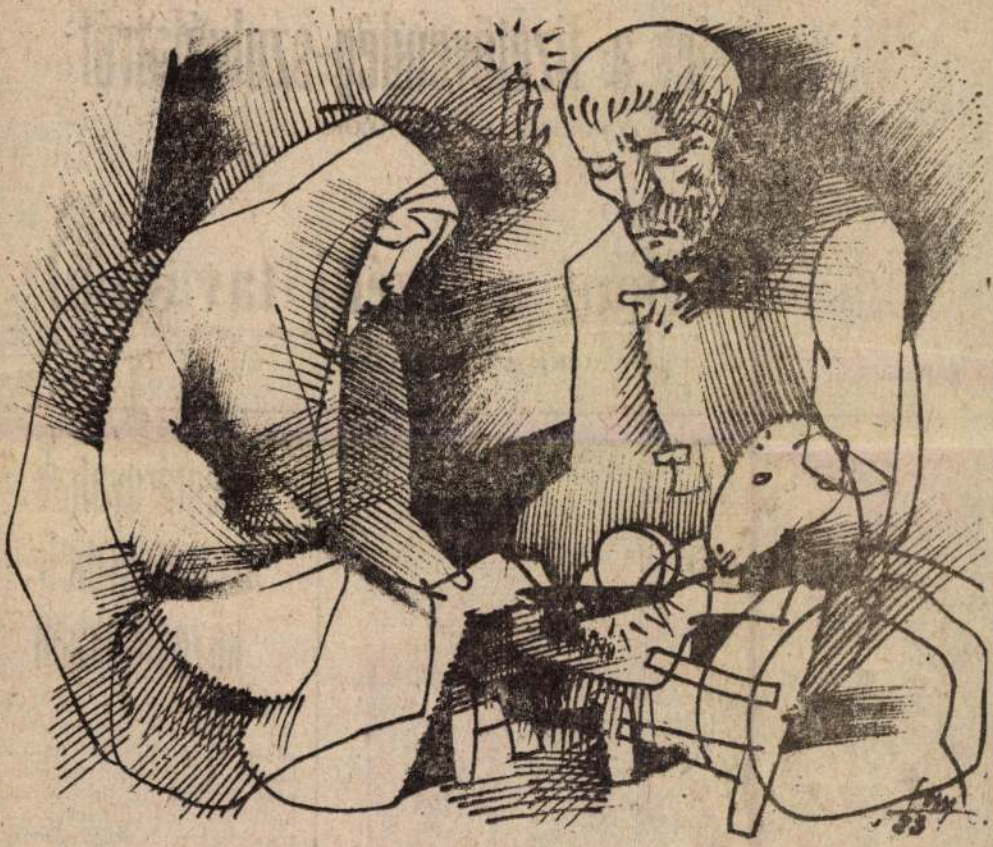

★ Karácsony

(Feledy Gyula rajza)

Új rendelet a fizetővendég-szolgálatról

(TUDOSITAS A 3. OLDALON)

Üdülőközpont a nyéki tavaknál

(CIKK A 3. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

Megtárgyalják a lakóterületi központokban

A jövő évben is sok érde
kes témát tűznek napirend
jükre a lakóterületi tanács
kozási központok városunk
ban. Folytatják az eddigiek
hez hasonlóan az egyes vá
rosrészekre készült rendeze
si tervek megvalósítását, d
szó lesz az időskorúak gon
dozásának helyzetéről, s

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MÁJ 6

ük az édesanyákat!

1021

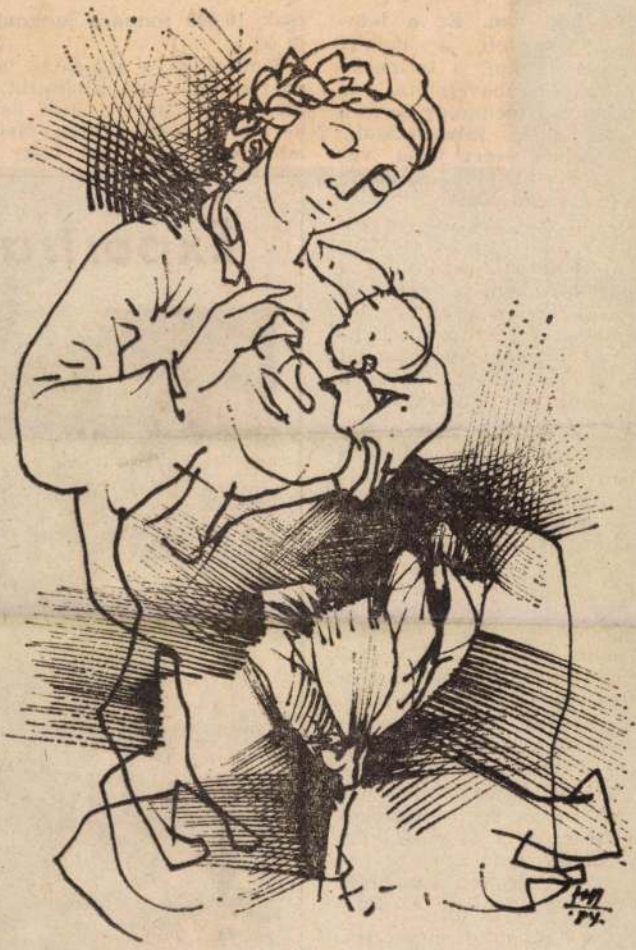

Feledy Gyula rajza

lel

helyzetben v
gatás igyekez
mélyéig hato
pontok szám
alkalmazott te
készterméke
Lényegében
gig az üzemeket a „küldött-
ség", a technológiai sor ele-
étől, az acélgyártás kezde-
étől, a martin-, az elektro-
s a kombinált acélműtől a
engerműveken, a vas- és
acélöntödén és a kovácsoló-
üzemeken át, a húzott, hán-
olt és csiszolt termékeket
előállító üzemekig, illetve a
már említett csavargyárig.

Az államtitkár már a be-
árás közben megfogalmazta
a benyomásait és tapasztala-
ait, amikor azt mondta,
gen jó benyomást tett rá a
korszerű technológia, a KAC
berendezései, az üstmetallur-
gia, az ott történő gyár-
ásirányítás technikája és
a minőségellenőrzés legmo-
dernebb eszközei, a gyors-
elemző kromatográfok. Je-
lenleg az a baj, mondta,
hogy a gyár bizonyos okok-
ból — ez a világpiac hatása
is — képtelen a legmoder-
nebb technológiák kihaszná-
lására, tehát a veszteséges
üzemelés egyik fő oka, hogy
nem olyan minőségű áru ke-
rül ki a gyárkapun, amelyet
magas áron lehetne eladni.

Ezt a gondolatot elemezték
tovább az üzemlátogatást
követően. Túl drágán termel
a kohászat, fogalmazódott
meg egyfelől, igénylik a ha-

Exportra

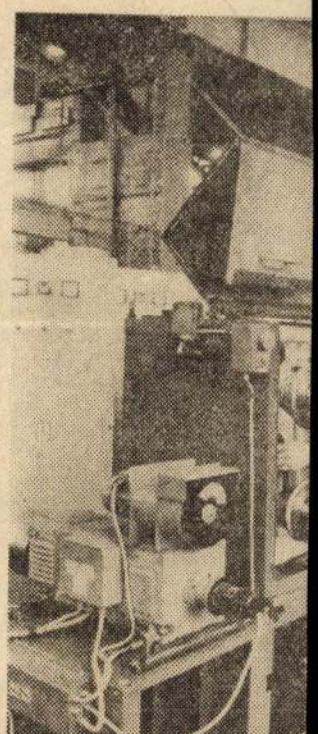

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula József-díjas festő- és grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 JAN 2

1021

* Piaci vázlat

(Feledy Gyula rajza)

A hazast

● A hagyományokhoz híven, sűrű tömegben hömpölyögtek az utcán a miskolciak a szilveszter éjszakáját megelőző délutánon. A tévéműsor kezdetére kissé elnéptelenedett a Széchenyi út, hogy aztán éjfél után ismét trombitaszótól legyen hangos. Sajnos, annak ellenére, hogy megtiltották – lapunkban is olvashattak erről – számos zugárúsnál lehetett kapni petardát, és bizony éjfél tájban meglehetősen kockázatos volt a lakótelepek járdáin közlekedni, olyan sűrűn záporoztak a lángoló-durrogó rudacskák.

Az utca forgatagában

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula
festő- és grafikusművész
Kossuth-díjas

1984 MÁJ 7 21

1021

Feledy Gyula: Férfi kecskével

rendszeréről,
rendszer tová
az árrendszer
nek irányairól.

uknak, ki az a lerobbant vén

(Várnai György rajza)

vette fel pénteken a kapuvári 2-es számú általános iskola.

— **A washingtoni Kennedy kulturális központban** szerdán este nagy sikerrel adta elő Kálmán Imre Csárdáskirálynőjét a bécsi Volksoper. Az előadáson, amelynek egyik sztárja Németh Sándor volt, megjelent Nancy Reagan, az amerikai elnök felesége is.

— **Bory Zsolt** nyugalmazott főkönyvtáros, főiskolai docens, költő, a Szabolcs-Szatmár megyeiek Baráti Körének elnökségi tagja 63 éves korában váratlanul elhunyt. Május 10-én temették el Nyíregyházán; a főiskola, az írószövetség, a megyei könyvtár és a baráti kör nevében mély részvéttel vettek búcsút tőle.

— **A Nemzetközi muzeológus szótár** szerkesztőinek öt napos veszprémi eszmecseréje pénteken véget ért. Az ülésen négy világrész tizennégy országának huszonhét szakértője vett részt. Az Akadémiai Kiadó gondozásában húsz nyelven megjelenő szakszótárat a terv szerint a Múzeumok Nemzetközi Szövetségének 1986-ban sorra kerülő közgyűlésén mutatják be.

— **Személyszállítás '84** címmel országos tanácskozást rendeztek május 9. és 11. között Kecskeméten, a Tudo-

Elhunyt Szántóné Kisteleki Anikó

Váratlanul elhunyt Budapesten dr. Szántó Lászlóné Kisteleki Anikó. Ötödik, a legkisebb — és immár ő is eltávozott — gyermeke volt Kisteleki Edének, a századforduló utáni évtizedek ismert szegedi költőjének, a Mikszáth, Tömörkény, Móra baráti köréhez tartozott jeles lapszerkesztőnek. Édesapja utcaelnevezéssel is megbecsült emlékét méltó

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MÁJ 1 3

1021

1984. május

Babits-illusztráció

Feledy Gyula rajza

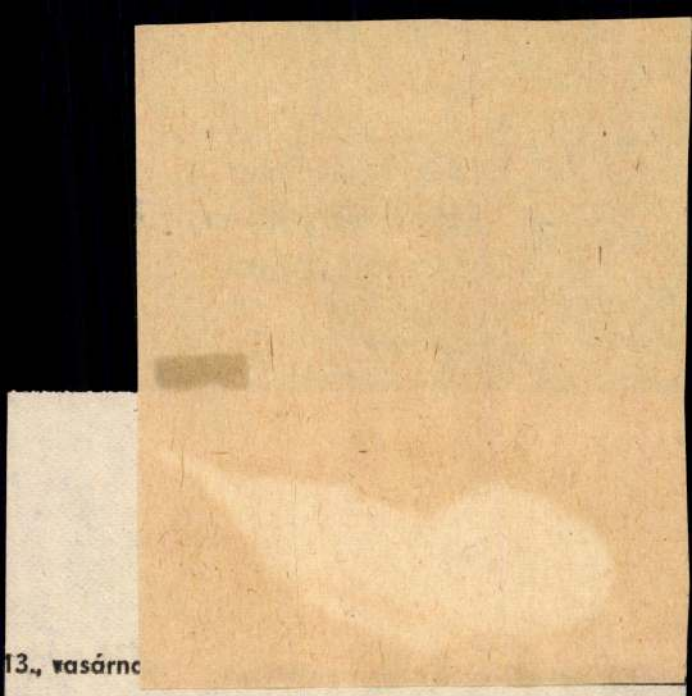

13., vasárnc

azdálkodásunk

énvei és feladatai

ari miniszterhelyettes nyilatkozata

gram teljesí-
gondokról és
ipper Gyula
országos Ener-
tője, interjút
munkatársá-

megszűnt az

hogy sokrétű
sel és támo-
nagyon je-
rni és hasz-
az iparban
8,4 száza-
melő ágaza-
zte a lakos-
gyasztás di-
gében tehát
dett az or-
aly, az elő-
ékkal csök-
átszik, hogy
eltebb üte-

hatóan 1985-től a számított évi 800 ezer helyett 1,2 millió tonna olajjal egyenértékű energiát takarítanak meg az eddig elfogadott racionalizálási fejlesztések révén.

— *Miként fedezi az ipar az energiatakarékos berendezések iránti igényeket?*

— Az energiagazdálkodási program ipari hátterének fejlesztésére előírt feladatok időarányos részét teljesítettük. Egyebek között a jó hatásfokú széntüzelésű központi fűtésű kazánokból iparunk már minden igényt kielégít. A szocialista partnerek szállításaival együtt fedezzük a keresletet szeneskályhákból, tűzhelyekből, s az elektromos elosztóhálózat lehetőségeihez mérten az éjszakai árammal működő villamos hőtárolós kályhákból is. A táv- és központi fűtés helyi szabályozását megoldó, tehát az energiafelhasználást csökkentő termosztatikus hőérzékelős radiátorszelepekből már évente 30 ezret készít az ipar, s tovább növeli a termelést. A hő- és melegvíz-fogyasztást mérők gyártása is megkezdődött, s zavartalan az ellátás hőfokszabályozókból, prog-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

1984. JUL 29

Kossuth-díjas festő-grafikus

MAGYAR NEMZET

1021

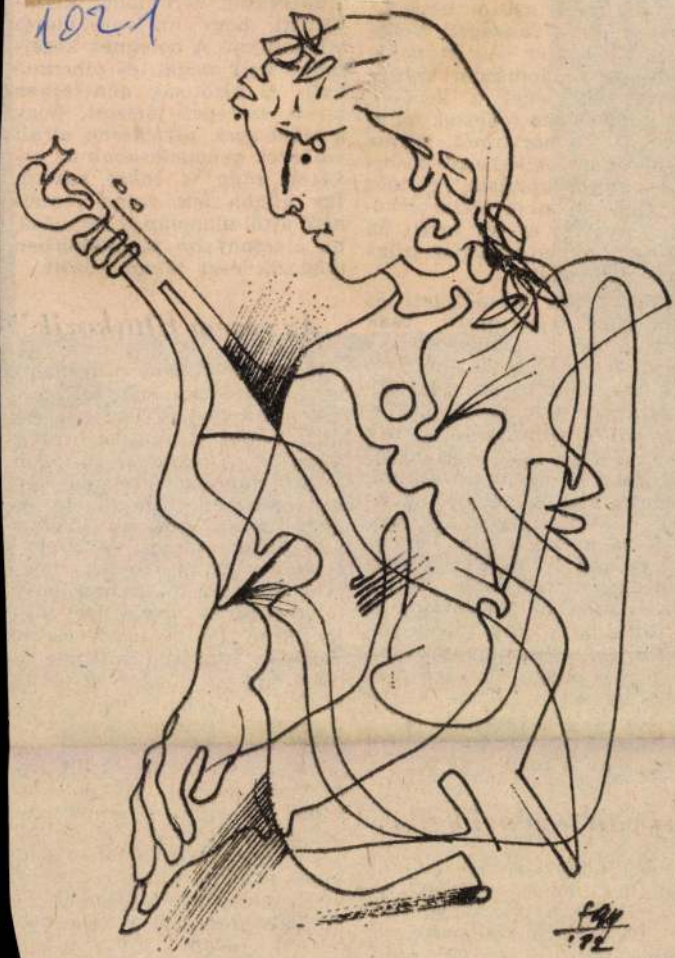

Feledy Gyula rajza

a szóbeszédb
netéről. Még
hogy verte a
fajsúlyú emb
nyek: — Tu
ezt a betegs
ideggondozób
nem az üzen
nem vonhatj
vosok megáll
kell barátkoz
lás tényével,
aláírja a nyu
séges papirok

Vörös Béla munkaügyi nemrégiben találkozott a mozdonyvezető sorsát hordozó aktákkal. Szavai azonban így is sejtetnek némi tanulságot: — Ha nem fellebbezte volna meg a döntést — igaz, más munkakörben — ma is a vasútnál dolgozhatna. A helybeli vizsgálat ugyanis csupán III. csoportossá nyilvánította. Fellebbezés után a MOSZI kezdeményezte nyugdíjazását. Ezt a döntést még az igazgatóság se változtathatja meg, mert nálunk még az irodai munkában is alkalmassági vizsgára van szükség. Akkor ilyen súlyos esetben ki vállalná érte a felelősséget? A betegség nem függ össze a fegyelmivel.

Baj van a gépekkel...

Vas Sándor, az igazgatóság vontatási főmérnöke régóta ismeri Hidvéghy Károlyt: — *Ma is elsőrendű szakembernek tartom*, akire a legfrekventáltabb vonatokat és bármilyen gépet rá lehet bízni. Mert ki-

Hidvéghy Károly rákospalotai házának portáján jól halljuk a vonatok dübörgését. Az utca végén számtalan sínpár húzódik. Amikor a váltókon vonat dübörög, arcizma egy pillanatra megrándul, de ez nem zavarja meg gondolatainak formálásában: — Higgye el, sosem voltam beteg, még csak ideges sem. A mozdonyfelvigyázóval történt eset idején sem. De olyan agressziv volt, és szavain átsütött a rosszindulat, hogy jobbnak láttam elküldeni, mert nem akartam felidegesíteni magam, hiszen a vonatért én felelek. Jó szakemberektől bármilyen tanácsot örömmel fogadok, de sajnos ilyennel egyre ritkábban találkoztam. Az előző üzemfőnök idejében senkivel nem volt konfliktusom, mert remek mérnökember, de őt balszerencsémre elhelyezték. És engem az ő emberének tartottak, így nem volt maradásom. A pofonok ellen

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula.
Kossuth-díjas festő-és
MAGYAR NEMZET
Arafi Mina
1984 JUL 7

Magyar Nemzet

ÖNYVESPOL

1021

Feledy Gyula rajza

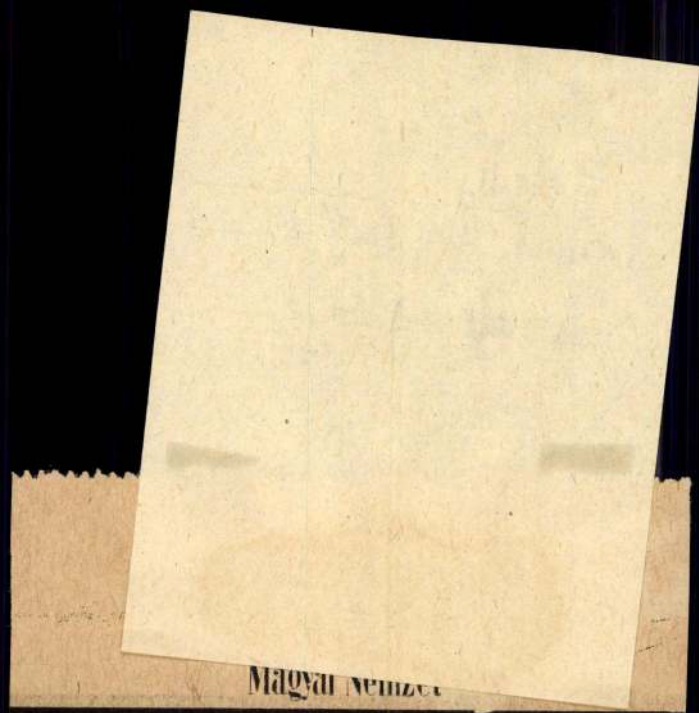

Magyar Nemzet

KAPC

Itt a nyár, itt, bármilyen legyen is az idő ma vagy a következő napokban, felhősebb vagy napsütöttebb — nyár van. Most minden oldottabb, mint eddig, könnyebb és lazább az öltözék, szívesen indul — vagy szívesen indulna — az ember céltalan sétára, az erkélyen vagy a kiránduláson nekivetkőzik és elernyed. Mert a nyár a közhiedelem szerint a kikapcsolódás és az ellustulás ideje. Szünet van az iskolában és a színházban, szaporodnak az ismétlések a tévéműsorban, s még aki dolgozik, az is gyakrabban nyújtózkodik közben egyszer-egyszer.

Pedig legalább ennyi okkal lehetne a nyarat a kemény munka időszakának mondani. Hiszen sokaknak kell sokat dolgozniuk azért, hogy mások néhány megnyilatkozást a népfronttal kapcsolatban — negyedfél évtizeddel korábbi időkből. „Nekünk az a benyomásunk, hogy sok ebből a Népfront-politikából ki nem jön" — mondta egy akkori vezető. S ugyanő: „...a mi stratégiánk komplikált. Szövetségben vagyunk és ugyanakkor a szövetségesek likvidálására is irányt kell venni". Enyhítésül hozzáfűzte: „Ez persze nem könnyű. Az ember csinál valamit és annak ellenkezőjét is csinálja". Persze, a múltnak ez az idézése hangsúlyosabbá teszi a jelent, már csak azért is, mert a harminchat évvel ezelőtti jóslat nem vált valóra: „...a Népfrontnak ma még megvan a maga jelentősége és szerepe, mégis a Népfront ideiglenes és átmeneti jellegű". A népfron

Feledy Gyula

Hétfő, 1986. október 27. Magyar Nemzet

A Magyar Nemzet Galériája

Feledy Gyula: Zenélő férfi (tusrajz)

port. Komáromi ebben az összefüggésben tehát második.

A délután első párjaként a 130 kg-osok bronzérméért Klauz és az amerikai Koslowski lépett szőnyegre. A magyar csapat újonca ezúttal is ragyogóan és eredményesen harcolt, egymásután vitte le és pörgette ellenfelét a közönség harsogó biztatása mellett, és végül 6:1-es pontkülönbséggel nyerte a meccset, s szerezte meg a bronzérmet.

Sorozatos tussal fejeződött be a 130 kg-os súlycsoport döntője. A svéd *Johansson* hat perc alatt 5:4-re győzte „csak" le a szovjet *Grigorjevet*, ám ezután... Az őt ünneplő és a szőnyegre rohanó svéd vezetőket felszabadult és boldog dobásokkal egymás után küldte a szőnyegre, többször is egyértelmű volt a kétváll...

A *62 kg*-osok között a bronzéremért birkózott *Sipos* Árpád, az idei Európa-bajnok. Ellenfele a kétszeres világelső bolgár *Vangelov* volt. Vangelov az 50. másodpercben belefejelt Sipos arcába, majd nem sokkal később ismételt: a magyar versenyzőnek mindkétszer eleredt az orra vére. Tettének indokát csak nehéz fellelni, hiszen láthatóan erősebb és rutinosabb Siposnál. Később, amikor már 10:3-ra vezetett Sipos is a

Ajan Tamás révén pedig új alelnök került a világ sportját átfogó és már 69 nemzetközi sportszövetséget tömörítő szervezet élére.

Megválasztásáról Ajan Tamás így nyilatkozott:

— Alelnökké választásom nagy megtiszteltetés a magyar sportnak és a nemzetközi súlyemelésnek. A svájci Thomas *Keller*, aki több mint 17 éven át közmegelégedésre töltötte be az elnöki tisztséget, elköszönt. Így került az eddigi alelnök, a NOB-tag dél-koreai Un Yong Kim a helyére, én pedig az ő korábbi alelnöki posztját kaptam, három jelölt közül. Mellettünk még 7 tagja van az AGFIS Végrehajtó Bizottságának. A szocialista országok sportját egyedül képviselem ebben az igen fontos, a világ sportéletét átfogó nemzetközi szervezetben.

Ismét Prost

Drámai körülmények között fejeződött be vasárnap az ausztráliai Adelaide-ben a Forma—1-es versenyautók 1986. évi világbajnoksága. Az ausztrál Grand Prix a 16 futamból álló sorozat utolsó állomása volt. A pontversenyt vezető brit Nigel *Mansell*nek már egy 3. helyezés is elegendő lett volna ahhoz, hogy James *Hunt* 1976-os sikere után 10 évvel újabb világbajnoki címet szerezzen hazájának. A tavalyi első helyezett

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 NOV 2[illegible] 5

1021

1983. november 25., péntek

Feledy-rajzokkal

Babitsra emlékezünk

Már megkezdődtek a Babits Mihály születése 100. évfordulójára rendezett országos ünnepségek, tudományos ülések, ma este a Magyar Televízió közvetítése révén az ország nyilvánossága is részese lehet a költőre emlékező, emlékét felidéző műsornak, melyet a Zeneakadémián rendeznek.

Ma, **pénteken délután Miskolcon** két eseménnyel is tisztelgünk Babits Mihály életműve előtt. **Délután 3 órakor Papp Lajos,** a Napjaink főszerkesztője nyitja meg a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban **Feledy Gyula** Kossuth-díjas grafikusművész 47, tusrajzzal készült **Babits vers-illusztrációiból** összeállított kiállítást.

A kiállítás ünnepélyes megnyitását követően – ugyancsak a könyvtárban – az érdeklődők **Petrőczy Éva** költő **Babits emlékezete** című előadását hallgathatják meg.

Ősz és tavasz között

Versenytárgyalást nyert a BVK

Tért hódít a műanyag ablak

Sokan azt mondják, jelenleg a lakások nagy részénél egyenesen az utcát fűtjük; bármilyen gyenge is kint a levegő áramlása, meglódulnak bent a függönyök, hiába van zárva az ablak. Próbálkoznak a lakók szigeteléssel, gyalulással, az eredmény nem túl biztató, a fűtésre felhasznált hőenergia, meglehetősen magas százalékban szökik meg továbbra is a rosszul záródó ablakokon át. Aki családi házban lakik, tudja, nem mindegy, hogy 80 vagy 150 mázsa szén fogy el egy fűtési idényben, és nem mindegy az országnak sem, ha ilyen nagyságrendű a szóródás, a jó és a vetemedett ablaktáblák szigetelése között. Mi hát a teendő? Mit csinálhat az egyén

getelő tulajdonságuk, nem igényelnek festést, és igen jól záródnak. Ma már azt is elmondhatjuk, hogy az igen szigorú új építési szabványnak Magyarországon jelenleg csupán két ablakféleség felel meg, az ARÉV, a műanyaggal bevont fa és a pvc-ből készült ablakok. De az is tudott, az azonnal látható előnyük ellenére nem növekedett úgy a pvc-ablakok vásárlása, mint ahogy az kívánatos lenne.

— Ennek az az oka, hogy egy-kétszáz forinttal drágábbak voltak, mint a hagyományosak, s a gyártóknak tulajdonképpen nem volt érdekük, hogy csökkentsék az árakat — teszi hozzá az igazgató. — A mi termelő

terre növekedjék. Ez azt jelentené, hogy a jelenlegi „fogyasztás" szintjével számolva, két év múlva az összes felhasznált ablak körülbelül 25 százalékát már műanyagból készítenék. Ez a folyamat tulajdonképpen része annak az ablakrekonstrukciós programnak, amely nagyon is kívánatos országos szinten. És ezt a folyamatot teljes egészében támogatja, mondhatni úgy is, menedzseli a minisztérium, mégpedig úgy, hogy részben a Magyar Nemzeti Bank finanszírozza, részben a Világbanktól felvett kölcsön segítségével az ÉVM vállalatai aktívan növelik a gyártókapacitást.

De a Borsod megyei történteknél maradva, a BÁÉV most követi a győri példát, s Miskolcon, valamint a megyében folyó építkezéseknél rövidesen megkezdik a műanyag ablakok beépítését. Győrben ez a folyamat már 1982-ben megkezdődött, és jelenleg ott mintegy 35 ezer négyzetméter ablak már a házgyári lakásokba kerül évente. A folyamat tehát

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feled Gyula grafikusa.

DÉLI HÍRLAP

1984 MÁR 3. 1.

1021

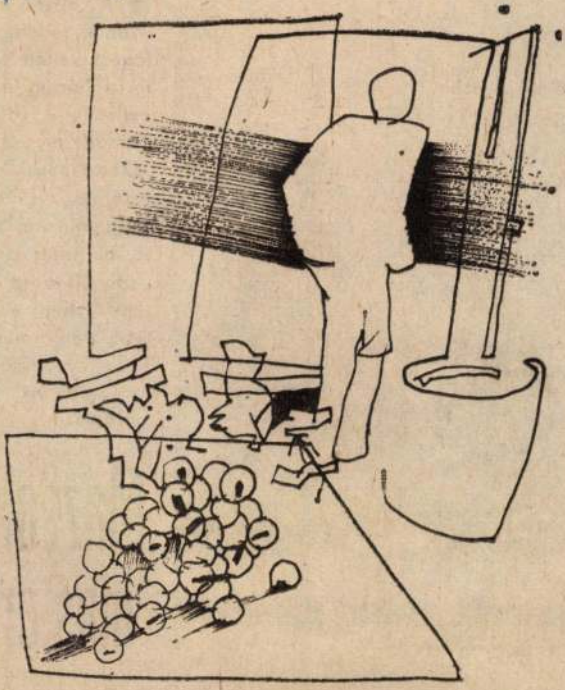

* Babits-illusztráció (Feled Gyula rajza)

● A hazai motorizáció fejlődésével lépést kellett tartani a három és fél évtizede alakult Borsod megyei Autóközlekedési Tanintézetnek is. Nem véletlenül: a fővárosiak után a borsodi ATI adja minden évben a legtöbb gépjárművezetőt. Munkájukról szól cikkünk a 3. oldalon.

Mazsolák mesterei

Feledy Gyula

Magyar

Feledy Gyula rajza

tehetségesnek véltek, de immár reménytelennek tartanak. A jóideje silányságokban ágáló, pár szavas szerepeken tengődő színész előbb-utóbb elveszíti az önbizalmát. Nemcsak a neve kopik meg, hanem a talentuma is. Nem csoda, ha nem tartozik azon kevesek közé, akit mindenhová hívnak, szinte szétszednek.

AZ AGYON-FOGLALKOZTATOTTAK ugyanis kevesen vannak. Becslés szerint, mindössze ötvenen-hatvanan. A nálunk kevésbé, de mégis gyakran hívottakkal együtt százan-százhúszan. Vagyis *mintegy tíz százaléka* a színésztársadalomnak az, akire áll a filmgyár és a televízió, a rádió és a szinkron, és persze, az anyaszínháza között cikázó figura képe.

E szemszögből *a vidéki színész* [illegible] az olyan

Mi volt a helyzet az operai karmester-utánpótlással?

— Radnai Miklós — Failoni és Fleischer Antal mellé — igyekezett kinevelni egy ütőképes, fiatal garnitúrát. Hozzáfogott a korrepetitorok kipróbálásához. Az első bemutatkozó Ferencsik János volt. A *Seherezáde* vezénylése után ez a rendkívüli muzsikus karmesterré lépett elő.

Önre mikor került sor?

— Az én reményeimet hosszú időre elfújta a szél. A harmincas évek végefelé jártunk. Ahogy költőien mondani szokták, egyre sötétült a politikai horizont. Előállt az a furcsa helyzet, hogy az Operaház betanítói gárdája, amely hivatva volt arra, hogy az idősebb karmesterek nyomdokaiba lépjen, egyik napról a másikra alacsonyabbrendű állampolgárnak nyilváníttatott. A numerus clau-

Feledy Gyula

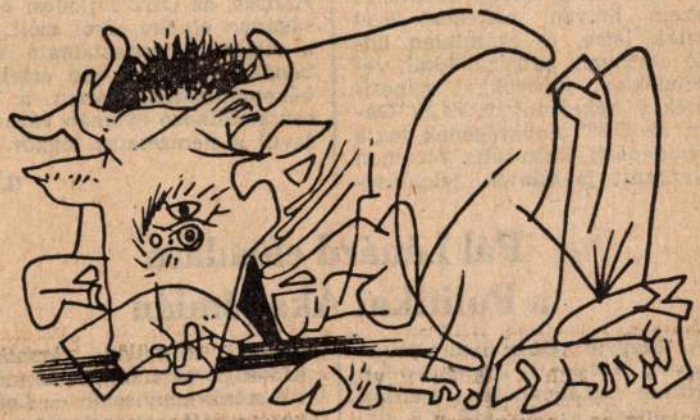

Feledy Gyula kiállításáról

Magyar Nemzet 1985. XI. 28.

Feledy Gyula

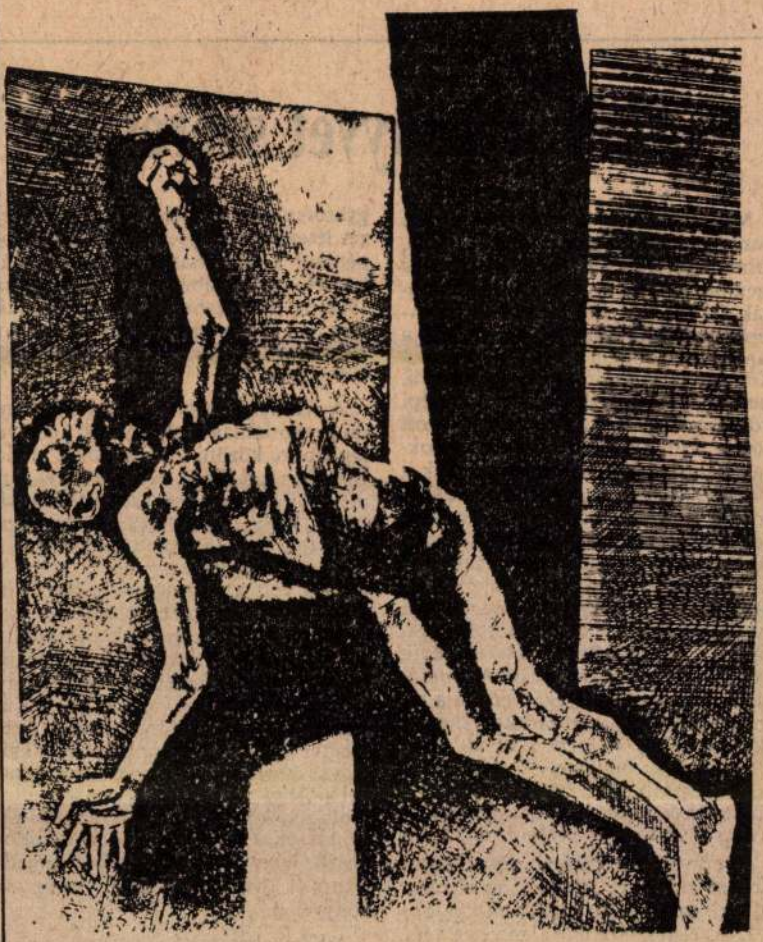

Feledy Gyula rajza

magyar, valamint „az örök irodalmi értéket képviselő külföldi írók műveinek a minél szélesebb rétegekhez való eljuttatását szükségesnek tartják". A Besorozott Könyvek címszó alatt Ady Endre *A tegnapi Párizs* címen megjelent levelei öt pontot kaptak, Győrffy István néprajzi kötete pedig hatszor ennyit: harmincat. A pontozásra azért volt szükség, mert ha a tagok közül valaki nem tartott igényt az előfizetési díj ellenében kínált illetménykötetek valamelyikére, akkor ahelyett másik könyvet kérhetett, és a pontérték-különbözetet „számláján" a javára írták vagy tartozásul rótták föl.

A művelődéstörténeti dokumentumot *Kristó Nagy* István tette elibém. Ő, aki az Olvasó népért mozgalom 1973-as első konferenciáján vetette föl az értékes kiadványok biztos megszerzését lehetővé tevő hálózat megalakításának a gondolatát. Az idei könyvhéten megszületett végre az *Országos Könyvbarát Kör.*

— Nem kellett sok ész ehhez a javaslathoz — pörgeti végig a kövér dosszié iratlapjait, melyek között az iménti felhívás is megtalálható — hiszen a könyvek jórészét világszerte ilyen társaságok juttatják el az olvasókhoz. — Mint látja — választ ki a kötegből egy másik szórólapot — Ma-

vállalkozásai közül. Nolla kötetei eszmei tekintetben a kor szellemét képviselték, mégis, főként az ismeretterjesztő és tudományos könyvkiadásban, az igényesség jellemezte őket. Arra is gondja volt a vezetőségnek, hogy kötetei minél szélesebb rétegekhez juttassa el, úgy, hogy a kiadóvállalat anyagi erejét is növelje. A tagság tizenhat pengő ellenében évente négy különböző tartalmú, alakú, kiállítású, terjedelmű és árú könyvet kapott bérmentve házába. A csatlakozás alkalmával átvett igazolvány egyszersmind belépőjegy is volt a szövetség által rendezett könyvkiállításokra, bibliofil előadásokra és feljogosította tulajdonosát, hogy húsz százalékos engedménnyel vehessen meg bizonyos könyveket.

A Könyvbarátok Szövetsége, az első és mindmáig a legsikeresebb könyvklub-szervezet volt Magyarországon. Megszüntével harmincöt évre eltűnt a magyar művelődéstörténetből az ilyesfajta, a könyvvásárlói érdekeket képviselő társaság. Újjáélesztésére azóta több kísérlet történt. Mostanáig mindhiába, holott világszerte hasonló szervezetek egyengetik a műnek az olvasóhoz vezető útját. Kristó Nagy István gyűjteményében megtaláltam a *Könyvklub 65* nevű NDK-beli szervezet felhívását, az *Olvasók Egyesülete*

1021

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1983. XI. 26. Tv. 2. müsor 21.55

Tv-híradó

/Babits versének egy részlete hangzik el./

- Az imént elhangzott Babits versrészlet első két verssora a mottója Feledi Gyula kiállításának, amelyet a költő születésének századik évfordulója alkalmából rendeztek Miskolcon a megyei könyvtárban. A Kossuthdijas grafikus művész maga is vallja. Az alkotás az elsődleges, nem az alkotó. A tárlaton bemutatott rajzait csak az értheti meg igazán, aki ismeri a versek mondani valóját, amit a grafika sajátos eszközeivel és látásmódjával tár elénk a művész. A Fortisszimót például, amelyben a költő háboru ellenessége fogalmazódik meg és ezt korunk grafikusa úgy érzékelteti, hogy közben önüknek is szól. A mindössze ötvennyolc évet élt költő utolsó évei ben súlyos beteg volt. Tudta ezt önmaga is.

/Babits Mihály Ősz és tavasz között cimü verséből hangzik el részlet/

- Ilyen hangulatban fogant az Ősz és tavasz között cimü verse is. Feledi Gyula Babits versekhez készült grafikái december 16-áig tekinthetők meg Miskolcon a megyi könyvtár előcsarnokában.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

ÉLET ÉS IRODALOM

1993 DEC 2 3

1021

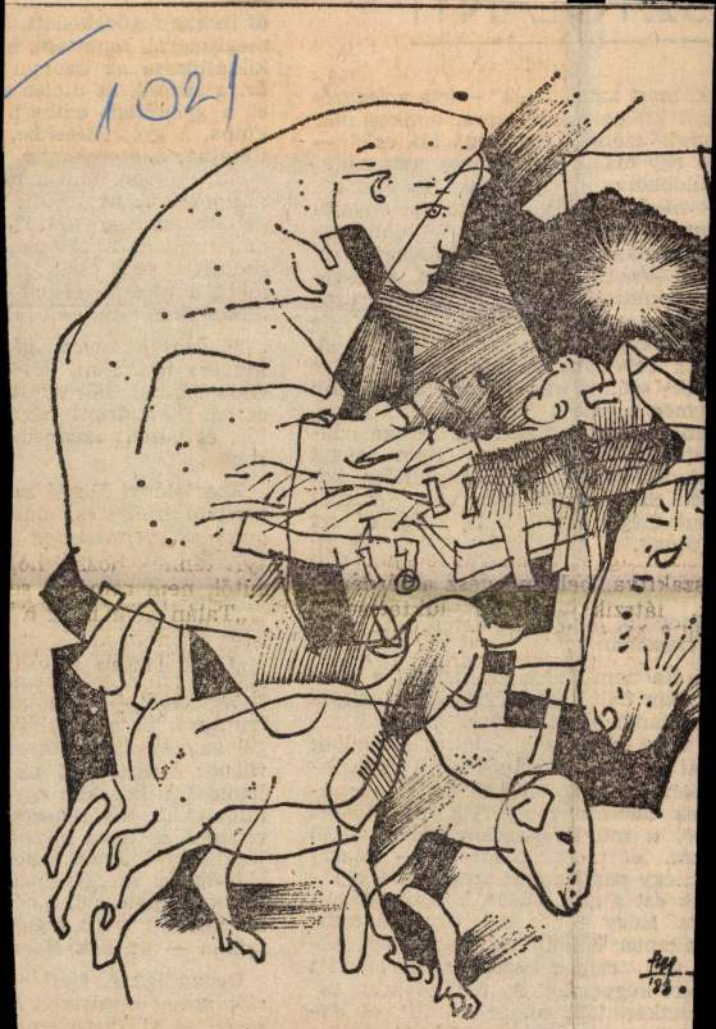

Feledy Gyula rajza

tán
tt p
ni.
ik ejszaka egy mas cedu-
könyörgött barátainak,
ajd a halált szólongatta
trött hévvel. A pillanatok-
: „Jaj, de szép éjszaka ez.
, a barátságban, a szere-
t fel elragadtatva ceruzá-
rtelenül szenvedett; de
végére ért volna, hirtelen
ybe vetette magát. Már
i, írása mind kuszáltabb
sott. Arany Jánost kérte,
eredetit. Zárójelben oda-
példányt. Nem akart
ámadt. Megrendítően ko-
gatón igaz volt. Azután
elhallgatott, végére ért

gy könyvét a könyvespol-
3 kora telén, ezt az arcát
oldog, az életet ujjongva
is.

tudok szabadulni a gon-
meg, mint egy megírat-
ovella hőse. Ahogy kizu-
ba a kísérteties semmibe:
só hónapokban a kényszer-
áncstalanná érett írásmű-
zó felgyúlása. Az ideget
vet összekovácsoló, végső
csak ő értette — íróasz-
írlaphoz szegezve — a ki-
azdaságát, bonyolultságát,
a hős beleharapjon min-
őköljön a kínok előtt, fel-
igák szorításában... Itt
lmet. Az élet zavaros, os-
en; akkor csuklik el da-
pen a megvilágító, fontos
ndania. Ő, a pusztuló,
ője, sohasem bízta magát
Ő úgy ragadta meg ezt az
ogy kompozíciós remeklés

rikába. a szerelembe,
lálba, minden dolgok m
mindenektől való örök
szállott alá, hogy viszoly
dantei maszkra. Minden
radicsomi fény csak arr
lakot, amit születésünk
dunk, minél teljesebbe

Milyen könnyed, gá
művész lett. Nem kötö
Ólomcsizmát húzhatott
sárba. De akármit csin
lött és vállalt *szenved*
soha.

Kosztolányi Dezső sz
zongató ízlelgetés, ami
gény kisgyermek-ben
Az édes rímek mögött
jés, megrendítő és émel
félreértett — versciklu
felnőttek leszünk.

A kisgyereket a „va
löki félre. A póz pers
hetvenkedő — a botrá
hamozza. Ez a fiatalság
gal való egyszerű ismer
zában: kísérletesdi az
lommal, a lélekkel, egy
talmakkal. Kísérletezés
renddel, a fizika kispol
józansággal és az őrüle
ifjúság, a szépségében
elénk toppan majd né
a magyar novella izgat
jaiban — az *Esti Kor*

De addig? A férfi r
zük, amint megismeri
séget, az elűzhetetlen
aljáról. A világot kívá

**Van már kenyerem
van gyermekem és
Szívem minek is sz**

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 DEC 24

Grafikum

K-MAGYARORSZÁG 9

1021

Karácsony

Feledy Gyula rajz

MŰSOROK

rádió

SZOMBAT

KOSSUTH: 8.20: Mai kulturális programok. — 8.30: Családi tükör. — 9.00: Mit — hol — mikor — hogyan? — 9.15: Színes népi muzsika. — 10.05: Állj meg pillanat! A Válasz karácsonyi különkiadása. — 12.30: Déli zeneparádé. — 13.25: Orvosi tanácsok. — 13.30: Ha kedd, akkor klub. — 14.05: A hét embere. — 14.15: Népzenei példatár. — 14.25: Magyarán szólva. — 14.40: Üreges könyve. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.05: Gyertyagyújtásig... A Gyermekrádió ajándékműsora. — 18.40: A szülőföld muzsikája. — 19.25: Örökzöld államok. — 20.30: Karácsonyi album. — 22.10: Európa hangversenytermeiből. — 0.10: Mediákoktél.

PETŐFI: 8.11: Filmzene. — 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.35: Mikóházi betlehemesek. — 8.57: Népszerű fúvósmuzsika. — 9.23: A Rádió Dalszínháza. — 10.00: Szombat délelőtt. — 12.00: Ki ebédhez szól a nóta. — 13.00: A táblabíró, Irinyi József szatirikus rajza az elmúlt századból. — 13.25: Berkes Kálmán varinéton játszik. — 14.00: Részletek Ralph Towner „Blue Sun" című dzsesszlemezéről. — 14.35: A Rádió Dalszínháza. — 16.57: Szfogások. — 17.50: „Szeress igem." — 18.35: Antoine de Saint Exupéry: A kis herceg. — 20.00: Népdalkórusok, hangszeres együttesek. — 20.30: Bartók vonósnégyes felvételeiből. — 11.50: Opera-gálaest a Pesti Vigadóban. — 13.05: Az East együttes felvételeiből. — 13.35: Régi magyar muzsika. — 14.00: Kapcsoljuk az amszterdami Concertgebouw-t. — 15.50: Josquin des Prés madrigáljaiból. — 16.00: Ötletek és üzletek. — 16.15: Kis magyar néprajz. — 16.20: Leontyne Price operaáriákat énekel. — 17.00: Az I Musici di Roma kamarazenekar játszik. — 17.50: Isao Tomita albumai. — 18.30: Híres előadóművészek felvételeiből. — 19.53: A mama... — 20.40: Mozart: A varázsfuvola. Kétfelvonásos opera. — 23.13: Toronyzene.

HÉTFŐ

KOSSUTH: 8.06: Mit üzen a Rádió? — 8.41: Nótamuzsika. — 9.19: Petőfi Sándor versei. — 9.29: A hét zeneműve. — 10.03: „De innen hoztam, amit hoztam". Találkozó a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnáziumban. — 10.59: Arturo Toscanini vezényel. — 12.05: Öt kontinens egy éve. — 12.35: Édes anyanyelvünk. — 12.40: Aranylemezek. — 14.00: A néptánc vonzásában. — 14.30: Kincses Veronika és Palcsó Sándor énekel. — 15.05: Új Melódia-lemezeinkből. — 16.02: Az orvos halála. Fekete Gyula regénye rádióra alkalmazva. — 17.05: Tenorkulcs. — 17.34: Művészlemezek. — 18.40: Greguss Zoltán a rádióban. — 19.51: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. — 20.30: „Hétfő este mindenkinek". — 23.15: Zenekari muzsika. — 0.10: Virágénekek.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula
grafikus

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZ

Boldog, vidám új esztendőt!

Feledy Gyula rajza

AK-MAGYAROR

Géczi Ferencné.

Szanticska

ír vissza pon-
l és az éjsza-
széllel talál-
most is zör-
álló jegenye-
tudnának —
mit keres ez
már a hó-
e, mondván:

őbben adják
z idegen zaj,
re. Rázendí-

boltban kapok be — vigyorog Józsi bátyám.

A feleség, a 64 éves, született Berdár Anna, rosszallóan csóválja a fejét az ilyen beszéd hallatán. De tán csak mímeli, hiszen addig, amíg megvan a jókedély, az egészséggel sem lehet különösebb gond. S ebben a korban már ez a legfontosabb.

— Szerencsére, még nem kell az orvos — mondja most már ő. — Nem is tudom, hogy leszünk, ha mégis jön a baj. Mert mire az orvos ideérkezik! A segélykérő telefonunk is már jó ideje használhatat-

MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JAN 14

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Este

Feledy Gyula rajza

Hajdú Lajos

NCSE

egyik legfontosabb követelmény.

Nyitrai József műszakvezető ugyan bevándorló"

született kisborjakat. A városlakó tudatlansággal csodálkozom rá: milyen örömmel és ragaszkodással fogadják az éppen csak még életre eszmélő „apróságok" az ember közeledtét...

A fiókposta tenyérnyi helyiségében már más előjellel folyik a beszélgetés az állattartásról.

— Az elmúlt év végére

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

DÉLI HÍRLAP

1984 FEB 1

Gyuli [illegible]

1021

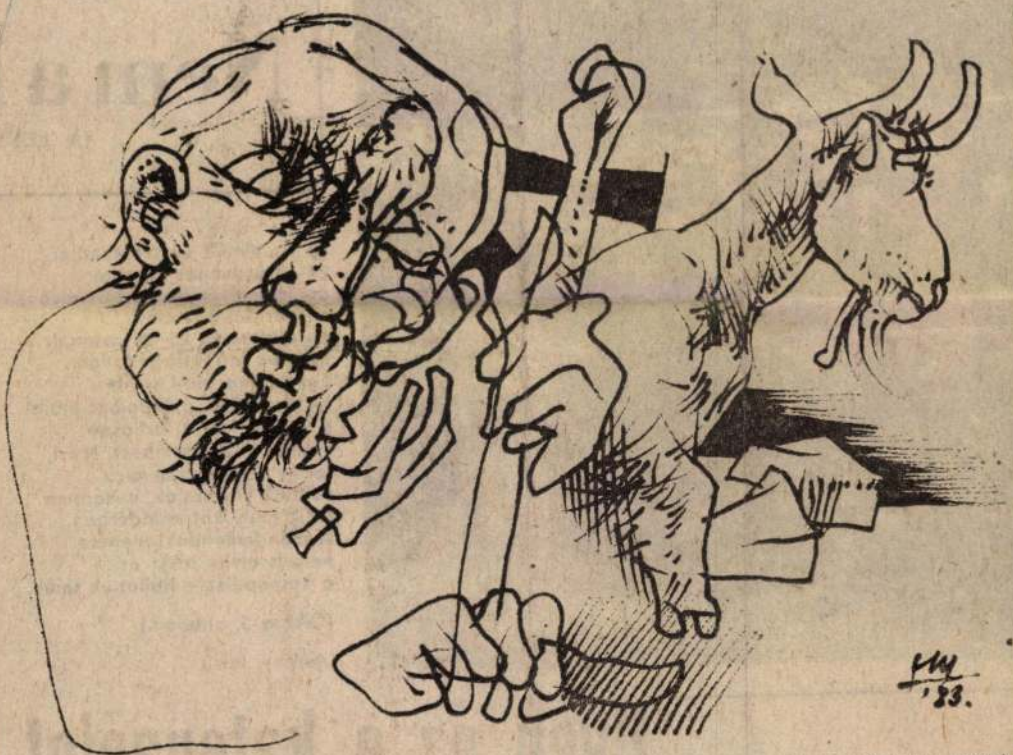

(Feledy Gyula rajza)

★ Emlék

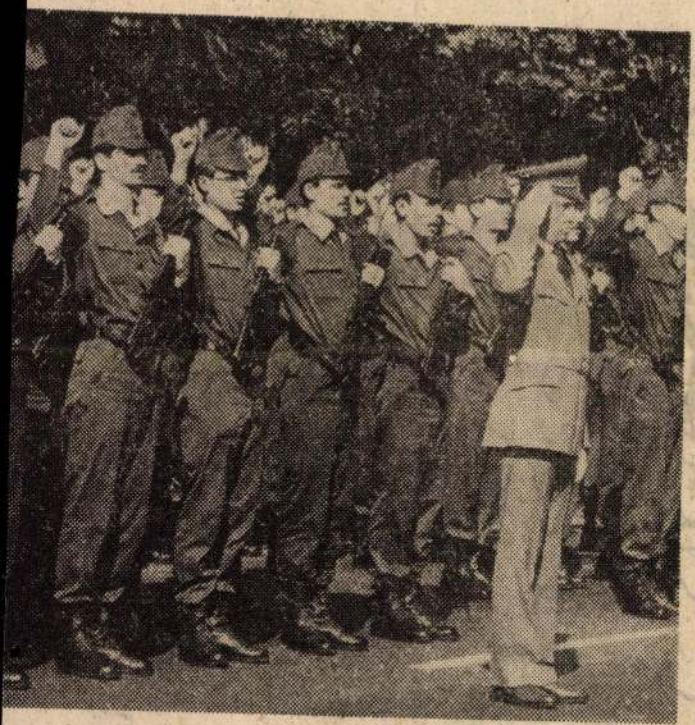

Nem a k

(A TEVÉ-P

● Az elmúlt év szeptember 24-én nyilvános katonai eskütételt rendeztek Miskolcon, a sportcsarnok előtt. Az augusztus 25-én bevonult fiatalok tettek fogadalmat. Egy hónap alatt szinte kicserélődtek a fiatalok: eltűnt a hosszú haj, s férfiasan vágták ki a díszlépést. Most, fél év eltelte után arra voltunk kíváncsiak, miképpen érzik magukat mundérban. A mendemondák ellenére nem is olyan rossz ez a katonaélet – hallottuk tőlük.

(Cikk a 3. oldalon.)

(Kerényi felv.)

Ilyen ez a katonaélet

Feledy Gyula: Etüd (rajz)

HUMOR a grafikában címmel a Rátkai Klubba
képünkön Gácsi Mihály két rajza (Jánosi felv.)

ANNA MARGIT galériabeli kiállításának egyik

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

1981 FEB 12 51

DÉLI HÍRLAP

Grafikus

1021

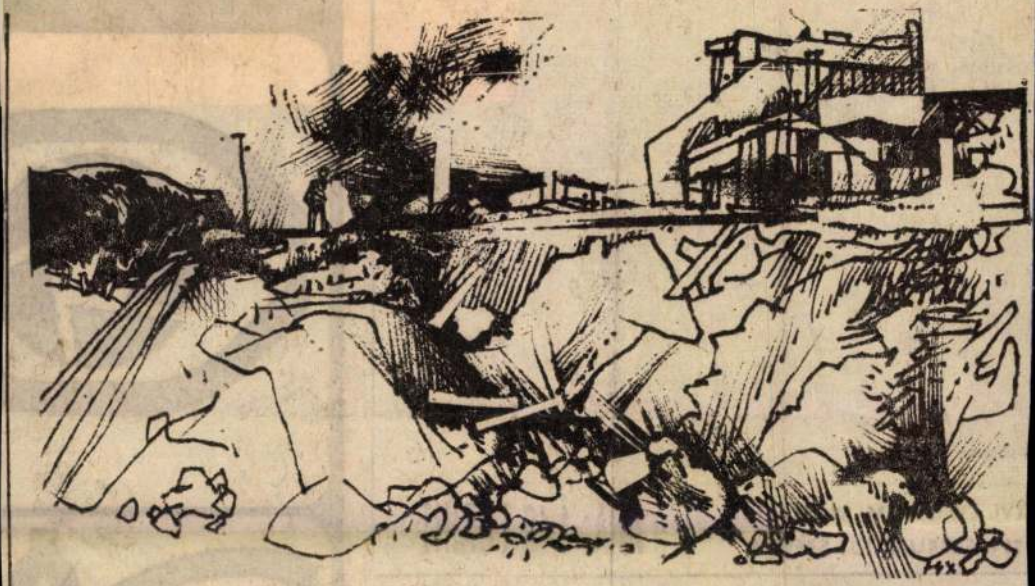

✶ *Ipari táj*

(Feledy Gyula rajza)

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP *

XVI. ÉVFOLYAM, 39. SZÁM
984. FEBRUÁR 15., SZERDA

ÁRA: 1,40 FORINT

Libanon a téma

Senkinek sem kell különösebben bizonygatni, milyen fontos

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

MAGYAR NEMZET

1984 FEB 17

1021

Feledy Gyula: Átváltozás

4, 9, 30, 8

— **Megkezdődött** a Vörös Csillag ban a magyar fil regszemléje. A játékfilmszemlén, és 15. között hus tást mutatnak be filmek fesztiváljára mintegy százötven külföldi vendég érkezett.

— **Napfényes Bulgária** címmel nyílt kiállítás pénteken Kaposvárott, a Dorottya-szállóban a Balkántourist és a Kaposvári Volán Utazási Iroda rendezésében. A megnyitón jelen volt Boncso Pencsev Mitev, a Bolgár Népköztársaság magyarországi nagykövete is.

— **Felújították a pápai Kékfestő Múzeumot,** a híres Kluge kékfestő-dinasztia két évszázados műhelyeit. Megmentésébe az ország valamennyi textilgyára bekapcsolódott. A vállalatok pénzt adtak, a dolgozók pedig nagy értékű társadalmi munkát végeztek. Az ezerötszáz műtárgyat, ipartörténeti emléket őrző múzeum gazdag anyagát folyamatos cserével mutatják be a látogatóknak.

— **Teaház az emberi kapcsolatokhoz** címmel kínálnak programot a Népművelési Intézet Teaházában, — VIII., Szentkirályi utca 8. alatt. Február 13-án, héttőn, a Józsefvárosi Színház művészei bemutat-

megtartott sajtótájékoztatón Ivan *Bagyul*, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének magyarországi képviselője, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa.

A ház eddigi legsikeresebb kiállításának az 1983-ban megrendezett, a lézer és a holográfia szovjetunióbeli hasznosítását szemléltető bemutató bizonyult. Az anyagot 180—185 ezren tekintették meg. Az intézmény tavalyi eredményeiről szólva az előadó kiemelte az ifjúság körében végzett tevékenységet. Követendő példaként említette a *Fiatalok a békéért* című ifjúsági találkozót, amelyet a szokásostól eltérő módon bonyolítottak le a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának dolgozói. Videokészülék segítségével rögzített filmeket vetítettek a külhoni béketüntetésekről, felhívással fordultak a jelenlevő fiatalokhoz. A békefelhívás szövegét tartalmazó plakátot a találkozó részvevőin kívül több száz gimnáziumi tanuló és külhoni turista írta alá. Az intézmény törté

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 347-748, 349-726
Feledy Gyula
grafikusművész
DÉLI HÍRLAP
1984 FEB 8
1021

* *Hazafelé*

(Feledy Gyula rajza)

A tűzfal árnyékában

(A DH VÁROSPOLITIKAI FÓRUMA A 3. OLDALON)

● Állványzat borítja az avasi kilátó egy részét, s a következő hetekben az egész toronyt körbeveszik állványokkal. A tavalyi festés és antennacsere után idén folytatják Miskolc jelképének reparálását. Megújul a presszó, s az úgynevezett kilátórész is. A munkákat 1985 végére kell befejezni.

(Képes beszámolónk az 5. oldalon.)

(Kiss József felvétele)

Kúrálják a kilátót

SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-728

Feledy Gyula
Gyalaj Mis Mi

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 FEB 18

1021

TOCCATA

Feledy Gyula rajza

hajtása az egészségügyben

s a szerkesztőségben

DR. SZABÓ ISTVÁN: Arra számítani kell, hogy a panasz nem a takarítónőtől jön majd, aki az eddigi 600 forint helyett 750 forintot fog kapni... A saját egészség veszélyeztetése azonban — ha így vesszük — ugyanannyi a takarítónőnek, ápolónőnek is, mint a főorvosnak. A veszélyességi pótlék a hiányszakmák ösztönzési díja is volt, valamint a hálapénz helyét is takarta.

DR. JÁNVÁRY ANNA: Külön gond a laboratórium nálunk, amely kiszolgálja a veszélyességi pótlékos fertőző osztályt. Ezt nehéz megmagyarázni... Kórházunkban a dolgozók 30 százaléka kapott eddig veszélyességi pótlékot. A fix összeggel egyetértek, de kevés!

DR. SZABÓ ISTVÁN: Ennek megoldása a következő évek feladata. A kezdő kórboncnok orvos fizetése jelenleg 6050 forint lesz, korábban, tanulmányi eredménytől függően, 5000—5700 között ingadozott. A veszélyességi pótlék és a munkahelyi pótlék kérdésére évente visszatérünk a nehezen betölthető hiányszakmákban. A munkahelyi pótlékkal való foglalkozás kerül előtérbe, mert az csak az orvosokra vonatkozik, s ezeken a helyeken ez a kulcskérdés.

DR. SZABÓ ISTVÁN: Merjük kimondani azt is végre, hogy ha ösztönző bérezést kívánunk alkalmazni a rendelkezés szerint, a túlkínálatos szakmákban, egyműszakos asszisztenseknél, körzeti ápolónőknél és a

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
grafikus- és festőművész

1984 MÁR 20.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZÁ

Köszöntő

Feledy Gyula rajza

s, Rácz Béla, Szepesi Ferenc és Hajdu Imre

ermelésről

g = termelési kedv

megtagadják a szerződés teljesítését...

SZEPESI FERENC: — Valóban érzékeny ágazat a kistermelés. Sajnos úgy néz ki, a teherviselést nem mindenki arányosan vállalja, sőt akadnak olyanok is, akik a nehézségek közepette is lefölözik a tejfölt. Mi a szövetkezeti tagoknak az eszközökön, szaporító anyagokon túl évente 800 ezer fo-

ezer tonna tápot és terményt forgalmaznak. Ennek 60—70 százalékát csak veszteségesen tudják lebonyolítani. Csupán azoknál a szövetkezeteknél nem jelentkezik veszteség, amelyek közelében található a beszerzési hely, a keverőüzem, vagyis kevesebb a szállítási költség.

— Az eredményekkel, gon-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983 MÁJ 1

1021

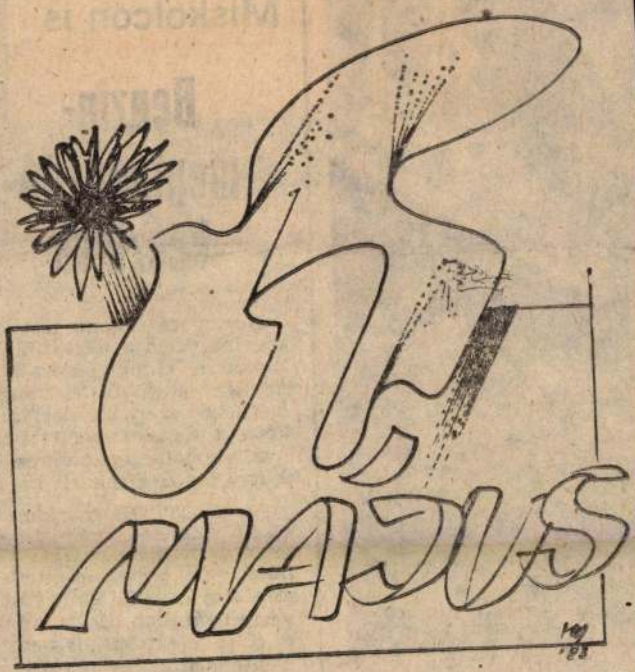

Május 1.

Feledy Gyula rajza

megtakarító készülék

Bizonyára sokan látták közelmúltban a televízió Fel kínálom című sorozatába azt a rendkívül hasznosna ígérkező szerkezetet, amel két autós szakember találmá nya, s amely gépkocsikba be építve benzint takarít meg.

Az ECOTRON márkaneve viselő készülék menedzselé sét a TUNGSRAM Gyár vál lalta, vagyis megteremtette a sorozatgyártás feltételeit Kon verta gyárában. Hogy mit tud ez a kis elektronikus benzin megtakarító berendezés? E készülék alkalmazásával az autó fogyasztása csökken, je lentősen mérséklődik a leve gő szennyezése, hatásosabb a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1932 SEP 2 5

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 7

Csatorna

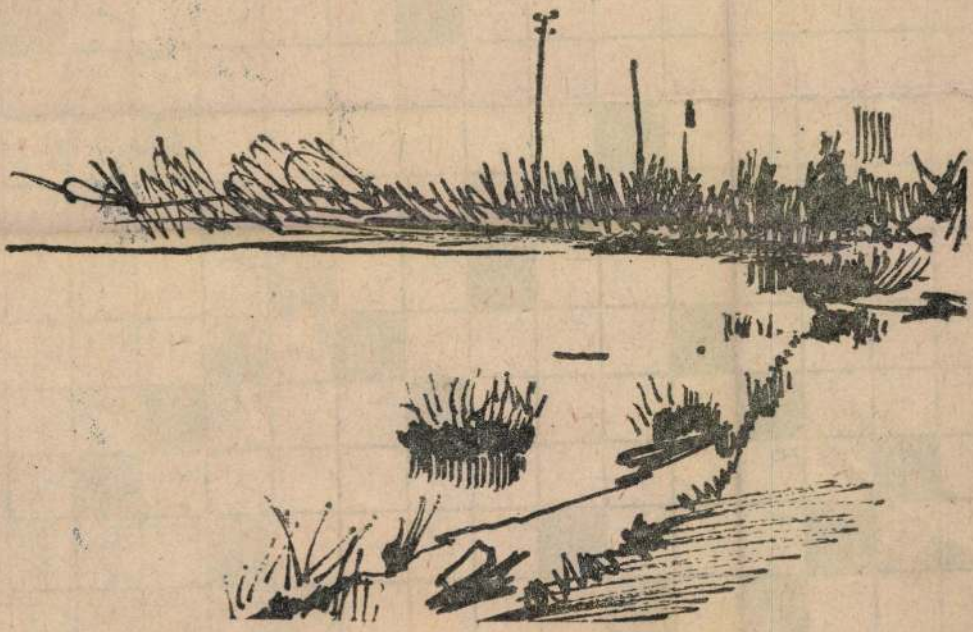

Feledy Gyula rajza

FEJTÖRŐ

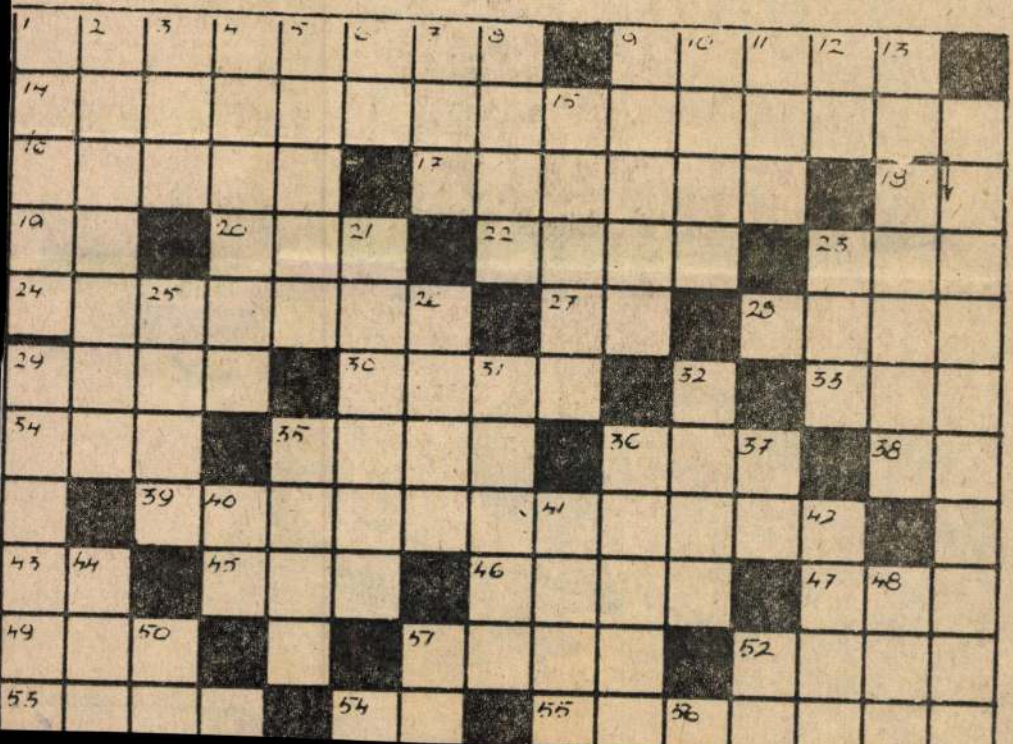

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JAN 07

1021

Etűd

Feledy Gyula rajza

FEJTÖRŐ

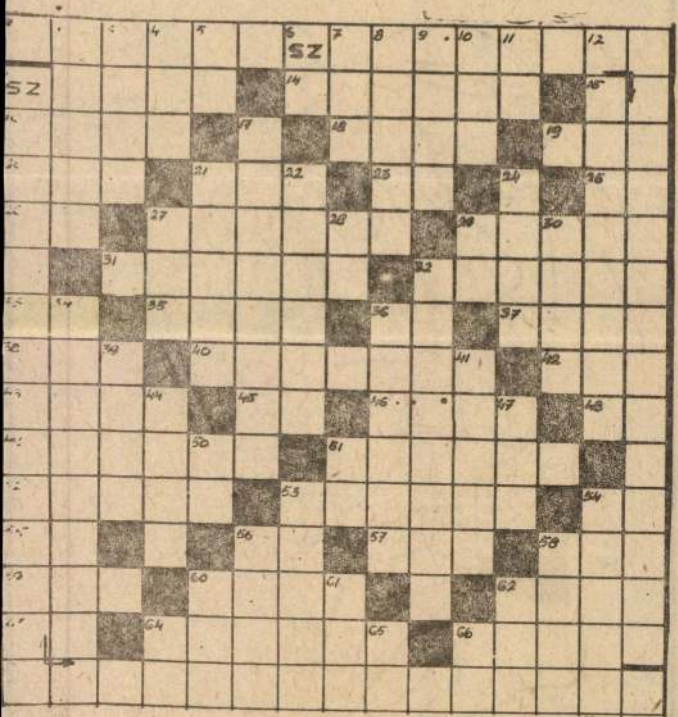

Téli dal

Babits Mihály költő „Téli dal" című versének két sorát idézzük.

VÍZSZINTES: 1. *Az idézet első része,* zárt betűk: A, A, Z, É, E. 13. Tintahal. 14. Női név. 15. Állat laká- *Az idézet befejezése,* zárt betűk: O, T, L, T, Y. 17. Ruhaanyagok. 21. Halevő tengeri madár. 22. Elővigyá-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 MÁJ 13

1021

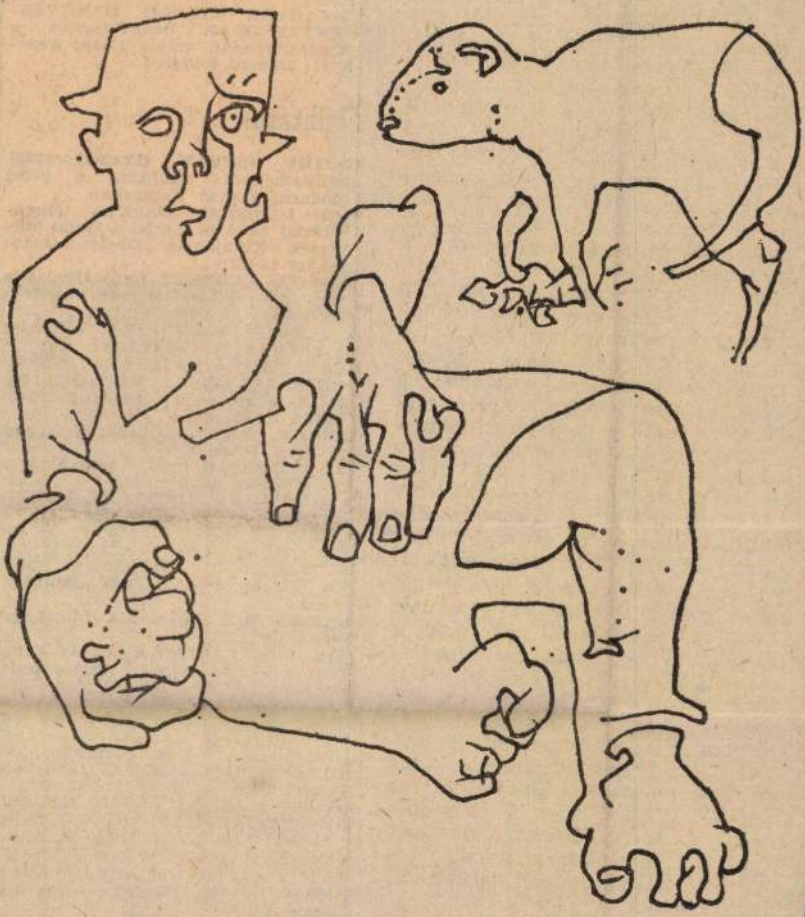

Feledy Gyula rajza

— Amíg nincs iskola, nem végezhetünk felmérést. Azt viszont biztosan állíthatom — sok-sok magyar szülővel folytatott beszélgetéseim után —, hogy szívesen küldenék gyermekeiket olyan gimnáziumba, ahol magyarul tanulhatnak. Sőt! Érdekes módon mind több osztrák szeretne magyarul tanulni. Orvosok, óvónők, pedagógusok, kereskedők. Szeretik nálunk a magyarokat, jó hírnevük van. Sok alsóőri magyar osztrák asszonyt vett feleségül, ők is szívesen tanulnak magyarul. Az idén például Rohoncon osztrákoknak tartok magyar nyelvtanfolyamot a népfőiskolán. Az összes idegen nyelv közül erre a legnagyobb a jelentkezés. A magyar nyelv, történelem és irodalom iránti érdeklődés érezhető módon megnövekedett az utóbbi években. Többen azért jöttek el a tanfolyamra, hogy Magyarországra átruccanva be tudjanak vásárolni vagy el tudják magyarázni a fodrásznak, mit csináljon a hajukkal. Játékos formában magyarázok a hallgatóknak, kikapcsolódásképpen pedig magyar népdalokat éneklünk. Nagyon szeretik Petőfi verseit. Először német fordításban olvastam fel nekik, majd elmondtam magyarul. Az utóbbi változat sokkal inkább tetszett nekik, mert dallama és lelke van — mondták. Visszatérve az előbbi kérdéshez, a FUEV idei kongresszusán kérem a szervezet segítségét ahhoz, hogy minél gyorsabban létrehozhassuk a felsőőri gimnáziumot.

Ács Zoltán

váci Művelődési Központban. Megtekinthető: május 14-től

A MAKÓI SZITAMŰHELY kiállítása a Fővárosi Művelődési Házban

BERNÁTH(Y) SÁNDOR: 347. DICSÉRET: ÁLLATI JÓ VAGYOK! Kiállítás a veszprémi Dimitrov Művelődési Központban

SZÉCHY BEÁTA kiállítása a szegedi Ifjúsági Házban

SÁROS LÁSZLÓ fotói a váci Madách Művelődési Központban

MÁGER ÁGNES: PORTRÉK. Kiállítás a miskolci Mini Galériában

TAMÁS NOÉMI kiállítása a Vigadó Galériában

HALBAUER EDE kiállítása az Építőművészek Szövetségének székházában

MAKÓ JUDIT kiállítása a Stúdió Galériában

LONOVICS LÁSZLÓ kiállítása a balassagyarmati Horváth Endre Galériában

FARKAS ÁDÁM ÉS NAGY GÁBOR műveinek, a baseli nemzetközi művészeti vásár magyar anyagának bemutatása a Duna Galériában

KÓKA FERENC kiállítása a Miskolci Galériában

DÉVÉNYI JÁNOS, KUNGL GYÖRGY ÉS PAIZS PÉTER kiállítása a budakeszi Erkel Művelődési Házban

TEXTIL AZ IPARMŰVÉSZETBEN. Kiállítás a tatabányai KPVDSZ Művelődési Házban. Megtekinthető: május 30-ig.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 MÁJ 7

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Anyák napján

(Feledy Gyula rajza)

közművelődési filmfórum

A fesztiválhoz kapcsolódó nagy rendezvényként tegnap a Diósgyőri Vasas Művelődési Központban megnyílt a II. országos közművelődési filmfórum. A páros években, amikor Miskolcon a tévések találkoznak, Kecskeméten rendezik meg, de a fesztivál idején még nagyobb súlyt kap. A rövidfilm társadalmi forgalmazói így beleláthatnak a szakma megméretésének műhelytitkaiba; az érdeklődés tehát nyilvánvalóan nem maradt el. Az ország minden részéből érkezett, több mint kétszáz közművelődési szakember hallgatta tegnap délelőtt *Nagy Zoltánnak*, a Borsod megyei Pártbizottság titkárának megnyitóját és *dr. Gombár Józsefnek*, a MOKÉP igazgatójának *A rövidfilmek forgalmazási helyzete és forgalmazásának további lehetőségei* című, vitaindító előadását. (*Cikk a 2. oldalon.*)

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 JAN 10

1021

✶ *Allegro*

(Feledy Gyula rajza)

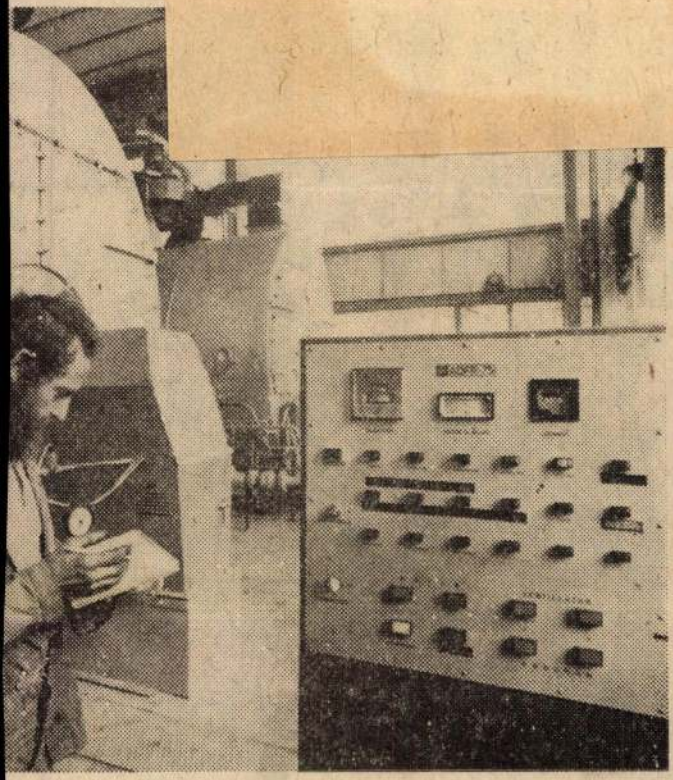

öldi kazánház 1974-ben épült. A gondos karbantartás ered-ul üzemelnek a földgáztüzelésű kazánok. Összesen 1142 la-en a fűtésre és háztartási célra használatos forró vizet.

(Kerényi László felvétele)

HIRSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 FEB 21 5

1984. febru

1021

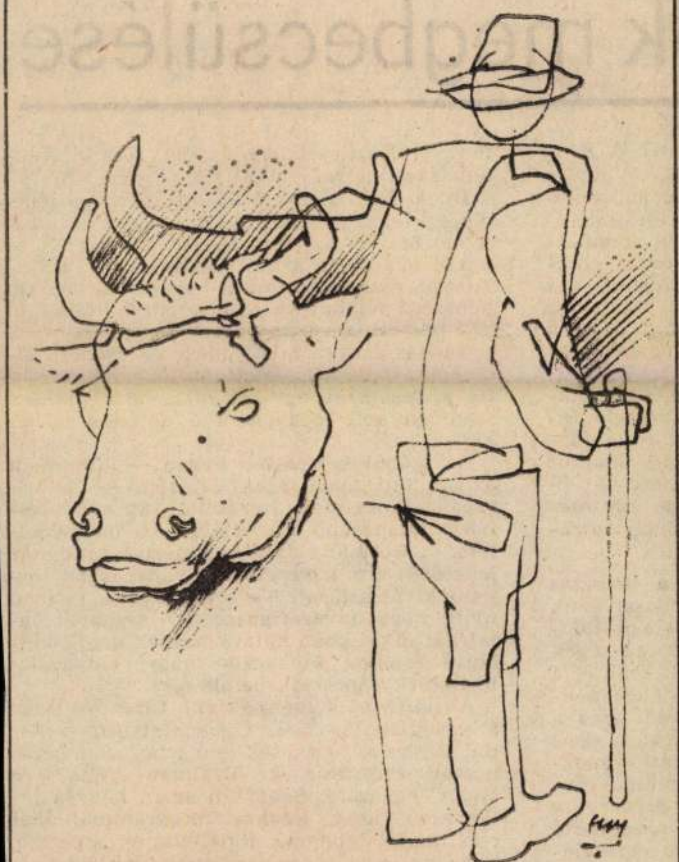

Vásárban

Feledy Gyula rajza

k megbecsülése

ni? A jelek
at. A képes-
mi elismeré-
:céje az elő-
ben sommáz-
körüli, szak-
erősöm, aki
nyító munka
ltól. Amikor
análás hatá-
ll, kikötötte,
irektor. Utá-
st mégis rá-
r. S lavina-
visszahallott
kinek a sze-
ba, egy ma-
fővel vissza-

a beosztás
ülyosan esik
felelős dön-
s egységes,
si rendje a
nehéz pon-
adni arra a
nek az irá-
itat — még
nvonal erő-
évről évre
rendelkező
ık értékelé-
álasztás még
vonásai —
vítványokkal
előnyben a
gyengi-

hoz, erőfeszítéseikhez képest rosszul vannak megfizetve.

Ilyen körülmények között nehezen lehet eleget tenni a „megfelelő embert a megfelelő helyre" szépen csengő elvének. Különösen akkor, ha azt is hozzávesszük: a vállalatok mai helyzetében nem túlságosan népszerű feladat vezetőnek lenni. Ráadásul sok helyütt a vezetőellenes hangulatot még szítják is azzal a hibás, megcsontosodott, áldemokratikus szemlélettel, amelynek hirdetői a vezetőket úgy tekintik, mint akikkel szemben kell megvédeni a dolgozók érdekeit.

Az utóbbi két-három évben — különösen az említett nehézségek hatására — fontosságának megfelelő figyelmet kap a döntéshozók alaposabb kiszemelése és megbecsülése. A kormány 1982-ben hozott rendelete lehetővé tette a vezetők pályázat útján történő kiválasztását. Tavaly óta arra is mód nyílt, hogy a vezérigazgatók, igazgatók saját hatáskörükben határozhatnak arról, hogy helyetteseiket kinevezik vagy pályázatot hirdetnek a posztok betöltésére.

A pályázatok kétségkívül fölpezsdítették a vezetőkiválasztást. Új, vállalkozó szellemű emberek kerültek előtérbe, a nyilvánosság erősítette a bizalmat „főnn" és „lenn" egyaránt. S novum az is, hogy a jelölteknek kész, konkrét programmal kell előállniuk. Jellemző a pályázatok sikerére, hogy az ipari tárca területén idén tíz vállalatnál terveznek igazgatócserét, s ebből kilenc igazgatói posztot ilyen módon kívánnak betölteni.

A kereseti viszonyokra várhatóan jóté-

MAHIR MAGYAR HÍRGYŰJTŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR 17

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZ

1021

Madaras ember

Feledy Gyula rajza

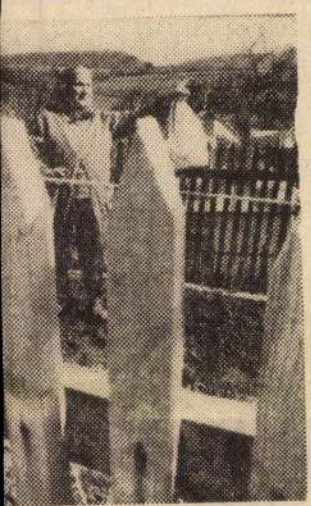

Haluska Józsefné: — Az ott a Hollós ...

Napfényben fürdik az ágynemű Vargáéknál

-FALURA

ÓSKA

istvánné így próbálja „elviselhetőbbé tenni" a nagymosást.

— Három-négy éve még azt mondtam, semmi pénzért nem maradok itt Komlóskán. Pesten tanultam, s dolgoztam. Most viszont azt mondom: nem megyek el

a szlovákoknak valami sajátos keveredése, tulajdonképpen ilyen nyelv nincs is máshol. Ezzel szemben, mi az óvodában, illetve az iskolában irodalmi szlovák nyelvet tanítunk, ami mindenképp a gyerekek előnyére válik.

*

Egy másik településsel kapcsolatosan hallottam, hogy a falut kapával ültették. A házak, porták elhelyezkedésének összevisszasága miatt. Ez az „összevisszaság" a dimbes-dombos adottságból, a szűk területi lehetőségből adódóan Komlóskára is jellemző. De éppen ez adja a település szépségét, báját! Sok még a fehér falú, régi építkezési

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MAR 2 4

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 7

Pihenő. Feledy Gyula rajza

FEJTÖRŐ

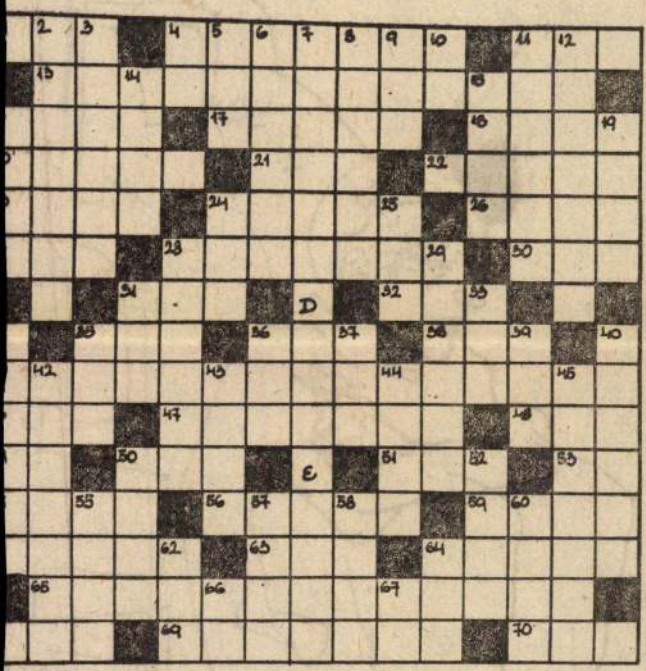

Beljajevre emlékezve

. R. Beljajev szovjet-orosz író, a tudományos-fantasztikus iro-lom kimagasló alakja száz éve — 1884. március 16-án — szü-tett. Rejtvényünkben, a vízszintes 13., 41., 65. és a függőleges számú sorokban az író egy-egy kitűnő regénye található.

VÍZSZINTES: 1. Régen élt évadó rokona. 4. Gondolko-ásban bizonytalan, hebe-urgya. 11. Képzőművészeti kotás tárgya lehet. 16. A öldközi-tenger melléktenge-. 17. Szám, amellyel egy nya. 25. Bécsi piros. 28. Szubalpin klímájú Vas me-gyei üdülőhely lakója. 29. Görög város a Messzinai-öbölben. 31. Egészséges édes-ség. 33. Kétszeresen: csoko-ládéból készült töltött cu-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1991 MÁR 2 4

Feledy Gyula, Kossuth-
díjas festő-grafikusművész

1021

✶ *Képeslap*

(Feledy Gyula rajza)

LAP

NAPILAP *

ÁRA: 1,40 FORINT

—kínai

széd

széd fontosságára, és a két ország viszonyában mutatkozó pozitív irányú haladásra. Andrej Gromiko kifejezte a szovjet kormány szándékát a kapcsolatok további normalizálására.

* A 20-as iskola diákjai szép mu

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1934 MÁR 31

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

31., szombat

1021

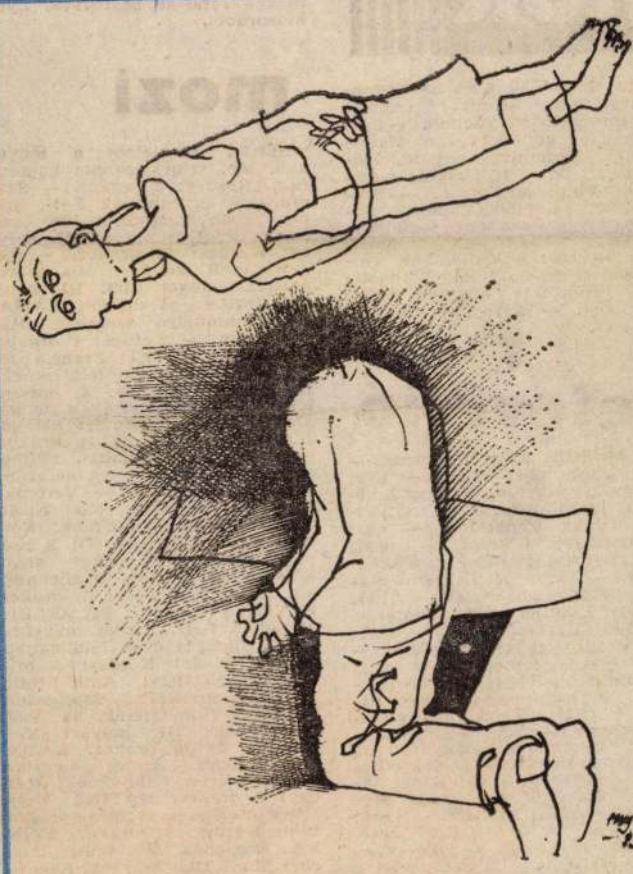

Babits-illusztráció

Feledy Gyula rajza

ROK

szám: 35-510. — 9.00: Észak-magyarországi krónika. (Április 4-i ünnepek Nógrádban. — Csapatzászlót adományoz a Mátravidéki Fémművek egy honvédalakulatnak. — Ifjú Gárda-szemle kezdődik Miskolcon. — Szövetkezeti néptánctalálkozó Sárospatakon. — A nők foglalkoztatásáért Encsen. — Piaci jelentés.) — 9.30: Mikrofonlánc. Önállóság a 3. sz. Volán Vállalatnál. Riporter: Pongrácz Judit. — Sport. — 9.55—10.00: Műsorelőzetes.

televízió

1. MŰSOR: 8.00: Tévétorna. — 8.05: Nasa obrazovka. — 8.25: Kengyelfutó gyalogkakukk. Amerikai rajzfilmsorozat. — 8.45: Tizen Tűlak Társasága. — 9.35: Bolondságok I. rész. — 10.00: Idesüss! Ajánlóműsor gyerekeknek! — 10.25: A Laurent család. NSZK filmsorozat. — 11.15: Pulzus. Könnyű zenei panoráma. — 12.05: Keresztkérdés. — 12.35: Képújság. — 13.42: Műsorismertetés. — 13.45: Zenebona. — 14.25: Sorstársak. — 14.45: André Kertész. Portréfilm. — 15.30: Hírek. — 15.35: Nemzetközi tv-szakácskönyv. — 15.50: Képújság. — 15.55: Jugoszlávia—Magyarország labdarúgó-mérkőzés. Közvetítés Szabadkáról. — 17.45: Kínai tájak és emberek '83. — 18.25: Módi '84. — 18.55: Reklám. — 19.10: Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. — 20.05: Pierre Boulle: Nagyúri mesterség. Tévéjáték. — 21.20: Az Omega együttes a IV-es stúdióban. — 21.50: Tv-híradó 3. — 22.00: Alfred Hitchcock-sorozat. Madarak. Amerikai film. (18 éven felülieknek!)

vezekles. — 21.20: Halló, itt a hírszerkesztőség! — 21.30: Dokumentumfilm Szergej Vlagyimirovics Iljusinról. — 22.20: Összeállítás az 1983-as bratislavai Lyra műsorából.

mozi

BÉKE: Vészjelzés a tenger alól. Mb. színes szovjet kalandfilm. Kezdés: 3 órakor. — Szamurájok és banditák I—II. Színes japán kalandfilm. 16 éven felülieknek! Dupla és III. helyár! Kezdés: f8 órakor. — Feketeszakáll szelleme. Mb. színes amerikai—angol film. III. helyár! Kezdés: n6 órakor. KAMARA: Hintónjáró szerelem. Magyar film. — Kezdés: 4 órakor. — Szóljon a rock! Francia zenés film. 14 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 6 órakor. KOSSUTH: Vészjelzés a tenger alól. Mb. színes szovjet kalandfilm. Kezdés: 3 és 11 órakor. — Boszorkányszombat. Színes magyar—amerikai mesefilm. Kezdés: f3 órakor. — Veronika Voss vágyakozása. Mb. NSZK film. 16 éven felülieknek! Kezdés: hn5 órakor. — Tű a szénakazalban. Mb. színes angol kalandfilm. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 7 órakor. HEVESY IVÁN FILMKLUB: Mephistó I—II. Színes magyar—NSZK film. 14 éven felülieknek! Dupla helyár! Kezdés: 5 órakor. TANCSICS: Amit tudni akarsz a szexről... Mb. színes amerikai filmvígjáték. 18 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: f6 és f8 órakor. KAMARA: Kabaré. Színes amerikai film. 16 éven felülieknek! Kezdés: 6 órakor. MATINÉ: Szent Péter esernyője. Színes magyar film. Kezdés: f4 órakor. SZIKRA: Éretlenek. Mb. színes francia film. III. helyár! Kezdés: 4 és 6 órakor. PETŐFI: Szerelem receptre. Mb. színes szovjet film. Kezdés: f5 és f7 órakor. FÁKLYA: Misi Mókus kalandjai. Színes magyar mesefilm. Kezdés: 6 órakor. — Az álarcos lovas legendája. Mb.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 ÁPR 4.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1021

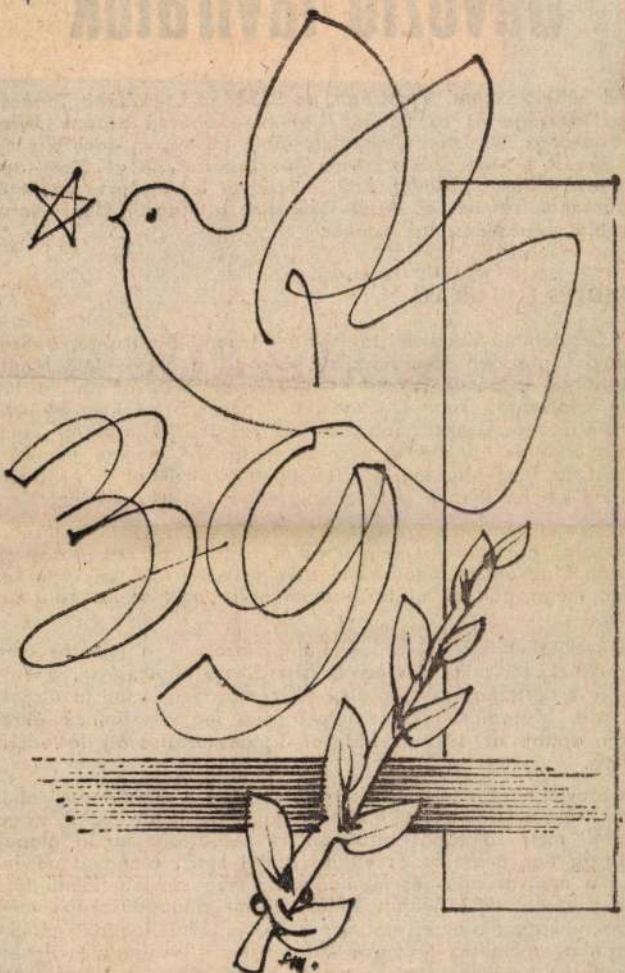

Évforduló

Feledy Gyula rajza

Üd

AZ SZKP Központi Bizottsága, az SZSZKSZ Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és az SZSZKSZ Minisztertanácsa hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából táviratban üdvözölte Kádár Jánost, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkárát, Losonczi Pált, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnökét és Lázár Györgyöt, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnökét.

KEDVES ELVTÁRSAK!

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége, a Szovjetunió Minisztertanácsa és az egész szovjet nép szívélyes üdvözletét és legjobb kívánságait küldi Önöknek, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának és Minisztertanácsának, a testvéri magyar népnek a szocialista Magyarország nemzeti ünnepe alkalmából, az ország fasiszta elnyomás alóli felszabadulásának 39. évfordulóján.

A szovjet hadsereg győzelme eredményeként 1945 áprilisában a magyar nép örökre megszabadult a fasiszta-horthysta elnyomástól. Magyarország történelmében gyökeres fordulat vette kezdetét, megnyíltak az új társadalom építésének széles körű távlatai.

A szovjet emberek őszintén örülnek azoknak a jelentős eredményeknek, melyeket a magyar nép alkotó munkájával, a kommunisták pártjának irányításával ért el hazája szocialista átalakításában. Megvalósultak a magyar nép legjobb fiainak álmai, valóra váltak az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság forradalmi eszméi.

A Szovjetuniót a testvéri Magyarországhoz a marxizmus–leninizmuson és a szocialista internacionalizmuson, az SZKP és az MSZMP mély kölcsönös bizalmán és nézetazonosságán alapuló barátság hagyományos és szilárd szálai kötik. Meggyőződésünk, hogy a magyar párt- és kormányküldöttség szovjetunióbeli látogatása során 1983 nyarán kimunkált megállapodásoknak megfelelően kapcsolataink eredményesen fejlődni fognak népeink javára, a szocialista országok közösségének erősítése és együttműködésük hatékonyságának növelése érdekében, a Varsói Szerződés és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa keretében.

A nemzetközi feszültség éleződésének körülményei között, amelyet az amerikai imperializmus legagresszívebb erőinek kalandor-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 6

1021

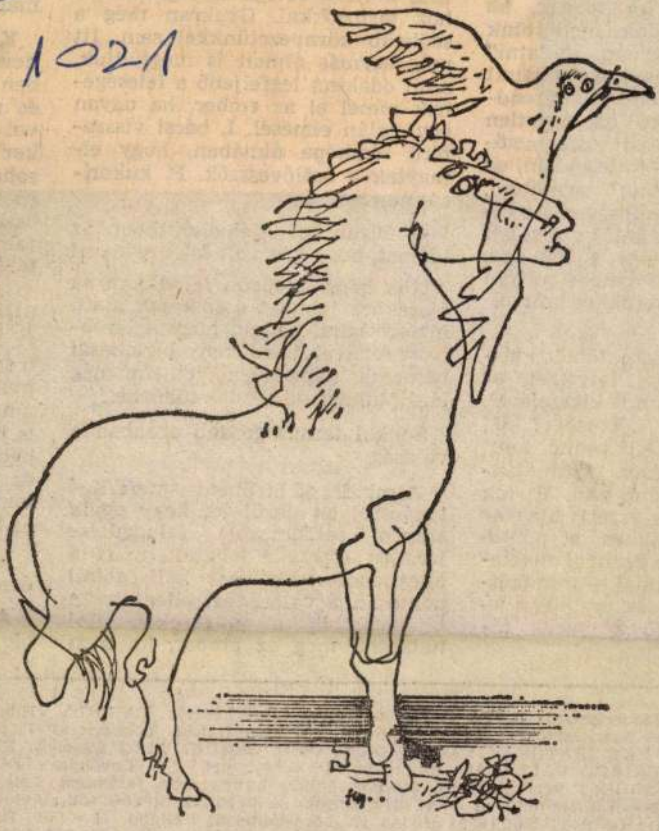

Feledy Gyula rajza

„odakinn" eszeve
múlik, ha tetszik
han velünk, mellet
, azt idebenn „múl
on keveseknek ad
orú önkéntes napi
idománya, az egy
időszabályozási r
z persze önfegyelei
hez pedig gyan
hiúság szükséges. Az ol-
lógusok hálás vizsgálati
netne, hogy a 100 ágy,
an 80-85 betege milyen
ha igen, akkor mit ol-

a degeszre tömött tás-
nál havi folyóirat, az
Magazin kivételével,
nincs. („Kortárs? Új
világ? Ki venné meg,
olytatásos Winnetou-
nnál több van. Tartok
napi egyszeri Magyar
vemmel és a pénte-
bnyire felárral megfe-
lásommal — mindket-
nként az osztályon —
omkodó különcök tá-
ak.

cat morzsolt es:

— Olyan csudajól eltöltöttem az időmet, hogy kár volt felébrednem!

Nők képe is sűrűn felbukkan az éjszakára lehunyt szemhéjak alatt, bizonyságául annak, hogy a lerobbant férfierő feledékeny birtokosai nemcsak napközben, hanem még lázálmukban se néznek tükörbe.

Sokkal tanulságosabb azonban a valóság.

A mindig jó hírűként ismert K.-i tanácsról itt derül ki, hogy egyik szépen reklámozott falugyűlése jócskán formális lehetett, mert a létesítendő vízhálózat költségeiről pontosan a valósággal ellentétesen tájékoztatták a polgárokat. Hol tudhatná meg az ember, ha nem

tege
össz
tam
tára

P
resé
P. h
trom
már
amp
is já
bebi
és a
bízta
az it

—
évei

Az
olva

Főszerkesztő: BATA IMRE; helyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMO
Szerkesztőség: Budapest, Széchenyi utca 1. 1054. Telefon: 533-122;
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM K
a: LAPKIADÓ VÁLLALAT. Budapest VI. Lenin krt 9—11. Levélcím: 1906
ÖSI NORBERT vezérigazgató. 84—1884. Szikra Lapnyomda, Budapest. Felelő
ar Posta Előfizethető: a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítőhivatalok
a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat H — 1389 Bu
Előfizetési díj havonta 24 forint, negyedévre 72 forint, fél évre 144 forin
INDEX 25 244
HU ISSN 0424—8848

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓVÁLLALKOZÁS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Feledy Gyula: Citáros

1984. ÁPRILIS 6.

arisztotelészi poetikában kialakult a költői mikroképeknek — a megszemélyesítésnek, metaforának, hasonlatnak stb. — az az ars poeticája, amelyet még mi is oly szorgalmasan tanulgattunk iskolai tanulmányaink során. Ezek a költői képek egyre nagyobb *jelentéshordozó* szerepet kaptak a lírában. A költői kép — részben a líra öntörvényű, szükségszerűen egyre új és eredeti kifejező eszközöket kereső belső fejlődése, részben az emberi lelkivilág egyre komplikáltabbá váló, a lírában is új meg új lelki tájakat feltáró bonyolódása következtében — egyre bonyolultabbá, egyre *áttételesebbé* vált. Igen: elsősorban a költői kép az eszköze annak, amit Santarcangeli professzor a vers *absztraháló* és *tömörítő* természetének mond. Petőfi vagy Arany, Puskin vagy Victor Hugo költői képei még nagyrészt mindenki szá-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1021

Feledy Gyula rajzai

1984. ÁPRILIS 6

net abszurditásán töpren
ár viszonylag sokan tud
ziffra évtizedekkel eze
ngoristaként kereste a
okszor nyilatkozott erről
ajzi kötetében — éppen
ik kiadás fogy szépen —
örténelmi, ismeretterjesz
noárkötetek révén, a s
mból és a filmekből, n
ágra került dokumentumokból
gyre többet tudhatunk meg történelmi közelmúltunkról. Gyarapodnak a tények és az ismeretek, a olgok kezdenek tudottá válni, ha émelyikük ettől még nem is veszít urcságából. Minden magyarázat llenére is nyilvánvalóan nem volt endjén, hogy egy zeneakadémiai iplomás, világra szóló tehetség egy esti presszóban zongorázzék. De ki olt az a jegyszedő kislány, akit éhány évtized múltán mint vásztékos ízlésű, értő zenebarátot smertünk meg? Ha ezt a műsort átta egy tájékozatlan, úgy képzeem, kétféleképpen reagálhatott volna: Te jó ég! Ebben az országban még a báralkalmazottak is Rahmanyinovot húzatnak a fülükbe? Avagy igyanez rosszhiszeműen: Ezt akarják velem megetetni! De mit gon-

Hetenként legalább egyszer-kétszer kapok külföldi levelet, amit bélyeggyűjtő kisfiam mindig nagy üdvrivalgással fogad. Azaz, hogy csak fogadna. Mert már kezdő filatelistaként is jól tudja, hogy a sérült bélyeg értéktelen. És hónapok óta *egyetlen egyszer* sem kaptam olyan külföldi levelet, amelyről ne próbálták volna meg „leoperálni" — áztatás nélkül erőszakosan eltávolítani — a bélyeget, aminek következtében az természetesen megsérült. A szóban forgó érték persze nem jelentős. Mégis elgondolkoztató, hogy eltulajdonítására — értelemszerűen — talán egy *félig hivatalos* személy, a küldemény maradéktalan továbbításáért felelős intézmény, a posta dolgozója tesz kísérletet.

— csár

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-723

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR — 6

páratlan

1021

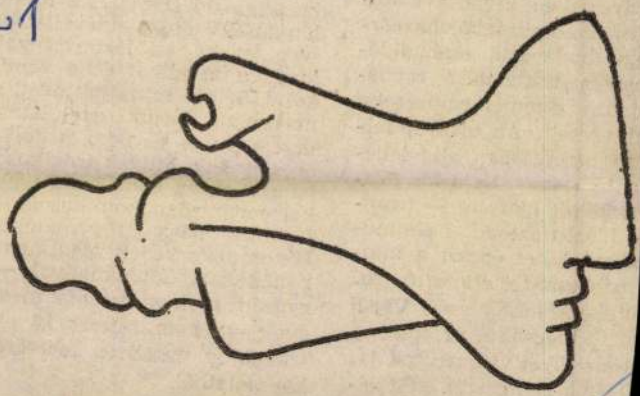

Feledy Gyula: Szünetjel

Határsávokon

Thinsz Géza: A párbeszéd művészete (Magvető, 175 d.)

Géza A párbeszéd művé-
mű, válogatott verseit tar-
kötetének honoráriumát
ónyezetben kívánta elköl-
kor Svédországból hazaér-
egy budapesti szabadidő-
ban a tiszteletére rende-
dalmi esten megkísérelte
ni verseit. Az utcáról fel-
motorzúgásban alig lehe-
ani valamit. Ez a kis köz-
a költőt igazolta — ironi-
, hiszen az eddigi életmű-
egező kötet éppen a min-
párbeszédet eltorzító „za-
nehézségekről szól. Végül
elállt, becsukta az ablakot.
tés esélyei valamelyest ja-
De ma is magam előtt lá-
felolvasás után szólásra
ballonkabátos urat, aki

szépségesen / meztelen, miként a hajdani leányok a régi jó időkben" — panaszkodik a másik, s utána természetesen *szót értenek* Zsuzsánnával. Hol van itt már a bibliai történetben szereplő veszély, tisztesség, állhatatosság, s vele szemben a fondorlatos ármány, hol az igazságosztó Dániel?! S mégis, talán az idézetek érzékeltetik, milyen nyelvi találékonysággal jellemzi a helyzetet és a véneket a költő. Szinte sajnáljuk őket, szinte magunkat látjuk egy bárszéken ücsörögve — és nem is kell megöregednünk. Milyen tragikus lenne ez a vers, ha nem lenne ugyanakkor megrázóan komikus is — egy finoman használt szójáték által. Hiszen ha a vének végül nem értenének szót Zsuzsánnával — magyarán: nem vásárolnák meg a kegyeit —, nem zárnák ki eleve a szavak, a megértés lehetőségét a kapcsolatból.

A szavak hiteléért, a beszélgetés lehetőségeiért harcba induló költőt

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Feledy Gyula: Falusi zenész

1984. ÁPRILIS 6.

re: Sz

p Vera, Tahi Tóth László
: Abody Béla

Magyar Média jegypénztáraiban
II. — a Hungária kávéház mellett
I., Balzac u. 12., tel. 490-920),
énztárában
onti Jegyirodájában.

MAGYAR MÉDIA
lűsoriroda

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas
szobor-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 6

1021

RESTÁR SÁNDOR:

Történet arról, hogyan nyertem meg a háborút

kék kisdobos nyakkendőben feszengve
gondosan hátratett kezekkel
ültünk az iskolapadokban

— anyám megsimogatott minden ötösért
ez jó volt
ezért hát szerettem ötösöket kapni

— bejött a tanítónő
valaki Osztály Vigyázz-t vezényelt
(létszám 27 hiányzik 2)
álltunk feszesen moccanatlanul
majd leültetett bennünket

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 6

1021

Feledy Gyula: Két fej

N

■ *Beke Kata: ...mert az ember kétnemű (Magvető, 145 old.), H. Sas Judit: Nőies nők és férfias férfiak (Akadémiai, 251 old.)*

Ha nem lehet általános ítéletet alkotni már egy család tagjairól sem (lásd a Montague—Capulet viszályt), hogy is lehetne a társadalom, pláne az egész emberiség valamennyi nőjét vagy férfiját egy kalap alá venni? Az elme botor lankadatlanságáról tanúskodik, hogy sokan mégis megpróbálkoznak a végegyenlegszerű ítélkezéssel. A tipizálás úgy hozza közel a dolgokat, hogy messzire sodorja a problémákat. Miközben folyton ítéleteket alkotunk, elveszítjük szemünk elől azt, ami a problémát jelentette. (Csakugyan meg akartuk ragadni? Nem inkább biztonságos távolban tudni?)

Az ember kétneműségének problémáját például folyton az taszítja elérhetetlen messzeségbe, hogy valaki, aki szükségképpen az egyik nem képviselője, felcseréli e problléma taglalását a másik nem esendő vagy gyűlöletes viselkedésének megbélyegzésével. Amíg hermafroditák meg nem szólalnak a nemek vitájában, ki kell békülnünk ezzel az elkerülhetetlenséggel. De nem

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 APR 6

1021

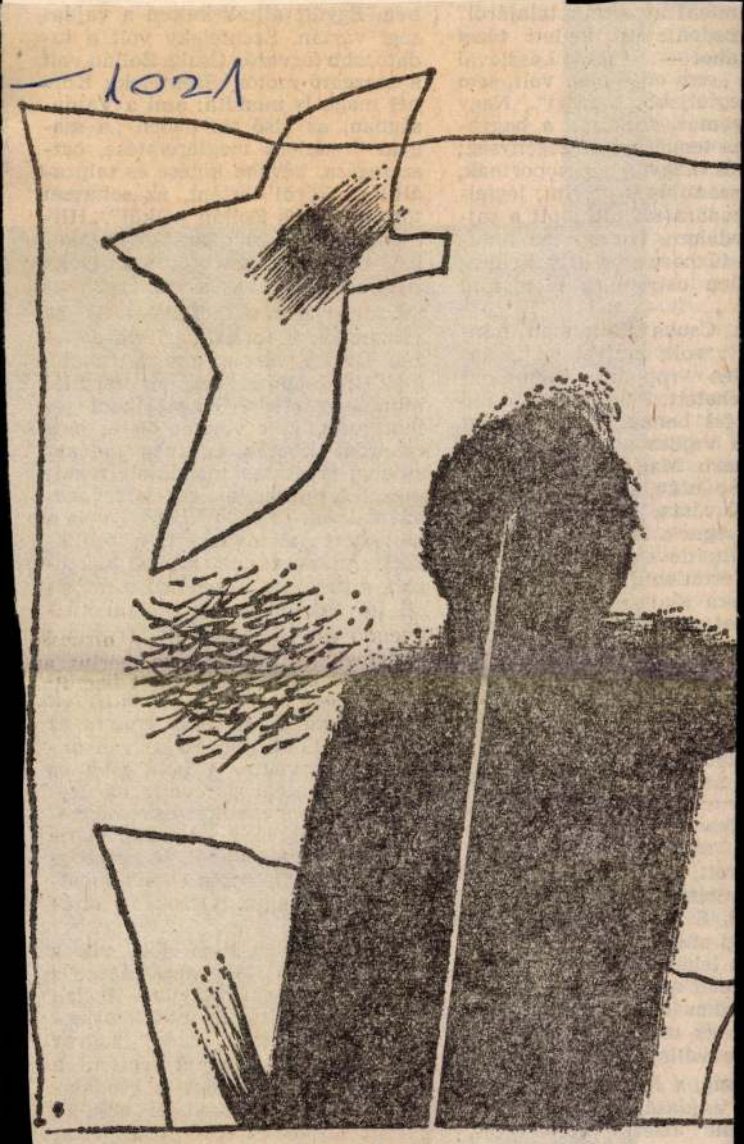

Feledy Gyula: Figura madárral

„semmi
ott kel
Németh
dő nem
haras
zűkösek
nyi a sz
ar népc
ok szeri
számítha
Itt már az indu
ngos szív kellett;
omára is elszánt

Zoltánban min
amivel az iroda
pant munkáját
Petőfi piros álmai
ne. Emigránsként
ágba, a Pécs Ba
gyar Köztársaság
de nem maradt
összefogója lett
Más népek zajlá
bben a világban
il. A testvériség,
ságot parancsoló
lta és hirdette,
sebbségi írók Er
szkóban is. Csu
kapta a vajdasá
mi élet, amire
i nagyon hiány
ó költőt, a szer
őt. Fillér nélkül,
érkezett ugyan,
agyar és szerb
ió múltán már
gyar nyelvűt; az
nítében, hídverő
ez a lap, az *Út*,
ır irodalom első
en körülmények
is szűnt, Csuka
tetlenséggel da
int új fórumok
ozott.
vü, a *Képes Va*
i Írás — meg
tő vállalkozás,
agyar irodalom
tsen. S a folyó
volt gyülekező

ben, harcban és ugarkötő munkában Csuka Zoltán volt Szenteleky Kornél igaz társa és testvére."

Csuka Zoltán költőként is az „esztendők ütőerén" tartotta a kezét. Bár a vers gyakorta inkább csak irodalomszervező és fordítói munkássága kísérő zenéjeként jelentkezett, vers volt az élete; még fahordás közben is, még ládákat cipelve is verses mondatait fogalmazta. A testvér, az egytestvér szavával szólt. „Buzgó kiáltás" volt a költészete; a testvérért, a millióért. Az apostolok hitével dolgozott, s próbálta egyesíteni a művészi forradalom és a bajokkal küzdő emberiség szolgálatát. „Előre tolt állásban" tudta magát, olyan költőnek, embernek, ki kagylóként gyűjti össze a viharok és tengerek dalát, s milliók nevében zörgeti az idő ajtaját. Mintha csakugyan antenna lett volna, a boldogság és fájdalom antennája; vette az üzeneteket, a fájdalmakat és reményeket, Európából és Ázsiából, Afrikából és Amerikából. A barbárság, az embertelenség ellen kongatta a tűzharangot. Őrzőként, strázsaként.

1933 augusztusában jött vissza Csuka Zoltán Magyarországra, s telepedett meg Érdligeten. Itthon is folytatta költői és irodalomszervezői munkáját; az egész magyar szellemi életet kívánta segíteni a tájékozódásban. Itthon is csodálatos dolgokat cselekedett: ablakot nyitott Kelet- és Közép-Európára; Sárd utcai háza a barátság jelképévé emelkedett. Érd, a vidéki település a magyar irodalom térké-

MHSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 6

1021

Feledy Gyula: Ablakban

megjelenik irányít
a disznótorok vérfi
és francia pezsgőve
fejjel lefelé mint te
csáját vedeltem vic
voltam színésznő j
előbb Iluskát később
amikor Galli Curci
szerepébe a Rigole
amit akkor még a Tévedt Nő címen adtak
visitásomtól kiürült az Operaház nézőtere
menekülés közben egynéhány férfit és nőt
agyontapostak a második világháború előtt
szerződtetni akartak múmiának a városligeti
Plasztikonba de én inkább jegyszedőnő
lettem egy takaros zöldvillamosban
füttyentésemre a házikó füstöt pöfékelve megindult
mindenki diarét kapott vagy frászt kapott
a rémülettől aki éppen odabenn üldögélt
kár hogy bevonták ezt követőleg tőlem a forgalmi engedélyt

MR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR — 6

1021

Feledy Gyula: Búcsú

TAKÁTS GYULA:

Négy szonett

1. Oly kontinens

Egy kontinens térképén utazom.
Az óceánja háromnál nagyobb,
s így partja sincs, s mert parttalan ragyog,
lakója, földje te és én vagyok.

Firenzén túl is más Firenze ez.
Munkács várában sem a rab lakik.
Magház és rügy és sejt se zöld ladik.
Tükrén más tervez, más hajó evez.

Egy versnek kezdete talán,
mely elkísért a Gibraltáron át,
más körökön emelve Afrikát.

Az emlék itt oly hosszúsági kör,
amely Rómát Sümeggel metszi át
s Perugia érinti a Tátikát.

2. Párizs

A Ruc Bergernek majd a sarkán
ott áll a kis Rougemont Hotel.
Onnan mentünk látni a Szajnát.
Párizs vitt hűs fényeivel.

3. A páriz

— Emléks
hol járnak
világa élte
építő, titk

mert sok
Lakója ig
része, mi
hol álmu

Ott, hol a
az álmok
ső mitos

Abból, m
juttass .
S máské

4. Ol

Az id
e ritk
Vers
tette

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikus, művész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR. 6.

1021

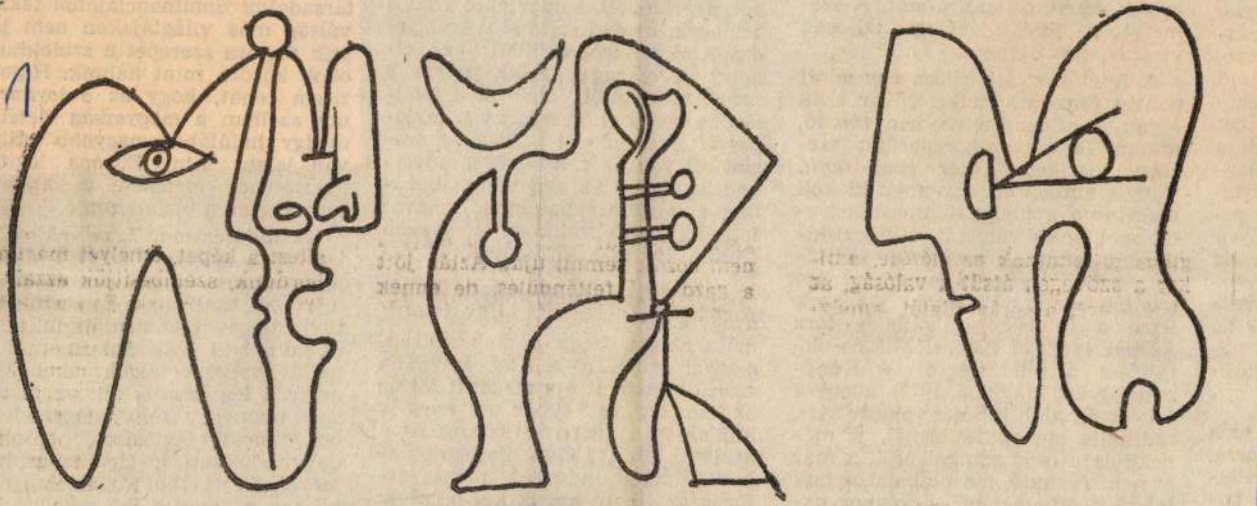

Feledy Gyula: Szünetjelek

életstratégiák mesterséges élethelyzetet teremtenek, amelyben *a szerepek veszik át az uralmat.* A személyiség jórészt avagy teljesen vissza-, azaz kivonul.

A felelősség áthárítása egy adott pontig fölment. Funkciózavar csak olyan konfliktushelyzetben támad, amikor *a szerep-koreográfia szerinti viselkedés már nem segít.* Vagyis amikor az egyénnek ki kell alakítania a maga sajátosan egyedi, személyes válaszát. Hiteles önmegismerésre kényszerül, aktivizálnia kell tartalékállományba tett személyiségét. Ilyenkor jöhetnek létre a felelősség-túlvállalás torz formái is (lásd Almási Miklós okfejtését a felelősségről — Kényszerpályán, Magvető, 1977), avagy a felelősség alóli kibújás rövidre zárt, radikális menekülésformái, a menekülés a csőd színhelyéről, a már át nem fogható, megoldhatatlannak látszó patthelyzetből — olykor paradox módon éppen a személyiség megőrzése céljából. Szerep és személyiség végső konfrontációja ez.

gyarság szuicidium-gyakorisága jóval felülmúlja a társnemzetiségeket, nemzetekét, s nagyjából azonos a magyarországi szinttel.) Ami pedig Közép-Európát illeti: az „élboly" öt országa között, persze a szemérmességből, biztosítási, vallási és egyéb okok miatt viszonylagos értékű európai statisztika szerint ott van az a három is, amelynek lakossága az első világháborúban a központi hatalmak magvát tette ki, s a másodikban is egyazon oldalra kényszerült. Játszik-e vajon némi szerepet a katonai-hierarchikus értéktudat hagyománya, avagy a két elvesztett háború traumája abban, hogy a mai osztrák, magyar és NSZK-beli lakosságnál a szuicidium-szint oly magas?! Mi az oka annak, hogy ebben oly nagy a különbség a „germán szféra" és a neolatin között? Gondolatmenetünket azonban némileg megzavarhatja az élboly másik két országa: Svájc és Dánia. Vajon a polgárság itt is örökölte volna a feudális hierachia-tudatot? És Olaszországban

nemzetének életében, tudományosan még nem bizonyítható.

Ha hipotézisem igaz, akkor az írástudók felelőssége e tekintetben jórészt csak közvetett. Azaz oly mértékű, amilyen fokon maguk is tükrözik és továbbadják a társadalmunkban valóságosan működő tekintélyelvű értéknormákat. Mégpedig a legritkább esetben normatív, eszményalkotó meggondolásból. Hanem legtöbbször a társadalomlélektani mechanizmus hiteles ábrázolásából fakadólag. Miközben a bennük (is) működő hierarchikus tudatot is kivetítik. Csakhogy a karakánságpózzá átrajzolt, vagy éppen önmegadó, önfeladó,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR – 6

1021

Feledy Gyula: Meddőhányó

venkettő és feles. Bokasüllyedés, mondhatnánk tudományosabban, s az igazságot jobban megközelítve. Igen. A Horváth úr lúdtalpa határozottan bokasüllyedés. De micsoda süllyedése, micsoda bokáknak! Egy Pheidias mintázófájára volna méltó a lábközépcsontok ama pikáns kis *différence*-a, amelynek folytán szinte állandó a tetszetős kontraposztó.

A lábszár! Nos, a tükör nem csal: megtenné női lábnak is, ha nem volna oly férfias, dús és göndör szőrzettel behintve. A térd zengő műremek, gyakori ropogása örömzene, free dzsessz, amelyhez hasonló ritmikus és mégis elomló muzsikát csakis a Bohák úr tudna kelteni düsseldorfi magnetofonján. No és a comb! Mit mondjunk? A gusztus maga! És semmi lágy, puhány átmenet. A térdtől már comb, kőkemény inakkal. S ott fentebb! Csak a szemérem tart vissza attól, hogy ódát ne zengjünk az ülepről, amely állandó jelzőként követi a Horváth urat.

— Seggfej! — S ez nélkülöz minden iróniát.

Ámulat.

A dereka, a szakértelemmel reáaplikált, önanyagából szőtt és szabott úszógumival: ökológiai csoda. Praktikus remeklés. A delta és fűrészizmok körül semmi túlzás. Nos, a mellnél már az olykor különcködésre hajló, nagy személyiség legsajátabb jegye mutatkozik meg. A mell ugyanis — polgárpukkasztó mutatvány — homorú. Benne mégis szív dobog, belső parancsra. A szív nagyobb az átlagosnál, s az sem véletlen talán, hogy e bőkezűen mért na-

neki tetsző csecsemők orcájába csípvén hag
míg a kevésbé kedveseket az állukra bök
szítja el magától. A Horváth úr orcáján ott
ni tetszés nyoma. A szája olykor metsző
máskor mértékkel duzzadt, érzéki férfiszáj
gak mindegyike porcelán szonett. A fül, m
finoman mintázott herendi tányér, eláll.

No, és a kisugárzás! A kisugárzás, barát
fej fölött aranyló glória.

Megérthető az olthatatlan szenvedély, a
— mint irodalmi tárgyhoz — önmagához n
teheti. És ne higgyük, hogy e szilaj gyöny
jár tengernyi kínnal is. Az aggodalom mind
a tükörhöz kergeti: megvan-e még az arca?
ja-e? Vonásait nem durvították-e el a külvi
re otrombább támadásai?

— Nem — mondja most, szemlesütve.
gyönyörű vagyok.

Elfordul a tükörtől, hogy mélyebben
önmagába.

— A pokol! — sóhajt boldogan.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 APR 6

1021

Feledy Gyula rajza

Televízió

ács vb elnökének szíve

nem volna baj, csak éppen retentő nehéz megállapítani, hogy a képekben mennyi a fölös szelemesség, mennyi a modorosság és mennyi az igazi tartalom. Némelyek szerint az egész modoros. Lehet. Mástól ennyi sem telik ki.

6. Mindazonáltal kénytelen voltam fölkacagni, amikor a Narrátor előzékenyen közölte, mit látok éppen a képernyőn, azaz mit látnék, ha volna szemem („X. Y. belépett az ajtón, leült, rágyújtott, töltött a konyakból, megitta, letette a poharat, megtörülte a száját szalvétával, sóhajtott, majd hosszasan maga elé nézett"), ez ugyanis pontosan megfelel a komikum ama fajtájának, melyet Bergson a „mechanizmus" névvel illet. Az ember gép módjára cselekszik. A szereplők időnként valóban robotra hasonlítottak, legalábbis nem ismerek főemlőst, amely ennyi cigarettát és konyakot bírna elfogyasztani. Félek azonban, hogy a művet nem vígjátéknak szánták.

7. Akinek Jancsóban való jártassága meghaladja a „meztelen lovak hegedűszóra gyertyát abrakolnak"-típusú élcek szintjét, az sejti, hogy amit a színészek művelnek, nem szó szerint értendő. Hanem az emberi kapcsolatok röntgenképe, afféle szertartásos pantomim, elég gyorsan megtanulható jelképrendszer. Némi agymunkával a többi furcsatudnom kell, hogy kicsoda, de legalább azt, hogy megbízhatom-e az ítéletében vagy sem. Különben végig azon kell töprengenem, hogy ki ez az alak, aki folyton beszél, és minek mondja, amit mond. Ezt most sikerült elérni. Annyit tudok meg az illetőről, hogy van egy védence, roppantul általános elvek vezérlik, és idegesítően tudálékos. Ennyi éppen elég ahhoz, hogy bizonytalanságban maradjak, ráadásul szégyelljem magam érte. (A sorozat alapjául szolgáló *Gyurkó*-regényből sem derül ki sokkal több.) Ugyanezt érzem, mikor a Narrátor kijelenti, hogy védencében kialakult a teljes tudás képzete, s az idevezető út nagyon tanulságos. Mert én azt látom, hogy ifjabb Szabados György keveset tud, még kevesebbet ért, faarccal támolyog át a történelmen, politikán, szerelmeken. Tehát útjából csak annyit tanulhatok meg, hogy ezt a bonyolult világot nem érhetjük föl ésszel. Ezek után érthető, hogy a szereplők ritkán beszélnek, hiszen mondandójuk aligha fontos. Nemcsak a rendezői önkény fokozza le őket alvajárókká — tényleg azok.

Az ötvenes években játszódó részek Jancsó legjobb napjait idézik, a politikai erőszak ábrázolásában mindig is remekelt. Ami azután jön, az vagy nem igaz, vagy szatíra (szándékos vagy

Feledy Gyula, Horváth-díjas festő grafikusművész

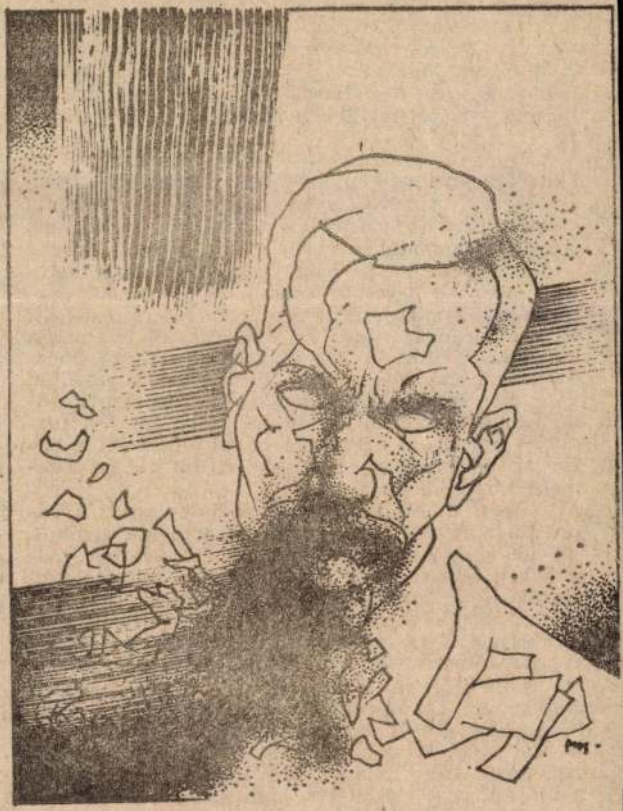

FELEDY GYULA rajza

„A Költészet napja".

Délmagyarország, 1994. ápr. 4. 7. old.

hogy a fürdőből a XVI. században kiásott gyönyörű szobrokat nem a helyszínen, hanem a nápolyi Nemzeti Múzeumban csodálhatjuk meg. E múzeum lenyűgöző szobra a Caracalla-termában talált kos- és Herkules-szobor. Az ugyanitt kiásott gyönyörű vöröskő kádak pedig a Farnese teret díszítik.

Végül idekívánkozik Hadriánus császárról az a tréfás történet, amelyet egy Rómát jól ismerő szerző nyomán írok le. Tudvalevő, hogy amikor a császár fürdött, fürdőtársai vele is bizalmasan beszéltek, mondhatnánk, bizalmaskodva. Egyszer a császár észrevette, hogy egyik kiszolgált katonája csupasz hátát az oszlophoz dörzsöli. A veterán a császár kérdésére, hogy miért teszi, azt válaszolta, neki nincs rabszolgája, aki a hátát megdörzsölhetné. Ekkor Hadriánus akkora pénzösszeget ajándékozott neki, hogy abból nyugodtan vehetett rabszolgát, és annak eltartása sem jelentett gondot. Másnap a császár látta, hogy a fürdőben egy egész veterán csoport dörzsöli a hátát az oszlopokhoz, a falakhoz. Hadriánus odament hozzájuk, és így szólt:

„Most már elegen vagytok, hogy egymás hátát dörzsöljétek!" — és nem adott nekik semmit.

Érthető, hogy e fürdőkben jól érezték magukat a rómaiak, és órákig ingyen, gondtalanul szórakoztak. Agrippa fürdője egyenesen áldás volt számukra. E luxusfürdőt évekig ingyen élvezték. A császár végrendeletével a rómaiakra hagyta ezt a pompájában valamennyit felülmúló termét.

Néhány évvel ezelőtt Rómában felejthetetlen élményben volt részem. Caracalla termáiban megnézhettem egy Traviata-előadást Maria Meneghini Callassal. A páfrányokkal befuttatott falmaradvány-díszletek lenyűgöző látványt nyújtottak, nem szólva a csodálatos hangokról. Számomra csupán az volt szokatlan, hogy az előadás éjfélkor kezdődött.

TIMÁRNÉ MAKKÁR ERZSÉBET

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JUN 0 1

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Feledy Gyula: Katonaszökevény

A HUNGÁRIA K

A RAKÉTA REGÉNYÚJSÁ

IRODALMI KÁVÉHÁZ

Főúr, azaz a műsorok házigazdája

GALSAI PONGRÁC

Június 10-én, vasárnap délután 5 órakor

A vendég: KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL

Június 24-én, vasárnap délután 5 órakor

A vendég: MÁNDY IVÁN

Sorozatszerkesztő:
SÁGHY ILDIKÓ

Rendezi a Magyar Média Műsoriroda és a Négy Évszak folyóirat

Jegyek kaphatók naponta a Magyar Média jegyirodáiban (Bp. VII. Lenin krt. 9-11., Hungária Kávéház mellet, telefon: 228-457 és Bp. XIII. Balzac u. 12., telefon: 490-920), a Szinházak Központi Jegyirodájában (Bp. VI. Népköztársaság útja 18., telefon: 120-000) és az előadások előtt a helyszínen.

MAGYAR MÉDIA
KABARÉSZÍNHÁZA
az URÁNIA MOZIBAN
1984 JÚNIUS 11, 12, 13. 20 órakor
JÚNIUS 19, 20, 21. én

KABARÉ

CSAK NEM LEÉGNI !

Szereplők: Csala Zsuzsa
Lorán Lenke
Hacser Józsa
Oszvald Marika

Feledy Gyula

FELEDY GYULA Kossuth-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap Miskolcon, a Kossuth utcai Borsod-Miskolci Múzeumban. A miskolci művésztelepen élő és alkotó művésznek ezúttal mintegy harminc alkotása került közönség elé.

Népszabadság, 1986. XII. 19

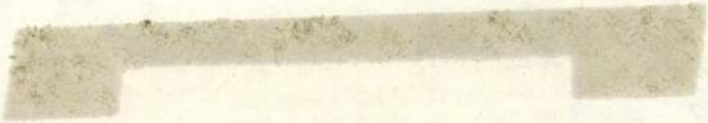

Feledy Gyula

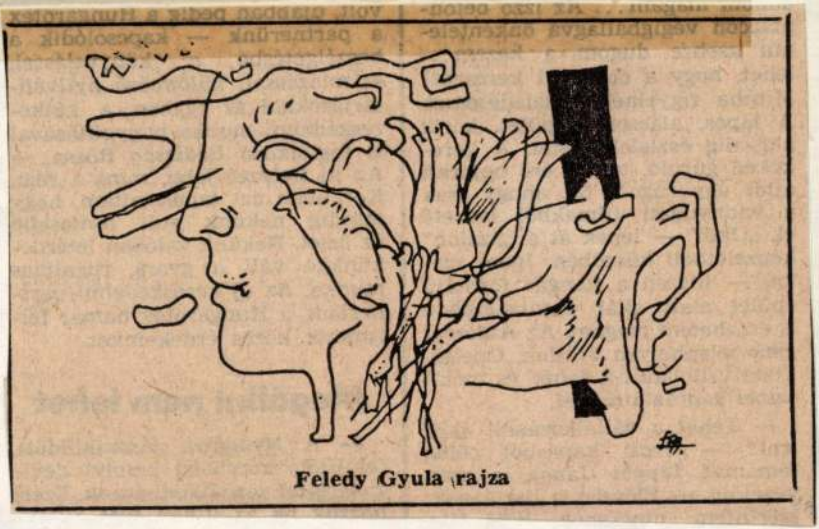

Feledy Gyula rajza

Magyar Nemzet 1987. VII. 11.

Teleky Gula

Veszprém 1986. 10. 12.

Feledy Gyula

Feledy Gyula kamarakiállítása nyílik meg ma, csütörtökön délután a Borsod-Miskolci Múzeumban.

Magyar Nemzet 1986. XII. 18.

Feledy Gyula

Feledy Gyula grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás csütörtökön Miskolcon, a Kossuth utcai Borsod—Miskolci Múzeumban.

Magyar Nemzet 1986. XII. 19.

Feledy Gyula

1021

Kettős tükör Feledy Gyuláról

1

Kritikai életünkben már jó ideje nem szokás, nem illő szeretni a művészt, akiről szólnak, még művészetét sem. Még a vállalt téma szenvedélyes dicsérése vagy vitatása is ritka, mert a műbíráló kritikusi hitelét, rangját félti, attól retteg, hogy elfogultsággal vádolhatja meg valaki. Ezért annyira divatos az egyrésztmásrészt, az igaz-de, a negatívumokat-pozitívumokat patikamérlegen kiporciózó, „tárgyilagos", végül is jellegtelen, színtelen-íztelen dolgozat. Kevesen merik áthágni ezt az íratlan szabályt, pedig azt hiszem, a tévedés, elfogultság, túlzás kockázatát is vállaló szenvedély nélkül nem csupán a művészetek megbírált műfajaiban lehetetlen figyelemre méltót alkotni, de a kritika műfajában sem lehetséges.

*

Szeretem Feledy Gyula művészetét, s ez azt is jelenti, iránta kissé elfogultabb vagyok, mint másokkal szemben, akiknek tehetségét ugyancsak érteni, érezni vélem, bizonyos vonásaik miatt azonban számomra idegenek, befogadhatatlanok maradnak. Szeretem Feledyt, de nemcsak azért, mert tudom, hogy bizonyosan máris ott van a mai magyar grafikusművészet első tíz mestere között. Szeretem, de nemcsak azért, mert egy táj szülöttei vagyunk, s mert a bányász-, gyárimunkássors mindkettőnk gyermekkorának, ifjúságának éltető-formáló közege volt. Szeretem Feledyt, mert régtől, talán már pályája kezdetétől tudja, mi az igazi művészet, s ennek nyugtalan-szüntelen kutatását, megteremtéséért vívott munkáját-küzdelmét jelzi utolsó két évtizedének sok ezernyi vázlata, rajza, metszete, festménye, kollázsa.

*

Az ő szülőfaluját, Sajószentpétert, a péteri bányatelepet, alig tíz kilométer választja el az én Varbóm-tól, találkozni mégis csak 1955 júliusában találkoztunk, amikor a vonat a Varsóban megrendezett Világifjúsági Találkozóra vitte a magyar delegációt, s én a fülkében szembekerültem egy fiatalemberrel, akiről perceken belül kiderült, hogy földim, s oly sok mindenben sorstársam és testvérem. Azóta figyelem minden lépését, minden vonása, vázlata, kísérlete érdekel, s ha olykor hazajuthatok a mindkettőnknek oly kedves városba, Miskolcra, otthonát-műtermét el nem kerülném.

*

Feledy még főiskolás, amikor 1952-ben először szerepel egy 15x15 centiméteres rajzával a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, Édesanyám a címe. Ha művészetre valamelyest is érzékeny ember egyszer látta e lapot, többé nem felejtheti. Mert e lapról nemcsak a huszonnégy éves ifjú művész édesanyja néz ránk, de mindannyiunk anyja, akik munkások, parasztok, szegényemberek test- és lélektörő, embergyötrő-sorvasztó sorsát élték végig. Régóta készülődöm arra is, hogy külön írok erről a rajzról (és majd külön a Napjaink szerkesztőségében látható, ülő bányászt ábrázoló, különös szépségű olajfestményről), mert ez a fejét keményre zárt öklére támasztó bányászfeleség az én édesanyám is, s ha egyszer lesz rá idő és alkalom, biztosan még a róluk halálunkig bennünk élő történeteikből is sok hasonlót elmondhatok.

*

Feledy körül gyakran felparázslott a vita, különösen szűkebb pátriánkban, s azok lényege legtöbbször az volt: nem értik őt, vagy emberi és művészi gesztusait, tetteit egyaránt nehezen értik. Kár, hogy az értetlenkedők ítéletük kimondása előtt sohasem fordulnak befelé, s nem teszik fel az evidens kérdéseket: de hát önmagamat teljességgel és pontosan ismerem-e? Szinte ismeretlen vagy alig érzékelt, lappangó tulajdonságaink, ambícióink nem okoznak-e önmagunknak is akár naponta meglepetéseket?

Miért éppen egy művész minden vonása, minden műve legyen minden egyes embernek azonnal, első pillantásra érthető, befogadható, megszerethető? Kiváltképpen, ha ítéletet mondanak ugyan, de mintha egy könyvről tennék ugyanezt, noha el sem sajátították a könyv megismeréséhez nélkülözhetetlen első fokozatú kulcsot, azaz az ábécé betűit sem tanulták meg. Miért gondolják, hogy a képzőművészet megközelítéséhez-megértéséhez nem szükséges megtanulni ennek a külön ábécéjét?

*

Az elmúlt évtizedekben gyakran elhangzott nálunk a munkásokról szóló művek igénylése, sürgetése. S meglepő, milyen kevesen akarják meglátni, hogy itt van például a Miskolcon élő Feledy Gyula, aki a grafika műfajában tudja ábrázolni mesteri fokon a munkásemberek világát is.

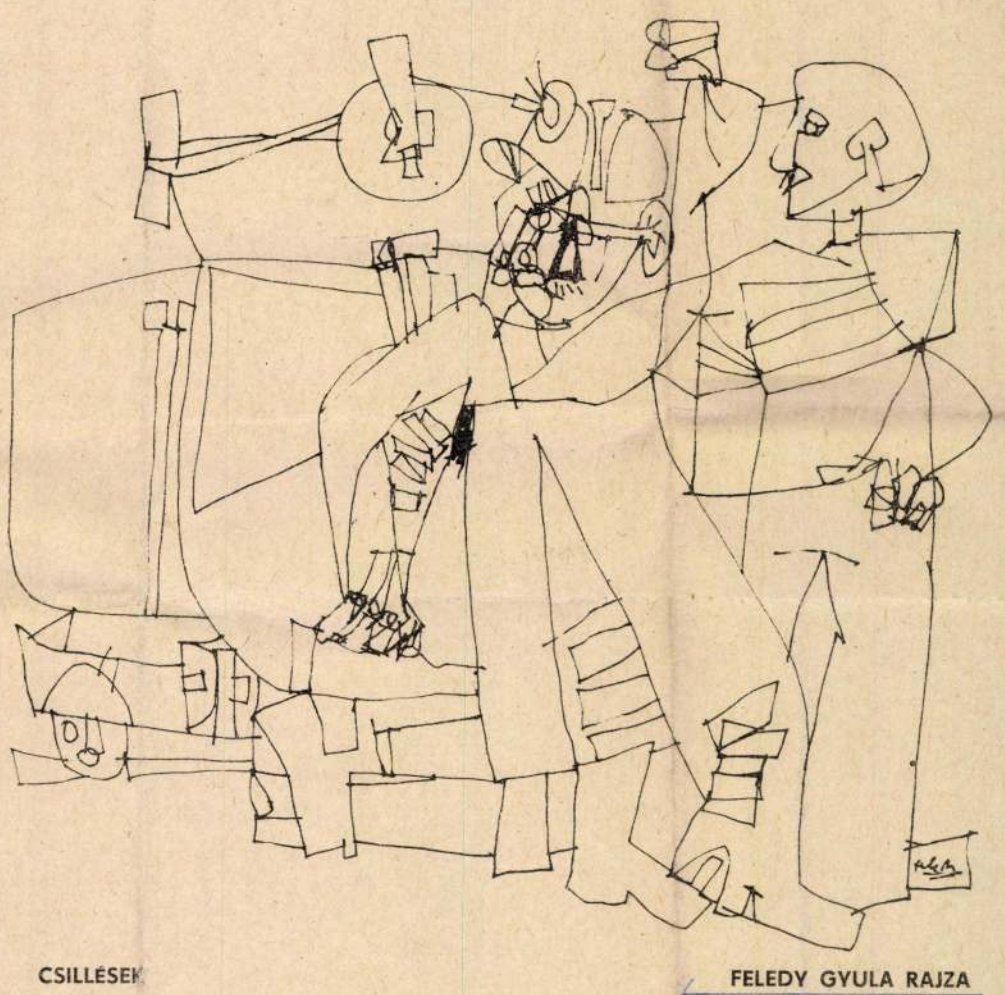

CSILLÉSEK

FELEDY GYULA RAJZA

Hány szép lapja sorakozott az idén márciusban Miskolcon megrendezett kiállításán, és egy egész teremre való sorozat, 22 lap, a budapesti Helikon Galéria március—áprilisi tárlatán. E sorozat címe: „Karancslja, 1944", s az 1944 november végén a németek által kivégzett karancsaljai bányászoknak állít velük emléket. S aki érdeklődéssel kíséri Feledy munkásságát, azt is tudja róla, hogy nem fanyalog a napi megrendelésektől, s helybeli vagy budapesti újságok kérésétől sem, s kész elfogadni és képes művészi szinten megoldani az aktuális eseményekhez kapcsolódó feladatot is. És azt sem értik sokan, hogyan lehetséges, hogy megejtő szépségű, majdnem naturális női fejektől szinte a fölismerhetetlenségig széttörött, szétrobbant figurákig, tájélményig, vagy éppen egy nagy történelmi eseményt megbökkentően ábrázoló applikációig, montázsig terjed az ő világa.

Attól félek, hogy az értetlenkedők közül sokan maradnak továbbra is értetlenek, pedig talán elolvasták a szép miskolci kiállítás katalógusában Feledy ars poeticáját: *„Eszmények foglalkoztatnak elsősorban, nem stíluseszmények... A görcsös szorgalommal akart és védett stílusjegyek számomra értéktelenek. Mondandóimra figyelve nyúlok a megvalósítás eszközeiért..."*

GERGELY MIHÁLY

2

Budapest legújabb kiállítóhelyisége, a Helikon Galéria látta vendégül Feledy Gyula grafikusművészt. Az eddig itt rendezett tárlatok felkeltették a figyelmet, mert a kamarajellegű bemutatkozást biztosító teremméret általában egy lezárt egység, műhelymunkák vagy kísérletek számára adott bemutatási lehetőséget. Éltek is ezzel a művészek, s egymást követően láthattunk a terem hangulatához igazodó kiállításokat. Szobrászok rajzait, festők akvarelljeit, grafikusok műhelykísérleteit.

Feledy Gyula bemutatkozása más karakterű. Egyetlen téma vezette gondolatait, képépítő eszközeit, s e tárlat a vállalkozás világnézeti tartalmának, valamint a szakmai felkészültség színvonalának érett, világos és egyértelmű dokumentuma lett. Nem műhelymunkákból összeállt sorozatot láthattak az érdeklődők; nem egy lezárt periódus, vagy most alakuló kifejezésbeli út példáit sorakoztatta fel a művész, hanem szintézist adott. Úgy vélem, az eddigi életmű kvalitást növelő tanulságainak szintézisét, amelyben a gondolati elmélyülés, a grafikai eszközök változatossága a legtömörebb és a legkifejezőbb szintig jutatták el Feledy Gyula művészetét.

Már a vállalkozás minősége is magában rejtette a továbblépés feltételét. Egyetlen emberi és történelmi dráma szolgáltatta az alkotásra serkentő ihletet. Erről az indítékról a művész így ír: *„1944 november végén, a fasiszta hadvezetés lövészárokásásra vezényelte a karancsaljai bányászokat. Sokan megtagadták ezt a parancsot, és a három-négy napon belül elérkező felszabadulás reményével leszálltak a karancslejtősi aknába. Hihették, hogy az akna mélye — a bányászok ősi menedéke — védelmet nyújt néhány napra, a végóráit élő, gépesített erőszakkal szemben..."* (A retorzió, a bosszú azonban nem maradt el.) *„Három embert — szélről — az akna tetejére állítottak, s néhány pillanat múlva mindhárman golyóroncsolta testtel vonaglottak a földön. Vérük a bányabejárat karbidporos sarába ömlött. Múlékony anyagban bár — e lapokkal — nekik kívántam emléket állítani."*

A megrázó történet élménye patetikus szólamokra, a kelleténél nagyobb, helyesebben rossz irányú heroizálást illusztráló lapok készítésére is serkenthette volna a művészt. A munkák nagyszerűsége éppen abban rejlik, hogy nem ezt az utat választotta Feledy Gyula. A téma kötöttsége nem látványos és attraktív kibúvók keresésére, hanem az átélés komolyságára, a megértésen alapuló megértetésre, a fegyelmezett képi rendszer megalkotására ösztönözte. Az epikus mozzanatok leíró jellegének, grafikai megörökítésének és a drámai feszültség visszaadásának egységbe foglalása különösen emeli a lapok meggyőző hitelét. A sorozat egyben elbeszélő jellegű; az események menetét az egymást követő lapok láncolatában, a történés idő- és helybeli tényei szerint olvashatjuk. Ugyanakkor minden lap — önálló grafikai értékkel — a történés minden mozzanatának emberfeletti helytállást követelő tragikumát is hordozza. Az események sodrása szerinti ívben fokozva a drámai töltést, a legiszonyatosabb tényig, az erőszakos halálig.

A drámát és eseményt visszaadó gondolati igényesség a grafikai eszközök megválasztásában és alkalmazásában is igényességet követelt a művésztől. S ez az a pont, ahol a következetesség kiemelkedő jelentőségű művek születését eredményezte. Feledy Gyula, akit eddig is a vonallal, a dekoratív foltokkal való építkezés kiváló művelőjének ismertünk, most a drámai történethez igazítja szakmai ismereteit, eszközbeni jártasságát. Tisztán, sallangok nélkül, egyszerűen a mondanivaló megkívánta módon alkalmazza mindazokat a megoldásokat, amelyeket eddigi pályája során, váltakozó időszakonként előnyben részesített. Ott él a rajzosság, a vonal kifejező erejével, ahol azok a leginkább közvetítik az adott történés, mozzanat lényegét, s ott a nagyobb foltokkal, elmosódottabb felületekkel, a nyomott felület bekapcsolásával, ahol azt a drámaiság megkívánja. Az eszközök tudatos váltakoztatása megakadályozza, hogy a feszültség fokozása elfulladjon, s hogy a tragikus esemény megörökítése drasztikusan riasztó képek sorozatává váljon.

Nem túlzás azt állítanunk, hogy az elbukott küzdelemből a tovább-lendítő erőbe vetett hit, a humanitás és az értelmes emberi áldozatvállalás szükségességét és nagyszerűségét hirdető program sugárzik. A lapok valóban méltó emléket állítanak a karancsaljai bányászok 1944-ben vállalt hősiességének. Egyben azt is bizonyítják, hogy lehet elkötelezetten, akár egyetlen téma kötöttségét is vállalva, igényesen, színvonalasan alkotni.

BERECZKY LORÁND

NAPJAINK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és kulturális lapja. Főszerkesztő: Gulyás Mihály. Sz
Bajcsy-Zs. u. 15. Telefonközpont: 16-672, 35-380, 36-132, 36-579. Kiadja: a Borsod megyei Lapkiadó Válla
3527 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 15. Postacím: 3501 Miskolc, pf. 178. Telefon: 36-131. — Terjeszti a Magyar Pos
üzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, Budapest, V., József nádor tér 1. Postacím: 1900
átutalással a KHI 215—06102 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy évre: 24 Ft. — Megjelenik minc
meg és nem küldünk vissza. — Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Miskolcon.

Napjaink
1974 JUL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

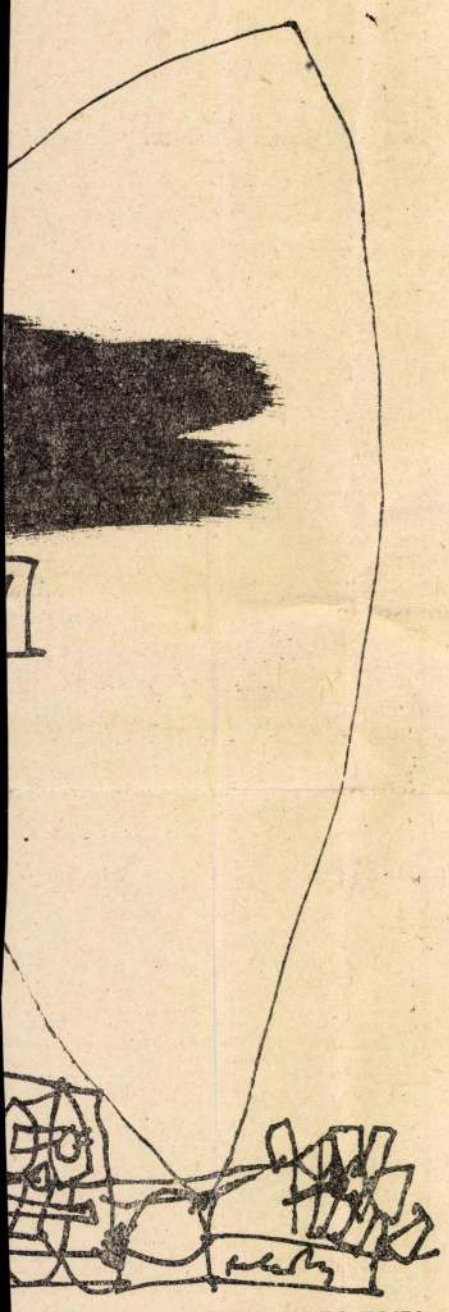

FELEDY GYULA RAJZA

Emberrel teljes

Beszélgetés Vojtech Kondróttal

— Mielőtt a költészetről, a fordítói munkásságáról kérdeznék, szeretném, ha elöljáróban vallana önmagáról.

— Magamról? Ahogy gondolja. 1940. november 27-én születtem Pozsonyban. Gyermekkorom Halič pri Moraveben és Bernolákovon (Cseklészen) telt el. Ezután jöttek a diákévek, a gimnázium Szensen, majd a Komensky Egyetem Természettudományi Kara, ahol fizika—matematika szakos tanári oklevelet szereztem. Azóta megszakítás nélkül tanítok. Természetesen fizikát és matematikát.

— Az első versemet tizenhárom éves koromban írtam, s tizennyolc éves korom óta rendszeresen publikálok verset, fordítást, recenziót, cikket, esszét, riportot. Viszonylag sokat dolgozom a televízió és a rádió számára is. Verseim könyvalakban először a fiatal szlovák költők *Dúfám, že nevyrušujem, Eva* (Remélem, Éva, nem zavarom) c. antológiájában jelentek meg 1963-ban. Önálló köteteim: *Prázdniny šetnásročného* (Tizenhat éves fiú szünideje), *Stromy s nami tromi* (Mi hárman és a fák) és végül a *Spokornatenie* (Alázatossá lenni). A következő kötetem jövőre jelenik meg *Krajina* (Táj) címmel. Ezenkívül az idén jelenteti meg a Smena Kiadó Mirko Nešporáról írott — érzésem szerint rendhagyó — esszémet, amely a vers, a riport és az esszé keresztezése. Egyszerűbben: változat az ismert témára.

— Eddig megjelent köteteire a táj és az ember bensőséges kapcsolata a legjellemzőbb. Hol, miben kereshetők e kapcsolat indítékai?

— Öt évvel ezelőtt már írtam erről. Jobban és pontosabban ma sem tudnám a választ megfogalmazni; azt próbáltam akkor összefoglalni, ami a költészetben számomra fontos, ami az alkotás alapja és lényege — az ember és a táj benső kapcsolata. Valahogy így: *„Kifejezni azt a tájat, amelyben élek, a dél-szlovákiai síkságot, pontatlan földrajzi pontossággal és pontos emberi pontatlansággal egyetemben. (Ez a történelmi hátország.) Évről évre igyekszem a lehető legobjektívebben megfogalmazni — lelassítani, megállítani — a táj és az évszakok legalapvetőbb változásait, már amennyiben ez szubjektíve lehetséges. Ez a törekvésem a szó szoros értelmében arra irányul, hogy tetten érjem a táj lelkét, az emberrel teljes tájat, még ha a tájból hiányzik is az ember.”*

— A mai szlovák lírában — elsősorban a kortársaira gondolok — úgyszólván senki sem ír kötött verset. Ön viszont „szonettformájú” versekkel kísérletezik, amelyekben gazdag a belső alliteráció, szójáték és ritmus. Összefügg ez a műgond, formakeresés azzal a „táj—ember” kapcsolattal, amelyről az imént beszéltünk?

— Engedje meg, hogy kiigazítsam. Távolról sem vagyok egyedül kortársaim közül, aki a kötött formákat alkalmazza. S a szonetteket, amelyekről szó van, inkább talán anti-szonetteknek nevezném.

— Diákjaimat tegezem — a szavakat magázom. Rövidség, tisztelet a szó iránt, valóság, tájszerűség — ezek azok a tényezők, amelyek az eddigi köteteimre, a mostanira is a legjellemzőbbek.

— Ami a belső rímeket, szójátékokat, alliterációkat illeti: feladatuk elrejteni, megtéveszteni, fel nem fedni az első, felületes olvasásra azt, ami bévül van, azt, ami a legfontosabb, vagy ami annak tűnik — vagyis beszélhetnénk valamiféle paradoxonról, az ellentétek vonzásáról, bizonyos feszültségekről a tartalom és a forma között, arról a feszültségről, amely a szóból verset teremt, s amely nem kiszámított, hanem eltalált. A gondolatok és az érzések találkozásáról van szó tulajdonképpen.

— A magyar irodalmi köztudatban a magyar költészet avatott fordítójaként tartják számon. Hogyan került kapcsolatba a magyar irodalommal, költészettel?

— Egyetemista koromban a magam gyönyörűségére kezdtem fordítgatni Petőfit s a magyar népdalokat. (Hadd mondjam el itt, hogy a magyar nyelvet a szülőházban ismertem meg. Gyerekkorom óta párhuzamosan beszélek szlovákul és magyarul. A magyar nyelv a második anyanyelvem.) Az említett fordításokból néhányat meg is jelentettem; a rendszeresebb fordítói tevékenységre — a versekre gondolok elsősorban — a magam dolgai mellett, később került sor. Valahogy a hatvanas évek derekán, amikor a *„Most cez Dunaj”* (Híd a Dunán) c. antológia verseit ültettem át szlovák nyelvre.

— Hogy ma már olyan otthonosan érzem magamat a magyar — pontosabban a magyarországi magyar — irodalomban is, mint a szlovákban, azt elsősorban Koncsol Lászlónak köszönhetem. Nem szeretem a nagy szavakat, de úgy érzem, a magyar költészet fordításával (a magam munkája mellett) egy életre eljegyeztem magamat. Nehéz, felelősségteljes munka ez, de egyben örömteli játék is.

— Több magyar költő verseit ültette át szlovák nyelvre. Milyen a kapcsolata a magyar irodalommal, írókkal, mit fordított, s milyen volt e fordítások visszhangja a Duna két partján?

— Kapcsolatom a magyar irodalommal és az írókkal a lehető legszívélyesebb. Ez, azt gondolom, a már eddig elmondottakból is érezhető. Jól ismerem és tisztelem művészi és emberi valójukban a magyar költészet olyan egyéniségeit, mint Illyés Gyula, Weöres Sándor, Károlyi Amy, Rónay György, Nemes Nagy Ágnes, Pilinszky János, Csoóri Sándor; s hogy a kritikusok közül is említsek valakit, álljon itt Bata Imre neve...

— A fordítások... Az első nagyobb munkám a már említett, *Most cez Dunaj* (Híd a Dunán) c. antológia volt — válogatás a csehszlovákiai magyar költők műveiből. Ezután egy Kassák-válogatás következett, a *Kôň zomrie, vtáky sa rozletia* (A ló meghal, a madarak kirepülnek), ezt *Znamenie* (Jelek) címmel Weöres Sándor költeményeinek válogatása követte.

— S a visszhang? Nagyon kedvező a Duna mindkét partján. Ez örömmel tölt el, de meg nem nyugtat, inkább egyre többre kötelez. De hogy valami közelebbit is mondjak ezzel kapcsolatban: Kassák és Weöres versei a felfedezés erejével hatottak, s lényegesen kitágították a szlovák köztudat határait a magyar költészetről, s nem csupán időben, hanem térben is, egészen a legmaibb máig. S ez több, mint amit tíz éve, amikor belefogtam a magyar költészet fordításába, egyáltalán várhattam, kívánhattam volna.

— Utolsó kérdésként: melyek a legközelebbi fordítói tervei?

— Jövőre jelenik meg egy-egy válogatásom *Ostrov a more* (Sziget és tenger) címmel Babits Mihály és *Tažká zem* (Nehéz föld) címmel Illyés Gyula verseiből. Terveim között szerepel egy-egy válogatás Nemes Nagy Ágnes, Pilinszky János és, ha lesz rá mód, Tóth Árpád verseiből. (De lehetséges, hogy egy antológiát készítek a legifjabb költőnemzedék munkáiból.) S végül hadd mondjam el, hogy a Revue svetovej literatúry (a szlovák Nagyvilág) számára mostanában készítek egy kisebb válogatást Nagy László és Juhász Ferenc munkáiból.

GÁL SÁNDOR

enyek

éki környezet idegenforgalmi látvásságát, ezért, no meg főleg a sokkal , korszerűbb hangszer miatt lenne emes gondolkodni azon, hogy nem kele-e nyáron is kihasználni a Zeneműeti Szakközépiskola hangversenyter-

volna megteremteni a lehetőségét anhogy télen és nyáron egyaránt megő helyiség, színpad, technikai körülyek álljanak rendelkezésre — bár nyilvaló, hogy mindez súlyos anyagi terjelentene. Éppen ezért kell megbenünk a rendelkezésre álló lehetőségeés azokat oly módon kihasználni, a közönség minden rétege meg tudalálni, esetleg ki tudja válogatni az klődési körének megfelelő rendezvéet. Ezért örvendetes az a tény, hogy ros művészei és az Ady Endre Műdési Ház vezetősége továbbra is folyakarja a diósgyőri lakótelep zenei ását, keresve a lehetőségeket a mind sebb körű nyilvánosság bevonására. rről folytatott beszélgetésen kiderült, a művészek oldaláról semmilyen ne mozzanat sem merül fel, mindöszazt, szeretnék, hogy ellenszolgáltatásegyre nagyobb közönség előtt játszanak. Ennek érdekében a jövő szean elsősorban Beethoven művei hangk el — a tervek szerint —, bázisát a a tízezres nagyságrendű lakótelep nei művelődésének.

SZAK PÉTER

VOJTECH KONDRÓT VERSEI

Mindjárt

Az asszonyok
kiköltöznek
anyám
nyárikonyháiból

A vízpumpák
felöltötték
tavalyi
télikabátjukat

(A tűzhelyben
a napfény
emlékei)

Hajnalonként
a hálószobában
hull a hó

Majd

Az őszi vetések közül
kinőnek
a villanyvezetékek
faoszlopai

(Feketénél feketébb föld
a rosszul takart agyag
barnán elkeveredik
a kavicsbányák homokjával)

Minden csupa zöld
minden minden
csupa zöld

(S a föld évről évre
egyenesebb
és egyformább)

Film

1
Egy szobányi táj
költözködés után
ablak-képekkel

2
A gyermekkor
kéttükrű tája
a Feketevíznél

3
(Táj tele
tízfilléresekkel)

4
Beteg
szeretkezés utáni
táj

5
S a mező
levágatlan
kukoricatábláival

Állni

Gabonaillat egy nappal
aratás előtt

A kavicsbányák
geológiája

(Leányka kiskannában
viszi a sört)

Az akácok eukaliptuszai
közelről

(Leányka kiskannában
viszi a sört)

Autópályák nyomvonala
a kertiföldeken

Leáldozóban
a maszek Napok

(Leányka kiskonnában
viszi a sört)

KÖDTEK: BACSÁK GÁBOR, BOHUS JÁNOS, FELEDY GYULA, DR. KABDEBÓ LÓRÁNT, PAPP LAJOS, SERFŐZŐ SIMON

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

1974 MÁR 19

Feledy Gyula grafikus

Március 19

Feledy Gyula Karancslejtõs, 1944. című grafikai sorozatának kiállítását március 21-én, csütörtökön délután fél hatkor nyitja meg Csohány Kálmán grafikusművész a Helikon Galériában.

véget veni. Győzelmüket a fa-
sizmus sötét erői felett csak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1976 JAN 14

Feledy Gyula grafikus művész
1021

Lehet-e verset illusztrálni?

Héró és Leandrosz

Feledy Gyula kiállítása

A könyvben tizennyolc egész oldalas grafika van, de elhihetjük Feledy Gyulának, hogy a Kossuth Művelődési Ház nagy kiállítótermét is ki tudná „stafírozni" a Héró és Leandrosz rajzaival. Sokszor láttuk csak úgy, minden bevezetés nélkül, „úri kedvéből" megindulni kezében a tollat vagy a ceruzát és jót derültünk tréfás rajzain; vagy a csend mondta el, hogy botcsinálta kritikusai tökéletesnek találták a vonalat.

— Megbízásra feszélyezettebben dolgozik az ember. Köti a munka természete és tiszteli a feladatot. De ez jó munka volt.

— Nem ez az első könyv, amit illusztrált.

— Ha jól számolom, a tizedik; a régi munkák közül legszívesebben a Búcsú a fegyverektől című könyvre emlékszem. Akkor jöttem haza Olaszországból, sok volt a személyes impulzus, de ettől függetlenül is számomra Hemingway a nagy élmény. A minden bizonnyal sosem élt szerzőnek, *Muszaiosznak* tulajdonított antik mesét a történet időtlensége tette vonzóvá. Héró és Leandrosz, Rómeó és Júlia vagy a népballadák egymásnak termett fiataljainak sorsában minden időben közös a tragikus szerelem. Gondoltam rá, hogy a görög vázarajzok stílusában kellene illusztrálnom; ha már antik, legyen antik. De éppen az említett időtlenség adta a megoldást. Hallottam olyan véleményt, hogy „zordon" a rajzaim hangvétele, de éppen így akartam megőrizni a ma is érvényes szituációkat. A stílusa egyébként is adott az embernek, az viszont hosszasan foglalkoztatott, hogy lehet-e verset illusztrálni. A vers olvasásakor *időben* bontakozó élményhez hogyan társulhat az *egyszerre* ható képi beszéd?

— Vagyis sikerül-e a más művészet nyelvén újrafogalmazni az írott szó lényegét...

— A könyvet tízezer példányban adta ki a téli könyvvásárra az Európa. Ezek szerint népes olvasótábora van vagy lesz, és az olvasók majd eldöntik, hogy újra tudtam-e fogalmazni. Az biztos, hogy a kiindulásom kezdetben sem volt alapvetően illusztrátori: autonóm grafikaként nézem az egyes rajzokat. Segített ebben a kiadó elképzelése is, amely a lapoknak a szokásosnál nagyobb, hangsúlyosabb, mondhatnám úgy is, partnerszerepet szánt. De még így, mindezzel együtt is más a könyv és más az egyszeri grafika. Itt nemcsak egyedül, de együtt is meg kell hogy álljanak a lapok; kiegészítik és követik egymást. Ebben, a nyomdailag munkás, szép kiállítású kiadványban az sem volt mindegy, hogy milyen technikával dolgozom; így választottam a litográf eljárást. De ez már csak nekem érdekes, műhely...

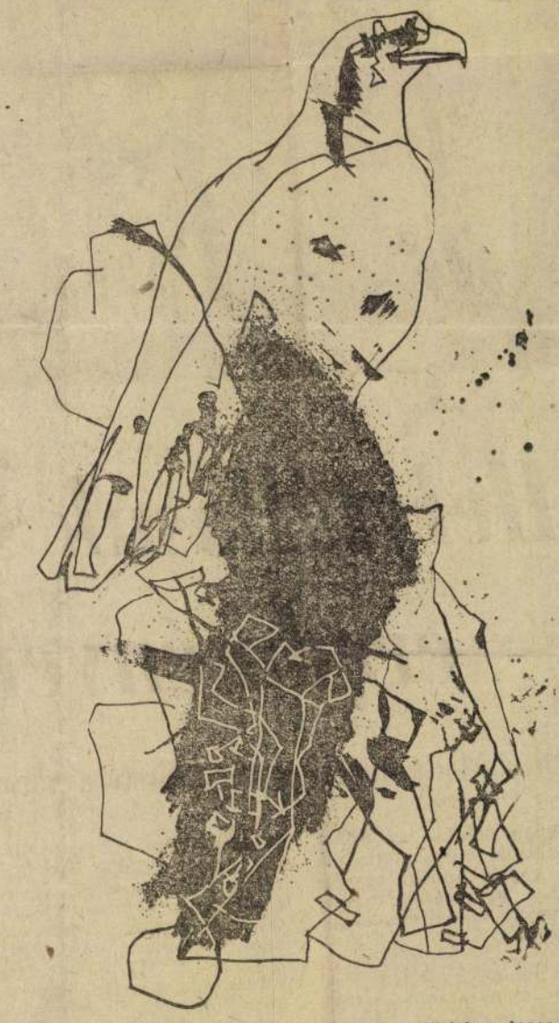

— A kiállításban éppen az az igazán vonzó, hogy a műhelymunkába pillanthat be a közönség.

— Sok változat készült, sokat „firkál" az ember, míg jónak ítél egy rajzot. Hogy nem eredménytelenül foglalkoztam hónapokon keresztül a feladattal, azt akkor láttam, amikor, egy kivételével, az általam kiválasztott lapot fogadta el véglegesnek a kiadó. Itt most egy töredékét láthatják a kiállítás vendégei a vázlatoknak, vésett rajzoknak és a könyvből ismert grafikák mellett megtekinthetik ezek változatait is. Szívesen megmutatom az elvégzett munka állomásait.

*

Feledy Gyula Héró és Leandrosz című kamarakiállítása február 14-ig tekinthető meg a Kossuth Művelődési Ház minigalériájában.

(M—)

✱ *Az eskü pillanata*

(Kerényi László felvétele)

Helytállásuk segítette eredményeinket

Megtartotta ünnepi egységgyűlését a városi munkásőr-zászlóalj

Tegnap délután az SZMT székházában megtartotta évzáró-évnyitó ünnepi egységgyűlését az Oprendek Sándor nevét viselő munkásőr-zászlóalj.

Az ünnepi gyűlésen részt vettek és a díszelnökségben foglaltak helyet: *Csépányi Sándor*, az MSZMP KB, illetve a megyei párt-vb tagja, *Drótos László*, a városi pártbizottság első titkára, *Kolláth Sándor*, a városi pártbizottság titkára, *Angyal András*, a munkásőrség megyei parancsnokának helyettese, *Vladislav Mirevski*, a csehszlovákiai trinyeci milícia delegációjának vezetője, *Fülöp Péter*, a KISZ városi bizottságának első titkára, *dr. Tóth István*, a városi tanács vb-titkára, *Mráz Ferenc*, az SZMT elnöke, továbbá a gazdasági, társadalmi, tömegszervezetek és fegyveres testületek vezetői.

Bistei Imre, a városi munkásőr-zászlóalj parancsnoka ünnepi beszédében szólt a nemzetközi élet eseményeiről, a szocialista világ béketörekvéseiről, majd értékelte a zászlóalj elmúlt esztendei munkáját. A feladatok végrehajtása során változatlan cél volt — mint mondotta —, hogy erősödjön a munkásőrök fegyelme, fejlődjék áldozatvállaló készsége, hogy minden vonatkozásban végrehajthassák azokat a teendőket, amelyekkel megbízta őket a párt. A jó munkát jelzi, hogy az elmúlt évben a kiképzési és szolgálati feladatok kiemelkedő teljesítéséért a személyi állomány hét százaléka részesült különböző szintű kitüntetésben, 29 százaléka pedig dicséretben és jutalomban.

(Folytatás a 3. oldalon)

Hűvösebb lesz

Éjszaka lehűlt a hőmérséklet és napközben is hűvösebb lesz, mint tegnap, noha még mindig enyhébb, mint ami az évszaknak megfelelő lenne. Reggel mínusz hét és plusz három fok között volt a hőmérséklet országszerte, napközben 0—5, [illegible] mínusz három és plusz

Az Utaselláto hadat üzent a dohányzásnak

A jelzés: füstölgő cigaretta átlósan áthúzva

Az Utasellátó Vállalat „hadat üzent" a dohányzásnak, legalábbis bekapcsolódik az egészségre káros dohányzási ártalmak elleni felvilágosító

részére kell fenntartani; ahol lehetőség van rá, a dohányzókétól elkülönítve. A nemdohányzók asztalait nemzet-

CS. VARGA ISTVÁN

„Bronzba öntve már dicsőséged"

Jeszenyin költészetének néhány jellegzetessége*

Jeszenyin elvként hirdette: „A vers olyan legyen, mint egy nyitott ablak". Kinőtt mindenféle irányzati ars poeticá-t. Büszkén vallotta: „Én elsősorban az alkati elem kinyilvánítását szeretem... Jelenleg mindenféle iskolát tagadok. Úgy vélem, a költő nem követhet semmiféle meghatározott iskolát. Ez gúzsba kötné kezét-lábát. Csupán a szabad művészet hozhat szabad szót."

Elveinek igazságát költészetével bizonyította, amelynek nem tudás, nem is belátás, hanem az ihletettség a vezérlője. Tudatosan bővítette költői eszköztárát. Tradíciókat újító ambícióját bizonyítják a *Grúzia költőihez* nyitó sorai:

„Azelőtt jambusokban
zengtek és nyolcas-versszakokban.
Most a klasszikus forma
halva.
De hatalmas
korunkban
én hámba fogom
újra."

Azzal vádolták, hogy túlságosan könnyen ír, hogy nincs meg benne az érlelés, kivárás kellő fegyelme: a műgond. A valóság az, hogy élményei rendre hosszabb ideig érlelődtek, vázlatokat, piszkozatokat ceruzával írt, a végső formát tintával adta meg, de legtöbbször még akkor is javított kéziratain. Vannak művei, amelyeknek megírására éveket fordított, bizonyítva, hogy zaklatott kora, sorsa és ihletvezérelte tehetsége ellenére is szívügye volt az átgondolt kompozíció, a csiszolt forma: a művészi tökéletesség.

Mind magasabbra, legjobb verseiben a mindenkori líra csúcsára jutott. Mindig a teremtés mozzanata érdekelte. (A legmegvetőbb szava volt az epigon.) A rajongásig szerette anyanyelvét. Tudta, hogy az anyanyelv az egyéni és nemzeti önkifejezés legfőbb eszköze, az emberi önfelszabadítás egyik záloga. Tele életkedvvel tudott örülni, dalolni és szavalni. Roppant erős átéléssel a kifejezés tökéletességét érte el verseinek szavalásakor: maga volt a megtestesült költészet.

Tűzbe jött a kék szempár, átszellemült a költő arca és sugárzott, a vers hangulataít tükrözve változott. Hévvel, temperamentummal adta elő verseit. Csodálattal ízlelgette az orosz szó szépségét, érezte az archaizmusok ízét, ismerte jelentésrétegeiket. Érett rozs színű haja, lányos feje, szelíd arcvonásai, kék szeme, sugárzó mosolya az igaz és őszinte embert tükrözte. Élete is művét hitelesítette, és nemcsak a legendateremtés szintjén.

Természettől fogva érzékeny ember volt, de gyengédsége nem gyengédségből fakadt. Önmítoszt teremt, a lélek terheit könnyíti szerepének erősítésével. Lírájában meghatározó a szubjektív kifejezés. Kezdetben minimális, de a költői fejlődés során nő az ábrázolás igénye.

Költői képeinek anyaga a természet sokszínűségéből származik. A legfinomabb hangulatok kifejezésére alkalmas képvilágot, asszociatív, bonyolult ellenpontozó rendszert, szélesívű metaforákat teremt. Blokéhoz hasonlítható auditív fogékonyság jellemzi verseit. Belij a gondolat kristálytiszta logikájával, Kljujev a kemény önérzetét harmóniába oldó líraisággal és zeneiséggel hatott rá.

Költészetében a képalkotás a legegyénibb, a legsajátosabb. Csodálatos leleményességgel fejleszti tovább az orosz népköltészet jellegzetességét, a fák szimbolikus jelentésköreit. A *nyirfa* (berjoza) a szűzi tisztaság, a nőiesség, a menyasszony, a leányerény, a jó emberek jelképe. Az egyes jelentéssíkokat igazolják a konkrét valóságténytől az elvontság magas fokáig ívelő motívumváltozatok: „Itt várt a tó fö-

*Részlet egy nagyobb tanulmányból

lött / a nyír, zöldhajú fehér rokolyában". Az áttételesség erősödik: „Testemre szorítlak, / hőkeblű nyír, te pucér"; „szilaj, bolond kedvemben, mint más asszonyát — egy nyírfát ölelgettem". A jelentések kettősségét megőrizve, gyakran az áttétel dominanciája érvényesül: „Én a sírig imádom a nyírfa patyolat-derekát..." A külső forma, a látvány adja a rokonítás alapját: „a nyírfák fehér gyertyaszálak." Alkonyatkor „nyírfagyertya holdezüstben áll, mereng". A nyírmotívum a legszemélyesebb, legfájdalmasabb érzéseknek is jelképes sűrítője: „Nyírfa sír az erdőn fehérfátylasan. / Ki halt meg e tájon? talán én magam." A fizikai megsemmisülést, de a költői elnémulást is kifejezi ez a sokrétű motívum: „... elhallgatott örökre / az arany nyíres szép levél-szava." Az erejét vesztő, de az utolsó leheletéig hivatását valló költő az őszi levélhulláshoz hasonlítja szavait: „Mint vetkőző fa lombjait dobálja, / bágyadt szavakat ejtek-pergetek."

Látásmódjának festőisége modern, kifejezésmódja megjelenítő erejű. A téli havas tájon nem hó, hanem „hattyúsereg" ül.

Feledy Gyula rajza
(Jeszenyin: Lelkem az égből száműzött)

Zimankós télidőben „még a nap is összefagyott, / mint csődör hugyából a tócsa." Nyári estén pedig „pipacsvörös alkonylángot csobogtat tükrén a tó." Naplementekor „alkony vív a fény arányával. / est gubbad a fűzfa tövén". Mozgalmasság, frisseség, panteisztikus meghittség érződik képeiben: „Lombok zöld templomában". Tűnt tavasz meséjének áldoz körötte", füzek olvasót tartó sora térdel". A barázdából illat csordul, arany rezedák a szélén, rájuk hajolva „Imát morzsol fűzapáca olvasóján, zöld füzérén". A gondolati összevonás, mellérendelés gyakran külső, vizuálisan rokonítható ismérv alapján történik: „Tisztás szélén kupola a boglya, — / zúg sudár fenyőszál, égbetörő kopja."

A holdvilág költői kifejezése: „Sárga gyeplőszárát / elejti a hold." De a hold nem romantikus kellék: „fáradt lovas a vén hold. / csöndesen baktató." Holdtöltekor pedig „Mint dagadó cipó, a tájra / úgy domborul a sárga hold." A csillag nem sorsanalógiát idéz, hanem termő szilvafát; „Lassudan ringó felleg-ágon /

Feledy Gyula rajza
(Jeszenyin: Felhőntúli strázsa)

tam minden pontos rímet és most már csak szaggatottan, nehézkesen, de sokoldalúan alkalmazom a rímet."

Szerelmetes fia volt szülőföldjének, orosz hazájának. Rozsgyesztvenszkij jegyezte fel: hosszan elnyújtva és szomorúan ejtette ki „Oroszország. Oroszország! — milyen jó szó ...„harmat" is (rozza), „erő" is (szila) és valami „kék" (sziny) van benne. Ez a hazaszeretet vezette, segítette át élete sűrű próbatételein, mélypontjain.

Költői fejlődése során külsőségekben mind közelebb került Puskinhoz. A cilinderviselés, a sétapálca és a puskini köpeny jelezte, hogy az *Anyegin* költőjére akart hasonlítani. Puskin szellemujját érezzük Jeszenyin késői művészetében is. 1924-ben, Puskin születésének 125 éves jubileumán megkérdezték Jeszenyint: „Mit jelent most az Ön számára Puskin? Így szólt a válasza: „Puskin a kedvenc költőm. Ahogy múlnak az évek, mindinkább úgy látom őt, mint hazám egyik szellemóriását, Még a hibái is kedvesek nekem — például Mazeppa jellemrajza —, mert ebben is az orosz történelem felismerésének tanújelét látom." (Radnóczi Éva fordítása.) 1924 júniusában, Puskin jubileumán a szovjet írók nevében Jeszenyin helyezte el a koszorút a moszkvai Puskin-szobor talapzatánál. Csengő hangon, hangerejét szinte az üvöltésig fokozva szavalta a Puskinhoz című emlékverset:

Aki már orosz sorssá váltál:

idézve roppant szellemed,
állok szobrod talapzatánál
a Tverszkaján, s beszélgetek veled.
/.../
Bronzba öntve már dicsőséged,
megrázod büszke fejedet.
/.../
meghalnék nyomban örömömben
ha ilyen sors jutna nekem.

De én, száműzésre ítélten,
soká zengem még szívem énekét,
hogy sztyeppei dalom a szélben
bronzként zengjen, mint a tiéd.

(Rab Zsuzsa fordítása)

Andrej Belij: Pétervár

A megelőző félszázad betetőző csúcsteljesítményei (Flaubert, Tolsztoj, Dosztojevszkij) után a XX. század első negyedében az európai regény merészen új utakra kényszerült. Az új „világélmény"-re új regényformával, a valóság újfajta művészi „feldolgozásá"-val kellett reagálnia. Könyvtári szakkönyv boncolta már a kérdést: milyen okai és következményei vannak a modern regény joyce-i, proust-i Th. Mann-i, s egyéb modelljei megszületésének. Sokkal kevesebbet foglalkoztak a századforduló orosz epikájával, holott maga az a körülmény, hogy a múlt századi realista, lélektani nagyregény éppen Dosztojevszkijjel érte el végső, s új regényalakzatot sugalmazó stádiumát, arra utal: többlet tanulsága lehet az orosz regényfejlődés következő izületének. Ezen periódus termékeként, részben a nyugat-európai szimbolizmusnak, részben az orosz szellemi élet miszticista irányzatainak következtében, de nyilván a realista prózahagyománytól való elhasonulás szándékától is vezérelve rendkívül érdekes és saját szerű szimbolista prózaepika alakul ki századunk első két évtizedében. Az egyik változat a parnasszistákkal is rokonságot tartó, történelmi tematikájú, Merezskovszkij-Brjuszov-féle orosz szimbolista regény, a másik a F. Szologub képviselte irracionálisabb, víziószerűbb regényforma. A harmadik: Belij szimbolista prózája, s azon belül is a legteltebb, legsikerül-

Feledy Gyula rajza
(Jeszenyin: Pásztor vagyok)

a csillag: érett szilvaszem." A napfelkelte költői képe: „Piros almát emel az égre / a hajnal hűvös tenyerén." Az időképzelet művészi kifejezése: „Szárnyas malom az idő"; a „Napok aranykupolák felettem, / álmaim iszákját hordozom."

Szemléletes a természeti jelenségek költői megjelenítése: „Ott fenn az ég megnyitja tág karámját / s kivezet száron egy makrancos felleget." A vihar „Felhők futnak, vadsörényű mének, / köztük villám-ostor sustorog." Az őszi levélhullás: „Veres kanca az ősz, sörényét szerterázza." Látásmódjára jellemző az eredeti hasonlat: „Égre ring, mint vízhordórúd, / a kétszarvú holdkaréj. / A tájban és költőfiában is gyűlik a „szikes bánat". Végül úgy érzi: „Nehéz nyavalyában a lelkem / kiaszott, mint sárga csont". A szülőföldtől való elszakadás a pusztulást vonná maga után, a siratót a kutyák vonítanák, a természet is kifejezné döbbenetét: „... megáll a hold a tó felett / evezőjét a vízbe ejti ... / Oroszföld tovább sír nevet, / s hogy voltam egyszer, elfelejti." A hangulatukkal, szépségükkel megragadó versekben az idő rokkáját a napok pergetik, az orkán úgy sír, mint a cigányhegedű, és úgy „Visít a förgeteg, / mint böllérkés alatt / az ártány". Az életadó kenyér munka, verejték áldozatából születik: aratáskor „Levágja a telt kalászt a sarló, / mint a hattyúk nyakát."

Az orosz folklórból is szinte teljesen hiányzik az önálló természetleírás, mert mindig kapcsolatban áll az ember gondolat- és érzelemvilágával. Jeszenyin nem Blok vagy Belij módjára „merít" a népköltészetből. Ő a népköltészet genezisét ismeri, vitális mélyrétegeiből teremtő módon gazdagítja kötészetét. A pszichológiai párhuzam népköltészeti sémája jól ismert: két motívumot hasonlít össze úgy, hogy az egyik sugallja a másikat, megmagyarázzák egymást, de a domináns az lesz közülük, amelyik emberi tartalommal telített. Ezt az elvet Jeszenyin továbbfejlesztette: a természet nála összefonódik az emberrel, nemcsak az érzések illusztrálására szolgál. A természet tárgyait, jelenségeit különböző tulajdonságokkal ruházza föl. A *tölgy* a hosszú élet tradicionális jelképe, a *fenyőfa* a becsületességé, a jellemegyenességé, A *berkenye* pedig a szomorú nő szimbóluma...

Csodálatos festői színekkel teremt lírai hangulatot. Gyakori színe a *kék*, (szinyij) a távoli tiszta szépség a csönd és a nyugalom, az est és a kora reggel jelzői: „a folyó hűvös, tejfehér vizében / locsogva mossa kék lábát az est." Az *égszínkék, világoskék* (goluboj) a gyengédség, szelídség, a tágasság, a távoli horizontok érzékeltetője. A *bíborvörös* (alij) a szűzi ártatlanság, bűntelenség és gyakran a hajnalpír jellemző színe. A *rózsaszín* (rozovij) a fiatalság, míg a rózsaszín és a bíborvörös együttesen a fiatalság és a szépség kifejezője. A *vörös* (krasznij) a nyugtalanság, a titokzatosság, az ismeretlen jelölője. Az ellentétes, főképpen fekete-fehér színkontrasztokat különösen a *Kocsmás Moszkva* időszakában kedveli. Az *arany* (zolotoj) az életteljesség, színgazdagság, néha a búcsúvétel jelképe, a színhasonlóság révén kötődik a Naphoz, minden földi élet forrásához.

Lírájának erős oldala a monológikusság, az aforisztikus egyszerűségre, tömörségre törekvés. A sorok természetes folyását szereti, a népi lexikát, a rjazanyi tájszólást, a beszélt nyelvet vonta be költészetébe. Az egyszerű rímeket kedvelte, de ebben is igényes volt. Azt vallotta: „Ige igével nem rímelhet, már csak azért sem, mert minden igevégződés a hangzáshatás szempontjából egyforma... Elutasítot-

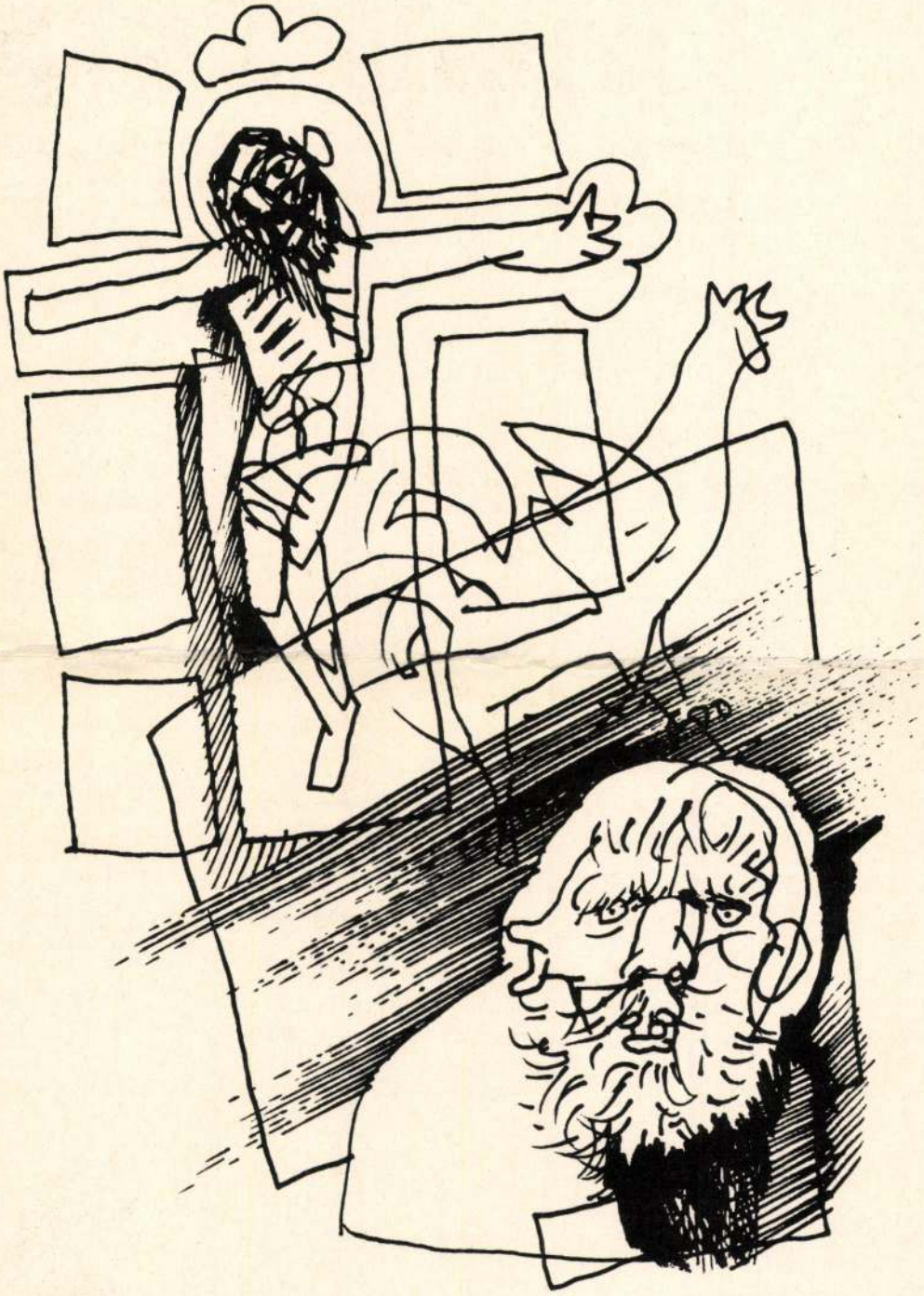

Feledy Gyula rajza: [Jeszenyin: Eljövetel]

új Forrás

KULTURÁLIS, IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

A TARTALOMBÓL

Valentyin Raszputyin: Tűzvész (Kisregény, I. rész)
Tűz Tamás, Pinczési Judit, Turczi István,
Németh Péter Mikola versei
Szergej Jeszenyin elbeszélése

Beszélgetés Kocsis Zoltánnal — Pilinszky Jánosról
(Tasi József interjúja)
Pilinszky János levele nagynénjéhez

Tüskés Tibor tanulmánya Pilinszkyről,
Cs Varga István írása Jeszenyin lírájáról
Mezey László Miklós: A Szlovenszkói Helikon

Pörös Géza interjúja Sára Sándorral
Hernádi Gyula; Elso Schiavo képei előtt
Salamon Nándor az észak-dunántúli tárlatról
Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika

Vita a közművelődésről (Kamarás István,
Bárdos István és Kovács Istvánné hozzászólása)

Irodalomtörténeti kistükör (II.)

TIZENNYOLCADIK ÉVFOLYAM
1986. ÁPRILIS

2

ÚJ FORRÁS
1986. ÁPRILIS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 11

Északmagyarország

Feledy Gyula
1021

Könyvillusztráció és díszletterv

Beszélgetés Feledy Gyulával

A MINAP SZÍNES leporellót dobtak be a legtöbb miskolci lakos postaládájába. A színház hirdette új évadjának bérleteit, s a szép kiállítású nyomtatványon Feledy Gyula rajzait láttuk. Ujabban gyakran találkozunk Feledy nevével és rajzaival különböző műsorfüzetek oldalain, meghívókon, sőt könyvek oldalain is. A Kortárs című irodalmi folyóirat júliusi száma tucatnyi rajzát közölte, cím vagy téma megjelölése nélkül. A rajzok ismerősök voltak. A Miskolci Nemzeti Színházban 1973 tavaszán bemutatott, Dániel és a krokodilok című dráma ihlette valamennyit. Kár, hogy a folyóirat ezt elhallgatta.

Feledy Gyulát grafikusként ismerik és tartják számon. Ilyen minőségben kapta két Munkácsy-díját, így nyerte el egy alkalommal a grafikai biennalé nagydíját, s általában így szerepel hazai és külföldi kiállításokon. Másfél évvel ezelőtt színházi díszlettervezőként is megismerhettük. Miskolcon a Játékszín egyik előadásához Aldo Nicolaj Festett pillangók című játékához tervezett díszletet. Csaknem egyidőben ezzel láthattuk a már említett Dániel és a krokodilok című drámához készített 32 rajzát a színház előcsarnokában. S mind gyakrabban találkozunk vele a színházi füzetekben, egyéb nyomtatványokon, meg olvashatjuk nevét a könyvismertetőkben, hírül adva, hogy a kötetet „Feledy Gyula illusztrálta".

*

— Mindig érdekelt a nyomdatechnika — mondja, mikor erről beszélgetünk. — Szeretném mind jobban megismerni, túl a napi- és hetilapok munkáján a rajzok nyomdai sokszorosításának lehetőségeit. Keresem, kutatom azt a grafikai kifejezési formát, amely a különböző nyomdai eljárásokkal leginkább sokszorosítható anélkül, hogy az eredeti mű értéke bármit is csökkenne.

Feledy elég gyakran szerepel a mi lapunk hasábjain is, a Napjaink című irodalmi lap művészeti szerkesztője, rajzai gyakran láthatók különböző újságokban. A könyvillusztráció már régóta érdekelte, de Miskolcon nincs könyvkiadás. Ő pedig nem ment elébe.

— Budapestről a Táncsics Könyvkiadó keresett meg először. Legelőször Thiery Árpád és Gerő János egy-egy regényének illusztrálására kértek fel, majd tavaly Fehér Klára tudományos-fantasztikus regényét, az Oxigéniát illusztráltam. Ez nemrég jelent meg. Ezt követte az Európa Könyvkiadó megkeresése. Az ő felkérésükre készítettem illusztrációkat Hemingway Búcsú a fegyverektől című regényéhez, amely mintegy 70 ezer példányban jelent meg, s ugyancsak elkészítettem Eric

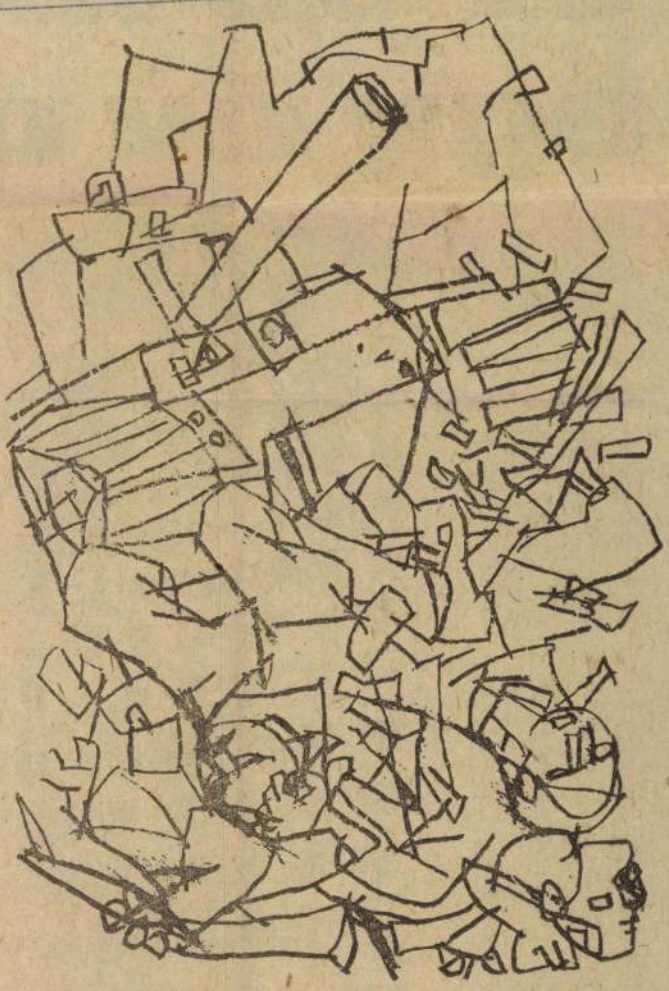

Knight-illusztráció

Knight Légy hű magadhoz című regényének illusztrációit. E két megbízás különösképpen érdekelt, hiszen a háború és béke témája nagyon régóta foglalkoztatott, sokszor feldolgoztam, illetve megközelítettem ezt a témát, újszerű, érdekes feladat volt számomra az ilyen témájú regények grafikai kiegészítése. Most ugyancsak az Európa Könyvkiadó megbízása alapján Münaiosz Hero és Leandrosz című művének illusztrálásán dolgozom.

A beszélgetés fonala a további tervek felé fordul. Mit akar csinálni a jövőben?

— Nincs szándékomban belefelejtkezni a könyvillusztrációba. De sokirányú érdeklődésem, a kifejezés eszközeinek, formáinak állandó kutatása arra inspirál, hogy ezzel is foglalkozzam. Érdekel, mint művészi kifejezési lehetőség. A Hemingway-, meg az Eric Knight-kötethez litográfiákat készítettem. Úgy éreztem, így tudom leginkább kifejezni mondanivalómat.

Feledy Gyula valójában nemcsak grafikus, hanem festő is. Festménnyel ritkán jelentkezik, ecsetet nem gyakran vesz a kezébe.

— A főiskolán valóban festőszakon kezdtem a tanulást, csak mikor Lengyelországban, Krakkóban folytattam tanulmányaimat, akkor tértem át a grafikai szakra. A festészet számomra nem műfaji kérdés. Alighanem elavultak már bizonyos beskatulyázások, műfaji határok. A ma művészének joga, hogy ahhoz a kifejezési formához nyúljon, amelyet mondanivalójának közlésére leginkább megfelelőnek érez, még akkor is, ha ez a kifejezési mód, illetve eszköz a korábban elfogadott műfaji kategóriákba nem sorolható be, ha esetleg nem is tartja tiszteletben a tiszta műfaj határait.

A Miskolci Galéria idei tervei között szerepelt Feledy Gyula gyűjteményes kiállítása.

— Ez év végére tervezték a Galériában a kiállításomat. Sajnos, erre nem kerülhet sor. Ebben az évben Miskolcon a József Attila Klubkönyvtárban volt kiállításom, Budapesten a Helikon Galériában, Finnországban pedig Miskolc testvérvárosában, Tamperében. Ezenkívül több külföldi, csoportos kiállításon vettem részt. Novemberben Salgótarjánban nyílik tárlatom, amelyben a budapesti, a Helikonban bemutatott anyagot láthatják a nógrádiak.

*

FELEDY EURÓPAI szintű művész. Mint ilyent — bár több mint két évtizede Miskolcon él, s egyébként is a közvetlen környék szülötte — nem sajátíthatjuk ki kizárólag magunknak. De szeretnénk hinni, hogy miskolci gyűjteményes bemutatkozására is mielőbb sor kerül.

Benedek Miklós

„Összegeztük a vállalásokat...”

3700 lakás egy év alatt

AZ AVAS ÚJ ARCA. Laczó József felvétele

(Huszonöt évvel ezelőtt kezdetleges termelőeszközökkel, korszerűtlen technológiával, de megváltozott életünk és születendő szocialista társadalmi rendünk iránt érzett ragaszkodással, felelősséggel, nagynagy lelkesedéssel gyűrköztek dolgozóink a nehéz feladatok megoldására.)

Ez az idézet a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat jubileumi füzetecskéjében olvasható — s az, ami napjainkban történik, az immár csaknem 6 ezer építő- és szerelő munkást foglalkoztató nagy vállalatnál, úgy érzem, méltó folytatása a hőskor nagyszerű tetteinek.

Így hát hamar elkerül az asztalról a jubileumi füzet, és a legfrissebb termelési eredményekről, s a holnap legközelebbi feladatairól beszélgetünk *Vincze Géza* vezérigazgatóval.

— Úgy terveztük, hogy az idén 3538 lakást adunk át, ehát többet, mint a korábbi években bármikor. Dolgozóink azonban pártunk XI. kongresszusának tiszteletére van konkrét vállalásokat

ben számos ipari létesítményt hozott létre, amelyek mind-mind az alkotó embert dicsérik.)

— Az a tervünk, hogy a termelőkapacitás hatékonyabb kihasználására, szervezésfejlesztési intézkedési programunkat végrehajtva, fokozzuk a munkák koncentrálását, gondoskodunk a folyamatos anyag- és szerkezetellátásról és racionalizáljuk az energiagazdálkodást. Közben természetesen csökkentjük az önköltséget és javítjuk termékeink minőségét. Határidőre teljesítjük a házépítő kombinát termékkorszerűsítését, a fizikai munka csökkentése céljából pedig az idén 2 millió 700 ezer forintot, jövőre pedig 3 millió forintot fordítunk kisgépek beszerzésére. Hogy a kooperációs partnerekkel is jobb kapcsolatot építsünk ki — hiszen ez fontos része feladataink sikeres megoldásának — szocialista együttműködési megállapodásokat kötünk. Minőségi munkánk javítását célozza, hogy bevezetjük az úgynevezett hiánymentességi célprémiumot. Gyakorlatilag

— Miskolcon tulajdonképpen két nagy lakásépítkezés van. Az egyik az Avas déli lejtőjén, a másik pedig az összekötő városrészben. Szemtanúi és néha kritikusai is vagyunk e két hatalmas építkezésnek...

— Igen, a mi munkánknak nemcsak csodálói a miskolciak, hanem kritikusai is. Ezért igyekszünk szebb és jobb minőségű lakásokat építeni. Az Avas-délen az idén 1800 lakást akarunk átadni. 780 már készen is van, de liftgondok miatt kissé elhúzódott a beköltözés. Viszont éppen a napokban költöztek be az első épületbe a boldog tulajdonosok. A velünk szerződésben álló vállalatok — ugyancsak kongresszusi felajánlásként — ígéretet tettek, hogy a továbbiakban határidőre leszállítják és felszerelik a lifteket.

— Az összekötő városrész is szépen épül — vetem közbe.

— Ott 416 lakást adnak át. A terveknek megfelelően haladnak a munkával, s ha kooperációs vállalataink valóban eleget tesznek szerződésbeli kötelességüknek, év végére mind a 416 lakást átadjuk, s beköltözhetnek a tulajdonosok, vagy a bérlők. Persze, ezzel egy időben Ózdon is át kell adnunk 325 lakást, Kazincbarcikán, ebben a napról napra szebb városban 555-öt szerelünk össze, Leninvárosban pedig 319-et. És természetesen van még néhány kisebb lakásépítkezésünk és több nagy beruházás kivitelezésében is részt veszünk.

— Mi a garancia, hogy ez a sok lakás valóban elkészül az idén?

— Tudjuk, hogy azok, akik a tanácsok lakásnévjegyzékén szerepelnek, csak akkor költözhetnek új otthonukba, ha adott szavunknak becsülettel eleget teszünk. S akkor lesznek még plusz épületek, ha a kongresszusi vállalásainkat is pontról pontra teljesítjük. Mindenki a maga posztján. Ezt tükrözi egyébként Jurácsik János panelszerelő brigádjának vállalása és mindennapi munkája, csakúgy, mint Fehér Miklós és Gergely Sándor kőműves, vagy Tóth János fűtésszerelő bri-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976. MÁJ 2

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula, grafikus művész
1021

Feledy Gyula SZOT-díjas

FELEDY GYULÁRÓL már igen sokszor írtam. Nem a közös szülőfalu, a gyermekkori élmények sokrendbeli azonossága volt az írások alapvető indítéka, hanem az az újságírói hivatásomból adódó nemes feladat is, hogy az ötvenes évek derekán Miskolcra települt grafikusművész munkáját, kibontakozását figyelemmel kísérhettem, fontosabb mozzanatait krónikásként követhettem. Amikor 1960-ban elsőször tüntették ki Munkácsy-díjjal, természetesen írtam róla. Persze, addig is, több alkalommal, hiszen tevékeny és eredményekben gazdag volt alkotói útja már addig is. Aztán hat év múlva jött a második Munkácsy-díj, 1975-ben meg egy újabb kitüntetés: megkapta a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címet. Minden kitüntetés egy-egy újabb cikket is jelentett.

Ezeket próbáltuk számba venni a minap, amikor azért ültünk le, hogy ismét elbeszélgessünk munkájáról. A beszélgetésre az alkalmat egy újabb kitüntetés adta: a Szakszervezetek Országos Tanácsa május elsején SZOT-díjjal honorálta eddigi munkásságát. Ezentúl így kellene mindig emlegetni: Feledy Gyula, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze, kétszeres Munkácsy-díjas, SZOT-díjas. Azt hiszem, ő berzenkedne legjobban e titulusok felemlegetésétől, bár e legutóbbira alighanem büszke, ha nem is mondja.

A véletlen úgy hozta, hogy beszélgetés közben éppen a Karancslejtős 1944 című, tavalyi salgótarjáni kiállításának plakátja alatt ültünk. Ennek a tárlatnak az anyagát előbb Budapesten, a Helikon Galériában állította ki, de mert a téma nógrádi, s Nógrádba meghívták, hát nagyon szívesen ment oda, a salgótarjáni karancsalji bányászok közé. Ugyancsak Salgótarjánban ez évben elnyerte a tavaszi tárlat nagydíját három litografiájával. A karancsalji témák már jeleznek valamit Feledy Gyula és a munkásság kapcsolatából. A karancsalji bányászhősök emléke előtti tisztelgés nagyrészt a sajószentpéteri bányász ősök és a környezet örök vonzásából is fakad.

— Értékes művészeti díjak birtokában kaptam meg most a SZOT-díjat, s ez számomra különösen fontos — mondja beszélgetés közben. — Értékes, mert mint megtudtam, a SZOT-díj odaítélését széles körű demokratikus véleménykutatás előzi meg, másrészt pedig ez a díj, amely tudvalevően a munkások körében is ható tevékenységet honorálja, kifejezi a művészi érdemeken, eredmények értékelésén túl a legnemesebben értelmezett népművelési, a munkások körében végzett kulturális munka, a jó értelmű tömegművelődési munkásság elismerését. Jelzi, hogy a munkámnak a munkások körében is van visszhangja.

Szóba kerül következetes ragaszkodása a munkástémákhoz és azokon belül is a bányászok életéhez.

— A munkás-, illetve bányásztémákhoz való ragaszkodás számomra nem tematikai kérdés. Bármiféle, olykor talán kilátástalannak is vélt szakmai kísérletekbe fogok, a célom mindig az, hogy a művészetet jobban értők, a „beavatottak", és a a művészetet kevéssé értő, de arra kíváncsi, éhes, az iránt érdeklődő munkások számára egyaránt érthetőt alkossak. Könnyebb lenne számomra egyszerűen tematikai kérdésként felfogni a munkásélet ábrázolását, munkástémákat megfogalmazni a grafika eszközeivel, de én ezeket a témákat, a munkássággal, a munkásokkal kapcsolatos mondandómat nemcsak azzal az osztállyal akarom elfogadtatni, ahonnan indultam, ahonnan származom, nemcsak a bányászokhoz akarok szólni, hanem bizonyos szintézis megteremtésével, munkásokról való mondandómat az egyetemes művészet részévé szeretném tenni.

Öreg halász (rajz)

Néhány közös, ifjúkori, sajószentpéteri bányatelepi emléket elevenítünk fel, majd Feledy így folytatja az előbbi gondolatsort:

— A bányásztéma számomra örök és változatlanul foglalkoztat. Persze, áttételes már ez is, hiszen gyermekkorom bányája már nem azonos a mai bányával, de az ember küzdelme a föld mélyében az anyaggal csak eszközeiben, technológiájában változott, a harc változatlan. A gyermekkori meghatározó élmények alapvetően nem változnak: a bányászok küzdelmes munkáját sem romantikus vonások, sem technikai eszközök visszamenőlegesen nem könnyíthetik, nem változtathatják. Természetesen a bányászokhoz való és igen indokolt ragaszkodás nem jelenti és nem is jelentheti a más munkáskategóriáktól való távolmaradásomat. De a bányászélet meghatározó számomra. Bizonyára eredendő osztálytudatom ösztönös reagálása ez az örök vonzódás és érdeklődés, a munkás képzőművész körök munkája iránti érdeklődés. S külön örülök annak, hogy ezt a tevékenységemet, a munkásokhoz való ilyen művészi jellegű tartozást nem egyszerűen munkáskörnyezeti tárlatokból, hanem munkásságom egészéből, annak meghatározó vonásaiból vehették tudomásul mindazok, akik a megtisztelő SZOT-díjra javasoltak, s akik azt számomra megszavazták.

Mivel foglalkozik napjainkban?

— Most egy hétig zsűritag leszek a XVI. miskolci tévéfesztiválon. Egyébként rézkarcokon dolgozom, s több kiállításra készülök. A különböző csoportos kiállításokon kívül kiemelendőnek tartom az év végén Budapesten megrendezendő két kiállítást, amelyen részt szeretnék venni: a grafikai és kisplasztikai kiállítást, valamint a volt népi kollégista képzőművészek tárlatát. Készülök ezenkívül önálló miskolci tárlatomra. Erre előreláthatóan 1977-ben kerül sor.

AZ UTÓBBI ÉVEKBEN irodalmi művek illusztrátoraként is megismerhettük. Elég talán a legutóbbi Hero és Leandrosz kötetre emlékeztetni.

— Ezt a munkát is szeretném folytatni — mondja — Most Thomas Mann műve, A törvény foglalkoztat. Annak illusztrálására készülök. Örülök — s bizonyára nem egyedül —, hogy újra kitüntetés alkalmából írhattam Feledy Gyuláról.

Benedek Miklós

...nak kongresszusi beszámolója

Politikai Bizottsága tagja, a

— A VIII. kongresszus — folytatta a KISZ KB első titkára — szövetségünk legfontosabb feladatát abban jelölte meg, hogy kommunista, politikai vonásainak erősítésével adjon markánsabb választ a párt ifjúságpolitikai határozatára. Munkánk eredményei alapján most jó szívvel elmondhatjuk: szövetségünknek is nagy része van abban, hogy a beszámolási időszakban társadalmi viszonyaink fejlődésével összhangban erősödött az ifjúság körében a marxizmus—leninizmus befolyása.

— Ifjúságunk a maga egészében a szocialista Magyarország szorgalmas, tettrekész ifjú nemzedéke, akire bátran számíthat népünk és pártunk, a nemzetközi ifjúsági és munkásmozgalom, saját és közös feladataink elvégzésében. Ha állami életünk, politikai rendszerünk fejlődését vizsgáljuk, szembetűnő fejlődést tapasztalhatunk a fiatalok közéleti tevékenységében.

Az edzett ifjúságért

Dr. Maróthy László ezután az ifjúsági tömegsportról, a testedzés fontosságáról szólt.

— Ki merjük mondani, hogy Magyarországon a tömegsport nem elsősorban a létesítmények hiánya miatt nincs megfelelő színvonalon, hanem az önmagunkat becsapó, hitegető szemlélet miatt, miszerint ha mindaz meglenne, amire sóvárgunk, százezrek és milliók élnének a lehetőségekkel. Az egészséges, edzett nemzedékek nevelése nemzeti ügyünk.

— A kongresszus után a városi, kerületi, nagyközségi tanácsoknál szorgalmazzuk: vegyék tervbe az iskolához kapcsolódó sportlétesítmények építését és mi részt veszünk azok megvalósításában. Az anyagi eszközök megteremtéséhez kommunista műszakok, társadalmi munkaakciók bevételével járulunk hozzá. Az illetékes állami szervekkel és az Úttörőszövetséggel együttműködve kidolgozzuk és 1977-től bevezetjük a gyermekeket és fiatalokat átfogó, differenciált követelményeket tartalmazó „Edzett ifjúságért" tömegsportmozgalmat.

A kommunista jelleg

— Ifjúsági szövetségünk kommunista, politikai jellegének erősödését mutatja a párt utánpótlásának nevelésében végzett eredményes munkánk is. A két kongresszus között a pártba felvettek 62 százaléka 30 éven aluli, és a KISZ-ajánlással felvett fiatalok aránya az 1971. évi 75 százalékról 1975-ben 85 százalékra emelkedett.

— Pártunk Központi Bizottságának ifjúságpolitikai határozata a legfontosabb társadalmi kérdések között foglalkozott az ifjúság szocialista nevelésének össztársadalmi ügyével. Végrehajtásában egyre inkább gyakorlattá válik a társadalom osztatlan felelőssége, melyet az ifjú nemzedékért visel. Az eredményekért, amelyeket közösen értünk el, e helyről is köszönetet mondunk.

— Központi Bizottságunk beszámolójában joggal hivatkozhattunk arra, hogy ifjúságunk jól érzi magát társadalmunkban. Elmondhatjuk, hogy ehhez a jó közérzethez hozzájárult a nemzetközi helyzet kedvező alakulása is, az, hogy kibontakozott és folytatódik a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élésének politikája, az enyhülés térhódítása. Történelmi jelentőségű dokumentum aláírásával ért véget az európai biztonsági és együttműködési konferencia, újabb kezdeményezések születtek a világbéke megőrzése érdekében.

— A szocialista országok ifjúsági mozgalma a társadalom dinamikus fejlődésének szerves része, alkotó része. Az utóbbi évek új vonása, hogy szervezeteink egyre több közös feladatot oldanak meg a KGST komplexprogramjának megvalósításában.

Erősítjük barátságunkat

— Szüntelenül erősítettük barátságunkat a Szovjetunió, a szocialista országok népeivel, ifjúságával. A magyar ifjúság és a szovjet fiatalok hagyományos barátságának elmélyítését szolgálta a KISZ és a lenini Komszomol sokoldalú kapcsolatainak erősödése, melynek talán legszebb példái a magyar—szovjet barátság táborok és az I. magyar—szovjet ifjúsági barátságfesztivál. Tovább fejlődött baráti együttműködésünk a szocialista országok ifjúsági szervezeteivel.

— Az idén nyáron részt veszünk Varsóban az eu-

...ködését, ki kell alakítani a pályaválasztási propaganda időszerű, konkrét feladatait.

— Egyetemi—főiskolai KISZ-szervezeteink eszmei-politikai nevelőmunkája és szakmai tevékenysége egyaránt javult az elmúlt években. Néhány felsőoktatási intézmény KISZ-szervezete eredményesen vesz részt az érettségi nélkül egyetemre készülő szakmunkások felkészítésében, nehézségeik elhárításában. Széles körben terjednek a szakmunkásképzés segítését és a közművelődést szolgáló akciók.

...esszusi ...zetek

mondták pályamunkájuk lényegét, célját és eredményét — a berendezés egyébként azóta kitűnően működik Lyukóbányán —, hanem mintegy szemléltetőül bemutatták, mit tud a masina.

— E nagyszerű alkotások között jó érzés látni megyénk fiataljainak pályamunkáit, méghozzá magas fokon elismert alkotásait — jegyezte meg dr. Bodnár Ferenc, miközben megnézte a BVK és az ÉMÁSZ fiataljainak kiállított pályamunkáit. Helyezéseket értek el a KGM és az Oktatásügyi Minisztérium pavilonjában a Borsodnádasdi Lemezgyár, ill. a Nehézipari Műszaki

között. Hajuk megőszült, mozgásuk nehézkesebbé vált, arcukat barázdák kuszálják, de tekintetükből ifjú lelkesedés sugárzik, s az az őszinte szeretet, amellyel a kongresszus, a ma élő ifjú nemzedék fogadta a nagy idők dicső harcosait, nem valamiféle gesztus — forradalmároknak kijáró tisztelet.

5 Borsodiak

Megyénk ifjúságának, Borsod KISZ-tagságának egyfajta elismerése, ha úgy tetszik, munkájának, helytállásának rendhagyó minősítése az a bizalom, amelyet a kongresszus előlegezett a borsodi küldötteknek. Számos munkabizottságban felelős tisztet töltenek be megyénk ifjú küldöttei. A kongresszus elnökségében üdvözölhettük Benckó Bélát, a DIGÉP KISZ-titkárát és Marjas Lászlónét, a TVK tervezőmérnökét. Utóbbit beválasztották a jelölő bizottságba is Szin Gábor ózdi művezető és Török László megyei első titkár társaságában. Fülöp Péter, Miskolc város KISZ-bizottságának el-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-063, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 21
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Feledy Gyula
grafikus
1021

Hét végi kalauz

RAJZOK

Már a zsürizés után az volt a rendezők véleménye, hogy az évek óta visszatérő Rajzok című kiállítás még soha nem volt ilyen jó, anyagában ilyen egyöntetűen magas színvonalú, emellett sokszínű és változatos. Az Észak-Magyarországon élő művészek mellett 16, Miskolchoz, az itteni kiállításokhoz kötődő vendége is van a bemutatónak, és, végül 48 alkotó 106 lapját láthatjuk. A számok által ígért élmény nem marad el.

A magyar grafika művelőinek színe-java küldte el ide a munkáit: Csohány Kálmánt, Gacs Gábort, Feledy Gyulát, Kass Jánost, Lenkey Zoltánt, Lőránt Jánost, Barczi Pált, Czinke Ferencet, Pető Jánost, Reich Károlyt, Würtz Ádámot — és sorolhatnánk hosszan — nem kell most felfedeznünk. Nehéz is lenne ennyi helyen évek, évtizedek óta dolgozó, elhivatott művészek munkásságát elemezni. Örül inkább az ember, hogy valamennyiőjüket együtt láthatja (nem utolsósorban ez is a célja a kiállításnak), és soknak érzi a cseppben a tenger igazságát, míg 4—5 képben üdvözli a sok kiállításról ismerős művészeket.

Nem tudom, ki hogy van vele, az én szememben az éremművészettel egyformán kedves az egyedi rajz; a képzőművészetnek talán ezt a két műfaját tisztelem a legjobban. Amilyen nehéz legyőzni a rideg anyag ellenállását, az érem kis felületeinek korlátait, olyan kegyetlen dolog egy szál ceruzával, tollal szembenézni a fehér papírral. Jóformán eszköztelenül, pusztán a fekete-fehér ellentétére, a vonal kifejező erejére támaszkodva mondani el érzést, gondolatot, hitvallást — ezt csak a legjobbak tudják. De élmény a Rajzok című kiállítás azért is, mert a műfaj az alkotói műhelyekbe vezeti el az embert. Akár vázlat egy másik kompozícióhoz, akár kész munka, mindig a nyugtalan kereső szellemet sejteti, amely vonalakba, formákba fogja, hogy újra szárnyára bocsáthassa a gondolatot.

A grafikai biennálékhoz hasonlóan otthonra talált ez az intim műfaj is Miskolcon. Kár, hogy a kiállítás (átmeneti nehézségek miatt) most nem megszokott otthonában, a Galériában, hanem a József Attila Klubkönyvtár kiállítótermében van. Nem mintha itt nem rendezték volna éppen olyan gonddal, nem lenne hasonlóan reprezentatív és szép, csak (nagy úr a megszokás) ide mintha nehezebben jönnének a látogatók. Pedig ezt a buszjegyet meg kell váltani...

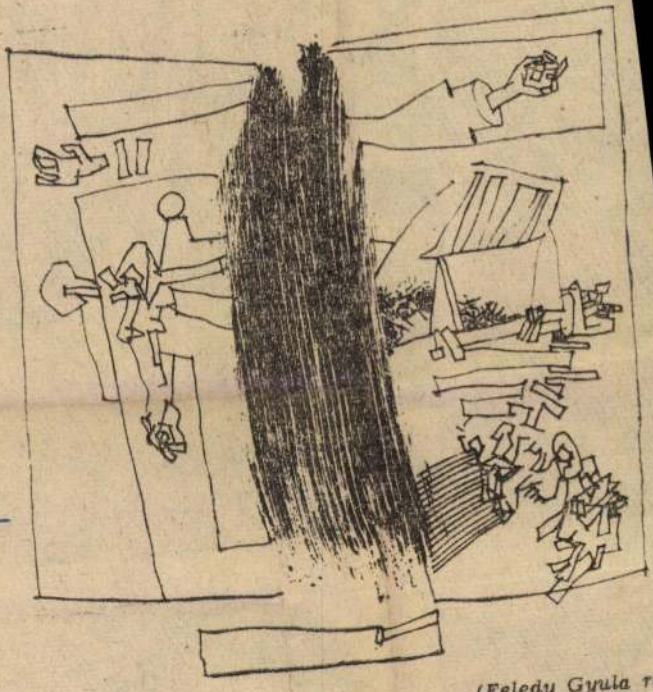

(Feledy Gyula rajza)

* *Elhagyott táj*

Három percig egy forintért

Május 25-től már csak három percig beszélhetünk egy forintért. A Magyar Posta öt vidéki városban – közöttük Miskolcon – bevezeti az időtartam szerinti díjazást. Erről tájékoztatták a sajtó, a rádió és a televízió munkatársait tegnap a kiliáni 10. számú postahivatalban a Posta Vezérigazgatóság képviselői. (Cikkünk az 5. oldalon.)

(Kerényi László felvétele)

1021

Feledy Gyula grafikus

Bulgakov regényei

Dimulász Miklós, Zsurzs Katalin, Rátonyi Róbert és Sütő Irén Bulgakov Színházi regény c. darabjában (Thália Színház)

Bulgakov regényírói művészetéről a magyar olvasó *A Mester és Margarita* révén alkotott magának fogalmat. Kétségtelenül ez a bulgakovi regényírás optimuma. A világirodalom fogalmára hangolt magyar közönség e regényt oda teszi, ahol Kafka némely műve, ahol Joyce, Proust, esetleg Woolf egyik-másik munkája áll. A huszadik századi elbeszélés egyik modern változata *A Mester és Margarita*, a tizenkilencedik századi nagy orosz irodalom dosztojevszkiji hagyományának folytatása, századunk életérzésének karakteres kifejeződése. És ez így igaz!

De Bulgakov is ember volt.

Ehhez az emberhez könnyebb közel kerülni, ha *A fehér gárdá*-t és a *Színházi regény*-t olvassuk. – *A fehér gárdá*-t még az a fiatal ember írja, aki teljesen gyanútlan. Úgy véli, hogy az elbeszélőnek

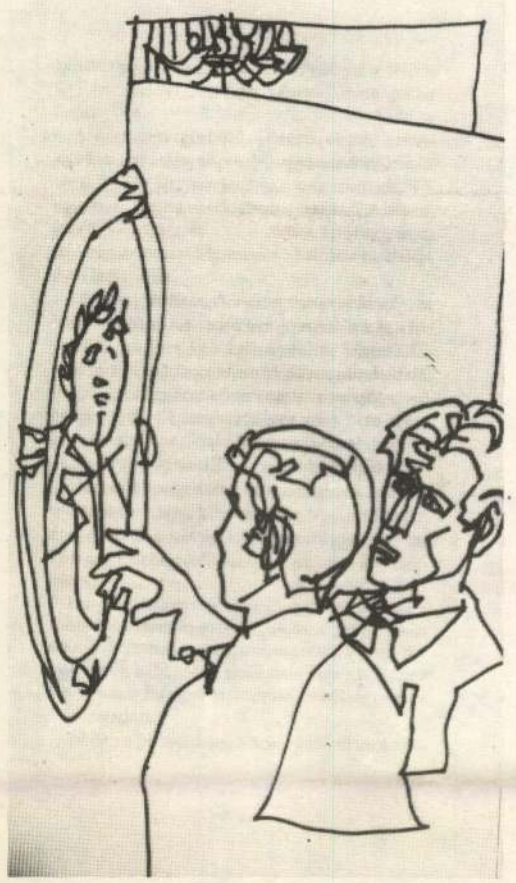

Feledy Gyula illusztrációja Bulgakov A fehér gárda – Színházi regény c. könyvéből

distanciával kell közelítenie az emberhez, aki a forradalmas időket átélte. Meg kell értenie az elbeszélőnek azt is, aki nem a forradalom oldalán állt, akit az események kényszerítettek a történelem igazának belátására. Valamelyest maga Bulgakov is így lehetett vele. Csakhogy a történelem önmagát nem tudja érvényesíteni, ha olyan toleráns, mint az elbeszélő. *A fehér gárda* íróját ez a történelem nem értette meg. Mint tudjuk, maga Majakovszkij tiltakozott a Turbin-család lelki nyomorúságát ábrázoló, különben páratlan sikert ért Bulgakov-dráma ellen.

Tradíciót követett Bulgakov, mikor *A fehér gárdá*-t írta. A család belső körén történteket jegyezte föl, s a forradalom csak úgy látszott ebben az életkörben, mint az ég alja, mikor szelet ígér. Vörösen lángolt a horizont, és Turbinék féltek, meg tették, amit lelkiismeretük diktált. Kinek milyen volt a lelkiismereti érzékenysége. Volt köztük olyan is, akinek roppant érzékeny, s ezért belátni kényszerült, hogy a világ, amelyet védeni kötelességnek tudta, már nem érdemli az áldozatot. És ez is fájt. Mert amikor világ hullik a sírba, nemcsak az értéktelen, a fölösleges múlik el, érték is pusztul. Bulgakov vállalta ennek az egyetemes törvénynek az illusztrálását olyan pillanatban, amikor temetni volt ideje azt a világot, nem dicsérni. Ez volt *A fehér gárda* megjelenésének pillanata.

Vállalta Bulgakov regényének reá háramló következményeit. Emigrálhatott volna, de többre nézte hivatását, mint élete biztonságát. Az író csak népe körében maradhat írónak. Maradása azonban nem volt praktikus alkalmazkodás. A műformát alkalmazta a változott viszonyokhoz. S ebben az alkalmazkodásban találta meg azt az elbeszélés-formát, amelynek kiteljesült változata *A Mester és Margarita*. A kényszerből, a szenvedésből alkotott Bulgakov új műformát! S ez a *Színházi regény*-en szemlélhető.

Semmi mást nem tett Bulgakov, mint személyes élettapasztalását általánosította. Ebből lett a *Színházi regény* sajátos és új formai minősége. Egy fiatal ember előbb regényt, majd drámát ír. A Bulgakov-életrajzban tájékozott olvasó tudhatja ennyiből is, hogy *A fehér gárdá*-ról és a *Turbinék napjai*-ról van szó, vagyis önéletrajzi ihletésű a *Színházi regény*. De Bulgakov úgy el tudta távolítani magától a személyes sorsot, hogy *Makszudov*, a *Színházi regény* hőse a legkevésbé írónak látszik. Nem egy írói pálya sikere vagy sikertelensége Bulgakov kifejezési célja, mint ahogy nem is a színház belső világának megmutatása, noha kevesen tudták kifejezni úgy az író életre nem valóságát és a színház különös belvilágát, mint Bulgakov a *Színházi regény*-ben. A *Színházi regény* atmoszférája kísérteties, de a fantasztikum a reális tények közvetlen rögzítéséből fakad. Bulgakov nem a külső valóságot ábrázolja pusztán, noha mindvégig külső tényekben realizálódott valóságát egy beszűkült tudatnak. Önmaga nyomorúságát, lelki torzulását rajzolja Makszudov kálváriájában. Minden úgy történt, ahogy Makszudovval, de azért történt így, mert az élet akadályt vetett írói érvényesülésének. Bulgakov önmagát figyelte meg, s a saját tudatán tapasztalt mániát – tudatszűkülést – ábrázolta a *Színházi regény*-ben. S Bulgakov nem hajlandó ítélni az élet alakulásán, pusztán rögzíti ennek a folyamatnak a lélekre tett hatását.

Ha igazán meg akarjuk érteni Bulgakov művészetét, akkor nem szabad moralizálni. A *Színházi regény* töredék maradt, s ki tudná ma már megmondani, mi maradt kifejezetlen Bulgakov zseniális tehetségéből. Hajlamosak vagyunk rajta sajnálkozni, mit pusztított el a történelem. De ugyanaz a történelem igazságot szolgáltat Bulgakovnak. Igazságot már azzal is, hogy megírhatta *A Mester és Margaritá*-t. Mert Bulgakov éppen nem moralizált. Nem sajnálkozott önmagán, hanem kifejezte magát. Bulgakov, az ember megszenvedte, Bulgakov, a művész kifejezte azt az életet, amit a véletlen sorsául adott neki.

Bata Imre

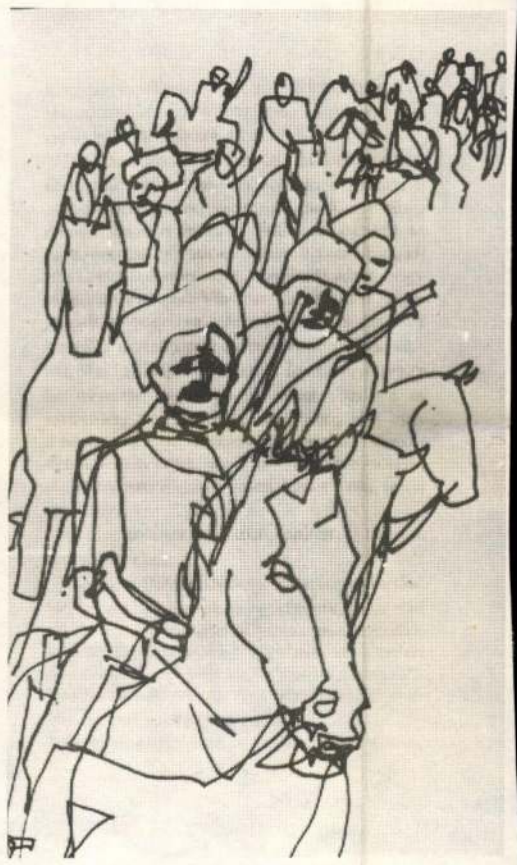

Feledy Gyula illustzrációja (Bulgakov)

Budapesti vetélkedők

Kezdjük szabályos tudósítással. A Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága csapatvetélkedőket szervezett a „Kell a jó könyv '77" olvasópályázat anyagából. A kerületi vetélkedőkön 205 öttagú csapat mérte össze tudását. Közülük a legjobbak – összesen 14 csapat – jutottak a budapesti döntőbe, amelyet június 1-én rendeztek meg az Ünnepi Könyvhét országos megnyitójának kerületében, az angyalföldi Láng Művelődési Központban. A csapatoknak hat könyvből kellett felkészülniök, de a verseny témájaként szereplő könyvek mellett ismerniök kellett a Szovjetunió történetét, jártasnak kellett lenniök a szovjet és orosz képzőművészetben, zenében is.

SZUBJEKTÍVEN

E sorok írója többféle minőségben is részese volt a kerületi vetélkedőknek és a döntőnek: közreműködött játékvezetőként, zsüritagként is. Így aztán nem tudja eldönteni, kinek volt nehezebb a helyzete: annak, aki vetélkedett, vagy annak, aki kérdezett, illetve elbírálta a válaszok helyességét.

Mert nehéz helyzete volt a kérdezőnek is, hiszen a verseny izgalmában sok csapatnál érezhető volt, hogy tudják a helyes választ, csak éppen nem „jön fel", s ez egyértelműen a feszültség rovására írható. S hiába hajtogatta a játékvezető, hogy nem vérre megy a verseny, hogy csak játékról van szó, ő maga is tisztában van azzal, hogy a játék halálosan komoly dolog. Szeretett volna súgni, segíteni – a zsüri pedig többnyire azt kereste, hol lehet engedékeny, hol adhat legalább „vigaszpontot" egy-egy nem egészen tökéletes válaszért, amiben azért van valami...

HELYTÁLLÁS

Például Kőbányán.

Az öttagú csapatok versenyében az egyik asztalnál csak két fiatalember ült.

– Ennyien vannak? – csodálkozott a játékvezető. – És felveszik a küzdelmet a teljes csapatokkal?

– Igen – így a válasz. – Sajnos két társunk megbetegedett, a harmadik pedig nem tudott eljönni. De azért megpróbáljuk.

Megpróbálták – s csak két ponton múlott, hogy nem lettek elsők.

A játékvezető pedig őszintén sajnálkozott, hogy minden kerületi vedélkedőről csak egyetlen csapat juthat tovább a budapesti döntőbe.

A RÉSZTVEVŐK

Diákok, pedagógusok, könyvtárosok, munkások. Hetekig készültek a versenyre, a legkülönbözőbb módszerekkel. Volt olyan csapat, amelyik felosztotta: ki mit olvasson el. Volt aztán, ahol mindenki mindent elolvasott. A legtöbb csapatban önálló zenei illetve képzőművészeti szakértő volt: ők válaszoltak a társművészetekkel kapcsolatos kérdésekre. S a játék közben az is kialakult, melyik könyv fogta meg a versenyzőket igazán, melyik az, amit csak „kényszerből" olvastak végig. A legtöbb helyes válasz talán Arszenyev *Derszu Uzalá*-jával és Ilf-Petrov *Aranyborjú*-jával kapcsolatos kérdésekre érkezett. Hogy miért, nyilvánvaló. Mindkettőn lendített az, hogy a versenyzők látták, ismerték a művek filmváltozatát is.

(Éppen ezért hadd kérdezzük meg közbevetőleg a Magyar Televíziótól: mikor kezdi vetíteni az olvasópályázaton szereplő művek filmváltozatait? Hiszen a pályázaton szereplő 40 mű közül legalább 15-nek van film- vagy tévéjáték-adaptációja.)

A GYŐZTESEK

A legfelkészültebb, legsikeresebb 14 fővárosi csapat versenyében férfias helytállással egy női csapaté lett a pálma. A Kőbányai Sörgyár „Biológia" szocialista brigádja (tagjai: Erős Ida biológus, Payer Frigyesné technikus, Nyírő Enikő analitikus, Wilfinger Ágnes technikus és Giefing

Rokonszenves irodalmi és művészeti tájékozottságuk igazolja, hogy szaktudásukkal jól megfér a művészetek ismerete, szeretete is.

Győzelmükkel felkészülésük nem fejeződött be: ők képviselik a fővárost a MSZBT által kiírt országos vetélkedőn.

És a többi 204 csapat sem fejezte be a vetélkedéssel a felkészülést, hiszen ez csak egy közbeeső állomása volt a decemberig tartó olvasópályázatnak.

Köves József

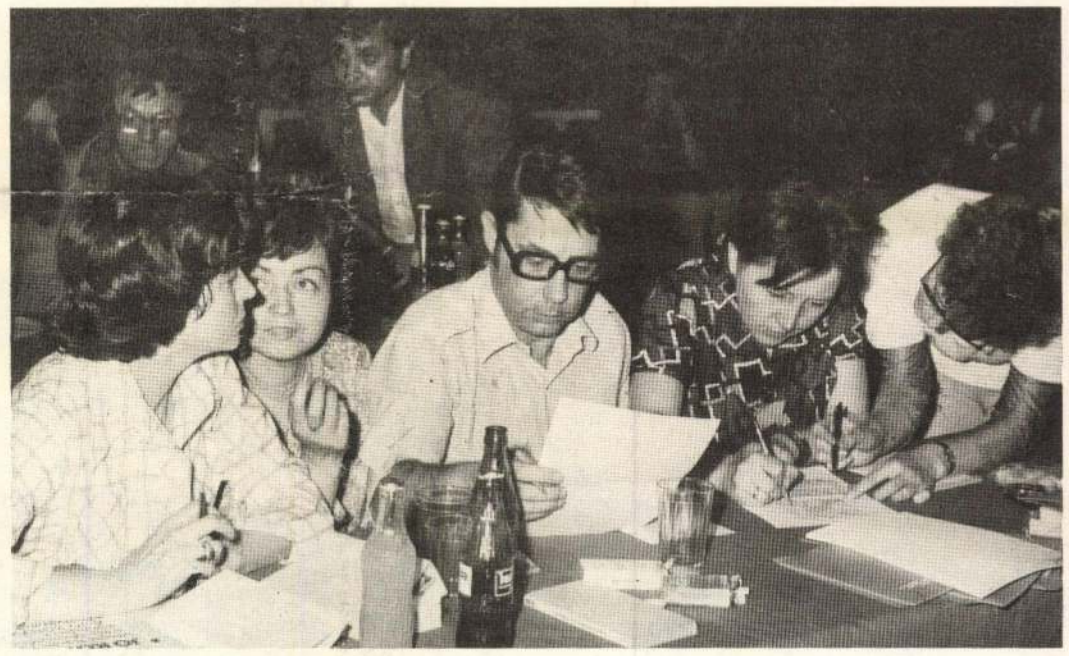

T. Koncz Zsuzsa felvételei

megbízás, karancslejtősi partizánlap szakította fel benne ilyen mélyen a sebeket. S az elemi erejű indulat némelyik lapon, lám szégyenlősen, és szinte öntudatlanul, a szocialista művészet hagyományait, a röplapok hevületét idézi.

„E grafikai sorozat indítéka egy 30 év előtti történet: 1944. november végén a fasiszta hadvezetés lövészárokásásra vezényelte a karancsaljai bányászokat – írja a sorozat kiállításakor Feledy. – Sokan megtagadták ezt a parancsot, és a 3–4 napon belül elérkező felszabadulás reményével leszálltak a karancslejtősi aknába. Hihették, hogy az akna mélye – a bányászok ősi menedéke – védelmet nyújt néhány napra a végóráit élő gépesített erőszakkal szemben. Azonban az éltető levegőt vonva meg tőlük, gázbombával kezdték kifüstölni őket. A bányát elhagyó, rémület és légszomj gyötörte emberek csoportjait az akna szájánál sorakoztatták. A még mindig bentmaradottakról, a mindenre elszántakról faggatták őket. De mindenki hallgatott. Ekkor csattant az SS-tiszt – ismert – elrettentő parancsa. Három embert – szélről – az akna tetejére állítottak s néhány pillanat múlva mindhárman golyóroncsolta testtel vonaglottak a földön. Vérük a bányabejárat karbidpiros sarába ömlött. Múlékony anyagban bár – e lapokkal –, nekik kívántam emléket állítani."

Valóban, az első lapon táj, ahogy kell, érzékeny vonalakkal, kissé absztrahálva, egy dombgerincen három fa előreszerkeszti a tragédiát. Aztán is hibátlan eseményillusztrációk: német katonák akcióban, arctalan parancsvégrehajtók meggyötört arcok ellen. S a három áldozat – személytelenül, hiszen a véletlen választotta ki őket. A grafikai esz-

2 Feledy Gyula: Karancslejtős XII., litográfia, 37×47,5 cm, 1973

3

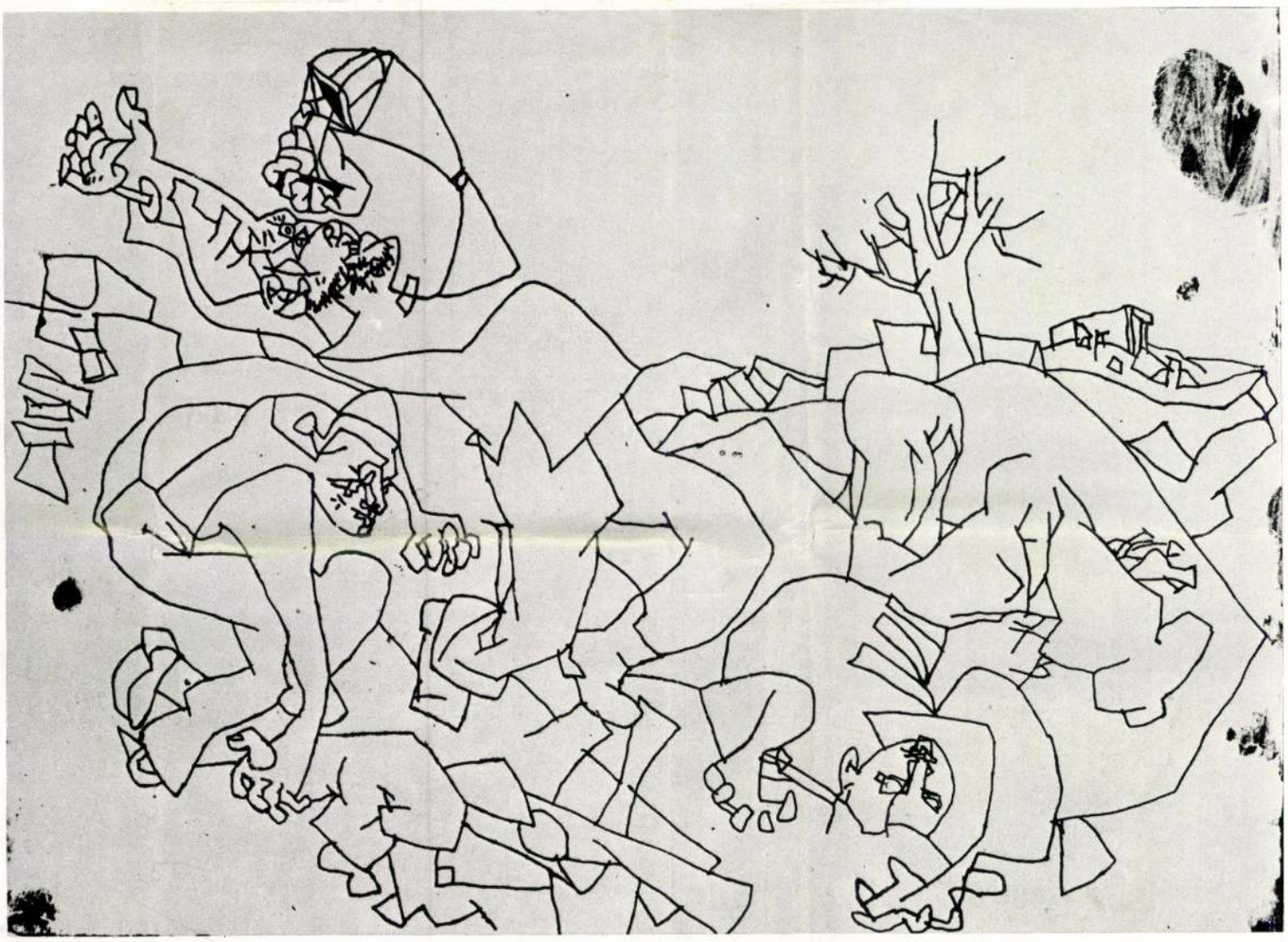

4

Grafika

közök is a kellők: a lapokon sokrétű és merészséget sem nélkülöző technikák, különféle minőségek hatásos szembeállítása, a rajzi gazdagság, tónus és folthatások hozzáértőnek is csemegét jelentő izgalmai... Hirtelen valami megbomlik: a variációk egyre görcsösebben ismételgetik a tényeket, a vonalak, az ellenőrizhetően elfogadott előképek vonalai összerándulnak, vergődnek, gyűrődik a lemez, kenődik a festék; a téri viszonylatok mellékessé válnak, csupán a drámai csomópontok kalligrafikus rajzolatát kapjuk, végül már azt sem; már eszköz sem kell, közvetítő – puszta kézzel esik neki a festéknek, papírnak.

Dehát mire? Miért akar velünk poklot járatni Feledy?

Hány grafikusunk karcolja, metszi a cirkuszi jeleneteket és varázskerteket, soha nem volt álomvilágokat. S a sok „igényes", „nívós", „rangos", grafikailag valóban megoldott lap láttán gyakran csóváljuk a fejünket: hol élnek ezek a művészek? Feledy megidézett múltja kétségtelenül más vonatkoztatásokat kíván, itt a múlt biztosabb realitás, mint a jelen.

A Karancslejtős-sorozat, mondom, ismerősen „feledys" lapokkal indul, a definiálható szépség és igazság tudatával épülő lapokkal, melyek tisztelik önmagukat: a műtárgyat. Aztán olyan művekbe csap át a grafika-folyam, melyek – mint korábban domborított Dózsa-grafikái is – nem készülnek: keletkeznek. Ha tárgyilagosan szemléljük őket, félő, értelmezhetetlenek, szétszórtságukban groteszknek tűnhetnek. Létük egyetlen esélye, ha tökéletesen azonosulunk velük. Ehhez azonban józan, epikus felvezetést tartott szükségesnek Feledy, és variációkat, hogy ráhangolódjunk szuverén eszközeire, érzelmeire. Többféle nyelvezet egyetlen sorozaton belül? Feledy, úgy tűnik, egyiknek sem hiszi el, hogy önállóan megbirkózik jelenünkkel, s benne a múlttal.

A két kéznyom közeli rokona két szem: Schaár Erzsébet *1944* c. szobrán. A tehetetlenség ott állapot, létforma. Itt viszont tragikus kényszerpálya az értelmes cselekvésben. Épp e lapok döbbenetes indulata figyelmeztet: nem bátorítást kapunk, Feledy vágyait kínlódja beléjük; az eseménysor esendő, vergődő figuráiban a cselekvésben megjelenő forradalmat keresi: akkori önmagát szembesíti a maival. S hogy valóban így van: a rákövetkező keserű, rezignáltan fogalmazott záró lapokkal a valósághoz terel visszasza minket, közös bizonytalanságunkba a forradalmi plakát nélküli napokon (és ebből van több).

BÁN ANDRÁS

5

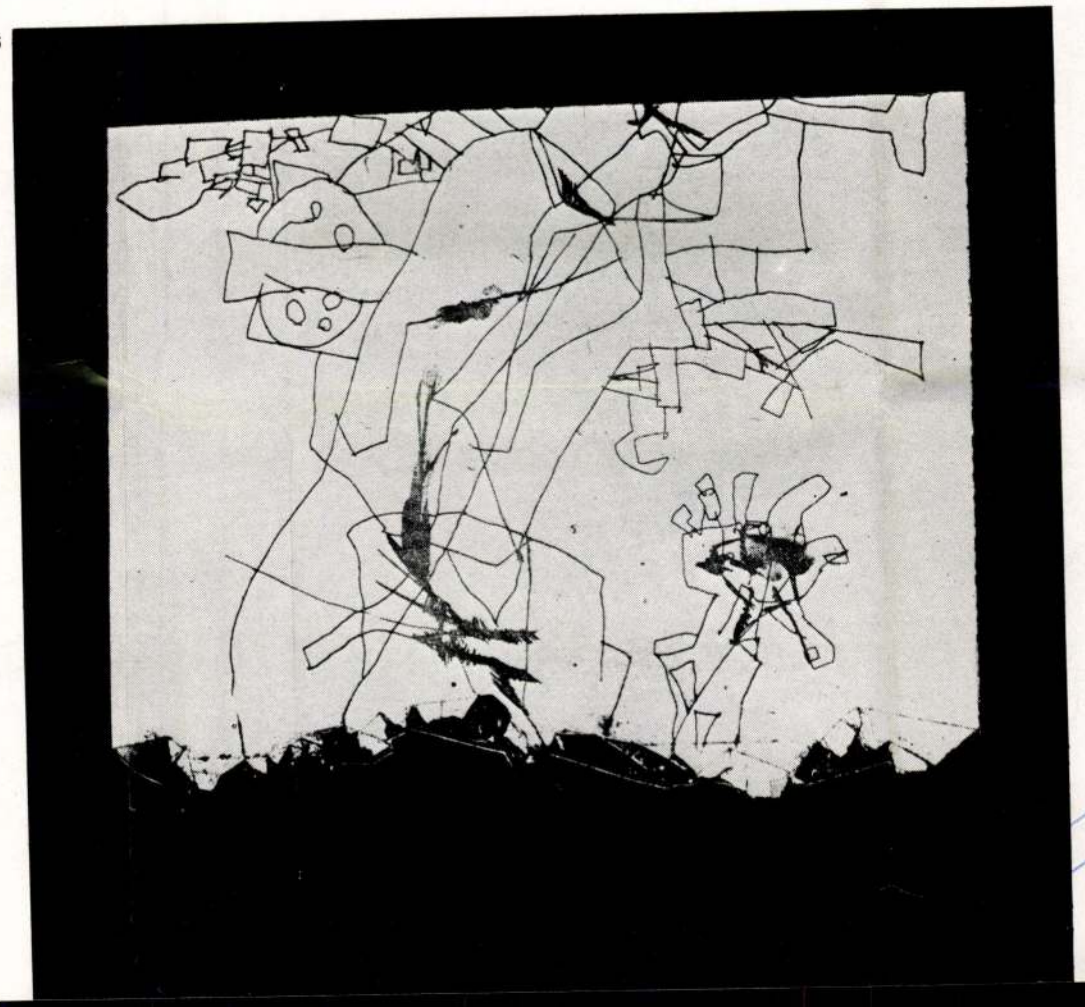

6

3 Feledy Gyula: Karancslejtős XIII., litográfia, 38×49 cm, 1973
4 Feledy Gyula: Karancslejtős XVIII., litográfia, 54,5×41 cm, 1973
5 Feledy Gyula: Karancslejtős XIX., litográfia, 37×50 cm, 1973
6 Feledy Gyula: Karancslejtős XXIII., litográfia, 44×44,5 cm, 1973
(fotók Haris)

Tények mellett tények

SOMOGYI GYŐZŐ GRAFIKÁIRÓL

A Művészet 1975/10. számában *Kocsis Imre* grafikus beszámolt egy hazánkban is mind szélesebb körben alkalmazott új sokszorosító eljárásról, a szeriográfiáról. E hézagpótló tanulmány információinak, általában a technikának megismerése kulcsot adhat kezünkbe a művek vizsgálata során felmerülő, a technikán túlmutató kérdések megfejtéséhez. A hagyományos alkalmazott eljárások sem csupán az invenció reprodukálását szolgálják, technikai lehetőségeik, kölcsönhatás révén, a mű tartalmára is kihatnak. A grafikában a technikai elemek sokszor a stílus régiójába emelkednek, bár azzal nem tévesztendők össze. A technikában gyökerező lehetőség, pontosabban annak felszabadítása szolgál alapul a műfaji keretek kitágításához, a műfajok közötti kölcsönhatások kialakulásához is. Ezen az úton a szeriográfia döntő fordulatot hozott. Adottságai távlatot nyitottak egy másik művészeti ág, a fotóművészet által meghódított terület felé is.

Somogyi Győző szitanyomatai is a fotó- és képzőművészet sokrétű kapcsolatától megtermékenyülve nyerik el különös jellegüket. Dokumentatív igénnyel műveli a grafikát, amiről éppen a fotóművészet megjelenése miatt mondott le a képzőművészet. Napjainkban – talán a filmművészet hatása alatt, de éppannyira az igények következtében – a dokumentumregények is mind nagyobb számban jelennek meg. A leíró jelleg visszanyeri jelentőségét, és a képzőművészetben, legfőképp a grafikában a fotóművészet által kidolgozott eszközökkel gazdagodik.

Ezt a tendenciát erősíti Somogyi Győző, akinek munkái néha csupán címadásban térnek el a megörökítendő dolgok mindennapiságától. A tények agitatív erejét aknázza ki és a példabeszédek hatásmechanizmusával él. *Jézus meggyógyítja a jerikói vakot* című grafikájában a bibliai eset megjelenítése a krónikási beszámoló szintjén marad. A bibliai csoda hatása nem a külsőségekben megmutatkozó különlegességen nyugszik, hanem a történés pátosztól mentes, valószerű bemutatásán, aminél a rajzi stilizálás csak a kor és a helyszín pontosítását szolgálja.

Iszaak Bábel írásainak inspirációjára fogott hozzá a *Galícia 1914* című lap megfogalmazásához. A mű alig mondható egy irodalmi alkotás illusztrációjának, inkább analógia: túllép az irodalmi mű és a kép közötti kapcsolat megteremtését célzó utaláson. A képépítés tudatossága ellenére a montázstechnikával fel is oldja a kompozíciót: a részek egymásra vonatkoztatásáról nem szemléletes eszközökkel gondoskodik, a grafika egy pillanatkép benyomását kelti, annak minden esetlegességével együtt. A mű tartalmilag mégis egységes. A figurák szórtságát a kompozícióban a típusok belülről való jellemzése, a viselkedésük, a sorsuk és többezer éves közös múltjuk szemükben is tükröződő fájdalma megbonthatatlan zárt világként fogja össze.

Az életszerűség talán a legfigyelemreméltóbb pozitívuma Somogyi Győző grafikai munkásságának. Ez vezette őt napjaink realitásainak vizsgálatához, a mindennapi események mélységeinek feltárásához. A *Kőmíves Kelemen* című grafika a magukteremtette helyzettel való tragikus küzdelem szereplőit jeleníti meg. Cselekedeteik előzménye és következménye feloldódna a megszokásban, ha a történés egyediségét maga az ábrázolás nem szakítaná ki az idő múltat elfedő sodrásából.

Somogyi Győző keresi azokat a szituációkat, ahol szinte csak a figyelő szem aktivitása szükséges a látott dolog mögött bújó lényeg kitapintására. A hollókői vasárnapot megörökítő lapon a buta ravaszkodás által teremtődött helyzet fonákságára világít rá, s azért nem mutat túl azon, mert a jelenségek sokszínű kavargásban megmutatkozó, lényegi tulajdonságának az egymásmellettiségükből következő ellentmondást tartja.

Konkrét dolgoknak a maguk konkrétságában való kezelése közvetlenül idézi a valót, ami az elbeszélő szubjektivitását, értelmező szándékát háttérbe szorítja. Az így nyert objektivitás azonban csak látszat, mert az alkotás kizárja a szenvtelenséget. Somogyi Győző csak módszernek tekinti a kívülállást – hogy az ő szavaival éljek – „ahhoz, hogy a bomba ne a képen, hanem a néző fejében robbanjon."

DÉVÉNYI ISTVÁN

Somogyi Győző 1942-ben Budapesten született. Képzőművészeti gimnáziumot végzett. Négy évig a Kossuth Nyomdában dolgozott. 1972 óta a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja, azóta két egyéni és két csoportos kiállításon vett részt. Az „Ifjúság a Szocializmusért" pályázaton díjat nyert.

1

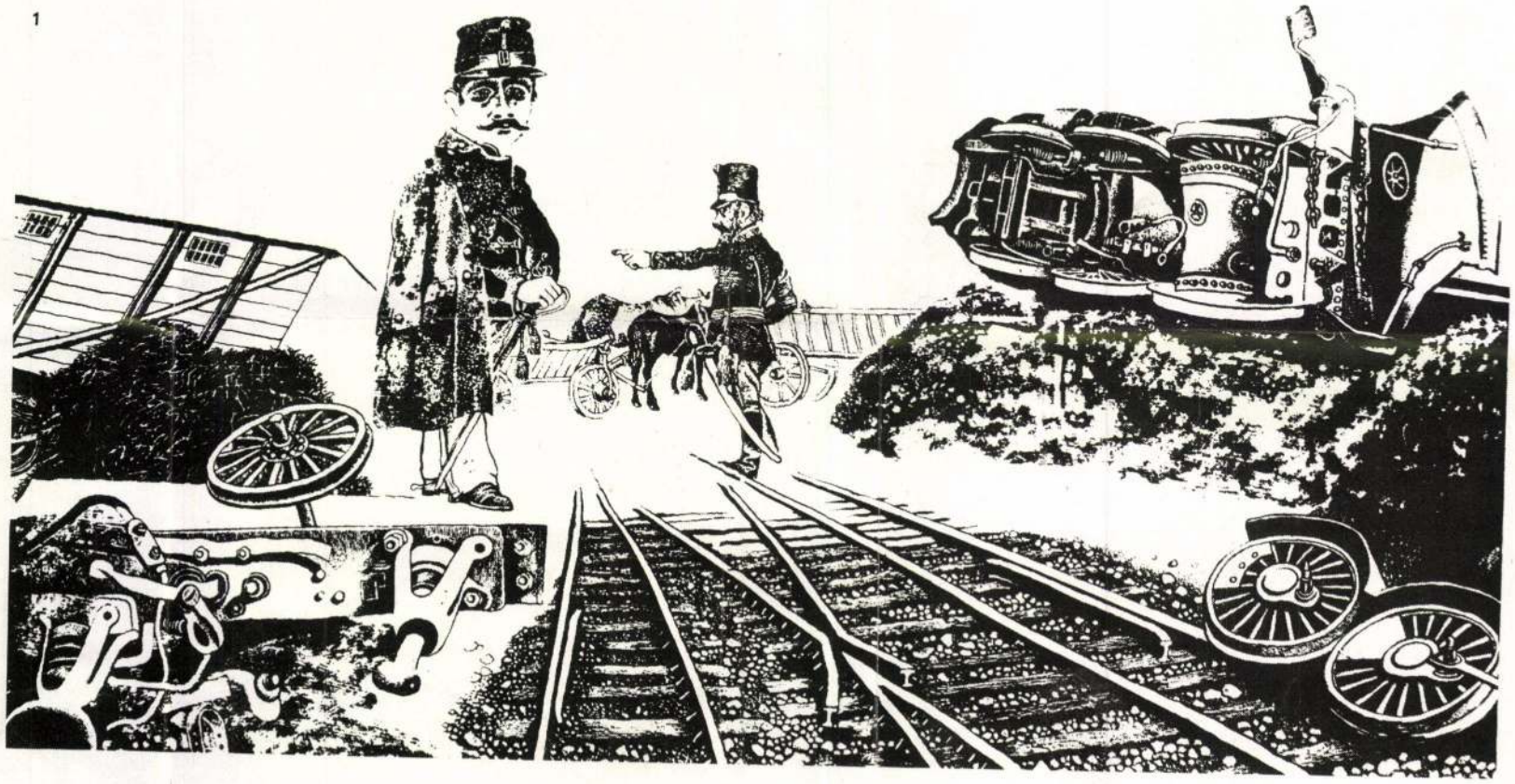

Feledy Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1970 NOV 21

1021

FELEDY GYULA: VÖRÖS KATONÁK, ELŐRE!

a legtöbb kórhá
megbízást a szá
Az előadások
mint az egészség
és időtől függetle
eredményeket hoz
ványosítás is.
Az első héten
adói megismertett
kérdésekkel, valam
gazdasági vonatko
az egészségügyi sz
előadásaira.

Kuti Iván, az ORMI osztályvezetője megvilágította az ágazati szabványosítás lehetőségeit és szakmai jelentőségét. Rámutatott azokra a szakmai nehézségekre, amelyeknek elhárításában az egyre szaporodó ágazati szabványok segítséget adhatnak. *Kondási Gyula*, a GYSGY műszerügyi osztályvezetője a gyógyászati segédeszközök szabványosításáról beszélt. A GYSV az egészségügynek az a területe, amely ipari szolgáltatással segíti a betegellátást, hiszen a jól megszerkesztett és következetesen alkalmazott szabvány a betegek közvetlen érdekét szolgálja. *Dr. Katona Kálmán*, az OGYI osztályvezetője a gyógyszertári munka és a szabványosítás kapcsolatairól szólt. Elmondta, hogy a Gyógyszerkönyv, ha formájában nem is, de lényegében szabvány. Vázolta a további feladatokat, amelyek a gyógyszertári kisgépesítésben a szabványosítás előtt állnak. A magisztrális készítmények technológiai, az előállító eszközök gyártási és átvételi szabványai további jelentős fejlődést biztosíthatnak a gyógyszerellátásban. *Dr. Rédey Barnabás* megyei KÖJÁL laboratóriumi főorvos az iatrogén ártalmak megelőzését célzó szabványok lehetőségeit ismertette. Ehhez kapcsolódott *dr. Szatala Ödönné* vegyészmérnök filmvetítéses előadása a mosási technológia szabványosítási lehetőségeiről.

A biztonsági és egészségvédő szabványok a balesetek megelőzését szolgálják. Róluk szóltak *Mercz Flórián* és *Piroska Ferenc*, az ORMI mérnökei és *Domonkos István*, az Onkológiai Intézet főmérnöke. A közegészségügyi szabványosításról *Pecho Zoltán*, az OKI tudományos főmunkatársa tartott előadást.

A tanfolyam záróelőadását *Molnár Sándor*, a László Kórház főmérnöke tartotta a házi szabványosítás jelentőségéről. Kifejtette, hogy a szabványosítás gazdasági és minden más előnyét akkor tudják az egészségügy javára hasznosítani, ha megbecsülik és segítik a most kiképzett szabványügyi előadókat.

(m. s.)

SZENTESEN TÖRTÉNT

Orvostudományi ankét

A szentesi kulturális hetekben a Csongrád megyei Tanács Kórháza és szakszervezetünk megyei tudományos bizottsága október 10-én ünnepi tudományos ankétot rendezett a „Tóth József színházterem"-ben. A megnyitót *dr. Bajomi Sándor*, a városi tanács vb-

Varró Vince professzor, a karcinóma hematológiai vonatkozásairól *Winter Miklós* vásárhelyi belgyógyász-főorvos számolt be. *Dr. Badó* a rákos betegek keringő vérmennyiségének változásairól szólt.

Az előadásokat hozzászólások és kérdések egészítették ki.

Nyugdíjas

Jeles napok, ünnepek, hagyományok

A Bihari táncegyüttes ma este tartja jubileumi előadását

Annak idején, 1954-ben *Novák* Ferenc indította útjára az amatőr néptánccsoportot, amikor összeseregleett gyerekekből, fiatalokból megalakította a Bihari táncegyüttest. A társulat pár éven belül rangos, a nemzetközi fesztiválokon is helytálló társulattá nőtte ki magát – mondja

Már az alapítók unokái táncolnak a Bihari táncegyüttesben

Foltin Jolán koreográfus, aki egykor a táncegyüttest, most a Bihari Kulturális Egyesületet vezeti. – Ma már az alapítók unokái táncolnak itt. A rendszerváltozás idején alakult meg a társulat munkáját összefogó, az agyagi feltételeket is biztosító egyesület, amely pályázatok útján, illetve szülői támogatásból igyekszik biztosítani a működési feltételeket. A gyermek- és ifjúsági csoportokban kétszáznegyven növendék tanul, így folyamatos a generációváltás.

Mint *Neuwirth* Annamária, az együttes művészeti vezetője elmondta, a társulat minden második évben új műsorral lép fel. Jelenleg éppen új felnőttegyüttes építése folyik, amelyikre már nagyobb kihívások várnak. A művészeti vezető szerint egyre több fiatal koreográfusnak kell lehetőséget biztosítani, hogy tehetségéről, felkészültségéről számot adjon.

A ma este a Nemzeti Színházban hét órakor kezdődő műsor az elmúlt negyvenöt évet idézi föl. Többek között *Zsuráfszki* Zoltán, *Végső* Miklós, Novák Ferenc és Foltin Jolán koreográfiái szerepelnek a programban, az év jeles napjait és ünnepeit mutatva. A Bölcsőcske, az András-napi köszöntő, a Gyerekjáték vagy a Szőlőtaposó című darabok a magyar népi hagyományokat mutatja be. **(k. l. e.)**

FOLYÓIRATSZEMLE

M.N. 12 o. 1999 XII. 6.

Régi-új kérdések

Gondolatban még elidőzünk novemberi olvasmányainkon (a Holmiban *Gábor* Miklós Naplója a kilencvenes évek országgyűlési vitáiról, a politikáról, a Nagyvilág brit különszáma stb.), de már itt a december, az utolsó az ezerkilencszázas évekből. Noha jól tudjuk, hogy az új évezred csak 2001-ben kezdődik, mégis számvetést készítünk, az esélyeket mérlegeljük. Mit veszítettünk és mit nyertünk? A miskolci

Új Holnap

a korábbinál jóval tetszetősebb külsőt öltött szeptemberben, amikor a Miskolci Galéria és a Szépmesterségek Alapítvány lett a kiadója, s a bölcsészkari dékán, *Kabdebó* Lóránt „teljhatalommal" ruházta fel *Ficsku* Pált a szerkesztés kérdéseit illetően. A kiadó jóvoltából nagy teret kap a képzőművészet, helyesebben a grafika, a felelős szerkesztő pedig szívügyének tekinti a fiatal korosztály megszólaltatását. Ha képzőművészek és irodalmárok találkoznak, abból remek dolgok is kisülhetnek, s ha az Új Holnap friss számát nézzük: ki is sülnek. *Feledy* Gyula grafikusművész *József* Attilából építkezik, Oscar *Kokoschka* titkaira, magyarországi fogadtatására az irodalomtudós *Ferenczi* László próbál fényt deríteni. Ami pedig a fiatal irodalmat illeti: itt a sokat publikáló *Podmaniczky* Szilárd szövegeit kapjuk. Jól megformált mondatokat, eredeti megfigyeléseket. Nincs velük semmi baj, tét nélküli ujjgyakorlatok. Az ügyes és avatott bölcsész könnyen bizonyíthatja róluk, hogy remekművek, s azt is, hogy üres mutatványok. Hogy milyenek lesznek a bölcsészek a III. évezredben? A Miskolci Egyetem szeptemberi, jubileumi ülésszakán elhangzott három előadás foglalkozott a témával, pontosabban a bölcsésztudományok jövőjével. *Ritoók* Zsigmond óva int attól, hogy kijátsszuk egymás ellen a bölcsész- és természettudományokat. Hogy az előbbi művelőinek kisebbségi érzéseik legyenek, hiszen az éthoszformálásra, amely a bölcsészet legfőbb feladata, minden korban szükség van. Napjainkban talán még inkább, mint korábban *Kulcsár Szabó* Ernő bonyolult című (A kultúra hermeneutikája és filológiája között) és itt-ott bonyolult nyelvezetű tanulmányából kiviláglik, hogy rossz úton járunk, a részletek között elveszítettük az egészet. *Kant* figyelmeztetésére hivatkozik, miszerint a szellemtudományoknak mindig azért lesz szükségük a „termelő tudományokkal" szembeni önvédelemre, mert csak az igazságnak tartoznak elszámolással. (Persze nem elég a rideg anyagi számításokkal foglalkozni és siránkozni. Bizony, a bölcsésztudományoknak is szembe kell nézniük azzal, hol futottak zátonyra a különböző kísérletek, amelyek divatja, hangzatos blöffjeinek elburjánzása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy sokan lenézően legyintenek: mi végre a sok hókuszpókusz. Talán nem túlzunk, ha azt állítjuk: a bölcsészet végső soron a közösségformálásról mondott le a tudományosság nevében, amikor az erkölcsi és esztétikai normákat relativizálta. No, nem a Miskolci Egyetemről van szó, mert ott úgy látszik – Kabdebó Lóránt beszámolója szerint –, békésen megfér a filológia és a textológia, a hermeneutika és a filozófia, a közhaszon és a látszólag öncélú esztétikai gyönyörködés. Valószínű, hasonló a helyzet Szegeden is, mert a

Tiszatáj

sok tekintetben emlékeztetett az elmúlt években az Új Holnap kissé eklektikus szerkesztésére. A decemberi szám is igyekszik egyszerre a posztmodern és a „nemzeti" igényeknek megfelelni, ám ezúttal erősebbek az *Ilia* Mihály-féle hagyományok, legalábbis ami a szerzőket illeti. Itt vannak e tradíciók, jól kiérezhetően *Ágh* István, *Nagy* Gáspár, *Bertók* László, *Tóth* Erzsébet verseiben, prózájában, *Sütő* András gondolataiban – *Erdélyi* Erzsébet és *Nobel* Iván által megszólaltatva. E vonulatot tágítja és egészíti ki a „megidézett" *Németh* László *Jókai* Anna esszéjében és *Domokos* Mátyás vallomásértékű könyvkritikájában. És feltűnnek tehetséges fiatalok: az ötödéves egyetemista *Balogh* Tamás máris a befutott *Garaczi* László és társai szintjén van az elbeszélés könnyedségét illetően, s még innen a katartikus élményen. *Orcsik* Rolandnak vannak keserű élményei, ám most még inkább meghökkent, mint megrendít. („Egy klozetben, szarban / hideg télben szökött meg…"). *Bordács* Sándor bravúrverseket ír, s láthatóan mindent tud a mesterségről. Mint rajta kívül sokan. Vajon lesz-e, aki elmondja neki, képalkotó tehetségét mikor kell megzaboláznia. Lesznek-e a jövő évezredben olyan kritikusok, bölcsésztudorok, akik egyszerre szolgálják az irodalmat és a közönséget? Merthogy az utóbbi nélkül minden hiába.

Osztovits Ágnes

SPANYOLORSZÁG. Negyed századdal ezelőtt, 1974 februárjában érte hasonló gyalázat a Real Madridot: akkor a holland *Cruyff* vezérelte Barcelona távozott 5-0-ás győzelemmel a Bernabeau stadionból. Most a Zaragoza vitt véghez hasonló bravúrt – már ha egyáltalán meglepetésnek számít 5-1-re nyerni az augusztus óta hazai pályán győzelemre képtelen királyi gárda otthonában… A vendég csapatból *Castano* és a szerb *Milosevics* két-két gólt ért el, *Garitano* egyet, míg a fővárosiak egyetlen találatát *Gonzales* szerezte az 53. percben, amikor már három góllal vezetett a Zaragoza. Jellemző a két csapat játéka közötti különbségre, hogy a Zaragoza 21, a hazai együttes 11 alkalommal próbálkozott kapura lövéssel.

Lorenzo *Sanz* madridi elnök az ötvenedik percben otthagyta a díszpáholyt, a negyvenezer csalódott drukker már ekkor folyamatosan tüntetett a csapat ellen – a folytatás a meccs utánra maradt, amikor a felháborodott szurkolók „Tolvajok, elloptátok a játékunkat! Tűzre a Ferrarikkal! Nem focisták vagytok, hanem playboyok!" kiáltásokkal rohamozták meg a játékoskijárót, s csak a rendőrök tudták megvédeni a futballistákat. A vasárnapi El Pais szalagcíme mindent elmond a klub helyzetéről: „Mély kómában a Real Madrid" – írja az újság, szomorúan kommentálva, hogy a sokszoros BEK-győztes gárda eddigi tizennégy fellépése során csupán háromszor nyert, hétszer pedig remizett, s 23-26-os gólkülönbségel, szerény 16 pontjával a 14. helyen áll a húsz együttest számláló mezőnyben.

További eredmények: Bilbao–Real Sociedad 1-1, Barcelona–Oviedo 3-1, Valencia–Sevilla 2-0, Alaves–Mallorca 2-2, Betis–Espanyol 2-5, La Coruna–Rayo Vallecano 3-1, Malaga–Atletico Madrid 2-3, Valladolid–Santander 1-0.

NÉMETORSZÁG. A bajor derbi megnyerése után Stuttgartból is diadalmenetben tért haza – immár a kéthetes eltiltás után újból a kispadra engedett Werner *Lorant* irányításával – az 1860 München. A házigazda VfB csapatában szintén volt egy visszatérő – a sérülés miatt hetekig hiányzó *Balakov*. A bolgár sztár ezúttal egy találatot sem jegyzett, volt azonban két gólpassza – az egyikkel szépítő gólhoz segítette saját csapatát *(Thiam* fejelte a müncheni kapuba a szabadrúgásból ívelt labdát), a másikkal viszont a vendégeket (pontosabban az egy perccel korábban beállt honfitársát, *Borimirovot)* ajándékozta meg, s így alakult ki a szakadó esőben a meglepő végeredmény (1-3). *Lisztes* Krisztián egy órán át szerepelt a Stuttgart együttesében, a másik exfradista, az ifjú *Hajnal* Tamás fél órát kapott a Schalke edzőjétől a Freiburg elleni meccs hajrájában. E találkozón a mindössze négynapos profimúlttal rendelkező *Bruns* volt a főszereplő: a 86. percben klasszisjátékostól is megcsodálandó sarkalásos góllal szégyenítette meg a hazaiakat, s szerzett pontot a Freiburgnak (2-2).

A berlini Olimpiai stadionban adventi ajándékként a 16 éven aluliak ingyen tekinthették meg *Király* Gáborék győzelmét – tízezer diák ünnepelhette a Hertha 3-0-as sikerét az újonc Ulm ellen (a vendégeknél *Bódog* Tamás, a hazaiaknál *Dárdai* Pál nem játszott). Valószínű, hogy a nyárra tervezett klubcsere már a téli holt idényben valóra válik, s a leverkuseni *Beinlich* Berlinbe költözik.

A gyógyszergyári csapat egyébként néhány óráig listavezető is volt szombat este a Bundesligában, ám miután a Bayern München–Dortmund havas rangadó (1-1) véget ért, ismét a müncheniek kerültek az élre – „hiába" nyert tehát a Leverkusen a Bremen ellen (3-2), maradt a múlt heti sorrend. A győzelem a 34. születésnapját ünneplő *Kirsten* jutalomjátéka jegyében zajlott: kétszer buktatták szabálytalanul a brémai büntetőterületen belül, a másodikat már a bíró is 11-esnek látta, s így a 47. percben sértett volt az ítéletvégrehajtó – megszerezvén pályafutása százötvenedik Bundesliga-gólját. A születésnapos gólgyáros magánünnepe végül leverkuseni fiesztává nőtt, s Christoph *Daum* edző csapata már csak gólkülönbséggel szorul a második helyre.

További eredmények: Hamburg–Frankfurt 1-0, Duisburg–Rostock 2-2, Unterhaching–Bielefeld 2-0, Kaiserslautern–Wolfsburg 2-2. A 14. forduló után az élen: Bayern 27, Leverkusen 27, Hamburg 26 pont.

ANGLIA. A 17. fordulóban: Leicester–Arsenal 0-3, Aston Villa–Newcastle 0-1, Bradford–Middlesbrough 1-1, Manchester United–Everton 5-1 (a norvég *Solskjaer* 29 perc alatt négy gólt lőtt!), Southampton–Coventry 0-0, Sunderland–Chelsea 4-1, Wimbledon-Watford 5-0, Derby–Leeds 0-1, Liverpool–Sheffield 4-1. Az élen: Leeds 38 pont/17 meccs, Manchester 36/16, Arsenal 35/17. A góllista élén: *Phillips* (Sunderland) 16, *Shearer* (Newcastle) és *Cole* (Manchester) 12.

OLASZORSZÁG. A 12. forduló eredményei: Juventus–Bologna 2-0, Perugia–Lazio 0-2, Bari–Piacenza 3-2, Internazionale–Udinese 3-0, Parma–Torino 4-1, Roma–Lecce 3-2, Venezia–Reggina 2-0, Verona–Cagliari 2-0, Fiorentina–Milan 2-1. Az élen: Roma 25 (26-11), Lazio 25 (26-13), Juventus 25 (15-6). **(árvay)**

Ausztria újra pályázik?

Az Osztrák Labdarúgó-szövetség elnöksége úgy döntött, hogy nem zárkózik el a 2008-as Európa-bajnoki pályázat benyújtásától. Hogy ki lehet Ausztria partnere, még kérdéses. Mint ismeretes, az MLSZ csütörtöki elnökségi ülésén Deutsch Tamás ifjúsági és sportminiszter bejelentette, amennyiben adottak lesznek a feltételek, az ISM támogatná a 2008-as, újabb közös magyar–osztrák Eb-pályázatot.

[illegible] a győri mester. „Legin-
kább az fáj, hogy elárultak a futballistáim" – reagált kollégája.

Később, a hivatalos nyilatkozat már egy fokkal visszafogottabb volt: „Nem hinném, hogy ellenem játszottak a fiúk. De ha igen, akkor azt mondják a szemembe, és én azonnal elmegyek. Még sosem voltam ilyen helyzetben, fogalmam sincs, mit tegyek, hogyan álljak hétfőn a csapat elé. Elismerem, félek, ám nem hátrálok meg, a munkámat folytatom, mert hiszem, hogy idáig jó úton jártunk" – szólt Reszeli. A stadionból kivezető út viszont igencsak rögös volt, a szakember pénteken összekarcolt kocsiját 16 biztonsági ember vette körül, amíg az el nem hagyta az egykor szebb napokat látott Bozsik stadiont… **(p. t. l.)**

FTC–SZEGED
4-0 (0-0)

Üllői út, 1500 néző, vezette: Hajdó.
Ferencváros: Szűcs – Kriston, Lakos, Mátyus, Nagy – Halgas, Bárányos, Jagodics, Kovács (Schultz, 56.) – Horváth, Tóth.
Szeged LC: Dobó – Németh, Basics, Mikler – Popovics, Turján (Kurucsai, 77.), Herczku, Jeremejev, Bencze – Faragó, Kenesei.
Gólok: Horváth (63., 78.), Bárányos (89.), Tóth (91.).
Kiállítva: Mátyus (58.).

DVSC–VÁC
4-1 (2-1)

Debrecen, 1000 néző, vezette: Szabó Zs.
Debreceni VSC: Fekete – Bodnár, Salamon, Éger (Rósa, 68.), Kiss – Zavadszky, Jäkl, Lengyel, Nagy T. (Kóczián, 46.) – Tököli (Komódi, 46.), Nicsenko.
Gólok: Ács (42.), Komódi (74.).

DIÓSGYŐR–MTK
0-2 (0-1)

Diósgyőr, 4000 néző, vezette: Kiss B.
Diósgyőri FC: Nagy Z. – Szakos, Pozder, Hompoth, Lipták – Harnócz, Kunzo, Buliga (Lippai, 79.), Kákóczki – Konyha (Komi, 54.), Frunza.
MTK Hungária FC: Babos – Fehér, Kuttor, Komlósi, Elek – Vörös (Kovács, 89.), Illés, Erős – Madar, Kenesei (Preisinger, 59.), Egressy.
Gólok: Illés (10.), Madar (58.).

TATABÁNYA–GÁZSZER
0-0

Tatabánya, 1500 néző, vezette: Szarka.
Lombard FC Tatabánya: Balogh – Szabó V., Mészöly, Szalma – Szentjobbi (Kiss, 53.), Kozma, Kovács (Szoboszlai, 81.), Letenyei, Virág (Duli, 72.) – Kiprich, Nagy.
Gázszer FC: Kövesfalvi – Korol, Szalai, Schindler – Lőrincz, Árki, Dulics, Dvéri, Salacz (Popovics, 90.) – Szabó Z. (Király, 46.), Földes (Lukács, 81.).

SIÓFOK–HALADÁS
2-4 (2-1)

Siófok, 500 néző, vezette: Megyebíró.
Siófok FC: Bíró – Juhász, Szabadi, Hanák – Soós, Kovács, Grósz, Sallai, Kun – Szegletes (Zabundu, 70.), Földes.
Hétgólos: *Illés* (MTK), *Kenesei* (MTK), *Frunza* (Diósgyőr). Hatgólos: *Faragó* (Szeged), *Sowunmi* (Vasas), *Nicsenko* (Dunaferr), *Zavadszky* (Dunaferr).

Következik

December 8., szerda: Diósgyőr–ZTE 13, Tatabánya–Haladás 13, Siófok–Kispest 13, Újpest–Vasas 17 (a 14. fordulóból elmaradt meccsek).

17. forduló, december 10., péntek: MTK–DVSC 20 (MTV 1). **December 11., szombat:** Dunaferr–Diósgyőr 13, Vasas–Siófok 15, Szeged–Kispest 15, Győr–Nyíregyháza 15, Vác–Újpest 15, ZTE–Tatabánya 15, Haladás–FTC 17 (MTV 1). **November 13., hétfő:** Gázszer–Nagykanizsa 19 (Duna tv).

Totóeredmények

1. Hertha–Ulm	**1**
2. Leverkusen–Bremen	**1**
3. Bayern–Dortmund	**X**
4. Stuttgart–1860 München	**2**
5. Schalke–Freiburg	**X**
6. K'lautern–Wolfsburg	**X**
7. Bari–Piacenza	**1**
8. Internazionale–Udinese	**1**
9. Parma–Torino	**1**
10. Roma–Lecce	**1**
11. Venezia–Reggina	**1**
12. Verona–Cagliari	**1**
13. Perugia–Lazio	**2**
14. Fiorentina–Milan	**1**

A Reálérték-Bástya Egyesült Nyugdíjpénztár (székhely: 1022 Budapest, Bimbó út 56.) Igazgatótanácsa értesíti a pénztár önkéntes és magán-nyugdíjpénztári tagjait és küldötteit, hogy az önkéntes pénztári és a magán-nyugdíjpénztári ág közös küldöttközgyűlést tart 1999. december 21. napján 16 órakor, 6000 Kecskemét, Dobó krt. 3. sz. alatt.

A küldöttközgyűlés napirendje:

1. Az 1999. október 1-jei beolvadásokkal kapcsolatos végleges vagyonmérlegek és záró beszámolók elfogadása.
2. A pénztár likviditási alapjából a működési alapba történő átcsoportosítás jóváhagyása.
3. A 2000. év pénzügyi tervének elfogadása.
4. Egyebek.

A küldöttközgyűlés napirendjéhez kapcsolódó írásos dokumentumok 1999. december 6. napjától a Reálérték-Bástya Egyesült Nyugdíjpénztár székhelyén: 1022 Budapest, Bimbó út 56. szám alatt megtekinthetők.

A küldöttközgyűlés esetleges határozatképtelensége esetén a megismételt küldöttközgyűlés 2000. január 6. napján 16.00 órakor, változatlan helyen és napirenddel kerül megtartásra.

Reálérték-Bástya Egyesült Nyugdíjpénztár Igazgatótanácsa

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

1977. augusztus 20., szombat

„Tapasztalataimat szeretném tömöríteni...”

Feledy Gyula műtermében

Új műtermében most jártam először *Feledy Gyulánál*. Megnéztem az új műteremlakást, de valójában nem az vonzott hozzá. Munkájáról, terveiről akartam kérdezni, de szinte nem is kellett. A műteremben ugyanis egy sor Lenin-képet lattam, illetve Leninről készülő új rézkarcokat. Rézlemezen és már friss nyomatban egyaránt. Ritkábban publikált Lenin-fényképek művészi átfogalmazásai ezek a lapok. Mindjárt megfog a Feledynél szokatlanul direkt kifejezési eszközök jelentkezése.

Beszélgetésünk hát ezzel indul:

— A Nagy Októberi Szocialista Forradalom közelgő 60. évfordulója alkalmából készítek egy sorozatot Képek Leninről címmel, s abból többet szeretnék a novemberi budapesti jubileumi kiállításon a Műcsarnokban bemutatni. A nagy évfordulón a forradalom eseményeit próbálom illusztrálni, mert véleményem szerint Leninen, Lenin személyiségén keresztül el lehet valamit mondani arról, amit a forradalom jelent, ami ebben a forradalomban benne van. Ezért próbálom én Lenin alakjában megfogalmazva érzékeltetni magát a forradalmat.

Máris szó esett a készülődésről, az őszi jubileumi kiállításról. Vajon mire készül még mostanában Feledy Gyula?

— Augusztus végéig van nyitva egy tárlatom Egerben. Az Agria '77 nyári rendezvénysorozat keretében mutatom ott be néhány irodalmi ihletésű grafikámat a Heves megyei Könyvtárban. Szeptemberben viszont már anyagot kell adnom egy újabb tárlatra Egerben, arra is készülök. Természetesen igen nagy feladatot jelent az immár kilencedszer sorra kerülő miskolci országos grafikai biennáléra való felkészülés, és ez már ugyancsak közel van. A biennále, mint ismeretes, meglehetősen nehéz, hátrányos körülmények között kerül most ismét megrendezésre a Miskolci Galéria épületének hiánya miatt. Ott látjuk vendégül a bolgár grafikusokat is. A budapesti József Attila Színház felkérésére kamarakiállítást tervezek, előreláthatólag színházi rajzokat mutatok be ott is. A következő évben gyűjteményes kiállítással szeretnék Budapesten a Műcsarnokban jelentkezni, készülök egy belgrádi kiállításra, és jövőre Katowicébe lesz magyar grafikai kiállítás, amelynek szereplője és szervezője vagyok. Eléggé mozgalmas esztendőm hát 1977.

Feledy Gyula sokirányú, sokfelé érdeklődő és sokféle módon kísérletező képzőművész. A grafikának szinte minden ágazatát műveli, de foglalkozik festészettel, plasztikával is, mégha ez a tevékenysége kevéssé is ismert. Tematikája rendkívül széles skálán mozgó. Vajon ez a széles körű érdeklődés, ez a sokirányú munkálkodás sokáig vihető-e?

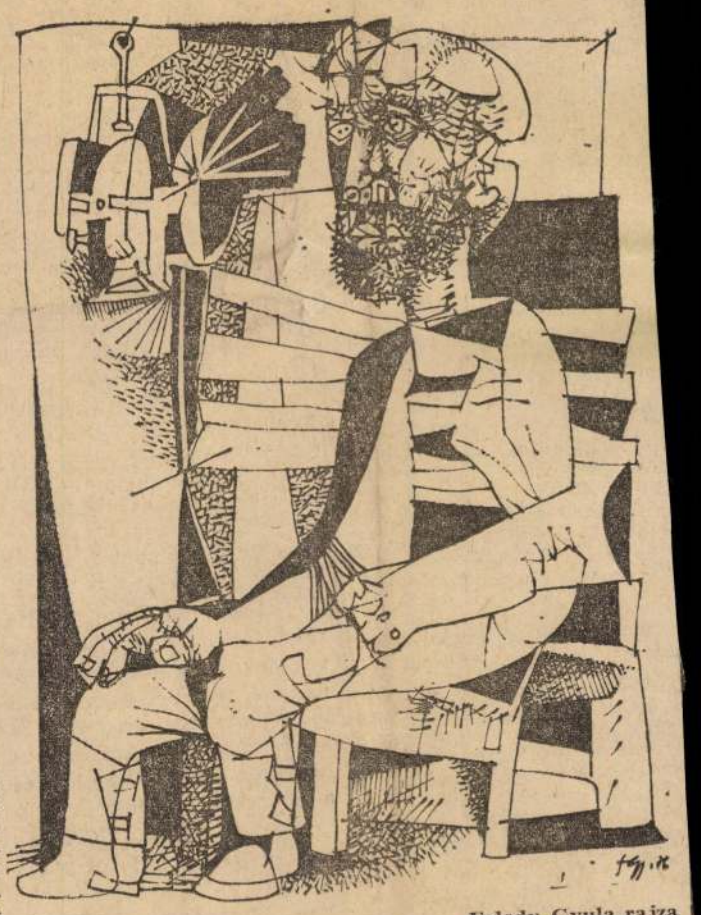

Feledy Gyula rajza

— Úgy érzem, a tömörítés korszaka kell, hogy következzék nálam. Túlságosan sok minden érdekel. Most már a tapasztalataimat szeretném tömöríteni, és egy ilyen vonatkozásban nyugalmasabb alkotói korszakot kezdeni. Valami módon szűkítenem kell az érdeklődési körömet, a sokféle kísérletet ésszerűsíteni, megszűrni és a kísérleti tapasztalatok birtokában valamiféle szintézist kialakítani. Összefoglalni mindazt, amit eddig megismertem. És talán csak azt csinálni a jövőben, amit később is vállalni tudok. Olyan dolgokat alkotni, amelyeket utólag, évek múltán értékelve is az akkori magaméinak érezhetek. Az érdeklődési kör szűkítése nem a szó legszorosabb értelmében értendő. Nem akarok én lemondani a továbbiakban sem a környezetem minden rezdülése iránt érdeklődésről, pusztán csak ebben is a tömörített megvalósításra törekszem.

Közismert jellemvonása Feledynek és jellegzetessége alkotói tevékenységének, hogy egész művészi pályáján következetesen ragaszkodott a munkástémákhoz. Ez az ő számára nem tematikai kérdés, hanem szigorúan megvalósított ars poetica. Bármilyen szakmai kísérletbe is fogott, a célja mindig a beavatottak és a kultúrára éhes munkások számára egyaránt érthető alkotás létrehozása. A munkástémákat nem egyszerűen egyik tevékenységi ágazatként tekintette sohasem, hanem úgy értelmezte és egyben ez jelentette a munkásokhoz való közelítést is, hogy témáit azzal az osztállyal, amelyből származott, megismertesse, azzal elfogadhatóvá tegye, és bizonyos szintézis megteremtésével az egyetemes művészetben segítsen e téma helyét mind értékesebb alapokon biztosítani.

— Nem szeretek beszélni, vagy nyilatkozni a munkástémákhoz való kapcsolódásról. Szerintem ez természetes dolog és nem kinyilatkoztatás témája. És ha félreérthető talán, amit az előbb az érdeklődési kör szűkítéséről mondtam, ismételten hangsúlyoznom kell, hogy változatlanul minden érdekel és semmiféle korlátot nem akarok a magam számára e tekintetben felállítani. Sokszor elmondták, megírták rólam a bányászélethez, a bányásztémákhoz való kapcsolódásomat. Én mindezt az egyetemes művészethez, a magam alkotótevékenységéhez szervesen hozzá tartozónak, és nem külön említendő jelenségnek érzem.

A kiállításokra készülésen túl, mi foglalkoztatja mostanában?

— Szeretném a „műhely” kiállítás-sorozatomat, illetve sorozataimat folytatni. Olyasmire gondolok, mint az újságrajzok kiállítása, vagy a színházi rajzok bemutatója volt, és ezért is örülök annak a lehetőségnek, hogy a Magyar Nemzeti Galériának Műnely sorozatában is szerepelek majd a következő évben. Mindennapi munkámban továbbra is foglalkoztat a folyamatos újságrajz, itthon, szűkebb pátriánkban, és az ország más lapjaiban rendszeresen publikálok, rajzolok most a Társadalmi Szemle, valamint a Munka című folyóirat számára, könyv-címlapot tervezek, könyvet illusztrálok. A közvetlen feladat most, amin éppen dolgozom, és amiről most a műtermem árulkodik, a novemberi nagy évforduló, a Képek Leninről rézkarcsorozat.

Benedek Miklós

„A munka a rend és a béke...”

— De nehéz erre a kérdésre válaszolni... Pedig érzem, valahol itt belül, mélyen a tudatomban érzem, hogy mit jelent nekem a munkához való jog, de nem tudom megfogalmazni...

Megpróbálom bátorítani a fiatal villanyszerelőt, aki azonban belepirul a nagy igyekezetbe, hogy arra keressen szavakat, ami neki olyan természetes.

„Japánban 18 év óta legmagasabb a munkanélküliségi arány és meghaladja a 2 százalékot” (MTI).

— A nagyapám is itt dolgozott már a kohászatban, meg az apám is. Itt vagyok én is, már lassan tíz éve, ez az első munkahelyem. Nálunk, Bükkszentlászlón mindig igen nagy rangot jelentett nagyüzemi dolgozónak lenni. Pedig az őseim még gyalog jártak be. No nem mondom, nekem már volt biciklim, de most már ott van a busz. Most már könnyű.

Somos Gábor elgondolkodik egy kicsit a múlton.

— Ne vessen meg érte, de a nagyapám a martinból, meg apám az alapanyaggyáregységből még többet foglalkozott a munkanélküliség kísérteties árnyékával mint én. Nekem mindez olyan természetes. Felkelek, bejövök, teszem, amit tenni kell és sokszor hadakozom.

— Hadakozik? De miért? És kikkel?

— Maga azt mondja nekem: munkához való jog. Ez a mi köreinkben így nem téma. Nem beszélünk róla, hiszen az ember nem méri fel naponta az életkörülményeit, csak akkor, ha így rákérdeznek.

— Mi az tehát, ami a mindennapok témája?

„Az Egyesült Államokban júliusban 6,9 százalék volt a munkanélküliek aránya. A hónap végére 6,7 millió munkanélkülit tartottak nyilván” (MTI).

— A kötelesség! Mert ugye nincs jog kötelesség nélkül. Jól mondom?

— Jól mondja.

— De ne gondolja, hogy én, mint szakszervezeti bizalmi azt mondom munkástársaimnak, hogy jogod van a munkához, kötelességed is jól dolgozni, mert mink itt most a fejlett szocializmust építjük.

— Mit mond?

Somos Gábor egy kicsit bizonytalankodik a válasszal, aztán a példát hívja segítségül.

— A Latinka Sándor szocialista brigádban dolgozom. Nem mondom, nem vagyunk az élvonalban, csak ezüstérmesek vagyunk. De a ranunkra adunk. A múltkor három fiatalember kérte, legyük fel őket a brigádba. Csakhogy eddig nem nagyon lapaszkodtak meg a munkába. Azt mondtuk nekik; adunk egy évet rá, hogy bizonyítsanak. Ha jól dolgoznak, egy év múlva közénk tartozhatnak. Valahogy így van nálunk a kötelesség...

— De mondok mást — folytatja. — Akad köztünk olyan ember is, aki időnként a pohár fenekére néz, s másnap használhatatlan. Tűrjük addig, míg lehet, de ha betelik a pohár mértéke, a közösség ítél. Legalább két napot hiányzott igazolatlanul. Ítéltünk! Ötven fillért levontak az órabéréből, s egyelőre hiába nyújtózkodik a prémium után. Mi így foglalkozunk a kötelességgel.

„A három nagy spanyol szakszervezeti központ a munkástanácsok, elégtelennek minősítették a kormánynak a munkanélküliség elleni intézkedését. Úgy vélik, hogy az új munkahelyek létesítésére szánt összeg jelentéktelen a munkanélküliek egymilliós számához képest...” (MTI)

Rémik István, az LKM gép- és villamos karbantartó gyáregység főbizalmija másként közelít a munkához való jog kérdéséhez.

— Nálunk már régen nem az a téma, hogy ki dolgozhat, ki nem. Mindenki dolgozhat, aki akar. Hanem az, hogy mit dolgozik, s annak a munkának milyen rangja van.

— Ön szerint, hogyan rangsorolódik a munka?

— Társadalmi vagy vegyük szűkebbre a kérdést, vállalaton belüli megbecsülés szerint.

— Ez a karbantartók örök gondja az LKM-ben?

— Csak volt gond. Végre megértették, hogy bár nem végzünk közvetlen termelőmunkát, de nélkülünk nem termelhet rendesen sem a kohó, sem az acélmű, sem a hengerde. Nálunk a jog és a kötelesség egyenlő.

— Ezek nagyon hangzatos, szép szavak! Mit ért alatta?

— Elmondom. Kötelességünk a nagyjavítás. Csakhogy egy átgondolatlan munkaszervezés során úgy tervezték, hogy a dolgozók nyáron végzik a kemencéknél, télen pedig a szabadban levő daruk nagyjavítását. A szakszervezet képviselte a dolgozóknak azt a jogos észrevételét, hogy ezen a rendszeren változtassanak, úgy, ahogy az ésszerű. Ha közben adódik kisebb-nagyobb javítás, azt amúgy is elvégzik, hiszen ez a munkaköri kötelességük. Jogunk van beleszólni a munkaszervezésbe.

— És még mibe?

— Többek között a bérezésbe. Közismert, hogy minden fillér órabérjavításnál ott van a szakszervezet.

— Úgy is, hogy nemet mond?

— Természetesen, hiszen a bizalmiak tudják a legjobban, hogy kinek a munkája mennyit ér.

— És ennek milyen visszhangja van?

— No, erről beszélhetnénk!
— Akkor beszéljünk.

— Előfordult, hogy a bérfejlesztés után reklamált a dolgozó a gazdasági vezetőnél. Mit gondol, milyen választ kapott? Azt, hogy ő megadta volna azt az 50 fillért, de a szakszervezeti bizalmi ellenezte. No, ennek is véget vetettünk. Megegyeztünk abban, hogy amikor az üzemi négyszög meghozta a döntést, azért minden vezetőnek egységesen kell vállalnia a felelősséget. Ez így igazságos és így becsületes.

„Róma városi közigazgatási szervei úgy döntöttek, hogy munkanélküli fiatalokkal csinosíttatják ki az örök várost. Az olasz központi statisztikai hivatal adatai szerint az országban jelenleg 1 432 000 munkanélküli tartanak nyilván. Ezeknek 73 százaléka 30 évnél fiatalabb” (MTI).

Fényesen, tisztán csillog a zöld zománcos köszörűgép, szinte együtt ragyog a tovapattanó szikrákkal. Süveges László, a DIGÉP esztergályosa nem titkolt vonakodással hagyja ott néhány perc munkát. A huszonhét éves fiatalember furcsálva méreget a kérdés után:

— Mit jelent Önnek a munkához való jog?

— De hiszen az apám is esztergályos, meg aztán folyton szakemberhiánnyal küzdünk. Ezért kell mindig rávenni a melóra, ezért nincs idő arra sem, hogy egy szépen megmunkált húzótárcsán büszkén végigsimítson az ember. Pedig egy ilyen munkadarab gyönyörködtet. Engem legalábbis!

— Mindig esztergályos akart lenni, mint az édesapja?

— Nem, dehogy. Megpróbáltam kitörni a családi hagyományból. A szakközépiskola után jelentkeztem egyetemre, s odaírtam a jelentkező lapra, hogy ha nem vesznek fel, akkor szívesen kimegyek az NDK-ba dolgozni.

— Egyik sem sikerült?

— De igen, az NDK sikerült. Három évet dolgoztam kinn.

— És utána?

— Utána már munkás lettem. Tiszta szívvel. Odakint alaposan bekapcsolódtam a politikai munkába. A munkaügyi fegyelmi bizottság elnöke voltam, a KISZ szervező titkára. Aztán jött a katonaság, ahol tovább folytatódott a KISZ-munka. Ma is alapszervezeti titkár vagyok itt az üzemben. Jól keresek, megnősültem, s már útban van a kisbaba. Apám örökébe léptem, s ma már eszembe sem jut, hogy ezen változtassak.

„250 000 portugál fiatal nem talál munkát. A negyedmillió fiatalember — legtöbbjük most fejezte be tanulmányait — a felét teszi ki az ország egyre növekvő munkanélküli seregének” (MTI).

— De amit kérdez, a munkához való jogról nekünk valóban többet kellene beszélnünk. Olyan természetes ez, hogy az embernek eszébe sem jut. Nem jól van ez így. Tudja, hogy vannak az emberek a munkával? Ismerik a helyzetet, a keresletet. Azt nézik, hol több a jövedelem, azt mérlegelik, melyik munka hoz jobban a konyhára.

— Ez emberi dolog, nem gondolja?

— Bizonyos mértékig. Nyugaton nem mondhatja a munkás, hogy ha nem kap többet, fogja a kalapját, s továbbáll. Mert nincs hova továbbállni. Nálunk gyakran mondja, nem számolva azzal, hogy törzsgárdabecsülete is van a világon. Pedig van.

— Brigádban dolgozik?

— Igen. Most hajtunk a ezüstéremre.

— Kinek van a legnagyobb tekintélye a brigádban?

— No éppen ez az! Természetesen van tekintélye Sallai Józsefnek, a brigádvezetőnek, de a legnagyobb tisztelettel Molnár Pista bácsit vesszük körül valamenynyien.

— Miért?

— Igen jó szakember. Ismeri az életet, az embereket, lassan negyven éve hogy itt dolgozik. Szeretjük hallgatunk rá. Nem adott neki más rangot, csak a sok évtizedes becsületes munka.

Mit jelent az embernek a munka? Költői kérdés, amire csak a költő tud míves szavakkal felelni. A hétköznap embere nehezen találja kifejezést arra, ami emberi mivoltának lényege. Szép szavakkal segítsen ki minket Juhász Gyula, a költő: „A munka a rend és a béke. Az életünknek lelke ő.”

FELEDY GYULA 1

MAGYAR H

Wagner: A

AZ UTÓBBI ÉVEKBEN sokszor írtunk már — elismerő sorokkal — *Feledy Gyula* grafikáiról lapunkban. Nem is tehettünk másként, hiszen élvonalbeli és rendszeres részvevője ő hazai, valamint külföldi, reprezentatív, képzőművészeti seregszemléknek. És ezeken a kollektív kiállításokon nemcsak a tárlatlátogatónak tűnik fel sajátos, messziről felismerhető grafikai profilja, hanem a szakmai közvélemény is gyakran jutalmazza pályázati díjakkal.

FELEDY GYULA 2

MAGYAR HI

Wagner: A

Mindez azért kínálkozott bevezetőül, mert a *Műcsarnokban* most Feledy Gyula gyűjteményes kiállítását látogathatja a nézőközönség. És az ilyen alkalom mindenképpen valamiféle mérleg a szerző meg a műélvező számára egyaránt. Mégpedig nem is olyan egyszerűen, mint a köznapok világában az elsősorban mennyiségi vonatkozásokat szem előtt tartó leltározás. Hiszen a rendszeres tárlatlátogatók bizonyára egyetértenek velem abban, hogy egy ilyen viszatekintő felsorakoztatás olykor minőségi változást okoz, régebbi értékrendet is korrigálhat, de mindenképpen más perspektívát kínál.

FELEDY GYULA 3

MAGYAR

Wagner

Legalábbis én így voltam most ezzel, miközben a Műcsarnok jobb oldali teremsorát jártam, meg-megállván hol a közismert, hol pedig az újonnan fölbukkanó lapok előtt. Mert régebbi sikereket és friss felfedezéseket egyaránt tartogat számunkra ez a másfélszáz grafikát felsorakoztató válogatás, az utóbbi másfél évtized terméséből. Annál is inkább, mivel utoljára öt évvel ezelőtt volt Budapesten Feledy Gyulának önálló kiállítása és az azóta eltelt esztendők *sok újat hoztak, különösen egy ilyen, rendkívül termékeny, az aktualistásokra frissen reagáló grafikus* esetében.

FELEDY GYULA 4

RÉGI ISMERŐSKÉNT üdvözölheti hát a rendszeres tárlatlátogató az olyan pályázati vagy kiállítási díjakat nyert, sokszor szerepelt és sokat reprodukált sorozatokat, mint amilyen például a huszonöt részes, 1973—1974. között készített litográfia-széria a *Karancslejtős, 1944.* Vagy — ugyancsak a történelmi sorsfordulók témakörénél maradva — olyan kisebb, de nem kevésbé jelentős, sokszorosított grafikai cik-

MAGYAR HIR

Wagner: A [illegible] profilja

FELEDY GYULA

MAGYAR HIRLAP

Wagner: A gra

lusokat említhetünk, mint a két évvel ezelőtti kétrészes rézkarc-akvatinta *Képek Leninről*, meg az egy évvel későbbi könyomat *(1919. I—II.)*.

Érdemes ezúttal azon eltűnődni, *miképpen rajzolhatja újra egy ilyen gyűjteményes kiállítás a pályaképet*, vagy legalábbis a tárlatlátogató jelenlegi benyomásait a régebbi és az újabb munkákról egyaránt. Mert — paradox módon — minél markánsabb egy grafikai profil, épp ezért minél frappánsabban ugrik ki egy kollektív kiállítás mezőnyéből, annál egyöntetűbbé válhat egy egyéni tárlat során. Furcsa, de tény és való: miképp a kézírásból a nagybetűk, vagy az ékezetek, úgy válik ilyenkor hangsúlyosabbá, fel-

FELEDY GYULA 6

MAGYAR HIRLA

Wagner:A gra

tűnőbbé és érdekesebbé a falakon éppen a rendhagyó, tehát az a bizonyos kivétel, amelyik erősíti a szabályt. És Feledy Gyulánál ilyenben sincs hiány.

Nem elemezzük hát ezúttal a rá oly jellemző, szaggatott és szögletes vonalrendszert, s a szintén sarkított foltokat sem, amelyek a többnyire amúgyis komoly mondanivalónak még drámaibb külsőt kölcsönöznek. Azt a grafikai rutint sem részletezzük most, amely a jó szakember és vérbeli művész nélkülözhetetlen közlési eszköze, és amelyet olykor olyan szinten művel, hogy már-már a pedantéria érzetét kel-

FELEDY GYULA 7

MAGYAR HIRLAP 1979.

Wagner:A grafikus

u. Hanem inkább olyan — a szó szoros és átvitt értelemében egyaránt — kézmeleget sugárzó részletekre hívnánk fel a figyelmet, mint amilyen a Feledy életművében is föl-fölbukkanó tenyérlenyomat. Megjelenik például a már említett Karancslejtős, 1944 című ciklus XVIII. lapján, szépiabarna árnyalatban, mintha falra száradt vérfolt volna. S ez az egyszerű gesztus tömör drámaiságot sugároz. De hogy mennyire sokrétű egyetlen eszköz használatában a művész, jó példa rá az a korábbi, fekete-fehér-vörös színekben tartott virágtriptichon, amelyen az emberi kéznek érzelemközlő szerepet juttat. (*Virág Sz.-nek, Virág A.-nak, Virág Zs.-nek*, 1968).

FELEDY GYULA

S AMINT TÉMAKÖRE magától értetődő természetességgel ívelt szülőföldjétől, a kis bányászfalutól a kozmosz meghódításáig, úgy vette sorra birtokába pályafutásának három évtizede alatt a grafikai műfajok és technikák mind több lehetséges változatát. A jelenlegi tárlaton például *az emléklaptól az emlékmű-tervig, a*

MAGYAR HIRLAP L1979/286/6

FELEDY GYULA 12

frizektől a szünetjelekig, színpadképtől a műsorfüzetig és a plakátig, sok kisebb-nagyobb, de mindig érdekes próbálkozást kísérhetünk figyelemmel az első, papírra vetett röpke ötlettől a megvalósulásig. És meg sem kíséreljük felsorolni az általa alkalmazott grafikai eljárásokat, vagy olykor mindezeknek a vegyítését egyazon lapon.

MAGYAR HIRLAP L19[illegible]

FELEDI GYULA 13

Így rajzol újra ez a gyűjteményes kiállítás egy markáns grafikusi profilt: a lényegen mit sem változtatva inkább részleteiben gazdagítja azt.

Wagner István

MAGYAR HIRLAP 1979/286/6

FELEDI GYULA ?

SZÍNEKET EMLÍTVE, árnyalatokról szólva talán az eddigiekből is kiderült, hogy Feledy Gyula nem tartozik a fekete-fehér kontrasztjába zárkózó grafikusok közé. Sőt, ennél tovább menve, kimondottan festői vénájáról győz meg, remekbesikerült idei, színes litográfiai lapjain, amelyeket egymás mellett állított most ki és legszívesebben ciklusba sorolnám (Omagyar Mária-sira-

MAGYAR HIRLAP 1979/286/6

Wagner: A grafikus profilja

FELEDY GYULA 9

lom, Regösének, Halotti Beszéd, Ballada). Hogy nem újkeletű nála ennek a témakörnek ily módon való grafikai közvetítése — sőt, kimondottan jól „fekszik" a művésznek — tanúsíthatják olyan, korábbi és azonos színvonalú sorozatok, mint a tus és olajtempera együttes alkalmazásával létrehozott *Siratóének, I—III.*, vagy akár *Az éjszaka zenéi, I—V.* Ezek egyébként a koloritérzék mellett muzikalitását is bizonyítják.

MAGYAR F

Wagner: A grafikus profilja

FELEDY GYULA 10

MAGYAR HIRLAP

Hogy nem kizárólag képgrafikus, azt régebbi és újabbkeletű *könyvillusztrációinak száma, színvonala* egyaránt igazolhatja, akár ezen a gyűjteményes kiállításon. Képletesen szólva szinte szemenként ízlelgeti a szőlőfürtöt, amikor sorokra bontva metszi színes rézkarcokba az *Énekek éneket*. Se szeri, se száma a magyar és az egyetemes irodalom remekműveihez készített egyedi és sokszorosított grafikáinak. Borítóterveiből, fedélváltozataiból többféle előzetes javaslatát is kiállították, így az olvasó és a néző — legalább utólag — bepillanthat a művészi könyvkészítés műhelytitkaiba.

Feledy Gyula

Feledy mondja, hogy grafikái
közül szinte mindegyik soro-
zatokba tartozik: a ciklikusság
azért fontos számára, mert ismé-
telgeti azt ami foglalkoztatja.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása.
Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY KÜZDŐTERE

Gyűjteményes kiállítás a Műcsarnokban

A *querencia* spanyol szó, és a küzdőtérnek azt a részét jelöli, ahol a bika legszívesebben tartózkodik, ahol otthon érzi magát. A kifejezés Hemingway Halál délutánjának szószedetében található. Abban a filozofikus esszében, amely látszólag a bikaviadalról szól, voltaképpen az életről, amelyben a szakszavak egyszerre nyernek konkrét és szimbolikus értelmet, és amelyhez egyébként *Feledy Gyula* is készített egy grafikasorozatot. Ebben a sorozatban szegletes rajzolatok találkoznak lazán színes foltokkal, megtört gyufaszálra emlékeztető vonalak önmagába záruló gömbölyűekkel, tépett szélű, sötét felületek izgalmat ébresztő fehérekkel, klasszikus sokszorosítótechnikák váratlan anyagapplikációkkal. Ez a kimunkált technika önmagában is felfogható „biztonsági szegletnek", querenciának. Ahonnan el lehet kalandozni, de ahová mindig vissza kell térni. Ahonnan — a *Lenin*-lapok tanúsága szerint — ki lehet mozdulni akár a fotonaturalizmus irányába is, de ahová — éppen e lapok bizonytalansága és a másfélék biztonsága mutatja — mindig vissza lehet térni.

A Feledyről szóló cikkek szépen és sokat írnak erről a „stílus-querenciáról". Emlegetik fölényes anyagismeretét, amely elválaszthatatlan a „lengyel iskolától", két évtizeddel ezelőtt szerzett szakmai tapasztalatairól. Beszélnek remek szerkesztőképességéről, mint Kondor Béla egykori módszerének folytatásáról. Utalnak drámaiságára, mint műveinek alaphangulatára, a visszatérő témákra, mint a fiatalkori NÉKOSZ-emlék és bányászvidék-élmény lecsapódására. Legfőképpen pedig: sokan és sokszor írnak következetességéről. A *műcsarnoki* kiállítás után se lehetne a forma ismérveihez sokat hozzátenni. Másfél évtized alatt legfeljebb annyi változott Feledy művészetében, hogy néhány új anyag (zsákvászon, sztaniol) rákerült a műre, és néhány gömbölyded fordulat vagy vonalfűzés kikerült a műből. A lényeg változatlan maradt. A stílusquerencia láthatóan tökéletes most is, de itt mégsem csak stílusról van szó. Az a „biztonsági szegletet", amelyet Feledy kiválasztott és betartott, a közelmúlt kultúratörténetére, de legalábbis művészettörténetére tartozik.

Mert más látszik a megfigyelés szintjén, és más tűnik ki az értelmezés szintjéből. A megfigyelés Feledyt határozottan előnytelen oldaláról mutatja be. Íme egy középgenerációs művész életműve, amelyik a hatvanas évek eleje-közepétől a hetvenes évek közepe-végéig ugyan egyenletes intenzitású, és mesterségében kiforrott, de jócskán figyelmen kívül hagyja a látvánnyal kapcsolatos jelenlegi vágyainkat. Íme egy grafikus, aki még ma is mer lovat, kecskét, bikát olyanformán alakítani, ahogy Picasso tette a nagy kompozíciókban. Aki még most sem érzi elkopott vizuális metaforának a terhes nő hasába belerajzolt gyereket. Aki a képfeszültséget még mindig azzal a formai apparátussal éri el, amelyet félszáz évvel ezelőtt egyszer már jól kieszeltek a szintetikus kubisták. A megfigyelés szintjén Feledy kiáltóan divatjamúlt művész. Még erősebben: nem divaton kívüli, hanem divaton túli. A megfigyelés szintjén azonban elsikkad a Feledy-féle csökönyösség értelme, sőt, ami ennél is fontosabb, elsikkad az életmű *erkölcsi karaktere.*

Mert lehet, hogy a hatvanas évek közepén a hasba belerajzolt gyerek az egyetemes művészet órája szerint éppen félszáz éves fordulat volt, de a magyar művészet órája szerint nyers, megrázó ötletként működött. És ami nemcsak ötlet volt, hanem annál lényegesen több: a rult, akár ideológia nélkül is. Ezért a *Bartók*-variációkban, a *Karancslejtős* sorozatban és a *Kassák*-lapokban annak a hatvanas éveknek időben egyre távolodó emlékét látjuk, amely generációkat, érdekcsoportokat forrasztott össze az újrafelfedezett szocializmus, az újrafelfedezett európaiság és az újrafelfedezett népiség egyesítésének jegyében. Bele kell élnünk magunkat abba a korba és abba a képzőművészeti közeletbe, amelyben egy „megszerkezetesített" és lényegig egyszerűsített vájár rajza reménnyel töltötte el azokat is, akik attól féltek, hogy a tárlatokról elmaradozó fizikaimunkás-ábrázolások a rendszer alapjait fenyegetik, és reménnyel töltötte el azokat is, akik a szerkezetességben és egyszerűsítésben jóval többet láttak, mint puszta szerkezetet vagy egyszerű lényeget — hanem például a „béke és egymás mellett élés" mellékkörülményeit. Hogy ez az egyesítési szándék nem volt mentes tragikus félreértésektől, sőt tragikus sorsalakulásoktól, azt Kondor Béla útja mutatta. Hogy a mindenáron való egyesítés nem feltétlenül termett nagy képzőművész-egyéniségeket, sőt, sorozatban termett hibás kompromisszumokat, azt a most itt fel nem sorolt pályatársak termése bizonyítja.

Igaz, a „hatvanasság" önmagában még nem magyarázza a *Bartók*-lapok lírikus „csakazértis" hangvételét, a *Karancslejtős* hihető megrendültségét, a *Kassák*-grafikák motívumainak feszült egymásrautaltságát. Feledy Gyula egyediségét, Kondorénál kevésbé szárnyaló, direktebb, ámde sok kortársánál végiggondoltabb módszerét valóban csak a műfajhatárok kitágításának tényéből, drámaiságából, komponálni tudásából vezethetjük le. Mert a *Requiem*-lap nemcsak arról szól, hogy egy megdolgozott nonfiguratív felület miként szövetkezik a természetelvűen ábrázolt öregasszony figurájával, hanem arról is, hogy ez a szövetség magától értetődő mindkét „fél" számára, hogy csakis így kaphat emberi dimenziókat a szervetlen természet képét idéző alaktalan felület és nyitott jelentést maga az emberi figura. A kézjegy minősége tehát nem függ a „hatvanas platformtól". A „hatvanas platformtól" az a kézjegynél tágabb szemlélet függ, ahogy Feledy a grafikai lap kisegészén túl minden alkalommal vállalkozik — sikerrel vagy sikertelenül, érdekesen vagy unalmasan — a világegész újraszervezésére is.

Túl nagy szavak ezek? Nézzük át, mi minden van egy jó Feledy-lapon, mondjuk a *Siratóének I*-ben. Van ebben emlékeinkből ittmaradt törmelék, keresztrel, töviskoszorúval, jajongókkal. Van ebben arányérzékünk igényelte feszültség, tépett felületekkel, lehasadó színpászmákkal, elcsukló vonalakkal. És van benne agitáció — milyen körülményes ma ezt a szót leírni! — a szenvedélyes szenvedés megmutatásával és feloldani akarásával. Annyi, amennyire a mai harmincévesek nem szoktak vállalkozni. A harmincévesek ugyanis *vagy* megszerveznek, *vagy* sebeket tépnek, *vagy* emlékeznek, *vagy* újítanak. A látványtükör számunkra végérvényesen eltörött, és a cserepeket külön-külön fényesítik. Mindez nem értékítélet Feledy javára és az utánajövők kárára, csak ténymegállapítás. Az a horizont, amely a hatvanas évek nemzedékének szétnyílt, a „hetveneseknek" bizonytalanabb lett. A hatvanasoknak a picassói tett, a nagy szintézis még folytatható gyakorlat volt, a hetveneseknek már csak ismételhetetlen csoda, a művészettörténet egyik nagy, múltbeli pillanata. Az a változtatni akarás, amely természetes reflexe volt egy történelmi fordulókat csináló és elszenvedő nemzedéknek, humorral és iróniával telítődött azoknál, akik mindebből kimaradtak.

A Feledy-lapokban tehát nincs humor, nincs ironia, könnyedség sincs és játékosság is alig. Feledy querenciájába ezek a félhangok és felemás érzések nem férnek bele. A monotóniát is vállalva csak a *munka*, a *szerelem* és a *halál* végpontjai között jelöli ki mozgásterét. Ha innen kilép — mint ahogy bukolikus hangulatú olajpasztelljeivel vagy a groteszket megcélzó *Dürrenmatt*-illusztrációkkal megtette — nyomban sebezhetővé is válik. Feledy erőssége abban a „korszerűtlen" konokságban rejlik, ahogy alkudozás nélkül képes őrizni egy fontos-szép korszak fontos-szép erényeit, ahogy képes felkiáltójeleket hagyni maga mögött a kérdőjelek erdejében.

P. Szűcs Julianna

...szorúzás
...n
...úzták a Cse-
...ellen tünte-
...XXI. kerüle-
...árosrész és
...művek párt-
...amint KISZ-
...selői.
...ága 35 évve-
...kiürítést el-
...najd mintegy
...özsége háza ele
...lt katonasá
...tűzparancsot
...munkásokka
...két napon á
...gyveres har
...sisztá viszs
...parancsot.

...meghívására. A háromtagú delegáció a bolgár szervezetek társadalmi, művelődéspolitikai tevékenységét tanulmányozza.

MOSZKVÁBAN MEGKEZDŐDÖTT a Magyar Film- és Tévéművészek Szövetségének, valamint a Szovjet Filmművészek Szövetségének közös titkársági ülése. A tanácskozáson részt vevő magyar küldöttséget Kovács András, Kossuth-díjas filmrendező vezeti.

A BORBÁLA NAPI ÁGMETSZÉST, a régi népszokást elevenítették fel kedden a baranyai gyümölcstermelő gazdák. A mandula-, az őszibarack- és a cseresznyefák hajtásait vízbe állítják karácsonyig. A néphit szerint a virágfakadás mértékéből következtetni lehet a gyümölcsösök jövő évi termőképességére.

BEFEJEZTÉK a Várfok utcai csőtörés miatt beázott telefonvonalak helyreállítását a posta szerelői. A Krisztina-központ területén elnémult kétezer készülék kedd este ismét megszólalhatott.

BELLOVITS JENŐ 16 nagy méretű, szőtt és festett textiliájából nyílt kiállítás Fűzfőgyártelepen, a Nitrokémia szállójában.

ÖTNYELVŰ SZAKSZÓTÁRBAN, a jugoszláv politikai, társadalmi szakkifejezések szerbhorvát, magyar, szlovák, román és ruszin nyelvű gyűjteményét jelentette meg az újvidéki Fórum Kiadó. A szótár segítséget ad a vajdasági nemzetiségek egyenrangú nyelvhasználatához.

MOST JELENT MEG: Lukács György: A fiatal Hegel. 2. kiad. Lukács György összes művei — Gabriel García Marquez: Száz év magány. Világkönyvtár — Róbert László: Allah nevében. Te-

...tárgyalták meg.

ÉLETMENTŐ-EMLÉKÉREMMEL tüntette ki a Minisztertanács Bánáti László őrvezetőt, aki egy gázmérgezést szenvedett idős asszonynak nyújtott elsősegélyt. Ugyanezt a kitüntetést kapta Solti Antal nyugdíjas is; ő augusztusban ártalmatlanná tett egy megdühödött farkaskutyát, amely súlyosan megsebesített egy nőt.

ÚJABB PARKERDŐ építését kezdték meg Vas megyében, Csepreg határában. A lakosság és a helyi termelőszövetkezet dolgozói társadalmi munkával egyebek között tornapályát, szalonnasütő helyeket alakítanak ki. Ez lesz a megye tizenegyedik pihenőerdeje.

TIZENEGYEN ÉLETÜKET VESZTETTÉK, nyolcan súlyosan megsérültek az amerikai Cincinnatti városban, a Who angol együttes koncertjére váró őrjöngő tömegből a bejárat előtti tolongásban.

Előadóművész-fesztivált rendeznek a költészet hetében

Jövőre Győrött, a Kisfaludy Színházban tartják a harmadik előadóművész-fesztivált. A József Attila születésének 75. évfordulóját köszöntő rendezvények sorát áprilisban a hazai vers- és prózamondók ünnepi estje zárja majd.

A rendezők — a Kulturális Minisztérium, a Magyar Színházművészeti Szövetség, a Magyar Írók Szövetsége, a Magyar Rádió és a Magyar Televízió — hivatásos előadóművészek jelentkezését várják január 1-ig, a rádió irodalmi osztályán. Ezután választ-

Olasz műszaki napok Budapesten

Olasz *műszaki napok* kezdődtek kedden a Magyar Kereskedelmi Kamara székházában.

A háromnapos rendezvényen, melynek megnyitóján részt vett *dr. Giulio Bilancioni*, Olaszország budapesti nagykövete, hét olasz öntödei berendezéseket gyártó vállalat szakemberei tartanak előadásokat a hazánkban még nem alkalmazott korszerű gépekről és öntési eljárásokról. Az olasz vendégek ismerkednek a Csepel Művek és az EVIG fémöntödéjével is.

A TALAJOK SZELÉNTARTALMÁT vegyipari, valamint mezőgazdasági kutatók térképezik fel Veszprém és Zala megyében. A Nehézvegyipari Kutató Intézet és a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem szakemberei módszereket dolgoznak ki arra, hogy miként lehet pótolni ezt a fontos mikroelemet.

A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ hatása a történelemoktatásra címmel kétnapos nemzetközi szakértői tanácskozás kezdődött tegnap Budapesten, a Magyar Történelmi Társulat szervezésében. A tanácskozáson bolgár, csehszlovák, lengyel, NDK-beli és hazai szakemberek vesznek részt.

A SZABADKAI NÉPSZÍNHÁZ magyar tagozatának együttese vendégszerepelt nagy sikerrel kedden a szegedi Kisszínházban. A szegedi művészek viszonzásként Szabadkán lépnek színpadra.

NAGY TELJESÍTMÉNYŰ, NDK-gyártmányú mosóberendezés szerelését kezdték meg a Pamuttextil Művek székesfehérvári gyárában. Az üzem rekonstrukciójának folytatásaként tavasszal újabb termelékeny főző- és fehérítő gépsort szerelnek fel, valamint elkészül a gyár automata manipulátorral ellátott magasraktára is.

SKÁLA — ÜNNE

A SKÁLA BUDAPES
NAGYÁRUHÁZ ÜNNEP
AJÁNDÉKSKÁLÁJÁBÓ
AJÁNLJUK

Zöldségaprító készülék 222,– F
Szalmaburgonya-sütő
60,– Ft és 78,– F
Importált tálalókészlet,
ötrészes 250,– F
Gyöngyperlé hímzőfonal,
vegyes színekben 8,20 F
Importált kézidaráló 62,50 F

Kozmetikai ajándékcsomagok
kívánság szerinti összeállításban
továbbá importált hőálló
edények és műanyag háztartás

FELADÓ GYULA

MAGYAR H

Wagner: A

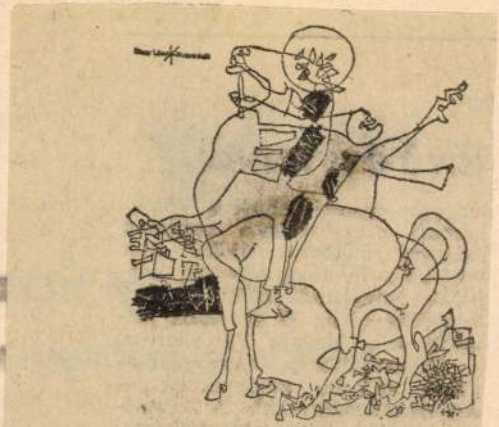

Nagy László-illusztráció

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1958 DEC. 5

610

FELEDY GYULA: GONDOLKODÓ

EGY ELSIET

Ivan Bunyin: S

Az olvasó leteszi a könyvet, fáradt zsongást érez az idegeiben, halk, fájdalmas zenét vél hallani valahonnan messziről, valami nagyon mélyen elsüllyedt világból. Tulajdonképpen partitúra végéhez ért; egy érzelmekkel zsúfolt, kínlódóan nosztalgiás lélek szonátái csendülnek fel a kottából Ez az első hatása Ivan Bunyin *Szirének szigete* című könyvének. S ahogy általában a zene bódító hatása az utolsó akkordok elhangzása után előbb-utóbb füstként elszáll, s a formátlan érzelmek átadják helyüket a dolgokat elbírálni és elrendezni kívánó értelemnek, úgy fokozódik az eltávolodás Bunyintól, úgy nő és válik tudatossá és teljessé az idegenség felismerése.

Ivan Bunyin, aki a forradalom előtti Oroszországban képességei és műveivel elért sikerei szempontjából a legnevesebb írók közé tartozott, 1920-ban Franciaországba emigrált. Ott is halt meg 1953-ban. Könyvének magyarországi megjelenése még akkor is érdekes és elgondolkoztató jelenség, ha figyelembe vesszük, hogy könyvkiadásunk általában nem szűkölködik az elgondolkoztató produkciókban.

A kiváló képességű orosz író 1921 és 1952 között, tehát az emigrációban írt elbeszéléseinek válogatásából készült kötet. Mi sem volna azonban hamisabb, mint azonosítani Bunyint a vérgőzös, ellenforradalmi bandák, a cári tiszti zászlóaljak világgá futott pribékjeivel, vagy a rájuk alapító, bennük bízó orosz arisztokrácia, vagy nagypolgárság képviselőivel. Ennél sokkal bonyolultabb az eset. Bunyin „széplélek" volt, amint az irodalomtörténészek megállapítják, „az ősz, a bánat, a nemesi fészek" énekese. S ha neki személy szerint nem is róható fel, hogy tollához, vagy kezéhez vér tapad, ez az ősz, ez a bánat, amelyet megénekelt, a feudális-polgári Oroszország elmúlásának, őszének, sőt telének, az emiatti oldhatatlan bánatnak a dallama.

Könyvéből a cári Oroszország úri, főleg középnemesi világának képe tárul szemünk elé. Az író emlékeiből táplálkozva, élményeit újra átélve, a türelmes papíron életrekeltve teremti meg a lelki feltételeket ahhoz, hogy továbbéljen az emigrációs lét összeomlott, gyökértelen társadalmi helyzetében. A gyűjtemény minden darabjának hősei az eltávolodás, az elszakadás szándéka nélkül, társadalmilag és világnézetileg „öntudatosan" vállalt korlátok között mozog nak ebben a

NAPJAINK
Feledy Gyula
1962 JÚN. 1
1021

Feledy Gyula rajza

ÁRA: 2 FORINT

árnyak és a fények.
n átlépnek
a kémkedő fuvalmak.

ban árnyak röpcéduláit.
üvös világ-sötétség,
olyog, s iramlik szét,
szájként égbe ásít.

szép fények száz szigetje,
világít rá sietve
Folyvást változó térkép

r, meleg színekre
l harapózik az élet,
mert lángjai el nem égnek.

felé

n az utca köve,
nturom ragyog.
lyült kedvem hagyom
hullámok kis habot.

ványból vésték testemet,
m kemény, mint a kő.
vasdorong az ész — féreg
okeként bújtam elő.

— hová az akarat visz —
ok: s elérem.
nása legyen pályám,
emtő elmében.

ok lánggá csitulva
ki erősebb.
bet nem bírok tenni —
gyilkosság, — de hőstett.

ető-est

dolgozói nagy örömmel és sok kedvességgel fogadták Tersánszky Józsi Jenő Kossuth-díjas, Gyurkó László, Fodor András és Ténagy Sándor írókat. Az irodalmi est bevezetőjét Fábián Zoltánné tartotta.

Az író-olvasó találkozón a szerzők felolvastak műveikből, majd érdekes, újszerű könyvsorsjátékot rendeztek a művelődési ház kezdeményezésére.

jelentős üzemében működi
gozattal munkásakadémia

Nagy gondot fordítanak
összeállítására. Ehhez a
jobb szakemberei nyújtan
get. Az elhangzó előadás
nala általában kielégítő.
állapítható, hogy a mu
miák 3 éves rendszere na
keltette fel a dolgozók érdeklődését, az az álláspont

AZ *író* JEGYZETFÜ

Egy ismeretlen ismerős

Miskolcnak a villanyrendőr a tengelye. Igazi középpont: innen indítjuk el a tájékozatlant Diósgyőrön át Lillafüredre, itt áll meg a kettes és a négyes buszok serege, Tapolcára, Csabára igyekezve, innen igazodik el, aki a pályaudvarokat keresi, s azok is, akik onnan jönnek, a kezdő szerelmesek ide beszélik meg a randevút, bizonyos, hogy megtalálják egymást. Unalmamban magam is itt állok meg, ismerősre várok vagy ismeretlenekkel barátkozom: arcokkal, sietésekkel vagy nyugalmas sétákkal.

Igy került az ismeretlen ismerőseim közé egy vasutas.

A Földes Gimnázium felől szokott jönni, úgy hét óra után, amikor az utcák nyüzsgése a legnagyobb. Három fiatal lány körülötte s szinte poroszkál a hatalmas ember. Köpenyét, míg hidegek voltak, viselte, de soha sem gombolta össze és esetlenül csüngött széles vállán. Cipőből a legnagyobbat viselheti s keze is túlméretezett, sokat krampácsolhatott harmincöt—negyven éve alatt. Most táskát szorongat e kéz, de oly gyámoltalan gyöngédséggel, mint gyerek a madártojást. Keveset ad magára s mégis, irígykedem, hogy az a három lány, majd minden este kísérgeti ... s, hogy megértik egymást. Titkolózva suttognak, megállnak fontoskodni vagy nevetnek; emlékszem, nagyon sokat nevetnek, szinte feltűnően.

A vasutasom arca kemény vonásokból rajzolódik ki, széles pofacsontja barnás bőrt feszít simára, csak ha nevet, akkor ráncolódik össze kétoldalt. Orra arca szélességéhez igazodik, szeme is, színét nem is tudom, örökösen hajlottan jár, hogy a lányok fecsegését felfogja.

A napokban ünneplőben láttam, együtt a lányokkal. Izgatottak voltak és a vasutasom kényelmetlenül feszengett sötét ruhájában.

— Balkézzel húzzátok. Én úgy teszem; azt mondják, az szerencsét hoz — javasolta az egyik lány, s meg is álltak egy félpercre.

A vasutas legyintett hatalmas kezével. Arcán kimondhatatlan gondok gyűrűztek és rekedtes hangon — mint a kamasz, mikor mutál, olyan volt a hangja — megjegyezte:

— Inkább minden tételt átveszek ...

A villanyre
majd minden
— Szervusz
— Szervusz
És az ismer
Úgy láttam, n
teit sietősebb
sarkán sem.

Szemüveget
sötétet persze
ban. Szemüv
annál inkább
gyenge látás
tekintélyét p
ősszes haját,
jobb lett vol
vállán s igen
ben állott.
Titka azon
üvegében, m
Ez az Achh
félelmetes ir
— s hangozt
intéznivalók
„okmányérté
Ülésen —
ma is hajla
mindent el l
Tanácsolon
ellen, hogy v
S mi is az
árulja el. B
őrizget. Egy
ha únja, szó
tárgyak íróas
mennyiségbe
dekoltált ruh
satöbbi.
Egyet azon
és eddig oly
Meg keller
intézést — c
azzal is meg

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledi Gyula

MAGYAR IFJÚSÁG

1960 FEB 27.

117

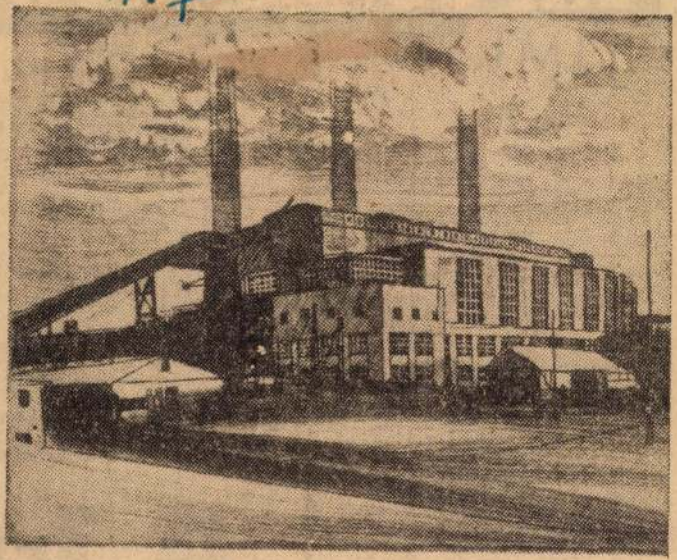

FELEDI GYULA: KAZINCBARCIKAI VÁZLAT

LAP

TIMI

THE WEEKLY NEWSMAGA

Az Egyesült Államokban javában folynak a választási elő-készületek. A két nagy párt küzdelme a hegemóniáért fantasztikus méreteket ölt. A tét nem kicsi: a győztes mögött álló érdek-csoportok profitja csillagászati magasságba szökik a győzelem gazdasági következményeként. E harc lényeges — ha nem dönt — eszköze a sajtó. Milyen hát az a sajtó, amelytől olyan sok függ

A választ, meglepően őszintén, egy magyar nyelvű amerikai újság adja meg: a „Független Magyarország" 1959 szeptemberi számában a következő felvilágosítást nyújtja az amerikai sajtó valódi helyzetéről:

Az Egyesült Államok óriási területén 1700 napilap jelenik meg. Mégis, csak 75 város rendelkezik két vagy több újsággal. A többi helyen a lapnak monopóliuma van és rendszerint egy vállalatot képez a helybeli rádióval és televízióval. Ezek a méreteikben kicsi, úgynevezett „független" lapok. A legnagyobbak, mint a Times, a Tribune, a Washington Post s a több-

jillót és könyörtelen rendszeré magasztalja az égig.

Ime, az amerikai sajtó hitele fotográfiája.

Szabó Miklós

A k

Feledy Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 MÁR 1

NAPJAINK

1021

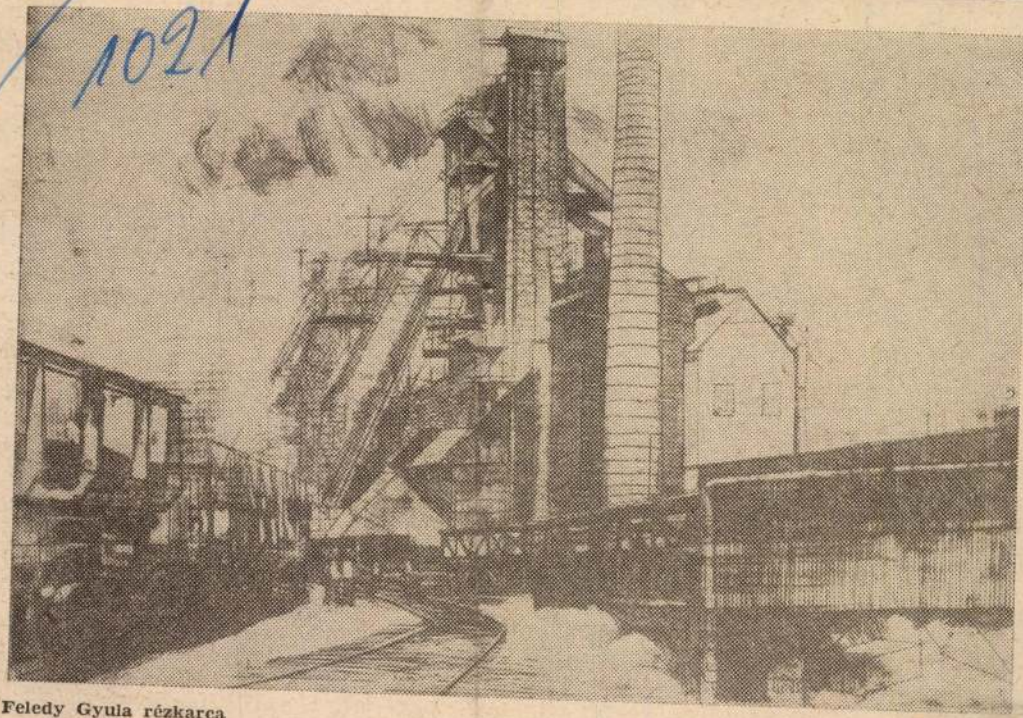

Feledy Gyula rézkarca

one halálának „rendhagyó" körülményeire. onban — sajnos — nem érte be ennyivel. szben idézett mondata a cikkben így áll: eg, *ágyban, párnák között.*" (Az én kiemelé-

magyarul = a mi ügyünk. Nos, a stílszerűség élekedjünk úgy a szerző meglehetősen külö- ásával kapcsolatban, hogy úgy érezzük: *a mi* i — irodalmi lap lévén — a Petőfitől elvá- galmazásnak a kérdéses szövegben nemcsak pleonazmus), de szerény véleményünk szerint kegyeletsértő) felhasználása ellen.

N. Á.

lexiók glossza-ügyben

a magyar gatelizálódna könnyed, ta- látszó, de izgalmas és Sőt, mintha ccá vált vol- zélyes és számára vi- etegséget su- rodalmi éle- *glosszaro- szőrszálha- ell ügyeken ás és a sze-*

létező hibát, melyet a nyomdaipar tevékeny kisördöge csempészett épp az inkriminált mondatba.) Lemondunk erről azért, mert a glossza viszonylag korrekt hangnemű volt, még inkább azért, mert laptársunk iránt őszinte megbecsülést érzünk, de legfőképpen azért, mert *olvasóinkat kevéssé érdekli, hogy X Y jól, vagy rosszul fogalmazott-e egy mondatot: az olvasóinkat ennél lényegesebb dolgok érdeklik.* És éppen ezért vetődik fel bennünk a kérdés: *annyira problémát-*

teneti jelentősége va

Azok a percek, me Dutka Ákosnak szen tettek a nézőknek és szerűen foglalkozók vallanunk — a két lényegesen rövidebb egyébként ugyancsa ké, nem is szólva ember népszerűsítés

Az arányok azok, melyeket elsősorban kifogásolok, s bár minden elismerésem a magyarság világhírnevét is emelő súlyemelőké, de — ha arra gondolok —, hogy ezek a sportemberek néha elviselhetetlenül önteltek, jelentőségük, például Füst Milánnal összehasonlítva, minden szempontból kisebb. Az arányok így azt is jelentik, hogy az egyszerű néző egy bronzérmes atlétát fontosabbnak tarthat, mint Dutka Ákost.

Más probléma is van, s ez nem az adások kisebb számával, az írókra szentelt műsoridő viszonylagos rövidségével kapcsolatos, hanem a portrék tartalmával. Azt hiszem, vitathatatlan, hogy mind a színész-, mind a sportemberismertetések általában érdekesebbek, színesebbek, mint az íróké. Csak ezt a két legutóbbit véve figyelembe, a Füst Milán-filmet érdekessé tette ugyan a IV. Henrik részleteinek közvetítése, de a Dutka Ákosról készített riport fárasztóan lagymatag, unalmas és szegényes volt. Mintha kisebb lenne a kedv az írók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 186-307
1965 MAR

Feledy Gyula

NAPJAINK

1021

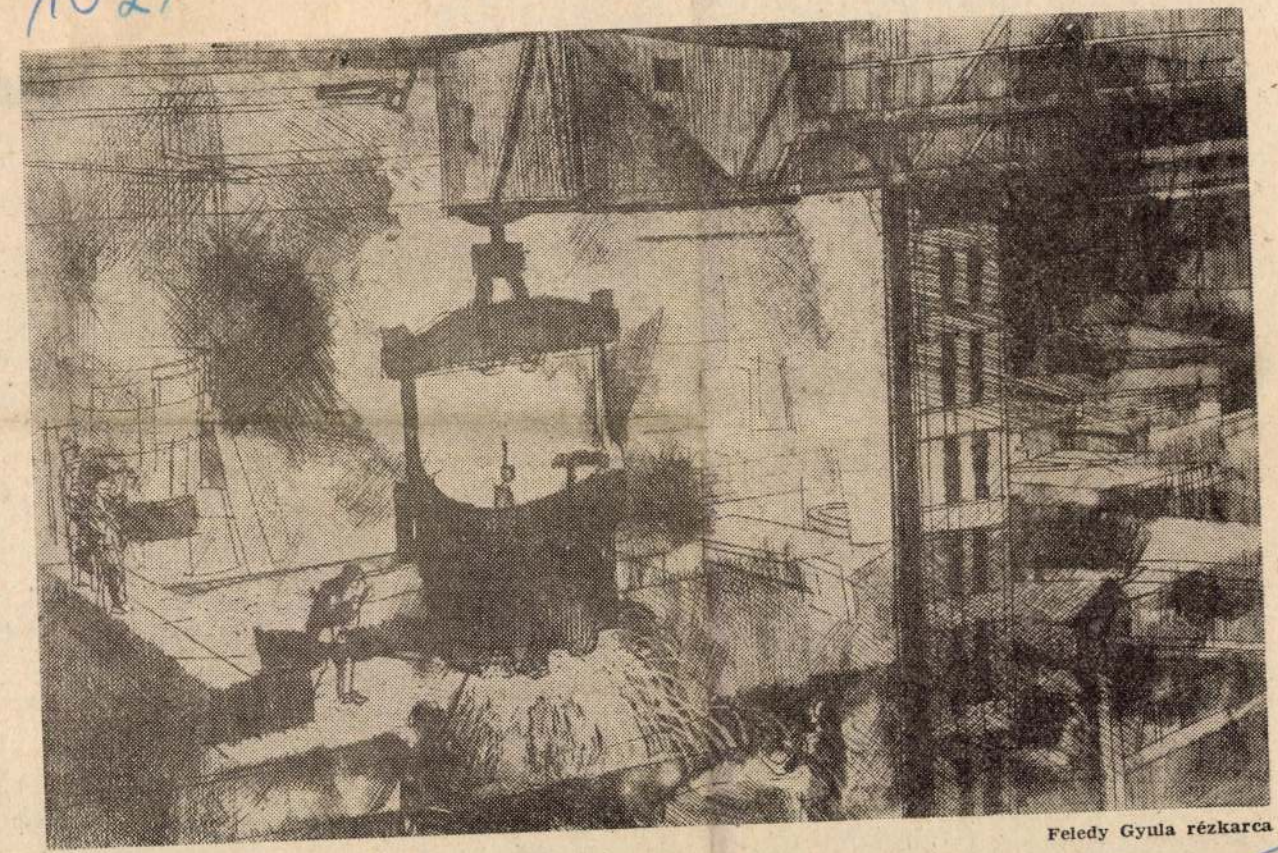

Feledy Gyula rézkarca

Martinban

„Szavaim... a forradalo

(Walt Whitman: Fűszálak)

Ha korunk költészetében ősök után nyomozunk (kis egyszerűsítéssel), két nagy alakot találunk a XIX. század derekán. Baudelaire-t, aki zárt formájú remekművekben fejezte ki keserű valóságlátását, szépségimádatát s polgárutálatát —, és Walt Whitmant, az extrovertált költőt, aki az amerikai demokrácia fénykorában mámoros optimizmussal hirdette mindenki boldog testvériségét.

Whitman versei valóban nem a romlás virágai. Bátran söpri el a hazájába beszivárgó bágyadt, másodlagos romantikát:

„El az ósdi romantikával!
Félre az idegen királyi udvarok
regényeivel, cselszövéseivel és
színműveivel!
El a rímekkel, cukrozott szerelmi
versekkel, a henyélők intrikáival,
szerelmeivel!"

(A kiállítás éneke.)

A megvetett lim-lom helyébe — nagy kortársának és honfitársának, Emersonnak a bölcseletére támaszkodva — tanítja a hétköznapi dolgok egyszerűségét, „az egészséges munkát és a verítéket, a családot, az ősöket, a gyereket, a férjet és a feleséget". Nem fél az élet és a költészet nagy

S mindez a héber próféták és a népszónokok dörgő hangján. Hogyan is lehetne ezt az áradó beszédet rímek és verslábak pórázára fogni? Hömpölyög, zúdul, mint a Mississippi, s míg nagyszerű látomások tükröződnek benne, ismételgetett közhelyeket és furcsa leltárakat is sodor magával. De hát lehet az elemi erőknek szemrehányást tenni?

Ami a szabadverset (s a prófétai magatartást és hangot) illeti, természetesen eszünkbe jut William Blake, a nagy előd, akit Whitman annyira tisztelt. De Országh László a kötethez csatolt szép tanulmányában rámutat, hogy az óceán partján felnövő és a Sziklás Hegység óriásait járó, romantikus természetimádattal eltelt költőnek mennyire sajátja ez a „belülről kifelé növő organikus forma", melyet a kor nagy szimfonikus költeményeiből és operáiból is ismerünk.

Országh László az *„Ének magamról"*, a *Dobpergés*, az *Ádám gyermekei*, az *Út Indiába* című ciklusokat emeli ki. Valóban a legszebbek. De végig kell a kötetet olvasnunk, mint egy regényt, mert az egyes versek csak így, egymást megvilágítva adják ki teljes szépségüket, olvasni addig,

Gábor, Hajnal Anna, Illyés Gyula, Jékely Zoltán, Kardos László, Károlyi Amy, Kassák Lajos, Keszthelyi Zoltán, Kosztolányi, Lator László, Nemes Nagy Ágnes, Pásztor Árpád, Raáb György, Somlyó György, Szabó Lőrinc, Szabó Magda, Vas István, Weöres Sándor) szép fordításait, talán nem vagyunk ünneprontók, ha a második kiadás kedvéért javasoljuk a szöveg új lektorálását, hogy kimaradjanak belőle az ilyen elnagyolt kifejezések, mint: „gyilkos vagy féltékeny irántad" (94. l.), vagy: „ruháim vetkeztetik" (70. l.) stb.

Whitman megérdemli ezt a fáradságot. Költőink úgy tanítottak bennünket, hogy — elutasítva „a szalonok parfümös regéit", kevesellve a „költészet kis pózait" (Váci) szeressük ezt a friss, természetes hangot, ezt a nagy egészséget, ezt a rokonszenves forradalmárt, aki az idő messzeségéből is tisztán hallhatóan kiáltja felénk:

„Szavaim ... a teljes értékű férfiakat és nőket szeretik
És a forradalom dobját verik..

KISS ERNŐ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

NAPJAINK
1965 ÁPR 4.

1021

Föld: Feledy Gyula rézkarca.

Lenkey Zoltán rajza

...egy völgyről

... feljáró kis teraszán
...ni a vidéket,
...osokat, egy rigót a fán,
...metőt, a fiatalok
... otthonait,
...s templomot,
...ngja is elér ide,
...lvárosba,
... hajtja a költőt,
...rköit vas szagát hozza
...és, íme,
..., mint a gyerekkori kürtöt:

...a feljáró kis teraszán
...om a vidéket,
...elmem fütyülő rigót a fán,
...dom és temető között,
... amilyen
...bánva az időt,
...és jutott a darura,
...pakoltam,
...én leszek a költőd,
...am, mégis ragyogtam,
...él, ura
...hosszú zajjal szól, mint a kürtök:

... feljáró kis teraszán
...unk a vidéket,
...ait, a jókedvet a fán,

Való igaz, hogy a Glembay-ciklus első drámája, a *„Glembay Ltd"* színpadi bemutató után hamarosan megjelent az Európa kiadásában, de sem a *„Léda"*, sem az *„Agónia"* ne olvasható kötetben, együttesen most éppen nem. Amennyire bepillantottam a kiadói tervekbe, azokban sem szerepel a Krlezsa-trilógia. (Bár holnap megcáfolnának!) Arról nem is szólok, hogy az Andrics négy kötetes válogatotthoz hasonló Krlezsa-válogatás legalább egy évtizede esedékes lenne a magyar honban... Persze, máris hallom az ellenvetést: egy délszláv írónak úgysem lenne piaca nálunk! Ám nem hiszem, hogy ne legyen publicitása egy *olyan* író drámagyűjteményének, akinek két munkáját játszák telt házakkal a fővárosban. Az igazat megvallva: Andrics és Krlezsa 56-os kiadása nem volt éppen a legszerencsésebb, de tegyük szívünkre a kezünket: az azóta megjelent délszláv kötetek *propagandája* sem érte el — megítélésem szerint — egy átlagos nyugati szerző közepes munkájának hírverését sem...

A gondolatmenetet azonban tovább kell folytatnom. Olvastam nemrégiben a *„Tájékoztató a megjelenő könyvekről"* című lap januári számában az „1964. november hóban megjelent könyvek" elnevezésű összeállítást. Ugyan melyik magyar író ne lelkesedne fel, amikor arról olvas, hogy a könyvkereskedésekben kaphatók a Jugoszláv SZSZK-ban élő magyar íróknak az *újvidéki Fórum* kiadónál megjelent legfrissebb művei. Kit ne érdekelnének *Domonkos* István, *Gál* László, *Pap* József, *Tolnai Ottó* és *Urbán* János versei, *Bányai* János, *Börcsök* Erzsébet, *Deák* Ferenc, *Debreczeni* József, R. *Domanovic*, *Kopecky* László—*Sáfrány* Imre, *Majtényi* Mihály és *Varga* Zoltán regényei, novellái, karcolatai? Ám járhattuk a fővárosi vezető könyvesboltokat, néhány vidéki nagyboltot is, sehol sincsenek e kötetek, az árusítók sem látták. *Talán a Könyvtárellátó...*" — tárogatták szét karjukat tanácstalanul. Mintha hazánkban csakis a könyvtárosokat érdekelhetnék a külföldön megjelent magyar kiadványok! Ám... ha a címadó hasonlatnál akarunk maradni, folytatnunk kell a gondolatsort: érdemes lenne immár kitárni az ablakot, ha már egyszer kinyitottuk, hadd észleljük, milyen levegő jön onnan. Hiszen legjobb tudomásunk szerint ott, a szomszédban is — hozzánk hasonlatosan — a *szocializmust építik*...

Tüköртartás —

gondokra. *„Szándékok és tettek"* című cikkében eme sorokat olvashatjuk: „1964-ben a *szolnoki Szigligeti Színház* és az SZMT versenyt hirdetett a közönségszervezők részére. A versenyfeltételek között szerepelt egy előadássorozaton, a *közönségszervezők akadémiáján(!)* való részvétel, de hamarosan ez az előadássorozat is érdektelenségbe fulladt. „Felelősségét érző újságíró módján meg is állapítja az okokat: *„Nagyon sok szakszervezeti bizottságban erre a munkára nem megfelelő ember tölti be a kultúrfelelősi funkciót.* Jellemző nagyon sok helyen az is, hogy a választásoknál a tisztségek elosztásánál az utolsó helyre sorolják a kulturális felelősi feladatkört..."

Ugyancsak e napokban olvastam, hogy november elején *Császártöltés* községben eltemették *Schilling János* szobrászt, aki egy valóságos putriban lakott, s horgászásból tartotta fenn magát. Mint a *„Petőfi Népe"* január 26-i számában olvasható, ez a Schilling János faragta a század első évtizedében a Bazilika és a koronázó templom ma is meglevő szobrait, az épülő Nagy-Budapest egyik ünnepelt épületszobrásza volt, s éveket töltött *Berlin*, *Prága*, *Párizs*, *Drezda*, *Breslau* palotáinak ékesítésével, és olyan mesterekkel dolgozott együtt, mint *Zala* György, *Strobl* Alajos és *Kisfaludi Strobl* Zsigmond. És ma? „Sajnos, a hatóságoknak nem jutott eszébe, hogy felkarolják, és kivételes művészetét a szocialista építkezés szolgálatába állítsák. Így aztán végleg elsikkadt." Vajon Császártöltésen, avagy a járásnál, vagy Bács megyében nem volt olyan népművelő, aki ne tudta volna, ki az emberkerülő horgász?

Efféle gondolatok izzanak fel *Bényei Józsefnek*, az *Alföld* 2. számában megjelent *„Az a bizonyos szubjektív feltétel"* című tanulmányában is. Bényei 117 népművelőt faggatott ki kérdőíves módszerrel. Megállapította, hogy a jelenlegi *hajdúsági* népművelők *fele* 30 év alatti, tehát a mi iskolarendszerünk nyomta rájuk alapvetően a jellemzőjét. Ám

KOMMENTÁRUNK:

Feledy Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 1 =.

NAPJAINK

1021.

Feledy Gyula rézkarca

az érzések

sgatok... Hová is mehetne
gyedül sehová. A mai élet
z ízű szeretkezés... Nem,
dnám megszokni! Soha —
vázva arra, hogy orrának
annyira ki.
as regény! Nincs annál
fi szürke szemében zöldes
Olvosta...? A címe nem
rról van benne szó, hogy
bankárlányt. A kínai, az
szakács azoknál a bankár-
gondolnak persze, csak
em. Mert az öreg — itt
zze, mi mindenre öreg a
iderül, hogy nem is volt
tulajdonképpen nem is
És úgy tud birkózni, meg
, hogy az szédületes — a
ult, belekarolt, izgatottan
— Nem ijedek meg az
elhiheti, de akkor éj-
ágy alá is... Hogy mire
írók!
nt akik egy nagy kaland-
etlenül kerültek ki. A nő
igyögött hálája jeléül.
yen szépen beszél...

A férfi fizette a jegye-
előbb ellenkezett, hogy
ne, de azután engedett.
meleg volt. Meg látszat-
Régi puhafaszekrény, két
edli és egy dívány. Az
ny volt, szürkés pléddel

t a karját a férfi. — Ez
t nem zavarhat senki...
érfiak erénye...
agy talán bort? — kér-
ki esetlenül és kihívóan
ben, csúnya volt és gyá-
érezte a férfi, mintha
, mint a régi dívány, a
és a kopott szekrény és
a időtlen időtől fogva

Fáradtságot érzett. Azt
kis nyomorúsága, esen
pár éjszaka, amikor
fekszik mellette. Lehu
sen, odaadóan nyöszö

Később a férfi
emberek va
ezután együ
— Az éhség
férfi szemé
arca tűnt elő a félhomályból.

— Igen — mondta a nő.

— Nekem van ez a kis szobakonyhás... Készpénz kevés... De ha egy kis tőke kerülne, akkor — figyelte az asszonyt. Bágyatagon nézett a mennyezetre. — Esetleg új lakást vehetnénk... Elcserélnénk kétszobásra. A bútorokat kicserélnénk...

Fullasztóan nehéz levegő terjengett a szobában. Ismeretlen volt a férfi testének szaga is. Valahonnan egyhangú dobogás hallatszott. Aztán mellette az az idegen test. A vékony, inas karok, bozontos mell.

— Egy kis konyak — hozta a férfi a poharat. — Igyál, no, az jót tesz ilyenkor...

— Szeretnék sétálni... Most, egy kicsit — dadogta a nő.

— Sétálunk, persze... De most? Hiszen már hideg van... Itt meg meleg!

— Olyan nehéz itt a levegő...

— Ugye, megszerettél? — kérdezte a férfi. Nem akarózott neki felöltözni és bandukolni a maró hidegben. — Majd reggel... vagy később. Taxival viszlek haza.

— Te már szeretsz? — kérdezte csodálkozva a nő.

— Hát persze... — nevetett a másik.

A nő régi múltjára gondolt. Tizenöt évvel vissza. Amikor először feküdt férfi ágyában. Akkor nem kellett kérdeznie a másiknak, hogy szereti-e. Mert akkor az abban biztos volt. Ez most egészen más. Kötelesség. Igen, ha ma még nem is, holnap vagy holnapután bizonyára kötelessége.

— Nem jártam sehova. Takarékosan éltem — mondta. Érezte, erről beszélnie kell. — Már azt hittem, soha nem leszek asszony...

Még hallotta, hogy a férfi nevet. Azután úgy érezte, aludni szeretne.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Feledy Gyula
EÜ DOLG
1965 NOV 1

1021

Köszöntjük az Októberi Forradalom 48. évfordulóját!

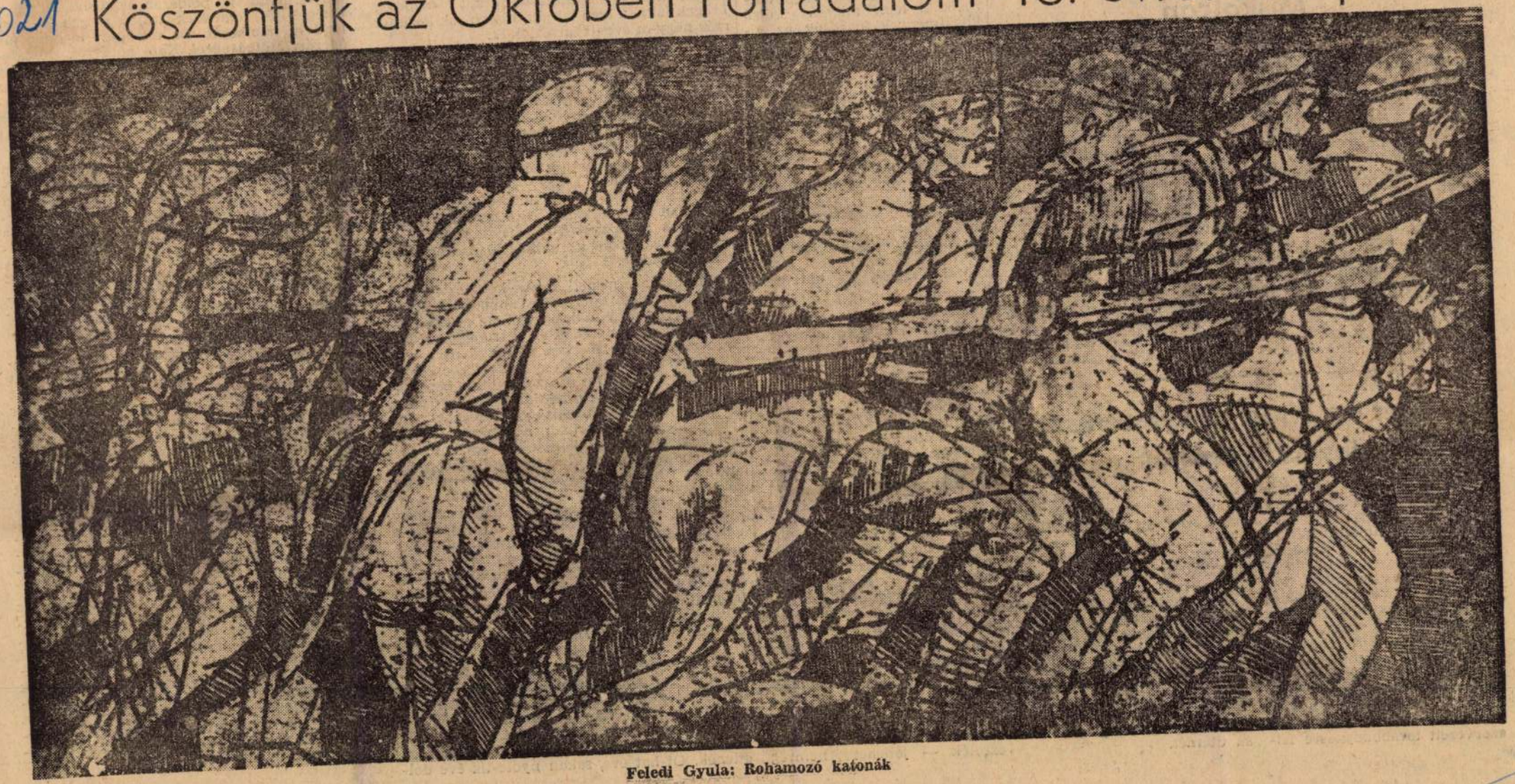

Feledi Gyula: Rohamozó katonák

Sikeres középkáder nagygyűlés Miskolcon

Október 27-én — Miskolc városának 600 éves évfordulója alkalmából — nagygyűlést rendezett a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei középkáder szakcsoport. *Dr. Losonczy György* főorvos „Iatrogén infekciók" címmel, *dr. Szabó István* központi igazgató az iatrogén infekciók elleni küzdelem szervezési kérdéseiről, *dr. Biró Zsigmond* főorvos a hygiénes vizsgálatok értékeléséről tartott előadást.

A referátumok után *dr. Szabó István* központi igazgató a bíráló bizottság nevében kihirdette az 1965. évi középkáder pályázat eredményeit. „Hogyan előzőm meg munkám során az iatrogén infekciókat" — ez volt a pályázat témája. A beérkezett 34 dolgozat közül hat dolgozatot részesítettek pénzjutalomban. Az első három helyezett — *Maráz Júlia* osztályvezető főnővér (Semmelweis-kórház), *Marton Gyuláné* nővér (Semmelweis-kórház) és *Benkő Ilona*, a Semmelweis-kórház gyermekosztályának főnővére — dolgozatait felolvasták a nagygyűlés részvevői előtt.

A nagygyűlés meghallgatta a titkár beszámolóját, majd megválasztotta a szakcsoport vezetőségét.

Befejezésül *Sárfi Rózsi*, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének titkára összefoglalta a tanácskozást.

Ankét az orvos, gyógyszerész továbbképzésről

Szakszervezetünk Veszprém megyei bizottsága és a megyei tanács egészségügyi osztálya október 18-án ankétot tartott Veszprémben az orvosok, gyógyszerészek továbbképzésének aktuális problémáiról. *Dr. Megyeri István* főorvos és *Felföldi Sándor* gyógyszerész referátuma után szenvedélyes vita alakult ki. *Dr. Kádár Tibor*, az OTKI megbízott igazgatója a felvetett problémákra válaszolva hangsúlyozta, hogy az óriási szellemi és anyagi erőfeszítésekkel biztosított szervezett továbbképzésre feltétlenül szükség van, mert ma az az orvos, az a gyógyszerész, aki ötévenként nem frissíti fel tudását, szakmai ismereteit, előbb-utóbb nem tart lépést az egészségügy tudományos fejlődésével.

Az ankét befejezéseként az állami egészségügyi szervek és a szakszervezet helyi képviselői ígéretet tettek, hogy a társadalmi és egyéni érdekek összehangolásával átszervezik és meggyorsítják a Veszprém megyei orvos, gyógyszerész továbbképzés jelenleg kissé lassú ütemét.

A külvilág hatása

Ebben az adatban visszatükröződik, hogy milyen külső körülmények fogadják az újszülöttet. A csecsemőgondozásnak, táplálásnak, nevelésnek színvonala, a védőoltások rendszeressége, jelzi szinte az egész társadalom gazdasági és higiénés körülményeit. A késői halálozás aránya választ ad arra is, milyen családi miliőbe kerül a kisded, hogyan hat a külvilág az újszülöttre: segíti-e fejlődését, vagy éppen akadályozza, késlelteti, esetleg veszélyezteti. A megelőző, a gondozó munkának óriási szerepe van itt, hiszen ez elejét veheti a „felesleges" halálnak.

1938-ban *dr. Orosz Dezső* elemezve a késői halálozás döbbenetesen magas arányszámát — 75 ezrelék és még ennél magasabb is volt — arra a következtetésre jutott, hogy ezt Magyarország klimatikus viszonyai okozzák, s miután az éghajlatot megváltoztatni nem lehet, nincs sok remény arra, hogy az egy hónapon túli csecsemők nagyobb számban maradhassanak életben. Az elmúlt két évtized rácáfolt erre a pesszimizmusra. Igaz, hogy ebben a két évtizedben gyökeresen változott meg társadalmunk és ezen belül az egészségügyi ellátás is. Az anya- és csecsemővédelem a késői halálozás csökkentésében valóban ugrásszerű eredményt ért el. Napjainkban Heves megyében például 11,9 ezrelék, ami jobb az országos átlagnál. Nógrád megyében már évek óta feltűnően alacsony ez az arányszám, — 13,9 ezrelék — jóllehet nemrég

kény levelei a Kőrösi Csoma Sándor út 24—26-os számú ház napsütéses homlokzatán. A csendes épületet, amely tíz évvel ezelőtt még a harsogó élet színhelye, szülőotthon volt, ma életük alkonyához érkezett, fáradt és beteg öregek lakják. Igen lakják, hiszen sok közülük már négy-öt éve itt tartózkodik.

A leggondosabb orvosi felügyelet, az ápolónők szinte családtagi szeretete veszi körül ezeket az életbe belefáradt, megrokkant embereket, akiknek átlagos életkora valahol 75 év körül van. De két év előtt volt egy száz esztendős betege is az osztálynak...

Mindezt *dr. Székely Imre* osztályvezető főorvos szobájában tudjuk meg. (A Gizella utókezelő kezdettől a Bajcsy Zsilinszky kórház kihelyezett osztályaként működik.) Schmidt Béláné, a szakszervezeti bizottság titkárának és Paulik Ilona vezető nővérnek szavai nyomán felelevenedik az utókezelő osztály évtizedes története.

1955 őszén átmeneti intézetként szervezték hathónapi időtartamra. De hamarosan kiderült, milyen nagy szükség van rá, és ezért állandósították. Az eredetileg 120 ágyat 159-re szaporították s a főorvos mellett három másodorvos, 33 ápolónő és egy gyógytornász gondoskodik a nagyrészt magatehetetlen betegekről. Végiglátogattuk a példás rendben tartott, 2—16 ágyas tiszta, barátságos szobákat. Az idős emberek olvasgatnak, rádióznak, csendesen beszélgetnek, pihennek. Az egyik teremben népdalt tanítgat társának egy élénkszemű asszony. Az itt-ott működő rádió a hozzátartozók, vagy a patronáló üzem ajándéka, de januártól minden szobában lesz már vezetékes rádió. És ahogy kísérőinkkel sorra járjuk a kórtermeket, fel-felcsillan a beteg, csuparánc arcokon az élet, a mosoly. Kísérőim nagy emberismerettel érdeklődnek a legkülönbözőbb dolgokról; tudják, kinek kell megdícsérni a frizuráját, az étvágyát, a bent járt unokáját... Közben egy-egy tréfát is felreppentenek, amelyen valamennyien felderülten nevetnek.

★

AZ ÖREGSÉG MAGÁBAN IS FÁJÓ. Különösen az, ha többé-kevésbé súlyos betegséggel együtt jelentkezik. Ilyenkor felbecsülhetetlen értékű a gondos ápolás és minden jó szó, amellyel az öregeket vígasztalni lehet. A nővérek mindkét módszerrel élnek és sokat segítenek. Öt-hat éve, sokan nyolc-tíz éve dol-

nagy köteles
ják megtenn

Foltin Id
tállyal. Kez
betegek és
látja el mu
Sárvári Má
hetjük, hog
minden úg
utókezelő szakszervezeti bizalmija (
deje végzi — megszakítás nélkül — ezt a sok türelmet, a munkatársakkal való törődést igénylő társadalmi munkát.)

A „statisztikája" iránt érdeklődöm: vajon hány szociális segély, jutalomosztás, kérvényírás és más egyéb lehet szakszervezeti „munkalapján"? Mosolyog. Nem tudja megmondani, de biztos, hogy nagyon sok. Most is már decemberi akciót készít elő: egy esetleges iskolai szüneti üdülést a többgyermekes dolgozók gyermekei számára. Szeretik, becsülik, munkatársai gyakran beavatják családi ügyeikbe is, problémáikban tanácsot kérnek tőle.

★

KÜLÖNLEGES NAGY CSALÁD az utókezelő osztály. Tagjai olyanok, akiknek saját családjuk nincs, vagy kiszakadtak belőle. Azt kell mondanunk, hogy az előbbi, amikor már nem élnek a hozzátartozók — egyszerűbb. Emberileg is nagyon nehéz azonban az olyan eset — és többségében erről van szó — amikor az idős, beteg embernek vannak ugyan hozzátartozói, és még sincsenek. Amikor az elfoglalt gyermekek — maguk is már meglett emberek, legtöbbször szülők — megfeledkeznek szüleik iránti elemi kötelezettségükről is. Néha hónapokig (van, amikor évekig) feléjük sem néznek. Ez teszi különösen szomorúvá az utókezelő osztály életét.

Távozóban még egy pillantást vetünk az ebédhez készülődő idős betegekre és az egészséges, erejük teljében levő fiatal ápolónőkre. (Együtt készülnek, hiszen a betegek többségét úgy kell etetni, mint a kicsinyeket.) Valamennyien tiszteletet érdemelnek: az öregek hosszú talán nehéz életükért, amelyet becsülettel végigküzködtek, a fiatalok pedig azért a nagy-nagy szeretetért, türelemért és áldozatkészségért, amellyel éjjel-nappal vigyázzák nyugalmukat, életüket.

U. L.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

NAPJAINK

1021

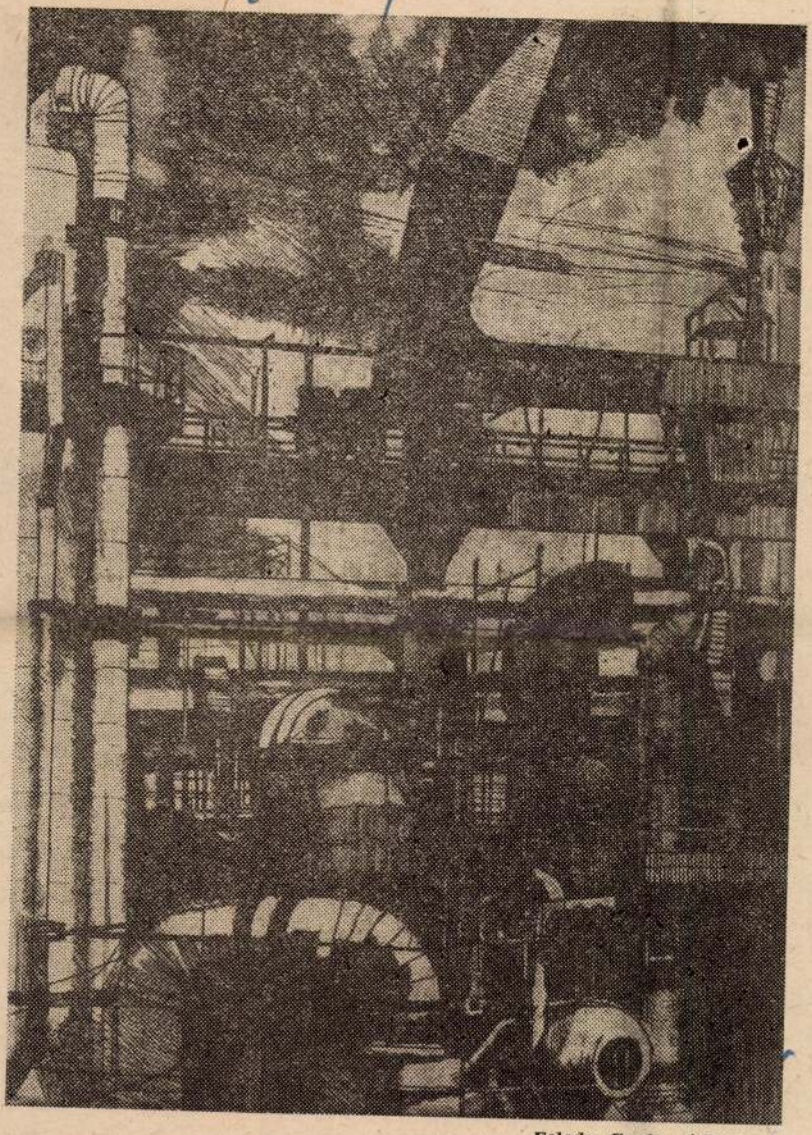

Feledy Gyula rézkarca

Heten, [illegible]

Este 11 óra, s a Pigalle olyan még, mint délután. Autók suhannak tömött rajokban, a bárok terasza zsúfolva nevetgélő fehér, fekete és sárga bőrű emberrel, s a Folies elől sem tágítanak az egyenruhás fogdmegek, kik meztelen látványosságra toborozzák az éjszaka lovagjait.

Ugyanezen pillanatban néhány utcával feljebb, a Sacré Couer fehéren szikrázó, reflektorfényben fürdő kupolái mögött másféle áradat hömpölyög a Place du Tertre felé. Ott a Montmartre vetkezését figyelheted. Meztelenség ez is, igaz, de nem a romlandó testé. A bohémvilág hányja le magáról az álromantika göncét...

A tér, a Place du Tertre az éjszaka világainál első pillantásra még megkapó. A bárok és kiállító termek keretezte négyszög: festőállvány erdő, s ahány nyelvet beszél a föld, meghallod a vásznak és szakállak mögött. Dolgoznak a portré rajzolók is. Fél óra és húsz frank, ha időd és pénztárcád megengedi. A hangulat teljessége pedig a bárok nyekergő zongoráiból, matrózok, ötféle fotomasinával felszerelt turisták és becsípett diáklányok danáiból, könnyed trilláiból kerekedik ki.

Ám kelj fel szürkületkor, mikor csak az utcatisztító gépek zümmögésével találkozol a párizsi utcán. Kelj hajnali négykor, kapaszkodj fel ugyanazon dombra, ugyanazon térre. Amit látsz, mellbevág.

Mint csatatér, olyan a Place du Tertre. A máskor szelíd, alkotó nyomort mímelő festők szeme tűzben ég, ajkuk szitokkal szennyes, s öklök zúdulnak le egy-egy engedetlen állra, gyomorszájra, ha jogaiban, lehetőségeiben megrövidítve érzi magát valamelyik.

Igen, a lét és nemlét kérdése ilyen megfogalmazásban áll eléd a Montmartre dombján. Mert aki korábban érkezik, azé a külső gyűrű. Hol a teret körbejáró külföldi turisták, sznobok serege közvetlenül találkozhat művel és alkotóval. Azaz: hol könnyebb a fejés! És minden nap akad festő, ki a lustaságán vesztett órákat az öklöjog révén véli behozni.

Szóval ez a kezdet, egyféle streap-tease első felvonása!

A második akkor indul, mikor a nap rézsut sugaraival megjelennek a téren az első „verebek". Boulognei francia, folkestonei angol, cataniai olasz és bugaci magyar tájszólásba törve szólal meg éppen az a nyelv, melyet öltözék, esetleg gomblyukba biggyesztett jelvény nyomán megsejt a Place du Tertre festőhada. Önmagát és művét magasztalja az egekbe valahány. S lezser nyomorát szólja el, mely talán enyhe patinát kölcsönöz a képnek. Kiegészítő kellék pedig: keresztbecsíkos ing, festékes nadrág, félretaposott lábbeli. Olykor, teltkeblű holland dámánál: csábmosoly, villogó fehér fogsorral. Máskor, teljes kudarc küszöbén: kendőzetlen [illegible] szitok, melyet [illegible]

— És maga je
— Persze. A
festeni, hogy é
a Pigalle mell
hogy három i
Vettem marad
vetkező nap k
festettem-e m
Annál jobb, le
feszítette a vá
zembe nyomta
lómat és veze
novella-figurá
— Mikor vo
— Hét hón
ugyanezt. Egy
gyűrűhöz, aho
mázolmányát.
tam, hogy val
vándorútjára.
nem kérdezter
vágy számlájá
ítéli meg önn
korábbi éveibe
jó operaelőadá
fordult Vásárl
tartalmas kiáll

A válasz

elleni vétségne
hiszen a szakm
tában. Majd hi
— Dehát mo
len alakot becs
pülőn, hajón öz
dálni, s megvá
nélkül, számítá
Montmartre és
fial? Hát bűn e
Nem bocsátk
nyugodtsággal z
„művésznője", s
hoz, ki hullámos
— Jenő! Hát n
el az öreg Cloc
pali...
A megszólított
volt Pesten, vagy
ból nyergelt át a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula
NAPJAINK
1966 JAN - 4.

1021

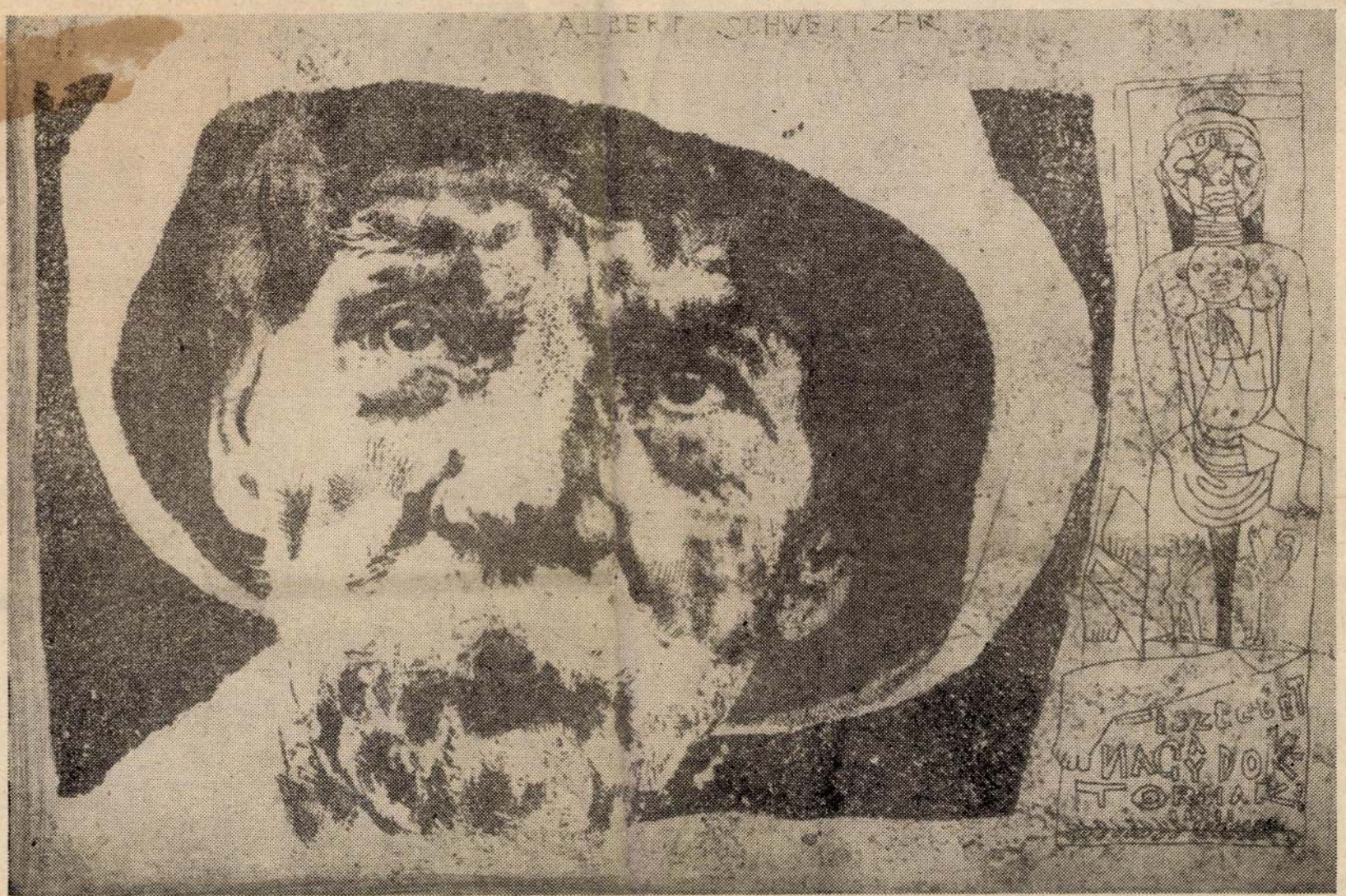

Albert Schweitzer.

Feledy Gyula rézkarca

Tóth Imre rézkarca

gyorsított menetben vonult. Pár perc múlva eldördült az első lövés, majd a második, negyedik. Mire delelőn állott a nap, négy fiatal lánnyal lett kevesebb azok száma, akik a 4400-ból még éltek, amikor elkezdődött a visszavonulás. Pihenő nélkül meneteltünk egész nap. Már szürkülni kezdett, amikor megszólal G. Kató. „O. néni, én nem bírok tovább menni, állandóan látom magam előtt a különféle módokat, ahogyan a sírba került húgom, Sári, a többiekkel együtt, akiket elvitt a szekér. Tessenek megenni a kenyeremet, én leülök ide az út szélére." „Nem lehet, Kató, mert már valószínű, hogy túléljük. Ha így ványszorgunk, utolérnek a szovjet csapatok." „Ebbe ne reménykedjél, előbb kivégeznek minket", mondja valaki. „Nem teszik" — mondom — „mert akkor tegnapelőtt ott az erdőben elintéztek volna minket. Viszont, átadni sem igen kell minket senkinek, mert akkor nem lőtték volna le már az első délelőtt a négyet." Végül megegyezünk abban, hogy igenis, utolsó csöpp erőnkkel is akarni kell túlélni, hiszen eljött az évek óta várva várt, a vér és könnytenger közepette is remélt, az igazságot tevő, osztó, az egyetlen, amiért érdemes túlélni: a felszabadulás.

„Lehet, hogy ez így is lesz, lehet, hogy már valamennyien megőrültek, de én egyetlen lépést sem tudok továbbmenni" — mondja Kató. Karonfogtuk, hogy majd támogatjuk mi, akik már szintén roskadoztunk, és mivel így miattunk kis csoportosulás, lassítás keletkezett, odajött egy SS. Mi gyorsan elengedtük és előre igyekeztünk, Kató kezembe nyomta kenyerét és leült az út szélére. Még láttuk, amint az SS nagy lendületet véve, hatalmasat rúgott a hátába, és Kató egyetlen hang nélkül, összegombolyodva, legurult a mély útmenti árokba, mi pedig vonultunk tovább. Miért is nem engedtem, hogy

pohyam beszakadt, ma is látható a helye és vérem jó melegen kezdett csurogni a hátamon. Amíg az SS a harmadik szerencsétlent ütötte, húgom felrántott és kivonszolt az udvarra. Négy oldalról beépített hatalmas gazdasági udvar volt, szép lakóházzal. Az udvaron nagy ordítozás, sikoltozás, mert a gazda harmadmagával forró feketét, forró, héjában főtt krumplit osztott. Dühöngenek az SS-ek, működik a bakancs, puskatus, sokan velőkig ható sikollyal, mások hang nélkül esnek el.

A szerencsés többség szájába forró fekete kerül, másoknak egy-két forró krumpli, foglyok és lengyel házigazdáink egyaránt álljják az SS „működését". Mindezen látványt még felfogta agyam, aztán pár percre elvesztettem eszméletemet. Amikor magamhoz tértem, egy deszkafalnak voltam dőlve, húgom zokogva élesztgetett, hóval dörzsölte arcomat. Arcom mellett egy nyitott ajtó, bent nagy kamra, gazdasági gépekkel. Ó, csodálatos életösztön! Szempillantás alatt felmérte alig éledő agyam, hogy egyik SS sem néz erre, ütéssel, veréssel igazgatják rendbe a már alakuló menetoszlopot.

Beléptem a kamrába, magam után húzva húgomat. Baj történt. Húgom csajkája leesett éppen az ajtónyílásban, és miatta nem lehetett bezárni az ajtót. A kamra végében lekuporodtunk egy rostálógép háta mögé. De a nyitott ajtón benézhet egy SS. Mit tegyek? Négykézláb a deszkafal mentén odakúsztam az ajtóhoz, óvatosan behúztam az edényt, és becsuktam, belülről beakasztottam az ajtót. Most már viszonylagos biztonságból kandikáltam kifelé a deszka résein. Indul a menet. Istenem! Hát lehet ez? Valóban megszabadultunk? Legalábbis egyelőre? Igen. A transzport vége is, bezárólag a két SS-szel, elhagyta az udvart. Ekkor láttam, hogy legalább húsz bajtársnőnk drága holtteste borította az udvart, trágyadombot. Házigazdánk lovat veze-

kenyeret te
darab zsíros
Kirántottuk
va falni k
minket, ha
tató mozdu
inkat, kere
külön, kezé
ráncos arc
gyon gondosan
néztünk és feltört belőlünk egy rettenetes, csukló zokogás. Benne volt egy esztendő minden szörnyű, véres, borzalmas kínja, drága kishúgom csontváztestе a tömegsírban, de a reményé is, az el nem hihető, a fel nem fogható, de mégis valóságos szabadulás reménye. Ó, hányszor haltunk meg az elmúlt másfél év alatt! Hányszor éltük át a halál előtti perceket. Ó, hogyan értett Hitler Németországa a kínok fokozásához. Ezen a téren übermenschek. Ennyi iszonyatot, a halálos kínok ilyen mérvű fokozását normális emberek nem lehetnek képesek kiagyalni.

Egyre halkuló, lassan megnyugvó szipogással álomba sírtuk magunkat.

Gyöngéd keltegetésre ébredtünk. Ketten állottak felettünk. A fiú, Eugen, két karjában nagy nyaláb szalma, és drága Anyácska két nagy porcelán tállal kezében, tele rizzsel, tetején kakaónak látszó barna valamivel bőven megszórva. Intettek, álljunk fel. Eugen alánk rakta a szalmát, arra visszaülve Anyácska felénk nyújtotta a meleg, párolgó rizst. Éhes kóborkutyák módjára rántottuk ki kezéből, és elképzelhetetlenül mocskos, véres, rühes kezünkkel tömni kezdtük a szánkba. Anyácska szelíden, sírva, kezünkbe adta a kanalat. Mi pillanatokig bámultunk. Kanál? Evőeszköz? Régen elfelejtettük, hogy ilyen is létezik. Érdekes. Újra ilyennel fogunk enni? Újra emberek leszünk? Lassan, gyámoltalanul kezdtünk azzal enni. Elég

(Folytatás az 5. oldalon.)

FELEDY Gyula, grafikus

Kiállítás

Kiáll. Nyíregyháza, Vásári Galéria 1989. marcius-április. eml. = Szabolcs-Szatmári Szemle 24. 1989., 2., 240.

XXn. 45n. / Mertenz

Kossuth Lajos u. 10. (Morlin-féle lakó- és üz

épült: 1897/1903(?)

építész: Korb Flóris (1860-1930) - Giergl Ká

Téglány alaprajzú, zártsorú beépítésű, ötszintes
üzletház. A négy tengelyes épület 1-2 szintjét a
nagyméretű üvegablakokkal felnyitott homlokz
Weiner- és Grünbaum-féle lakó- és üzletház, 1
illetve ablaknyilásai előtt enyhén öblösödő vas
rúddal. A **nyilások oromzatát mázas kerámiá**
diszitik. A 4-5 szint két szakaszra, egy háromk
homlokzat síkjában hagyott három-három kesk
egy-egy vasrácsos, tengelyében ék alakban kiug
háromszögletű szakaszát egy-egy törpeoszlop
ablaknyilásai felett **három-három szegmensiv**
Az első szakasz íves fülkéje felett magasra nyú
mögött egy a nyeregtetőre helyezett kisebb

Feledy Gyula

Állandó kiállítása

Feledy Ház Miskolc

95. 09. 14. Észak - Magyarország

6. old.

eket (*Kassá*nak Nagy Lajos már 1369-ben új
sok jelvényei közé való bevezetése láthatóan
ıek elismerésével is lépést tartott.
(vágásos és liliomos Anjou-címerből egyesített
tulajdonosaira utalnak. Két 13. századi városi
s országcímer alkotja, s ezt adományozzák az
folyamán. Ilyen típusú *Kassá*nak a vágásos
je, amelynek Nagy Lajostól Zsigmondon, V. 1442, 1834,
n pontosan tükrözik a város tekintélyének 1474/4
sz sora utal heraldikai eszközökkel is a királyi
ik *Besztercebánya, Lőcse, Zólyom, Zsolna* is.
talin alakja mellett tűnik fel az Anjou-kori
os titkos pecsétjének is. *Újbánya* pecsétje a 315/2
nya pecsétjén a bányaművelés ábrázolását a 315/1
ább plakettszerű felfogás, képi kompozíciós
méltóbb, korszakalkotó elemei. Ezek azonban
ípusú pecsétek konzervativizmusa egyúttal ősi
n használták a 14–15. század folyamán is 13.
kisebb vagy középpecsétekre volt szükségük,
sak feltörekvő mezővárosok pecsétjei tértek el
rályportré hagyománya folytatódik *Miskolc*
, 15. század eleji pecsétjén, míg más városok az

MISKOLCI GALÉRIA

RÁKÓCZI-HÁZ
(Miskolc, Rákóczi u. 2.)

Június 30.-szeptember 29-ig
XVIII. Országos Grafikai Biennálé

október 7.-november 30-ig
A vajdasági művészek és Nagybánya

október 14.-november 10-ig
Zoltán Nagy (Róma) **fotókiállítása**

november 18.-december 8-ig
Soltész István fényképkiállítása

december 9.-január 30-ig
Rékassy Csaba emlékiállítása

december 16.-január 12-ig
A Miskolci Képes Műhely bemutatkozása

FELEDY-HÁZ
(Miskolc, Deák tér 3.)

Április 15.-december 31-ig
Nyomataim... (Műhelygrafikák 1950–1996)
Feledy Gyula sokszorosított grafikái

PETRÓ-HÁZ
(Miskolc, Hunyadi utca 12.)

Június 30-tól
Buhály József festőművész kiállítása

Július 28-tól
Gyémánt László festőművész kiállítása

Augusztus 25-tól
Bráda Tibor festőművész kiállítása

Szeptember 29-től
Földi Péter festőművész kiállítása

Október 27-től
Fábián Gyöngyvér festőművész kiállítása

November 24-től
Kokas Ignác festőművész kiállítása

Miskolc, Tudor 1996. május 11.

Feledy Gyula

éki Tanács 1995. május 30-31-én
Szent László halálának 900. év-

259

a múlt századi egyháztörténet-

261

zló királyról

267

ászló sírján." (Szent László
endáinak kutatása a 19. szá-

273

ló templom első terve. Feszl

281

nantika hőse. (Adalék egy téma

293

k a 19. század végén és a 20.

299

szló-falképek másolatai,

305

315

317

Vorträge der am 25. November
Ungarischen Gesellschaft für Arc
Kunstgeschichte der Ungarischen
schaftlichen Konferenz: *Stand de*

STUDIEN

Einleitung (Susanne Urbach)
Melinda Tóth: Wall Painting in H
A General Review
Mária Prokopp: Die neuentdeckte
und Siklós
Susan Urbach: Iconographic Rem
Transsylvania
Gyöngyi Török: Neue Erkenntnis
werkstätten in Ungarn
János Eisler: Überlegungen und V
Elisabethkirche in Kaschau
János Végh: Schicksal des Geburt
Tünde Wehli: Mittelalterliche Buc
Éva Szmodis-Eszláry: Über die Er
Denkmäler der europäischen E
Sándor Tóth: Es war einmal ein K
Ernő Marosi: Bemerkungen zur m
Pál Lővei: Mittelalterliche Grabmä
Árpád Mikó: Sirenen, Satyrn, Ze
auf ungarischen Wappenbriefe

Vorträge der am 30-31. Mai 199
Kunst und Denkmäler veranstalt

1.

Feledy Gyula

Miskolcon él. Kedveli a kontrasztokat: megosztja és egymással szembefordítja a mezőket (Énekek éneke), lágy virág-motívumot érdes-kemény felülettel ellenpontoz (Hommage à Bartók), a gyász disszonanciáival él (Requiem, Sz.A. nájár emlékére), formák feszültségével jelez valami küzdelmet (Nocturne III.).

Szabó György: Feledy Gy. művészetéről; Műgyűjtő, 1972/3.sz. 38.l.

Feledy Gyula

1928-ban Sajószentpéteren született. Gyermekkori élményei a bányászélethez kötik. A Képzőművészeti Főiskolán Koffán Károly, Kmetty János és Pór Bertalan voltak a mesterei. A krakkói Képzőművészeti Akadémián tanult tovább; 1955-ben Miskolcon telepedett le.

Szabó György: Feledy Gy. művészetéről; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 39. l.

Feledi Gyula, grafikus, sz. 1928.

Bányászcsalád gyermeke. Korán árvaságra jutott, a 4 középiskolai osztályt csak úgy végezhette el, hogy közben dolgoznia kellett. Már ebben az időben is a rajzolás és a festés volt legfőbb öröme. 1947.a Derkovits-kollégiumban kezdte meg művészeti tanulmányait. Első lépéseit Koffán Károly segitette. A Képzm.Főiskolára került, ahol Pór Bertalan és Hincz Gyula lettek a tanárai. A Népmüvelési Miniszterium 1949 végén állami ösztöndijjal Lengyelországba küldte. 3 évig volt a krakói Képzm.Akadémia hallgatója. Ott nyert diplomát. Krakóban a sokszorositó-grafikai eljárásokat tanulmányozta, igy sajátitotta el a litográfiai ismereteket. Jurkiewicz és Srzednicki neves lengyel grafikus-tanárok tanitványa volt. 1952. Krakóban gyüjt.kiállitáson mutatta be munkája eredményeit. Hazatérve a Képzm.Főiskola szakoktatója lett. Minden nagyobb kiállitáson résztvesz, jelenleg a felszabadulási pályázatra készül.

Uj M.Képzm. IV. 1954.
124.1.

Feledy Gyula

Grafikus
Született 1928

Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán kezdte és 1953-ban Krakkóban fejezte be.
1952-ben önálló kiállítása volt Krakkóban
1965-ben Budapesten
1966-ban Prágában és Bécsben volt kiállításai
1966-ban a velencei Biennalén is részt vett.
Minden jelentősebb nemzetközi és magyar grafikai kiállításon részt vesz.
1955-ben Derkovits ösztöndíjat kapott.
1966-ban megkapta a Kisgrafikai Biennale nagydíját
Kétszeres Munkácsy-díjas.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang,
Essen, 1968.
25.o

Feledi Gyula grafikus.

Szab.Nép.1951.260.sz.nov.6. 6.l.

MDK

Feledi Gyula, grafikus

nagy példányszámu könyomat életrkeltésére vállalkozott.

Végvári Lajos:A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrai és grafikái. - Sz.N. 1951 nov.6. 6.l.

Feledi Gyula

Szabad Művészet

1957. 12. n. 543. l.

Németh L.

A II. M. kép. kiáll.
graf. anyag

Feledy diplomamunkaként

„Feltámadott a tenger"

C. a megyer nép forr. megmozdulávait tükröző grafikai sorozatot készített.

litográfia-szakoktató a k. F.-n.

XV. század vége, XVI.

5/ Georgij Ugrin halála
Miniatura a Lihacsov
XVI. század vége; XVI

6/ Vlagyimir, Borisz és
Borisz és Gleb életé
XVI. század első neg
Állami Tretyakov Gal

7/ Borisz és Gleb hagio
A középső rész: XV.
A keret: 162o-163o kö
Állami Tretyakov Gal

Feledi Gyula grafikus

Béke és Szabadság (VI.) 28. n.
1955 jul. 13. Repr.

MDK

Feledi Gyula graf.

Derkovits-ösztöndijat kapott.

lo fiatal müv. 3 éven át 3ooo frt.öszt.d.
Szabad Nép, 1955. szept. 2o.

Feledi Gyula

Derkovics ösztöndíjas.

A borsodi müvészeknek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett tárlatán 1956 ápr-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Feledy Gyula

Dekorációs - ösztöndíjas miskolci grafikus. Hármaskápolnát készített a sajószentpéteri bányászokról.

Szept. 2.-án nyílik meg a második miskolci országos képzőművészeti kiállítás.

Északmagyarország 1976. aug. 8.

Feledy Gyula, [grafikus] MOL.

Miskolcon született.
Szenvedélyes hangú forradalmi kompozícióival
tűnt fel, újabban a borsodi bányászok
életéről készít erőteli hangvételű alko-
tásokat.

Antus Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Déli Hírlap, II. évf. '40. n. 1817. május 14. hétf. 2. old.

MDK

Feledy Gyula (Derkovits-ösztöndíjas)

A miskolci művésztelepen él. Emlékeit művei: (készülő?) női portré (szobor); gyermeket tartó anya (festmény); csendéletek, grafikák, absztrakt rögtönzések. Tervei: bányász-sorozat, atomháborús-sorozat.

Artner Tivadar: Kiállításra készülnek a Derkovits-ösztöndíjasok.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 39. sz. [4. l.]

MDK

Feledi Gyula

gyermekes anyát ábrázoló festménye és csendéletei szerepelnek a III. miskolci országos kiállításon.

Artner Tivadar: A miskolci tárlatom.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 52. sz. [4. l.]

Feledi Gyula

MDK

a Művelődésügyi miniszter kinevezte a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége 30 tagu ideiglenes elnöksége egyik tagjának.

Műterem 1958 I. évf. 11. sz. 9.o.

MDK

Feledi

hevas: Fiatal képzm. Studiójának kiáll. Népszava, 1958. szept. 17. 8. l.

MDK

Feledy Gyula (Derkovits-ösztöndíjas)

főleg a bányászok életét ábrázoló grafikákkal vett részt a két Derkovits-ösztöndíjas képzőművész a Műcsarnok oldaltermeiben rendezett kiállításán. (Egyéb művei: olajfestmények. A cikk részletesebben elemzi műveszetét.) (Olvasó munkás c. műve repr.)

Artner Tivadar: A Derkovits-ösztöndíjasok kiállításáról.

Magyar Ifjúság, Bp. 1952. 42. sz. [4. l.]

Feledy Gyula

A legszebb magyar versek készülő antológiájának pályázatára beküldött vers-illusztrációi az Irodalomtörténeti Múzeumban rendezett kiállításon.

ARADI NÓRA: Költészet és grafika.
Magyar Nemzet. 1958. IX.28. 9.1.

Feledy Gyula

M.D.K.

1945" c. ábrázolása

II

Aradi Nóra: A fiatal képzőművészek stúdiójának II. kiállítása

Művészet, 1961. augusztus. — 12 l.

Feledi Gyula festő M.D.K.

Ő volt a második letelepülő fiatal festő a mis olvi müvésztelepn.

Kristóf Attila: Művészek vidéken
Miskolci festők
Magyar Nemzet 19 64. október 7. 5.l.

M.D.K.

Feledy Gyula
festő - grafikus

Bányász rorozata, marsha - galamb variációi, 1945 című grafikai lapja volt eddig az a munkája amiszel a figyelmet felhívta magára.

Lánca Sándor: A VIII. miskolci országos kiállítás rol
Művészet, 1965. március — 40 kep.

M.D.K.

Feledy Gyula
festő

Földosztás után" c. képet
" állította ki a társaton és
Madách illusztrációit.
" Földosztás után" (repro)

Lajer Sándor: A VIII. miskolci országos kiállításról
Művészet, 1965. március — 40 lap.

Feledy Gyula
grafikus

M.D.K.

A Dürer levemben lévő tárlatán
bemutatta a „Lager" sorozatát is.

Frank János: Feledy Gyula
Élet és Irodalom, 1965. jun. 26 – 8 lap

Feledy Gyula
Grafikus

M.D.K

A Dürer Serenben rendezett tárlatot. A kiállításon verkarcai, grafikái, rajzai szerepelnek

Frank János: Feledy Gyula
Élet és Irodalom, 1965. jan. 26 - 8 lap

Feledy Gyula
grafikus

M.D.4

Dürer keretbeli kiállításán
bemutatta az Énekek éneke
sorozatát, a „Galamb és ragadozó" szimbolikus témaváriánsát.

Fraenk János: Feledy Gyula
Élet és Irodalom, 1962. június 26 – 8 lap.

MDK.

Feledi Gyula

Grafikáinak értékelése

Magyar Nemzet 1965 ápr.17.lap 4.

Feledy Gyula M.D.K.

Az Énekek Éneéknek illusztrációi

Háboru és béke, Galamb és ragadozó, Galamb és keselyü, A háboru madara ,

Ritly Valéria: Feledy Gyula rézkarcai

Bemutató a Dürer-teremben

Magyar Nemzet 1965. junius 18. 4.1.

M.D.K.

Feledy Gyula

Müve a kiállitásen

Énekek Éneke-sorozat

Perneczky Géza: A III. Miskolci Grafikai Biennálé

Magyar Nemzet 1965. nov. 10. 4.l.

Feledy Gyula M.D.K.

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek a fasizmus ellen
Kiállitás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 9. 1.

. M.T.V

Feledy Gyula
grafikus

M.D.K

A „Napjaink" szeptemberi
számában jelent meg
cikk amelyik Feledyt
méltatja.

Ts.: Mire-lett szert a grafikus?
Élet és Irodalom, 1966. okt. 1-11 lap

M.D.K.

Feledy Gyula
grafikus

Az idei biennale nagydíját kapta,
Az „Enéhez ünchenek" illusztrációit
állította ki a tárlaton

Ritly Valéria: A III. miskolci grafikai biennálé,
Művészet, 1966-február – 38 lap

Feledy Gyula

Béthasábos riport életéről, munkájáról az „Énekek éneke" kapcsán (Gergely Mihály)

Gergely Mihály: „Borsodi Kronika. Feledi Gyula"

Magyar Nemzet, 1967. 11. 14. 6. o.

Feledy Gyula
grafikus

Babits műveit: Itália-t, Jónás könyvet,
Jónás imáját, Danaidák, Balassolás-t
~~[illegible]~~ illusztrálta, valamint a
„Messze... messze..."-t. — „Illusztráció"
(repro),
Vayerné Liboleu Ágnes: Babits-illusztrációk
Művészet, 1967. február - 27 lap

MDK.

Feledy Gyula

Láncz Sándor irása

Somogymegyei Néplap 1967 juni.11.

Feledy Gyula

legnjobban Braque halas-csendéletei-
hez hasonló kompozíciókat alkot.

Irly mór István: A mai magyar gra-
fika kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában.
Budapest, 1968. febr. „Művészet" folyóirat
2. sz. 41.

MDK

Feledy Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.8.

Feledy Gyula

áttért a látványi asszociától távoleső motivumok területére.

Katona László : V.Miskolci országos grafikai biennáló, Miskolc, 1969.

MDK

Feledy Gyula
grafikus

„Munkástanács ülése"
(repro)

Bródai Tamás: A grafika a forradalomért
Művészet, 1969 március - 28 lap

Feledy Gyula
Grafikákkal

Szerepel a „Studió 58-68" c.
tárlatán a Műcsarnokban

Németh Lajos: Új törekvések a
magyar képzőművészetben

Kritika 1969 IV. sz. 3 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Feledy Gyula

művein követhető a történelmi tragédiát felidéző, a képzetkeltés formailag kötöttebb vagy kötetlenebb alkalmazás-kihangsulyozása. észtelhető.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2581

Feledy Gyula

grafikáin felbukkant Picasso béke-
galambja mint képi jel.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-
vészet története, Budapest, 1970

2357

Feledy Gyula

"Pegazus" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. julius. 31.
XV . évf. 31. sz. 3. lap

Feledy Gyula 1.

Sajszentpétert született 1928-ban. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán kezdte és Karkkóban fejezte be 1953-ban. Miskolcon él. Önálló kiállítása volt 1952. Krakkó, 1965. Dürer terem.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Feledy Gyula

1966. Prága. Bécs, Collegium Hungaricum , Velencei Biennálé, 1967-ben részt vett a Miskolci Grafikai Biennálén. Külföldön: kiállitott: Luganoi Biennálé, 1965. Ljubljanai Biennálé.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 44.

Feledy Gyula

1966. Krakkói Biennálé, 1967. Sao Paulo-i Biennálé. Művei szerepeltek a londoni, varsói, bukareszti és az ankarai magyar grafikai kiállitásokon, 1968 a nyugat-berlini, moszkvai magyar kiállitásokon.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, budapest, 1972.

Feledy Gyula

A Tokiói Biennálén és a Nemzeti Galéria grafikai kiálitásán is részt vett. 1955-ben Derkovits ösztöndijas. 1965-ben a Miskolci Biennálén nagydijat nyer. Kétszeres Munkácsy dijas.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 44

Feledy Gyula

az ötvenes évek közepetájt ő talált vissza grafikus nemzedékéből először arra a vonalra, mely a XX századot jelentim: Szalay Jánost éppugy mint Picassót.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 14 l.

Feledy Gyula

A miskolci grafikai központ összefügg a mester személyével. Fiatalon mester, külhoni kiállitások rendszeres résztvevője, számos dij nyertese .

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 14 l.

Feledy Gyula

1967-ben ő lett volna az absztraháló - dekorativ kisérletező új vállalkozás elinditója a középnemzedékben. A mester Braque és Picasso formaképzését újitotta fel.

Solymár Istvám: Mai magyar rajzm-vészet, Nudapest, 1972. 22 l. 14 l.

Feledy Gyula, grafikus

A Helikon Galériában megnyílt grafikai kiállításának ismertetése és elemzése.

Rózsa Gyula: Karancslejtős, 1944

4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 17.

18

Feledy Gyula, grafikus

Találatról (Helikon Galéria.)

↓

Mikkós Pál: Képzőművészeti krónika

542-549.

XVII
6.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

Feledy Gyula grafikus

a Helikon Galériában egy grafikai sorozatot állított ki: 22 lapján 30 évvel ezelőtti karancsaljai bányásztragédiának állít emléket. A német fasiszták kifüstölték a bányában rejtőzötteket s hármukat kivégezték. Feledy nem ábrázolja a történteket a szó szoros értelmében, de művészetével a képeket nézve ugyanazok a fájdalmak és felháborodások mozdulnak meg a nézőben. (említve és repr.)

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika.

Jelenkor, Pécs, 1974. 6. 547. old.

Feledy Gyula

Macska és galamb, 1961

rézkarc, vegyes technika 18,5x34,2cm

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 264.o.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész.

2. „Regősének", színes litográfia, 46×38,5 cm, 1979. /képt./

2 Feledy Gyula: Regősének, színes litográfia, 46x38,5 cm, 1979

5. „Rajz Babits Mihály verséhez XXVII (Új mythológia)" tus 26×26 cm, 1983. /képt./

5 Feledy Gyula: Rajz Babits Mihály verséhez XXVII (Új mythológia), tus, 26x26 cm, 1983

7. „Emlékek domlya", olaj, pasztell, 40×50 cm, 1983. /képt./

7 Feledy Gyula: Emlékek dombja, olaj, pasztell, 40x50 cm, 1983

Művészet, 1984. aug. 37-39. 40-old.

Feledy Gyula, grafikus

L: Zola T.bot

Vadas József Életmű 13.

Élet és Irodalom Bp. 1985. jan 25 XXIX/4

Tele day Gyula, grafikus

L: Deim Pál

Vadas József: Tást kapus

Élet és Irodalom, Bp. 1985. ápr. 12.

12.

XXIX/15

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

„Lenkey tudott valamit, ami az iskolában nem tanulható, mert nem tanítható... A művészetet az elviselhető, értelmes emberi lét harci eszközének tartotta. Művei szenvedélyes hitének és kétségeinek kohéziójában fogantak...". E vallomás a barát-művésztárs Feledy Gyulától való, abból a néhány sorból, amit a Kiállítás katalógusának előszavában írt.

Lenkey Zoltán emlékkiállítása.

Esak-Magyarország, 1984. febr. 23.

Feledy Gyula

a XIII. orsz. grafikai biennalén
Miskolc város Tanácsának
díját kapta

Magyar Hírlap, 1985. XII. 2

Teledy Gula

A Gyöngyösi Galíria kvócukája

Hivesi Szemle 1985/3

Feledy Gyula

Grafika

Borsodi Levente 1985/1

Feledy Gyula

Miskolc városi tanácsának díja
a XIII. Grafikai Biennálén

Magyar Nemzet 1985. XII. 7.

Feledy Gyula.

A miskolcsi XIII. Grafikai biennale,
Miskolc város tanácsának díját nyerte.

Népszava
1985. XII. 2.

Feledy Gyula, grafikus

L. Nagy Sándor

–: Heti ajánlat

Új Tükör, Bp. 1986. júl. 20.

3.

XXIII/29

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

Pető János grafikusművész: olyan figurákat próbálok megfogalmazni, — mondja a művész —, amelyek akár egyetlen mozdulatukban egyetemesen igazat hordoznak. A gesztus, a tekintet sorsot kell, hogy hordozzon. Nemcsak én tudom ezt: Lóránt János, Feledy Gyula, Rékassy Csaba, az öreg Szalay, mind ismerik.

M-: Egy óra Pető Jánossal.
Déli Hírlap, 1983. dec. 28.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész a Műcsarnokban megnyílt az Országos Képzőművészeti Kiállítás. — Friss áramlással érkeztek művek az ország minden részéből. A miskolci Feledy Gyula élethűen változatokkal szerepel, jó festői, grafikai kondicióval.

Losonci Miklós: Országos Képzőművészeti Kiállítás. Kalauz Füzetek, 1984. május. 31.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

A Miskolci Galériában tizenöt művész munkái láthatók. A tematikus tárlat Miskolc felszabadulásának évfordulója előtt tiszteleg. – A békés évtizedek hétköznapjairól szól a művek többsége.

Szerepel a tárlaton Feledy Gyula műve.

M.-: A mindennapok a művészetben.

Déli Hírlap, 1984. jún. 20.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész 2.) Folytatás

Ma zárul a Miskolci Galériában a dec. eleje óta látogatható XII. orsz. grafikai biennálé. – Kiemelkedő eredménye a múlt évnek, hogy albumban megjelentethették és árusítják a tíz miskolci művész – Barczi Pál, Csabai Kálmán, Feledy Gyula, Kunt Ernő, Lenkey Zoltán, Mazsaroff Miklós, Mágér Ágnes, Pető János, Seres János, Tóth Imre – egy-egy saját kezű aláírt, mindössze 150 példányban sokszorosított grafikai lapját.

Ez album iránt igen nagy az érdeklődés, ára nem magas.

(Benedek): Évváltáskor a Miskolci Galériában.
Eszak-Magyarország, 1984. jan. 8. 4.-old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész 1) Folytatás

Ma bezár a Miskolci Galériában a dec. elejéta látogatható XII. orsz. grafikai biennálé. A Galéria igazgatója beszél az elmúlt év és ezévi tervezett kiállításairól. — Feledy Gyula grafikusművész gyűjteményes kiállítása a tervek szerint – a művész kívánságára – 1985-re tolódott át.

(benedek): Évváltáskor a Miskolci Galériában.
Észak-Magyarország, 1984. Jan. 8. 4-old.

FELEDY Gyula

vitájukról

A művészet igazában van a szabadság világa. Beszélgetés a hetvenéves Végvári Lajos művészettörténésszel. = Herman Ottó Muzeum Evk., XXVII. 1989 14.p.

Árverési feltételek

A leütési ár eladási árnak tek
után nem számitunk fel sem ÁF
müvészeti járulékot.

A SZETA az eladási ár 6o %-áne
részletfizetési kedvezményt, i
kamat mellett. A hitelfeltétel
beszélni.

A megvásárolt müvek 199o. dece
között vehetők át a Magyar Nem
Földes Máriánál, /B. porta, fő
nyugta ellenében.

Budapest, 199o. december 1.

Feledy Gyula

Borsodi kémbányák Igazgatóságának
deja a miskolci téli tárlaton

Nyíregyháza 1986. XII.1.

Feledy Gyula

„Karancslejtős XVIII"
(repro)

Bán András: Miló multunk nyomai
Művészet 1876. Október - 4. oldal.

Teleky Gyula

a „Fényes szelek nemzedéke" a népi kollégiumok egykori növendékeit jelenti. A népi kollégiumi képzőművészek köré tartozott a művész is.

Horváth György: Fényes szelek nemzedéke. Tükör, Budapest, 1996. dec. 12.

Feledy Gyula

A Nemzeti Galériában rendezték meg a volt (nyelvi) kollégista képzőművészek kiállítását, melyen szerepelnek a művész művei!

Chikán Bálint: Fényes szelek nemzedéke.
Közgazdász, 1976. dec. 16.

Feledy Gyula, grafikus

a Magyar Nemzeti Galéria kiállítása.

A művész Miskolcot vallja otthonának, aki a legraprzódikusabb, újabb és újabb hatásokat befogadó s ezen keresztül megújuló alkotó. Emlékezetesek vagyzai az „Ének ének" sorozata, vagy a karancslejtői bányászok emlékére alkotott megrázó lapok. A most bemutatott „Variációk anyám nyelvére" újabb változás jelzői művészetében. (említve) Új alkotásai a szürrealizmus kompozíciós eljárásából merítenek, konstruktív elemekkel párosítva.

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, 1977. 1. 70. old.

Feledy Gyula 2

A SOKSZOROSITOTT GRAFIKÁK közül a sorozatok részesültek előnyben, mégpedig azok, amelyek esetében az aktuális témaválasztáshoz a míves szakmai kivitelezés társult. Hatásukat azonban hol illusztratív általánosítás, hol részletekbe vesző narrativitás rontja. A szélsőségeket azonban sikerült elkerülnie a nívódíjas *Feledy Gyulának Képek Leninről* című rézkarctriptichonjában. E hármas ciklusában a nagy forradalmár egymást kiegészítő arcait: a gondolkodót, a cselekvő embert s a szuggesztív vezetőt villantja fel előttünk — lényegretörően.

Magya

Wag

t a Mücsarnokban

Feledy Gyula, grafikus

L: Fónyi Géza

Lánca S: Kepzőmův - krónika 155-157.

Jelenkor Pécs 1980. febr: XXIII/2

Feledy Gyula, grafikus

L. Gross Amold

P. Lőcs J.: A tisztelgés helyén

7

Nép szabadság, Br. 1979. márc. 16

Feledy Gyula

Feledy Gyula grafikusművész kiállítása 1979 novemberében a Műcsarnokban megnyílt.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása. Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Feledy grafikáiban töretlen az emberi – esztétikai totálisvágy, biblikus, mitológikus figurák, történelmi hősök ábrázolásában.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása. Művészet, 1978. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Feledy a Műcsarnokban szűk 15 esztendő termésével mutatkozott be; közel 100 sokszorosított grafika és 50 egyedi munka: rajzok, olajpasztellek szerepeltek tárlatán.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása. Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Feledy Gyula egy olyan művész-
generáció tagja, amelyik még
meghasonlás nélkül él általa
közösségben az európai kultúra
hagyományaival.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása.
Művészet, 1979. november — 46. lap.

Feledy Gyula

Az egyetemes történelem és az irodalom hű forrás számára klasszikus emberi értékeivel, jelképeivel, ideáljaival.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása.
Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Az 1965-ös Énekek-énekе sorozat
óta mondja készülő gyűjtemé-
nyes kiállítása anyagáról Feledy
Gyula Kossuth-díjas grafikusmű-
vész.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása
Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Feledy a sokszorosító mű-
fajokban és az egyedi grafiká-
ban mindig ~~a~~ bizonyos szín-
problémák érdekeltik.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása.
Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

A személyes élettörténet hiz napi alakjai egymásra találnak a zonal által megelevenedő világ idilljeiben.

Gy. Á.: Feledy Gyula grafikusművész kiállítása. Művészet, 1979. november – 46. lap.

Feledy Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 13

NÉPSZABADSÁG

1041

FELEDY GYULA: BESZÉLGETŐK.

…felejtjük; amit osz… sebet, nem könnyen felej… el mások.

Történelmi leckének elég ke… erves, de kezdjük végre megta… ulni a *kor színvonalán* szeretni …épünket — tehát: nem más né… ek rovására. Ám a történelmi …gazságok felismerésétől a meg… valósításukig rendszerint hosszú …z út, és többnyire aszfaltozva …incs. S ha én Kovács Jánosnak …ímezem ezt a levelet, nem amiatt …eszem, mert az Ön neve skót …áltozatában a magyar fülnek …lyan szokatlan, hogy bizonyta… anul ejtették nálunk még a gya… korlott rádióbemondók is. Ter… mészetesen azért teszem, mert hi… vatásomnál fogva szeretem a ké… es beszédet, és már a címzéssel …s hangsúlyozni kívánom, hogy az …n szemlélete, faji gőgje, politi… kai karaktere a világnak ebben a …szögletében sem idegen. Lejárt …emez, de még a fülünkbe recseg.

A látszat csal, mindezt nem az… al a céllal mondom, hogy Önt …obb belátásra bírjam — ennyire …em vagyok naiv.

Túl sokat késett Ön ahhoz, hogy érzékeivel felfogja a …ában fogant szót. Legalább egy… étszáz esztendőt késett, és alig …iszem, hogy csak egyetlen ez… élknyi esélye is volna arra, …gy politikájával tartósan elke… lje a kudarcot. Akár csak tíz… isz esztendeig is elkerülje.

…n bármilyen jogos áradását indítja el, ez az áradat aligha tesz jót az emberi megbékélés ügyének. A megbomlott inga tovább lendül — a legkedvezőbb esetben, fogyó lendülettel is —, túl az egyensúly állapotán.

De megtörténhet, hogy aki szelet vet, vihart arat. S ennek folytán könnyen megtörténhet, Uram, hogy az Önök emlékét vér szerinti utódaik sem fogják jobban tisztelni, mint jelenlegi ellenségeik.

Ámde erre sem azzal a céllal hivatkozom, hogy meggyőzzem Önt — lehetséges, ideje sem lenne már jobb belátásra térni. De ha volna bőséggel időnk a győzködésre, akkor sem törekednék humanistává téríteni éppen Önt, Kovács János úr.

Ennek a levélnek más célja van; sokkal inkább személyes és gyakorlatias célja.

Kötelességszerűen írom ezt a levelet. *Kötelességem* szólni a vétkező apák ellen, hogy *jogom* legyen szólni bármikor, ha úgy hozza a sors, kevésbé vétkes — vagy éppenséggel ártatlan — fiak mellett is. Hetedíziglen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
Feledy Gyula
1966 DEC. 25.

/1021

Feledy Gyula rajza

királypuccs Magyarországon

Bethlen szerint a kialakult helyzetért azok felelősek, akik a királyt ebbe a meggondolatlan akcióba lelkiismeretlenül belevitték. Kik azok? Véletlenül politikájának legitimista ellenfelei: Andrássy, Rakovszky, Gratz...

Politikai kutyaszorítóba került a KNEP, a Kisgazdapárt, véglegesen el kell tünni a porondról olyan politikusoknak, mint Gratz, Andrássy, Rakovszky, egyedül Bethlen áll tisztán és hófehéren, ő nem tehet semmiről...

Bethlen döntő érve a Benes-ultimátum volt, amint Tahy jelentette.

December 14-én Benes nyilatkozott a Külügyi Bizottságban a Bethlen-kormány által kiadott „Fehér Könyv"-ről.

Benes azzal vádolta Tahyt, hogy rosszul informálta kormányát. *Tagadta, hogy ultimátumról, vagy megszállásról tárgyalt volna vele.* Ismételten leszögezte: ő a szövetséges főhatalmakkal teljes egyetértésben dolgozott a konfliktus békés rendezéséért. Amikor a szövetséges főhatalmak követei interveniáltak nála, a Tahytól kapott információra támaszkodva, ő, Benes tájékoztatta őket a Tahyval folytatott beszélgetés valóságos lefolyásáról, és *Tahy kénytelen volt elismerni, hogy információja rossz volt, és Budapestre küldött távirati jelentései nem feleltek meg az igazságnak.*

Miután ezt a Benes-nyilatkozatot a Bethlen-kormány nem cáfolta meg, el kell fogadnunk, hogy Tahy hamis jelentéseket küldött Budapestre — közvetlenül a detronizációs törvényjavaslat benyújtása előtt.

De miért tette ezt, hogyan merészelt ilyen csalárd eszközökhöz folyamodni? Nem ismerjük a hamis Tahy-jelentések hátterében meghúzódó erőket, de tény, hogy Tahynak a hajaszála sem görbült meg, továbbra is megmaradt diplomáciai szolgálatban, sőt, szép karriert futott be...

A „Fehér Könyv"-höz még annyit: a magyar Külügyminisztérium 1939-ben megkezdte a magyar külpolitikai iratok kiadását. (Papers and Documents to the Foreign Relations of Hungary.) A III. kötet az 1921. szeptember 1—1921. december 31 között keletkezett iratokat tartalmazza. A fent idézett Benes-beszédet ismertető jelentés alatt a következő jegyzet olvasható:

„Károly király puccskísérlete után a magyar kormány „Fehér Könyv"-et adott ki. Meg kell állapítani, hogy egyes, ama „Fehér Könyv"-ben publikált dokumentumokat akkor megváltoztatták és megcsonkították, elsősorban belpolitikai célokból. *Csak az ebben a gyűjteményben publikált dokumentumok autentikusak."*

Tehát: Tahy hazudott, ezt tudni kellett Bethlennek is, Horthynak is, ha nem 1921. októberében, akkor a Benes-nyilatkozat után. De akkor miért neveztette ki Bethlen Tahyt a nem jelentéktelen ankarai követi posztra, miért léptette elő később rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré?

(A másik hamis feljegyzés magától Bánffy külügyminisztertől származik. Bánffy október 26-án összefo készített a külképvis számára az eseményekr ennek 2. pontjában azt állította, hogy „a nagyhatalmak követelték Károly király kiszolgáltatását". A fent említett külügyi kiadvány ehhez a következő jegyzetet fűzi: „This statment is incorrect". (Ez az állítás pontatlan. KE)

Ha ma még homály fedi is az októberi „királylátogatás" néhány mozzanatát, az kétségtelen, hogy Bethlen és Bánffy nem mindig a legkorrektebb eszközöket használta a királypuccs meghiúsítására, továbbá mindenképpen elgondolkoztató az a sorozatos, de feltűnő időbeli egyezések, amelyek a Bethlen-kormány egyes, IV. Károly lemondatásával kapcsolatos sikertelen kísérletei és az ezeket követő ántánt jegyzékek között fennállottak. Így például Horthy és Bethlen október 24-én arra kérte IV. Károlyt, hogy önként mondjon le a trónról, azt biztosítani fogják a fia, Ottó számára. Habsburg Károly ezt visszautasította, ezután október 26-án jött az ántánt jegyzéke, mely követelte a trónfosztás kimondását — törvény útján.

Október 30-án Károly nem volt hajlandó aláírni a fent ismertetett Horthy—Bethlen okmányt, másnap jött az ántánt jegyzék az egész Habsburg-ház detronizálásáról.

Az már túl messzire vezetne, ha azt kutatnók, kinek jutott eszébe, ki javasolta, hogy IV. Károlyt adják át a dunai angol flottila parancsnokának? (Az október 26-i Bánffy-összeállításban már szerepelt ez az október 29-i ántánt követelés!)

A királypuccs meghiúsult és a meghiúsításban vezető szerepet játszott az angol diplo-

kia, Jugoszlávia [illegible] is, *de sem ultimátumról, se az ország egy részének kat nai megszállásáról nem vo szó* — mint azt a Bethler kormány Fehér Könyvébe megjelent és később hamisna bizonyult okmányok mutatt —, mégis *a legnagyobb erőv az angol diplomácia tevéken kedett.* Aligha lehetett kétsé bevonni, hogy a franc royalisták és a mögöttük ál finánctőkés csoportok bizta ták ismét IV. Károlyt újabb puccskísérletre, amel *siker esetén súlyosan vesz lyeztette volna a röviddel e előtt megszerzett Duna men angol pozíciókat.*

Elsősorban a *Danube Nav gation Company*-ról volt sz Ez a társaság 1920-ban azé alakult, hogy 28 millió kor na értékű részvényt vegy át *a Magyar királyi folya és tengerhajózási részvénytá saságtól,* így az addigi 30 mi lióról 58 millióra emelkede a legnagyobb magyar dun hajózási részvénytársas alaptőkéje.

95 gőzös, 390 uszály, 150 á lóhajó, 1 úszóműhely, 2 gő komp, 1 kotróhajó, valami a *Dunai bolgár királyi haj zási rt.* tartozott a MEFTE hez, *aki a MEFTER ura vo az ellenőrizhette a dunai h józást, annak döntő szava hetett a Dunán.*

Ezért tevékenykedett oly serényen Gosset ezredes, t vábbá a dunai brit flotti parancsnoka és a döntő pill natban Mr. Hohler...

A magyar külpolitika fra cia orientációja 1921 ősz kezdett háttérbe szorulni.

A szombathelyi körletp rancsnokság 1921. októbe helyzetjelentése megállapít ta: „Minden jel arra muta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Feledy Gyula

Napjaink

1967 SZEP - 1.

1021

Fej.

Feledy Gyula rézkarca.

A borsodi bányászat történetének monográfiája*

Mintegy másfél évvel ezelőtt a Napjaink hasábjain már ismertettük „A borsodi szénbányászat története" első kötetét. Lehoczky Alfréd monográfiájának második kötete alig néhány napja hagyta el a nyomdát. Úgy véljük, a szerzőt, a nyomdát és lektorokat egyaránt elismerés illeti a példás gyorsaságért, a szép és gondos kiállítású könyvért, a lelkiismeretes lektori munkáért és azért a gazdag anyagért, mely Lehoczky Alfréd új könyvét jellemzi.

Mivel Lehoczky könyvének részletes ismertetésére lapunk korlátozott terjedelme miatt nincs mód, csupán néhány értékelő megjegyzésre szorítkozunk. Mindenekelőtt dicséret illeti a szerzőt azért a megközelítési módért, ahogyan eleget tesz a monografikus jellegből következő komplexitás elvének, anélkül, hogy ezzel a könyv par excellence történeti jellegét veszélyeztetné. A szerző szakított a polgári feldolgozások (és egyes helytörténeti munkák) legnagyobb hiányosságával — az egyoldalú műszaki-technikatörténeti szemlélettel. Ez a sajátos szemlélet a gazdaságtörténeten, illetve ipartörténeten belül eléggé általános, hiszen a szerzők nagyrészt mérnökök, vagyis nem történészek (nem elsősorban történészek) voltak.

A szerző a rendkívüli gazdag anyagot áttekinthető és a szénbányászat anyagi-gazdasági, illetve társadalmi-történeti aspektusainak egyensúlyba hozásával, a terület sajátosságainak messzemenő figyelembevételével, a műszaki-anyagi viszonyaiból kiindulva teszi érthetővé a borsodi bányásztársadalom sok sajátos vonását és fejlődési tendenciáit. Márpedig a sajóvölgyi bányászfalvak kialakulásának kezdeteit, a bányatelepek külső formáinak kialakulását és a borsodi bányásztársadalom összetételének formálódását, illetve genezisét éppen erre a korszakra tehetjük. A borsodi szénbányászat ekkor válik nagyüzemű, tömegtermelésre berendezkedett, nagy munkástömegeket foglalkoztató — ha az országostól sok tekintetben elmaradottabb is — népgazdasági tényezővé.

Úgy gondoljuk, hogy a könyv érdemei nem lesznek kisebbek, ha megmondjuk: a könyv utolsó fejezete — A bányamunkásság harca a kenyérért és jogért — az előző fejezetekhez képest kevéssé meggyőzően hat, és minden bizonnyal a legtöbb vitát kiváltó része lesz ez a könyvnek. Ennek okait elsősorban a témára vonatkozó forrásanyag korlátozott voltában látjuk. A szerző érdeme viszont, hogy a borsodi bányászsztrájkok olyan — megközelítően teljes — felsorolását és leírását adja, amilyenre mind ez ideig nincs példa a megye helytörténeti irodalmában. Különösen érdekes a Rimamurányi által favorizált, Ózdon és környékén bizonyos befolyással bíró kereszténytyszocialista mozgalom feldolgozása. Lehoczky igen alaposan ismerteti nemcsak a mozgalom történetét, hanem a kereszténytyszocializmus borsodi teoretikusának, Csepela Lajosnak ideoló-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

19[illegible] DEC 1[illegible]

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021 Feledy Gyula

A IV. miskolci országos grafikai biennale anyagából

Feledy Gyula: Nő virággal.

Sport

resszusi jegyzetek

a nagy munkát megörökítő képekről, a legnagyobb érdeklődést talán Biszku Béla, a Központi Bizottság titkára, pártunk Politikai Bizottságának tagja tanúsította a rekonstrukció iránt. Vázlatos leírást kért az új létesítményről, miközben követésre méltó példának nevezte a diósgyőri kezdeményezést.

3. ISKOLÁSOK. Már a városi és megyei küldöttértekezleten is nagy vita kavargott az iskolások testnevelése és sportja körül. A Politikai Bizottság határozata is felhívta a figyelmet több fontos tennivalóra e téma kapcsán. A kongresszus első napján is érződött a kérdés

dicsfényben sütkérezőknek könnyebben akad partner, mint az olyanoknak, akiknek munkáját kevesebb siker koronázta. Pedig lelkiismeretesen, odaadóan, hozzáértően dolgoztak. Méghozzá nem fizetségért, hanem a sport iránti szeretetből, az ügy iránti elhivatottságtól fűtve — társadalmi munkában. Nem véletlen, hogy a kongresszus két napján oly sokszor kicsendült a vitából ezeknek a névtelen katonáknak, a sportélet társadalmi munkásainak megbecsülése. Szükség van rá, nem valamiféle hiúságlegyezés miatt, hanem a szélesebb alap, a magasabb színvonal, a sportfejlesztés megvalósítása céljából.

5. JAVASLAT. A humor

a gyerekeben. — Denogy akarta. Olyan szép hattuk. Furcsa, határokon

1021

Fej II.

Feledy Gyula rézkarca.

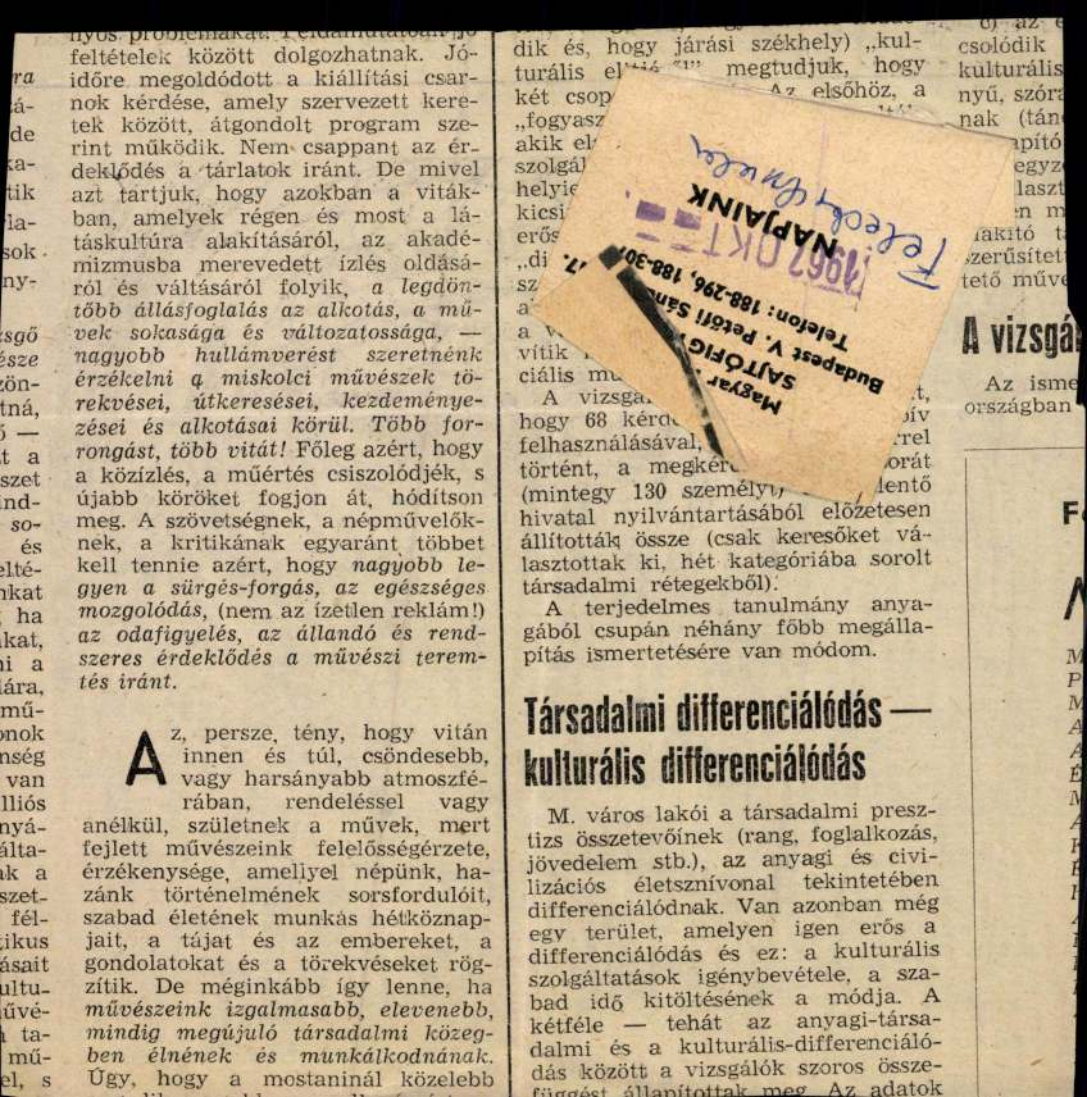

feltételek között dolgozhatnak. Jóidőre megoldódott a kiállítási csarnok kérdése, amely szervezett keretek között, átgondolt program szerint működik. Nem csappant az érdeklődés a tárlatok iránt. De mivel azt tartjuk, hogy azokban a vitákban, amelyek régen és most a látáskultúra alakításáról, az akadémizmusba merevedett ízlés oldásáról és váltásáról folyik, *a legdöntőbb állásfoglalás az alkotás, a művek sokasága és változatossága, — nagyobb hullámverést szeretnénk érzékelni a miskolci művészek törekvései, útkeresései, kezdeményezései és alkotásai körül. Több forrongást, több vitát!* Főleg azért, hogy a közízlés, a műértés csiszolódjék, s újabb köröket fogjon át, hódítson meg. A szövetségnek, a népművelőknek, a kritikának egyaránt többet kell tennie azért, hogy *nagyobb legyen a sürgés-forgás, az egészséges mozgolódás,* (nem az ízetlen reklám!) *az odafigyelés, az állandó és rendszeres érdeklődés a művészi teremtés iránt.*

Az, persze, tény, hogy vitán innen és túl, csöndesebb, vagy harsányabb atmoszférában, rendeléssel vagy anélkül, születnek a művek, mert fejlett művészeink felelősségérzete, érzékenysége, amellyel népünk, hazánk történelmének sorsfordulóit, szabad életének munkás hétköznapjait, a tájat és az embereket, a gondolatokat és a törekvéseket rögzítik. De méginkább így lenne, ha *művészeink izgalmasabb, elevenebb, mindig megújuló társadalmi közegben élnének és munkálkodnának.* Úgy, hogy a mostaninál közelebb

dik és, hogy járási székhely) „kulturális el[illegible] megtudjuk, hogy két csop[illegible] Az elsőhöz, a „fogyasz[illegible] akik el[illegible] szolgál[illegible] helyie[illegible] kicsi[illegible] erős[illegible] „di[illegible] sz[illegible] a[illegible] a v[illegible] vítik [illegible] ciális mu[illegible]

A vizsgá[illegible] hogy 68 kérd[illegible] felhasználásával, [illegible] történt, a megkér[illegible] (mintegy 130 személy[illegible] hivatal nyilvántartásából előzetesen állították össze (csak keresőket választottak ki, hét kategóriába sorolt társadalmi rétegekből).

A terjedelmes tanulmány anyagából csupán néhány főbb megállapítás ismertetésére van módom.

Társadalmi differenciálódás — kulturális differenciálódás

M. város lakói a társadalmi presztizs összetevőinek (rang, foglalkozás, jövedelem stb.), az anyagi és civilizációs életsznívonal tekintetében differenciálódnak. Van azonban még egy terület, amelyen igen erős a differenciálódás és ez: a kulturális szolgáltatások igénybevétele, a szabad idő kitöltésének a módja. A kétféle — tehát az anyagi-társadalmi és a kulturális-differenciálódás között a vizsgálók szoros összefüggést állapítottak meg. Az adatok

Magyar SAJTÓFIG[illegible] Budapest V. Petőfi Sán[illegible] Telefon: 188-296, 188-30[illegible] NAPJAINK
1967 OKT
Telefon Anyag

csolódik
kulturális
nyű, szóra
nak (tán
apító
egyz
laszt
n m
akító t
szerűsítet
tető műve

A vizsgá

Az isme
országban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1021
1970 ÁPR 3

Feledy Gyula rajza.

RLAP

I NAPILAP ✶

1970. április 3., péntek

FORINT

mber

öt éve

hon egészét felmérve először érezhetett mindent igazán magáénak. A gazda jóleső önérzete volt ez.

S a gazda e jó önérzete szinte már automatikusan szülte a további lépéseket. Az az ember, akinek azelőtt szava sem volt, aki csak hallgatott, de óra nem hallgattak soha, egyszeriben kiállt a küzdőtérre, hogy véleményt mondjon, hogy meghallgatást, figyelmet követeljen önmaga, küzdőtársai, ügye számára. S hogy okosan, jól szólhasson, hogy helyesen igazít-

Ma ünn

✶ *Kádár János üdvözli Br*

Hazánk felszabadulásának a kora délutáni órákban ü országgyűlés. Előzőleg megk gyar és a szovjet hősök em

Felszabadulási ünnepsé günkre magas szintű külföl di küldöttségek érkeztek ha zánkba. A Szovjetunió párt- és kormányküldöttségét *L. I Brezsnyev*, az SZKP KB fő titkára, az NDK-ét *Walte Ulbricht*, az NSZEP első titkára, az Államtanács elnöke és *Willi Stoph*, az NSZEP PB

Feledy Gyula grafikus
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 SEP -1
Napjaink

1021

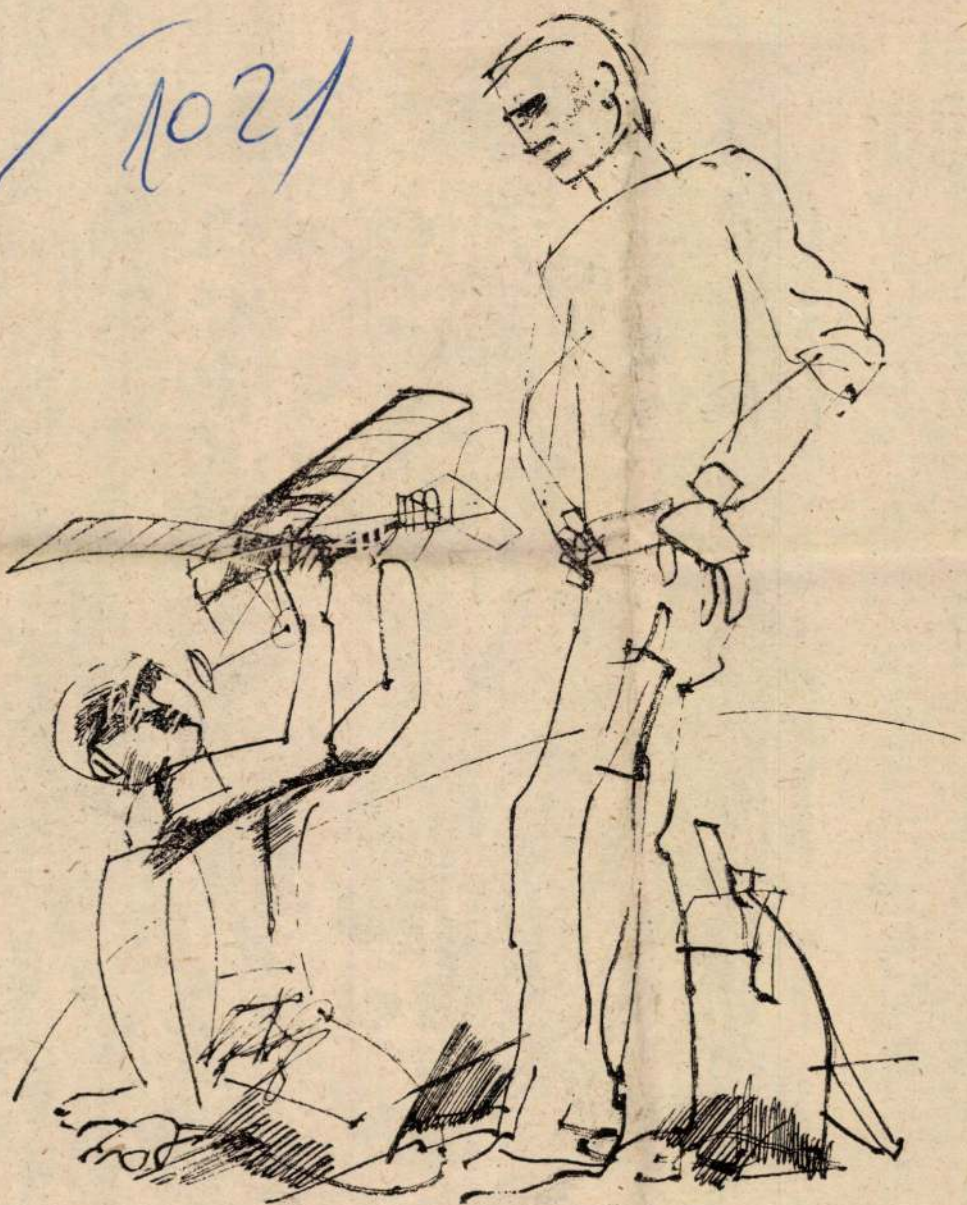

Feledy Gyula illusztrációja

ei

zmusának láto-
rtokbavétele, a
etleges végve-
jával óvó, s e
ményfutamokat
—*Nagy László*
nassága, egye-
magas hőfokú
jelenségeihez
jelképpé nö-
t, a többsíkú-
tásokkal, több
ekkel érzékel-
sák nyugalma-
mlélődés bölcs
os kötetlensé-
ág, a megszer-
észi fegyelmé-
*Illyés*nek egy
hűsége, *Simon*
ei, harmóniája
rnyalatot, érté-

n komor szám-
folytonosság
rzésének s to-
gesztusai, s az
vők, folytatók,
ra népibb, ér-
racionálisabb,
tozatai (*Váci,*
sok" *Ladányi*
sorolhatók, —
költő 105 ver-
ndulók, akik
László formai
llyés és Simon
szemléletét is
ttak el önma-
össze nem té-
ítményeikhez.
jellegét nem-
omán és után
önbség hatá-
ódéssel együtt
k is
alom elvon-
nyűnek szánt)
yenlőségjelet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970 DEC. 13.

1024

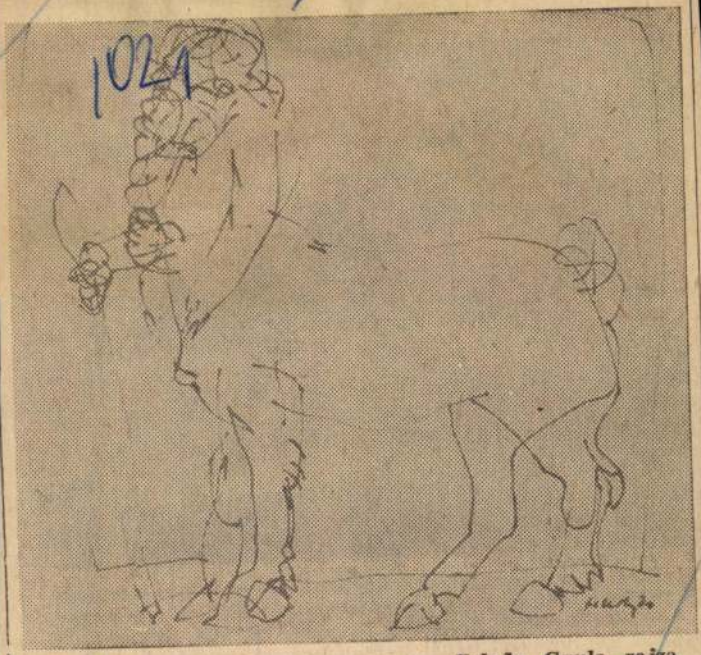

Kentaur. Feledy Gyula rajza.

Feledy Gyula

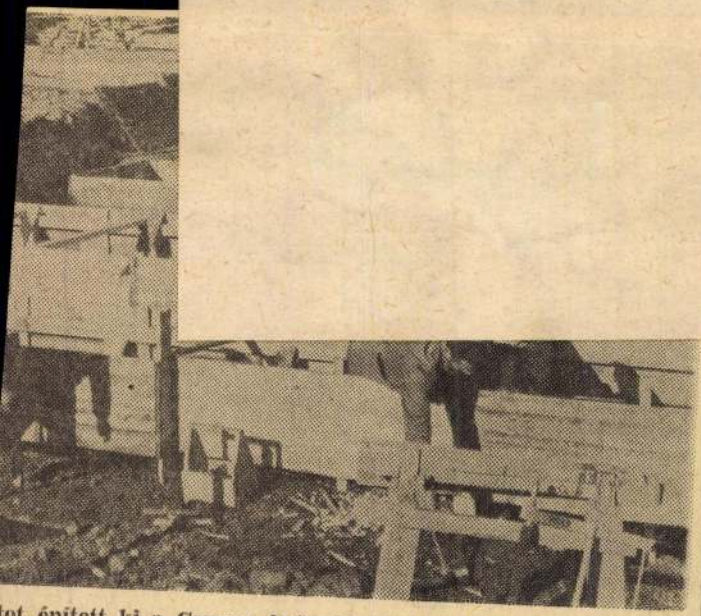

tot épített ki a Csuvas Autonóm Szovjet Szocialista Köztársa-
nak, Csebokszarinak pedig testvérvárosa lett Eger. A megye-
ső területén épülő, távlatilag 20 ezer lakásra tervezett új
eként — Csebokszari nevét kapta meg. A majdani modern
tik az első panelházakat.

1970 APR 12

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

Feledy Gyula

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

FELEDY GYULA RAJZA

A telhetetlen özvegy

Mészáros A.

Már-már úgy volt, hogy elmarad a döntő roham. A harmadik felderítő is azt jelentette, hogy a török elsősorban Parancsnok életére pályázik. Arra számít, hogy ha Parancsnok feje lehull, a magyar sereg fejvesztetten szétszalad. Parancsnok már azt számítgatta, hogy a következő évben milyen esélyekkel támadhat a törökre. Ekkor megszólalt a sarokban az ifjú Simon. Meglepve,

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 8

NÉPSZABADSÁG

Feledy Gyula

1021

elindulok az ádámi lét zsákutcáján
sírva, meghasadozott
arccal.

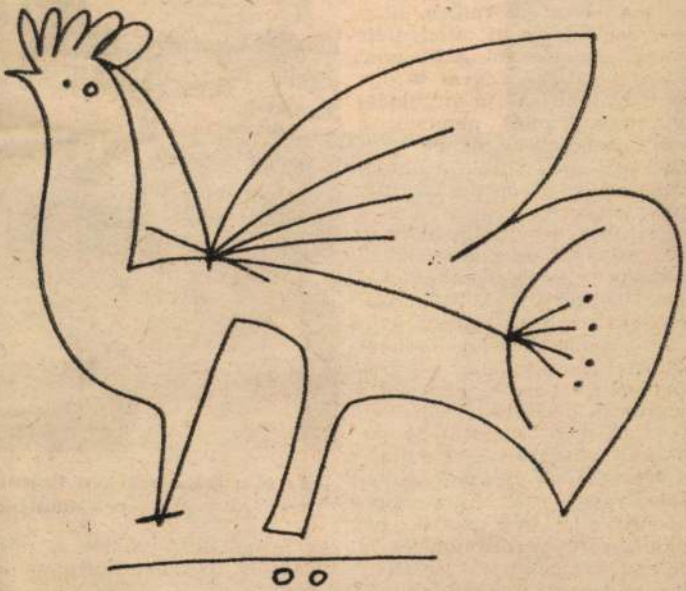

FELEDY GYULA RAJZAIBÓL: KÖSZÖNTŐ.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

tes — január 2
haddam szíriai ki
tékony közvetítő
román. A kérdés
aknem tíz hónapja
iborús válságot k
l-e megakadályoz
bboldali provokáci
palesztin—szíriai
gok megalakítása
k bizonyult, mert
rcok fejeződtek be, hanem ezen
héten már megnyíltak az állami
colák, aztán a gazdasági élet
empontjából oly roppant fontos
jrúti bankok jelentették be, hogy
nét megkezdik tevékenységüket,
kormány pedig újjáépítési, va-
onbiztonsági és költségvetési
endőket tűzhetett napirendre.
E hírek nemcsak azért örvende-
sek, mert egy országnak — re-
élhetőleg tartósan — helyreáll a
ugalma és belső békéje, hanem
ért is, mert az amúgy is bonyo-
lt közel-keleti helyzetet a liba-
ni válság újból és újból robba-
sveszélyessé tette. Akik a pol-
rháborút elkezdték, pontosan ezt
akarták. Az együttműködés a
bboldali, nyugatbarát keresztény
emek és Izrael között utóbb már
jesen nyílt volt.
Az erőviszonyok alapos megvál-

Az első igazi békekép Bejrútb
pek, bámészk

ország baloldali erőinek, köztük
PFSZ-nek az aktív közreműköd
sével.

A politikai stabilitás, a demo
rácia erősítésének szolgálatába

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
HÍRLAP
1970 DEC 18

Feledy Gyula

1021

* *Múzsa.* *Feledy Gyula rajza*

zám

k oldalon

nalistákat
ttek ki

végét é
jubileumi

Hambrónak, az ENSZ-közg val befejeződött a világszerv befejezése után előbb Yost am nagykövet tartott sajtóérteke vezte az ülésszak munkáját. Yost szerint viszont az álta időt kellett volna szentelni

Malik a nyilatkozatában kiemelte, hogy a nemzetközi biztonság erősítéséről szóló deklaráció a békeszerető erők győzelme. A jubileumi ülés deklarációja az imperialisták minden mesterkedése ellenére megerősítette az önrendelkezéshez való jogot és a gyarmatosítás elleni harc jogosságát. Ezután rámutatott, hogy az indokínai agresszió folytatása, Izrael halogató taktikája, valamint az, hogy a Kínai Népköztársaság és az NDK még nem tagja az ENSZ-nek, egyaránt hozzájárul a világ politikai atmoszférájának ingatagságához és feszültségéhez.

Yost szerint a közgyűlés nem tudott hatékonyan foglalkozni két problémával: Dél-Afrikával és a Közel-Kelettel. A Közel-Keletről szóló vita nem érintette a BT 1967. novemberi határozatát, amely továbbra is a rende-

Békemo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
1976 OKT 21

Feledy Gyula

1021

* *Feledy Gyula A kaukázusi krétakörhöz készített — illusztrációja.*

Színházi mozaik

- **NÍVÓDÍJ**
- **A FELEDY-GRAFIKÁK SIKERE**
- **BEMUTATKOZÁS**

A Kulturális Minisztérium nívódíjban részesítette a Miskolci Nemzeti Színház „*A mi Molière-ünk*" c. produkcióját. Mint ismeretes a Csiszár Imre rendezte előadás nem a nagyszínház közönsége számára készült; termelőszövetkezetekben, iskolákban, üzemekben állítják fel a ringlispil-színpadát, melyen megelevenednek a Molière előtti farce-ok jellegzetes figurái, s a korai Molière-művek hősei. A nívódíj részint a sajátos cirkuszszínházi kezdeményezést, részint a produkció jó színvonalát jutalmazza.

*

A Fészek Művészklub, s a Magyar Színházi Intézet kiállítást rendezett az 1975/76-os színházi évad legjobb plakátjaiból és műsorismertetőiből. A művészi értékkel bíró grafikákat díjazták. A rangos mezőnyben Feledy Gyula érdemes művész grafikái, melyeket Bertolt Brecht A kaukáziusi krétakör című játékának műsorismertetőjéhez készített, díjat nyert a kiállításon.

* *Vetterman Péter karmester.*

A Színházi Esték című lap nemrég mutatta be Vettermann Péter karmestert, aki az új évadot a Miskolci Nemzeti Színháznál kezdte. Vettermann Péter, a weimari Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerzett karmesteri diplomát, majd a plauени és a hallei színházban dolgozott. Hosszabb időt töltött Berlinben is, ahol Felsenstein professzor tanítványaként ismerkedett a zenés színházzal. Új karmesterünk a napokban mutatkozott be; Scserbacsov Dohányon vett kapitány című operettjét vezényelte. A következőkben Kalmár Péterrel felváltva dirigálják az előadást.

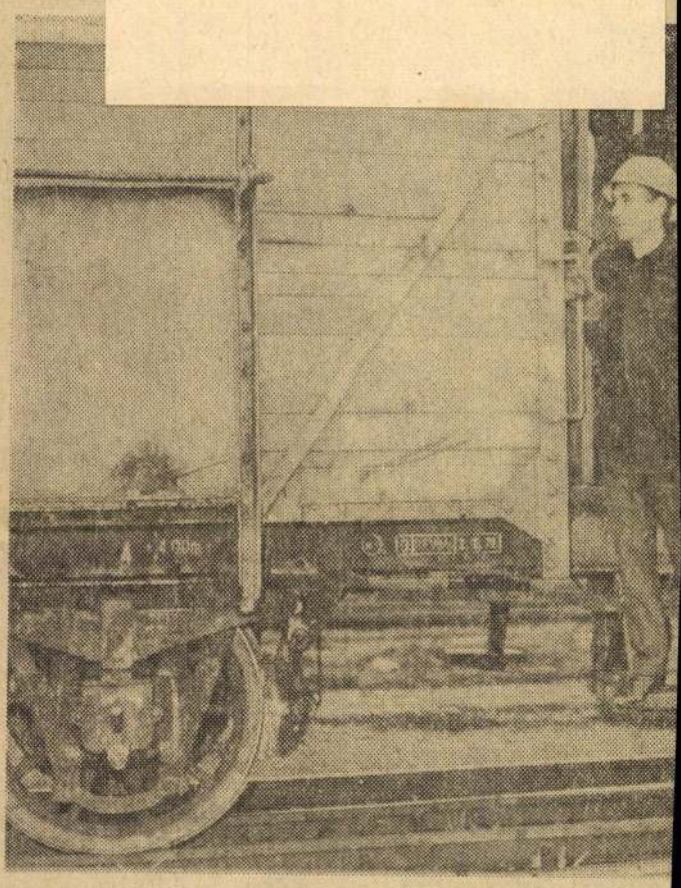

* *Sok dolguk van a kocsirendezőknek. Nehezíti munkájukat*

Gyorsabban rakodni

Szállítási csúcs a

A MÁV Miskolci Igazgatóságára ebben az évben összesen mintegy 28 millió tonna áru elszállítása várt. Kiemelkedő munkát végeztek a vasutasok, hiszen az őszi szállítási csúcsidőszakra már csak 6,9 millió tonna maradt. Ha leszámítjuk a tranzit- és importszállítmányokat — amelyek köztudottan nem kocsiigényesek — e mennyiség 6,1 millió tonnára csökken.

Az igazgatóságon tegnap délelőtt elmondották, hogy legfőbb feladatuknak most — az egyébként is szokásos alapanyagszállítások és késztermék-továbbítások mellett a szezonjellegű fuvarozást tartják; főként a mezőgazdasági termékek — gabona, kukorica, cukorrépa —, a tüzelőanyag, valamint a vállalatok exportszállítmányainak továbbítását. Természetesen ezt a feladatot csak a fuvaroztatókkal közösen tudják eredményesen megoldani, ezért időről időre tanácskoznak a legnagyobb fuvaroztató vállalatokkal: miként lehetne gyorsítani a vagonok ki- és berakodását.

Oránszki Zoltán, a MÁV Miskolci Igazgatósága kereskedelmi osztályának helyettes vezetője elmondotta, hogy a vagonrakodás gyorsítása érdekében különböző ösztönzőket vezettek be. Területükön 86 nagyvállalattal kötöttek megállapodást, amelynek értelmében, ha a szeptember 15. és december 15. közötti időszakban a beérkezett kocsik 90%-át a rakodási időn belül kiüríti a vállalat, a jövő év első negyedévében jelentős rakodási időkedvezményt kap. Ugyanakkor anyagilag ösztönzik azokat a vállalatokat, amelyek a hét végén, szabad szombaton és vasárnap is vállalják a vagonok ki- és berakását.

Legalább 80 halott

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula

1970 NOV 15

1021

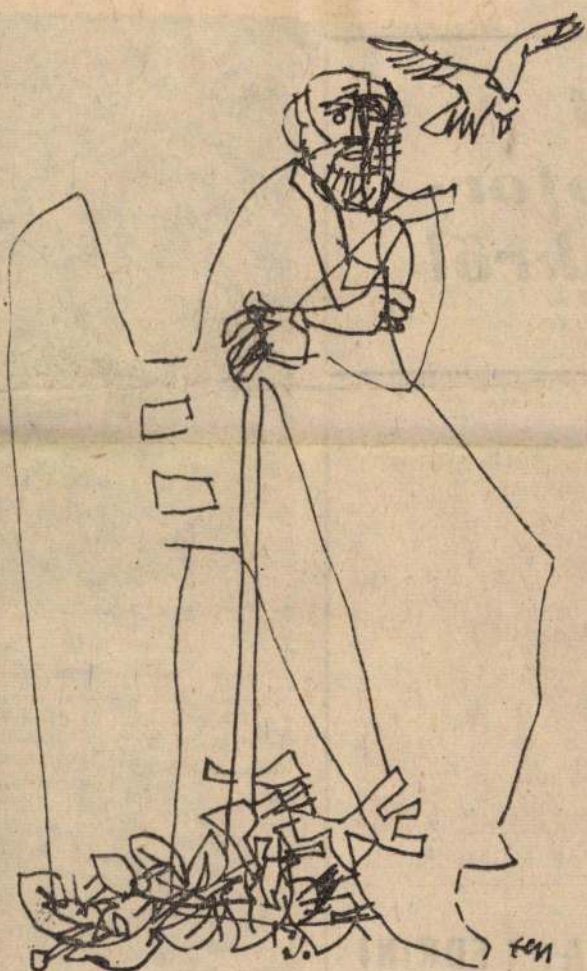

Jelenet

(Feledy Gyula rajza)

ét
nofor-
rekről

LDALON)

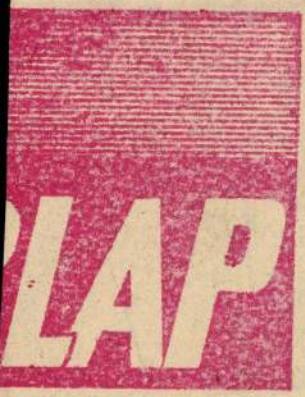

ÁRA: 1 FORINT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG - 4

Északmagyarország

Feledy Gyula
1021

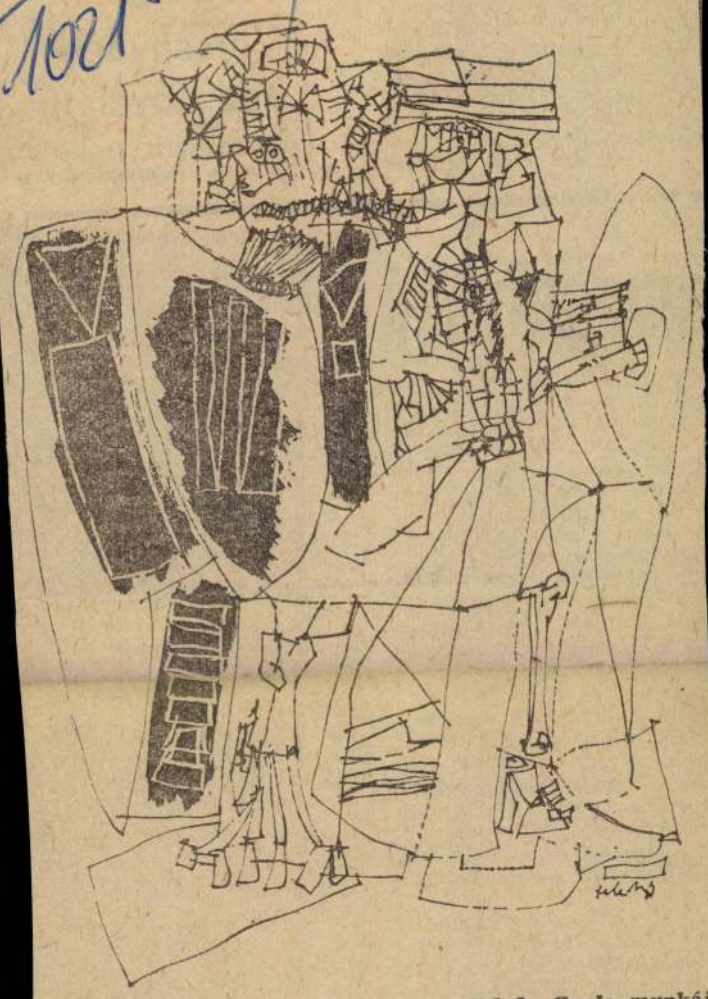

Feledy Gyula munkája

Az idén 4 millió fori
ra származott a g
nak a könnyelműség,
lenség okozta erdőt
Kétszerese annak az
nek, amelyet a parke
tesítésére fordí
Mindannyiunk kára e
Onodvári M

sműhelyben

pin Béla, az idősebbik mes-
ter — az ekevasak élezése.
Van olyan napunk, hogy 30
darab is akad belőle. Mert
az aratás nemcsak a kom-
bájnoknak, a szállító jármű-
veknek, a szalmabálázóknak
ad munkát. A kombájnok
után minden tarlót azonnal
fel kell szántani. Ez a sok
ekevas, amit itt élezünk,
már a jövő évi jó termésért
kopik, csorbul.

Rendszerető emberek a
halmaji kovácsok. Az ara-
tási „hajrá" ellenére is szép
rend van műhelyükben.

— Könnyebb dolgozni, ha
minden a helyén van, ha
minden kalapács, fogó, kü-
lönböző szerszám a kezünk
ügyébe esik — magyarráz-
zák.

Nagy ritkán, egy-egy perc-
re kiállnak a műhely ajta-
jába, a 30 fokos melegbe,
egy kis „hűvös" levegőt szip-
pantani, aztán vissza az üll-
őhöz, a fújtatóhoz, a külön-
böző hangokat adó sok-sok
kalapácshoz.

Jókora izzó vasdarab ke-
rül az üllőre, szaporán dol-
goznak a legnagyobb kala-
pácsok, s miközben formálód-
dik a búzatáblán várt al-
katrész, az egyik kovács
megjegyzi, hogy bizony, el-
kelne a műhelyben egy kis,
rúgós kalapács.

Amikor ismét hevítik, iz-
zítják a munkadarabot, el-
mondják, hogy már csak
azért is nagyon szükséges
itt, a kovácsműhelyben a gé-
pesítés, mert a fiatalok kö-
zül igen kevesen választják
ezt a nehéz szakmát. Köny-
nyíteni kell rajta, hogy is-
mét legyen elég falusi ko-
vácstanuló, s mire ők, az
acélos izmú, régi kovácsok
kiöregszenek, legyen után-
pótlás. Mert falusi kovácsok-
ra, tsz-kovácsokra szükség
lesz mindig.

(p. s.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL

Napjaink

Feledy Gyula
1921

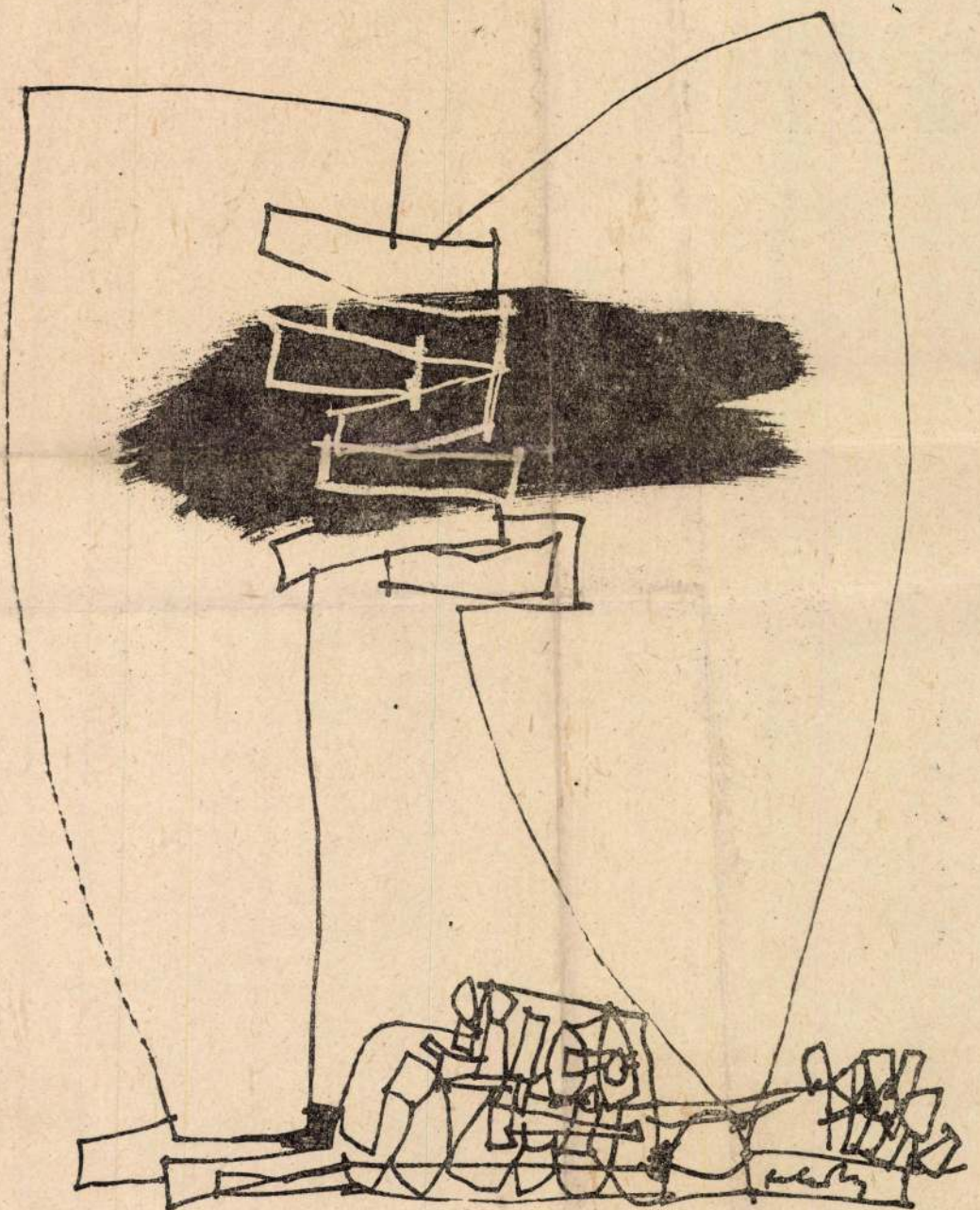

EMLÉKMŰ

FELEDY GYULA RAJZA

yuláról

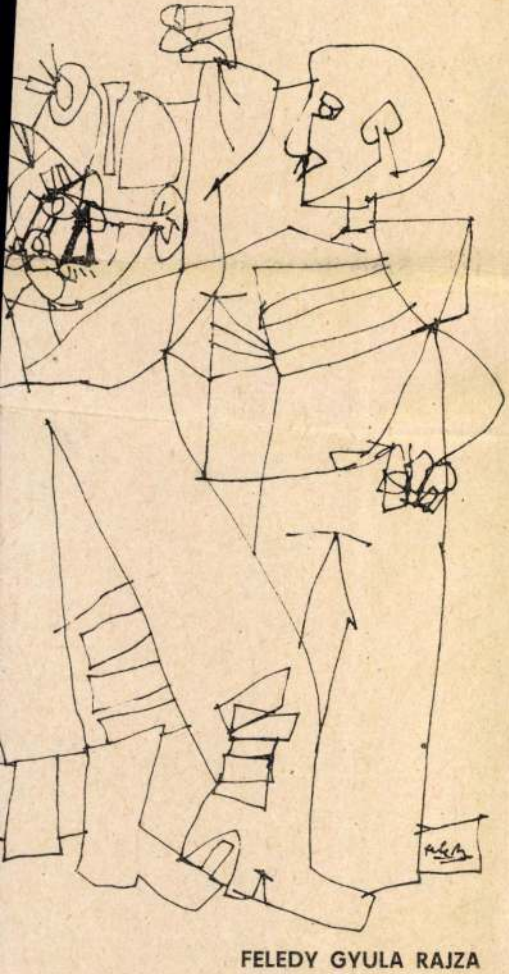

FELEDY GYULA RAJZA

kező felszabadulás reményével leszálltak a karancslejtősi aknába. Hihették, hogy az akna mélye — a bányászok ősi mene-

SERFŐZŐ SIMON VERSEI

Hazagondoltok

APÁMNAK

Széjjelség a falukban.
Büdösödnek döglött jármok,
taliga-halottak, láncok.
Széjjelténferegnek
disznók, tyúkok.
Már szólnak a bagoly-sípjelek,
mire a tehénköpéses
házak elé
visszaérnek.

S az elrobogó hold
szétsodorja
a csirketáncikás szérűket.
A fejükön nagykalappal
letakarva a vének.
Bömbös barmokkal
hálnak az asszonyok.

S ti a világ padlásán,
kúpcserepein vagytok.
S a kirakatok előtt
öregedtek meg egyszerre,
ha arra vetődtök,
és rágondoltok a keresetre.

Amiért szalad a szorgalom,
a kapkodás ugrál,
és eljöttetek
katonaládával bevonulva

Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1971 JUL

Napjaink

Feledy Gyula

1021

FEJ

FELEDY GYULA RAJZA

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

kozottságát a
gos illusztráci
történetét tá
gosan juttatn
mondatot, jel
den tagjának
zsók), *Csapó* [illegible], *Imrének* (Harangláb), *Nagy Máriának* (Kisbíróné), *M. Szilágyi Lajosnak* (Csepű Palkó), s a többieknek *(Dariday Róbert, Kanalas László, Onody László, Bánó Pál, Bősze Péter)*, akik *Hruby Mária* ötletgazdag és stílushoz igazodó jelmezeiben s *Fehér Miklós* remek, külön méltatást érdemlő díszletében sikerre vitték ezt a produkciót. Írnunk kellene *Rónai Pál* igen jó, komikus hatásokban gazdag kísérőzenéjéről, a *Somoss Zsuzsa* tervezte koreográfiáról, s a tánckarról, amely ezúttal pontosan, jól táncolt, s a *Herédy Éva* vezényelte zenekarról is...

De szóljunk inkább arról az örömünkről befejezésül, melyet ez az évadzáró bemutató keltett bennünk. Örömünkről, hogy van színházunk, s vannak jó színészeink. Reményünkről, hogy a következő évad ennél a mostaninál „napsütésesebb" lesz.

PAPP LAJOS

Feledy Gyula

1021

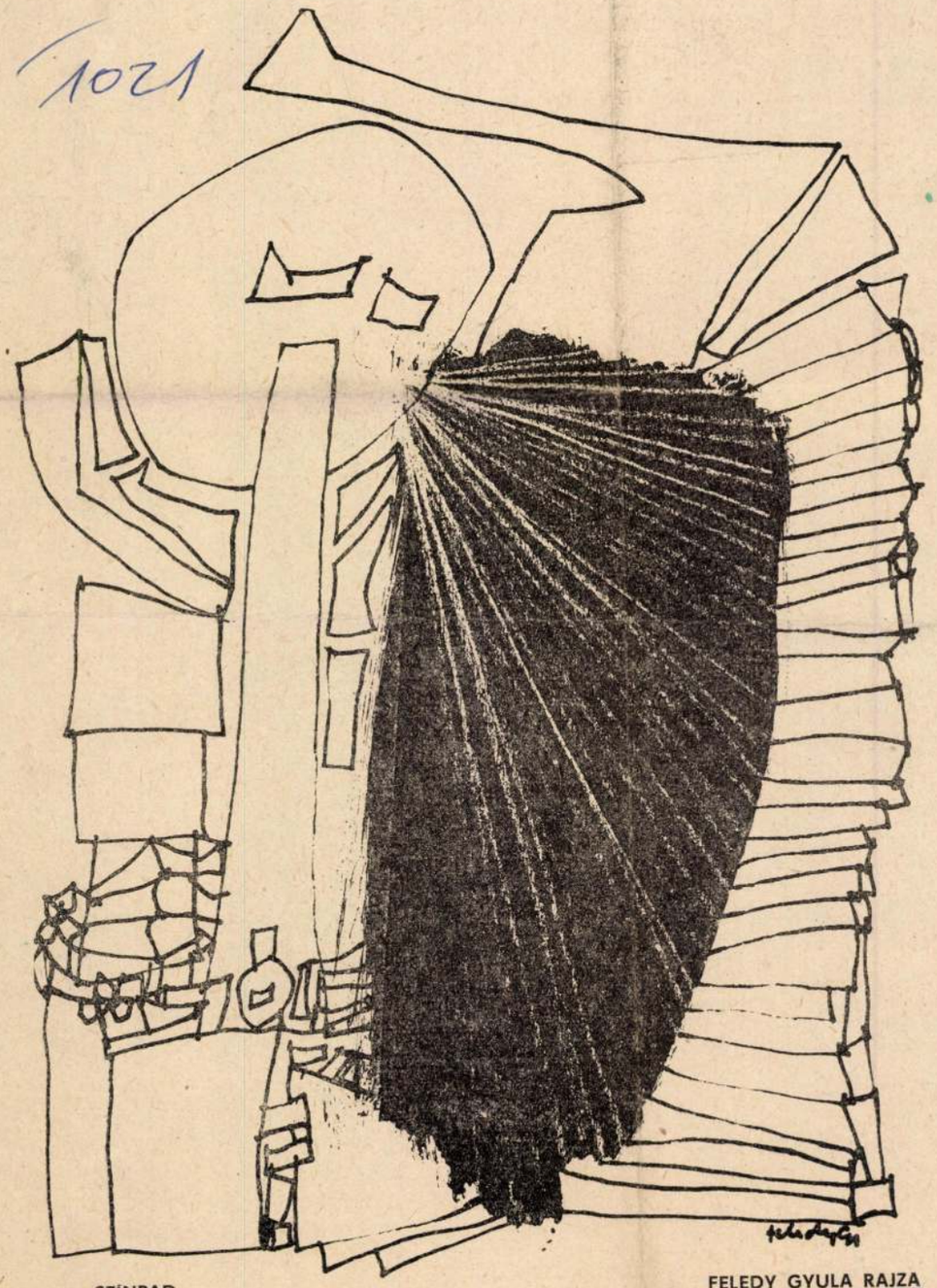

SZÍNPAD

FELEDY GYULA RAJZA

A Huszonötödik Színház Madách-előadása

A *Tragédia* meglehetősen profán „adaptációja" egy új színházi formanyelvet teremtő alkotóműhely izgalmas kísérletét jelenti. Kísérletről beszélhetünk, hiszen az *Iglódi István* és *Szigeti Károly* közös rendezésében bemutatott előadás — amelynek verbális anyaga a *Tragédia* szövegéből áll össze — a madáchi mű eszmeiségét a színpadi látvány újszerű szimbolikájában, koreográfiájában értelmezi újra; elsősorban a londoni, római és prágai színek gondolatvilágát kapcsolja be ebbe az új színpadi áramkörbe. Az Ádám és Éva nélküli *Tragédia* tulajdonképpen két részre különül el. Az első a világ „teremtésének" mozzanatát jeleníti meg ironikusan — főszereplői természetesen az Úr és a stréber, szervilis angyalok —, a második a teremtett világ diszharmóniájáról szól, főszerepben a lazán körvonalazott emberi-társadalmi léthelyzeteket kirajzoló tömeggel. Az első részt nemcsak a sodró színpadi látvány, koreográfikus mozgás és az újszerű játékstílus avatja szerves egésszé, hanem meggyőzően ötvözi össze a gondolatiság kohéziója is. A hatalom természetrajzát, a hatalom és a tömegek viszonyát boncolgatja, a személyi kultusz „stábrendszerét" világítja át ez a rész. A fejükre húzott zsákkal megjelenő kiszolgáltatott tömeg már kusza, bizonytalan vágyait fogalmazza, de az Úr rájuk kényszeríti akaratát: „Szabad versenytér nyílt meg a kebelnek". A már lassan formálódó, egyéni arcot öltő tömegre felkerül az álarc, az emberi kiszolgáltatottság legegyetemesebb jelképe, hogy aztán a második részben (nem szünettel tagolt részekről van itt szó természetesen) az idézett madáchi sor jegyében, ez az álarc különböző szerepeket is hívjon életre. Sajnos, ebben a második részben nyilvánvalóvá válik, hogy a — elsősorban a londoni színre épülő — jelenetsor már csak a gondolati látvány részleteinek izgalmas kidolgozását, a kísérletező műhelymunka eredményeit hozza: a klasszikus kapitalizmus korának eszmeköréből kilépő tágabb jelentés elé a madáchi szöveg leküzdhetetlen akadályt állít.

Az Urat megszemélyesítő *Kristóf Tiboré* volt a legnagyvonalúbb, legkidolgozottabb alakítás a többségét tekintve az alkotók szándékait megértő együttesben. A kavargó tarka színeknek és a szürkeségnek a disszonanciájából *Keserű Ilona* tervezett izgalmas hatású kosztümöket, az ő érdeme a szimbolikusan funkcionáló játéktér is.

Lengyel József: Levelek Arisztofanészhez

A *Thália Stúdióban* bemutatott *Levelek Arisztofanészhez* című komédia tulajdonképpen *Lengyel József* első drámaírói jelentkezése, hiszen nem az író valamelyik prózai művének adaptációját látjuk ezúttal a színpadon: Lengyel József mai életünk visszás jelenségeiről írt szatírát.

A komédia címe arra utal, hogy az író a vígjátékírás atyjához fordul „tanácsért": kitűnő alkalom ez Lengyel József számára, hogy szellemes játékossággal beszéljen a drámaírás műhelygondjairól, megcsipkedje azokat, akik a színházi alkotómunka elé nehézségeket gördítenek. A komédia-műfaj nagyon tágan értendő itt: az egész darabra kisugárzó filozofikus mondanivalóba emelkedő epikus részletet, korunk történő hősének kemény szatíráját, vaskos komédiát és bohóctréfát fog össze Lengyel József műve.

Maga a komédia korunk negatív hősét mutatja be egy kis hivatali és magánéleti keresztmetszetben, amelynek alapján akár „válás magyar módra" is lehetne a szatíra címe. A vállalati jogász, a szakszervezeti bizalmi és a háztömbbizalmi segédletével megszervezett „in flagranti" ugyanis a főhős feleségének a lakásból való kiebrudalását szolgálná. A vetkőző nő árnyképéhez valóságos alakként azonban nem a tevékenységről a reklámszakmára átnyergelő Huba karrierjének további terebélyesedésében.

A munkahelyi szervilizmust is erősen célba vevő, a társadalmunk parazitáinak virulens tenyészetét kirajzoló komédiának a — némileg elnagyolt szatírába csúszó — második része (egyes részletektől, például az „életszínfonalat" emelgető bohócok produkciójától eltekintve) már nem tudott az előző színvonalán megszólalni.

A rendező, *Romhányi László* és a dramaturgiai munkát végző *Köves István* igazi alkotótársai voltak Lengyel Józsefnek: a groteszk helyzetkomikum, szellemes politikai csipkelődés és a sötétebb, abszurdabb humor minden árnyalatát érezték, kiaknázták. A komédia nagyon széles skáláján játszottak a színészek is: *Nagy Attila* írójának kesernyés iróniája, *Hacser Józsa* nagyszívű anyukájának temperamentuma, derűs közvetlensége, *Buss Gyula* állatidomárjának filozofikus humora, *Gór Nagy Mária* szeretőjének pimasz virulenciája, *Gálvölgyi János* bulldogjának bölcs rezignáltsága és az „in flagranti-stáb" — *S. Tóth József*, *Vallai Péter*, *Tándor Lajos* — eredeti színei egyaránt fontos tényezői voltak a sik[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 JUL
Napjaink

Feledy Gyula
1021

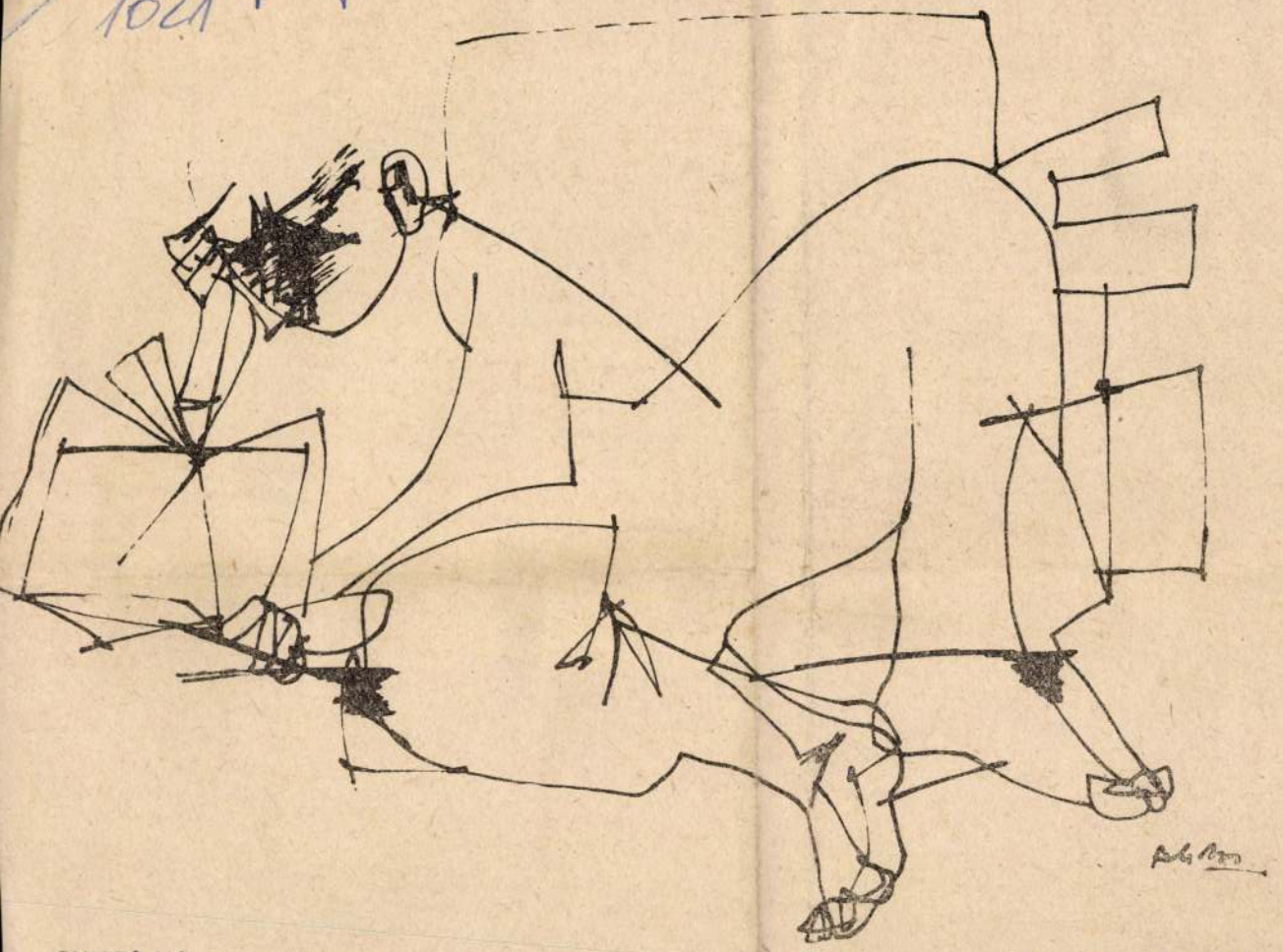

OLVASÓ FIÚ

FELEDY GYULA RAJZA

és elég okosan? Más szóval: belefulladok-e az árvák könnyeibe, s magam is meghatódom kincstári jóságomtól, vagy ...

Egyelőre egy miniszoknyás anyuka rémlik fel előttem. Ruganyos léptekkel szökken fel a széles lépcsősoron. Lába megfeszül, a haja lebben, s egy pillanatra érzem parfőmjének illatát. A porta környékén megszólal valaki: „munkaruhában jön a gyerekéhez ...”

Idézet a Szülők Kislexikonából: „Az állami gondozásba vétel oka lehet anyagi, erkölcsi, vagy egészségügyi ... Erkölcsi okokból állami gondozásba lehet venni azt a gyermeket, akinek nevelését, testi, szellemi és erkölcsi fejlődését a családi vagy egyéb környezete közvetlenül veszélyezteti.”

Azt hinnénk, hogy a gyerek számára a szülők elvesztése — az árvaság — a legtragikusabb. Az árva egyre kevesebb, a gyermekotthoni gondozottak száma viszont nem csökken. Az árvák a nagy csapás után megnyugszanak, beletörődnek a változtathatatlanba: személyiségük stabilizálódik. A többiek — nevezzük őket veszélyeztetetteknek — igazán soha nem nyugodtak; mindig várnak, vagy félnek valamit, valakit. A szülők léte kiapadhatatlan forrása az örömnek és keserűségnek.

Hit és hitegetés

Lám csak, most is sír egy gyerek. Azaz, hogy nem „egy gyerek” (itt mindenki mindenkit nevén vagy becenevén szólít, az igazgató is csak Laci bácsi), hanem *T. Évi*.

— Minden percben új pedagógiai helyzet elé kerül az ember — magyarázza *Nagy Béla*, az iskola vezetője, de nincs ideje befejezni, máris a hóna alá bújik (kicsit talán erőltetve is a zokogást, mert hisz színésznőnek készül) Évi. Mindazonáltal a szöveg jól érthető: „— Nem megyek

Már mindenki
dikos állt még a
csit várták (ne
tottam fel), az osz
úr valójában még
gálati ideje min
most lett volna, mikor Nyíregyházán kezébe adták a diplomát. Nem kérdezem, miért jött át — a lakásához közelebbi — városi iskolából ide, s miért tölti itt csaknem az egész napját. *Sarka Ferenc* megszállott. Nem a harcos fajtából való, akik falakat döntenek, inkább olyan, aki féltéglákból képes várat rakni. Kíváncsi vagyok, mit szólnának mesterségükre büszke mat.-fiz. szakos kollégái, ha a nyolcadikosok között olyan gyerekekkel találkoznának, akik nem ismerik a mértékegységeket. S ha ez lett volna a legnagyobb baj. De volt olyan nyolcadikos, aki két évet kihagyott.

Itt meg is állunk kicsit. Erről a fiúról kezd beszélni. Nem is olyan sokkal idősebb a tanár, mint a tanítvány. A gyerek, kimaradva az iskolából, két évig szobafestő mellett dolgozott. Saját kérésére vették állami gondozásba. Szeret és tud dolgozni; a gyermekvárosban is végigmázolta a folyosókat. Munka közben fütyörészett; csak a megszokott sör hiányzott neki. De hát anélkül még ki lehet bírni. A cigarettáról azonban képtelen lemondani. Ezt nem is tagadja.

A tagadás, a hazudozás egyébként is ritka a gyermekvárosban. A nevelték keresik a partnert; a felnőttekben a szülőt. Meg aztán — a természeti népekhez hasonlóan, akiket nem érintett a modern erkölcsiség, nem plántáltak beléjük viselkedési normákat — őszinték a gátlástalanságig. Ez a nyitottság nagy előny és nagy hátrány. Szerencsére a nevelőtestületben — ahol 30 év sincs az átlagos korhatár — semmin nem csodálkoznak és nem botránkoznak meg. A káromkodó óvodást éppúgy

Gabi

A tanévne
néhány szor
zeteket rako
majd jövőre
kézenfogva.
az iskolába.
táblára. Az
az iskolás.
játsszák, ho
Kérdezné
eltűnt mellő
ismeretlen
könnyebbek
ismerős. A
tudta, hogy
tanítja. Hát
Csak ma
végzős Gabi
gyarázata a
csak, ilyen
kell tanár;
ként funkci
A 15 éves
pest nagyol
szerettem.
szülőktől j
hozzájuk n
„édes” szül
tásnyira. A
hét éve ni
kisfiúnak
honról, Gab
bár érzelmi
vonatra ült
tette őket.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1914 JUL 2 -

Napjaink

Feledy Gyula
1021

MADÁR

FELEDY GYULA RAJZA

Péntek I

Kis magyar Woodst

Mintha ragályos betegséget kapott volna a város: mindenütt kanyarósárga plakátok tűnnek föl, és hisztérikus betűkkel harsonázzák, hogy megvalósult sok ezer tinédzser álma, az Első Magyar Popkoncert. A plakátok előtt összecsődültek a tinik, átszellemülten meg-megállnak; arcuk áhítatáról leolvasható: ez nem akármilyen szalámivagdaló fuvolázás lesz, hanem a Pop Mágusainak Misztikus Találkozója, zenei kiáradása a méltatlan lelkek senkiföldjére. Micsoda fantasztikus névsor! Micsoda duzzadó önbizalom! Nem valami piti kis csehóban, művelődési kócerájban rendezik a zenei mennybemenetelt, a húszezres stadion nézőterére dübörög a 200 wattos hangrobbanás egész az agyrázkódásig. Meg az is nyilvánvaló — mocorog a gyerekek mélytudatában —, hogy ebben a dologban megvan a tendencia a velünk való törődésre. Hááát — igen. Így is mondhatjuk.

Illés vagy a Koncz leszól, hogy gyerekek, hagyjátok abba, akkor a gyerekek leállnak a balhéval. Mi tudunk hatni rájuk. Most még . . .

Vasárnap fél kilenc

Fények cikáznak, május végi langy áramok úsznak a levegőben. A nagy térről már eltakarodtak a padokon éjszakázó srácok, részben pedig még korábban eltakarították őket. A buszokon és villamosokon feltűnnek az Omega-mezes fiúk-lányok; vihognak, szertelenek, minden mozdulatuk közbotránkozás. A középkorú felnőttek szüntelen erkölcsi háborgásának céltáblái (némelyik trikóra a köröcskék is oda vannak pingálva).

A stadion felé emberpatakok csordogálnak.

Az előtérben riadóautók „felnyergelve"

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1974 JUL

Napjaink

Feledy Gyula

1021

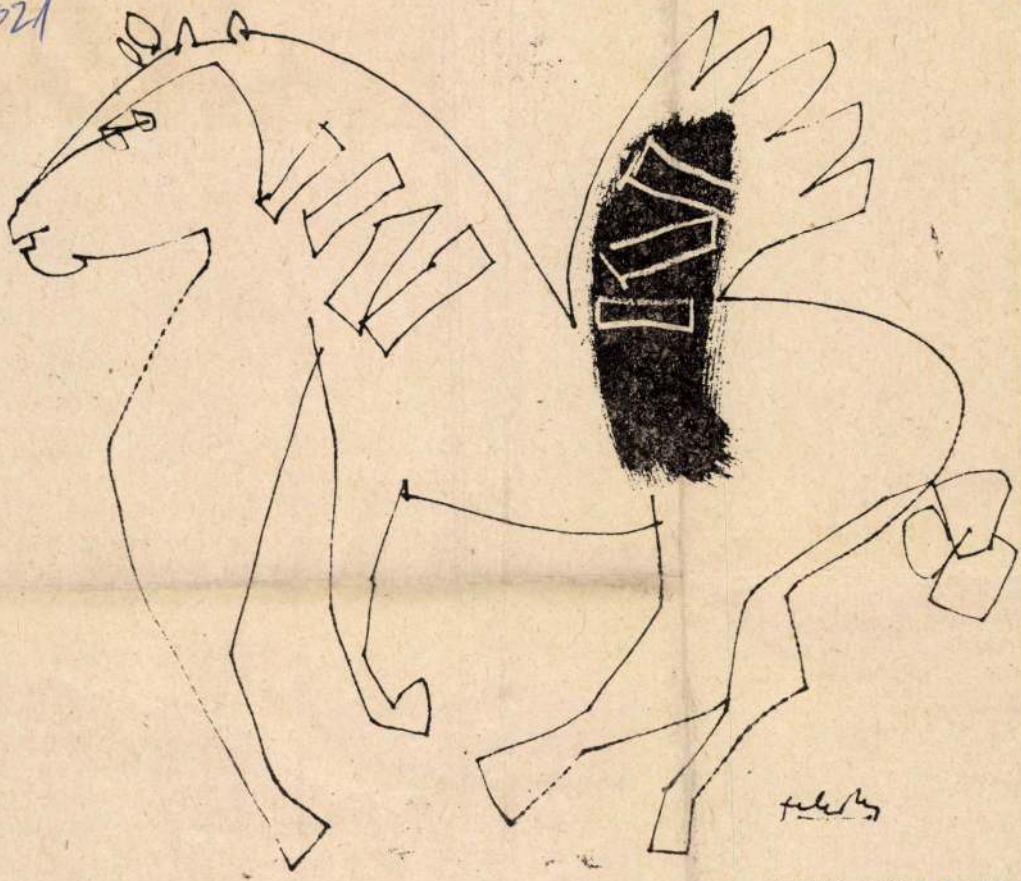

PEGAZUS

FELEDY GYULA RAJZA

[redacted] Az iskolához kollégium is tartozik, igaz, hogy csak vidéki tanulókat vehetünk fel, de a férőhelyeket nem merítettük ki, miért ne vehetnénk fel egy külföldre helyezett mérnök gyerekét is?

Az igazgatóm egy rendelet tanulmányozásából néz fel, nem ültet le, fél percnél több nem jut a kérdésre:

— Nem, nem lehet felvenni... 37 órát hiányzik... kimarad... de előbb feltétlenül írd meg a szülőknek... pontosan feltüntetve az igazolatlan órák számát...

— Beszéltem a nagyszülőkkel...

— Ajánlott levélben írd meg... csak ebben az esetben zárható ki...

A nagyapa másnap az ajtó előtt várt. Azonnal Karcsiért küldtem, míg megérkezik, leültünk és elmondtam, hogy kollégiumba nem vehetjük fel, mert tartanunk kell a helyet vidéken lakó jelentkezőknek és nem lehetünk tekintettel egy helybeli elkényeztetett gyerekre. Kopogtak. Karcsi lépett be. Leültettem.

Elhatároztam, hogy minden pátosz és vád nélkül beszélek.

Először ismertettem az igazolatlan hiányzások számát, a rendtartás ide vonatkozó paragrafusát és hozzátettem, valószínűleg tudja, hogy helyette senki se fog tanulni. Karcsi rezignáltan féloldalt ejtette a fejét, jelezve, hogy tudja.

— Szabályok vannak itt is, mint mindenhol — folytattam —, aki ezeket meg-

[redacted] Károly, mint a visszaeső iszákosok, eleinte csak egy órájával, majd kettesével, aztán megemberelve magát újra csak egyesével, de folyamatosan hörpintgetve az igazolatlan hiányzások italát, újra csak hiányzott. A tornaórákról rendszeresen elmegy, de gyakran eltűnik a középső harmadik, negyedik órákról is, hogy az ötödiken és a hatodikon ismét, érthetetlenül jelen legyen.

— Érthetetlen — mondta a nagyapa, ahogy ezeket a retusálhatatlan behúzgálásokat nézte —, egyszerűen nem értem, mi van ezzel a gyerekkel... mindennap eljön hazulról... megreggelizik.. kap zsebpénzt is... nem tiltjuk el semmitől... mert ha eltiltanánk, még inkább megtenné...

A rejtély nem vált kevésbé rejtélyessé attól a felfedezésünktől, hogy tudniillik Karcsi nem elhamarkodott rendszertelenséggel hiányzott, hanem valami ismeretlen meggondolás ösztönzésének engedve. Például szerdán és pénteken mindig a két utolsó óráról ment el, csütörtökön pedig csak a harmadikról és a negyedikről.

— Megáll az ember esze... — mondta a nagyapa, mint egy kinyilatkoztatást.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1973 FEB 12

Északmagyarország

Feledy Gyula

ZAG 4

1021

Feledy Gyula rajza

szatban

cia

pen

mintegy 80 százalékának van hatása, foganatja.

Kelemen János, a bugasori Szabó Lajos szocialista brigád vezetője kielégítőnek tartja az üzemi demokráciát. A vezetők a párt- és a termelési tanácskozásokon várják, kérik a dolgozók véleményét. Sok példa van rá, hogy a javaslatokat megvalósítják.

Itt, a blokk- és bugasoron jó a dolgozók és a vezetők kapcsolata. *Rákár János* műszaki üzemvezető naponta 3-szor négyszer is felkeresi a brigádot és gyakran megjelenik köztük *Sebestyén János* üzemvezető. Innen került ki közülük, hengerészként kezdte, személy szerint ismer mindenkit. Miért jó ez? Sok problémát naponta

A miskolci MEZŐGÉP-nél

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975- JAN 10

Északmagyarország

Feledy Gyula
1021

1975. jan

MELEGEDŐ

Feledy Gyula rajza

ért ő, cselekvő
ységben

k megvitatása a kohászkommunisták taggyűlésén

re, a IV. ötéves terv — benne életszínvonal- és művelődéspolitikánk eredményeire, a szocialista közgondolkodás és cselekvés térhódítására.

— Végeredményben az irányelvekkel egyetértve megállapíthatjuk — mondotta befejezésül az előadó, — hogy pártunk politikája kiállta a gyakorlat próbáját: cselekvő támogatásra talált a munkásosztályban, a termelőszövetkezeti parasztságban, az értelmiségben — egész népünkben. Az irányelvekben vázolt elképzelések, tervek, feladatok pedig e politika töretlen folytatását jelentik és népünk cselekvő támogatásával, a továbbiakban is jól szolgálják

„váltsuk aprópénzre" az irányelvek útmutatásait. További feladataink vannak a pártmunka színvonalának és hatékonyságának növelése, a munkások, a nők és a fiatalok fokozottabb funkcióba állítása, az ellenőrzés javítása és más területeken is.

Lázár József, csarnokmester — és mások is — javasolták, hogy a Központi Bizottság és a kormány fordítson nagyobb figyelmet az árintézkedések következetes végrehajtására, mivel az utóbbi időben gyakorta találkozhattunk burkolt áremelésekkel, sőt visszaélésekkel is.

Koseczky Lajos, lakatos és *Fógel László*, öntőgépész a

1021

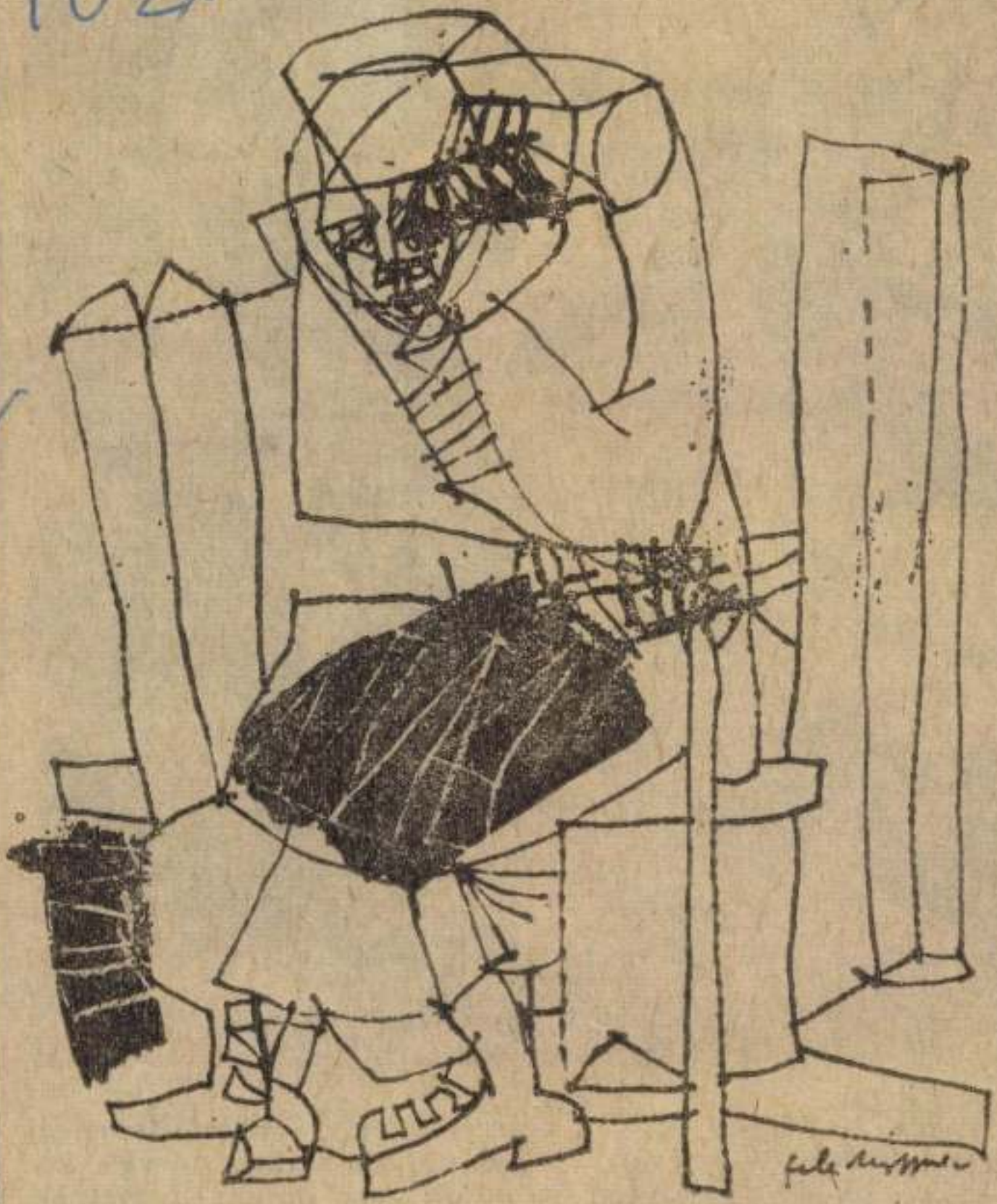

ÜLDÖGELŐ

Feledy Gyula rajza

A Lenin Kohászati Művek Garadna völgyi dolomitbányája december 1-én teljesítette ez évi, 200 000 tonnás tervét. Ebben az évben még mintegy tizenhét ezer tonnát termelnek, s ebből napi 300—350 tonnát adnak az LKM-nek.

Fotó: Szabados György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 17

Északmagyarország

Feledy Gyula

1974. nov. 17., vasárnap

1021

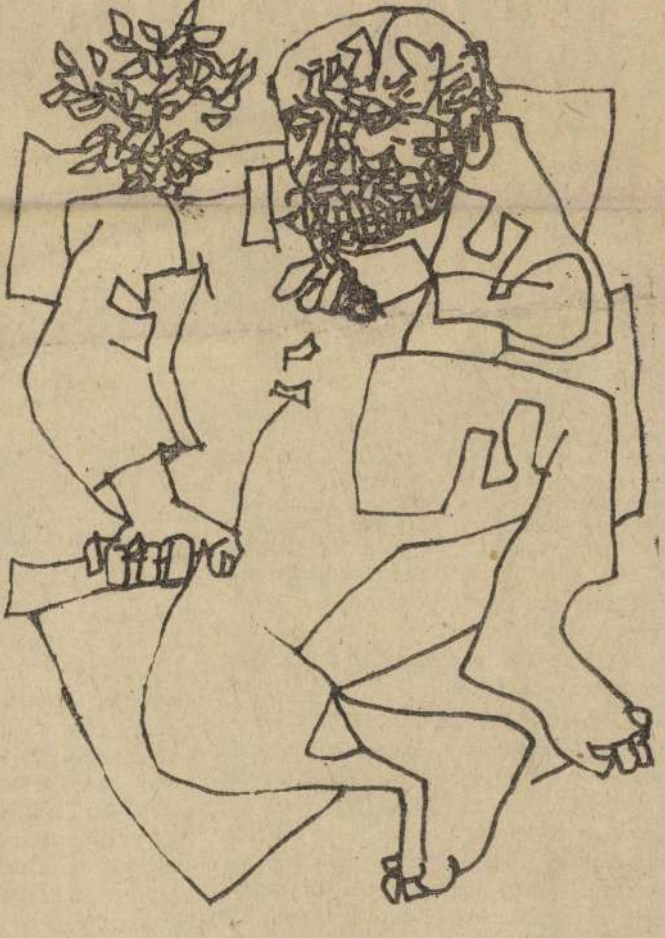

MAGÁNY

Feledy Gyula rajza

1974. nov. 17., vasárnap

Munkáso

Borsod megyében hagyomány, hogy a pártszervek, pártbizottságok vezetői rendszeresen találkoznak az üzemek munkásaival, párttagokkal, párton kívüliekkel és eszmecserét folytatnak a legaktuálisabb kérdésekről, közös gondokról és problémákról. Az ilyen szűk körű beszélgetések jó alkalmat és lehetőséget adnak a *tárgyilagos* véleménycserékre.

Az elmúlt napokban *a megyei pártvégrehajtóbizottság tagjai* valamennyien ellátogattak ipari üzemekbe, ahol a dolgos hétköznapok gondjain kívül a leggyakoribb társadalmi problémákról váltottak szót. Jók az ilyen beszélgetések, mondhatjuk azt is, hogy nélkülözhetetlenek, hiszen a mindennapi alkotó gondok, feladatok forgatagában a vezetők számára szükséges *a kontroll*, a politikai élet áttekintése, a helyzet rendszeres elemzése.

Dr. Bodnár Ferenc, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára látogatott el a napokban a Lenin Kohászati Művek egy szűkebb munkáskollektívájához. Huszonöten ülték körül az asztalt, fizikai munkások, kérges kezű martinászok, acélöntők, kohászok.

„Nem azért jöttem ide, hogy előadást tartsak, nem azért, hogy önök hallgassanak engem, éppen ellenkező céllal látogattam el megyénk legnagyobb üze-

közvetlen és kötetl
kult át, tizennégye
ményüket. A vélet
többsége a megye,
feladataival és pr
tosan hangzott el
mentes volt a jelen
az úgynevezett
Ahogy a felszólalók
jellegű kérdések
van lehetőség az
mokratikus fórum
és többen mások
mi az oka, hogy a
zetéről az utóbbi
esik, és miért ker
Bizottság 1972 dece
megalkotására, s a
mertetésére.

— E határozat, lé
dr. Bodnár Feren
kongresszus határo
sát tekintette át,
ami a kongresszus
zatban nem új po
volt szó, csupán ar
egyes pontjainak
megfelelő ütemben
lyen viszont bizony
tatkoztak és ezeket
lett terelni. Tehát
mezték, hogyan é
tározatok és hogy
végre. A munkásosz
dig állandóan fogla
ebben a szóban forgó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV

Napjaink

Feledy Gyula

1021

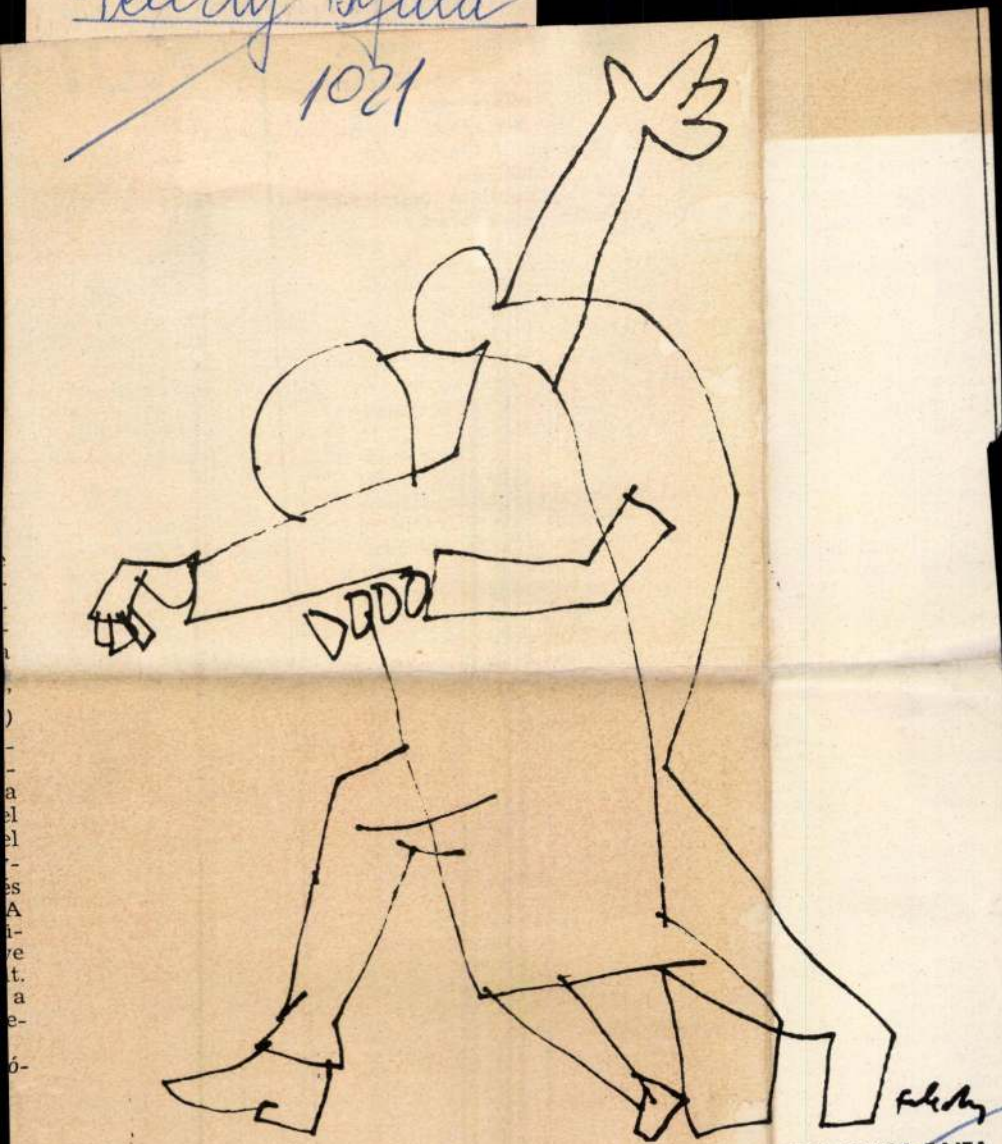

FELEDY GYULA RAJZA

t, mi több, Gi-
nyt a nagyságos
etekben. Mesés
tten elindulnak
világ remény-
inni kell, s az
ó üzenetet kell
a Beke Sándor.

rrébb, egy órai
tanulság. Nagy
szövegváltozás-
ékkal keserves
n, a nagyravá-
ára lel, Marci
snak se kell,
már a pénz, és
bad csókolózni.
josabb út vár
bohóctörténet
vebb réteget,
edülvalóságát.
ellenében is
ágokkal lezárt
ászló elképze-

gyunk. A sti-
áték, a színé-
meg következ-
az előadásban.
nészektől Nagy
n semmi mást,
adják. Lázár
án az előadás
sabb alakítása.
e önirónia is
számító és vá-
ban, hogy hang-
lalok előadásá-
vány Csuri Lin-
naivát játszik,
tabb; affektáló,
int ahogy Jan-
láttuk. Enek-
ai vizsgán se
n Gizus szere-
, noha Ivánka
incsen bajunk,
cs különösebb
nagyasszonya
ltség, a látszat
nevetséges vá-

lemtelen, számító ka

S ebben a jellegben
Mert azt a végletes,
vételt és stílust, amit
zelt, a színészek kül
dolják. Szatíra, tá
vígjáték és kabaré ha
zik; s nem erősítik, inkább gyöngítik az előadást. Elégedetlenek vagyunk Varga Gyulával. Kedélyes, kedves fickó az ő Marcija. Jópofa, nem több. Helyzetekben és nem történetben él. Nem eléggé látjuk azt, miként vélekedik a többi naplopóról, s kit szeret igazán? Derűsen cseveg, viccel az emberekkel, de az ismétlődő kedélyesség monotonná válik, elszürkíti az alakítást, s a darab végi fintor egy kicsit rendezői ötlet marad. Mert Varga Gyula nem olyan egyéniség, sem szánandó kisemberként, sem nagyratörő álmaiban, hogy szívünk fájna becsapatásáért. Márpedig Marci históriája így volna tragikomikus, és az előadás üzenete is így jönne mélyről. Simon György, mint Bojnyik, Sustik az öreg naplopó szerepében, Csapó János és Ambró alakítója, Somló Ferenc korrekten zsiványkodnak. Csak az a lendület nincs meg bennük, amit a darab előjátékában a komédiások láttán vártunk. Ezért is talán, egyre lassul a tempó, s majd olyan hosszú lett, mint a kassaiak előadása, akik jó elgondolással a Kakuk Marci kiházasít-ból Pötyike és Elemér figuráját beépítették a históriába. Nem eléggé jellegzetes Matus György Uccu Jóskája sem: nem tisztázta, hogy fafejű parancsteljesítő zsandár, vagy pedig éppolyan zsivány, mint Sustik vagy Ambró. Így csak „ugrifüles" volt. Szili János maszkja kitűnő a feledékeny tekintetes úr alakjához, de ő maga érdektelen, s beszéde nem jött át a rivaldán.

Szigorúak voltunk? Nagy András László tehetsége, elképzelései keltették fel ezt az igényt. S a miskolci színház törekvése, amelyet újabban tapasztaltunk. Illyés Testvérek-je, Páskándi

se
sg
akik csak annyit
Aztán a kérdés
gatta. Mert K. b
Ahogy mondják,
ben is, mert ha n
valamelyik disznó
mi a teendő. Öreg
ber, akinél tudás,
teszi a megbecsült,
A lánya? Azt eg
azért is, mert ma
A fiúk valamilyen
gyors- és gépírást.
nehéz embert szere
disznósnak a lánya
— pénzt keresni. M
az új ételekhez kell
Az öregek, a férf
kat. Mert más az:
egy-kettő, „akikhez"
akik a telepen mac
tot, meghallgatták
nulták ezt a szót: t
az előírást. A mala
azokkal több a mun
Eleinte természete
Aztán később, hóna
nyok nagyobb teljesi
is. Ebből lett a baj.
többet keres, mint a
És kitűnt a pár száz
lelkiismeretes, régi d
merült, hogy tévedés
lehet. Pénzt visszaa
Meg hát a bérelszám
zett, felelős érte. Meg
Így került az irodá
azok a miniszoknyás
nem villog ki, azt m
volt, mint a János bá
Ez nem lehet!...
Éppen ezért megvi
hogy a bérelszámolók
gyarapodtak jobban a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 20

Déli Hirlap (Miskolc)

Feledy Gyula

1021

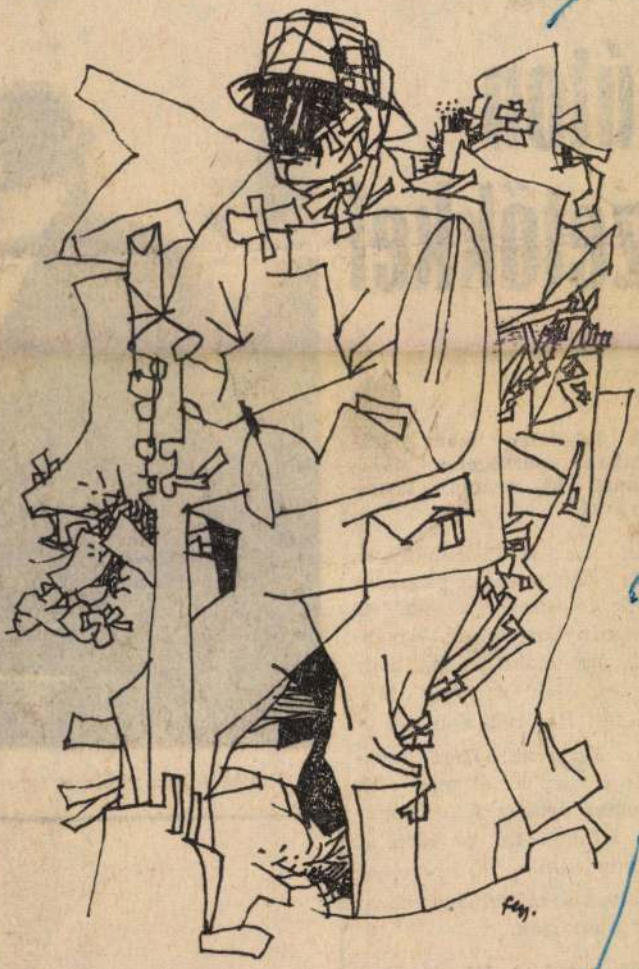

* Földmunkás.

(Feledy Gyula rajza)

Avasig

eúton
ezetőkkel

kat, így már az idei nyáron árnyékban hűsölhetnek a telep lakói.

A lakótelep szomszédságában sportligetet alakítanak ki, számos kispályával.

Épül az ABC-áruház is, mely az intézményközpont egyik létesítménye lesz. Az intézményközpontot egyébként úgy alakítják ki, hogy felhasználják az Ady Művelődési Ház régi épületét is.

Az Eszperantó téri bevásárló alközpontból még csak a Domus áruház félkész épülete látható. Ezt az idén át kellene adni.

A vasas művelődési házat már alapozzák.

Jól halad a III. kerületi 400 férőhelyes középiskolai kollégium építkezése is,

melyhez 600 adagos konyha

✶ *Rövid tájékozódás a tervek*

DÉLI

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Déli Hirlap

1973 FEB 13

Feledy Gyula

1021

* *Hazafelé*

(Feledy Gyula rajza)

A borsodi édesipar újabb sikere

Lassan befejezéshez közeledik a húsvéti csokoládéfigurák gyártása a Szerencsi Csokoládégyár diósgyőri gyáregységében. Az ország egyetlen csokifigura-gyártó üzemében tavaly 600, az idén 650 tonna csokinyuszit, -bárányt és -tojást gyártanak a belföldi piacra. A teljes húsvéti figuraválaszték mintegy 40 darabból áll, amelyek között több újdonság is akad. A diósgyőri üzem az elmúlt napokban nagy sikert ért el a kölni édesipari vásáron, ahol mintegy százféle húsvéti és karácsonyi csokifigurát állítottak ki. Bemutatták (képünkön még a műteremben látható) azt a két, egyenként 3 méter magas, matyó népviseletbe öltözött nyúlfigurát is, amelyet a diósgyőriek tavaly, a május 1-i felvonuláson és az őszi BNV-n is bemutattak. (Cikk a 6. oldalon.)

* *Nemrégiben ünnepelte 25 indulás óta 7271 mérnököt ad lista országok egyetemeihez. A Szovjetunióban, Csehszlov ton vettek részt. Már az ötve Műszaki Egyetem. Több száz 1974/75-ös tanévben 62 külföl négy nigériai, egy algériai, 36*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 I 16

Napjaink

Feledy Gyula

1021

COCTEAU: RETTENETES SZÜLŐK I.

FELEDY GYULA RAJZA

les változik, az írói személyiség aligha. A tanulmányíró feladata lenne — olybá tűnik — az élmények, életfordulatok bemutatása is, azoknak a tényeknek, eseményeknek a számbavétele, amelyek a művek sorsát befolyásolták, vagyis a mű megszületésének *előtörténete*. Annál is inkább, mert a nyájas utókor az íróra legalább annyira kíváncsi, mint az irodalomkritika ítéletére, s nem hatódik meg a tanulmányírók buzgó bizonygatásától, tételeik kitartó ismétlésétől, melynek folyamatában maguk a művek is csak illusztrációvá válnak. Ilyeténképpen az irodalomkritika felemás helyzetbe került: nem rendelkezvén önálló társadalomfilozófiai gondolatokkal, mint ahogyan a mind gyakrabban idézett és emlegetett esztétikai Lukács-tanulmányok, nem képes és nem is akar másfelől az írókkal foglalkozni, pusztán kritikusi közhelyek alapanyagául használja fel őket. A mai fiatal alkotók igazán szorongatott helyzetben vannak: még ki sem fejlődtek, máris sietve beosztják őket a kritikusok által alapított helyekre. Nem felfedezik őket, hanem vigyáznak rájuk, nevelik őket, magyaráznak nekik, így azután egyre nehezebben találnak magukra. A leckefelmondási versenyben egyértelműen a kritikusok győznek, hiszen mindegyikük tudja jól-rosszul a kötelező anyagot. Az írók pedig szép csendesen kimúlnak az irodalom életéből. Amikor Komlós Aladár tv-interjújában a nagy kritikusi személyiség hiányát emlegette,, erre is gondolnunk kellett. Kritikusi személyiség nem létezhet írói személyiség nélkül.

NAGY ILONA

bernek zöld szeme van, ahogy rápillant. Kegyetlen a nézése, megvillan benne a konokság.

— Ide pedig cigány nem kell! — kiköpi csutak cigarettáját. — Én senkire sem dolgozom, csinálom inkább egyedül.

— Ne bomolj, Józsi! — így a művezető. — Nem maradhatsz egyedül, itt csak két ember dolgozhat együtt párban, te is tudod.

Félrehúzza a másikat, magyaráz. — Ha eddig kibírtam, ezután is bírom! — A másik nem halkítja a hangját.

— Mondhatsz, amit akarsz — legyintett a nagybajszú dühösen. — A munkaügy felvette, mehetsz panaszra az istenhez —, azzal otthagyta.

Ruszó biztatást várt, talán egy félmosolyt. De nem felejtett itt semmit a másik, feszültség maradt csak utána; egyenletes figyelmet követelő feszültség, hol tudna belekapcsolódni a munkába, mi az, amihez szüksége lenne rá a másiknak. Oldalgott utána, mint a kutya. Amazok ketten tolták a csillét, az ő embere egyedül. Sárga foga kilátszott, ha a csilléhez közelített. Úgy féltette, mint az éhes kutya az étkét. Nem beszéltek.

Dél felé kirakott lócára ereszkedtek le, mind a hárman. Szalonnát vettek elő, vöröshagymát, fél szavakból értették egymást, körbejárt köztük a só. Ruszó leült a közelükben, fél szemmel rájuk sandított, mi az, amit megtehetne, hogy végre észrevegyék, ő is itt van. Itt kell maradnia, a lakáshoz tízezer forint kell, annyival lehet csak elkezdeni az építkezést.

Neki csak kenyere volt, azt vette elő. Az asszony vékonyan megkente zsírral; de azt a kenyér beitta, mint száraz

nék az evést, most megpróbálhat
emelkedik a sín, olyan, mint a bog
ná tolni, talán akkor... Bemegy
alátétet, nekigyürkőzik, a behemó
dul, mint egy lomha állat. Lassa
nyas ajtó, mögötte fénylő világo
Úgy érzi, fogy körülötte a levegő.
között. De kijutott.

... — Mi a rosseb?! — mondja
pillantott a csillére —, talán magá
ja mögötte őt is... Szóval, érti már. Kalapja a feje búbján — ... na, önállósította magát a barátod — böki talán oldalba társát, csikorgott is a nevetése, de nem volt bántó; inkább kíváncsiság bujkált benne, vajon fel bírja-e araszolni a bogárhát tetejéig.

Vánszorogtak lassulva, mintha egyre nagyobb súly nyomná mellét, még tíz lépés, és eléri a tetejét. Irgalmas isten, csak addig adj erőt, hogy meg ne szakadjak, meg ne csússzon a lábam, egy lépés, és még egy. Nem is érezte, mikor lett könnyebb, túljutott-e a bogárhát-tetőn, reszketnek lábai, fekete függöny ereszkedik szemére, hiába próbálja visszapislogni.

Amikor megáll, halk koccanással a végén, előrepillant, nem érti, hogyan kerülhetett ide. A csille az ütközőnél, reszket felette a salak gőzölgő párája. Kiborítani már nincs erő, nem is baj, most már pihenni lehet, amíg idejönnek a többiek...

HAJDÚ GÁBOR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Északmagyarország

1975 FEB 9

Feledy Gyula

9., vasárnap

1021

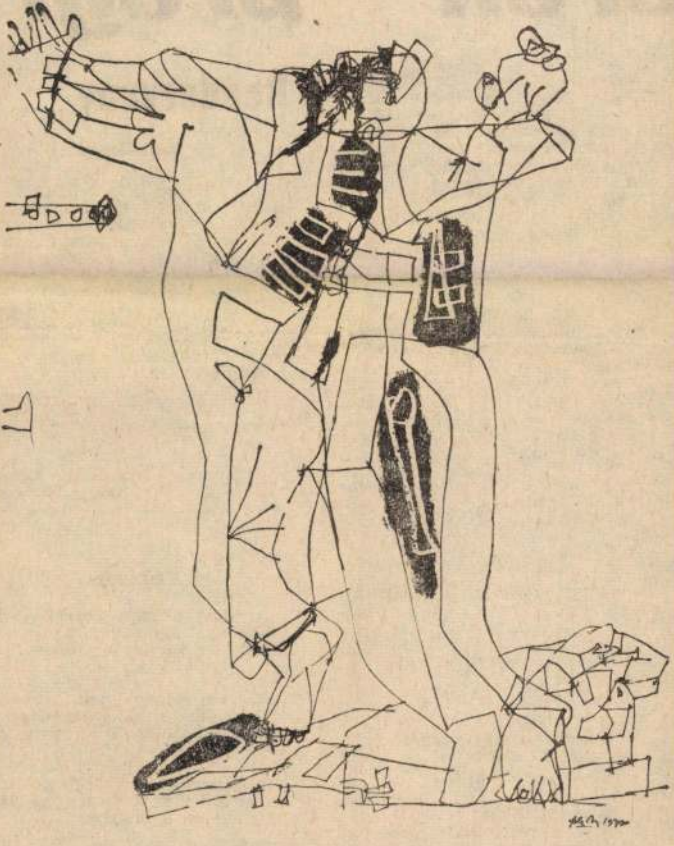

Feledy Gyula rajza

orok — progra

tesben — Garas Dezső és Szilágyi János. — 18.05: Külpolitikai figyelő (ism.) — 18.20: Értelem — érzelem — mitosz. — 18.45: Böngészde. Az elmúlt hónap zenei eseményeiből. — 20.13: A rock mesterei. — 20.43: Otello. Részletek Verdi operájából. — 21.30: Könnyűzene. — 21.50: A hét zeneműve. — 22.20: Nóták. — 23.15: A cigánybáró. Részletek Johann Strauss operettjéből.

3. MŰSOR

18.05: Iskolarádió. — 18.25: Huszonöt perc beat. — 18.50: Francia áriák. — 19.35: Bach-hangverseny. — 20.20: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban. — 20.40: A hangverseny-közvetítés folytatása. — 21.18: A Kodály vonósnégyes felvételeiből. — 21.52: Benny Bailey trombitál. — 22.15: Zenei panoráma.

A MAGYAR RÁDIÓ miskolci stúdiójának műsorából

(a 189 m-es hullámhosszon 17.30—19 óráig)

HETFO

17.30:
Műsorismertetés — hírek

17.35:
Képek községeinkből:
Tokaj-Hegyalja
Tardonai leánytánc

18.00:
Borsodi tükör:
A kazincbarcikai kórházban
A mezőcsáti könyvtárban
Az encsi Áfész-könyvesboltban
Megnyílt az „Alkotó ifjúság" pályázati kiállítása

18.15:
Kórusmuzsika

Rendezvény

VASÁRNAP:

Az ifjúsági ház irodalmi lapjának szerzői estje a miskolci Fórum presszóban. Közreműködik az EDA zenekar, 6 órakor.

Bábelőadás az Ady Endre Művelődési Központban délelőtt 10 órakor.

Ex Vér-koncert a Gárdonyi Géza Művelődési Házban, este 6 órakor.

Filmmatiné a Bartók Béla Művelődési Központban, délelőtt 10 órakor.

A Fekete Gyémánt Kertszövetkezet ülése az Ady Endre Művelődési Házban, délelőtt 10 órakor.

HÉTFŐ:

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola kamarahangversenye a miskolci Bartók-teremben, este fél 8 órakor.

Ifjúsági mozgalmak Nyugaton — előadás a sajószentpéteri ifjúsági klubban, délután 5 órakor.

Filmvetítés a Gárdonyi Géza Művelődési Ház nyugdíjas klubjában, este 6 órakor.

A fólia alatti zöldséghajtatás — előadás a Vörösmarty Művelődési Házban, este 6 órakor.

A NATO a szocialista országok ellen — előadás a 114. sz. Szakmunkásképző Intézetben,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Északmagyarország
1975 IRN 12

Feledy Gyula

G 6
1021

Feledy Gyula rajza

lliós érték

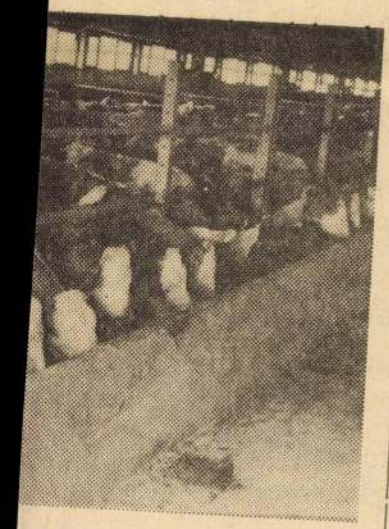

gádja építette ezt a 600 férőhe--hizlaldát, amelyben három gon-

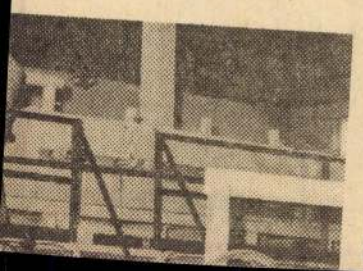

Háromezer nő munkahelye

A mezőkövesdi Matyó Népművészeti és Háziipari Szövetkezet, amely már mintegy 3000 asszonyt és lányt foglalkoztat, eredményesen zárja az elmúlt esztendőt. A tervezett 64 millió helyett 69 millió forint értékű népművészeti és háziipari terméket értékesítettek. Ezzel magasan túlszárnyalták a XI. pártkongresszus és a felszabadulás 30. évfordulója tiszteletére tett felajánlásukat.

Jelentősen növekedett a szövetkezet exportja. A külföldi piacokra szállított 40 millió forint értékű termékükből 37 milliót a dollárpiac országaiban vásároltak meg. A legjobb külföldi vásárlóik az NSZK, Svájc és Ausztrália voltak, de jelentős mennyiségű árut szállítottak a Szovjetunióba, Olaszországba és Japánba is.

Külföldön és belföldön egyaránt a hímzett matyó blúz volt a szövetkezet legkeresettebb terméke. A 40 milliós exportból 22 milliós értéket képviseltek a blúzok.

További fejlesztésekre is sor kerülhetett az elmúlt esztendőben. Szentistvánban például 1974. utolsó negyedévében elkészült a szövetkezet új, központi telephelye.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁR
Napjaink

Feledy Gyula

1021

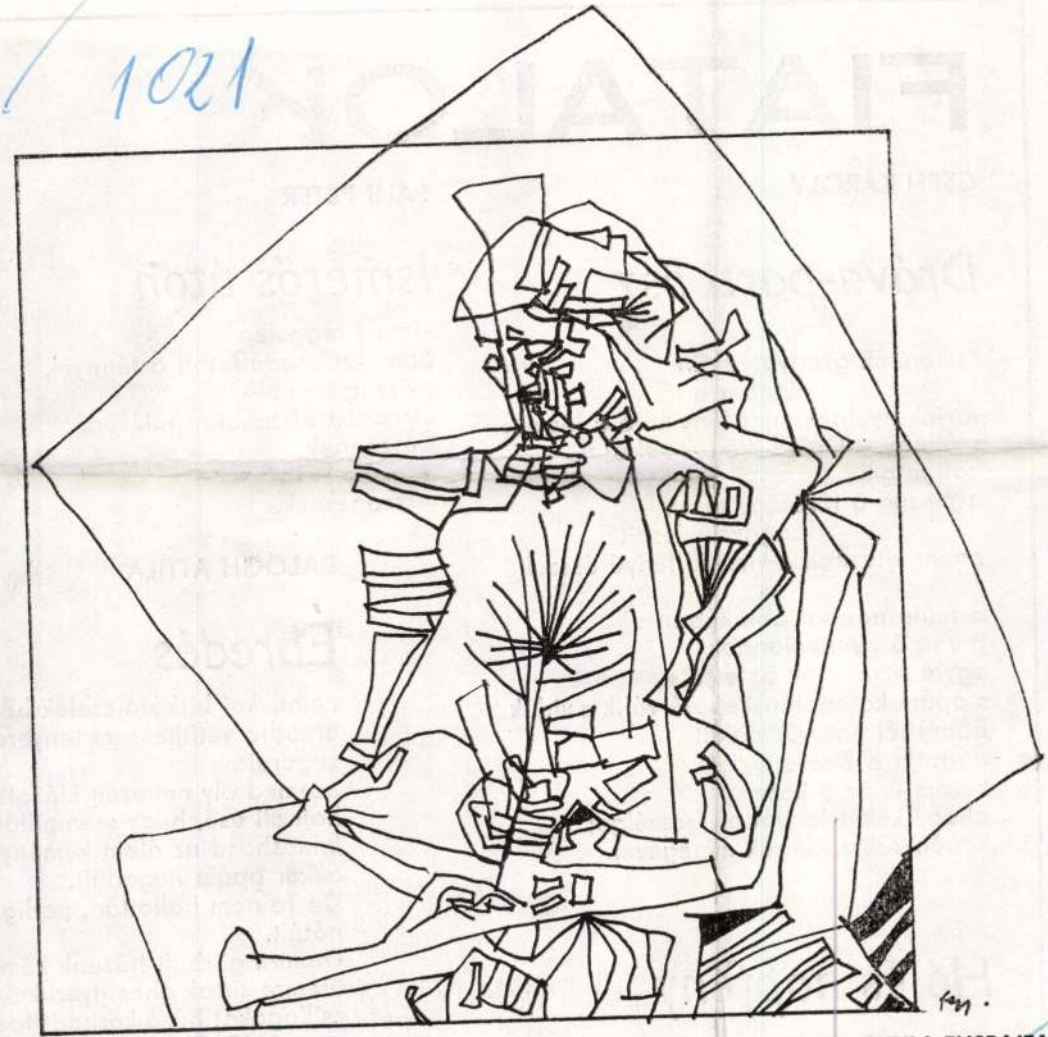

KASSÁK-ILLUSZTRÁCIÓ

FELEDY GYULA TUSRAJZA

FIATALOK

CSEH KÁROLY

Dráva-parti ősz

Kukoricák gyertyaszálain
október a láng
varjak gyűlnek mint fény köré a lepkék
szállnak a Dráva madár-sóhajai
hallgatom
a mezőn a törékeny tüzek
lángnyelveléseit
amint vitáznak a víztükörfényű ősszel

a múló nappal ablakában
a zörgő gyertyalángok
egyre virrasztják az estét
s apám katonafényképévé válik a vidék
háttérből határőr dalait
dúdolja a Dráva
kezem is az ő keze
ahogy kékre fagyottan beszélget
kettőnkről a lángok melegével

Hó és napfény

Havat söpörsz az udvaron

PÁHI PÉTER

Ismerős úton

Havas reggelen
álmodat csodáltatod a fénnyel,
nyiszog az út –
elrebben éjszakai repülésed.
Köszönnek,
nem hallod,
visszanéznek.

BALOGH ATTILA

Ébredés

Felhőkkel birkózó szelek hoz
arcodra vetíthessem tenyere
sugarait.
Szemed oly nehezen kiásott
hajnali eső, hogy szempillád
lemoshasd az álom keményé
akkor apám hegedült.
De Te nem hallottad, pedig
nótáit.
Ütemre görbült házunk kémé
ütemre sírtak éhes gyerekek,
csillagokat húzó korhadt fasz
menekülő, sárba taszított ho
hangját.

1021

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓJA

ség attribútuma. Mégis „meddő" marad — a darabot fordító Németh László szavaival — „a *társadalom mell*
férj, Juan miatt.

A (talán magt
ugyanis *csak* Ye
anyaság-vágya „
fülében az „éle
kért". Dolgokért
tosak; sőt: fölös
— „fiak nélkül
Juan ellentétes
dráma. Kijátszha
eshet a zarándo
gött éhes hímek
lehet tagadni, m
dozó jókedvű ör
hagyja ott férjé
A sorsszerű egy
szívet. És Yerma
hozatot. Nemcsak anyaságához ragaszkodó...
tragikus következetességgel, hanem a házasságához is. Juantól, a férjétől akar gyereket, még akkor is, amikor a szívéből már kizárta őt. Így kívánja ezt a „családja tisztessége", így a társadalom normája. Holott gyermekvágy és tisztesség — Yerma két csillaga — nem ragyog egyszerre azon az égen, amely az egyéniség kiteljesítését béklyózó, képmutató társadalom fölé boltozódik. Mint Nap és Hold, egyik kel, másik nyugszik — Yerma viszont nem ismeri az égitestek játékát. Csodáért dörömböl sorsa falán, míg az ráomlik:

Biztosan tu
fognak megsz
lás
fi
n
E
d
e
ika
i
v
t f
s
nut
nés
Pe
el a
idék
igye
en — a hező
szem észre, ne
tartalmatlan é
fájdalmat okoz
Nem! Ne m
letet! Csupán
kötnek le? Mi
nem bűvölnek
gépírót játszó
láng-természete
nem kapok én
sze), miért nem

Napjaink
1975 FEB
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
SAJTÓIGAZOLÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁJ

Napjaink

Feledy Gyula

1021

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓJA

Szauder József akadémikus, az MTA
vezetője és még sorolhatnánk címeit és fu
— egyetemi tanár Rómában. Az Állami
méltányolja, értékeli a felvilágosodás és rc
fesszorát, a hazai marxista tudomány eg
e magas kitüntetése alkalmat ad arra, ho
ráfiáinak sorát, mely Faluditól Bessenyein
tanulmányköteteit —, melyek a klasszicizmus, szentimentalizmus, a romantika meghatározásának, illetőleg a magyar—olasz irodalmi kapcsolatok kutatásának alapvető művei — vagy remekbe készült Kazinczy-portréját méltatnám, mégcsak azt a sürgető hiányt sem említeném, amellyel készülő Csokonai-könyvének befejezését várjuk. Hanem a tanárt köszöntöm, aki ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelynek tagjai nemcsak magános alkotóként gazdagították és teszik teljesebbé marxista tudományunkat, de akik a marxista irodalomtudomány hazai gyakorlatát is megteremtették. Nemzedékeket nevelt a budapesti, majd a szegedi tudományegyetemen, tanított meg a pontos, marxista fogalmi gondolkozásra, korszakok és művek alapos, korszerű feltárására. Előadásainak hallgatói vagy szemináriumainak részvevői azt a marxista szemléletű és konkrét feltáró munkát sajátíthatták el tőle, amely feladat egyként követelmény ma már mind a pedagógus, mind a szaktudós számára. Szauder József az úttörő tanárok között volt. Ami ma, felszabadulásunk 30. évében már természetes követelmény, az egyetemi oktatói pályakezdéskor még csak megvalósítandó kívánság lehetett. Egyszerre kellett a fiatal tanárnak megalkotnia saját világnézetét, munkamódszerét és felnevelni azt a generációt, amely mára már természetes közeggé tette az úttörők vállalkozását.

Szauder József tanítványai nem szűk elit-réteget képviseltek, mindegyik hallgatója egyúttal tanítványa is volt: pedagógus-nemzedékek emlékeznek rá —, nemcsak személyes hatására, de a számukra továbbadásra felkínált szemléleti és tudásanyagra. Azok pedig, akik mesterüknek választották: a legszigorúbb mértéket, a megalkuvás nélküli kritikust szabadították magukra, de megnyerték a legönzetlenebb, a mindenkor segítőkész atyai barátot, szinte személyes gondviselőjüket. Így azután a szakmában külön rangot jelent, büszke elkötelezettséget Szauder-tanítványnak lenni.

És ő maga is értékes gesztussal viszonozza nemegyszer tanítványai ragaszkodását. A világot járva — művészettörténészek számára is példamutató pontosságú — ihletett esszékbe foglalja úti élményeit. Ciprus és obeliszk címen már egy kötetben is összegyűjtötte korábbi francia, olasz és csehszlovákiai megfigyeléseit. Ezekből az egyszerre műtörténészi, szociológusi és történészi megfigyelésekből összeszőtt remek kis írásaiból küld néha szerkesztővé is lett tanítványainak. Megint nemcsak személyes üdvözletet, de közösségük tájékoztatására szánt beszámolókat. Így közölhetünk időnként ezek közül az írások közül a Napjainkban is, ahol immár két közvetlen, egy pesti és egy szegedi tanítványa is dolgozik; — és ezáltal válhatnak a Napjaink olvasói is közvetve tanítványaivá.

K. L.

---

nmagán: a bajusz és szakáll drapériája oly
egörbülő, mély keserűséget kifejező száj kö-
ül ömlik alá, mely beszédesebb a szemnél,

akinek síremléke egy kilátástalan, Michelan
gelo művészéletének további évtizedeit meg
keserítő vállalkozás középpontjába került.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MAR 3 0

Északmagyarország

Feledy Gyula

[illegible] nevezték róla el.

1021

Feledy Gyula rajza

14.00: Táskarádió. — csésze kávé. — 15.30 szerzők műveiből. — 1 kari muzsika. — 17.2 nóknek. — 18.05: A sportja. — 18.50: Köny könyvespolc? — 19.00 mozaik. — 20.10: Sport — 20.15: Kéz kezet m vígjáték. — 21.10: N 22.00: Fioravanti: Falu nők. — 23.10: Részlet Imre operettjeiből.

3. MŰSOR

8.09: Zenekari muzsika. — 9.30: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából. — 10.00: Új Zenei Újság. — 10.35: Nem, nem Nanetta! Részletek Youmans zenés játékából. — 11.14: Női fej bronzból. Hangjáték. — 12.10: Komlóssy Erzsébet és Melis György énekel. — 13.00: Szimfonikus zene. — 14.17: Kis magyar néprajz. — 14.22: Orosz muzsika. — 15.10: Szegények szerelme. Rádiójáték. — 16.05: Hallgatóink figyelmébe. — 16.07: Csak fiataloknak! — 17.07: Művészlemezek. — 18.05: A Kodály Vonósnégyes hangversenye. — 18.40: Kosztolányi Dezső versei. — 18.55: A hangversenyközvetítés folytatása. — 19.25: Csehszlovák dzsesszzongoristák felvételeiből. — 19.55: Nikolaj Gjaurov operafelvételeiből. — 20.45: A Liszt Ferenc Kamarazenekar felvételeiből. — 22.03: Della Rovere tábornok. Rádiódráma.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.06: Örökzöld dallamok. — 8.55: Tudásunkat a világnak. — 9.15: Tarka-barka muzsika. — 10.03: Szimfonikus zene. — 11.00: Régi híres énekesek műsorából. — 11.30: Tavaszi album. — 11.45: Két operettnyitány. — 12.10: Tánczenei koktél. — 12.55: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.44: Édes anyanyelvünk. — 13.49: Liszt zongoraművei — VIII. rész. — 14.39: Külpolitikai magazin. — 15.08: Musical-részletek. — 15.34: Mire megvénülünk. — 16.38: A

3. MŰSOR

18.10: Új dzsesszfelvételeinkből. — 18.55: Külföldi tudósoké a szó. — 19.10: Új operalemezeinkből. — 19.52: Századunk zenéjéből. — 20.47: Régi kórusmuzsika. — 21.00: Magyar irodalmi arcképcsarnok. — 21.20: Bruno Walter vezényel.

A MAGYAR RÁDIÓ
miskolci stúdiójának műsorából
(a 189 m-es hullámhosszon 18—19 óráig)

VASÁRNAP

18.00:
Vasárnapi krónika
18.05:
Fiatalok zenés találkozója
18.52:
A sportrovat jelenti!...

HÉTFŐ

18.00—19.00:
Fiatalok zenés találkozója — különkiadás!

KEDD

17.30:
Műsorismertetés — hírek
17.35:
A Nagy-miskolci Állami Gazdaságban...
A répáshutai szlovák kórus műsorából
18.00:
Borsodi tükör:
Átadták a Lenin Kohászati Művek új nemesacél-henger-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁR 5

Északmagyarország

Feledy Gyula

1021

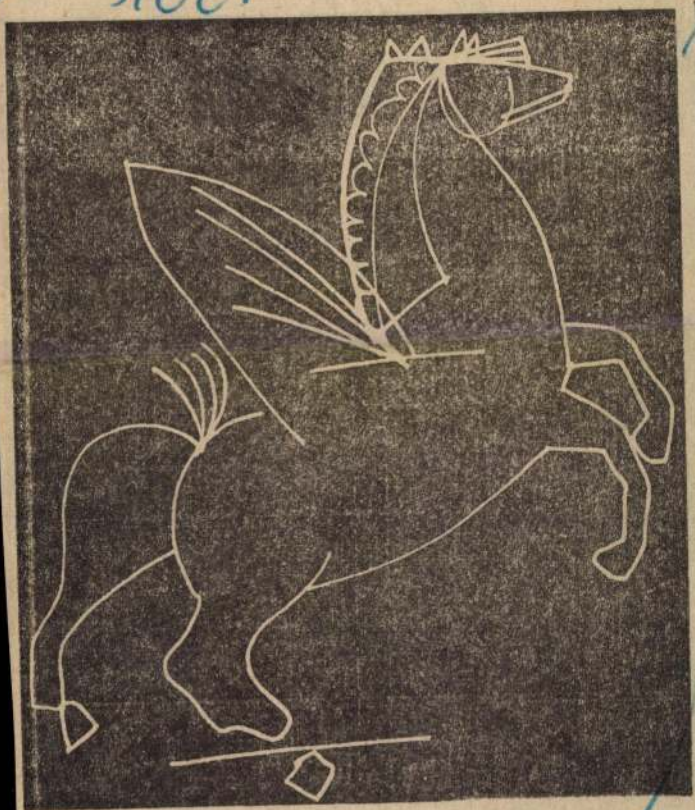

Feledy Gyula rajza

sgyőri III. sz. nagykohó

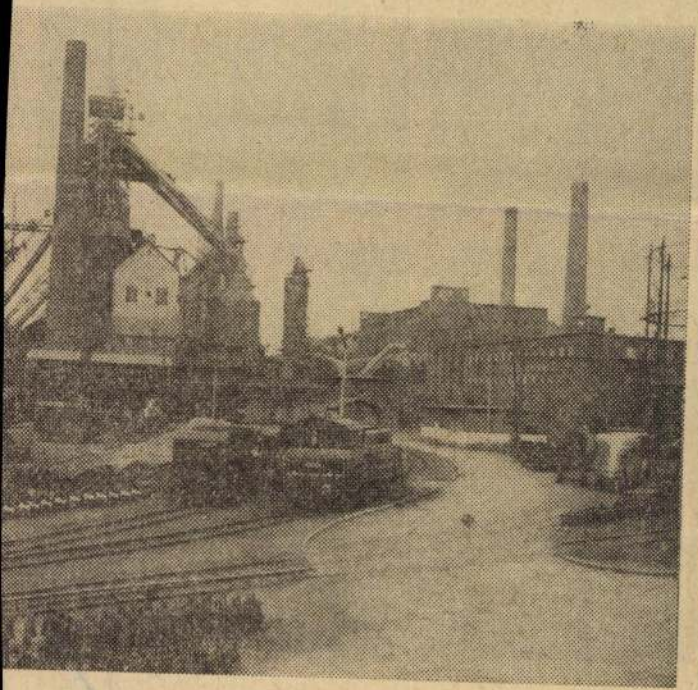

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Feledy Gyula

1021

* Köszöntő.

Feledy Gyula rajza.

rvezik:

baleset, kivizsgálás

ben a napokban csak ünnepel-nkavédelmi osztályán, a szak-elemmel foglalkozó csoportjai-k nyerték az SZMT 1975. évi sasüzemek kategóriájában. De ú nem minden. Mert a megye látják, hogy az országos ered-zöld színt öltenek a borsodi

nagyrészt az ebben foglaltakon, ennek végrehajtásán múlik az elkövetkező években a munkavédelmi tevékenység sikere.

S mivel a munkavédelmi tennivalók kapcsolódnak az új kollektív szerződéshez is, érthető, hogy mind a munkavédelmi osztály, mind a szakszervezeti munkavédelmi bizottság fontos feladatának tartja, hogy segítséget nyújtson a vállalati alkotmány el-

✱ *Juhász Péter már a föld a kissé takart Horváth — G sodik diósgyőri vezető gólt.* *oldalon.)*

1976 FEB 1
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Feledy Gyula

1021

Hol három nagy eb tutul,
a sáros út kanyarul
mint a liba-gége,
fal-árnyékok, ereszek
domb-lejtőre függenek:
ott a világ vége.

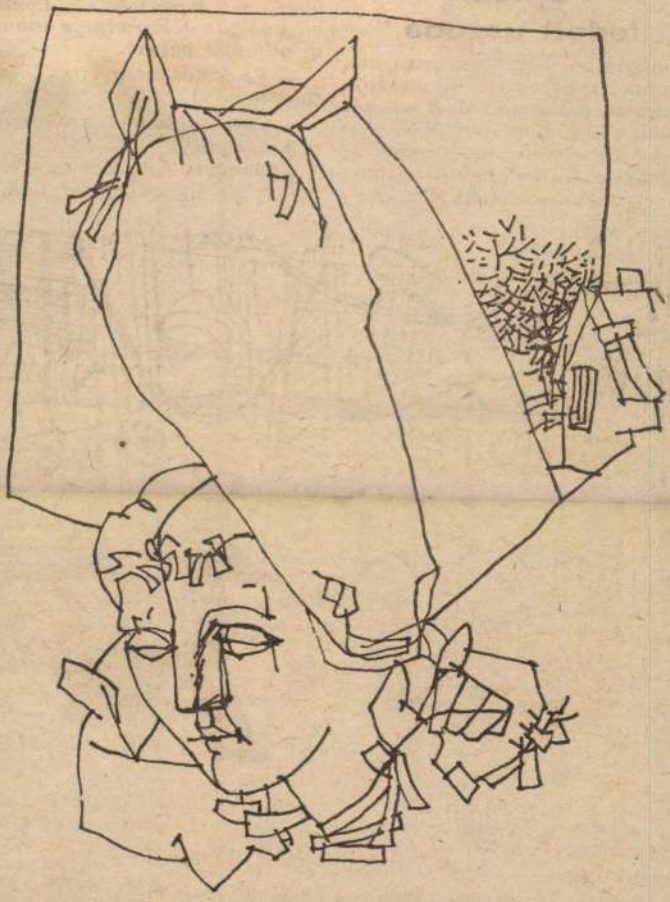

FELEDY GYULA RAJZAIBÓL: FALU.

ök miatt" kezdetű mo
y aztán felfokozott
ladtunk, nehogy bá
ondja, hogy miattunk
dátumok.

Parkból
fedett uszo

Amíg a medence mag
értünk Délczeggel, öss
uszoda dátumait. Mer
en akadt. A hatvanas évek ele-
n került először napirendre az
Császár fürdő építése. A mos-
ni épületkolosszus helyén sze-

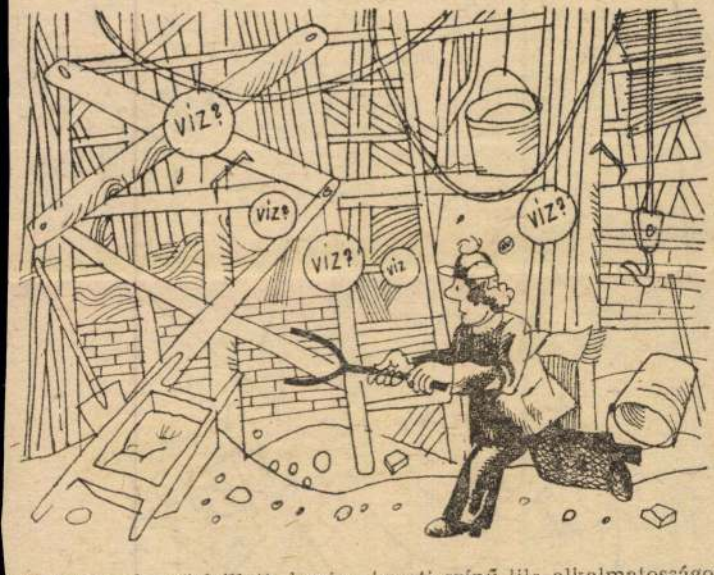

ény kis park szürkéllett, kavics-
sal felszórva, elhintve néhány
addal, az erre vetődő párok nagy
römére, mivel a világítást egyet-
en, fagerendára erősített huszon-
ös égő szolgáltatta. Napközben

tulcsap a víz?

— *Dehogy, a tribün előtt mell-
véd húzódik.*

Különben a tribün egy részén
éppen az üléseket szerelték, új-

pesti színű lila alkalmatosságokat,
a medencét csupa kék csempe bo-
rította — víz még nem volt ben-
ne —, a fémtető ezüst színű volt,
a falak kéken és zölden virítot-
tak. Hozzáképzeltem néhány szí-
nes dresszt, fürdősapkát, mutató-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1976 FEB 9

Feledy Gyula
1021

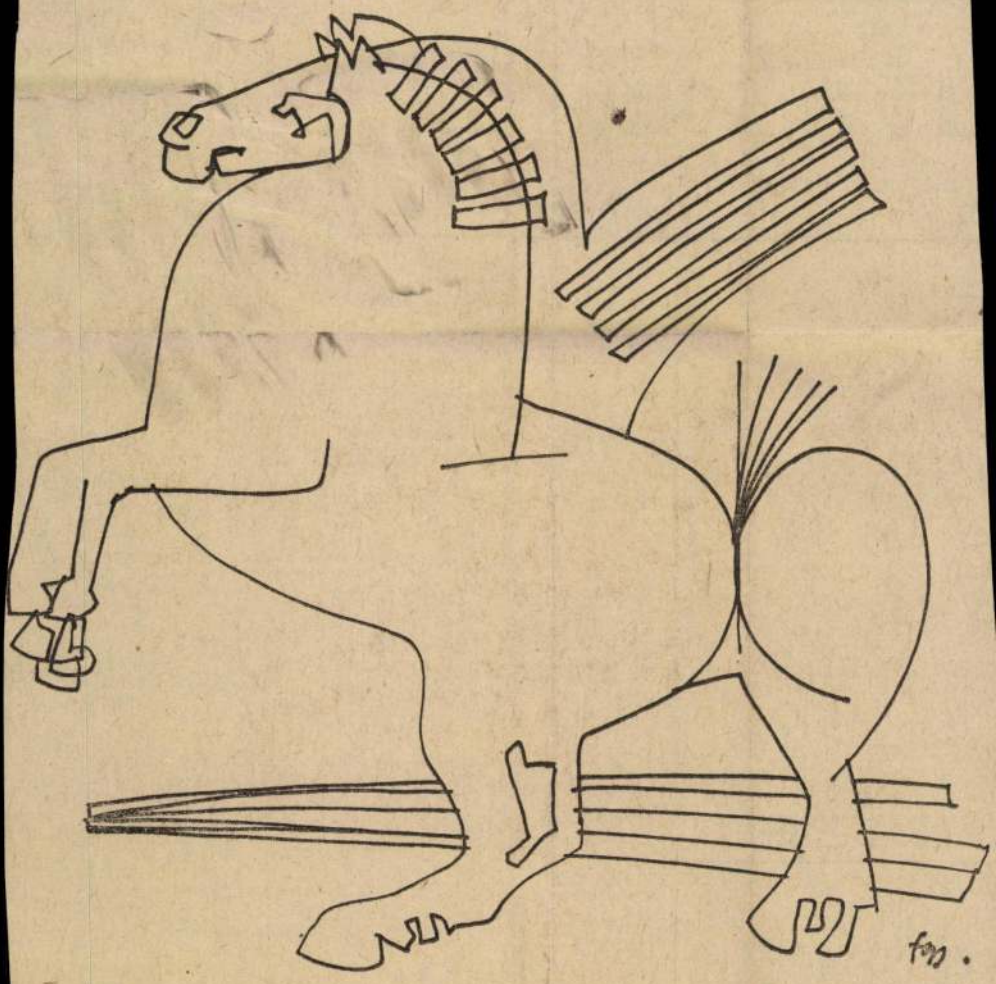

Jelkép

Feledy Gyula rajza

ırt a kohászat?

CIKK A 3. OLDALON)

RLAP

NAPILAP

ÁRA: 1 FORINT

ésű lakások ára

Egészségnevelés, családtervezés

A Vöröskereszt megyei szervezete családvédelmi témáról tavaly 594 előadást szervezett, amelyeken összesen 21 919 hallgató vett részt. A legnagyobb sikere a filmvetítéssel egybekötött rendezvényeknek volt, de nagy népszerűségre tettek szert a kerekasztal-beszélgetések, a fórum-jellegű előadások formájában megtartott, családtervezési, gyermeknevelési és nőgyógyászati problémákról szóló rendezvények is. Így segítheti a Vöröskereszt a maga eszközeivel a népesedéspolitika érvényesülését.

* Május 1-én már nem l
kupac a Tanácsház téren

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 4.
Napjaink

Feledy Gyula

1021

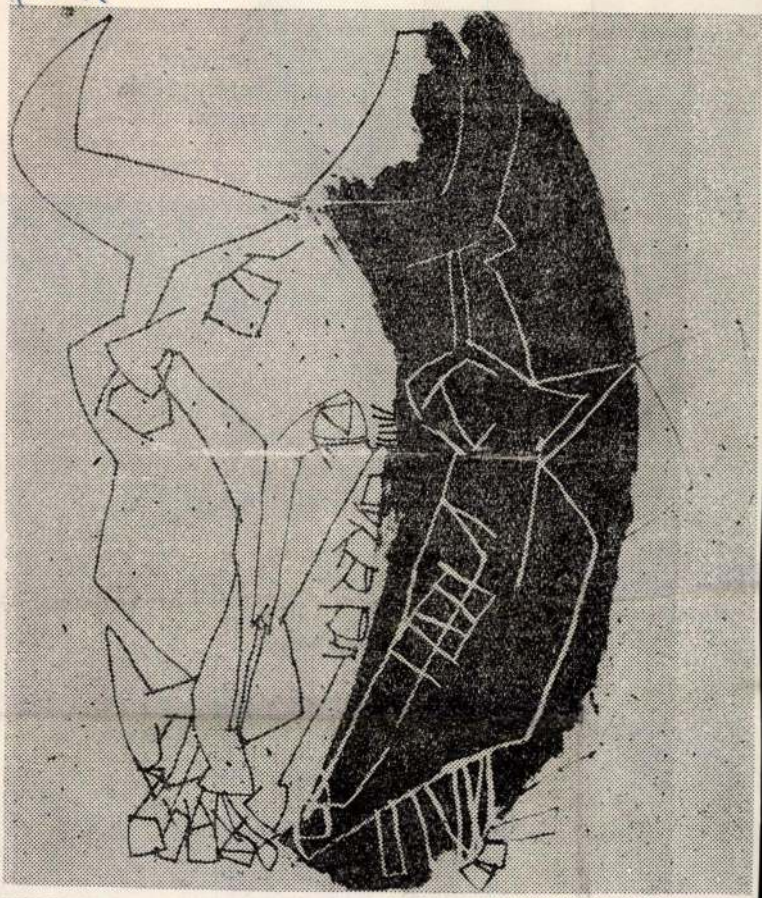

KOPONYA

FELEDY GYULA TUSRAJZA

an

Sohá ennyi föltámadó lombo
Átitatlak, mint víz körforgása
esőd vagyok s te-lehelted pá

Mint a levél porral elegyedv
szomjad s szomjam eggyé ke
Hant-madárként hogyha fölk
szárnyainkkal égbe temetkez

BÉRI GÉZA

Háború

A nagy énvédő háború,
a magam ellen folytatott,
nagyjából velem egykorú,
s míg el nem esem, nincs halott,

a lágy zsiger alattomos
tankcsapdájába hull a fej,
gépfegyverével ostoroz
az akadozó szívzörej,

az érrendszer is konspirál,
mert rendszerváltozást akar,
az elme nem lesz itt király,
rándul sután a láb, a kar,

és hadonászok hasztalan,
az ellenség rég egy velem —
a győzelem? mi haszna van?
(zászlaját hordom szívemen.)

RAJZA

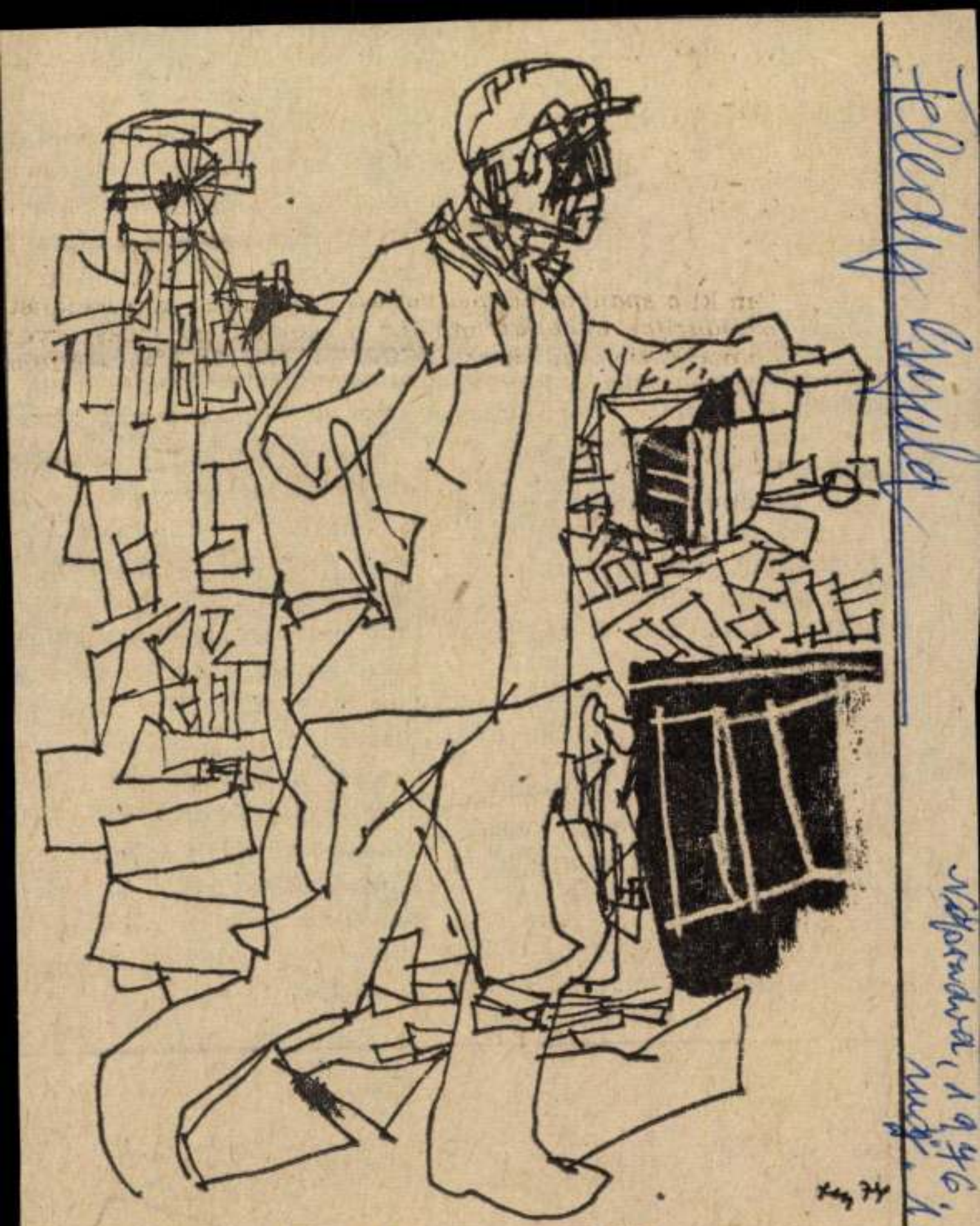

Feledy Gyula: Hazafelé

Több mint negyedszázada népművelő. Az Ózdi Kohászati Üzemekből küldték másfél hónapos kulturális tanfolyamra, 1949-ben. Utána még néhány hónapig vasbevizsgálóként dolgozott a gyárban, majd a művelődési otthon politikai munkatársa lett. Szervezte a különböző rendezvényeket. Az 1950-es évek elején kinevezték a gyár művelődési házának élére. Megszerette, kedvvel végezte a népművelő munkát. Tevékenységére, eredményeire felfigyeltek. 1956 januárjában Budapestre került, a kohászok szakszervezetének (akkor még volt ilyen) központjába.

Nemsokára Dunaújvárosba hívták, a csepeli munkásszálló ágya helyett lakást ígértek neki és önálló művelődési munkát. Avval ment 1956 áprilisában Dunaújvárosba, hogy körülnéz, ismerkedik, s ha nem tetszik neki ott, még mindig visszavárja Ózd. *Azóta is egyfolytában Dunaújvárosban* [illegible] *kás és Ifjúsági Művelődé* *Ház és Központi Könyvtár* in pozáns, jól felszerelt épület amelynek *igazgatójává neve* *ték ki.* A kinevezést nemcsa az itt kényszerűen évszámo kal jelzett népművelői pály végigjárása indokolta, hane elsősorban az az elismerte színvonalas és példás munk amelyet végzett mindenütt.

Nemcsak másokat buzdító a művelődésre, hanem ő mag is tanult, folyamatosan bőv tette szakmai és politikai i mereteit. A többi között okl velet szerzett a Marxizmus Leninizmus Esti Egyete négyéves filozófia szakosí tagozatán. A *Szocialista Ku túráért*, a *Szakszervezeti Mu káért ezüst fokozat*, az *MSZB aranykoszorús jelvénye* és *Kiváló népművelő* kitüntet sek után most a *SZOT-díjj* ismerték el *Molnár András* munkáját.

Feledy Gyula

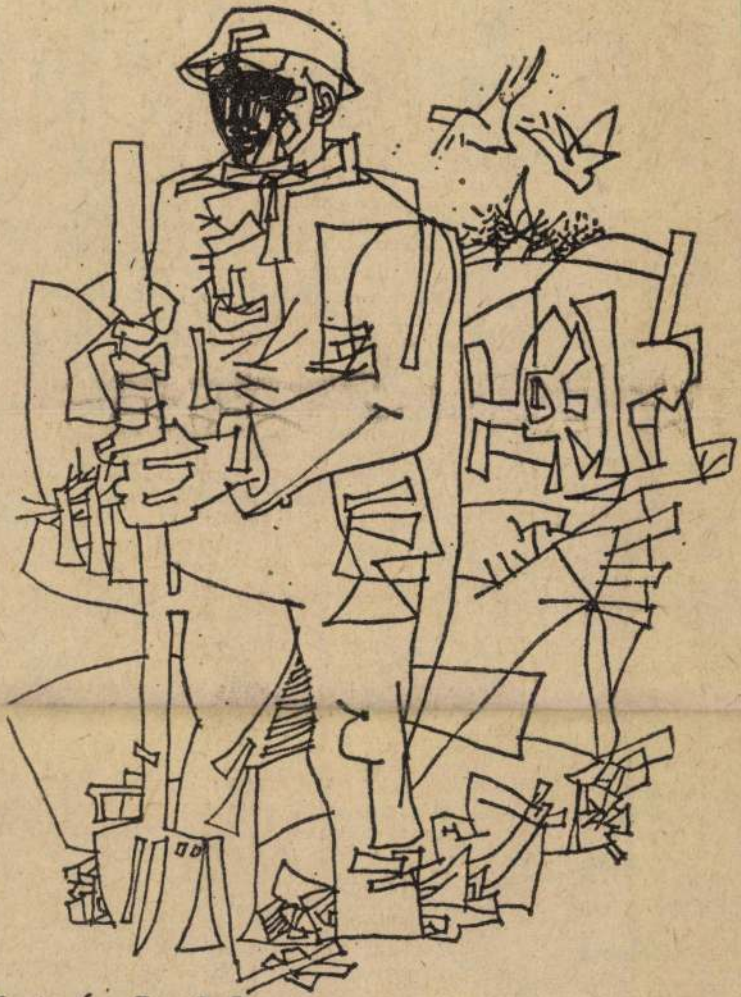

Élet és Irodalom.
Bp. 1976. ju-
li 17.

Feledy Gyula rajza

XX. évf. 29. sz. 16. lap.

attjárók sötétedés
ék az angol hadi-
vű nagy csatahajó-
este fél tíz tájban,
önyökölve. A fenti
okból tudtuk meg.
orkolattüzek fellob-
anásait. Az egész
rthatott. Sokat nem
volt, mint egy tűzi-

csak egyszer ado-
n tudom pontosan,
m is fontos), még-
visszaélve, magán-
ottságtól nem kér-

Gara László, akkor
ság következtében
ségemre szolgáljon,
a Magyar Népköz-
ült. Gara László a
om és ezen belül a
ertetése érdekében
redményes munká-
uil-kiadónál megje-
ise című gyűjtemé-
t az e munkában
ességéért és kiváló

a most illetéktelen
ottság szíves utóla-
t megbánást. Mint
megteszem újra..."

Z-nél látogatóban.
látszik a betegség.
g alszik, hét-nyolc
Ébredés után azon-
ár még elviselhető.
lviselhetetlen. Em-
s verse a Kortárs-
a halálban csak a

— A csontot is el-

— Nem szeretem

MEMÓRIA-GYAKORLAT

nem volt nagy forgalom, a vasárnap esti torlódás miatt rosszabbra számítottam, de tudtam, így is ügyeskednem kell, ha fél kilencre haza akarok érni. Az angol bűnügyi sorozat negyedik részét vetítették a tévében, azt okvetlenül meg akartam nézni. Fél kilenc előtt két perccel értem a ház elé. A lakásban egyenesen a televízió-készülékhez mentem, benyomtam a piros gombot. Előbb a hang jött be, már tudtam, hogy épp idejében érkeztem. Aztán a képernyő is kivilágosodott. Végigizgultam az egyórás filmet. Utána felhívtam a repülőteret. Közölték, hogy a gép Helsinkiből előreláthatólag tíz óra tizenhétkor érkezik. Levittem sétálni Brunót, a kutyámat, a rövid sétautat tettük meg a Hunyadi tér körül. Éreztem, éhes vagyok. Otthon még bekaptam valamit, aztán beültem a Trabantba és kimentem a repülőtérre. Tíz óra hét perckor érkeztem. Tíz perccel később jobbra, fent a sötét égen megjelent a piros fénypont, aztán felgyulladt a gép két reflektora is, pontosan érkezett. A futópálya kis jelzőlámpái már égtek. Aztán újabb tíz perc múlva megjelent a kijáratnál O. Már az útlevél- és vámvizsgálat is lezajlott. Kevés utas volt.

Persze nem vagyok benne biztos, hogy a relativitást vagy az időt sikerült tettenérnem ebben a két órában, de még most is azt érzem, hogy már-már igen.

★

DANDÁRTÁBORNOK! — kiáltottam fel. Aztán még egyszer: Dandártábornok! De a szónak, amelyet felriadva egyetlen zsákmányként sikerült az álomból megmentenem, nem a tartalmi jelentése volt a fontos, sőt, az teljesen mellékesnek, másodrendűnek látszott. A hangalakja, a zengzete, a — tüstént rájöttem — nevemével rokon és éppcsakhogy felcserélt betűképe, a harmonikusan elosztott mássalhangzó-torlódásai, a dé-k dobaja, a katonás pattogása, a magánhangzók nemesen mélycsengésű dallamkürtje és csak aztán, a hangzat mögött mindjárt kirajzolódó kép is, a váll-lapok, a paszományok és a kitüntetések, a keki-szín, a vörös és a fekete — le rouge et le noir —, mint egy finom és franciás Stendhal vagy mint egy rulettasztal, egy éltesebb, de még délceg, őszes halántékú férfi, ő, illetve én, a dan-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napjaink

Feledy Gyula

1976 JUL 7

zott, a gyerekek feltételezett életkorából kitalálta volna, de a nő nem várt választ. Beszélt, beszélt...

1024

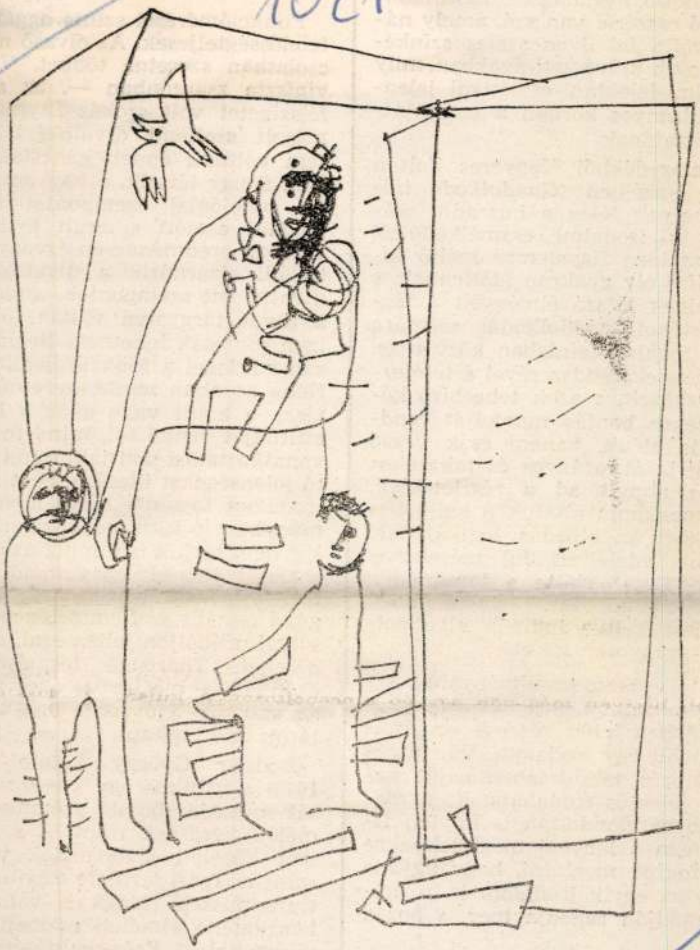

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓJA

i. Bizonyosan. De ne fe
fiáról, hanem a problémá
ínálkozó megoldások fon
ztató esszéről van szó, am
rajzolta föl ilyen széles
hbözőbb művészeti ágakb
ádalmi-lélektani-esztétika
y bizonyos korban a szerepját-
t válfajának.

nemzedékből Kenyeres Zoltán
an, esszéiben (*Gondolkodó iro-*
amelyek főleg a huszadik szá-
ról, s irodalmi eszmélkedőiről
tesz igen figyelemre méltó kí-
a líra oly gyakran időtlennek, s
yéninek látszó élményeit a tár-
történeti gondolkodás számára
ye, fogalmi leírásban közvetítse,
ló tételek rendszerével értelmez-
eszközeit, s azok teherbíró ké-
részekre bontás munkáját rend-
tárja elénk, hanem csak végső
nyújtja át, arányos és takarékos
pán annyit ad a részletekből,
só megkapja általuk a kellő be-
légkört az előadás logikájának,
einek hiteléhez. Jól méretezve,
naz. Eleve előtte a tanulmány,
szerűen nő. Így, érthető, hogy
lődést keltve indít, s elgondol-
, s arányosan ad elő.

len cikkében, tanulmányában azt
gmutatni, az európai gondolko-
leképpen lehet részese egy mű-
n belül egy irodalom. Van a ré-
osztozás tekintetében saját ka-
en jelentős irodalomnak; a ma-
Ki nem mondottan is folyton fi-
a nem a lényegi megfelelésekre
m fogjuk meglátni, hogy ugyan-
nakört egyik irodalom is, a má-
a módján ragadja meg, s hozza

sonlítás megújítói számára fon-

félszigetet vol[illegible]zokás fitymál
másolt szellemi divatokért. I
sem voltunk éppen gáncstalan
ben. S úgy látszik, e hagyomán
Az ontológiai szempontot és
például azelőtt sikerült lejára
valóban eredményesen érvénye
Béládi elzárkózik a divatoktó
divattá lett szempontok, annak
a divat tárgyaivá váltak, önn
igen fontosak lehetnek. Béládi
san mérlegel a funkció betöltés
Néha azonban szinte szeretnénk
tészi, a kanti vagy akár a hu
attitűdjét venné föl, mind mag
vonatkoztatási pontjait, mind a
tő jelenségeket illetően. Sem a
irodalom fogalma nincs adva,
mányban jó újra megküzdeni;
ket nem tárjuk is mindig az ol
sohasem lesz áldozata annak a
ben újjáéledő kísértésnek, ho
gűvá leszállt szellemtörténet k
saival próbáljon jellemezni, s r
déseket. Töprengő természet
azonban — megtartva őket tör
ságukban —, jó volna még eg
tárok felé tágítani.

Bodnár György kötete (
1976) a kritikus egy szerencsés
sát mutatja föl. Jó szemmel
méleti kérdések iránt is, s jó
szet közéleti rezonanciái, vál
iránt is. Igazi területe azonban
transzmisszió. Maga is vállal
lemreménlő elméleti eszmefutt
tőbemutatást. Erős realitásérzé
cikkeiben érvényesül leginká

Feledy Gyula· Hazafelé

Feledy Gyula

Hazafelé

NÉPSZAVA, 1976. május 1.
7. oldal

a fenekére a rossz kölöknek! Csak a fenekére, persze. A fejét nem

a tanító néni, ne törődjék az iskolai rendtartás előírásaival.

Feledy Gyula

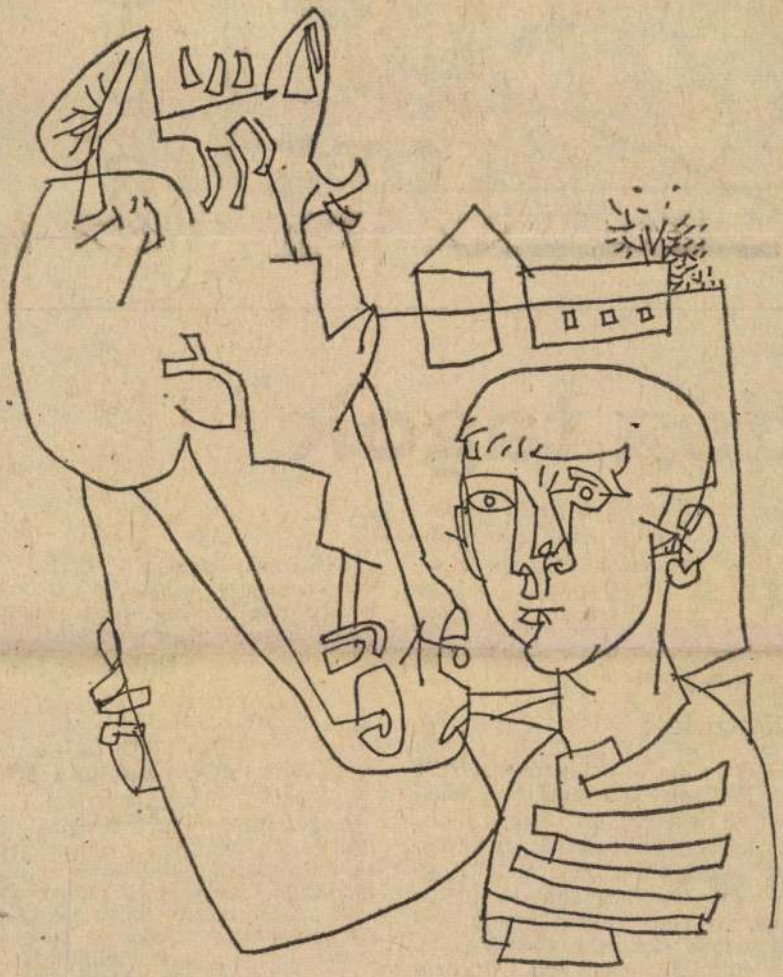

fen.

Feledy Gyula rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 24.
XX. évf. 30. sz. 16. lap.

szabad ütni, mert abból baj lehet. Kinek ártott meg a verés uram, kinek ártott, mondja meg.

A testi fenyítéssel való nevelésről az Sz.-i ideggondozóban sok szomorú esetet regisztrálunk. A

velem.

A bír
detett,
— Tu
ják az
tést. A
fogért"
tás visz
az állás
a megt
igazság
rint.
— Ha
sát: ne
tettesek
— Va
lési me
ben az
eredmé
fogható
ta magá
tűrőképe
sul —
érthető
ve ker
előbb m
gíteni ra
— Rit
ságokon
— Saj
kon sem
tünk is
eredmén
veszélve
ket. Pe
elé kerü
A tudat
réssel n
elterjedt
tár" ala
A gye
rülésekr
szúvágy

Az ap
sárga b
tásnyira
lett gyer
Pöttön
csát lap
reikbe.
kapnak.

Bongyel Gyula karikatúrája

Hideg tagok

hegyeztem. Hogy Reszelék be tudja verni a pillérkövek közé. Közbe meg úgy tett, mintha nem akarná. Ez az első század szakaszvezető mindig azt mondta, nem a világ ez a három esztendő. Fázok. Hidegek a tagjaim.

Reszelék

Nekem Dalpataki parancsolt. Be sem tudtam volna verni, ha Schneider ki nem hegyezi. Meg aztán a háború előtt Népszavát is olvastam. Az újságos bódé előtt. Hogy ötszáznégyen meghaltak a hídon, Négynek éppen aznap volt a születésnapja. Hazugság. Csak Vanília, a kis továbbszolgáló apáca. Az nem hazugság.

Vanília

Nekem voltaképpen nem kellene itt lennem. Le is sütöm a szemem. Mondtam a tanyán, ahová Reszelékkel kerültem, forduljon el.

Író

(Neki még lenne.)

Ajtó, bögre, seprű Andersennél bezzeg mesélt. Csak nekem nem. Pedig mennyi papírom van!

Bisztricsány Ede

A Don-ka

Az auronzói olasz fürdőhelyen (Dolomitok fennsíkján) elevenedett fel ez a történet, miközben mint a maresalló vendégének (legmagasabb olasz altiszti rendfokozat) felszolgáltak egy számomra ismerős szagú ételt, a tóparton felállított tábori sátorban, 28,5, Celsius-fokot sugárzó ponyvák alatt.

Olasz katonák jelentek meg előttem a Dontól a Volgáig húzódó orosz fronton, amelynek ránkeső részét (92,5 km) a 4/3-as lovasszázad 238 fővel, valamint 46 és fél lóval, 220 puskával (1937-es gyártmányúak) és négy 85-ös aknavetővel

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA RAJZA.

feledy Gy

Népszava

8.

ódtak a faji elnyomás ellen
árosban újabb véres össze-

„rendezési tervek". A fekete
tinens közvéleménye ezúttal
jesen egyértelműen foglal áll
a fajüldözők sem megtorlás
sem büntető expedíciókkal, s
pedig támogatóik diplomá
manővereivel nem képesek m
védeni hatalmukat, el kell t
niük a történelem

Feledy Gyula

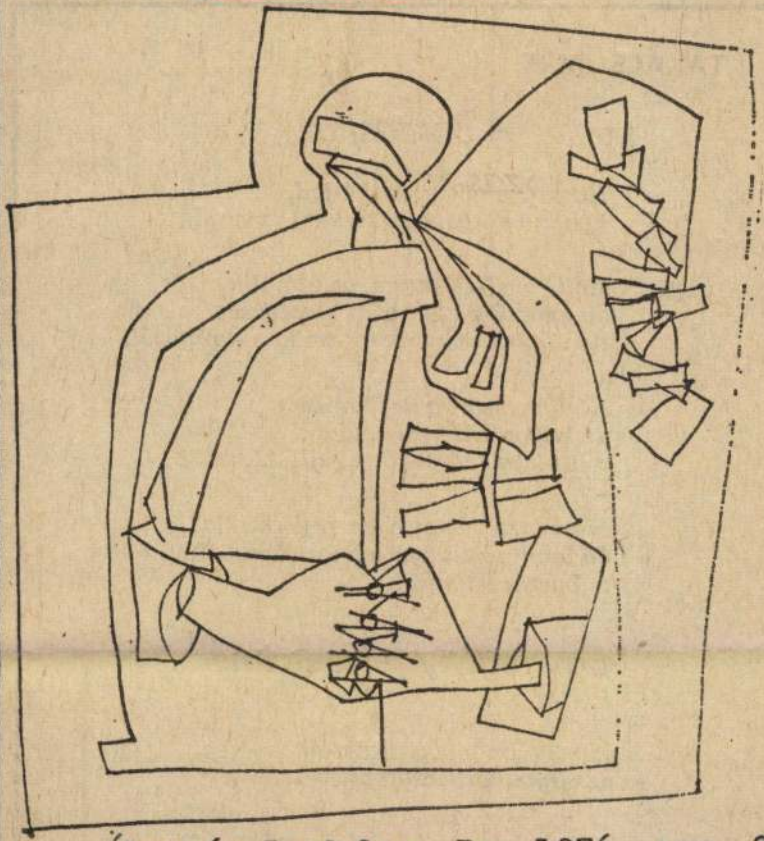

Feledy Gyula: Angyal

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 12. lap.

TAKÁCS IMRE:

A Borzashoz

Hosszura nőtt a szakállad,
nehogy a nyakadra tekerjék majd!

*

Ami elcsillan innen, az elmulik,
de győzik-e elöntözni a parazsat?
Az idegen szándék az arcba visszagőzöl.

*

Kopik a szőr, a haj kopik,
de koponyád kirajzolódik,
mint laza rétegekben rejlő szikla.

*

Mint laza rétegekben rejlő szikla?
Jó lenne, ha bizni lehetne benned,
te borzas istenfia!

Egy regény fejezetcímei

1.

A gáncstalan lovag dicsérete
és az agyonkorbácsolt ló esete.

2.

Besöpri a gáncstalan lovag dicsőségét
a szüzek főnöknője.

3.

Beszélnek az arany-halottról
magukért lelkesedők.

Feledy Gyula

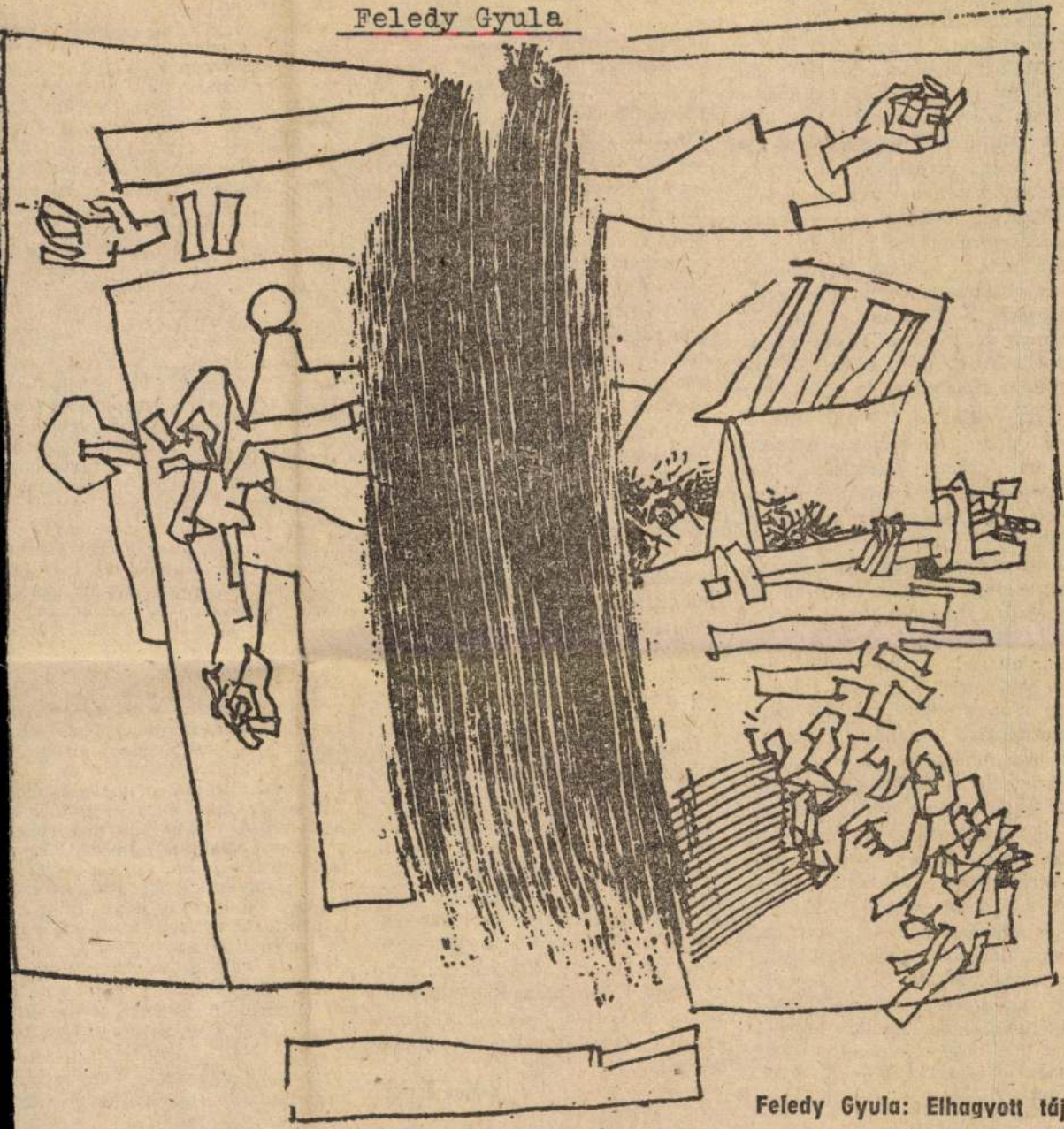

Feledy Gyula: Elhagyott táj

Élet és Irodalom, Bp.
1976. OKTÓBER 16.
XX. évf. 42. sz. 12. lap.

könyve, az *Ágak körül a virradat* — egyetlen lírai rekviem: roham a halál, a mulandóság ellen. Három nő siratja a háborúba veszett férfit: az anyja, a felesége, a lánya. Az összeindázódó sirámok a három nő reményeinek, talán sosem volt lehetőségeinek pusztulását, megnevezhetetlen félelmeit, beteljesülhetetlen vágyait panaszolják fel. A három arc a gyászban egyformává színtelenül, szavaik nem felelnek egymásnak, nem vitatják el egymástól az elsőbbséget a fájdalomban. Mindhárman ugyanazt az elvont magáramaradottságot rózsafüzérezik egyetlen szólamban.

Nagy vállalkozás Pardi Annáé, még akkor is figyelemre méltó, ha drámai feszültség híján a versszerkezet szétesik az eresztékeinél, s a szöveg néhol unalmassá válik.

A siratóból a legmeggyőzőbb az öregasszony része, a leggyengébb, legüresebb, leghiteltelenebb a lányé. Ami nemcsak azt jelzi, hogy Pardi elfáradt a vers végére, hanem talán arról árulkodik inkább, hogy csupán stilárisan tudta egységbe fogni a háromféle gyászt — egy lírai rendszerbe sűrítenie nem sikerült. Így a halott férfi anyjának és feleségének szavai mintegy a lány monológjának függő idézeteként kerülnek a versbe. Ez magyarázza, hogy a költőtől legtávolabb álló, legidegenebb versszerep — az öregasszonyé — emelkedik a legáltalánosabb, leglíraibb, tehát a legközérdekűbb magasságba, hogy az átéletlen szerep látszik kiérleltebbnek, s (paradox módon) azé a lírai hősé, akivel a költő egy testben él — a lányé —, elnagyolt marad.

bálja pontosan kifejezni. Sok költő és író panaszkodik „üvegfalra", amely mintha elválasztaná a papírtól. Az üvegfal innenső oldalán keletkeznek a töredékek, a majdani kritikai kiadásokba fölveendő műcsírák. Kegyetlen határ ez, melynek szigorú gátlások a határőrei, és semmilyen útlevél, semmilyen bízonyítvány nem *jogosít* az átlépésre: itt meg kell küzdeni vagy el kell bukni.

Nem szerencse az sem, ha az üvegfal a költő előtt észrevétlen marad. Ilyenkor létrejön ugyan a mű, vagy valami olyasmi — de témája nem válik tartalommá. Túl sok marad a romlandó anyag, az egyszeri s a közhelyes benne. Ezt a jelenséget nevezném üvegfal-effektusnak.

Pardi rekviemje is ilyen. Benne a gyászolók nem mutatják fel az elveszítettet, akiknek halálát a kívülállók is veszteségnek érezhetnék. Pusztulása így magánhalál marad, elveszítése magángyász. Részvétteli szemlesütés, tapintatos félrefordulás jár ki az ilyen fájdalomnak — inkább vigasztaló együttérzés, mint a tragédiák tanúinak belső felindulása, megrendülése: katarzis. Hiába szárnyal fel néhány szép részlet, hiába vitorlázik a jó rutin feltartó közegében még néhány másik, hiába a gazdagon burjánzó, sűrű képvilág, ha a szép részleteket, a képeket, a nagyobb gondolati egységek strófáit csak külsődleges eszközök, olykor csak tipográfiai megoldások vagy párhuzamos kötőszavak, refrénszerű összecsengések tartják össze. Az egész nem lesz több, mint a részek összege. Sőt: kevesebbé válik.

Varjas Endre

lénye a művészi ösztönökkel szemben — ez Eörsinél is gyakran megtörténik.

Nem annyira megjelenítő, mint inkább értelmező alkat. Kevesebb az érzéke (vagy kedve) az állapotok lefestésére, mint a folyamatok levezetésére. A folyamatokat sem részletábrázoló alapossággal követi nyomon, hanem groteszk lélhelyzetekből következtet azokra a tendenciákra, melyek a jelenleg állapotot előidézték, vagy amelyek abszurd kifejletet ígérnek. A tárgyhoz öt-hat érzékszervvel tapadó szemlélődés helyett, gyors általánosításra összpontosít. Ez kedvező a paraboliszticus prózában, ám sokszor előnytelen a versek szempontjából: könnyen csábítja elvont fogalmakkal bélelt képi allegóriák írására. Prózáiban viszont oly eleven kapcsolatot teremt a valóságos vagy fiktív képtelenségek és a belőlük leszűrt gondolat között, hogy a tudományban honos logikai művelet a megjelenítő művészet fényében csillog.

Írásaiban az igazság rendszerint hátulról jön. Nem ő, az író „jön hátulról" — ahogy ezt sanda szándékú tollforgatókról mondanám — hanem az igazság, amit a sport fényképészek bravúrjával elkapott kavarodásokból és tömörülésekből nagyít ki.

Felfogó eszköze a színre sokszor fekete humor. A humor, melynek jótékony nedvelvel bőségesen megáldottak a bukott angyalok. S az igazság jól érzi magát a humor közegében, mert ez a nedv még a legkeserűbb tényeket is meg tudja emészteni. Az igazi humorista egyúttal mindig moralista; ne tévessze meg az olvasót, hogy Eörsi olykor kapálódzik a moralista „megbélyegzés" ellen. Egyik kisprózájában azt mondatja egy egérrel, hogy „Előbbre való a kenyér, mint a morál". S ő láthatóan igazat ad kis éji látogatójának, mert étellel kínálja. De el ne felejtsük: mihelyt valaki a *másik* éhségével, kenyerével gondol, menten moralista lesz; tiszteli a lét érdekét, mert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 OKT

Napjaink

Feledy Gyula

1021.

BULGAKOV-ILLUSZTRÁCIÓ

FELEDY GYULA RAJZA

Szerintük a szerelem leplez
eddigi izmusok hirdették. Pa
pikusabb: „a szerelem kozmi
kifejezés Móka és Magdó sz
rában, ahol a szerelem erej
nyúlik a diófa, míg végül is
külő mámorában, üldözői el
nésük helyét pedig az egyr
végül is a két lélek összefor
a kozmikus térben találja r

Dr. Bercze Nagy Jánostól
felfogásában a sámán, amik
egy, a légben álló csodás fa
és feleségének gyermekei is
tunguzok is úgy tartják, hog
madarak alakjában." Mint i
csángó felfogással is. Tamá
költői képzetét. Ha így van:
tünket, mert nem tett mást,
még a festők többsége is a
ponál.

Ugyancsak nem lehet véle
kor Magdó segélykiáltására
ják — a napraforgók a szer
nak. A természetnek ilyen
emelkedését, a fal mozdítás
értve) képzeletünket minteg
zonttól: az elemek szabad
valóságba vezényli logikánk
egy új szürrealista rendet.

1021

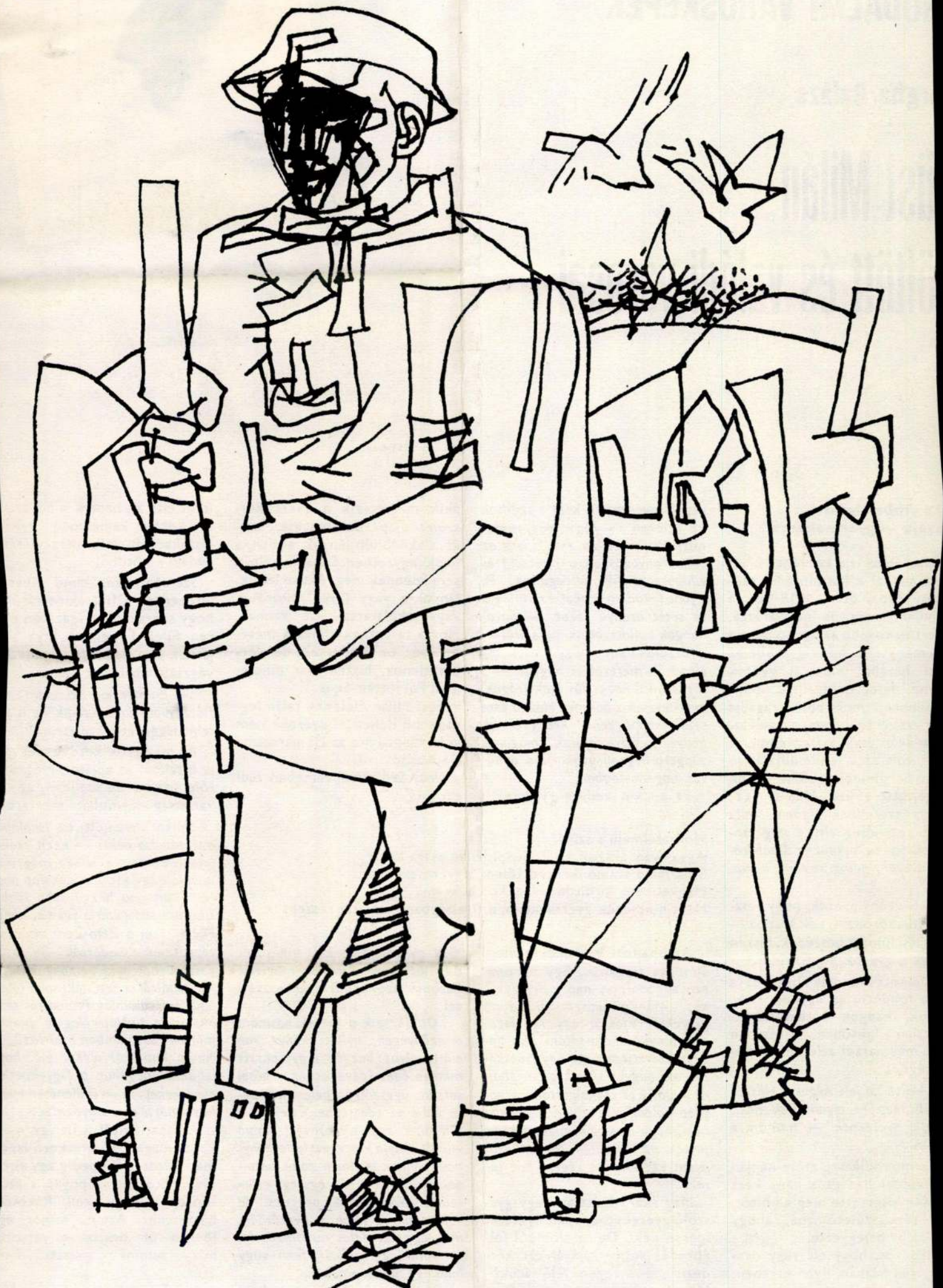

Feledy Gyula: Földmunkás

RODALMI VÁROSKÉPEK

rgha Balázs

üst Milán
öltött és valódi városai

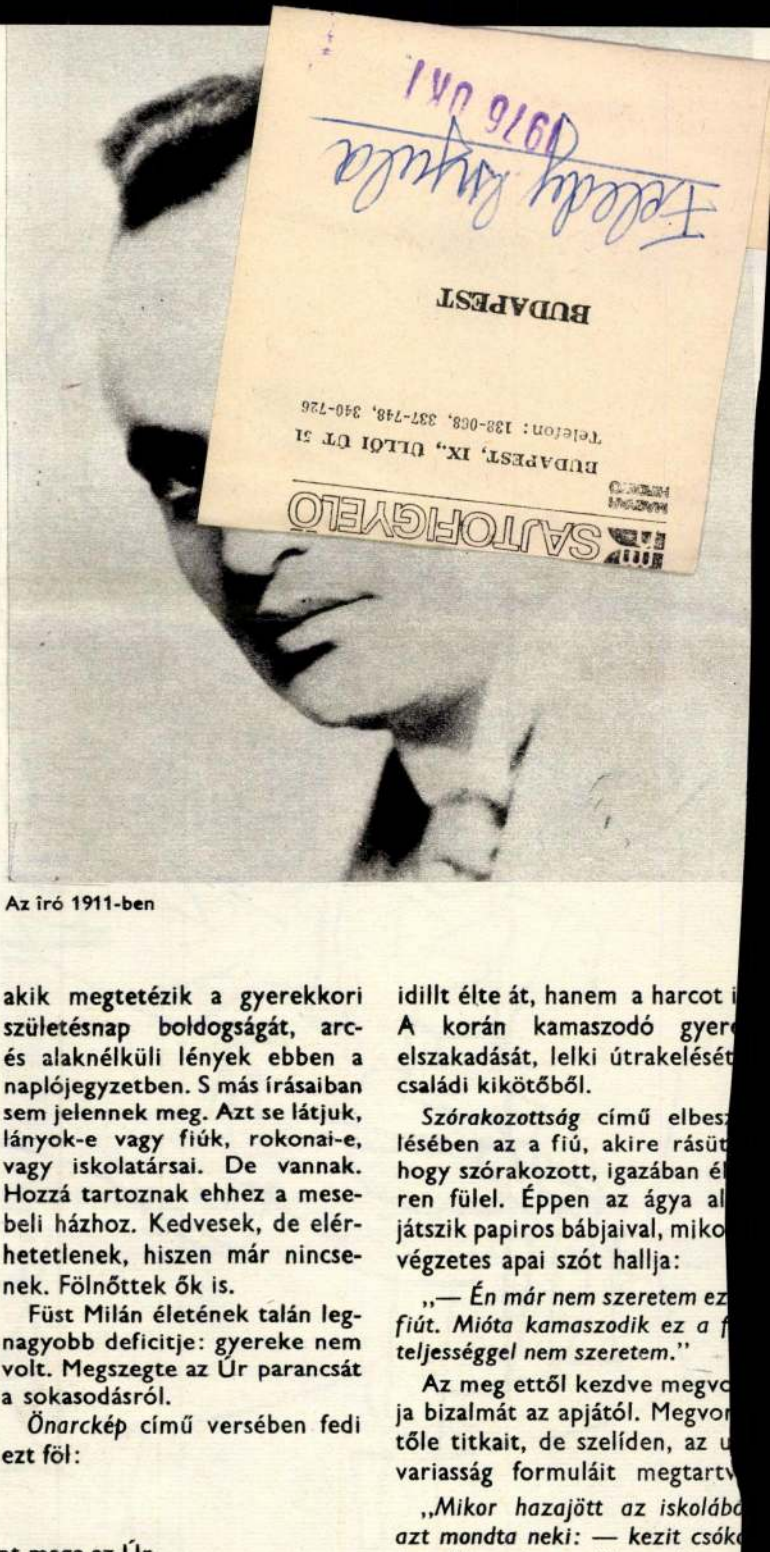

Az író 1911-ben

Az ember igazi
azája — gyermekkora"

Naplójába írja ezt Füst Milán, em sokkal a harmincadik szü- tése napja után, 1918-ban. S ndjárt meg is magyarázza, ért ég tovább az utolsó percig eményteln honvágy ebbe az zi hazába: mert a gyerek me, füle, orra, ínye, bőre sebben, mohóbban ragadja g az érzéki benyomásokat, t akár csak a fiatalemberé. i volt az a felülmúlhatatlan nyör, aminek emléke éppen gejtette Füst Milánt? Ez: *gy szerettünk fürdeni, mily ő szomjúság vitt, s míg sze- es lett az ajkunk s libabőrö- lettünk, addig voltunk a víz-* "

– Szegény gyerek, hogy resz- libabőrödzik, kék a szája — sacsi fölnőtt beszédek, hiszen zi a gyerek a reszketést.

felnőtt már csak ábrándozva a fölidézni az egykori ízek, ok, hangok hathatósságát. talán a költőben, művészben o megmaradt az érzékelő ké- ségből.

költő *„a jelenségeket először eli meg és olyan újak néki, t a gyereknek"* — mondja a ló.

armincadik születése napján vidéki ház és a nagy kert éke kísértette meg a költőt. régi születésnapé, ahogy lójába bejegyezte.

izonyos, hogy élt vagy nya- ilyen házban, ilyen kertben. ahogy leírja, az csupa rejte- , csupa jelkép.

Szappanbuborékot fújtam kedves, jó gyermekek közt s szálltak az estében — hogy megnyugtatott! Aztán jött az esti fény s az esti aranyozásban a sötétzöld és világoszöld fák álldogáltak: én a fűbe feküdtem s néztem a világos és sötét aranyú fákat, — pávahangok hallatszottak messziről — a fűszálak mint a nagy kardok, oly élesek és merevek és nagyok — s a gyönyörű nagy, dús mákvirágok, mák-levelek s bokrok! Hozzá este születésnapi zene: két gyermek kedves, szívetfájdító, magános zongora-hegedű gyakorlata a hűvös magánosságban."

Ez a „két kedves gyermek", akik megtetézik a gyerekkori születésnap boldogságát, arc- és alaknélküli lények ebben a naplójegyzetben. S más írásaiban sem jelennek meg. Azt se látjuk, lányok-e vagy fiúk, rokonai-e, vagy iskolatársai. De vannak. Hozzá tartoznak ehhez a mesebeli házhoz. Kedvesek, de elérhetetlenek, hiszen már nincsenek. Fölnőttek ők is.

Füst Milán életének talán legnagyobb deficitje: gyereke nem volt. Megszegte az Úr parancsát a sokasodásról.

Önarckép című versében fedi ezt föl:

Horgaselméjü s szikár
Aggastyán akarok én is lenni, mint maga az Úr...
S ha majd számonkérnéd tőlem a gyermekeimet,
Megvetéssel fordítom el akkor a fejem...
Mert nincsenek gyermekeim, e vigasságban nem volt részem...

Az óhajtott gyerekeket megálmodta magának. Egy babonásan aggodalmas napló-bejegyzése: *„Már másodszor álmodtam gyerekről. Először egy kis fogadott lánykáról álmodtam, akit nagyon szerettem s ma egy fiúcskáról, aki nagyon sírt, hogy meghalt az apja. Ezt csókolgattam, s nagyon boldog voltam vele, mondván neki, hogy ne sírjon, most már én leszek az apja. — Mi ez? Mit jelent ez? Hogy a végem felé járok?"*

Meg akar vigasztalni egy gyászoló gyereket, új apát, új életet ígérve neki. De az álomból fölébredés vaslogikájával ezt kérdezi: „...a végem felé járok?" Mert kettős azonosulást élt át az álomban: az „ismerős kisfiú"-val és a meghalt apával.

A gyerekes család elképzelt derűjét számtalanszor megírta, hasonló azonosuló szerkesztéssel:

„Ott fekszik a gyerek hasmánt a szőnyegen, nyitott könyv van előtte, olvas: buzgón, a gyerekszív minden édességével csüngve hősei sorsán, úgyszólván belesemmisülve ebbe az édességbe. Este van s fölöttünk egy zöldernyős lámpa világít. Anyja kint csevetel a konyhán, honnan is finom zajok hatolnak el időnként ide, egy-egy csörrenés, evőeszközök pengése, de valahonnan a falon át beszűrődik még egy kis dalos hullámzás is, — valaki zongorázik fenn vagy lenn egy másik emeleten."

(Most már tudom)

A maga gyerekkorát képzelt gyerekére áttéve nemcsak az idillt élte át, hanem a harcot i A korán kamaszodó gyer elszakadását, lelki útrakelését családi kikötőből.

Szórakozottság című elbesz lésében az a fiú, akire rásüt hogy szórakozott, igazában él ren fülel. Éppen az ágya al játszik papiros bábjaival, miko végzetes apai szót hallja:

„— Én már nem szeretem ez fiút. Mióta kamaszodik ez a f teljességgel nem szeretem."

Az meg ettől kezdve megvo ja bizalmát az apjától. Megvon tőle titkait, de szelíden, az u variasság formuláit megtartv

„Mikor hazajött az iskolábo azt mondta neki: — kezit csók lom édesapám s ehhez még me is hajolt egy kicsit. Csak épp hog nem búj oda hozzá soha több titkairól susogván a fülébe, ahog eddig: sem a Zem-Zem nevezet rózsaszínű madárról, de Szi vesztra hercegkisasszony kotny les dadáiról se tett néki soha több említést, valamint Prunkliról ser aki pedig tudvalévőleg a pincé mélyén suttyomban tanyázik onnan kandikál olykor elő, hog lehúzza magához a figyelmetl gyerekeket... — (különösen épü házaknál jó erre vigyázni!)"

Az apa, akitől a fia így me vonta magát, a következő lapo már halott, a fiú pedig egy síro ülve cukorkát szopogat, s azo töpreng: hogy kell Rákosr hazamenni. Aztán, mikor eg idegen úr beviszi a városb már semmi gyászt ne érez.

„— Tessék csak nézni milyen gyönyörű! — kiáltott fel mégis valamely hirtelen örömmel, mikor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Feledy Gyula

1976 NOV 13

1021

FELEDY GYULA
RAJZAIBÓL: ÖREG

gyakorlati tapasztalatok összegésén túl, arra is szükség van, ogy a vállalatok megismerjék a elhasználható vezetés- és szervestechnikai eszközöket, s azokat ind szélesebb körben alkalmazák is. Az Orgtechnik '76 kiállís, amelyen 18 hazai és nyolc ülföldi vállalat vesz részt, a műzerek és berendezések széles kláját adja.

A szervezéstechnikai eszközök egismerésére nemcsak ezen a állításon lesz lehetőség. A köeljövőben nyílik meg az Anr közi SZVT-székházban a *kalógus- és prospektustár*, amely lyamatosan tájékoztatja az érklődőket a külföldi és hazai

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 NOV 13

Feledy Gyula

1976. novembe

1021

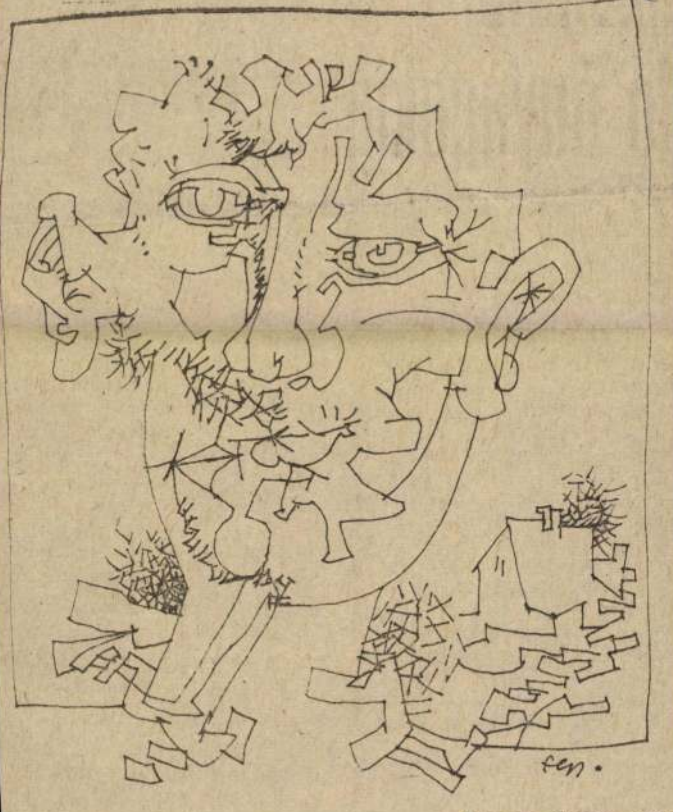

Feledy Gyula rajza

r 13., szombo

azelintől
ló anyagokig

éves termelési előirányzata mintegy 1,7 milliárd forint, amelyből az első háromnegyedévben másfél milliárdot teljesített.

— Aki nem járatos ebben a szakmában, meg van győződve róla, hogy a kőolajfinomítóban csak néhány alapvető termék, így például benzin, gázolaj, fűtőolaj, esetleg petróleum készül. Pedig ennél lényegesen több áruféleség kerül ki az üzemből. Többek között, megemlíthetem a vazelingyártást, amely ugyancsak profilja a gyáregységnek. Azt is elárulhatom, hogy az országban csak a nyírbogdányi üzem állít elő vazelint, amely a parafinos kőolaj lepárlási maradékából, az úgynevezett petrolátumból készül fehér és sárga színben.

— Mire használják ezt a terméket?

— Gyógyászati és kozmetikai célokra, kenő, illetve rozsdagátló anyagnak egy-

Tanácsko
termelős

Nagyon fontos, a mezőgazdasági szövetkezetek III. kongresszusát előkészítő, a megye több tizezer szövetkezeti és szakszövetkezeti tagjának, valamint társulásaiknak a kongresszusi ajánlással kapcsolatos határozatait megfogalmazó, a kongresszus küldötteit és a TOT-tagok egy részét is megválasztó tanácskozásra, a megye mezőgazdasági szövetkezeteinek kongresszusi küldöttgyűlésére kerül sor ma Miskolcon.

Megyénkben gondos, alapos előkészítő munka előzte meg a 421 ezer hektáron gazdálkodó, évente csaknem 6 milliárd forint értékű terméket előállító szövetkezők küldötteinek ezt a mai tanácskozását. *A mai fórumo megelőző szövetkezeti közgyűléseken tizezrek ismerték meg és vitatták meg a III kongresszus beszámolójának*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1976 NOV 11

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula.

1021

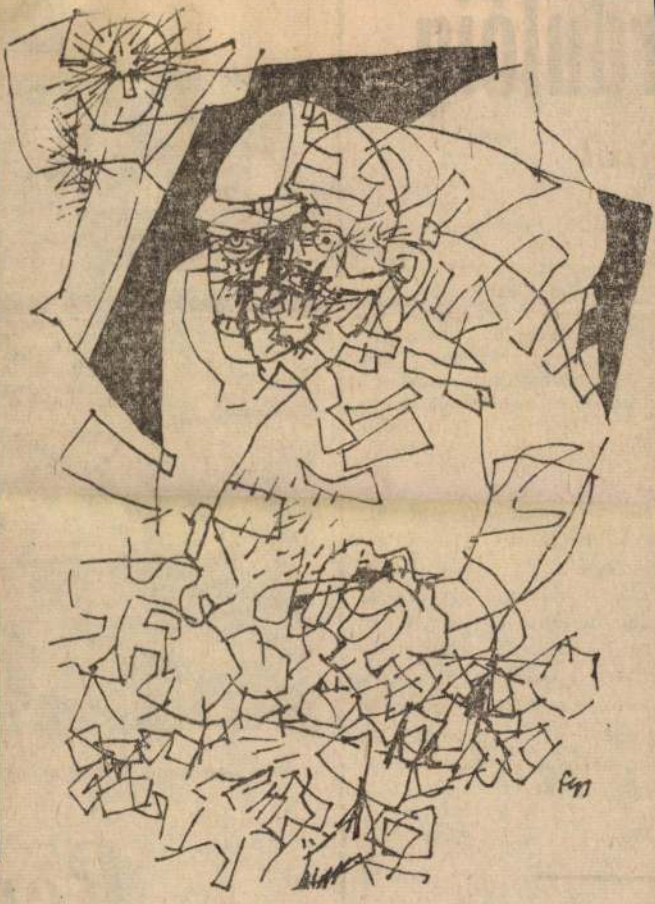

✶ *Szén* *(Feledy Gyula rajza)*

rdulóig

áról

zámolnak, hogy Miskolc la-ossága 1980-ban 229 ezer. 985-ben 238 ezer, az ez-edfordulón pedig 253 ezer esz. Ezzel párhuzamosan ő az átlagos vízigény, api 134 ezer, 152 ezer, illet-e 173 ezer köbméterre. (A zámított csúcsfogyasztás en-él lényegesen magasabb, 000-ben például 239 ezer öbméter!).

Ha a jelenlegi víztermelő apacitásokat és a számított ízigényeket vesszük figye-embe, a mostani tervidőszak égén naponta 60 ezer, rá öt vre 75 ezer, az ezredfordu-ón pedig 105 ezer köbméter íz fog hiányozni Miskolcon.

Kérdés: honnan teremtse lő a város ezt a nagy meny-yiségű vizet?

(Folytatás az 5. oldalon)

✶ *Látogatóban a megyei k*

Ber

Feledy Gyula, grafikus

Feledy Gyula : 6. [illegible]

Népszabad[illegible] nov. 13

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 DEC 28
DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula

1021

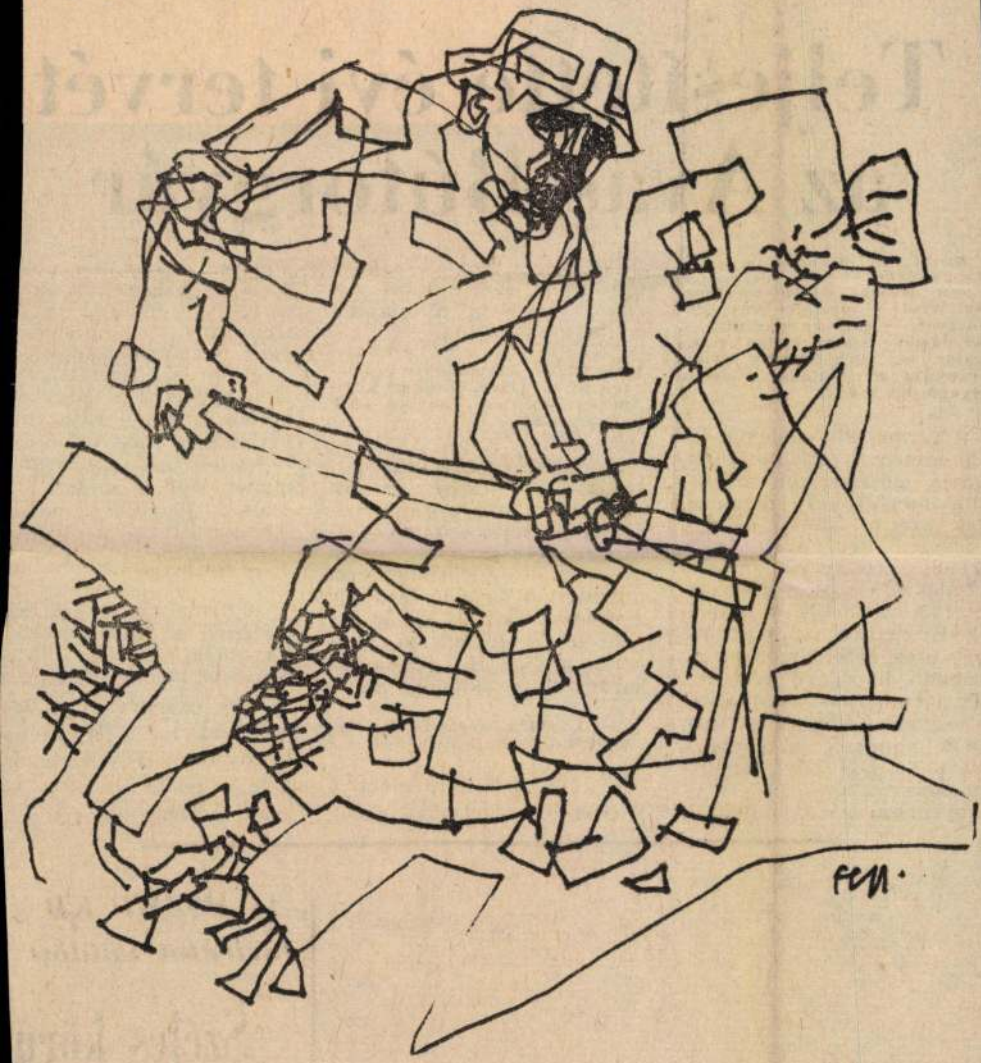

(Feledy Gyula rajza)

Sok múlt a brigádo

Teljesített az Avas Bútorgyár

Rövid hír érkezett a szerkesztőségbe: 1976. december 22-én délben, teljesítette 1976. évi tervét a miskolci Avas Bútorgyár. — Hogyan sikerült? — kérdeztük Szalai István igazgatót, aki még néhány napig irányítja a vállalatot, s aztán nyugdíjba megy.

— Természetesen nem mér-egeredményekről beszélünk, anem előzetes, ám szerin-ünk megbízható adatokról. zek szerint 22-én, délben, rbevételi tervünket 101,3, ermelési értéktervünket 102,8 zázalékra, nyereségtervün-et 125 százalékra teljesítet-ük. Ez egyben azt is jelenti, ogy ezek az eredmények az sztendő hátralevő részében ég javulhatnak. Ami pedig hogyan?-t illeti, újat nem udok mondani. Jó piacpoli-ikával, a kollektíva együtt-nűködésével értük el ered-ményeinket. Döntő volt a II. fél év eleje, amikor világosan láttuk, hogy többre vagyunk képesek, mint amit eredetileg ígértünk.

— Olyan esztendőben született ez a siker, amikor különösen sok baj volt az alapanyagokkal . . .

A szocialista brigádok összefogása, lelkesedése, a szocialista munkaverseny-mozgalomban rejlő erő, a jó kollektív szellem eddig példa nélkül álló együttműködést teremtett a termelőrészlegek, a műszaki osztály és az értékesítéssel foglalkozó részlegek között. Ha van a sikernek titka, akkor ez az.

— Az idén exportra is termeltek . . .

— Hadd említsem előbb a jelentősebb hazai piacot, amelyet kelendő áruval tunk el. A Borsod szekr sor-család mellett kec termékünk lett a Juver vagy például az Ámor s rénysor is. Termeltünk idén exportra is. A Szov unióba irányuló exportu határidőre, jó minőség teljesítettük. Ez megfe alapot adhat ahhoz, h szállítók legyünk a moszk olimpiára is . . .

— Mit hozhat 1977?

— Reméljük, sikerül az esztendő is! Ehhez megfel biztosíték az idei jó Nemcsak termelésünket kozzuk, hanem exportpiacu is bővül. Ezek teljesítésé biztosítottuk a feltételeket alapanyagellátást és a m rendeléseket illetően is.

DÉLI

Az MSZMP KB táviratot küldött

Széles körű

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 DEC 2 0

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula

1021

(Feledy Gyula rajza)

CIPÉ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 DEC 19

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula

1021

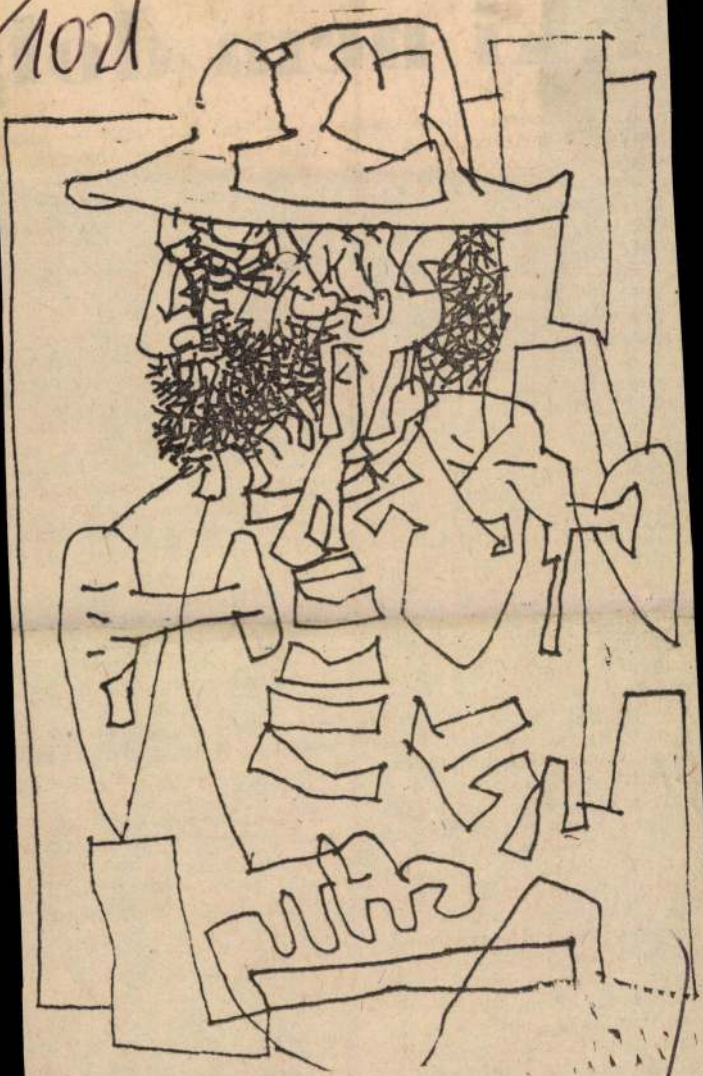

Feledy Gyula munkája

al

A folyo
hallatszik a
bálysértési
iratok kerülnek elő, az irógépbe papírt fűznek, indigóval, négy példányban. *Pusztai Imre* rendőrhadnagy ajtót nyit a folyosón várakozóknak. Név szerint szólítják az idézetteket. Székhúzogatás, fészkelődés, itt mindenki úgy ül le, hogy számít rá: hosszú meghallgatások következnek. Ehhez pedig jól kell ülni, hogy később, a tárgyalás megkezdése után már semmi zavaró körülmény ne legyen.

Az első sorban nyúlánk fiatalember ül, jól szabott nadrágban, feszes dzsekiben, élénkszínű selyemsállal az ingkivágásban. Ő látszik a legizgatottabbnak, jóllehet igyekszik úrrá lenni nyugtalanságán, ezt-azt igazgat a ruházatán kimért, lassú mozdulatokkal. Mögötte fejkendős asszony ül, aki oda-odapillant a fiatalemberre, alig kivehető aggodalommal a szemében. Aztán pedig, mint akit szégyen ért, lehajtott fejjel néz maga elé. A többiek kissé elhúzódva ülnek.

Megkezdődik a tárgyalás, ismertetik *Szentiványi Sándor* szabálysértési ügyét. A helyszíni tárgyalás résztvevői számára az aprólékos leírás során megelevenedik az augusztus 19-én történt utcai verekedés, amit a szőke, fiatalember kezdeményezett, erősen ittas állapotban.

nak tűnő kérdés. Mert hát ugye mindenki dolgozik valahol, aki fiatal és egészséges, mint Szentiványi Sándor. A válasz rövid:

— Sehol.

— Miből él?

— Hát...

— Miből tud magának ruhát venni, miből veszi meg a napi élelmet?

Az idegesítő csendben a fejkendős asszony érzi magát a legrosszabbul. Nem is bírja megállni szó nélkül.

— A fiam a nyáron segített a szőlőben, igazán rendesen dolgozott, tessék nekem elhinni.

Csakhogy egyelőre nem Szentiványi Lászlóné válaszait várja az előadó, hanem a fiáét. Fintor, szemöldökhúzogatás után meg is szólal:

— Otthon kérek pénzt, ennivalót is adnak. Mennyit kérek? Mikor mennyi kell. Ötszázat is kapok.

Szentiványiné az üveggyárban dolgozik, kétezerötszáz forintot keres, sokszor túlórázik is, hogy elég legyen a pénz, a férjétől régen különvált.

— Ő rontotta el a fiamat alkoholista, nem lehetett vele élni. Dehogy adok én öt százast Sanyinak legfeljebb ha ruhára, cipőre kéri. Előfordult, hogy másra költötte, italra, de ki is kapott ér-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-868, 337-748, 340-726
1976 DEC 1 9

NÉPSZABADSÁG

Feledy Gyula

1021

FELEDY GYULA RAJZAIBÓL: TÁLTOS.

(..Mostanába
ódot ajánlan
i. De egy jó
ogyan lehet

Megi

tten nézik

Milyen fen
Még semmi
ber huszon
lok karácso
s rumli, s olcsóbb is.

Szerep

báli szezonban a vállalatnál
ínjátszók műsorra készülnek.
endező megkérdezi az egyik
kartárstól:
Nézze, magának egy szerény,
ides, okos, szorgalmas fiatal-
ert kellene eljátszania. Van
mi gyakorlata ebben?

Látogató

y mama meséli, hogy váratlanul
ég állított be hozzájuk. Éppen
si zűrzavar volt, három fiúcska
alfrozott a lakásban, ordított,
cskázott, indiánosdit játszott. A
a elcsigázottan kérdezte a láto-
t:
Röstellem, hogy ilyen rendetlen-
és muri van, nem tudna ké-
visszajönni?
Mikor?
Talán amikor a gyerekek már
temen lesznek.

Megnyugtató

agányos férfi töpreng az áru-
ban.
Segíthetek valamiben? — lép
zá egy eladó.
Nem is tudom... Vennék
mit a feleségemnek. De ha

vissza...
— Oké — mondja a bandave-
zér. — Joe, dugd vissza a szájába
a rágógumit.

Levél

Nyugatnémet lapból.

A kislány mutatja barátnőjének vő-legénye levelét. „Drágám, állandóan rád gondolok, a te természetesen hullámos hajadra, a te kékesszürke szemedre, a te enyhén kiálló arc-csontjaidra, a te ötvennégy kilódra, a te csuklódon levő forradásra..."

— Ez aztán furcsa levél — mondja a barátnő. — Hol is dolgozik a vő-legényed?

— A rendőrség eltűnési osztályán, ő szokta megfogalmazni a személy-leírásokat.

Remény

A rab a beszélőben reménykedve súgja látogatójának:

— Tegnap erősen megbíráltam a börtönigazgatót. Lehet, hogy kirúg?

Bosszantó

Ilyentájt mindig aktuális történet.

— Mit kaptál a Petitől?

— Ezt az ajándékot. Mondhatom...

— Ugyan! Ajándéknál a szándékot kell nézni.

— De azért lehetett volna értékesebb szándéka is!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1976 DEC 5

Feledy Gyula

-MAGYARORSZÁG 7

1021

Feledy Gyula rajza

FEJTORO

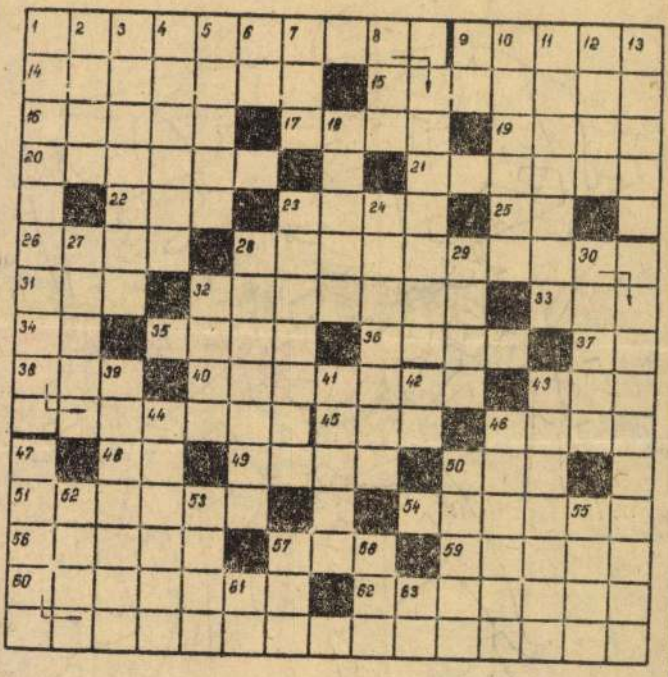

Téli dal

Mottó: Pákolitz István: Téli világ dúrban c. versből idézünk a vízsz. 1., függ. 1., vízsz. 28. és függ. 47. számú sorokban.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első sora (zárt betűk: A, V). 9. A földkéreg leggyakoribb ásványa. 14. Kezdeti időszakban. 15. Étkezés megkezdése előtti cselekvés. 16. A magasság). 13. Óra, idő oroszul. 18. Híres angol tengerész. 23. Tovább végez valamit. 24. Rádőlő, rátámaszkodó. 27. Ezen a helyen, népies alakban. 28. Hivatásos katona lesz. 29. Belga, norvég, német és olasz gépkocsik jelzése. 30. Öntvényeken található, névelővel. 32. Valamely részecske

Feledy Gyula

„FEHÉR! BIZONYISTEN FEHÉR..."

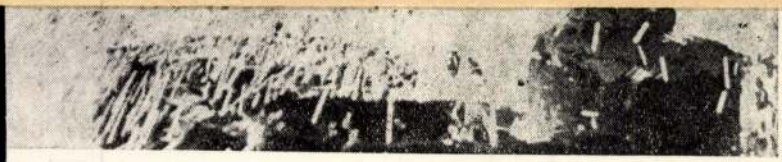

ORRÁSA

ire készen lett a ko-
kohó, főművezető

Többek között Pa-
nester volt. Ő is és

Ma már túl van a kohászatban eltöltött tizedik esztendőn is. Kohómester.

— Én szinte nem is ismertem az apámat. Tulajdonképpen csak amióta nyugdíjas, azóta látom minden nap. Mindig korábban el-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 JAN 15
Feledy Gyula
Népszabadság

1021

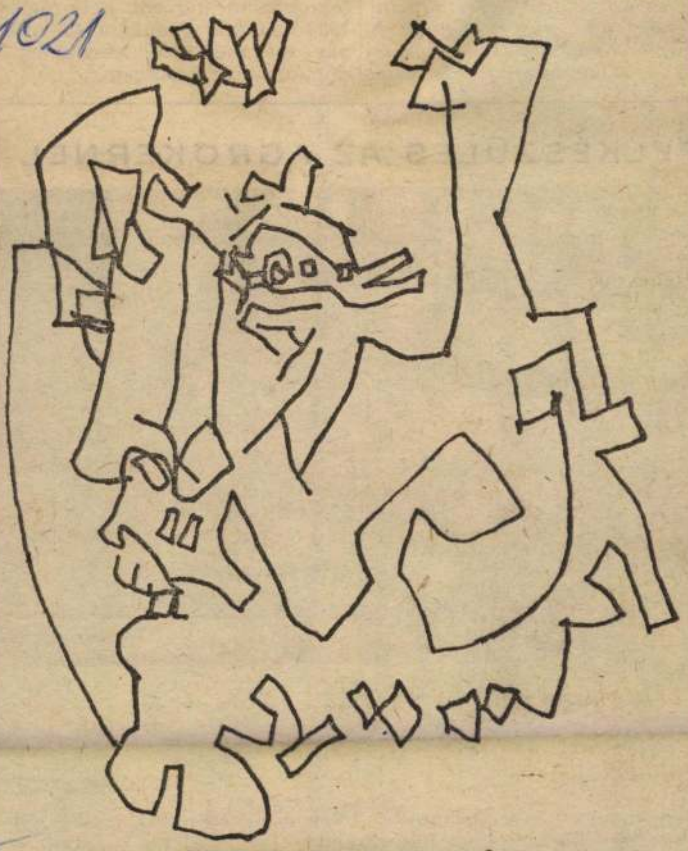

FELEDY GYULA: PORTRÉ.

zeme került a nagyüzer
i, az oroszlányi és a l
negyedik gyáregységk
aújvárosiak csakis b
rmekcipőket gyártanak,

FELKÉSZÜLE

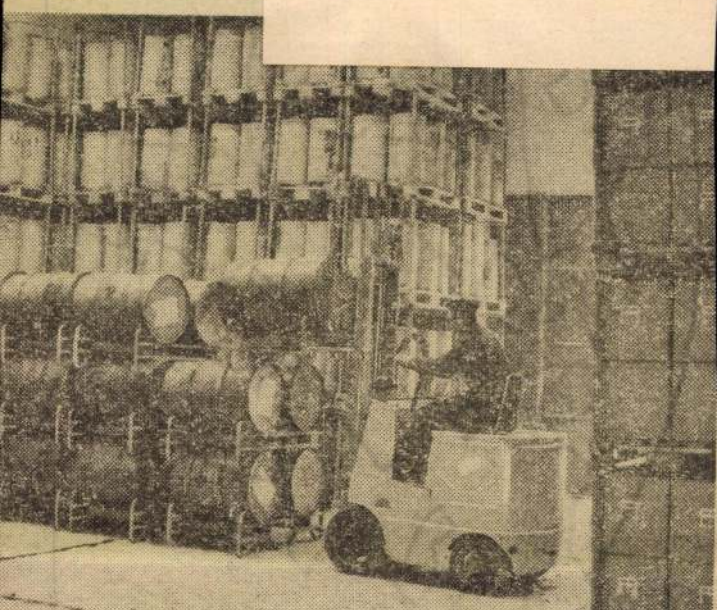

Az Agroker Veszprém megyei telepén az idén alkatrészekből
s növényvédő szerekből bőségesebb az árukészlet a tavalyinál.
növényvédőszer-szállítmányokat a több ezer négyzetméter
lapterületű új raktárépületben tárolják. Az idén szabvány-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 1

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula

1021

Feledy Gyula munkája

dolgozó genera
eszélésekből.
orábbi évtize
t szocialista tá
oldásához is
lapos ismerete
tásra, magas
van szívre, n
re is. Céljaink
is lelkesítő.
empontból nel
edekben volta
lmélet és a g
sebb életet éljen az ember.
jobban, hatásosabban kell
eljutnunk. Különösen a fia-
oraiban. És főként olyan
kérdésekben, mint a szo-
való élés, dolgozás, tanu-
és az internacionalizmus.

ndő dolgos hétköznapjain
unk szocialista jegyeinek
el, a nem szocialista jelen-
rításával, kiküszöbölésével
mberek, a közösségek, az
boldogulását. A hatásos
is szolgálhatjuk a határo-
iztosabb haladást, az 1977.
i feladatok és a XI. kong-
határozatok végrehajtását.

okkal vagy ok nélkül — sok
helyen régi sablonokat al-
kalmaznak. Sok a beidegző-
dött, ugyanakkor már idejét
múlt szokás és hagyomány,
az a fajta gyakorlat, amikor
nem igyekeznek szétválasz-
tani a lényegest a lényegte-
lentől. Ez a forrása annak,
hogy eddig sokszor a hang-
súly nem oda került, ahová
eleve kerülnie kellett volna.
A brigádszerződésekben rög-
zített egész évi programok
tételeinek egy jelentős ré-
sze, mintha csak azért ke-
rült volna papírra, hogy le-
gyen mit kipipálni. Formai-
lag így nem is volt semmi
hiba, de a tartalomban, igen.

Sokszor mondjuk, leírjuk,
hangsúlyozzuk, hogy a lé-

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA: PORTRÉ.

6.

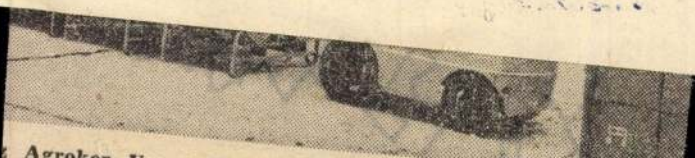

Agroker Veszprém megyei telepén az idén alkatrészekből
növényvédő szerekből bőségesebb az árukészlet a tavalyi
növényvédőszer-szállítmányokat

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1977 FEB ?

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula

1021

* Kikötőben...:

(Feledy Gyula rajza)

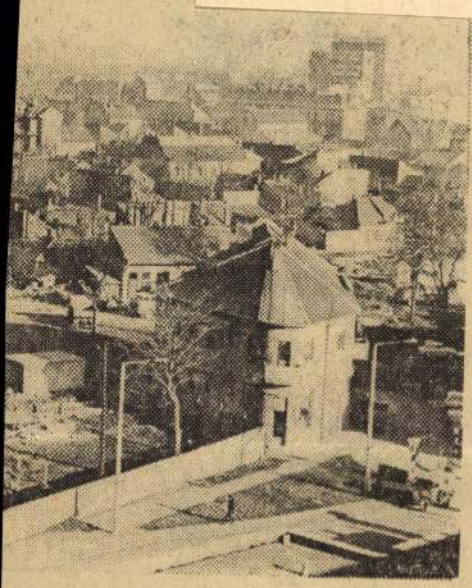

Köz
két

Várostörténe
a két felvétel
1974 végén, a
ban készült a
környékéről. K
lakótelep alak
városnegyed
egyik fontos la
is volt a váro
magasépítők
tavalyi lakásé
séről olvashat
várospolitikai

DÉLI

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 — . 4

Napjaink

Feledy Gyula

1021

LÍRA I.

FELEDY GYULA RAJZA

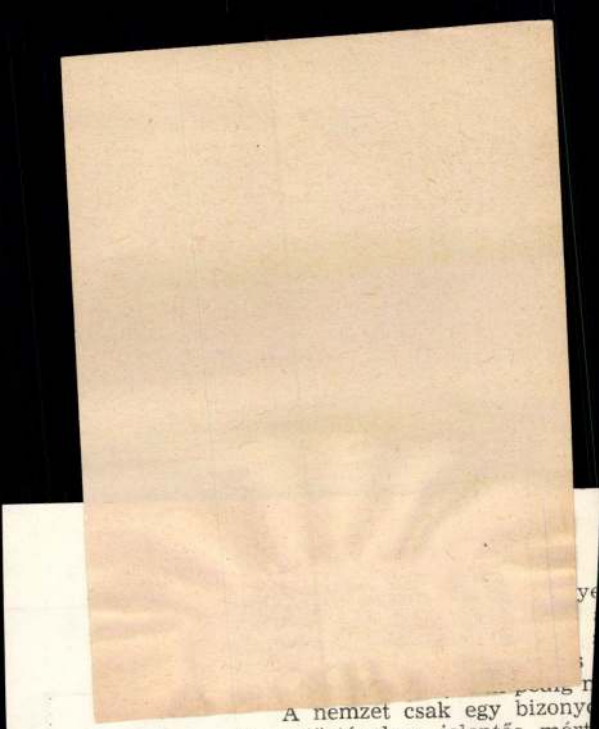

et

mzeti közösségek
den mástól elte-
anyaga a nyelv,
determinációhoz,
z irodalmat. Ma-
tásban élénkülni
z irodalom és a

denciára bukkan
néra. Azt hiszem,
ma legrégibb és
éltek, ez az etni-
ció alapkönyvét,
em nevezhetünk,
a közösségnek,
lődött. Azt, hogy
tésének, ma már
gy már itt csí-
tnikumnak, mint
partról érkezők
gyunk szempont-
ípusát. Rég meg-
zerűbbek, hitele-
tin legendákban.
ával, s az érint-
enei felütés volt,
ngerővel zengeni
onyítható módon

A nemzet csak egy bizony
ez a történelem jelentős mér
irodalom első ilyen találkozás
bi történelmének hajnalán, a
nemzet létharcában, ebben az
lehetséges irányban kiutakat
heves érzelmi viharok között,
kétségbeesett szerelemben szül
lyet egyenértékű partnerként
egykorú költészete mellé, mi
formájában már-már népi, d
níthetetlen emberi és nemz
csoló költészetet — a legtiszt
tizenkilencedik század a törté
leckét adott a nemzeti iroda
a líraiakban, sikereivel is ig
is érték, főleg a szépprózá
ezt a leckét gondolatmenetün
belül így fog hangzani: Igen,
zet kezdődik, de halhatatlans
ződni is ott akar, ahol a ne
Ellenkezőleg, a művészet be
nemzeti eszközeivel az egész
dolatokat fejezzen ki. Az em
sőrendű föladata. A milói V
tipikus görög leányt ábrázol
firenzei fiút. Shakespeare n
években gyakorta állították,
lia viszonyait. Akkor ma m
lapozgatnának benne. Konk
mek és helyzetek közvetítésé
jezni — ez a művészet föladá
beriség a legkülönbözőbb m
újabbnál újabb társadalmi
a hely és az idő különböző
fejezési formákat ölt, de a
föladata pedig, hogy a felül
Sőt, a helyzet az, hogy csak
títésével jut el a vers a lény
már említettük volt, a nyelv
diogram, ha szabad így mo
tos, és szinte mechanikus m
tulajdonképp ezeken, a nyelv

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 JUN

Napjaink

Feledy Gyula
1021

Feledy Gyula illusztrációja

és intézkedj: készítsenek mind
lehet! Azt akarom, hogy mind
és Iokasztét! Na, igyekezz!

KREON: Ha így kívánod, király..

IOKASZTÉ: (*átöltözötten*): Szép v

LAIOSZ: Csodálatos vagy, madaram! A legszebb Thébában! *(Iokaszté kelleti magát, aztán hirtelen mind a ketten zavarba jönnek, amikor észreveszik, hogy egyedül maradtak. Laiosz odalép Iokasztéhoz, kezébe fogja az arcát.)* Mondd, Iokasztém, kicsit boldog vagy?

IOKASZTÉ (*Kreon után néz*): Talán mégsem kellett volna ekkora ünnepség... Nem szoktam hozzá, és...

LAIOSZ: Majd hozzászoksz! Mától te vagy Théba első asszonya! Elhiszed?

IOKASZTÉ (*Játékosan bólint.*)

LAIOSZ (*kedveskedve zsarol*): Akkor mondjad is, jó?

IOKASZTÉ: Nem akarom, Laiosz.

LAIOSZ: Az én kedvemért, no, csak egyszer! No, mondd: én vagyok Théba első asszonya!

IOKASZTÉ (*sután, kényszeredetten*): ... Én vagyok Théba első asszonya.

LAIOSZ: Laiosz király a férjem, és én királyné vagyok!

IOKASZTÉ (*mintha oldódna*): Laiosz király a férjem, és én királyné vagyok.

LAIOSZ: Egész Théba a lábamnál hever!

IOKASZTÉ (*élvezi*): Egész Théba a lábamnál hever!

LAIOSZ: Enyém Laiosz király!

IOKASZTÉ: Enyém Laiosz király!

LAIOSZ: Boldog vagyok!

IOKASZTÉ (*táncol*): Boldog vagyok!

LAIOSZ (*elkapja Iokasztét, mámorában szorítja, letérdel elé, és megcsókolja a lábát*): Köszönöm, királyném...

IOKASZTÉ (*meglepetten*): Mit, Laiosz?

LAIOSZ (*elneveti magát*): Gyere, készülődjünk! Nemsoká indulunk: megmutatjuk magunkat a népnek! (*Eltűnik.*)

IOKASZTÉ (*maga elé mered*): Fergeteges ünnep volt. Muzsika, tánc és tömérdek részeg. Éjszakánként üvöltöztek a palota előtt, akár a kóbor kutyák. Laiosz mosolygott. Azt mondta, nem szabad haragudni rájuk. Odahívott az ablakhoz: hallottam, azt ordibálták, hogy éljen Laiosz és Iokaszté... Hát én is mosolyogtam. A hűvös levegő megdidergetett, s hiába karolt át Laiosz, egyre jobban fáztam. Pedig Laiosz forró volt, homlokán verítékcsöppek pislogtak... Kértem, alhassak egyedül. Bánatos szemmel nézett rám, de jó éjszakát kívánt, és elengedett. Az egyik reggel észrevettem: apró kék folt maradt szorító ujjai nyomán a karomon. Megborzongtam. Pe-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 JÚN

Napjaink

Feledy Gyula

megorzi időbeli és társadalmi meghatározott- dalmi ösztá

1021

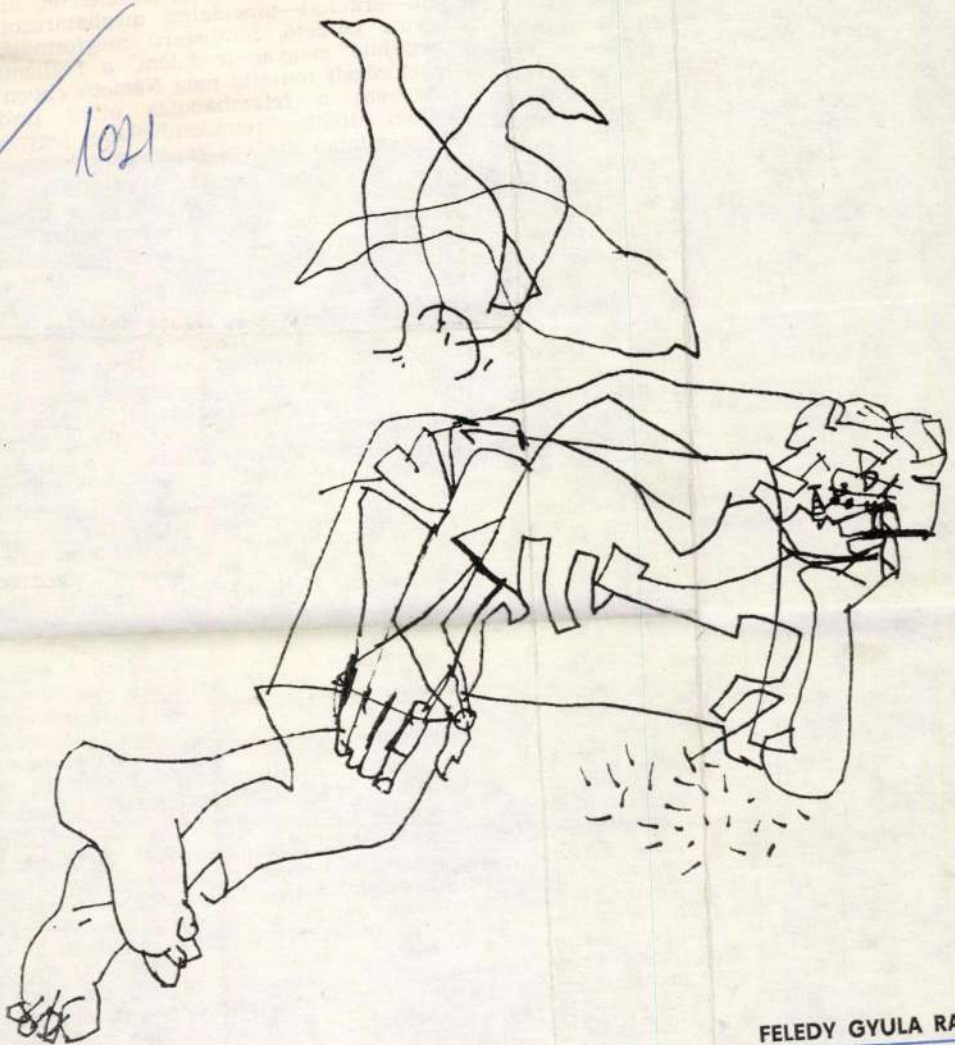

HEVERÉSZŐ

FELEDY GYULA RAJZA

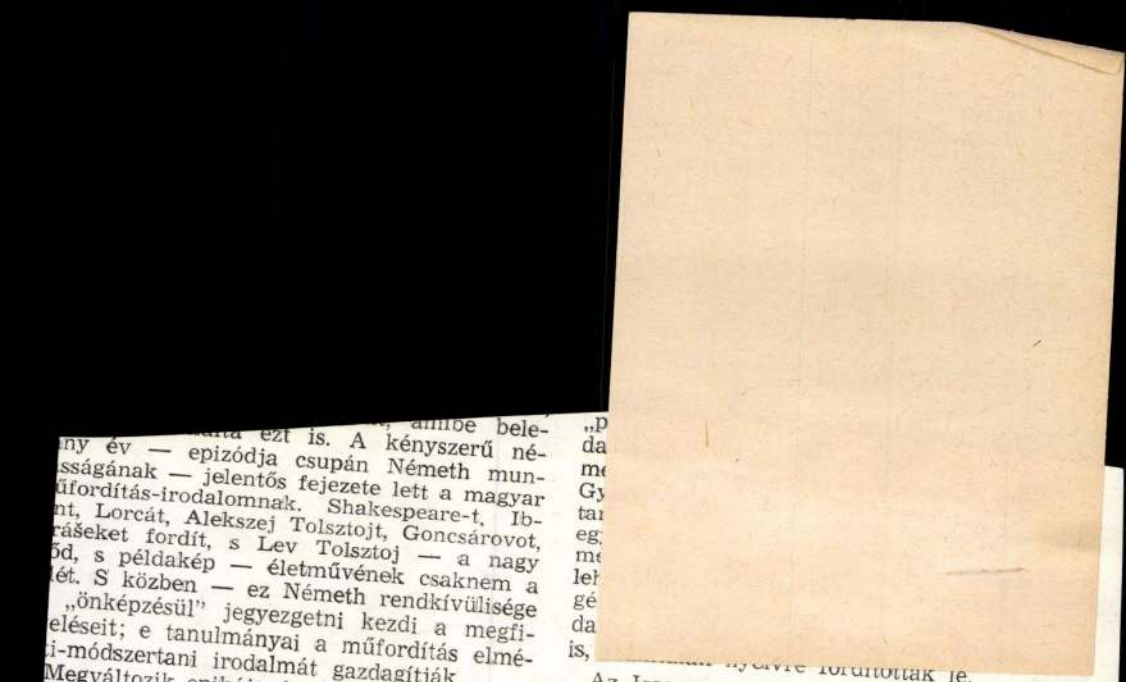

ezt is. A kényszerű né-
ny év — epizódja csupán Németh mun-
sságának — jelentős fejezete lett a magyar
űfordítás-irodalomnak. Shakespeare-t, Ib-
nt, Lorcát, Alekszej Tolsztojt, Goncsárovot,
rášeket fordít, s Lev Tolsztoj — a nagy
ód, s példakép — életművének csaknem a
lét. S közben — ez Németh rendkívülisége
„önképzésül" jegyezgetni kezdi a megfi-
eléseit; e tanulmányai a műfordítás elmé-
i-módszertani irodalmát gazdagítják.
Megváltozik epikája és drámái korábbi jel-
ge is. A regények a Gyász mintáját folyt-
ják; még három további „kozmikus-érzés",
iszony, irgalom, s az édenteremtő belá-
s nőszobra készül el, ezzel válik formailag
emberszemléletében is elrendezetté az epi-
ja, ahogy maga Németh emlegette, elké-
ült Medici kápolnája mind a négy nőalak-
A regények értelmezése, illetve az alak-
remtés sajátosságainak megragadása érde-
ben egészen a Gyászig, illetve annak foga-
si idejéig, Németh László ún. görögös kor-
akáig kell visszanyúlnunk (1930—32). Egy
kori, naplóformában írt Szophoklész-tanul-
ányából tudjuk, hogy Szophoklész drámái-
n a benne levő „lelkihelyzet talál pontos
egfogalmazásra", „Élektra, Antigoné, Phi-
ktetesz" a lelke tartalmát „csodálatosan fe-
szimbólumok". Németh a benne írói láto-
ásként kavargó kaotikus lelkiállapotot, cse-
kvő-tendenciák zárt, egynemű, rokon típu-
kká tagolásának a lehetőségét érzi meg:
ntigoné és Élektra „ellentétek és ikercsil-
gok" — írja, ugyanaz az érzés előbb a
ennyben, utóbb a pokolban". Antigoné a
ővérszerelem és az irgalom megszállottja",
z igazság tiszta hangja", Élektra pedig „az
azság rekedt hangja". Ha nem tudnánk
gától Németh Lászlótól, hogy e felismerés
gyan segítette a Kurátor Zsófiban fűlő
kedtes hang" miatt elakadt Gyász befeje-
ében, s hogy ugyanekkor, a Gyász tövén
jadt az Irgalom is, a fenti néhány sor is
rulná, hogy a görögös korszak élményfel-
badító, alkotáslélektani hatású: Németh
ző ekkor fedezi fel a benne munkáló im-
zusok antigonéi-élektrai típusokká — lé-
gében archétípusokká — történő szétvá-
tásának művészi lehetőségét, s az írói pá-

Az Iszony egy házaság létrejöttének s fel-
bomlásának a története, ahogyan a hősnő,
Kárász Nelli végigéli. A regény különös érté-
ke, hogy a férje — akit pedig Nelli szemével
látunk — nincs ellenszenvesen ábrázolva;
kissé felszínes látszatember ugyan, de szem-
revaló és vonzó, s folyton a felesége kedvét
keresi. Nelli emberi többletéhez viszonyítva
silányabbak csupán az értékei. A hiba tehát
a kapcsolódásban van, s nem az asszonyban,
illetve a férjében önmagában. Nelli életében a
fordulópont mindig akkor következik be, ami-
kor valami tehetetlenné, bénává teszi az el-
lenkezését, így hatol be idegen elemként a
férje is az életébe. Váratlanul halt meg Nelli
apja, a pusztán egyedül maradt az özvegy és
a lánya, s gazda nélkül a bérlet: Sanyi a ma-
gukra maradottak gyámolításával „vívja meg"
a házasságot. Nelli később is úgy él, *„mint
ahogy a kő esik"*. Az író jellemezte így
egyébként egyhelyütt a hősnőjét, több kül-
földi kiadás címe is e hasonlat lett. A regény
kezdetén Nelli lehetőségei még korlátlanok,
míg végül, mint Kurátor Zsófié is, egyetlen
sorssá kövesednek. A nemes, tartózkodó hű-
vösség, nőiesség iszonnyá torzul, még az anyai
ösztöneibe is felgyüremkedik, fiában is ta-
szítja a férj meggyűlölt vonása.

Németh László két utolsó regényében (Ége-
tő Eszter, 1949; Irgalom, 1964) a tragikus,
rideg, komor szoborpárnak derűsebb ellen-
alakjait mintázta meg. Az *Égető Eszter* — a
hősnő neve a cím, az ő élete a téma — na-
gyobb ívű, ötven év magyar történelmét kap-
ja hátteréül, a századelőtől a fordulat évéig.
Égető Eszter *„a körülötte támadt életfolton"*
próbál valami édenkertfélét teremteni. Akár-
hová vetődik, „mint a pók, rögtön veti a be-
látás, a segítség, a szorgalom szálait, hogy az
élet törvényeit követő szép kis közösséget

BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ (HÁBORÚS ANTHOLÓGIÁK) FELEDY GYULA RAJZA

Napjaink 1978. okt-nov.

KÁRPÁTI BÉLA

A miskolci őszirózsák

Akkor, 1918 őszén Európa kimerült csatatér, véres temető volt. Flandriában még el-elbődültek az ütegek, de Bukovinában és a keleti frontokon a szembenállókban megmozdult már az ember.

„A háborút elvesztettük." Tisza István nyilatkozatát (október 17-én) döbbent csend követte. De ebből a csendből már kihallatszott a Monarchia bomló testéből készülő-munkáló élet. Alig kelt részvétet a Tisza elleni merénylet. Létál Leitner János három lövése beteljesítője volt a nemzet ítéletének, amit a merénylő így közölt Tiszával: „Ön az oka a háborúnak!" (Furcsa véletlen: Létai János volt, ki Tiszára másodszor fogott fegyvert, október 17-én — először Kovács Gyula képviselő 1910-ben —, és Létai János, ki utoljára!)

A Tisza elleni merénylet a háború utáni csendben jel a forradalomra. S a lánchídi sortűzre már csattanós válasz október 30—31-én a forradalom. Tisza gyilkosát már diadalmenetben hordják körül a fővárosban. Károlyi Mihály neve a demokratikus Magyarország eleven ígérete, de a Nemzeti Tanács forradalmát még a király szentesíti. IV. Károly —, akinek a nagybácsi koronája a füléig ér — megtagadja elődjét, ki ráhagyományozta a háborút. Csak sírni tud birodalma pusztulásán. Kényszerű lemondásával aztán a forradalom államformát nyer; törvényes keretet, melyet november 16-án ünnepel az ország.

Miskolcon — mint mindenütt az országban — dőzsöl az uzsora. Újságok szidják az árdrágítókat, hatóságok kelnek üldözésükre, de az inflációnak ezer feje van: az is belőle él, aki pusztulására törne. „A társadalom szíve" foltozgatja a hadiözvegyek és hadiárvák sorsát, kiáltványok hajtanak-serkentenek a munkára, többtermelésre, mert a munkaerő belefáradt a hadiiparba. Élelmes tőkések üzemeiben a szemétdombra kerülnek Károly király és Zita királyné sokszorosított mellszobrai, s a nagy sláger, a falvédőre életnagyságban selyemmel hímzett királyi pár a házi áldással már a kutyának se kell. A spanyolnátha még a spanyol királyt sem kíméli. Októberben Miskolcon 87-en születtek és 239-en haltak meg; valósággal a néppusztulás veszélye fenyeget. A miskolci zsidók — varsói és szatmárnémeti példára — felújítják a talmudista szokást: a járványban elpusztultak sírjánál pénzt gyűjtenek, s abból két rászorult fiatalt kiházasítanak. Egy hadirokkant kőfaragó a soros vőlegény, a menyasszony is hadiárva. Az esküvő elől azonban — a temetőben akarták azt megtartani — a vőlegény Pestre szökik: állítólag a kórházból táviratozott, hogy igényt tart a hozományra — s mellékesen az árára —, mert üzletet akar nyitni. Az élet a háborúban is „zajlik". A hirdetések tele vannak praktikus leleménnyel. A parafadugó kilóját 14 koronáért keresik, „Meider" sodronytalppal talpalják a cipőket, mert az „kellemes, ruganyos és olcsó". Egyes hirdetésekből a boldog békeidők hangulata érzik: „Leveleznék tisztességes ismeretség reményében igazi úrifiúval"; „Icukának levele van a kiadóban, vegye át" stb.

Szén nincs, a város utalványra osztja a maximált „fejadagot". Bottlik József, a „népfőispán" radikális rendelettel vágja el a szénhiány gordiusi csomóját: elrendeli, hogy rászorult községek a tanács hozzájárulásával kivághatják az útszéli akácfákat tüzelőnek. A bányász nagy úr, magas bért és földet követel. A Szirma (ma Arany János) utcában egy több gyermekes szegényember öngyilkos lett, hogy spanyolnáthájában ne élősködjön nyomorgó családján. Egy hazatérő katona megőrült a pályaudvaron. A spanyol miatt csak október 4-én nyit a színház, Palágyi Lajos, a „művezető-igazgató", a színészek között ott van Herczeg Vilmos és Korda Sándor.

A földeken a háborús évek legrosszabb termése pusztul, nincs aki arasson, no meg: saját földre várnak a szegényparasztok, főleg a frontkatonák.

NEMZETI TANÁCS MISKOLCON

A forradalmi lázongásokat országszerte a hazatóduló frontkatonák éhsége és nyomorúsága teszi egyre veszélyesebbé. Megszállják a vonatokat, elözönlik a falvakat és városokat, rabolnak, fosztogatnak. (A miskolci küldöttséget, amely a köztársaság kikiáltásának ünnepére Pestre készült, a hazautazó frontkatonák lezavarták a vonatról). Az országban csak a fővárosban, Debrecenben és Miskolcon van rend november 1-én. Mezőkövesdet szökevény katonák felgyújtották, Vámosgyörknél fosztogatnak, Emődön és Nyíregyházán szökött katonák a bűnözőkkel összefogva vérbosszút tartanak és rémuralmat ülnek. Az emődi vérengzések megszállott, romboló szelleme egy „úrilány" volt, akinek megmentéséért befolyásos emberek avatkoznak a bírósági eljárásba.

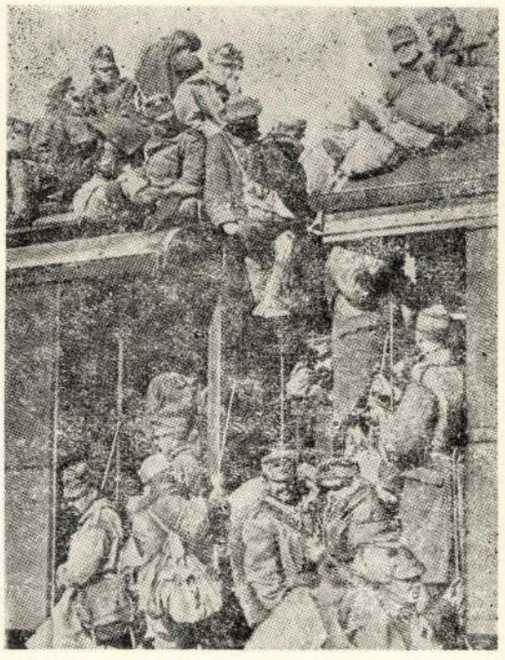

Katonavonat 1918 őszén

Miskolcon, a Tiszai pályaudvaron élelmiszeres csomaggal várják a hazatérő katonákat, sőt, az átutazókat is, hogy ne szálljanak le, menjenek tovább. A városban segélyakciót szerveznek a katonacsomagok költségeinek fedezésére, ruharekvirálásokat rendeznek (4—6 ruhadarab után egyet, 7—9 után kettőt vesznek el), s a fölöslegből a ruhátlan katonákat öltöztetik fel. Januárban a Bergastellétől kapott több millió korona értékű ruhát a ruhabizottság értékesíti, de — mint kiderült — 50 százalékos haszonnal."

Petróleum nincs, a mezőtelki finomítóból sikerül egy vagonnal szerezni, azt osztják szét utalványra. A városban szesztilalom van, a rumot a kijelölt vendéglőkben utalványra mérik. Talán a szesztilalom miatt, a borárak rohamosan zuhannak. A Szőlősgazdák Országos Egyesülete arra hívta fel a gazdákat, hogy ne pocsékolják, hanem tárolják a bort. Esetleg a hadsereg 5,5 koronáért veszi literét.

Országszerte statárium van a katonai fosztogatások feltartóztatására. A közegészségügy aggasztó. A közétkeztetésben Miskolcnak jelentős tapasztalata van, hiszen a háborús évek alatt a város önellátásra rendezkedett be. Az önellátásra még a forradalom alatt is tudunk példát: a tízes honvédek közétkeztetési bizottsága önálló zöldségkonzerváló üzemet működtetett a laktanyában. Ilyen nehézségek közepette vette át a város vezetését a Nemzeti Tanács, amelynek végrehajtó bizottsága október 30-án alakult meg. Elnöke a város polgármestere, dr. Szentpály István, titkára dr. Bartha Jenő ügyvéd, ügyvezető elnöke Reisinger Ferenc, ügyvezető titkára Groszmann Zsigmond a polgári radikális, illetve a szociáldemokrata pártból. A végrehajtó bizottság 36 tagú (s 4 taggal bővül 31-én). Első és legfontosabb feladatának a közrend és a vagyonbiztonság védelmét tekinti. Ennek érdekében még aznap felkere-

38 Orosz és magyar katonák barátkozása a keleti fronton

FELEDY GYULA

Feledy Gyula

KRÚDY-ILLUSZTRÁCIÓ

FELEDY GYULA RAJZA 23

Nyíregyháza 1978. okt. nov.

Mindezt természetesen nemcsak Krúdytól tanulhatták íróink, mégis aligha tévedünk, ha a mai magyar próza inspirátorai között az eddiginél lényegesen nagyobb szerepet és jelentőséget tulajdonítunk neki.

PANEK ZOLTÁN

Krúdy Gyula ezeregy szerelme

Kolozsvári Papp Lászlónak

Valamelyik „tavasz közeledését kékes árnyékkal jelzi a hársfa" — írja Krúdy Gyula, aki a vörös postakocsik fuvarlevelét kiállító ősszel született, Szindbád nevű ikertestvérével egyidőben, talán mindössze néhány perccel később, amiből mindjárt száz esztendeje csendes viták vannak, megmagyarázhatatlan nyugtalanságok, pedig „aki leigázza a vágyakozást, amit nehéz legyőzni, arról lepereg a fájdalom, miként a vízcsepp a lótuszlevélről".* Immár száz esztendeje — születésétől — áldott ő az ő asszonyai között. Hogyan, még csak száz éve? Mintha csak tegnap történt volna minden. Ő. Nála és vele majdnem minden tegnap esett meg, a holnapi és holnaputáni csodáknak is múlt idejű ízük van. Mégis a folyamatos jelen az ideje, mert az ember annyi idős, ahányszor éber álmában szerelemmel fordul egyik oldaláról a másikra. Testi látszat-halála idején üres pénztárcájából elfelejtette kifizetni az éppen esedékes villanyszámlát, de már jóval azelőtt elhatározta, és így is tett: „Egy fa alatt ülök az erdőben, s azt gondolom magamban, amit akarok." Utókor: futó por — figyelmeztethette volna őt is Kosztolányi Dezső, de hát ismerte ő eléggé a nyíri homokon termő álmok természetét, az európai porfelhők mögött húzódó viharok képmutató békéjét, a világot, amely port hint a látók szemébe. Bizonyára lesz olyan utókor, ahová be sem teszi majd a lábát. Ha csak a félelmetesen közeledő és meglehetősen sivárnak ígérkező gép-világ-utókorba nem, ahol százkötetes álomfejtő „álmoskönyve",

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 DEC 23

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula

1021

Feledy Gyula rajza

kőlappal bélelt, és cs
könyökénél kezdődik
való, hogy aki itt ír
kodik, az kávét főzhe
elfáradt.

Ez a tizenhetes ká
(Vagy minek is mond
nagyszerűt rejteget. C

SOMLYÓ GYÖ

Levél N. L.-nek Szigligetről — hová?

Lacika, rámhagytad társul szent Druszámat,
kit kiebrudalt a szentségből a pápa —
ahogy téged is az életből hatálya
a semmi lazítást nem tűrő Dogmának.

Tudtad te, oltalmat mellyőnk kitől várhat,
nyár-dalaid ettől váltak zúzmarásra.
Ráfested lovagod félelmem falára,
most, hogy a sárkányéj rám is igen támad.

Jó volna leülni, m u z s i k á t faragva,
mit sose mondtunk, azt hallgatni — hallgatva,
mit nem fújhatunk, míg sípunk ketté nem tört.

Gyere, kapj fel hattyúnyakú paripádra,
lökd dárdád a fagyos éjszaka torkába.
Feltámadsz háromszor, te paripás Szent György.

„Csak ezen a napon tudtuk meg, hogy hadjáratunknak milyen vége készül. Láttuk az orosz hírnököket, láttuk az urasági kastélyba, mint főhadiszállásra özönlő katonai és polgári előkelőségek jövés-menését, abból az alkalomból, hogy egy

Kései

szerint a tisztek kettétörték ka
jukat, mások szerint, szálfegy
reiket valamennyien megtart

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 12

TÁR

Társadalmi Szemle

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

Feledy Gyula: Lenin

Felelősség ez a jelenért és a jövőért, de felelősség
utánunk jövők majd úgy gondolhassanak ránk, mint
cosaira, akik annyi türelemmel, szeretettel segítettel
példájából, gazdag életéből, kommunista emberségé
hanem kötelességünk is.

Németh Károly zárszava

Hat évtized történelmi tapasztalata tanúskodik róla, hogy pártunk azért válhatott a nemzet hivatott vezetőjévé, mert megalakulásától kezdve a munkásosztály, a nép, a haza ügyének önzetlen szolgálata vezérli. Ez érejének, politikai és erkölcsi hitelének fő forrása. Nagy a felelősségünk azért, hogy a gazdag történelmi út tapasztalatait hasznosítva, megőrizzük és tovább fejlesszük pártunk politikájának olyan jellemző vonásait, mint a marxizmus–leninizmus alkotó alkalmazása, a hűség a proletár internacionalizmus eszméjéhez, szilárd szövetség, sokoldalú együttműködés, megbonthatatlan barátság a világ első szocialista országával, a Szovjetunióval, a nép ügyének odaadó szolgálata, a mélységes bizalom a tömegek teremtő erejében, a szocialista nemzeti egység szüntelen erősítése.

A párt vezetésével népünk nagyszerű eredményeket ért el, hazánk a szocialista országok közösségének megbecsült tagja, a szocializmusért és a békéért folyó küzdelem élvonalában halad. Ünnepi ülésünkön köszönetet mondunk ezért a munkásoknak, parasztoknak és értelmiségieknek, pártunk valamennyi tagjának, minden honfitársunknak, történelmi jelentőségű vívmányaink megalkotóinak.

A párt megalakulásának 60. évfordulóján a kommunisták tiszta lelkiismerettel állhatnak a nép elé, mert hat évtized tanúsítja, hogy a párt betölti történelmi hivatását, eredményesen vezeti és szervezi a dolgozó nép harcát a szocialista Magyarországért.

Jó érzéssel állapíthatjuk meg, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága a marxista–leninista elvek alapján, a lenini normáknak megfelelően irányítja

Feledy Gyula

Feledy Gyula rajza

Élet és Irodalom, Bpp. 1978. dec. 23.

XXII. évf. 51. sz. cimlap.

~~DOBAI PÉTER:~~

~~Castrum Doloris~~

Az egyik oldalfalában mélyedés. Kis méretű mélyedés, barna kőlappal bélelt, és csak az ember könyökénél kezdődik, mert arra való, hogy aki itt ír vagy gondolkodik, az kávét főzhessen, amikor elfáradt.

Ez a tizenhetes kávéfőző fülke (Vagy minek is mondjam) valami nagyszerűt rejteget. Olaj- és por-

könyvtára előtt — az a tudatlanságot írtotta. Ahogy kell.

Nos, a régi legenda szerint egy szépséges királylányt is birtokolni akart a sárkány és mindétig megölte a kérőket, akik a királylányért eljöttek.

Ezt a sárkányölőt festette meg Nagy László munkaszobája falára. Fölkelt asztalától, ahol verse-

harci köpe
a szélben,
fogja az e
rán pedig
gött — kic
a játékbab
lánya, akié
visz most
ságba. És
bátran, his
dzsájával
most ott h
a földön. I
is, gáncsve
val a tálto
azért sárk
Milyen k
fehér ló
alatt! Mily
arcvonásai
mélybarna
vörös és a
na fejet m
ezüstkarik
hér-zöld.
gondolatfű
Zöld
Pirc
Hóv
Hóv
Balassi
velem néz
itthagyott
gyét.

SOMLYÓ GYÖRGY:

Levél N. L-nek Szigligetről — hová?

Lacika, rámhagytad társul szent Druszámat,
kit kiebrudalt a szentségből a pápa —
ahogy téged is az életből hatálya
a semmi lazítást nem tűrő Dogmának.

Tudtad te, oltalmat mellyőnk kitől várhat,
nyár-dalaid ettől váltak zúzmarásra.
Ráfested lovagod félelmem falára,
most, hogy a sárkányéj rám is igen támad.

Jó volna leülni, m u z s i k á t faragva,
mit sose mondtunk, azt hallgatni — hallgatva,
mit nem fújhatunk, míg sípunk ketté nem tört.

Gyere, kapj fel hattyúnyakú paripádra,
lökd dárdád a fagyos éjszaka torkába.
Feltámadsz háromszor, te paripás Szent György.

Kései emlé

„Csak ezen a napon tudtuk meg, hogy hadjáratunknak milyen vége készül. Láttuk az orosz hírnököket, láttuk az urasági kastélyba, mint főhadiszállásra özönlő katonai és polgári előkelőségek jövés-menését, abból az alkalomból, hogy egy tiszt-társunk az éjjeli menet közben szerencsétlenül járván lábát törte, s ápoltatásáról kellett gondoskodnunk. És hallottuk, hogy ezüst és arany pénz fog a csapatok között szétosztatni. Mivel hogy olyan világ jő reánk, hol a mi bankjegyeink nem lesznek kelendők. A mi ütegünkhöz azonban

szerint a tisztek kettétörték kardjukat, mások szerint, szálfegyvereiket valamennyien megtarthatták, legalábbis arra a napra. A katonák pedig teljes rendben gúlába rakták puskájukat.

Itt: az ágyúk elhagyatva, ez nagyon fontos a tüzérnek, s a másnemű fegyverek (felsorolás nélkül) rakásokba hányva feküdtek. S még e rövid szemlében is mon-

Az ére
vel szer
kommen
elő az ő
ből. Am
korúságg
hogy mi
nagyjain
önfeledt
mire vá
tározás,
jobb szó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JAN 24
DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

* Madonna

(Feledy Gyula rajza)

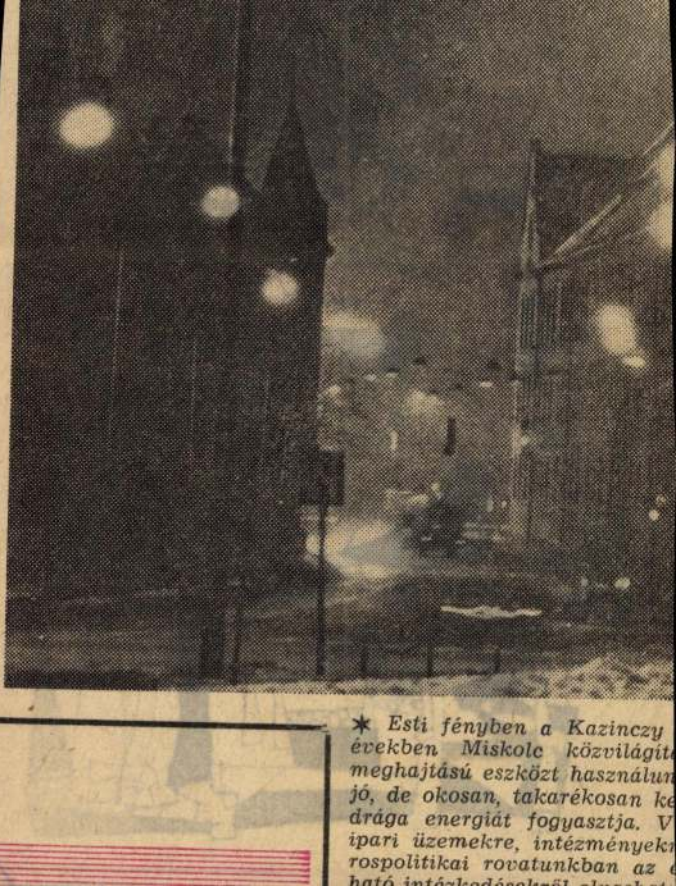

✶ *Esti fényben a Kazinczy*
években Miskolc közvilágít
meghajtású eszközt használun
jó, de okosan, takarékosan ké
drága energiát fogyasztja. V
ipari üzemekre, intézményekr
rospolitikai rovatunkban az
ható intézkedésekről olvasha

Feledy Gyula

Élet és Irodalom, Bp. 1970. febr. 10.
Feledy Gyula rajza
XXIII. évf. 6. sz. 13. lap.

Ezt az írást a ma élő, elkövetkező, valóságos, potenciális és mindenkori Író-özvegyeknek ajánlom.

A tiédnek, az övének, a magaménak is.

Miheztartás végett és tanulságul.

+

Ötvenhat nyarán abban a dermesztő szerencsében részesültem, hogy három napot tölthettem együtt Pap Károlynéval. Méghozzá vetett ágyban.

Ezt az intim párost — a kárörvendő képzelet lehűtésére — úgy kell érteni, hogy én a betegágyban feküdtem. Harminc fokos melegben. Mozdulatlanul. Ő pedig mellettem ült, kérlelhetetlen nyájassággal, és három napon át beszélt.

A helyzethez illően ugyanis boszorkánylövést kaptam a derekamba. „Hexenschusst" — ahogy az idegen népnyelv nevezi. S amely elnevezésnél csak maga a betegség rútabb. Egy vasalódeszkát csúsztattak a lepedőm alá. Arra nyújtottak ki. Azon deszkaraboskodtam.

S akkor, nyavalyám legvillámlóbb szakaszában, belépett a szobába egy furcsa, kövérkés, mosolygós néni. Ősz haja régimódian, talán sütővassal volt kiondolálva. De duzzadt ajkai fölött is viselt ezekből az ősz szálakból. Ott már a növekedés sima természetességével. Arcán a lázrózsák mintegy a bőr alól, domborműszerűen kidudorodtak. Egyszerű mintás dirndliruhát hordott. S kezében hatalmas, csatos retikült himbált.

— Maga az a drága-drága Galsai? — kérdezte egészen fölöslegesen, háttérben a feleségemmel. — Hát maga az drágám? — ismételte meg a kérdést. Abban a hangnemben, amelyet utoljára a cári Oroszország Beniczkyné Bajza Lenkéje használhatott volna. — Hallom, hogy súlyos beteg... A jóisten óvja meg! — Ez a lépesméznél is édesebb szó bárki szájára ráragadna. De belőle valahogy természetesen folyt. — Én pedig a Pap Károlyné vagyok — folytatta, elérzékenyülve a saját nevétől. — A Pap néni. Aki leutazott ide Budapestről, hogy magát szemtől-szemben láthassa... Engedje, hogy jobban megnézzem az arcocskáját... — A pozsgás, dudoros mosolyból na-

s akármennyire is hiján a fürgeségn
vesen elmennék oda Maguk felé.

S most még valami jutott az eszem
egy kisregényem, Csatkai doktor
tury, Simon István, Czibor János k
val. Pap Károlyról szól, az ő forrad
gáról. Levélformában van megírva,
hogy az egész műben ő egyetlen sz
szól, mindig csak őróla szólnak a
Apja, rokonai, tanárai irogatnak egy
őróla. Szeretném, ha lehetséges volna
nántúlban megjelentetni, esetleg az
Magvetőnél kiadatni...

.....

Könyve hol tart a megjelenésben?
szeretném tudni.

.....

Tehát: még egyszer forrón, mélys
valóban leírhatatlanul köszönöm...
Hálás és igaz szeretettel köszönti:

Pap Károlyné
V. Nagy Ignác utca 1

Ez extátikus sorok olvastán sem
tam volna, hogy Pap néni egyszercsa
natozik Pécsre.

Dehát akkor még nem ismertem ő
annyit tudtam, amennyit egy mono
nak az író-özvegyről tudni kötelező
zetesen, hogy idősebb volt Pap Kár
titkár- s gépírónői fizetéséből támog
írót, akinek nemsokára a felesége és
tója lett, novellistaként is jelentkez
Est-lapokban, de abbahagyta e magá
szióit, mert minden becsvágyával s
tíz ujjával-körmével Pap Károly szol
ba akart állni. De hogy mekkora ö
téssel, energiafogyasztással, benzink
gel és forgás-sebességgel teljesítette
gálatot, férje halála után is: nem tudh

GALSAI PONGRÁC:

PAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 JÁN

Napjaink

Feledy Gyula
grafikusművész
1021

Feledy Gyula illusztrációja

Összenéztek.

— Vojdics... Vojdics... Hát hívnak... Vakuljak meg, ha nem

— Mehetnek!

A kocsi óvatosan ereszkedett útján. Vojdics szájában megkeseredett a nyál.

— A sátán hozta elénk.

— El kéne intézni — javasolták Vojdics társai.

— Nem! A puska nem számítana. Nagyon világos van már... Csillag! Hej, Csillag!... Várj, Rigó! Megtalállak! Majd számolunk...

*

Bakos bekocogott a lóval a tanyasi házak közé, s igencsak meglepődött. Samus Móric ajtaja előtt az udvar teles-tele volt galambokkal. Fehérek, kékesszürkék, rozsdabarnák, szebbnél szebbek. Turbékoltak Samus körül. Rászálltak a vállára, a kezéből ettek. S a hosszú ember észre sem vette, hogy pár lépésnyire tőle, ott áll a körzeti megbízott, meg egy ló.

Bakos Pál hallgatta egy ideig a gügyögést.

— Jó reggelt, Samus elvtárs!

Samus mereven nézett a rendőrre.

— Éppen rád gondoltam az előbb... Merthogy... hiszen magad is láthatod... Merthogy visszajöttek. Hát nem csuda? Világcsuda!

A galambok hirtelen fölrebbentek, s egyenesen beszálltak Samus Móric padlására, a szénarakodón keresztül.

— Hát az! Csoda! És éppen a maga padlására...

— Hová mennének? A galambházakba befészkelte magát a menyét... Meg a sok rusnya patkány... Attól fél a galamb!

— Miért nem irtják őket? Naphosszat heverésznek... Se munkára, se másra nem füll a foguk. Csak vakarják a... majd kimondtam, mijüket!

Samus Móricot most nem lehetett megsérteni.

— ...Engem megszoktak a galambok... — s mint aki csak most veszi észre, micsoda szép lovat tart kötőféken a megbízott, hirtelen váltott a szón. — Hát ezt te kaptad? Még a csendőr uraknak se volt ilyen gyönyörű paripájuk... Ez igen! — mustrálgatta, paskolgatta az állatot. — Gyönyörűséges jószág! Néha magam is megültem a méltóságos úr deresét. Micsoda járása volt... Azt mondta rá Jákfy méltóságos úr, hogy pompás. Ez amolyan úri kifejezés. Hát nem szép?

— Kell-é a ló, Samus elvtárs?

A másik előbb felnevetett, kiköpött egy tenyérnyire való bagót, de utána nagyon elkomorodott.

— Demokrácia van... a szegényemberrel nem szabad csúfolódni.

— Kérdeztem: kell a ló?

Samus elértette a másik ravaszkodását.

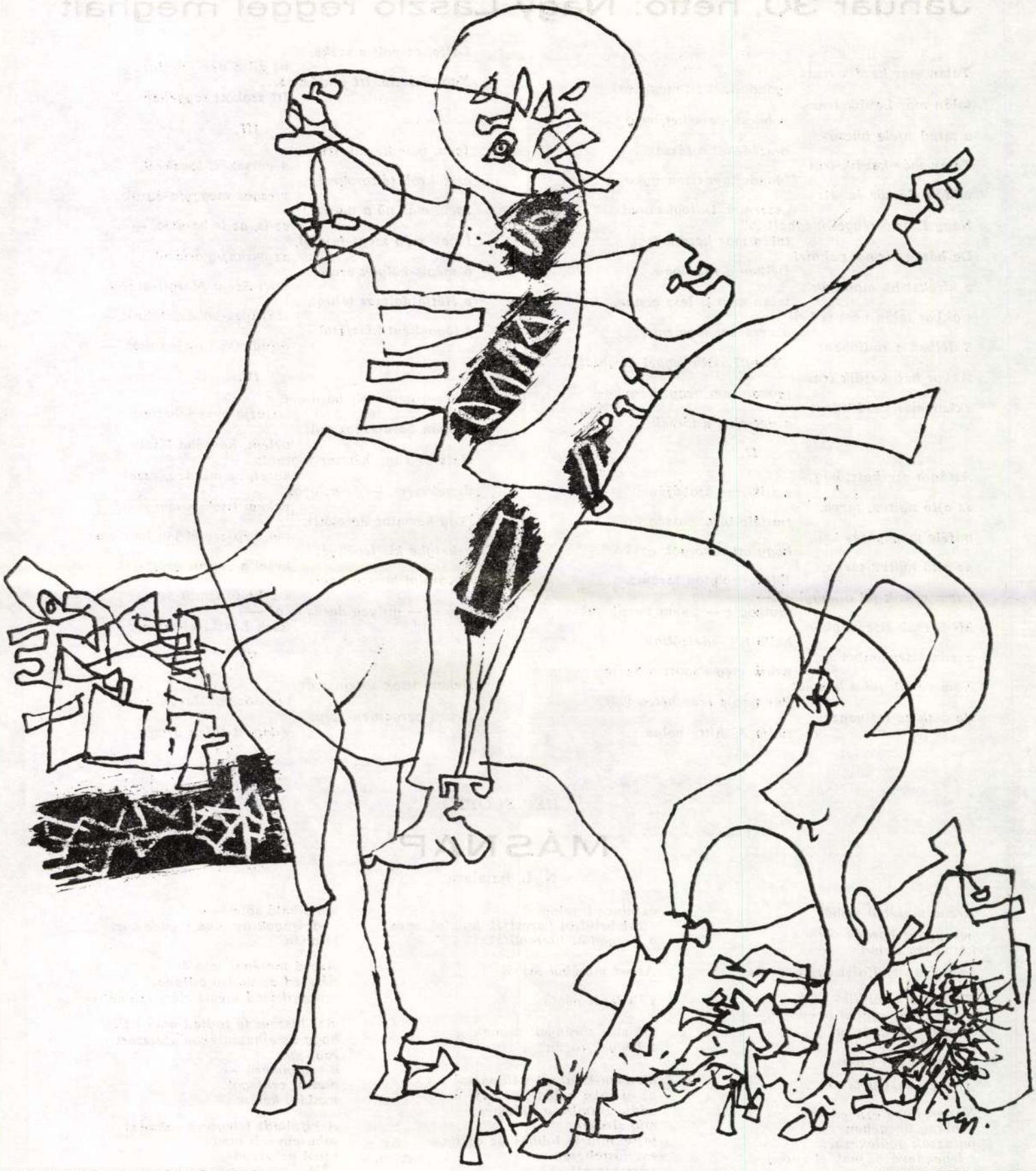

ILLUSZTRÁCIÓ NAGY LÁSZLÓ VERSÉHEZ

FELEDY GYULA RAJZA

Nappalok 1979 február

SUMONYI ZOLTÁN

Január 30, hétfő: Nagy László reggel meghalt

I.

Talán már kezdik írni
(gondoltam tizenegykor)
talán már kezdik írni
a búcsú-verseket, meg
a mindenféle búcsú-
beszédeket a társak...
Talán már kezdik írni
(gondoltam tizenegykor,
midőn először ért el:
„szörnyű, Dorogi mondja,
Nagy László reggel meghalt..."
talán már kezdik írni...
De hátha lárma, vakhír!
Délben a rádióban
a híreket ha mondják
talán nem is lesz benne,
s akkor talán nem is kell
a verseket megírni...
S délben a rádióban:
„Nagy László reggel meghalt..."
Akkor hát, kezdik írni
(gondoltam negyed egykor)
akkor már kezdik írni
a verseket a társak.

II.

Aztán a szerkesztőség:
a titkárnő szobáján
az ajtó nyitva, tárva,
(miféle bizonyosság,
miféle meggyőzés kell,
hogy ott toporgok egykor?!)
az ajtó nyitva-tárva,
Editke folyton tárcsáz,
„nem veszik föl a kagylót" —
motyogja — „nem veszik föl...
Mi is csak tizenegykor
hallottuk, ideszóltak
a minisztériumból...
nekik meg Csoóri mondta.
Nem veszik föl a kagylót...
Pár napja már beteg volt,
de csak az influenza,
tudja, ki hitte volna...
Látja, ez volt a széke,
itt áll a név fölötte:
Nagy László. Itt ült. Látja...
Itt szokott reggelizni..."

III.

Igen, már kezdik írni
a verseket: lovakról,
csikókról, táltosokról,
virágos meggyfa-ágról,
Igen, már nő a névsor:
ez is, az is barátja. —
Írnak szép szent-fejéről,
az őszhaj-glóriáról,
a mégis-kölyök arcról,
férfi-Szent Margit-arcról,
a Hétfájdalmas lábról,
szárnyas-bokájú lábról —
s tagonként kisajátul
Mindenki Volt-barátja. —

IV.

Nekem nem volt barátom.
Barátja nem lehettem.
csupán barátságos volt
velem, ha néha látott.
Hatszor vagy hétszer fogtunk
kezet, ez minden, ezzel
dicsekszem, — de az arca
nekem titok sosem volt!
(Egy harminc év előtti
fénykép-arc él ma bennem:
a hetyke kis legényé:
kezel a „vörös gróf"-fal,
s Károlyi hosszú karja
s a költő izmos karja
fölött: — milyen derűs kép! —
Rajk László kirgiz-arca...)

V.

Nekem titok sosem volt
férfi-Szent Margit-arca,
Petőfi pergamen-szép,
Világost-túlélt arca...

HÉVIZI OTTÓ

MÁSNAP

N. L. halálára

Arcod meséből jajból
beroppant bordád ölében
kétmarék csönd

Látod most kifoszt egy nevetés

Elment a királyfi
s én sápadt aggyal bámulom
ahogy a lámpafény
felém dől
a félignyitott ajtón

Arcod meséből jajból

Nézem hogy éjjeledik:
a hiány üvegében
parazsak gyülekeznek
s legendává bújnak el vacogva

Már tudom
az ágak utánad is összehajlók
és nincs irgalom
mert belülről karcolják homlokomra
a letagadott hieroglifákat

Arcod meséből jajból

Tébolyult vágta

hibbant sörények zúgnak
a hegyek tövén

hirtelen-kifakult villanással
az éjszaka hiába józanítja őket
addig iramlik a dübögés
míg sírósan
tajtékvitorla lobban az ajkon
eszelősfehéren
vérszínezett

De már megálltak
s a ziháló sötétben
ködvirágok nyílnak fogaik közt
tétován

Arcod meséből jajból
nézésed az utolsó pillanaté
szókarikásod mégis eléri szívünket

Azt hiszem te tudtad ama titkot
hogy az éjhalántékon szétszórt
ragyogás
a lázgyökerű —
mettől csillagok
meddig kelések

A kifulladt lélegzetű rohanás
sohasem leli meg
távol az arcod

Mert az meséből jajból
összefonódó ének

FELEDY GYULA 1929/2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula 1979 FEB 10

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművésze

1021

Feledy Gyula rajza

Ezt az írást a ma élő,
ságos, potenciális és mi
gyeknek ajánlom.
A tiédnek, az övének,
Miheztartás végett és tá

+

Ötvenhat nyarán abban a dermesztő szerencsében részesültem, hogy három napot tölthettem együtt Pap Károlynéval. Méghozzá vetett ágyban.

Ezt az intim párost — a kárörvendő képzelet lehűtésére — úgy kell érteni, hogy én a betegagyban feküdtem. Harminc fokos melegben. Mozdulatlanul. Ő pedig mellettem ült, kérlelhetetlen nyájassággal, és három napon át beszélt.

A helyzethez illően ugyanis boszorkánylövést kaptam a derekamba. „Hexenschusst" — ahogy az idegen népnyelv nevezi. S amely elnevezésnél csak maga a betegség rútabb. Egy vasalódeszkát csúsztattak a lepedőm alá. Arra nyújtottak ki. Azon deszkaboskodtam.

S akkor, nyavalyám legvillámlóbb szakaszában, belépett a szobába egy furcsa, kövérkés, mosolygós néni. Ősz haja régimódian, talán sütővassal volt kiondolálva. De duzzadt ajkai fölött is viselt ezekből az ősz szálakból. Ott már a növekedés sima természetességével. Arcán a lázrózsák mintegy a bőr alól, domborműszerűen kidudorodtak. Egyszerű mintás dirndliruhát hordott. S kezében hatalmas, csatos retikült hímbált.

— Maga az a drága-drága Galsai? — kérdezte egészen fölöslegesen, háttérben a feleségemmel. — Hát maga az drágám? — ismételte meg a kérdést. Abban a hangnemben, amelyet utoljára a cári Oroszország Beniczkyné Bajza Lenkéje használhatott volna. — Hallom, hogy súlyos beteg... A jóisten óvja meg! — Ez a lépesméznél is édesebb szó bárki szájára ráragadna. De belőle valahogy természetesen folyt. — Én pedig a Pap Károlyné vagyok — folytatta, elérzékenyülve a saját nevétől. — A Pap néni. Aki leutazott ide Budapestről, hogy magát szemtől-szemben láthassa... Engedje, hogy jobban megnézzem az arcocská-

tury, Simon István, Czibor
val. Pap Károlyról szól, az
gáról. Levélformában van m
hogy az egész műben ő egy
szól, mindig csak őróla szó
Apja, rokonai, tanárai irogat
őróla. Szeretném, ha lehetség
nántúlban megjelentetni, es
Magvetőnél kiadatni...

.....

Könyve hol tart a megjele
szeretném tudni.

.....

Tehát: még egyszer forró
valóban leírhatatlanul köszö
Hálás és igaz szeretettel k

Pap K
V. Nagy Ign

Ez extátikus sorok olvast
tam volna, hogy Pap néni e
natozik Pécsre.

Dehát akkor még nem is
annyit tudtam, amennyit
nak az író-özvegyről tudni
zetesen, hogy idősebb volt
titkár- s gépírónői fizetésé
írót, akinek nemsokára a f
tója lett, novellistaként is
Est-lapokban, de abbahagy
szióit, mert minden becsvá
tíz ujjával-körmével Pap K
ba akart állni. De hogy
téssel, energiafogyasztással
gel és forgás-sebességgel t
gálatot, férje halála után is

GALSAI PONGRÁ

P Δ

/1021 Feledy Gyula
- grafikusművész/

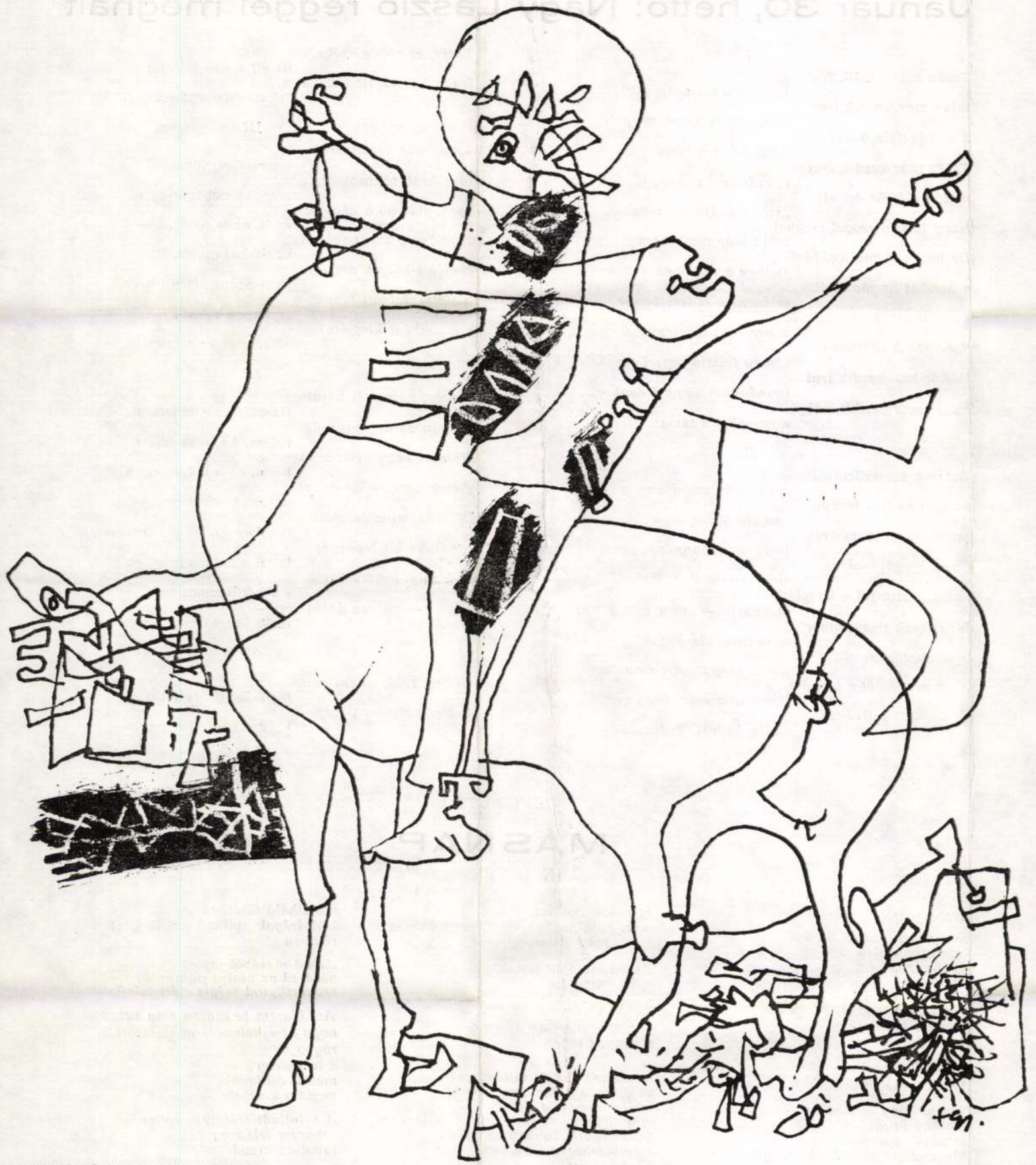

ILLUSZTRÁCIÓ NAGY LÁSZLÓ VERSÉHEZ

FELEDY GYULA RAJZA

SUMONYI ZOLTÁN

Január 30, hétfő: Nagy László reggel meghalt

I.

Talán már kezdik írni
talán már kezdik írni
a mindenféle búcsú-
Talán már kezdik írni
midőn először ért el:
Nagy László reggel meghalt..."
De hátha lárma, vakhír!
a híreket ha mondják
s akkor talán nem is kell
S délben a rádióban:
Akkor hát, kezdik írni
akkor már kezdik írni

(gondoltam tizenegykor)
a búcsú-verseket, meg
beszédeket a társak...
(gondoltam tizenegykor,
„szörnyű, Dorogi mondja,
talán már kezdik írni...
Délben a rádióban
talán nem is lesz benne,
a verseket megírni...
„Nagy László reggel meghalt..."
(gondoltam negyed egykor)
a verseket a társak.

II.

Aztán a szerkesztőség:
az ajtó nyitva, tárva,
miféle meggyőzés kell,
az ajtó nyitva-tárva,
„nem veszik föl a kagylót" —
Mi is csak tizenegykor
a minisztériumból...
Nem veszik föl a kagylót...
de csak az influenza,

a titkárnő szobáján
(miféle bizonyosság,
hogy ott toporgok egykor?!)
Editke folyton tárcsáz,
motyogja — „nem veszik föl...
hallottuk, ideszóltak
nekik meg Csoóri mondta.
Pár napja már beteg volt,
tudja, ki hitte volna...

Látja, ez volt a széke,
Nagy László. Itt ült. Látja...

itt áll a név fölötte:
Itt szokott reggelizni..."

III.

Igen, már kezdik írni
csikókról, táltosokról,
Igen, már nő a névsor:
Írnak szép szent-fejéről,
a mégis-kölyök arcról,
a Hétfájdalmas lábról,
s tagonként kisajátul

a verseket: lovakról,
virágos meggyfa-ágról,
ez is, az is barátja. —
az őszhaj-glóriáról,
férfi-Szent Margit-arcról,
szárnyas-bokájú lábról —
Mindenki Volt-barátja. —

IV.

Nekem nem volt barátom.
csupán barátságos volt
Hatszor vagy hétszer fogtunk
dicsekszem, — de az arca
(Egy harminc év előtti
a hetyke kis legényé:
s Károlyi hosszú karja
fölött: — milyen derűs kép! —

Barátja nem lehettem.
velem, ha néha látott.
kezet, ez minden, ezzel
nekem titok sosem volt!
fénykép-arc él ma bennem:
kezel a „vörös gróf"-fal,
s a költő izmos karja
Rajk László kirgiz-arca...)

V.

Nekem titok sosem volt
Petőfi pergamen-szép,

férfi-Szent Margit-arca,
Világost-túlélt arca...

HÉVIZI OTTÓ

MÁSNAP

N. L. halálára

Arcod meséből jajból
beroppant bordád ölében
kétmarék csönd

Látod most kifoszt egy nevetés

Elment a királyfi
s én sápadt aggyal bámulom
ahogy a lámpafény
felém dől
a félignyitott ajtón

Arcod meséből jajból

Nézem hogy éjjeledik:
a hiány üvegében
parazsak gyülekeznek
s legendává bújnak el vacogva

Már tudom
az ágak utánad is összehajlók

és nincs irgalom
mert belülről karcolják homlokomra
a letagadott hieroglifákat

Arcod meséből jajból

Tébolyult vágta

hibbant sörények zúgnak
a hegyek tövén

hirtelen-kifakult villanással
az éjszaka hiába józanítja őket
addig iramlik a dübögés
míg sírósan
tajtékvitorla lobban az ajkon
eszelősfehéren
vérszínezett

De már megálltak

s a zihálló sötétben
ködvirágok nyílnak fogaik közt
tétován

Arcod meséből jajból
nézésed az utolsó pillanaté
szókarikásod mégis eléri szívünket

Azt hiszem te tudtad ama titkot
hogy az éjhalántékon szétszórt
ragyogás
a lázgyökerű —
mettől csillagok
meddig kelések

A kifulladt lélegzetű rohanás
sohasem leli meg
távol az arcod

Mert az meséből jajból
összefonódó ének

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 FEB 28

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula, grafikusművész

1021

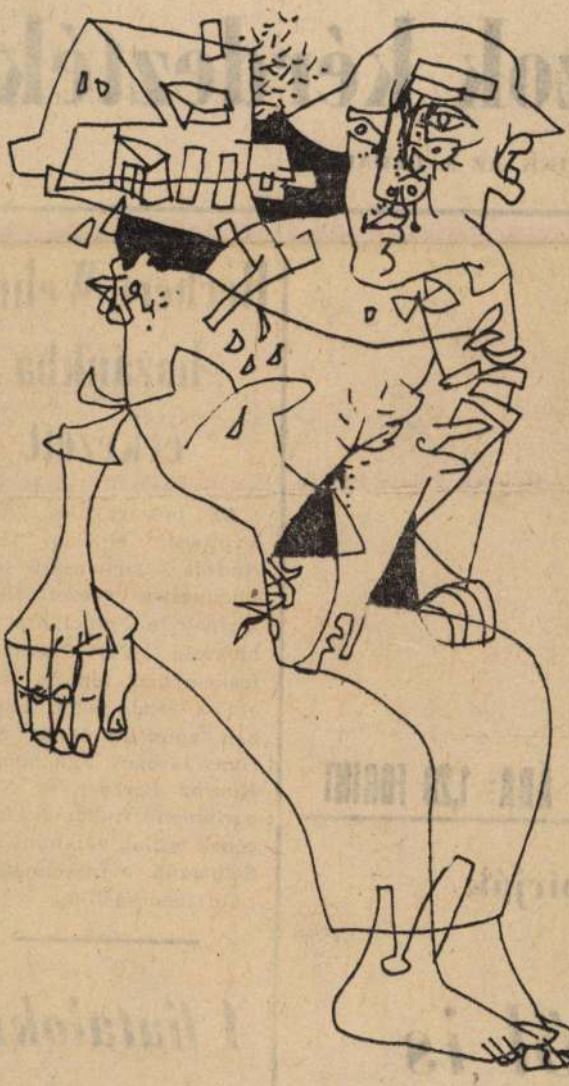

✸ *Tanyán*

(Feledy Gyula rajza)

szok kérdezték

(CIKK AZ 5. OLDALON)

LAP
NAPILAP *
ÁRA: 1,20 FORINT

bírják

ről is
gáljak

Herbert Wehner hazánkba érkezett

Az országgyűlés külügyi bizottsága elnöke, *Gyenes András* meghívására tegnap Budapestre érkezett *Herbert Wehner*, a Német Szociáldemokrata Párt parlamenti frakciójának elnöke, a párt elnökségének tagja. Kíséretében vannak: *Marie Schlei*, *Hans-Jürgen Junghans* és *Konrad Porzner*, az NSZDP parlamenti frakciója elnökségének tagjai, valamint *Eugen Selbmann*, a frakció külpolitikai tanácsadója.

A fiatalokról tárgyaltak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979

Feledy Gyula 3

Napjaink

grafikusművészet

Samus Móric abban a minutumban megesküdött volna emlékére ,hogy a két cigány azok közül való, akik a Süvege gyilkoltak.

1021

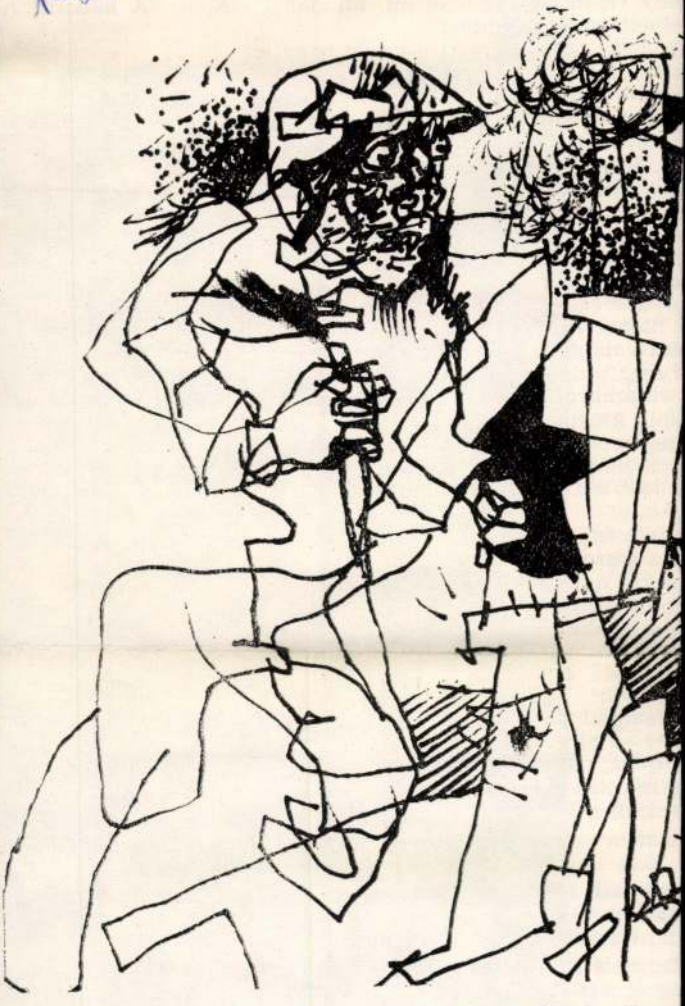

Feledy Gyula illusz

az anyja
s-tanyán

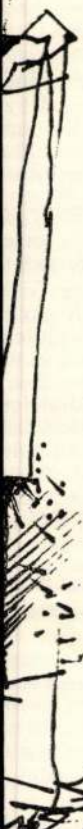

vasa he
ok vag
ram!
g egy
yok v
ninden
? — d
oroszok is!
ndta a gazda; valami nem tetszett ebben a két
És mit vettek el tőletek?
! — vágta rá hirtelen Ragyás.
, kupecok vagytok?
t az esze. Hiszen az előbb azt mondta, nem értenek

z, mint én a római pápa! — tódított. — Egy szavát
am!
edt.
állt meg az istállóajtóban; fehér vászoningben,
iadtan nézett a férfiakra.
i?
ult a hangra.
rsan cselekedett. Az öreg kezéből kirúgta a fegy-

— üvöltötte Vojdics Ragyásnak.
lepte el a trágyaszagú helyiséget, ugyanolyan
a tűz. A lámpa kiömlött petróleuma felgyújtotta

sikongatva rohant a ház irányába.
y után!
vadult lóval viaskodott.
szaérkezett lihegve az égő istálló elé, Vojdics már
t, s bezárta az istálló ajtaját.
van... — nyögte Ragyás.
Megölted? A lányt is?

káromkodott.
ót!
gyon! Próbáltam.
rájuk!
környéket.
alogatja ide a tanyasiakat? — és a lobogó istállóra

állt. Vojdicsba meg belehasított az előbbi kétség:
régi. Nem akar gyújtogatni, ölni. Elhagyta Fidi,
sem megy semmire.
z istálló, tyúkok röpködtek égő tollazattal, szana-
egy égő fadarabot, s rádobta a házra.

rációja akot!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 3

Feledy Gyula,

Napjaink

grafikusművész

... lesz abból, hogy ... Legszívesebben itt
magyham arra az időre a falut.

1021

Feledy Gyula illusztrációja

őbe lőjön.
— Bekerítettünk!
— Gyere egyedül é
— Lelőlek, mint eg
— Előbb mártom é
— Állj, meg, te szö
Röhögés visszhangz
Lövések csattantak.
Mikor ott állt Vojd
holtalannak látszott.
— Dobd el a késed, Vojdics!
— Nem! Nem én voltam! Ragyás tett mindent! Mindent!
— A késed, Vojdics! Dobd el!
— Davaj! — s káromkodott az ukrán fiú.
Bakos közel lépett a cigányhoz.
Vojdics összegörnyedt. Bakos elértette a mozdulatát és ököllel a karkójára sújtott.
— Nem! Ne üssenek!
Kezét se kötötték meg, úgy vezették az őrsre. A falu népe kint állt a kapuban, lámpással, gyertyával.
— Üssük agyon!
— Szét kell taposni!
A szovjet katonák visszaszorították az embereket.
Mikor beértek az őrsre, Vojdics úgy remegett, mint szélben a nyárfalevél.
— Enni akarok! Enni!
Adtak neki.
Bakos figyelte: mintha a világ legtisztább lelkiismeretű embere ülne az asztal mellett.

*

Hetek múltán, mikor már alig beszéltek a faluban és a tanyán Vojdicsékról, Bakos Pál hazafelé tartott Csillag lovával. Üres tarisznyáit összekötötte, és a nyeregre akasztotta, a két nyeles gránátta együtt. A napok már a júniust morzsolták.
Itthon semmi nem történt. Két napig a családjával volt, s már ké szülődött vissza. Az asszony nehezen vált el tőle.
— Bemehetnél Tillmann elvtárshoz. Hátha akadna közelebb is szo gálat.
— Bemegyek hozzá.
— És ne ezzel a lóval járj... Kereshetik... Még valaki megbossz érte.
— Ha kapok egy biciklit, akkor valami szegény embernek adom! mosolygott Bakos.

VÉGE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-059, 337-748, 340-728

Feledy Gyula,
1979
Napjaink
grafikusművészet

1021

Feledy Gyula illusztrációja

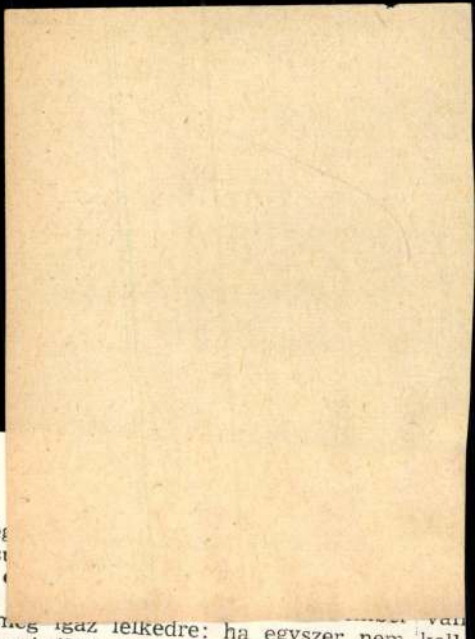

raszt ott termett a vendég
harmadik atyafi, szóval csu
Etették, itatták a fontos
— Hát... mondd csak,
Kristóf. — Mondd csak meg igaz lelkedre: ha egyszer nem kell
föld a summásnépnek, mit csináltok vele? Kolhocot?
— Ugyan! Kell az nekik! Csak legyünk türelmesek! Mert néz
édes bátyám, a summás ennek a szegény magyar népnek a legsz
gényebbje. Igaz?
Mind bólogattak, igeneltek.
— Akkor hát a demokráciának kutya kötelessége a legszegényebbe
segíteni!
— Így igaz! — emelték a poharat; tudták ezek, mit kell tenni. Csa
véletlenül kottyantsa ki a száján ez a legény, hogy a földet a falu
siak közt is oszthatják, hát reggelre ki is karózzák. És öt-hat tanú i
akad rá, hogy mondta, méghozzá a járási ember, hivatalosan.
Ittak. Mert az ital sok mindent megold. A fösvényt adakozóvá, a
okost butává, a kérlelhetetlent engedelmessé teszi.
— És mondd csak, fiam! — kérdezett tovább Kristóf. — Mondd
csak, fiam, ha már nem kell a tanyasiaknak az a föld... Van itt, a
Hernád partján igen jó föld. Ezt nem veri az aszály! Ott olyan ká-
posztákat termelt egy bolgár, hogy csodájára jártak... Adunk nekik
ha meggondolták magukat. De itt a tavasz. Fele családnak nem jutott
föld... Pedig a föld nagyon kéne! Borzasztóan kéne!
A diákképűt nem ejtették a fejére.
— Hát onnan fentről járjanak ide le? Maguk meg lentről fel? Nem
okos dolog. Egy órát veszítenek. Addig bizony sokat lehet dolgozni.
Többen is mondták: milyen okos ember ez a járási elvtárs. Maguk-
pan meg azt gondolták, pukkadj meg, hogy erre még részegen is
rájöttél. De különösen azért átkozták magukat többen is, amiért a
húsvétra tartogatott sonkából jókorát kanyarintottak le erre a trak-
ára, s bizony tojótyúk is bánta, nem beszélve arról, hogy szekérrel
nentek érte, szekérrel is illik visszavinni, s majdnem úgy fogadták
faluban, mintha püspök lenne. Csak éppen a fehérruhás lányaik
em szórtak eléje virágot.
De csak dicsérték, mert úgy tapasztalták, az jobban a fejébe száll,
int az ital ereje.
— Okos ember vagy, fiam!
— Bizony, papokon is túltennél az észjárásoddal!
— És milyen szépen beszélt! Ez a mi emberünk! Még képviselőnek
megválasztunk. Csak jelöltesd magad, mi melletted állunk.
Ittak, s újra kezdte Kristóf Ferenc: édes fiam

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM 1979 MÁR 17

Feledy Gyula, il. grafikusművész

1021

Feledy Gyula rajzai

Újabb éjszaka és újat
tél következett: a lég
Méltó párja az éhes tira
rusznak, nyolcméteres
kegyetlen pontossággal
acélrúd, be is adott néh
alatt a megrokkant erődi

Van egy régi metszet;
rázolja, hogy turbános a
ravánokkal hordják el
kolosszusnak, a világ het
dájának maradványait. Mi volt az
a teherautók karavánjához képest, amikor elhordták a felvonulási erődítmény földi maradványait! A tizenötödik éjszakán csend honolt az öreg fák alatt.

Ekkor elmélkedhettünk az ideiglenesnek szánt különleges építmény makacsságán. Bár sokkal hosszabb élettartamra tervezett, hétköznapi házaink is ilyen tartósak volnának.

D-L.

egyik megyei tanács járási hivatalának művelődési előadóját idézte, nyugodt lelkiismerettel, imigyen: „Van nekünk egy nem is kis községünk, Dunapataj — mondta. — Kodály Zoltán szülőfaluja." Nocsak! Káprázni kezdett a szemem. Zavarban vagyok, röstelleném, ha ide kellene írnom, hogy hol született Kodály Zoltán, de hallgatni sem tudok megrökönyödésemről. Mellesleg, Kodály nem ismeretlen Dunapatajon, vagy negyven éve járt ott először, később is több ízben, s az ottani, róla elnevezett művelődési ház avatásán mondta el utolsó beszédét, mintegy ott búcsúzott a nyilvánosságtól.

Simon Zoárd

★

A glossza első részének állítását ellenőrizendő felhívtuk telefonon Vas Istvánt, aki a következő választ adta Simon Zoárd megjegyzésére:

„Igaz! Tudtam, de elfelejtettem. Szégyellem magam! Köszönöm."

KŐ-FA

Szép, színes levelezőlap került a kezembe. Felirata ennyi: „Mohács. Történelmi emlékhely, II. Lajos kopjafa". A képen azonban nem kopjafát látunk, hanem egy II. Lajos-szobrot, festett tölgyfaszobrot, szabályos körüljárható plasztikát. Kopjafát református temetőkben szoktak állítani, faragása ornamentális, hiszen a református egyház elveti az alakos ábrázolást, a templomban sincs szentkép. De hát milyen szobor ez a síremlék voltaképpen? Régi idők anonim mesterének alkotása vagy ismeretlen népművész faragása?

Ezt a jellegzetes modelállást, még ha akarná se tudná letagadni szobrásza: Kő Pál. Ez az emlékhely egyik főműve. A királyszobron kívül még 29 más alkotása egészíti ki az együttest; két évig dolgozott rajta a művész. A levelezőlap korrekt módon föltünteti a két fotóművész nevét: illett volna a szobrászművészét is ismerni, ismertetni.

Már csak azért is, mert éppenséggel a levelezőlap kiadója jelentette meg néhány évvel ezelőtt Rózsa Gyula: Kő Pál című kismonográfiáját.

-k -s

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 4

SZOLNOK MEGYEI
HÍRLAP

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

FELEDY GYULA: ILLUSZTRÁCIÓ

Tavaszi pilla

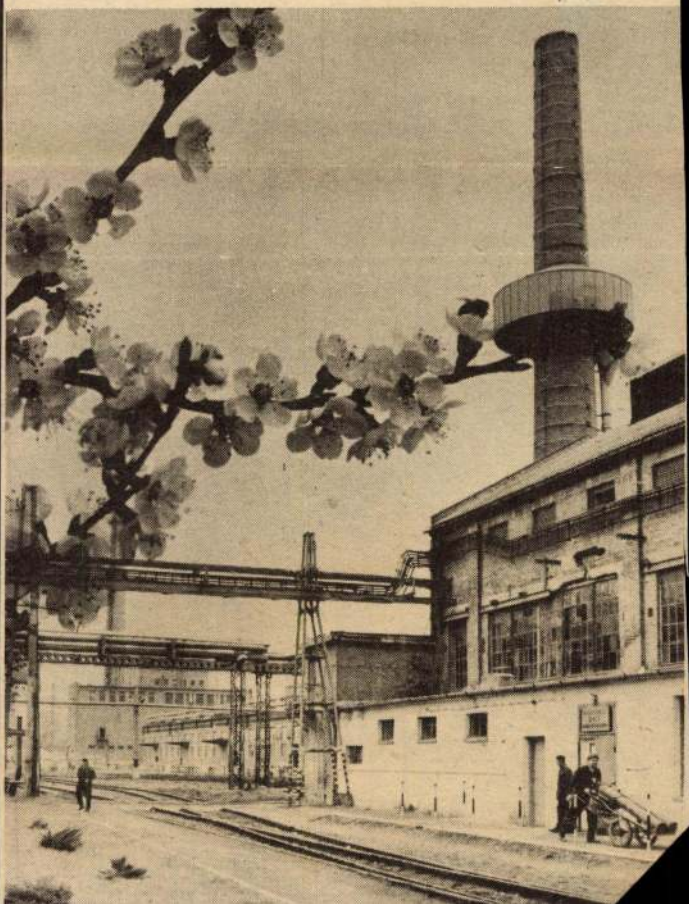

Feledy Gyula

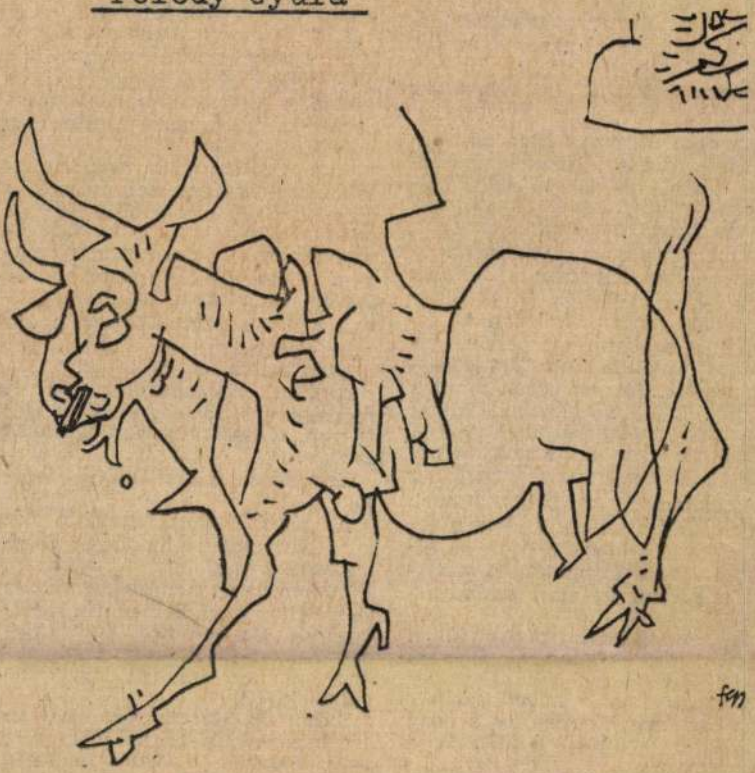

Feledy Gyula rajza

Élet és Irodalom, Bpp 1979. május 5.

XXIII. évf. 18. sz. 10. lap.

felirat. „Az Egyesült Királyság állampolgárai számára." Vagy: „A Nemzetközösségből érkezőknek". Más: „Afrikaiaknak". Keresem, hová kell állnom. Megvan! Balról a harmadik: „Egyéb".

Kezdem újra a sor végén. Negyedóra. Amikor belépek „pecsételni", a hátam mögött már hosszú sor. Úgy látszik, új gép érkezett. Új egyebekkel.

Az Earl's Court egyik szállodájában lakom. Gyorsan kirámolok a szobában, rohanok le az utcára, ahogy idegen városban az első napon szoktam, cél nélkül, „általános benyomásokért". Már csillog az este. Jól megnézek minden utcatáblát, el ne tévedjek. Pislákoló felirat: Underground. Ahá, a metró. Gyorsan határozok, bemegyek a Piccadillyre.

Az állomás, az Earl's Court, nem a föld alatt épült. Agyonszegecselt vasoszlopok tartják az elmocskolódott üvegtetőt. A vonatok a szabad ég alatt szaladgálnak.

Az előtérben pénztárfülke. Előtte a jegyváltók sora. Beállok én is. Útitársaim beszólnak valamit az ablakon, a következő pillanatban már koppan is a jegy és a visszajáró pénz a fülkeablak kis támláján.

A Tower. Megborzongok. Nem a félelemtől, hidegecske szél fúj, esőfelhőket terelget.

Állok a sorban. Ez azonban már igen hosszú sor. Korlátok között tekergünk. Lassan, nagyon lassan. A bejáratnál ugyanis mindenkit megmotoznak. Bombát keresnek.

A kézitáskámat az asztalra teszem. Éles szisszenéssel nyílnak a cippzárak. A pirossapkás őr beletúr a rekeszekbe. Aztán az egészet kiboritja az asztalra. A magyar csomagolású kekszet kézbe fogja, megforgatja. Megüti a szemét a doboz egyik felirata.

— Mjémsz-z? — kérdezi.

Nem értem, de bólintok.

Amikor visszapakolok, én is megnézem a dobozt. Valóban rajta van. A szabványszám: MÉMSZ 1430...

Este. Mozi. A Csillagok háborúja.

A pénztár előtt legalább százan. Csigalassú haladás. Előre megyek, szimatolni.

Tudom, hogy nemcsak a vetítés kezdetekor lehet bemenni a moziterembe. Ha van üres hely, mindig. Ám, most nincsen. Csak akkor adnak el egy-egy jegyet, ha valaki kijött.

Számolok. Ha tíz perc alatt tizet beengednek..., ha húsz perc alatt húszat... Akkor én még

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÚLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 MÁJ 5

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

Feledy Gyula rajza

zőknek." Hátrább [illegible] sorból. Igen, mindegyik kapunál felirat. „Az Egyesült Királyság állampolgárai számára." Vagy: „A Nemzetközösségből érkezőknek". Más: „Afrikaiaknak". Keresem, hová kell állnom. Megvan! Balról a harmadik: „Egyéb".

Kezdem újra a sor végén. Negyedóra. Amikor belépek „pecsételni", a hátam mögött már hosszú sor. Úgy látszik, új gép érkezett. Új egyebekkel.

Az Earl's Court egyik szállodájában lakom. Gyorsan kirámolok a szobában, rohanok le az utcára, ahogy idegen városban az első napon szoktam, cél nélkül, „általános benyomásokért". Már csillog az este. Jól megnézek minden utcatáblát, el ne tévedjek. Pislákoló felirat: Underground. Ahá, a metró. Gyorsan határozok, bemegyek a Piccadillyre.

Az állomás, az Earl's Court, nem a föld alatt épült. Agyonszegecselt vasoszlopok tartják az elmocskolódott üvegtetőt. A vonatok a szabad ég alatt szaladgálnak.

Az előtérben pénztárfülke. Előtte a jegyváltók sora. Beállok én is. Útitársaim beszólnak valamit az ablakon, a következő pillanatban már koppan is a jegy és a visszajáró pénz a fülkeablak kis támláján.

Előre lopakodom, hogy meghalljam, mit kell mondani. Persze, kitalálhattam volna az utazás célállomását... Vissza a sorba. A végére.

[illegible]

szem. Éles szisszenéssel nyílnak a cippzárak. A pirossapkás őr beletúr a rekeszekbe. Aztán az egészet kiborítja az asztalra. A magyar csomagolású kekszet kézbe fogja, megforgatja. Megüti a szemét a doboz egyik felirata.

— Mjémsz-z? — kérdezi.

Nem értem, de bólintok.

Amikor visszapakolok, én is megnézem a dobozt. Valóban rajta van. A szabványszám: MEMSZ 1430...

Este. Mozi. A Csillagok háborúja.

A pénztár előtt legalább százan. Csigalassú haladás. Előre megyek, szimatolni.

Tudom, hogy nemcsak a vetítés kezdetekor lehet bemenni a moziterembe. Ha van üres hely, mindig. Ám, most nincsen. Csak akkor adnak el egy-egy jegyet, ha valaki kijött.

Számolok. Ha tíz perc alatt tizet beengednek..., ha húsz perc alatt húszat... Akkor én még mindig nem jutok be. Ha harminc perc alatt...

Nem. Háborúzzanak nélkülem. Inkább sétálok.

A Piccadilly egyik passzázsá-

grafikusaurívés

1021

Feledy Gyula: Évforduló

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESULJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

5

XXXIV. ÉVFOLYAM, 1979. MÁJUS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 ... 5
Statisztikai Szemle

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

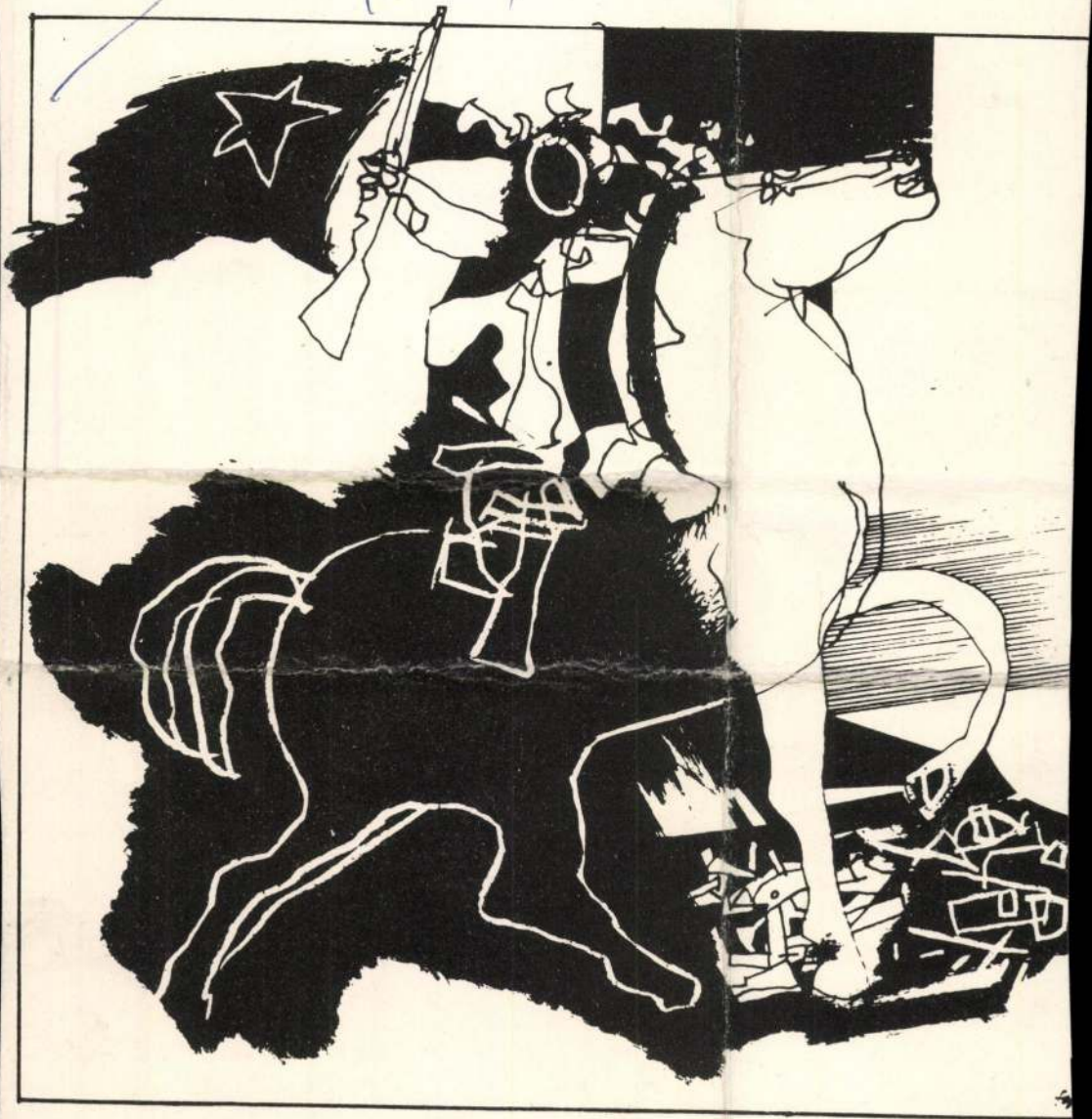

Feledy Gyula: 1919

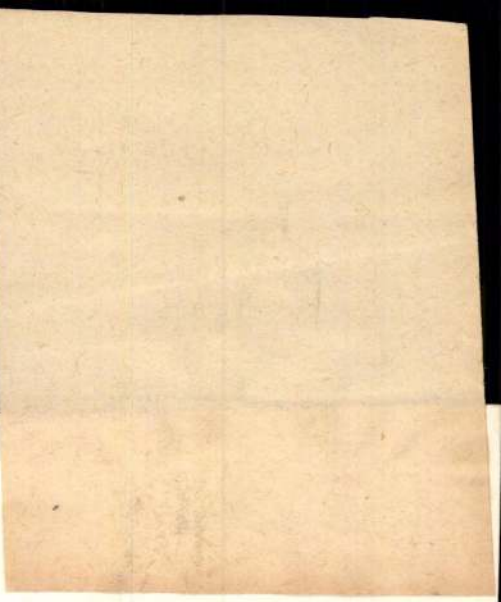

Ára: 8,– Ft

MANIR
MAGYAR HIRCEGYÉ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

DÉLI HÍRLAP

Grafi Mecsnévés

1979 AUG 7

1021

✱ *Kecskeudvar* *(Feledy Gyula rajza)*

an jártak
nőrök
OLDALON)

RLAP
NAPILAP *
ÁRA: 1,20 FORINT

fordulója tiszteletére

* A körmedence

Hullán
körmedencé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-728

Feledy Gyula

PETŐFI NÉPE

1979 SEP 2

Grafikai Alkotóház
1021

● **Feledy Gyula: Egy könyvborító vázlata.**

ként lobban fel: öt másodperces üzemelése fél percre ellensúlyozza egy átlagos (kb. 1600 köbméteres) ballon levegőjének természetes lehűlését. A léggömb-repülés egyre népszerűsödő sportággá lép elő világszerte. Az iránta megnyilvánuló érdeklődést nagyban elősegítette három új-mexikói férfinak az Atlanti-óceán fölött az Újvilágból Európába való sikeres átrepülése a Double-Eagle—II." nevű héliummal töltött léggömbbel, 1978-ban.

MDK

Feledi Gyula, festö

" A királynál is hatalmasabb" Ady E.-vers illusztrációja. Szines könyomat.

Majakovszkij a bányászok között. Szin. Könyomat

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.

Kat.lc.1.

Feledi Gyula

"A királynál is hatalmasabb" Ady E.-vers illusztrációja, szines kőnyomat

Majakovszkij a bányászok között, szin.kőnyom.

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov. 10 - 1.

Feledy Gyula MDK

Édesanyám, ceruza

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Feledy Gyula grafikus

"Édesanyám" /ceruzarajz/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 11.1.

Feledi Gyula MDK

Siugrás, lito

Prága-Varsó békeversény, lito

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

FELEDY GYULA

Édesanyám. Ceruzar. 15x15

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok1952.dec-
1953.márc.

Feledi Gyula

MDK

Tavaszodik a Sajóparton, lito

Föltámadott a tenger, lito

Dzsomo Kenyatta, a kenyai nép hőse, lito

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Feledi Gyula, graf.

Tavaszodik a Sajóparton. Tusrajz.

Föltámadott a tenger./A népek tavasza c. sorozatból/. Litográfia.

Dzsomo Kenyatta, a kenyai nép hőse. Litográfiai

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 14.l.

MDK

Feledy Gyula

Sajóparti csend, lit.

Bpnat Muz. M.Kisplaszt. és Graf. Mill. 1954.
szept.

32. l.

MDK

Feledi Gyula

Föltámadott a tenger, kőrajz

Németh L: IV.M.Képzőművv. Kiáll. Szab. Nép, 1954, jan. 19.

757/b

~~vó, földszintes, 2+3+2 ablakkal, a~~
~~szlános kilincs lantalaku kulcscimer.~~

~~-3/1/~~

MDK

Feledy Gyula, festö-graf.

Paul Robeson. Rézkarc.

Mücs.-V.M.Képzm.K.áll.1954.dec.-1955.jan. Kat.2o.1.

MDK

Feledy Gyula

Békeverseny	1952	litográfia	Művész tul.	
Mama	1952	"	"	"
Sajóparti táj	1954	rézkarc	"	"

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke. 16.1.

Feledy Gyula MDK

Joliot-Curia, 1952, lito

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Feledy Gyula
grafikus

M.D.K.

Paul Robeson
(verkarc, repr.)

Élet és Irodalom, 1960. szeptember 16 – 1 kép.

MDK

Feledy Gyula

Tőrvivás, rk.

Illusztr. Nexő:Szürke fényhez, litogr.

Miskolci kiáll. I. Herman O.Muz. 1955.
2o. 1.

FELEDY GYULA

Tőrowás rézkarc

Motorverseny kidigtű

Rákosi zászlódj Spanyolfoldon rézkarc

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll 1955

MDK

Feledi Gyula, Miskolc megyei tanács 3ooo frtos díját kapta

Rákosi-brigád spanyol földön, rézk.

Megnyilt az I.Miskolci o.képzm.kiáll. Magyar nemzet 1955. jul. lo. 4 l.

MDK

Feledy Gyula

Tanulmány, of.

Miskolci kiáll. I. 1955. Herman O.Muz. 17. 1.

MDK

Feledi Gyula

Rákosi brigád spanyol földön, festm. repr.

Miskolci kiáll.,I. 1955. Herman O.Muz.

14.1.

MDK

Feledy Gyula

Békeverseny, litogr.

A Rákosi- rigád spanyolföldön, rk.akvatinta

Paul Robeson, rk.

Miskolci kiáll. I. Herman O.Muz. 1955.

2o. 1.

Feledy Gyula
Tőrvivás, rézkarc
Motorverseny, hidegtü
Rákosi-zászlóalj Spanyolföldön, rézkarc
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 23 l.

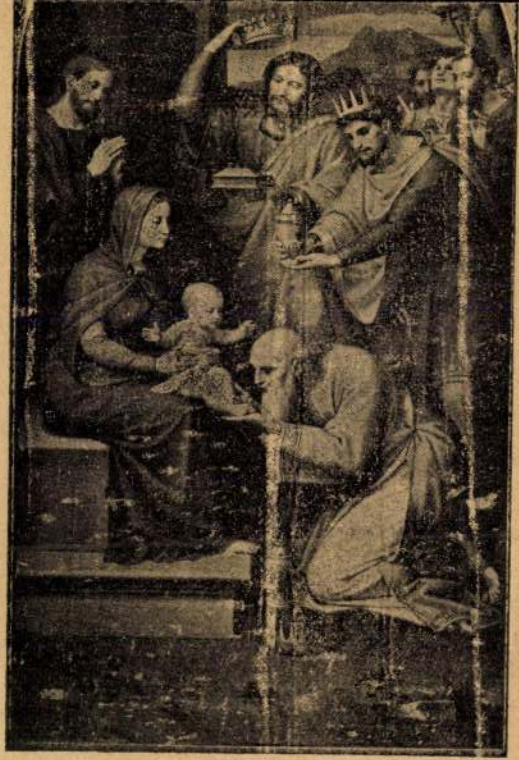

64. kép. *Szoldatits Ferenc: Háromkirályok.*

MDK

Feledy Gyula

Békeverseny, litorg.

A Rákosi brigád spanyolföldön, rézk.akv.ti

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

2o l.

MDK

Feledy Gyula

Paul Robeson, rézk.

Tőrvivás, rézk.

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

2o l.

MDK

Feledy Gyula

Illusztr. Nexő Szürke fény c. regényéhez, litorg.

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

2o l.

MDK

Feledy Gyula

Tanulmány, of.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

~~16~~ 17 l.

MDK

Feledi Gyula

Rákosi brigád spanyol földön, festm. repr.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz.
1955.

14 l.

Feledy Gyula MDK

Tanulmány, diófapác

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Feledy Gyula

MDK

Bányászok, rézkard

Leszállás, /bányászok/ diófapác

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Feledy Gyula

A szabadságló első termékei

(1848-as sorozatból)

— tepr —

Szabad Magyarország 1957. márc. 20.

Teale

Feledy Gyula

Kossuth beszéde
(1848-as szövegből)

— tept. —

Szabadmagyarország 1957 ápr. 14.

Feledy Gyula

„Vörössíphások rohama (1848-as sorozatból)

— repr. —

Északmagyarország 1957. márc. 19.

Feledy Gyula

kiállított grafikái:

Bányászok, rézkarc, 30x40 cm.

Lenállás (bányászok), diófapác, 26x16 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14. l.

MDK

Feledy Gyula, grafikus

Bányászok. Rézkarc.
Leszállás./Bányászok/. Diófapác.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1907. Kat. 14.1.

Feledy Gyula

A munkás nyomortanyájára belépő szovjet katonát ábrázolja díjnyertes pályaműve, amelyen a felszabadulást Miskolcon kellett ábrázolnia. Grafikái: Hazafelé, Fiúval, Őrök.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958. nov. 16. 6.l.

Feledy Gyula MDK

Vöröskatonák előre!, repr.

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula

Proletárditaturát!, rézkarc

Fegyverbe!, rézkarc

Harcba Miskolcért, rézkarc

Miscarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula MDK

Vöröskatonák előre!, rézkarc

Kivégzés, rézkarc

1919. rézkarc

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Felvky Gyula, festő

A Petőfi Irod. Múz. 1958. szept 20-án megnyílt kiállítására rajzokat készített költők verseihez. 28 old

Magyar költészet - mai magyar grafika.27.o.

A Petőfi Irodalmi Múz.Évkönyve.1959.Bpest.1959.Révai Nyomda.Bp.

Feledy Gyula, festő

MDK

A DIMÁVAG 6000 ft-os díját nyerte a Leszállás előtt c. bányásztárgyú olajfestményéért.

– Ünnepélyesen megnyitották vasárnap Miskolcon az V. Országos Képzőművészeti Kiállítást

Népszabadság, bp. 1959. okt. 20. 8. l

Feledy Gyula, grafikus MDK.

Rézkarcsorozata 1919-ről, a fiatal művének sikerének egyik bizonyítéka. „A fiatal alkotók „kingrását" tanúsítja."

Herczegh János: A VII. Magyar képzőművészeti kiállítás

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 19. 7. l.

Feledy Gyula MDK

A felszabadulás ut n készült tanácsköztársasági venatkozásu alkotások.:

"Megjelent a Vörös Ujság" Pa . szén

GEREL ES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE/I/.
LEGUJABBKORI TÖRT NETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp. 1961.
131-178.l. 141.l.

Feledy Gyula MDK

Felszabadulásunk 15. év orudulója c. sorozatból

Bányában, rézkarc

Diósgyőri nagykohó, rézkarc

Műcsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula MDK

Felszabadulás, rézkarc

Népi táncosok, rézkarc

Műcsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula

„Lány könyvvel" c. lapja a VI. miskolci országos kiállításon szerepelt.

Hajdu Béla: A VI Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.l

M.D.K.

Feketi Gyula
festő

Grafikai kapcsolat készült a Szabadságharc 10. évfordulójára, amelyek a VII. Nemzeti Kiállításon is szerepelni fognak.

Grafikai sorozatok a Szabadságharc 10. évfordulójára.
Magyar Nemzet, 1959 márc. 7.

5l.

Feledy Gyula MDK

Az V. Országos Képzőművészeti Kiállitás megnyitása alkalmából kapta meg

a DIMÁVAG 6000 forintos díját

"Leszállás előtt" c. festményéért.

Ünnepélyesen megnyitották vasárnap Miskolcon az V. Országos Képzőművészeti Kiállitást.
NÉPSZABADSÁG NÉPSZABADSÁG, 1959. X. 20.

M. D. K.

Feledy Gyula
grafikai

1919-es grafikai sorozata.

Márc 27-én nyílik a Tanácshőztársaság emlékét ...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 22 9l.

M.D.K

Feledy Gyula
grafikus

Vörös katonák" c. műve a VII. Magyar képző művészeti kiállítás anyagából (repró)

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4. 7 l.

M.D.U.

Feledy Gyula
Grafehus

„Beszélgetők", „Anya",
„Macska és galamb" c. művei.

Laúcz Sándor: Fiatal művészek nemzethőci szemléje
Élet és Irodalom, 1961. aug 19 – 10 l.

MDK

Feledy Gyula

Falszabadulásunk 15. évfórd.

Bányában, rk.

Diósgyőri nagykohó, rézk.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Feledy Gyula

Felszabadulás, rk.

Népi táncosok, rk.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Feledy Gyula

Bányában, repr.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Feledi Gyula

Vörös matrózok, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

MDK

Feledy Gyula, Miskolc

Galambos fej, sz.karc

Macska és galamb,"

Anya, "

Galamb, "

1945 "

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

MDK

Feledy Gyula, Miskolc

Leány könyvvel, o.temp.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.

1960

MDK

Feledy Gyula

Két fej, sz.rk.

"1945", "

Beszélgetők,"

1. Miskolci O. Grafikai Biennale. 1961.

FELEDY GYULA / x reprodukció a katalógusban

1.) Két fej, 1959. színes rézkarc 19.5 x 24.5
2.) „1945", 1960. -"- -"- 29.5 x 39
3.) Beszélgetők, x 1959. -"- -"- 20 x 24.5
4.) Galamb, 1960. -"- -"- 20 x 24.5
5.) Macska és galamb, 1960. színes rézkarc 18.5 x 34.5
6.) Anya, 1960. színes rézkarc 40 x 34.5
7.) Galambos fej, 1960. színes rézkarc 20 x 18

I. Miskolci orszá gos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

MDK

Feledy Gyula

Galamb, sz.rk.

Macska és galamb, sz.rk.

Anya, sz.rk.

Galambos fejl sz.rk.
1. Miskolci O. Grafikai Biennale. 1961.

MDR

MDK

Feledy Gyula

Beszélgetők, repr.

1.Miskolci O.grafikai biennale. 1961.

MDK

Feledy Gyula MDK

Parkban, szines rézkarc

Két fej, 1959. rézkarc

Macska és galamb, 1960. rézkarc

Anya, 1960. rézkarc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Feledy Gyula

Macska és galamb, rézk.

Anya, rézk,

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 20.l.

MDK

Feledy Gyula

Parkban, sz. rézk.

Két fej, rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 2o.l.

MDK

Feledy Gyula

Figyelő, of.

Munka után, o.temp.

7. miskolci o.képzős. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Mus.

MDK

Feledy Gyula

Munka után, repr.

7. miskolci o. képzőm. kiáll. 1962.nov.
Herman O. Muz.

Feledy Gyula

Berentei szénosztályozó - rézkarc Bp.1961.
257x330 mm. 87.-Ft.

Modern ércbányászat - rézkarc Bp.1962.
300x390 mm. 110.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 217.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Feledy Gyula

Debreceni sorozat I. - rézkarc Bp. 1961.
218x290mm

" II rézkarc Bp. 1961.
215x290mm

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 238.l.

Feledy Gyula

Illusztróció Wladimir Kalitczuk

„A krokodilmember" c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1962 4. szám, 12. lap.

Feledy Gyula

Illusztráció Tóth Lajos „Hídon" c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1962. 5. szám, 6. lap.

Feledy Gyula

Illusztráció Szekrényesi Lajos „A tízes parilon" c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1962. 7. szám, 5. lap.

MDK

Feledy Gyula
festm.:
Figyelő olaj 70x60
Munka után olajtempera 125x95

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

MDK

Feledy Gyula

"Munka után" c. művének repr.

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiall.
Herman Ottó Múzeum. 1962.Nov.Kat.

Feledy Gyula MDK

résztvett a Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitáson.

"Figyelő"

Szabó Éva: Miskolci bizonyság.

Szocialista Művészetért . 1963. jan.
5. lap.

Feledy Gyula MDK

szerepelt az "Ember és munka" c. szekszárdi kiállitáson.

"Pihenő"

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.

Tolna megyei Népujság. 1963 jan. 27.

FELEDY GYULA (1)

1.) Női fej színes rézkarc 49 x 39.5
2.) Két fej[x] -"- -"- 40.5 x 49
3.) Fej -"- -"- 44.2 x 30.5
4.) Szakállas férfi hideg tű 49.5 x 40.5
5.) Variációk rézkarc 39 x 48.5
6.) Galamb és kesely -"- 27.5 x 48.5

[x] reprodukció a katalógusban

II. Miskolci országos grafikai biennálé kat. bev. Kocsogh Ákos Miskolc, 1963.

FELEDY GYULA / (2)

7.) Anya rézkarc 49.2 x 39.6
8.) Bányások -"- 40 x 50
9.) Két fej -"- 29.5 x 48.5

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

MDK

Feledy Gyula

reprodukciók:

Két friz

II.Miskolci or.z. grafikai biennale, Herman

O. Muz. 1963.

MDK

Feledy Gyula

Bényászok, rk.

Két fej, rk.

II.Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman O. Muz. 1963.

MDK

Feledy Gyula

Női fej, szin. rk.

Két friz, " "

Fej, " "

Szakállas férfi, hidegtü

II. Miskolci orsz. grafikai biennale, Herman O. Múz. 1963.

MDK

Feledy Gyula

Kariatidák, rk.

Galamb és keselyű, rk.

Anya, rk.

II.Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman O. Muz. 1963.

MDK

Bokros László festő

Bokros L. kiáll. Fényes A. terem, 1963.

Feledy Gyula

Női fej	színes rézkarc	49 x 39,5
Két friz*	" "	40,5 x 49
Fej	" "	44,2 x 30,5
Szakállas férfi	nidegtű	49,5 x 40,5
Karialidák	rézkarc	39 x 48,5
Galamb és keselyű	"	27,5 x 48,5
Anya	"	49,2 x 39,6
Bányászok	"	40 x 50
Két fej	"	29,5 x 48,5

(két műve* repr.)

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale Miskolc 1963.
Herman Ottó Múzeum. Kiáll. kat. Bev. Kocsegh Ákos

Feledy Gyula

MDK

szerepelt a kiállitáson.

"Női fej"
"Kariatidák"
"Galamb és Keselyü"

Koczogh Ákos: Grafika - illusztráció - irodalom.
Jegyzetek a II. Miskolci Országos Grafikai Biennáléhoz.
MAI PJAINK 1963. nov. 1.

Feledy Gyula MDK

szerepelt a biennálén.

"Két friz"

"Kariatidák"

"Női portré"

Ritly Valéria: A II. miskolci grafikai biennálé.
Magyar Nemzet 1963 nov. 3.

Feledy Gyula

3 illusztráció Fenákel Judit:
„Farul a közszellem" c. novellájához.

3 rajz, reprodukciók.

Napjaink, 1963 III. szám, 2. hep.

MDK

Feledy Gyula

Két friz, rézk.

Galamb és keselyü, rézk.

Perneczky G.: A II. miskolci országos grafikai biennale. Népszabadság 1963. nov. 14. 8.1.

Feledy Gyula grafikus M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

Két friz I/bányászkompozició/

Tariatidák.

Női porté.

Kitly Valéria: A II. miskolci grafikai biennálé

Magyar Nemzet 1963. november 3. 9.l.

Feledy Gyula MDK

Szerepelt abiennálén.

"Kariatidák"
"Anya"

Molnár Vera:A II. Miskolci Országos Grafikai Biennáléről.
Északmagyarország 1968 nov. 7.

Feledy Gyula

Szerepelt a kiállításon

"Női fej"
"Akt"

Horváth Sándor: Kisplasztikai és grafikai kiállítás a győri műcsarnokban.
KISALFÖLD. 1963 nov. 13.

MIK

Feledy Gyula

szerepelt a biennálén.

"Két friz"

"Galamb és keselyü"

Perneczky Géza: A II. miskolci grafikai biennálé.
Népszabadság 1963. nov. 14. 8. lap.

Feledy Gyula

MDK

Szerepelt a tárlaton és a tárlat II. díját kapta.

"Bucsúzkodás"
"Női fej"
"Gitáros nő"

Kovács Gyula: Balatoni nyári tárlat.

NÉPSZAVA /XX/X/XXX/XX/ 1964 jun. 28.

MDK

Feledy Gyula

grafikus

szerepelt a kiállitáson

"Macska és a galamb"

-te-: Magyar művészek alkotásai. Kisplasztika-grafika kiállitás Nagykanizsán.

ZALAI HIRLAP 1964 jun 25.

Feledy Gyula

Madách - illusztrációi

(Az ember tragédiája IV. szín).

Rézkarc, reprodukció.

Nappaliak, 1964 10. 57. 6. l.

MK

FELEDY // Feledy Gyula

szerepelt a tárlaton.

"Gitáros nő"
"Bucsuzkodók"

Cserhát József: A legszinvonalasabb kiállitás Veszprom megyében. - Balatoni N yári Tárlat.

Napló 1964 jun. 18.

Feledy Gyula MDK

Nő és virág, rézkarc

Női fej, szines rézkarc

Bucsuzkodók, szines rézkarc

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

MDK

Feledy Gyula

Galamb és keselyü, rk.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

dezésének egy részét is
sében szerzett érdemeiő

MDK

Feledy Gyula

Szakállas fej, hidegtü

Szegedi O. Képző,. kiáll. Szeged 1964

Művészeti Lexikon

s. 14 éves korában már felszabadult
57-ben Pestre került. Kétévi előtanul-
n, majd a hatvanas évek elején Párizs-
torkészitő műhelyekben vállalt munkát,
i kis telepen inditotta meg üzemét,
unktura idején elég gyorsan fejlődött,
saját Üllői uti nagy telepén működ-
t művészi és műszaki minőségével nagy
s ország egyik első, legkiválóbb mű-
. Munkáiban kora eklektikus stilustö-
n a régi francia és angol butorsti-
zitette a királyi ~~[illegible]~~ palota beren-

Feledy Gyula MDK

Földosztás után, repr.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Feledy Gyula MDK

Madách illusztráció I-IV. szines rézkarc

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Feledy Gyula

Illusztráció Gulyás Mihály
„A bot" c. novellájához.

Rajz, reprodukció.

Napjaink. 1964. III. szám 9. kép.

Feledy Gyula

Illusztráció Gulyás Mihály:
„Miért vagyunk mi szegények?"
c. írásához.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1964 7. szám, 8. lap.

Feledy Gyula MDK

Madách illusztráció szines rézkarc.Tragédia XIII.szin

Madách Illusztráció I-III. szines rézkarc

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján stb.

MDK

Feledy Gyula

Vöröskatonák előre, repr.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.
N.Gal. 1965

MDK

Feledy Gyula

Galamb, rk.

Madska és galamb, sz.rk.

A karancsaljai kivégzés, rk.

Tanácsközt., akvatinta

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Feledy Gyula MDK

Földosztás, rézkarc

Apa, rézkarc

Ketten, rézkarc

Énekek éneke IV. VII. szines rézkarc

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula MDK

Apa, repr.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Feledy Gyula

MDK

Földosztás, rk.

Apa, "

Ketten, "

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1965.

Feledy Gyula

MDK

Énekek éneke IV., szin.rk.

" " VII., " "

Leányfej, " "

X. Magy. Képzőművész. kiáll. Műcs. 1965.

Feledy Gyula MDK

Beszélgetők, szin.rk.

Madách illusztr. " "

" " " "

Liget I., " "

" II., " "

X. Magy. Képzőművv. kiáll. Műcs. 1965.

Feledy Gyula MDK

Leányfej, szines rézkarc

Beszélgetők, szines rézkarc

Madách illusztráció I-II. szines rézkarc

Láger I, IV. szines rézkarc

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Feledy Gyula

sz.litó:

Szobrász

Énekek éneke I.

Énenek éneke VI.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci gal.

MDK

Feledy Gyula

~~sz.litó:~~

Fej II. 1960 vegyes

Két friz "

Bányászok "

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci gal.

Feledy Gyula

71. Nocturne I. vegyes techn. 38 × 51
72. " II. - - 35 × 46
73. " III. - - 37 × 48 (repr.)

5. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1968. Kiáll. lat. Bev.: B. Supka Magdolna

Felesky Gyula

1. Énekek éneke III. 1965. 29 x 41 (vézt)
2. — " — IV. 1965. vézt. 30 x 53 cm
3. Nő virággal, 1967. lúno 43 x 39 cm

Magyar Művészet 1945–1969
Műcsarnok 1969 sep-okt.

MDK

Pelely Gyula

Éljen a forradalom, szén és akv.

Megállás nélkül előre, zöld kr.

Kommunisták kivégzése, tus

M. képzőművészek a fasizmus ellen, M.Cal.

1965.

Pelody Gyula

Proletárdiktatura, rk.

Harcban Miskolcért, rk.

Vörös katonák előre!, rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, M.Gal.

1965.

MDK.

Feledy Gyula

Fegyverbe!, rk.

Vörös tüzérek, rk.

Kivégzés, rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Feledy Gyula

Munkások kiképzése, szén

Harc az ellenforradalmi felkelőkkel, tus

A sokgyermekes proletárok lakást kapnak a palotában, szén

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Feledy Gyula

Harcban Miskolcért, szén

Lovas magyar vör.gárdisták, tus

Proletárdiktaturáért, cer.

M. képzőművészek a fasizmus ellen. M.Gal.
1965.

MDK

Feledy Gyula

Béke III., rk.

" I., "

Galambos fej, sz.rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Feledy Gyula

Megjelent a Vörös ujság, szén

Láger I-IV., sz.rk.

Béke II, rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Feledy Gyula

Vörös matrózok, tus

Vörös katona őrségben, tus

Be a vörös hadseregbe, szén

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Feledy Gyula

MDK

Énekek éneke I-VIII., szin. rk.

3. Miskolci O.Grafikai Bienn. Miskolc,

Nemz.Szinház 1965.

Feledy Gyula
festő

M.D.K.

Madách illusztrációit mutatta be, ami már a Petőfi Irodalmi Múzeum Madách kiállításán szerepelt, + (repro) Madách illusztráció

Aradi Nóra: A sahgólayani kiállítás
Művészet, 1965. október – 40 lap.

Feledy Gyula

Vörös katonák előre c. mure/szepró/szerepel

a „Hagyat tágrőmüvének a fasizmus ellen" c. tiánitáson a Nemzeti galeriában

Nagymuzsla 1966 II. n. 39. ld.

MDK

Feledy Gyula

Balázsolás, repr.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Feledy Gyula

Balázsolás /Babits illusztr./, sz.rk.

Jónás könyve " " "

Jónás imája " " "

9. miskolci e. képzőm. kiáll. 1966.

Feledy Gyula

8

„Láger" c. sorozata

„Szobrász" c. grafikája

emlitve

Napjaink 1966 szeptember 1

11. old.

Feledy Gyula 9

„Háború madara" lapja

„Kariatída" c. sorozata

említve

Napjaink. 1966 szeptember 1

11. old.

Feledy Gyula 10

„Madách" sorozata

„Szakáller fejfi" c. munkája

emlitve

Napjaink 1966 szeptember 1

11 old.

MDK

Foley Gyula

sz.litó:

Énene éneke VII.

Énenek éneke VIII.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci gal.

MDK

Feledy Gyula

repr.:

Kariatidák

Westerplatte

Ember csákánnyal

Nő virággal

Kék hal fekete tálon

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.litó:

Leány

Kariatidák

Kariatidák IV.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci gal.

Feledi Gyula

Kiállított művei:

Figura esti fényben, 1967, linoleum, 50 x 69 cm
Kohóban, 1967, linoleum, 69 x 50 cm
Oradour, 1967, linoleum, 48 x 78 cm
Westerplatte, 1967, -.-, 54,5 x 80 cm

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
25.-.

MDK

Feledy Gyula

Kariatidák, repr.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Ager, Miskolc, Sátoraljaújhely

MDK.

Feledy Gyula

Babits illusztráció

Müvészet 1967 febr.p.23.

MDK

Feledy Gyula

sz.linó:

Csendélet hallal

Kék hal, fekete tál

Férfi kalapban

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.linó:

Nő virággal

Oradour

Westerplatte

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.linó:

Halas tál

Figura esti tájban

Hal

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.linó:

Száradó halak

Ember csákánnyal

Csillések

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.linó:

Kohóban

Láger I.

" II.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

sz.litó:

Női fej

Portré

Kis friz

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Foledy Gyula

sz.linó:

Láger III.

" IV.

Gitáros nő

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Feledy Gyula

Westerplatte, linó

Kohóban, "

Oradour, "

II. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Feledy Gyula

Reprodukciók: Oradour, 1967, linó, 480 x 780 mm.

Oradour / részlet; Száradó halak, 1967, linó

405 x 390 mm. ; Virág Zsuzsának, 1968. vegyes

technika, 480 x 350 mm.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest,

1972.

Feledy Gyula

Bemutatott művei: Westerplatte, "Lino", 56 x 80; „Kohókon", "Lino", 70 x 50; „Oratórium", "Lino", 49 x 70.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

91

Feledy Gyula

17. sz. színes reprodukció, egész Táblán:
„Zabits Mihály: Balázsolás".

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.
mai magyar illusztráció, Budapest, é. n.

Feledy Gyula

15 p. színes reprodukció, kettős táblán:

„Láger IV." (színes rézkarc)

Szentó Tibor: Graphica Hungarica. I.

mai magyar illusztráció, Gyulopest. é. n.

Feledy Gyula

16. sz. színes reprodukció, egész táblán:
„Énekek éneke (színes rézkarc)

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.
mai magyar illusztráció. Bibliophil. (c. n.)

Feledy Gyula

14. sz. színes reprodukció, egész táblán:
„Énekek éneke" (színes rézkarc)

Szántó Tibor: Graphica Hungarica I.
mai magyar illusztráció, Budapest, é. n.

Feledy Gyula

Sz. A. vojár emlékére 1968
Varsó 1970
Requiem (!) 1971
Emekek éneke (VII.) 1970

Mügyüjtő, 1972/3. sz. 38-40. l.

Feledy Gyula

Bemutatott müvei:

71/ Nocturne I., vegyes technika 38 x 51 cm.

72/ Nocturna II. vegyes technika, 35 x 46 cm-

73/ Nicturne III. vegyes technika , 37 x 48 cm

Katona László : V. Miskolci országos grafikai biennalé, Miskolc, 1969

Feledi Gyula

Bartók sorozata (cml.) a Lenin
Kohászati hűvek díját kapta
a miskolci Téli Tárlaton

Láttuk, Lamottuk...

Petőfi Rádió
1970 XII. 11

Feledy Gyula

1. Hommage a Bartók III. Litográfia

2. — " — " — IV. — " —

45 x 43

Miskolci Téli Tárlat 1970

Ieledy Gyula

1. Hommage à Bartók I. litografia
2. — " — II. — " —

44 x 43

Miskolci Téli Tárlat 1970

Feledy Gyula

Hommage a Bartók

repr.

Miskolci Téli Tárlat 1970

Feledy Gyula

A tárlaton következő művei:

„Hommage à Bartók I.", fotográfia, 44x43 cm.
„Hommage à Bartók II.", fotográfia, 64x47 cm.
„Hommage à Bartók III.", fotográfia, 45x43 cm.

Kovács Béla: Miskolci fotótárlat '70. (reprod.)
Miskolc, 1970.

Feledy Gyula

„Hommage à Bartók IV." litográfia, 54x45cm.

„Bányavidék Szülőföldem I." litográfia, 64x46 cm.

Kovács Béla: Miskolci téli tárlat 70.

Miskolc, 1970.

Feledy Gyula

Requiem ~~litogr.~~ 24x28,5
szines rézkarc

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Feledy Gyula

Bartók emlékére komponált
grafikai sorozata szerepel az
„Új művek" c. kiállításon a Műcsarnok-
ban

Magyar Nemzet 1971 március 9
4. old.

Teleky Gyula

Bagoly, litogr., 42,3×59,4 cm
Vadászó Rentaúr, litogr., 48,3×58,8 cm
Diana, litogr., 62,5×43,4

Vadászati Világkiállítás-Képzőművészeti Kiállítás, Bp. 1971.

Feledy Gyula

1. Műterem litó 29x24

2. Tisztelet az ürkapósoknak — " — 28x23

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Ielady Gyula

1. Szakálos férfi p-rézk. 50x41cm
2. Bányász olajtemp. 90x121cm

Városi gyűjtemény, Miskolci héptár, 1971.

Feledy Gyula

1. Földosztás után o.v. 100×120cm
2. Kék kal fekete tálon
p. színes linóm. 37×49 cm

Városi gyűjteményi kiállítás. Képtár 1971.

Feledy Gyula

Sz. A. Vájár emlékezetére
r. monotypia 42 x 36 cm

Városi gyűjteménye, Kisterdei képtár 1971.

Feledy Gyula

Bemutatott műei: „Műterem," színes litográfia, 29 x 24.5 cm; (reprodukció); „Tiptelet az űrhajósoknak" színes litográfia, 28 x 23.2; „Requiem," színes litográfia, 24 x 28.5.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Feledy Gyula
Tisztelet Dózsa Györgynek című alkotásain az anyagok és színek más-más hatásával utal a döbbenetes eseményekre. Részt vett a Mai magyar grafika és kisplasztika Dózsa György emlékére kiállításon (Nemzeti Galéria).

Laucz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/239 6 old.

Feledi Gyula
Dózsa-emlékkiállítás nyílt tegnap a miskolci Kossuth Művelődési Házban. A képzőművészeti körlakban a helyi művészek, köztük Feledi Gyula, Dózsa-szellemű idézők művei láthatók.

Magyar Hírlap 1972/309 Pold

Feledy Gyula

1. Halál délután I. (Hemingway emlékezet)
lito 42×50

2. Halál délután II. — " —
lito 42×50

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Feledy Gyula, grafikus

Rajz: Rep

Feledy Gyula: Karancslejtős, 1944

549.

XVII

6.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

Teledy Gyula

Hóra I., tus, 43×35

—"— II. —"—, 44×35

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus művészek rajzkiállítása a Miskolci galériában

Feledy Gyula

Hora IV., nepr.

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus műrészek rajzkiállítása a Miskolci Galériában

Teledy Gyula

Hóra III. tus, 47×38

—"— IV. —"—, 44×38

Feledy Gyula

Karancslejtős 1944, litogr., IX. 51×40 cm
——"—— , XI. 40×53 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Feledy Gyula

Karancslejtős, 1944. litogr. XVI. 53×41 cm
——— || ——— XVII. 57×38 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Teleky Gyula

Karancslejtős, 1944, litogr. XIX.
33×46 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Feledy Gyula

Westernplatte, olaj, 130×170 cm

Miskolci Téli Tárlat 1974.

FELEDY GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
73./.-FELEDY GYULA,- Felvonóban,-papir,rézkarc.
24+ 19 cm.-Ltsz.68.872.--Fekete repr. 305.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II, 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, ~~1972~~ 1971.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

Rajzok és kisplasztikai művek kiállítása nyílt ápr. 30.-án a Miskolci Galériában. A felszabadulás 35 évfordulója és József Attila 75 születésnapja alkalmából hirdetett pályázatra beküldött alkotások közül Feledy Gyula Borsod megye díját, Pető János Miskolc város díját kapták meg. Díjat, kapott munkáiért Tóth Imre, Mezey István és Varga Éva is.

Napjaink, 1980. máj.

Feledy Gyula

A művész a Miskolci Téli Tárlaton József Attila illusztrációival szerepel.

Mbarnák Emese: A megújuló Miskolci Művészet, 1981. április – 58. lap.

Teledy Gyula, grafikus

1 rajz : repr.

–: Teledy Gyula : Rajz 15.

Nipszabadság, Bp. 1981 júl. 5.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA Kossuth-díjas, érdemes művész grafikai kamarakiállítása nyílt meg csütörtökön a Borsod megyei Encs nagyközség művelődési házában. A tárlaton a művész mintegy félszáz fekete-fehér és színes rézkarca látható.

— : Hú

8.

Népszabadság, Bp. 1981. ápr. 17.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA Kossuth-díjas grafikusművész kiállítása nyílt meg a salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum galériájában. A tárlaton a művész ötvenhárom alkotása látható.

-Hr

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 14.

19.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA Kossuth-díjas grafikusművész kiállítása megnyílt Kőszegen, a Jurisics vár művelődési központban. A tárlaton 50 legújabb alkotását mutatja be a közönségnek.

— Kú

8.

Népszabadság Bp. 1981. júl. 22.

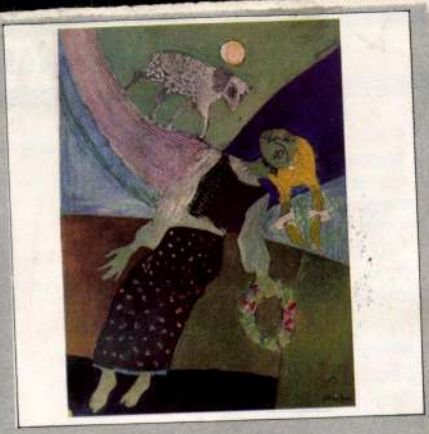

Feledy Gyula

A formai szemlélet hívei nyilván furcsálták Feledy Gyulának a belvárosi galériában kiállított magyar népballada-ábrázolásait; hogy a képeken szereplő alakokat testi mivoltukban is láthatóknak formálta. Ábrázolt tehát, és nem stilizált a rajzi vonal európai kulturáltságú mestere, akit éppen indokolt elvonatkoztatásokat tartalmazó munkái érdemesítenek tisztelésre.

A *Virág* című grafikai lapján a rajzi vonal szimultán lehetőségeit alkalmazza bravúrosan, ahogyan lány- és fiúprofilt jelenít meg egyetlen vonallal.

Feledy Gyula a magyar népballadákat nem a „tragédia dalban elbeszélve" meghatározás szerint értelmezi, amely meghatározás számtalan tragikus hangvételű illusztráció és önálló grafikai lap, fa- és linóleummetszet stilizációját invokálta képzőművészetünkben. Feledy Gyula balladakompozíciói történetek képen elbeszélve. Így kettős az ábrázolása, mert nemcsak a szomorú történetekről szóló balladákat – Molnár Anna, Júlia szép lány, Fodori Katica, Szállástkereső Jézus stb. – mutatja meg egy-egy cselekményt sűrítő jelenetbe komponálva, hanem a balladák, a történetek elbeszélésének világát, hangulatát is. Azt a mások sorsának a megértésére is nyugalmas lelkiállapotot, amely alkalmas arra, hogy elmerengjen, megértse, megőrizze és továbbadja e balladák emberi világát, tanulságait és szépségeit.

K. Gy.

Csók István Galéria,
1980. XI. 20–XII. 4.

Feledy Gyula: Júlia szép leány, vegyes technika, 48x34 cm, 1980 (fotó Somfai)

Feledy Gyula

Julia szép leány

K.Gy: Kiállitási panoráma.
MŰVESZET, 1981.március - 60.lap.

Simay Lajos: Világóra, krómacél, 78x120 cm; megbízás: 1978. V.

Új-Delhi
Magyar Nagykövetség, fogadótér
Pölöskei József: 2 db, egyenként 2,80x11,5 m térrács, alumínium; megbízás: 1978. III.
pályázatnyertes terv alapján

Összeállította Hollósi Istvánné

+ 10

43

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 APR 31

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula,
Kossuth-díjas grafikus-
és festőművész

1021

FELEDY GYULA RAJZA

Egész évben hívják őket

Diákok a városban

Nem múlik úgy el ünnepély, kiállítás, kismama- vagy nyugdíjastalálkozó, kitüntetési alkalom, nyitó- vagy záróünnepség, hogy a meghívottak, az eseményben illetékesek mellett ne találkoznánk üde, fiatal arcokkal. Középiskolások várnak valahol szolidan a háttérbe húzódva a sorukra, arra, hogy elmondják a verset, elénekeljék a dalt, és megköszönjék a tapsot. Aztán amilyen észrevétlenül jöttek, úgy mennek el. Vagyis nem biztos, hogy mindig tudjuk, honnan, melyik iskolából jöttek a gyerekek, legfeljebb azt érzékeljük, hogy mindig ott vannak, és örülünk nekik. Az sem biztos, hogy tudjuk: nekik mi hasznuk van mindebből.

Sárközi Andorneval, a Kossuth Gimnázium és Óvónőképző Szakközépiskola igazgatójával erről beszélgettünk.

— Annyiszor mondjuk, hogy iskoláink nevelésközpontúak, nyitottak, és a két szakkifejezés mögött (mint a legtöbb szakkifejezés mögött) nem mindig érzünk realitást. A szakmát a többi között úgy lehet lefordítani magyarra, hogy a középiskolások elmennek, ha hívják őket, és szívesen várjuk mi is a felnőtteket. Még egyszerűbben: az iskola nem zárt egység, hanem együtt él a mindennapokkal. Persze ezek így még mindig csak szavak, de ha a felnőtt társadalomnak feltűnik, hogy sokat találkozik a középiskolás fiatalokkal, az már ismeretséget jelent, ami nekünk is sokat ér: tájékozottabb, minden szempontból érettebb fiatal kerül esetleg éppen ahhoz az üzemhez, vállalathoz, közintézményhez, ahol iskolásévei alatt gyakran megfordul.

— *Nem teher az iskolának a gyakori szereplés? Nem jelent sok többletmunkát?*

— Inkább úgy mondanám: másféle, de nélkülözhetetlen munkát jelent. A nevelés fogalmába az esztétika, kultúra, közélet, politika, minden beletartozik, ami hozzásegít hogy az életben ismerős fiatalok kerüljenek ki az iskolából. Ehhez át kell lépni a kaput, de csak felkészülten indulhatunk el. Nyilván minden intézménynek megvan erre a maga módszere, mi az első osztályban kezdjük. Minden év decemberében megrendezzük az elsősök estjét, amelyet ők szerveznek, ők állítják össze a műsorokat: bemutatkoznak az iskolának. Sokszoros haszon származik ebből, mert a gyerek szívesen szerepel, mi pedig minden esztendőben örülhetünk, hogy újabb tehetséges fiatalok kerülnek hozzánk. Egy-két óra alatt kiderül, hogy kinek, mihez van kedve, mihez ért. A továbbiakban már csak a lehetőséget kell biztosítani hozzá, hogy ki tudjanak bontakozni. Az iskolának három énekkara, gitárzenekara van, és ha házon belül vagy kívül pódiumra kell állni, sok-sok jól szavaló, szépen beszélő ügyesen mozgó diákot tudunk „csatasorba" állítani. Aki kicsit is ismeri a tevékeny fiatalokat, az tudja, hogy nekik a legnagyobb öröm egy-egy jól sikerült produkció. De a felnőtt, a velük dolgozó tanár ugyanilyen boldog. Nagy munka van emögött, hosszú idő kell hozzá, hogy az összetartozás tudata kialakuljon.

— *Az tehát a szereplés haszna, hogy egymásért dolgoznak a diákok?*

— Egymásért és saját magukért. A gimnáziumi nevelés-tartás egyik célkitűzése hogy önképzésre, a személyiség saját erőből való megvalósítására tanítsunk. Ezt megint úgy mondanám magyarul, hogy a fiatal akkor boldog, ha azt teheti, ami hozzá közel áll. A nemrég megrendezett idei Kossuth-napokra ezt a címet adtuk: *Ifjúság 1980*. Olyan dalokat adtak elő, amit ők szeretnek, a játszották, amihez kedvük volt, de az már nekünk egy szép pillanat volt, hogy Beethoven IX. szimfóniájának Örömódáját 240-en énekelték. Az iskola egynegyede szín padra állt.

— *Sokszor mondjuk, hogy Miskolc iskolaváros is, de többnyire csak ünnepnapokon vesszük észre. Éppen ezek a rendezvények figyelmeztetnek...*

— Ebben a tanévben mintegy közelítőleg harminc alkalommal mentek üzemi, vállalati ünnepségre a diákjaink, a papírgyártól a HCM-ig bezárólag járták a várost. Nyilván használtak, különben nem hívnának őket. Örülünk nekik, mert mások előtt képviselték a mi színeinket, és így is bizonyították, hogy az iskola része a városnak. De ha lehet, van ennek nagyobb haszna is. A fogékony fiatal mindenből tanul.

(makai)

Rendhagyó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

5

1980

Napjaink

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

1021

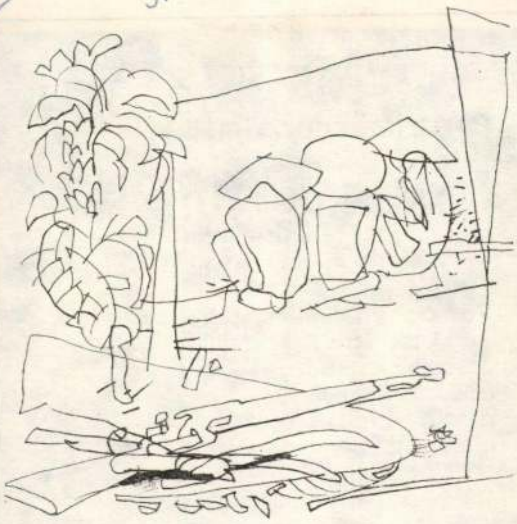

Feledy Gyula illusztrációja

NGUYEN DINH THI

Őszi árnyalatok

Van egy növény, a japán ősz
legszebb éke —
úgy hívják: mumia-cserje.
Ötágú rajta a levél és vörös.

Vertarany fényű — széltől barázdált,
forgószél-űzte lélekszakadásig.
Aranyos kapujában
az ősz színeinek
messziről látlak — patakon úszva
a cserje csöpp ágán sodródni felém.

Vörös levél, finom csipkéjű,
baráti kézfogás ötujjú pecsétje,
szerető szavaké, életörömé.

Feledy Gyula rajzai

A RÉGEBBI évszázadokban az utazó művész poggyászában mindig helye volt a vázlatkönyvnek. Az úti élményeken kívül ebbe rögzítette az ellesett szakmai fogásokat. Az utóbbi évtizedekben a csomagba a vázlatkönyv mellé, vagy még inkább a helyére *a fényképező kamera* került.

Feledy Gyula úgy döntött, hogy *mégis* vázlatkönyvet visz magával arra az északi útjára, amelyet három miskolci művészbarátjával tett tavaly nyáron Vologdában. Emögött a döntés mögött az a felfogás rejtőzhet, hogy Feledy tisztázta már magában céljait, útját, s így nem gyötrelem nélküli, mégis közvetlen kapcsolatot tételez az élmény, a gondolat, az első vázlatok és a kiérlelt művek között. Eddigi művészi pályája hitelesíti e feltételezést. Feledy annak a grafikusnemzedéknek az egyik legkiemelkedőbb tagja, amelyet Kondor Béla nevével szoktak fémjelezni. Kondor meghatározó jelentősége vitathatatlan, ugyanakkor nem szabad elfeledkezni arról, hogy éppen Feledy volt az, aki külföldi tanulmányaiból számtalan új elemet, friss felfogást õmlesztett induló pályatársai művészetébe, így Kondoréba is. Feledy azonban nem stílusteremtő művész: minden egyes új művéhez megkísérli megkeresni az épp megfelelő eszközöket, Innen pályájának egyenetlenségei: több évtizedes gyakorlat után is van műve, amelyre az elemi feltedezés, rátalálás a jellemző (s van, amelyre az elemi tévedés). Ami kikristályosodott: a művészet hatásába, értelmébe, emberformáló erejébe vetett hite. Azaz, hogy neki mint művésznek nincs más dolga, mint élményeinek, gondolatainak, felfogásának a lehető legtalálóbb vizuális megfogalmazását meglelni.

A diósgyőri Vasas Galéria elegáns kiállítást rendezett a száz, időrendben egymásra következő vázlatlapból. Üde növényi vázlatok, tájrészletek, megpillantott zsánerjelenetek, egy-egy sajátos formájú ház, görögkeleti templom, torony, egy-egy különös, régi ikon, faszobor — ilyesfajta motívumok sorakoznak a lapokon. Bár szinte óráról órára rekonstruálható a vázlatkönyv alapján Feledy programja, mégsem igazán érdekfeszítő követnünk őt. A rajzok nagyobb része semmitmondó, s bizonyos, hogy nem fog beépülni a későbbi művekbe. Igazi érdekességgel csak a növényi részletrajzok, s a műalkotásokról készült „feljegyzések" szolgálnak. Ez a művészre is, korára is jellemző, számára döntő a grafikai lapon rögzített organikus struktúra. Feledy Gyula vázlatkönyve érdekes dokumentum a művészi gondolkodás- és látásmód krónikásai számára.

Bán András

A Tiszatáj ez évi első számában Szomjas—Schiffert György olyan, eddig ismeretlen Bartók-leveleket mutatott be, amelyeket a zeneszerző König Péterhez írt Négy régi magyar népdal című férfikari művének szegedi bemutatása tárgyában. Az Örökség — rovat még két, Bartók Béla munkásságával foglalkozó írást közöl, az egyiket Demény János, a másikat Csaplár Ferenc tollából. A Kelet-Európai nézőpont címet viselő rovat a bolgár, a román és a szovjet irodalomról közöl egy-egy tanulmányt, valamint D. Molnár István cikkét Illyés Gyula műveinek lengyelországi fogadtatásáról. A Szegeden megjelenő irodalmi és kulturális folyóirat januári számában Csorba Győző, Kiss Benedek, Aczél Géza, Csiki László, Magyari Lajos és Takáts Gyula új versei mellett Kányádi Sándor és Kozma Huba emlékezik a nemrégiben elhunyt Tamási Gáspárra.

FELEDY GYULA

Magyar Nemzet 1983. I. 11.

január 11-én, 12-én és 13-án 7.20-tól 14.30-ig a 44-es villamosok helyett a vonal teljes hosszában, január 11-én, 12-én, 13-án és 14-én 7.40-től 14.30-ig az 50-es villamosok helyett a Szarvas csárdától a Határ út végállomásig. Január 10-től február 10-ig a millenniumi földalatti vasút vonalán vágányjavítási munkák miatt estéként a földalatti nem közlekedik, helyette autóbuszok szállítják az utasokat. Az utolsó földalatti szerelvények indulási időpontja: a Mexikói útról 21.35-kor, a Vörösmarty térről 21.50-kor. Az autóbuszok a Vörösmarty teret nem érintik, az Engels térről a Mexikói útig közlekednek a földalattival azonos útvonalon.

— **A Komputerkészítők Klubjában** január 13-án, csütörtökön este 6 órakor a Mátrix-nyomtatókról és a kazetta formátumokról hangzik el előadás a TIT Természettudományi Stúdiójában, Budapest, XI., Bocskai út 37. szám alatt.

— **Vízkorlátozás:** a Fővárosi Vízművek közli, hogy január 11-én, 10 órától január 12-én, 10 óráig a szentendrei szigeti nagy átmérőjű vezetékek karbantartási munkái miatt az I., II., III., XI., és XII., kerületben az ivóvíz átmenetileg zavarossá válhat. A Vízművek kéri a fogyasztók türelmét.

...APOS, SZELES, ENYHE TÉLI IDŐ

...rult, esős időt, illetve a kevésbé felhős, szeles időt okozó léghullámok. A nagy sebességű áramlási rendszer időnként érinti a Kárpát-medencét is. Dél-Európa fölött magas nyomású légköri képződmény helyezkedik el, területén többnyire kevés a felhő, gyöngén párás, enyhe időjárás uralkodik.

Magyarországon hétfőn a gyakran változó felhőzetből egy-két helyen előfordult jelentéktelen mennyiségű csapadék, eső és hószállingózás is. A nyugati szél főként a Dunántúlon — időnként megerősödött. A hőmérséklet kora délutánra 3, 9 fokig emelkedett.

A várható időjárás kedd estig: (Készült hétfőn 19 órakor.)

Többnyire közepesen, időnként gyengén felhős lesz az ég, számottevő csapadék sehol sem várható.

Az északnyugati szél általában élénk — főként a Dunántúlon —, néha erős lesz.

A hőmérséklet kora délutánra 2, 7 fokig emelkedik.

A Duna vízállása hétfőn délután Budapestnél, 460 centiméter volt.

... 11., 06 órára
...i időjárási helyzet

...Eső
...Havazás
...Zápor
...Zivatar
...Köd
...más középpontja
...középpontja

Európai időjárási körkép

1983. január 11.

Budapest	napos	3
Ankara	hűvös	7
Athén	derült	13
Belgrád	napos	7
Berlin	esős	5
Bern	kissé felhős	7
Bukarest	felhős	4
Helsinki	szeles	0
Kijev	szeles	4
Koppenhága	esős	5
Leningrád	szeles	6
Lisszabon	enyhe	15
London	enyhe	12
Madrid	párás	10
Milánó	párás	12
Minszk	szeles	4
Moszkva	borult	2
München	felhős	8
Oslo	havas eső	3
Párizs	enyhe	12
Prága	felhős	4
Róma	napos	14
Stockholm	felhős	-
Szófia	párás	4
Varsó	szeles	5

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

Harminchárom magyar művész alkotásai szerepelnek a vasárnap nyíló Velencei Biennálén. A magyar pavilonban többek között Feledy Gyula öt vérzes grafikai sorozata, valamint Barcsay Jenő „Páholyban" c. festménye látható. /emlüve/

Déli Krónika.

1980. V. 29. Kossuth 12.00

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1980 JUL

Napjaink

Feledy Gyula, kossuth-díjas grafikus- és festőművész

1021

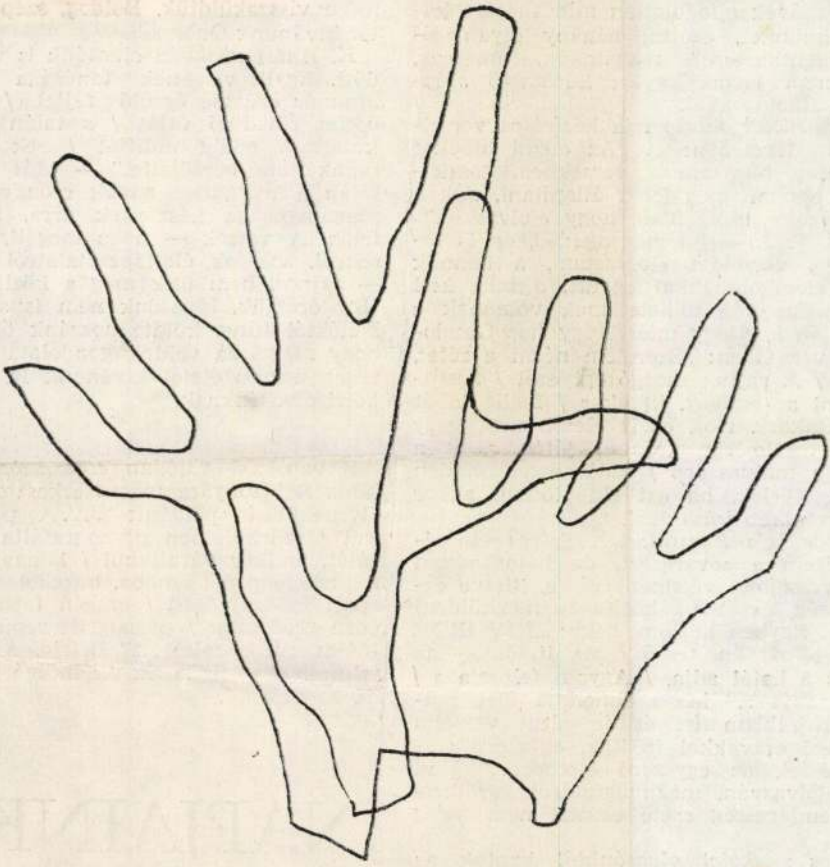

Az első magyar-szovjet páros űrhajózás emlékére.

1980 V. 26 - VI. 3

Fgy.

vagy kiegészítést. Ám a posta gyakran — nagyon gyakran — hoz olyan olvasói leveleket is, amelyekben az olvasó szerzőként is megszólal — versben vagy prózában. Tisztelve a szerzői érzékenységet, ám nem feledkezve meg a szerkesztői felelősségről, amely a művek elfogulatlan minősítésére kötelez bennünket, ezúttal néhány olyan olvasói „jelentkezésre" reagálnánk, amelyek, sajnos, nem jártak együtt közölhető szépirodalmi alkotásokkal.

T. J. miskolci olvasó írja kézírásos verseihez fűzött levelében: „... Az elemi hibákat szándékosan hagytam a versekben, gondoltam, így jobban meg lehet állapítani, mik a hiányosságaim. Köszönöm, hogy elolvastad."

Kedves T. J. — ha megengeded, én is tegezlek —, verseidet elolvastam, a bennük hagyott elemi hibákkal együtt, s meg kell mondjam, azok közölhetetlenek volnának e hibák híján is. Hogy miért? Így írsz Gondolatok c. versedben: „Szeretem nézni a rétet, a mezőt / A rajtuk mozgó égi erőt / Szeretem nézni az embert, ki akar / Pedig lábát bocskor takar". Nos, ez is elemi hiba, vagy netán olyasféle rímes(rémes) játék, mint a „Jó ital a málnaszörp / tudja eztet minden törp(e)"? Kérlek, ha ezt eldöntötted, akkor jelentkezz újabb írásaiddal.

O. János írja Encsről: „... Szíves elnézésüket kérem a zavarásért, de bátorkodtam néhány verseimet véleményezésre, illetve érdemlegesség esetén közlésre megküldeni Önöknek. Egyben közlöm, hogy: „ÍGY ÍROK ÉN / A témát én, te, ő / Mi, ti, ők — az élet / És a halál adja. / Agyam felfogja s / Ide-oda rakja..." Majd elmondja még magáról: „Korábban írt és jelenlegi verseim is egyszerű szavakkal íródtak, egyszerű emberi érzéssel, az egyszerű életből..." Nos, verseit elolvasván, megnyugtatásul közölhetjük: érdemlegesség esete ezúttal nem forog fenn.

S. János miskolci olvasónktól kaptuk az alábbi levelet: „Tisztelt Szerkesztőség! A verset hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére írtam, a Gárdonyi Művelődési Házban megtartott „Szabad Magyarország" c. brigádvetélkedő alkalmából. A vetélkedőn 4 gyár 64 szocialista brigádja vett részt és a gyáranként1 előd6ntő 2—2 helyezettje vett részt a döntőn. Én a HCM „Váci Mihály" szocialista brigád vezetője vagyok, és gyárunk egyik képviselője a brigádunk volt a vetélkedőn, ahol 2 ponttal lemaradva 4-ik helyezést értünk el. Ha jónak találják, kérem versem közlését." Versét nem találtuk jónak, ezért nem közöljük. Közöljük viszont levelét, annak megjegyzésével, hogy a benne ismertetett körülmények, a vetélkedőn elért jó helyezés (amihez gratulálunk a brigádnak) nem minősíti a verset; a vers művészi értéke a versben van. Ha van.

N. L.-ék Borsodszirákról: a feleség rajzokat, a férj verseket küldött. Sem a versek, sem a rajzok színvonala nem üti meg a közölhetőség mértékét. A rajzok teljes iskolázatlanságot, a klapanciázó versek a tehetségén kívül az irodalmi műveltség hiányát is idejét
verse
Vonza
iránt
Verse
által
mére
tet kívánunk Önöknek.

K. Antal miskolci olvasónk is verseket küldött. Egyik versének tanúsága szerint — „Immár ezüstbe őszülő fejjel / járom az őseim rövidülő útját / s talán nem hiába kutattam eddig múltját / sok ősömnek s munkáltam becsülettel" — idős ember, akit talán a nyugdíjas napok csöndes tűnődései, magányossága késztettek arra, hogy verset írjon. A versek — noha megélt, mély érzésekről, sok-sok élettapasztalatról árulkodnak — sajnos, nem ütik meg a közlés mértékét. Úgy érezzük, olvasónk nem is szépírói ambícióktól fűtve küldte hozzánk őket; inkább, hogy megossza velünk gondolatait. Jó egészséget, hosszú életet kívánunk K. Antal miskolci olvasónknak.

*

S van, aki valóban csak szórakozik. Velünk. S bizonyára más szerkesztőségekkel is. Ilyeneket ír például: „... A pornográf az esti / szürkületben pornografálta / a vacsoráját, amikor váratlanul / lámaarccal körülfolyta / egy női amőba, bekebelezve / pornoapáti módra fésült / erogén fejszőrzetét / A pornográf mint / párnagriff repült / a Tu—104-es csillár felett..." Leírja. Az írógép türelmes. A papír is az. Az indigó is. És elküldi. Névtelenül.

NAPJAINK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja.
Főszerkesztő: Papp Lajos

Szerkesztőség:
Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz.
3527

Telefonközpont: 38-941-6

Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat
3527

Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz.
Felelős kiadó: Veres Mihály

Kiadóhivatal:
Postacím: Miskolc, Pf.: 178. 3501. Telefon: 36-131
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál,
a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál
(KHI Budapest V., József nádor tér 1. 1909)
közvetlenül, vagy postautalványon,
valamint átutalással
a KHI 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda
Budapest 1900
Előfizetési díj egy évre 84 forint.
Megjelenik minden hónap elsején
Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza
Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál
Miskolcon
Felelős vezető: Kilián Béla
Index: 25913 — ISSN 0547 — 2075

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

Minden generáció tulajdonképpen kapocs az előtte járók és az őt követők között. Így való igaz, hogy a mai ötvenesek – Reich Károly, Kondor Béla, Feledy Gyula és a többiek – akik a felszabadulás után kezdték a pályát, Szalay L., Hincz Gy., Konecsni Gy., Ferenczy B., Buday Gy., Vajda L., Varga Nándor L. közvetlen, vagy közvetett tanítványai – mondja Kass János.

Tandi Lajos: Kass Jánosnál.
Tiszatáj, 1980. 7. 93. old.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1980 JUL

Napjaink

Feledy Gyula,
Kossuth-díjas grafikus-
és festőművésen

1021

Már sokszor alszom úgy a népligetben,
mint egyszerű hajléktalan.
F.A.

„MÁR SOKSZOR ALSZOM ÚGY"

FELEDY GYULA RAJZA

túli kézfogás" sem annyira
ntnek, az esztétának, mint
b Brechtnek a drámaköltő-
zól.

n tisztázódik kellőképpen,
vitájukban mennyi volt a
rtés, félrehallás, netán sze-
s elfogultság és indulat kö-
zménye. Mintha Ungvári azt
lezné, hogy egymás állás-
át tökéletesen megértve vi-
ztak volna egymással.

könyv érdemei mellett persze
a fogyatékosságok egészen
nek, elenyészőnek tűnnek. Az
végül azzal a meggyőző-
teheti le, hogy egy, a mar-
esztétika kialakulásában
jelentőségű (és utóéletében
dulatos állásfoglalásokat ki-
vita reális értékelésével
azdagabb.

agvető, 1979)

TUBA IMRE

gettünk. Arról, hogy munkáját
értékelni. Panaszkodott, ünnep
vallásos folklórt tárta fel, oly
sem ismerik. Pedig milyen so
ünneptörténetekben. Ki gondolr
nemcsak a katolikus, de a p
mohamedánok között is hódítot
a paradicsom fáját jelképezi, s az azon hosszan vegigteker
a bibliai ősszülőket megkísértő kígyót jelenti. Szegedi szótárát, a Magvetőnél hamarosan napvilágot látó tanulmánykötetét, korábbi könyveit, könyvtárnyi tanulmányait irodalomtörténészek, nyelvészek, régészek, történészek, liturgiatörténészek, folkloristák, egyházi szakemberek forgathatják nagyon sok haszonnal. Sőt bizonyos témáknál el sem kerülhetik.

Életét Szegeden töltötte. S egyszer, egy más alkalommal Debrecen piaca mellett sétáltunk el s így faggatott:

— Te, mondd, öszöd té ezt a sütőtököt? Mert én sosé tudtam mögönni.

S ekkor hirtelen az jutott eszembe, hogy Bálint professzor tanítóképzői, főiskolai, egyetemi katedra után is kultikus tisztelettel őrizte, védte egyszerű édesanyja csodálatos nyelvét.

Van-e Bálint Sándornak köze Miskolchoz és Borsodhoz? Nem valószínű, hogy lenne község, amelynek házaiban, papjánál ne gyűjtött volna vagy történetében ne akart volna tájékozódni. Még tőle utoljára kölcsönzött könyve is miskolci illetőségű. Dravics Donát haláltánc-költeményét vitte magával. Dravics, Miskolcon is tanított, sőt drámáját is bemutatták itt tanítványai, majd elköltözött Szegedre.

A haláltánc, a Vado mori (Elmegyek meghalni) ősi középkori irodalmi, dramatikus műfaj, amelyben a szerző sorra veszi a társadalom minden típusát, vezetőit, pápát, püspököt, királyokat, császárokat, gazdag földesurakat, szerencsétlen koldusokat, tudósokat és mesteremberekat, s szájukba adja a kikerülhetetlen tényt: *Elmegyek meghalni.* A halálba menők végeláthatatlan körmenetében, mint Madách tragédiájának londoni színében vagy Arany Hídavatásában a szereplők a nyílt színen lépnek a sírba. Így mennek el meghalni Dravics haláltáncában a sok között a bölcseleti tanulmányok védői, opponensei s szájukból a kérlelhetetlen halál láttán így szakad ki a szó:

Védő: Vado mori, Morti concedere debeo totum. Frustra distinguo, vel nego, vado mori.

Opponens: Vado mori, quid me fatis opponere conor. Cum surdis frustra disputo, vado mori.

Ez jutott eszembe, amikor Bálint Sándor professzorról megtudtam, hogy örökre „elment meghalni". A kényszerű halált ő sem tudta elkerülni, tudománya, izzadságos munkájának gyümölcse azonban nem volt hiábavaló.

KILIÁN ISTVÁN

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUL 20

SOMOGYI NÉPLAP

Feledy Gyula,
Kossuth-díjas festő- és
grafikusművész

1021

(Feledy Gyula rajza.)

ajnokol dvár

vattak a me-
gó-bajnokság
ban, az észa-
a Balaton-
a — ki tud-
— újra »ár-
dt. Az idén
légednie az
jóllehet so-
volt a leg-
ljutásra. A
tudta visz-
gát az első
került dobo-
eznie. A Zi-
n, a Balaton-
thely képezte
csapatok me-
shegy a »víz-
bét töltötte be
s második fe-
latonfenyves,
. Közlekedési
yvár foggal-
l is elkerülte
alatonföldvár
hajtott vég-
lső osztálytól
t, s idén a
an is csak az

A bajnok csapat. Balról jobb
Balogh Gyula vez. tag, Zotter,
kács, Gacs, Bán I., Dróth János
szakosztályvezető, Bán J., Kecs
ka, Huszár, dr. Makk József s

lelkes, és ráadásul Földvár-
ról 4, Lelléről 1 labdarúgót
igazoltunk (közülük négyen

Kossuth-díjas festő- és
1021 grafikusművész

„MONDD, MIT ÉRLEL . . ."
FELEDY GYULA RAJZA

PÁSKÁNDI GÉZA

A végtelen közlekedőedény

Nagy Szélhámos a Végtelen.
Isten azért találta ki (ha ő),
hogy benne ügyeinket továbbtologassa
s legyen türelmünk — várni.

Ám a Közlekedőedényekben a vízszint
bizonyos feltételek mellett
ugyanolyan magas lesz.
Eképp a más és más alakú idők
Olybá tűnhetnek, hogy egészen másak,
noha a vízszint — ugyanaz.

Továbbutal *a Végtelen Idő s Tér,*
a legfőbb akta-tologató Hivatalnok,
mindent örökké Másra-Hárító
urán-koronás bürokrata szörny!

ZALÁN TIBOR

Vana Tallinn

MINDEN ÉSZT EGÉSZSÉGÉRE!

Tévelyegnek a tornyok a ködben
a harangozók szürke
ég felé lendülnek a harangokon
de pirosan száll le a köd
Hunyorgó restaurátorok szürcsölik a forraltbort
a Hétfájdalmú izzadó tenyeréből
az elsuhanó riadt asszonyokat
a fekete-anorákos süketnéma festőt
nézik és nézik és megindul a hó
A harmadik közben balra és megint
megsimogatom az üvegen túli asztalilámpák
átforrósodott bőrét
már ez a szerelem is megaláz hát
figyelem magamban a földrengést
a fehér egerek futását kockás konyhakövön
Rézkakas pislog fentről a világra bölcsen
Fusével egy kávéház mélyén
megisszuk a piros konyakokat és megírjuk
a képeslapokat Anyának Csilla-néninek Csabi-bácsi-
nak Köztársaságot alapítunk és kiabálunk
sápadtak vagyunk és szeretetlenek
közöttünk jár a szégyen és tudjuk
kívánunk egymásnak hars szerelmeket
Az ég okádja ránk havát a havat az ég
de a vár tövében kigyulladnak a pulóverek
Földfogyatkozás *idelent* *Vigyázat!*
„FIAM! SOHASE VISELJ TÉLEN SZALMAKALAPOT"
Tudjuk Magister
de a hátunk mögé dobtuk a tanácsot
nőjjön nagyra s lásd
most törött dobverők csörömpölnek a pupillámon
Napszúrás ez minden bizonnyal napszúrás
És
a harmadik közben jobbra megint
piros asztalilámpák simítnak át forró bőrömön
AZ ÜVEGEN TÚLI SZERELEM IS MEGALÁZ MÁR
Ezüst szerelvényeket tolat dombon a hold
maga előtt lefelé
az Egyenlítő irányába vagy mégsem
De vár-e az az Asszony
kezében kisgyermek hamuszobra
vár-e *a Lány*
kezében vasderekú liliom
DE *Szerető*
kezében KÉZ
a világító városon túl
vagy kilép belőlem a férfi és elhagy
árnya a hóban elhagyja őt is
a második közben balra — s talán —
én ég felé lendülök piros harangokon
ez első közben és megint valamerre

GÉCZI JÁNOS

Háború előtt

Háború előtt a nők mindig hosszú szoknyát viselnek
a férfiak fején a kalap gömbölyű fekete
a szivarzsebben vörös virág
vérfoltok a föld mellkasán
a mellényen belül kireteszelt félelem

háború előtt a katonák ágya csupa víz
ágyékokból idő-előttien törnek elő
a megmaradás szökőkútjai
a pusztulás első pecsétei

háború esetén
mint csontváry akarta
ki kell függeszteni a bevagonírozásoknál
a festményeket

háború esetén elhervadnak a lobogók
madarak helyett golyókat röptet a lég
csípőkig hasadnak a szoknyák

BOKOR LEVENTE

Május

Évek hónapok már május
S még lehelet rongya foszlik homlokom körül.
Ki terveit csak gyengeségből szőtte
jószívvel nem is a nyárnak örül.

A fa persze rajong költ felelőtlen
sóz is nyakába a felijedt fagy:
„jéghegyet sértő! tán vízözön kell
miért nem nyughatsz örömtelenül".

Költő úr fázunk egy kicsikét
Rongyrázódja rügyét a tűzifáról
— Azt hiszi Isten fogalmazója?
— Azt hiszi mindent megítél?

Mi mást szeretnénk: hogy mit hisz elfeledni
Csak törzs legyen sok. — Éppen ez rág.
Oxigént kellünk jól lekötni —
Fuldoklásunkra ég lomb-sátorfád.

1021

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

1980.III.9.URH 22.05 Gné
A miskolci studió mikrofonja előtt Feledy Gyula grafikusművész

- Miskolc egyik legszebb helyén, az Avas, vagy ahogy mondják a miskolci Rózsadomb oldalában kaptak helyet a képzőművészek, köztük Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész is. Hát ebben a kétszintes otthonban, bár a szobák elég kicsik, a műterem tágas, hát talán mondhatjuk azt, hogy ideálisak a körülmények az alkotó munkához.

- Valójában nem uj telepités ez a hely, 1918 óta ezen a helyen nagyjából, ahol az én műtermem van már művésztelepi épületek álltak, annyi történt, hogy a Képzőművészeti Alap valamikor a 60-as évek végén ezt a területet átadta a városnak, és a város a fölső épület lebontása után 8 műtermes lakást épitett. Hát annak az egyike ez, ahol most vagyunk.

- Szokatlanul nagy rend van itt a müteremben.

- Ez a rend csak viszonylagos, ami azt jelenti, hogy sok minden az ami közvetlenül a mi munkánkhoz szükséges, egymás tetején áll a müteremben, de amig valaki kivülálló ebbe bele nem nyul, én mindennek tudom a helyét és talán a rendet az sugallja, hogy most ezen a fehér paravánon négy nyomat látható és talán ez is megtévesztő.

- Ezeket készíti most.

- A József Attila pályázatra csináltam egy litográfia sorozatot, mind a négy itt látható konkrét formában, kapcsolódik egy egy verséhez. Ez a jobboldali lap az Egy spanyol földmives sirverse cimü epigrammához készült,

- A másik három kép melyik verse alapján készült.

- A középső a Kései sirató, amely érzésem szerint egy kicsit lirai hangvételüvé sikerült a szándékom szerint szigorubb dolgot szerettem volna csinálni.

- De hát tulnyomórészt fekete és az a gyász szine legalább is nálunk.

- Igen mégis egy kicsit idillikusabbnak érzem ma, mint ami az eredeti szándékom volt. A baloldali az a zöldes szinü hangulatra épülő lap az az Iszonyat cimü vers élménye alapján született, most ugy érzem, hogy valahogy szorosabb kapcsolatot sikerült a vers mondanivalójával elérni, a negyedik A város peremén, ez viszont nekem, aki noha nem is város peremén, hanem egy ipari perem területen egész pontosan egy bányatelepen születtem, ez a József Attila vers mindig ilyen szülőföldi asszociációkat ébresztett és ezért is csináltam meg talán kicsit szokványosabb hangvételben a többinél. Szóval kevésbé elvontan jelentkezik számomra ez a vers, mint a többiek.

- Ha már emlitette, hogy Sajószentpéteren született és ennek a képnek az ihletője a József Attila vers volt és egy kicsit a szülőföldet festette meg benne. Milyen volt ez a Sjatószentpéter

hogy emlékszik rá.

- Ez a bányatelep nagyon nyomorúságos barak lakásokból állott, egy égre nyiló szimpla ajtós konyhába lépett be az ember és a kolónia házak két végén erről emlékszem, mert mi nagy család voltunk, kétszobás lakások voltak, és a két közbülső lakás az egyszobás kisebb családok foglalták el.

- Ott kezdett már festegetni, rajzolgatni.

- Apám 5 éves koromban meghalt és a legidősebb bátyám és köztem 18 év különbség volt. A bátyámnak volt nagyon jó rajzkészsége, természetesen abban az időben és az ő idejében szóba se kerülhetett, hogy ezt a készségét fejleszthesse, Gyermekkorom óta szivesen rajzoltam és körülbelül olyan 9-10 éves koromig nemcsak szivesen, hanem szenvedélyesen is.

- Ebben a bátyjának volt valami szerepe.

- Igen ő nyilván valahogy a saját elmaradt sorsát vélte az enyémben megvalósithatni és ezért szivesen segitett és biztatott, készitett számomra kis festőállványt, vett ecsetet, papirt. Voltak gyüjtőim. Hát nem akarok elárulni ilyen titkokat, mert néha bizony zavarbaejtő találkozásaim vannak ilyen gyermekkori müveimmel, de Sajótszentpéteren még élnek öreg nénik és bácsik, akiknél az én bizony 4o egynéhány esztendővel ezelőtt készült képeim találhatók, kb olyan 10-11 éves koromban egyolyan korszak kezdődött, amikor teljesen abbahagytam. Ma már nem tudom megmondani, hogy miért és először 18 éves koromban, méghozzá meglehetősen váratlanul merült fel életemben, természetesen már a felszabadulás után 1946-ban hogy képzőmüvészeti pályára lépek.

- Mi volt ez a véletlen.

- Mindenekelőtt egy ujsághir, amelyben a Budapesti Derkovits Képzőmüvészeti Kollégium felvételt hirdet. Ezzel a hirrel egyidőben jött egy másik, hogy Nagymaroson a Nagy Balogh Képzőmüvészeti Kollégium ugyancsak felvételt hirdet. Én ravaszul mindkét helyre be is küldtem a felvételi jelentkezésemet, tettem ezt először titokba, majd amikor a határidő már a visszaigazolás után kötelezett, akkor vallottam be, édesanyámnak és bátyámnak. Hát édesanyám kevésbé, bátyám inkább örült az elhatározásomnak. Először Nagymarosra mentem, ugy nézett ki, hogy ott szivesen fogadnak, fel is vettek, valahogy röviditett felvételi vizsga után, azonban jó érzéssel töltött el és kicsit biztatott, hogy most már a budapesti felvételi vizsgára bátrabban indulhatok. Onnan mentem aztán Budapestre, a Derkovits Kollégiumba, ahová sikeres felvételi vizsga után felvettek és elkezdődött az életem egyik legboldogabb szakasza, ami nem azért volt mindenekelőtt a legboldogabb, mert a számomra is az egyszer volt 18-19 éves kort jelentette, hanem valóban valami csodálatos dologgal találkoztam. Kitünő emberekkel ismerkedtem meg, Kmetty János, Kosszán Károly, Kabinovszky Márius, Hevesi Iván, voltak a

tanáraim és ahogy egy fiatal tudásszomjjal induló ember magába szivhatja olykor logikátlan mohósággal az ismereteket, ugy szivtam magamba én is, mindazt a csodálatos dolgot, amit a müvészetről abban a kollégiumban kaptunk.

- Azt hiszem ebben segitett a kor szelleme is.

- Természetesen, hát eza bizonyos Fényes szellők nemzedéke, amiről már elég sokat beszélnek, aminek azonban a légkörét a naivitásaival, a tévedéseivel, de a legmagasztosabb lelkesedéseivel együtt is oly nehéz ma már visszaadni. Az, hogy ennek részese lehettem ez számomra azt mondhatnám, hogy meghatározó élmény.

- És mikor jött aztán Lengyelország.

- Majd 1949-ben kaptam állami ösztöndijat, Lengyelországba. Krakkó, ami hát egyáltalán a lengyel müvészeti élet középpontja volt, a krakkói Akadémia kitünő felszereltségével, kitünő kulturális légkörével számomra nagyon nagy dolgot jelentett. Persze folytatódtak azok a gondjaim, amelynek az előzményei már Budapesten elkezdődtek. Az ti., hogy ma már tudom, hogy naiv voltam a tanáraim megválasztásának igényében, én valami olyan forradalmár, olyan avangard és olyan az akkori értelmezésem szerint progressziv mestert kerestem, aki müvésznek, embernek eszményi, ma már tudom, hogy ilyen nem létezik. Krakkóba kerülve először a lengyel post impresszionista festészet, a Gressem körünkhöz hasonló kitünő, nagymüveltségü polgári tanáraihoz kerültem, Tény az, hogy valami olyasmi érzésem támadt, mint amilyen Szőnyi mesternél. Nagyon szivesen és lelkesen tanultam sok mindent, de valami másra vágytam. Igy történt, hogy egy véletlen folytán a grafikai mühelybe kerülve megfogott az a manuális munkának, vagy mondhatnám, hogy mühelymunkának az a hangulata, ami a mi grafikai mesterségünkben bizonyos alkati adottságok mellett a legcsábitóbb. Az, hogy ottlemezeket szereltek, reszeltek, hallgatók köveket csiszoltak, az valami egészséges ilyen reális pont volt a müvészet esztétikai bonyodalmakban. Igy rövidesen kértem is, hogy iratkozhassam át a grafikai szakra, igy kerültem az A.Jurkijewics osztályára, ahol lelkesen kezdtem a litográfia és a rézkarc technikákkal ismerkedni. Ugy éreztem, hogy ideig óráig megtaláltam a helyemet. Ott diplomáztam azután 1953 tavaszán.

- Hazajött és nem egyedül.

- Igen, Lengyelországban megnősültem, már az első kislányunk Ági ott meg is született, 1953-ban, hazatérésünk után a Budapesti Képzőmüvészeti Főiskolára neveztek ki a sokszorositó grafikák oktatójaként, régi barátom mesterem osztályán Koffán Károlynál. Ugy éreztem azonban, hogy még mindig nem jöttem haza, ti. a felkészülésem arra irányult, hogy minden időmet az önálló alkotó munkának szenteljem, igy történt és ezért történt, hogy 1955 ben némi szerény invitáló jegyekre a szükebb szülőhaza hivására Miskolcra kerültem a miskolci müvésztelepre.

- Az sem lehet véletlen, hogy az első nagy siker éppen bányász ihletésü volt. Kicsit talán a sajószentpéteri éveknek köszönhette.

- Nehéz lenne a munkásságomban elválasztani azokat az ihletettségeket, amelyek különböző [illegible] ekkel nem kapcsolódnak az un. bányász élethez. Szerintem [illegible] ez mindig igy van. Az embernek meghatározó élményei [illegible], amelyekben nevelkedett. Én nem tudok szabadulni, [illegible] érzem magam az általánosnál, vagy az átlagosnál szentimentálisabbnak, tehát szó sincs arról, hogy ez valamiféle vállalat, [illegible] divatos program akar nálam lenni, ez alkatomból fakad, hogy a legkülönbözőbb indittatásu munkáimban fölvélik fedezni [illegible] ismét idézőjelbe mondom szentpéteri kapcsolatot. Teljesen [illegible] tematikáju lapjaimnál is hallottam már, nem is rosszul [illegible] olyan megjegyzést, hogy ugye ez valami ilyen kap[illegible] van a sajószentpéteri bányával.

- Minden esetre egy biztos, hogy mióta végzett, egyenesen ivelt fölfelé a pályája. Kétszer [illegible] Munkácsy-dijat, SZOT-dijat, érdemes müvész lett, és mo[illegible] jött a korona, a Kossuth-dij.

- Hát nehéz ezekről beszélnem, való igaz, hogy pályám során meglehetősen sok elismerést kap[illegible], azt azonban nem mondhatom és nincs jogom mondani, hogy ebben a pályában ne lennének megtorpanások, visszakanyarodások, [illegible] hogy ez a pálya valami egyenes ivü ut, erről szó sincs, 19[illegible]-ben, amikor Miskolcra kerültem, az akkori fogalmak [illegible] a kivülállók fogalma szerint egy nagyon sikeres utat nagy [illegible], lévén, hogy a főiskolai tanárság lehetősége állt előt[illegible]. [illegible] ezt szivesen tettem mégis és ha visszamenőleg minősítem, akkor azt mondom, hogy jól tettem, mert szabadul és vis[illegible] kötetlenül akartam a dolgaimmal foglalkozni. Óriási dolog [illegible] nagyon nagy siker volt, hogy a legnehezebb pillanatban, [illegible] két gyerekkel és minden egzisztenciális bázis, vagy [illegible] nélkül jöttem Miskolcra, a leges legelső csoportban megkaptam a Derkovits ösztöndijat, ami óriási dolog volt 1955-ben havi 3 ezer forint három éven keresztül, ez az anyagiak mellett egyszer s mind egy óriási morális segitség is volt. Ugy érzem, hogy tárgyilagos vagyok, ha azt mondom, hogy munkásságomat akkor és ezzel tudtam megalapozni.

- József Attila versei közül mi az, amit talán a legjobban szeret és mi az, amit jellemzőnek érez saját személyére.

- Talán az életkorom, talán a hangulatom teszi, most a legnagyobb élményt az egészen rövid versei jelentették és jelentik. Noha jól ismertem, de döbbenten olvastam és olvasom és naponta többször elmondom azt a kis versét, magamban valami azonosságot érzek ebben, hogy "15 éve irok költeményt és most, amikor költő lennék végre, csak állok itt a vasgyár szegletén és nincsen szavam a holdvilágos égre".

- Portrémüsort hallottak. Feledy Gyula Kossuth-dijas grafikusmüvészről. A szerkesztő riporter Antal Magda volt.

4

Feledy Gyula festő- és grafikusművész: „Regősének" színes litográfia, 46 x 38.5 cm, 1979. Művészet, 1980. ápr. 11. old.

Olyan vonzását vesztett országos kiállítás, ahol a helyi nyelvjárás nem sajátos szín, inkább lomposság.

Mit hiányolhatunk még?

A jól megfogalmazott koncepciót. Az eredeti művek felfedezését az új stílusok, irányzatok értékelését, bemutatását. Célszerű lenne megteremteni a rendezvényt valóban vonzóvá tevő feltételeket. Lehet, hogy ezeket az elvárásokat a maximalizmus szülte, de a rendezvény megújulását grafikánk fejlődése követeli meg. Hiszen igazán csak a vélemények és stílusok egymásra hatásából, az irányok és gondolatok nyílt versenyéből kristályosodhat ki az a néhány csomópont, amely majd művészettörténeti távlatból is látható orientációs pont marad.

Alakuláskor az első biennálék programja a sokszorosított grafika

létének bizonyítása volt. E célját
senki nem vitatja. Beérni ennek
monoton. A cél inkább az értékfel

A vaskalapósság és a nyitottsá
természetesen vonultatott fel érték
alkotókat, akik lapjaikkal most is

Szabados Árpád folyamatműve
a néző figyelmét. A filmtől elleset
egy történés nyolc fázisát rögzíti.
közvetítésének dokumentuma. A
rajzol valaki egy papírlapra, repi
Valaki felveszi, széthajtogatja, és
a szeretet, a szerelem jelét. A cse

6

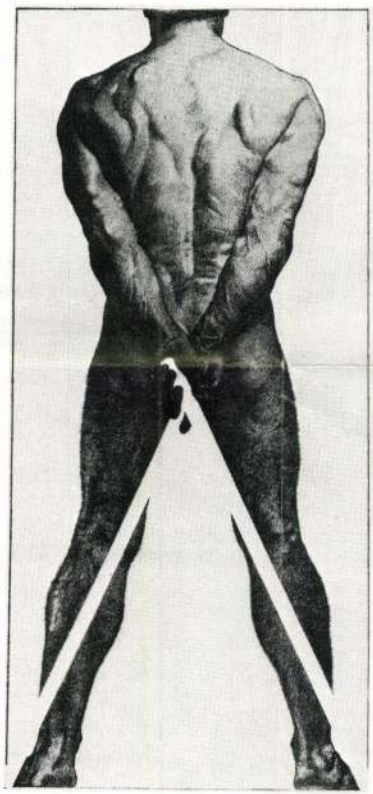

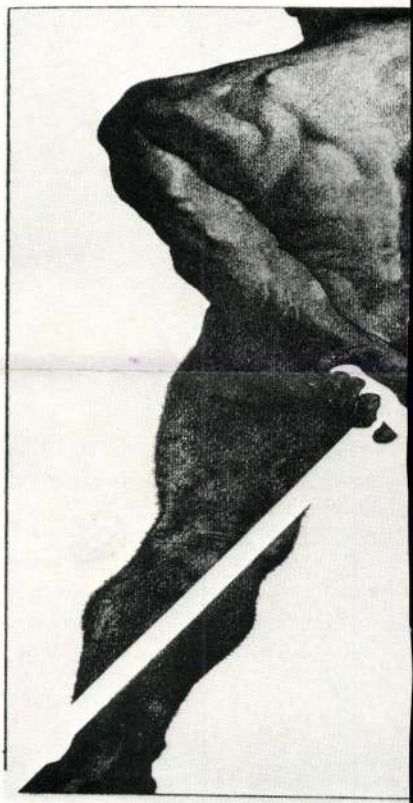

5 *Swierkiewitz Róbert:*
SR padlás-bagatell,
szerigráfia, 28,5×53,5 cm, 1979
6 *Helényi Tibor:*
Középpontkeresés I–II,
cinkmaratás, 49×22 cm és
22×22 cm, 1979

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

e tárlat megnyitásáig rajzkiállítás még nem volt hazánkban. Ez az első tárlat, mely a rajz műfajához kötötte magát. A kezdeteknél valóban azok álltak, akiket a tárlat a történeti folyamat elejére helyez. A következő nemzedékhez tartozik Feledy Gyula, Kass János és még több művész.

Horváth György: Rajzkiállítás a Nemzeti Galériában. Magyar Nemzet, 1950. máj. 1.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726
1980 MÁJ 1

MAGYAR NEMZET

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Feledy Gyula rajza
A Képzőművész Szövetség és az Interpressgrafik rajzpályázatán I. díjjal kitüntetett mű

Belgrádbó
Alaptalan
hogy a jug
zetek elsiett
lektív vezet
vonatkozó k
gyakorlati
szaktanács
határozatát
Mint ismer
sunkon 440
négyszáz azt kérte, hogy a titói kezdeményezést azonnal érvényesítsük. Tehát nemcsak párt- és államelnökünk kezdeményezése kötelezett bennünket, hanem a szakszervezküzdenünk álláspontunk meg valósításáért. Nincs rendjén ha csak egy ember áll elő tünk, és nem az egész fórur vagy vezető testület — hang súlyozta Mika Spiljak.

A külpolitika hírei

◇ *(Moszkva, TASZSZ)* Leonyid *Brezsnyev*, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke táviratban üdvözölte Ali Nasszer Mohammed *Haszszanit*, a Jemeni Szocialista Párt KB főtitkárát, miniszterelnököt, a Jemeni NDK Legfelső Népi Tanácsa elnöksége elnökévé való megválasztása alkalmából.

◇ *(Belgrád, MTI)* A jugoszláv államelnökség Lazar *Kolisevszki* alelnök elnökletével kibővített ülésén megtárgyalta az országnak a Szovjetunióhoz és a közvetlenül szomszédos államokhoz fűződő kapcsolatainak időszerű

◇ *(Moszkva, MTI)* Öt ki magasló személyiséget tüntet tek ki nemzetközi Lenin-bé kedíjjal. A magas kitüntetés a bizottság Urho *Kekkone* finn köztársasági elnöknek *Le Dunnak*, a Vietnami Kom munista Párt KB főtitkárá nak, Miguel *Otero Silva* vene zuelai írónak, Hervé *Bazi* francia írónak és Abdurrah man al *Hamizi* egyiptomi író nak ítélte oda.

◇ *(Varsó, MTI)* Edward *Babiuch*, a Lengyel Miniszter tanács elnöke fogadta Ber thold *Beitzet*, a Krupp művek felügyelő bizottságának Lengyelországban tartózkodó el-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

Feledy Gyula,
1980 ÁPR 30
Kossuth-díjas grafikus-
művész

1021

DÍJNYERTES GRAFIKÁK

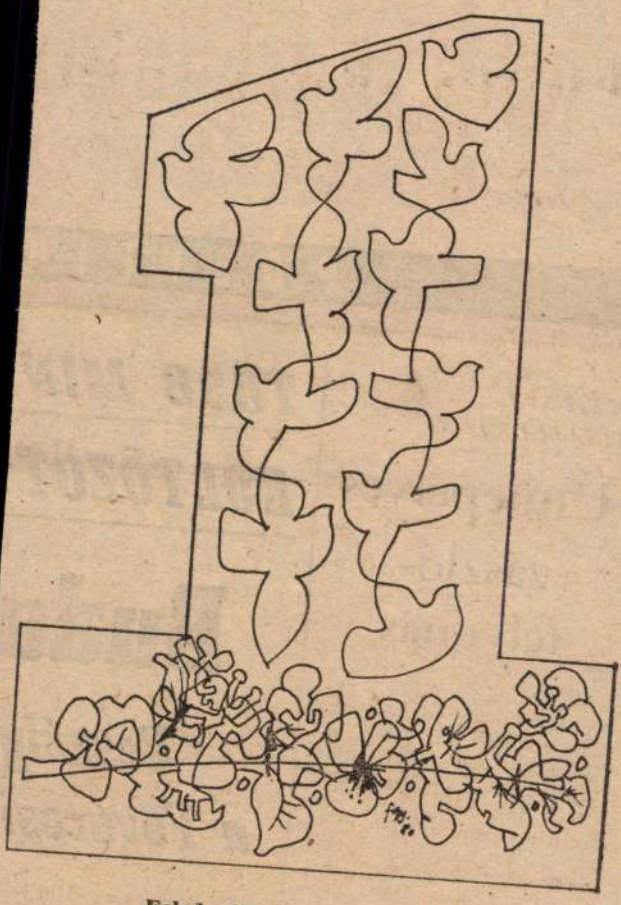

Feledy Gyula: Május elseje.

Napi-, illetve hetilapok ünnepi számait díszítő grafikák készítésére hirdetett pályázatot a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint az Interpressgrafik Szerkesztősége.

— Miért hirdettek meg a pályázatot?

— Hogy emelni tudjuk az ünnepi számokban megjelenő sajtógrafikák színvonalát — válaszol *dr. Lucz József*, az Interpress igazgatóhelyettese. — Hazánk felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából írtuk ki ezt, amelyhez hasonlót a felszabadulás óta hazánkban még nem kezdeményeztek. Meghívtuk a szövetség tagjait és a Képző-, illetve Iparművészeti Főiskola hallgatóit. Összesen 32-en vállalkoztak arra, hogy 183 munkával a pályázaton részt vegyenek.

— Hány alkotást díjaztak, illetve mennyi alkalmas a közlésre?

— Az első helyezett *Feledy Gyula* lett, a második díjat *Czinke Ferenc*, a harmadik pedig megosztva *Honty Márta* grafikája és *Bánó Endre* emblématerve kapta. A zsűri tagjai — *Bálványos Huba*, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége grafikai szakosztályának titkára, *Cséri Lajos*, a művészeti alap osztályvezetője, *Keményy Zoltán* és *Bereczky Lóránd*, az Interpressgrafik szerkesztőségének tagjai — 83 munkát találtak az ünnepi alkalmakkor közlésre méltónak. A grafikák közül a sajtó képviselői választhattak, illetve választhatnak.

(kas)

Ára: 1,60 forint

Esti H

POLITIK

MÁJUS 1. TISZTELETÉRE

Ünnepélyes zászló-felvonás

Ma délután, május 1. alkalmából katonai tiszteletadás mellett felvonják az Országház előtti Kossuth Lajos téren az állami zászlót, a Gellérthegyen pedig a nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlóját. Holnap délben, a Kossuth Lajos téren zenés őrségváltás lesz. Ma délután a Kossuth rádió 17.45 órakor, a televízió 20.45 órakor sugározza *Jakab Sándornak*, a SZOT főtitkárhelyettesének ünnepi köszöntőjét.

Éneklő gyerekek
(2. oldal)

Interjú Csák Gyulával

Nyugdíjban az égi vándor
(4. oldal)

Süllyesztik az alagutat
(5. oldal)

Amuri szőlő
(6. oldal)

Leukanósabb

TÖBB MIN

KÖLTÖZÖT

Buda

Beszélg

a Fővárosi

Budapesten 1949-be
Harminc évvel később,
lönbség csaknem 300
lióan költöztek új
Mégis, ha a főváros le
lünk, első helyen a la
leg több mint 180 ezer
ván. S minden erőfes
nére — már évente 18
följebb az 1990-es évek
ni a lakáshiányt.

1) Folytatás.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész.

A Napjaink ápr.-i számában 20 József Attila vershez kapcsolódó grafikai művet-rajzot-közöl.

Bálványos Huba és Feledy Gyula lebegő víziót láttatnak, égi-föld s horizont nélküli látomást, vagy a gondolati absztrakció megjelenítéséhez az absztrakt ábrázolásmódot hívják segítségül.

„A tó jegét" c. vers illusztrációja (erulitve)

P.L.: Rajzok József Attila versekhez.
Napjaink, 1980. ápr. 4. 11. old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

„Földosztás"

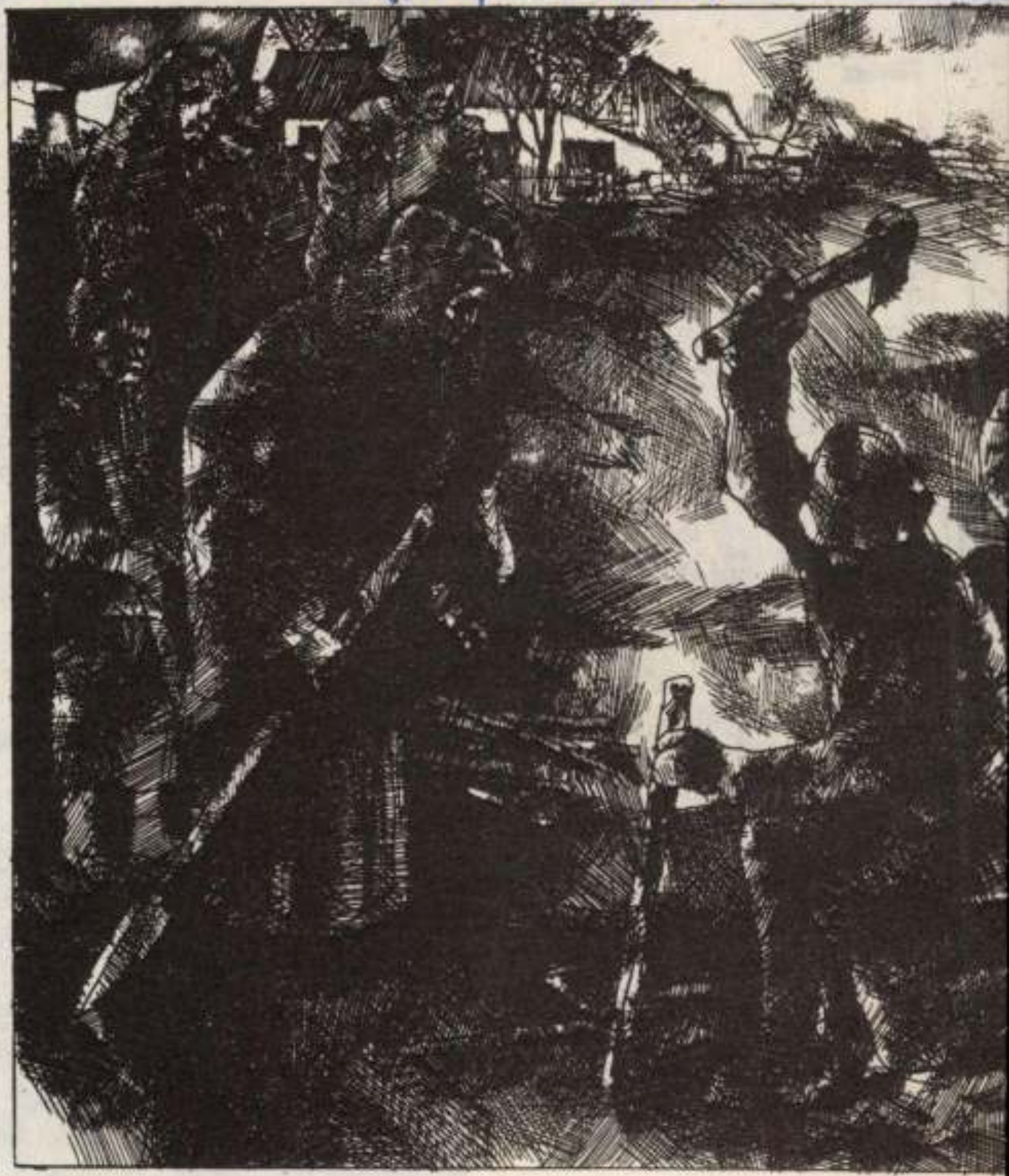

Társadalmi Szemle, 1950. 4.
„Harminczát esztendő történetéből".

Feledy Gyula: Földosztás

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész 2) Folytatás

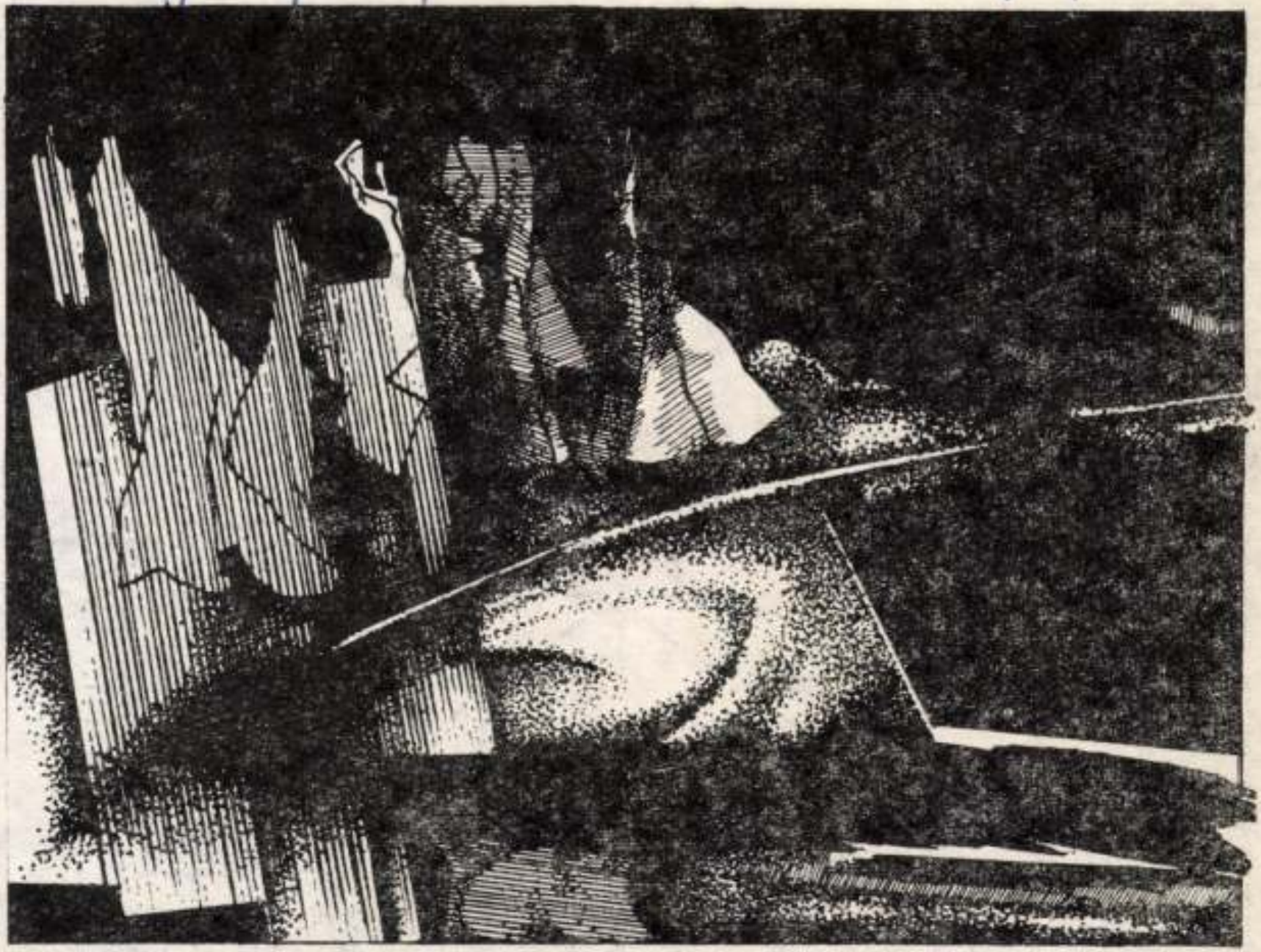

JÓZSEF ATTILA: A TÓ JEGÉT FELEDY GYULA RAJZA

Népszava, 1960. ápr. 4. 10. old.

1021

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula
Kossuth-díjas festő- és
ÉLET ÉS IRODALOM
grafikusművész

1980 MÁJ 17

1021

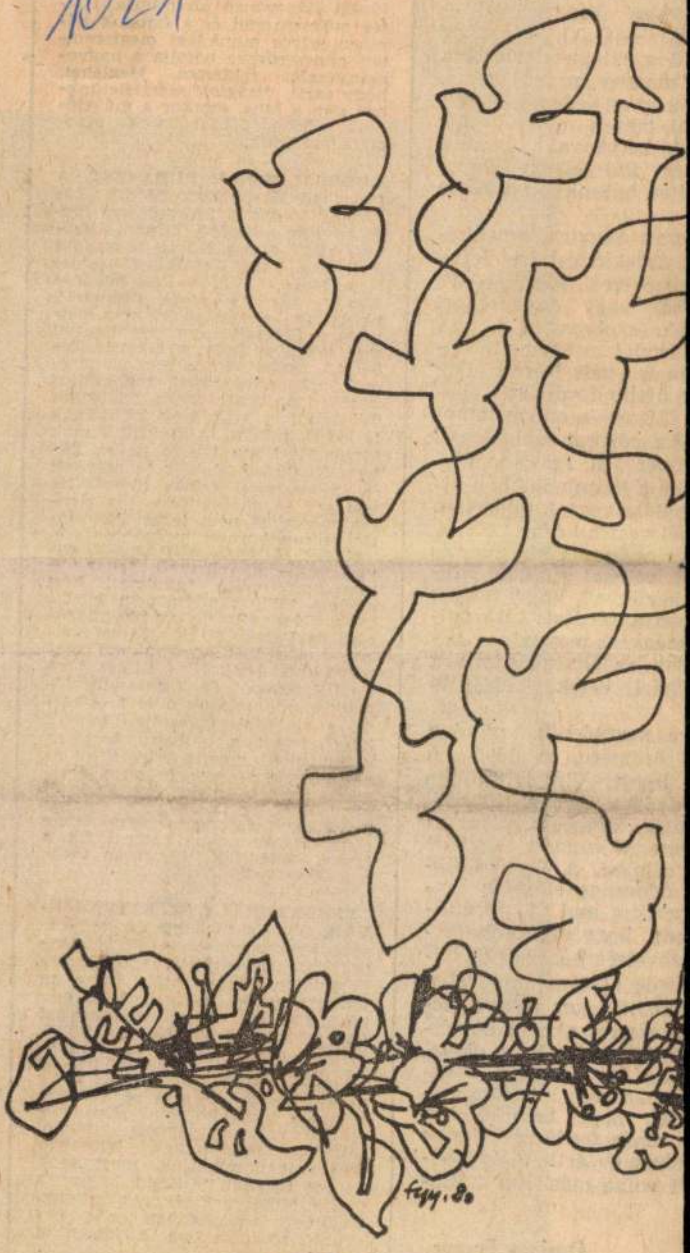

Feledy Gyula rajza

dési házakat látóhatárunk peremére szorítjuk.

BORSAI ILONA, BUDAPEST. A felszabadulás harmincötödik évfordulóján a televízió műsorra tűzte az **Egy szerelem három éjszakája** című filmet. Borsai Ilona, aki még az egykori Petőfi Színházban látta Hubay Miklós—Vas István—Ránky György zenés drámáját, részletesen elemzi, miért nem kedvelte a filmváltozatot, és egyúttal azt javasolja, hogy a Magyar Televízió „ajándékozza meg az eredeti mű élményével többmilliós nézőközönségét". Nem akarunk vitatkozni a szabályos kritikának is beillő írással. A filmről annak idején B. Nagy László írt az ÉS-ben. Kvalitását, hibáit és erényeit — szélesvásznú színes filmről lévén szó — a tévéközvetítés alapján megítélni nem lehet. Javaslatát ezúton hozzuk nyilvánosságra.

NAGY ILDIKÓ, BUDAPEST. Olvasónk — gimnáziumi tanár — tiszteletre méltó indulattal kéri számon tőlünk, miért nem közöltünk Dénes Zsófia visszaemlékezése és Veress Miklós verse mellett április 26-i számunkban szabályosabb, értékelőbb **cikket** Jean Paul Sartre-ről. Csak nem „ideológiai" megfontolások miatt? — kérdi, s egyúttal javasolja, tegyük közzé írását a lapban. Ami az utóbbit illeti, meg is érdemelte volna, hogy érzékeny és okos értékelése megjelenjék, ha a levél nem éppen akkor érkezik, amikor **Boldizsár Iván Sartre végrendelete** című cikkét már betördeltük a lapba. Reméljük, így már megbékélt velünk.

FEHÉR MIHÁLY, SZÉKESFEHÉRVÁR. Olvasói figyelme és igényessége lenyűgöző. Most, József Attila születésének hetvenötödik évfordulóján fedezte fel, hogy az **ÉS 1973. május 26-i** számában egy külföldön élő orvosprofesszor azt írta többek között, hogy a költő, amikor perbe fogták, „a tárgyalás szünetében ... verset írt, és amikor javított egy során, radír hiányában az őrizetes rendőr gumibotját kérte kölcsön". Ezt bántóan valószínűtlennek tartja. „Horthy rendőreinek különben sem volt gumibotjuk, mert azok kardot viseltek." Hadd kívánjuk Fehér Mihálynak és magunknak, hogy egy anekdotában soha nagyobb tévedést ne kövessen el senki!

SÁPI JÁNOSNÉ, KARTAL.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 DEC 7

MAGYAR IFJÚSÁG

Feledy Gyula, grafikus- és festőművész

1021

A grafikus törvényei

Különös világ *Feledy Gyuláé:* grafikáin állandóan elvonatkoztat és mégis megmarad folyton elemzőnek; mintha egy belső szorítás eredendően a rajzi többszólamúság szövevényes útjaira kényszerítené. Kötelesség és megértés, tisztelet és akarás van ebben a szorításban: a borsodi bányászfalu elindító és megtartó ölelése; mestereinek (Kmetty János, Pór Bertalan, Koffán Károly) intő sugárzása; a krakkói tanulóévek pupillatágulása és végül a befogadó miskolciak nyers ereje, kihívása, rezzenéstelen őszintesége. Ilyen világ Feledyé: kitágul és termékeny talajból merít.

Másfél száz lap — másfél évtized munkássága: ennyit mutat fel műcsarnokbeli kiállítása. Summázatra tekintélyes, művészileg az első közül való. A göcsörtös és száguldó vonalak, az olajtempera kísérgetősen melengető színei, a metszetek, karcok, tusrajzok karakterizáló és teljességre törekvő remekei hittel kerültek papírra. Feledy alkotói törvénytára szigorú és kérlelhetetlen. A mindenkori vállalás és szembenézés keménysége a szüntelenül munkálkodó és teremtő ember szószólójává avatja. Lírája néha feloldozást hordoz, de Feledy ekkor sem felejti el, honnan jött és merre tart. Mértéket ő sosem vált: gesztusait a mindennapok embere alakítja. Teremtésre született agya és keze ezért követésre méltó. A bányák mélyétől a csillagokig képes úgy belakni, megérezni, átfogni és kifejezni ezt a világot, hogy közben mi magunk is áldott humanizmusának protestálóivá válunk.

(M)

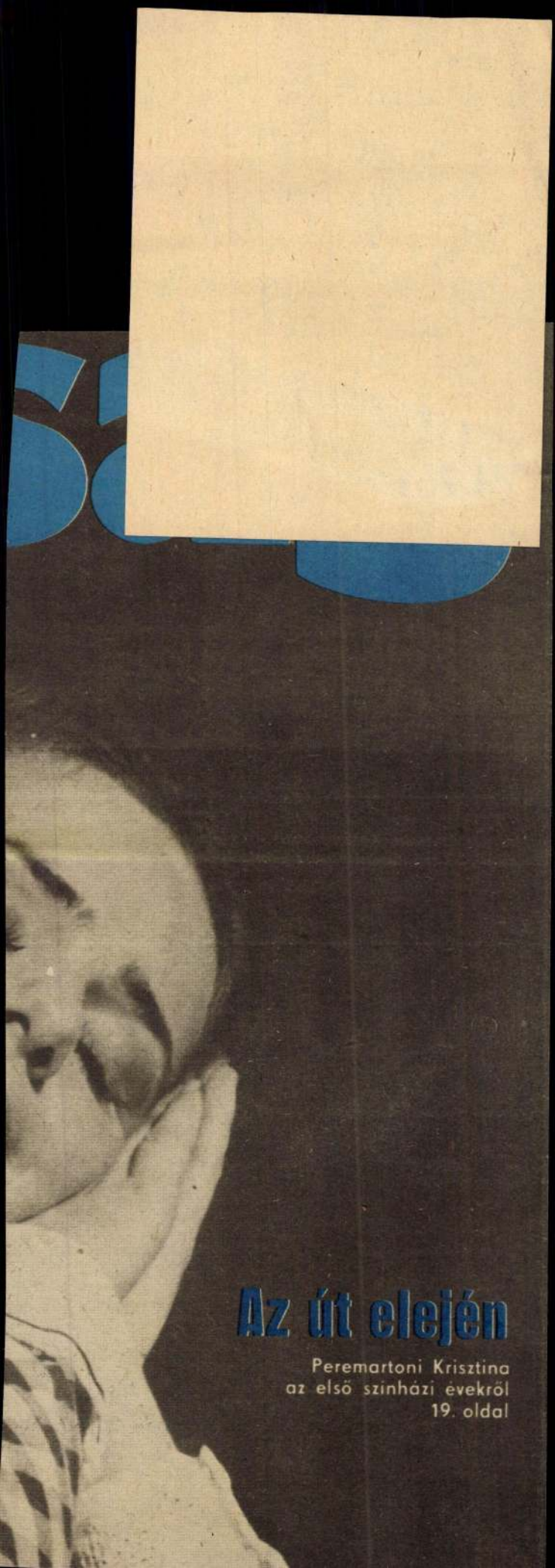

Az út elején

Peremartoni Krisztina
az első színházi évekről
19. oldal

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1979 DEC 9.

1021

A Műcsarnokban

Portré.

Hemingway-illusztráció

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművésznek a Műcsarnokban nyílt gyűjteményes kiállításából

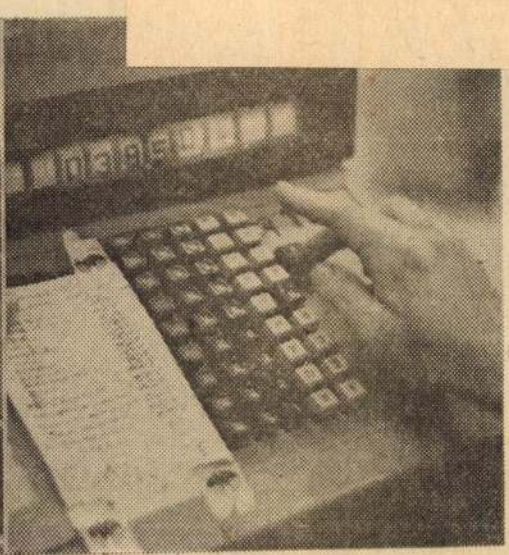

sterei

osnő

idegileg is erő-
ember, aki egy
ében dolgozik.
lgozik a keres-
ldó, most hato-
Csemege Válla-
n Miskolcon, a
n. Ez valóban
forgalmat bo-
elyén. Egy hét
0-án és decem-
er forint értékű
ént is a hét vé-
at legnehezebb
szerű áruházak
ített két napon,
pénztár működ-
gyóztak a pénz-
ncné december
or a munkaide-
forintos forgal-
énz fordult meg
vásárlót szol-

Talján Ferencné

, az nem lehet
másra, csak a
énztárgép, jobb
számokat, és
vere élével leüti
közben bal kéz-
ut, minden da-
egy másik ko-
enőrzi az áruk
500—3600 áru-
orszerű áruház-
önek „illik" az
legalább fejből
bízhatja magát
hiszen az ember
nem csak nem
ért ellenőrzi az
t jelenti, hogy
különösen nagy

köszöni a vevőnek a vásárlást, és segít a kosarába, vagy esetleg a szatyorba elhelyezni. Vannak törzsvendégei, akiket jól ismer, akikkel — ha jut rá idő — néhány szót is vált. De nemcsak a törzsvendégeket köszönti, hanem minden vásárlót.

— Gyorsan, pontosan, figyelmesen és kedvesen kell itt dolgozni — mondta, amikor beszélgettünk. — A „nincs" szót nem szeretik a vevők. Szerencsére ezt nem nagyon kell itt mondani, hiszen ebben a nagy áruházban szinte minden megtalálható. És akkor sem kapkodhatunk, vagy idegeskedhetünk, ha a vevő valamit vásárlás közben elfelejtett és csak itt a pénztárfülkénél jut eszébe. Ilyenkor is türelmesen meg kell várnunk, amíg visszamegy érte, vagy esetleg mi magunk szaladunk el a kért áruért. Sajnos, nemcsak rajtunk múlik, amikor sokáig tart a kiszolgálás, amikor sorba kell állni. Sok vevő már csak a pénztárfülkénél kezdi elővenni a pénztárcáját, kiszámolni a pénzt és ha a háta mögött türelmetlenkednek, mi akkor sem sürgethetjük. A vevők egy része a vásárlásnál nem ügyel arra, hogy a kosárba a törékeny árut a többi tetejére rakja. Erre se figyelmeztethetjük, hanem úgy kell dolgoznunk, hogy

1 79.XI.9.Kossuth, 18.3o/KJné/
Esti Magazin

1021

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész

- Egy kiállitás képei között készült a következő beszélgetés. Szatmári Ilona mikrofonjával Feledi Gyula grafikus művész.

- A modern magyar grafika Kossuth díjas jeles mesterének Feledy Gyulának gyüjteményes kiállitását mutatja be mától a Műcsarnok. A színes rézkarcok és lino metszetek, az olajtemperával készült lapok, a litográfiák, tussrajzok, tehát 155 Feledy mü 3 terem falain sorakozik hirt adva az elmult másfél évtizéd termékeny munkásságáról.
Feledy Gyulának Európa sok nagyvárosában volt már önálló kiállitása. Velencétől Bécsig, Rómától Krakkóig és a finn Tamperéig. Ezen kivül több jelentős nemzetközi tárlat résztvevője is volt. Ideje hát, hogy végre Budapesten is láthassunk a mester alkotásaiból egy igazán nagy tárlatot.

Feledy Gyula Miskolcon él, eltéphetetlen erős érzelmi szálak kötik Borsodhoz. Édesapja Bányász volt.

- A Sajó völgyében egy kis bányatelepen születtem és ott éltem.

- Hát ha kis bányatelepnek lehet nevezni Sajószentpétert

- Számomra természetesen a legfontosabb része a bányatelep.

- Tanulmányait Krakkóban fejezte be.

- Krakkóban az érdeklődésem elsősorban a grafika, felé irányult lévén, hogy a lengyel iskolának egyik legfontosabb müfaja volt

- És a mesterségbeli tudásán kivül egy szép feleséget is hozott magával.

- Igen. Ott nősültem meg és még egy kislányt is oztam magammal. A első gyermekünk még Krakkóban született.

- Bevezetőmben ugye azt mondtam, hogy ideje hogy végre Budapesten is láthatunk gyüjteményes Feledy kiállitást

- Nem vagyok szorgalmas kiállitó, félek is féltem is az ilyen jellegü összefoglaló bemutatótól.
Most azonban el kell ismernem, hogy egy pótolhatatlan haszna van a szerző számára is. Ugyanis soha én magam sem nem láthattam térben és időben egyszerre le-15 esztendő munkásságát.

Az ember a müteremben mappákat forgat. Ha ki is rak néhány munkát semmiképpen sem kaphat ilyenáttekintést.

- Most kiállitott grafikái közül legalább 2o litográfiának a cime Karancslejtés. Karancs, Karancs vidék, ez Nógrádban van és Nem Borsodban.

- Még 1959-ben ha jól emlékszem egy megbizás folytán kerültem a Karancs-lejtési aknához egy szomoru apropó adta ezt a feladatot. 1944-ben a háboru utolsó esztendejében három bányászt kivégeztek ennél a kis lejtősaknánál a németek.
A megbizás miatt kezdtem ismerkedni részben a környezettel, részben szemtanukkal.
A nógrádi táj, ez a kis bányatelep kisértetiesen emlékeztetett az én szülőhelyemre, a mi kis bányatelepünkre, 1944-ben egy szökött katona kivégzését láttam, amit soha nem tudtam elfelejteni. Ezt a tragikus esetet juttatta eszembe a karancslejtési történet.

Én akkor egy rézkarcot megcsináltam, mégis bennem maradt ez az egész történet. Van valami vonzalmam az emberi tragédiák, az ember életének tragikus pillanatai kifejezéséhez. Talán le-12 évig hordoztam magamban ezt a gondolatot és ebből majdnem egyszerre 1973-74-ben készitettem ezt a litográfiai sorozatot, amelyet aztán a Helikon Galériában kiállitottam.

Nehezen szántam rá magamat mint céloztam is erre a gyüjteményes kiállitásra, de most meg kell tárgyilagosan vallanom, hogy megadta nekem ez a kiállitás azt a jó érzést, hogy lezárhatok egy le-15 éves korszakot.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 DEC 5

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula
grafikus- és festőművész

1021

★ Kecskés ember

(Feledy Gyula rajza)

yáriak epe

a leghűségesebbeknek

József, a vállalati pártbizottság titkára mondott ünnepi beszédet.

— A város és a gyár sorsának sok közös múltja van, amit fémjelez a gyár neve is. Ilyen ünnepeinken számot kell adnunk arról, hogyan sáfárkodtunk azzal az örökséggel, amelyet 35 évvel ezelőtt a hős szovjet katonák hagytak ránk — kezdte ünnepi megemlékezését Görgényi József, majd arról szólt: a gyár kollektívája jól élt lehetőségeivel, amit mi sem bizonyít jobban: 1950-ben már többet termeltek az újjáépített üzemekben, mint a második világháborút megelőző években.

(Folytatás az 5. oldalon)

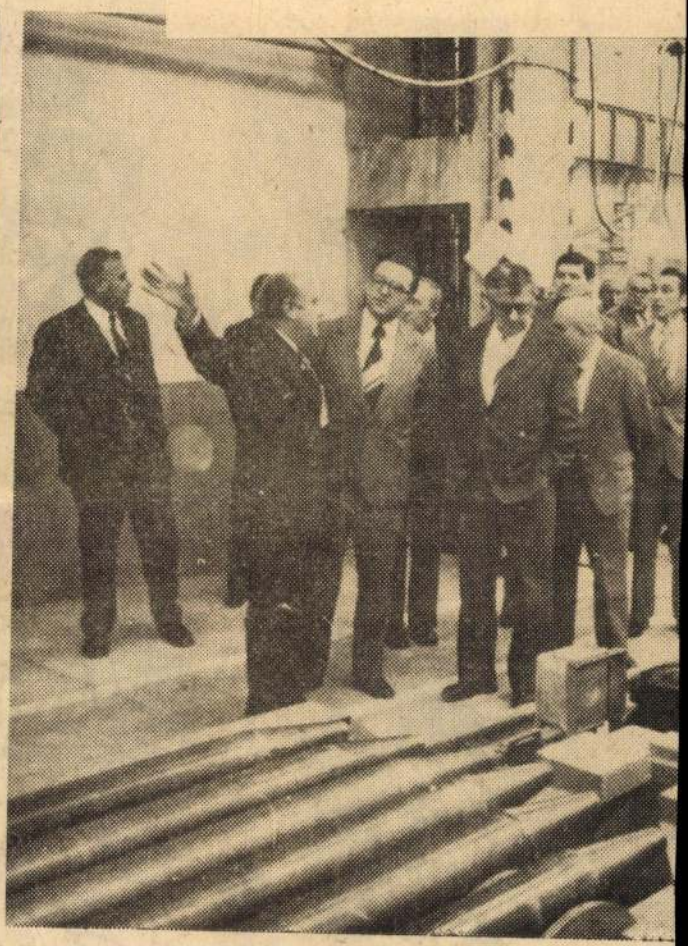

✱ *A könnyűszerkezetes építési program egyre nagyobb feladatokat ró a Beton- és Vasbetonipari Művek gyáraira. Nem kivétel ez alól a miskolci gyár sem, ahol tegnap új, háromhajós üzemcsarnokot és betongyárat avattak. Képünkön: az avatóünnepség résztvevői megtekintik az új üzemcsarnokot. (Az avatásról tudósítunk lapunk 3. oldalán.)*

(Solymos László felvétele)

Ma ülést tart a Varsói Szerződés külügyi bizottsága

Napirenden

LAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

DÉLI HÍRLAP
1979 NOV 6

1021

Péntektől, a Műcsarnokban

Feledy Gyula gyűjteményes kiállítása

✸ *Harmonikás* *(Feledy Gyula rajza)*

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművésznek nyílik gyűjteményes kiállítása Budapesten, a Műcsarnokban. A kiállítás létrejöttéről, az ott bemutatandó alkotásokról beszélgettünk a művésszel.

— Általában nem vagyok szorgalmas kiállító, a retrospektív kiállítást pedig különösen azért nem szeretem, mert ez mindig valamilyen formában az öregedés jele. Sokkal szívesebben vállalok aktuális érdeklődésemről számot adó műhelykiállítást, ami — úgy érzem — közvetlenebb szellemi izgalmat ad. Amiért mégis „beadtam a derekam", annak egyik fontos oka az a lehetőség, amit számomra teremt ez a tárlat: még egy viszonylag nagy méretű műterem sem képes olyan áttekintést adni, mint ez a kiállítás.

— Bár nem vagyok olyan naiv, hogy azt higgyem, ezek után ki tudok bújni a bőrömből, és valami vadonatúj korszakom kezdődik, annyira mégis naiv vagyok, hogy úgy érezzem: ez után az összegzés után is képes vagyok — legalábbis számomra — izgalmas feladatokat megoldani.

— Milyen időt tekint át gyűjteményes kiállítása, hogyan válogatta a műveket?

— Ha összeszámolom, lassan harminc esztendeje léptem a pályára, azóta szerepelek kiállításokon. Sem kiállítási tér, sem energiám nem lett volna ahhoz, hogy a kezdettől bemutassam munkáimat, szerteágazó, kacskaringós útjaim is voltak ebben a három évtizedben. Az 1963-ban készült Énekek éneke rézkarc-sorozattal indul időben a tárlat, és az elmúlt 14 évet tekinti át. Persze kimaradnak számomra fontos munkák, de azt hiszem, hogy érdeklődésem leglényegesebb területeire így is „fény derül".

— A tárlaton 160—170 kép szerepel, ezeknek körülbelül kilencvenöt százaléka a saját tulajdonom. Csak a legkönnyebben elérhetőket kértem kölcsön, sok bonyodalmat láttam már a különböző intézményektől — kiállításra — kölcsönzött munkák miatt. Mintegy száz kép a munkásságom gerincét kitevő grafikai eljárásokkal készült; rézkarc, litográfia és különböző kevert nyomtatási eszközökkel született. A többi úgynevezett egyedi eljárású: olajpasztell, olajtempera.

— Képei között sok a színes . . .

— Ami a felületes szemlélő számára a festészet iránti nosztalgiámat jelentheti. Mindig is izgattak, ma is izgatnak a nem hagyományos eljárások, megoldások. Bizonyos korszakokban szívesen foglalkoztam elvontabb stúdiumokkal. Szeretném remélni, hogy ezeknek a kísérleteknek az eredménye szervesen beépült mostani kifejezési formáimba.

— Nem akarok szerénytelennek tűnni, de olyasfajta szintézisre törekszem magamban, mint amilyet a század szerintem mindmáig legnagyobb képzőművésze, Pablo Picasso megvalósított.

— Mindig is rendkívüli módon érdekelte a képzőművészet technikai oldala. Miről szólnak, mit „mondanak" művei?

— Ha szavakban el tudnám mondani, amit a képeken megpróbálok, akkor azt választanám, és nem grafikus lennék. Az anyag összeállításánál számomra is szembetűnő volt, hogy szinte egészségtelenül sokféle dolog izgat. Azért nagyjából kirajzolódott, hogy a drámai, emberi helyzetekhez vonzódom leginkább. Ha afféle ars poeticát kellene most megfogalmaznom, akkor így mondanám: az a törekvésem, hogy a munkáim emberekhez szóljanak, képesek legyenek érzelmi hatást kiváltani.

— Miért nem Miskolc ad otthont ennek a kiállításnak?

— Először is azért, mert a Műcsarnok kért fel rá, másodszor ennek technikai akadályai is lennének, a Műcsarnok tere inkább alkalmas egy ilyen tárlatra, mint az itthoni kiállítási helyiségek. Szeretnék Miskolcon is egy nagyobb kiállítást rendezni, de korántsem ilyesfajta átfogó jellegűt. Valószínűleg két-három éven belül sikerül.

✸

Feledy Gyula gyűjteményes kiállítását pénteken délután 5 órakor nyitja meg *Szabó György* író.

(szabados)

(KERÉNYI LÁSZLÓ FELVÉTELE)

Péntektől, Keszthelyen

Európai ifjúsági konzultatív találkozó

— Különleges jelentőséggel bír, e mostani nemzetközi találkozó, hiszen napjainkban földrészünk pártjai és kormányai meghatározó döntés előtt állnak. Egyértelmű választ kell adniok arra, hogy Európa a következő években a katonai enyhülés útjára vagy a fegyverkezési hajsza újabb fordulójára lépjen. Törekvésünk az, hogy a különböző álláspontok meghallgatása, tisztázása után — az eltérő nézetek tiszteletben tartása mellett — világosan kifejezésre jusson: Európa ifjúsága nem a szembenállást, hanem a feszültség enyhítését, a kapcsolatok bővítését, és a közös feladatok közös megoldását választja.

— A korábbi magyarországi konzultatív találkozók azt mutatták: ez járható, elfogadható út minden olyan európai ifjúsági szövetség számára, amely tagságának érdekeit hűen, és felelősséggel képviseli.

ékezés
a népfrontnál

emlékplakettjét egy, míg emléklapját négy úttörőcsapat kapta. A népfront országos tanácsánál Budapesten ketten vehették át a Munka Érdemrend bronz fokozatát: *Kiss Béláné*, a miskolci Béke—Barátság Szolidaritási Munkabizottság tagja, *és Szabó László*, a HNF Encs községi elnöke, a HNF megyei bizottságának tagja.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS

1979 NOV 18

1021c Gyula Feledy

PHOTO MTI — ZOLTÁN PÓLYA

GYULA FELEDI, Kossuth Prize laureate graphic artist's works are on display at Budapest's Art

er control

shipping after the collision, was reopened late Thursday. But big ships were warned to stay well clear of the burning tanker and beware of oil slicks as they passed through the narrow waterway separating Asia and Europe.

Istanbul governor Orhan Erbug said last night that the fire in the Romanian tanker would probably take several days to put out completely but now that it was under control serious danger to the city had probably been averted. Local officials said favourable winds had stopped the burning oil from spreading over a wide area. Windows in a large number of Istanbul buildings were shattered by the three explosions which rent the tanker shortly after the collision.

Officials said a number of schools in areas near the harbour had been closed until damage from the blasts would be repaired.

A Romanian investigating commission was set up to deal with the collision, Bucharest papers reported Friday.

Romanian President Nicolae Ceausescu personally called the commission into life "to act at the site of the accident and solve problems caused by the mishap."

Bermuda b

London (UPI) — Miss
muda, a 21-year-old student
wine-making at the Univer
of Wisconsin, was chosen
World 1979 Thursday night
fore a capacity 8,000 blacktie
dience at the Royal Albert

Gina Swainson, a black-hai
brown-eyed beauty was sele
from a lineup of 70 contest
from around the world. She
ceived the crown of Miss W
from her predecessor, Silv
Suarez of Argentina.

Second, in the opinion of
seven-member jury which
cluded two former Miss Wo
was Miss United Kingdom,
year-old Carolyn Seaward.
Jamaica, 18-year-old De
Rachelle Campbell, came thir

Miss Australia, 17-year
Jodie Anne Day, from Que
land was fourth. Switzerla
Barbara Mayer, a 21-year
secretary-model placed fifth.

"I am very happy and hon
ed and this is an honour for
country," said the tearful
Swainson whose 5-foot 9 in
frame measures up to a cla
36-24-36. "I will try to do
best."

She receives $20,000 pou
($42,000) $5,000 pounds ($13,
in cash and the rest as a sal

**T":: "Nicholas Oliver Teen" was lynched from a tree in front of
ot cigarette was hanged as part of Waukegan Cancer Society's
eat American Smokeout." The A
he public against cigarette smoki**

1021

Feledy Gyula, grafikusművész

1979.XI.9.TV.2o.5o/KJné/
TV.Hiradó, második müsor

- Eszmélésének szintere a sajószentpéteri bányatelepi kolónia, hogy az 5o-es 6o-as évek fordulóján Kmettynél, Poór Bertalannál folytatott tanulmányok után innen robbanjon a magyar képzőmüvészetbe Feledy Gyula.

A mindmáig megmaradt témavilág nem valamiféle divatosan kötelező ravaszkodás, hanem amüvész ars poeticája is egyben. Miskolcon ~~xxx~~ él ma is, ismerik mint illusztrátort, mint grafikust, mint festőt, s talán még mind diszlettervezőt is. Nem foglalkozik- e egy kicsit tul.sok dologgal az életében ?

- Azt hiszem, hogy valóban sok mindennel foglalkozom, de e alkati adottságból fakad, s a ember nem bujhat ki a bőréből.

- Van- e ennek a munkának valamilyen szintézise ?

- Remélem hogy van és többek között ez a gyüjteményes kiállitás gondolom erről is ad egy képet. Munkáim döntő részét~~x~~ és ez itt jól látható az ugynevezett sokszorositó grafikai, technikák jelentik, elsősorban a litográfia,

rézkarc és a különböző eljárások ötvözése.

Egyre nehezebb megállapitani azokat a hagyományos müfaji határokat, ami a festészetet, a grafikát olykor még akár a plasztikától is elválasztja.

- Első gyüjteményes kiállitása a Mücsarnokban Budapesten.

- Ilyen resprospektiv kiállitásom egyáltalán ez az első. Nagyobb szellemi izgalmat jelent egy kis kamara kiállitás, amely csak az aktuális érdeklődést mutatja, azonban kétségtelen nagy haszonnal jár egy ilyen kiállitás, mert első alkalom a szerzőnek is, hogy igy együtt ilyen mennyiségü munkáját láthatja térben és időben egyszerre.

- A döntést bizzuk a közönségre.

- Természetesen

- Földy Gyula a Mücsarnokban ma megnyilt kiállitása egy hónapig látható.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 29

BERLINER ZEITUNG

Gyula Feledy

BERLIN

Grafik von Gyula Feledy ist zu besichtigen

Nahezu 60 Arbeiten aus dem Schaffen des Grafikers und Kossuth-Preisträgers Gyula Feledy werden im Hause der Ungarischen Kultur in der Karl-Liebknecht-Straße 9 präsentiert. Die vornehmlich abstrakt gestalteten farbigen Blätter belegen, daß der Künstler mehrere Arbeitstechniken gut beherrscht. So zeigt er Lithografien, Linolschnitte, Kupferradierungen und Tuschzeichnungen. Zur Kollektion gehören auch zwei Lenin-Porträts mit einer interessanten Farbkomposition. Feledy stellte seine Grafik bereits in anderen Hauptstädten der Welt vor.

Die Ausstellung ist bis zum 21. Februar montags bis freitags bei freiem Eintritt geöffnet. BZ

Wassermühle (evtl. Finnhütte, a. ohne Tauschplatz zu vermieten). Adamski, 8210 Freital, Zur Schicht 22

Nördl. Berlin 2- b. 4-Bett-Zi., in ruh. Lage, ganzj. im Eigenheim zu verm., Zhz., IWC, Ww., Dusche. Wei 5096 Theaterkasse, 112 Bln.

Vermiete von Mai bis Oktober an Urlauber 2-, 3- u. 4-Bett-Zimmer m. fl. Warm- u. Kaltwasser, IWC, Badestelle 100 m entfernt. Verpflegung kann teilw. mit übernommen werden, in 15 km westl. v. Angermünde. Zuschr. an 643 439 DEWAG, 13 Eberswalde-Finow 1

Vermiete Bungalow am Greifswalder Bodden. Anreise mit Pkw. Hans-Jürgen Lück, 22 Greifswald-Friedrichshagen

Vermiete nur ganzjährig für 1980 Finnenhaus am Fleesensee, Kreis Waren/Müritz. Angebote an 12 B DEWAG, 2000 Neubrandenburg, PSF 235

Biete in 4700 Sangerhausen Urlaubszimmer f. 2 Pers., evtl. Aufb. u. Ki.-Bett, eig. Toil., schöne Ausflugsmöglichkeiten. Zuschr. an 391 DEWAG, 4700 Sangerhausen

Biete gut einger. Doppel-Bungalow m. je 4 Betten u. 1 Aufbettung, WC, Waschraum

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

A grafika új hajtásai

Feledy Gyula rajzi precizitása, fáradhatatlan képzelete, szerkesztési ereje szinte Kondor Béla-i becsvággyal veszi számba a világot a száradó hálaktól a Bulgakov-illusztrációkig. Változatos megoldásokat alkalmaz, önmagához szigorú, s ebben a tiszta szándékában létre is hozza a magyar grafika új vonulatát.

a művész kiállítása a Műcsarnokban látható dec. 9-ig.

Losonci Miklós: a grafika új hajtásai.

Pest Megyei Hírlap 1979. dec. 1.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 SEP 23

SOMOGYI NÉPLAP

Feledy Gyula
grafikusművész

1021

Feledy Gyula: Illusztráció.
(A magyar grafikusok budapesti kiállításának anyagából)

GYI TÁJAK, EMBEREK

Fészek klub, Baté

zbeszól, ha a többiek pontat-
nak, mintegy helyükre teszi a
onnégy éves, lakatosként dol-
épnél. Azt hiszem, öröm lehet
Pethő Gyöngyi adminisztrátor
őipari vállalatnál. Barna, szép
szemek. Elza egyik támasza.
edéves a közgazdasági techni-
vel csak este találkozik; ők
-nál dolgoznak Dombóváron.
ént négyen járnak ebbe a ka-
épiskolába; a »slágerszakma«
skedelmi pálya. Hatan tanul-
köpenyes« szakmában. *Ükös*
Vali és *Horváth Ildikó* — a
árom jelen levő — még nem
ladó lesz-e, vagy más beosz-
a vállalatnál. *Fonai Edit* »le-
gyar Nemzeti Bank kaposvári
Tizenkilenc évesen valóban
mlélődőnek úgy tetszett, min-
f Attila-i mértéket alkalmaz-
oktasd, játszani is engedd«.
operátor a SZÜV-nél. Aki
lathoz belép, mintha a XXI.
ne. Karcsi negyvenéves lesz az
A klubban egy azok közül,
zzák a gépezetet«, ugyanis ve-

kölcsönöz könyvet. Ami az o
gét illeti: legkedvesebb szerző
is meg lehetett nevezni — h
Szilvási Lajos, öten *Jókai Mór*
juk névadója, *Petőfi Sándor*,
Jenő, hárman *Berkesi András*
Attila, ketten *Radnóti Miklós*
Mihály, ketten *Baranyi Ferenc*
egy szavazatot kapott: *Lev*
Scott, *Jules Verne*. *Mikszáth*
tolányi Dezső, *Gárdonyi G*
György és *Molnár Gábor*. K
értékelhettem: Saeksipiere-nek
válaszoló *Shakespeare*-t, a
írójaként »Dollik Mihályt«(?)

A saját, otthoni könyvtár
kérdésre kapott válaszokból k
lányoknál a minimum 30 köte
400. (Az előbbi tanuló, az utób
tőjüknél található még 150—15
200, egynél pedig 250. A több
könyvük van. A fiúk könyvs
minimum 60 (kőműves), a
(operátor). A többieknek
(»Dollik Mihály« olvasójának
men kívül hagytam itt is.)

Beszédes számok ezek. Va
és *várható* műveltségi szintj
mérhetünk csak evvel: gazd

em futurológiai
észült, és nem
s vagy az in-
kívánccsiskodó

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula,
Kossuth-díjas
NAPLÓ (VESZPRÉM)

1979 DEC 8
grafikusművész

1021

Portré

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikus művész gyűjteményes kiállítása nyílt a Műcsarnokban

Plakátterv

Hemingway illusztráció

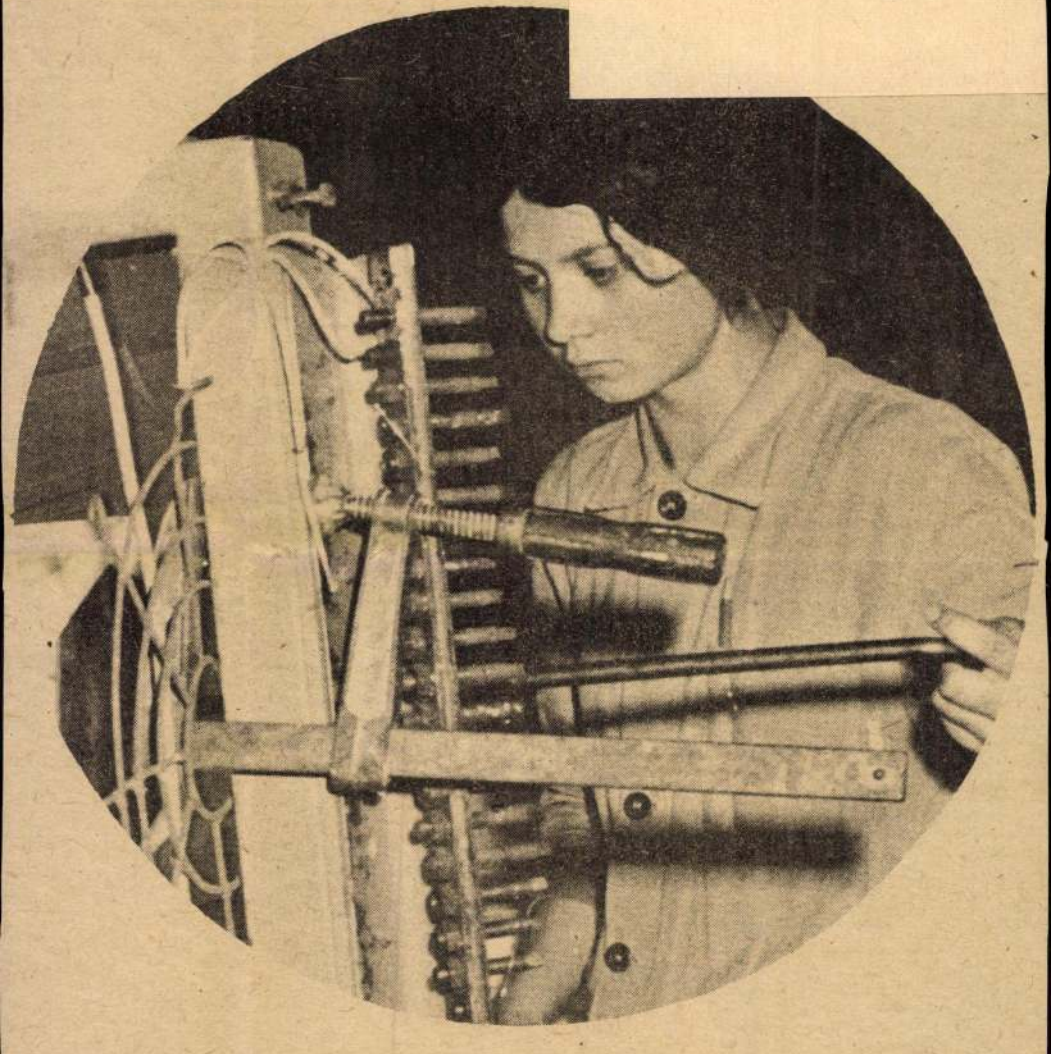

ozik

alatunk által előállított
pari robbanóanyagokat.
A Nitrokémia Ipartelepek
különféle típusú vadász-
s sportlőszereket is elő-
llít. A gyártás rekon-
trukciója után ma már
vente 40 millió darab töl-
ényt állítunk elő, melynek
gyharmad részét a hazai
ények kielégítésére for-

Hogyan dolgozik a szervesvegyianyaggyártó szakmunkás?

Ahhoz, hogy a vegyiparról teljes képet adjunk, el kell oszlatni egy téves felfogást.

Sokan azt hiszik, hogy a vegyipart a fehér köpenyek, csillogó üvegek és laboratóriumok jelentik. Ez nem így van.

Pontos, fegyelmezett munkával gondoskodik az üzemi termelés mennyiségi és minőségi követelményeinek betartásáról.

Elvégzi a szükséges gyártásközi vizsgálatokat, elemzéseket, gondoskodik a vegyipari berendezések biztonságos és szakszerű kezeléséről, üzemeltetéséről.

A technológiában bekövetkező zavar esetén a meghibásodás okát felismeri és gondoskodik annak gyors és szakszerű elhárí-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula,

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
grafikus- és festőművész
1979 DEC 9

1021

Feledy Gyula rajza

4

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 NOV 20

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula, festő- és grafikusművésze

1021

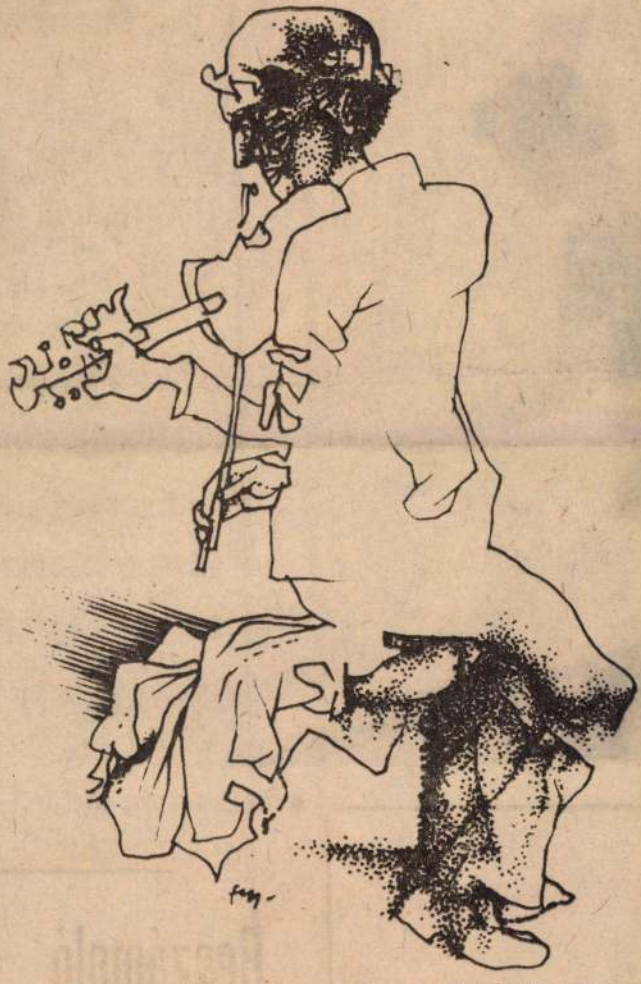

✸ Hegedűs

(Feledy Gyula rajza)

✱ *Házgyári pillanatkép*

Beszámoló

A Műcsarnokban került megrendezésre *Feledy Gyula* grafikusművész tárlata. Jóllehet Feledy alkotásai rendszeresen láthatók a kiállításokon, 1974-ben a Helikon-galériában önálló tárlata is volt: ez alkalommal a Karancslejtősi sorozat 25 lapját mutatta be, rajzai pedig állandóan szerepelnek az újságok, elsősorban a Napjaink hasábjain, élményszámba ment így együtt látni az utolsó másfél évtized alkotásait. Feledy Gyula ahhoz a generációhoz tartozik, amely újra megteremtette hazánkban az önálló grafika becsületét. Az ötvenes évek elejének pseudografikája ugyanis e műfajt csupán a vázlat lehetőségeként kezelte, mint a festmény vagy a szobor előmunkálatait; s ha meg is jelent az önálló nyomat (elsősorban rézkarc), az nem igen volt más, mint valamely festmény posztimpresszionisztikus modorban való másolása. A Kondor Béla vezette generáció volt az — ehhez tartozik Feledy is —, amely a grafikát ismét talpra állította, a miskolci grafikai biennále létrehozásával önálló fórumot teremtett neki, majd Feledy Gyula és Raszler Károly voltak azok, akik a litográfiát ismét meghonosították.

Feledy korai lapjain — mint Németh Lajos jellemzi — „a modern életre rezonáló szimbolikával" próbálkozott. Érett, önálló hangú művészként a hatvanas évek közepén bemutatott Énekek éneke sorozattal jelentkezett.

Innen indul a műcsarnoki kiállítás. Feledy a biblikus témavilág megjelenítéséhez a triptichon-formához nyúlt, mint kompozíciós előképhez, hol predellával, hol anélkül. Az egyes részeket rendkívül gazdagon munkálja meg, komponálja egybe; a sorozat lapjait a színkezelés, a kompozíciós eljárás, az előadásmód változatossága jellemzi. Később keletkeztek a Babits-illusztrációk. Ezek kompozíciós jellemzője az átvonuló mezőre helyezett kép: a kiemelt motívum alattmögött az alap mezője vonul, anélkül azonban, hogy az együttes kiemelkedne a síkból. E lapok legtömörebbike a Balázsolás: a babitsi tragikum konzseniális rajzba fogalmazása. Ezután kis kitérő következik: a budapesti Picasso-kiállítás után — vagy talán külföldi útjain látott alkotások nyomán is — Feledyre is erősen hatott a kitűnő spanyol mester. Ez tapasztalható a hatvanas évek második felében keletkezett halas-csendélet sorozatban, melyek tér- és szín-stúdiumok, de a Westerplatte kitűnő lapján, a Kohóban színes linómetszetén és más lapokon is. De Feledy erős egyénisége hamarosan „megemésztette" ezt a hatást: művészete gazdagabb, sokrétűbb lett általa. Előbb az 1969-ben keletkezett, foltra épített kompozíciókba idegen, csillogó anyagot (ezüstpapír, arany-fólia) épített be, majd pedig az 1970-es Hommage à Bartók lapok új kompozíciós típusát a montázsok ihlették. A foltra, ecsetvonásra és két színre épített művek mezejére más színű, rózsát jelenítő kisebb mezőt vág bele ferdén. A művészeti szuverenitás a Karancslejtős sorozat lapjain állt ismét helyre: ezek a drámaiság jelenetei, amelyeken a küzdést, a kitörést, az ellenállást jelképező kicsit vastagabb, tördelt, staccatokban megjelenő vonal uralkodik a lapok változatosan megoldott felületein. Mind közül talán a legmegragadóbb az utolsó lap mementója, amelyen egy ököl emelkedik magasra.

kötését mutatta be. Nevük onnan származik, hogy felfedezve a középkori olasz iskolák és a nagy reneszánsz mesterek tanításait, „a már teljesen vértelenné vált szentekhez fordultak újra", azaz a trecento és a kora quattrocento festészete vált példaképükké. A preraffaeliták az ipari kapitalizmus „rútságát" kifogásolták, ellene lázadtak; az ipari kultúrával szembeni ellenérzésük tette őket egyrészt a természet rajongó híveivé, másrészt a kézműves technika felújítóivá, egy képzeletbeli „aranykor" rajongóivá. Törekvéseik nem állnak egyedül a 19. században: elődjeik azok a század eleji német festők, akik a klasszicizmus ellen lázadtak, s akik közül a legbuzgóbbak Cornelius Overbeck vezetésével a Nazarénus Testvériségbe egyesültek; de megtaláljuk szellemi rokonaikat Franciaországban és másutt is. Szimbolikus és vallásos vagy mitológikus témájú, az „ideát" megjelenítő, dekoratív felfogásban alkotott műveik nem az általuk piedesztálra állított középkorhoz, hanem a nazarénusokhoz, közelebbről pedig Alfred Rethel 1847 körül publikált fametszet-sorozataihoz kapcsolódnak. A budapesten bemutatott anyag jól mutatja ezeket a jellegzetességeket. Dante és Shakespeare műveiből vett témák, sejtelmes gyönyörű nőalakok, távoli keleti tájak jelennek meg a festményeken; az iparművészetet pedig a nagy virágos textilek és tapéták képviselik. Ez utóbbiakkal a Testvériség működésének második szakaszában, a múlt század hatvanas éveiben William Morris műhelye aratott sikert: s így romantikus antikapitalizmusuk, mely visszavezette őket a kézművességhez, a visszájára fordult, mert rendkívül drágán, kézműves technikával előállított termékeiket csak a jómódú polgárság tudta megvásárolni. A civilizációs újítások megtagadása „a gazdagok gyalázatos fényűzésének" (Morris) szolgálatába szegődött. Mindezen ellentmondások ellenére a preraffaeliták mozgalma a 19. század során jelentősen hozzájárult a modern művészet kialakításához, hiszen bennük jelölhetjük meg a szimbolizmus és a szecesszió egyik előfutárját; Morris ipari tevékenységétől pedig egyenes út vezet a Werkbundig és a Bauhausig.

*

Ugyancsak a Nemzeti Galériában került sor az 1971-ben elhunyt *Fónyi Géza* emlékkiállításának a bemutatására is. A viszonylag kis kiállítás egy jeles alkotót, művészetében mindig elmélyedő művészt mutat. Kompozíciós típusaiban elsősorban nagybányai iskolázottsága nyilvánult meg, jóllehet soha nem lett e stílus híve: megóvta ettől, hogy — mint ő maga mondta — „... megnéztem erősen Braque-ot is Párizsban, a hatása alá kerültem ...", s ez erősen hatott előadásmódjára, elsősorban a francia mester huszas években alkotott művei. Ez a kettősség jelentkezik Fónyi Géza művein: egyrészt soha nem szakadt el a látvány ihlető sugallatától, másrészt a stílusát jellemző tudatos szerkesztő felfogásban. Művészete valahol a középúton van a nagybányai lírizálás és a szerkesztett szárazság között: színekben finoman, érzékenyen konstruált képei a jelenség mögött meghúzódó lényeg megfogalmazására törekednek. Talán legjobb periódusa a felszabadulás utáni évek munkássága: olyan csendéletei, mint az 1946—47-ben készült Gyümölcsös táj vagy a Csendélet mákoskaláccsal a fegyelmezett ké-

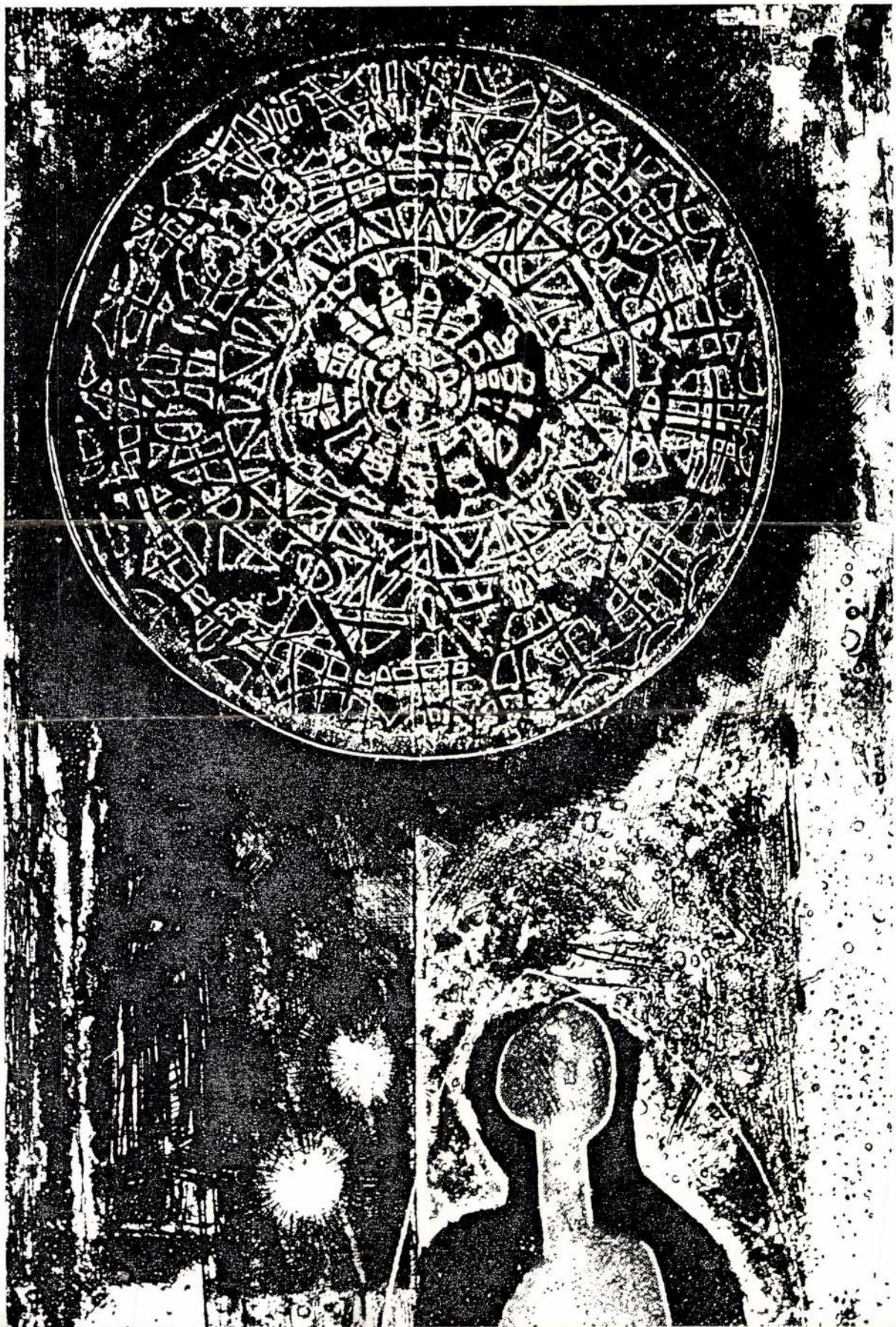

SAJTÓFIGYELŐ
HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726
Feledy Gyula,
1980 FEB
JELENKOR
Kossuth-díjas grafikusművész

Feledy alkotásain a hetvenes évektől kezdve kap nagyobb szerepet a szín. Az 1972-ben keletkezett Tisztelet Dózsa Györgynek címet viselő három olajtempera technikával előadott lapján a foltokban megjelenő szín a kép uralkodó eleme. Az évtized közepén keletkezett alkotásokra a lágy pasztellszínekbe épülő formák a jellemzők: ebben fogant a bartóki ihletésű Az éjszaka zenéje sorozat is. Legújabb lapjain, a Regősének, az Ómagyar Mária siralom, a Halotti beszéd színes litográfiával készített kompozícióin festői eszközeinek bátor csoportosításával idézi a múltat.

Feledy Gyula képi világa elkötelezett világnézetének, nemzedéke világlátásának nagyszerű terméke. Azok közé tartozik, akik képesek voltak önálló, szuverén képi világot létrehozni: a téma igen fontos szerepet játszik művészetében, ez azonban soha nem megy a képi kifejezőerő rovására. Nagyszerű rajztudás jellemzi: a vonal és a folt nyelvén mindent el tud mondani, de újabban ehhez a szín is társul. S ezen belül külön jelentést kap a vonal milyensége: vékony, lágyan, gömbölydeden futó líraisága vagy szögletesen meg-megtörő kissé vastagabb egyenletes futása vagy folttal keveredő, vastagságát változtató változatos pályája. S még egy jellegzetes tulajdonsága művészetének: Feledy sorozatokban gondolkodik, az idő-történés szerves része gondolatvilágának; nem elsősorban szituációkat mérlegel, hanem a levés, a valamivé válás foglalkoztatja. S kompozícióinak jellegzetes vonása a szembeállítás, két elem egymás mellé vagy egymással ellentétbe helyezése: a képi elemek ennek jegyében csoportosulnak.

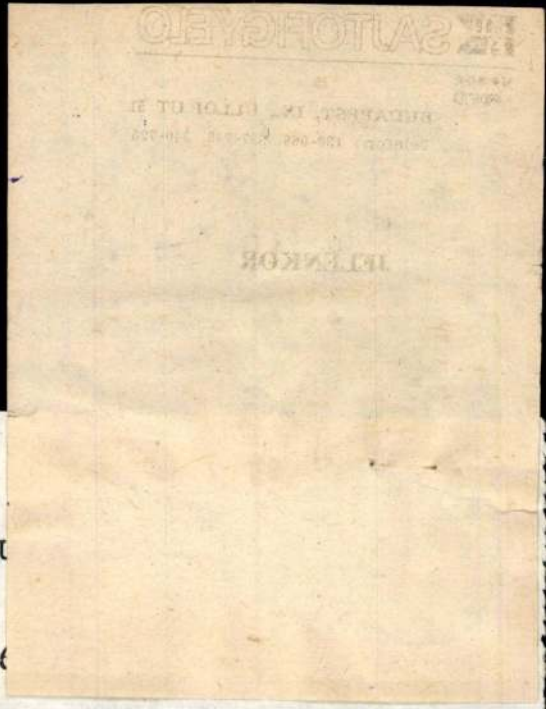

BÉKÉSI GYU

Őszi teme

Esik. Megázik a síri bronz-vadász
meg a bronz-vadászkutya. Jézus márvány-
szemeiből is kicsillan szivárvány-
gyöngyökkel az idő. Lehámlik a máz

– pléhről, kriptai viharlámpásról. S hány
szög lazul, nyiszog! Susogva magyaráz
valamit a sárga akác is... Faváz
korhadt csonkjai meredeznek... S ahány

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Feledy Gyula,

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikus- és festő-
művész

1021

Feledy Gyula kiállításáról

Kis-Kovács Gergely: Napszal

AZ GYÖRGY ROVATA

NAPTÁR

Nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk.

SZÁLLÓIGE I.

Nem azért eszünk, hogy éljünk, hanem azért élünk, hogy együnk.

SZÁLLÓIGE II.

MOSZOV: GONDOLATOK AZ EGÉSZSÉG-
79.: „Valamennyi állatban megvan a foko-
így tulajdonsága, mely képessé teszi, hogy

séglet alatt
ban 400 mi

Vádlott a
— Én, ké
a rendőrkoc
ságot.
MAGYAR
rikában, ah
bona 17,7 s
százalék a
termelte m

A skót e
üldögél a f
— A hölg
— De ige

MAGYAR
arányta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Feledy Gyula,
Napjaink
grafikus- és festő-
művésze

1021

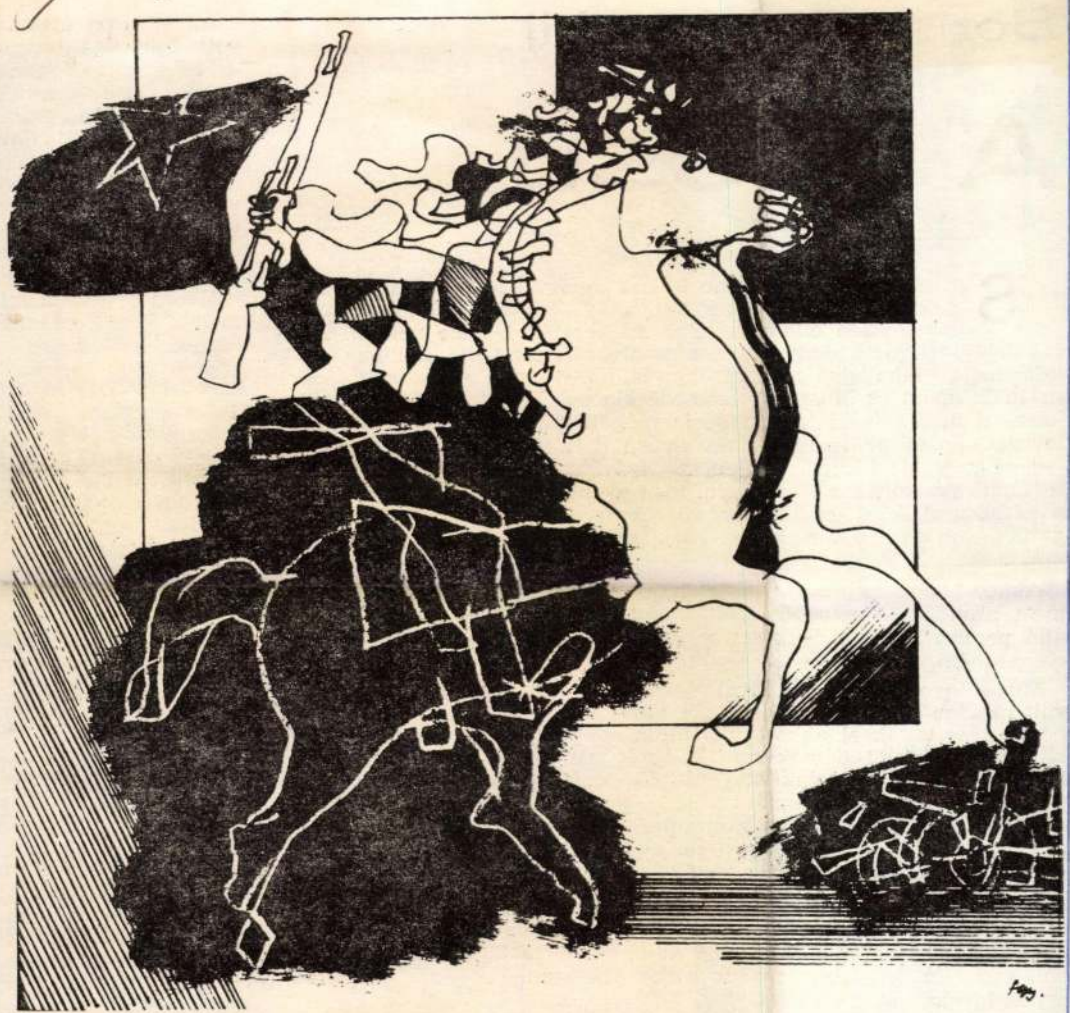

VÖRÖSKATONA

Feledy Gyula rajza

Borisz Rjahovszkij

A búcsú

Szomszédunk, a csecsenc Musza, apám barátja volt. Barátságuk verekedéssel kezdődött, amiről az évek során bizonyára mindketten elfeledkeztek, emlékezetük ködébe veszett. A folyó felé sétálva, a dudva között csontvázként fehérlő hatalmas tuskók mellett elhaladva magam előtt látom, hogyan ugrott akkor egymásnak, apám és Musza. A csecsenc kigombolt pufajkában volt, birkaszösz kandikált ki inge gallérja mögül, kapkodva szedte a fagyos levegőt, húsos orrlikaiból lökésszerűen dőlt a pára. Egyre ugyanazt ismételgette, az idegen, torokhangú szó bömbölésnek tűnt s felrázta apámat, aki kórházból érkezvén, még gyenge volt, csizmája csúszkált a kéregdarabokkal és fűrészporral elkeveredett havon. Egymást rángatták, lobogott apám köpenyének szárnya, hátán ugrált kenyérzsákja.

Akkor legszívesebben beleharaptam volna Musza szőrös kézfejébe, most azonban — nyugodt szomorúsággal emlékszem erre a közéjük álló percre. Mindkettőjük szemében ott érződött a zavar: én ugyan elengedném, de nem ereszt.

Musza nyolctagú családjával úgy jelent meg falunkban, hogy az volt minden vagyona, amit magán viselt. Éhes s rosszul öltözött emberek árasztották el akkortájt a falunkat. Bukovinai, moldvai menekültek, leningrádi dámák muffal, amit tüstént prémgallérrá, gyerekeknek mellénykévé alakítottak át, ők pedig ormótlan, kétujjas kesztyűket varrtak maguknak.

A házak az ablakok keresztfájáig süllyedtek a hóba, s a szélviharok néha tetőig befútták őket. Éjszakánként farkasok tévedtek be a faluba, s el-elkapdosták a kéményekhez felmenekülő kutyákat.

Egy téli hajnalon tompa kopogás hallatszott (mint amikor hófúvás után valakit kiásnak, s ő belülről dörömböl az eltorlaszolt ajtón) — vágták a feketenyárfát. Az emberek előbújtak a kihűlt földkunyhókból, s kötéllel kezükben, maguk eszkábálta szánkókkal a kopogás irányába igyekeztek.

Akkor jött haza apám, amikor az utolsó, évszázados feketenyárfát vágták ki.

Csak mi, Pervusinok tudtuk, hogy a feketenyárfa egy kis oltóágból

gott behízelgő hangot asztal között. Foglalat mat. A kislány hűvös a vetési időszak lázas szemhéjának fájdalma, meg előtte.

Apám kiért a mere volna, az udvarokon v vén nyárfa magányos rugdalt tábortűz, feket rengtek.

Musza átvette a fejsz mélyedéshez lépett, am fejszét.

— Apus!... — kiált meg különben is távol hetett.

Így tétováztunk, s cs a széttaposott hóba ba adom!", akkor hittük szolta a csoportban áll mutatott. Apám kiszab futott a moldvaiakhoz, mellen taszította. Ekkor a kezemben a kötelet, szeriben elcsendesedett.

Nem mentünk messzi gasban megremegett a zuhanása egyre gyorsul gallyai a hóba mélyedt ki a földből.

Álltunk s néztük, hog rohantunk fűrészekkel,

Egy óra múlva Musz kódarabot a nyárfa tövé re be."

A házban meleg volt mence mellett, s a tüz egy csésze teával kínált vőbeni barátságukat, k még alkalmuk kibeszél nedvek hatására a ny negyvenöt nyarán vissz lyekben gyerekek búj nie dolgozni, s feleség életét.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-
díjas grafikusművész

NÓGRÁD

1979 DEC 9

1021

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész gyűjteményes kiállítása nyílt a Műcsarnokban.

Hemingway-illusztráció

Portré

[redacted] 3. Tonkrétész. 4. CRA. 5. Séta egynemű betűi. 6. Püspöksüveg névelővel. 7. Közösen, egymás társaságában. 8. Lítium vegyjele. 9. Mindenes! 10. Rózsafajta. 11. Ekével barázdákra hasogatja a földet. 13. Nem engedi, hogy valahova eljárjon. 15. **A versidézet harmadik sora.** (Zárt betű: M.). 18. „...repül a nap, mint fáradt madár". (Petőfi). 20. Ő a távirdában. 21. Laza egynemű betűi. 24. **A versidézet második sora.** 25. **A versidézet negyedik sora.** 28. Rózsaszín virágú örökzöld, törpe cserje. 31. Biztos, végleges latinból átvett szóval. 34. Német névelő. 35. Ízletes húsú tengeri hal. 36. Hálót készít. 37. Méhtermék. 40. Izomdaganat orvosi nyelven. 41. Felfelé és lefelé felváltva. 43. Olasz eredetű lírai versforma. 46. „Hétre ma... Nemzetinél" — régi sláger. 47. Helyszíni hírlapi tudósítás. 51. Órafajta. 53. T. D. 54. Amerikai hírszolgálati iroda. 56. A távolabbi helyen. 57. Japán tábornok, a mukdeni orosz—japán háborúban. (NOGI). 59. Az a másik. 61. Robbantószer. (Trinitrotoulol). 63. Has betűi más sorrendben. 64. EEEEE EE. 65. Te meg ő.

Beküldési határidő: december 13.

Múlt heti fejtörőnk helyes megfejtése: „El-elnézem, ahogy neszelenül ez az öreg fa lemeztelenül".

Könyvjutalmat nyertek: Bíró Mária Salgótarján, Tokodi Gyuláné Szécsény, Reményi István Balassagyarmat.

A könyveket postán küldjük!

Kérjük, hogy
Név
Kérem címemre díjmentesen megküldeni
a „ME AJÁN című kiadv
Lakcím
MAHIR Magyar Hirdető Budapest 1450

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
grafikusművész
1980 FEB 3

1021

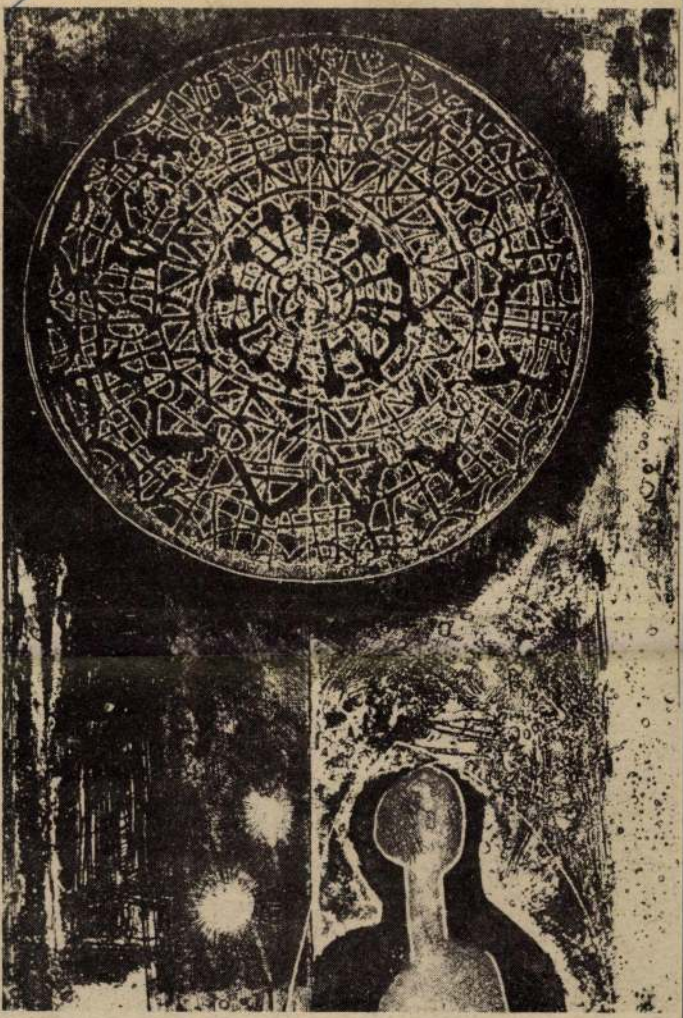

Feledy Gyula: Balázsolás

(pl. a Vizsgálób
Napló, 1927. s
Még a Sirál
mutatójáról is í
dor, a Pécsi N
cember 25-i s
Tschechov: Ten
Csehov pécsi
nak" van egy
nása is: nálunk
eszperantó

t író

ó Gyulára

gyezte el magát élete végéig az irodalommal.

Sokoldalú író lett belőle. Írt verseket, novellákat, ifjúsági regényt, meséket tanulmányokat. Első verseskötete: a *„Szavak, szavak, szép szavak"* 1922-ben, a második: *„Vágy, munka, élet"* címmel 1937-ben jelent meg. 1946-ban: *„Jóság úrfi"* címmel ifjúsági regénye, míg 1947-ben a budapesti Szent István Társulat kiadásában *„Mesék"* címmel mesekönyve hagyta el a sajtót.

Zsikó Gyula újságíróból lett író. Első írásai a pécsi *„Dunántúl"* c. napilapban jelentek meg. Ennek a lapnak belső munkatársa, a törvényszéki és sportrovat vezetője volt. 1944. december 17-én az *„Új Dunántúl"* munkatársa lett. 1946-ban a *„Független Nép"*, a Kisgazdapárt pécsi lapjának főmunkatársa, később pedig felelős szerkesztője lett. 1955-től – rövid megszakítással – a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa központi könyvtárában dolgozott, és nagy érdeme volt abban, hogy a szakszervezeti könyvtári hálózat Pécsett és Baranya megyében kifejlődött, illetve felvirágzott.

Számos tanulmánya jelent meg a pécsi irodalmi folyóiratokban. Írt a Janus Pannonius Társaság folyóiratába: a *„Sorsunk"*-ba, valamint a Magyar Írók Szövetsége Dunántúli Csoportjának folyóiratába, a Szántó Tibor által szerkesztett: *„Dunántúl"* folyóiratba. Ez utóbbiban 1953-ban jelent meg: *„A szovjet fantasztikus-tudományos és kalandos irodalom"* c. írása, valamint több könyvismertetése. A „Sorsunk" c. folyóiratban (1945) nagyobb tanulmánya látott napvilágot: *„A földreform"* címmel.

1965. február 3. számában a Dunántúli Napló így írt róla: *„Gazdag életút áll mögötte. Tisztelettel és szeretettel, a család mély gyászában osztozva búcsúzunk Zsikó Gyulától, barátunktól, munkatársunktól."*

Pusztai József

grafikusmuvesz

Feledy Gyula: 1919–1979

8,– Ft

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, kossuth-díjas grafikus- és festőművész

SOMOGYI NÉPLAP

1980 MÁR 2

1021

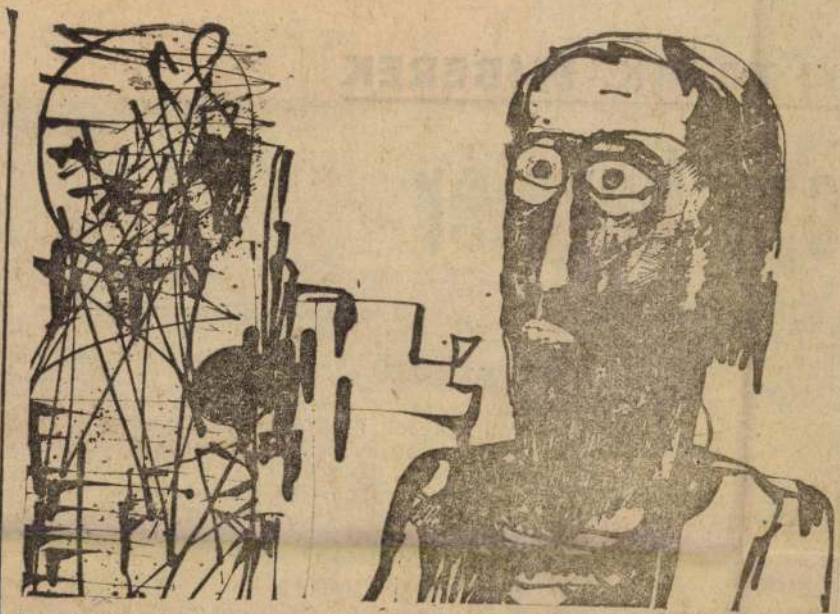

Feledy Gyula: Hemingway-illusztráció.
(A Kossuth-díjas grafikus gyűjteményes kiállítását a Műcsarnokban mutatta be.)

GYI TÁJAK, EI

lopy hazatér

k a várost. És Kossuth híveit
Ezt is a sógorom mesélte.
er volt, aki azt az írást oda
lé — mondom.
ntott a gazda. — Talán Nosz-
van a dologban?
nk. Elégedetten nézünk egy-

. Mindezt elképzeltem. Mint-
jában jártam volna az öreg-
szlopy megbízottjaként. Igaz
, a hóesés, a jó falusi kolbász
kezelt bor. Igaz továbbá

bár kívülről tudta a levél tartalmát. Minden szavát az eszébe véste.

„... Ezennel megbízom, s illetőleg felhatalmazom Önt, a kormány nevében, hogy a nép felvilágosítására és lelkesítésére úgy élőszóval, mint írásban kibocsátandó hirdetmények által hathasson ... ... Ami a megyében létező nemzetőrséget illeti, annak minél nagyobb számra növelése, rendbeszedésére és harcrakész állapotba leendő helyezésére Önt felhatalmazom ... Népgyűléseket tarthat Ön ... Hazaárulókat elfogni, s a nemzet kormányának kezéhez szolgáltatni minden honfinak kötelessége ..."

Szabadka. Plakátokat

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Feledy Gyula, kossuth-díjas grafikusművész

Napjaink

1980 ~~FEB~~ 2

1021

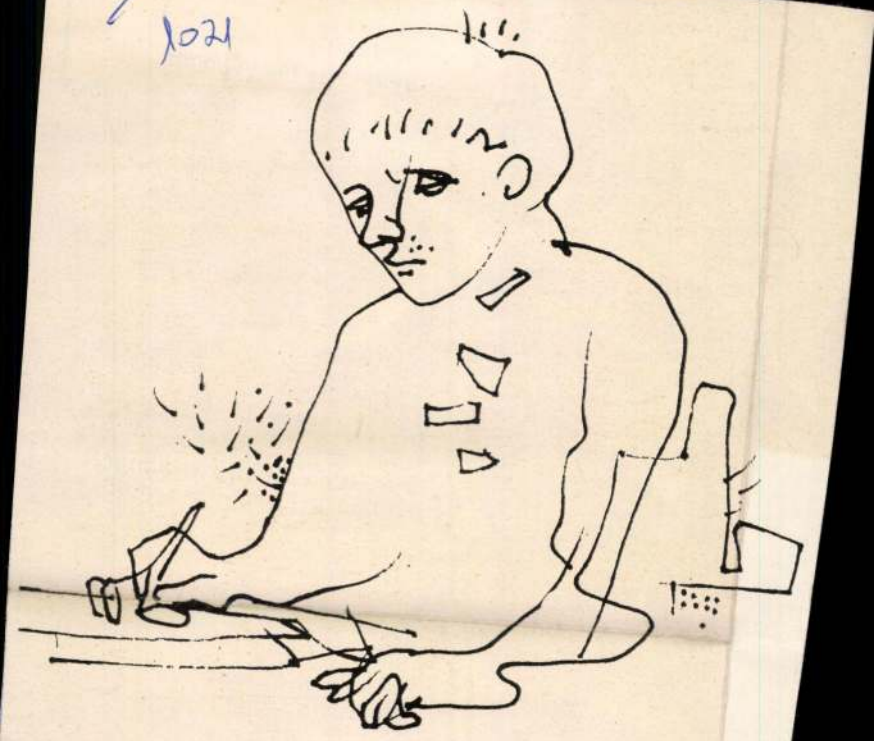

Feledy Gyula illusztrációja

Meztelen acél
meztelen acélon
halk kattanás
mosolyok élesretöltve
kibiztosítva

éjszaka hanyatt hanyatt
idegsejt-géppuskafészkek
állványok agyban
vastraverzek
tarara-tarara-tarara-ta . . .
üreg-csönd
koponyamély . . .

ha megszületsz
röppálya íve
meredekje

rajtad most
minden tekintet
célkeresztje

nyelvek figyelnek
szó-töltetekre
nehezedve

ha megszületsz

farkas
fogaként
vicsorogni

vérezni
sebként
varasodni

ha megszületsz
felejts el
gügyögni mosolyogni

. . .

éjszakák hanyatt hanyatt
kilőtt tölténytár-napok
csönd élesretöltve
kibiztosítva

meztelen acél
meztelen acélon

csontra csont
csont a csonton

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 4

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula,
kossuth-díjas grafikus-
művész

1021

(Feledy Gyula rajza)

* Tanulmány

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

XII. ÉVFOLYAM, 29. SZÁM
1980. FEBRUÁR 4., HÉTFŐ

ÁRA: 1,60 FORINT

Gromiko Indiába látogat

MISKOLCON

Az elmúlt szombaton vár sunkban két pártbizottsá pártértekezletére került so A DIGÉP pártértekezletér lapunk 3. oldalán részletese számolunk be. A továb pártértekezletek küldöttei a alábbi személyeket választo ták a pártbizottság titkárává

Borsod megyei Állami Ép tőipari Vállalat pártbizottsá ga: *Molnár Lajos.*

Pamutfonóipari Vállala Miskolci Gyárának pártb zottsága: *Paizs Irén.*

Borsodi Erdő- és Faeldol gozó Gazdaság pártbizottsá ga: *Bonta Lajosné.*

MÁV Miskolci Járműjav tó Üzemének pártbizottsága *Zsebeházi Ferenc.*

MSZMP miskolci Keres

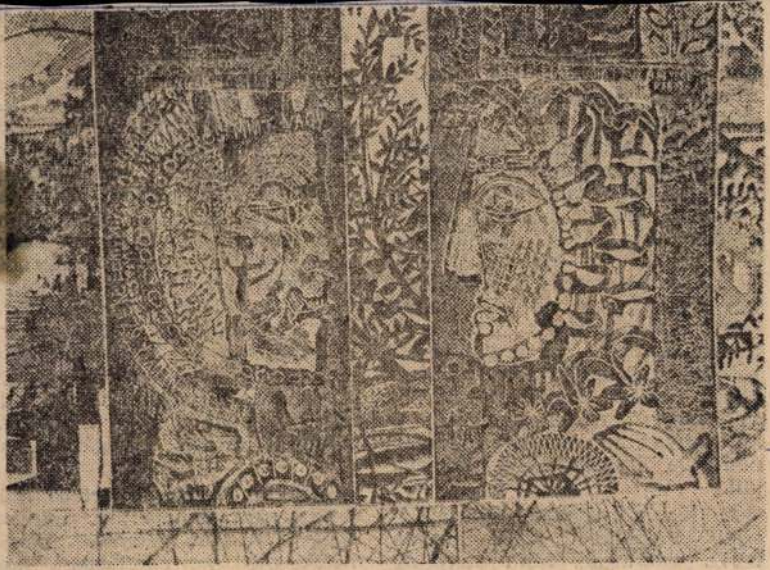

Feledy Gyula, kossuthdíjas grafikus- és festőművész

"Nagydíjas grafikusok"

FELEDY GYULA nyerte az 1968-as biennálé nagydíját. Az 1928-ban született művész akkor mutatta be az Énekek énekéhez készített színes rézkarc-sorozatát. A Kondor-iskola egyik legmarkánsabb és legtehetségesebb képviselője ezeken az összetett grafikákon a férfi és nő bonyolult kapcsolatát igyekszik nyomon követni a technikai megoldások sokféleségével.

Somogyi Károlyné reprodukciói

Dél-Magyarország, 1970. febr. 24.

művelő mester maga a teremtő ember. Az ő tevékenységéből születnek új értékek, jönnek világra a még eddig nem létezett alkotások, használati tárgyak, szépségek.

Hanem a szakma ifjú mesterei fölött is elszállnak időben a remény fehér galambcsapatai, a mesterek öregek lesznek, s tán aranykezűek. Akik, ha fölkapnak egy mindent magukban rejtő fadarabot, legyen az bár rönknyi nagyságú, kibűvölik belőle szent szakmai tudásuk szerint amire ápitusuk, megrendelésük, igényük parancsot ád. Egyszerű játék. Csak a szakmát kell kicsit mesteri fokon ismerni, a holt anyag, mesteri kézzel megpöndítve beszélni kezd. Fölzendül.

A fás művészetnél maradva, abból a fölkapott fából minden lehet. Tűzrevaló, fejfa vagy az enyészetnek szánt koporsó. Ám a mester keze az örök ember szolgálatának szánja. Bölcsőt és ágyat, szekrényt cselekszik, nemcsak praktikusan szolgálót, de szemet gyönyörködtetőt.

Tanult és fölszabadult üveges András műbútorosnál, Murka faszobrásznál. Dolgozott Szegeden, Pesten, Párizsban a szeretett asztalosipar összefonódó két ágát egyként művelve. A keze vonása használódik faragványos franciaágyakban, asztalokban, kastélyberedezésekben. Csillárjai világítanak templomokban, klubtermekben, magánlakásokban. Ajtói nyílnak bárszekrényekből éppúgy, ahogy a nogeni polgárok kiskapui. Épített zongorakávát, öntőmintát, hídmodellt, patikabelsőt, boltberendezést. Velük, beléjük építette magát. Aranykezze a vagyona, de a világ, amelyben a szive melegéből született tárgyak szolgálnak, az övé.

Amikor Mayer mestert 80. születésnapján ünnepeljük, minden napra további örömöket kívánunk neki az alkotásban, ami maga az élet. És kívánjuk a fölrepülő ifjú mestereknek, hogy hasonló szép remekbe teremtett alkotások kísérjék magas korig menő életüket.

TÓTH BÉLA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

DOLGOZÓK LAPJA
1980 JAN 6

1021

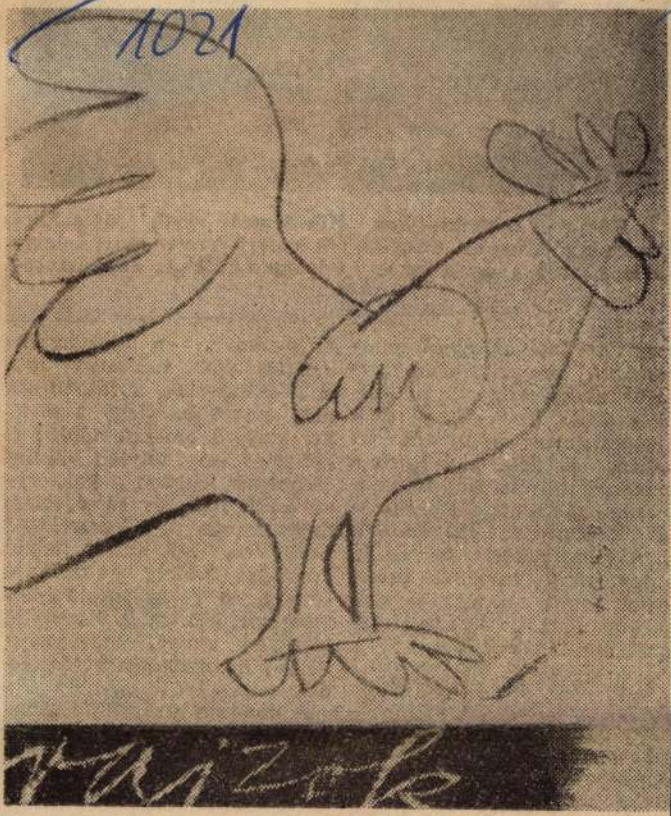

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész gyűjteményes kiállításából: Plakáttery

A Német
gyárának a
ió is segít

ben

osan legyőzte az olcsó munaerővel, de primitíven terelő nádcukoripart. A fejdés azóta lényegében csak gépesítésben és automatizásban, és nem utolsósorban z egyes műveletek tudományosan megalapozott optimás kivitelében csúcsosodott i. A világ cukortermelése jeenleg több mint 55 millió onna, ennek mintegy 55 szálékát nádból, 45 százalékát épából állítják elő.

A gyártás a répa előkészítésével, tisztításával kezdődik, najd felaprításával kicsi csíokra. Ezután következik a ényerés, a sejtnedvben oldott ukor kivonása, majd a létisztítás. A nyers cukorlé kb. 0 százalék szacharóz mellett százalék egyéb, nem cukoranyagoknak, a közönséges kristálycukor tisztasági foka is 99,9 százalék, a finomított még nagyobb. Nagy tápértéke, könnyű emészthetősége és kellemes íze folytán kitűnő élelmiszer, egyben a konzerv-, az üdítő ital- és az édesipar nyersanyaga. Kismértékben nedvszívó, így száraz helyen korlátlan ideig eltartható. Csak a nagy fajlagos felületi porcukor köt meg viszonylag könnyen annyi nedvességet, hogy könnyen összecsomósodik.

A modern gyárak folyamatos üzemben, viszonylag kevés emberi élőmunkával termelnek. Magas műszerezettségi fokkal a gyártás minden fázisa könnyen és gyorsan szabályozható, gyakorlatilag teljesen automatizáltan.

Magyar Nemzet

Szombat, 1981. augusztus 1.

Feledy Gyula rajzai

Feledy Gyula rajzait hirdeti a Nógrádi Sándor Múzeum plakátja Salgótarjánban, s aki valóban Feledy műveivel akar találkozni, annak érdemes útra kelnie, elzarándokolnia északi iparvárosunkba. Nemcsak azért, mert a művek alkotójáról tudjuk, és vele kapcsolatban megszokhattuk, hogy rendkívül felkészült mestere szakmájának. Olyan grafikus ő, akinek *a művészete nemcsak a papíron hitelt érdemlő, szemlélete hiteles az életben is.* E kettő Feledynél rendkívül szorosan összetartozó, egymástól elválaszthatatlan egysége hozza létre drámaian feszülő és feszítő lapjait.

A Miskolcon élő művész kötődése nem véletlen a nógrádi tájhoz. A kollektív tárlatokon való szereplése mellett hét esztendővel ezelőtt *Karanclejtős 1944* című litográfiasorával kötelezte el magát, az akkori magyar grafika mindmáig emlékezetes remekművével. Ebben a helyi munkásmozgalom történéseit, emlékeit avatta egyetemessé. Az egyediből megfogalmazta az általánost, következtetéseivel az egyén és a közösség felelősségét vetette fel. Rajzilag szinte jelzésszerűen oldotta meg feladatát, kinagyolva és a kő segítségével szinte odafeszítve figuráit a papírra.

A mostani tárlat ismét egy rendkívüli vállalással hozakodik elő. Azt is mondhatnánk, hogy nincs Feledy-kiállítás, amely ne hagyna maradandó emléket. Az 1979-es műcsarnoki tárlat önfeltárulkozó keménységével, kihegyezett véleménynyilvánításával hatott. A Csók Galériában egy esztendővel később megrendezett kamarabemutató a rajzi tudás határtalanságát érzékeltette. A salgótarjáni verniszázs mintegy folytatása mindkettőnek. Harmincöt lap a már ismert Feledyt mutatja, a többi tizennyolc azonban egy új, a pálya újabb magaslataira érkező művészt ismertet meg.

Feledy egy olyan témához nyúlt, amelynek inkább múltja, mint jelene van. Egy tizennyolcadik századi *pietát* idéz meg, *a hollókői templom barokk fafaragását.* Tussal szántja végig a tónussal színesre alapozott lapokat, hogy aztán tizennyolc papírral végigjárja a művészettörténetet. Feledy játszik, a közben rendkívül komoly dolgokra gondol. Arra például, hogy a piétà két alakja hogyan viszonyul egymáshoz. Hogy valójában ki az áldozat: aki él és sirat, vagy aki már kiadta a lelkét. Feledy azért játszik, hogy kiszolgáltassa egymásnak a két testet, az élőt és élettelent, meg- és fölcserélje őket, emberi történéseket, tulajdonságokat ruházzon rájuk, megvesse, aztán megszánja őket. Kinagyít, feszültségeivel szinte szétrobbant, eltakar, megannyi mai idegállapotot tükröz. A szeretet ünnepnapi féltéssé változik.

Ehhez — hangsúlyozni sem kell — csak ürügy ez a rendkívül szép szobor. A művész körülírja figuráit. Az első lapon meghatározza feladatát, a másodikon távolságot jelez, a harmadikon katalán falfestményként egy tudatalatti állapotot vázol fel. Az ötödiken előbukkan a régi Feledy: ahogy a zuhanás előtti pillanatokban összesűrűsödik a levegő, úgy várjuk szinte a villámlást. A hatodik lapon mitikus, totemszerű alakokat láthatunk. A nyolcadikon magukba zárkóznak, könnyek nélküli fájdalmat árasztanak. A kilencedik fametszet hatásával emelkedik ki, a tizedik akár egy Picasso-parafrázis is lehetne. A tiszta formák kubisztikusan jelennek meg. Van bennük kevés Miro reminiszcencia is, ahogy eljut az elvonatkoztatásig, de örül, hogy meditálhat, hogy művet alkothat.

Nála mindez olyan természetes, mint ahogy más egy ülő helyében megrajzol egy kört, s boldog, hogy kerekre és nem körte alakúra sikeredett. Feledyt annyi különbözteti meg ettől a véletlenszerűségtől, hogy ő mindig megéli azt, amit éppen készít: rendkívül intenzíven együtt van, együtt lélegzik rajzaival. A tizenkettedik lap már *Moore* tömbjeihez hasonlít, ahogy leegyszerűsíti a pietát, s a falplasztikától eljut a lemeztelenítő vonal egyszólamú teljességéhez. Nem az istenes énekek liturgiáját véljük felcsendülni ezekből a rajzokból. Feledy az ősi pentaton örökséget eleveníti meg, egy tömbbé redukálja a testeket, egymásba rejti őket, meghúzza a határvonalat a szükséglet és az elhanyagolható díszlet között. A grafika ezen a ponton már nemcsak játék, hanem elmélkedés a fájdalomról, a kiszolgáltatottságról. Megtalálható benne a fenyegetettség, a pillanatnyi rémület, a tehetetlenséget elhessegető akarás, a továbbélés lehetősége és felelőssége úgyszintén. Feledy mindig talál kiutat, minden állapotban kész arra, hogy tovább húzza egyre egyszerűbbé váló vonalait. Végül is visszatér az eredeti szoborhoz, de már egyetlen vonallal, egyetlen tónussal. Csak jelez. Úgy tűnik, ez az a pont, amikor a papír és a tustoll maximálisan kielégíti igényeinket. Feledynél nincs semmi a véletlenre bízva. Ő úgy játékos, hogy csupán kezének enged, de a keze már azt közvetíti, amit a gondolkodása, a feje kíván. Ezek a lapok elvontak és mégis köznapiak. Bárki olvashat belőlük, mint a középkor templomainak üvegablakaiból és freskóiból, mert aki látja őket, hozzá tudja fűzni saját mondanivalóját. Nem maradhat közömbös: az egyszeri sirató kortárs figyelmeztetéssé változik. Ebben a helyzetben Feledy nem a lelkeket akarja meghatni. *Építeni akar, s nem rombolni.* Gondolkodik, talán mások helyett is. Ezek a rajzok néha szögletesen, máshol kerekdeddé alakítva, nagyon személyes dolgokról szólnak. Túlélésről, megmaradásról, múltról, jelenről és jövőről. A *Változatok a hollókői pietára* címet viselő sorozat a huszadik század végének tragédiát sejtető keserű látomása.

Feledy meghúz egy vonalat, s ott harmóniája lesz a papírnak. Ha többet húz melléje, akkor viszonylatrendszerek alakulnak ki. Felesleges vonal nem kerül ezekre a rajzokra. Feledy hisz az anyagban, a vonal tisztaságában. Etikus ember. Sem magát, sem másokat nem fárasztja azzal, hogy idegen elemekkel terhelje munkáit. Ő úgy teremt képet, hogy közben mindig az emberre gondol. A pietában is. Ez a sorozat méltán sorakozik a Karanclejtős 1944 lapjai mellé, gazdagítván a nyolcvanas évek magyar grafikáját. Feledy tusrajzai és más megnyilvánulások arra engednek következtetni, hogy a hazai grafika újból felfelé ívelő szakaszának az elején tartunk. Képzőművészeti, nemkülönben mindennapi életünk bonyolultságát figyelembe véve, ez nem kis dolog. A salgótarjáni kiállítás ezt tudatosítja bennünk. Feledy Gyula szigorúsága ezért mérce: a befogadó helyére, kötődésére, valamint a képíró felelősségére utal. Napjainkban — úgy tűnik — ennek a tudatosításáért is érdemes kétszer százharminc kilométert vonatozni.

Molnár Zsolt

Losonczi Pál üdvözlő távirata

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait dr. Kurt *Furglernek*, a Svájci Államszövetség elnökének hazája nemzeti ünnepe alkalmából.

*

Dr. Jürg *Streuli*, Svájc budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője pénteken fogadást adott hazája nemzeti ünnepe alkalmából.

A fogadáson részt vett *Sághy* Vilmos belkereskedelmi miniszter, *Török* István külkereskedelmi minisztériumi államtitkár, *Szarka* Károly külügyminiszter-helyettes, valamint a politikai, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet számos képviselője. Ott volt a budapesti külképviseletek több vezetője és tagja is.

Az országgyűlés honvédelmi bizottságának látogatása

Az országgyűlés honvédelmi bizottsága *Pap* Jánosnak, a bizottság elnökének vezetésével látogatást tett néphadseregünk honi légvédelmi csapatainál, ismerkedett egy magasabb egység és egy vadászrepülő-alakulat életével, tevékenységével, a katonák munkakörülményeivel, a korszerű harci technikával. Pap János elismerését fejezte ki a látottakért, a katonák mindennapos helytállásáért.

Társulások Zalában

A mezőgazdasági szövetkezetek Zala megyei szövetsége kezdeményezésére a dombvidéki és a völgyekben fekvő gyepterületek egy részét húshasznú szarvasmarhatartással hasznosítják a következő években. Gazdaságossági okokból e célra társulásokat hívnak életre; a prognózis szerint 1987-ig fokozatosan négyezerrel növelik a tehénállományt, a gyepterületek legeltetéses hasznosításával 14 százalékkal növelik a megyében a marhahústermelést.

Konténeres hulladékgyűjtés

Az év első felében a tavalyinál 6,7 százalékkal több vas-, 18 százalékkal több fém- és 8,5 százalékkal több papírhulladékot gyűjtött be a MÉH. Az idén, s az elkövetkező esztendőkben a lakossági fogyasztás során keletkező hulladékokból évente 7 százalékos növekedésre számítanak.

A hulladékok újrahasznosításának hatodik ötéves tervi programja — ami egyben a környezet védelmét szolgálja — a MÉH-trösztöt is az eddigieknél nagyobb feladatok elé állítja. Mindenekelőtt a be-

Minden né… a nemzetközi fes…

Az OBT és az e… és együttműködés… Bizottságának…

A helsinki európai biztonsági és együttműködési értekezleten részt vett 35 állam képviselői 1975. augusztus 1-én írták alá a helsinki záróokmányt, melyet Európa népei az enyhülési folyamat folytatásához fűzött reményeik új távlatainak alapjaként üdvözöltek. Az évforduló alkalmából az Országos Béketanács és az európai biztonság és együttműködés Magyar Nemzeti Bizottsága nyilatkozatot tett közzé, amelyben rámutatnak: a záróokmány eredményeként számos, a kontinens békéjének, biztonságának, az enyhülés folyamatának megszilárdítására irányuló kezdeményezés bontakozott ki a politikai, gazdasági és kulturális élet területén. A Szovjetunió és a szocialista országok számos javaslattal és politikai gyakorlatukkal járultak hozzá a világ és Európa népei számára egyaránt kedvező folyamat kibontakoztatásához, a különböző társadalmi rendszerű országok együttműködésének fellendítéséhez.

A NATO-tagországok kormányai azonban figyelmen kívül hagyják a Szovjetunió és a szocialista országok békekezdeményezéseit, a Szovjetuniónak azon nyilatkozatát, hogy kész az előzetes, feltételek nélküli és azonnali tárgyalásokra az Egyesült Államokkal a fegyverzetek, mindenekelőtt a nukleáris fegyverek korlátozásáról. Napjainkban az Egyesült Államok és NATO-szövetségesei a fegyverkezési verseny fokozásával, a katonai erőfölény megszerzésére irányuló törekvéseikkel előidézői a nemzetközi élet feszültségei növekedésének. Az Európa-szerte kibontakozó

Véget ért a mi… nemzetközi t…

Négynapos tanácskozás után pénteken Budapesten véget ért az élesztőgombák kutatásával foglalkozó magyar, csehszlovák és NDK-beli mikrobiológusok nemzetközi kongresszusa, amelyet a Kertészeti Egyetemen rendeztek meg. A három ország minegy 80 orvosa, elméleti szakembere, élelmiszervegyésze az élesztők genetikai, biokémiai, biotechnikai és ökológiai tulajdonságaival kapcsolatos kutatásokról, gyakorlati tapasztalatokról tanácskozott. A témaköröket illetően a sejtmembrán kutatásának legújabb eredményeiről szóló beszámolókat kísérte a legnagyobb érdeklődés. Ezen belül nagy figyelmet keltettek a magyar szakemberek kidolgozta új sejtfúziós eljárásról szóló előadások.

Az élesztőgombák — miként hazai szakemberek elmondották —, ma is nélkülözhetetlenek. Sokféle emberi táplálék és gyógyszer, valamint az alkoholok előállítása, továbbá az állatok takarmányozása is egyre kiterjedtebben igényli az élesztő alkalmazását, illetve a gyakorlati eredmények megismerését. Elhangzott a kongresszuson, hogy a világ kőolajkészleteinek csökkenésével az élesztők szerepe tovább nő, felhasználásukkal ugyanis *olcsóbb energiaforrás állítható elő*. Ehhez azonban szükség van az élesztőgombák „termelőképességének" további javítására. Az ilyen gazdaságossági kérdések megoldásához közelebb — a külföldi szakemberek véleménye szerint is — *a mikroorganizmusok sejtfúziós genetikai*

A Transelektr… Donyec…

Első alkalommal vett részt magyar külkereskedelmi vállalat a Szovjetunióban belkereskedelmi árumintavásáron: a Transelektro vállalatot meghívták az ukrajnai Donyeckben megrendezett kereskedelmi és vendéglátóipari árubemutatóra és vásárra. A ma-

Feledy Gyula, grafikus

DÍJNYERTES GRAFIKÁK

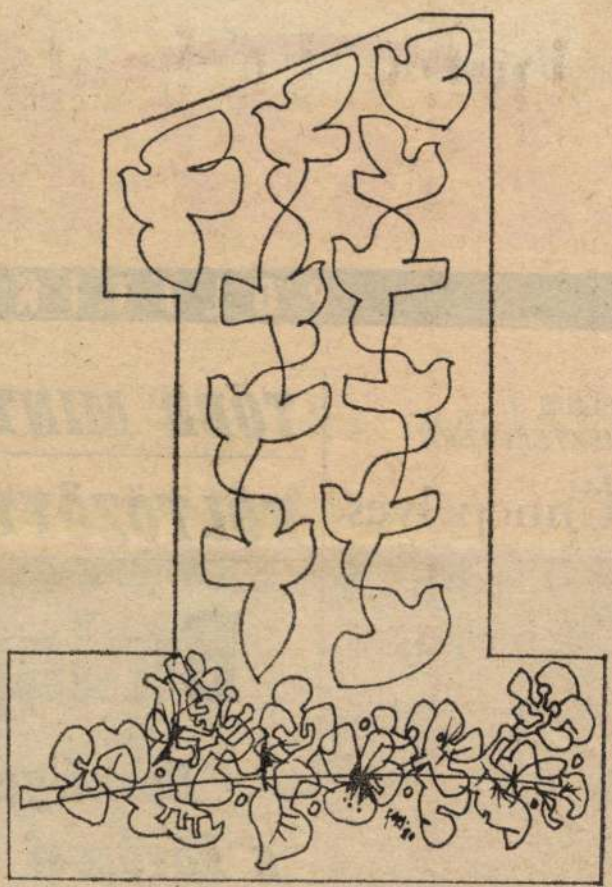

Feledy Gyula: Május elseje.

Napi-, illetve hetilapok ünnepi számait díszítő grafikák készítésére birdetett pályázatot a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint az Interpressgrafik Szerkesztősége.

— *Miért hirdették meg a pályázatot?*

— Hogy emelni tudjuk az ünnepi számokban megjelenő sajtógrafikák színvonalát — válaszol *dr. Lucz József*, az Interpress igazgatóhelyettese. — Hazánk felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából írtuk ki ezt, amelyhez hasonlót a felszabadulás óta hazánkban még nem kezdeményeztek. Meghívtuk a szövetség tagjait és a Képző-, illetve Iparművészeti Főiskola hallgatóit. Összesen 32-en vállalkoztak arra, hogy 183 munkával a pályázaton részt vegyenek.

— *Hány alkotást díjaztak, illetve mennyi alkalmas a közlésre?*

— Az első helyezett *Feledy Gyula* lett, a második díjat *Czinke Ferenc*, a harmadik pedig megosztva *Honty Márta* grafikája és *Bánó Endre* emblématerve kapta. A zsüri tagjai — *Bálványos Huba*, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége grafikai szakosztályának titkára, *Cséri Lajos*, a művészeti alap osztályvezetője, *Kemény Zoltán* és *Bereczky Lóránd*, az Interpressgrafik szerkesztőségének tagjai — 83 munkát találtak az ünnepi alkalmakkor közlésre méltónak. A grafikák közül a sajtó képviselői választhattak, illetve választhatnak.

(kas)

2.

0. apr. 30.

zászló-felvonás

Ma délután, május 1. alkalmából katonai tiszteletadás mellett felvonják az Országház előtti Kossuth Lajos téren az állami zászlót, a Gellérthegyen pedig a nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlóját. Holnap délben, a Kossuth Lajos téren zenés őrségváltás lesz. Ma délután a Kossuth rádió 17.45 órakor, a televízió 20.45 órakor sugározza *Jakab Sándornak*, a SZOT főtitkárhelyettesének ünnepi köszöntőjét.

Éneklő gyerekek
(2. oldal)

Interjú Csák Gyulával

Nyugdíjban az égi vándor
(4. oldal)

Süllyesztik az alagutat
(5. oldal)

Amuri szőlő
(6. oldal)

Legkapósabb

Budap

Beszélget
a Fővárosi T

Budapesten 1949-ben
Harminc évvel később, t
lönbség csaknem 300 eze
lióan költöztek új lak
Mégis, ha a főváros legé
lünk, első helyen a lakás
leg több mint 180 ezer i
ván. S minden erőfeszít
nére — már évente 18 ez
följebb az 1990-es évek e

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JAN 3 1

1021

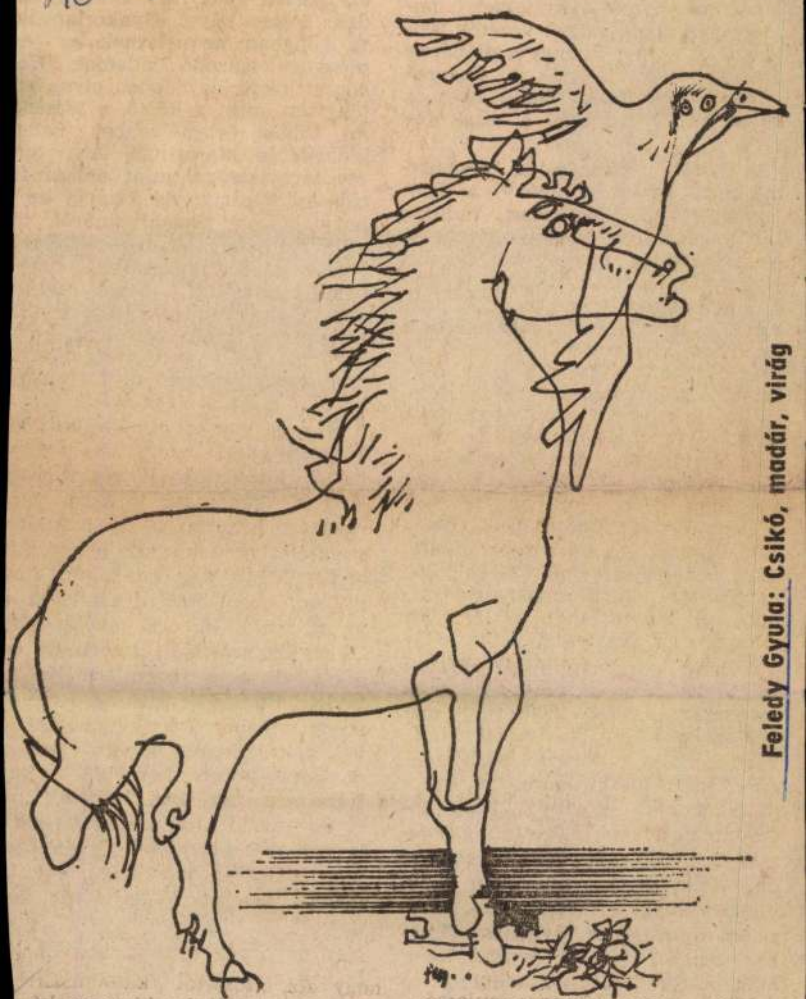

Feledy Gyula: Csikó, madár, virág

jellemző dialógusok
hogy a faluban élő
milyen csámpás tu
hierarchia-pózzal vis
mely magasabb szint
lemző képe ennek. h
ebédjét visszautasítj
leteken érkezettek.
ez a váll vitte, visz
lett.

A kötet szenzác
mégis a másik kisr
vényen belül. Tárg
tában és szemléletében egyenesági
leszármazottja ugyan az Inkább
fájjon, Ott is csak hó van, a Kő-
nél keményebb című korábbi írá-
soknak, de Galgóczi megkísérli a
szakítást a narratív előadásmód-
dal. Megbontja az időt és a táv-
latokat. A „nyomozást" végző Ma-
rosi János nem az események
valódi kronológiája szerint tudja
meg Szalánczky Éva élettörténe-
tét, hanem saját ideje, a nyomo-
zás időrendjében, s nem is csak
a lány életéről különféle részlete-
ket ismerőktől, hanem Éva szét-
szórt följegyzéseiből, leveleiből,
naplószerű önvallomás-foszlányai-
ból. A távlat tehát a lélekrajz
irányába is megnyílik.

A lány tragikus halálát részben
társadalmi, részben pszichikai okok
magyarázzák. Az 1956-os esemé-
nyek s a következők drámai törés-
ként hatnak a paraszti sorból ki-
emelkedett újságírónőre, s ezt a
válságot csak elmélyíti, hogy re-
ménytelenül, megalázottan szerel-
mes egy nála méltatlanabb ember-
be. Azaz asszonyba. Mert Éva
homoszexuális. A reménytelen sze-
relem önmagában is gyötrő élmé-
nye tehát átitatódik a társadalmi
előítéletekkel, képmutatásokkal és
hazugságokkal. De ezekkel van át-
itatva a közélet. Éva közélete is. Ez

sadalmi ítéletekben és előítélete
ben osztozó vagy azokkal szer
benálló mivoltáról eleget tudju
meg. Galgóczi meglátja, s meglá
tatja azt a belső végtelent, amí
lélekrajz esélyeiben megnyílik,
nem megy bele az új tartomán
ba. Csak lépést tesz felé.

Már *Félemelet* című elbeszélé
kapcsán jelezte a kritika, hogy
írónő új távlatokat keres. A Szen
Kristóf kápolnája is arra biz
nyosság, hogy másfajta indulato
szemlélet bontakoznak benne, mi
eddig. Mégis úgy gondolom, hog
a Törvényen belül lesz, lehet
az út, amin Galgóczi továbblépha
Itt nyílik számára ismert, de e
dig általa nem ábrázolt mélysége
világa; itt nézhet szembe a csele
mény megbontásának lehetősége
vel, s itt érinthet éppoly érzéken
pontokat, mint korábbi, tárgyi
írásaiban. Azt nem hiszem, hog
ez az írása máris „pályája eddi
legérvényesebb műve", de azt ige
hogy pályáján mérföldkő, egy k
vételes terepet földerítő út ke
dete.

Bizonyosnak látszik, hogy ha
szánja magát az út végigjárásá
szerencsésebb epikai fikciót tal
csiszoltabban alkalmazza a mode

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Feledy Gyula
Kossuth-díjas festő- grafikus művész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 FEB 1

[illegible] dicsőség Neked,
agát-hold-sisakos Aluvó.
Ringasson jázmin és hódprém,
pihenj nyugtalan Lánghozó.

1021

Feledy Gyula rajza

Nemzeti Szín
nő (du. 3 é
Kamaraszính
színrabló (d

MOZI

Petőfi: Sta
f5, f7) Kas
Kossuth: A
dalia (10,
Róma (6, r
Ságvári: K
(f4) Az
f8) **Tanárkép**
mi Áruház (4) Agyő haver (f7) **Ifjúsági Ház:** Az őrvezető hét menyasszonya (2) Szenzáció (4) **Heö. Műv. O.:** És az eső elmos minden nyomot (6) **Rákóczi:** Halló, kecskeszakáll (5, 7) **Fekete Gyémánt:** Kacsavadászat (6) **Jószerencsét:** A gejzírvölgy titka (2) Szakadék szélén (4) **Vasas, Május 1.:** A fekete farkasok üvöltése (f6) **Mohács:** A csillagszemű (10) Vámmentes házasság (4, 6, 8) **Komló, Zrínyi:** Egy kis indián (4, 6) A szökött fegyenc (8) **Komló, Május 1.:** Nuki majom kalandjai (10) Hazatérés (f5, f7) **Szigetvár:** A törökfejes kopja (10) Modern Robinson és családja (6, 8) **Siklós:** Revans (5, 7) **Harkány:** Púpos lovacska (10) Circus Maximus (5, 7) **Bóly:** A dunai hajós (3) Joseph Andrews (5) **Pécsvárad:** Csillagok háborúja (3) **Sásd:** Annie Hall (f5, 7) **Sellye:** Hintónjáró szerelem (4, 6) **Szentlőrinc:** Pofonok völgye, avagy Papp Lacit nem lehet legyőzni (5, 7) **Villány:** Az utolsó valcer (5, 7)

BÁBSZÍNHÁZ:

Doktor Sándor Művelődési Központ: Lúdas Matyi (de. 10 órakor)

HÉTFŐ:

darabos mész
san 15 százalékkal, az azbeszt-cement termékeké 15—30 százalékkal emelkedik.

◆

Rendezvény

Az Ifjúsági Házban vasárnap 14 órakor az Őrvezető hét menyasszonya című filmet, 16 órakor a Szenzáció című filmet vetitik. A Tájoló klubban a játékos zeneprogram 16 órától 20 óráig tart.

Kedden lottó-jutal

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság február 3-án, kedden tartja a lottó januári jutalomsorsolását. A húzáson a 4. játékhét szelvényei között 1320 tárgynyereményt sorsolnak ki. Főnyereményként két Lada 1200-as személygépkocsi jut a legszerencsésebb szelvénytulaj-

kulás
mát ü

könyv
nyitó
16-án
tartjá
Mihál
Mohá
tárba
dezne
kötött
szakk
színer
az ér
védel

tévék
ványok
Az
naptár
Budap
velődé
újpesti
Házba
zák a
mait.

HÍRADÓ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1982 JÚN 9

1021

* Hegedű

(Feledy Gyula rajza)

át a vámon?

Z 5. OLDALON)

esz a Sajó

L AZ 5. OLDALON)

A nyár v

(GLOSSZA A 3.

Sípálya épül nyárra

Aki az utóbbi napokban a Szentpéteri kapuban, a Honvéd Papp József SE sporttelepének környékén járt, a domboldalon nagyszabású földmunkákat láthatott. Vessünk véget a találgatásnak, mi készül itt: sípálya lesz – méghozzá nyárra, müanyagból. A lesiklópálya összeállítását rövidesen megkezdik a ké-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Feledy Gyula, Kossuth-díjas
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
festő-grafikusművész
1982 JUL 24.

Ózdi vázlatok II.

Szálöntők

Feledy Gyula rajza

– a megvont bizalomig

álat története

sorol fel, hogy a leírtakból és elhangzottakból semmit nem idézhetünk.)

Budai István: — Amikor elrendelték a pártvizsgálatot, a pártvezetőség egyik tagját — Lipták Andrást — mindenáron meg akarta félemlíteni. Ugyanis azt az utasítást adta ki az agronómusoknak, hogy mivel gépkocsivezető, figyeljék, s a legkisebb szabálytalanságért „szálljanak rá..."

Makranczi Béla: — Ilyet én nem mondtam...

Haáz Sándor: — Sokszor hazazavarta az embereket vélt munkahelyi szabálytalanságokért. Ráadásul a dolgozók előtt fegyelmezte így a vezetőket. Egyszer, egy augusztus 20-i ünnep után, amelyet ő szervezett, négyöt agronómustól vonta le egynapi bérét igazolatlan távollét címén. Ezeket hívta ő elnöki szabadságoknak...

Makranczi Béla: — Ezt nem tagadom. De szerintem egy parasztembernek az új kenyér ünnepe a legfontosabb ünnep. Így levontam a bérüket, de miután mérgem elpárolgott, vissza is adtam. Ezért haragszanak úgy rám?

Péterváry Lajos főállattenyésztő: — Egy párttaggyűlésen hozzá mertem szólni, mivel a dolgozók megbíztak azzal, hogy jelezzem, menynyire keveset keresnek. Hozzátettem: az évi 2,5 szá-

zött; hogy az elnök és a falu közössége között; hogy az elnök és a termelőszövetkezet tagsága között megromlott a kapcsolat, nem tudtunk más álláspontot kialakítani, mint azt, hogy egyhangúlag megvontuk a bizalmat Makranczi Bélától.

Ezt a határozatot ismertették a termelőszövetkezet elnökével. Ő továbbra sem vette tudomásul a vizsgálat jogosságát. A járási pártvezetés erre azt kezdeményezte, hogy a szövetkezet legfelsőbb fórumát, a közgyűlést hívják össze annak eldöntésére, Makranczi Bélát az elkövetkező években is megválasztanák-e elnöknek?

Az elnök ezt nem merte vállalni.

Végső érvként és végső bizonyításul a pártbizottság elrendelte a szavazást. A pártalapszervezetben a 26 tag közül 16-an az elnök újbóli jelölése ellen szavaztak...

Vélemények az áprilisi járási párt vb-ülésről.

G. Nagy László krasznokvajdai tsz-elnök, országgyűlési képviselő: — A vezetői alkalmatlanság a legnagyobb probléma. A két község, Novajidrány és Garadna lakói többet érdemelnének. Egy erőteljes, önmagát nem kímélő vezető hasznos addig, amíg irányít, de már

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 JUL 31.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 7

1021

Ózdi vázlatok III.

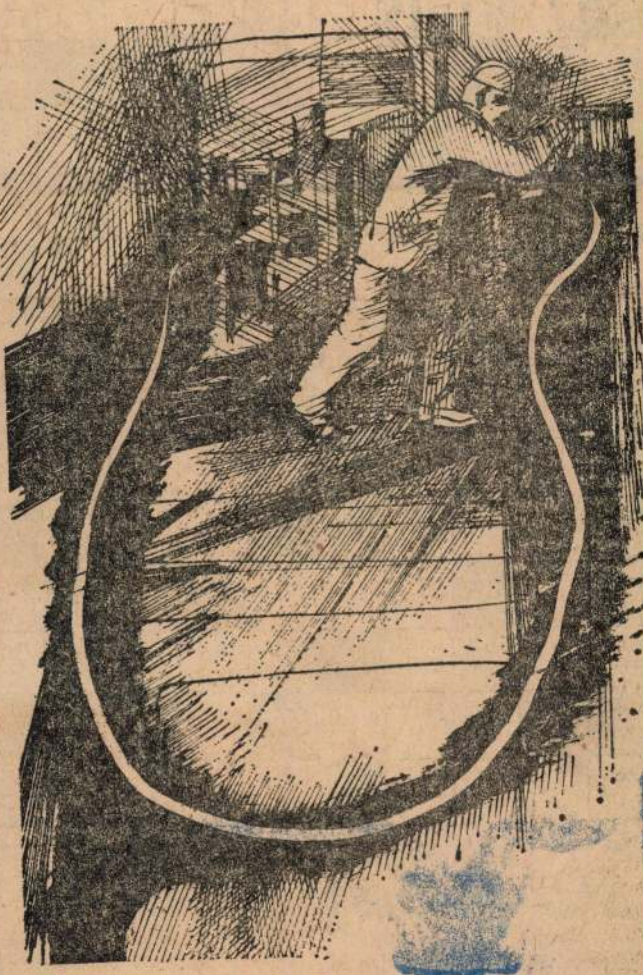

Tűzkígyó.

Feledy Gyula rajza

FEJTÖR

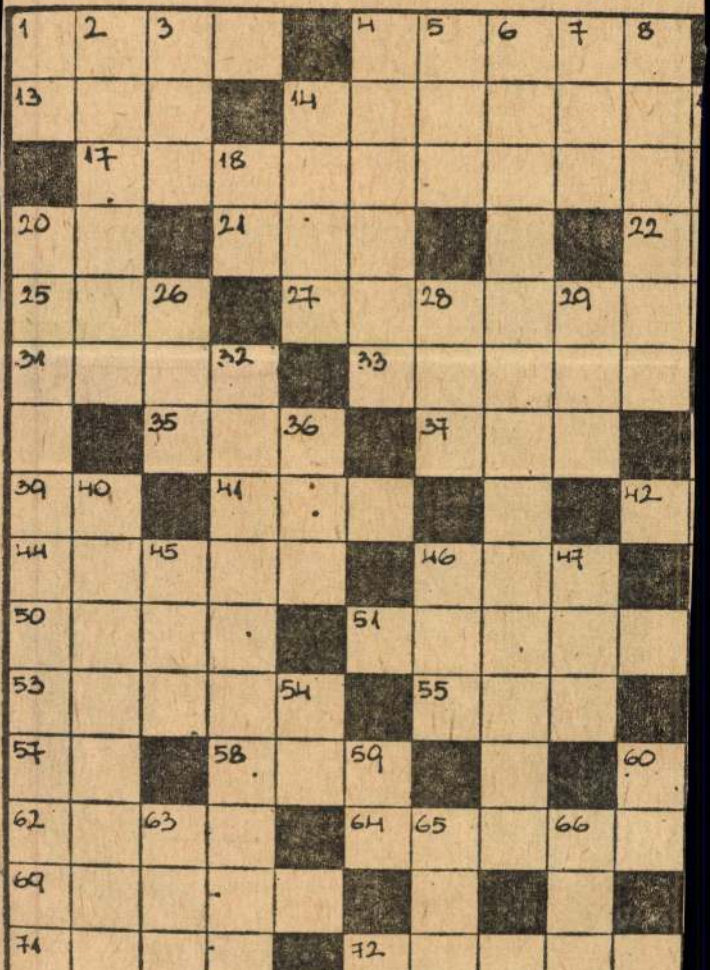

Függöny nélkül

Vége a színházi évadnak, a kőszínházak bezárták kapuikat. Ám a színészek nem pihennek, várják őket a függöny nélküli színházak, a szabadtéri színpadok. Az idei nyár gazdag színházi programjából válogattunk néhány előadást – ajánlva az olvasó figyelmébe –, melyhez jó szórakozást kívánunk, esőnap nélkül.

1021

KODÁLY: GALÁNTAI TÁNCOK

FELEDY GYULA RAJZA

GYURKOVICS TIBOR

Magyarnak lenni

Magyarnak lenni könnyű volna
hogyha valaki haldokolna
de nem haldokol senki se
János se Jóska se Misa se
Tejfölben fekszenek az ősök
a mérnökök az ismerősök
és balatoni telkeket
vesznek a szerencsétlenek
Árpád, Zalán és Töhötöm
tülekednek a telkeken
és gebinekre spekulálnak
kendőjében Szűz Máriának
és lökdösődnek, hogy több jusson
nekik a hazai jusson
és nyakkendőkre egy-egy házat
festenek föl magyar hazának
És spanyol bőrcipőkbe bújnak
a hajdani nyomorultak
meg kvarcsötét órákat vesznek
az örökös alárendeltek
És nyloningre aprópénzre
váltják be mi a szívük bére
nézegetik a nercbundákat
miket rájuk vet a gyalázat
Én is adok — te is veszel
egy brilgyűrűben mi vesz el?
Egy amerikai farmerben
hol vész el a hazai jellem?
Fontos az ezüst tűsarok
így tipegnek a magyarok
a Váci utca szegletén
boronkál gazdag és szegény
A Váci utca Váci utca
most minden magyar ide fut be
cigány félkiló aranyat vesz
magyar uralkodó a Ramzesz
ki száguld a Mercedeszén
Magyarország? — Csak költemény.

SZÉKELY DEZSŐ VERSEI

Amíg lehet

Nagy, fekete hullámpapír az éj
s hogy zörgeti a szél
ázott tetők felett . . .!
Szólnék hozzád, de kő vagyok:
visszhangozom, amíg lehet,
kihagyó lélegzetedet.

A haldokló Ady

Elorozták a földemet
nevem sem az enyém
szállásadóm a rettenet
szívem féláron vette meg
az uzsorás remény
Dózsa trónján énekelek
ez az utolsó dal
s mielőtt a föld betemet
fölemelem a fejemet
— együtt a karóval.

Mártír

Elérte a határtalant
estétől reggelig.
Igazat szól, mint a harang,
bárhogy ütik-verik.

Sivatag

Arcunk csikorgó sivatag-magánya . . .
Ki emlékszik egy eltűnt karavánra?
S ki áll meg miattunk?
Haljunk meg együtt,
így legalább nem kell
egymást elsiratnunk.

KISS DÉNES VERSEI

Eszmélés

Agyamban szél fúj
Nem vihar ez még
Ficánkolódnak
testetlen eszmék

Szívemben örvény
Nem szédít ez még
Magzatvizükben
eszmélnek eszmék

Vihar ha támad
ellene kelnék!
E mozdulásnak
eszméje lesz még?!

Aki énekel

Szorongva élek szorongva
Kinek mondjam? Kit érdekel?!
Szorongás a szorongók dolga
szorongjon kinek az a sorsa
ez is emberi boldogság-forma
vethet pokolra s égre fel

Az a jó mindig ami volna
Isten is rajzolgat a porba:
arcom a szél viszi el!
Élhetek kőbe vasba nyomva
üthet ököl bármily otromba
Ki megalázna az a szolga!

Százszor él aki énekel

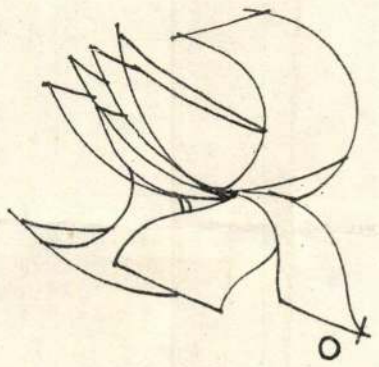

GYŐRI LÁSZLÓ

Dalocska

Árutermelő kispolgár,
ez leszögezhető,
mivel aprócska és szolgál
mint árutermelő.

Rab és egyszemélyben foglár,
fogoly és őriző,
hisz a kispolgár mint osztály
így összegezhető.

Aki zsákmányoló, aztán
hiába piacol,
van az kimutatva tisztán,
hogy más vele kitol.

Nem az emészti, kispolgár,
a jó, a rossz idő.
Csak a ház körül piszmog már,
a gondja szűkülő.

Ne mondjátok: e dalocska
is árutermelő. —
Érte se lát pénzt a konyha,
ugye, édesanyám?

BENKE LÁSZLÓ

Szavaim mélyén

Ez az a föld, ez az a hely.
Kiáltozásom itt enyészett el.
Hangom azóta szavaim mélyén
úgy borong, ahogy a fény
dereng a víz sárga és nehéz
tömbjein át, s ahogy megül
bennem a tiszta fájdalom,
mint aranyhomok a folyó fenekén.
Kiáltozásom így enyészett el.
S mert naponta százszor feldörög
teremtőm arcán a fényes kis kereszt:
egy repülőgép. — Milyen este lett!
Ki mondja meg, miért javítom
magamat, s miért nem,
ki mondja meg? Levegőtlen a csönd,
a víz és a lélek szennyezett
s a fény is öl. Hangom hiába könyörög,
mert nem és nem és nem lehet.
Ez az a föld, ez az a hely.
Elmennek mind az emberek.
Kavicsom én is magam mögé
vetem, essen bárhová,
legyen a kétségbeesetteké.
Azé, ki mégis csak kiáll
teremtőnk arca elé
s a gép után kiált: ne ölj!
hová menekülhetnél
magad elől, hová? —
aranyhomok jut neked is.
Ez az a föld, ez az a hely.
Pihenj le itt, pihenj,
hiszen a lélek és a vágy
csak ennyit akart, csak annyit,
hogy jók legyünk, s kibírjuk
a mindennapi pusztulást.

★ *A Herman Ottó Múzeum Papszeren levő kiállítási épületének Szinyei-termében az Új magyar grafika című kiállítássorozat első tárlata látható. A század második felében még erőteljesen ható iskolák és egyéni életművek egy-egy jellegzetes alkotásával találkozhat a néző. A tárlat —, melyről ez alkalommal Feledy Gyulának egy 1952-ben, Krakkóban készült litográfiáját mutatjuk be — délelőtt 10-től délután 6 óráig tart nyitva.*

Feledy Gyula, kossuth-díjas festő-grafikusművész

Délt Híflap, 1952. aug. 6.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 AUG 7

1021

Tópart

Feledy Gyula rajza

A fűrészüzem rönkterére érkező fenyőt minőségi szempontok szerint osztályozzák, majd a feldolgozócsarnokba továbbítják.

Fűrészüzem a vasút mentén

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1982 NOV 20

díjas festő- és grafikusművész

1021

Furulyázó

Feledy Gyula rajza

Sebők Zoltán

Svidró Boldizsárné

Kerekasztal-beszélgeté

A segédmu

Létszám, fluktuáció, bér, fegyel

SZMOLA IMRE *(a BÁÉV munkaügyi osztályvezetője):* — Nálunk is kevés a segédmunkás, sokkal kevesebb az optimálisnál. Az volna az ideális, ha a szakmunkás-segédmunkás arány 70—30 lenne. Ehelyett jelenleg 8—12 százalék a segédmunkások aránya. Így a BÁÉV-nél is fennáll az a kényszerű helyzet, hogy szakmunkások végeznek segédmunkát is. Az elvándorláson túl, csökkentette számukat, hogy sok segédmunkásból betanított munkás lett. Kérdés, hogy helyes volt-e ez a lépés? Tudni kell, hogy az építőipari segédmunkások 50—60 százaléka cigány. Sokan több éve a vállalatnál dolgoznak, de a fluktuáció az ő körükben a legnagyobb. Gyakorlat, hogy sokan három-négy hónapig, nem ritkán mindössze két hétig dolgoznak, s máris felmondanak. A szakmai szakmunkásnak. Ezért is fogy a segédmunkások száma.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG — *Vajon nincs ehhez köze a fizetésnek? Mennyi a segédmunkások átlagjövedelme? Hallottam olyan esetet, hogy az egyik miskolci nagyvállalatnál van 8000 forintos segédmunkás is, ugyanakkor például egy kezdő mérnök fizetése a 4000 forintot sem éri el.*

BENE ZSUZSA: — Nagy a szakképzetlen munkaerő iránti igény. Oktatáspolitikánk alapvető célkitűzése: mindenki szerezze meg az általános iskolai végzettséget. Így egyre kevesebb a segédmunkás. Nő a kereslet, csökken a kínálat. A vállalatok kénytelenek magasabb bért fizetni, hogy megtarthassák munkaerőiket. Eltolódott a szakképzettek és szak-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth díjas festő-grafikus művész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 NOV 27.

G 6 / 1021

Öregember tehénnel

Feledy Gyula rajza

jövő...

Sárospatak

forgalmi rész, a Budapest felőlin a Volán üzemi helyiségei, előttük pedig a tizenkét kocsiállásos buszpályaudvar. Az előtér a buszpályaudvaron kívül autóparkolóval, gyalogos közlekedővel és parkkal szolgálja az utasokat. A várakozást tehát mindenképpen megéri majd ...

— *Az alapozás megkezdődött nyáron. És hol tart most az építkezés?*

— Az alapozás után erre az évre tervezzük az UNIVÁZ-elemek felállítását is. (Ottjártunkkor ezek egy részét már kiszállították.) Ha nem jön közbe mínusz húsz fok és másfél méteres hó, december 25-én az UNIVÁZ-elemek állni is fognak. Jövőre kerül sor a belső építészeti, gépészeti és villamos munkákra, és a kazánház megépítésére. 1984-ben a befejező szakipari munkák kö-

Élet

Beszélgeté

Lehet: fölöslegesen, de a denekelőtt az okot firtatja

Huszonöt évvel ezelőtt frontelnökké választottak végzett fiatalembert. Tevék goskodott hát elnökként kes munkaként, mivel ez lekóstolása a közéletiségbe szakerült Mezőkövesdre, Ott a népfront titkáráv Községi titkárrá, majd a front tisztségviselőjévé, ug a város népfrontelnökévé. kenykedik ebben a funkció tagja a városi-járási pártb rosi tanácstag, elnöke a D védelmi Körzetnek, mint nökségének tagja leginkább szavalk, Négyes térségébe gyakorta, ezt a területet k táik. Mint igen rangos, me mert város népfrontelnöke, testvéri kapcsolatok ápolás beli Badsalzungennel. Mun — mert erről még ez idáig — szocialista brigádnak a gye első gyógyszerész szoc jának, mert gyógyszerészről István, mezőkövesdi gyógys

Tehát: miért?

Miért, miért... mit is legkézenfekvőbbet mondja, ben a gyógyszertárban 5 fordul meg naponta, ennyi lik alkalma szót váltani, h kérni tőlük, vagy közölni Igen, sok az 500—600 ember

Hallgatunk egy kevéské azon, vajh' mennyire jó a az iménti válasz. Nem na mennyire persze igen. De hogy a gyökereknél kell ke szerész édesapja, idős Ócsa leg a városi tanács legidőse dolgozóként ment nyugdíjb jén a tanács első tagjai k tók" közé tartozott. Lázá Árvai Józsefnével, Kispál Jánossal együtt. Jól ismer Kövesden, patinájuk, hang Ócsai István még korábbar

Feledy Gyula, grafikus

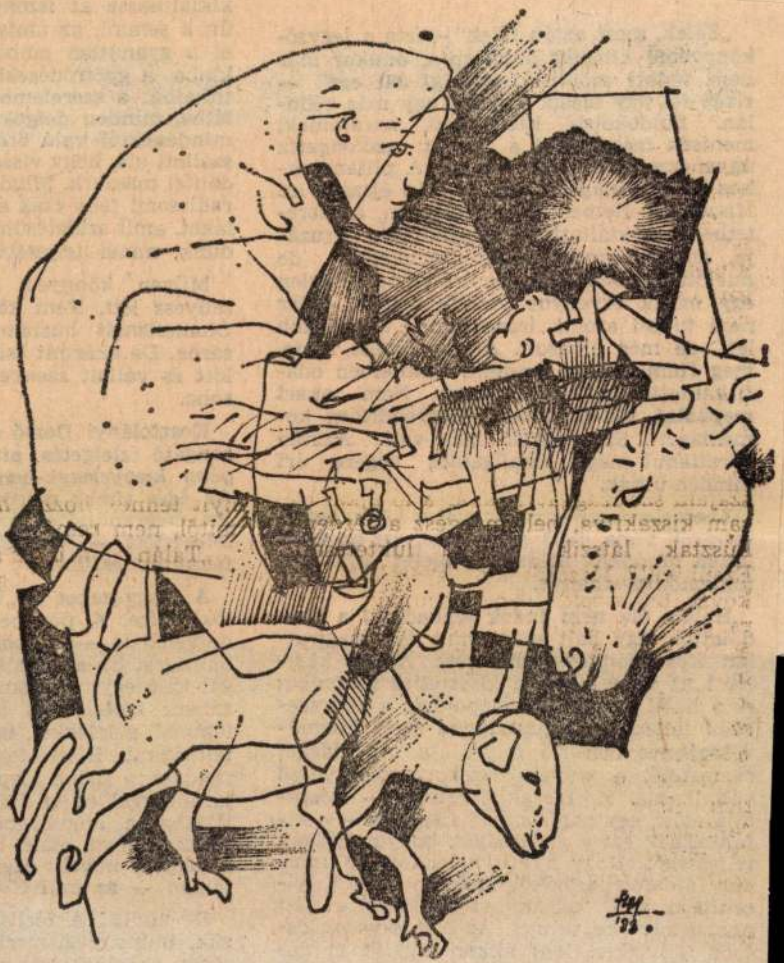

Feledy Gyula rajza

Feledy

Élet

8.

XXVII/57-52

lan Kosztolányi-novella hőse. Ahogy kizuhant az űrbe, abba a kisérteties semmibe: ez a halál az utolsó hónapokban a kényszerűen tétlen író gáncstalanná érett írásművészetének búcsúzó felgyúlása. Az ideget remegtető, a művet összekovácsoló, végső vállalkozás. Mert csak ő értette — íróasztala előtt, egy papírlaphoz szegezve — a kifejezésnek ezt a gazdaságát, bonyolultságát, teljességét. Hogy a hős beleharapjon minden fájdalomba, hőköljön a kínok előtt, felordítson vad csigák szorításában... Itt nem ismert kegyelmet. Az élet zavaros, ostoba, következetlen; akkor csuklik el dadogva, amikor éppen a megvilágító, fontos szót kellene kimondania. Ő, a pusztuló, romló anyag költője, sohasem bízta magát a nyersanyagra. Ő úgy ragadta meg ezt az amorf lényeget, hogy kompozíciós remeklés vált belőle. Minden húrt szóra bírni, a vo-

[illegible] a bol[illegible]
hamozza. Ez a fiatalsá[illegible]
gal való egyszerű ismer[illegible]
zában: kísérletesdi az[illegible]
lommal, a lélekkel, egy[illegible]
talmakkal. Kísérletezé[illegible]
renddel, a fizika kispo[illegible]
józansággal és az őrül[illegible]
ifjúság, a szépségéber[illegible]
elénk toppan majd né[illegible]
a magyar novella izga[illegible]
jaiban — az *Esti Kor*[illegible]

De addig? A férfi r[illegible]
zük, amint megismeri [illegible]
séget, az elűzhetetlen [illegible]
aljáról. A világot kívá[illegible]

Van már kenyerem
van gyermekem és
Szívem minek is sz
Van mindig elég e

Feledy Gyula: grafikus

4.

XXII/11 42

Feledy Gyula: Szerenád

,1919

enc írásban véle-
irolyi Mihályt

zava sem vehető ko-
kóros hiúsága és pó-
gya folytán annyiszor
más, ahányszor ér-
ánják. A magyaror-

incs, nem lehetséges abszolút *tény-*
egény. Amiként a tényeket a kü-
önféle szemtanúk tanúsága, úgy a
ényregényt végül is a tényregény-
erző nézőpontja kelti életre. 1918
-1919 magyar történelmének té-
yeiről, úgy sejlik, mindent tudunk.
e e tényeket sokféleképp örökítet-
ék meg.)

Kassák Lajos szemével

„Váratlanul, mintha villám hasí-
na bele az épületbe.

Az előadó még beszél, mikor az
helvény lépcsőjén egy katonaru-
s ember indul fölfelé, és megáll
kács háta mögött.

szági maradék októbristák köreiben bizonyára pánikot kelt majd az a hír, hogy gróf Károlyi Mihály immár levonta alkati degeneráltságának és kártékony közéleti szerepének utolsó politikai konzekvenciáit is, és a marxisták szélső balszárnyán helyezkedett el. A korábbiakban köztudomásúan Jászi Oszkárra hallgatott, aki ugyan politikai antitálentum, mint ő, és csupán két kedvenc rögeszméjéről, a szociológia tudományáról és a keleti Svájc mintájára elképzelt Magyarországról tud szónokolni, de meg kell adni, hogy brilliáns agyvelő. Most ellenben mintha maga Kun Béla súgna neki, valamint a hóhé
Szamuely szell

hogy a polgári termelési viszonyok már megteremtették azokat a materiális feltételeket, melyek ezt az antagonizmust megszüntetik. Nem vagyok pesszimista, mert én hiszem, hogy ezzel a polgári társadalmi renddel az emberi társadalomnak a történelem előtti korszaka zárul le, és hiszem, hogy az emberiség igazi, emberi történelme majd csak kezdődik. És ha ez a magyar proletárdiktatúra csak egy perccel is sietteti az időt, ha ezzel csak egy perccel is előbb érkezik az emberiség a kényszerű antagonizmus határai közül a szabadság birodalmába: akkor keveset mondtam az előbb, amikor leonidászi feladatról beszéltem..."

Feledy Gyula, Grafikus

Feledy Gyula: Hegedűs

Feledy

Élet

12.

XXVII/33.

magamat: arra van, ott van a kajakos-kenus Ada Ciganlija...! Egyszerre ábránd és valóság a sport. Arányait úgy kell megőrizni, ahogy e könyv.

Iszonyú csapásszámmal írt Naményi József. Mégis körültekintően. De hiszen volt honnét eltanulnia e művészetet. A tárgy körétől, melyet se négyszögesíteni nem akar, sem glóriává tenni. Vállalkozásának a Sport Zsebkönyvek ideális „Ada Ciganlijá"-ja volt. Remek Ráckevéje. Újnesti-öble... vagy „amit akartok"...; S nem utolsóul: Kösz, „sorkapitány"...!

dik hullámához tartozik 1965-től fogva, amikor *Ösvény a világba* című kötete megjelent. 1978-ban két regénye látott napvilágot (Zsé birtoka, A sereg), s az addig munkás írónak elkönyvelt (minthogy szerszámlakatos) szerző értelmező jelzőket ellökve vált a modern próza élvonalát jelentők egyikévé. A róla szóló bírálatok mindenike megegyezik abban, hogy regényei nem könnyű olvasmányok, de „új kontinens látványa tárul az olvasó elé, ha átverekedi magát" az olvasás fáradalmain. Megvallom, számomra a panoráma kevesebb meglepetéssel szolgált, mint erőfeszítéseim alapján reméltem. De az is lehet, hogy elmeélem tompább bozótvágókés, mint másoké.

Feledy Gyula, grafikus

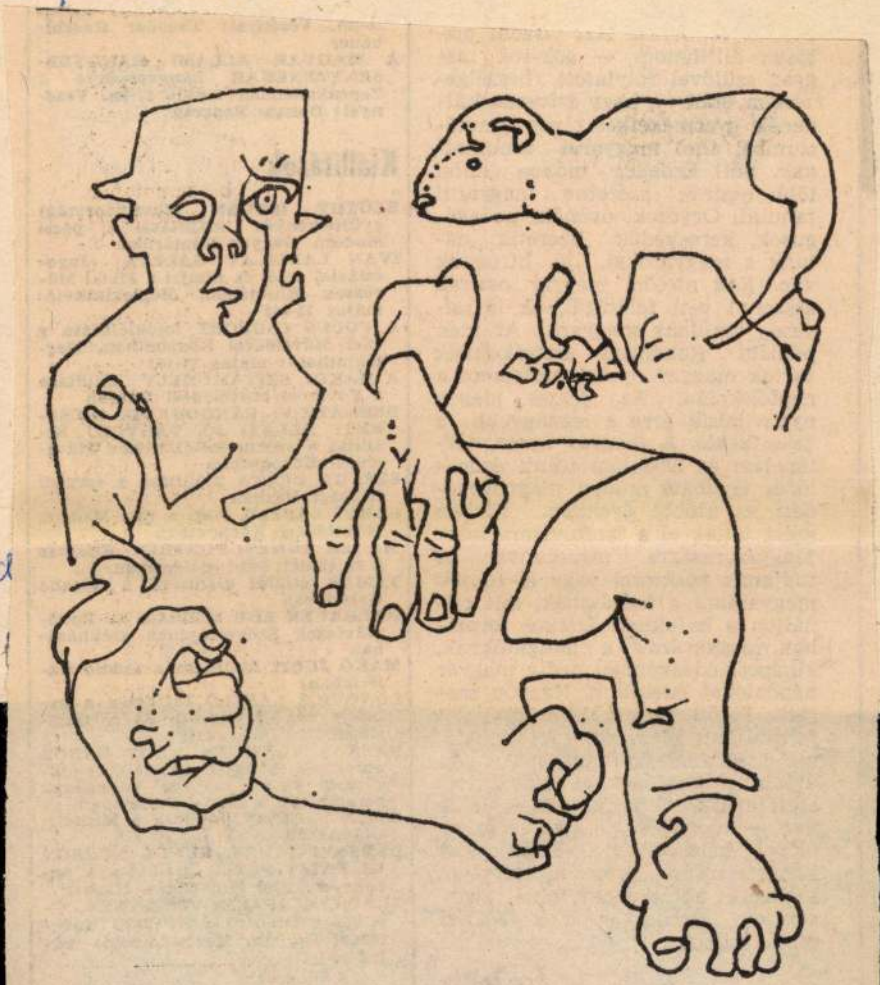

Feledy Gyula rajza

Petőfi Petőfi versein. Először német fordításban olvastam fel nekik, majd elmondtam magyarul. Az utóbbi változat sokkal inkább tetszett nekik, mert dallama és lelke van — mondták. Visszatérve az előbbi kérdéshez, a FUEV idei kongresszusán kérem a szervezet segítségét ahhoz, hogy minél gyorsabban létrehozhassuk a felsőőri gimnáziumot.

Ács Zoltán

lassagyarmati Horváth Endre Galériában

FARKAS ÁDÁM ÉS NAGY GÁBOR műveinek, a baseli nemzetközi művészeti vásár magyar anyagának bemutatása a Duna Galériában

KOKA FERENC kiállítása a Miskolci Galériában

DÉVÉNYI JÁNOS, KUNGL GYÖRGY ÉS PAIZS PÉTER kiállítása a budakeszi Erkel Művelődési Házban

TEXTIL AZ IPARMŰVÉSZETBEN. Kiállítás a tatabányai KPVDSZ Művelődési Házban. Megtekinthető: május 30-ig.

Feledy Gyula, grafikus

Feledy Gyula: A hegedűs

Feledy G

Ecl i

1

XXVII/29

zt tudhatná meg Illyés Gyuláról,
ogy korai emigrációja során „vé-
il Franciaországban telepedett le,
ott maradt egészen 1925-ig", meg
ogy megismerkedett „a francia
ürrealizmus képviselőivel" (477.
), hanem hogy egész életművére
öntő hatást tett a *french con-
ection*. Avagy nem bűn nem meg-
mlíteni a francia olvasónak, hogy
lyés 1942-ben milyen bátor és
ontos tettben *(A francia iroda-
m kincsesháza)* vallott hitet egy

akkor olvasóink véleményének
helyt adunk valamilyen formában.

**LŐRINCZ GUSZTÁV, BUDA-
PEST.** A levélíró a szabadszomba
érdekes fiziológiai aspektusár
hívja föl figyelmünket. „Orrsö-
vényferdülésből adódóan rövidese
műtétnek vetem alá magam. Ad-
dig is naponta járok az illetékes
rendelőintézetbe, inhalálni. Ez a
kezelés naponta szükséges —
szombat-vasárnap kivételével, mert
akkor természetesen az intézet be-
zár. Közel már az orvostudomány
nagy eredménye, amikor a hiol-

Feledy Gyula, grafikus

Feledy Gyula: Fiú kakassal

Feledy G

Élet is

12.

XXVII/24

Magunk kenyeren című antológiában jelent meg Verbőczy Antal.

Érdemes talán felidézni, kik álltak jót értük. Avagy hamis tanú lett volna a nagy idő előtt Mezei András, az Első Ének válogatója és szerkesztője, Garai Gábor, az antológia lektora, vagy a lektor Kormos István, ki a Kozmoszt képviselte?! Vagy tévedett volna a költő Kormos István, amikor a Magunk kenyerén-ben így bocsátotta útra az akkor húszéves és foglalkozása szerint vákuumkályhás Verbőczy Antalt?

„»Köszönöm hogy erre a
péklapátra
hármunk közül
én írhattam fel a nevemet«

Ez az idézett három sor nem versből tépődött ki; ahogy van: teljes vers, s szinte hihető, hogy nem papírra, hanem péklapátra íródott. De e péklapát mögött hárommilliárd élő ember, könnyű kiszámítani: kétmilliárd éhező, egetleg csak fizikailag, de lelkileg lószínűleg nem lesz reveláció. Túl okos, túl bölcs, s túl ártatlan volt ahhoz, hogy ez sikerülhessen neki. Az a visszahúzódó, félénk vagányság is, melynek fegyvere a gúny és a fricska, az alapállása az ön- és a társadalomirónia, célpontja pedig mindenek felett önmaga volt, se alkalmas arra, hogy zajos feltűnést keltsen. Arra azonban mindenképp elegendő, hogy a „Taigetoszt bliccelő" kisded-halandónak hosszú életet hozzon költői utóéletében. Azokra a többnyire nagyívű, versprózába hajló, csokonais bájjal és romantikus kedvességgel teli önironikus lírai szövegekre gondolok, melyekben fölszabadította önmagát a brechti, becheri, prévert-i, györés-ladányis költői attitűd alól, s meglelte a maga hangját. (*Viszolygásom az Operettől, Egy nagy kabát kilógása a szimbólumrendszerből, Az öreg ácsot palira vették, de a fia a legszebb legenda! — mondta Tabák tanár úr.*)

Feledy Gyula

Magyar Nemzet
1984. VIII. 29.

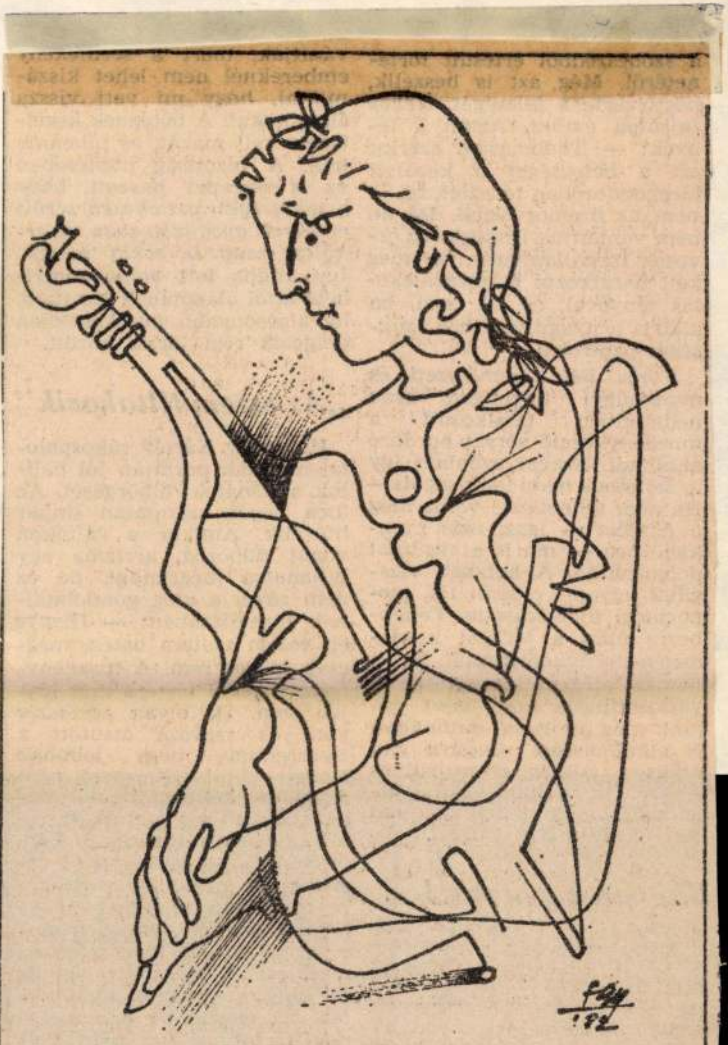

Feledy Gyula rajza

esetben ki vállalná érte a felelősséget? A betegség nem függ össze a fegyelmivel.

Baj van a gépekkel...

Vas Sándor, az igazgatóság vontatási főmérnöke régóta ismeri Hidvéghy Károlyt: — *Ma is elsőrendű szakembernek tartom,* akire a legfrekventáltabb vonatokat és bármilyen gépet rá lehet bízni. Mert ki-

[illegible] akartam felidegesíteni magam, hiszen a vonatért én felelek. Jó szakemberektől bármilyen tanácsot örömmel fogadok, de sajnos ilyennel egyre ritkábban találkoztam. Az előző üzemfőnök idejében senkivel nem volt konfliktusom, mert remek mérnökember, de őt balszerencsémre elhelyezték. És engem az ő emberének tartottak, így nem volt maradásom. A pofonok ellené-

[illegible]retem ezt a szakmát.

Feledy Gyula

Feledy Gyula: Műteremben

Magyar Nemzet 1984. VI. 2.

Feledy Gyula

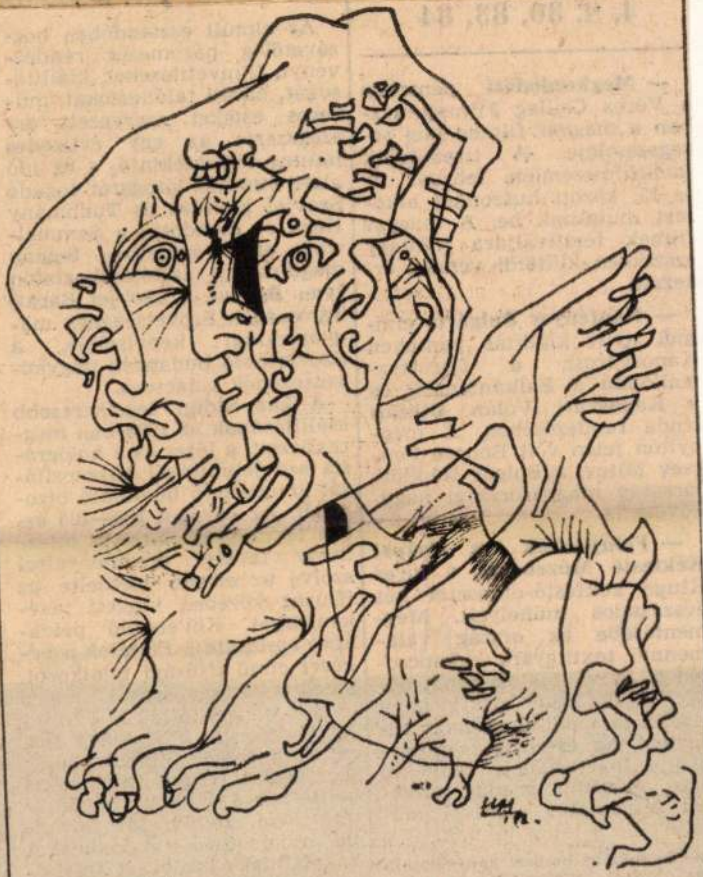

Feledy Gyula: Átváltozás

lódott. A vállalatok pénzt adtak, a dolgozók pedig nagy értékű társadalmi munkát végeztek. Az ezerötszáz műtárgyat, ipartörténeti emléket őrző múzeum gazdag anyagát folyamatos cserével mutatják be a látogatóknak.

— **Teaház az emberi kapcsolatokhoz** címmel kínálnak programot a Népművelési Intézet Teaházában, — VIII., Szentkirályi utca 8. alatt. Február 13-án, hétfőn, a Józsefvárosi Színház művészei bemutatják Hubay Miklós

amelyet a szokásostól eltérő módon bonyolítottak le a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának dolgozói. Videokészülék segítségével rögzített filmeket vetítettek a külhoni béketüntetésekről, felhívással fordultak a jelenlevő fiatalokhoz. A békefelhívás szövegét tartalmazó plakátot a találkozó részvevőin kívül több száz gimnáziumi tanuló és külhoni turista írta alá. Az intézmény törté-

Feledy Gyula

Feledy Gyula rézkarca

Magyar Nemzet
1985. III. 27

mat sem mulaszthatom el, hogy köszönetet mondjak népünknek azért a megértésért és támogatásért, ami nélkül a kormány aligha tudott volna eleget tenni megbízatásának.

— Az utóbbi fél évtizedben a legtöbb feladatot a gazdaság mindennapi, nemegyszer szorító gondjai adták számunkra. Voltak helyzetek, amikor ezeket csak a megszokottnál szorosabb központi irányítással tudtuk megoldani. Emiatt megnőtt az aggodalom, hogy visszatérünk egy korábban már túlhaladott gyakorlathoz. Úgy

ket, jó feltételeket biztosítson a szocialista közéletiség, a jobb, az eredményesebb munka anyagi és erkölcsi elismerése számára, kevesebb lehetőséget hagyjon az ügyeskedésre.

Lázár György ezután a szocialista építés eredményeiről, a négy év alatt megvalósult termelő- és kommunális beruházásokról, a nemzeti vagyon gyarapodásáról, a fogyasztás alakulásáról szólott, majd így folytatta:

— *Az összes körülményt figyelembe véve a mérleg pozi-*

Feledy Gyula, grafikus

Feledy Gyula rajza

Feledy

Etet

26.

XXVIII/51-52

üzdelmét, s amikor a
ebb, az ablakpárkányon
nacs vasakkal, rozsdás
el, kopott metszőollók-
Vermorel szelepekkel,
t szükség, de kidobni
lt rá, hogy egyszer ne-
macsot, az ablakot pe-
az üvegeshez. De csak
lamii sürgősebb tenni-

t felett fogyott a fény,
ni. Öntött magának a
közben kortyolgatta a
álhatna addig, amíg a
let faragni az ásóba,
ert úgy maradt a ké-
avasszal hagyták, ren-
a szekrény tetején, be-
veket még nyár elején
visszarakta valameny-
st. A padlásról kellett
nem lehetett feldug-

egér. Mégis, amikor egy áramlás az ágy mell
egeret, lehajolt, s a farkánál fogva kiemelte a
egy kicsit, aztán az asztalra tette. Az egér össze
ját víztócsájába lapult.

Kint tombolt a vihar, ömlött az eső. Az öreg
egy kicsit az egeret, aztán az ágy közepére hú
a lábasból az arcára fröcskölt a víz. A lecsa
percenként megvilágították a kertet és a szob
még soha nem látta régi kertjét. A fák sok
levegőt, fényt és a sötétséget markolták. Dülön
a részegek. A bokrok próbáltak elugrani, a tám
szökőárként tört magasba a hegygerincről le
Fekete tárgyak repültek a villámfényben. M
lán, kövek, rég elveszett lelkek?

A villámok fényében lovasokat vélt látni, a
meresztette a szemét, hirtelen sötétség boru
A lovasok felemelkedtek a magasba és átröpült
Az egérre nézett. Már szárítkozott, rázogatta a
Hónapokig szolgált a partőrségnél, hol a szepez
pedig a révfülöpi kikötőre vezényelték. Soha r
tona, puskát nem sütött el. A befagyott Balato
tölténnyel állt őrt. Társaival együtt egész é

Feledy Gyula, grafikus

Feledy G

Élet. és

7.

XXVIII/22

Feledy Gyula: Katonaszökevény

SÁGHY ILDIKÓ

Rendezi a Magyar Média Müsoriroda és a Négy Évszak folyóirat

Jegyek kaphatók naponta a Magyar Média jegyirodáiban (Bp. VII. Lenin krt. 9-11., Hungária Kávéház mellet, telefon: 228-457 és Bp. XIII. Balzac u. 12., telefon: 490-920), a Színházak Központi Jegyirodájában (Bp. VI. Népköztársaság útja 18., telefon: 120-000) és az előadások előtt a helyszínen.

MAGYAR MÉDIA KABARÉSZÍNHÁZA
az URÁNIA MOZIBAN
1984 JÚNIUS 11, 12, 13. 20 órakor
JÚNIUS 19, 20, 21. én

mm KABARÉ

CSAK NEM LEÉGNI !

Szereplők: Csala Zsuzsa
Lorán Lenke
Hacser Józsa
Oszvald Marika

Feledy Gyula, grafikus

Feledy Gyula: Visszanéző

Feledy

Élet

5.

XXVIII/21

Rousseau-ról (akit regebben a franciák csak Jean-Jacques-ként emlegettek) sem tudtak szinte semmit. Utóbb rájöttem, hogy nem véletlenről volt szó; amit azóta, mint gyakorló szülő, a középiskolai irodalomoktatásról megtudtam, visszamenőleg nagyon is érthetővé tette a francia egyetemisták káprázatos tudatlanságát. A gyerekek s a szülők kedvében járandó, az irodalomtanárok sokszor átalakítják a programot, és klaszszikusok helyett fantasztikus irodalmat és krimit olvastatnak.

A nivellálás lehetőségei szinte végtelenek. A tavaly előterjesztett középiskolai reformtervezet megpendíti az osztályzás és a bukás megszüntetésének lehetőségét. A tendencia jól követhető. S utólag

meg a szükséges alapokat, akinek hiányos a felkészültsége?

Egyszerű: pótolja valahol. Akár úgy, hogy mindvégig komolyabban készül, mintsem az iskola megkívánná (de melyik gyerek képes erre?), akár a szülők segítségével, akár úgy, hogy magániskolába vagy az érettségi után magántanfolyamra, speciális fölkészítőre iratkozik. A következmények végül is egyértelműek, hiszen a magániskola pénzbe kerül, a felkészítő tanfolyam még több pénzbe. Az egyenlőség eszméje elsöpörte a republikánus oktatásrendszer csaknem száz évet megért elitizmusát, de csak azért, hogy egy másik, jóval kevésbé demokratikus, rejtett elitizmust állítson a helyébe. Mennyi időre vajon?

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

NÓGRÁD
1981 ÁPR 12

1021

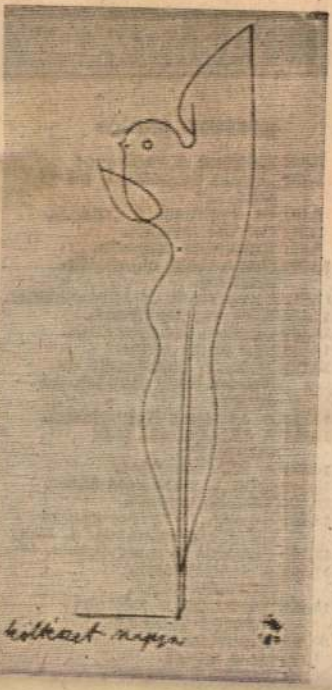

Feledy Gyula rajza

10.05: Nemzetközi filmjáték-fesztivál.
11.07: Bemutatjuk új felvételeinket.
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.15: Opera-művészlemezek.
13.00: Egy korty tenger.
13.10: Jeanette MacDonald és Nelson Eddy filmdalokat énekel.
13.25: A kozmosz Kolumbusza.
13.55: A nápolyi dal száz esztendeje.
14.30: A költészet hete.
15.14: Daloló, muzsikáló tájak.
15.54: Trombitaparádé.
16.13: Aeneis. Vergilius eposza rádióra alkalmazva. I. rész.
17.10: Pillantás a nagyvilágba.
17.30: A zeneirodalom remekműveiből.
18.45: Közvetítés a miskolci Nemzeti Színházból.
20.18: Népdalest.
21.10: Mi a titka?
22.20: Zenekari muzsika.
23.25: Szabó Ferenc kamarazenéjéből.
0.10: Fibich operáiból.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

DÉL-MAGYARORSZÁG

1981 ÁPR 12.

1021

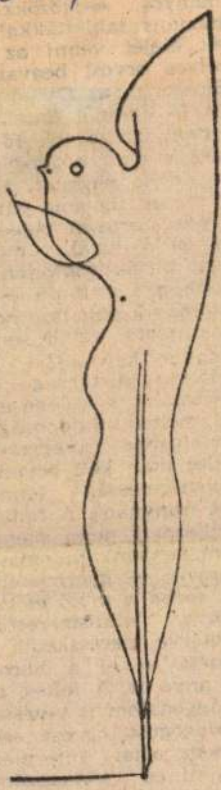

FELEDY GYULA RAJZA

A Biseeurin, az Ovidon, a Rigevidon 16 évesnél fiatalabb lánynak nem írható föl, 16—18 éveseknek is csak nőgyógyász szakorvos adhat receptet. Ezek a gyógyszerek ugyanis gátolják a még rendszertelen peteérést, és ez a gátló hatás meddőséget okozva tartós maradhat. Ajánlatosabb a Continuin és a most forgalomba került Postinor tabletta használata, egyik sem okoz maradandó károsodást. A Postinor előnyei: biztonságos, kevés a mellékhatása, s különösen figyelemre méltó tulajdonsága, hogy egy ciklusban négyszer, az együttlét után kell bevenni.

Álszemérmesség lenne, ha szemet hunynánk a fiatalok korán elkezdett nemi élete fölött, ha nem vennénk tudomást arról, diáklányok — gyermekeink — állnak sorba a műtő előtt, ahová szorongva, lelkiismeretfurdalástól gyötörve merészkedik — merészkedett — el a háromgyermekes anya is. A féltés, a jövő iránti aggodalom is vezessen szülőt, pedagógust, orvost, egészségügyi, pedagógiai intézményeket, társadalmi és tömegszervezeteket, hogy a biológiai gyorsuló idő ne sodorja tragédiába egyetlen fiatal életét sem.

CHIKÁN ÁGNES

1981 APR

1021

kiemelkedő szerepet juttat a költészet ismeretelméleti funkciójának. Nem lehet kétséges, hogy napjaink lírája mindinkább a valóság ráción túli megismerésének egyik legfőbb lehetőségévé válik, hogy olyan revelációkhoz juttathatja el a világismeretre és önismeretre egyaránt törekvő embert, amelyekre egyébként egyelőre semmilyen más mód nem nyílik. A költészetnek csakugyan arra is módja van, hogy egy-egy tárgy vagy jelenség körvonalaiban, térfogatában és formájában felragyogtassa előttünk az univerzum egyetemességét. Nemes Nagy Ágnes ihletett szavakkal emlékezik meg például a Kékgolyó utca ihlető erőforrásáról, ezzel kapcsolatosan pedig költő és hazája, költő és a nagyvilág kapcsolatáról. Sorai szívenütöttek, mert az a változékony történelem, mely a költőnőt e budai tájhoz fűzi, szintúgy az én történelmem, legfőképpen pedig azért, mivel amit ő erről szavakba önt, azt mai hazai költészetünk egyik legnemesebb és legelőremutatóbb alkotói programjának tartom. Figyeljék meg, mit mond Nemes Nagy Ágnes erről a régi, szelíden kelet felé ívelő budai utcáról: „...láttuk ezenkívül a Vérmezőt, volt kivégzőhelyet, ma parkot, fölötte a Várral, hogy egy percre se feledkezzünk meg a mindenkori emberi történelem forgandóságáról. Csakhogy ez éppen a mi történelmünk volt, itt-lakóké, nehéz középeurópai történelem; igen, ini láttuk égni a Várat, láttuk a Vérmező tálját színültig tele háborús roncsokkal. És még menynyi minden volt; szólni kellene a kis pályaudvarról, amely egy macskaugrásnyira van, s ahonnét Velencébe lehet utazni sötét, esős hajnalokon; a platánfákról, a villamosokról, a felhőkről, a budai hegyekről a látóhatáron.

Szóval: a Kékgolyó utcában sok minden volt található és sok mindent láttam térben és időben, ha este 6-kor megálltam a sarkon. Még a Kék Golyó is megtalálható volt itt, a hajdani kocsma címere egy új kocsma előtt. Gyakran nézegettem ezt a régi kocsmacímert, ha ugyan azt nézegettem. Mert az az igazság, hogy a kék golyó már több ízben elveszett. Aztán újra megtalálták, ha ugyan azt találták meg, és kirakták a kocsmabejárat fölé, mint egy középkori labdajáték jelvényét, ha ugyan annak a jelvénye. Mindenesetre szép kékre van pingálva, itt-ott arannyal. Ha az ember összehunyorított szemmel nézi, akár óceán-színűnek is tarthatja, itt-ott arany földrészekkel. Lehetségesnek tartom, hogy az elveszett és újra megtalált Kék Golyónak ez a helyes megtekintési módja.

FENYŐ ISTVÁN

Gazdag, sokarcú kiállítás

A XI. salgótarjáni tavaszi tárlatról

A salgótarjáni tavaszi tárlat az elmúlt évtized során nagy változásokon ment át. Északmagyar területi kiállításként indult, mely elsősorban a helyi, a megyei, a miskolci és az egri művészeknek adott bemutatkozási lehetőséget. Színvonala ebből eredeztethetően igen egyenetlen volt. A területen alkotó művészek között néhány, az országos művészeti életet is befolyásoló, kiemelkedő egyéniség is akadt, aki kvalitásával, műveinek átütő erejével uralta a mezőnyt. Ők adtak rangot a korai tárlatoknak, munkásságuk révén figyelt fel a közvélemény erre a rendezvényre. A kiállított művek többsége azonban másodharmadvonalbeli szintet képviselt, s szép számmal akadtak az amatőrség határán álló próbálkozások is. Mindezek ellenére már akkor is pozitív megmozdulás volt a tárlat. Nógrád megye, s különösen Salgótarján kulturális hagyományokkal szinte egyáltalán nem rendelkezett. Jelentős volt viszont népművészete. A szép iránti teremtő vágy így korábban is élt, s folyamatosan továbbélt az itteniekben. Szívesen fogadtak minden olyan rendezvényt, amely emócionálisan vagy látványszinten a széphez, a népművészeti hagyományokhoz kapcsolódott. A tavaszi tárlatot a közönség mindig örömmel, kitüntető érdeklődéssel fogadta. A tárlatvezetések során a művészethez nem értő, egyszerű emberek meglepő érzékenységről, bámulatos ráérzésekről tettek tanúbizonyságot. A közönségigény egyértelmű volta kedvezően hatott a tárlat sorsára. Az érdeklődés ösztönözte a művészeket a részvételre, a kultúrpolitikát a kiállítás felfuttatására. Salgótarjánban ez a tárlat elsőként próbálkozott a képzőművészeti hagyományteremtéssel. Tavasznyitó ünnepélyessége, politikus lendülete kezdettől fogva művészi kvalitásban törekedett testet ölteni. Pozitívumai, helyzetfelismerő nyitottsága biztosította fejlődését, tette lehetővé mára elért rangjának kivívását. Így érthette el azt a rangot adó elismerést, amit Berecz Lóránd az idei katalógus előszavában így összegzett: „A salgótarjáni tavaszi tárlat — véleményem szerint — az önmozgató erővel érvényesülő hierarchiában előkelő helyet foglal el... Ezért is nőhetett a szó igazi értelmében országos tárlattá a tavaszi seregszemle — nem túlzás azt mondani, hogy a Tavaszi Tárlat, nagy nemzeti, összefoglaló kiállítás hiányában, egyike ma azoknak a kiállításoknak, amelyek alapján információt szerezhetünk kortárs művészetünk állapotáról."

Az elmúlt tíz év során fokozatosan, nem kis nehézségek és vívódások árán jutott el a tárlat idáig. Eleinte az innen elszármazottakat vonta bűvkörébe, majd azokat, akik valamilyen módon kapcsolódtak a városhoz. S ezek száma évről évre szaporodott, a gyárak, a táj vonzása révén. Lassan, szinte észrevétlenül több lett a meghívott kiállító, mint a helyi. 1977-ben a tárlat spontán módon megváltozott arculata szükségessé tette a kezdeti célok és a koncepció átformálását. A tavaszi tárlatnak tehát, mint országos képzőművészeti seregszemlének, mindössze négyéves múltja van. Természetesen nem jutott könnyen országos rangjához. Rengeteg szellemi és anyagi erőt, fokozott odafigyelést igényelt és igényel ma is. És még valamit, ami egy vidéki kiállításnál mindennél fontosabb, ha valóban teljes körű kíván lenni: elfogulatlanságot és objektivitást. Megértő és befogadó nyitottságot mindenféle művészeti törekvés felé, maximális, csak a szakmai szintet tekintő tisztességet a zsürizésben és a díjazásban. Az 1981-es beadások bizonyítják, hogy a fenti elvárásoknak sikerült megfelelnie.

Új évtizedéhez érkezett a tavaszi tárlat, s az új évtizedet megújító változások egész sora kíséri. Az 1980 őszén megnyílt salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum időszaki kiállítóterme és kisgalériája közel 500 négyzetméteren ad teret a kiállításnak. A világítás, a térfűzés méltó hátteret és alapot biztosít a műveknek, segíti előnyös megjelenésüket. Megszűnt a műfaji tisztázatlanság is: csak képzőművészeti alkotásokat mutat be. Az iparművészet önálló kiállításon adhat számot eredményeiről a József Attila Művelődési Központban, nyaranta. Mindezek mellett a legjelentősebb a beérkezett anyag kvalitása. Soha eddig ilyen nagy mennyiségű és művészi színvonalát tekintve jelentős anyag nem érkezett be a tavaszi tárlatra, mint az idén. Mennyiségben és minőségben is volt tehát miből válogatnia a zsürinek.

A tavaszi tárlat anyaga — mint minden vidéki kiállításé — eklektikus. Ez részben adódik a magyar művészet jelenlegi összképéből, részben helyi determinációkból, illetve a kettő találkozásából. Kiemelkedően jó — az országos helyzetnek megfelelően — a grafika. Jelenléte Salgótarjánban összefügg az itt működő Nemzetközi Grafikai Művésztelepp el — a volt résztvevők visszalátogatnak —, a leendő országos rajzbiennáléval és az északmagyar terület eredendő grafikai arculatával. A kisplasztikai egység is jó, számottevő művészeket felvonultató, bár hiányzik néhány korábban szereplő szobrászegyéniség, pl. Kő Pál, Borbás Tibor. A festészeti részben szélsőségek észlelhetők. Egy-két mester (pl. Kokas Ignác) és a

ALAKOK IOAN BUNUS TUSRAJZA

fiatalabb generáció (pl. El Kazovszkij, EF. Zámbó, Földi Péter) képei szembeötlőek — a kettő között azonban meglehetős úr tátong.

A grafikai egység sokrétű és összetett, tematikai, szemléleti, formanyelvi oldalról egyaránt. A mondandó-centrikus művek fő vonulatát Bálványos Huba, Czinke Ferenc, Feledy Gyula, Somogyi Győző alkotja. Bálványos 1972 óta folyamatosan vissza-visszatérő művészvendége Salgótarjánnak. Sokat rajzolt, vázlatolt az acélgyárban — amely még ezen a gyárvároson belül is külön kategóriát képez, a munka nehézsége, az ott dolgozó emberek keménysége révén. Bálványos kilenclapos ofszetsorozatán —, mely a makói művésztelepen készült — a gyár légkörét, a megismert munkások egyéni, a munkához formálódott karakterét elemzi. A véletlenül felvett szónoki póz átlós mozdulatát veti össze a korlátok, sínek gyári átlóival — megértő iróniával. Szépek, Bálványos rajzaira emlékeztetők egy-egy lapon a tárgyi részletek: a munkaeszközök, a műhelysarok, a gyárudvar, a reggeli elemeinek komponálása, grafikus megjelenítése. Jóllehet a kollázs megoldáson alapuló fotómontázsos ofszet Bálványosnak lehetőséget adott egy-egy váratlan képzettársítás megjelenítésére — rajzai, litográfiái művészi szintje mellett ez a próbálkozása csupán játéknak minősíthető. Feledy Gyula — még a művész egyenletesen színvonalas pályáját tekintve is — kiemelkedően szép tusrajzokkal szerepel. Az „Improvizáció Bartók-zenére" címet viselő sorozat jól ráérez a bartóki zene lényegére: a feltörő, drámai tragikum és a finom, légies líraiság érzékeny egyensúlyára. A Cantata profanát megidéző lapján vékony, könnyed vonalakkal jeleníti meg a tárt karú embert, sötét erős ütköztetéssel a szarvassá változottat. Mítoszi erővel fejtegeti az ősi, állati erő és a civilizált, tudatos, érzékeny emberi lét egymáson való áthatolását, összemosódását. Ősi tisztaság és gonoszságtól mentes erő, emberi következetesség, az eredendő jóság utáni vágy fogalmazódik meg Feledy rajzán. Somogyi Győző ötven szitanyomatot tartalmazó mappát állít ki, mely egész eddigi grafikai munkássága jelentős alkotásait tartalmazza. A sokszorosító eljárás mindig hangoztatott, de ritkán beteljesülő demokratizmusát váltja ezáltal valóra. Ritka alkalom, amikor kiállításon mappát lapozgathat az érdeklődő. A zárt tér, a csupán egy-két művel való részvétel határait oldja ez a megoldás, létjogosultságát a közönség dönti majd el — kísérletként érdekesnek ígérkezik.

Sáros András Miklós szürrealisztikusan megfogalmazott lapokkal tűnik ki a mezőnyből. Arany János: Ágnes asszonya ihlette művén a hideg kékség előtt felvillódzó tépett rongy a fájdalom gézpólyáira emlékeztet. Kéri Imre Falak című, három lapból álló nagyméretű rézkarcsorozata, talán új korszakot ígér a művész pályáján. Igaz, hogy ezeken is elsősorban a magas szintű mesterségbeli tudás dominál, ami sokszor a különbözően megmunkált felületek játéka felé viszi el a művészi szándékot. Amszterdami élményeinek katartikus volta azonban már átüt a felület szépségén, fájó, nosztalgikus, a hányattatás tragikumát éreztető hangulati töltést adva. Az így kirajzolódó irányba: a mondandó fokozatos érvényesülése felé kellene orientálódnia, hiszen a mesterség terén már mindent tud, s ezt több munkáján — önálló témaként — be is mutatta. Prutkay Péter „Öt forint" c. lapja, melyen a pénz értékromlását elemzi — irónikus telitalálat. Hasonlóképpen az ötlet frappánsságával hat Molnár Péter „Homokmezője" és „Szövege". Jelentős egységgel szerepelnek a geometrikus, a gépi meghatározottságúan pontos konstrukciót előtérbe állító művészek is. Közülük most Lukovitzky Endre emelkedik ki, korábbi önmagát felülmúlóan jól megkomponált, mély színvilággal telített szitanyomataival. A folyamatművészet, a részekre tördelt elemzés alkotói módszere Hegedüs I. László, Széchy Beáta és Galántai György munkái révén van jelen.

IMPROVIZÁCIÓ BARTÓKHOZ

FELEDY GYULA RAJZA

Az alkotói utak hasonló sokfélesége követhető nyomon a szobrászati részen belül is. Tornay Endre András, akinek munkáira az utóbbi időben a miskolci téli tárlat kapcsán figyeltünk fel, itt is új szemléletét tükröző, igen szép munkákkal szerepel. Fakompozícióinak érzékeny, a székely népi hagyományokat átlényegítő konstruktivitása, meleg líraisága képezi fő értékét. Tökéletesen műveli az éremművészetet is, mint erről kiállított sorozata tanúskodik. A megközelítő szemlélet érdekességével ragad meg Paulikovics Iván „Dekadens portréja" és „Önarckép húsz év múlva" c. bronz kisplasztikája. A groteszken deformált, óarany felé színezett művek hangulati ereje, finom iróniája, sajátos, egyéni, a régi kegyszobrokhoz hasonló ízt ad. Az ötlet ereje dominál Szabó Tamás három, ékszerméretű, szépen megmintázott fejénél is. Léderer Tamás „Köpenyesek" c. plasztikája a lebbenő drapériák lendületére, a fa, a kő és a fém ellentétére épít.

Lényegében a szobrászati egységhez tartozik a tavalyi nagydíjas Borbás Tibor kamarakiállítása. Applikált, falra akasztható érmeket és kisméretű domborműveket állít ki. Valamennyi az élet örömét, a lét csodáját, a megismételhetetlenség varázsát elemzi. Érzékenyen, lágyan csillan meg a fény gömbölyű, íves dinamikájú nőalakjain — míg vágyódó férfifigurái homályba töredeznek. A szerelem, a tavasz, a lovak, az asztal örömei, a szépség örök témáit fogalmazza meg saját, harmonikus, klasszikusokat újraalkotó nyelvezetén.

A festészeti anyag két meglepetése nógrádi művésztől származik. Lóránt János ismételten formanyelvet váltott. Már az elmúlt évi tárlaton is érezhető volt színvilágának a szürkék és a sötét árnyalatok felé fordulása. Mostanra vásznai teljes sötétségbe burkolództak. A letargikus, sötét tájakból alig észrevehetően emelkednek ki, önnön zártságuk rabjaként a figurák. Lóránt világa beborult; művei súlyos kiábrándultságról, depresszióról, művészi válságról vallanak. Földi Péter is gyökeresen eltér megszokott motívumkincsétől. Felfokozott színvilágával élesen sarkított kompozíciós módszerével az 1848-as szabadságharc egy csatajelenetét festette meg, „Előre magyarok!" címmel. A kissé Somogyi Győző alakjaira emlékeztető figurák Földi felfogásában, sajátos, megragadó ízt nyernek, különösen a lángot okádó, éles fogú labancok. Kegyetlenül groteszk csatakép született így, Fábián Gyöngyvér és EF; Zámbó István festményei az applikációs ötlet, Kovács Péter képe eredendő rajzossága, El Kazovszkijé feszített színdinamikája révén emeli a tárlat művészi szintjét.

Gazdag, sokarcú képet ad tehát a magyar művészetről a tavaszi tárlat. Burjánzó összetettsége, a rendezés által létrehozott kis egységei a szemlélésnek, mű és nézője közvetlen, elmélyült találkozásának kedvező alapot adnak. Lehetőséget teremt így célja beteljesítéséhez: hogy az eredeti művekkel való katartikus találkozás révén ismerhesse meg a kortárs képzőművészetet a helyi közönség.

KRUNÁK EMESE

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1981 ÁPR 17.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

4

1021

Feledy Gyula „balladái"

Öregember, lóval

Feledy Gyula rajza

● Minden túlzás nélkül állíthatjuk, képzőművészeti életünknek mindig eseménye, ha Feledy Gyula kiállítását nyitják meg valahol. Ezúttal tegnap, április 16-án, délután nyílt kiállítása az encsi járási-nagyközségi művelődési központban. Méretét tekintve kamaratárlat, hiszen mindössze 36 lapját láthatják az érdeklődők, de Feledy mindig képes a meglepetésekre, a ritka csodákra, még akkor is, ha most bemutatott munkáinak többségét a szerencsés tárlatlátogató már ismerősként üdvözölheti régebbi kiállításairól. Feledy Gyula ugyanis hihetetlenül jó érzékkel „válogat", s így mindig más-más dimenzióban találkozhatunk műveivel. A József Attila-sorozata a fekete-fehér értelem mélységeibe nyúlik. A hasonló stílusban készült „Improvizációk Bartók-zenére" sorozat intellektuális megközelítését viszont már teljesen átszövi az érzelmi indulatkitörés, az átváltozás iszonyata. Ember-arcú és emberkéz-szarvú szarvasai az átváltozásnak nemcsak bódulatát, iszonyatát is magukon hordozzák. Az átváltozást — a tiszta forrás kínjait, a szabadság gyötrelmeit — megdöbbenő erővel példázza a próbanyomat, a szarvas-létből még szabadulni akaró, de a szarvas-létet már áhító, elkínzott ember arca.

Magamban balladáknak neveztem el ezeket a lapokat. Talán az ész, az érzelem e fokozott, sőt felfokozott sűrítései miatt.

Ugyanilyen „balladáknak" érzem olajtemperáit is, s igazán esetleges, hogy láthatják az érdeklődők a magyar népballadákat felidéző munkáit, vagy a Csohány Kálmán emlékének szentelt sorozatát is.

(csutorás)

z országgyűlés tav

eszéde

szervek határozatainak végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket. Így például elrendeli, hogy a jogerős határozatok mielőbbi végrehajtása érdekében az államigazgatási szerveknek a hivatalból indult eljárásban haladéktalanul, a jogosult kérelmére pedig 15 napon belül intézkedniük kell a végrehajtás elrendeléséről.

Megváltoztatja a törvényjavaslat a végrehajtási bírság összegét. Azzal szemben, aki az államigazgatási szerv határozatának nem tesz eleget, a jelenlegi 1000, illetve 5000 forint helyett 10 000 forint bírság szabható ki.

A hatályos törvény hiányosságát pótolja a törvényjavaslat a végrehajtás elévülésének szabályozásával, jelenleg a jogerős határozat végrehajtását bármikor, akár 10 év múltával is, kérni lehet, illetőleg azt az államigazgatási szerv hivatalból ilyen hosszú idő elteltével is elrendelheti. A határozatok gyors végrehajtása viszont elsődleges társadalmi érdek. A

jár, a minőségnek, a műszaki fejlesztésnek, a gazdaságosabb munkának. Természetesen mindez jelentős anyagi előnyt eredményezett az országnak. A megvalósított mintegy 100 milliárd forintot kitevő ilyen beruházás az V. ötéves terv időszakában összesen 3,2 milliárd dollárnyi közvetlen és közvetett bruttó kivitelt hozott.

E hitelkonstrukciónak eddigi eredményei azon alapulnak, hogy az akcióban részt vett vállalatok és szövetkezetek 70 százaléka nemcsak teljesítette, hanem túl is szárnyalta vállalását, pótolva a 30 százaléknyi elmaradók miatti kiesést. Nagyon fontos, hogy az utóbbiak mielőbb teljesítsék vállalt kötelezettségeiket.

Az exportbővítő kölcsönök mellett a bank a hitelezésre rendelkezésre álló kereteinek a másik felét olyan célokra használta fel, amelyek ha nem is közvetlenül az exportkapacitások bővítésével — mégis az egyensúly, az ellátás javításának szolgálatában állottak.

Hitelpolitikánk előmozdította a szocialista országok, köztük elsősorban a Szovjetunióval összefűző sokoldalú kapcsolatok erősítését, a KGST által elfogadott komplexprogram megvalósítását.

Beruházási hitelpolitikánk helyesnek bizonyult elveit a jövőben is érvényesíteni kívánjuk. Változatlanul elsőbbséget élveznek a külgazdasági egyensúlyt javító fejlesztések. A hitelnyújtás mindenekelőtt a kiviteli kapacitások bővítését szolgálja. Emellett fokozott figyelmet fordítunk az olyan fejlesztések megvalósítására, amelyek az import tartós és gazdaságos helyettesítését — s ezen belül —, elsősorban az energiafelhasználás ésszerűsítését szolgálják. Beruházási hitelei kell támogatni azoknak az elgondolásoknak a megvalósítását is, amelyek a nyers- és alapanyagok másodlagos hasznosítását mozdítják elő.

Készletállományunk nemzetközi összehasonlításban is kedvezőtlen. A rendelkezésre álló eszközökkel a bank továbbra is törekszik a készletek forgási sebességének növelésére, a felesleges kész-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1981 APR 1 8

1021

★ *Szerenád (tusrajz)*

Feledy tárlata Encsen

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész harminchat alkotását láthatja május 27-ig Encs és környéke képzőművészet iránt érdeklődő közönsége. Első alkalommal állít ki a művész Encsen és erre a tárlatra az utolsó két esztendő alkotásaiból válogatott. Rajzok, sokszorosító eljárással készült grafikák és olajtemperák láthatók az encsi művelődési központ kiállítótermének falain.

Akik rendszeresen figyelemmel kísérik Feledy Gyula munkásságát és ismerik kiállításait, ezen az encsi tárlaton sok, más tárlatokon már látott munkával találkoznak, de az anyagnak mintegy egyharmada itt találkozik először a közönséggel. A másik kétharmad a tavalyi budapesti Csók Galéria-beli kiállításáról, valamint a nemrégen Miskolcon, Lenkey Zoltánnal közösen rendezett „In memoriam Csonány Kálmán" című tárlatról lehet ismerős. A harminchat lap egésze igen hű képet ad Feledy Gyula érdeklődéséről, legjellemzőbb témaköreiről, utolsó esztendeinek munkásságáról. Szinte természetszerűen jelen vannak ezen a tárlaton a Bartók-zenére készült improvizációk, a József Attila-versek ihlette litográfiák, a már említett Csohány-sorozat darabjai és természetesen jó néhány egyedi munka mellett a magyar népballadák-sorozat jó néhány lapja.

Igen érdekes áttekinteni e harminchat művet. A tiszta vonalakkal operáló tusrajzokon mind gyakoribb visszatérő motívum az öregember, a zene, az öregember és az állatok kapcsolata, illetve ezeknek rendkívül sajátos megfogalmazása. A magyar népballadák-sorozat filozófiai tartalmával és színgazdagságával ragad meg; a József Attila-sorozat a versek gondolatiságának egy más műfajban való megfogalmazása, a Rekviem Csohányért sorozat darabjai pedig a jó barát, a művésztárs elvesztése feletti fájdalmat és emlékének, művészetének új művekben való továbbéltetését tükrözik. Egy tárlóban katalógusok, Feledyről szóló írások, egyéb dokumentumok adnak tájékoztatót a tárlatlátogatónak a művész eddigi munkásságáról, hacsak nagyon vázlatosan is.

Hisszük, hogy Feledyt már Encsen sem kell részletesen bemutatni, ha először is állít ki a községben, munkássága már ismert, s a mostani tárlattal újabb százakhoz meg ezrekhez kerül közelebb.

(benedek)

● A Rhuz szülők születendő gyermeküknek az Erika vagy a Gábor nevet szánták. Annak idején még nem volt olyan csodaműszer, ami megmondta volna, hogy ikreket várjanak. A műtéttel járó komplikáció miatt az apukának kellett nevet adnia a két kislánynak. Úgy döntött, hogy az egyik az édesanyja nevét kapja, legyen Anna, a másik, mert megtetszett neki az új és divatos név, legyen Andrea. A két miskolci híres hasonmásról — akik azóta óvónők lettek — írunk a 3. oldalon.

(Kiss József felvételei)

...z ikrek

...LAP

...NAPILAP *

...1 ÁRA: 1,40 FORINT

A ma tud... a holnap g...

Méhes Lajos m... a diákköri k...

Miskolcon rendezték 1953-ban az első országos tudományos diákköri konferenciát, s most a XV. konferencia műszaki szekciója ülésezett itt. Huszonnyolc évvel ezelőtt mindössze néhány tíz dolgozat érkezett be a hallgatóktól, most több mint négyezer.

A XV. konferencia országos záróünnepségét tegnap délután tartották a Nehézipari Műszaki Egyetemen. Ezen megjelent és beszédet mondott *Méhes Lajos*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter. Ott volt *dr. Havasi Béla*, a megyei pártbizottság titkára és *Drótos László*, a városi pártbizottság első titkára is.

Az ipari miniszter beszédében hangoztatta, hogy nem lehet mindenkiből tudományos kutató, de a tudományos utánpótlást is biztosítják a tudományos diákkörök, amelyek sajátos munka-

...ötéves terve ...öksége előtt

...tést ad: *Gajdosi Lajos*, az SZMT osztályvezetője. Az elnökség megvitatja az SZMT munkarendjével és munkamódszerének továbbfejlesztésével foglalkozó javaslatot is, amelyet *Tóth József* vezető titkár terjeszt elő.

Tőlünk kapja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Feledy Gyula, Kossuth-
1981 JUL
Napjaink
díjas festő-grafikusművész

1021

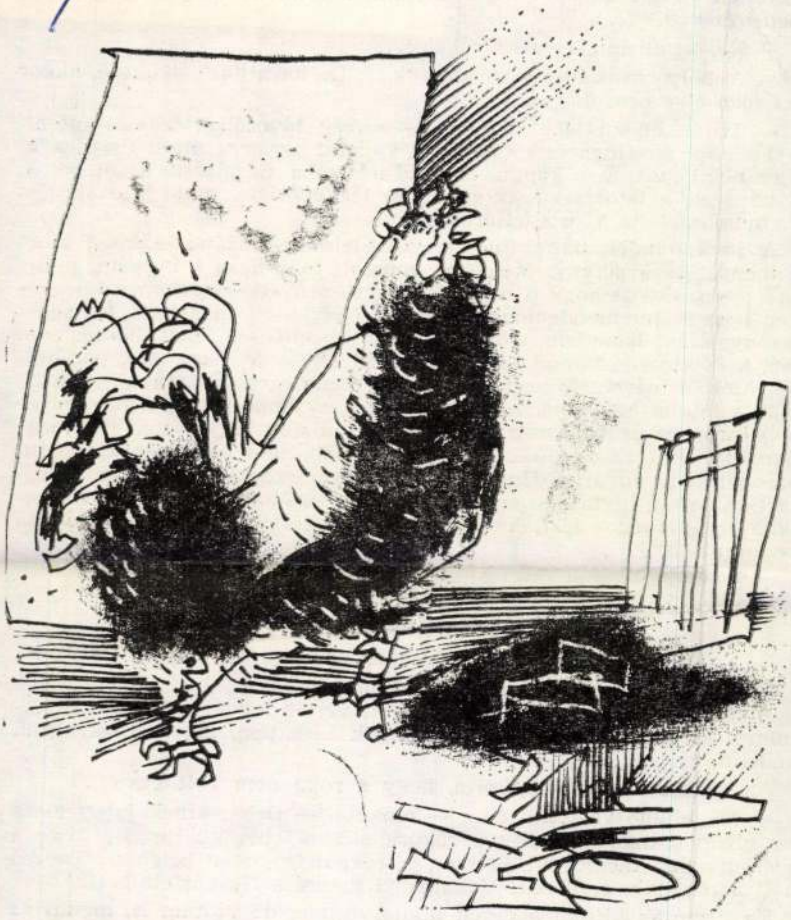

Feledy Gyula illusztrációja

Csakhogy a kutya egyre közeled
ka belátta, hogy ennek fele se t
zé... Ott csaholt rá még egy i
tyúkokat és beterelte őket ide,
nyire eszes?

— Hát nem tudja? Azért hívj
egyetlen ebféle, amelyik képes
bemerészkedik...

— Na, ott elbánnak vele a rókák...

— Abból nem is lesz soha kotorék... De ha kijön a lyukból, akkor ott róka élve nem marad!

— Látja, ebben lehet valami — s még távozóban is visszanézett a Fickóra, aki ingerülten morgott valamit az orra alatt, és újra és újra nekilódult, át a kapun, az erdő irányába. Szaglászta az út porát; a köveket, a fatörzseket is gondosan leellenőrizte, majd visszatért, s szemmel tartotta a kocsifeljáró utat.

A róka minden baromfiudvar veszedelme. Ádázabb ellenség talán a menyét és a görény. Menyétet vonszolt már haza a kutyám, mintegy tanúságként: hogy ő hős, és hogy a menyétveszedelem a környéken nem holmi mendemonda. S hogy ő vívhatott meg vele, azt sebei bizonygatták. Ismétlem, a menyét ádázabb ellenség lehet, hiszen nem tért ki a kutyám támadása elől, s póruljárt... A róka? Alig pár héttel, hogy a mészégető szerint a Fickó megzavarta a ravaszdit, beszökött a faluba egy róka. A tojásgurító (a svábok spaungvarnak nevezik) irányába próbálkozott, s máris rajtavesztett. Egy csapat liba megtámadta, s mert az erdő és a kertek irányába már nem menekülhetett, berohant egy udvarba. Onnan tovább, a garázsba. A gazdaasszony rázárta az ajtót, hívta a szomszédokat. Nagy csődület kerekedett. A vasvillás és dorongos férfiak haditanácsot tartottak. Hoztak egy jófajta rémetjuhászt.

— Ez majd elbánik vele!

Kinyitották a garázsajtót, beeresztették a kutyát.

Ugatás, vakogás, vinnyogás. Majd csend.

— No, ennek kampec! — és kinyitották az ajtót, hogy a dögöt elvigyék az állatorvoshoz.

A róka kimenekült az udvarra, s ott verték agyon a férfiak. A hatalmas eb a sebeit nyalogatta az egyik sarokban, két marmonkanna védelme mögött...

Az állatorvos megállapította, hogy a róka nem volt veszett.

— Legfeljebb veszettül éhes — mondta. — Dehát kinek jutott eszébe olyan szamárság, hogy a rókára ekkora ebet küldjenek? Mire a szerencsétlen megfordul egyszer, a róka háromszor belemar. Tacskó kell a rókának, emberek! Vakarcsnyi kotorék! Nekem elhihetik!

Én nemcsak hittem a derék állatorvosnak, de tudtam is, mennyire igaza van.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
könyv-grafikusművész

Napjaink
1981 AUG 8'

1021

KÖSZÖNTŐ

FELEDY GYULA RAJZA

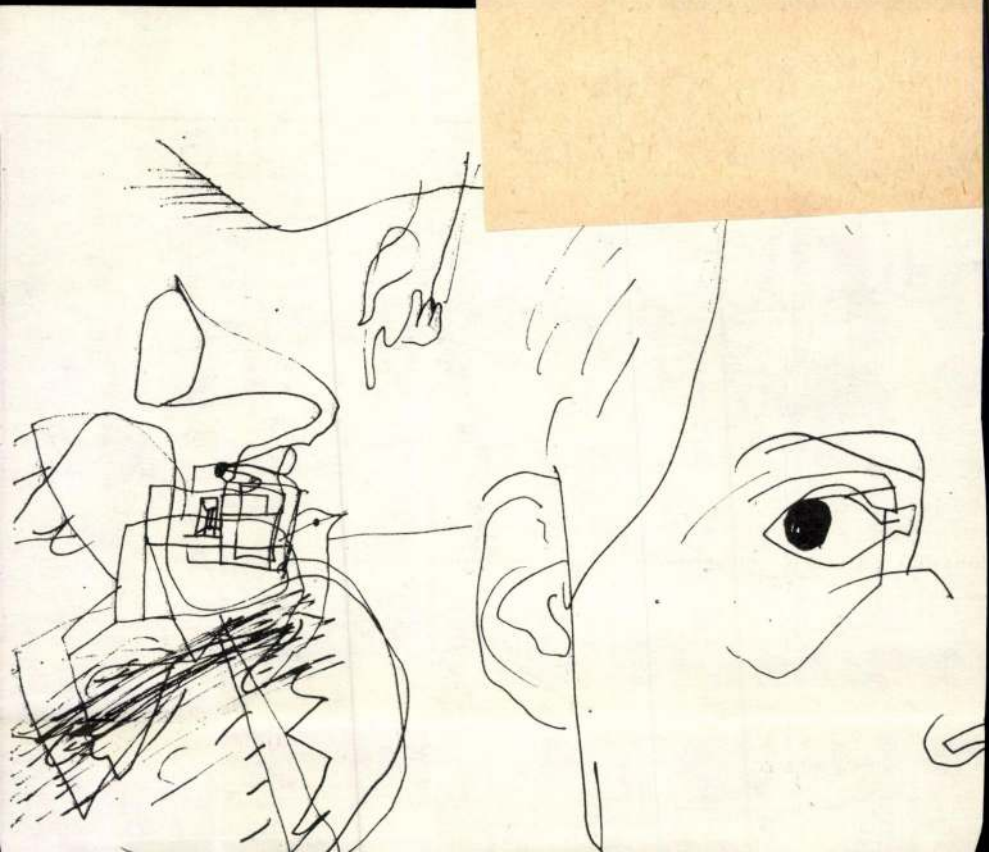

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész
Napjaink
1981 AUG 8
1071

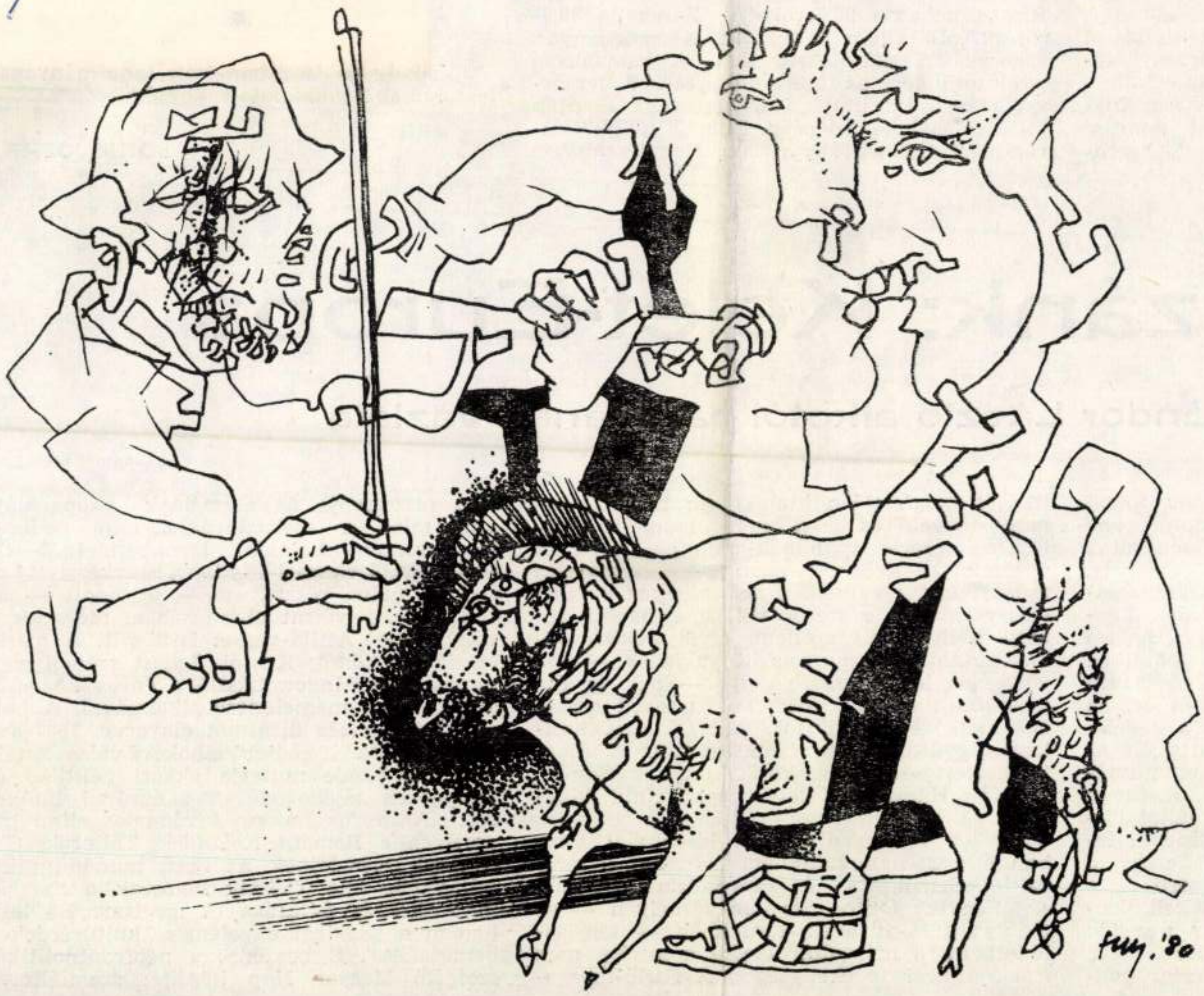

SZERENAD
FELEDY GY

k elindultak, főleg a vármaradt magyarság így vágét veszítette el bennük, elemeket, amelyek rövidezás hordozói lettek volna. A került területekről 130 ezer, városi lakos költözött át közszolgálati, törvényhatók, vasutasok, tanítók stb. után a szlovákság friss építette ki saját nemzeti rtokba a pozíciókat. Berentán 59,4-ről 4,5, Eperjesen 48,9-ről 4,3, Ersekújváron 91,4-ről 45,3, Selmecbányán 41,8-ról 2,3, Nagyszombaton 30,0-ról 3,6, Losoncon 82,2-ről 25,9, Besztercebányán 48,8-ról 3,8, Léván 90,4-ről 39,5, Zólyomon 56,5-ről 2,3, Rimaszombaton 89,7-ről 43,5, Rozsnyón 89,7-ről 48,0, Dobsinán 34,6-ról 5,2, Körmöcbányán 33,3-ról 2,5 százalékra esett. A szlovákság nyelvterületén az igen nagy mérvű lemorzsolódás a kifejtett összefüggések alapján teljesen érthető jelenség. Érthető, hogy Nyitrán 54,9, Selmecbányán 39,5, Nagyszombaton

berenc
nemze
csak t
teket.

Jócsik Lajos 1936-ban írott tanulmányának legfontosabb gondolatait közzétette:

BOTLIK JÓZSEF

Hazánk: Kelet-Európa

Sándor László alkotói pályájának vázlata

unk elmélyítésének folyare nagyobb szerepet kap táron kívül élő magyarok s érdeklődés; ugyanúgy, ütt élő nemzetiségek sajágondosabb törődés. Egyít az a felismerés, hogy a alista államok politikai, rális együttműködésében nid szerepét töltik be, ha olitikájában és a hétközen érvényre juttatják az lista elveit. Az együttműgyakorlatának kialakítása, les néptömegek által törése csak a történelmi fo- lehetséges. A cseh, a a román, a szerb és a etéről, életéről kell (kel- tereznünk, hogy a velük k helyzetét megértsük, agunk nemzetiségi politikáját megfelelően kialakítsuk. E szükséges nemzetnevelő és felvilágosító munkában jelentős szerepet vállalnak azok az írók és publicisták, akiknek személyes élményeik, tapasztalataik vannak a nemzetiségek együttéléséről; akik részesei voltak a népek közötti politikai és szellemi együttműködés kialakításának. A magyar könyvkiadás — több évtizedes lemaradást pótolva — pár év óta nagyobb figyelmet fordít a szomszéd országok népeivel kialakított félévszázados szellemi együttműködés bemutatására. A megjelentetett könyvek között találjuk Sándor László „Hazánk: Kelet-Európa" című kötetét.

Sándor László diákkorát kisebbségi sorsban élte Csehszlovákiában. Losoncon, a szlovákiai demokrata és szocialista magyarság egyik fontos szellemi őrhelyén — az 1920-as 1930-as évek fordulóján — kapcsolódott be a mozgalmi életbe s kezdte meg írói-újságírói tevékenységét. A Sarló-mozgalom résztvevője és eszméinek propagálója volt mind a csehszlovákiai, mind pedig a magyarországi baloldali lapokban. 1932—33-ban Figyelő címmel hetilapot szerkesztett Losoncon, utána részt vett — ugyanott — az Indulás c. folyóirat alapításában, mely kiadvány József Attila-verset is közölt. A másik szocialista költőt, Kassák Lajost személyesen mutatta be Sándor László a város közönségének ottani megjelenése alkalmával. A baloldali értelmiség bizalmát elnyerve, 1937-ben a „Tűz kultúregyesület" elnökévé választották. Programbeszéde mutatja akkori politikai és világnézeti tájékozódásának európai látókörét: „Azon az úton kívánunk elindulni, amelyen a Romain Rolandok, Tollerek, Ossietzkyk menetelnek az igazi humánum kiteljesedése felé. Célunk nemcsak a magyar kultúrörökség feltárása és megismerése lesz, hanem a jelenlegi egyetemes kultúrérdekek bemutatása". E beszédét a népfrontpolitikát szolgáló Magyar Nap közölte; szemléltetve

ULA RAJZA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 AUG 19.

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő – grafikus – művész

1021

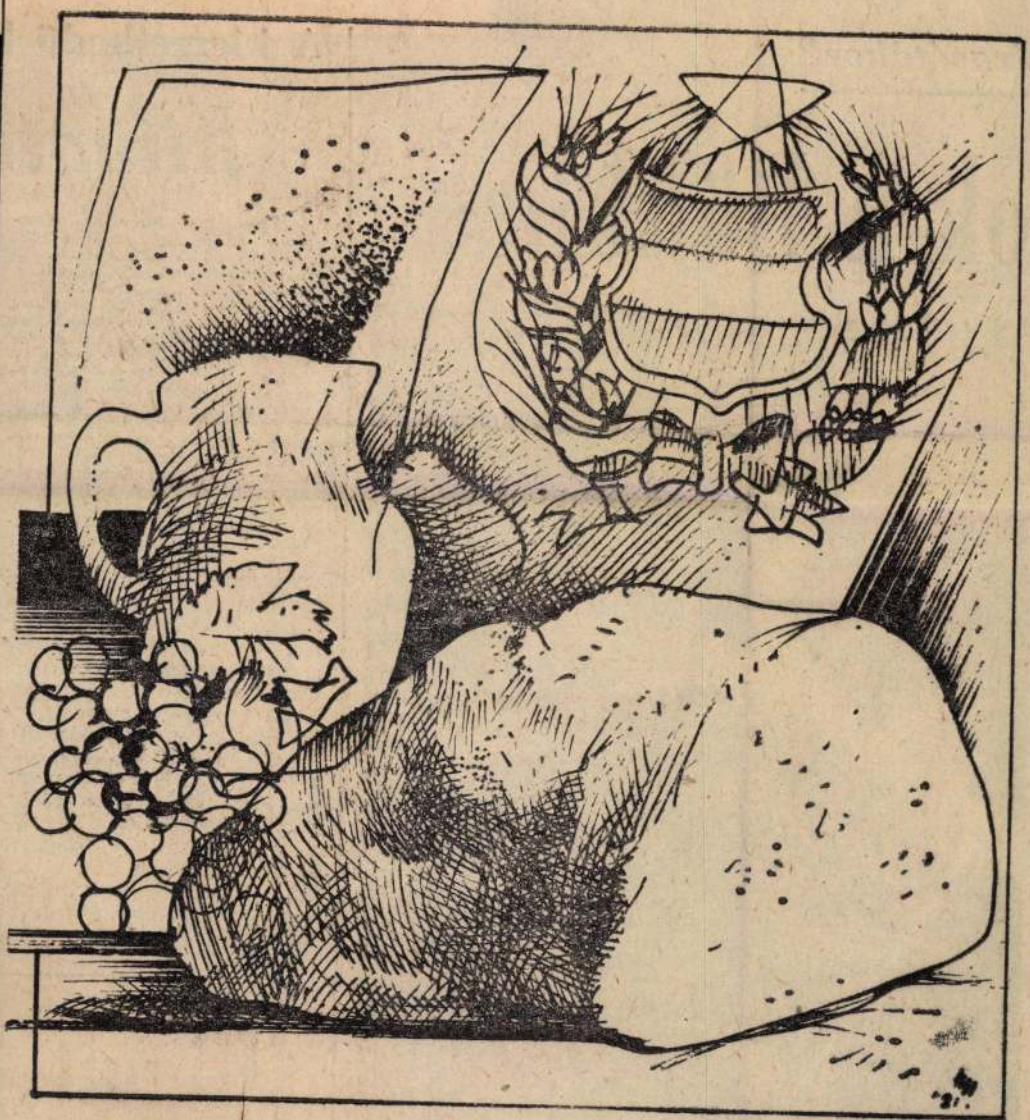

FELEDY GYULA RAJZA

olvasótábor?

sok a Bükkben

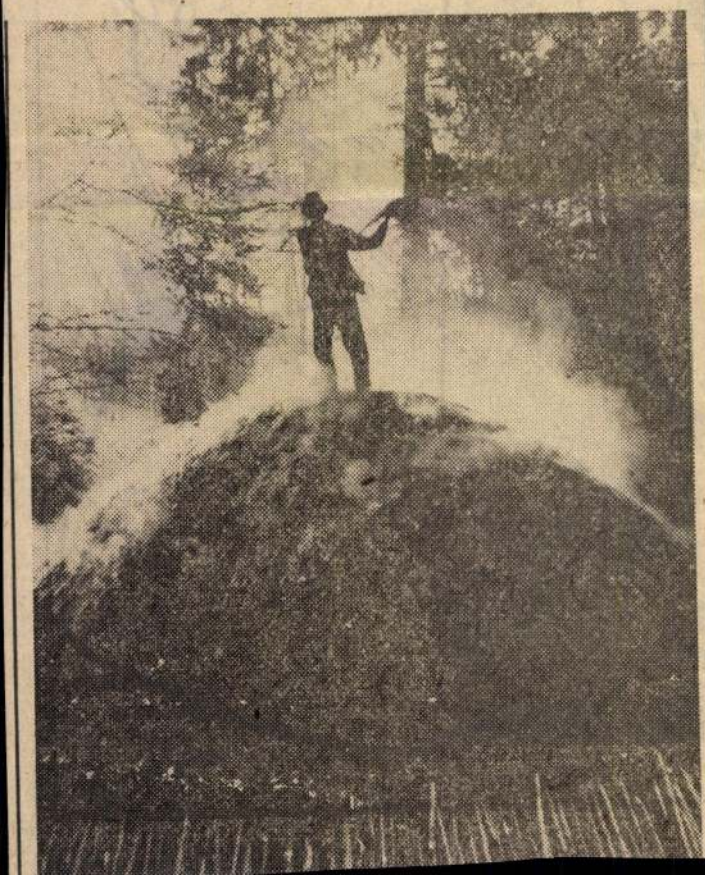

A kiemelkedő

Kitünte

Hagyomány, hogy az alkotmány ünnepe alkalmából tüntetik ki a kulturális területen kiemelkedő munkát végzőket. Megyénk és városunk kultúráért, közművelődésért fáradozó főfoglalkozású és tiszteletdíjas dolgozói közül ötvenhatan vehették át tegnap délelőtt a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban rendezett ünnepségen a művelődési miniszter kitüntetéseit. Az egyéni kitüntetettek mellett három csoport — a kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központ Kamera fotókör, a Tardonai és a Domaházi Népi Együttes érdemelte ki a Szocialista Kultúráért kitüntetést.

Az ünnepség elnökségében megyénk és városunk párt-, állami és társadalmi szerveinek képviselői köszöntötték a jutalmazottakat. Beszédet *Csótai János*, a városi tanács elnökhelyettese mondott, a kitüntetéseket *Porkoláb Albert*, a megyei tanács elnökhelyettese adta át. Ott volt *dr. Kovács László*, a városi pártbizottság titkára. Az átadást követő állófogadásra *Borsos Árpád*, a megyei tanács művelődési osztályának vezetője invitálta a jelenlevőket.

Ki mit

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 327-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

NÉPSZAVA

1981 AUG 20

1021

Feledy Gyula **ÚJ KENYÉR**

Taar Ferenc

Nemzedé

A társaság egyik része Kismacson szállt fel a vonatra, a másik Látóképnél. Mindnyájan a legutolsó vagonra kapaszkodtak föl, s egyenesen be, az első kupéba. Mindig ott utaznak. Már sok év óta. Valósággal bérelt helyük ez már: egy brigádban dolgoznak a Hortobágyon, egyik csapat Kónyán, a másik Halastónál.

A nyári hajnalok is hűvösek. A köd, a vastag pára még csak most kezd fölszállni a puszta füvéről. A napnak még semmi melege. Fázósan összesikálják a tenyerüket, toporognak. Nehezen mozognak. Mozdulataik darabosak, esetlenek. Hajuk ősz, tartásuk fáradt, foguk már alig. Fuldokolva, hörögve, harákolva köhögnek a sok cigarettától. Minden hajnalban itt köhögik ki magukat, együtt.

Amint betódulnak a kupéba, térdükre terítenek egy kabátot. Előkerül a zsíros, kopott pakli kártya, elkezdődik a játék. Közben erősen füstölnek. Előkerül egy kis üveg pálinka is. Állítólag piócás üveg gyanánt is szolgált valaki

— Menjetek a fenébe!... Dolgoztam, na!

Gazsi úgy vélte, kielégítette a kíváncsiságot, újra lehunyta a szemeit. De most már nem hagyták ennyiben.

— Aztán mit dolgoztál, te, Gazsi, éccaka?

A kis ember megadó türelemmel válaszolt.

— Ólat csináltam, na!

— Mit? Ólat? — hördül fel a társaság. — Gazsi! Hát szabad ólat csinálni éjjel, amikor aludni kell?

Nem volt kitérés.

— Vettem hat süldőt, na! Beállítottam hízóba. Hagyjatok!

— Miazisten! Már hizlalsz is, Gazsi? Nem elég a töménytelen aprójószág?

— Játsszatok!

Avval befordult, jóllehet tudta, hogy hasztalan próbálkozik. Ez így megy évek óta, minden hajnalban.

— Gazsi! Megvan! Szeretőt tartasz, mi?

Nagy röhögés.

— Ez? — így egy másik. — Elaludna mellette!

Most már a térdüket csap-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Vörösmarty-díjas festő- és grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1980 NOV 6

4021

NOVEMBER 7.

FELEDY GYULA RAJZA

Tudomány, term

Harmincéves barátság

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság tényegében egyidős az ország felszabadulásával. Az időközben megtett út, a fejlődés azonban számos szervezeti, formai változást hozott az MSZBT életében is. Az egyik javaslat éppen városunkban, az LKM-ben fogalmazódott meg. Erről beszélgettünk Koszty Lajossal, az LKM személyzeti és szociális igazgatójával, az MSZBT ügyvezető elnöksége tagjával.

— *Miért volt szükség ezekre a változtatásokra?*

— Az MSZMP KB 1970. július 6-i határozata értelmében a régi szervezeti forma megszűnt, mert a mozgalom kinőtte az addigi kereteit. A magyar—szovjet barátság gondolata tért hódított, általánossá vált. Az új forma: a kollektív tagság, a tagcsoportok elevenebb, életelibb, kötetlenebb munkát jelentenek, biztosítanak. Elsőként az országban éppen itt, az LKM-ben alakult meg 1971. április 2-án az MSZBT-tagcsoport. Ez azt jelenti, hogy a gyár egész kollektívája tagja az MSZBT-nek. Miskolcon évente kétszer lesznek fel új tagcsoportot. Addig több mint húsz vállalnoman fogalmazzak. A hangsúlyt az élő politizálásra kell helyeznünk. Kezdetben a látványos nagyrendezvények voltak túlsúlyban, ma már több a kevésbé látványos, tartalmi munka.

— *Milyen területei vannak ennek a munkának?*

— Lényegében négyféle tevékenységről van szó. Az agitációs és propagandamunka a legfontosabb. Ezeken általában a politikai évfordulókhoz kapcsolódó rendezvényeket, a politikai évfordulók jelentőségének méltatását értem. A második terület a kulturális munka. A szovjet kultúra és tudomány értékeit ismertetjük. Külön említést érdemel a „Kell a jó könyv!" akció, amely a szovjet irodalmat népszerűsítette. Megemlékeztünk az orosz és a szovjet irodalom klasszikusainak évfordulóiról, filmheteket rendezünk — éppen napjainkban. Találkozókat szervezünk a Szovjetunióban végzett ösztöndíjasoknak, megszervezzük a Gorkij Nyelviskolában az orosz nyelv tanulását, az oroszt tanárok továbbképzését. Utoljára hagytam, de nem kevésbé fontosak a személyes kapcsolatok. Több

szovjet szakemberek jönnek hozzánk, hogy átadják tapasztalataikat. Köztudott, hogy a gyár az ércszükségiet 90%-át, az energia jelentős részét a Szovjetuniótól kapja.

— A Martos Flóra brigád az egyik magyarul megjelenő szovjet lapban közölt hirdetés nyomán felkutatta a keresett katona sírját, s meghívta a hozzátartozóit. Ezek a személyes találkozások, kapcsolatok egyre gyakoribbak, egyre meghittebbek. Az egyes tagcsoportok fogadják a hazánkba látogató szovjet turistákat, illetve eleve hozzájuk irányítjuk őket. Az egyik tagcsoport felvette a kapcsolatot a Moszkvai Rádió magyar adásának munkatársaival, rendszeresek az ankétok, a szovjet művészeti együttesek, magyarul megjelenő szovjet lapok, valamint a Szovjet Kultúra Háza rendezvényei.

— Összegzésül azt mondhatjuk, hogy miközben a mozgalom kiszélesedett — hiszen a megye minden járásában és városában működik tagcsoport —, Leninváros (s ez a maga nemében egyedülálló) egész lakossága tagja az MSZBT-nek, a tartalmi, mozgalmi, politikai, agitáci-

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

- Miskolcon már 1918-tól létezett egy művésztelep, melynek épülete és felszerelése a Képzőművészeti Akadémia tulajdonában volt. Inkább csak nyáron adva otthont az alkotni vágyóknak. Talán ezért sem alakult ki itt iskolateremtő, vagy kiforrott, de együttgondolkodó, dolgozó művészeket befogadó otthon. A Miskolcon élő Feledi Gyula grafikusművész a közösség lehetőségéről beszél.

. . .

- Az 1950-es években, ha jól tudom a tanácsok megalakulása után került napirendre az, hogy telepitsenek ide, ide szivesen kötődő művészeket, az itt élőkön kivül, mert hisz könnyü belátni, hogy egy ilyen alkalmankónt dolgozó növendékcsoport a város szemszögéből jelentős művészeti életet nem produkálhatott. Mindenekelőtt azért, mert nem laktak itt, nem dolgoztak, másodsorban azért, mert maguk is kialakulatlan, még tanuló növendékek voltak. Tehát semmiképpen sem terenthettek egy uynevezett helyi stilust, vagy iskolát, még olyan értelemben sem, ahogy ez elsősorban a mult században Szolnokon, majd a Tornyai révén századunkban Hódmezővásárhelyen kialakult.
Semmiképpen sem lehetne ezt ugy értelmezni, hogy egy ilyen puszta letelepitéssel iskola alakul ki. Megjegyzem azonban, hogy az én véleményem az, hogy utolsó évtizedekben a magyar művészeti életben különben is idejét mult követelmény valamiféle ilyen helyi iskola, vagy stiluskategória utáni vágy. Szerintem bármelyik pontján él egy képzőművész kicsiny országunkban, éppugy hathat, és de facto hat is egy munkásság a másik városból, mintha a helyi csoport tagjai hatnának egymásra. Más kérdés annak a vitatása, hogy hiányzik-e ez valakinek és kinek hiányzik, bevallom, hogy számomra ennek nincs szerepe. Ha egyáltalán ma jellemezni akarnám, anélkül persze, hogy ezt művészetelméleti értelemben nagy felelősséggel tehetném, akkor nem gondolhatok arra, hogy az egység jele az, ha az alföldieknél fölöttébb sok gémeskutat és lapos horizontu tájképet látok, ennek az analógiájára csak azt képzelhetnénk, hogy sajátosan miskolci lenne az a festészet, amely fölös számban gyárkéményeket és üzemi belsőket ad elő, és amennyiben ezt ilyen felületes jegyekből igényelnénk, akkor, ismétlem az én véleményem az, hogy nem is hiányzik, hogy ez nincs. Szóval az egység, meg az egyet akarás az sokkal áttételesebben nyilvánulhat meg egy művészeti csoport részéről. Nem mond ellent talán az elmondottaknak, az, hogy mégis hiszem, hogy a Miskolcon élő képzőművészek esetében van valami sajátos produktum, ami kötődik ehhez a mintegy 30 éves történethez, ne értse félre senki, ha többek között a miskolci grafikai mühely, illetve a miskolci biennálék sorozatát nevezem meg, de azt hiszem, hogy a tárgyalt korszakban országos érdeklődésü vagy országos rangu tette a miskolci képzőművészetnek ez volt.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 /Ané/.
Festőiskolák nyomában.

- Azt hiszem nem is az alkotók stilisztikai és formai kül[illegible]gét várjuk ma már a művésztelepek életét elemezve. Elsősorban a közös munka, ember- és művészformáló hatása hiányzik sokszor napjainkban. Pedig a kezdetek hatása időben és művészeti alkotásokban is sokáig érződött.

- A felszabadulás után a Képzőművészeti Főiskolán egy olyan tanári kar alakult ki, akik közül nagyon sokan szabadiskolákban tanultak maguk is, szabadiskolában korrigáltak, és szabadiskolákat vezettek. Például Bernáth Aurél vagy Kohán Károly, Ferenczy Béni például a szobrászok között, akkor azt kell mondani, hogy közvetlen a háboru utáni évek főiskolájának arculatát a szabadiskola pedagógiai módszerei és tapasztalatai formálták olyanná, hogy akkor nagyon korszerü, haladó iskola volt, sajnos nem sokáig, az '50-es években jött egy ujabb münchenista fordulat és egy néhány évre megbénitotta a müvészképzést, azóta ezt ismét sorozatos reformokkal megpróbálják korrigálni.

- Mi lehet a ma számára a tanulság? Hiszen az ember a képzőművészeti közéleten körültekintve azt látja, hogy inkább tiszteljük a hivatalos iskola által adott papirt, mint a bármilyen formában megnyilvánuló tehetséget.

- Ahhoz, hogy ezt megértsük a Művészeti Alap szerkezetét érdemes röviden áttekinteni. Sajnos az az '50-es évek elején bekövetkezett voluntarista társadalmi fordulat az a művészetre is rendkivül erős hatással volt, és negativ hatással. Témafüzeteket bocsátottak közre, hogy milyen témákat kell megfesteni egy kiállitásra és milyen módon és ebbe beletartozott a realizmusnak tévesen stilárisan értelmezett követelése, arról volt szó, hogy ilyen szemlélettel vitatkoztak és biráltak, hanem itt arról van szó, hogy '50 körül egész egyszerüen azokat a művészeti csoportosulásokat, kiállitási lehetőséget, publikálási lehetőséget, sőt közönség szervezési lehetőséget is adminisztrativ uton megszüntették, amik a felszabadulás után kialakultak, válogatás nélkül, és egy mondvacsinált egységesitett szemléletmód szerint, alakultak át zárt szerkezetté, a művészeti élet is, hiszen egyetlenegy intézmény rendszer foglalta össze a művésztársadalom szervezését, nyilvánossági alkalmait, értékelését, mecenaturáját, egy zárt rendszert alkotott, nem volt nyitott a társadalom felé, és nem volt nyitott ennek következtében az autodidaktizmus felé is, hiszen a legegyszerübb mód egy zárt szerkezetben a papir követelése és nagyon egyszerü azt mondani, hogy az a művész, akit a mi államunk, a mi pedagógiánk azzá nevelt, és akit nem azzá nevelt, az nyilván nem elég tehetséges, vagy valamiért nem került oda, hogy azzá nevelődhessék, akit azzá nevelt, azt viszont természetesen integráljuk.

És az amatőr, autodidakta művészet bizony hát évekig sorvadozott és megszünt az a természetes utánpótló és nyilt kapcsolat, ami a művészet és a művésszé válni akaró emberek között mindig is megvolt.
Ami a problémát okozza az az, hogy tulajdonképpen az intézményrendszer nem tudott megujulni ugy, ahogy tartalmában a művészeti életben megujult.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1980 1 01

Napjaink

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Feledy Gyula illusztrác

TÓ

Hu

Gál
(pali

Csak hó olvadás soha
mocsarasodó emlékek
süppedő imája
világító szemek
gurulnak a hóban
kisimított hullámok
ádáz lázadása
az olvadás betiltatott

HA AKAROM FA LESZEL
HA AKAROM SASOK ÁRNYA

nyárfák térdelnek
a nap aranyához
égbe zuhannak
a búzakalászok

szétszóratott szavak
erdők lombtalan dadogása
lovaink homlokán Káin bélyege
a csillag betiltatott

HA AKAROM FÉNY LESZEL
HA AKAROM ŐZEK ÁLMA

álmatlan nappalok
belül áztatnak
áldozati füst kering
a bokrok felett
az éden bezáratott

jobban,

ed

lled,
d,
égis, mégis! —
adj.

ozom,
an, —
ra
lan.

DOMJÁN GÁBOR

Erdők felé

Ezt a gyereket elviszem
pacsirta-füttyös útra
madarak messzi kedve lesz
szemét szememre hunnya

Levél röptére csavarodva
elzizegünk erdők felé
fák fölött már pártfogolja
fölküzdött magasságunkat
a szél

iója

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-

DÉLI HÍRLAP

díjas festő-grafikus-

1990 OKT 7 művész

/ 102 /

* Fuvaros

(Feledy Gyula rajza)

gyat választ a diák

(CIKK A 2. OLDALON)

•

élő tornyok

(CIKK AZ 5. OLDALON)

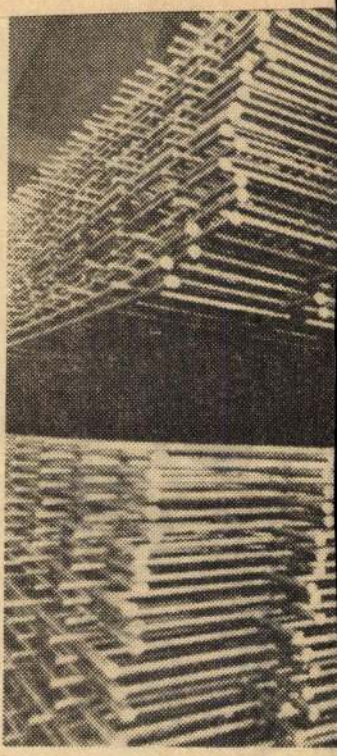

** A hegesztett hálók üze lektivája olyat csinált, amit pére befejezték az V. ötéves*

RLAP

I NAPILAP *

ÁRA: 1,20 FORINT

A múltat kutatják

Hétezer éves újkőkori településrendszert talált Békésben a Dévaványa és Szeghalom vidékén kutató angol—magyar régészeti expedíció. Az oxfordi Ashmolean Múzeum tizenegy régészéből, biológusából és fizikusából, valamint a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum és az MTA régészeti intézete három-három kutatójából álló csoport szeptember közepén kezdte meg munkáját.

Az angol régészek vezetője, dr. Andrew Sherrat, az MTI munkatársának kérdéseire válaszolva elmondotta:

— Kelet-Magyarország újkőkori 4000—7000 évvel ezelőtti településrendszere rendkívül gazdag anyagot kínál a régészeknek. A hétezer évvel ezelőtti maradványok sem pusztultak el.

— Ezek a települések Északnyugat-Európában elpusztultak. Az Alföld összekötő kapocs volt Nyugat- és Délkelet-Európa közt, és itt

Eső várható

Enyhe volt az éjszaka és a hajnal, a levegő 10 fokra hűlt le. Ma nyugat felől megnövekszik a felhőzet, délutánra eső is várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet 13—17 fok között alakul.

*

Ezen a héten felhős, esős idő kialakulására számíthatunk. A felhőzet következtében az éjszakai lehűlés mérséklődik, talaj

sztások után

Schmidtnek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1980 1 01

Napjaink

Feledy Gyula
Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Feledy Gyula illusztrációja

lnyomás elleni til-
oztatta az eredeti-
ládnév írásmódját.
ti szóvégi betűből
törölte a „c" be-
nak gyanúja ellen,
szabadságharcot el-
Ugyanezt a politi-
gerinces, bátor ma-
unoka, Leszih An-
ezt fejlesztette to-
állalkozó szellemű,
mber lévén —, szé-
vevőinek, megren-
vagyonát is.
amikor a család
megszületett, szülei
. Néhány nap múl-
n, Zelenka püspök
ikus parókiára ért,
nyakönyvébe beje-
gyermekének nevét,
név jutott eszébe.
em értesült, szülei,
– életük végéig —
k szólították. Elemi
Református Gim-
kolai bizonyítványai
tetik, és majd csak
ettségi bizonyítvány,
i kivonatot helyet-
al megegyezően kel-
először az Andor

Papszer — melynek
n, sértetlenül áll az
a lelkészlak, a pres-
járók, a gimnáziumi
erítéssel, tömör, sú-
zárt épülete sajátos
jelentett. A mohá-
mbökből épített ko-
zigorú, figyelő ablak-
z alant nyüzsgő, za-
lyes, puritán, szigorú
lékeztető, ódon temp-
ngjának síró hangja,
kérlelhetetlen múlá-
nyóra kongása: kitöl-
lett hagyjon Leszih
ben.
ét testvére váratlan
uk. Kevéssel azután
etegágyba valami —
gyógyíthatatlannak
z, melynek következ-
te megbénult. Apja
kényszerülve műhe-
t, üzleti kapcsolatait
Megmaradt vagyoná-
ett kísérletet téve an-
óriási veszteségeit a
pótolja —, vakmerő,
kezd, de most már
sors, s mindenét, mű-
eit, utoljára még ott-
kát vállal az István

Les
masz
magá

Am
reső
hogy
velez
Biztos
— megérdemli, hogy a nevét is megemlítsük —
Hajós István, nagylelkű és bőkezű mecénás-
nak bizonyult, s messzemenően pártfogolta,
támogatta fiatal levelezőjének tudományos
ambícióit. Amint ezt Leszih Andortól tudjuk
— aki gyakran emlékezett vissza Hajós igaz-
gató nagyvonalúságára, nemes gesztusára —,
hogy a mai múzeum magvát képező gyűjte-
mény gyarapításával, s a közművelődés egyéb
ágának szervezésével, irányításával azért volt
módja és lehetősége foglalkozni, mert a meg-
élhetését biztosító levelezői fizetést mindaddig
Hajós igazgató folyósította, míg Miskolc vá-
ros Tanácsa 1905. évi hatállyal — főfoglalko-
zású múzeumőrként a városi tisztviselői kar-
ba ki nem nevezte.

Ezt követően negyvenöt esztendőn át, meg-
szakítás nélkül állt a — később Hermán Ottó
nevét felvevő — múzeum élén. Hetvenéves
korában, 1950-ben nyugállományba vonult
ugyan, gyakorlatilag azonban — változatlanul
pontosan, rendszeresen, lelkiismeretesen —
folytatta munkáját, mit sem változtatva, la-
zítva napirendjén, élete utolsó napjáig ellát-
va a Numizmatikai Társaság helyi csoport-
jának irányítását, vasárnap délelőtti foglalko-
zásainak levezetését.

Amikor Leszih Andor, az ember és a tudós,
életének, fejlődésének, szemléletének töret-
len, egyenes, ingadozás nélküli ívelésén végig-
tekintünk: fel kell ismernünk ennek párhu-
zamosságát, hasonlóságát, hatását azzal a
ténnyel, hogy hetvenhárom esztendőn át (1890-
től 1963-ig) egy és ugyanazon épületben ta-
nult, dolgozott, élt, egy és ugyanazon terem-
ben nyiladozott gyermeki értelme, ahol az
aggastyán nyugalmával, bölcsességével vette
tudomásul a generációváltás szükségességét,
egy és ugyanazon avasi hegyoldalt, a borpin-
cékhez vezető, teknősre taposott, meredek
lépcsősort, a templom szilfák közül kiemelke-
dő komoly tömbjét, a temető megdőlt fej-
fáit, sírköveit, a Toronyalja sárga, töredezett
keramitkockáit.

Múlt, jelen, jövő... — egyetlen pillantás-
sal áttekinthető, felmérhető abból a lőrés-
szerű, alacsony ablakból, mely mögött het-
venhárom esztendőt töltött el egy ember, aki
talán születése pillanatában a közösséget szol-
gáló tudósnak predesztináltatott, vagy akinek
törvényszerűen archeológus tudóssá kellett
fejlődni, formálódni ebben a környezetben.

A múzeum — és ez sem jelentéktelen kö-
rülmény — szinte karnyújtásnyi közelségben
fekszik a szülőháztól, a Papszertől, de alig
volt távolabb a Kun József (ma Szabó Lajos)
utcai Zsupán-porta sem, ahová 1907-ben kö-
több házassága után költözött, s ahol élete
végéig lakott és élt.

Feledy Gyula
Kossuth-díjas grafikusművész

021

Déli Hírlap, 1971. jan. 16.

Hét végi kalauz

★ *A hónap végéig látható a Mini Galériában (Kossuth utca 11.) Feledy Gyula és Lenkey Zoltán közös kiállítása, mellyel elhunyt pályatársuknak és barátjuknak, Csohány Kálmánnak állítanak emléket. Képünkön Feledy Gyula Elmenőben című olajtemperája.*

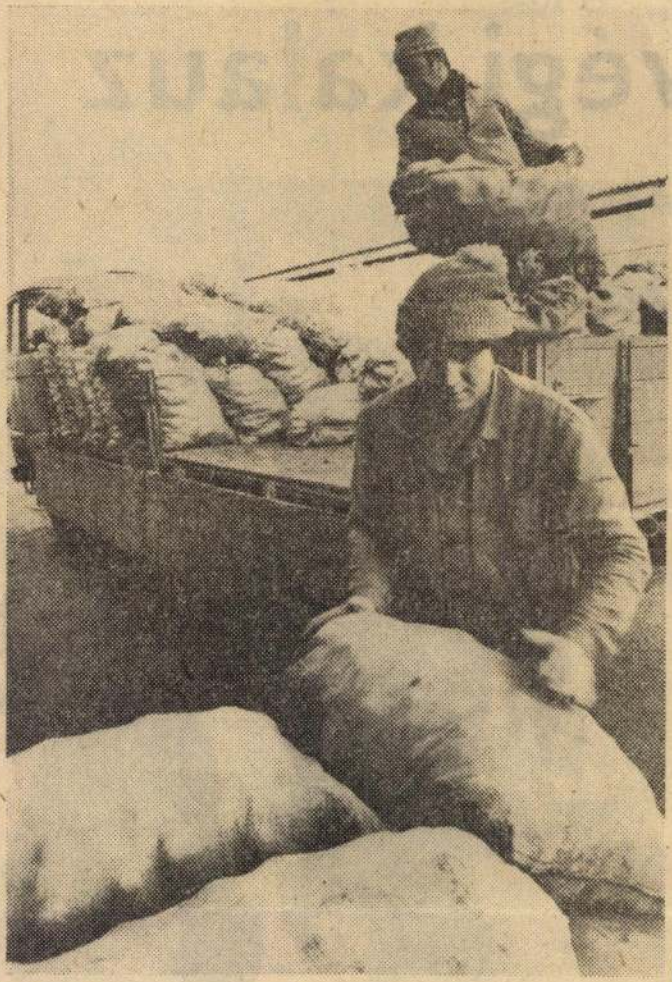

✶ *Miskolcon mínusz 13 fokot mértek ma reggel. A zimankós időben nem könnyű a Zöldért munkásainak dolga: a tárolókból kell kiporciózni több száz üzletnek és konyhának a főznivalót. De a téli készlet bőséges, és a piaci árak is kedvezőek. Erről írunk a 6. oldalon.*

Ma lejár a határidő

Kiszabadulnak-e

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Palócföld

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

1981 21.

1021

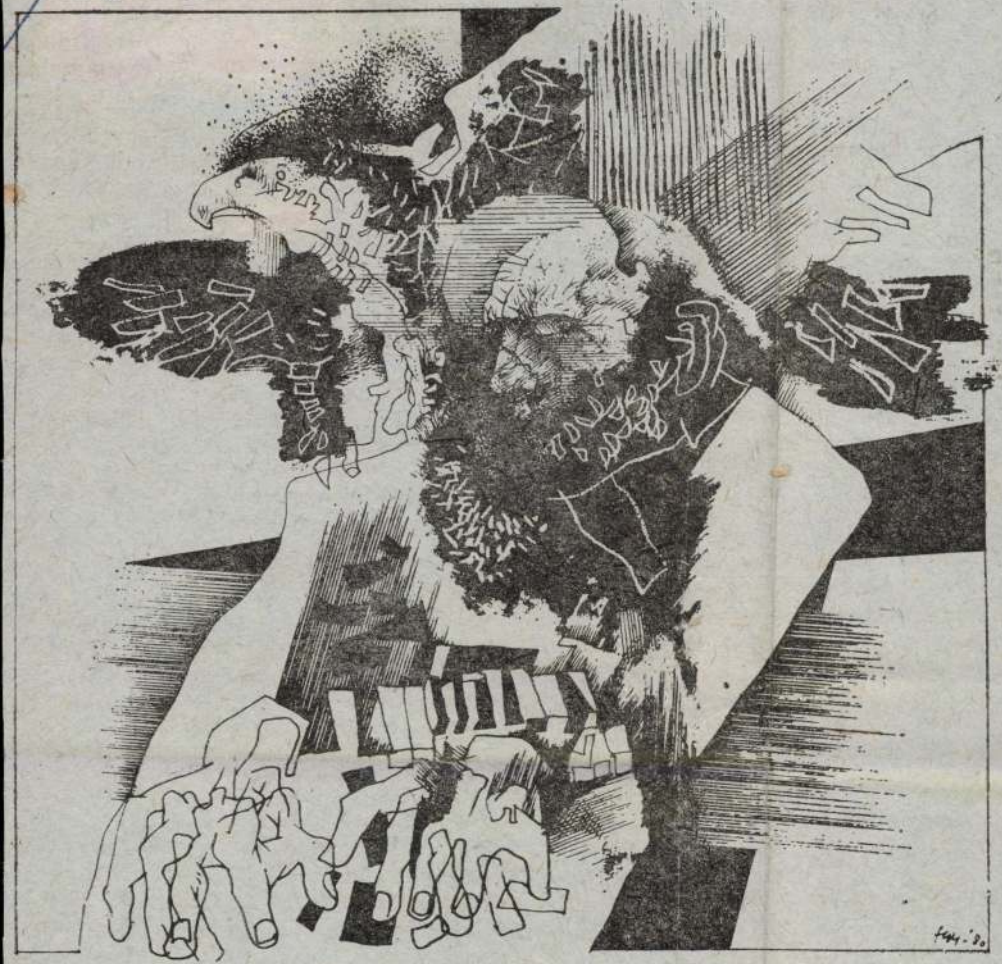

üvegszilánkot, függönyt, maradó zengést.
Sámános kincs, zálogházi remény, ahogy
billen a korlát fölött, rámvetítve felpüffed
otrombaságát. Ó, gyönyörű reggel!
Stampedlikkel és féldecikkel cipeljük az éjszakát
kerítésekhez, hihetetlen valónkat már reggel
kihugyozzuk, azonos-magunktól szabadulunk,
menekülünk szétpattant síkjainktól, túl sok a véletlen
úgyis! Túl sok az abortált bizonyosság,
söntésben ragyogó hadova,
marionett királyok kérkednek koronákkal:
majd ma! Mámma fölindítjuk mink lelkes seregeinket,
álomi arcunk ma fölmutatjuk! És igazságunk felett
fehér az ég, mint a hab. A korsót a pulthoz vissza-
visszük hajnali seregeinket szélnek eresztve,
csapatainkat rabolni hagyva, birodalmunkat
odahagyva leszünk mai magunkká,
s amivel fröccs sem bírt, vodkás haragunkat pontos
lendület csodájába öljük, igazodva körökhöz, körhagyókhoz,
használjuk magunk gépekhez.
Csak káromkodásunk őrzi az elveszett csatározást.
Futamodunk raktárosnők használt melleihez,
használjuk magunk újságból ellesett kábulatban.
A fejront szerelmes percében készen áll a
maszk,
a műhelyben formált, hihető lárva; lárma-szült
délutánba lépünk: szerszámokkal megformált vas.
Osztjuk harmadik magunk, kit szeretünk vallani inkább,
mint igazi, kitalált képünk.
Lezuhant
zongora, elpattant húr, egyszeri büszkeség, vakság,
robbanástól megbénult kölyök: tündöklök
a perc fényében, arcom álarcában! Ragyogok elmúlt
terveimben, nyolcórás kényszer mögött, vagyok a
fotografált képezhetetlen, mégis-zászlók alatt
lobogók hirdetője. Vagyok a kellő hazugság,

és Ő látja, mi
szégyen.
léphetünk me
mintha hóvih
ha
vijjogás a föl
hóval a hó, hi
megmaradnak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Palócföld
Feledy Gyula,

1981 2
Kossuth-díjas grafikus
művész

1021

Lám
megmondtam
megdöglünk
nem menj ki
az erdőre

Lám megmondtam
megdöglünk
ne menj ki
az erdőre

Lám
kimentél
megdöglöttél mégis
lám hiába
hogy megmondtam
megdöglöttem
én is

3.

A szentek b e v o n u l á s a
után
a háború k i m e n e t e l e
következett

A lépés indult baljobb baljobb
felkerült a pont az i-re
vessző került az í-re
visítás akart hallatszani de a

tíz perc alatt
azonosíthatatlan húscaf
fél kilométerre attól a
helytől ahol
jelentem
álltam

6.

kitördelték egyenként
szádból a fogakat
hogy legyen neked m
a MOSOLY

gombostűt szúrtak szem
hogy legyen neked keve
TEKINTET

lemetszették két piciny
hogy legyen neked hely
csak LYUK

torkodat vasdarabokkal
hogy legyen neked sokk
a NYÍLÁS

Feledy Gyula

Csók István Galéria,
1980. XI. 20–XII. 4.

Feledy Gyula: Júlia szép leány, vegyes technika, 48x34 cm, 1980 (fotó Somfai)

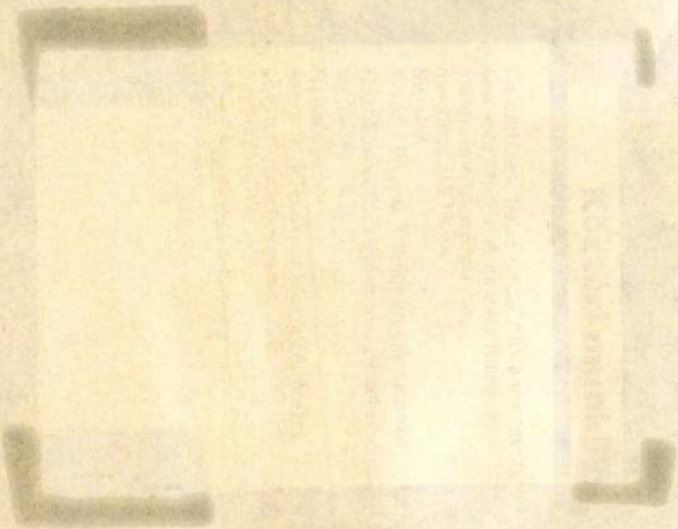

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR 6

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula

/1021

✶ Földközelben

(Feledy Gyula rajza)

Ha

● Hamarosan itt a nők napja, a virágüzletekben feltöltötték az árukészleteket. E hét elején alakitották ki az árakat mind a termelőszövetkezeti üzletekben, mind a kertészeti vállalat boltjaiban. Mi a Rozmaring Tsz üzletében érdeklődtünk. Nők napján a szegfű 24, a gerbera 36–40, a tulipán 24, a frézia 20, az orchidea 140, a ciklámen 100, a primula 80, a fokföldi ibolya 40 forintba kerül majd.

A nőnap

Ünnepség az Ady Mű

A nőket k

A közelgő nemzetközi nőnap alkalmából tegnap bensőséges hangulatú ünnepséget rendezett az Ady Művelődési Házban a IV. sz. lakóterületi pártalapszervezet. A diósgyőri városrész mintegy félezer nődolgozóját, a

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MÁR 3

Feledy Gyula

/ 1021

Fiú fővel

Feledy Gyula rajza

ély

aak

ogy már az
k itt az első
gyerekeket,
négy szoba
muk lesz, ki-
ak majd eb-
n, az üdülési

zat az idén
ivesíteni. Eh-
már a park
tett villany-,
ahálózat to-
Az egyesület
minden se-
a munkák-
éhez. Egyút-
nak a válla-
nényeknek a
kik valami-
t, tevékeny-
ozni szeret-
arra a ke-
amely a 35-
inváros felé
atáros, enge-
Magyar Hir-
eklámokat he-

FALURÓ

Tak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas

ÉLET ÉS IRODALOM

festő-grafikusművész

1981 MÁR 2 1

1021

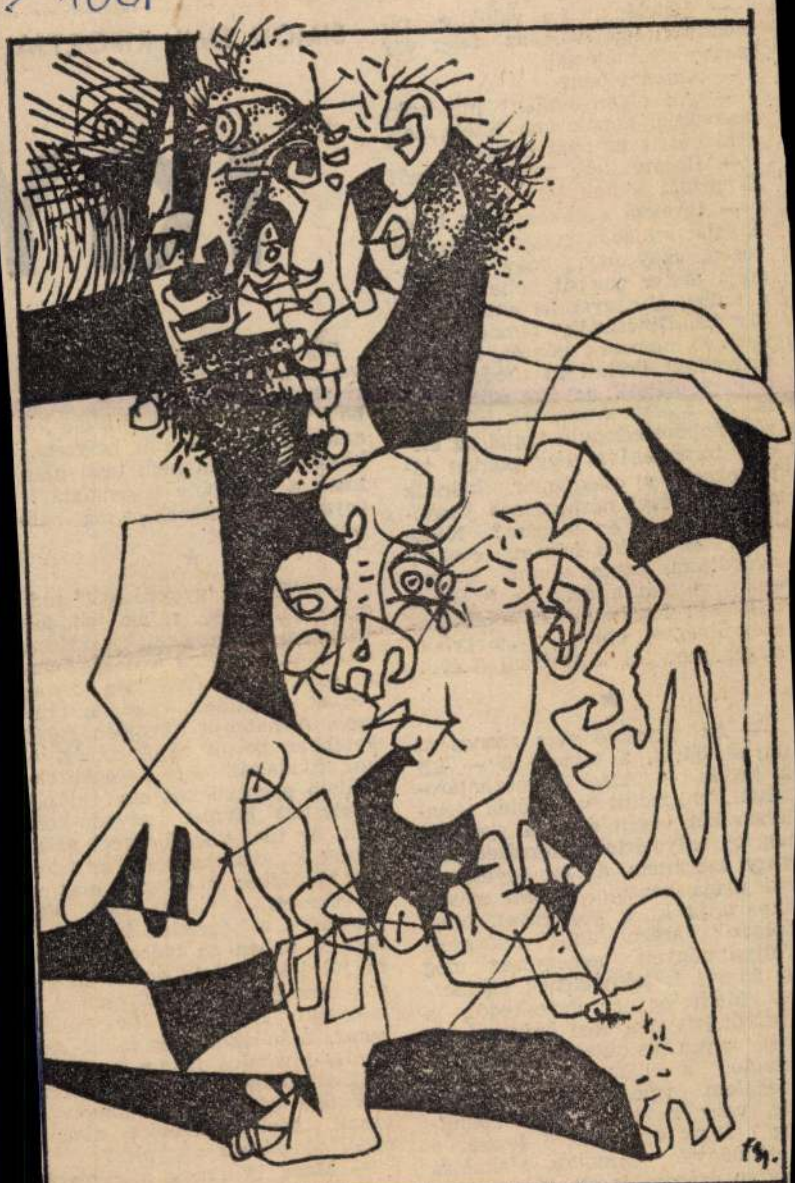

Feledy Gyula rajza

— Mifelénk, ha valakire rámondják: igyekvő, az felér egy magas kitüntetéssel.

— Amennyiben?

— Az olyan embert mindenki támogatja, annak van hitele, mert a sárból is aranyat csinál.

— Hogyan lesz valaki igyekvő? És magát annak tartja-e?

— Igyekvő sokféleképpen lehet. A saját erejéből, magát égetve két végén, vagy úgy, hogy meglovagolja azt a paripát, amelyet még a szülei, a nagyszülei szerszámoztak föl. Dinasztiák támadnak, az igyekvő nemcsak pénzét, értékeit, presztizsét örökíti át utódaira, de a kapcsolatait, az összeköttetéseit is. Az azonos nemzedék különböző irányból elinduló tagjai az elődök irányításával egy ponton találkoznak, s csakhamar kiépítik az öregekével párhuzamos járatokat. S hogy én magam? Nézze meg: ez a kis házam, csekély nyugdíjam, aztán semmi. Évtizedekig vertem a nebulók fejébe a tisztesség fogalmát. Ha most összegyűlnének, ebből a „tárgyból" aligha merném kikérdezni őket...

★

— Az igyekvő nem azonos az ügyeskedővel, a törtetővel — így a jogász. — Azzal a meghatározással, miszerint az előbbi általában két végén égeti a gyertyát, nagyon egyetértek. Hozzátehetem, hogy szerintem az az ügyeskedő, aki maga kaparja, s nem mással kapartatja ki a gesztenyét. Megdolgozik azért, amit összeszed. Teljesítményeit nemegyszer még az irigyei is kénytelenek elismerni. Mellesleg az ügyeskedőt, a törtetőt irigyelni sem érdemes, pályája olyan szédületesen távoli az átlagtól, s különben is a kétes vuzgalom veleszületett tulajdonság, vagy nevezzem így: „tehetség"? Hogy én igyekvő leszek, a körülmények bizonyos alakulása olytán magam is elhatározhatom. A könyöklés képessége — hajlam olga.

— Ezek szerint, ha regényt vagy ndarabot írna, pozitív alakok

SIMON EMIL RIPORTJA:

IGY

Elgondolkoztató életszemlélet. vajon mi történik, ha a buzogá rejtett-hibás, és beletörik az ajt ba? Vagy ha olyan ajtó elé ker amely a mögötte ülők helyzete, kintélye folytán nem teszi ajánl tossá a buzogány használatát? egyáltalán: árulnak-e ma nálu buzogányt?

★

— Szüleim „igyekvéséről" tud egész falu. Ha rájuk gondol tisztelem az eszüket, hozzátesz azonban: képtelen volnék után ni őket. Egész életükben nyom rogtak, kiürültek, akár a lyuk zseb. A háborút követően még ketében borult rájuk az ég. A kor fundálták ki: a legközele született gyerekükhöz egy valósá minisztert hívnak névadó-kom nak. Az illetőt az újságból vála tották ki, összekapartak egy lev let, elküldték, s egyszer csak m is érkezett a válasz. Az eff „reklám", a közvetlen kapcsolat néppel, abban az időben bizony ra jól jött a főembernek is. Pe sze, nem ért rá személyesen is látogatni hozzánk, de küld pénzt, ajándékot, ennivalót. Am kor a hivatalos fekete kocsi la dolt a kalyibánk előtt, a szomsz dok úgy bámultak a komor, vasalt gépkocsivezetőre, akár égből alászállott angyalra.

— Maga is annak a miniszt nek a keresztfia?

— Igen. S jól mondja, hogy resztfia, mert apámék a templo ba is elvittek. Azokban az éve

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1981 MÁJ 23

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1921

Feledy Gyula: Hegytetőn

nai, noha igen régi táncokat tán-oltak. A stílus tökéletes elsajátítá-a révén egyéniségüket is spon-ánabbul, szabadabban fejezhették ki. Nemcsak azt: „nézzétek, így táncolta ezt öregapátok, hanem azt is, hogy nézzétek, így táncolom én, ez vagyok én..." Magam leg-utóbb Szakáts Domonkos, Siklós László-nak a táncházakról írott könyve is sok ilyen élményről tu-dósít.

De hogy állunk akkor Sárosi Bá-lint vitacikkbéli traktorosával? Bármily csábító is, erről most nem kezdek új polémiát. Ez a vi-ta már lezárult. Eredményét a múlt esztendő egyik szemináriumi dolgozata így summázza: „Az új folklór-mozgalom kezdetén többen azt hitték, a népművészet, amely a kimúlóban lévő paraszti világ terméke, a jelenkor emberének érzéseit nem fejezheti ki. Ez a tévétség azonban csak akkor volna jogos, ha a népművészet nem len-ne művészet. De ha a népdalt, néptáncot műalkotásnak tekintjük, élni vele ma is éppúgy lehet, mint Bach vagy Mozart műveivel. Sőt, a népköltészetben a korhoz és szé-lhelyhez kötött elem még keve-sebb is, mint a műköltészetben, s így antológiai tartalmaival zavar-hatlanabbul azonosulhat bárki. „Ami pedig a népi építészetet illeti, arról is tudható, hogy nem másolás cél-jából tanulmányozzák világszerte, hanem nem éppen ama tulajdonságai miatt, amelyekről Sárosi gúnyosan beszél.

E szemináriumi közigazság nyében Sárosi traktorosa nem hallott énekel felhígult népdalt, mert „kinőtt" a régiből, hanem mert böl-csejétől a koporsójáig a hígnak van kiszolgáltatva. S ha Bartók tudomásul vette a népzene eredeti fejlődésének módját, ezt ze-nei *fejlődésnek* sohasem tekintet-te. Ez a gondolat eddig másnak sem jutott eszébe, a Páva is csak boldogultságában költhette. Kétes hogy ritkán szül jó gondolatokat. Az iméntiek ismeretében az ol-vasó és akárki, aki el akar igazod-

dal egyenesebben haragszik, mint méltóságot tartani, ha a barátok — ahogy én látom — is szeretik. (Természetesen a csaikus népdalt.) S ha nem volna, akkor is illene kiállni a szövetséget a szövetkezetben dol-gozók fel. És nem a kocsmában, nem a folyósón valaki. Mikor Adyt azt híresztelték, barátai közül mi-miket mondott részegen, Tóth Aladár azt válaszolta: [illegible] menjünk a részeg Adyhoz. Talán mondanom sem kell, nem Adyt akarta megsérteni.

S ha már itt tartunk — a vitamorálnál —, akad itt még más tisztázni való is. Szokolay Sándor például azt írja, hogy a bírálat, mellyel a Pávát röpülés közben eltaláltuk, Nyugaton „üzletrontási bonyodalmakkal járna". Megérdeklődtem, s való igaz, ilyen ügyekben pert lehetne indítani. Egy ilyen perben — mint megtudtam — *adtaka, Az en babam karjai, karjai, Az erdei kis pacsirta, Erre gyere, ne menj arra,* s ilyet még vagy kétszázat. És gondoltam a Bartók-művek „vad", „barbár", „őserdei víziói"-ra, „elementáris", „kísérteties", megdöbbentő" mélységeire, „szilaj" hangzásaira. (Az idézett szavak Tóth Aladár tanulmányaiból valók.) És, persze, arra is, milyen szívósan és áldozatosan kutatta egy életen át az „ősi"-t, az „érintetlen"-t, s mennyire örült, mikor török gyűjtőútja során ezer

A vita vé

A vita tizenkét héten át zajlott; Kiss Ferenc február 28-i cikkéhez tizennégyen szóltak hozzá; a tisztesség kívánalma szerint Kiss Ferenc reflektál most a tizennégy vitairatra — és a kör ezzel bezárult. Mit mondjunk a vita végén?

Formai oldaláról ezt:

Reméljük, érzékelte az olvasó, hogy a vitában nem érvényesítettünk szerkesztőségi prekoncepciót. Azt is mondhatnánk: az ügyet pártoltuk ugyan, de a vitafelek iránt elfogulatlanok maradtunk. Fóruma voltunk a vitának és nem szítói.

Talán nem is olyan ritka ez már manapság: a vita valódi volt. Nézet- és érdekellentétek csaptak össze benne, nyílt szókimondással.

Sajnos, ez sem olyan ritka: a vita személyeskedésbe is át-átcsúszott. A személyesség hozzátartozik egy valódi vitához, itt azonban olyan indulatok is felfelszikráztak, amelyeket a személyes meggyőződésen túl mintha presztízsérdekek is hevítettek volna. Az alaphangot a vitaindító ütötte meg: Kiss Ferenc szelet vetett, nem csoda, hogy vihart aratott. Úgy találjuk, hogy ez mostani reflexiójának is tehertétele.

Érdemi oldaláról pedig ezt:

A vita két pólus között szikrázott össze. Az egyik pólus azoké, akik egy megalkuvás nélküli minőségelvet képviseltek. Őket népdalkultúránk legnemesebb hagyományának f dalmozgalmunk k szerű közvetítését másik pólus azok seltek. Őket népd sulvétele vezeti: diós, televíziós m vetítésén fáradoz ként, műsorszerke

Mi úgy találj ről. Hogy a két minőségelv megfé zárja ki a minőség csös védelmére. népkultúra arisz meggátolható az pularizációja feny záporában állt, m kigyóvedléseket é fogadó — erő ab vid évtizedek ala

Segítheti ezt kodók egymás iga

Talán még ez adtunk neki tizen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Palócföld

Feledy Gyula
kassai díjas festő-
1981. 4. sz.
grafikusművész

1021

Feledy Gyula kiállításán

Talán még a tagolt beszédnél is ősibb az a jel, amit az ember faággal húzott a porba: minden rajz elődje. A kisgyermek is így kezdi, bár ma már a civilizáció jóvoltából persze színes ceruzák kényeztetésében. De a gesztus az eredeti: nyomot húzni s hagyni, élvezni öntudatlanul is a maradandó jel teremtését. Pszichológusok bonyolult vizsgálatokkal mutatták ki, hogy a gyermek rajzolási kedve, olykor egyenest éhsége, a lelkünk legmélyén, még a homo faber előtti rétegekben megülő játékösztönből fakad. S ennek kiegészítője az a gyönyörűség, amivel az elkészült nyomokban, jelekben a kisgyerek elgyönyörködik: a pszichológus önjutalmazó (self-rewarding) ösztönnek nevezte el.

Köztudott és sokat panaszolt tény: a kamaszkorra legkésőbb eltűnik ez a boldog és öntudatlan rajzolási kedv. A magyarázat szerint ez egyfajta civilizációs környezeti ártalom következménye: a rajzzal szemben a társadalom fejlettségének képviselői szigorú követelményeket támasztanak. Hasonlítson, feleljen meg normáknak, előírásoknak, arány- és távlatkódoknak, szabályoknak. Ezt azonban csak fáradságos tanulással lehet elérni: itt torpan meg a serdülők többsége. Az a néhány, aki erre a fokra eljut, lehet hivatásos rajzoló: mint az építész, s minden mérnök és technikus. Mert a rajz mindmáig egyik legfontosabb közlésmódunk a tudományban és a technikában is.

S az a nagyon kevés, aki ezen is túl akar lépni, ha tud is, lesz a művész. Mert a rajz művésze csak abban különbözik a jó hivatásos rajzolótól, hogy mindent tud, csak egyet nem: megfeledkezni a gyermekkorából benne rekedt játékösztönről és önjutalmazó ösztönről. Kicsiben végigcsinálja az emberiség rajzkultúrájának több évezredes történelmét: a barlangfalra karcolt vagy anyagröggel húzott és hitelesen, végül is csak az ösztönökből értelmezhető rajzoktól egészen a reneszánsz komoly rajzáig s azon is túl; egészen addig, amig korunkra a rajz újra elnyeri a modern művészetben beteljesülő szabadságát. Idestova másfél évszázada tart a rajz újbóli felszabadulása, a tudománynak fittyet hányó s az értelmek kifejezésében kiteljesedő művészi magatartás fokozatos elismertetése. Ma a művészé a jog, hogy mindent csináljon a rajzzal — ha meg tudja csinálni.

Feledy Gyula igazi rajzoló. Nemcsak azért, mert lapjait nézegetve önkéntelenül is arra gondol az ember, hogy vonalaiban és foltjaiban, faktúráiban és kombinációiban ott rejlik ennek az egész rajzi kultúrának minden fontos eleme, úgy ahogy megélte és megszenvedte minden fázisát a maga sorsában, a sajószentpéteri bányászgyerek firkálásától a népi kollégista főiskolás sziszifuszi munkáján át egészen a külföldön tanuló és világot látó művészjelölt mohó, felfedező, kalandjáig. Hanem azért is, mert az igazi rajzművészek fajtájából való — s nekem ezért igazán kedves. Megmagyarázom: vannak nagy rajzművészek, akik számomra érthetetlen önkorlátozással szűkítik le világukat, például csak embert és lovat rajzolnak. Ezektől én mindig idegenkedtem kissé. Számomra a rajz mesterei közül azok a legkedvesebbek, akik mindent lerajzolnak, mint Katsushika Hokusai vagy Paul Klee. Ahogy az öreg japán magát nevezte: a rajz bolondja. S ezek közé a mohó, világot faló rajzművészek közé tartozik Feledy Gyula is, aki a tájat is, de a Bartók-muzsika tragikus érzelmi viharait is rajzban mondja el. S eljátszik egy motívummal, végig a skálán az önfeledten és hűségesen ábrázoló rajztól egészen az önkifejező, vallomásos vagy épp nagyon is tudatos vonal- s foltkombinációból épült kompozícióig. S rajzaiban mindig együtt van a művész erőfeszítése és a gyermek önjutalmazó és játékos gesztusa. Hiszem, hogy önökben is ez fog rajzai láttán rezonálni.

Miklós Pál

(Elhangzott a kiállítás megnyitóján Salgótarjánban, 1981. június 13-án)

pett volna át ebbe a könyvbe, s már ebben a tizenöt írást tartalmazó gyűjteményben panaszkodnának tovább, és a segítség reményében sorolják bajaikat. Ebben a világban ismeretlen fogalom az infrastruktúra, az egészséges életmód, a mobilitás... Itt nehezen, mostoha körülmények között élnek, küszködnek, még a fiataloktól is ilyeneket hallani: „Néha még vasárnap se főztem húst. Hét éve nem voltam moziban, és szórakozóhelyen." Itt munkásszállásokon és szűkös albéreletekben kallódnak a faluról jött vagy szökött, s a fővárosban csak nehéz, egészségtelen munkát talált lányok *(Fonógyári nők)*; itt szűkös nyugdíjból tengődnek az öregek *(Özv. Horváthné)*; innen csak a szegénység szívszorító üzeneteit tudja hozni az író *(Lakáséletrajzok)*.

Berkovits hősei küzdenek, hadakoznak, fogcsikorgatva erőlködnek a méltóbb élet, a jobb lakás, a cigánytelepről való kitörés érdekében *(Csendes Jóska)*. Ezek a hősök azonban vereséget szenvednek, mert „nem állt mellékük senki, ezért fásultan belenyugodtak sorsukba. Irigyelhetik a mesék hőseit, akik mindig győznek, mert tudják, kikkel állnak szemben és van fegyverük. A valóság hőseinek sokszor ismeretlen erőkkel kell megküzdeniük, fegyvertelenül" *(Befejezetlen házak)*. A *Terepszemle* hősei csakugyan fegyvertelenek a bürokratikus közönnyel, a körmönfont rendeletekkel, a mundér becsületét mindennek fölé helyező és védelmező szervezetekkel szemben. Kiszolgáltatottak, velük még packázni is lehet, s ha mégsem nyugszanak bele mostoha sorsukba és vállalják a szélmalomharcot, küzdelmük végeredménye nem kétséges: „G. Józsefné vidám, sok beszédű asszony volt régen. Megváltozott: álmában kiáltozik, felriad, bevesz két nyugtatót. Magas lett a vérnyomása, indulatait nehezen tudja fékezni. Néha erős szívdobogást kap és elájul.. Keze remeg. Hangosan kiabálva beszél, mintha mindenki süket lenne". Persze akad olyan ember is, aki kifogyhatatlan leleményességgel seftel, ügyeskedik, gyanús ügyletekbe bonyolódik, igazi „a jég hátán is megél"- típus, aki azt vallja: „Amikor negyvennyolc júniusában be kellett zárni a boltot, akkor azt mondtam, hogy nem leszek többet szegény ember, mert azt nagyon megutáltam." *(„Dezsőkém")*

A *Terepszemle* népes tablóján jószerével csak egyetlen hős van, aki győztes marad a porondon, egy fiatal szakmunkás, Kulcsár Gábor személyében, aki két írásnak is hőse *(Kiválasztás; Gábor)*. Bár egy tesztvizsgálat eredménye szerint nem éppen zseni ez a fiatalember, mégis lakáshoz jut, érettségi nélkül felveszik az egyetemre, és természetesen szép jövő előtt áll. Korunk hőse ő, akinél ugyan tagadhatatlanul vannak jobbak, okosabbak, rendesebbek a munkapadok mellett, mégsem azokat választották ki az egyetemre, a följebb kerülésre, talán mert nem elég jópofák, nem elég vagányok, nem eléggé mozgalmárok, nem elég törtetők, talpnyalók, egyszerűen csak melósok, akiknek meglehetősen mostohák a körülményeik, s akik

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 33[illegible]748, 35[illegible]726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

VAS NÉPE

1981 AUG 12

1021

Hittel és felelősséggel

Feledy Gyula kőszegi kiállításáról

Lehet, a véletlen műve csak, hogy egy kiállítássorozat egymást követő bemutatóin mester és tanítvány műveivel találkozhatunk. Miként a kőszegi várban, ahol előbb a jeles, sokféle irányban tájékozódó alkotó (egyben európai hírű ornitológus) és kitűnő grafikus egész hadát szárnyrabocsátó művészpedaagógus, Koffán Károly „grand art" igényű és megfogalmazású arasznyi plasztikáival, valamint a róluk készült művészi fotókkal, most pedig az évtizedekkel fiatalabb, de egykori főiskolai tanárának útmutatásait, példaadását máig sem felejtő pályatárs, Feledy Gyula grafikáival és festményeivel ismerkedhetünk. Ám, ha már egy tárlatsor keretében olyan állandóan kísérletező, folyton megújuló, ugyanakkor mindig a teljességre törekvő művészek alkotásait láthatjuk, mint például Vilt Tibor, Koffán Károly, vagy Feledy Gyula, nos emögött már határozott koncepciót, a patinás környezet által sugallt karakteres programot sejthetünk. S nem utolsósorban alapos tájékozottságot ...

Sőt, naprakész tájékozottságot! Mert kétségtelen ugyan, hogy az ötvenes éveiben járó Kossuth-díjas művész, Feledy Gyula indulásától kezdődően mindig is élvonalbeli grafikusaink közé tartozott. Az 1973-ban készült, a karancsaljai mártírhalált halt bányászok emlékének szentelt litográfia-sorozatához hasonló megrendítő lapokat például alig-alig ismerünk az elmúlt évtizedek grafikai terméséből. De másfelől ugyanígy említhetjük drámai erejű corpus-ciklusát is, mint azon festményeit, amelyek már megtalált, kiérlelt képi világának emberi tartalmait, mélységeit, művészi eredményeit előlegzik. Ám mostani kiállításának tükrében ezek a munkái még kissé egysíkúbbnak tőmondatokban beszélőknek tűnnek. Kétségtelen azonban, az elmélyültség, az őszinteség e korábbi alkotásaitól sem vitatható el.

A dátumok tanúsága szerint a kőszegi tárlat legkiemelkedőbb, olajtemperával készült, néhol tússal is kombinált darabjai 1980-tól sorjázódnak, s gazdagítják a művész életművét. Ezek a kis méretű képek viszont nem egy ugrásszerű, az előző eredményeket megkérdőjelező változásokról tanúskodnak. Feledy Gyula munkásságán végigtekintve ugyanis a fokozatos kiteljesedés, mindig a közlést, a kifejezést szolgáló technikai, mesterségbeli megoldások egymásra épülése figyelhető meg. S nem utolsósorban a konvencionális módszerek, gondolatok vagy másfelől a divat-diktálta, kérész-életű viccek, ötletek következetes elutasítása. Miként egy alkalommal alkotói törekvéseiről nyilatkozván, Feledy Gyula meg is fogalmazta: „... azok a képzőművészek boldogok, akik azzal a biztos hittel és tudattal festik a szívdöglesztő képeiket, hogy őzik a mesterséget az emberiség örömére, vagy azok, akik tudnak más előjellel annyira buták lenni, hogy évekig rakosgatnak két geometriai elemet, vagy két színt egymás mellé, nem törődnek semmivel, nem hallanak meg semmit, mert az ő analitikus tevékenységük nem tartozik senkire, ez az ő magasztos elefántcsonttornyuk."

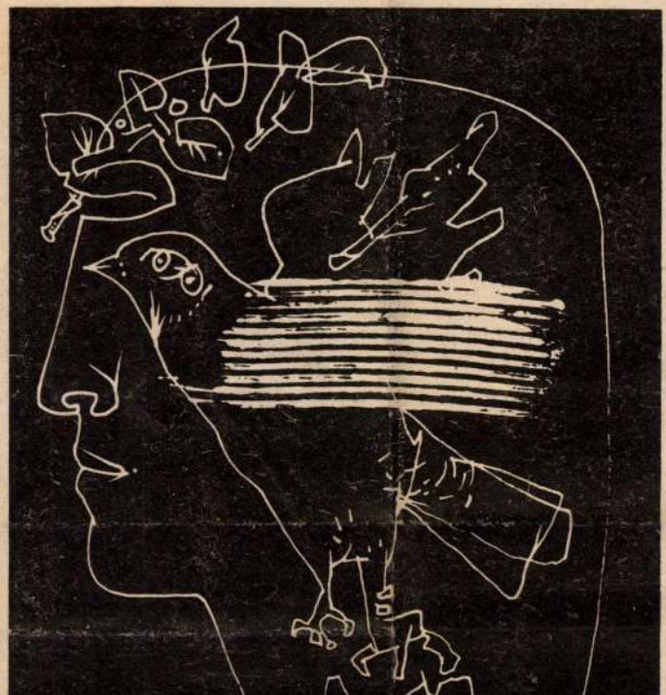

Kétségtelen, hogy a Feledy Gyula által választott út rögösebb, s nyilvánvaló, nem is mindenki által járható. Ki tehetséggel, ki idővel, vagy éppen energiával nem bírja és fordul az elérhetőbb célok irányába. Korunk, amely mind gyorsabb tempót diktálva futószalagon „gyártja" a rövid távú sikereket, a doppingolt eredményeket, legtöbbször erkölcsileg és anyagilag is a gyors vágták győzteseit jutalmazza, s állítja akarva-akaratlanul is példaképként mások elé.

Feledy Gyulától szemmel láthatóan távol áll ez a dijakra, elismerésekre kacsingató versengés. Teljességre áhít, bármilyen illuzórikusnak is tűnjön ez az igény napjainkban. Ezért hallgatózik egyszerre befelé, saját rezdüléseire, meggyőződésére, hajlamaira figyelve és tekint kifelé, a körülötte forrongó, állandóan alakulóváltozó tajtékos világra. S hogy a saját véleményét, mondandóját művészileg megfogalmazhassa, nem idegenkedik az avantgarde számára hasznosítható eredményeitől és nem röstell inspirációért visszanyúlni a népművészet formakincséhez, a folklór világához sem. Ám az sem mindegy, hogy az a kohó, amelyben a különböző elemek eggyé olvadnak, rendelkezik-e a kellő hőfokkal? A tehetség mellett ugyanis minden bizonnyal az indulat hőfokán is sokban múlik, hogy valaki a megtanult eszközökkel jól sáfárkodó, biztos kezű *mesterember* vagy tovább jutván, egy öntörvényű, sajátos világot teremtő *művésszé* válik. Miként Feledy Gyula is, aki a legellentétesebb formai megoldásokat is harmonikusan és csak a rá jellemző módon tudja ötvözni akár a költőfejedelmek (József Attila, Nagy László) verseinek atmoszféráját, aktualitásait, akár a népballadák világát, alakjait megidéző, sűrített gondolatiságú kompozícióin. Nála a festői és a grafikai elemek mesterien társulnak egymással, s mindazon eljárásokkal, leleményekkel, amelyek a képzőművészet megváltozott, kitágult lehetőségeinek eredményeként a művészek rendelkezésére állnak. Szinte minden egyes képe más-más eszközökkel készül, s nyeri el végső formáját. Bátran él a fakturális kiemelésekkel, vagy a kollázs adta hatásokkal, az idegen anyagok által keltett feszültségteremtéssel. Kevés, de jól megválasztott színnel dolgozik, s jobbára ezek sem a megszokott módon, a formákat kiemelő, azokat konkrétizáló foltokként, hanem a kompozíciók alaphangulatát megpendítő, lírai hatásukat vagy éppen drámai erejüket fokozó elemként kerülnek a felületekre. Néha egy-egy ilyen megoldás nem jelent többet, mint egy zöld tónusú lap kékkel való szegélyezése, amivel viszont valóban teljessé, végsőkig kiérlelté válik a kép.

Feledy Gyula minden meghúzott görcsös vonala, színfoltja mögött ott érezhető a világban eligazodni kívánó, vergődő, tépelődő ember. Művei ettől nyerik el hitelüket, s teszik teljessé, a nézőben is továbbgyűrűzővé egy elmélyülten és felelősséggel dolgozó alkotó üzenetét.

Szelestey László

Urvári Sándoron és a négy versenyzőn kívül a küldöttség tagja még Kertész Aliz a női válogatott szövetségi kapitánya, valamint Kisteleki Antal, Guczoghy mestere.

Huszonegyezer négyzetméter a sajtón

Ha hivatalos, és ha csak félig hivatalos megnyilatkozás is, de egyben minden Sarajevói előkészületeket ismerő biztos: az 1984-es téli olimpiai játékok minden eddigit felülmúl majd, ami a szervezést illeti. Azt is mondják, hogy az 1980-as Lake Placid-i „rémolimpia" szervezetlensége szinte jól ött a bosznia-hercegovinai rendezőknek, hiszen ott aztán láttak mindent, amit gy ilyen nagy eseményen baként elkövetni nem szad!

Maga Samaranch, a NOB panyol elnöke is úgy nyitkozott, hogy a 84-es soron leendő sikere egész Jugoszlávia közügye, s nem let vitás: a XII. téli ötkarikás esemény feledhetetlenül ép lesz. Már a múlté az az ézet, hogy ennyire déli fekvésű városban nem lehet havas-jeges rendezvényeket tartani. Legújabban a sajtó lehetőségeiről láttak napvilágot értékelések. Az eddigi adatok szerint 4500 újságíró, TV-s és rádiós kommentátor ad hírt nap mint nap a versenyekről. A fő sajtóközpont 6000 négyzetméteres, míg a TV-központ ennek duplája, 15 ezer négyzetméter! Fantasztikus számok ezek, s a berendezések, a hírközlő szolgáltatások műszaki színvonala is csakis jót ígér. A tudósítókat a megszokott autóbuszjáratok hozzák-viszik, de nem Lake Placid-i „módra". A versenyzők és a sajtó járművei ugyanis külön útvonalon közlekednek majd, oda turista és más érdeklődő lábát sem teheti be. Így zöld utat kap a versenyző és az eseményekről tudósító egyaránt. A versenyeknél [illegible] nyú utak lesz[illegible] úton lehet od[illegible] másikon elhajtani a pálya közeléből. Így az egymással szemben közlekedő járművek nem zavarják egymást.

A helyszínek kijelölése, a létesítmények elhelyezése amúgy is kitűnően sikerült, mert a legmesszebb levő színhely is mindössze háromnegyed órás autóutat igényel, s az összes létesítmény, versenypálya egy 22 kilométer sugarú körben helyezkedik el. Így a tudósítót nem „űzi" majd az idő, a versenyek időbeosztását úgy hangolják össze, hogy az újságírók könnyen és gyorsan válthassák a versenyeket, lássanak minél többet a számos sportág csatáiból.

Öttusa IBV

Szűkszavú jelentés érkezett a bulgáriai Pazardzsikben folyó öttusa Ifjúsági Baj[illegible]ság Versenyről. A vívásban a szovjet Igor Feldman 16 ponttal bizonyult a legjobbnak, honfitársa, Jurij Borisko 1105 pontot gyűjtött, mögöttük a magyar Bárdi Róbert került a harmadik helyre, kerek 1000 ponttal. Feldman vezet az összettben 2186 pontos összteljesítménnyel, alig marad el tőle Horisko (2169 p.) és Bárdi (2068 p.).

A vívás csapatversenyét a szovjet válogatott 3159 ponttal nyerte, a magyar fiatalok 3132 ponttal a második helyen következtek. Két szám után a Szovjetunió 6391 ponttal vezet, a magyar gárda 6064, a vendéglátó bolgárok első csapatának 5991 pontja van.

Tekeverseny — négy napig

A Vas megyei Teke Szövetség augusztus 12—15 között rendezi meg a már hagyományosnak számító Savaria Kupa egyéni és csapat tekeversenyt. Idén is több egyesület nevezett, így itt lesznek Szombathelyen a Sárvári Kinizsi, a Bakony Vegyész, a BKV Előre, a Soproni FAC, az FTC, a Csepel és a Pápai Vasas versenyzői. Természetesen a Sabaria és a Spartacus-Styl sportolói is rajthoz állnak. Ma délután 16 órakor kezdődnek a versenyek. A férfiak a Sabaria Köztársaság téri tekecsarnokában, a nők a LATEX pályán vetélkednek.

A mai műsor, férfiak: Sárvári Kinizsi, Bakony Vegyész. — **Nők:** Bakony Vegyész, Sárvári Kinizsi, Sabaria.

Tájfutás

A Zala megyei Tájfutó Szövetség és a Nagykanizsai Postás SE Nagykanizsa környékén rendezte a Postás és a Göcsej Kupa országos minősítő versenyeket. A nagyon kemény és nagy szintkülönbségű pályák fizikailag és technikailag a megszokottnál nehezebb feladat elé állították a versenyzőket. A Vas megyét képviselő Haladás tájfutók szép sikereket értek el. Az egyesületek közötti pontversenyben megelőzték a nagy létszámmal induló Zalaerdő és a Kaposvári Rákóczi csapatát és elnyerték a Postás és a Göcsej Kupát is.

Eredmények, Postás Kupa. F 12 C: 1. Szandi Péter, 2. Lancsár S., 3. Szandi B. — **F 13 C:** 1. Hazafi István ... 3. Dékán Zs. — **F 15 B:** 2. Mórocz J. — **F 21 C:** 2. Legáth L. — **F 21 B:** 1. Tóth Gábor. — **N 12 C:** 2. Nagy B., 3. Imre T. — **N 13 C:** 1. Kiss Kinga. — **N 15 B:** 1. Geosits Beatrix, 2. Heckenast M.

Göcsej Kupa, F 12 C: 1. Szandi Péter, 2. Császár L., 3. Vincze A. **Csapatban:** 1. Haladás (Szandi, Császár, Vincze). — **F 13 C:** 2. Dékán Zs. **Csapatban:** 2. Haladás. — **F 15 C:** 1. Tóth Zsolt, 2. Juhász L., 3. Hazafi I. **Csapatban:** 1. Haladás (Tóth, Juhász, Hazafi). — **F 21 C:** 1. Nyul János. — **F 21 B:** 1. Tóth Gábor. **Csapatban:** 1. Haladás (Tóth G., Györgypál, Tóth L.). — **N 12 C:** 2. Imre T. — **N 13 C:** 1. Jávorics Éva. — **N 15 B:** 1. Kiss Kinga.

Lövészet

Savaria Kupa

Hét dunántúli lövészklub ntegy hatvan versenyzője t rajthoz szombaton és sárnap a hagyományos varia Kupa versenyen. A gazdasági Kombinát Lőszklubja és a megyei szakvetség által rendezett takozón a vasiak nyolc első, második és három harmadik helyet szereztek.

A szombathelyiek eredmé-ei. Standard puska 3x20 zetett: 1. Gergely József ke, — Ifj. II. leány: 1. kács Piroska 520 ke. — **söbü sportpuska 3x40 öszetett:** 1. Vörös László 1124 ke. — **Standardpuska 60 fekvő:** 1. Gergely József 581 ke. — Ifi. II. leány: 2. Takács P. 549 ke. — Felnőtt férfi: 3. Vörös L. 580 ke. — **Szabad pisztoly 60 lövés.** Ifi. I. fiú: 1. Takács Zoltán 521 ke. — Felnőtt férfi: 3. Nagy I. 513 ke. — **Légpuska 40 lövés.** Serdülő fiú: 2. Csákvári S. 355 ke. — Ifi. I. fiú: 1. Gergely József 369 ke. — Ifi II. leány: 1. Takács Piroska 339 ke. — **Légpuska 60 lövés.** Felnőtt férfi: 1. Vörös László 571 ke. — Légpisztoly 40 lövés. Ifi. I. fiú: 3. Takács Z. 357 ke.

[illegible] felejtettem el bokszolni." Le[illegible] gondolja ... Hogy milyen formá

Tömegsport

A Vasas Szakszervezet Vas megyei sportbizottsága szombaton rendezte a **II. Vasas megyei sportnapot** Szombathelyen hat sportágban tíz Vasas üzem közel félszáz dolgozójának részvételével. **Győztesek; — asztalitenisz:** ÉDÁSZ férfi és ÉLGÉP, Celldömölk női, — **atlétika:** ÉLGÉP, Celldömölk férfi, RÁBA, Sárvár női. — **kispályás labdarúgás:** REMIX férfi és női, **lövészet:** REMIX férfi és RÁBA, Szombathely női, — **sakk:** RÁBA, Kőszeg férfi, — **teke:** REMIX férfi és női csapata. A nem hivatalos összesített pontversenyben a férfiaknál REMIX (32), ÉDÁSZ (24), RÁBA, Szombathely (19), a nőknél REMIX (29), RÁBA, Sárvár (21), és RÁBA, Szombathely (11) a sorrend.

★

Befejeződtek megyénkben a XXX. Falusi Spartakiád községi és körzeti versenyei, a körmendi röplabda kivételével a járási döntők, mintegy 19 ezer falusi fiatal részvételével. Az egy éven át tartott versenysorozat zárásaként az MTSH augusztus végén Szombathelyen rendezi a „nyári" megyei döntőket. **Augusztus 22-én** (szombaton) az atléták az Ifjúsági sporttelepen, a sportlövők az MHSZ Homok úti lőterén, a tekézők az Építők SC automata pályáin, **augusztus 30-án** pedig a kézilabda, a kispályás labdarúgó és a röplabda csapatok a Safrankó úti sporttelep pályáin mérik össze erejüket a bajnoki címekért és helyezésekért. A megyei döntők mindkét napon 8 órakor kezdődnek. — **hv** —

Határmenti találkozót

tartottak két sportágban Alsószölnökön. A helyiek a jugoszláviai Csepincziből érkezett sportlókkal labdarúgásban és sakkban mérték össze erejüket. A labdarúgó mérkőzést az Alsószölnök csapata 2:0-ás félidő után 4:1-re nyerte. Sakkban a vendégek bizonyultak jobbnak 3,5:2,5 arányban.

A visszavágót augusztus 29-én rendezik Csepinciben.

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726
1981 DEC 23

DÉLI HÍRLAP

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész

1021

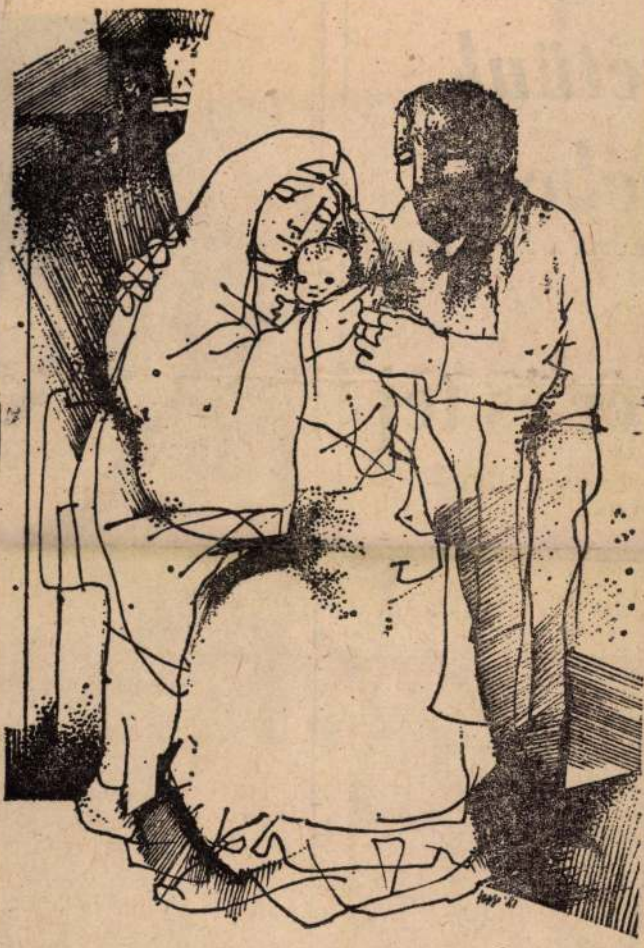

* Karácsony

(Feledy Gyula rajza)

zeti...

ében

ORUMA A 3. OLDALON)

yér és tej

K ÜNNEP ELŐTT —
ALON)

RLAP

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Ybl-díjas festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1982 JAN 18

1021

* Ablaknál

(Feledy Gyula rajza)

...dását a Szovjetunióv...
ben.

A The New York
elismeri: „Erős el
várható" az amerikai
lattal szemben. Enne
nére „szakértők szer
Egyesült Államok fel
en kész igen messzire
ni a javaslatok elfoga
sának biztosítása érdekében".
„Különösen erősnek ígérkezik a nyomás Franciaországra és Nyugat-Németországra."

Ezeknek az országoknak a cégei képesek átvállalni a Szibéria—Nyugat-Európa gázvezeték azon berendezéseinek szállítását, amelyek eladását a Reagan-kormány amerikai cégeknek most megtiltotta. Washington ezt újabb fenyegetőzéssel akarja meggátolni: kész szankciókat alkalmazni ...megtételében jelentkező politikai nézetkülönbségektől függetlenül — hangoztatta a szenátor — folytatódnak a jótékonysági szervezetek segélyakciói.

Larry Pressler elmondotta, hogy a lengyel egészségügyi és társadalomvédelmi miniszterrel folytatott megbeszélésen mindenekelőtt a rokkantak, az idősek és a gyerekek problémáiról cseréltek véleményt.

Könnyítik a fizikai munkát

A Lenin Kohászati Művekben az utóbbi néhány évben több mint 64 millió forintot fordítottak kisgépek beszerzésére. Ennek eredményeként a nehéz fizikai munkát végzők száma jelentősen csökkent. Ám még mindig sok a tennivaló, hiszen nem kevesebb, mint 5500 dolgozójuk végzi mindennapi tevékenységét továbbra is nehéz körülmények között. Főleg a kovácsműben, az öntödében, valamint a csavar- és húzottáru gyáregységben van még mit javítani a helyzeten.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-526

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1982 FEB 20

1021

Újságolvasó

Feledy Gyula rajza

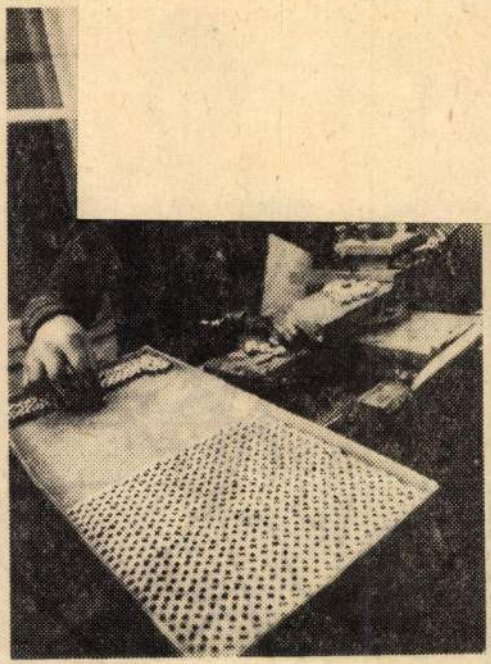

Gombó Jánosné a szálvezető esztergapad mellett dolgozik

készül

–3 millió forint értékű szo-
ialista exportot teljesítünk.
Partnereink szívesen vásá-
olják a tokaji ipari kerámi-
t, elégedettek a minőség-
el. Reklamáció évek óta nem
rkezett üzemünkhöz. Mivel

anyag ugyanis rendkívül nagy nyomásszilárdságú termékek készítését teszi lehetővé.

Az alapanyag-készítés titok marad előttünk is: az üzemlátogatás során ez az egyetlen helyiség, amelynek ajtaja nem nyílik meg a látogató előtt. A többi műhely munkájába viszont betekinthetünk. A köszörűteremben *Deák Árpád* vezetésével köszörülik méretre a félkész-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP
1982 FEB 23

1021

✶ *Múlik a tél* *(Feledy Gyula rajza)*

Új rendelet a terhe

(TUDÓSÍTÁS

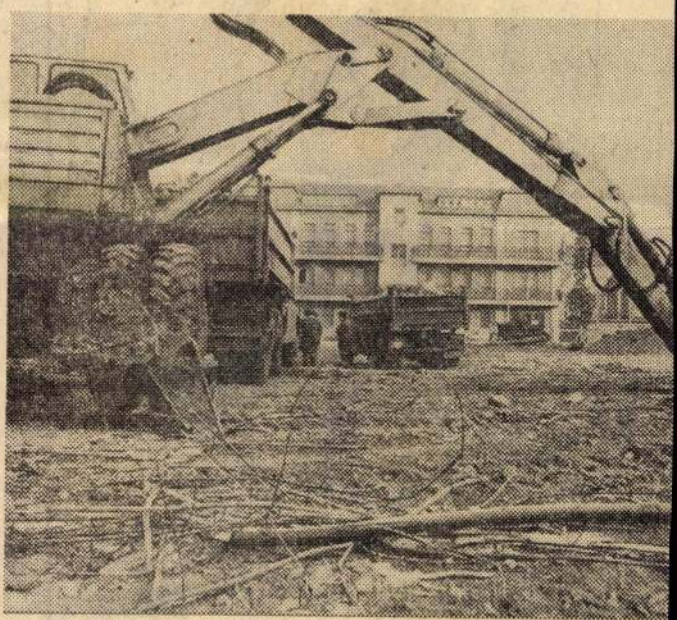

A laboratóriumok há

A volt gyermekkórház – a mostani vb hivatal épületének

Megtekinthető: 1985. november 15-től december 15-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja
meghívja Önt és kedves családját
1985. november 15-én 16,00 órára
a Vigadó Galériába

FELEDY GYULA

kiállításának megnyitására

Megnyitja: MIKLÓS PÁL

Feledy Gyula

85-1569 GENERALART Dorogi Nyomda

VIGADÓ GALÉRIA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 FEB 26

Feledy Gyula,

ÉLET ÉS IRODALOM

Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

1021

Feledy Gyula: Ballada

szakasz a New York-i földalattiról szennyét illetően, nemcsak igaz volt, hanem finoman rátapintott a piszok, szenny és az azt követő anarchikus bűnözés szimbiózisára.

Dr. Kiss nagyon melléfogott, ami kora New York Magazine-t mint autoritást hozta fel. Aki ismeri a illető hetilapot, csak mosolyogni tud a nem kis parokiális tudálékosságon, az Építésügyi és Városfejlesztési Világhíradó szerkesztőjétől. A New York Magazine részint a *Pesti Műsor* megfelelője, de néha érdekes cikkeket is hoz, mint: „A tíz legjobb pizzasütöde New Yorkban", „A tíz legrosszabb vendéglő", „Információt kérek" (milyen könyvtárat, közületet lehet felhívni különböző kérdésekkel) stb. stb. A lap azt a társadalmi réteget szórakoztatja, amelyet „európai ésszel" igen felületesnek, „reverz-sznobnak", tehát végképpen unintelligensnek lehet nevezni. Azt hiszem, hogy ma már azok, akik a dr. Kiss által említett díjazást véghezvitték, igen szégyellik magukat. Szerencsére a közönség az állandó szenzációbombázás miatt hamar felejt...

A New York Magazine riporterei a hetvenes évek elején kihasználták a sajnos eredménytelen, tiszavirágéletű közfelháborodást, amely a degenerált földalatti-piszkítást, azaz „művészetet" fogadta, s tipikus amerikai, vagyis gyerekes kéjjel lendültek át a másik oldalra a kontroverzió kedvéért, a példányszámot növelendő, s díjazással legitimizálták ezt a vak, vandál és társadalomellenes kloákapancsolást.

Egy évtized telt el azóta, s noha dr. Kiss ügyesen „sasszézik" levelében a mai „szomorú" és az akkori „pop-art befolyásolt (?!)" viszonyok között, kétségtelen, hogy a múltbeli események és a mai gyilkosság, rablás, erőszak, anarchia között egyenes kapcsolat áll fenn. Aki teheti, nem utazik a föld alatt. A New York Magazine riporterei

idézetek sorát. Mi ezt természetesnek tartjuk, sőt egészséges jelenségnek, melyben az önálló véleményalkotás szabadsága nyilvánul meg. Lényegében ezt Ön is elismeri, amikor azt írja, hogy a különböző ítélkezés „természetes dolog", ha „a legszembetűnőbb esztétikai értékek önkényes elutasítása nélkül teszik". Most aztán zavarban vagyunk. Mik volnának azok a **legszembetűnőbb esztétikai értékek**, melyek egy színész és a többi szereplő teljesítményét patikamérleg pontosságával zseniálisnak, rossznak, közepesnek minősítik úgy, hogy azokat csak hódolat illesse meg, nem bírálat?

HOPP LÁSZLÓNÉ, BUDAPEST. „Értelmiségi, sőt értelmes emberek között élek — kezdi levelét. — Teljesítménybérben végzünk szellemi és fizikai munkát, de közben gondolatokat is szívesen cserélünk, és nemcsak a tévéműsorról vagy az esti csirkepörköltről." Majd arról számol be, hogy mint az ÉS régi olvasója, hive, gyakran ellenállásba ütközik, amikor felhívja kollégái figyelmét egy-egy fontos, közéleti cikkre, riportra. Javaslatát a fiatal munkatársak azzal hárítják el, hogy az ÉS is csak panaszfal, bírálatainak nincs foganatja. Ők ugyanezt tapasztalják az ifjúsági parlamenteken is évről évre. Mindent el lehet mondani, de nem történik semmi. „Vajon az újságíróval is ez történik? Ha nem, akkor jó lenne néha erről is olvasni, mint pozitív hatásról. Ami lehet persze közvetett eredmény is..." Igaz, ami igaz, vannak visszatérő témáink, akadnak problémák, jelenségek, melyeket mind reménytelenebb szívóssággal bírálunk. (Elmagányosodás, oktatási gondok, rendeletek kijátszása, építészeti vétségek, önzés, butaság, szervilizmus), de mert a levélírókhoz hasonlóan mi is optimisták vagyunk, titkon hiszünk abban, hogy a sajtó dolga nem elsősorban az „elintézés", sokkal inkább a közösség szemléletének alakítása. S akadnak konkrét eredményeink is. Hacsak az

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983 FEB 19.
1021

Kályha előtt

Feledy Gyula rajza

1983. február 19., szombat

MŰSOROK

televízió

1. MŰSOR: 8.00: Tévétorna. (ism., sz.) — 8.05: A mi képernyönk. (ism.) — 8.25: Iskolatévé. Világnézet. — 9.00: Csillagok küldötte. Mb. csehszlovák filmsorozat. — 9.30: A Föld titkai. NSZK filmsorozat. (ism.) — 9.55: Perpetuum mobile. (ism., sz.) — 10.35: Magilla Gorilla. Rajzfilmsorozat. (sz.) — 11.00: Reklám. — 11.05: Az Onedin család. Mb. angol tévéfilmsorozat. (ism.) — 11.55: Ízlések és pofonok. (ism., sz.) — 12.45: Képujság. — 14.20: Szókimondó. — 15.05: „Legyen a Honthynál ma Budán . . .” (ism.) — 16.10: Hírek. — 16.15: Karl Marx ifjú évei. 1. rész. — 17.10: Reklám. — 17.15: Stop! Közlekedj, felnőtt módra! Rajzfilmsorozat. (sz.) — 17.25: Képújság. — 17.30: A magyar puszta. 4. rész. — 17.56: Leg . . . leg . . . leg . . . (sz.) — 18.55: Reklám. — 19.10: Tévétorna. (sz.) — 19.15: Esti mese. (sz.) — 19.30: Tv-híradó. (sz.) — 20.00: Vers — mindenkinek. (sz.) — 20.05: Doug Henning varázslatos világa. Amerikai film. (sz.) — 20.55: Zenés Tv-színház. — 21.15: A rajzfilmek kedvelőinek. (sz.) — 22.10: Jancsó Miklós-sorozat. Szegénylegények. Magyar film. — 23.35: Tv-híradó 3. (sz.)

2. MŰSOR: 15.10: Iskolatévé. (sz.) — 15.30: Angol nyelv. (sz.) — 15.45: A megsebzett bolygó. 6. rész. — 16.20: Híres magyar könyvtárak. 7. rész. — 17.00: Szép Szó. (ism., sz.) — 17.50: Női gyorskorcsolya-világbajnokság. — 18.50: Tudósok a sportcsarnokban. Riportfilm. (sz.) — 19.30: Tv-híradó. (sz.) — 20.00: Vers — mindenkinek. — 20.05: Külvárosi legenda. Magyar film. (14 éven felülieknek!) — 21.40: Tv-híradó 2. (sz.) — 22.00: Foglalkozása: Rátonyi Róbert. Portréfilm.

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ

erdők nem árulkodnak. — 17.25: A csejtei vérés asszony. Szlovák rajzfilm. — 18.40: Panama 2000-ben. — 19.20: Esti mese. — 19.30: Privigye 600 éves.

mozi

BÉKE: Sértés. Magyar film. Kezdés: n10 és f12 órakor, du. 14 és hn6 órakor. — Feketeszakáll szelleme. Mb. szí. amerikai—angol film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 8 órakor. KAMARA: Ezüstnyereg. Mb. olasz film. II. helyár! Kezdés: 4 órakor. — A Birodalom visszavág. Mb. amerikai film. III. helyár! Kezdés: 6 órakor. KOSSUTH: Honfoglalás I—II. Magyar film. Dupla és III. helyár! Kezdés: 10 órakor, du. 5 órakor. — A 34-es gyors. Mb. színes szovjet film. Kezdés: f3 órakor. HEVESY I. FILMKLUB: Evilági Babilon. Színes szovjet film. 14 éven felülieknek! Kezdés: f5 és f7 órakor. TÁNCSICS: Fekete szakáll szelleme. Mb. színes amerikai—angol film. III. helyár! Kezdés: f4, f6 és f8 órakor. — FILMKLUB: A hold I—II. Színes olasz film. 18 éven felülieknek! Dupla és II. helyár! Kezdés: 6 órakor. — MATINÉ: Mackó Misi a világűrben. Mb. színes lengyel—francia mesefilm. Kezdés: 2 órakor. SZIKRA: Szökés a halál elől. Mb. színes francia film. 14 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: hn4 és n7 órakor. PETŐFI: Az „I”-akció. Mb. színes szovjet film. Kezdés: f5 és f7 órakor. FÁKLYA: Egy trombitás Szocsiban. Színes szovjet film. Kezdés: f3 órakor. — A hét mesterlövész. Színes amerikai film. II. helyár! Kezdés: 5 és 7 órakor. KAZINCBARCIKA. BÉKE: Szerelem Montreálban. Mb. színes kanadai film. II. helyár! Kezdés: 4 és 6 órakor. MEZŐKÖVESD, PETŐFI: Szemben a világgal. Színes francia film. 16 éven felülieknek! Kezdés: f5 és 7 órakor. SÁROSPATAK: Az

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
sajtó-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 JUL 09.

1021

Vízparton

Feledy Gyula rajza

FEJT

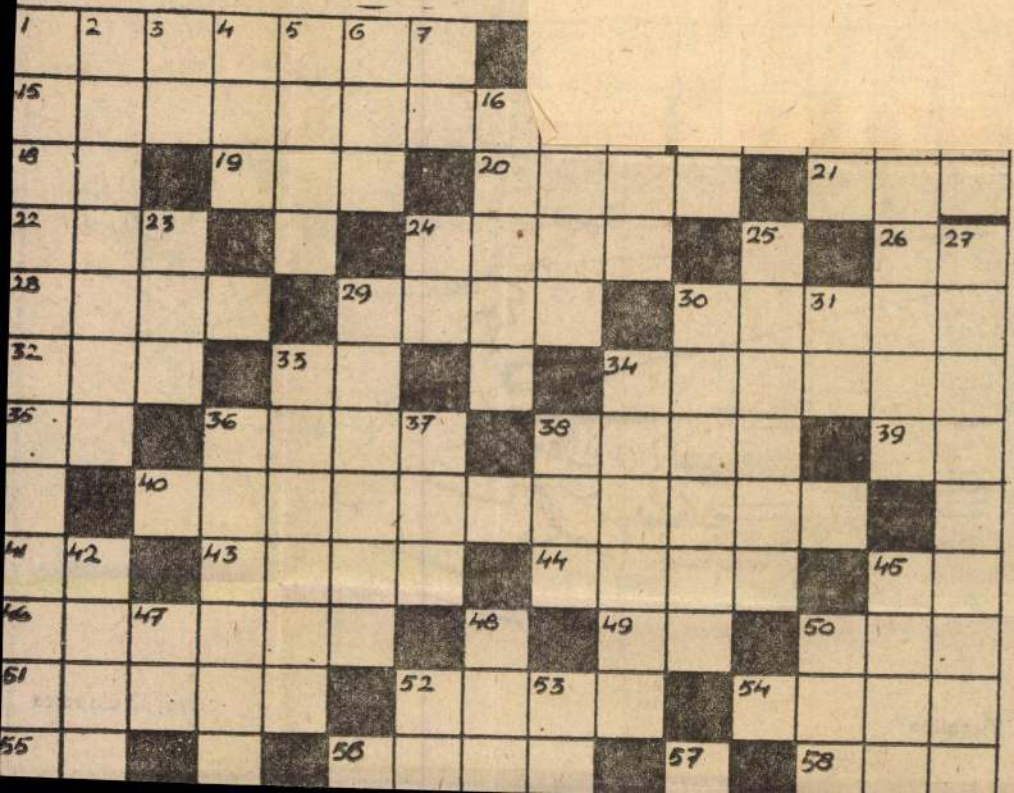

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas
grafikusművész, és felesége

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983. SEP 17.

1021

Vázlat a baromfiudvarból

Feledy Gyula rajza

onnan nem,
kolavezető r
ött és lapun
léből sokar
zhettek ról
n, a helyi
ták teljese
tségükhöz
itottak egy
világ egyi
omorú eml
jt barlangl
k mindezt a
rténeti múzeuma. a "szép
mellett egyéb látnivalója,
égpedig tanulságos látni-,
nlékeznivalója legyen a te-
ülésnek.

Ám egy ilyen létesítmény
rendezése, fenntartása,
zemeltetése" mégsem való-
ható meg teljesen önerő-
l, csupán lelkesedéssel. Bár
szeszedték a faluban talál-
tó régi bútorokat, tárgya-
t, így nem állnak már üre-
n a hajdani barlanglaká-
k, de mindez kevés.
A tájház jelenlegi állapotá-

karbantartói, takarítói állás tiszteletdíját is . . .

Tulajdonképpen ilyesmiben várják a varaljaiak a külső segítséget, a szakmai és anyagi támogatást.

Úgy véljük: nem alaptalan ez a várakozás, mi több: kétszeresen is megérdemlik a segítséget. Hiszen ők előbb tettek, mégpedig nem keveset. Csupán most utólag kérnek támogatást a mű beteljesedéséhez.

De most sem sokat!

HIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész
DÉLI HÍRLAP
1983 SEP 2 0

1021

Hevenyészett elemzések

Láncz Sándor könyve Feledy Gyuláról

A modern grafika már régen lemondott arról, hogy első látásra is felfogható, átélhető érzelmeket, gondolatokat közvetítsen. A műfaj határai kitágultak, mint ahogyan szinte követhetetlenül gyorsan változik maga a technika is, amelyet (eszközként) felhasznál. Ez a körülmény igen megnehezíti a halandó néző, még inkább a művészettörténész, esztéta dolgát, aki arra vállalkozik, hogy valamilyen módon értelmezze, magyarázza korunk grafikáját. Mégis, aki erre adta a fejét, nem kerülheti meg a kérdéseket. Valamilyen módon állást kell foglalnia.

Nem teszek mást én sem, amikor *Láncz Sándor Feledy Gyuláról* írott kis könyvét recenzálom. Az első reflex, amellyel a könyv után nyúlunk, az örömé, hogy a *Mai magyar művészet* sorozatban Feledy Gyuláról írtak. Mi, akik ismerjük, tiszteljük, szeretjük a városunkban élő művészt, méltányosnak, indokoltnak érezzük ezt a gesztust, s rég vártuk a szakember tollából született tanulmányt. Éppen azért, mert jobban meg akarjuk érteni a művészt. Ám ez az elegáns kiállítású kis könyv csalódást okoz az olvasónak. Még akkor is, ha tudjuk, hogy minden művészi alkotás immanens, zárt világ, amelyből minden magyarázat csak elvehet valamit. Láncz Sándor szövegéből ugyanis éppen a lényeg hiányzik: a minőség érzékelése, illetve maga a minősítés. Szellemi horizontja, elemzési módszere és szempontrendszere nem haladja meg a napilapok leíró, regisztráló, máskor meg lelkendező hangvételét és színvonalát. Ez pedig már méltatlan a vizsgált tárgyhoz. Feledy Gyula művészetéhez. Láncz Sándor a legkézenfekvőbb, legkényelmesebb módszert választotta: kronologikus

✶ *Ember hegedűvel 1980*

(Feledy Gyula rajza)

mert a terjedelem rövidsége miatt nem jut tér a kitűzött cél teljesítésére, másrészt mert az elemzések sora végül is mégsem ad hű pályaképet.

Feledy Gyula grafikája gazdag és bonyolult, mint korunk szabadverselé. Nem azt állítom ezzel, hogy új esztétikai fogalmakat kell kreálni megértésükhöz, de azt igen, hogy a XIX. századi kategóriákkal már nem lehet leírni, behatárolni. Végezetül nem mondhatok mást a könyv stílusáról sem, mint magáról a tartalmáról: nem haladja

Ennyi kritikai megjegyzés talán ellentmondásosnak tűnhet, hogy megismétlem a bevezetőben mondottakat. Ez az első könyv Feledy Gyuláról, amely noha vázlatosan, mégis kísérletet tesz arra, hogy bemutassa a művészetszerető közönségnek. Fülep Lajosok, Lyka Károlyok ritkán születnek, akik szakítani tudnak a művészettörténészek szakzsargonjával. A művészet demokratizálása azonban elképzelhetetlen, megoldhatatlan értő elemzés és magyarázat nélkül. Tekintsük hát ezt a

a lezajlott átszervezés, valamint a szolgáltatói tevékenységek bővülése indokolja. Mindkét fél érvényhozás döntött az ameri-
Esik a Fantázium Vadász-
termében Lázár György és
felesége díszvacsorát adott

Kovácsolt remekek

A Széchenyi út 62. sz. alatti lakóházban található ez a vasból kovácsolt lépcsőkorlát. Tipity János vetette papírra, aki feladatának tartja, hogy így, rajzon is megőrizze az utókor számára a szép korlátokat, vaskapukat, zárakat.

(Cikk a 3. oldalon.)

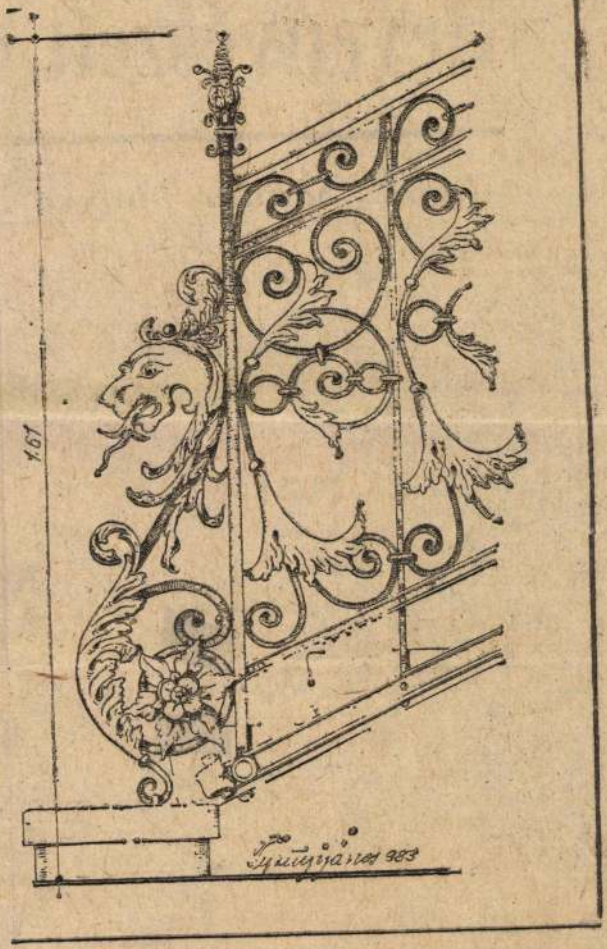

z adót

j buszok

N)

elnök hazánkban

égek a gazdasági együttműködésre

ték a magyar—amerikai kapcsolatok helyzetét. Megállapították, hogy — különösen a kereskedelmi egyezmény megkötése óta — feljődött az együttműködés, s a már meglevő keretek további lehetőséget adnak az előrelépésre, főként a gazdaság és a kereskedelem területén. Ugyanakkor felvetődött: a magyar és az amerikai vállalatok együttműködését hátráltatja, hogy a legnagyobb

ha a kapcsolatok alakulásában az eddiginél jelentősebb szerepet kapna a turizmus.

Kádár János, a Magyar Szocialisa Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára tegnap az Országházban fogadta George Busht. Az őszinte, szívélyes légkörű találkozón véleményt cseréltek a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről és a magyar—amerikai kapcsolatok alakulásáról.

Az új kisvállalatok első fél éve

A Miskolc városi Tanács Végrehajtó Bizottságának legutóbbi ülésén elemezték a tanácsi vállalatok első félévi gazdálkodását. Két új kisvállalat első féléves létéről is számot kellett adni, mérlegre téve az autójavítók és a villamoskészülék-szerelők munkáját. Az ellenőrzések során megállapították, hogy

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983 MÁJ 7

ÉS

1021

Anyák napja.

Feledy Gyula rajza

vünk. — 14.40: Irodalmi Figyelő. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Operafelvételekből. — 18.45: A szülőföld muzsikája. — 19.49: Rádiószínház. — 20.58: Evfordulók nyomában. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.47: Gustav Leonhardt Domenico Scarlatti-szonátákat csembalózik. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.05: Veszekedő-jelenetek operákból és operettekből. — 8.35: Cseh fúvósmuzsika. — 9.00: Hogy tetszik lenni? — 10.00: Gramofonalbum. — 10.35: Többet ésszel... — 11.35: Ujdonságainkból. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.05: Jelkép — amely átöleli a világot. — 14.00: Magunkat ajánljuk. — 16.00: Nótaparádé. — 16.35: Slágerek mindenkinek. — 17.20: Tudósítás az ökölvívó EB-ről. Várnából és körkapcsolás bajnoki labdarúgómérkőzésekről. — 18.06: Zorba, a görög. — 18.25: Mozaik. — 19.20: Körkapcsolás bajnoki labdarúgómérkőzésekről. — 19.50: Popműhely. — 20.20: Közvetítés a Rába ETO—Békéscsaba és a ZTE—Csepel bajnoki labdarúgó-mérkőzésről. — 20.50: A Rádió Dalszínháza. — 22.04: Slágermúzeum. — 23.15: Dzsesszlemezekből válogatva.

3. MŰSOR: 7.00: A szolnoki stúdió román nyelvű nemzetiségi műsora. — 7.30: A miskolci körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. — 8.11: Orgonahangverseny. — 8.57: Mendelssohn: D-dúr szonáta. — 9.26: Epizódok a magyarországi operajátszás történetéből. — 10.25: Slágerlista. — 11.05: Hangfelvételek felsőfokon. — 12.31: A King's Singers együttes énekel

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 JUL 2 21

1021

Feledy Gyula: A hegedűs

olvashatunk
is — írtam
s könyvéig
t' Babitsról
(Dunatáj,
csak Dan-
en érdemes
a a rossz
x; egy fran-
ely Babits
meg sem
is beszélve,
olvasó ebből
ogy mi je-
elvén!" Bo-
rt, valamint
éhány újabb
kénytelen

i nemcsak a
de ha már
illiót?) ruhá-
natalmas vál-
t volna némi
hajtani a nyel-
yis „tájolni" a
történt volna,
asó nem csak
lyés Gyuláról,
ója során „vé-
n telepedett le,
n 1925-ig", meg
tt „a francia
selőivel" (477.
ész életművére
a *french con-*
bűn nem meg-
olvasónak, hogy
lyen bátor és
francia iroda-
vallott hitet egy

...ja olvasónk. — Gratulálok a szerkesztőségnek, hogy méltó helyen, az első oldalon közölte. Külön köszönet a közreadónak, Berza Lászlónak." Elismerő sorait köszönjük, s kérésére közöljük, hogy a részletekről Berza Lászlótól a Magyar Rádió címén érdeklődhet.

TÖBBEKNEK (DR. FARKAS ELEMÉR, MATÉSZALKA; KUNDRAI ZOLTÁN, DEBRECEN ÉS MÁSOK). A hatodik X-ben című interjúnk (Élet és Irodalom, július 8.) sokféle, érthetően szenvedélyes véleményre késztette olvasóinkat. Úgy gondoljuk, a nyugdíjak, nyugdíjasok kérdéskörére jóval bonyolultabb annál, mint amennyit egy interjúban közre tudtunk adni. A témára minden bizonnyal még visszatérünk, s akkor olvasóink véleményének is helyt adunk valamilyen formában.

LŐRINCZ GUSZTÁV, BUDAPEST. A levélíró a szabadszombat érdekes fiziológiai aspektusára hívja föl figyelmünket. „Orrsövényferdülésből adódóan rövidesen műtétnek vetem alá magam. Addig is naponta járok az illetékes rendelőintézetbe, inhalálni. Ez a kezelés naponta szükséges — szombat-vasárnap kivételével, mert akkor természetesen az intézet bezár. Közel már az orvostudomány nagy eredménye, amikor a biológ

Feledy Gyula

Hosszú és nehéz utat tett meg első portréitól, amelyeken személyes benyomásait és élményeit klasszicizáló—realista előadásmódban fejezte ki, önálló rajzi világának kiteljesedéséig.

Feledy Gyula (Miskolc, Derkovits u. 14. 3529) 1928. május 13-án született Sajószentpéteren, bányászcsaládból. Művészeti tanulmányait 1947-ben kezdte meg a Derkovits kollégiumban, innen került a Képzőművészeti Főiskolára, majd három éven át a krakkói képzőművészeti akadémia hallgatója volt. A diploma megszerzése után, 1952-ben szaktanár lett a Képzőművészeti Főiskolán, amelyet azonban 1955-ben otthagyott, és végleg Miskolcon telepedett le. Rendszeresen szerepelt a budapesti és a miskolci országos kiállításokon, a miskolci grafikai biennálékon; 1967-ben Miskolcon, 1979-ben Budapesten a Műcsarnokban volt gyűjteményes kiállítása.

*

Művészetének jellemző vonása a gondolatiság, ezen belül is a nemzeti öntudatra eszméltetés, nemzeti méltóságunk hirdetése. Azokhoz az alkotókhoz tartozik, akiknek művészetében a kor eleven valósága lüktet. Ez határozza meg témáit is: előbb a háborúról és a békéről szólt, ezzel egyidejűleg újra meg újra a bányászélet örömeiről és nehézségeiről, majd (Petőfi szavaival) a „szellem és a szerelem" világának meghódítására indult az *Énekek éneke*, *Madách* halhatatlan drámájának, Az ember tragédiájának, valamint *Babits Mihály* verseinek parafrázisaival. A nemzeti felelősségtudat mind erősebbé vált későbbi műveiben, amelyekben előbb nemzetünk két nagy alakját, a parasztvezér *Dózsa* forradalmiságát és *Bartók* magyarságában is egyetemes voltát idézte meg, majd a náci-fasiszta erőszaknak ellenálló karancslejtői bányászoknak állított emléket. Ezt követően a magyar avantgarde egyik első mesterének, *Kassák Lajos*nak szentelt sorozatot *Variációk anyám nyelvére* címmel: az anyanyelvről mondandókat Kassák megalkuvás nélküli következetességével, az egyetemes művészet magasába emelkedő szellemével kötötte össze. Újabb alkotásainak középpontjában a művésznek a megbolydult 20. századi világban elfoglalt helyzete áll; a küzdelem és a csalódás örök emberi problémáival viaskodik, hol tanácstalanul bánkódva, hol pedig győzelemittasan dalolva.

*

Feledy Gyula művészete mind szellemiségében, mind formai elgondolásaiban szervesen illeszkedik a magyar hagyományokhoz, ugyanakkor megértette és feldolgozta magában a kortárs művészet forradalmainak vívmányait is. Akár a közelmúlt magyar költészetéhez, akár a korai középkor siratóénekeihez nyúlt, művészetét szocialista gondolkodásmód, a nemzetéért érzett felelősség tudata hatotta át. Műveinek jellemző vonása az intenzív totalitás: az elkötelezett művészek útját járja, akik a művészi alkotás értelmét és célját intellektuális, filozófiai—etikai kérdések felvetésében és megválaszolásában látják, s eközben újítja meg a formát. Sajátosan modern, korszerű eszközökkel teremtett új képi világot a törött vonal, a belépő folt és két-három szín tömörítő erejével. A kör, amelyben mozog — a nemzeti lét s ezen belül a munka, a szerelem és a halál nagy kérdései — felölelik az emberi élet teljességét. A tradíciót szervesen őrzi, mint egy történelmi fordulókat létrehozó, átélő és elszenvedő nemzedék tagja, akinek tevékenysége ma már a kortárs művészettörténet egy darabjává nemesedett.

Láncz Sándor

Gyermekkönyvtárak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár történetében

Arra, hogy *Bikácsi Jolán* művéről „szabályos" könyvismertetést írjak, nem vállalkozhatok. Először is azért nem, mert tíz éven át — 1961-től 1971-ig — közvetlen munkatársak, sőt harcostársak voltunk, így nincs meg bennem a műfajhoz szükséges tárgyilagosság. De azért sem, mert nekem ez a könyv mást mond, mint bárkinek, aki nem volt részese ezekben az években az FSZEK-ban folyt gyermekkönyvtári munkának. Meg vagyok győződve arról, hogy *az* a lényege, igazi jelentése ennek a könyvnek, amit mi hallunk ki belőle, akik akkor ott voltunk és küzdöttünk elveink valóra válásáért.

Ez a kötet immár második, bővített kiadásban tárja föl a fővárosi gyermekkönyvtári munka több mint hat évtizedét (az első kiadásról a *Könyvtáros* 1969. évi 4. számában írtam). Mégpedig tüzetes könyvtári, levéltári kutatások és az utóbbi korszakot illetően a személyes tapasztalatok alapján. Engem az a szenvedély érdekel elsősorban, amely erőt adott a szerzőnek, hogy miután nyugállományba vonulása folytán megvált a módszertani irányítástól, felkutassa a gyermekkönyvtárak történetének tényeit. De érdemes volt vizsgálódnia...

Természetes, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban akkoriban mindenki a névadóra hivatkozott. De hogy ki mennyi joggal, az már más kérdés.

Saját szememmel láttam 1961-ben, amikor megismerkedhettem a könyvtár hálózati munkájával, hogy ott még nem dőlt el a vita: megadható-e az a jog az olvasónak, hogy szabadon válogathasson a könyvek között. *Szabó Ervin* a szabadpolcos rendszert tartotta helyesnek — a gyermekkönyvtárakban is. Bikácsi Jolán is föltétlen híve volt a szabadpolcnak. Vitapartnerei azonban még a felnőttkönyvtárban sem javallották ezt.

Akkoriban nyitottak meg egy nagy fiókkönyvtárat a Lumumba utcában. A könyvtár belső terében megdöbbentő látvány fogadott: az óriási pult mint valami katafalk terpeszkedett, elrekesztve az olvasókat a raktártól, vagyis a könyvektől. Ennek az elrekesztésnek az „ideológiája" pedig úgy hangzott, hogy a szabadpolcos rendben a könyvtáros nem tud nevelő hatást gyakorolni az olvasóra, mert az csak kiszedi az esetleg nem neki való könyvet, s már viszi is, mielőtt még a könyvtáros megvizsgálhatná, összeillik-e olvasó és könyv. A könyvtáros segítsen választani, s nevelje ezzel az olvasókat! Ez az elképzelt nevelő hatás nemcsak azért volt abszurditás, mert a könyvtáros nem gondolkodhatott és választhatott külön-külön minden olvasó helyett, könyvajánlása tehát így elkerülhetetlenül leszűkült néhány hivatalosan előnyben részesített műre, hanem főként azért, mivel a könyvtárost távgyaloglóvá fokozta le a pult és a raktár mélye közötti távolság. Már Szabó Ervin tudta, hogy az érdeklődést és a választási képességet a szabadpolcos állomány fejleszti legjobban. Az Almássy téren 1914-ben felépült első számú fiók gyermekkönyvtárában már szabadon álltak a könyvek.

Bikácsi Jolán — természetesen — idézi *Váradi Irmá*nak, Szabó Ervin egykori munkatársának 1915-ben írt beszámolójából, hogy milyen volt az új könyvtár. „A bútorok alkata és elrendezése pedagógiai tekintetben elsőrendű fontosságú rendszer: a szabadpolc-rendszer szerint, igazodik... A falak mentén ... könyves állványok vannak, innen veszi le a kis olvasó a neki tetsző könyvet ... Ha ifjúsági lapot akar, ott van a folyóirat-állvány, melynek rekeszében megtalálja a friss ifjúsági lapokat, alsó, szekrényszerű részében pedig a régi számokat. Tehát mindent maga intéz, a tágas hely szinte a felügyeletnélküliség érzetét kelti benne."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Feledy Gyula Kossuth-díjas festő- grafikusművész
KÖNYVTÁROS
1983 JUN

FELEDY GYULA
grafikáiból
(Cikkünket lásd a 365. oldalon)

Ára: 10,– Ft
HU ISSN 0450-7886

Feledy Gyula

Magyar

Feledy Gyula rajza

is van a Margitsziget és a udai Parkszínpad egyik leg-bb gondjává. Azok a robba-ásszerű hangok, amelyek önként hallhatók, mindvégig okkolják — vélhetően nem a zínpadra állítók szándékai zerint — a közönséget. Puk-annak gyakorta a neoncsövek s, ki tudja, mi okból. Ez a sőrengeteg, amely behálózza z egész színpadot, inkább urslira emlékeztet, mintsem usical színhelyére, és nem icséri a díszlettervező *Kovács* ttila fantáziáját, aki valószí-űleg összetévesztette a mu-atványos bódét a szabadtér-el.

Az a másfél száz próba, mely a hírek szerint megelőz-e a *Hair* bemutatóját, kama-ozott e fiatal, jó részt amatő-kből álló társulatnál. Öt év latt nagyszerű együttes ko-ácsolódott össze a Rock Szín-ázban, olyan ifiakból, emekül táncolnak, énekelnek, átszanak, és úgy olvadnak be közösségbe, hogy közben gyéniségüket is megőrzik. edig sem Diana Brill komoly zikai megerőltetést is kíván agyogó táncai, sem *Várkonyi* átyás zenei irányítása és ve-énylése az elektromos hang-zereken játszó, kis létszámú enekar élén, nem könnyíti

majori Színpad: Micimackó (a Reflektor Színpad vendégjátéka, fél 6) — **Hilton Szálló Dominikánus udvara:** Kodály Kamaraegyüttes műsora (fél 9) — **Állami Bábszínház vendégjátéka:** János vitéz (Petőfi Csarnok, Városliget, de. 10) — **Fővárosi Nagycirkusz:** „Békekarnevál" (de. 10, du. fél 4 és fél 8).

Vasárnapi rendezvények

Hilton Szálló Dominikánus udvara: Vígoperák: Donizetti: Rita — Mozart: A színigazgató (fél 9) — **Budai Parkszínpad:** Hair (a Rock Színház vendégjátéka, 8) — **Városmajori Színpad:** Rémségek kicsiny boltja (a Vígszínház vendégjátéka, fél 9) — **Hűvösvölgyi Szabadtéri Színpad:** Királylányok vándorúton (az Állami Bábszínház vendégjátéka, de. 11) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Békekarnevál (du. fél 4 és este fél 8).

Szój

Játszani is szeretett a szavakkal Kosztolányi, de nem játszott a szavával. Az értelmező szótár szerint ugyanis, aki „játszik a szavával: adott szavát nem tartja meg". Márpedig Kosztolányi nagyon szerette és értette a szavakat, s arra törekedett, hogy valahányszor elénk adja,

Gyula

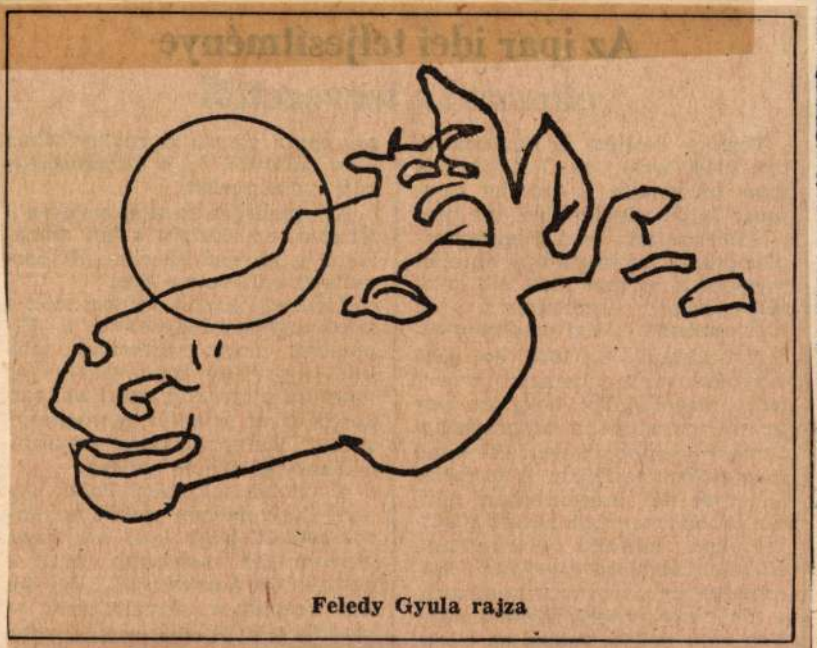

Feledy Gyula rajza

Magyar Nemzet 1985. X. 3.

Feledy Gyula

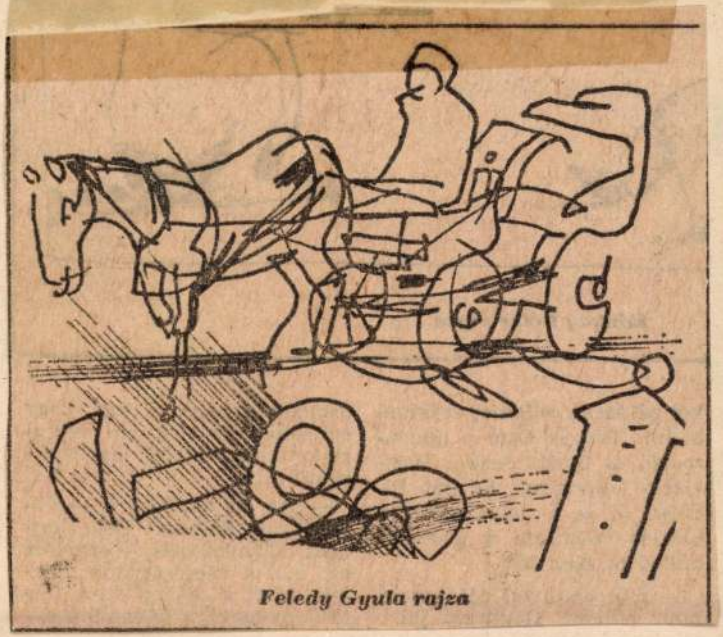

Feledy Gyula rajza

Magyar Nemzet 1985. VII. 18.

Feledy Gyula grafikusművész

A Tanácsköztársaság a képzőművészetben c. kiállítást a forradalom 60 évfordulójára a Magyar Nemzeti Galéria Móron, a Lamberg-kastélyban mutatta be. – A 40- és 50 évforduló idején pályázatok is ösztönözték a művészi feldolgozást. Feledy Gyula, Gacs Gábor, és még többen grafikai munkásságuk java termésének tartozó műveket szenteltek a kommün emlékének.

á. Szabó János: Kiállítás Móron.

Fejér Megyei Hírlap, 1979. márc. 23.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum Képtárában tíz plakát – a két évenkénti Miskolci Ntzn. Grafikai Biennáléról – kiállítása látható. Az „Énekek éneke", a grafikában újat hozó, színes rézkarcokban jelenik meg a Miskolcon élő Feledy Gyula munkáin. (emlékeztető)

TV-Híradó 2.

1980. febr. 6. Televízió 2. 21.20 (Vgné).

Feledy Gyula, grafikusművész

Megnyílt a Miskolci Galériában a „Rajzok" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész művei, könyvborító-tervei.

(említve)

(horpácsi): Rajzok.

Déli Hírlap, 1979. máj. 12.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA, Kossuth-díjas érdemes művész alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt meg a Csók István Galéria grafikai termében.

-:kr

8.

Népszabadság, Bp. 1980 nov. 21.

Feledy Gyula

A X. Országos Grafikai Biennalen a generáció jelenlétét Feledy- és Rekássy szimonalas lapjai képviselték.

Lóska Lajos: Egy jólfésült biennálé.
Művészet, 1980. április – 10. lap.

Teleky Gyula, grafikus

L: Orosz Mihály

(harangozó): Egy pályázat tanulságai 2

Esti Hírlap, Bp. 1980. ápr. 18.

Feledy Gyula

A művész a Műcsarnokban 1979 novemberében tárlaton vett részt.

Kovács Decső: A művészetek pártfogása és ... Művészet, 1980. május – 46 lap.

Gyula
Feledy [illegible]

A müvész munkássága átvezet a vizsgálandó idősávba. Szemlélete gunyoros, nosztalgikus, előadás módja szimptomatikus.

Lóska Lajos: Rajzok a Várban.
MŰVÉSZET, 1980. május - 32. oldal.

Feledy Gyula

A „Regösének" című litográfiája kompozíciós megoldásaival, magával ragadó, kavargó színe és formakompozíciójával sugesztív hatást kelt.

Lóska Lajos: Egy jól sikerült biennale.
Művészet, 1980. április – 10. kép.

Feledy Gyula

Feledy munkái izgalmasak és jól kivitelezettek. A grafikus nem csak elkötelezettségük, de művészi mondanivalójuk őszintesége és ereje avatott országos hírűvé.

Lóska Lajos: Egy jólfésült bienale.
Művészet, 1980. április – 10. lap.

Feledy Gyula

„Regősének"
(repro)

Lóska Lajos: Egy pót fesült bienniálé.
Művészet, 1980. április – 11. lap.

Feledy Gyula, grafikus

L: Varga Imre

– Kaminchárom magyar művén –

7.

Nérszabadság, Bp. 1980. máj. 30

Teleky Gyula, grafikus

a 20. miskolci tv-fesztivál

zsűrijének tagja.

(m-y.): Televíziósok találkozója

Esti Hírlap, 1980. ápr. 29.

2.

Feledy Gyula

FELEDY-KIÁLLÍTÁS. A salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum galériájában szombaton megnyílt Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész kiállítása. A tárlaton a művész ötvenhárom alkotása látható, köztük a Változatok a hollókői pietára című sorozat tizennyolc lapja.

Magyar Hirlap 1981/6/14/12

FELEDY GYULA 1

A Miskolcon élő grafikusművésznek éppen egy évvel ezelőtt volt gyűjteményes kiállítása Budapesten. Akkor a Műcsarnok adott otthont válogatott munkáinak — sokszorosított és egyedi grafikáknak egyaránt. Most a fővárosban vendégszerepel ismét — a *Csók István Galéria* kamaratermében — legfrissebb termésével. És már előljáróban el kell mondanunk, hogy ezúttal javarészt egy új *Feledy Gyulával* találkozhatunk.

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/6

WAGNER: Feledy balladái

FELEDY GYULA 2

A kirakatban még néhány régebbi stílusú rajza hívogatja ugyan a járókelőket, ezek a rajzok messziről felismerhetők jellegzetesen tört vonalvezetésű kontúrjaikról, meg tipikus témáikról. Főszereplőik rendszerint parasztemberek, kecskével, hegedűvel. Ám a tárlaton már fokozatos átmenetet figyelhetünk meg egy újfajta eljárásmód, és ezzel együtt egy némileg módosult témakör felé.

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/6

WAGNER: Feledy balladái

FELEDY GYULA J

— A tushoz legfeljebb kréta társul a teljesen színtelen *Macskás rajz*, vagy az *Ember, kecske, madár* esetében. A fekete-fehér rajzokon először csak félénken jelentkezik a szín, inkább utólagos aláfirkálás, amolyan háttértónus gyanánt (*Virág, Kecskének hegedülő*). Aztán több lesz a színfolt, és hovatovább eluralkodik az egyre kevesebb kontúr felett (*Tábortűz, Nő lófejjel*). A *Gyász* papíralapján már fújt és festett színtónusok töltik ki az egész felületet, hogy aztán teljesen átadják a terepet a kimondottan festői ábrázolásmódnak.

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4.

WAGNER: Feledy balladái.

FELEDY GYULA 4

Egy évvel ezelőtti gyűjteményes kiállításán már említett a katalógus egy színes litográfiát, *Ballada I.* címen. Most viszont egész *népballadaillusztráció-ciklussal* jelentkezett Feledy Gyula

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/6

WAGNER: Feledy balladái

FELEDY GYULA 4

a fővárosi tárlatlátogatók előtt. Nem soroljuk fel a többé-kevésbé ismert címeket, neveket és történeteket. Csupán néhány kiragadott darabra szeretnék utalni, amelyek szorosabban kötődnek az előzményekhez. Így például a *Holtakkal vagyok egyszínű* címen kiállított betyárballada-illusztráció — a siralomház feketébe fúló szürkéinek kékes és zöldes tónusaival — a tavalyi szí-

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/6

WAGNER: Feledy balladái

FEJÉDY GYULA

nes litográfia, a *Halotti beszéd* közeli rokona.

Külön kisegyüttest képeznek a kiállításon — bár a rendezés a népballadák közé vegyítette őket, teljesen jogosan — a bibliikus jelenetek. Korántse gondoljunk ugyanis vallásos „szentképekre". Ezek a glóriátlan, emberien darabos és esendő, rendkívül szeretetre méltó paraszti figurák — ahogyan például a *Szálláskereső Jézus* szamarát vezeti, avagy a *Mikor Szűz Mária a földön járt* tehénjászol mellett, istállóban szülő falusi madonnája

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/

WAGNER: Fejedy balladái

FELEDY GYULA

— legalább annyira édestestvérei Feledy Gyula tavalyi grafikájának, az *Ómagyar Mária-siralomnak*, mint amennyire a vásárokon árusított, paraszti mesterek kezéből kikerült, népien naiv üvegikonok, a maguk félig profán, félig folklóri felfogásával. Feledy Gyula színvilágát is valószínűleg ez ihlette meg ezeken a képeken. A keveretlen, tiszta kolorit foltjai kerülnek egymás mellé — élesen elválasztó határvonalak nélkül —, és csendülnek egymáshoz visszafogott, puha tónusokban.

MAGYAR HIRLAP 1980/

WAGNER: Feledy balladái

FELEDY GYULA 7

Így kötődik szervesen régebbi stílusához és tematikájához, de mégis így újul meg lassan-biztosan élvonalbeli grafikusunk legfrissebb termése, ezen a mostani fővárosi kamaratárlaton. És így válnak a népballadák tulajdonképpen Feledy Gyula saját „képregényévé", a régi, vásári „képmutogatók" mai utódaként.

Wagner István

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/6

WAGNER: Feledy balladái

FELEDY GYULA

MAGYAR HIRLAP 1980/12/4/

WAGNER: Feledy balladái

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA grafikusművész kiállítása nyílt meg Kazincbarcikán, a városi kiállítóteremben. A művész alkotásai között elsősorban a bányászéletet megörökítő munkái láthatók.

– :Hut

8.

Népszabadság, Bp. 1980 ápr. 3.

Feledy Gyula

A müvész alkotása is szerepelt a Vigadó Galériában a Hommage a Bartók c. tárlaton.

Magyar Hirlap 1981/3/7/6

Wagner:Grafikai mappák Bartó

Hófehér alapon, a finom vonalnyalábok suhanó szépségével a klasszikum hűvös tisztaságát árasztja, egyetlen, arctalan zenész alakjával, fölötte a puritán paraszti élet délibábszerűen fordított kellékvilágával. *Feledy Gyula* bőrtüszős-bocskoros furulyása a szarvasbőrbe bújt, állat-alakoskodó fiú alakjával, meg a sólyommadárral régebbi, ismerős jelképrendszereit variálja

FELEDY GYULA Kossuth-díjas érdemes művész grafikai tárlata nyílt meg tegnap az OTP Nógrád megyei igazgatóságának salgótarjáni székházában.

Népszabadság, 1984. XII. 30.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Kovits Rozália festőművésznő 1944-ben jelentkezett a Derkovits-kollégiumba, onnan került a főiskolára. Ott találkozott, ismerkedett meg Feledy Gyula, - Kiss Nagy András, - Kovács Terézia, - Gegesdi György, - Vati Józseffel.

Évszakok.

1980. VIII. 14. Kossuth 20.23 /Áné/.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

a Műcsarnokban rendezett Országos Képszőművészeti kiállításon szerepel a művész műve, ő erősíti szellemi, formai izmait.

Losonczi Miklós: Országos Képszőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Az adományozásokból 1968-ban alakult képtár nemrég része lett a Borsod megyei múzeumi szervezetnek. Így a pataki és a miskolci gyűjtemények egyesítésével megrendezhették ezt a kiállítást. – Szerepelnek Szalay Lajos két rajza, Feledy Gyula művei és még többen.

Végvári Lajos: Új magyar művészet, Sárospataki Képtár.

Tükör, 1982. júl. 25. 3. old.

Feledi Gyula

Kovács Gyula: Kötődés a valósághoz

Művészet, 1983. január

Feledy Gyula

Kovács Gyula: Túl a technikán

Művészet, 1982. november

Feledy Gyula

Tolk Elemér: A salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum

Művészet, 1982. november

Feledy Gyula

Nagy Zoltán: Nemzeti társalgók - a közelmúltban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Feledy Gyula

Láncz Sándor: Képzőművészeti Skvorika

Selenkor, 1984. IV. hó

Teledy Gyula, grafikus

Egy rajz: repr.

Teledy Gyula: Mójus elseje 2

Esti Hirlap, Bp. 1980. apr. 30.

Feledi Gyula, grafikus

L: Koszta R.

Pálréti Ágoston: Két report. 72-80

Új Aurora, Békéscsaba, 1981. ápr. 1981/1

Feledy Gyula

Méltatás.

Lóska Lajos: Tények és lehetőségek,
Művészet, 1981. február – 4. lap.

Feledy Gyula

Koffán Károly osztályának
volt a hallgatója a mű-
vész a Főiskolán.

Dideg Gábor: Fatanulmány a XX. század végéről.
Művészet, 1980. augusztus - 26. lap.

Feledy Gyula, grafikus

L: Kéri Ádám

Láncz S: Képzőműv. krónika 715-718

Jelenkor, Pécs, 1982. júl-aug XXV/7-8

Feledy Gyula, grafikus

L: Baresay

Láncz S: Képzőműv. krónika

Jelenkor, Pécs, 1982 máj

453-456

XXV/5

Feledy Gyula

Rajz

Mogyi Noémi 1984. VIII. 25.

Feledy Gyula, grafikus

L: Lenkey Zoltán

Feledy Gyula: Lenkey Zoltán 1936–1983. 102

Mozgó Világ, Bp. 1984. jún. X/6.

Feledy Gyula, grafikus

FELEDY GYULA 1928-ban született Sajószentpéteren. Kossuth-díjas grafikusművész. Miskolcon él.

–: Magyó-lexikon

Magyó Kiadó, Bp. 1984-jún.

Borító 2

x/6.

Feledy Gyula, grafikus

14 rajz : regi.

Feledy Gyula : Rajzai : 1,2,3,5,6,7,8,9,10,12,13,14,15
oldalakon

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 6 XXVIII/14

Feledy Gyula, grafikus

L. Deim Pál

Vadas József: Történelmi lecke festő Knek 13.

Élet és Irodalom Bn. 1984. febr 10. XXVIII/6.

Feledy Gyula, Kossuth díjas festő-grafikusművész

Ritkán látható, de fontos kiállítást mutat be a Magyar Nemzeti Galéria: a képzőművészet - mondhatni alapműfaját, a rajzot, annak alakulását a felszabadulás óta eltelt időben. Az a sokarcú tematikai és stilusbeli változatosság, amelyet a kiállítás mutat, jelzi rajzművészetünk gazdagságát. — A Matisse-i és Picasso-i vonalrajzból fakad Fülöp Gyula és Szalay Lajos törekvése, előadásmódja. Ők kettőn iskolát teremtettek a magyar rajzművészetben; a fiatalok sora, így Kass János, Feledy Gyula és mások indultak el erren a nyomon.

János Sándor: Rajzkiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.
Jelenkor, 1980. szept. p 2Vold.-on.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Püspöky István eszmélése, tájékozódása kezdetén Feledy Gyula, Lenkey Zoltán, az emlékeiben is egyre jobban fölénk tornyosuló Kondor Béla jelentették a rajzot. Nem véletlen hát: Püspöky mindent a vonalon, a vonal költérzetével határoz meg.

Molnár Zsolt: Püspöky István.
Magyar Ifjúság, 1981. máj. 15.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikus...

A Semmelweis kórházban rendszeresen szervez kiállításokat az orvos a célra kialakított társalgóban. Eddig Feledy Gyula, Csohány Kálmán, Pátó János és Zsigmond István munkáit láthatták az érdeklődők.

H. i.: Képek a kórházban.
Déli Hírlap, 1980. okt. 1.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas „festő-grafikusművész" újabb nagyobb kollekciója tekinthető meg a Kőszegi várban. Feledy Gyula múlt héten bezárt tárlata után, most Szabó Vladimir képei láthatók itt.

Szabó Vladimir kiállítása Kőszegen.

Vas Népe, 1981. aug. 11.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Batári László nem vették fel a főiskolára, így került a Dorkovits-Kollégiumba, ahol többek közt Feledy Gyula, Kucz Béla és Winter Ádám is tanult.

Tarczy Péter: Batári László festőművész portréjához.
Kelet-Magyarország, 1982. jan. 16.

Feledy Gyula

— **Feledy Gyulának** az utóbbi öt esztendőben készült tusrajzaiból, pasztell és olajtempera képeiből nyílt meg kiállítás pénteken a Vigadó Galériában. A tárlat december közepéig látható.

Magyar Nemzet 1985. XI. 16.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 JUL 30

Tihanyi partrészlet

1021

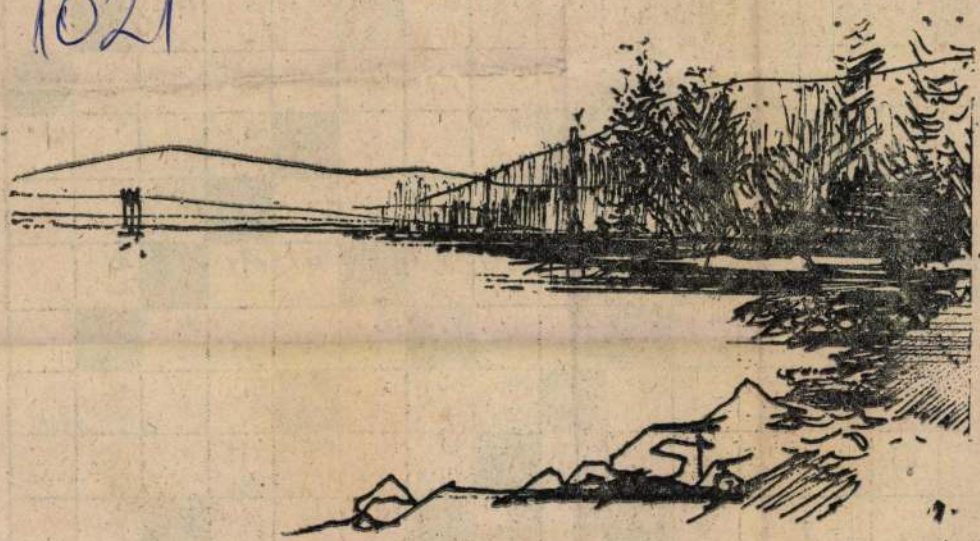

Feledy Gyula rajza

ÉSZA

FEJTORO

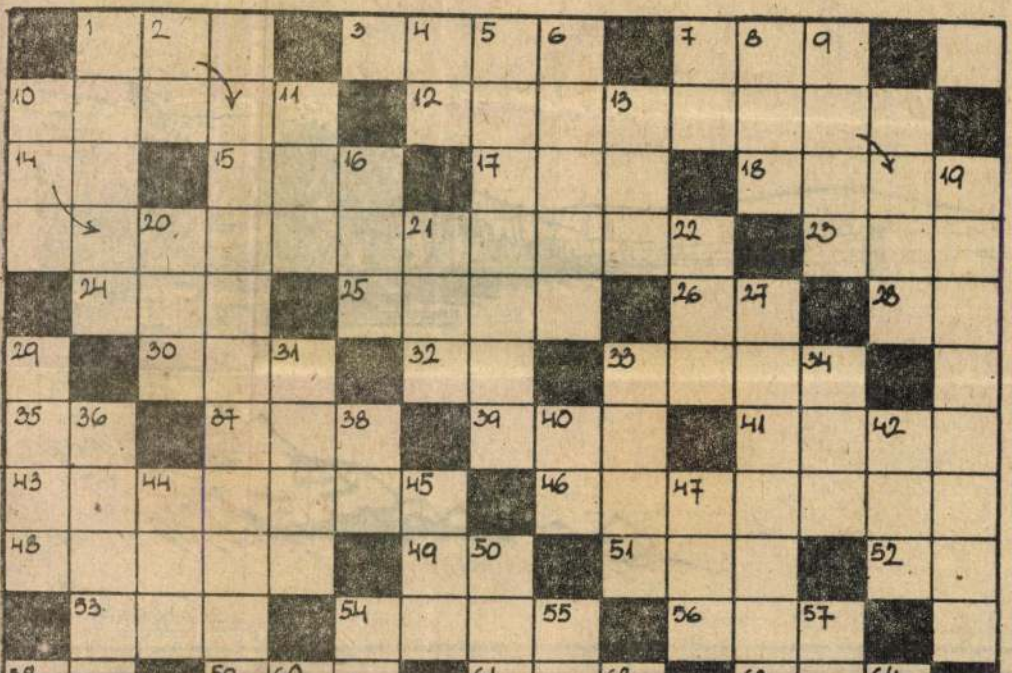

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 19

1021

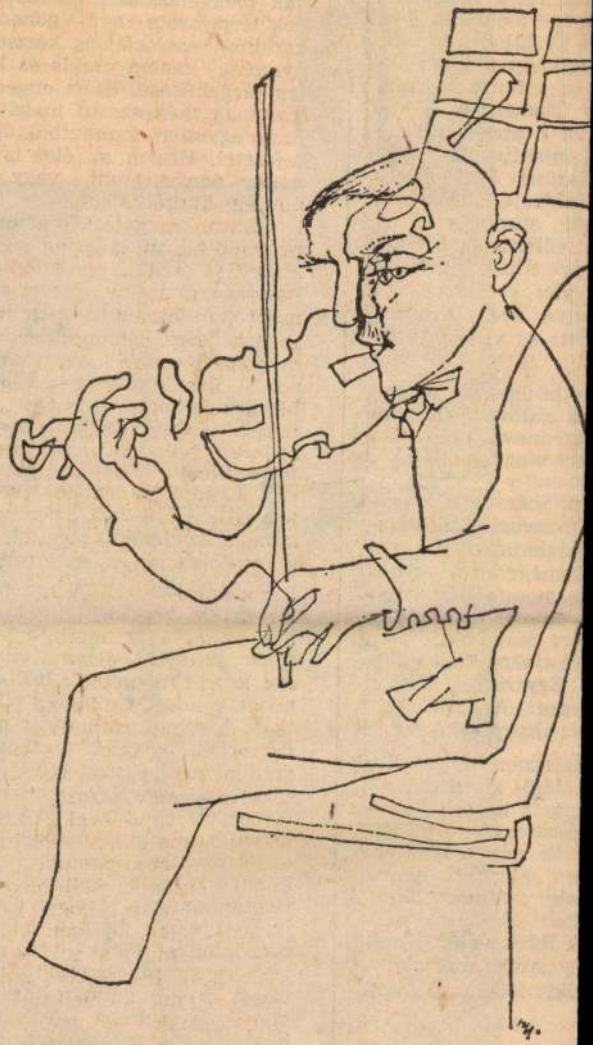

Feledy Gyula: Hegedűs

épp „gaz-
ludas ab-
ndani. S ez
n e jó ügy,
a vizek le-
tos. Ezért
yié. A ha-
e, erősebb
en") hagy-
Parti János
1952-ben,
pián... A
ott Mészá-
k: például
hogy mi
gy aranyat
ilágbajnok-

van, ahogy
j. A hajdan
ű városban
lobogtatta a
Tasmajdan-
fakuló ősz-
vízilabda-
oki aranyat
inról ugyan-
algiával ha-
megpróbál-
tamat: arra
s-kenus Ada
erre ábránd
ányait úgy
e könyv.

mal írt Na-
körültekintő-
onnét elta-
A tárgy kö-
gvszögesíteni
riává tenni.
Sport Zseb-
a Ciganlijá"-
evéje. Úines-
t akartok"...;
ősz, „sorkapi-

felkiáltó-, kérdőjelet már eltérés lehetne a konkréttól, már értelmező sugallást mutathatna — nem használja tehát. A jelentésszerű előadásmódot éppen ezért az állítmányok végtelen sora jellemzi, s az ismétlések, ismétlődésekben felmutatható árnya'ások, rokonértelmű szóhalmozások végtelenje. Mindez kétségtelen nagy kombinációs készségről tanúskodik. De az olvasónak gyakorta támad kételye afelől, hogy a terjedelmes szöveg sűrű sorait követve kiváltott fizikai fáradság arányban áll-e azzal a szellemi többlettel, amit a könyv olvastán megszerezni lehet.

Pusztai János 1934-ben született. Az erdélyi Forrás-nemzedék második hullámához tartozik 1965-től fogva, amikor *Ösvény a világba* című kötete megjelent. 1978-ban két regénye látott napvilágot (Zsé birtoka, A sereg), s az addig munkásírónak elkönyvelt (minthogy szerszámlakatos) szerző értelmező jelzőket ellökve vált a modern próza élvonalát jelentők egyikévé. A róla szóló bírálatok mindenike megegyezik abban, hogy regényei nem könnyű olvasmányok, de „új kontinens látványa tárul az olvasó elé, ha átverekedi magát" az olvasás fáradalmain. Megvallom, számomra a panoráma kevesebb meglepetéssel szolgált, mint erőfeszítéseim alapján reméltem. De az is lehet, hogy elmeélem tompább bozótvágó kés, mint másoké.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 OKT 15

1983. októb

1021

Mesélő

Feledy Gyula rajza

5., szomba

Horogh Lajos

Ginovszky Arisztid

Kerekasztal-beszélgetés a szerkes

Útkeresés az iparban

alapvetően másod- és harmadtermékek gyártásával foglalkozunk. E sajátosságból következően a recesszió hatása nálunk késleltetve jelent meg, de mindenképpen megéreztük az elmúlt másfél—két évben. Ahogy az LKM-ben, úgy nálunk is fokozódott a hazai piac szerepe, nem kellett visszafognunk a termelést, de már mi sem „mazsolázhatunk" a könnyebben, nyereségesebben előállítható termékek között. Az exporthányadunk elérte a harmincegynéhány

Észak-Magyarország: — Vállalati önállóság és gazdasági szabályozók. E két fogalom mögött a gyakorlati életben olyan feszültségek jelentkeztek, melyek a gazdasági élet legtöbbet hangoztatott gondjai. Ehhez kapcsolódik egy újabban gyakran hallható kifejezés: a gazdálkodás „kézi vezérlése". Mit jelentenek ezek az Önök vállalatánál?

Dr. Herendi Rezső: — Az LKM — e másik három gyárhoz viszonyítva — nehezebb helyzetben van, hiszen évek óta veszteséges

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 NOV 19

102

Almapiac.

Feledy Gyula rajza

ideszálli
tépte sz
szárnyát
recben
meg, ez
tük aż
azonban
tult. A
visszavitt
Környeze
delmi Hi

elmondom; ezzel is vann

védő szerek születőben

konferencia a tapasztalatokról

teken próbálják ki a kazinc-barcikai üzem új készítmé-nyeit.

Mint a jelenlévő szakemberek ismertették, a BF—51-gyel végzett kísérletek különösen azért voltak érdekesek, mert a Dunántúlon ebben az esztendőben sem az almánál, sem a szőlőnél nem volt jelentősebb lisztharmat-fertőzés, és így nyilván az ottani minősítések nem lehetnek teljes értékűek, addig egy másik tájegységen, Heves megyében éppen a lisztharmat-fertőzés volt igen e így az ottani tapasztala alapján jól tudták min teni az új készítményt. lefolytatott számos kísé alapján a jelenlévő szake berek együttesen válasz ták ki azokat a szerel amelyekkel a vizsgálód tovább folytatják és egy tal meghatározták azokat vizsgálati irányokat is, ar lyeket 1984-ben elvégezn majd. A szakemberek s rint az eddigi eredmé

HÍRSAJTÓFIGYELŐ
1691 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1983 NOV 23

1021

Feledy Gyula rajzkiállítása

Babits emlékezete

Száz éve született Babits Mihály. A centenárium napjának, november 26-ának előestéjén Miskolcon is méltón emlékeznek a költőre, munkásságára.

A közönséget a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárba várják november 25-én, pénteken délután három órára. Ekkor nyílik az a rajzkiállítás, amelynek az alkotó, *Feledy Gyula* Kossuth-díjas grafikusművész a *Rajzok Babits Mihály verseihez* címet adta. Aki ide eljön, ismeri Babits költészetét, tehát nagyra fogja értékelni a negyvenhét egyedi rajzot. Mindig izgalmas asszociációkat indít el, ha az irodalmat művész közelíti meg a másik művészet eszközeivel...

A kiállítás megnyitója után *Petőczy Éva* tart előadást *Babits emlékezete* címmel.

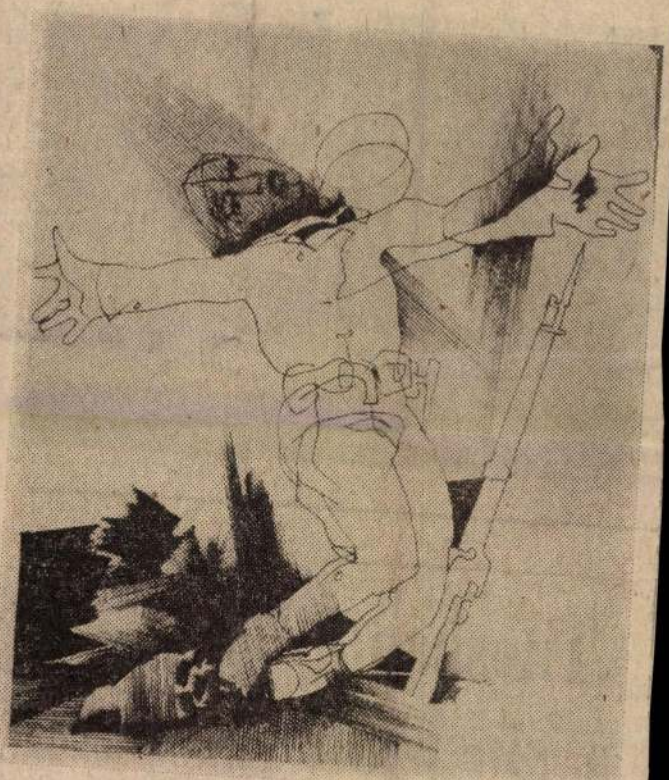

✶ *Fiatal katona. Feledy Gyula negyvenhét tusrajzának egyik lapja a Babits-emlékkiállítás anyagából.*

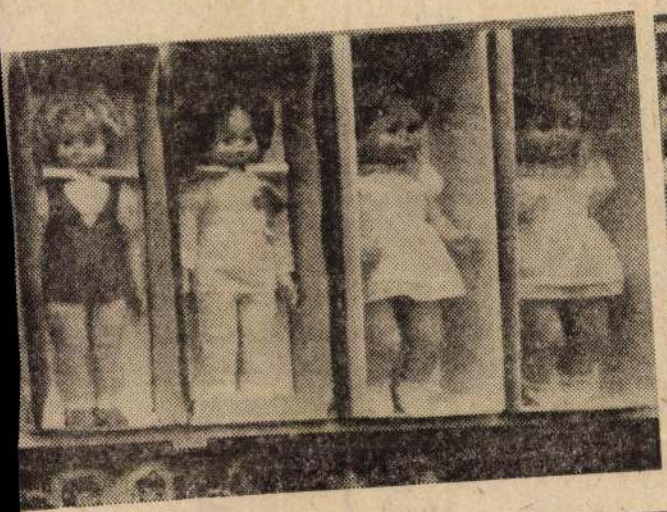

Tilosban a síneken

(RENDŐRSÉGI TUDOSÍTÁS A 6. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP

I NAPILAP *

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 DEC 10

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 7

1021

Tűzrakó

Feledy Gyula rajza

FEJTÖRŐ

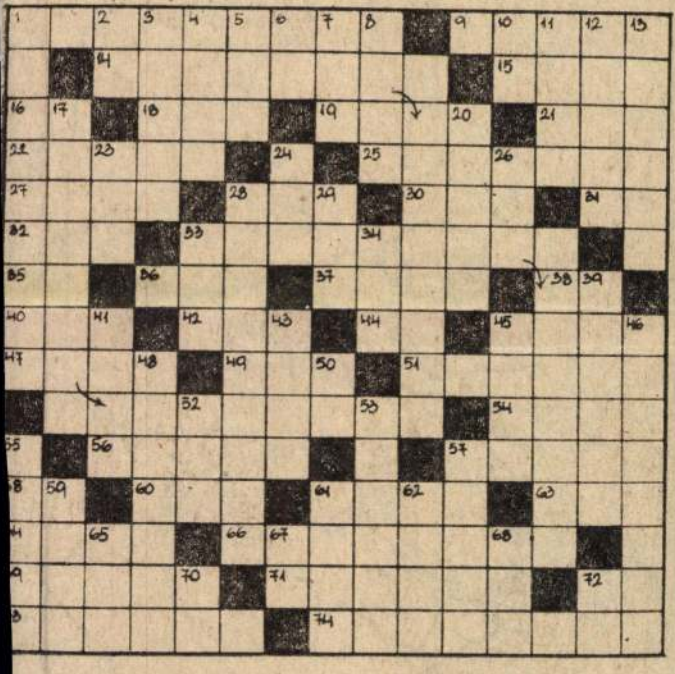

Mi a sláger?

A kérdésre Király Dezső szellemes aforizmájával válaszolunk a rejtvény vízszintes 14., függőleges 17. és vízszintes 33. számú soraiban.

VIZSZINTES: 1. Spanyol város jelentős műemlékekkel. 9. Ízletes húsú, falánk édesvízi hal. 14. *Az aforizma első sora.* (Zárt betű: ...) 15. Durva szidalom. 16. ...lag, a be párja. 18. Női ...angnem. 19. Fegyverzetkorszerűsítési egyezmény betűjele. ...1. Férfinak jegyese. 22. Rita női név, de Borsod me-

Salt Lake City. 12. Énekkar. 13. Tudatos elhatározás. 17. *Az aforizma második sora.* (Zárt betű: Ú.) 20. Lomha. 23. A honfoglaló vezérek egyike. 24. Nagyhatalom. 26. Személyre vonatkozó szó. 28. Sűrűn vetett kukorica. 29. Északi férfinév. 33. Villanykörte. 34. Tűbe cérnát... 39. Tojásokon ülő tyúkanyó. 41.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MÁJ 2 5

1021

Feledy Gyula: Visszanéző

1984. MÁJUS 25.

báltam röviden felvázolni a történelmi hátteret, a tizennyolcadik században föltámadt népköltészeti

apdái

érdeklődést, s a tiszta és romlatlan nép mítoszának megszületését. Hogy Herder nevét senki sem ismerte, azon alig csodálkoztam, annál inkább viszont azon, hogy Rousseau-ról (akit régebben a franciák csak Jean-Jacques-ként emlegettek) sem tudtak szinte semmit. Utóbb rájöttem, hogy nem véletlenről volt szó; amit azóta, mint gyakorló szülő, a középiskolai irodalomoktatásról megtudtam, visszamenőleg nagyon is érthetővé tette a francia egyetemisták káprázatos tudatlanságát. A gyerekek s a szülők kedvében járandó, az irodalomtanárok sokszor átalakítják a programot, és klaszszikusok helyett fantasztikus irodalmat és krimit olvastatnak.

A nivellálás lehetőségei szinte végtelenek. A tavaly előterjesztett középiskolai reformtervezet megpendíti az osztályzás és a bukás megszüntetésének lehetőségét. A tendencia jól követhető. S utólag

annyi bizonyos, hogy a Polytechnique vagy az École des Mines (mindkettő afféle szuperműegyetem), az ENA (az államigazgatás számára képez szakembereket) vagy a nálunk legismerősebben csengő École Normale Supérieure diplomásai majd mind kulcspozícióba kerülnek, vagy lehet úgy is fogalmazni: kulcspozícióba csak az kerülhet, aki megszerezte ezen iskolák valamelyikének diplomáját, De hogyan lehet bejutni ezekbe a komoly felkészültséget és készségeket kívánó intézményekbe? Mit tehet az, aki a lefelé nivelláló középiskolai oktatástól nem kapta meg a szükséges alapokat, akinek hiányos a felkészültsége?

Egyszerű: pótolja valahol. Akár úgy, hogy mindvégig komolyabban készül, mintsem az iskola megkívánná (de melyik gyerek képes erre?), akár a szülők segítségével, akár úgy, hogy magániskolába vagy az érettségi után magántanfolyamra, speciális fölkészítőre iratkozik. A következmények végül is egyértelműek, hiszen a magániskola pénzbe kerül, a felkészítő tanfolyam még több pénzbe. Az egyenlőség eszméje elsöpörte a republikánus oktatásrendszer csaknem száz évet megért elitizmusát, de csak azért, hogy egy másik, jóval kevésbé demokratikus, rejtett elitizmust állítson a helyébe. Mennyi időre vajon?

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyula Feledy

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 APR. 2 3

1021

Gyula Feledy: Musizierender Mann, Tuschzeichnung
Landesausstellung Bildender Kunst

Ferenc Czinke: Schamane, Mischtechnik
Landesausstellung Bildender Kunst

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas kerámiagrafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 DEC 17

1021

Őzek

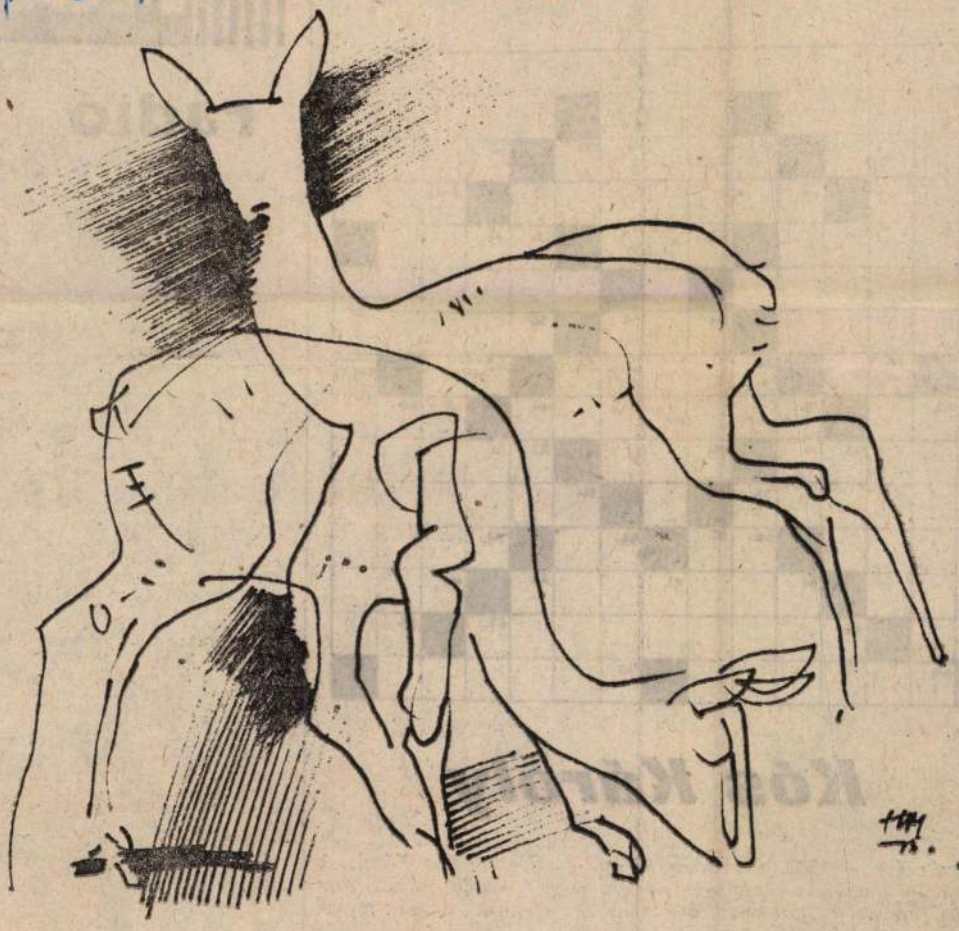

Feledy Gyula rajza

FEJTŐRŐ

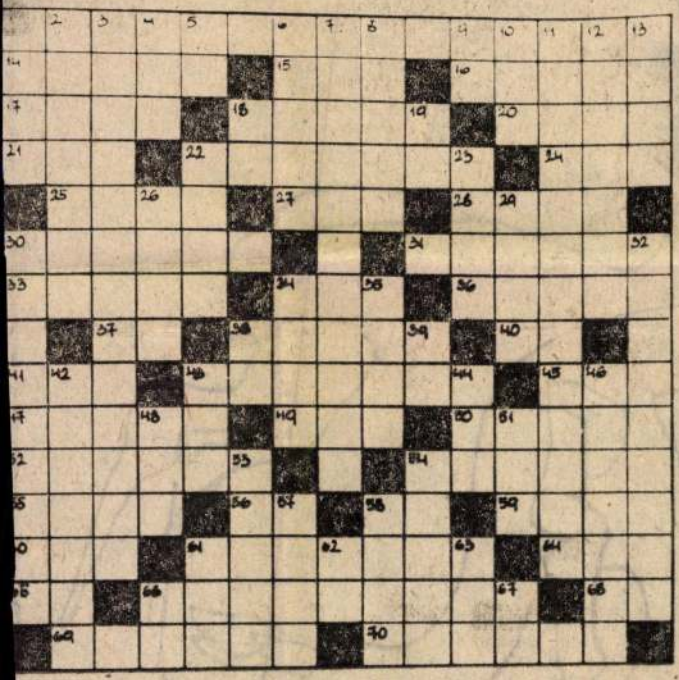

Kós Károly

Száz éve — 1883. december 16-án — született Kós Károly, a romániai magyar szellemi élet nagy alakja. A kiváló építész, grafikus, író és műtörténész alkotásai szerepelnek alábbi rejtvényünkben a jubileum alkalmából.

VÍZSZINTES: 1. Első regénye (1921), amelyben az fiatal építész tervezte ezt a Sepsiszentgyörgyön... 19—

MŰSO

rádió

KOSSUTH: 8.20: Mai kulturális programok. — 8.30: Családi tükör. — 9.00: A Föld, amelyen élünk. — 9.15: Színes népi muzsika. — 10.05: Szombati találkozás. — 11.15: Népszerű muzsika — világhírű előadók. — 12.30: Déli zeneparádé. — 13.25: Orvosi tanácsok — a dohányzásról. — 13.30: Szerkesztőségi beszélgetés a Faluradióban. — 14.05: A hét embere. — 14.15: Népzenei példatár. — 14.25: Magyarán szólva. — 14.40: Irodalmi figyelő. — 15.10: Új Zenei Újság. — 15.55: Reklamparádé. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Verdi operáiból. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.45: A szülőföld muzsikája. — 19.30: Évszázadok mestermüvei. — 20.20: Világszínház: II. József császár. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.22: Zenekari operarészletek. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.11: Operettfelvételek. — Közben: 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.35: Az operettrészletek folytatása. — 8.57: Reklám. — 9.00: Színházi kívánságműsor. — 9.40: Hogy tetszik lenni? Nyugdíjasok műsora. — 10.30: Többet ésszel... — 11.35: Magyar fúvószene. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.08: Százszorszép Színház. — 14.00: Magunkat ajánljuk. — 16.00: Popmúnely. — 16.35: Slágerek mindenkinek. — 17.30: Kíváncsiak klubja. — 18.35: A Rádió Dalszínháza: Csíntalan csillagok. — 19.58: Köszívánatra! — 21.30: Csárdások, csárdások. — 22.01: Slágermúzeum. — 23.15: Bemutatjuk Al di Meola „Scenario" című új lemezét.

3. MŰSOR: 7.00: A szolnoki

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1984 AUG 11

Feledy Gyula, Vaszary-díjas festő-grafikusművész

1021

Kis Iz.

Feledy Gyula rajza

árokban. A baleset a tapolcai csomópontban következett be.

olcai csomópontban

ódik az átépítés?

zlegük bevonásával. A
zművek kiváltása, véde-
nbehelyezési terveinek el-
szítése, összehangolása
ndkívül sok időt vesz
nybe.

— *A testületi döntést azonban nagymértékben motiválja az előterjesztés, amelyet a tanácsi osztályok szakemberei készítenek el...*

— Miskolc a közlekedés-

6 Feledy Gyula: Ikon vörösben (Lenkey Zoltán emlékére), olaj, tempera, pasztell, 38,5x32 cm, 1983–84

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-és grafikusművész

Művészet 1984. aug. 40-old.

elánnal kapcsolódtam bele, vagy ha nem űnik nagyképűségnek, egyik szervezője ettem az itteni művészeti életnek. Kiválttképp a grafikai műhely kialakításának, mely akkor számos egyéb ok miatt sokkal ehezebb volt, mint manapság. Kezdve zon, hogy rézkarcprést egyénileg nem ehetett üzemeltetni. Sajnos számtalan yönyörű kis kézi prést törtek össze a

amely sajnálatosan már nem a régi, az mindenképp elvitathatatlan eredmény, hogy egy nehezebb időszakban mégis meg tudtuk valósítani ezt a kiállítássorozatot, amely a mai napig él és virul. Miután ma már kényelmes vendégszobákkal rendelkezünk, a város (a hivatalos szervek) óhajára is szeretnénk mint műhely ujjászerveződni. Bár szerintem már nem lehet ott

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő
és grafikusművész

Művészet, 1984. aug.
38. old.

4. Feledy Gyula: Rajz Babits Mihály verséhez XIV (Fortissimo). Tus, 27,2×20,5 cm, 1983

A 70-es létszámú évfolyamunkban külön testet képezett a derkovitsosok mintegy húszfőnyi kara. Csak úgy jelzésképpen, hogy statisztikailag sem rossz a megmaradási százalék: *Würtz Ádám, Mészáros Dezső, Kovács Ferenc, Kucs Béla, Vati József, Kiss Nagy András, Segesdy György* nevét említhetem kapásból. De ez már nem volt olyan lelkes korszak, én meg kifejezetten megsínylettem.

– Miért és mennyiben?

– Új mestereket kellett választani, és a hallgatók között elvi ellentétek is dúltak, ugyanis a főiskolának is volt egy NÉKOSZ-kollégiuma, a Dési Huber. Némi vigaszt leltem abban, hogy *Szőnyi István*hoz kerültem. Nagyon szerettem mint művészt, embert és mestert. Nem tudtam viszont megfogalmazni elfogadható módon azt a valamit, ami miatt mégis idegennek éreztem magam az osztályán. Szerepe volt ebben nyilván a Kállai által belémplántált művészi eszményeknek is, amely attól a *Cézanne*-tól számította az időt, akinek nem sokkal ezután a főiskolán már kiejteni sem volt szabad a nevét.

– Netán arra gondolsz, hogy akarva-akaratlan nem tudtál megbarátkozni a főiskolán is hangadó Gresham-csoportnak – amelybe Szőnyi is tartozott – rezignált polgári életérzésével, értékszemléletével? Számukra – mint ismeretes – éppen Cézanne-nal fejeződött be a művészet története.

– Így van! Kimondtad, amit még önmagam előtt sem mondok ki egykönnyen. Minden nagyrabecsülésem mellett is úgy éreztem, Szőnyi festészete és humanizmusa egy korábbi polgári korszak jellegzetes megtestesítője, én pedig valahogy túlságosan Párizsra néztem. Megjegyzem: érdekes módon ezt az eszményt ma sokkal többre tartom, mint akkor, amikor az osztályhelyzetemből fakadóan is mereven és konokul elutasítottam.

– Furcsa paradoxon, hogy miközben elvetetted a Gresham befelé figyelő, a szubjektumot előtérbe helyező polgári humanizmusát, vigyázó szemeidet Párizsra, az éppen időszerű, végletesen részleges érvényű irányzatokra vetetted, amelyek irányultsága szintén polgári és szubjektív a javából. A társadalmi programunk akkor meg éppen ezzel gyökeresen ellentétes volt, legalábbis a meghirdetett közösségi célzatú irányelvek szerint.

– Ez még egy csalódásmentes, tö retlennek hitt korszak volt. A törté nelmi igazságszolgáltatás romantiku hite munkált bennünk, hogy na, mi maj leváltjuk az előttünk járó polgári éra Persze voltak ennek bárdolatlan, durva é alkalmasint ostoba vadhajtásai. Esetem ben adva volt a társadalmi szamárlétr legalsó fokáról jövő, tele szellemi várako zással és igénnyel egy tanulatlan fiata gyerek, aki máról holnapra egy felsőfok művészeti iskolában találja magát. Enne ellenére jól érzékeltem azt a magas szín vonalat, amelyet a Gresham képviselt Úgy éreztem, ők teljesítették a feladatu kat, ám most jövünk mi. Természetese ma már én is mosolygok egy 1947-e interjúmon, amelyben pislogás nélkü őszintén nyilatkoztam, hogy ha elvégzem a főiskolát, visszamegyek a szülőfalumba és ott fogok festeni a dolgozó nép között

FELEDY Gyula

A miskolci művészek tárlata

Csütörtökön a miskolci Herman Ottó Múzeum kiállítótermeiben megnyílt a város képző- és iparművészei, közöttük a Kossuth-díjas *Feledy Gyula*, a közelmúltban fiatalon elhunyt *Lenkey Zoltán*, a Munkácsy-díjas *Barczi Pál* és *Csabai Kálmán*, valamint *Máger Ágnes*, *Varga Éva*, *Szanyi Péter*, *Varga Miklós* és *Nagy Gy. Margit* műveinek kiállítása. Valamennyien az utóbbi másfél év termésének legjavát állították ki. Kuriózum, hogy az országos hírnévnek örvendő Miskolci Grafikai Műhely tagjai ezúttal festményeket és olajpasztelleket vonultatnak fel. (MTI)

Népszabadság 1983. V. 27.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

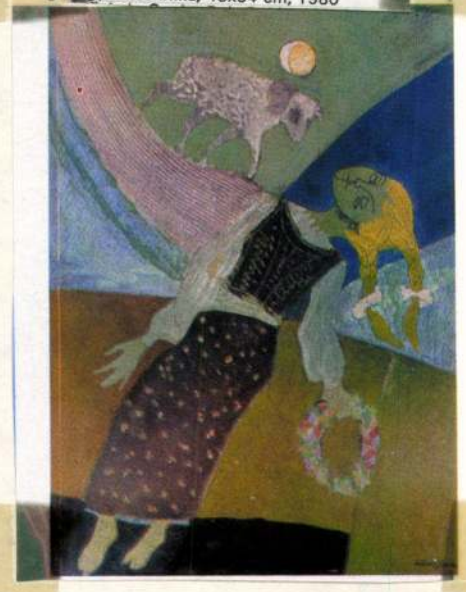

3. Feledy Gyula: Magyar népballadák VII (Júlia szép leány), vegyes technika, 48x34 cm, 1980

Művészet, 1984. aug. 38-old.

1. Feledy Gyula: Halál délután III, vegyes technika, 41x49,5 cm, 1973

36 – old., Művésnet, 1984. aug.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festőt-grafikusművésen

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
1984 DEC 3

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1021

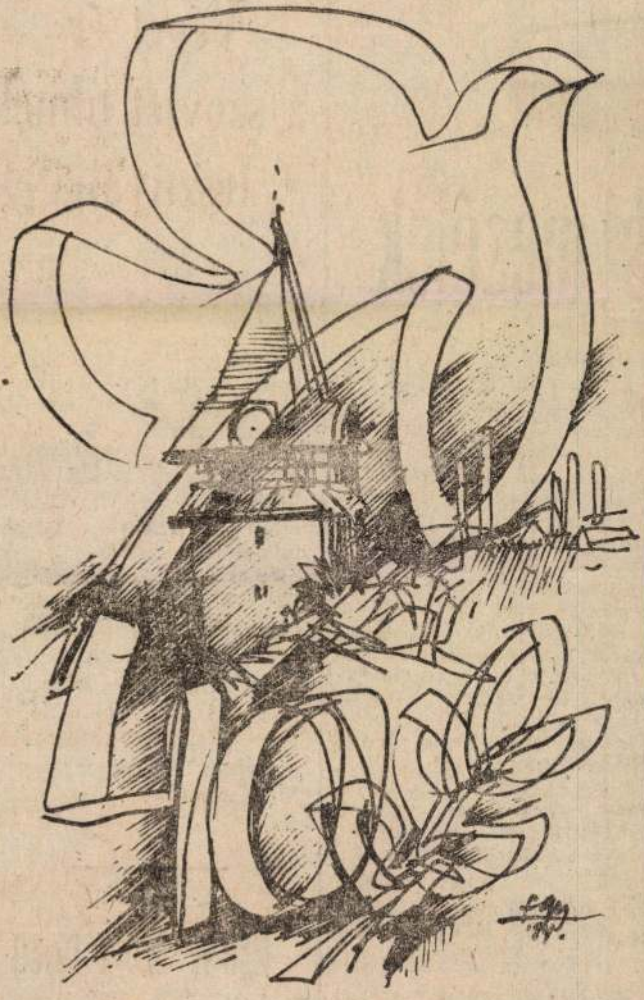

DECEMBER 3. FELEDY GYULA RAJZA

s mesélek

ádtörténetté egyszerűsödik.
Érdekes ellentéte volt enek a történetnek a Kendős Mancié és az első világháború dokumentumait gyűjtő iatal orvosé. Jó ember volt Ferenc József, a Habsburgok? Nézőpont kérdése, mert izony egészen mást mondanak azok a bakák, akiknek Galíciában, Doberdónál, a övészárkokban lőtték el a ezét, lábát, vagy azok a huzárok, akiket értelmetlenül ezényeltek be a géppuskatűzbe. Ugyanakkor eltűnődnetett a (fiatalabb) néző, ogy milyen hajszálereken át őrződik meg tovább a múlt. Nem az, amely a történelem-tankönyvekben csupán néhány sommás mondatban, adatban rögzül, hanem a személyes, a nagyapáinké. Hogyan nyúl majd a történész néhány év múlva például a Kendős Manci-díjhoz? Milyen érdekes feladat lesz megfejteni, hogy ki is volt ez a mindig népviselet-

Véget ér a szovjet filmek fesztiválja

A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza, valamint a SZOVEXPORTFILM magyarországi képviselete és a megyei moziüzemi vállalat szervezésében december 5-én délután fél 5-től a Táncsics filmszínházban rendezik meg a szovjet filmek fesztiváljának megyei záróünnepségét.

Székely László, Miskolc tanácsának elnökhelyettese üdvözli a vendégeket, a SZOVEXPORT Vállalat nevében pedig *Zaika Vlagyimir* mond köszöntőt. A fesztivált *Porkoláb Albert*, a megyei tanács elnökhelyettese értékeli. Díszelőadásban mutatják be *Erneszt Jasszan, Mi lenne ha...*, című filmjét.

Nyelvi szalonszeg a megyei könyvtárban

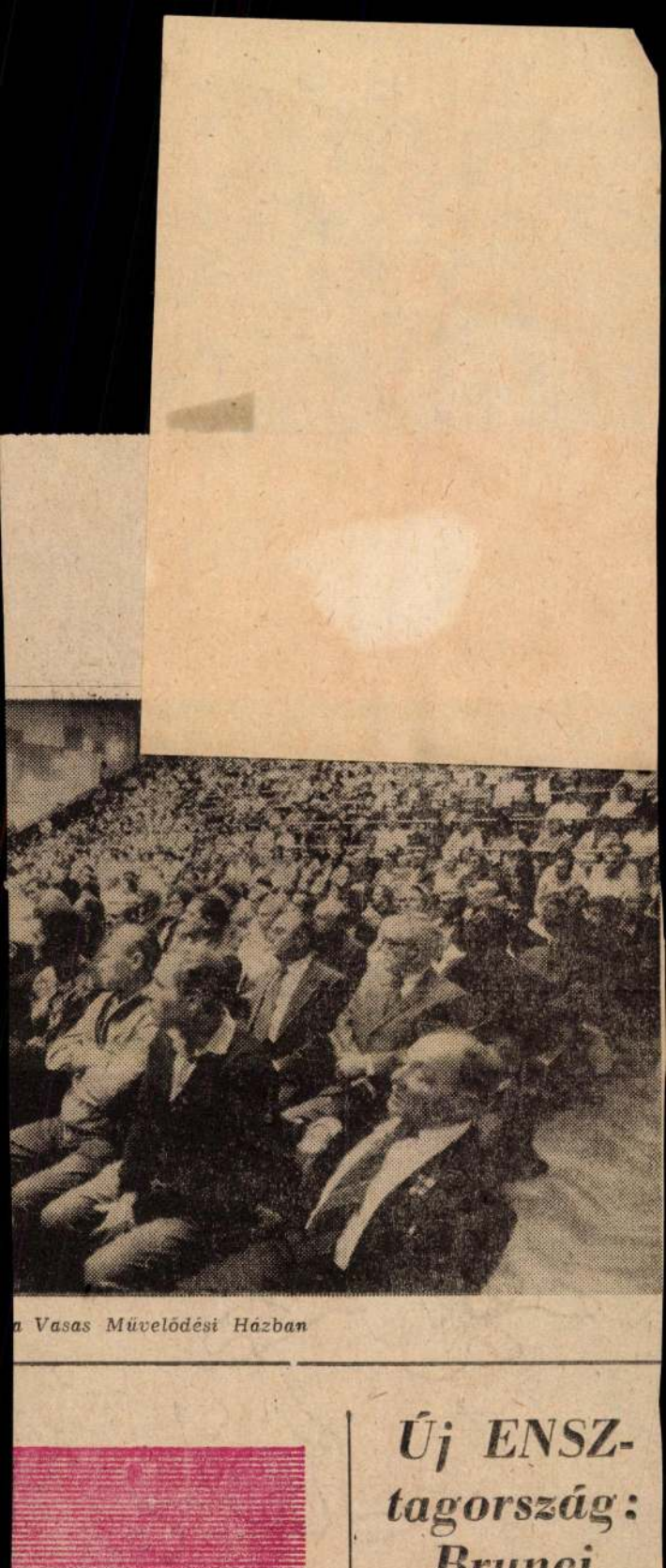

a Vasas Művelődési Házban

Új ENSZ-tagország: Brunei

Az ENSZ-közgyűlés 39 ülésszakának tegnapi teljes ülésén egyhangúlag a világ szervezet 159. tagjává válasz

Feledy Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
Kossuth-díjas
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 SEP 22

DÉLI HÍRLAP

Avaji Vi u

1021

✶ Fügefaág

(Feledy Gyula rajza)

1964 MÁJ
1021

Egy évvel ezelőtt hunyt el, fájdalmasan korán, beteljesületlenül, művészetében barátunk, lapunk munkatársa, Lenkey Zoltán. Míg élt, nem tűrte maga körül a fellengzős, nagy szavakat: most már elmondhatjuk, a mai magyar rajzművészet legjobbjai, s egyben nagy ígéretei közé tartozott. Azok közé, akik maguk is hittel vállalták és folytatták Kondor Béla örökségét. Májusi lapszámunkban a barátok, a pályatársak Lenkey Zoltán emlékének tisztelgő, Lenkeyt, a művészt idéző rajzait közöljük, hittel művei maradandóságában s a néki járó főhajtással.

Szerkesztőség

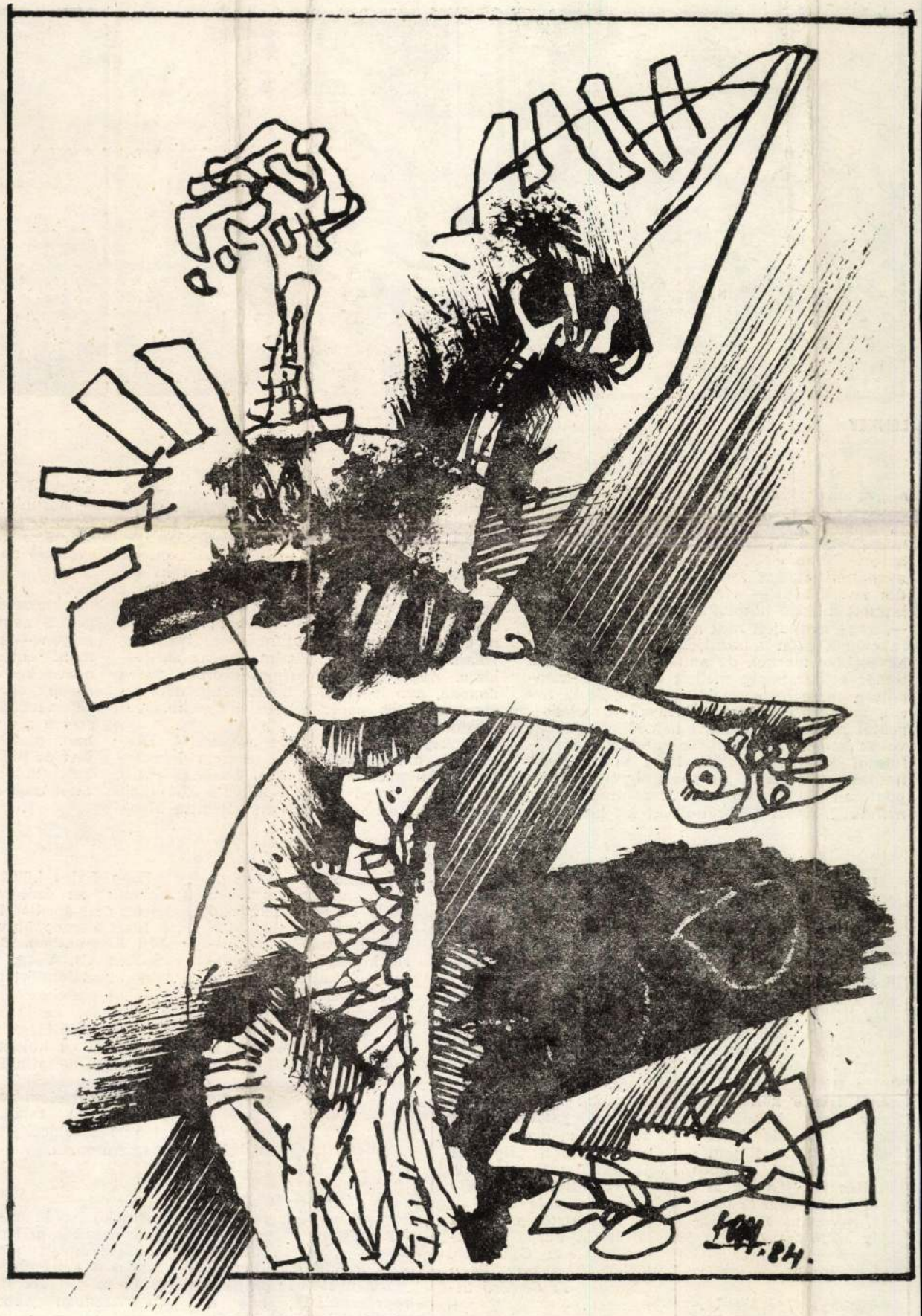

XXIV. MISKOLCI TÉVÉFESZTIVÁL: MÁJUS 10–16 / NEGYVENHÉT PRODUKCIÓ A FESZTIVÁLVETÍTÉSEK PROGRAMJÁBAN / INFORMÁCIÓS VETÍTÉSEN NÉPSZERŰ-TUDOMÁNYOS, DOKUMENTUM- ÉS ANIMÁCIÓS FILMEK / ISMÉT FESZTIVÁLPALOTA A MEGYEI RÓNAI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT / TÉVÉSEK ÉS FILMGYÁRIAK TALÁLKOZÓJÁT RENDEZIK MEG / A FESZTIVÁLPROGRAMOT AZ EGÉSZ ORSZÁG SZÁMÁRA SUGÁROZZÁK MAJD / KIHELYEZETT ANKÉTOK, GAZDAG KÖZMŰVELŐDÉSI PROGRAM A MEGYÉBEN / ISMÉT LESZNEK TÁRSADALMI ZSŰRIK

Ára: 8,50 forint

Napjaink
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128

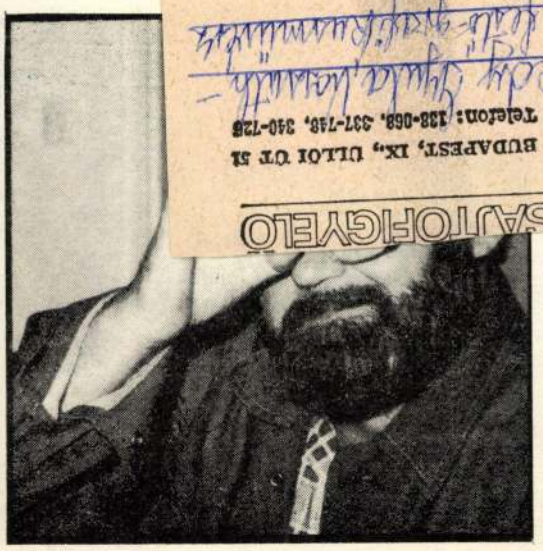

LENKEY

FEJÉR ERNŐ FOTOGRAFIKÁI

a „valamit", amit ki akartunk fejezni, s amelyért az egész artikulációt vállaltuk, vagy az igazi megfogalmazhatatlanul, örökre bennünk rekedt. Nyilvánvaló, hogy sokszor állhatott döntés előtt, válassza-e a mennyiségi megközelítést, így fogva ki a szelet a tévedés vitorlájából — s erre a divat is nógatni látszott minden alkotót az elmúlt évtizedben —, vagy maradjon meg a fogalmi-képi absztrakciónak azon a szintjén, amely látszólag kevesebbet markol, de annál többet fog. Ő a tömör szűkszavúság mellett döntött. Lemondott a mindent-lerajzolás lehetőségéről, arról, amely hasonlatos a tárgyaktól, jelenségektől megittasult emberi beszédhez. De szavaink is csak megközelítik mindazt, amit kifejezni kívánunk velük. Nem vitás, kicsit hasonlítanak hozzá, de azért érezzük, hogy pontosan egyik sem az. S mennél többet mondunk, annál többről derül ki, hogy nem egyezik a valósággal. A kortársi művészet egyik nagy csapdája ez, lévén, hogy ebben az esetben célszerűnek látszik a valóság indirekt megragadása, vagyis a pontatlan jelentésű szavakból (jelekből) felhalmozni a legtöbbet, hogy annál többet zárjunk ki általuk a dologra nem vonatkozó, az alkotás tárgyának lényegét nem tükröző tartományból. Hogy legalább azt tudhassuk pontosan, mi nem az. És ad absurdum bizonyítva, hogy valamennyi szó (jel) alkalmatlan az ábrázolásra. Ez a művészi kifejezés óriási paradoxona, ami legvégül a bekeretezett üres vászon, az üres papír tehetetlen gesztusával egyenértékű.

Lenkey Zoltán kikerülte a csapdát. Egyszerűen azért, mert számára nem létezhetett olyan művészi alapállás, amely elveszíti az embert, mint minden alkotás közvetlen vagy közvetett tárgyát. Nem hárította át az alkotó felelősségét általában az emberre, aki — korunkban látszik csak igazán — a világ által feltett kérdések és az azokra adható válaszok kereszttüzében nem más, mint az evolúció nagy próbatétele.

✶

A természet következetes, de nem igazságos. S nem is kérhető számon tőle, hogy az legyen — az igazság emberi kategória. És a többi embertől függ, hogy tartalma ránk nézve kedvező, vagy épp ellenkezőleg. Körözünk egy rejtélyes, ellipszis mentén; győzelemért, babérért, s mert muszáj... És egyszerre gondolkodunk igazságban meg tavaszban, plakátokban, s rügyező fákban, életben és halálban. Alig pár lépésnyire a miskolci művészteleptől, ahol egy műteremben most csak a csend...

D. SZABÓ EDE

Hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából április 2-án kiosztották az 1984. évi művészeti kitüntetéseket és díjakat. Az írói, irodalomkritikai munkásságot elismerő József Attila-díjban idén Kiss Ferenc irodalomtörténész, Kertész Ákos író, Alföldy Jenő kritikus, Tóth Bálint költő, Marshall László költő, Székely Magda költő, műfordító, Tamás Menyhért író, költő, Bereményi Géza író, Vámos Miklós író, Kovács István költő, Örsi Ferenc író, valamint Bari Károly költő részesült.

✶

Elhunyt Gyárfás Imre, a Magyar Rádió Miskolci Stúdiójának nyugalmazott vezetője. Tevékeny, sokoldalú újságírói pálya ért véget halálával; publicisztikai munkásságában külön szint képviseltek színházzal foglalkozó írásai, színházi kritikái. Jeles része volt 1956 után a helyi szellemi-irodalmi élet újjáélesztésében, s közreműködött lapunk 1962-es megindításában is. Halála fájdalmas veszteség.

✶

Értékelte a Napjaink 1983—84. évi tevékenységét, s a szerkesztőség tagjainak munkáját nívódíjjal jutalmazta a B.-A.-Z. megyei Tanács művelődési osztálya. A nívódíjakat Csáki Imre, a művelődési osztály csoportvezetője adta át a szerkesztőség tagjai közül Cs. Varga Istvánnak, Feledy Gyulának, Kalász Lászlónak, Papp Lajosnak és Serfőző Simonnak.

✶

Április 10-én, a költészet napja alkalmából koszorúzási ünnepség volt a lillafüredi József Attila-emléktáblánál, amely után Napjainkmatinét rendeztek a Palotaszállóban. Az irodalmi műsor keretében Papp Lajos főszerkesztő emlékezett József Attilára és Radnóti Miklósra, közelgő 75. születésnapja alkalmából, majd Körtvélyessy Zsolt és Kulcsár Imre, a Miskolci Nemzeti Színház művészei tolmácsolták Radnóti Miklós, illetve a Napjaink költőinek verseit.

✶

Vologdai és miskolci művészek közös kiállítása nyílt meg április 2-án a Miskolci Galériában. A vologdaiakat V. Ny. Korbakov, J. A. Szokolov, V. U. Jevgenyij és J. Ny. Petrov festményei és grafikái reprezentálták, míg a miskolciak közül Feledy Gyula, Mazsaroff Miklós, Pető János és az egy éve elhunyt Lenkey Zoltán festményeit és grafikáit láthatták az érdeklődők. A kiállítást Nagy Zoltán, az MSZMP megyei Bizottságának titkára nyitotta meg.

Papp Lajos költő találkozott az ózdi versbarátokkal április 11-én, a Liszt Ferenc Művelődési Központban. Bevezetőben Cs. Varga István irodalomtörténész, kritikus emlékezett meg a költészet napjáról, a líra emberi-társadalmi szerepéről és küldetéséről, majd méltatta Papp Lajos munkásságát, aki ezután verseiből olvasott fel. A találkozót élénk beszélgetés, eszmecsere zárta.

✶

Brackó István miskolci riportjairól, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács és az Észak-magyarországi Írócsoport gondozásában megjelent „Kinek fütyül a madár?" című riportkötetről rendezett hangulatos eszmecserét a Miskolci Galéria, a Városi Könyvtár és az Írócsoport. A találkozón Papp Lajos, a Napjaink főszerkesztője mondott bevezetőt, majd a szerző olvasott fel munkáiból.

✶

Április 14-én, Lenkey Zoltán grafikusművész halálának első évfordulóján a Magyar Képzőművészek Szövetsége Területi Szervezete és az MSZMP miskolci művészeti pártalapszervezete megkoszorúzta a művész sírját a Szentpéteri kapui köztemetőben. A sírnál Feledy Gyula Kossuth-díjas érdemes művész mondott a barátok és pályatársak nevében emlékező szavakat.

✶

Előző havi, áprilisi lapszámunk 35. oldalán Feledy Gyula rajza alatt téves képaláírás szerepel. A rajz címe helyesen: Illusztráció. Az aláírás elcseréléséért elnézést kér a szerzőktől és a lap olvasóitól a Szerkesztőség.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 SEP 08

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

1021 1984. szeptember 8., szombat

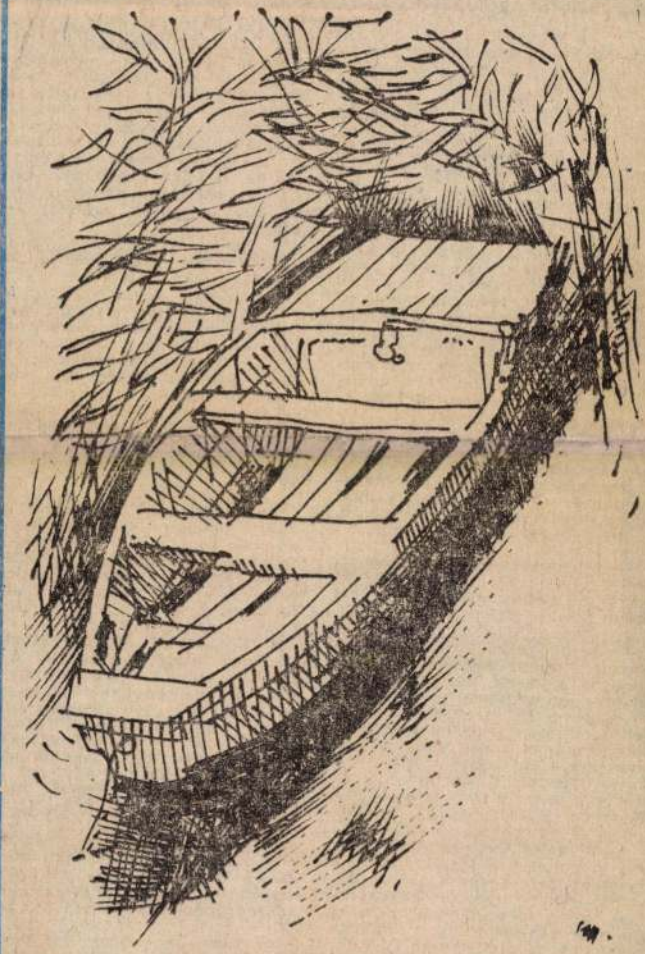

Csónak. Feledy Gyula rajza

1984. sz

Dolgozók

A Miskolci Közlekedési Vállalat felvételre keres: gépkocsivezetőket, akik a 21. életévüket betöltötték. „D" vagy „C" vizsgával rendelkeznek, legalább 1 éves vezetési gyakorlatuk van, és 20 000 km levezetett igazolással rendelkeznek. Kereseti lehetőség: 5000—7000 Ft/hó. „D" vizsgával nem rendelkezők részére az Autóközlekedési Tanintézetnél ingyenes „D" tanfolyamon való részvételt biztosítunk. Felvételre keresünk továbbá: autószerelőket, betanított autószerelőket, forgalmi ellenőröket, jegyellenőröket, takarítókat, segédmunkásokat, lakatost, esztergályost, villanyszerelőt. A vállalat dolgozóinak és azok családtagjainak a városi autóbuszokon és villamosokon díjmentes utazást biztosít. Felsőzsolca, Kistokaj, Szirmabesenyő, Alsózsolca, Mályi és Nyékládháza községekből a napi bejárást személyzeti járatokkal biztosítjuk. Jelentkezni lehet: a vállalat munkaügyi osztályán, Miskolc, Szondi Gy. u. 1. 101/B-s autóbusz-végállomás.

Gépjárműalkatrész ismeretekkel rendelkező eladót felveszünk Autóker, Miskolc, Zsolcai kapu 7. sz.

Tokaj-hegyaljai Mgtsz Vasszerkezeti Ágazata dolgozókat alkalmaz jó kereseti lehetőséggel az alábbi munkakörökben: hegesztő, csőszerelő. Szakcsoporti mellékfoglalkozás lehetséges. Jelentkezés személyesen, vagy telefonon, naponta 14—16 óráig, Miskolc-Pereces, Bollóalja út 47. Böröczi Károly ágazatvezetőnél. Telefon: 52-288, 52-262, 74-042.

A Miskolci Vasipari Szövetkezet azonnali belépéssel alkalmaz központi telephelyére 1 fő acélszerkezeti gyártás előkészítésében jártas technológust (5 éves szakmai gyakorlattal) 1 fő marást, egy fő tmk-lakatost. Márta-bányai telepre egy fő takarítónőt és női betanított munkáso-

A Borsodi Nyomda felvételre keres: vizsgázott kazánfutót. Közgazdasági érettségivel rendelkező és gépírni tudó fiatal pályakezdőt. Gyors- és gépírónőt. Érettségizett fiatal férfiakat betanuló nyomdai szakmunkára. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: a vállalat munkaügyi osztályán, Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 15. I. emelet, 8—14 óráig.

A Borsodi Ércelőkészítő Mű, Sajókeresztúr, alkalmaz: szakközépiskolai végzettséggel kohászokat, villanyszerelőt, lakatost, hegesztőt, segédmunkást betanított munkára, nyugdíjasokat őrnek. Bérezés: a kollektív szerződés szerint, megegyezés alapján. Juttatások: utazási költségtérítés, üzemi étkeztetés, előnyös vállalati üdültetés, korszerű munkásszálló. Jelentkezés: a munkaügyi osztályon, 7—15 óra között.

Az Észak-magyarországi TÜZÉP Vállalat felvételt hirdet gyors- és gépíró, esztergályos, takarítónő munkakörök betöltésére. Jelentkezni lehet: a fejlesztési osztályon, Miskolc, Zsolcai kapu 28.

A Délborsodi Mgtsz Ároktó Miskolci Ipari Szolgáltató Ágazata Miskolc, Klapka György út 22. sz. azonnali belépéssel, jó kereseti lehetőség mellett felvesz: villanyszerelőket, csőszerelőket, fűtésszerelőket és lakatosokat, valamint segédmunkásokat. Miskolciak előnyben! Jelentkezés: a fenti címen, munkanapokon 7-től 15 óráig.

Felvételre keresünk festő-mázoló szakmunkást. Érdeklődni: a Zalka Máté Gépipari Szakközépiskola (Miskolc, Kun Béla u. 10.) műhelyfőnökénél lehet.

Az Észak-magyarországi Tégla- és Cserépipari Vállalat, Mályi központjában az alábbi munkakörök betöltésére keresünk:

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 SEP 6

1021

* Tihanyi táj

(Feledy Gyula rajza)

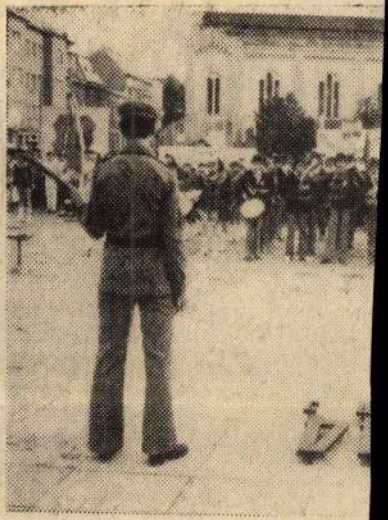

Aranydiploma

Fél évszázados orvosi tevékenységének elismeréseként a napokban aranydiplomát vett át dr. Kardos

DÉLI

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 ÁPR 2 9.

1021

MÁJUS 1

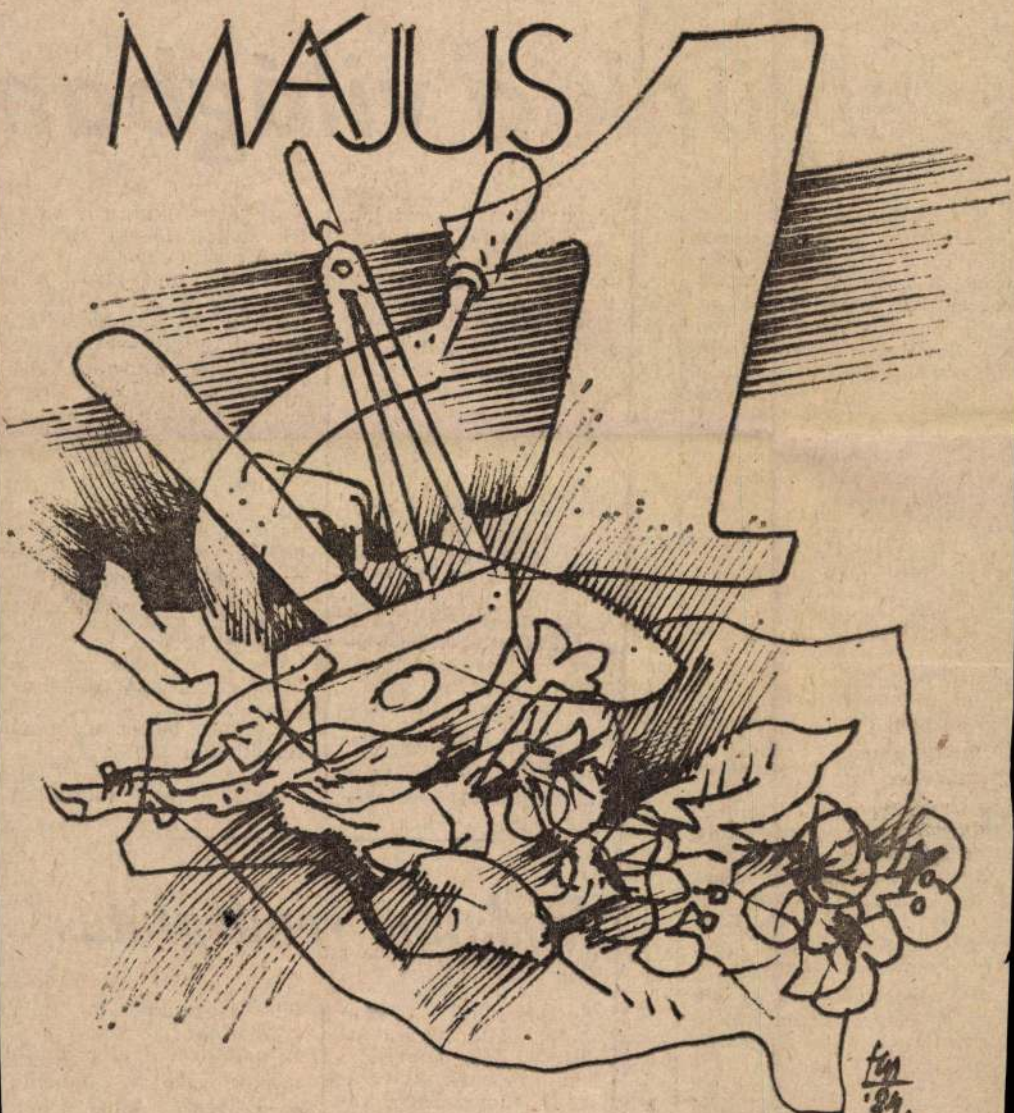

FELEDY GYULA RAJZA

A fiatalnak joga van kérdezni

Helyünk a világban

A napokban tartották (tartják) oktatási és nevelési intézeteinkben a nevelői értekezleteket. A témájuk: a hazafias nevelés. De elfogadhatjuk így is: a hazafivá nevelésről van szó. Akárhogyan fogalmazzunk is, ez a kérdéskör nem csupán az iskola belügye, megérdemli a nagyobb nyilvánosságot. A többi között azért, mert e nagyon is közérdekű kérdéskör megítélésében még mindig tapasztalható zavar.

Nevezzük az egyik tünetét szemérmességnek. Azt jelenti ez, hogy „kényesnek" ítéltetvén, hallgatunk róla. Oka van ennek is: sokan félnek a nacionalizmus vádjától. A család és az iskola egymásra mutogat, a másiktól várván a feladat megoldását. Végül is — minthogy a nevelésben nincs légüres tér — az ifjúság ott szerzi be a bizony nem mindig épülésére szolgáló ismereteit, ahol tudja. Mondjuk a kortárscsoportoktól. A fiatalnak ugyanis mindenkor joga volt kérdezni, s kérdez is. Sokszor bizony éppen a „kényes" kérdéseket kedveli.

De lehetnek-e kényesek azok a kérdések, amelyek a nemzeti múltunkra, önismeretünkre, a világban elfoglalt helyünkre vonatkoznak? Másképpen fogalmazva: megengedhetjük-e, hogy ezekre a kérdésekre ne éppen az iskolától (és természetesen a

emlegetett tényre gondolok, hogy „a fiatalok nem (jól) ismerik a történelmet". Hozzá szoktuk még ehhez tenni, hogy nincsenek eszményeik, eszményképeik, hogy hajlamosak a kozmopolita, olykor egyenesen cinikus megjegyzésekre, vállvonogatásra is. Holott ez a vád jószerével önvád, a felnőtt társadalomé, s bizony az iskoláé is.

Rögtön említem is a pozitív példát, mert van, ha nem is annyi, amennyit szeretnénk. Arra a három kisfiúra gondolok, akikkel a minap beszélgettem Kőrösi Csoma Sándorról. Csillogott a szemük az őszinte szeretettől, rajongástól, ahogyan erről a kiváló férfiúról beszéltek. Holott, ha szigorúak vagyunk, Kőrösi Csoma — a kitűzött céljához képest — lényegében kudarcot vallott. De ezek a 13—14 éves fiúk még fiaskójában is értették az emberi nagyságot; a tudósét is, az önfeláldozó emberét is. Ez azonban már — ha úgy tetszik — a végeredmény. Mert azzal kezdték — kitűnő pedagógusra vall ez —, hogy előbb a szűkebb pátriájuk történetével ismerkedtek meg.

Illyés Gyula leleménye volt a felismerés, hogy *haza* és a *ház* szavak érzelmileg is közösek. A gyerek — a járni tanuló — előbb csak a szobával, szüleivel ismerkedik meg, s később tágítja a kört a szülőhelyre, hazára, emberiségre. Ám hogy ez milyen tartalmakkal telítődik, s egyáltalán tartalmas lesz-e, az már a felnőtteken múlik.

(horpácsi)

Irodalmi vendéglátás

A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Iskola harmadéves tanulói mutatkoznak be szüleiknek és tanáraiknak vasárnap este hat órától a Diófa étteremben. Nemcsak arról adnak számot itt

tal szakemberek, mikén bánnak az ízekkel, menny re sajátították el a szakm mesterfogásokat, hanem vendéglátás múltját felel venítő irodalmi alkotásokb

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 ÁPR 27

1021

1984. április 27., péntek

Bodrog-parti emlék

Feledy Gyula rajza

Fiatal vezetők iskoláj

Vajon melyik húsz-, harmincéves vezető — legyen mérnök, közgazdász —, ne érezte volna jó néhányszor pályája során, főleg annak is az elején: jó lenne könyvből, tanfolyamból, tudósabb társtól elsajátítani nagyobb hányadot ab ' a roppantul differenciált, bonyolult tudásból, ami a vezetés kellő gyakorlásához kell! Azért, hogy okos, megfontolt és gyors legyen a döntés, reális és végrehajtható a jóváhagyott terv, szervezni tudó és határozott, emberközpontú és egyidejűleg szakmájában első fokon jártas legyen az ifjú vezető...

VÁLLALKOZÓ VÁLLALATOK

Nem kell tovább szőni az álmokat: létezik nálunk, immár csaknem tíz esztendeje, ilyen iskola, részben kifeje-

ismeretek jelentős hánya
Másrészt a vállalatirányi
-vezetés, általában a veze
ismeretekhez kapcsolódó
makörök. Igen jelentős
nyadot képvisel a veze
irányítás kérdéseinek ele
zése, pszichológiai, szocio
giai vonatkozásai, az em
rek, beosztottak legjobb
kotói képességeinek hel
kibontakoztatása. És még
ránt sem teljes a lista...

Meghívott rangos kü
előadók — a Pénzügymini
térium, az Országos Terv
vatal, az Árhivatal, a B
és Munkaügyi Hivatal
egyaránt rendszeresen ism
tetik itt a legidőszerűbb g
daságpolitikai kérdéseket, l
többször — s ez igen lén
ges — még a döntéselőkés
tés stádiumában. A Veze
képző Központ szakembe
ugyancsak rendszeresen t
tanak előadásokat, és m
hívnak olyan sikeres gaz
sági vezetőket, akik az el

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 ÁPR 18

1021

✱ Pietá

(Feledy Gyula rajza)

az M
zottsága

rt Központi Bizottsága 1984.
Központi Bizottság első tit-

Bizottság javaslatára meg-
emzetközi kérdésekről, va-
zer továbbfejlesztésének so-
ztést.

g.

várnak

majális

t láthatnak. Ugyanitt 14
ától nonstop-műsorban lép
a *Premier*, a *Metal*, a *Ro-*
r és a *Kijárat* együttes.

(Folytatás az 5. oldalon)

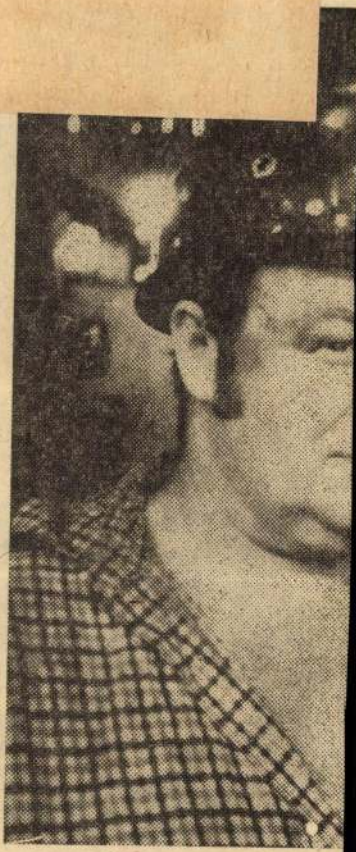

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula Kossuth-díjas festő-grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021.

1984. április 15., vasárnap

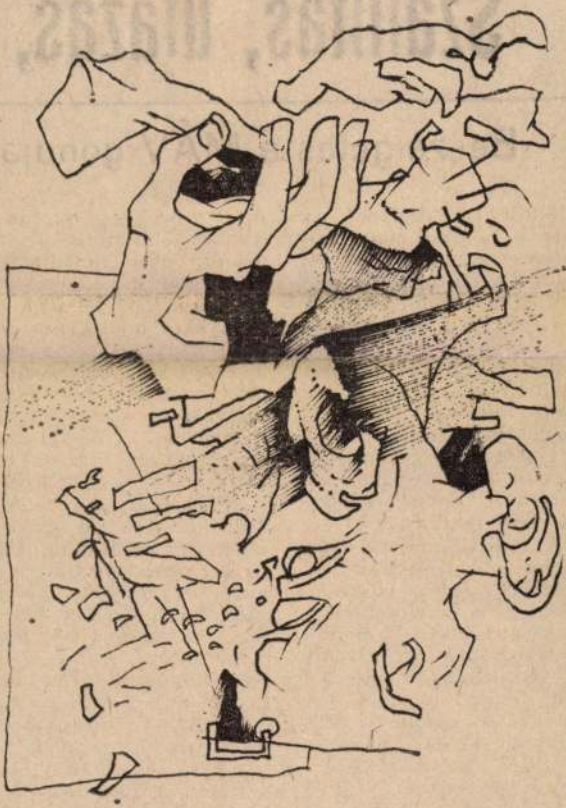

Babits: Tremoló

Feledy Gyula rajza

Szállítás, utazás, fe

Beszélgetes a MÁV gondjairól

Különösen a borsodi, s
észben a nógrádi nagy ko-
ászati és vegyipari üzemek,
zénbányák, erőművek gyak-
an rapszodikusan jelentkeő igényeinek kiszolgálása
llítja sok munkát követelő
eladatok elé a 15 ezer főt
zámláló vasutas közösséget.
Iernádi Istvánnal, a MÁV
Miskolci Igazgatósága vezeőjével mégsem erről, hanem
lsősorban a lakosságot fogalkoztató „kényes" kérdéekről beszélgetünk.

— A közvéleményt 1982
zeptembere óta élénken fogalkoztatja, hogy a vasútnál
00 százalékos tarifaemelést
ajtottunk végre — mond-
a. A lakosság — mivel nem
smeri ennek okait — ér-
etlenül fogadta a menetjegyek árának emelését. El-
angzottak olyan vélemé-
yek, hogy a MÁV ezzel
öbbletjövedelemhez akar
utni. Tájékoztatásként hadd
nondjam el, hogy a vasúti
arifákat nem a MÁV álla-
itja meg. A bel- és a kül-
öldre irányuló áruszállítás-

ditott törekvéseink, az erre
költött több millió forint —
néhány utas „jóvoltából" —
nem nagyon érzékelhető...
1984. április 1-től új kedvezményeket adunk az utazóknak. Ezek közül teljesen új
a csoportos utazással járó
előny, amelyet bármely személy, vagy szervezet kezdeményezhet. Tíz—kétszáz ember együttes utazása esetén
20 százalékos, kétszáz—ötszáz között 33, félezernél
több utasnak 50 százalékos
kedvezményt adunk. Életkori kedvezmény: az 55. életévet betöltő nők, a hatvan
éven felüli férfiak hét közben — kedden, szerdán és
csütörtökön — húsz százalékkal olcsóbban vásárolható menetjegyekkel utazhatnak. A nyugdíjasoknak az
eddigi nyolc helyett tizenhat egyszeri, vagy nyolc menettérti útra adunk 50 százalékos kedvezményt. Módosítottuk a családok számára
előnyös utazási „árleszállítást"; a legalább két 18 éven
aluli gyermekkel utazó szü-

FELEDY GYULA

alföld

Feledy Gyula grafikái. A borítón *Fügefaág* (I), *Kert* (II), *Jelenet* (III) és *Illusztráció* (IV) című művei.

SUMONYI ZOLTÁN
TORNAI JÓZSEF VERSEI

„MŰFAJOK ŐRSÉGVÁLTÁSA?"
CSOÓRI SÁNDOR
ESSZÉJE

GRÓH GÁSPÁR
SZABÓ DEZSŐRŐL

TANULMÁNYOK
ESTERHÁZY PÉTERRŐL
ÉS NÁDAS PÉTERRŐL

FÜLÖP LÁSZLÓ
IMRE LÁSZLÓ
SIMON ZOLTÁN KRITIKÁI

HARMINCNYOLCADIK ÉVFOLYAM 1987/5

és hatvanhatban
Të Á; és hatvan–
hétben már Eff Emm;
Eff Jé meg hetven–

háromban; s Enn Ell
hetvenöt nyarán ment el; –
Dé Të is hetvenhétben;
I Gyé a sereg–élen

(visszafelé *bár*): *holtan*
nyolcvanháromban...

prózát vagy verset írtak,
intők és őrzők voltak,
lapozgatok zavartan:
ki szól, ha baj van?!

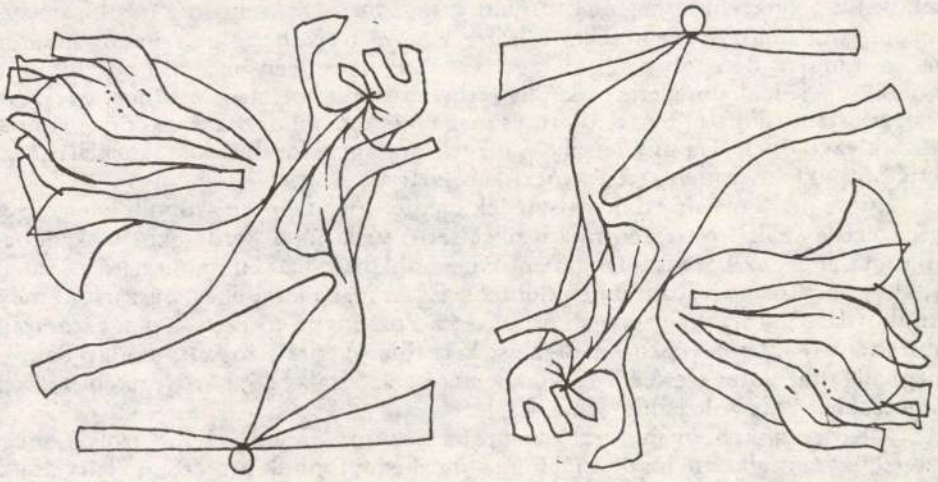

Fríz

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS

A szabadság nótáriusa

1712. április 3-án Pozsonyba országgyűlésre hívattak egybe a magyar rendek. VI. Károly német-római császár, III. Károlyként magyar király ezt a diétát a négy évvel korábban meghiúsult „labanc országgyűlés" folytatásának szánta. Mintha csak „elnapolták" volna azt a diétát, hogy akik akkor „akadályoztatás" miatt nem lehettek jelen, most „tékozló fiúkként" visszatérhessenek királyi atyjuk kebelére.

Rádayt megyéje, Nógrád választotta követül, nem sokkal később kézhez kapta Hont vármegye megbízólevelét is, melyben őt kérték fel a protestáns vallásügyek képviseletére. Ezzel csak megerősítették azt, amit már korábban a hozzá érkezett panaszos levelek ügyében elkezdett, kérvényezve azok kivizsgálását. Nem csupán a bécsi kancelláriához instanciázva, de az esztergomi érsekhez is. Előbb vállalta szíve sugallatára egyháza képviseletét, mint bármely hivatalos megbízásra.

– Úgy tetszik, szolgálatra hívattam el – mondta Klárának –, hol hazámért, hol egyházamért. És ha Istennek ez a szándéka velem, én nem tehetek ellene, miként Jónás sem futhatott el. Az én Ninivém itt van.

Ezt a szolgálatot kérték tőle már mindjárt az országgyűlés kezdetén református követtársai, nemesek, egyházi személyek, amikor helyzetüket megtanácskozni összegyűltek.

– Országtitkára volt kegyelmed, Ráday uram, a felséges fejedelemnek – mondta Kenessey István –, legyen most gondoskodó országtitkára egész egyházunknak is, ne csupán szűkebb pátriájának. Ahogy ezt már lutheránus testvéreink is megcselekedték Hellenbach János személyében, úgy legyen nekünk is valaki felügyelője, világi főkurátora ügyünknek. Mert ha nem egy kézbe kerül hitünk szekerének a gyeplője, ha ez is, az is rángat rajta, akkor előbb-utóbb az árokba fordulunk.

Ráday vállalta ezt a tisztet, hiszen az iránta megnyilvánuló bizalmat érezte ki ebből. De azonkívül – maga előtt miért is tagadná – volt ebben a megbízatásban valami, ami különös elégtétellel töltötte el. Most érezhette először a választott vezető rangját, de egyben felelősségét is. Mert bármilyen bizalmas posztokon is szolgált a fejedelem mellett, csak a háttérben húzódhatott meg. És most egyszerre csak az Istent tudhatta maga fölött, és maga mögött mindazokat, akik őt tekintették fáklyavivőnek. Ha úgy tetszik, a magyarországi reformátusok „kancellárjává" tették őt, aki sosem lehetett Rákóczi kancellárja.

Így az országgyűlésen már tisztének megfelelően legjobb szónoki képességeit latba vetve szólalt fel a reformátusokat sértő vallásügyi kérdésekben. Azonban jól tudta, hogy szavai visszhangtalanok maradhatnak, ha nem mondhatja el annak is, aki elsősorban hivatott ebben dönteni. És ez maga a felséges császár és király. Amikor III. Károly májusban a koronázásra Pozsonyba érkezett, a magyarországi protestáns rendek nevében kihallgatást kért tőle. A király fogadta Ráday Pált, és meghallgatta előterjesztését. A kihallgatáson az uralkodó környezetében „régi ismerősként" ott volt Pálffy János is.

– Köszönjük, hogy mindezt elősorolta nékünk – mondta III. Károly –, megszívleljük, és uralkodói jogunknál fogva intézkedni fogunk protestáns alattvalóink

szent nevednek dicsőségére, nekünk örömünkre és szegény magyar hazánknak hasznára."

A dolgozószobájába ment, íróasztalán meggyújtotta a gyertyákat. A fény úgy táncolt körbe, mintha az is a fiát köszöntené most. És a bútorok, a könyvek. Darvas Ferenc jutott eszébe, aki nemrégen náluk járva azt mondta neki, míg pipájával a könyvek felé bökött:

– Bolond vagy te, öcsém, már ne is neheztelj meg érte. Ennek a sok könyvnek az árából akár egy kisebb birtokot is vehettél volna.

– Ez is birtok, bátyámuram – felelte akkor –, a leggazdagabb javadalom, amivel rendelkezem.

– No hiszen... – pöffentett Darvas a pipából –, se búza, se árpa, se rozs. Ettül aztán felkophatna az állad. Nem mondom, nekem is van otthon néhány, de csak úgy mutatóba. A mi fajtánk nem a könyvekből tanulja a világot.

– Akkor én fattyú vagyok ebben, bátyámuram, mert én bizony azokból tanultam a világot, és szándékomban áll ezután is. Ne gondolja kegyelmed, hogy könnyen. Itt is kell szántani, vetni, aratni. Felszántani a betűket, elvetni magunkban a gondolatokat, és learatni a beérő termést, mely lelkem hombárját gyarapítja.

– Lehetséges... – mondta Darvas –, de abból még vajmi keveset hagyhatsz a gyermekeidre... Márpedig a gyerek, legyen bármilyen jó is, az örökségre tekint.

– Örökség lehet a tudás megbecsülése, a könyvek szeretete is. Csak Isten a tudója, milyenek lesznek a gyerekeim, de talán akad majd közöttük olyan, aki örül ennek az örökségnek...

Ráday Pál mosolyogva gondolt most vissza erre a beszélgetésre, végigtekintve a némán sorjázó könyveken, mintha szemlét tartana szellemi katonái fölött. Aztán leült az íróasztalához, új tollat hegyezett ki, papírt tett maga elé, és felbontott egyet a válaszra váró levelek közül. Folytatta a szolgálatot.

Fej, virággal

melte volna ezt a titulust, mert valóban oszlopa volt az egyháznak... Mind egyéniségében, mind cselekedeteiben...

– Ezt kegyelmedről is elmondhatjuk... – nézett rá Sajgó Márton.

– Egyszer... talán... – mondta csendesen Ráday Pál, – de ahhoz még sokat kell szolgálnom az egyházamat, hogy a szolgálatban megerősödjem...

Beszállt a kocsiba, a két pej nekirugaszkodott István nógatására. Ráday hátradűlt az ülésen, a nap eseményeit pergette le gondolatban, mint máskor is, ha valamely dolgából útban hazafelé tartott. Már Ludányhoz közeledtek, nyolc óra körül járt, és maga sem tudta, miért, valami nyugtalanság vett erőt rajta.

– Csapjon a lovak közé, István – szólt ki a kocsisnak –, fussanak kicsit...

A ház csöndben és némán várta az októberi estében, csak a hálószoba ablakait világította meg a gyertyafény. Ráday gyors léptei alatt fölsírtak a sétány kavicsai, a nagy tölgyfa ajtó mintha most nehezebben nyílt volna, ahogy izgatottan kitárta. Két cselédlány vízzel telt dézsát cipelt ki a hálószobából. Amikor meglátták az urat, egyikük vidáman odakiáltott:

– Fiú, nemzetes uram! Szép, egészséges, talán ha fertályórája, hogy a világra jött...

Ráday megtorpant. Az öröm és a bűntudat egyszerre keveredett benne. Miért kellett éppen most bemennie Losoncra? Miért nem maradt itthon? Mint oly sokszor, most sem lehetett asszonya mellett...

Belépett a hálószobába. A bábaasszony éppen akkor tette a bepólyált kisdedet Klára mellé.

– Megszenvedett a nemzetes asszony – mondta a bába –, de Isten segítségével túl vagyunk már rajta... Hosszú szülés hosszú életet jósol a kis embernek...

– Köszönöm, Sarolta asszony... – mondta Ráday –, mindent köszönök... De magamnak sosem bocsátom meg...

– Mit, nemzetes uram...? – nevetett a bába. – Segíteni úgysem tudott volna... Lám csak, megérkezett a kis jövevény kegyelmed nélkül is...

Kiment a szobából, Ráday Klárához lépett, és a takarón nyugvó kezét megcsókolta. Az asszony szenvedéstől meggyötört arcára mosoly lebbent, szeme a mellette békésen alvú kisfiú felé mozdult.

– Már az első nagy síráson túl van... Meg sem nézi kegyelmed?

Ráday most pillantott először a fiára. A tőle különböző, vele mégis egyre, ki vér a véréből, test a testéből, földi létének továbbfolytatója. Kiben ott látta most a múltat is, megholt őseinek hosszú regimentjét éppúgy, mint az utódokat. Az elmúlásban is tovább sarjadzó életet Isten vigasztaló kegyelme szerint.

– Még nincs neve... – mondta Klára –, látja, erre nem is gondoltunk...

– Nem... – mondta Ráday –, mert leánykát vártunk... Esztert... Gyarló emberi várakozással úgy hittük, Isten pótolja majd a megholtat...

– Még pótolhatja... – mondta Klára, – de most ennek a fiúcskának kell nevet adnunk... Mi legyen? Kegyelmed döntse el...

Ráday elgondolkozott, majd Klárához fordult.

– A kalendáriumban Gedeon napja következik... Legyen az ő neve is az... Ha te is így látod jónak, lelkem...

– Gedeon... – sóhajtott Klára –, szép név... Bibliai... Legyen rajta is az Isten áldása...

Szemhéja fáradtan aláereszkedett, Ráday csöndesen kiment a szobából. Nyugodt volt, és bizakodó. Úgy érezte, mintha fia születésével a lelkében is erősödött volna. „Istenem – gondolta –, add, hogy elmúló famíliám általa kiteljesedjen a te

ányzik a nemzeti sors, történelem, politika, művelődés egészében való gondolkodási készség, szellemi egység helyett kicsinyes érdekközösségek személyes élű bandaharcai folynak. S lehetne még folytatni mai szellemi életünk neuralgikus pontjainak felsorolását. S mindaddig, amíg ezekre nem találunk orvosságot, Szabó Dezső igazságaitól ugyanúgy félhetünk, mint tévedéseitől.

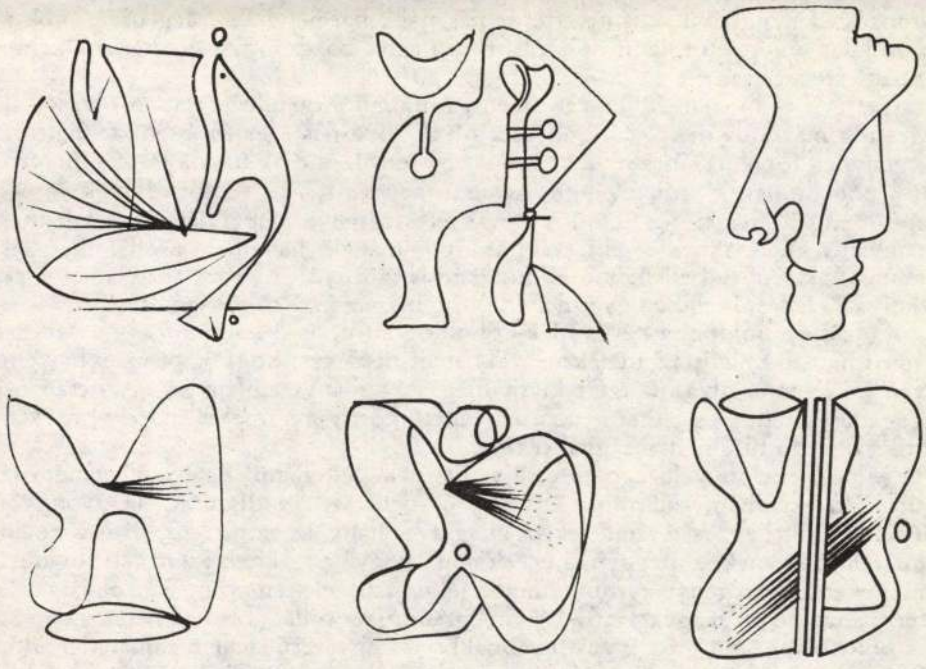

tanulmány

MÉSZÁROS SÁNDOR

Szó és ünnep

ESTERHÁZY PÉTER: BEVEZETÉS A SZÉPIRODALOMBA

Érzelmes bevezető

A gyanútlan s a némileg ártatlan olvasó, aki így világunkban megmosolyoghatóan becsapható, sőt szégyentelenül átverhető, tehát a nevetségesen gyanútlan olvasó jó szívvel enged az efféle „nagyralátó kérelem"-nek: „szíveskedjenek engem kétszer olvasni, egyszer a részleteket és egyszer az egészet". Nincs ebben semmi különös, gondolja, hisz hosszú ideig így volt ő a kirakatokkal, a rendszámtáblákkal, a reménytelenül szamárfüles tankönyvekkel, a nagy, veres, lóbetűs feliratokkal, a Winnetouval, a Népsporttal, és persze az Ó-RI-ÁS-sal is, de hát túl ismerős történet ez...

Nem, nem mondta le az újság-előfizetéseket, ehhez gyáva volt, de a krumplihámozásnál nyugodt lelkiismerettel felhasználta bármelyiket. Még uram, bocsá', az irodalmi és egyéb folyóiratokat is, pedig azok köztudottan nem a legalkalmasabbak erre a célra.

Feltéve és megengedve: van ilyen gyanútlan s némileg ártatlan olvasó, aki réges-rég már „mindent" csak egyszer olvas, akkor is a legtöbbször felületesen. Szegénynek fogalma sincs pl. a libanoni helyzetről, és csak napokkal később értesül a „bevonulások"-ról, ilyenkor aztán sóhajt és sziszegve fogadkozik; mégis épp ő enged magától értetődő természetességgel a nagyralátó kérelmeknek. Ő ugyanis nemcsak az érzéki csábítás irodalmának, hanem az irodalom érzéki csábításának sem tud ellenállni. Kimondani is szörnyű!, nyitott, sőt szabad lélekkel olvas, ráadásul teljesen gyermeki módon hisz az írói-költői szó erejében.

Ő lenne a boldog, a kevés? De ki boldog attól, ha ő kevés? Vagy a nehezen szaporítható humanista intellektuel, aki nem hiszi azt, hogy a tv azúr fényénél olyan jól lehetne olvasni, ezért kicsit magas a villanyszámlája? Vagy netán ő a befogadásesztétika és a hermeneutika féltett közös gyermeke, akire a marxista kritika oldódó bizalmatlansággal tekint?

Mindenekelőtt valóságos személy. De nem feltétlenül balek, tehát nem jár nyáron kalucsniban, tud répát egyelni, és nem szór a disznók elé gyöngyöt. Mégis valljuk be: kissé széplélek ő, aki fittyet hány az empirikus olvasásszociológia felméréseinek, a meggyőző érvelésnek, hogy az íróknak azért kell rövidebb könyveket (kisssregényt?) írniuk, mert a felgyorsult élettempó meg az olajárak... Ő erre a racionális magyarázatra csak megrándítja a vállát, s beletemetkezik a vaskos könyvekbe. No meg a vékonyabbakba is. Egyszerűen nem sajnálja az időt. „Miért, ő sajnál minket?" – kérdezi nyeglén. A könyvekkel egyenesen meghitt viszonyban áll. Képes félórákat ácsingózni a saját és a barátai könyvespolcai előtt:

beállításaival, hisz a harmadik elbeszélés egyik központi szereplője. Nádas Péter azzal, hogy az emlékiratok szinte minden motívumát belesűríti Krisztián élettörténetébe, inkább gyengíti a korábban megjelenített sorsok hitelességét. Ami ott a rendkívül gazdag lélekrajzzal természetesnek tűnt, itt kimódoltnak hat, s rávetül az emlékiratokra is. Mintha az író az emlékiratokban nem érezné kellően árnyaltnak az ötvenes évek dermesztő világának ábrázolását, egy önmagában is remekműnek mondható novellát illeszt a *Nincsen tovább* című fejezetbe, a mű egységét némiképp megbontva.

Kortárs prózánk kiemelkedő jelentőségű alkotásának még egyetlen problémáját érintenünk kell. A regényt megjelenése óta néhány recenziótól eltekintve hallgatás övezi, s talán ebben szerepet játszik látszólag szétesőszerkezetén kívül az is, hogy szemléletét áthatja a mélylélektan, s mivel könyvében alapvetően egy pszichológiailag megokolt nevelődési folyamatot ábrázol, beszélnie kell a gyermek világában természetes, a felnőttek szemében perverz „játékokról", élettmozzanatokról, s ezzel átlépi a szeméremnek azt a nagyon is viszonylagos határát, amivel magyar regényekben eddig találkozhatott az olvasó. Nádas *viszolygtatóan érzékletes és pontos*, olyannyira, hogy úgy vélheti elemzője, ha a megjelenített sorsok mindegyikéhez nem is rendelkezik a mű világából kivezető valóság-referenciával, alig van a regénynek saját világán belül felesleges, lélektanilag indokolatlan részlete.

Lenyűgözően gazdag regény az *Emlékiratok könyve*, s *türelmes* olvasóját a nagy művek teljességélményével ajándékozza meg.

Család

az író a lélek valóságát helyezi előtérbe, s elbeszélésének belső törvényeit szubjektív látásmódja szabja meg. A könyv szereplői már gyermekkorukban közelről látták a halált, s miként a történelemben már oly sokszor, egy korszak végnapjaiban, az elmúlástól, a pusztulástól félve „visszafelé kezdik el élni" életüket. Az *Emlékiratok könyve* Csáth Géza, a Cholnokyak, Kádár Endre „lidérces" történeteit, riasztó életvízióit is felidézi. Nemcsak témájával, hanem látásmódjával is. A személyiségmegkettőződés élményét átélt, „kísérteteivel" viaskodó író alakmásához, Thoenissenhez hasonló figurák a nagy elődök prózájában minduntalan feltűnnek. Őket sem a romantikából ismert, irracionális borzongásokat keltő szellemalak kísérti, hanem az emberi lélek fekete végtelenjéből feltörő ösztön. Az írás értelme, célja a megismerés, a felfedezés, a kutatás. Regényében Thoenissen is az örök emberi lét tartalmát keresi, egyszer a meghökkentés szándékával készített, *ironikus* hangvételű, álizgalmakat keltő lelki extremitásokban, máskor „önmaga hűvös ellenőreként" a lélek infernóját higgadt logikával, leleplező tárgyiassággal bevilágító önelemzéseiben. Ez a kettősség az *Emlékiratok könyvé*nek egészét is jellemzi. Az író szemléletének szélső pólusait, akárcsak a századforduló említett íróiét, a valóság kötelékeit eloldozó, misztika felé hajló, csodára ajzott képzeletével és a fojtogató emberi nyomorúság okait szenvedélyesen kereső, fegyelmezett racionalizmusával jellemezhetjük. Stílusa is ezt az eklektikát közvetíti. Előadásmódjának komor hangvételét az elbeszélő lélegzetvételére, felszabadult örömére utaló fabulázó modor váltja fel, ha megszakítva sötét tónusú történeteit, visszatér gyermekkorának napfényes tájaihoz. Halk melankóliájú elbeszéléseiben tűnt édene után sóvárogva képzeletben felkeresi elsüllyedt boldogságának színtereit. Ezeken a pontokon úszik rá az emlékezés a valóságra, s a jelen szinte észrevétlenül áttűnik a múltba. A szecessziós ornamens indáinak játékára emlékeztető zenélő mondatokkal kelti életre gyermekkorának lírává finomított szépségeit. Az érzéki szenzációk leírása azonban túlfűtött, nemegyszer fülledt; gondoljunk dús jelzőinek érzéki párájára. A stilizálatlan drámai formával kísérletező Nádas műveiben megfigyelhető kettősség az *Emlékiratok könyvé*nek belső struktúráját és stílusát is jellemzi. A stilizált fiktív elbeszélés és a nyers emlékirat egymásba kapcsolódó szerkezetére s a fent elemzett stílussajátosságra gondolunk.

A regény lélektani, filozófiai alapkérdését a műforma közvetíti. Az önfeltárás végtelen folyamatától a névtelen elbeszélő azt reméli, hogy egyre közelebb kerül azonosságához. A reflexió azonban el is távolít az élménytől, a tudattalanból felszabaduló élményei pedig személyiségének ép részeit is roncsolják. Rövidhosszú mondatainak dinamikus lüktetése az indulat hullámzását, szövegtördelése, központozása a végtelen belső monológ ritmusát adja vissza. Az Istenhez megtért emlékiratíró saját eltévelyedését elemzi, hogy elnyerje a kegyelmet, tehát *a lét értelmét transzcendens támasz nélkül kereső embert* mutatja be. Az *Emlékiratok könyvé*nek műformája e kutatás belső történetét képezi le, tehát befejezhetetlen, mert az „egészről" kellene beszélnie. Az emlékiratíró elbeszélésének „száz másik elbeszélésre váró részlete támad, semminek nem lehetett a végére járni, holott állandóan valaminek a végére akartunk elérni". Az *Emlékiratok könyvé*t csak úgy tudta befejezni Nádas, hogy „feláldozta" az emlékiratírót. A névtelen elbeszélő halálától tudósító Krisztián elbeszélése mégsem illeszkedik hézagtalanul az *Emlékiratok könyvé*nek zárt szerkezetébe, mert nem a „névtelen tanú" szerepét játssza, mint ahogy feljegyzéseiben jellemzi magát. A *Nincsen tovább* című fejezetben több helyütt is érezhetően Nádas Péter beszél, és nem ő. Az természetes, hogy az emlékiratokat elolvasva felidézi gyermekkorát, emlékeit szembesíti barátja ítéleteivel,

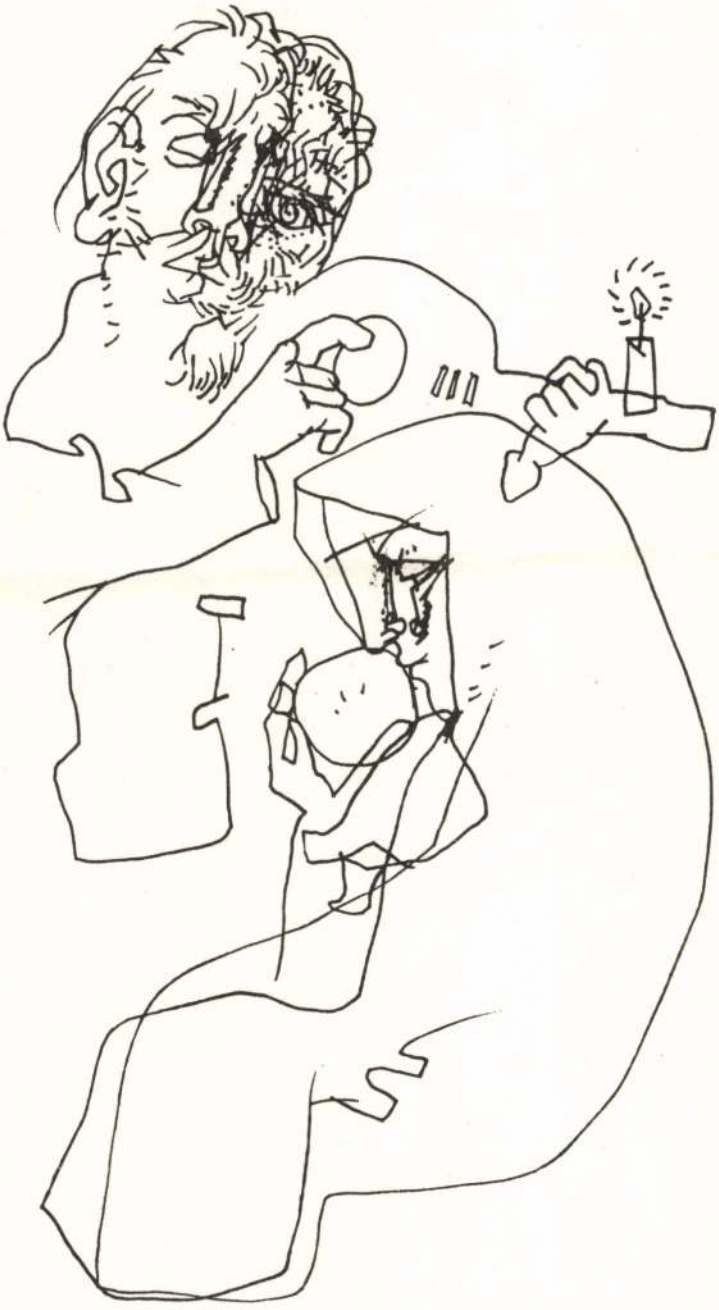

alföld

16 forint

FELEDY GYULA GRAFIKÁI

Csók István Galéria

A vonal kifejezőerejét, érzelmi-gondolati telítettségét csodálhatjuk leginkább Feledy Gyula munkáin, azt a feszültséget, amelyet az érzékeny vonalvezetésű kontúrok és a nagy, odavetett foltok ellentétes hatása eredményez. A Galéria grafikai termében is jó néhány ilyen rajzát állította ki a művész. A szép formák dicséretét, a földközeli élet, ember és természet megronthatatlan kapcsolatának szépségét zengik ezek a Feledy korábbi munkáira emlékeztetően színvonalas rajzok.

Igazán érdekessé azonban a bemutatott művek másik fele, a tucatnyinál több illusztráció teszi a kiállítást. Újszerűek ezek a lapok Feledy munkásságában témájukat, kifejezőeszközeiket tekintve egyaránt. A magyar népballadák néhány legszebb darabját, s néhány a nép képzelőerejének köszönhetően nem egy esetben valóban népballadává vált bibliai történetet illusztrálnak a lapok — vagy inkább lényegítik át, teremtik ujjá a festői ábrázolás eszközeivel. Feledy ugyanis ezeknél lemond a vonalról, s elsősorban a zöldek, kékek sötét tónusaira bízza közlendőit. Ennek köszönhetően hordozzák az illusztrációk a balladák tömörségét, drámai feszültségét, a megjelenített figurák esetlensége viszont nagyon is emberivé, élővé teszi a történteket. Mintha Júlia szép leánnyal, Márton szép Ilonával, Barcsai szeretőjével együtt azt is látnánk, aki hosszú téli estéken fölidézi alakjukat.

P. Szabó Ernő

for the analyses of the materials, the bottom right corner of the mantle was unsewn and the three fabric layers of different age were taken to pieces /dimensions: 8x8 cm/.

The results of the examinations can be summed up as follows:

1. Data concerning the weaving techniques and those regarding the material tests of the different fabrics;

2. The making of the different embroideries of the coronation mantle;

3. Material tests resulting from the examination of the threads;

4. The examination of the metal threads of the coronation mantle.

bambuszszárak ősi alapformáinak rokonai a dobogókon látható Gorka Lívia-kerámiák. Ihletőjük a természet. Kiapadhatatlan forrás, amelyből ősi alapformákra, létezésekre asszociálva maga teremtette madarat, halat, duzzadó rügyet, magot formáz. Néhány egyszerű karcolt vonallal, felülettel idéz csopaki pincegádort, kaputt, világra tekintő ab-

rálat és a lelepleződés, [illegible]
désre épülhet-e jövő?

Feledy Gyula rajza

Ilyenkor kétségkívül érzem, mennyire átjárta lényemet az a

— *A feleséged hol dolgozik?*

— Most éppen gyesen van. Különben biológia–földrajzot tanít

la rasát lehetetlen csinálni, de érdemi változást igen. Gyanakvó vagyok...

4.

— *Mi oszlathatná el ezt a gyanakvást?*

— Az egyik: a többpártrendszer, a másik: aki bármilyen értelemben hibázott, kompromittálta magát, az ne kerülhessen a hatalom közelébe. A harmadik: ha a vezetés, a kormány mindent megtenne, hogy KGST-kapcsolatainkban a magyar érdekek érvényesüljenek.

— *A változás folyamatát önmagában pozitívnak ítéled?*

— Igen.

— *Bízol abban, hogy a jelenleg létező hatalom kivezeti az országot a nyomasztó állapotból?*

— Nem.

— *De drukkolsz neki?*

— Nagyon. A saját sorsomról van szó.

— *Miért nem bízol?*

— Egyetlen kulcsszó van: a kapkodás. Távlati célt nem látok. Nem tudom, hogy a vezetők tényleg szakemberek-e.

— *Bízol abban, hogy az ország a szorongató helyzetből mégis ki-*

Feledy Gyula

MN 1989. III. 23

tani ülésszakon egyáltalán napirendre kerüljön-e ez a tervezet. A döntésképtelenség hátterében az állt, hogy a képviselők úgy vélték: nem áll rendelkezésre elég idő az „alaptervezet" átdolgozásához, illetve az új javaslat véleményezéséhez.

Ezeknek a nyitva hagyott kérdéseknek az eldöntésére a jogi bizottság egyeztető albizottságot hozott létre. Az egyeztető testület javaslatait a kormány nevében Halmos Csaba államtitkár elfogadta, s azokat már beépítették a törvénytervezetbe.

A legfontosabb változásokat sorra véve az előadó kiemelte, hogy *megszűnt a tervezet legtöbbet bírált korlátozó jellege;* a sztrájk immár nem a munkaviszonyhoz kötött. Hasonlóan jelentős változás a szo-

hangzott kiegészítésekkel fogadja azt el.

A bizottsági előadó felszólalását követően megkezdődött az általános vita.

DUDLA JÓZSEF (Borsod-Abaúj-Zemplén m., 5. vk.), az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának első titkára szerint a sztrájk jogi szabályozása nem fogja gerjeszteni a munkabeszüntetést. Mint mondta, nem szabad lebecsülni a társadalom érettségét, felelősségérzetét, bizalmát a megújulásban. Azt viszont illúziónak tartotta, hogy létezik olyan fejlett érdekegyeztetési rendszer, amely garantálja, hogy sohasem lesz szükség a sztrájkra. Rámutatott: a sztrájktörvény szükséges, de nem elégséges. Rendkívül fontos az érdekegyeztetés új rendszerének mielőbbi kidolgozása.

NAGY SÁNDOR:

Az érdekegyeztetési rendszer kiépítése hosszabb időt vesz igénybe

Nagy Sándor (országos lis- sal tárgyalható, megfelel a leg-

Eljött az ár- és bé

SZARVAS ANDRÁSNÉ (Békés m., 1. vk.), a békéscsabai UNICON Ruhagyár meó-csoportvezetője a bérből élő, nagyüzemi munkások szemszögéből fejtette ki álláspontját. A képviselőnő szerint a nagyüzemi munkásság körében nem tapasztalható a sztrájkjog iránt akkora lelkesedés, mint amilyen érdeklődés mutatkozik a tömegkommunikáció és a felső vezetés körében. Ennek nem az az oka, hogy a munkások elleneznék a reformokat — jelentette ki. A nagyüzemi közgondolkodás alapvetően idegenkedik a sztrájktól — vélekedett Szarvas Andrásné, és hozzátette: életfeltételeik javulását a munkások elsősorban attól várják, hogy legyen igény a munkájukra.

BOROS ANDRÁS (Szolnok m. 1. vk.), a MÁV Szolnoki Járműjavító Üzemének hegesztője leszögezte, a sztrájkot az érdekegyeztető vita legvégső állomásának tartják munkahelyén, ugyanakkor társainak általános véleménye, hogy a törvénytervezet végrehajtása számos ponton tisztázandó kérdéseket hoz felszínre. Elképzelhető például az egyre nehezedő gazdasági hely-

FELEDY GYULA

MISKOLCI MŰVÉSZEK

Miskolc, Herman Ottó Múzeum

Eltűnt a miskolci grafika. Barczi Pál, Feledy Gyula is képekkel jelentkezett e nyári seregszemlén. Baj? Erény? Tény.

Az is tény, hogy Feledy Gyula és Lenkey Zoltán — utóbbi nemrég bekövetkezett haláláig — valamiféle „versenyben" állt egymással. Látszik műveiken. Feledy méltó módon köszöntötte Picassót olajtemperáján; Lenkey Zoltán pedig pompás képzelőerővel álmodta meg madarait és *Tengerparti menyasszonyait*.

Ami a stílust illeti, tág határok között alkotnak a miskolci festők, a szakmai becsületet és az egyéni látásmódot tartva szem előtt. Csabai Kálmán posztimpresszionista tájképein máig érződik, hogy egykor

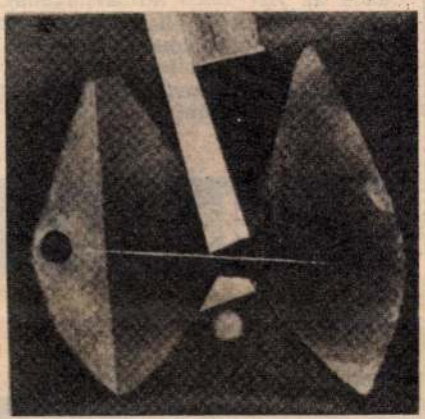

Benkhardt Ágost tanársegéde volt; Kunt Ernő eredeti tehetség, erőteljes és gyors; a művésznő képességeit ismerve is komoly meglepetés Máger Ágnes sorozata, különösen a Pilinszky-portré, mely a költő világának mély megértéséről tanúskodik.

Mazsaroff Miklós, Kalló László, Seres János megszokott értékét mutatja; Pető János korrekt, de korábban megrendítő is tudott lenni. Tóth Imre színpompája a tárlat üdítő foltja; s a festmények sorát kellemesen lazítják Varga Miklós, Szanyi Péter és Varga Éva szobrai, Nagy Gy. Margit ízléses textiljei.

(Képünkön Feledy Gyula Picasso köszöntése XI. című festménye)

Losonci Miklós

to: a felszabadulást követő évek legsikeresebb zeneszerzője. Azokban az években hódította meg az emberek szívét, amikor a kortárs zenének bizony nemigen volt tekintélye: Ránki György az ötvenes évek hurrá-optimizmusát és forradalmi pátoszát „kijátszva" tudott mosolyt fakasztani. Átkozottul jól értett a ironizáláshoz, a groteszkhez, a karikírozáshoz — hogy a *Pomádé király új ruhája* című operája ma is eleven siker, ez ennek a ritka tulajdonságnak köszönhető. De nemcsak szellemessége hatott: Ránki már pályája elején kapcsolatot talált az irodalommal és társművészetekkel, s ez a vonzódása, illetve vonzalmának zenébe öntése hallgatósága számára fogódzót adott. Népszerűsége csúcspontján, körülbelül 20 évvel ezelőtt

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész
Végvári Lajos Feledy Gyula életmű-kiállítása. Miskolci Galéria

Feledy Gyula: Hommage à Radnóti/Homage to Radnóti, olaj, montázs, 60×40 cm, 1938 (fotók Sulyok Miklós)

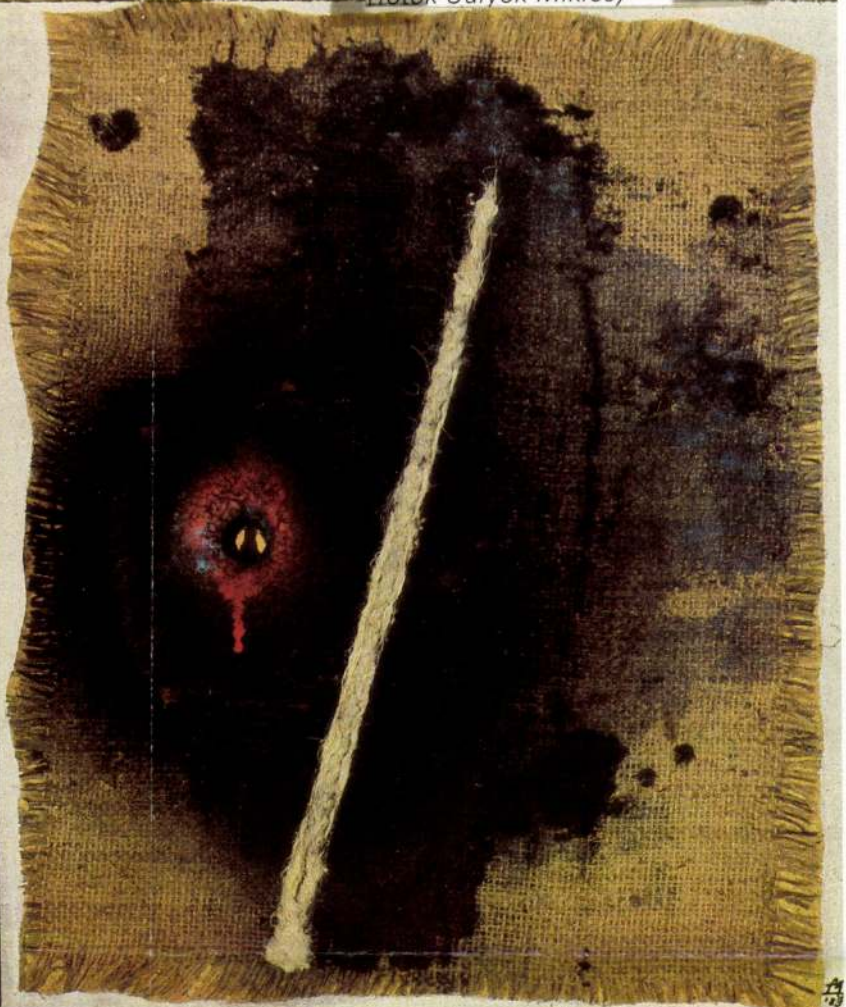

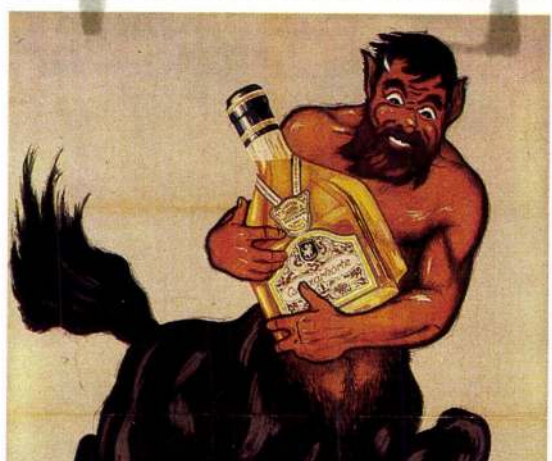

1

1. **id. Somfai István: AMBRA-plakát 1924-ből/** AMBRA poster
2. **A légy c. animációs film plakátja**/Poster of the animation film The Fly, 1979
3. **Fotómontázs Reisenbüchler 1812 c. filmjéhez**/Photo-montage of Reisenbüchler's film 1812, 1978
4. **Tűz-víz akció fotója Méhes Lászlóval**/Photo of the fire—water action with László Méhes, 1979

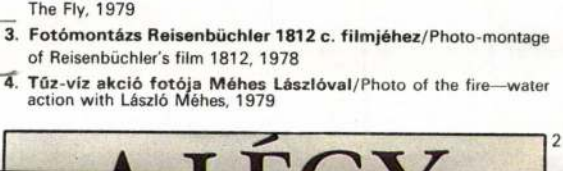

2

Somfai István, folyóiratunk képszerkesztője és fotóriportere vállalta magára ez alkalommal azt a szerepet, amelyet ebben az évben eddig másoknak osztott ki: a lap kiemelt anyagának megtervezését. Kívánsága szerint szakmai pályafutásának bemutatását édesapja, a grafikus és reklám-, illetve könyvilluszt-rátor, *idősebb Somfai István* egyik jellegzetes művével kezdjük, ekképpen jelezvén alkotói motiváltságának legfontosabb eredetét.

Somfai István azon kevesek közé tartozik, akik egyéni hajlamaiknak megfelelő és sokszínű műhelyekben foglalkozhattak a látványalkotással, a vizuális művészetekkel. Először úgynevezett épületfotósként találta meg a kapcsolatot a társművészetekkel, ezután kitanulta a nyomdai fotózást is. Radikális választásnak tűnik a mozgókép felé fordulása. Animációs filmek készítésében vett részt a Pannónia Filmstúdióban, annak kísérletező szellemmel telített légkörében. Olyan alkotótársakkal dolgozhatott itt, mint *Reisenbüchler Sándor* és *Rófusz Ferenc.* Ez utóbbi rendező Oscar-díjas produkciójának, a *Légy*nek (1978) halszemoptikás fázisfelvételeit – melyek a rajzok kiindulópontjául szolgáltak – az ő kamerája rögzítette. Amennyire tekinthetjük az animációt filmnek, annyira képzőművészetnek is, így há

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész 4.) Folytatás.
Végvári Lajos: Feledy Gyula életmű-kiállítása. Miskolci Galéria.

Feledy Gyula: Tisztelet Francis Chichesternek/Homage to Francis Chichester, olajtempera, 60 × 70 cm 1982

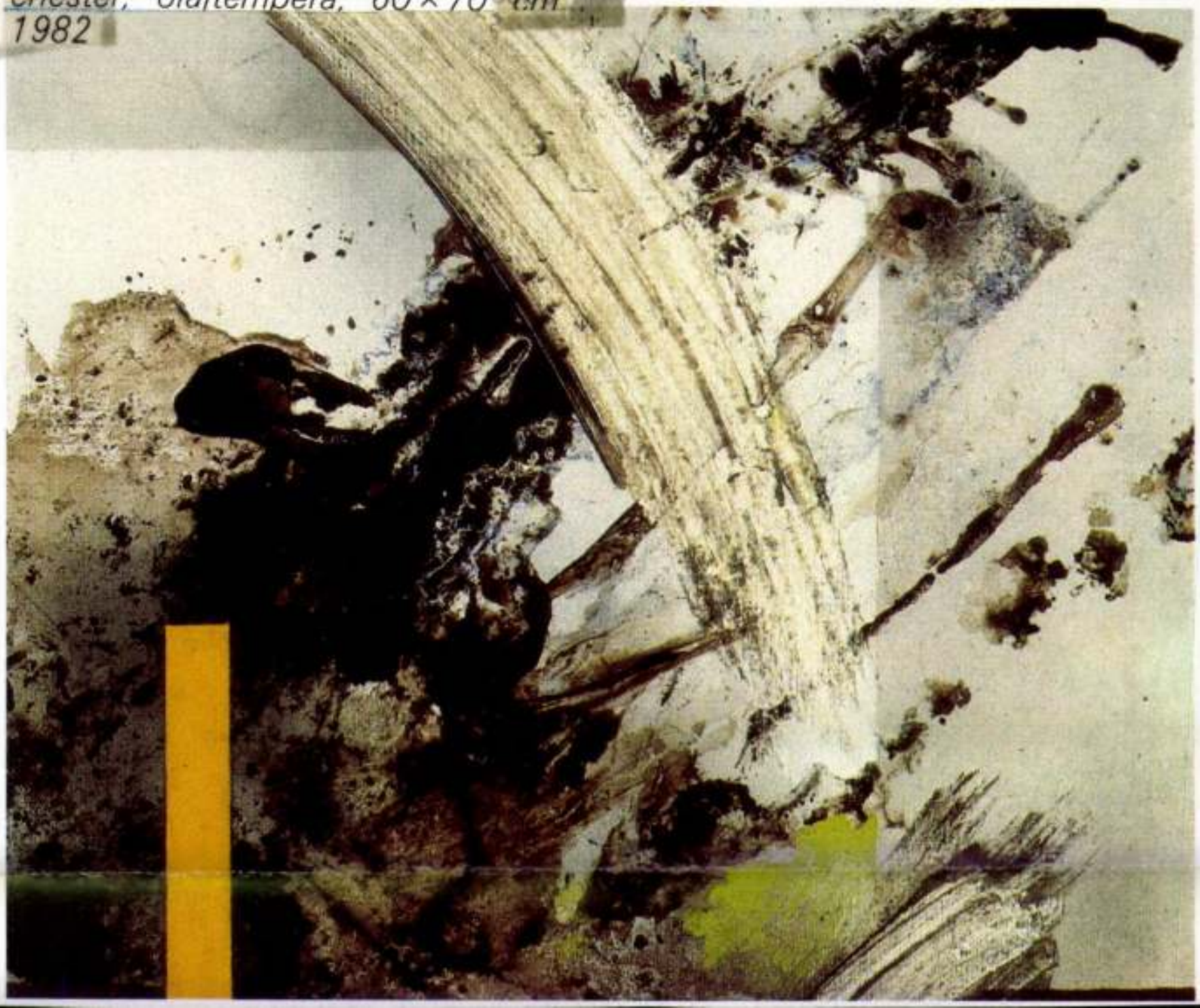

Művészet, 1988. szept., 32-old.

SIGY IS ELÉRT A HALÁL.

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikus művész 3) Folytatás.
Végvári Lajos: Feledy Gyula életmű-kiállítása, Miskolc: Galéria

Feledy Gyula: Tisztelet Dózsa Györgynek III/Homage to György Dózsa III, olajtempera, kollázs, 75 × 63 cm, 1972

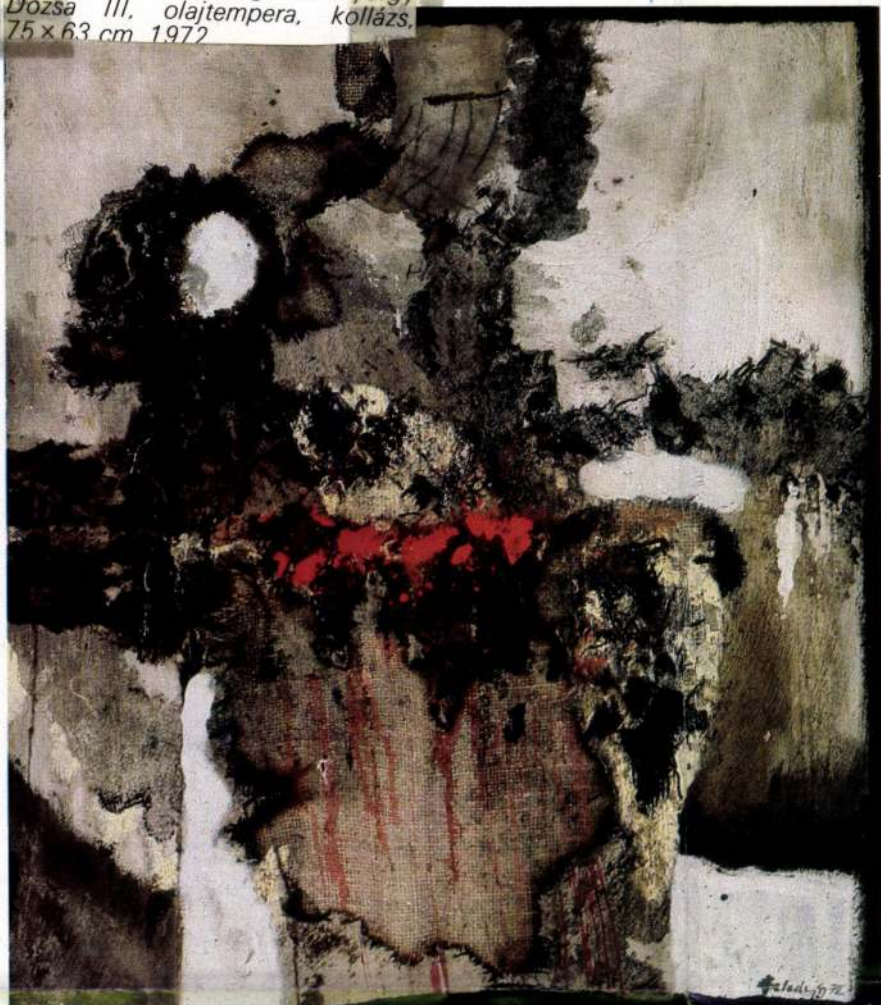

Művészet, 1988. szept., 30-old.

If we were to start our investiga-

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész, 1 Folytatás
Végvári Lajos: Feledy Gyula életmű-kiállítása. Miskolc
Galéria.

Feledy Gyula: Babits: Holt próféta a hegyen/Babits: Dead Prophet on the Mountain, tus, 19,2 × 12,8 cm, 1983

Művészet, 1988, okt., 28. old.

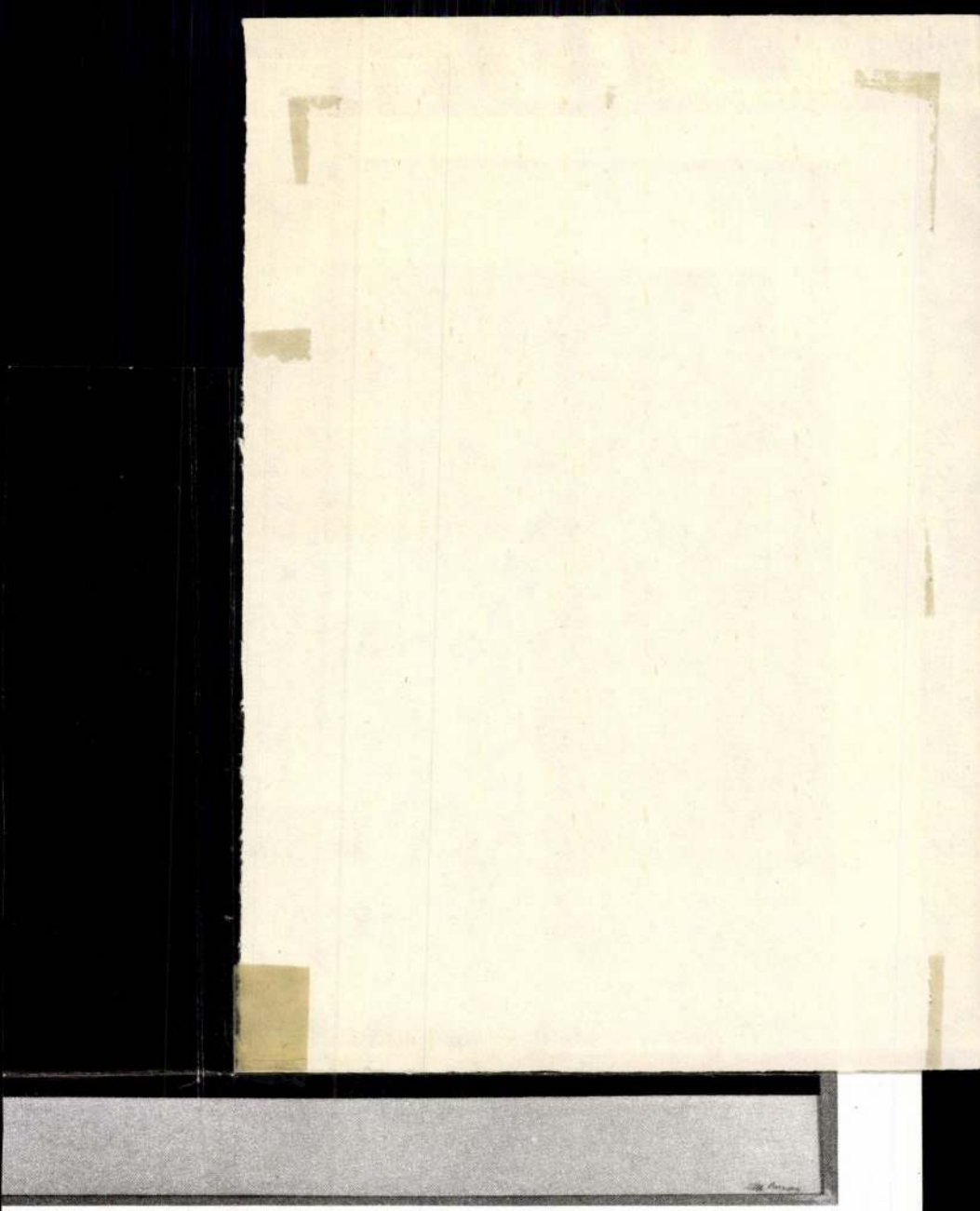

ite, olaj, vászon, 35 × 40 cm, 1980 (fotó Somfai István)

1974; Emlék *[ró-*
gjelenik a szürke és
k puritán világába,
okat, vonalakat rit-
en képen kis fehér
hogy középtájt he-
oen, mozogni, vib-
igazodva a fekete
*hez (*Fekete-fehér,
Nagy Zoltán

est, 1988).

puritan world of the last peri
of horizontal colour-planes
nes. On one of these pictures
seen in a black field. As it is s
exactly in the centre it seem
tries to find the centre of grav
to the projections of the bl
(*Black and White,* 1980).

Tr

Curricul

Jenő Barcsay (1900, Katona

1984 SEP 16

NÉPLAP 1021 1984. szeptember 16., vasárnap

Bolondvár — Bagolyvár?!

A balatonszemesi Bagolyvár utcában a 12. sz. alatt található egy tornyos, romantikus ízlésű társasüdülő, amelyet három oldalról árok vesz körül. Sokan hiszik, sokan nem, hogy ez is török végvár volt, a bajt okozó fonyódi magyar vár ellenében. A siófokinál korábban, 1570 körül építették a törökök, akkor még mind a négy oldalán árok fogta közre a belső vár épületeit. Északi oldalát elmosta már a Balaton, a korábbi magas partfalakkal együtt. Több ízben elfoglalták a magyar csapatok, lerombolták, de mindig felépült. Több békekötésben is szerepel, mint lerontandó erősség. Utoljára az 1625-i *gyarmati* békekötésben említik. Utána is élt még a vár, török katonái részt vettek az északi parti várak, községek, kastélyok támadásában. Jó példa erre az Országos Levéltárban olvasható alábbi levél, amelyet *Szentgrót várából írtak Batthyány Ádám* főkapitánynak 1644. január 19-én, magyar nyelven (1). Mai átírásban közlöm.

Félegyházy Gyula rajza

A hosszú címzés után a szöveg: *„Alázatos szolgálatunkat ajánljuk N-nak, mint kegyelmes Urunknak... Írhatjuk N-nak... hogy az szegény Csillagh Ferenc szavahihető emberséges embertől... izent ide minekünk kérvén az Istenért, hogy N-toknak leghamarább tudására adjuk, hogy a töröknek minden szándéka Nagyságod jószágára vagyon. Nem késnek elmenni. Ismég a hajókat Kanizsáról mind Bolondvárra viszik, ott akarnak általkelni a segesdi, kaposvári, laki, koppányi és egyéb végházakkal való törökök. Keszthelyt megütni és elrabiani, avagy fölverni. Csillagh Ferenc izente, hogy ez a szándékuk az ebeknek. (2) Úgy, hogy a gyalogja is hajókon költözzék Bolondvárnál, és a lovasa a Zala mellett jöjjön föl s oly móddal, hogy a hajósok a vizről s a lovasok innen a mezőről egyszersmind üssék meg Keszthelyt... Isten éltesse N-at a pogány ebeknek megrontására. Szentgróton ma kedden, die 19 January, sietséggel, hirhozás közben... Laskay János szabad vajda, Bárkay Benedek vajda."*

A szemesi Bolondvár tehát, mint azt *dr. Darnay-Dornyay Béla* már 1934-ben megírta, nem koholt, hanem sokszor szereplő és már történelmi nevű török erősség volt. Századunk elején, amikor átépítették, tulajdonosának nem tetszett a Bolondvár név, és a semmitmondó Bagolyvár nevet ragasztotta épületére. Már egyszer kértem a helyi tanácstól az ősi név visszaadását, de nem ment. Ragaszkodtak a Bagolyvár névhez. Valószínűleg nevetségesnek találták a régi nevet, holott népünk az előtte ismeretlen eredetű földvárakat nevezi el így. Szemesen megvan a vár eredetének és történeti múltjának az alapja, oklevelekkel igazolt kétévszázados katonai neve is.

Nem szégyenére, nevetségére, hanem igenis a véres múlt felderítési és megismertetési szándékára mutatna, ha a mai (vagy az eljövendő) elöljáróság végre visszaadná e helynek sok magyar vitéz véres, halálos áldozatával tartósított nevét. Túl ezen idegenforgalmi nevezetesség is lehetne. Csak akarni kellene, a híres helynek visszaadni a történelmi rangját!

Zákonyi Ferenc

1. OL.—P 1314 Batthyány család/ N0 28535.
2. A végvári vitézek leveleikben csak ebeknek emlegetik a törököket, számtalanszor fordul elő e név írásaikban.
N = Nagyságod rövidítése.

1984. szeptember 16., vasárnap

VÁSÁRI KALAUZ

Pénteken – nyolcvanadik alkalommal nyitotta meg kapuit a Budapesti Nemzetközi Vásár. Negyven ország 1937 kiállítója vesz részt a fogyasztási cikkek bemutatóján. Nyolc szocialista ország 80 kiállítója mellett 31 tőkés ország 333 vál- lalata kép szeptembe ja látog lékos ked utazóknak tértől a 1 meg.

Új Ladát mutat be a Szovjetunió

A Budapesti Nemzetközi Vásár hagyományosan leg- agyobb külföldi kiállítója, a Szovjetunió ez évben is az „A" pavilonban kapott he- yet. A szovjet vállalatok a avalyihoz hasonlóan az idén s több mint 1350 négyzet- méternyi területen mintegy 3500 terméket mutatnak be magyar partnereknek.

A látogatók körében bizo- nyára a legnépszerűbb az Avtoexport, a szovjet gépko- csik forgalmazója lesz. A vásárra többek között Lada [illegible] valamint Volgát, túrakerékpárokat és mopedeket hoztak el. Az autóipar és a technika egyéb újdonságai mellett a látogatók háziipari termékeket, fából, csontból és fémből készült kézműipari cikkeket, bútorokat, könyveket, hanglemezek gazdag választékát tekinthetik meg a szovjet pavilonban.

Először szerepel önálló kiállítással az Észt SZSZK: sportfelszereléseket, ajándéktárgyakat, népviseleti ih- [illegible] ruhákat mutat be a

A szocialista országok meghívott kiállítói között a második helyet Jugoszlávia foglalja el. A több mint 1200 négyzetméternyi bemutatóterületen bútorokat, lakástextíliákat, ruházati cikkeket, ajándéktárgyakat, híradástechnikai eszközöket mutatnak be.

Bulgária hírközlési berendezéseket, színes televíziókat, telefonközpontokat, valamint kozmetikai termékeket és gyógyszereket mutat be a

Feledy Gyula
grafikus

● *Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész alkotásaiból nyílt meg gyűjteményes kiállítás tegnap a Miskolci Galériában. A május 29-ig nyitva tartó tárlaton több mint 250 grafika látható.*

Népszabadság, 1988. máj. 3.

FELEDY GYULA grafikus

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

„KORFORDULÓ"
DOMOKOS MÁTYÁS
GYERTYÁN ERVIN
HATÁR GYŐZŐ
LENGYEL BALÁZS
NÁDAS PÉTER ÍRÁSAI

LÁSZLÓFFY CSABA
TŰZ TAMÁS VERSEI

SÁRA SÁNDOR
FILMFORGATÓKÖNYVE
AZ AMERIKAI HADIFOGSÁGRÓL

KERESZTURY TIBOR
INTERJÚJA
SZILÁGYI ÁKOSSAL

NEGYVENEGYEDIK ÉVFOLYAM

1990/9

nézünk, míg a prózai műfajok válságba kerülnek. A történelem, a valóságos lét mégoly kétes értékű és súlyú formái szétporladóban vannak, újak pedig még nem jöhettek létre. Ebben a válságban, légüres térben, omlásban-bomlásban, amely persze jó pár éve elkezdődött, a líra valósággal megmámorosodik, megjön a hangja, újra magára talál. Csak, persze, ezt a virágkort nem egészen a hagyományos módon kell elképzelni. Egyrészt, mert az irodalom a kultúrában, a társadalmi életben — hála a modernizációnak, amely immár a politikai szférára is kiterjed —, más, mindenesetre az elmúlt két évszázadhoz viszonyítva jóval kisebb szerepet fog játszani, másrészt, mert természetessé válik hogy nem — nemcsak — könyvekben, folyóiratokban létezhet, hanem a szó és a kép, a szó és a hang kombinációiban, felhasználva az új médiákat és nem riadva vissza a szubkultúrák és a kommersz piaci művészet nyelvétől sem. Mindenki azt hajtogatja, hogy a lírának befellegzett, a költészetnek vége, közben pedig az egész világ megállás nélkül zenei klippeket néz, amelyek — színvonaluktól függetlenül — nem egyebek, mint akusztikus-vizuális költemények és kifejezetten lírai szükségleteket elégítenek ki, mert a modern társadalmakban ez tömegigény. Hadd ne részletezzem most, hogy szerintem, miért.

Milyen légkört érzékelsz ma magad körül? Hogyan módosult tizenöt év alatt a rólad alkotott kép az irodalmi közvéleményben a Weöres pamfleted utáni időkhöz képest? S miben változtál te magad? Mit vállalsz „botrányhős", „punkrátor" stb. egykori önmagadból?

Az igazat megvallva, ritkán nézegetem magam az úgynevezett közvélemény tükrében. Kerülöm, ahogy mindig is kerültem az irodalmi életet. Úgy érzem, lényegében sikerült elérnem, ami nekem a legfontosabb: elfogadnak annak, aki vagyok. Ha szeretnek, akkor ezért és ha nem, akkor is ezért. Sok barátom és sok olvasóm van, sok helyütt érezhetem magam jól. Ott vagyok és ott dolgozom, ahol jól érzem magam és az is jó, hogy ott nem fogadnak el, ahol nem is szeretném, ha elfogadnának. Ahhoz, hogy ez az egyszerű helyzet kialakuljon, nekem tizenöt évre volt szükségem ebben az irodalmi életben.

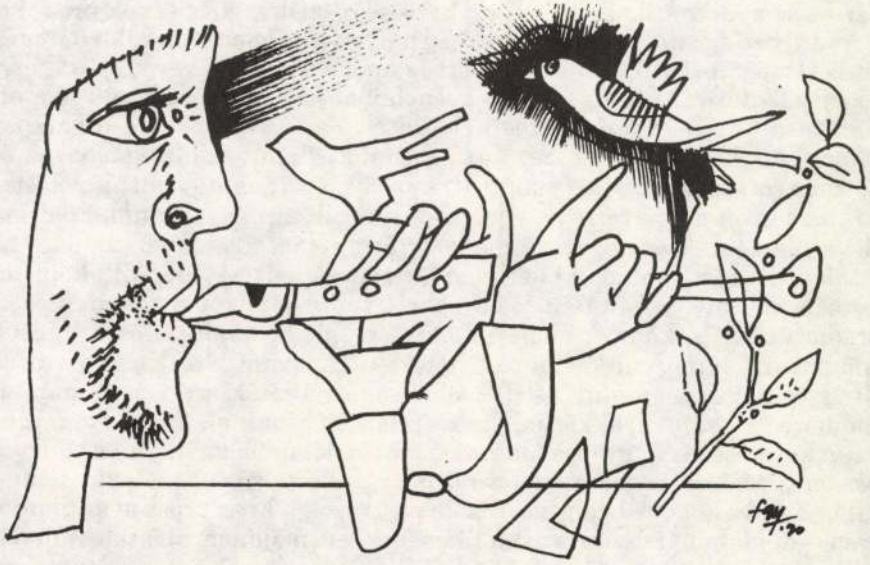

szemle

Koszorú az avantgárdnak

SZILÁGYI ÁKOS: HAMU ÉS MAMU

Szilágyi Ákos a század orosz irodalmi avantgárdjáról írott esszékoszorúját helyezi elénk a Holnap Kiadónál publikált könyvében. Sorrendben az orosz futurizmusról, a forradalmi folyamat és a műfajelmélet összefüggéseiről, Majakovszkij és Paszternak lírájáról, Pilnyak prózájáról, Hlebnyikovról, a szovjet film és közönsége viszonyáról kapunk alapos, anyag- és információgazdag, teoretikus igényű és — az értekező műfaj adta korlátokon belül — érzékletes, színes, dinamikus képet a tanulmányok olvastán. Ezek a tanulmányok az 1977 és 87 közötti évtizedben születtek, és nem csak a rokon tematika, hanem a változásai dacára egységes szemlélet is szerves egységgé fűzi őket.

A vágy, az öröm piros tintájával aláhúzott avantgárd-17-es forradalom-ugrás-szabadság-líra-elevenség-szerelem-álom értékhalmaznak, illetve a gyász és lemondás feketés szürkéjével keretezett konzervatizmus-sztálini ellenforradalom-folyamatosság-zsarnokság-próza-sematizmus-polgári életforma-valóság értékhalmaznak az egész könyvön végigvonuló szembeállítása Jó és Rossz kontúrosan archetipikus, rövid távon happy end-del, középtávon tragikusan végződő harcának nagyvonalú rajzát adja. Am az esszékoszorút magát mintegy koszorúzó, az egész korképet keretező, az avantgárdról mint olyanról tűnődő, egymással részint feleselő, egymásra részint rímelő két új, 1988-as egzisztenciálfilozófiai kisesszé már árnyaltabb nézőpontról tanúskodik. A záróesszé szerint az avantgard az archaikus, közösségi szellem krízisének produktuma: a törvénybeteljesítő, szerves eredetiség helyett a mindenáron való *eltérés* igénye munkál mögötte („Ahol nincsen Jó, ott semmi nem elég jó", így a *„más"* „veszi fel" a „jobb jelentését"); sőt végső konzekvenciáiban az avantgárd „az élet életellenes önállítása", „az élet *halálesetbe* helyezése", de — Nietzschére hivatkozva — „senki sem lehet rákká": vissza nincs út. Az alig valamivel optimistább nyitóesszé szerint a *salto mortaléjával* a múltból a jövőbe ugró avantgardista: „léttornász", aki „ha a jövőt nem is érte el, a jelenből sikerült elrugaszkodnia. Föntmaradt a levegőben, megdermedve a halálos ugrás pillanatában, anélkül, hogy bárhol is talajt érhetett volna. Ebben van szerencsétlensége, de voltaképpen szerencséje is", hogy „egyetlen jelen sem... tudta lehúzni magához". Most, az ezredfordulón „a könyv-, ember- és atommáglyák hamuja" és az „ideológiai hamukázás" „hamuszürke színpadi hátterén" „az avantgárd igazsága valósággal felragyog": „ma is *mamut*" — a „szabadság és a játék" gyermeki mamuját — mond erre a *hamu*ra, akkor is, „ha szép lassan kihalunk, mint a *mamut*ok".

A keretesszék nagyon is tudatos alcímeinek tanúsága szerint az *„avantgárd köszöntésétől" az avantgárdtól való búcsú felé* tart az a folyamat, amelyet Szilágyi Ákos könyve bemutat. Ezt az ívet rajzolja ki az orosz avantgárd egész sorsa — diadalmas felszikrázása a 10-es években, majdnem hivatalos művészetté

Igazság letéteményeseinek tudó igazságtevők erőfeszítésével, ami Hazugsághoz, mégpedig életveszélyes Hazugsághoz vezet.

Mihelyt a történő világ szétfeszíti az üdvtörténeti keretet, mihelyt szétesik, szétszakadozik a világ Isten létén nyugvó értelmi egysége, minden egyes ember, csoport, korszak számára külön kérdéssé válik az, hogy *mi történt?* Végetér a történő egy-értelműsége, ami nemcsak azt jelentette, hogy mindenki számára mindig ugyanaz történt, hanem azt is, hogy mindig mindenkor ugyanaz *fog* történni mindenkivel. Az, ami történt ettől kezdve attól is függ, hogy mi történik most, sőt attól is, hogy *mi történjen!* A történőnek ez az átcsúszása a szabadságba nehezebb mutatvány, mint ama félrefordítás szülte teve átjutása a tű fokán. Az egy értelmű és lezárt isteni világ boldogsága a sokértelmű — profán értelemben többisten hitű — világ szabadságának adta át a helyét, amelynek örökös boldogtalansága, rossz közérzete a táptalaja annak, hogy a sok-sok részecske ágáló igazsága közül hol egyik, hol másik emelkedjen ki és fújja magát *új,* mondhatnánk *légbőlkapott* totalitássá, mígcsak más igazságok érintésétől vagy pusztán a túl sok levegőtől szét nem durran.

Hogy létrejön-e majdan a világ új értelmi egysége, egyfajta új monoteizmus, azt nem lehet előre megmondani. Hogy létre *kell* jönnie, ha a világ világ akar maradni, az legalábbis valószínű. Addig pedig az, aki így érti meg a történőt, csak egyet tehet: azon van, hogy a katasztrófa, amely történik, be ne következzen.

Az vagyok, hogy még lehetek

KERESZTURY TIBOR BESZÉLGETÉSE SZILÁGYI ÁKOSSAL

Nehéz helyzetben volna az, aki eddigi — itt talán nem túlzás a szó — munkásságod ismeretében szellemi biográfiád megrajzolására vállalkozna. Páratlanul rendhagyó pályaív a tiéd, melynek egyes szakaszai, komponensei között talán csak te magad tudnál valamiféle fontossági sorrendet felállítani. Legfontosabb írásaid, könyveid újbóli fellapozása után éppen ezért muszáj megkérdeznem tőled, a marxista indíttatású esszéistától, irodalomkritikustól, akusztikus versek szerzőjétől, a nemzedéki teoretikustól, a filmesztétától, a Fölöspéldány-csoport egykori tagjától, az orosz kultúrtörténet kutatójától, a tanártól és a szerkesztőtől: minek tartod elsősorban magad? Hogyan egyeztethető, s hogyan függ össze egymással ez a sokféle, szerteágazó érdeklődési terület, tevékenységi kör?

Gyermekkorunk kérdése, a „mileszel-ha-nagy-leszel" idővel módosul: „mi lettél, hogy nagy lettél?" A lehetőség édes szabadsága szétfoszlik, az embert a társadalom öntőformáiba löttyintik és ha ennek ellenére sehogy sem akar szilárd, végleges alakot ölteni, hol ilyen, hol olyan alakot ölt, a megszilárdultakból egyszerre vált ki csodálkozást, értetlenkedést, felháborodást: „ez vagy!" — mondják, vagy kissé türelmetlenebbül: „döntsd már el végre, mi vagy!" Mert valaminek lenni kell. Ha jól meggondolom, akkor meglett emberként most azt mondhatom, hogy én bizony nem lettem semmi, hogy nem vagyok „az" — „az ott!" — és ez a legtöbb, amit ebben az életben, legalábbis én elérhettem. Egyetlen műfaji, szellemi vagy létbeli öntőformát sem tudtam kitölteni úgy, hogy meg is szilárduljak benne. Mihelyt kezdtem volna „megkötni", „szikkadni", „fásulni", az öntőforma olyan fokig vált számomra elviselhetetlenné, hogy lefeszítettem magamról vagy egyszerűen odahagytam. Ha már muszáj valaminek lenni, akkor inkább ez is leszek egy kicsit, az is leszek egy kicsit. Egyrészt lehetőleg minél több dologba mászom bele, hogy ne tudjon elnyelni egyik sem, másrészt egyetlen dologba sem mászom bele teljesen, véglegesen. Ami a gyermek számára egyszerűen természeti állapot, létbeli adottság, itt szellemi teljesítmény, személyiségjegy, eredmény. Az időben mindannyian egyre meghatározottabbak leszünk, de ez azt is jelenti, hogy egyre inkább megkeményedünk, megkövesedünk, elfásodunk, elpudvásodunk, vagyis egyre kevésbé vagyunk elevenek és egyre inkább halottak, élő halottak. A gazdag élettapasztalat nem

És ezt a keveset is lehetetlen számon tartani,
csak beszélni lehet, végtelenül — bele —
dermed az összes józanul kigondolt változat.
Látom a szétvert fejű barmokat, amint
a hideg betonnal csókolózik a szájuk.
De talán a költészet már nem bírja ezeket.
S akkor hogyan bírnám én őt
folyton a halálomat kell elmagyaráznom.

PODMANICZKY SZILÁRD

Ugrás a földbe

Nem vagyok már se szégyenlős
se éber se bátor anarchista
széthurcoltam magam
egyik szobából a másikba
széttúrtam magam
egyik éjszakából a százezredikbe
agancsos hüllőket és pikkelyes denevéreket
ültettem a ragacsos fűbe
és hálával fogadom megáradt mérgüket
mert még sem ez a kő
mellyel betörik a fejem
nem ez a koponyám az elásott csont
valami végtelen és megszólítható
gyűrődés forgat a hóban
a vízben egy csöppnyi vérrel átitatva
meg-megszakadó remegéssel
de hát ki lennék és miféle hazugságok
azok a mozdulatok melyekkel
magamhoz merítem életem rövid történetét
melyekben hiányodat hiányomat görgetem
a felbomlott szelídség felé
és mindig ez az égbolt mindig
ezek az őszintén és lustán meredező faágak
és az áthatolhatatlan szövevény
az ereimbe csontjaimba szorulva
s mint szövetbe bújtatott húsdarab
az elrugaszkodás utáni dermedt levegőben
átszivárgok a földben megtartott
csöndes alázatba.

Még egyszer csak lassabban

Kitölteném ezt az ürességet
a helyettem beszélőt, mert már magamról
se olvasok le többet, amennyi hús az árnyékom
ahogyan így éjszaka egyik nap átszökik valami
másikba, ahol minden pillanat megelégszik
a fegyverhordozó tekintetével, mikor tőre nyomán
szemembe szökik a vér. Egymás után telnek a napok
és hallgatnak, mindent magukkal cipelnek
a túlra, hogy még ezzel is kevesebb legyen itt.

egymáshoz értek, és nyíttak az üvegkelyheket
metélő pengék, fűrészek, ráspolyok,
leléceltek az alkalmilag arkangyal-
bőrbe bújt gyászhuszárok, és elsomfordáltak
az ájtatosságra éhező páriák...
pedig már egészen olyanok voltunk, és
fejünk arcunk is...
épp csak a glória kellett volna még
a pillák alól elszivárgó tekintet
mintha csak onnan, a bezárt négyszögekből
— lefelé, és mintha álltunk volna
aranyos pászmákkal általverten
ily s oly hullámok törtek meg, ringtak
látatlanul és méretlenül a térben
mi ketten a bizony- s a biztostól céloztatva
mint delejtű, ha sarkoknak szegezve
meg se moccan — és szóltál, hogy
tapintható a paránya kéz, a lábak ujja, percei,
a szű felől fordult a kis popócska, beállt a
törzs, a fő, a váll — szóltál
és hallgattak nagyon, némák maradtak a mélyek
a présben nyüszíteni se volt erős, ki nem levő
és nem „repese", aki nincs.

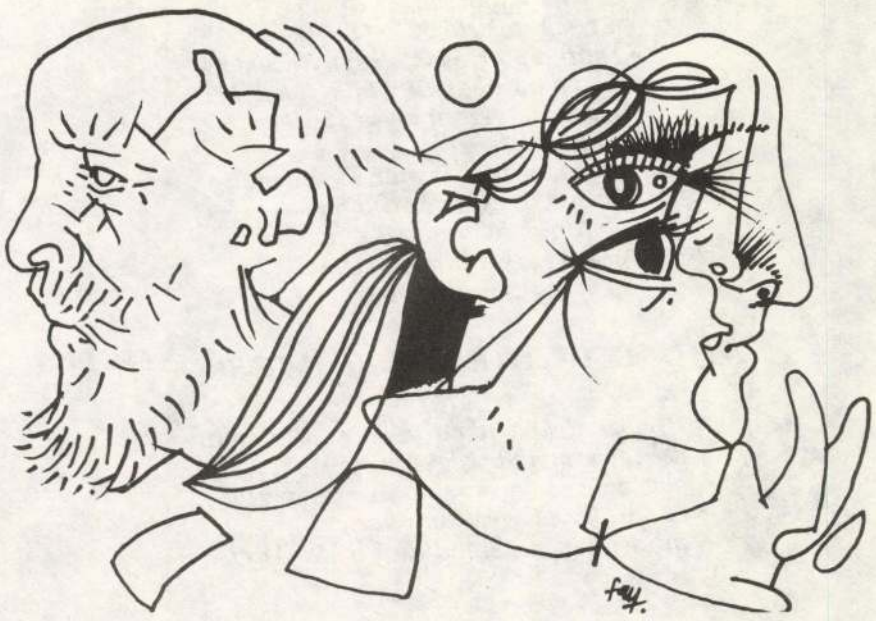

DOBOZI ESZTER

Pimasz szimat

dermedt üvegen a fáradt lehelet:
leolvadnak az alkonyi ég
sárga pászmái, kárminjai
mint kazamaták mélye, elnyeli
mind a zöldeket előbb az encián
majd meg a sűrű habtorlaszokba
tömbösödő fekete
s mielőtt még az amodaáti fehér
ismét színeire bomlanék
hallani valami fojtott-izgatott
surrogást, pisszegést és kaffogást —
nem a vadkutyák eltiltott zaja ez
nem, csak afféle ebecskék
szaglásznak, ezek az ölbeliek
égnek tartott orrocskáikat
szinte látni is, orrlyukaik
remegő kocsonyás húsocskáiban
hátha megbillen majd a jel
mit bekódolt magába rég
a kutyaértelem
ösztönemlékek pulzáló nyílásaiból
csak csapnának föl megint
az aluvó ingerek:
ez itt a májacska, ez itt
a reszkető velő
emitt a mártások, drága húsoknak
finom párában álló tálkái, kelyhei
s a harangszerű üvegedénykék
cizellált fényei
de nyüszítnek is már s kaparnak
mint akinek a gazdija halt el
vonítnak földrengést sejtetőn
pedig csak a pimasz szimat
nem segít, nem jelez

Mária találkozása Erzsébettel

Elmozdultunk volna? hogy ez a kép már
sehogy sem akar eggyé és öszve...?
elvétődtek a híres rend-sze-rek, az elvek
eltűnt, kinek egyébkor akár egy
intésétől is megcsendültek a kínzószerek ahogy

hanem az irodalmi életben. Mert ami a kézikönyveket illeti, ott bőven látok, csak felsorolásuk fölösleges, mert a kinevezett, a pártállam apparátusa által futtatott írók úgyis kihullnak. De ezzel az irodalmi élet egészsége még nem állt helyre, az olvasó dezinformáltsága még egyre tart. Nem is annyira a klikkesedés, az ízlésirányok széttagoltsága és a kritika figyelmetlensége, divathullámok szerinti tájékoztatása miatt. Inkább azért vagy azért is, mert hírnevet ma is még a politikai szerep ad az írónak s kevésbé a mű. Viszont az az író, aki közvetlen politikai szerepre szánja el magát íróilag könnyen veszélyhelyzetbe kerül, kockáztatja a felhígulást, a szétdarabolódást. Ezt jól tudják a magukra adók, a művükre koncentrálók; többek között akár Csoóri Sándor példáját is említhetném. Dilemma rejlik itt, amelyet a nemzeti sors állít elénk. Az olvasók egy jó része, főként a 19. századi reformkor hagyománya alapján elvárja — nem véletlen, hogy Zrínyi példája akkor vált közkinccsé — az írók vátesz szerepét. Csakhogy, mi tagadás, a személyi kultusz is elvárta a váteszséget — ugyan más irányban. A hitelesség így kényes dolog lett. S mi adhat kétségtelen hitelt? A mű. Irodalmi minősége, általános érvénye, emberi teljessége. Minden váteszi megnyilatkozásnak az a talapzata, nem a kongó hordó. Bízom abban, hogy az általános demokratizálódás folyamatában, melyben az ország sorsának irányítása a népakaratot képviselő politikusok kezébe kerül, olvasóink magukra a művekre jobban fognak figyelni. Az irodalomtól irodalmat várnak el, melyben egyéni és nemzeti sors egyaránt tükröződhet — hiszen a kettő kapcsolata a mélyben, a művészi szubjektum mélyén el nem törölhető. Kosztolányi írja valahol a tízes évekről beszélve, hogy akkoriban a kávéházi pincérek arról vitatkoztak, hogy a vasárnapi újságokban megjelent szonettek közül melyik volt a legszebb. Várom azt az időt, amikor a minőség lesz a beszédtéma. Az lesz a szenzáció.

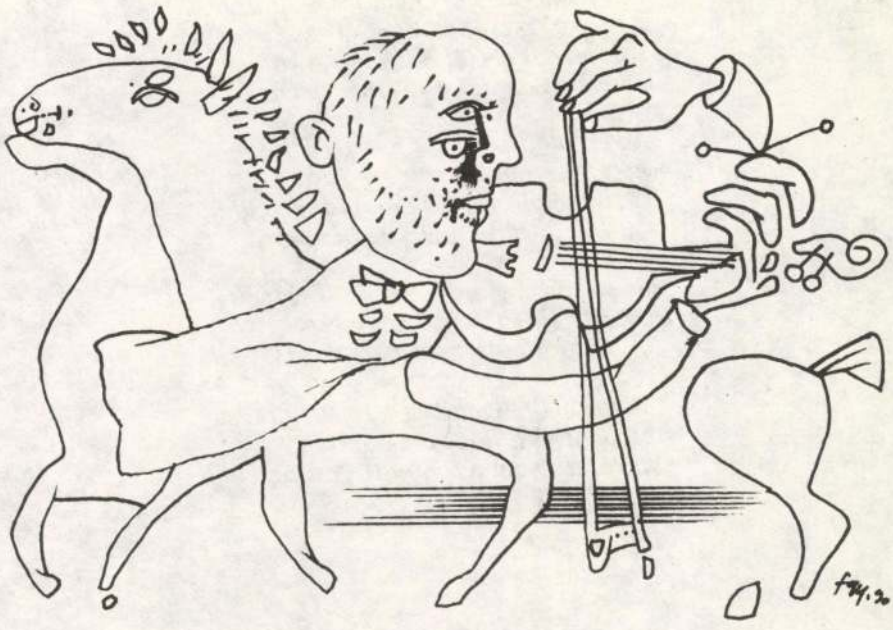

TŰZ TAMÁS

Rézszínű nap

Szépeket hazudni nem is olyan nagy bűn
szőrén ülni meg a Pegazust
pár mítoszi utalással
síkokra bontani az emlékbirodalmat
varkocsba fonni a történelem haját

ha hinni lehet a bátor írásoknak
nyergeletlen lovon kell bevágtatni
az indián sátrak közé
csak villogó késpenge legyen
jóstehetség
örökké halovány arc
de akaratos száj
és részszínű nap

Chárisz Hóra
a stilizált díszleteken

Akkor még

vagy sikerül vagy nem minekutána
eddig még csődöt mondott szellemem
leírom azt a szót hogy vigye kánya
s ha kell százszor is elismételem

a két háború között gyerek voltam
járt is eszemben sok-sok furcsaság
füstölgő mozdonyoknak udvaroltam
átálmodoztam minden éjszakát

de akkor még nem írtam se szonettet
se másféle tarka-barka mesét
miktől ha hallom szívem ma is reszket

akkor még kezemben káposztatorzsa
hívogatott a hűvös messzeség
fölrándultam a szomszéd csillagokba

alföld

30 forint

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 MÁJ 15

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZ

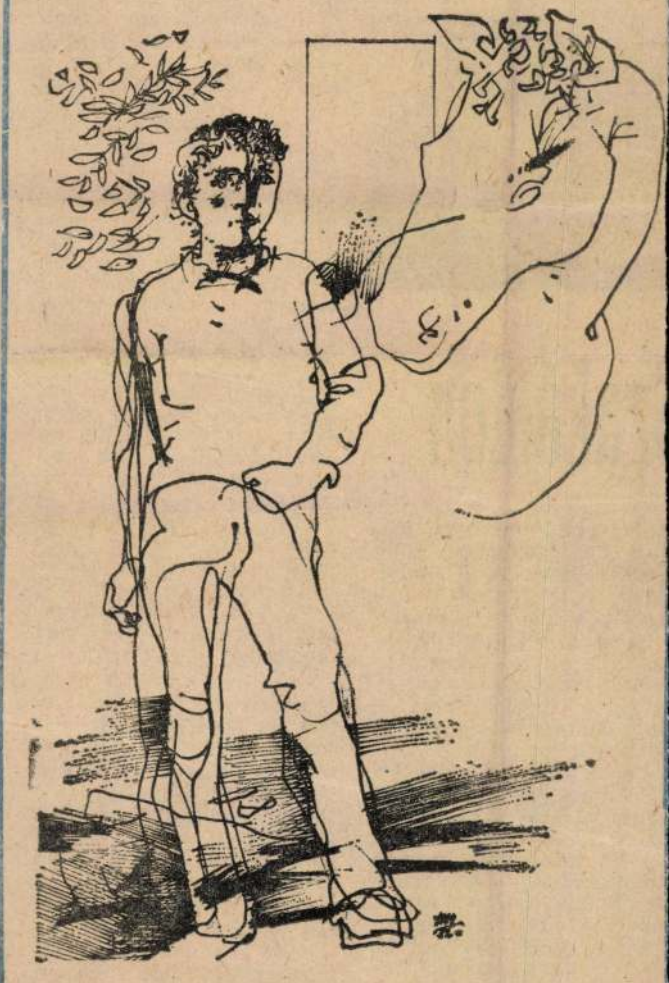

Lovászfiú

Feledy Gyula rajza

Szakáldon

A hetvenhárom éves Kovács Pál tizenhét se múlt, amikor kivándorolt Kanadába. Torontóban szakácskodott, hatalmas, nagy szállodában, öregségére hazahúzta a szíve. Szerda délelőtt a határban dolgozott, mint a legtöbb helybéli öreg, akinek háztáji földje, zártkertje van.

Czaga Imre fél 12-re ért haza a vetésből. A két lovas gazda közül ő az egyik Szakáldon:

— A húsiparnál vagyok üzemrendész, másodállásban vállalok fuvart, vetést. Mancira büszke vagyok. Tízéves, törzskönyvezett ló, igazi jó munkatársam. Magamnak dohányt termelek, kukoricát vetek, elmegyek másnak is segíteni. Kétlaki ez a falusi élet, de megéri. A határ nélkül én már ne-

— Szeptembertől megszűnik az alsó tagozat is a faluban. Mint a felsősök, a kicsik is Hejőkeresztúrba járnak majd, iskolabusszal. A jövő tanévtől csupán az elsősök járnak ide, Hejőszalontáról is.

— Szinte az egész falut tanította...

— Büszke vagyok a szakáldi gyerekekre, felnőttekre. Megállják helyüket az életben. A múltkoriban számoltam össze, ki mindenki került ki ebből az iskolából. Több tanár, orvos, matematikus, kitűnő szakmunkás van köztük. Volt olyan év, hogy nyolc szakáldi tanítványomat vettek fel egyetemre, főiskolára...

A tanító néni osztályából kerültek ki azok az asszonyok is, akik ma a Hejőmenti Tsz csavarcsomagoló üzemében dolgoznak. Két évvel ezelőtt még dohánykertészek voltak, ma ipari munkások — falun.

— Jövedelmezőbb ez a termelőszövetkezetnek, így nekünk is — mondja Szlovacsek Györgyné csoportvezető. — Teljesítménybérben dolgozunk, átlagban 2800 forintot keresünk. A legtöbbünknek ott a háztáji, állatokat is tartunk, szerződéssel.

Szerda, Szakáldon. Mi újság még? Farkas János és Gulyás Zsuzsika gyereke, a legkisebb szakáldi, szépen fejlődik. Délután ötkor kinyit a klubkönyvtár, ahová a fél falu jár. Kenyeret csak az italboltban lehet

NAPJAINK

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI LAP

A JÖVŐ MAGYAR FALUJA
VITACIKKEK
A PARASZTI ÉLETFORMA-VÁLTÁSRÓL
MENTENI A MENTHETŐT!
GULYÁS MIHÁLY VITAINDÍTÓ ÍRÁSA

DIÓSGYŐR, 1939
MOCSÁR GÁBOR EMLÉKEZÉSE.

MUNKÁSÍRÓK.
SZENTPÉTERI ZSIGMOND,
PAP SÁNDOR,
BATTYÁN KISS MIHÁLY,
HALÁSZ IMRE, ADORJÁN GYULA,
SZEPESI JÓZSEF VERSEI;
SCHUCH JÁNOS, ORSÓS JAKAB
ELBESZÉLÉSE

MAI JUGOSZLÁV IRODALOM.
ÖSSZEÁLLÍTÁS.

„A KÉTELY NEMZEDÉKE VAGYUNK..."
BESZÉLGETÉS ÁGH ISTVÁNNAL.

ÚSZNI MUSZÁJ
BARTHA GÁBOR SZATÍRÁJA

XXI/1982

5

MÁJUS

Tartalom

Levél a 20 éves Napjaink szerkesztőségéhez 2
Papp Lajos: A jövő magyar faluja 3
Gulyás Mihály: Menteni a menthetőt 3
Mocsár Gábor: Diósgyőr, 1939 5
Schuch János: Az öreg trénparancsnok 9
Orsós Jakab: A templomtoronytól 77°, délre 10
Boba Blagojević: A kutya 14
Kiss Ferenc: „A kétely nemzedéke vagyunk" Beszélgetés Ágh Istvánnal 18
Bartha Gábor: Úszni muszáj 21
Dobossy László: Elfelejtett magyarok 24
Sándor László: Két korszak nemzetiségi irodalma Beszélgetés Duba Gyulával 25
Dobrossy István: Mindig itthon vagyok: dolgozgatok a kertben
Részlet Bán János visszaemlékezéséből (befejezés) 28
Csorba Csaba: Dacol az idővel s a közönnyel: de meddig? 29
Pósa Zoltán: Óvjuk magunkban Glemba Jánost (Csák Gyuláról) 30
Bakonyi István: Minden kedden (A csepeli Olvasó Munkás Klubról) 32
Kilián István: Megoldott s megoldatlan rejtélyek 33
J. Matyi Anna: A rjazanyi tiszta forrás (Szergej Jeszenyinről) 34
Botlik József: Érett tehetség, kiforrott írói eszközök (Gál Sándorról) 34
Kárpáti Béla: Két világ közt egy harmadik (Csíki Lászlóról) 35
Horpácsi Sándor: Befejezetlen leltár (Novotny Vilmosról) 36
Szigeti Lajos Sándor: A partok felett 37
D. Szabó Ede: Két csönd határán (Varga Éva kiállításáról) 37
Baráth Lajos: A hörcsökös ember juhászdele 38
Hírek 39
Szentpéteri Zsigmond (8), Pap Sándor (8), Battyán Kiss Mihály (8), Adorján Gyula (8), Halász Imre (8), Djorde Sudarski Red (16), Milos Komadina (16), Rasa Livada (17), Jovan Zivlak (17), Gyurkovics Tibor (20), Kőrössi P. József (21), Székely Dezső (27), Sárándi József (27), Asperján György (27), Ószabó István (27), Dusa Lajos (27), Mezey Katalin (27), Kalász László (27) versei
Lóránt János (6, 7), Máger Ágnes (8), Seres János (11), Tellinger István (15), Drozsnyik István (19) rajza, Varga Éva (38) plasztikája; Kurucz János (5, 13) felvételei
Első oldalon: Munkás; Feledy Gyula rajza
Hátsó oldalon: A siroki vár; múlt századi kőrajz nyomán

*

A szerkesztésben közreműködnek: Serfőző Simon (szerkesztő), Feledy Gyula (képzőművészet), Dobrossy István (közművelődés), Kalász László (líra), dr. Kabdebó Lóránt (kritika), dr. Cs. Varga István tanulmány

Levél a 20 éves Napjaink szerkesztőségéh

Szerkesztőségünk a lap fennállásának 20. évfordulója alkalmából a következő levelet kapta az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságától és a B.-A.-Z. megyei Tanácstól:

„Kedves Barátaink!

A megyei pártbizottság és a megyei tanács nevében őszinte tisztelettel köszöntjük az immár harmadik évtizedébe lépő „Napjaink" szerkesztőségét, alapítóit, valamennyi szerzőjét, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ez a folyóirat erős gyökeret tudott ereszteni tájegységünkben. Ott, amely táj bővelkedik ugyan irodalmi hagyományokban, de a „Napjaink" előtt igazán tartós életű irodalmi folyóiratot nem tudott megtartani. Külön öröm számunkra, hogy a lap nemcsak szűkebb hazánk szellemi életének lett egyik sajátos és nélkülözhetetlen tényezője, hanem számos írásával országos figyelmet is ébresztett.

A „Napjaink" életre hívásának alapvető feltétele az volt, hogy az 1956-os ellenforradalom utáni konszolidáció a szellemi kulturális fronton is végbement. Ugyanakkor a lap egymást követő számai világosan hírt adtak arról, hogy sok olyan alkotót tud magához kapcsolni, akiket közös vonásként köt össze a dolgozó emberek, hazánk iránti mély felelősségérzet, akik — ha a tudatosság különböző szintjén is —, de elkötelezetten vállalják szocialista rendszerünket. Ezáltal a folyóirat nem kis szerepet játszott a kulturális élet konszolidálásában, az MSZMP politikája iránti bizalom erősítésében. Ez a felelős magatartás jellemzi a szerkesztőség mai munkáját is.

Szívből kívánjuk, hogy a jubiláló folyóirat a jövőben is legyen hű krónikása a megyénkben, hazánkban zajló, mélyreható változásoknak.

Mutassa be ezek szépségét, az ezekkel törvényszerűen együtt járó emberi konfliktusokat, egyszóval életünk, szocialista valóságunk hiteles tükreként szerezzen újabb híveket, olvasókat, hírnevet magának. Kívánjuk, hogy kerülje el a provincializmus mindig leselkedő veszélyét, de örökítsen meg minden arra érdemes folyamatot, amely művészileg is — megyénkben, sőt, legelsősorban itt ragadható meg igazi teljességében. Vállalják továbbra is a fiatal tehetségek szárnyra bocsátásának nemes misszióját. Legyen a szerkesztőség eleven szellemi alkotóhely, kezdeményezzen bátran értelmes, jobbító szándékú vitákat. Ne riadjon vissza az esetlegesen ellenvetéseket is kiváltó alkotások közlésétől sem, ha azok politikai konstruktivitása vitathatatlan. Igérünk ehhez folyamatos figyelmet és támogatást, és kívánunk hozzá további sikereket, magánéletükben jó egészséget és sok boldogságot!

Grósz Károly
megyei első titkár

Dr. Ladányi József
megyei tanácselnök

Lapunkat más társadalmi szervek, intézmények is köszöntötték a „csendes" jubileum, a két évtizedes fennálás alkalmából. Szíves sorokat kaptunk a Hazafias Népfront B.-A.-Z. megyei Bizottságától, Amriskó Gusztáv megyei titkár aláírásával. Számos munkatársunk, író barátunk írt üdvözlő sorokat ebből az alkalomból. Köszönjük a jó szavakat, a bátorítást, az erősítő üdvözleteket. Való igaz! Szeretnénk az „igazi", a 25. évfordulót, a jubileumunkat is így, ilyen, a szellem, a gondolkodás, az alkotás szabadságát elismerő és támogató társadalmi légkörben megünnepelni. Ugyanilyen csöndesen, mint most húsz évünket. Hiszünk hivatásunkban, abban, hogy vannak még el nem végzett dolgaink: ez ad értelmet további erőfeszítéseinknek.

S vajon a világ sorsa miként alakul a következő esztendőkben?

Köszönjük olvasóink, barátaink, minden munkatársunk segítségét, támogató jóakaratát.

A SZERKESZTŐSÉG

NAPJAINK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja
Főszerkesztő: Papp Lajos
Szerkesztőség: Miskolc, Korvin Ottó u. 1. 3530
Telefon: 15-881
Kiadóhivatal: Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz. 3527
Felelős kiadó: Veres Mihály
Postacím: Miskolc, Pf.: 178. 3051. Telefon: 36-131
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná, a kézbesítőknél, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, Budapest V., József nádor tér 1. 1909) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda, Budapest 1900
Előfizetési díj egy évre: 102 forint
Megjelenik minden hónap elsején
Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál Miskolcon
Felelős vezető: Kilián Béla
Index: 25 913 — ISSN 0547 — 7197

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikával

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 ÁPR 24

1021

Este

Feledy Gyula rajza

űncselekményel

A bűncselekmények okai elemezve az előterjesztés ki emeli az egyes rétegek, lum pen családok munka nélkül dologtalan életmódját. A anyagi rászorultság ugyani kifejezetten ösztönzőleg hat betöréssel, besurranással, „zsebeléssel", vagy akár rablással való pénz, élelem, ital, vagy valamilyen más, könynyen értékesíthető dolog megszerzésére. Második helyre tehető az italozás iránti vágy kielégítése, illetve az ittas állapotban való elkövetés. Igen gyakran követnek el bűncselekményt megyénkben úgy is, hogy megfigyelik az ittas embert, s öntudatlan állapotát kihasználva kizsebelik, kifosztják, vagy kirabolják. Gyakran előforduló oka a vagyon elleni bűncselekményeknek az élősdi életszemlélet, a luxusigények kielégítése.

A bíróságok büntetéskiszabási gyakorlatát — állapították meg az ülésen — a kiegyensúlyozottság, a törvényesség betartása és a büntetések, intézkedések differenciáltabb alkalmazására való törekvés és a fokozottabb szigor jellemezte. Lényegesen nőtt a szabadságvesztésre ítéltek aránya, s ezen belül az olyan elítéltek, akiket végrehajtandó szabadságvesztés letöltésére kötelezték.

fontos, mert még mindig csupán csak minden második iskolában étkezni szándékozó gyerek részesülhet ilyen ellátásban, s ezen az arányon javítani akarnak. Az általános iskolás gyerekek központi ellátása még nagyobb gondot okoz a falvakban, ezért is növekedett a jelentős vidéki hálózattal rendelkező áfész vendéglátóegységek szerepe. Az áfész-éttermek újabban úgy bővítik konyhai kapacitásukat, hogy a helyi iskolának is főzhessenek.

Az áfész-ek újabb megoldásokat keresnek a gyermekétkeztetés bővítésére. Az egyik kézenfekvő lehetőség a tanácsi kezelésben levő iskolai konyhák átvétele. A szövetkezetek kezelésébe került konyhák a szakszerűbb üzemeltetéssel és a megfelelő nyersanyagellátással általában a korábbiaknál jobban betöltik feladatukat. A SZÖVOSZ adatai szerint, az idén előreláthatólag további 240 iskolai konyha kerül áfészkezelésbe, megteremtve ezzel a feltételeket a gyermekétkez-

Feledy Gyula

grafikusművész

Feledy Gyula kiállítása a Műcsarnokban.

Népújság (Heves)
1979 dec.
24.

Feledy Gyula kiállítása

Feledy Gyula alkotásaiból rendeztek kiállítást Budapesten a Műcsarnokban. Képeinken Hemingway-illusztrációja és Portré című grafikája.

Halványsárgán szűrődik át a napfény a kopasz fák ágai között. Hevesen, a szociális otthon több holdas kertjében puha, esőtől ázott fekete avar borít mindent. A csendben apró csosszanások hallatszanak. Fekete ruhás, posztó cipős öregasszony közeledik az ösvényen. Az épület felé tart egy darabig, majd az egyik szegletnél elkanyarodik. Kitaposott út vezeti. Azt mondják, mindennap, mindig ugyanannyit, mindig ugyanazon az úton sétál. Járása, léptei mégsem sétára emlékeztetnek, inkább mintha iparkodna valahová. Munkát ad a megfáradt öreg lábaknak, mozognia kell. Lepesti lakáshoz. Meg lehet őt is érteni. Tudja, milyenek ma a lakásviszonyok, és hát a fiatalok...

— *Náluk nem jutott volna hely?*

— Két és fél szobában?!

— *Maga mekkorában nevelte a fiát?*

— ... az tán még akkora sem volt. De azóta a világ is sokat változott. Meglátogat-

...tényleg itt t

Otthon

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HÍRLAP KFT.
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyöngyösi

1979 DEC 24

NÉPÚJSÁG (HEVES)

1021

magazin

nak — együtt. Az öreg gyakran magával viszi a portásfülkébe is az okos kis masinát, rendszeres szolgálatot vállal, ha meg más dolga nincs, udvart söpör, teszvesz a kertben. Tele élettel, energiával.

Nem gondolnak ők magányra, rég látott gyerekekre. Pedig volna miről panaszkodni. A hajdani bányászt a menye száz forin-

volt, megszoktuk az eleven, békés családi otthont. És látja, itt maradtunk magunkra. Nem is maradt más vágyam az életben, mint hogy még egyszer együtt lássam a családomat...

— ...hagyd már. Ezt még elmondom, aztán nem érdemes beszélni az egészről — mondja a szigorú arcú öregember. — Haragszik ránk a menyünk. Az a kevés nyugdíj, amit én kapok, nem elég a kettőnk ellátására. (A mama a nyolc gyerektől nem tudott dolgozni.) A gyerekeknek is fizetniük kell havi 300 forintot. Amikor beköltöz-

artanánk?!

lakók

MAHIR MAGYAR HÍRCSŐ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feledy Gyula

DÉLI HÍRLAP

1979 DEC 23

1021

FELEDY GYULA RAJZA

ébik

két" várja, gyakorlatilag azonban már kevesebben vannak az ajándékkötvénytulajdonosok, hiszen az első ÁB-bébi már januárban, 18. életévét betöltve pénzre váltotta az életbiztosítási kötvényt. Most már egyébként „stabilizálódik" az ÁB-bébik kis családja, amelytől ezentúl rendszeresen — a két újszülött mellett —, két felnőtt megválik. A jövő év első napjától az 1962-ben Pesten elsőként született Szabó Gabi és a vidéki Mészáros László kapja kézhez a kötvény értékét, mégpedig a január 1-től érvényes új életbiztosítási feltételeknek megfelelően 2 százalékos k- mattal.

Karácsonyvárás

A karác

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 DEC 18

NÉPÚJSÁG

Szekszárd

1021

Hemingway-illusztráció

Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész rajza a Műcsarnokban rendezett kiállításáról

hatásn

Mindent a szenved

Újsághír: Az NDK-beli Senta Herdamot FLORENCE NIGHTINGALE-éremmel tüntették ki. Ezt a kitüntetést a nemzetközi Vöröskereszt adományozza két évenként a világ 36 legjobb ápolónőjének.

Kicsiny, törékeny asszony Senta Herdam, a kitüntetett ápolónő. Mozgékonysága, vidámsága feledteti, hogy már jól van a hatodik X-en. Mutatja az ovális érmet és Florence Nightingale fényképét.

Ki volt Florence Nightingale? Angol ápolónő, aki 120 éve felismerte, hogy a piszok és fertőzött kórházakban biztos halállal szembenéző megsebesült katonák ezreit meg lehet menteni a pusztulástól. Később a gyarmatokon sínylődő milliók életkörülményeinek megjavításáért is harcraszállt. Így lett az angol ápolónő a humanitás és az egészségügyi hivatás példaképe.

Senta Herdman így beszél pályájáról: „1929-ben kezdtem a gyermekápolást tanulni. Magam is átéltem a szegénygyedek gyermekeinek nyomorúságát. Szerettem volna

„Legfőbb célom: segíteni embertársaimon".

ezen változtatni, de hamar rá kellett jönnöm, hogy az akkori társadalomban ez nem lehetséges. 1931-ben ifjú kommunista lettem, majd beléptem a pártba".

A fasizmus hatalomrajutása után előbb foglalkozásától tiltották el, majd koncentrációs táborba került. Kiszaba-
dula-
ment,
illegal-
ne Ku-
lini C-
kenyk-
tovább

Röv-
után
óvodá-
részt
ügyi
Hama-
az új-
nikán
rás V-
Mint
egészs-
véken

Az
ben
Tanác-
ködöt-
zet el-
gyerm-
lémái-
tart
löltek
„Egés-
példa-
gyítás
mond-
most,
átérez-
szerűs-
megér-

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Munkácsi

DÉLI HÍRLAP

1979 DEC 30

1021

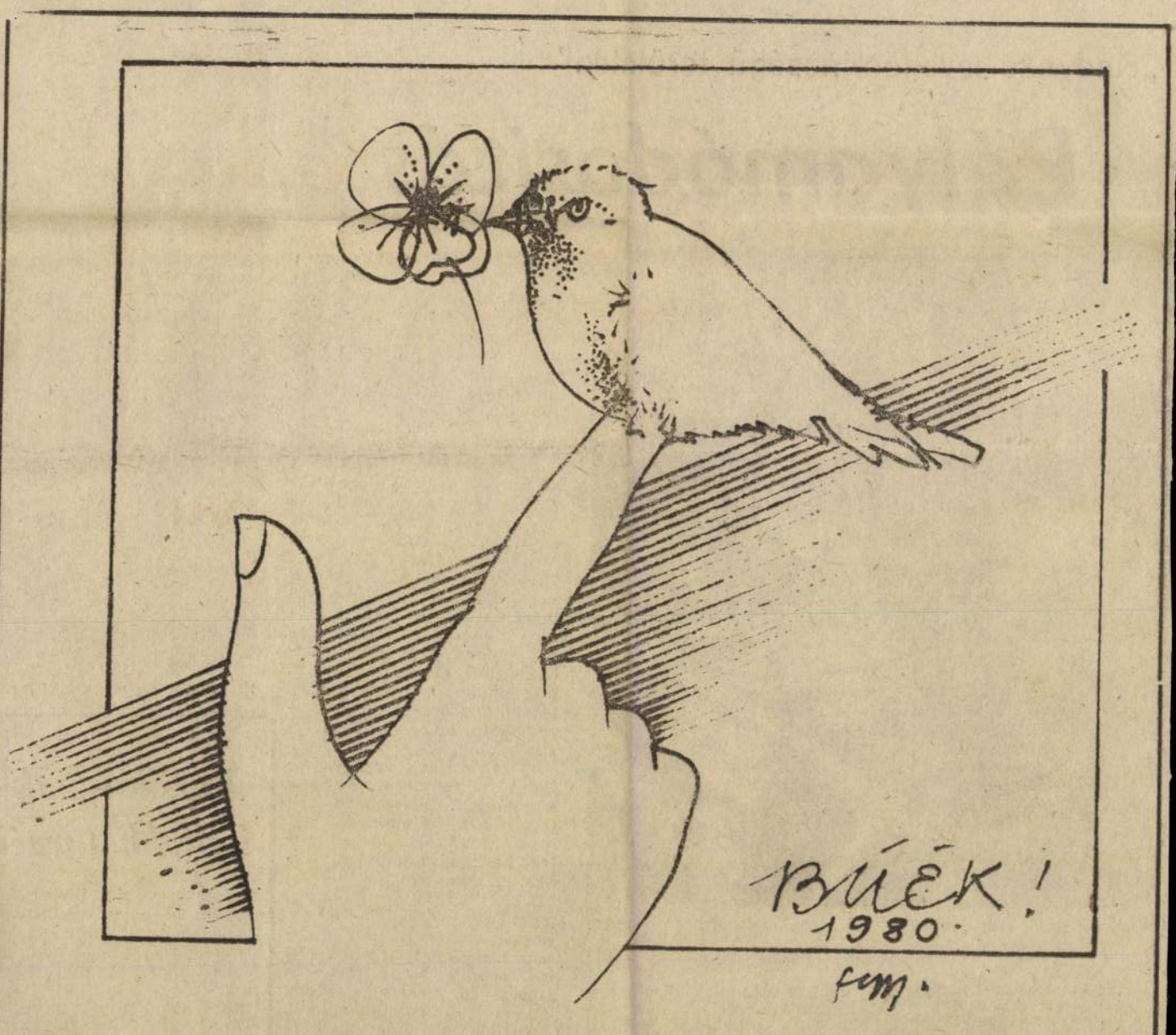

FELEDY GYULA RAJZA

„Kedvező levegőminőségű területen"

Pályamódosítás

✶ *Dohányon vett kapitány régi premier volt, de sikeres. A szabóműhely is megdolgozott érte*

Akárkinek eszébe juthat, hogy új év előtt egy nappal arról kell írni, ami új; nem nagy dolog. De az már korántsem megvetendő, hogy kitaláltuk, amit régen tudunk; néhány miskolci lakos új munkakörben

ként az Állami Biztosító gépjármű-kárbecslési fiókjának az igazgatója gratulált. Régi ismerősöm, számíthatok rá-juk.

(M—)

sokkal többen fogjuk meg a szerszám nyelét. Ilyen hóesésben éppen a seprű esik kézre. Úgy gondolom, ha mások is osztják a véleményemet, 1980-ban tisztább lesz a város. Gazdagabb, tartalmasabb lehet a szellemi életünk is.

H—

Balabán Péter, (diplomái szerint) vegyészmérnök, mérnök-közgazdász, mérnök-tanár és mindezekkel együtt az Erdei Termék Vállalat Miskolci Gyáregységének volt vezetője. Jelenleg megyei környezet- és természetvédelmi titkár. Amiből logikusan következik, hogy egyszemélyben ő a felelős környezetünk védelméért, azért, hogy a borsodi iparvidék ne legyen az ország „legkedvezőtlenebb levegőminőségű területe".

— Hivatalnok vagyok, katalizátor, koordinátor, szürke eminenciás. Sokakkal ellentétben azt vallom, hogy a hivatalnokok is társadalmilag hasznos munkát végeznek. Éppen azért vállaltam el a megtisztelő felkérést, mert úgy gondolom, tudok, tudunk tenni az ügy érdekében. Hogy mit lehet, mit kell tenni? Rengeteget, és ami a fő, nemcsak nekem, hanem mindannyiunknak. Elvben ezzel mindenki egyetért, az ember „csak" akkor ütközik ellenállásba, amikor a konkrétumokra kerül a

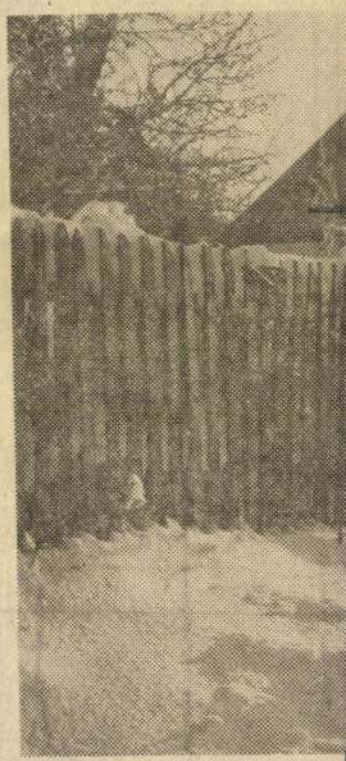

✶ *„Söpörjön mindenki a maga*

Muzsikusaink külföldi turnéi

Január végén, illetve februárban magyar napokat rendeznek a franciaországi Brestben és St. Etiénne-ben. Az Állami Népi Együttes képviseli itt a magyar népzenét és néptáncművészetet. Ezenkívül mindkét helyen egy-egy előadást tartanak a budapesti MÁV Szimfonikusok. Oberfrank Géza vezény-

FELEDY Gyula

Uj Tükör, 1985.48.sz. 3.p.

FELEDY GYULA GRAFIKÁI

Vigadó Galéria

A kiállítás műsorfüzetében jellegzetes, míves kézírásával közli velünk a művész: „Az elmúlt öt esztendőben — utolsó budapesti kiállításom óta — készült munkáimból válogattam e kiállítás anyagát." Feledy grafikája azért nem hat a meglepetés erejével, mert a tőle megszokott nívón folytatja sors- és versértelmezéseit Babits és József Attila egy-egy művének felidézésével. Világképünk számára olyan felfedezéseket kínál, amelyek nemcsak a költői mondanivalókat folytatják, értelmezik, hanem sugallatos alkotásokként a költőkről kialakított képet is elmélyítik, kiteljesítik. Ez a bravúros, már-már a tudatalatti világában elmélyülő láttatási mód a grafika gondolati erejére és fogalmazásmódjának gazdagságára figyeltet.

Meglepetést hoz a kiállítás a festményekben, azokban a megkapóan eredeti látásmódot hordozó képekben, amelyeket olykor a szigorú szerkezet, a szűkszavú fogalmazás tesz atmoszférikus erejűvé. Olykor Picasso festői leleményeinek felidézésével fogalmazza meg szuverén mondanivalóit. Máskor a *Színház* titokzatos sokszínűségét sejteti, vagy olyan drámaisággal szólal meg, mint az *Egyedül* című képben, ahol a nagy ház mellett a magányos árnyék ad feszültséget a tartalomnak. Sokféle technikával és kifejezésmóddal kísérletezik Feledy Gyula: e kiállítása arról ad számot, hogy műhelyében eleven szellem küzd a megszólalásért... *(Képünkön illusztráció Babits verséhez)*

Illés Jenő

14 15 16 17 18 19 **20**
21 22 23 24 25 26 **27**
28 29 30 31

H

4
11
18
25

MÁJUS

H	K	SZ	CS	P	SZ	V
						1
2	3	4	5	6	7	**8**
9	10	11	12	13	14	**15**
16	17	18	19	20	21	**22**

A család a szocializmusban

Tanácskozás a 12. tokaji írótáborban

Idén a szokástól eltérően nem augusztusban — ezért is maradt ki a címben a „nyári" jelző — hanem szeptember 11—15. között rendezte meg a Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága, a Magyar Írók Szövetsége Észak-magyarországi Csoportja és a Napjaink Szerkesztősége, a Népfront Országos Tanácsa, az Írószövetség, valamint a B.-A.-Z. megyei és Miskolc városi Tanács támogatásával a 12. tokaji írótábort.

A tábornyitásra ezúttal is Tiszaladányban került sor, a tizenegy év alatt teremtődött hagyománynak megfelelően. A községi tanácselnök, *Bényei Miklós* üdvözlő szavai után *Amriskó Gusztáv*, a HNF megyei bizottságának titkára köszöntötte az írótábor résztvevőit és nyitotta meg az idei ötnapos táborozást. Az írótábor meglepetéssel is „kedveskedett" a ladányiaknak. A községi művelődési otthonban fotókiállítás nyílt a tábornyitó alkalmából, amely képes (bár kissé hiányos és ötletszerű) áttekintést adott az eddigi táborozásokról. A kiállítást *Serfőző Simon*, az írócsoport titkára ajánlotta a tiszaladányiak figyelmébe. Gazdagította a Tiszaladányban töltött délután élményét az a színes irodalmi összeállítás, amit *Sellei Zoltán* előadóművész tolmácsolásában hallhattak a megjelentek.

Szeptember 12-én, hétfőn délelőtt Tokajban, a nagyközségi pártszékház előadótermében megkezdődött a 12. tokaji írótábor tanácskozása „Család a szocialista társadalomban" címmel. A nyitó napon *Papp Lajos*, a Napjaink főszerkesztője köszöntötte a 12. tokaji írótábor résztvevőit, a tanácskozás vendégeit, köztük *Pozsgay Imrét*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkárát, majd átadta a szót *dr. Cseh-Szombathy László* egyetemi tanárnak, a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Intézete igazgatójának, aki megtartotta a tanácskozás vitaindító előadását. Az előadás után — amelynek Cseh-Szombathy László által rövidített változatát közöljük lapunkban — *Kósa Erzsébet*, az MSZMP Társadalomtudományi Intézetének munkatársa, szociológus mondott korreferátumot, amelyet szintén közlünk. A két, egymást kiegészítő s a témáról a szaktudomány nézőpontjáról meggyőző, gazdag érvanyaggal operáló előadás után vita következett, amelyben szót kért Pozsgay Imre is. Felszólalásában, miután átadta az írótábornak a Hazafias Népfront Országos Tanácsa köszöntését, elmondta többek között, hogy társadalmunkban fontos alapintézmény a család s az lesz a jövőben is. Szocialista társadalomépítésünk jelenlegi szakaszában időszerű feladat a tradicionális értékrend és a mai, változó családi magatartás közötti összhang megteremtése. A család belső élete, integritása olyan mértékben meglazult, hogy helyreállítása nem nélkülözheti a kormányzat intézkedését, a politikai és társadalmi összefogást. Szükség van a család intézményének támogatását célzó intézkedésekre. A segítés eszközeinek kiválasztásánál támaszkodni kell a szaktudományokra, az írói szociográfiák tanulságaira, s a szociológiai vizsgálatok, felmérések tapasztalataira. Fontosnak, jónak ítélte, hogy az írótábor tanácskozása napirendjére tűzte ezt a témát és elismeréssel szólt a bevezető előadások nyújtotta ismeretanyagról, valamint vitára alkalmas gondolataikról. A főtitkár hangsúlyozta, hogy a család intézményének fenntartása és erősítése nélkül elképzelhetetlen társadalmunk önigazgatásra, önkormányzatra való képessége. A család iskolája és elfőfeltétele a közösségi életnek, a demokráciának. Bírálta a szűkösség körülményei közt kialakult állami magatartást, a gondoskodás, az elosztás szűkítésének mértékét. Szólt a családok egyre növekvő teherviseléséről; a nehézségekre utalva megjegyezte: *nem vagyunk abban a helyzetben, hogy politikai intézményeink reformját nominálbér-harccal oldjuk meg. A család, a közösségteremtés, a nemzeti integráció kiépítése és az önkormányzat céljából azonban ki kell lépni a jelenlegi helyzetből, s ez szükséges és járható út.* Pozsgay Imre bejelentette, hogy a Hazafias Népfront Országos Tanácsa Családvédelmi Tanácsot hoz létre, amely programjának kialakításában hasznosítani fogja többek között a 12. tokaji írótábor tanácskozásán elhangzottakat is, s befejezésül alkotó, termékeny vitát kívánt a résztvevőknek.

A 12. tokaji írótábor tanácskozásán dr. Cseh-Szombathy László előadását tartja. Az elnökségben balról jobbra: Fekete Gyula, Papp Lajos, Pozsgay Imre, Török Péter és Amriskó Gusztáv

A tanácskozás három napján további korreferátumok hangzottak el. Előadást tartott *Varga Domokos* író, *dr. Czeizel Endre* orvos, kandidátus, az Orvostudományi Intézet főorvosa és *B. Juhász Erzsébet* irodalomtörténész. Korreferátumaik, illetve az általuk készített írásos változatok szintén olvashatók e lapszámunkban. Az előadáshoz és a korreferátumokhoz sokrétű, izgalmas, gondolatgazdag és konstruktív vita kapcsolódott. A vita során felszólaltak: *Fekete Gyula* író, az Írószövetség alelnöke, *Kunszabó Ferenc* szociográfiai író, *Czakó Gábor* író, *Mód Aladárné* szociológus, statisztikus, *M. Pásztor József* irodalomtörténész, *Gulyás Mihály* író, *Szendrei Lőrinc* újságíró, *Tóbiás Áron* irodalomtörténész, *Berkes Erzsébet* kritikus, *Botlik József* irodalomtörténész, *Tornai József* költő, *Ratkó József* költő, *Gergely Mihály* író, *Molnár Zoltán* író, *Turgonyi Júlia* szociológus, *Székelyhidi Ágoston* irodalomtörténész, író, *Nagy Gáspár* költő és mások. A felszólalásokra dr. Cseh-Szombathy László adott összegző választ.

Szeptember 14-én délután, a tanácskozás befejeztével Tokajból Vásárosnaményba indultak az írótábor résztvevői. A naményi Tiszaparton, a Művészeti Alap alkotóházánál rendezett ünnepségen emlékeztek a közelmúltban tragikus körülmények közt elhunyt *Fábián Zoltánra*, aki sok maradandó értékű kezdeményezése, tette mellett egyik elindítója volt épp a tokaji táboroknak s mindvégig következetes támogatója, áldozatkész, önzetlen segítője a táborozások lebonyolításának.

Szeptember 15-én, az írótábor zárónapján Miskolcra érkeztek a résztvevők. Lillafüreden a Magyar Írók Szövetsége nevében *Hubay Miklós*, az Írószövetség elnöke, a Művészeti Alap nevében *Funk Miklós*, a tokaji írótábor nevében pedig *Berkes Erzsébet* és *Gergely Mihály* helyezett el koszorút a József Attila-emléktáblán, ahol *Kulcsár Imre* színművész mondta el a költő Óda című versét.

A megyei II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban került sor a vitának szánt beszélgetésre, a színház és a magyar dráma kapcsolatáról, amelynek bevezető felszólalói, előadói *Hubay Miklós*, az Írószövetség elnöke és *Czímer József* fődramaturg voltak. Sajnos, érdemi vitára nem maradt idő, pedig mindkét bevezető számos vitára okot és alkalmat adó nézetet, véleményt tartalmazott. A táborzárás aktusára Lillafüreden, a Palotaszállóban került sor, ahol *M. Pásztor József* irodalomtörténész emlékezett meg az Írók Gazdasági Egyesülete ötven évvel ezelőtt rendezett miskolc-lillafüredi íróhetéről, majd *Sáray László* megyei népfronttitkár-helyettes köszönte meg a táborozók részvételét, így búcsúzva: viszontlátásra, 1984-ben.

Terjedelmi okokból az írótábor vitájának hozzászólásait, illetve a színházi beszélgetés tudósítását 1984. januári számunkban tudjuk csak közölni. Kérjük olvasóink megértését.

ELŐÉRZET

FELEDY GYULA RAJZA

lálkozásai miatt is kevéssel beérte, azért a kevésért is hálás tudott lenni. Se Nusi, se a szeretői nem ajándékozták meg ilyen gyönyörrel, ezzel az egybeolvadó, gyöngéd odaadással, és csak olvasott valahol, talán egy novellában, a szerelem zsoltárairól, de írói fantáziálásnak vélte, amit most ez az asszony ernyedetlenül és a meghódított társ hálahimnuszaként dalolt, sikongott, duruzsolt a fülébe.

Amikor lecsillapultak, karjával továbbra is magához szorította új asszonyát, azt mondta — Mintha egy lányt öleltem volna! Teljesen olyan vagy, mint egy lány.

— Örülsz nekem?

— Örülök?... Annyira, hogy el sem engednélek!

— Igazán?... — sóhajtott elfulladón az asszony, s csak késve folytatta. — Most már tudom, ezért kellett nekem megmaradnom, annyi mindent átélve, hogy ezt megérhessem... Én is megismerhessem, énekelhessek a boldogságomról, amit sose tettem... Istenem, hát ilyen gyönyörűséges?

Újból megkívánta az asszonyt. Lecsúszott a fekhelyről, erős karjára vette a ráfonódó testet, bevitte a szobájába, eloltotta a lámpát. Ágyába fektette, s megint hallhatta a mámoros zsoltárokat, a szerelem zengő dalait, melyek őt is megrészegítették, szárnyalásait és tüzeit ezen az éjszakán először érezhette.

Miután testük, lelkük elcsendesedett, feküdtek egymás mellett, Kollár így szólt: — Délelőtt kitakarítjuk a másik szobát, ott laksz ezentúl, jó?

— Köszönöm! Köszönöm, de jó lenne nekem minden úgy, ahogy volt... A sezlonon is tudtam én aludni...

— Elintézzük a bejelentésedet is, ne legyél többé otthontalan.

A következő hét keddjén úgy indult el a négynapos felvidéki várnéző autóbuszkörútra, hogy csöppet sem örült a mindig izgalommal várt alkalomnak. Legszívesebben visszalépett volna, ha nem okoz annyi bonyodalmat a pénz visszafizetése, s persze a magyarázkodás is, hogy miért, mi történt. A pletyka így is megindult volt vállalatánál is, mert a kirándulás előtt néhány nappal meglátogatta egy fiatalabb kollégája, akit egykor ő vezetett be a szakmába, s bármikor tért haza külföldi turnéról, mindig fölkereste, beszámolt tapasztalatairól, sikereiről.

Rózsa bejelentkezését az után az éjszaka után mindjárt intézni kezdték, s mintha az is őt igazolná, hogy örülnek eltűnésének; az otthon hagyott személyi igazolvány postafordultával megérkezett. Nem a lakásra, mert címüket Rózsa nem akarta kiadni, hanem poste restante kérték. Új, állandó lakását a rendőrségen másnap bevezették igazolványába.

Nem most, ideérkezése után már napok múltán Rózsára bízta volna a házát. Most őmiatta, illetve a benne, iránti támadt új érzések miatt volt nehéz elutaznia. Csupán az vigasztalta, hogy ezek az autóbuszkörutak gyorsan elröpülnek. Valójában két nap esik ki egészen, hiszen reggel köszöntek el egymástól, jön a második, harmadik nap, a negyedik estéjén már az ő főztje, ígéző odaadása, kislányos rajongása várja.

Rózsa címére mindennap elindított egy-két képes levelezőlapot, Kassáról, Eperjesről, Bártfáról, Lőcséről és amitől eddig távol maradt, mert őt elsősorban az ismeretlen tájak múltja, várak, kastélyok, múzeumok érdekelték, most többször csatlakozott a társaság asszonyaihoz, velük együtt nézte a kirakatokat, minden költőpénzén Rózsának vett ruhafélét, retikült, borostyán nyakláncot, köves ezüstgyűrűt. Egyszerűen képtelen volt másra gondolni, mint az otthon hagyott, az otthonában rá váró asszonyra.

Kollár Lajos ügyet sem vetett Liza, meg a szomszédság pletykáira, noha sok minden visszajutott a fülébe. Egyszer mégis gorombán leszidta, törődjön a maga dolgával, mert az már ostoba rágalom volt, amit terjesztett róla, mint fiatal nőket befogó, vén szatírról. Ahelyett, hogy észhez tért volna, megharagudott Liza, még a köszönést is beszüntette, attól kezdve valóságos bosszúhadjáratot kezdett ellene. De hát Kollár most élte csodálatos megifjúlását, a Liza-féle mocskolódások csupán adalék maradtak a jól ismert emberi butasághoz és gonoszsághoz. Liza asszony volt, Kollár megértette, sosem bocsátja meg neki, hogy egy véletlenül idetévedt asszonyt fogadott el társának, nem őt. Hogyan is élhetne ő Lizával? Mégha csak a teste volna elformátlanodott hájbödön, de a lelke, gondolkodása is elzsírosodott, elkoszolódott.

Kollár még annak az évnek októberében feleségül vette Rózsát. Az asszony ettől is vonakodott, mert maradéktalanul elégedett volt az életével, de ő mondta, hogy ebben a korban nem tudhatja az ember, mi éri, még ha egészséges is. Vele is megeshet a baj akármikor, egyszerre mindennek végeszakad, bár húsz-harminc évig vágyna élni még, de garanciát arra senki sem ád. Mindenképpen ő megy el tehát előbb, helyesebb mindent időben elrendezni. Ha Rózsa nem élettársa, hanem törvényes felesége, rámarad a ház, a fél nyugdíj, nem szorul majd senkire, biztosítva lesz a megélhetése, nyugodt öregsége.

A kerületi házasságkötő teremben volt az egybekelés, a lehetséges templomi esküvőt Rózsa nem is említette, pedig ő sivár élete ellenére hívő maradt. Kollár nem ellenkezett volna, noha az elmúlt évtizedekben fokozatosan eltávolodott az unitárius vallástól. A mohón olvasott könyvek és csiszolódó gondolkodása elvégezték a maguk érlelő munkáját.

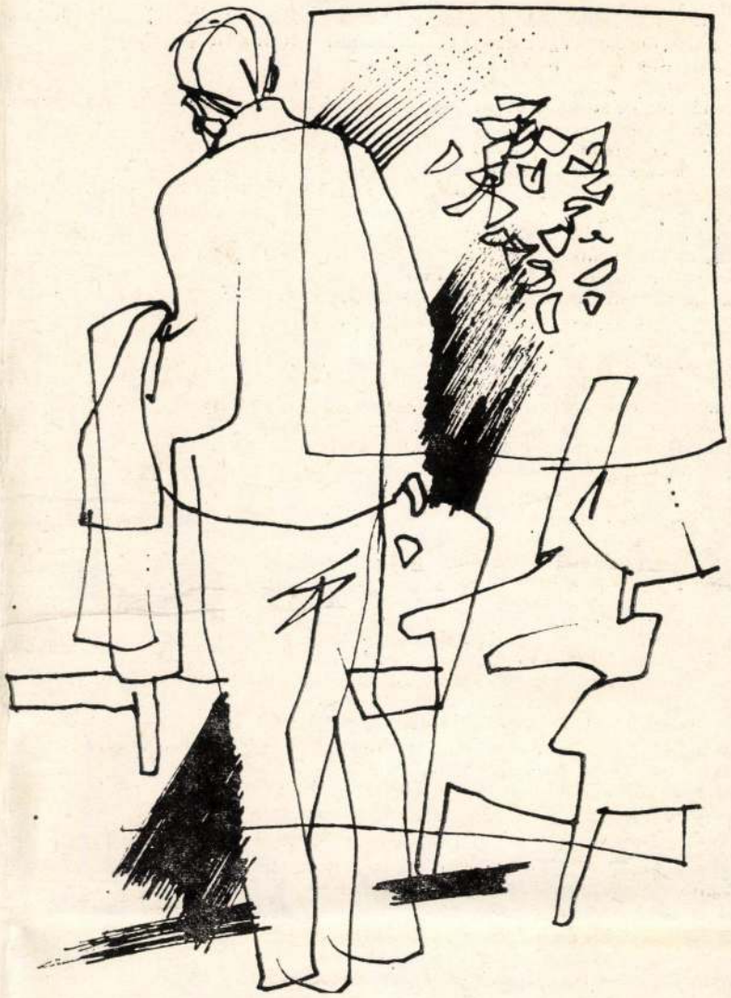

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓJA

Az esküvőt követő héten elvitte új feleségét a Nagyvárad—Kolozsvár—Székelyudvarhely—Marosvásárhely—Sepsiszentgyörgy útvonalra meghirdetett ötnapos erdélyi kirándulásra. Megmutatni neki a tájat, melynek városaiban gyermek- s ifjúkorát eltöltötte. Igazában az volt az első alkalom, hogy Rózsával emberek közé ment, hogy öt napig együtt éltek egy autóbusz harmincnyolc utasával. Maga is meglepődötten figyelte, miként lett a csoport kedvencévé Rózsa. Nem tudta volna okát könnyen megtalálni, mert asszonya inkább szűkszavú volt, mint beszédes, inkább magának, maguknak való, mint barátkozó. Talán az a nem leplezett, bár csöppet sem hivalkodó odaadás, ragaszkodás, mellyel őt Rózsa körülvette, szeretetének és féltésének apró jelei a mai világban ritka, divatjamúlt ugyan, a társaságot mégis elbűvölte velük. Az őszinte érdeklődés is, melylyel mindent megnézett, ismerni akart, a legfontosabbra irányuló kérdései, és találó, gyakran kedvesen humoros észrevételei, ízes szólásai, mindezek szemmel láthatóan emelték emberi, asszonyi értékét.

Hogyne örült volna asszonya sikerének, hogyne fogadta volna jóleső örömmel a társaság megjegyzéseit, még a csipkelődéseket, a korára, a köztük levő korkülönbségre tett utalásokat is.

Kapcsolatuk új árnyalattal, sok közös élménnyel gazdagodott ezekben a napokban, szövetségük még erősebb lett, elszakíthatatlan kötelék. Megérezték ezt mindketten, s hazaérkezésük éjszakáján ki is mondták, örültek, hogy egyformák ebben is.

Szép októberük volt, élvezettel végezték a kertben az őszi munkákat, rózsák, fiatal gyümölcsfák, szőlőtőkék tövének befedését, évelő virágok gumóinak, hagymáinak kiszedését, zöldségek telelésre való elvermelését, a vízlevezető árok kitisztítását. Nem kellett kapkodniok, hetekre elosztották a tennivalókat.

Szombat délelőtt történt, hogy beszélgetésben elmerülve kertészkedtek, amikor a kaputól bekiabált egy gyerek: — Nagymami! Csókolom, nagymami!

Rózsa összerázkódott, elsápadt, szoborrá dermedt, jól látta Kollár az asszonyán végbement változásokat. Múltak a pillanatok, megismétlődtek a gyerek szavai:

— Nagymami! Én vagyok, nagymami!

Kollár elindult a kapu felé, de Rózsa utána szólt. — Be ne engedd őket!

Kollár értette asszonyát, mégis meghökkenten nézte, hogy valóban képes ilyen keménységre. Az elmúlt hónapokban hányszor eszébe jutott, ha előbb találkozik vele, Nusi halála után, akkor még biztosan nagyon akarta volna, hogy neki is szüljön gyereket, legalább egy fiút, mert egész életében úgy szeretett volna gyereket. Csak mostanában tudatosodott benne, Nusi meddősége volt az oka, hogy kapcsolatuk az első évek után, a magtalanság nyilvánvalóvá válása után lett hűvösebb, fásultabb. Most már hogyan akarhatna gyereket? Rózsa is koros a kismamasághoz, ez lehet az oka, hogy hónapok óta nem esett teherbe, bár semmi módon nem védekeztek ellene. Erről sosem beszéltek, pedig most, hogy megismerte, tudta, Rózsa ma is kihordta, megszülte volna neki a gyereket, ha megfogan. S akkor már ő is boldogan várná, akármilyen idős.

Megsajnálta a kiáltozó fiút. — Ne legyél már ilyen szigorú — mondta Rózsának. — Mégis az unokád... A gyerekeid.

Rózsa némán elhaladt mellette, megállt a kapunál, sokáig nézte a gyereket. Biztosan a szeme is könnybelábadt, hangtalanul sírt magában, Kollár látta válla rándulásait. Odament melléje, kezével végigsimított a hátán. — Rózsa! Nyugodj meg, Rózsa!

— Csókolom, nagymami! — repdesett az örömtől Géza. — Én kértem aput, keressük meg nagymamit!

— Szervusz, Gézuka! Szervusz, kisfiam — mondta elszorult, fulladó hangon Rózsa. Szemét le nem vette a hét-nyolc éves, szép arcú gyerekről.

— Csókolom — mordult a gyerek apja. — Magunktól is kerestük volna magát, mert nem is értettük, mért ment el. ... Nem gondoltam én komolyan...!

— Gézukát beengedném — vágott közbe Rózsa. — És ha majd egyedül jön, mindig szívesen látjuk, de téged nem ismerlek... Titeket én többé nem ismerlek.

A férfi arca elsötétült. — De anya, hogy mondhat ilyet?

— Ahogy ti... fiam. Tőletek tanultam.

— Ezt nem gondolhatja komolyan! — csökönyösködött Tibor.

— Olyan komolyan, hogy nincs is több beszédem veletek... Szervusz, Gézukám. Majd egyszer gyere el egyedül, csillagom! — Megfordult és szinte vánszorgó lassúsággal, mintha főbekólintották volna, megindult az emelkedő úton, a ház felé.

— Hát ezt nem értem! Mondjon már valamit, jóember, mi történt anyával? — fordult Kollárhoz az alkoholtól eldurvult, koravén arcú férfi.

— Azt magának jobban kell tudnia — felelte Kollár.

— Hagyd a francba! — intette le férjét dühösen a fiatalasszony. — Nem látod, hogy anyádat teljesen elbolondította ez a vén faszinger!

— Asszonyom! Magának vén faszinger lehet a kedves papája, aki nem tanította tisztességre, de nem egy idegen férfi! Még akkor sem, ha netán az apjánál is idősebb.

— Hallod, Tibor, micsoda szövege van a pasinak? — hangoskodott az asszony. Megfogta a fia kezét. — Menjünk! Nekem örökre elegem van ebből a felfuvalkodott rokonságból! Azt hiszik, mert nekik uras házuk van, mert ők gazdagok, akárhogy viselkedhetnek velünk?... Egy frászt! Az ilyen szatírokat sintérekkel kellene begyűjtetni és kiherélteni, hogy ne dúlják fel becsületes családok életét!

— Köszönöm a bemutató előadást — mondta Kollár. — Ennyi bőven elég volt, hogy magam is meggyőződjem róla, miért vált pokollá feleségemnek a magukkal való együttélés. Hogy maguktól el kellett menekülnie! — Köszönés nélkül sarkon fordult, otthagyta őket. Félszemmel látta, hogy Liza a háza előtt áll, és hallgatózik.

— Maga aztán nem tarthat nekünk erkölcsi prédikációt, öreg! — pimaszkodott utána Tibor. — Jobban teszi, ha befogja a kéjenc pofáját, vén szaros!

Fölment a teraszra, igyekezett eltűnni a kellemetlen látogatók elől. Onnan jól láthatta, hogy Liza már a kapujában várta és megszólította őket. Két perc után hízelkedő nyájassággal beterelte házába mindhármukat.

Benézett a konyhába, nyugtatgatta az ebédfőzéssel magát elfoglaló, szepegő Rózsát, majd visszatért a teraszra, mert látni akarta Tiborék távozását. Egy óránál is tovább kellett várnia. Lizának rég volt ilyen boldog napja. Lesz pletykálnivaló hetekig.

Ők maguk nem tértek vissza az esetre, Rózsa kérésére megpróbálták elfeledni.

A jelenet a következő tavaszon, egy áprilisi vasárnap megismétlődött. Akkor a második fiú, Barna tett kísérletet, felesége és két kislányuk társaságában. Minden hasonlóan játszódott le, még a Liza részvételével történő befejezés is.

A következő hetekben Kollár két ízben is látta, hogy egyszer Tibor, máskor Barna egyedül kereste fel Lizát, s jóckán elidőztek nála. Nem törte azon a fejét, mi mindent összehordhatnak róluk kölcsönösen. A rosszindulat kimerhetetlen, mérgezett kút.

Sajnálta, hogy így alakultak a dolgok, hogy tanácsai ellenére nem enyhült meg Rózsa a gyerekei iránt, de megértette őt, noha majdnem rejtélyes titokként bámulta, hogyan férhet meg a kőkemény szilárdság abban az asszonyban, aki ugyanakkor csupa szeretet, maradéktalan odaadás őiránta.

Június egyik kánikulaian meleg éjszakáján Kollár megint segélykiáltásokra riadt fel. Fülelt néhány pillanatig, az ismétlődő női hangok az erdőből jöttek. — Segítség! ... Megölnek! ... Segítség!

Nem gyújtotta fel a kislámpát, nehogy Rózsát is fölverje álmából, aki azóta az első éjszaka óta, amikor szörnyű álmában volt kiáltozásával felébresztette, azóta itt alszik mellette. Akkor is, ha az ő teste már nem mindig kész követni éjszakáról éjszakára megújuló kívánásait.

Megnézte foszforeszkáló számlapos karóráját, éjfél után negyed egyet mutatott. A kiáltozás ismétlődött. Óvatosan lelépett az ágyról, belebújt sortnadrágjába, magára vette kötött mellénykéjét, amikor Rózsa megszólalt.

— Ne menj oda! Nagyon kérlek, maradj!

— De hiszen hallod, bajban van egy asszony! — Már ki is lépett a házból, gumicipőben futott a kapuig, kihúzta a méterhosszú karót az egyik tuja sűrű lombsátrából, kinyitotta, becsukta a kaput, futott az erdőbe. A női hang, aztán a részeg férfiüvöltés pontosan betájolta. A holdfényben megpillantotta a fák közötti tisztáson egymással viaskodó két alakot.

Ebben a pillanatban röppent utána Rózsa rémült könyörgése: — Lajos!... Ne menj oda!... Megölnek!

Meg sem tudott volna állni, már ott állt a két alak előtt, rárivallt a férfira: — Engedje el azt az asszonyt!... Azonnal, mert...!

Csak egy villanásnyi kép volt számára, amint a férfi feléje fordult, s lezúdult a fejére valami irtózatos, csonttörő tárgy. Egy vasrúd. A többit nem érzékelte, mert az első ütés halálos volt.

Mire Rózsa odaért, halott volt Kollár Lajos. Fejsebeiből, orrából, szájából dőlt a kékessárga holdfényben feketén csillogó vér. Hiába szólongatta, rázogatta, nem adott életjelet. Végül letérdelt melléje, fülét a mellkasára tapasztotta, de az annyiszor ölelt drága testben elnémult az élet. A halálos zuhanásban szétdobált két kezét a mozdulatlan mellkason egymásra tette, aztán szájával rátapadt, és búcsúzóul hosszan megcsókolta.

Ismerős volt az éjszakai erdő, fölötte a csillagos, holdfényes ég, melyre megint föltekintett, és most is fogadalmat tett magában, mint egy évvel ezelőtt.

Ha képes lett volna bármi másra gondolni, mint a nagyon hamar elvesztett társára, eszébe jutottak volna a férfi szavai, s biztosan meglepődött volna bosszúra esküvén, cselekvésének céltudatosságán, eltéríthetetlenségén.

Otthagyta halott férjét, futott haza, amilyen gyorsan vitte a lába, mert tudta, egyetlen percen is sok múlhat. Rendes ruhát, cipőt kapkodott magára, retiküljébe tett néhány százast, meg aprópénzt, sosem lehet tudni, mire kellhet ilyenkor. Bezárta az ajtót, kaput, futott végig a kilométer hosszú úton, a rendőrőrsig.

Az ügyeletesnek zihálva, de érthetően, tömondatokban elmondta: férjét megölték az erdőben. Segélykiáltásokkal kicsalták, de törbe csalták. És ő megesküszik rá, hogy a menye hangját hallotta, megismerte a hangját, a Tiborét is. Telefonáljanak a kerületi kapitányságra, menjen ki egy járőr a fia lakására, még nem érhettek haza.

A rendőrök valóban előbb értek oda, s az utánuk hazatérő Tibor és felesége, a kezdeti tagadás után, a felsorakoztatott bizonyítékok hatására mindent bevallott.

Hogy miért ölték meg az öreg artistát?

Mert úgy számítottak, ha Kollár meghal, minden az anyjukra marad, és akkor — ellenkezése ellenére is — odatelepedtek volna a nagy házba. A mama szereti Gézukát, miatta biztosan befogadta

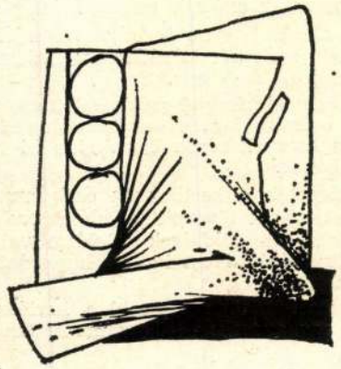

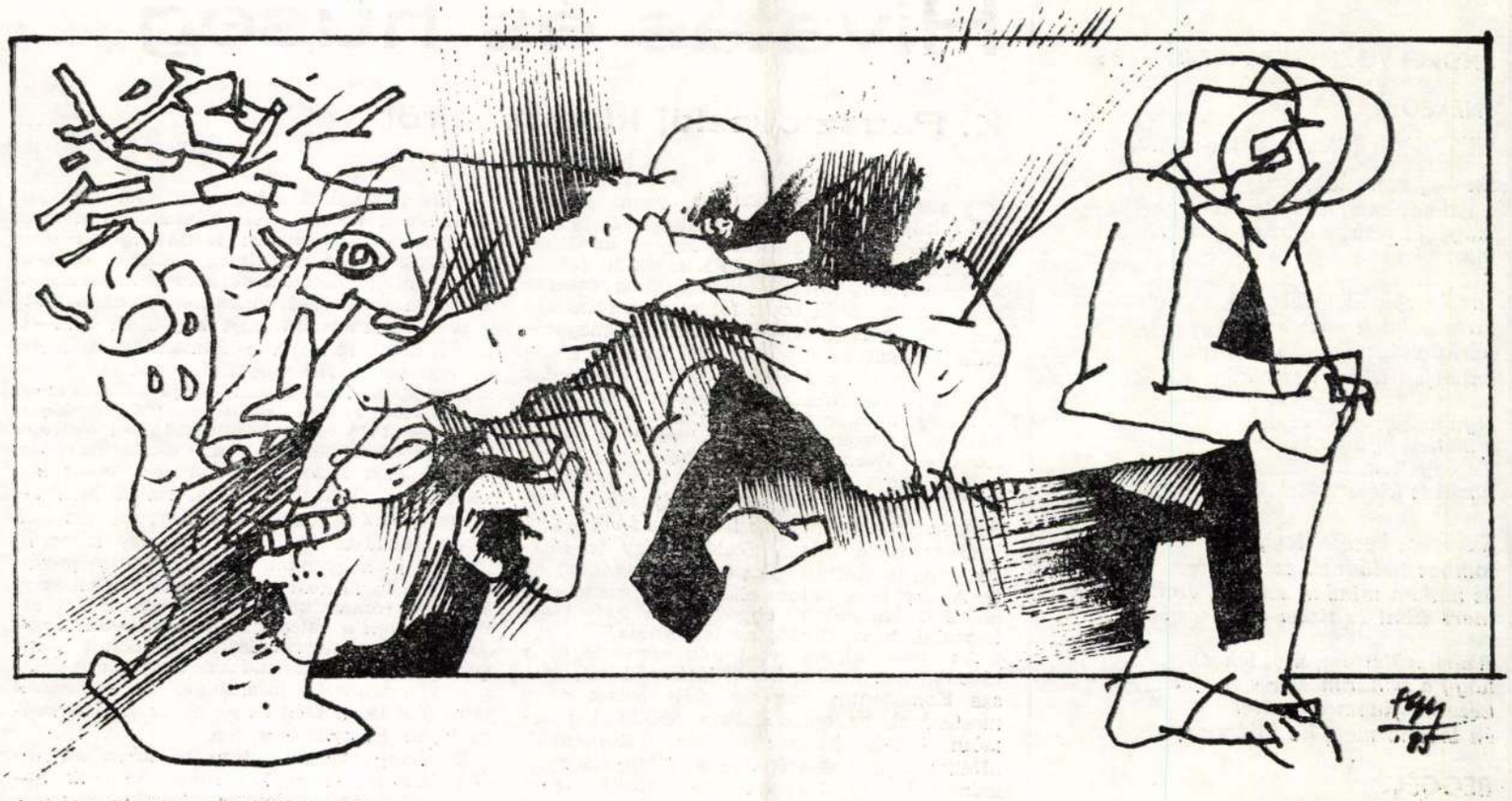

JÓZSEF A.: TALÁN ELTÜNÖK HIRTELEN

FELEDY GYULA RAJZA

SERFŐZŐ SIMON

UTOLSÓ HITÜNK

Megromlunk mi mindnyájan,
belsőnkig megbüdösödünk.
A fintorgás utálkozva
húzódik el tőlünk.
Beköpnek a legyek,
tétova bávaságtól szaglunk,
neszünk sincsen.
Pedig hangos kiabálások kérnének
az elcsatolt távolságokból segítséget.
Belátásra, hűségre
figyelmeztetnek innen az ágak,
hiába zokognak arra kapuk,
töpörödött házvégek,
s jajgatnak szavaink,
mert földönfutóvá lesznek.
Maradásuk nincsen,
még ha közel s távol
az útszéli madarak is
ezen a nyelven értenek.
A pirongató szégyentől
dugjuk magunk elől is
tekintetünket,
hogy a gúny kinevet bennünket.
Sunyitásunk megrohaszt,
bűzlünk már,
mint a görények.
De más választásunk van-e,
mint megnyikkanva
legalább a sérelmeinkre,
véletlen moccanásunkat is
eltapodni,
ha belénk esnek is a férgek?
S bízni könyörületesebb időben,
ez az utolsó hitünk,
más immár nincsen.

PAPP LAJOS

KÉK VONAT

Innen hová? merrefelé?
(hazafelé-ha-zafelé)
Zakatoló vonatkerék
gördül az alkonyat elé
Lilán estül Sötétedik
Ím a bánat feketedik
Hullhat csillageső pedig
feketén alvad reggelig
Salak az éj Porló halott
Nyálkás cseppek a csillagok
Görögnek rideg-agyagos
rögök vak anyagdarabok
Aláhullnak a mélybe mind
Ott lenn a Styx bárkája ring
(fe-lejteni-felejteni)
Nincsen már mit elrejteni
nincs mit kutatni-sejteni
csak a zászlót elejteni
Vessző suhogna vér fakad?
Az út fekete vérpatak
Parányi pont Már súlytalan
az ember aki úttalan
utakon sodródik repül
(és-egyedül-és-egyedül)
Zúg sistereg a kék vonat
A beszivárgó légvonat
mint gyermeksírás valahol
valaki altatót dúdol
Távoli anyaöl-mesék
suhogó halk galambneszét
véli kerengni odabent
Kinn a gyermek-hajnal dereng
(mikoranapújrafelkel)
MIKOR A NAP ÚJRA FELKEL
(mi-koranap-új-rafelkel
mi-koranap-új-rafelkel)

KALÁSZ LÁSZLO

MINT TAVASZODIK

már!

kakasok
kérik fennen a záport
tyúkok a ház tövinél
kotornak fészkelni port

árkon patakon darabokban
s zavaros lében a jégár!
égen a kisliba-felhők:
vonulnak zöld seregek

bizony Radnóti Miklós
nékem is hazám e tájék
élni-e érte talán
halni-e még nehezebb?

napra-nap veszteni méltóbb
társakat ifjan
s rettegni estefelé:
reggelig lesz-e Világ
lesz-e majd holnap
lesz-e utána jövendő?
lehet-e hitünk reményünk
ezek után?

ANDREJ VOZNYESZENSZKIJ VERSEI

NEKED

(József Attila motívumaira)

Én úgy szeretlek, amikor
a vállad, hangod, hátad íve
magával ránt, s a Mindenségbe
mint vízesés, röpít, sodor!

Őrzöm sorsod, félelmeid,
tartalmaidban ott bolyongok;
várköreid, miként a bokrok,
hallatják titkos neszeik.

Nyugodjék meg sajgó öled,
s méhed gyümölcse legyen áldott,
Te egyetlen, kit milliárdok
közül is kiszemeltelek!

Susogva, keccsel lengenek
lombos tüdődnek szép cserjéi,
és hallom minden szerved élni,
mert szent és tiszta mindened!

Azért születtem, úgy lehet,
hogy a poháron egyik reggel
kezed a finom erezettel
én lássam meg, ha földereng.

REGGEL

Gazdaggá tetted házikónkat!
Padlásunkon, tetőnk alatt
aranyharisnyás combok voltak
a porlepett fénysugarak.

TÁRS

Alagutat ástunk egymás irányába.
Ismerős volt már a keze moccanása.

De ki balra tért el, ki meg jobbra tévedt,
Szerelem szédített, vagy a sok dicséret.

Vonatok robognak fölöttünk sötéten.
Tompák a csapások a keserves mélyben.

Sós verejték ömlik homlokunkról
szánkba.
Alagutat ásunk — más és más irányba!

Két vakvágat végén találnak majd
szépen
két fehér csontvázat, csákánnyal a
kézben . . .

(SZOKOLAY ZOLTÁN FORDÍTÁSAI)

Hivatás és hűség

K. Pausztovszkij kötődéseiről

Pausztovszkij (1892—1968) azon szovjet írók közé tartozik, akiknek élete és munkássága összekötő kapocs az Októberi Forradalmat megelőző korszak irodalma, a forradalmat követő időszak lázas útkeresése, a 30-as évek orosz földet újra felfedező korszaka, a Nagy Honvédő Háború megpróbáltatásokkal és diadallal teli évei, a rákövetkező tragikus évek, s végül a megújulás örömteli időszakának irodalma között. Tizenkét éves, amikor meghal Anton Csehov, akihez egész életében odaadó szeretet és tisztelet fűzi. Tizennyolc éves, amikor az egész haladó orosz értelmiség és a nép gyászolja L. Tolsztojt. M. Gorkijt személyesen ismeri. Az aranyrózsa című, az írói hivatásról szóló, lírai szépségű írásai kötetében így ír róla: „Számomra Gorkij egész Oroszországot jelenti. Ahogy nem tudom elképzelni Oroszországot a Volga nélkül, éppúgy nem tudom elképzelni, hogy Gorkij ne lett volna."

Az orosz táj, az orosz föld szeretete és a csodálatosan gazdag költői látásmód köti össze Konsztantin Pausztovszkijt másik nagy mesterével, az emigrációban örökké boldogtalan, örökké hazavágyó Ivan Bunyinnal. „Hétköznapjainak szépségével, földjeinek nyugalmával, esőivel és ködeivel, sápadt ragyogásával, s néha szélesen elterülő, parázsló alkonyataival jelenik meg a mi Közép-Oroszországunk Bunyinnál" — írja róla Az aranyrózsában. „Van valami mély összefüggés a fény, illat, hang, szín jelenségei között.

Miben rejlik ez az összefüggés? Például abban, hogy ha ismeretlen virágokra nézünk, amelyek Van Gogh vásznának óriási páfrányaihoz hasonlítanak, vagy ha sűrű fénybe nézünk, amely valami egzotikus gyümölcs áttetsző levére emlékeztet: váratlanul belélegezzük ennek a gyümölcsnek édeskés, izgató illatát s a nedves tengerparti homok üde és könnyű leheletét. Ez az illat mintha a távoli szigetekről a szelek szárnyán szállna a képtárba.

Ha Bunyint olvassuk, gyakran magunk is ilyesfélét érzünk."

A. Blokot, a legnagyszerűbb orosz szimbolista költőt Pausztovszkij nem ismerte személyesen. Ezt egész életében fájlalta. Blok költészetében is leginkább a költő Oroszhonképe ragadta meg Pausztovszkijt. „Megírtam az Esős hajnal című elbeszélésemet, s az teljesen Blok Oroszhon című verséhez kötődik:

És lehető a lehetetlen,
a hosszú út is könnyű, ha
kendőd felém virít, szemedben
fény gyúl, rám villan sugara . . ."

1913—29-ig az íróvá válás gorkiji útját járja be Pausztovszkij, kortársához és barátjához, I. Babelhoz hasonlóan. Foglalkozások egész sorát váltogatva — volt villamosvezető, kalauz, szanitéc, tanító, újságíró —, bejárja az orosz földet, s nagyszerű memóriájában megőriz minden részletet, minden élményt, hogy azok majd regényeiben, elbeszéléseiben, költői ihletettségű útirajzaiban keljenek életre, s gazdagítsák a szovjet irodalmat.

Sokféle kötődése közül meghatározó számára az a időszak, amelyet újságíróként a Krímben tölt a batumi ROSZTA, az ogyesszai Morjak (Tengerész) és a Majak (Világítótorony) szerkesztőségében. Társai — V. Katájev, E. Bagrickij, I. Babel, J. Olesa, I. Ilf — kivétel nélkül mind a szovjet irodalom élvonalába kerültek. Az irodalomtörténet az „ogyesszai írók" néven tartja számon őket. Barátságukra, a reggelekig nyúló vitákra, az együtt átélt nélkülözésekre és örömökre egész életében szeretettel emlékezett Pausztovszkij.

A korai Pausztovszkijt legjobban 1916—23 között írott regénye, a Romantikusok fejezi ki leginkább. Hőseibe, fiatal írókba, művészekbe saját ifjúi magát osztja szét, a szépséget szomjazó, a szépséget föllelni képes ifjú írót. 1945 és 63 között született életrajzi regényében, amelyben M. Gorkij életrajzi trilógiájához hasonló módon az orosz élet széles ívű ábrázolását adja, romantikus látásmódjának gyökereit apai nagyapjához való hasonlóságában véli fellelni. Így ír erről: „Drága jó nagyapám, Makszim Grigorjevics! Bizonyos fokig neki köszönhetem túlérzékenységemet, romantikus hajlamaimat. E két tulajdonságom a valósággal való összeütközések sorozatává tette fiatalságomat. Sokat szenvedtem ettől, mégis tudtam, hogy nagyapámnak van igaza; a józanságból és értelemből szőtt élet talán szép és jó, de az én számomra terhes és gyümölcstelen.

Érzelemgazdagsága, teremtő képzelete révén különösképpen két íróhoz kötődik Pausztovszkij egész életében. Egyikük nem is kortárs, nem is orosz, mégis olyan élő és közeli: Hans Christian Andersen, a XIX. sz. nagy dán mesemondója. Az éjszakai delizsánsz című elbeszélésében Pausztovszkij életre hívja Andersent, a csúf, a nyughatatlan, a magányos embert, a varázslatos mesélőt. Az elbeszélés végén Andersen—Pausztovszkij az író elkerülhetetlen sorsáról szól: „Óriási, mondhatnám, aránytalanul nagy árat fizettem meséimért. Lemondtam értük a boldogságról, elszalasztottam azt az időt, amikor a képzeletnek minden ereje, ragyogása ellenére is, át kellett volna adnia a helyét a valóságnak. Azt kívánom hát magának, fiatal barátom, használja képzelőerejét az emberek boldogságára, és önmagának is boldogságára, nem pedig szomorúságára!"

A másik író, akinek műveit egész lelkéből csodálta és szerette Pausztovszkij, az 1932-ben ötvenkét éves korában meg nem értetten, magányosan elhunyt A. Grin, a Bíborvörös vitorlák, a Hullámfutó csodálatos fantáziavilágának megteremtője. Az aranyrózsában Pausztovszkij így ír Grinről: „Van, aki bortól mámorosodik meg, van, aki napfénytől, túláradó örömtől, az élet fordulatos bőkezűségétől, ragyogó és hűvös ösvényeinek változatosságától, s végül van, akit a „magasztosság érzése" mámorít.

Grin elbeszéléseiben mindez megvolt együtt. Úgy elbódítottak, mint a tenger erős, illatos levegője, mely lever a lábunkról, ha a városok fojtogató füstje után beleheljük."

A szovjet irodalomnak azokban a nehéz éveiben, amikor a képmutatás visszautasította az igazi mesevilágot teremtő írói képzeletet, de rózsaszínűvé kívánta változtatni a sivár, kínzó jelent, Pausztovszkijnak sok nehézsége támadt. A. Grinhez való kötődése, nyíltan vállalt lelki rokonsága miatt. Mégsem szakadt meg sosem ez a belülről, a lényegből fakadó összekötő szál. Nagymértékben Pausztovszkijnak köszönhető, hogy a megújuló szovjet irodalom újra felfedezte, immár szerves részévé fogadta A. Grin munkásságát.

K. Pausztovszkij a lassan érő tehetségek sorába tartozott. Bár első elbeszélése 1912-

KESZTHELYI REZSŐ

A hogyan is hihetnénk el egyikén Bíborkával a tengeres házban

„... és nem táncoltam még magának sehol, sem szobákban,
sem országúton, sem a parti sziklákon, pedig
annyiszor mondtam, ugye, annyiszor mondtam, mennyire
szeretnék táncolni, szinte mindig, és énekelni
közben, igaz, olyan helyszíneket idéztem fel ehhez,
amilyenek az én képzeletemben voltak, sehol máshol, és
eszembe sem jutott úgy beszélni: ezek a miénk, azok
lehetnének, hanem azt kérdeztem, maga
nem szeretne-e magának hasonló helyszíneket, ahol
nagy tükrök vannak, messze egymástól, és
sok-sok virág, tömegekben,
és kutyák hevernek szanaszét, ahogy
megtörtént az alvás, bár én nem tudom, mikor
történik meg az alvás, de én igazán ilyen alvásban
lennék, bizonyára azért, mert nem lehet eltáncolni, és
nem lehet megmozdulni ezt, csak nem szeretne-e ilyet,
mégis, magának, a kutyák heverése és a virágok
tömege a tükrökben, mi is lenne így a táncom, és
a maga tánca ettől, ha táncolna, és mi lenne az énekem,
és, persze, a maga éneke, ha
énekelne, és hol is lenne akkor hol, mire maga, bár én
nem is kérdeztem ezekről,
olyan csendet adott, amitől nem kell nem lennie itt, és
ez így lenne, amikor szüntelenül rágyújt,
félrehajtott fejjel, és csak a cigarettái vannak, és ül
sokáig, nem tesz semmit, és képtelen
összeszedni magában ezt, úgy, ahogyan nem tudni, mit
összeszedni, ennyire egyszerűen, ám a szemében benne
volt, mégis, mennyi ez az egyszerűség, és az is benne
volt, nincs akkora egyszerűség, és ráivott,
szótlanul, és ha aki szünetet tart valamiben, mert
szüksége van szünetre, amikor mennyi ez az egyszerűség,
és megint rágyújtott és ivott, olyan feleslegesen, ó,
olyan feleslegesen, majd, elég sokára, nehezen
artikulálva, azt kezdte ígérni: elmesél egy
történetet, valamit, ami éppen az eszébe jut, mire én
arra kértem, hagyja az ilyesmit, nagyon kérem, ám
jöttek a szavai, annyi, de annyi
fogalomkihagyással jöttek a szavak, akárha a
fogalomkihagyások élményében, ó, igazán azok élményében
az, hogy egyszer 'lábánál a homokban három dolgot
vett észre: egy gesztenyefalevelet, egy zsebtükör

a tizenötből fürdőznek, homok- vagy vízfürdőznek, mások zabálnak,
többen harsognak, van, aki nem lát fényt, van, aki fél szemmel,
van, aki fél szárnyat pörget a levegőbe, és Alíz fél lábbal szökken,
vagy hát fél jón, fél rosszon. De mind e változat nem ez a vers már,
el is fáradtam, ideje befejeznem, és minden okom megvan a befejezésre;
ilyenkor — a kutya, hol kocoghat a kutya vajon, vagy mit művel? —,
ha nincs semmi látványos vég, olyan minden, mintha csak napra nap s nap
nap után folytatódna, minden ilyen folyamat lenne, kint sokallható
— sokallható! — hő és világosság, és még nem tudnánk egészen egészen
mit kezdeni valami várt változással; mintha a nem várt változásokkal,
aztán, vagy nem is olyan aztán, tudnánk.
A puszta: forgó.

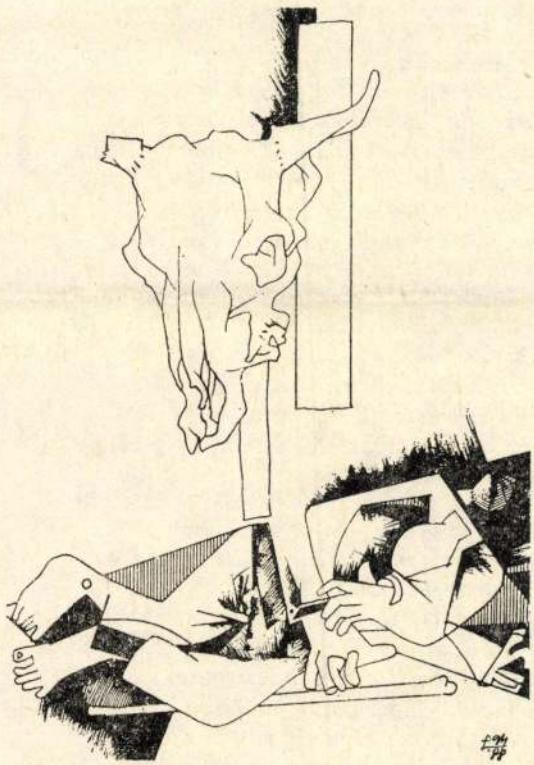

rövid, meztelen testek hevertek, lépkedtek, úgy, hogy
nem hallani őket, miként a partra ömlő hullámokat sem,
amelyek mögött moccanatlannak látszott a víz, alóla
fölsárgállott a föveny homokja, melyen itt-ott
sötétzöld növényzet lebegett; aztán, kijjebb az áttetsző
kék egyre sűrűbb és súlyosabb lett, és így nyílt szét
a levegő tömegében; álltam ott, mindig álltam, egészen
a kimerültségig, és nem tudtam, van-e olyan idő, amelyben
elmehetnék arról a helyről, el nem tudtam gondolni;
voltomban az voltam, amiben nem kell a kőfal és a
rozmaringerdő, a föveny és a tenger érzése, és a fogalma
sem kell; álom és emlék sem róluk; ami kell: lényük anyaga.

darabjait, egy gyerek-copfcsatot, és akkor tehetetlen
vonzalom ébredt benne minden iránt, és
nem is akart kikászálódni belőle, és a gesztenyefalevél,
a tükörcserép és a copfcsat szorosabban egymáshoz
húzódott, és velük minden más is összébb húzódott, míg
végül nem is volt többé semmi más, és
mivel mást már nem kívánhatott ettől a
három dologtól, homokot kapart rájuk, de a
gesztenyefalevelet zsebre akarta dugni, emlékül?
szükségtelen volt emlékezni, elengedte a levelet, bárhová
nézett, mindenütt volt valami látnivaló, egymástól
távoleső részletek, a villamos sínek mellett egy régi
fekete esernyőt látott meg, tojássárgájától sárgálló
kanál az úttesten, fecskék fenn a magasban, vibráltak
olyan összetartozásban, amelyhez nem szorult semmiféle
emlékre és álomra; az az érzés volt, hogy bárhonnan
gyalog hazatalálna', és akkor megint töltött, és
ezzel hagyta abba: 'az volt a benyomása,
egészen közel van hozzá, hogy felfedezze azokat a
részleteket, amelyek minden mást háttérbe szoritanának', és
ez, ez nekem olyan idegenül hangzott, olyan kihaltnak
és eseménytelennek, és amikor mondtam ezt magának,
kis idő múlva azt felelte, mintha tovább idézett volna
valamiből, olyan felmondósan: mert ő is észben tudta
tartani a magyarázatot a világról, ám azt, ami a
világ, nemigen; igy mondta, és váratlanul jókedve támadt,
én meg nem tudtam, most mit csináljak."
Odaült a tükör elé, és megnézte magát; egy
náthabalzsam-rudacskát tartott az orra alá, és bekente
vele az ajka feletti tájékot; a templomokban szólt az
esti harangszó, egyszer-egyszer szamarak patái kopogtak
az utca kőlépcsőjén, majd felbúgott egy hajókürt, lent
a kikötőben; azután, később, egyedül kapaszkodtam fel az
öbölből, alig naplemente előtt, a cikcakkban növő
ösvényen, melynek sziklái néhol élesre töredeztek, máshol
meg simára koptak; igy emelkedett a teraszosan elhelyezkedő
és enyhén lejtő kőfalak közé, melyeket olajfák,
fügefák vagy rozmaringerdők köré raktak, jó
embermagasságig; ezen a helyen mindig megálltam és
megfordultam; néztem, akárha utoljára, az egymáson
sorakozó szürke kőlapokat, réseikben a mélysötét
árnyékot, amelybe gyíkok menekültek; aztán a legközelebb
eső olajfát, melynek csak a zöldje látszott a fal
mögül, és időnként egy könnyű széllökés egymásra
hajlitotta a leveleket, és egy egész rövid ideig a fa
koronája surrogni kezdett; az alacsonyabbra nőtt
fügefák mozdulatlanok voltak; és ez mindig igy
ismétlődött meg, az ösvénnyel együtt, ahogy követtem
tekintetemmel az öböl mélyen alattam fehérlő
karéjáig, ahol a kövek közé napernyőket szúrtak, és

LADIK KATALIN

Csendélet halakkal

Sziklás parton napoznak
Sebzett szájjal, kocsonyás szemekkel.
Haláltusájukban ütni kezdik egymást.
Széttépett tüdejük gőzölgő tavirózsa
A parton felejtett vödörben.

Rovarok éjszakája

Lassú, váró mozdulattal gyilkolsz
Ezüst rovar.
Sápadtan karjaidban
Mézet eresztesz belém.

Tavaszvárás

Berohantunk a fák közé.
Az egyik ajtón repülhetett ki
A kisfiú furcsán kibicsaklott nyakkal.
Erdőtűz pusztításának nyomai
Hajában fázós bogarakkal.

Fohász

Ha apám vagy, szörnyeteg, vedd el a gyűrűt,
Engem büntess, ne a fiamat.
Velem küzdj meg, mert benned vagyok,
Én szültelek. Érj utol!
Csak engem. Így legyen.

nul megosztja veled s a lebontható
nyugodtan mondhatjuk végtelenbe futó
ámsor titkát a horogkötésen át Burlington buszmegállójában a
örjítően sivár és meghitten barátságos people járat south end
kocsijával a tópartig követheted ettől lesz egészen egyszerű
kos mint az imént fogott szétdarabolt két kis pörcs nem mo
dod hogy szenved a múltban s
te szenvedtél vele majdnem kisiklik a szemlélet fó
uszából majdnem vigasztal mintha a szemlélőben próbálna val
nit megvilágítani nem akarja az igazságos és igazságtalan gy
corlatias hurkait át meg
át csomózni kiemelni az érzelmek kaotikus
írű homályából de mint aki tudja hogy mégse lehet i g a z á
k é z b e v e n n i
oly nagyszerű nagyvonalú módon van vissz
fogva használattól megkopott tokjába rejtve a fogalmi létében
tiszta
véksőkig t ī s z t á z o t t levegőben elúszó Tantrikus HALFOGÁS

venyigével a rostélyos
kályhát begyújtotta a dada
hamar hullt le idén a hó
ágyából kikelt Will nézni éjszaka

de most fekszik csuklón borogatás
hunyorgón míg parázsba néz
félálom a folyón túl Jenny
csészében tea méz

Utak szeptembere

milyen jó lett volna milyen jó
ha láttad volna Te is
az út két széle
csupa kék kikerics

láttam a zöldben a többi nem számít
visongó lányok közül Csobánc alatt
míg velem egy sápadt autóbusz
szaladt szaladt szaladt

bevallom nem ily őszre vártam
30 fok majdnem húsmohó
de majd hopp karambol-tél jő
géz és vatta lesz a hó

kései kék jó lenne milyen jó
együtt nézni az úton az ablakon át veled
s hogy miként vetköztet fákat a szél
vadul mint kamasz képzelet

JUHÁSZ ZSUZSANNA

Def. gyak. II.

Világ — pironkodó négyszög a
homlokomon, a szabókréták
merészsége a matériákon.
Politikusszáj,
színtiszta iratcsomó,
sapiens szemöldök, egyre
éberebb nyugalom,
szájbavert földlakók
(rava)
talán.

Ki éli túl?

for Moreno

A féregirtott utcákat,
a fémkemencék bájitalát,
a szemétpárnákat leshelyeinken.
Az élő hús záloghatalmát.
A fogoly himnuszokat.

Kisdedálom

Holdparancs. Késsel a kőnek.
Arany buddhamosoly-tapasztalás.
Két sor fa csillagéke alatt
nyelvelő, tértelen dülöngélés.
Patakzó időtlenségben íródeák
ikerszolgámat követelve.

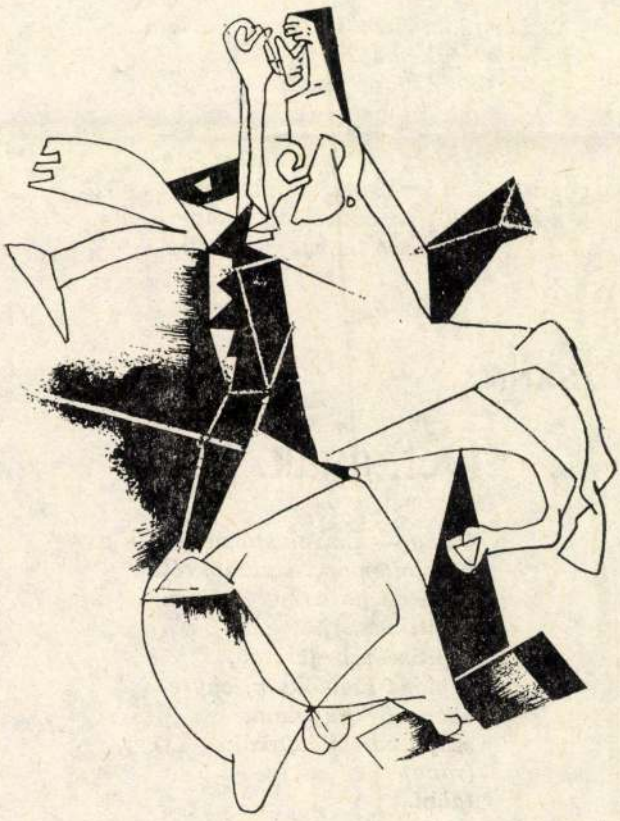

két sorban szabályos 2 mély — 2 magas szimmetriával 4—4-es egyensúly formálódik. A vers magánhangzóinak mély-magas viszonyulása tehát a következő:

6 — 2
2 — 6
2 — 6
6 — 2
1 — 7
6 — 2
4 — 4
4 — 4

Ebben a rendszerben az egyetlen „deviáns", kirívó sor az ötödik, a magas hangrend hétszeres fölényével. Indokoltnak látszik, hogy a verset innen szemlélve közelítsük meg. Csakugyan — a vers egyetlen kérdőmondata a szöveg mondogatójának önmagához szóló kérdése: „Kedvem miért oly eleső?" Lélekállapot és külvilág, hangulat és borús, téli táj összefüggése azonban nemcsak egyirányúan ok-okozati, hanem fordított viszonyt is feltételez: „kedvem" nemcsak a „bús havaseső" miatt „eleső", hanem, mivel „kedvem" „oly eleső", szakadatlanul hull a havaseső is. Mintha a rosszkedv okozná a havasesőt, hiszen „bús havaseső" az. A magas és a mély hangrendű sorok szabályos váltakozása, a kérdőmondatban tetőző nyugtalanság éles magassága az átmeneti mélyre ereszkedés után kiegyensúlyozott hangrendű válasszal ér véget. A szabályosság biztatás alakját ölti („Várj, várj, szívem, tavasz-leső —"), s a tavasz reményével táplált megnyugvásban nem lesz olyan szorongató a tél hidege sem. Minden esőcsepp — szinte siettetve az időt — az enyhüléshez visz közelebb. „Hullj, hullj, hideg havaseső." Mondogatva a vers sorait, önkéntelenül is dúdolni kezdünk, valami egyszerű, csendes dallamot. Az első sor refrénszerű alkalmazása és módosulása a repetitív költészet variációs eljárásaival rokon verstechnikát sejtet. Azzal a — nem lényegtelen — eltéréssel, hogy a műben zajló változások nem önmagukhoz csatlakoznak, hanem erőteljes szemléleti átalakulást is hoznak magukkal. A kijelentés felszólítássá, a barátságtalan természet leírása azonosuló biztatássá válik a vers menetében. Minden sorvég ugyanolyan rímre csendül (eső — vesző), de a belső hangrendi változatosság mégsem engedi meg a monotóniát. Az „ő" hangzó állandó visszatérése felfelé nyitódó, lebegő sorvégeket eredményez, s akusztikus hangulata már elérte azt, amit a szöveges tartalom a természet rendjében való megnyugvással végképp kiteljesít.

(folytatjuk)

JEGYZETEK

1. Faragó Vilmos: Könyvek a kirakatban. Élet és Irodalom. 1965. 51. sz. 4.
2. Koczkás Sándor: Könyvekről. Népszabadság. 1965. dec. 22. 8.
3. Pomogáts Béla: Áprily Lajos: Jelentés a völgyből. Kritika. 1966. 4. sz. 61.
4. Gy. I. [Györe Imre]: Jelentés a völgyből. Áprily Lajos versei. Magyar Nemzet. 1966. febr. 6. 13.
5. Gonda Ferenc: Áprily Lajos: Jelentés a völgyből. Reformátusok Lapja. 1966. 9. sz. 4.
6. Simon Zoárd: Áprily Lajos: Jelentés a völgyből. Alföld. 1966. 4. sz. 84.
7. Tóth Béla: Két verseskönyvről. Theologiai Szemle. 1966. 9—10. sz. 319.
8. Áprily Lajos versei. 1905—1967. PIM Kézirattára. V. 4142/566/384.

9. Tóth Béla: Két verseskönyvről. Theologiai Szemle. 1966. 9—10. sz. 319.
10. Kuncz Aladár: Tanulmányok, kritikák. Bukarest. 1973. 211.
11. Németh László: Két nemzedék. Bp. 1970. 192—193.
12. Sőni Pál: Írói arcélek. Bukarest. 1981. 15.
13. Faragó Vilmos: Könyvek a kirakatban. Élet és Irodalom. 1965. 51. sz. 4.
14. Koczkás Sándor: Könyvekről. Népszabadság. 1965. dec. 22. 8.
15. Pomogáts Béla: Áprily Lajos: Jelentés a völgyből. Kritika. 1966. 4. sz. 61.
16. Simon Zoárd: Áprily Lajos: Jelentés a völgyből. Alföld. 1966. 4. sz. 84.
17. Tóth Béla: Két verseskönyvről. Theologiai Szemle. 1966. 9—10. sz. 319.
18. Túros Endre: A hanghalmozás Áprily Lajos verseiben. In: Tanulmányok a magyar impresszionista stílusról. Bukarest. 1976. 167.
19. Kuncz Aladár: i. m. 214.
20. Sőni Pál: Áprily zeneisége. Korunk. 1966. 9. sz. 1289.
21. Túros Endre: i. m. 170.
22. Túros Endre: i. m. 179.

A tanulmány egy monográfia fejezete, mely az MTA—Soros Alapítvány támogatásával készül.

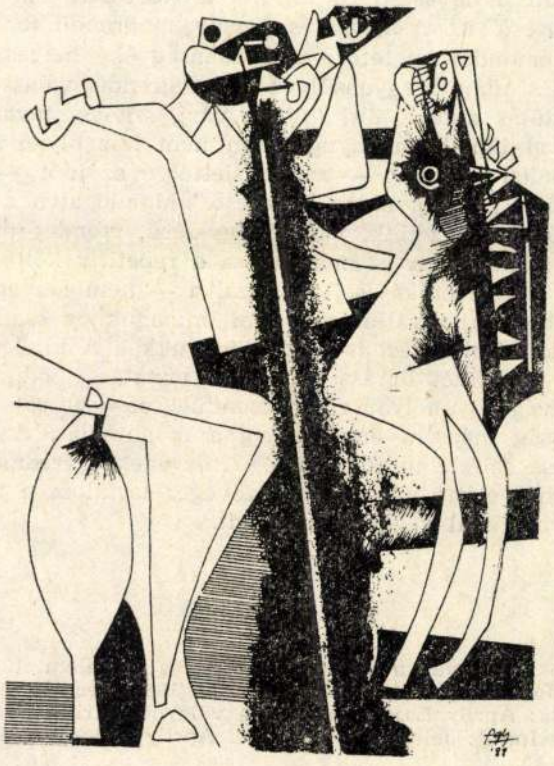

elleni, nyilvánvalóvá válik, hogy több puszta gondűzésnél, s több, mint „egyszerű" művészet: a másmilyen életkoncepciók és az egyéni önmegvalósítás beuysi ideákkal áthatott sikeres eszközeinek egyike, amelyben alkalomadtán több potenciális energia halmozódhat fel, mint az örökérvényűnek vélt múzeumi művek többségében. A mail art mindenkor naprakész vitalitásának ellenpólusán a „nagy" művészet monumentalitása és arisztokrata reprezentativitása passzív erőfelhalmozásnak tűnik, mert olyan, kánonokkal feszélyezett, zárt termekben materializálódik, amelyek igencsak kívül esnek a mindennapi élet jellemformáló erőmozgásain.

A status quo szentesítette egyensúlyi megoszlás tehát egyelőre illuzórikus a Smith-féle kampány felkínálta módon. Ugyanígy csődöt mondana, mint a másik véglet, amelyet 1979-ben kezdeményezett a belgrádi Goran Djordjević, sztrájkra szólítva fel a világ haladó beállítottságú alkotóit. Felhívása arra a meggondolásra alapozódott, hogy a művészeti intézmények manipulatív szándékaira, a művészeti rendszer elnyomó kísérleteinek felerősödésére, a piaci szellem eluralkodására, valamint az alkotó és alkotása közti egyre növekvő elidegenedés tendenciáira az egyedüli hatásos választ, illetve ellenintézkedést csakis egy nagyméretű nemzetközi művészsztrájk tudná megadni. A sztrájk néhány hónapig tartott volna, s a művészeti rendszer teljes bojkottálásában nyilvánult volna meg. A felhívásra mindössze negyven — többségében nemleges — válasz érkezett, így Djordjević is kénytelen volt elismerni ötletének utópisztikus voltát. A szúrópróba azonban nem volt egészen hiábavaló, mert néhány mérvadó művész véleményütközéséből kiszüremlett a probléma sarkalatos látleteinek némelyike. „A múzeumok és a kommersz galériák a társadalmi öntudattal rendelkező alkotók nélkül is zökkenőmentesen fognak funkcionálni (...); a társadalombíráló alkotásokat nem kell kivonni a művészeti rendszerből, ellenkezőleg, minden eszközt meg kell ragadni, hogy ezeket a műveket befecskendezzük a világművészet fő áramlataiba", nyilatkozta a művészetszociológiai vizsgálódásairól ismert Hans Haacke (természetesen nem a küldeményművész pozíciójából). Jellemző másrészt, hogy a hatvanas-hetvenes évek politizáló művészei — például Ramsden. Kosuth vagy Weiner — azonnal lecsorbították mondanivalójuk társadalomkritikai élét, amint a művészeti intézmények elfordultak tőlük, esetleg kompromisszumokra kényszerítették őket, vagyis: amikor már nem voltak hajlandóak pénzt adni értük.

*

A pálfordulásokra is hajlamos „rendszeren belüli" művészek enyhén szólva képlékenynek nevezhető életfilozófiájától a küldeményművész etikai magatartása optimálisan nézve jóval szilárdabb konstrukcióra támaszkodik, egyszerűen azért, mert egy amattól merőben más rendszernek a kitevője, amelyben más felfogások uralkodnak. A küldeményművészet elsősorban kommunikáció, egyének közti szabad (esztétikai) hírcsere, nem pedig a hírneves képtárak és múzeumok művészete. S ez még nem is azt jelenti, hogy kevésbé fontos amannál. Nyitottságánál fogva napjaink legtömegesebb alkotói mozgalmává nőtte ki magát, kicsit megerősítve abbéli hitünket, hogy egyszer majd minden ember művész lesz — legalábbis a beuysi értelemben —, illetve mindenkinek alkalma lesz kibontakoztatnia kreatív hajlamait. A jövő műalkotásai nem az örökkévalóságnak készülnek majd, hanem az evilági létet

Tiszatáj XLII. évf.4.sz. 1988

lesznek hivatottak tartalmasabbá és magasztosabbá tenni. Ha ezt tartjuk szem előtt, úgy máris világos előttünk, hogy a küldeményművészet az első jelentősebb próbálkozás egy átfogó kozmopolita, planetáris kultúra megteremtése tekintetében, amely nem egyetlen esztétikát affirmál, s amely eredetére nézve kívül esik az intézményesített kereteken, azokon a gócpontokon, amelyeken a művészeti trendeket és a divatot szabják. Lelkületét csak az értheti meg igazán, aki felismeri, hogy a társadalom glorifikálta művészeti intézményekbe való beiktatása sajátos árulás, etikai következményekkel járó degradáló cselekedet; degradáló magára a mail art-ra nézve, hiszen számára a reprezentatív verifikáció egyenlő a halállal, a megsemmisüléssel.

NAPJA

IRODALMI ÉS MŰVÉ

KOZHIR-PSZ
BUDAPEST
1900

01.U.14 NAPJA 1 .PLD

MTA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
KUTATÓ CSOPORT

BUDAPEST I.

PF.27 URI U 92
1250

FELEDY GYULA

EMLÉKEZÉS SAPÁRY LÁSZLÓRA

FÖLDÖN KÖTÖTT HÁZASSÁGOK.
BARTHA GÁBOR RIPORTJA

HAGYOMÁNY, SZOKÁSOK,
KULTÚRA
MÉSZÁROS GYÖRGY
A MAGYARORSZÁGI CIGÁNYOKRÓL

ANTIKVITÁS, ZSARNOKOK
ÉS ÜZENETEK
A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ
ELSŐ BEMUTATÓIRÓL

FELEDY GYULA RAJZAI

XXIV/1985

11

NOVEMBER

Tartalom

Lapszélre (Bartha Gábor) 2
Helyesbítés 2
Oszip Mandelstam: A humanizmus napjainkban 3
Szőke Katalin: Mandelstam és korunk humanizmusa 4
Kazányi tatár népköltészet: Mecset kupolája rézgombján; Szénából kazalt másénál raknak; Hogyha én szél volnék; Hegy tetején piros málna 4
Szergej Zaligin: Vihar után (regényrészlet) 5
Mai lett költők: Lija Bridaka (Te olyan nagy leszel); Janis Sirmbardis (A fekete lovas); Ojar Vacietis (Hidak) 8
Rőhrig Eszter: Mag és malomkő (Csingiz Ajtmatovról 9
Fenyvesi István: Egy Szimonov-levél 10
Vlagyimir Kosztrov versei: Almák; Éj Ruzában 10
M. Takács Lajos; Két elsötétítés közt résnyi ragyogás (Sáfáry Lászlóról) 11
Miroslav Német: A kocsmárosné asztalhoz viszi a sört (elbeszélés) 14
Körmendi Judit: Ünneprontás 18
Kalász László versei: Virággal lángol; Nem nagyok 19
Serfőző Simon verse: Elsötétíti arcom 19
Vaderna József verse: Nyárvég 19
Vasadi Péter versei: Tested inkább elárul, Egy fecsegőre 19
Szokolay Zoltán versei: Hopp; Megállóhely; Párbeszéd 20
Madár János verse: Fekete gyöngyök 20
Agócs Sándor verse: Körülvesz a város 20
Cseh Károly verse: Ágak 20
Barits Ferenc verse: Halk szavak 20
Furmann Imre versei: Szelíd esti gondolatok; Fordított 20
Bartha Gábor: Földön kötött házasságok (riport) 21
Botlik József: Határon túli irodalmunk (2. rész) 22
Kovács J. Béla: Bizonyító tett (Dobossy Lászlóról) 26
B. Nádor Orsolya: Kisebbségi helyzet: fokozott felelősséggel 26
D. Molnár István: Lengyel mezőkön, tábortűz mellett 27
Stipta István: Függetlenség és demokratikus kiútkeresés 28
Lőkös István: Szláv és román cirillbetűs könyvek 29
Mészáros György (M. Gy.): Tűzpiros kígyócska 30
Bakonyi István: Novellák Miskolcról 31
Mészáros György: Hagyomány, szokások, kultúra (A magyarországi cigányok) 31
Laczkó András: „Mennybe visz a magyar bor" (Pap Miklós könyvéhez) 35
Antikvitás, zsarnokok és üzenetek (Színházi bemutatókról) 37
D. Szabó Ede: Képek és trükkök (Két kiállításról) 39
Feledy Gyula (3, 5, 7, 9, 15, 16, 17, 36) rajzai

Első oldalon:

Babits-illusztráció
Feledy Gyula rajza

Hátsó oldalon:

Miskolc, belvárosi udvarbelső
Fejér Ernő felvétele

*

A szerkesztésben közreműködnek: Cs. Varga István (főszerkesztő-helyettes), Feledy Gyula (szerkesztő-főmunkatárs), Serfőző Simon (szerkesztő), Kalász László (líra), Brackó István (szépróza), Ruszoly József (tanulmány)

Lapszélre

Apu, hogy megy be? ... No, nem a nagy elefánt az oroszlán barlangjába, hanem a gyermekkorom iszonyú álma, száz- és ezerszeres görcsös félelme, irtózata és rettenete, az a bizonyos „paca" a gyerekek füzetébe.

Emberek, hát egész egyszerűen érthetetlen. Beszélgetek a most tizenévesekkel, magyaráznám nekik, hogy milyen irtózatos dolog volt a füzetünkben egy-egy paca, és akkor a húsomból és véremből való gyerekeim viszszakérdeznek, hogy apa, ugyan mi az a paca? Az idősebbek biztosan tudják, és talán emlékeznek is még a kövér itatóspapírokra, amelyeknek a sarka volt felitatni hivatott a benti dolgozatfüzetben a tanárszomorító pacákat. Kérem szépen, én nem akarok „lacapacázni" senkivel, de mert a fiaim megkérdezték, mi az a paca, utánaindultam a modern kereskedelemben, mit lehet tenni ma paca-ügyben.

Három boltban is kinevettek. Nem haragszom, mert háromszorosan volt igazuk. Először is, a golyóstoll legfeljebb nem ír, de nem ejt pacát. Kettő: az itatós legfeljebb az idős könyvelők rémálmaiban fordul csak elő. Harmadszor, és ez a legfontosabb érv, tintát és tollhegyet, tollszárat, manapság egyetlen bolt se árul. A paca tehát kiveszőszó. Én régenről, amikor még fontos volt nekem, tudom, hogy egy rettenetes szó, hogy foltot jelent a füzetemben, hogy diákálmaim megrontója lehetett, hogy az itatóspapír sarkával kellett felitatni valamennyit, hogy ... Most rám rivall a két srác, nyilvánvalóan irigyen, mert ennyire a múltba kalandozom, és csúfondárosan megkérnek, hogy ugyan már, csináljak nekik egyetlen egy igazi pacát.

Kérem, nekem már két nyári ruhámat tette tönkre a golyóstoll, én már régen leszoktam arról, hogy egy jól faragott tollal írni öröm. Én már golyóstollban gondolkozom, és golyóstollas gondolatoktól golyósodom. Honnan vegyek én 1985-ben egy igazi pacát. Én nem értem, hogy sem a Népfront, sem a Nőtanács, sem az MHSZ nem figyelt még rá, hogy „pacahiányos" ország vagyunk. Aprós golyóstollak ellopták tőlem a gyerekkoromat, és én most egy árva paca híján elmesélni se tudom a fiaimnak, hogy milyen rusnya kisgyerek voltam .

A nosztalgiák világát éljük. Kérem az illetékes és élelmes kisiparosokat, mostantól áruljanak hamisított antracén tintát, és ha telik még a madarainkból, faragott lúdtollat, pacázni tudót, igazit ... hátha megtanulok írni tőle... Bizony isten mondom, néhányunkra ráférne immár ...

BARTHA GÁBOR

HELYESBÍTÉS. Lapunk októberi számában a Jordan Radicskov munkásságát méltató „Kísérlet, repülés, siker" című írás alatt (15. oldalon) a szerkesztőség tévedése folytán szerzőként M. Takács Lajos neve szerepel. A méltató sorokat a Radicskov-novella fordítója, Druzsin Ferenc írta. A tévedésben vétlen szerzőktől s olvasóinktól elnézést kérünk. Szerkesztőség.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja. Főszerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Miskolc, Korvin Ottó u. 1. 3530. Telefon: 15-881. Kiadóhivatal: Kiadja a Borsod Megyei Lapkiadó Vállalat, Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz. 3527. Felelős kiadó: Veres Mihály. Postacím: Miskolc, Pf.: 178. 3051. Telefon: 36-131, Terjeszti a Magyar Posta.Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a posta hírlap üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy évre 132 forint. Megjelenik minden hónap elsején. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Borsodi Nyomdában, Miskolcon. Felelős vezető: Wirth Lajos. Index: 25 913 — ISSN 0547-2075.

ezt Hegyalján meg más borvidéken és annak megfelelően ültették, gondozták a tőkéket. Szorító gazdasági körülmények között nemcsak az jelentkezik gondként, hogy van-e elegendő pénz a távlati elképzelések megvalósítására. Felmerül az is, hogy tudnak-e a közösségek és az emberek várni a megtérülésre. A végeredményről — a borról — már lehet szépet és jót mondani, mert az út göröngyei elsimulni látszanak. De aki még csak kezdi, kinek még csak ígéret, majdani végcél a „nektár", bizony számolni kezd. Magam is tapasztaltam Bodrogkeresztúron, Olaszliszkán, Tarcalon járva, hogy a csak szőlővel, netán új telepítésűvel bíró gazdák, tsz-vezetők mennyire türelmetlenek voltak. Érvelésükben, bárhogyan forgassuk, ott rejtezik az igazság (vagy annak számukra fontos részlete). Gondoljuk csak el, ahhoz, hogy a tokaji a megfelelő minőségben és mennyiségben a fogyasztó asztalára kerüljön, *az áldozatok és munkák jelentős részét a szőlősgazdának kell viselnie.* Óvnia kell a gyümölcsöst az időjárástól, betegségektől, s úgy művelnie a parcella vagy tábla földjét, hogy a lehető legtöbb és minél magasabb cukortartalmú szőlő kerüljön október végén a puttonyokba. Többen mondták, hogy a terhek egyenlőtlen elosztása ez. Egy-egy új telepítés csak évek múltán kezd „hozni" valamit, de addig is kell dolgozni és gondozni. „Miből?" — kérdezte szenvedéllyel több tszelnök. Igaz, hogy a telepítéshez jár állami támogatás, de a termőre fordulásig elhúzódó éveket ugyancsak el kell számolni, akkor is, ha a szőlősterület egy fillérnyi hasznot nem hoz. Klasszikusnak számító fogás, hogy erre a hajdani szőlős- és borosgazdával hozakodnak elő, aki nem évenként készítette egyenlegét, hanem megvárt több (olykor öt) szüretet. Ha egy termés ára a ládafiában volt, a másik borként a pincében, a harmadik miatt már nem kellett annyira aggódnia. Az évek kiegyenlítették egymást. A mai gazdákban már nincs ennyi türelem. December körül mindenki tudni szeretné, hányadán áll. Ha a szőlő ára alacsonyabb vagy az időjárás nem kedvező, s netán ez ismétlődik két-három évben, a gazda nem szívesen vállalja tovább a sok munkát. Hallottam fogadkozásokat, hogy kivágják a szőlőtöveket, inkább parlagon, vadon hagyják a parcellákat, mintsem ráfizetésre dolgozzanak. Mondhatjuk erre, hogy egy-két esetben történik legfeljebb ilyesmi Tokaj-Hegyalján, hiszen ez az ország egyetlen történelmi borvidéke, ahol nem csökkent, hanem *növekedett* a művelés alá vont terület. Egyértelműbben fogalmazva; *Hegyalján még soha nem termett ennyi szőlő.*

Mégiscsak kedvező a kép? Nincs igazuk azoknak, akik féltik a jövőt? Ha ilyen kérdésekre egyszerű igennel vagy nemmel lehetne válaszolni, akkor a történészek és közgazdászok már régen megfogalmazták volna. A felelet — mint legtöbb esetben — összetett. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a mennyiségi növekedés milyen áron történt. Hegyalján (és más területeken is) úgy, hogy a csúcsokról egyre lejjebb ereszkedett a szőlőművelés. Nőtt szépen minden, rekordmennyiségeket fogadhattak a tárolók, csak egy ponton támadt némi zavar: a végeredmény — a tokaji! — *nem ugyanaz* volt. Az évszázados tapasztalatot itt sem lett volna szabad megkerülni, mert a tengerszint feletti magasság százharmincadik métere *minőségi határt* is szabott. A hajdani hírnév és keresettség érdekében jutottak szövetkezetek és a borkombinát szakemberei olyan következtetésre, hogy a sík vidéken és a szoknyán telepített szőlők egy részét fel kell számolni. A mennyiség és minőség versenyfutásában csak körültekintő mérlegelés után lehet kedvezményezettnek tekinteni az elsőt. Azért is, mert ez már nem csupán

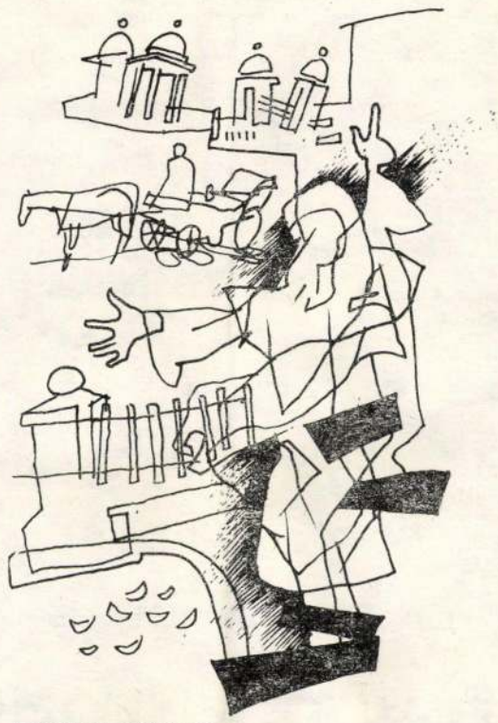

BJELIJ-ILLUSZTRÁCIÓ

FELEDY GYULA RAJZA

gazdasági kérdés. A szőlőből (és borból) nagyon sokan szeretnének megélni (jól élni). Az új telepítés vagy a régi felszámolása családok sokaságát érinti közvetlenül. Mert, aki odatelepedett a hegy lábához, az nem szívesen szakad el onnan. Szeretne biztosra menni. Ha ez a tudat hiányzik vagy alapvető kétségek merülnek fel, akkor annak a hatása egy zárt területen mindenképpen túlmutató. Elegendő arra utalni, hogy a magyar szőlő- és bortermelés döntő többsége a kis- és szakcsoportos művelésű gazdaságokból származik. Következésképp az egyének bizonytalansága jelentkezhet az országos eredményekben. Erre utaló jelek Tokaj-Hegyalján (ahogy más borvidékeken) észrevehetők. Idézzük csak fel az elhagyott és elvadult szőlők képét, s máris van adalék a kedvezőtlen tünetekhez.

A kistermelő kedvét sok minden elveheti. Ezt Pap Miklós, a tokaji szőlősgazda így foglalta össze: „A szőlőmet magam művelem. Ez is érdekes dolog. Sokkal komolyabb lenne a termelési kedv, ha lennének kisgépek. Nagyon furcsa szemlélet, és hibáztatom a minisztériumot, hogy kevés a kisgép. Rentábilis lenne a termelés, ha a gazda szerezhetne olyan kisgépeket, amikkel a hegyen is tudná művelni a szőlőt. Olaszországban miért vannak 18 meg 20 kilós motoros rotációs kapák? Miért nincsenek Magyarországon? Van egy olasz rotációs kapám, amelyik 18 kiló. De ezt is hogy vettem? Kéz alatt. Nálunk nem lehet ma egy darabot sem kapni sehol. A 45—60 kilós kapákat a hegyoldalon nem lehet használni. Nem bírja megtartani az ember. Miért nem gyártanak nálunk ilyet? Akkor minden ember megművelné a szőlőt, a hegyi parcellákat sem hagynák ott! Ha lenne például olcsó oltvány! De nincs. Próbáljon a Hegyalján venni! Zalából vehetek ugyan oltványt, de az erre a talajra nem megfelelő. Próbáltam, de inkább magam oltok. Erre is a szükség hajt. Mert egyszerűen nem lehet olyan oltványt kapni, amit itt termelnek. Van oltványtermelés, de a maguk szőlőanyagának pótlására, másreszt kivitelre nevelik. Magángazdáknak nem adnak. Hetvenegy éves vagyok, magam dolgozom a szőlőt, említettem; van egy olasz kiskapám, de mindennap rettegek, hogy hátha elromlik, és akkor nincs tovább. Az 1100 négyszögöl en még hagyományosan művelem, mert másként nincs értelme. Az en kis rotációs kapám 34 centiméter széles, nagyon szépen elférek. A legnagyobb lombozat mellett is meg tudom művelni a szolot. De nincs kapa, egyszerűen nem lehet kapni! Más is megkapálná. Aranyat adnak érte. Hát így ne csodalkozzanak, ha én ott fogom hagyni a hegyet! Ha elromlik a kapám, egyszerűen nem tudok mit csinálni."

Ez csak egy vélemény, amihez még számosat lehetne sorakoztatni arról, hogy menynyire drága a permetszer, s mikor mit nem lehet kapni. S akkor még nem is szóltunk a személyes munkáról. Beszéltem gazdával, aki panaszolta, hogy öt évvel ezelőtt még meg se kottyant neki a permetezőgép, akár napi kétszáz litert ki tudott pumpálni. Ma viszont már meggondolja a százat is. Ugyan hol van a szőlő, vagy a bor árában az, hogy a tulajdonos hányszor vette hátára a permetezőt, vagy fogta kezébe a kapát? S ki számolja el a lekötöttséget? Nem egy szőlőművelő emlegette, hogy tavasztól a szüretig semmire nem ér rá, még akkor sem, ha kedvező az idő és minden munkát rendben elvégezhet. A gondok csokra még bővíthető lenne, akár addig, hogy borúsabb kép alakuljon ki. Egy valami azonban mindig ott szerepel a mérleg másik serpenyőjében: a mezőgazdaság munkásai és az elszármazottak is *szívesen foglalkoznak szőlővel.* Még kedvezőtlen körülmények között is. (Pap Miklós könyvében sok-sok adatot találunk erre vonatkozóan.) Mennyivel jobb lenne, ha célirányosan meghatározott ösztönzőkkel lenne növelhető a termelési kedv — a minőség szigorú őrzését szem előtt tartva.

3.

Lengyel zongorista varsói otthonában arról beszélgettünk, miként alakult át az ivászkultúra: „Nálunk, ha valaki poharat vesz a kezébe, legtöbbször azért teszi, hogy delíriumos állapotba kerüljön (nyersebben fogalmazva: berúgjon). Ehhez pedig a bornál alkalmasabb az égetett szesz." Ezeket a mondatokat akár itthon is elmondhatta volna bárki. Cikkek, eszmecserék, tanulmányok elemzik, miként alakultak át szokások úgy, hogy a borra a tokajira is) nézve, kedvezőtlenek. Világjelenségként beszélnek arról, hogy a felgyorsult életritmus (főleg az autó) nem tűri a bor hagyományos élvezetét...

Pedig a bornak — ebben egyet kell értenünk Pap Miklóssal — meg kell adni a tiszteletet. Főként, ha oly nemes összetevőkből alakult ki, ahogy a tokaji. Sokan elemezték már a bornak az emberi szervezetre tett hatását. Moleschott véleménye szerint növeli az izomerőt, a hangot teltebbé és erősebbé teszi, fáradtságot és bágyadtságot eltüntet, s annak megfelelően fokozza a vidámságot, a kellemes közérzetet. Mások, főként irodalmárok vélekedtek úgy, hogy a képzelőtehetséget élénkíti, gyorsítja a felfogást, könnyít az eszmetársításon és fokozza a beszélőképességet. Ha mindez igaz, akkor részben érthetetlen, hogy ilyen itallal nem bánik rangjának megfelelően az ember. Pedig a legrégibb időktől a *legbecsületesebb* szeszes italnak tartották, amelynek élvezetét nemcsak a benne rejlő alkohol adja, hanem a többi alkatrész is: a savak, illat- és zamatanyagok. Ezek a tokajinál — sokan megjegyezték már — különösen harmonikus egységet alkotnak.

Hát akkor mi a gond?

lefelé. A játszmát az nyeri, akinek több (számértékű) egyszínű lapja van. A (földre tett) négy kártyából csak kettőt lehet felvenni (cserélni). Lehet nyerni még (színtől függetlenül) három királlyal, három felsővel, három alsóval és három tízessel." (A szövegfordítás cigányból.)

CIGÁNY ROVÁSÍRÁS

Herrmann Antal és Wlislocki a századfordulón, illetve a múlt század végén feljegyezte, hogy a sátoros cigányoknál *cinipe* elnevezéssel tárgyakat és számjegyeket jelentő rovásjelek voltak használatban. Hasonló jelek gyűjtéséről számoltak be 1908-ban a francia J. A. Decordemanche és 1954-ben J. L. Févre.

Az említett írásjeleken kívül Wlislocki, Horváth és mások, egyéb útijeleket is ismertek (rongyok, gallyak). Horváth szerint, ha a vándorcigányok táborhelyükről útra keltek, és ott őket nem üldözték, akkor a tábortűz helyét gondosan összekaparva hagyták hátra. Ellenkező esetben minden szétdobálva maradt. Hogy merre menekültek, azt a fákra felaggatott rongydarabokkal jelezték. Ha az út mellett nem volt fa, akkor az út mentén szórtak el rongyokat. Békés vándorlásaik során is hagytak maguk után jelzést, éspedig két darab összekötözött rongyszalagot, amelynek a hosszabbik ága jelezte az út irányát. Ha a cigányoknak halottjuk volt, táborhelyükön világos színű rongyokat nem hagyhattak, csak feketét, barnát, szürkét és sötétkéket. Ha a halott fiú volt, azt egy fehér ronggyal összekötött szalmacsomóval, ha leány, piros ronggyal összekötött szénacsomóval jelezték. Ha asszony volt a halott, fekete rongyok között egyetlen piros rongyot, ha férfi, fekete rongyok között egyetlen fehér rongyot helyeztek el.

A vándorló nagycsalád elhagyott táborhelyén cigány nevükre utaló színes rongyokat is hátrahagyott. Például a Ducestyik piros, a Buzestyik fekete, a Hercegestyik feketepiros, a Csabestyik sárga-piros.

ROMÁNI KRISZ

Szólnunk kell a cigány törvénykező testületről (románi krisz). Az öregeknek a cigány közösségekben igen nagy tekintélyük van mind a mai napig. Mindenkinek nagy szüksége van tapasztalatukra, bölcsességükre. A cigány törvénykező testületet is ők alkotják. Közülük jelölik ki azt a legtekintélyesebb embert, aki a közösséget vezeti és az államigazgatási apparátus előtt képviseli és ha kell, megvédi a közösséget.

A közvetlen irányítás mellett fő feladata volt — a hagyományos cigány közösségekben — a cigány esketés, a keletkezett viszályok rendezése, a gyászfeltörés szentesítése, a tisztátalanság alóli felmentés, válás, kártérítés, azaz minden olyan tevékenység, amely a cigány közösség mindennapi életét befolyásolta, meghatározta.

(Folytatjuk)

LACZKÓ ANDRÁS

„Mennybe visz a magyar bor"

Pap Miklós könyvének margójára

Robert Rősler múlt századi német költő verséből való a címként idézett sor (Vajthó László fordította). Természetes, hogy legtöbben a hegyaljai borra (az aszúra) értették. Így értelmezte Pap Miklós nemrégen megjelent monográfiájában *(A tokaji)*. Kérdés persze, hogy ugyanígy látják-e a magyar bor erényeit azok a kereskedők, kiknek közvetítésével eljut Bécsbe vagy a Rajna mellé. Különösen most húsbavágó kérdés ez, amikor a világpiacon telítettség mutatkozik, s egyre nehezebb még a kiváló minőségű termékek elhelyezése is. A históriát áttekintő a legritkább esetben vállalkozhat a jelen útjainak meghatározására. Olvasni és értelmezni azonban csak a jelenkor gondjainak ismeretében tudjuk.

1.

Állítunk a Rákóczi-pince előtt, de ritkán fordulhattunk meg arra haladók után, mert aki tehette, a hegyen szorgoskodott. Vidám énekszót kevésbé hallani, ahogy azt szüreti leírások alapján gondolná az ember. Könnyű belátni: *első a munka.* Hogy a szőlőfürtök mielőbb puttonyba, kocsira, présházba kerüljenek. Szívesen hallgattam volna a metszőollók csattogását a sorok között, de a sürgés-forgás nem tűrt meg lábatlankodót...

Inkább adatokat böngésztem. Arról, hogy mennyi megművelt szőlője van Tokajnak. Első pillantásra meglepett, hogy a hegyközség csak két-három százalékban részesedik az egész borvidék termeléséből. Az az öt-hatezer hektoliter, ami ott terem, körülbelül kétharmadában lesz bor. A vidék huszonnyolc községében összesen háromszázezer hektoliterrel számolnak. A Hegyalján persze nem azt nézik, hogy sok ez vagy kevés, fontosabb a minőség!

Nemcsak a tokajiak, hanem az ország bármelyik szőlősgazdája esküdött volna arra, hogy 1933-ban a minőséggel nem lesz baj. Volt napsütés bőven. Ám a Balaton körüli parcellák tulajdonosai a préselés után már nem írták alá az előzetes jóslatokat, ugyanúgy tizennyolc cukorfokos mustot mértek, mint a korábbi években. És Tokaj? A hegyközség termelői jelentős területen produkáltak húsz-huszonhat cukorfokos levet, és ezzel együtt nagy mennyiségű aszúszemet. Nem közömbös azonban, hogy az utóbbiak a hagyományos művelésű területekről kerültek ki. Ez önmagában jelez egy sajátosan tokaji gondot. Sok idős szőlősgazda esküszik a kordonos magasművelés *hibás* voltára. Mivel érvelnek? Először azzal, hogy évszázados tapasztalat a földhöz közelibb termesztés. Azután arról beszéltek, hogy a földből visszasugárzott hőre szüksége van a növénynek. S végül, a magasra futtatott, bő termésű szőlő csak a mennyiséget növeli, holott Tokaj a *minőségi borral* vált világhírűvé. S mit mondanak a hagyományokkal szembesülők? Leginkább azt, hogy a huszonhat cukorfokos must préselési kihozatala legfeljebb csak kétharmados, mert a töppedt, aszús szemekben természetszerűleg kevesebb a lé.

Elhangzik az is, hogy a jelenlegi gazdasági rendszer egyáltalán nem ösztönzi a termelőket. A hegyaljai bor forgalmazására a Tokaj-hegyaljai Állami Gazdasági Borkombinátnak van privilégiuma. Ez annyit jelent, hogy a kistermelőktől must formájában felvásárolja az alapanyagot. Az árakat oly mélyre szorítja, hogy az egyes gazdáknak literenként kifizetett összeg a nagyüzemi önköltségét sem éri el (érthetőbben: a gazdasági must litere húsz forint, de az őstermelők csak tízegynéhányat kapnak). Minőség védelme ez? Húsz-harminc évvel ezelőtt az őstermelők két-három éves borokat forgalmaztak, s egyáltalán nem volt panasz a minőségre. Most viszont az adók a termelői borgazdálkodást egyáltalán nem ösztönzik (azaz, adja el a mustot). Ha a tényekhez ragaszkodunk, akkor sújtják...

A tokaji bor világmárka — hangzik el sokszor. Arról viszont kevesebbet beszélnek, hogy ezt nem az utóbbi években vívta ki. Sőt az az igazság, hogy az elmúlt tizenöthúsz évben csak vesztett az évszázadok alatt megszerzett hírnevéből. Hogyan? Több külföldre induló szállítmányról kiderült, hogy a bor kémiai összetevői nem felelnek meg a korábbi évek átlagának. Nyugati országokból és Japánból egyaránt küldtek vissza minőségileg meg nem felelő tokajit. Még azt sem mondhatták, hogy a vevő lett igényesebb. *Csak ragaszkodott a korábbi mutatókhoz!*

Könnyebb volt addig, amíg a minőségellenőrzés úgy történt, ahogy az anekdota mondja? Eszerint élt egy legendás vincellér valahol a Somlyó-hegy környékén. Elterjedt róla, hogy kóstolás útján minden borról megmondta, hogy hol termett, néha még a parcellát is eltalálta. A történet szerint egyszer tréfálták meg; bekötött szeme elé pohár vizet tettek, de ő az italt kiköpte, mondván: „Ilyet még nem ittam". Ma a kvalitást laboratóriumban nézdegélik, s tévedhetetlenül kimutatják, hogy melyik összetevőnél van a hiba. Legalábbis a kémiai elemzést illetően. A kistermelőknek nincsenek ilyen módszereik. Ők arra esküsznek, hogy a minőséget öt komponens határozza meg: a talaj, az éghajlat, a feldolgozás, a fajta és az érlelés. Ezek szigorú egységet alkotnak. Egyik helyen az ottani hasonló talaj, máshol ugyanolyan éghajlat van, sok helyütt ugyanúgy művelik a szőlőt, a bor mégsem lesz tokaji. Mert az öt tényező együtt hozhat csak eredményt. Több kistermelő állítja, hogy a minőségromlás okai között a legjelentősebb a tőkés művelés háttérbe szorítása volt.

2.

A szőlő (ahogy Pap Miklós könyvéből is kiderül) hosszabb távú befektetés. Tudták

A kocsmárosné zavartan nézett körül. Nem tudta mit mondjon, látta, hogy makacsul nézik, várják mondjon valamit. Odament az ismeretlenhez, aki lehajtotta a fejét, és nem nézett senkire sem. Fejét tenyerébe fogta, tekintete az asztalra tapadt.

— Én tudtam, hogy te vagy, Stefán... Már az ajtóban felismertelek... Szervusz...

A férfi még lejjebb hajtotta a fejét, s úgy fogta a tenyerébe, mintha nehéz vasat tartana. Hallgatott. Ez azonban csak néhány pillanatig tartott. Hirtelen felkapta a fejét, mintha kiáltani, vagy kérdezni akarna valamit, és a magasba emelte két kérges tenyerét. Így nézett körül, de képtelen volt megszólalni. Váratlanul valaki felkiáltott:

— Stefán Macko!

— Stefán, Stefán Macko, Úristen, mennyire megváltozott! Valamikor olyan legény volt, mint a tölgy!

A legények felugráltak az asztaloktól, egyenként megölelték Stefánt. A kocsmárosné leeresztett karokkal állt az asztal mellett és hallgatott. A többiek Stefán kezeit szorongatták, bátorítóan paskolták a hátát, mosolyukban azonban bűntudat bujkált.

— Hát hazajöttél...

— Haza.

— Mi pedig közben már majdnem elfelejtettünk téged...

— Örülsz?

— Örülök...

— Te azért szörnyen megváltoztál. Sohasem ismertünk volna fel.

Zavart arccal ültek és hülyén mosolyogtak. Mindegyikük szeretett volna valami bátorítót, valami vigasztalót mondani, de egyikük sem tudta, mit mondhatna. Nehéz azzal az emberrel beszélgetni, akit talán már tíz éve nem láttunk, nem tudjuk miken ment át, s mire gondol most. Egyidősek voltak Stefánnal, együtt legeltették a tehenet, együtt szívták el az első cigarettát bokor mögé bújva a mindenlátó szülői tekintetek elől. S talán a kocsmába is együtt mentek először, hogy sört igyanak és énekeljenek, ahogyan a falusi legények szokták. De most? Miről beszéljenek vele annyi év után, amikor szinte idegenné vált a számukra?

— Hát te... — fordult Stefán a kocsmárosnéhez —, mit állsz? Vagy hozz sört, vagy...

A kocsmárosné azonban közelebb lépett, még jobban lehajtotta a fejét, csendesen, bűntudattal mondta:

— Bocsáss meg... ne haragudj. Megyek.

Odament, vagy inkább szaladt a pulthoz, mint a macska, melynek nincs hová rejtőznie.

„Hazajött, hát mégis hazajött. És most mi lesz? Mi lesz?"

*

Stefán estig ült a kocsmában. Már az egész falu tudta: visszajött Stefán Macko, a kocsmában ül és beszélget a legényekkel. A viseltes kendőjű öregedő asszonyok kíváncsiságuktól űzetve úgy mentek most a kocsma irányába, mint máskor a temetésre.

Akinek a férje a kocsmában volt, bement, mintha csak miatta jött volna: gyerünk haza, ne igyál... A szemérmesebbek és félénkebbek a nyitott ajtón, vagy a nyári esőtől szennyessárga ablakon bámultak be.

— Istenem, mi lesz most!... — mondogatták. — Nézzétek, Anca alig beszél vele!

Mindenki tudta, miért nem beszél vele Anca. Tudták, hogy mit érez most, és megértették: a helyében maguk is hasonlóképpen éreztek volna.

*

Az este olyan csodálatos, csendes és kellemes volt, mint talán még soha. A falusi esték nyáron mindig csodálatosak. Ha kimész a faluból, a szélcsendben meghallhatod, hogy beszél, suttog ember számára érthetetlen beszéddel az életet adó kalász.

Jólesik ilyen estéken a vöröslő felhőkkel magáról jelt adó nap nyomait keresni tudván, hogy a felhőkből nemrég még az ég poklának követei, a villámok csattogtak. Most azonban ezek a felhők is, mintha nyugodtak és boldogak lennének, méltóságteljes magasságokba emelkednek.

Ilyen este tért haza valamikor Stefán is a Maguráról, ahol egy kis hegyi legelőn kaszált. Egyedül dolgozott, ezért kissé kimerült volt, s enyhe mámort is érzett az erdő és a fű illatától. A faluhoz az alvég felől közelített. Itt-ott nyikorgott az ajtó, az egyik ház ablakát ki is nyitotta valaki, hogy éjszakára beengedje a kellemes meleg nyári levegőt.

A kocsma felől zaj hallatszott, záróra volt már, de az italozó vendégeknek még nem akaródzott hazamenni. Egy nótát dünnyögtek, valaki éles hangon rákezdte, majd hirtelen abbahagyta:

Sose házasodom,
Úgy élem világom,
Más feleségével...

Stefán megállt mellettük, beszélgetni akart, de egyikük a részegek őszinteségével így szólt:

— Te pedig miért ilyen későn jársz haza. Anca... Anca kurválkodik az agitátorokkal, te meg semmiről sem tudsz.

Úgy érezte, mintha oldalba szúrták volna.

— Fogd be a pofádat, mert...

— Azt mondom, ne heveskedj, menj csak haza, magad is meglátod.

Vette a kaszát és futva indult haza. Szerette volna, ha nem kellene senkinek sem hinnie, de annyi szóbeszéd járta a faluban, hogy magának is gyanússá vált a felesége.

Nem tudta pedig, hogy mi hiányzik még neki. Hiszen ő még fiatal, huszonhat éves, a felesége is csak pár hónappal idősebb tőle. Hogy nem szerelemből házasodtak? Az apja akarta, hogy csak hozzá menjen feleségül, pedig ő árva volt, a nagynénje nevelte. Stefánnak hatalmas medvetalpnyi tenyerei voltak, a munkában utolérhetetlen volt, úgy dolgozott, mint más senki. Ha kaszálni kezdett, addig dolgozott, míg az egész réttel nem végzett; megszokta, hogy ahol az este éri, ott aludjon. Az istállóban a lovai mindig tisztán állottak, s kevesek portáján volt olyan rend és tisztaság, mint az övén. „Mi hiányzik még neki, mi az Úristen? Minden pénzt, amit keresek, hazahozok, megy minden a cifrálkodásra, és engem neveznek koldusnak? A szolgájuknak tartanak, lassan már a tutajosok is kinevetnek, ha látnak!"

SZARVAS — FELEDY GYULA RAJZA

Futott, állati fájdalommal a szívében.

A vakolatlan házhoz ért, amit nemrég épített a cigányok vetette vályogból, keresztülugrott a kerítésként szolgáló szögesdróton, s oldalról közelített az ajtóhoz. Világosság sehol. Próbált ajtót nyitni — zárva! A sötétben kitapogatta és kinyitotta az ablakot, bement. Gyufát gyújtott és körülnézett. Minden a helyén. Kitakarítva, tisztaság, csak Anca nincs sehol. „Talán a szüleihez ment" — gondolta, és egy kicsit megnyugodott. Aztán az udvarra ment, majd az istálló felé indult, hogy megnézze, tisztaság van-e s, hogy rendben van-e a jószág. Hirtelen valami zizegést hallott a szénatartó felől.

„Ott van!" — villant át rajta a gondolat. Megállt, feszülten figyelt, aztán a szénatartó irányába indult.

— Ki van ott?! — kiáltotta, és kinyitotta az ajtót.

Választ nem kapott. Hallani lehetett, hogy a széna halkan zizeg valaki alatt, aki nehezen, kifulladva lélegzik.

— Ki van ott?! — kiáltotta még egyszer fenyegetően Stefán, majd nyugodtabb hangon hozzátette: — veszem a villát, s ha nem válaszol, valakit megölök...

Néhány lépésről meghallotta Anca hangját:

— Csendesen... én vagyok. Mit keresel itt?

— Én?! Te mit keresel?!

Anca felhevülve és zilálton hozzálépett, de ő ebből a sötétben semmit sem vett észre.

— Gyerünk, gyere ki az udvarra! Na, mozgás, mozgás!

— Várj, egy percet várj... Mindjárt kimegyek...

Egészen közel lépett az asszonyhoz. Valami keményre lépett — láb —, gondolta, s közben valaki fájdalmasan felszisszent.

— Ki az?

Nem felelt senki. Lábával valami lágy anyagba rúgott. A szénából egy megtermett alak ugrott fel, s botladozva futni kezdett az ajtó felé. Stefán néhány ugrással az ajtónál termett, testével elállta a kijáratot. Az ismeretlen fenyegetően vicsorgott:

— Eressz!

— Várj egy kicsit. Hová sietsz?... Nekünk elszámolnivalónk van...

Stefán az arcába akart nézni, de amaz lesütötte, félrefordította a fejét, és dühösen mormogta:

— Eressz, vagy holnap aláírod a belépési nyilatkozatot, s akkor vége a földednek...

— „Hohó, hát te ilyen madár vagy!" — gondolta Stefán, és teljes erejét összeszedve arcul vágta az idegent.

A többi pillanatok alatt zajlott le. A férfi megtántorodott, elesett, de magával rántotta Sefánt is, közben kézzel-lábbal rugdalózott. Stefán érezte, hogy két erős kéz szorongatja a torkát. Még érkezett a csizmaszárból kihúzni német szuronyból készült kését (máig sem tudja, hogyan került hozzá, talán szokásból, hiszen minden falusi legény kést hordott a csizmaszárban, készen arra, hogy bárkivel megverekedjen), és valahová ellenfele bordái közé szúrt. Az feljajdult, majd rövid hörgés után elcsendesedett.

Anca, aki a sarokba bújt és reszketett, halkan sírni kezdett.

Másnap már mindenki tudta, hogy Stefánt elvitték a csendőrök, s hogy holnapután temetik a mezőgazdasági osztály munkatársát, aki hivatali teendőinek teljesítése közben tragikusan elhunyt.

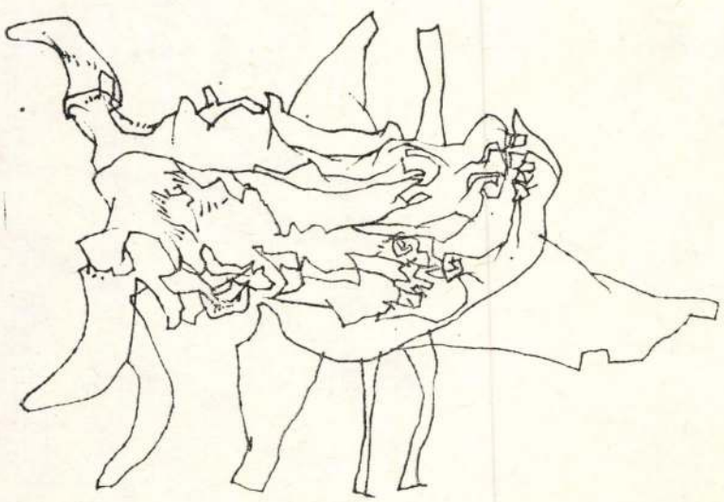

FELEDY GYULA RAJZA

*

Kilenc óra felé a kocsma félig üres volt. Akik még ottmaradtak, már mindnyájan kissé ittasak voltak, és énekeltek.

Stefán mindegyiküknél többet ivott. Mindenki fizetett neki. Régi barátai, akik néhány órája nem ismerték meg, elmesélték közös ifjúságuk vidám kalandjait, énekelték hajdani kedvenc nótáikat. Legjobban mindegyikőjüket az érdekelte, hogy mit csinál Stefán, ha bezárják a kocsmát. A faluban nem volt senkije, Anca már nem a felesége. Eleinte, mikor elvitték, még írt leveleket, talán meg is akarta várni, de nem bírta ki; két év múlva az öreg és özvegy Andrij Csubalovval kezdett élni, aki már tíz esztendeje kocsmáros volt a faluban, majd odaköltözött hozzá az új házba.

Stefán részeg-csillogó szemekkel időről időre végigmérte.

„Úgy áll, mint akkor ott a szénatartóban — gondolta —, csak épen nem sír, mint akkor..."

Felállt az asztaltól, s odament a pulthoz.

— Andrij hol van?

— Otthon... Oda akarsz menni? Oda...

Közbevágott:

— Nem, nem akarok semmit... Azt hiszed, meg akarom ölni? Én nem vagyok gyilkos, a gyilkos te vagy!

Nem volt több mondanivalója. Számára itt minden idegen volt. Sajnálják, együttéreznek. Azt hiszik, azért jött vissza tíz év múlva, hogy sajnáltassa magát. Hogy Anca, ha meglátja, a nyakába boruljon.

Még egyszer ránézett, közömbös tekintettel végigmérte, aztán kiment az udvarra. A többiek nézték, hogy megy ki nyugodtan, de görnyedten, mintha mindnyájuk bűnét és bánatát a vállain hordozná.

„És most merre?" — gondolta, amikor megállt az úton. Az eső, amely egész nap úgy ömlött, mintha dézsából öntötték volna, most már csak ritkásan szálazott.

Stefán fölnézett. A felhők között úgy ragyogtak a csillagok, mintha az eső egyenként tisztára mosta volna valamennyit.

„A csillagok... Milyen csodálatos csillagok! Jó lenne tudni, vajon ők is megöregedtek ez alatt a tíz esztendő alatt? Azt beszélik, ha meghal az ember, lehullik egy csillag. Biztosan mindennap hullanak le csillagok. Ezrével, hiszen emberek is ezrével halnak meg naponta... Miért is irtózunk annyira a haláltól? Miért ragaszkodunk annyira az élethez? Talán mert sokan boldogak közülünk?..." — állt az úton, és nézte a csillagokat. Hirtelen rádöbbent, hogy bolondnak is nézhetik, hiszen hangosan beszél magában.

„Én is, én is lehettem volna boldog, lehettek volna gyermekeim, lehetett volna meleg kuckóm, de most hogyan kezdjem?! Késő már újra kezdeni az életet. Nagyon késő..."

Még állt egy darabig a kocsma mellett, hallotta, hogyan énekelnek odabenn a részeg legények, s hogyan válaszolnak a kurjongatásra hosszú, elnyújtott ugatással a falu kutyái. Aztán sarkon fordult, s a tócsákban botladozva, elindult a felvég felé.

„Új híd. Milyen szép, erős új hidat építettek — gondolta, amikor megállt a folyónál. — Minden, ami új, az elmúlt tíz esztendőben épült. Csak az embereket összekötő hidak épülnek nehezen. Jó lenne, ha a híd embertől emberig vezetne, s ha legalább a híd túlsó oldalán várhatnánk egymásra."

A híd alatt egykedvűen folydogált a folyó, átölelte az útjába kerülő köveket és a régi, a háború idején épült híd maradványait.

Áthajolt az új híd korlátján, hogy nézze a vizet. A víz folyása helyett valamiféle csodálatos úszó köröket látott, amelyek valahová a távolba úsztak a szemei előtt.

Az egyik szemével még megtörölte könnyes szemeit, s utána az erőtlen, súlyos test átfordult a korláton.

*

Reggel egy fiú vette észre, amikor az üzletbe tartott kenyérért. Először azt hitte, hogy valaki vizet iszik a folyóból, de a víz annyira zavaros volt, hogy elcsodálkozott, ki akarna ilyen koszos vizet inni. Mikor közelebb ment, észrevette, hogy a férfi feje teljesen a vízben van, s a haja tele van a folyó hordalékával.

Az emberek, amikor előjöttek a fiú kiáltozására, azonnal felismerték Stefánt.

— Kár érte — mondták —, tíz évet kibírt, és most így kellett végeznie.

— Talán nem volt szándékos — mondta valaki —, talán véletlenül esett bele... Ha a vízbe esik lehet, hogy nem halt volna meg, de a szélére, a kövekre zuhant.

És talán senki sem gondolt arra, milyen lehet az ember élete egyedül, társ és gyerekek, munka és kenyér nélkül.

(TÓTH ISTVÁN FORDÍTÁSA)

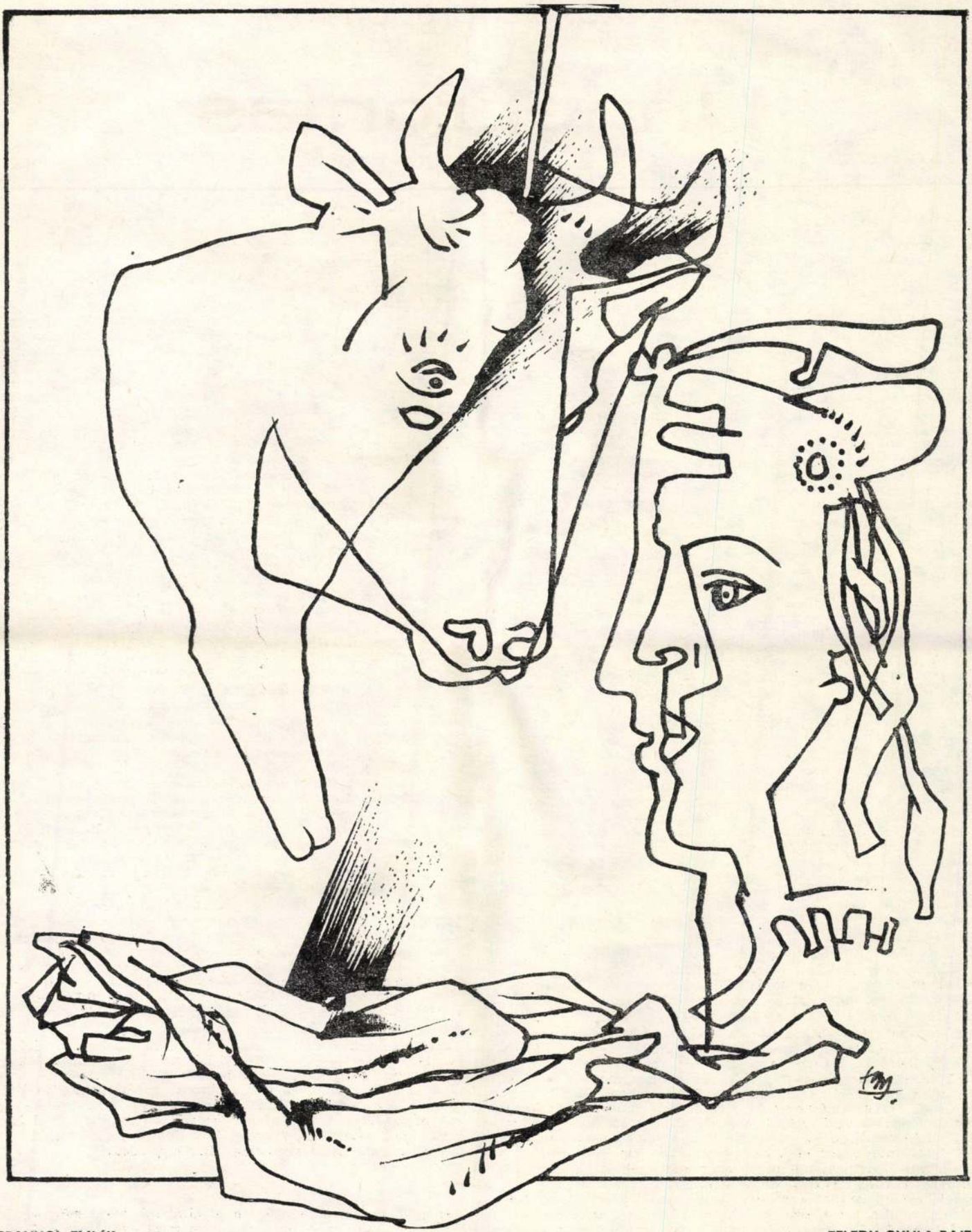

SPANYOL EMLÉK

FELEDY GYULA RAJZA

KÖRMENDI JUDIT

Ünneprontás

Renkei palaszürke szeme kikerekült a meglepetéstől, mivanmagávaljulika, hátnemkészült?

Julika komor fekete szemei lángoltak, mint két Etna, a kráter mélyén iszonyat fészkelt. Jajtanárúrdehogynem.

Renkei emlékezett rá, milyen süldő volt ez a lány két éve, amikor átvette a bében is a történelmet. Szinte az orra előtt ért nővé a „légiesen" röppenő idő sziklái alatt, melynek élei az ő arcára csak egy-egy ráncot rajzoltak. Érettségi előtt néhány hónappal, mikor kilibbent a térképhez, bűvös szoknyája Erdélyországot súrolta, Renkeiben mintha a magasfeszültség futott volna át, úgy megkívánta... Hátakkor próbájjukmeg, hátmiretörekszikmindenhatalom?

Julika halálsápadtan hallgatott, hátán és gerince mentén koporsóhideg gyöngyszemek görögtek lefelé és megültek a szoknyája korcában. Renkei kezét nézte, vaskos barna ujjak, józan, gyakorlatias, jóindulatú embertípus, és biztosan erősen, szenvedélyesen tud ölelni. Egyszer látta márványszépségű, vékonydongájú feleségével, nagylányával, nagyfiával a kerthelyiségben. Az elvesztett hatalmat már nem lehet többé visszaszerezni... Julika esetlenül facsargatta ujjait, lepedőfehér szájjal dadogott valamit a kérdésre. Istenemhogylehetez, pedig...

Renkeinek ez volt az utolsó tanéve a gimnáziumban. Kissé félt húsz év után munkahelyet változtatni, de igazgatóként, ha általánosban is, többet kap fizetés címén. Vele száll az egész család, hiszen felesége szülei ott laknak az egy kurjantásnyira füstölgő városkában. Szeretett volna most valami szépet látni és hallani. Egyik hátsó kamrájában őrizte Julika szempilláinak látványát, amely az otthoni szőlőskertre emlékeztette, az ágaskodó, kedvesen pedrintett kacsokra... Tudott figyelni ez a gyerek. Május elején is. Apró margarétákat font a hajába, egy vékony copf ráncaiban üldögéltek a napközepű virágocskák, sorakoztak egymás felett, mint gazdájuk jelesei a naplóban.

Julika csak érzékelte maga körül az embereket, mint a denevér a környezetét, láthatatlan ultrahanggal. Zöld az ablakon a sötétítőfüggöny. Zöld volt már a városszéli temető kősebhelyes földje, amikor a barátnőjével elmentek oda, a szerényke, viharvert templomhoz. Itt kérte meg a kezemet, mondta Anci meghatottan. Leültek a félig megégett feszület alá, és napoztak a pironkodó napsütésben. A sóskaszínű papsajtok mellett apró margaréták bujkáltak.

Renkei felsóhajtott, mint egy fáradt kovácsfújtató. Hátmostmicsinájjakezzel, megkukult, vagy mi? Zsóka jutott eszébe, egyik este észveszejtő későn jött haza, ő, mint példás-megértő apa, csendesen kérdezgette, Zsóka dacosan támasztotta a konyhaszekrényt és nem felelt, Renkei tenyerében bolhásan viszketett az alattomosan gyülekező harag, ő is elhallgatott, és mind a negyvennégy évével fenyegetően bámulta lázadó nagylányát. Dejulikám magánakmosbrillírozniakéne.

Julika olyat nyelt, hogy megrémült, hátha az érettségi elnök most azt hiszi, vizsga helyett az ebéd jár az eszében.

Renkei ismét megtörte a hajókötélből szőtt csöndet. Nohát, csaknemakarittülni harangszóig?

Julika kinyitotta a száját, de hang nem jött ki rajta, mintha átmetszették volna a torkát, hangszálait. Gyönyörűen tudott énekelni, az énekkarban ő vezette a mezzo szólamot. Hirtelen úgy érezte magát, ahogy Beethoven érezhette, amikor nem hallott több zenét. Valami ELKÉPESZTŐ némaság vette körül, minden megállt és elhallgatott, mint egy véglegesen szigetelt üvegburában. A sötétbarna, foltos fényű faasztal máskor meg szokott reccsenni. Renkei kockás jegyzetfüzetében susogni szoktak a lapok. Csak a tételek pihentek a szokott titokzatossággal, arcukat fordítva a hűvös asztalnak. Csak a népi demokratikus forradalmak mosolyogtak huncutul Julika vibráló kezében. Most nem tudták őt semmire emlékeztetni. Mindnyájan eltűntek körüle. Ravaszul és váratlanul. Az oltár előtt.

Renkei beszélni kezdett a gránitszoborrá kövült lány helyett. Néha zavartan simította hátra őszes haját, mely kékesen, ezüstösen fénylett, mint esténként a haragos tenger, ahogyan tükrözi a parti nagyváros éber világosságát. Ugyanjulikahiszen magaistudjaezt.

Julika látszólag már nem figyelt. Csupa képtelenül ázott alak szánguldozott az agytekervények hajtűkanyarjaiban. Renkei kelletlen hangsúlya. A nyílvesszők túlsuhantak a cél feje fölött. A filmbeli néger asszony mosolygott rá, akinek vakító válláról kövér kerek cseppekben csordult le a súlyos-sápadt tejeskanna tartalma, melyet fehér gazdája loccsintott rá dühében, de amelyet évekig emlegetett. Julikában így vándorolt a vívótőr szélességű hang, azzal a szörnyű ürességgel, ami még a körme alatt is feszítette. Üresen kopogott a szíve, szinte rázta ideges testét. Csak a vére surrogását hallotta, ahogy erőlködve halad az érfalak belső felülete mentén. Renkeire pillantott, elvörösödött, egyszer Ancival egész órán vihogtak, hogy akinek ekkora orra van, az remek szerető... Atüdőmmégdolgozik, tehátmégélek... Igentanárúr, szakad fel belőle, szinte sikoltva, mint a kés szikrázva a tányéron; de nemjuteszembesemmi.

Renkei is elhallgatott, nézte a kétségbeesettet, s hirtelen elöntötte a szeretet, még az ágyéka is felforrósodott. Azt a földöntúli mosolyt kellett volna megörökíteni. Milyen lelkesen jött, hogy segítsen neki. Logikus. Most nem készült, mert arra számít, hogy az eddigi munkája alapján jó jegyet kap. Renkei megdühödött, a történelem tudománya egy kiváló szablya, amely ezúttal hitvány vezér kezébe került, s a csatavesztés szégyene őt is katlanában égeti. Aztán megnyugodott. A lány rossz vizsgázó, szorult helyzetben minden kiszáll belőle, görcsöt kap és szellemileg összeesik. A cseppkő sebesen és formátlanul növekszik és egyre jobban eltakarja a szabadság finommívű arcát. Nyugoggyonmeg, nemigazhogycsak annyittudmintamennyita feleletelejénelmondott.

Julika a kötésmintát nézegette Renkei kardigánján. Szép, gondos darab, biztosan a felesége készítette. Rizskötés, karamellszínű fonallal kezdődik, simából van benne egy málnaszínű csík mellkasszélességben, aztán egy karamellcsík és végig málna. A két ujján fordított színösszeállítás. Eszténis mekkötöm ha kijutokinnen.

Renkei csalódottan hunyta le a szemét, amely magyarázat közben olyan lázasan tudott csillogni, két keze egymást biztatva hányta-vetette a tollat. Lassan kezdett benépesülni a szemhéja mögötti táj, öt számjegy tekergett összefonódva a szeretet varsájában, a jeles hét sebből vérzett. Hirtelen határozottan maga elé kapta a papírt és másodpercek alatt kanyarította oda a dühös és lendületes közepest. Mostmár túlvagyunkrajta, megmondhatjamivoltabaj.

Julika előtt egy villanat alatt lefutott az eddigi védett kis élete. Papíron tehát nem bukott meg. S önmaga előtt... Haja tövében jéghideg nyirkosság ült, mint pincékben, gomba alatt. Szégyen, hallotta saját idegen hangját vérfagyasztó süketséggel. Mind a huszonkét tételt — és elhallgatott, döbbenten vette észre a mentegetődzés savanyú ízét sóványodó szavai lapos felületén.

Renkei lassan ballagott az autóbusz-állomás felé. Vaníliaszínű ingén egy véletlen-kusza tollvonás emlékeztette az előbbi kudarcra. Haragszom magára, mondta még Julikának, aki felriadt, bogárhátú szemében rabul csillantak a fal fehér csíkjai. Neharagudjonráma tanárúr, mondta, torkában egyre gyűltek a hangok, mint egy alattomos, rákos daganat. Renkei megnyalta kiszáradt szájaszélét, s hirtelen Julika mellbimbóját vélte érezni a fogai között — akit ebben a pillanatban már régen elnyeltek a recés falak és a padokon vidáman csúszkáló déli napsugár.

Julika feje üresen didergett. Kívül-belül. A lehorzsolt délelőtt szálkái. Mint a feketefenyők. Szűzhó némaságú hegyláncok. Mint a festményeken. Rémisztőek, földes-barnák és hallgatagok. A vakondtúrások. Mind ugyanannak a hegyláncnak a részei. Minden kiforgatott életmorzsa a tiéd. Fentről a homorú mélység. Szabályos kereszt alakban púposodnak a vakondtúrások; ami elromolhat, az el is romlik. Vízből még sose faragott senki istenszobrot... Elutazikinnen. Nemmontamsemmit. Nemértettemeg. Mindegy, azistenit.

*

Megbuktam, mondta odakinn a várakozó, majd szörnyülködő különböző arcszíneknek. Megbuktam és most egy darabig senki szeme elé nem akarok kerülni. Megbuktam — botorkált kifelé a hívságos életbe, amely olyan gyorsan kiég, mint a kovakő szikrája.

OSZIP MANDELSTAM

A humanizmus napjainkban

Egyes korszakokban nyíltan hangoztatják, hogy nem fontos az ember, csupán építőanyag, mint a tégla vagy a cement, s nem neki kell felhúzni a házat, hanem belőle kell építkezni. E társadalomépítés mértékegysége az ember, és nagyságát azzal bizonygatja, hogy semmibe veszi és megalázza őt.

Mint kiscsibék, nyüzsögnek az asszír foglyok a hatalmas uralkodó szárnyai alatt. Az állam embertelen nagyságát megtestesítő harcosok hosszú kopjákkal öldösik halomra a megkötözött pigmeusokat. Az egyiptomi építészeknek az embertömeg élő építőanyag, melyből a szükséges mennyiséget mindig biztosítani kell.

Ám létezik egy másik társadalomépítés is. Mértékegysége szintén az ember, de nem belőle építkezik, hanem neki épít, és nem az egyén megalázásán alapul nagysága, hanem az emberi igényekkel összefüggő, magas fokú célszerűségen.

A jövő társadalomépítési formáinak monumentalitását mindenki érzi. Még nem látható a hegy, de már ránk veti árnyát, és mi ebben az árnyékban rettegve és értetlenül mozgunk, mert elszoktunk a társadalmi élet monumentális formáitól. Megszoktuk a tizenkilencedik század közéletének és jogi rendszerének sík vidékét, és tanácstalanok vagyunk: nem tudjuk, hogy a közeledő éjszaka veti-e ránk súlyos árnyát, vagy új városunk árnya ez, amely a jövőben lakóhelyünkül szolgál.

Az ember nem szereti az egyszerű, mechanikus monumentalitást és a csupasz számok józanságát. Nem az új szociális piramis nagysága a vonzó, hanem a szociális gótika: az erő és arány szabad játéka egy olyan társadalom, amely bár bonyolult építészeti szerkezet, de benne minden célirányos és individuális, s minden alkotórésze összecseng az egésszel.

A társadalomépítés ösztöne nem más, mint az élet magasabb rendű formákban való elrendezésének vágya. Úgy tűnhet, hogy az ember közvetlen igényeit messze túlhaladja, de valójában az emberi társadalmak legbensőbb szükségletét fejezi ki, s nem az üres szeszély játékát.

Ha lemondunk a társadalomépítésről, akkor összeomlik a legegyszerűbb és legszükségesebb építmény is, az ember háza, az emberi otthon.

Azokban az országokban, ahol gyakran fenyeget földrengés, egyszerű, lapos tetejű házakat építenek. A francia forradalomtól kezdődően a tizenkilencedik század jogrendje szintén elveti az építészeti igényt, egyszerű formákra törekszik, mert feszülten várja a földlökéseket, a szociális csapás bekövetkezését.

A földrengés azonban nem kíméli a lapos tetejű házakat sem. A kaotikus világ már betört az angol „home"-ba és a német „Gemüt"-be, káosz dalol az orosz tűzhelyekben, ott fütyül már a kürtőben és szele kicsapódik a tűzhelyajtón.

Hogyan lehet a fenyegető rengésektől megóvni az ember otthonát, s a történelem földlökéseitől megvédeni falait? Kinek van bátorsága azt állítani, hogy a Föld legszebb ékessége és legtartósabb alappillére, az ember otthona, szabad háza meg kell, hogy semmisüljön?

A múlt nemzedékek jogalkotása erőtlennek bizonyult, hogy megvédje azt, ami életre hívta. Csak vergődött a probléma súlya alatt és terméketlenül bölcselkedett. Sem az emberi jogokról alkotott törvények, sem a magántulajdon sérthetetlenségét hirdető elvek nem nyújtanak már védelmet az emberi otthonnak, nem menthetik meg a katasztrófától.

Az angolok más nemzeteknél jóval képmutatóbban állítják előtérbe a személyiség jogi garanciáit. Mintha elfelejtették volna, hogy néhány évszázaddal ezelőtt éppen ebben az országban keletkezett maga a „home" fogalom, az első európai polgári forradalom természetes következményeként. Ez a forradalom mélyrehatóbb változásokat hozott, mint a következő, s így több rokon vonást tartalmaz napjaink eseményeivel.

A jövő társadalomépítése igazi rendeltetését és mértékét csak akkor igazolhatja, ha úgy szervezi meg a világháztartást, hogy figyelembe veszi az ember szükségleteit és megvalósítja a világméretű otthonosság elvét.

A jövő azoknak, akik ezt nem értik, hideg és komor lesz. De napjaink humanista gondolkodói már érzik a jövő belső melegét, s mint a nap izzó tűzhelye, úgy fűti át őket a célszerűség és otthonosság tüze.

Ha a jövő társadalomépítése nem a humanista gondolatra alapoz, hasonlóan, mint Asszíria és Babilon — megsemmisíti az embert.

Nem tekintjük baljós előjelnek, hogy napjainkban úgy látszik, mintha a humanista értékek megritkultak volna, kikerültek volna a használatból, mintha homály fedné őket. Ám ezek az értékek, mint az aranypénz, csak egy időre rejtőztek el a szem elől. Aranyfedezetként megmaradtak, és bár rejtetten, de biztonsággal irányítják a mai Európa minden szellemi megnyilvánulását.

Hogy újból aranyvalutánk legyen — ez a jövő dolga. A kultúrában az időleges eszméket —, melyek csak papírpénzek — felváltják az európai humanista örökség aranyveretű érméi, s amikor már nem a régész kalapácsa alatt csengenek majd a humanizmus szép dukátjai, hanem napfényre kerülnek, és mint az egyszerű ércpénz, kézről kézre járnak.

1923.

(SZŐKE KATALIN FORDÍTÁSA)

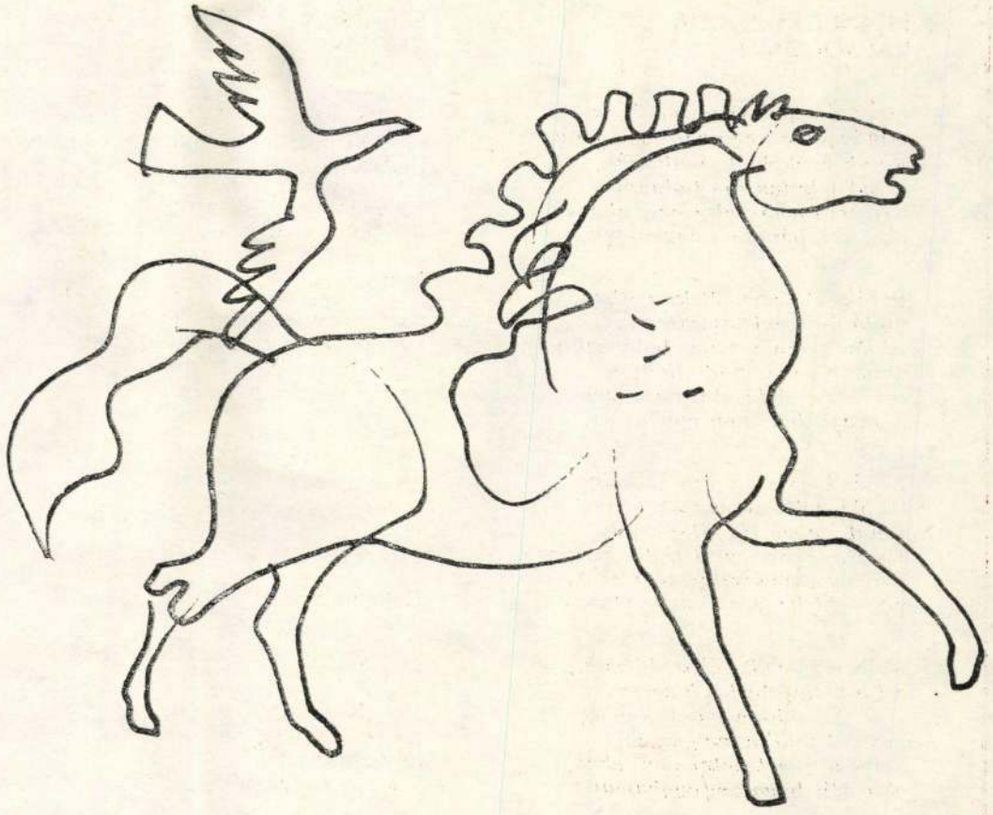

CSIKÓ MADÁRRAL — FELEDY GYULA RAJZA

Mandelstam és korunk humanizmusa

Oszip Mandelstam „A humanizmus napjainkban" című esszéje 1923-ban jelent meg az Alekszej Tolsztoj által szerkesztett „Nakanunye" („Előest") című berlini újságban. A „Nakanunye" a Szovjet-Oroszországgal szimpatizáló emigránsok fóruma volt, és rendszeresen közölte a szovjet írók műveit is, itt jelentek meg többek között Bulgakov, Ilf—Petrov első szatirikus írásai, Borisz Pilnyak és Gorkij elbeszélései.

Mandelstamot az 1920-as évek első felében különösen foglalkoztatta a kor, a század problémája, s a forradalom után egy „otthonos világ" megteremtésének esélyei. Az 1917—1931 között írott versek egyik fő tematikai vonalát is ez a problémakör képezi. Mandelstam munkásságában a humanizmus fogalom egy új, sajátos „huszadik századi" jelentést kap: az alkotó nyíltan vallja az újkori „plebejus-költő" pozícióját, s erről az alapról próbál azonosulni ellentmondásos korával. A költő már nem demiurgosz, próféta többé, mint az előző nemzedék, az orosz szimbolisták alkotói, hanem „tömegember", egy a kortársak közül: „Tudjátok hát meg: kortárs vagyok én is, / a Mosz. Szöv. korának fia vagyok, // nézzétek, milyen lompos a zakóm, / nézzétek csak, hogy járok, hogy beszélek! // Próbáljatok meg elszakítani koromtól! / Fogadok, hogy megszakadtok bele!" *(Moszkvai éjfél.* Lator László ford).

Ez a kortárstudat, a „szép esküvés az új, negyedik rendnek" tragikus vállalást jelez, hiszen Mandelstam felismeri azoknak az erőknek jelenlétét korában, melyek a személyiség kibontakozása ellenében hatnak, s a velük való harc reménytelensége már tény számára. Ezért van az, hogy „A humanizmus napjainkban" című esszében a megőrzendő érték már nem a személyiség. s a hozzá tartozó kategóriák, a jog, szabadság és kötelesség, hanem a célszerűség szelleme, az elementáris emberi közösség, az ember otthona, „szabad háza". Így a megvalósítandó célt, azaz korunk humanizmusát a „világméretű otthonosság elve alapján lehet csak elképzelni, s a közösségbe való beolvadás, sőt a benne való feloldódás személytelen élménye fontosabb, mint a személyiség szabad cselekvésterének biztosítása. Mandelstam éppen ezért elveti a XIX. századi liberális gondolkodást, és helyette a XVIII. századi szellemiséget fogadja el, a felvilágosodást és klasszicizmust. Az orosz forradalom előzményének pedig nem a francia forradalmat érzi, hanem az angolt. „A tizenkilencedik század" (1922) című írásában, amely sokban előlegezi „A humanizmus napjainkban" gondolatmenetét, arról ír, hogy a XIX. század összeomlását túlélőknek, kiket a sors akarata egy új történelmi földrészre vetett", az a feladatuk, hogy az új földrészt, a XX. századot europeizálják és humanizálják, azaz „átfűtsék a célszerűség melegével".

„A humanizmus napjainkban" című esszében Mandelstam a célszerűség elvének megvalósítását a „társadalomépítés" emberi igényekkel összefüggő formáinak megtalálásában látja. Az esszé szimbolikája — építészeti szimbolika. Mandelstam költészetét áthatják az építészeti motívumok: első kötetének, „A kő" című kötetnek verseiben az akmeista program értelmében az alkotó — mesterember, s az egyetlen igazi harc a pusztasággal, a kiüresedett világgal szemben — az építés. Stílusideálja a gótika, a szigorú szerkezet — életeszmény, az emberi alkotó szándék szabad megnyilvánulása:

„. . . A szépséget nem egy isten-szeszély csinálja,
hanem egy asztalos karvaly tekintete
A népek négy elem szelíd rendjében élnek,
s lett szabad emberi szándékból ötödik
Vagy nem tagadja-e felsőbbségét a térnek
e tisztán, szigorúan szerkesztett bárka itt."
(Az Admiralitás, 1913. Lator L. ford.)

„Építés — célszerűség — világméretű otthonosság" — e szimbólumkörben gondolkodik Mandelstam, mikor korában a humanizmus kérdését felveti. „A humanizmus napjainkban" azért is érdekes és értékes dokumentum, mert a 20-as évek jövő-víziói közül bár nem hiányzik sem a szépen megkonstruált jövő képe, sem a negatív utópia, de az „ember legbensőbb szükségleteinek", mint problémának felvetése a korszak monumentalitásának érzékelése mellett háttérbe szorult. Mandelstam a „társadalmi — örök emberi" mély összefüggéseire hívja fel a figyelmet, ami nem tekinthető új gondolatnak, de aktualitását mind a mai napig megőrizte.

SZŐKE KATALIN

Kazányi tatár népköltészet

MECSET KUPOLÁJA RÉZGOMBJÁN

Mecset kupolája rézgombján,
mindegyiken egy-egy csalogány.
Velük énekelnék, mulatnék,
arcod felejteni ha tudnám.
Szívem csendesülni nem akar,
elpusztít bánatom egyhamar.

Vidám életem volt kertedben,
nyíló virágaid leszedtem.
Akkor voltam mégis boldogabb,
amikor anyámmal élhettem.
Szívem csendesülni nem akar,
elpusztít bánatom egyhamar.

Fehér hattyúk vízen úszkálnak,
lövöldözök vakon csak nádast.
Belül eleven tűz, Nap éget,
fényes orcám, mint Hold, elsápad.
Szívem csendesülni nem akar,
elpusztít bánatom egyhamar.

Délben támadt vihar de sötét,
estig a Nap biztos kisüt még.
Ifjú szív vihara mindig nagy,
kiderül fölötte még az ég.
Szívem csendesülni nem akar,
elpusztít bánatom egyhamar.

SZÉNÁBÓL KAZLAT MÁSÉNÁL RAKNAK . . .

Szénából kazlat másénál raknak
még magasabbat, hej, a legények,
Gyűrűt ha adnak, ujjheggyel fognak,
csókot ha adnak, nyelvük hegyével.

Folyónak árja kicsap partjára,
csalogány száll a hajló fűzfára.
Nincs aki vágyna idegen társra,
kinek mátkája, van már hű társa.

Jártam én kertben, alig pihentem,
kerek köténvem színültig szedtem.
Van almám hetven, megtölt egy ládát,
de van egyetlen, mindnél ki drágább.

Hogyha én szél volnék,
s te vitorlás volnál,
mindig szabad volnék,
rabom, ej, te volnál.

HA ÉN SZÉL VOLNÉK

Hogyha én szél volnék,
viharos én volnék,
hol meg, hogy ringasson,
víznek parancsolnék.

Hogyha én szél volnék,
fehér vásznat fújnék,
hajnalhasadáskor
füledbe én súgnék.

Hogyha én szél volnék,
fűzfával hajolnék,
más karjából akkor
karodba én futnék.

HEGY TETEJÉN PIROS MÁLNA

Hegy tetején piros málna,
hegy lábánál sűrű bokor.
Véle mikor találkozom,
ölelése menny és pokol.
Ej, lányok, hej, lányok,
ölelése menny és pokol.

Sudár fácska hajladozik,
lombja alá madár bújik.
Szeműldöke ha megrezdül,
szívem máris bolondozik.
Ej, lányok, hej, lányok,
szívem máris bolondozik.

Égen fénylő csillagocskám,
vízben bujkáló hódocskám —
Arcát éjjel hogy láthatnám!
nem jön fényes nappal hozzám.
Ej, lányok, hej, lányok,
nem jön fényes nappal hozzám.

(SZÖLLŐSI ZOLTÁN FORDÍTÁSAI)

SZERGEJ ZALIGIN

Vihar után

Kornyilov és a fúrómester között beszélgetés kezdődött.

— Mondanom kell önnek... néhány... egy s más... dolgot... — súgta a mester titokzatosan Kornyilovnak, és hátat fordítva elindult a ligetbe. Menés közben sietős, ügyetlen és udvariatlan mozdulatot tett: „Kövess!"

Különös „néhány... egy s más... dolog" várt rá. Talán nem kéne a mester után mennie? Kornyilov elindult.

Éppen hogy leengedték a négyhüvelykes fúrócsövet, ami nem ment simán; a mostani huszonhat egész két tizedes méter mélységig a kezdeti öthüvelykes diaméterrel fúrtak, de megváltozott a talaj, nedves-homokos altalajhoz értek, s a mester aggódott: „Nem iszapos talajréteg-e?" — és megváltoztatta az átmérőt.

Emelőcsigával és csörlővel dolgoztak egész nap, s a mester megmutatta hozzáértését, úgyhogy elégedett lehetett magával... De azért tartogathatott még „gazdája" számára valamit, a további munkákkal kapcsolatos figyelmeztetést.

Kornyilov szorosan a mester nyomában haladt, várta, mikor áll meg és magyarázza el, mivel fenyegeti az iszapos altalaj a „Kornyilov és K° Fúrótársaságot". Milyen kiadások-veszteségek lehetségesek?

„Kiadások-veszteségek, — ismételte magában Kornyilov, és azon kapta magát, hogy izgul. — Na, na, tulaj! Izgulsz?"

De a mester folytatta útját a liget mélyébe, mintha határozott célja lenne; járása esetlen, válla hol balra dőlt, hol jobbra, előre és hátra; egyenetlen léptei néha szélesek, néha egészen aprók voltak.

Nehéz volt követni. És kellemetlen.

A mester néhányszor hátrafordult. Tekintete zavaros és érthetetlen — az apátia jele, ami azonban bármely pillanatban váratlan és semmivel sem magyarázható cselekedetben törhet ki.

Valami végül is megakadályozta a mestert, hogy tovább menjen; hirtelen megállt, élesen Kornyilov felé fordult, és Kornyilov közelről látta még mindig zavaros tekintetét, vöröseslilás foltos arcát, kitágult orrlikát, sűrű, mégis áttetsző és határozatlan ívelésű szemöldökét.

Apró szemek, szokatlan-figyelő tekintet.

Miután megfordult, úgy mérte végig Kornyilovot mintha valamilyen váratlan leletre bukkant volna, majd ezt kérdezte harsogó rekedtséggel:

— Mit mond a NEP-ről, Pjotr Nyikolájevics Kornyilov? Mond valamit? Legyen szíves, kérem a'ássan!

Kornyilov zavarba jött — a kérdés kihallgatásszerű volt. Nem tudni miért, mi célból, de kihallgatás volt.

És semmi kétség — a mester a „régiek" közül való. Attól, hogy feltevése beigazolódott, csodálkozása nőttön-nőtt: micsoda „régiség" ez? Mi ez a plebejusi „kérem alássan"? Mi ez a bárói rekedtség? Mindennek miféle különös keveréke található e különös arcban?

— Nem, mondja, kérem alássan, Pjotr Nyikolájevics Kornyilov, mi ez a misztérium, ez az új gazdaságpolitikának nevezett valami?

Ez a különös arckifejezés olyan emberre emlékeztetett, akinek örökre és komolyan elment a kedve a gondolkodástól, de aki mégis mintha valamely titkos, nagyon makacs, energikus és gonosz gondolatta! élne állandóan együtt.

Izzadtság-, rozsda- és nedves földszag áradt belőle.

A hosszú évek során beidegződött megszokás hatására Kornyilov ezt mondta magának: csak nem sietni.

Vagyis, egyetlen szóval sem szabad előreszaladni.

És Kornyilov némán nézett a fúrómesterre, mire ez halkan, sőt egészen természetesen megismételte:

— Nos? Mond valamit? Várom...

— Nem mondok. Nem.

— Miért nem?

— Nagyon akarja, hogy beszéljek. Túlságosan akarja! Minek ez?! Mire jó?

De a fúrómester folytatta, egyúttal válaszolva is magának:

— „Nem fosztogatjuk tovább a parasztot. Gondoskodunk a munkások betevő falatjáról! Abbahagyjuk a volt tisztek és földesurak kivégzését!" És aztán, kérem tisztelettel? Ezt nevezik új gazdaságnak?! A legújabbnak? Ez hát a marxizmus? Ha nem vágtok engem pofán, akkor már új utat találtatok fel a ragyogó jövő berendezéséhez? De hisz a jogtudomány magándocensei, professzorai, magiszterei is alátámasztják ezt: „Politika! Új! Csodálatos!" Na, de, gondolja meg: miért nem vágnak pofon? Miért nem végeznek ki? Miért határozták el, hogy jótékonykodni kell a munkásosztállyal, gondoskodni betevő falatjáról? Nem azért-e, mert maguk is csak úgy maradnak életben? Nem a saját megmenekülésük érdekében adják-e nekem azt a falat kenyeret? És cserébe érzékeny könnyeket követelnek tőlem! Nos, rendben, a mi orosz emberünket évszázadok óta egy falat kenyér is könnyekig meghatja, hát így a külföldi újságocskák is szipognak! Sőt reménykednek: visszafelé haladnak a bolsevikok! Visszafelé, aztán talán majd emberré is válnak! De micsoda újjászületés lesz az? Hiszem tudom, ma etetnek, hogy húzzam a szekerét, kimozdítsam a helyéből, aztán amikor könnyebb lesz — azt a falat kenyeret rögtön elveszik. Mondja, kérem: lehetséges ilyen még valahol a világon?

— Ázsiában...

— Az nem számít. Európát kell példának venni...

— Ön európai?!

— Nem tudom... Nem tudom, de az biztos, Oroszország európai forradalmat csinált... Proletárforradalmat! Vagy megint hazudunk? Becsapjuk Európát? És saját magunkat?

— Mégiscsak európainak tartja magát! — határozta el Kornyilov, de olyan érzése támadt, mintha a mester valóban fajokon és nemzetiségeken kívül létezne, mintha bármelyik pillanatban elfelejtené még az emberi nemhez való tartozását is.

— Ahogy akarja, de engem nem Európa, nem is Ázsia taszít, hanem az egész világ, ostobaságával és szégyenével! Meg fajtalanságával, kérem alássan, — kezdte újból. — Sehol senki nem képes elválasztani a rablást és a bűnt a nemeslelkűtől. Sőt fordítva is igaz: minél több a bűn, annál nemeslelkűbbnek nevezik... Elég csak arra utalnom, uram, hogy már a falat kenyeret sem nevezi senki falat kenyérnek, hanem mindenki úgy beszél róla, mint politikáról, még inkább humanizmusról és hasonló emberszeretetről. Sőt tudománynak is nevezik. De hisz ez a falat létezett már a tudomány és a politika előtt is, elsőszülöttségénél fogva fölötte áll mindezeknek, és íme, kérdem önt, alássan: miért kell ezt az egész szemetet és söpredéket erre a falat kenyérre kenni? Miért rejtőzik el mindez a kenyér álarca mögött? Tán csak nem ez az emberi fejlődés? És a nagy ötlet, ahogy manapság beszélnek róla? Látja, általános volt a kommunizmus, általános volt az egyenlőség is az általános nyomorúság és pusztulás képében, általános és elkerülhetetlen a jövendő rombadőlése is, és akkor hirtelen megjelenik a NEP, és én már

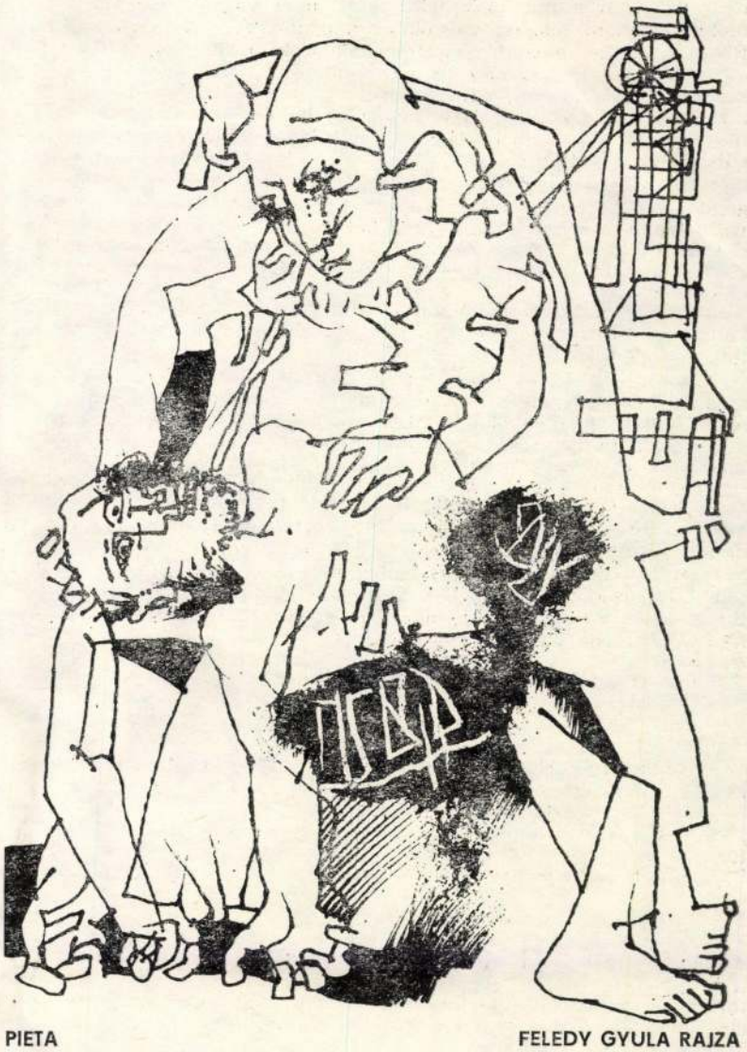

PIETA

FELEDY GYULA RAJZA

Részlet az Állami-díjas szovjet író legújabb kisregényéből

nem tartozom a munkáskollektívához, nem vagyok egyenlő a többiekkel, hanem magam vagyok és magamnak... Szörnyű változás! No és ha utána megint visszafelé haladunk, aztán megint visszafelé — és mindez, bocsásson meg, egy emberöltő alatt? Nos, hogyan lehet ezt, engedelmével, egy emberben összeegyeztetni — a kommunistát és a vállalkozót? Hisz nem lesz belőle sem az egyik, sem a másik, egyáltalán nem lesz belőle semmilyen ember, hanem csak úgy, valami, kérem tisztelettel... Szörnyű állapot és, mondhatni, számomra szörnyű következményekkel — bele lehet őrülni, ha jól meggondoljuk! Az egyedüli kiút — nem gondolkodni. De azt nem lehet, valójában nincs hát kiút... Meg kell őrülni! Az általános egyenlőség és általános különbözőség, a tulajdon tagadásának és megszerzésének minden borzalma — mindezt egy emberélet alatt, igen? Egy emberélet alatt?

Kornyilov most már hallgatta a mestert. És érdeklődéssel. Úgy volt, ahogy lennie kellett: a mester beszélt és ő, Kornyilov, hallgatott és figyelt.

— Játék! Játék! — kiáltott fel ezalatt a mester, de megint csak valahogy csüggedten. — Mit játszunk, kérem szépen? Milyen embereket alakítunk, olyanokat, akik nincsenek? Tisztességeseket? Minél kevesebb a tisztesség és a megszokott rend, annál jobban és jobban játszunk? Pontosan, uram! Igen?! Nos, messzire jutnak, messzire, — erősítette meg még egyszer, — ha ebben a játékban a „kétszer kettőt" felsőfokú, engedelmével, matematikának tudják kiadni! Messzi-re-e-e-e! Ez valami iszonyató, én mondom önnek, torzulás... És aki elszántabban küzd a torzításért, aki átgázol a többieken, annak jár a nagyság és a hit az emberek részéről! És aki csak egy kicsit is kiigazodik a valóságban, az az életben soha és semmiben nem jut előre... És ostobának, sőt az emberiség ellenségének fogják tartani... Micsoda csábítás hát, micsoda csábítás — élen járni a torzításban!

A mester apró szemének tekintetét ismét Kornyilovra szegezte. Az megkérdezte:

— Ön engedett a csábításnak? Engedett valaha is ennek a csábításnak?

— Amikor létezésünk fogalmait, tényeit lábbal kezdtem tiporni, akkor én megtehettem volna... Hú, akkor én...

— Mi akadályozta meg? A lelkiismeret?

— Nem. Gyermekkorom óta gyáva vagyok. Soha nem voltam bátor, sőt még irigylem is azokat, akik e téren jeleskednek. Önt is irigylem. Néha. Szörnyen szidom magamat emiatt, de nem tehetek ellene semmit.

— Irigyel?! — csodálkozott Kornyilov.

— Most már más, inkább csak eszemmel irigylem, semmint szenvedéllyel. De ezek a legkülönbözőbb fogalmak, többek között az irigység, tett olyanná, amilyen jelenleg vagyok. Az irigységen át jutottam el mostani gondolataimhoz és minden egyébhez... De ez elmúlt! Egészen más lettem... Majdnem eltűnt belőlem az irigység. Majdnem független lettem.

— Ön „régi"? Talán volt kereskedő? Vagy jogi vonalon szolgált?

— Azzal a, bátorkodom megjegyezni, sajátsággal, hogy „mai" sem voltam soha. Soha. Nem, soha, uram... Még annak idején megértettem: réginek születtem.

— Engedelmével?!

Kornyilov régóta azt hitte magáról, hogy a „régiek" specialistája. Sőt hogy egészében véve a „régiség" fogalmában is tökéletesen eligazodik. Valóban, képzeletében a legkülönfélébb emberi típusok, a „régiség" különböző fajtáinak hatalmas kollekcióját őrizte, de ez a mostani — semmire sem hasonlító példány. Csodálatos és különös lelet! Mérhetetlen gazdaggá teheti gyűjteményét, de jelenlétével egészen az alapokig le is rombolhatja azt, A gyűjtő egész rendszerét, minden erőfeszítését és munkáját egy pillanat alatt megsemmisítheti, a nullával teheti egyenlővé, negatív értékhez vezetheti: „született régiség"! — mi is ez valójában?

— Magyarázza meg... — kérte Kornyilov, de a fúrómester határozottan félbeszakította:

— Most beszéljen ön... Elég volt engem fejtegetni. Nem kell, kell, kérem, uram! Nem kell, ne zavarjon, én is meg tudom fejteni magam önnek, kérem alássan, lehet, hogy akarata ellenére, uram; addig azonban tudni akarom: mit jelent mindez? Lehet, hogy azt, a politika jön és megy, az élet azonban — mégiscsak állandó? A torzulások is elmúlnak, változnak? Lehet, hogy ön pontosan így értelmezi? Figyeltem önt, maga optimista? És nagyon tanult ember?

Nos, a NEP-ről már több mint egy éve mindenki azt mondott, amit akart; aki örült neki, örülhetett hangosan, akiket kiábrándított — mert ilyenek is voltak — öngyilkosok lettek, de mégis. Kornyilov mégis tartott ettől az embertől. Éspedig komolyan.

„Mitől tartok? Hisz nem keresztelőre megyünk vele?"

De ki tudja, hátha — biztosan ezért aggódott. A NEP-ről beszélve Kornyilov még véletlenül sem akart egyetlen fölösleges szót sem elejteni magáról ennek az embernek.

— Nos, jól van, — sóhajtott mélyen és tán szomorúan is, a mester. — Nos, rendben van, ha így, hát így... Látom, ez a tárgy önnek nem megfelelő...

— Tárgy?

— Beszélgetésünk tárgyát, vagyis a NEP-et, úgy látom, törvényellenesnek tartja. Ebben az esetben másként kérdezem önt, uram: és maga? Maga vajon nem igyekszik eltorzítani a dolgokat? Nincs ilyen vágya? Nem szokott törekedni rá?

— A világosságra szoktam! — felelte Kornyilov és nagyon kényelmetlenül kezdte magát érezni.

— És, tán még, az igazságosságra is? Arra is törekszik? Tiszta lélekkel? Istenem, uram, mennyire sötét és aljas lett manapság az ember! Milyen egyszerű és olcsó hangosan kiejteni a szavakat! Uram, bocsásd meg az embereknek minden bűnök bűnjét! — És a fúrómester ledobta fejéről koszos sapkáját, ájtatatosan, szinte emberi módon, keresztet vetett. Puffadt és foltos arcának gonosz-apatikus kifejezése háttérbe szorult, helyét valamilyen sajnálatra méltó szánalom foglalta el — már-már kinyújtotta kezét és megsimogatta beszélgetőpartnere fejét, mint egy gyermeket. Mindjárt kinyújtja kezét és megvakarja füle tövét, mint egy kutyakölyöknek.

Kornyilov hátratántorodott.

— Világosság! Igazságosság! — kiáltotta a mester. — De hisz ez önfeledt és önkéntes lázálom! Hatalmas lázálom, erkölcstelenség és csalás! Ez hiányzik önnek, uram, igen?

— Ez! — erősítette meg Kornyilov. — Ez. A hatalmas csalás is óriási mozgatóerővé válhat!

— A borzalom hiányzik önnek! Igen, az! A félelem hiányzik mindenkinek! Akár isteni, akár ördögi, akár valamilyen más eredetű, de a félelem.

— Ön őrült?

— Én épelméjű vagyok! Teljesen épelméjű. Egészen a végsőkig! És tudom, kérem: ez idáig még nem volt a földön a nagy borzalom, az, amely megreszkettetné és megrázná a csecsemőt, az öreget, a koldust, az uralkodót — mindenkit, mindenkit, mindenkit! Minden egyes embert! Hogy a borzalom visszatartson bennünket a torzítástól, az egész világ elpusztításától, a gaztettektől, amiket egymás ellen követünk el, sőt mi több — tervelünk! Hogy az élet rémségeit tudatosítsuk, tudatosítani pedig csak a félelem segíthet... Csak ez, más semmi sem segíthet!

— De mi célból mindez? Az újabb és újabb borzalom?

— Csak a borzalom segítségével szabadulhatunk meg a torzulásoktól! Nem szabad félni és kitérni előle, mert az a legaljasabb szenvedély és gyávaság. A félelmet szítani kell magunkban, és akkor emberré válhatunk! Az egyenlőséghez és szabadsághoz nincs más út! A félelem egyenlővé tesz mindenkit, mindenkinek egyformán rabságban kell lennie előtte, és akkor többé senki sem vár semmiféle szabadságra. Mert akkor megjelenik a szabadság is, csak úgy, magától. Vagyis mindenki mindenben szabad lesz, kivéve a félelmet. Mindenben, amit nem jár át a félelem. Az embernek valamiben, egyvalamiben rabnak kell lennie ahhoz, hogy minden másban szabad lehessen!

— Nem, ön őrült! Még mindig kevés a borzalom köröskörül? És nem ebből ered-e minden igazságtalanság?! Nem abból-e, hogy az ember nem elég bátor? Hogy félti a bőrét, az életét, a gondolatait? És az aljas gondolatok? Nem a borzalom miatt van-e minden szenvedésünk?

— Miatta! Természetesen, miatta! Mivelhogy nem valódi, hanem mesterkélt és jelentéktelen, vagyis kevés van belőle! És tökéletesen igaz: mindaz a vacak, amit szenvedésnek neveznek, kérem alássan, szintén az igazi félelem hiányából adódik! Meg abból, hogy az ember tele van vad reményekkel, azért vad és barbár reményekkel, mert évszázadok óta beteljesületlenek ezek a remények! Nem-nem, ne mondjon semmit, az ember nem fél és nem reszket eleget! És mostanáig én is keveset féltem. Keresem, keresem a félelmet, de nem találok eleget. Már feladtam a reményt. Csöppenként gyűjtöm, képes vagyok elmenni érte a világ végére is, kérem tisztelettel, de még mindig kevés, még mindig messze van az elégtől, uram... Maga nem keresi?

— Szó sem lehet róla!

— Inkább vásári komédiát játszik a lelkében. Valamit nem jól mondtam? Akkor nevezzük másként, legyen a neve — színház, legyen — színházi előadás!

— Nem értem!

— Nem akarja megérteni! Fél megérteni. Hogy elfogadjuk a félelmet, bátran, nagyon bátran kell cselekedni, kérem tisztelettel. De ön mást rendelt magának — színházat játszani, és egészen más embert alakítani, mint amilyen maga valójában, sőt még csak nem is azt, akit alakítani szeretne.

— Hát milyet?

— Csak úgy. Egy ismeretlent. Egy névrokont.

— Ön igazán őrült! — kiáltott fel Kornyilov magánkívül.

Amint kiáltott, már megértette, hogy a „névrokon" elhangzásakor nemhogy kiáltania, de szemét rebbentenie sem lett volna szabad. De már késő. Már kiáltott.

A mester somolygott. Semmire sem lehetett következtetni gúnyos mosolyából. Semmi közelebbire.

A mester hallgatott.

Semmire sem lehetett következtetni hallgatásából sem.

A mester folytatta beszédét. Semmire sem lehetett következtetni a folytatásból sem.

— Meg hát, tisztelt Pjotr Nyikolájevics, kérem, úgy beszélek ön előtt, mint isten előtt: nagyon fontos számomra, hogy életemet félelem és borzalom vezesse a végső borzadályhoz! Hogy térdre essek, uram és könyörögjek: „Elég, elég a borzalomból! Többet már nem tudok megemészteni! Térdre hullok előtte! Most és mindörökké térdelni fogok, így fogok térden állva élni! Esküszöm, most és mindörökké, hogy félelemben fogok élni! Csak félelemben! Isteníteni fogom! Istenként fogom tisztelni!" Hát, azt szeretném, hogy így legyen, de még mindig nincs így, nincs... És nincs, kérem tisztelettel. És lesz-e így valaha is?

És hinnie kellett ezekben a szavakban — nem a mostani beszélgetés kedvéért lettek kigondolva, ilyesmit nem lehet csak úgy, egy alkalomra kigondolni. Hinnie kellett... De Kornyilov hitt is, meg nem is; még mindig nemcsak a férfi szavai foglalkoztatták, hanem külseje is. A puffadtság és a foltok az arcon... A nagy nedves ajkak... A konok — figyelmes, de hirtelen szórakozottá váló szürke szemek.

Névrokon — a mester szájából hangzott el.

„Őrült" — felelte Kornyilov — és micsoda hangon?! Megpróbálta mindezt felidézni.

A mester elmélázott. De Kornyilov gyanakodott: „Lehet, hogy ez nem is tűnődés, hanem megfigyelőképesség? Lehet, hogy nem megfigyelőképesség, hanem éleslátás? Lehet..."

A mester megszólalt:

— Nyújtson lelki segélyt egy embernek?! — és kezét Kornyilov felé emelte kérő, fájdalmas mozdulattal. — Tessék? Az isten szerelmére?

— Mit? Milyen segítségre van szüksége? Miről beszél?

— Hallgasson meg írásban is! Olvassa el a fogalmazványomat. Ó, nem is fogalmazás az, nem másvalami. Feljegyzések, már sok év óta írogatom napról napra. Feljegyzések mindarról, ami a világon fontos. Felolvasom önnek, kérem, hallgasson meg. És majd elborzad, mennyi lehetőség áll ön előtt, uram.

— Feljegyzések?

— A legkülönfélébb feljegyzések. Gyilkosságok. Erőszak. Mindenféle aljasság. Hogyan üldözi ki a világból egyik ember a másikat. Na és, természetesen, verekedések. Amilyenek a vásárokon történnek nap mint nap. Vagy férjek félholtra verik asszonyukat, szülők gyermekeiket. És fordítva is előfordul: gyerekek a szülőket. Csalások és lelki gyalázkodások, kérem.

— És önnek az kell, hogy valaki elolvassa ezt a könyvet? És hallgassa?

— Tökéletesen igaza van! Nagy szükségem van valakire: már magyaráztam, hogy nem féltem eleget, főként nem állandóan; tehát, lehet, hogy ha először mást ijesztenék meg, az ő félelmén és testi remegésén keresztül én is megborzadnék?! Nagy szükségem van erre, kérem, uram, kérem önt, Krisztus szerelmére. Alázatosan! Mert hisz mikor lehet magunkat meggyőzni? Csak akkor, ha mást is meggyőztünk ugyanarról!

— Az ön könyve egyszerűen nem emberi. Förtelem. Alávaló dolog. Nincs neve!

— Akkor, ebben az esetben, miért létezik az összes többi könyv? Mi célból? Miért, hogy megtanítsák az embert, ne törődjön a félelemmel, megtanítsák, hogy ne féljen, de amitől igazán félnie kell, azt hazugsággal helyettesítse? Torzítással. Játékkal és színházzal, amikor pedig a megrendülésig meg kéne ijednie?

— Ön hívő? Akkor megkérdezem: és a Biblia?

— Ostobaság! Végzetes és ügyefogyott gyermeki ostobaság! És csak azért bocsátható meg, mert amikort a Biblia íródott, még kevés borzalom történt és gyülemlett fel. És még azokat sem jegyezték fel, akkor még nem volt olyan könyv, amilyet most én írok. Nem volt meg a könyv, ami nélkül pedig nem létezhet semmi! Sem a gondolat, sem a szerelem, sem az igaz érzések — semmi! Ez az általam vezetett könyv valódi kereszt és az egyedüli menekvés minden ember számára! Ha nem hiszünk benne — többé semmiben nem lehet hinni! Már régóta elvesztette jelentőségét minden más. Nincs, hányadszor mondom már magának, nincs más célja az emberi életnek, mint a borzalom megértése! És mivel így van, én abba a könyvbe már több, mint két és fél ezer mindenféle gonosztettet feljegyeztem. Ha tehát így van, akkor hallgasson meg írásban is, az isten szerelmére. Egy keveset, kérném szépen... Na, legalább ezer feljegyzést hallgasson meg belőle. Százat! Csak tízet, kérem, uram, az isten szerelmére! Hát egyetlen embernek sem kell az én, másokért elvégzett hatalmas munkám? Nem, maga beleegyezik, hallgasson ide, utána nagy író lesz magából, biztosítom erről!

— Semmi pénzért! — kiáltott Kornyilov újból és megint hangosan; pontosan maga elé képzelte ezt a könyvet, ezt a színházat, ahogyan a fúrómester felolvassa az 1295-ös számú feljegyzést, eltorzult arcával a könyv fölé hajolva, hehezetes mássalhangzóival és hol szolgai „kérem alássan"-nal a szavak végén: „megölte, kérem alássan", „agyonverte, kérem alássan", „halálra kínozta, kérem alássan", hol hangosan és tisztán „megölte", „agyonverte", „halálra kínozta".

— Ezzel a nagy jelentőségű könyvvel, ezzel a valódi orosz könyvvel adós voltam az egész emberiségnek! Az oly érzékeny orosz lélek és a tengersok borzalom révén, amit magunknak okozunk, nem tanulság-e és nem tapasztalat-e mindez az emberiség számára? Mi más lehet még tapasztalat és tanulság? Hát nem kötelességem-e kimondani, ha egyszer megértettem? És egyedül csak én értettem meg, rajtam kívül senki sem, kérem tisztelettel? A borzalom minden lehetőt utolért nemcsak a testi fájdalmat, hanem az ember vakon és hősiesen, de meggondolatlanul létrehozott egész életét is. És ha nem tudom befejezni ezt a könyvet a maga szent háromságában — az erőszak borzalmát, a tehetetlenség borzalmát és a pajzán szó borzalmát, — akkor valaki el fog indulni a nyomomban és befejezi? Hiszek benne! Az afrikai fekete néger és a chicagói milliomos kedvéért, a monarcha és a proletár kedvéért, a mi urunk Jézus Krisztus kedvéért — hiszem! Kell, hogy az emberiségnek legyen menekvése és az utolsó lehetőség — az én könyvem. Ön Kornyilov Pjotr Nyikolájevics, ne tudná ezt? Ne tudná, kérem tisztelettel, teljesíteni ezt az elvárást?! Igen?! Mindegyikünkben pislákol ez a képesség és misszió, de senki sem akarja beismerni még csak magának sem, kérem, nem akarja fölnevelni ezt a csöpp rónát, megművelni, lelkének és tudatának szabadságává nemzeni, inkább futnak előle, mint egy kis állatka a hatalmas ragadozó elől!

Istenem, valóban, hány újabb bekezdéssel tudná gyarapítani Kornyilov ezt a könyvet?!

Hány olyan bekezdéssel, ami a szeme láttára történt, vele történt meg, ő tette vagy a segédletével történt!

Fel-felvillantak előtte ezek a „bekezdések", rövid idő alatt újra átélte őket elejétől a végéig; mint egy festményen jelent meg előtte a következő eset: félig megvilágított nyomorúságos szobácska, két vörösgárdista holtteste a padlón, a harmadik holttest — ezredesi... Egy hatalmas sötét tócsa közepén. És érezte a fojtó, friss vérszagot, és látta az elcsigázott öregembert idegen, teljesen elnyűtt buggyos tiszti nadrágban, egyik kezében szemüvegét tartotta, másikkal valami üvegcsét szorongatott. „Uramisten, uramisten, uramisten..." — még az öreges, ijedt suttogást is hallotta.

— Természetesen, uram — erősítette meg a mester —, a legkülönfélébb látomások találhatók már ott, a könyvemben. Minden es-

CSIKÓ FELEDY GYULA RAJZA

hetőségre van valami. Amit parancsol. A polgári életből vagy a katonaiból, felnőtteknek vagy gyerekeknek — mindenre van már feljegyzés, de még mindig lehet újakat beleírni! Higgye el, kérem, ön hálás olvasója lesz annak a könyvnek, sőt lehet, hogy résztvevője is! És szerzője! Ha meg akar gyógyulni, naggyá lenni — úgy lesz! Megmagyarázzam? Hogyan lehetséges?

— Csak nem gondolja komolyan?! Egy szót sem mond nekem, csak nem? Lehetetlenség — ez a hallgatás közöttünk. A lényegről fogunk beszélni, a fúrásról. Okvetlen. Mint üzlettársak fogunk tárgyalni. Okvetlen! Mint társtulajdonosok!

Hiszen így volt, ugyanis a „Kornyilov és K° Fúrótársaság" nem képezhette egy ember tulajdonát, és Kornyilov társtulajdonosa, bár a jelenlegi gazdaságpolitikai rendnek megfelelően: az egyik társtulajdonos — a fúrómester — közvetlenül is fizikai munkát végzett, tehát nem a más munkájából élt, nem volt kizsákmányoló, így a társaság nem tartozott a „teljesen magánkapitalista vállalat" kategóriájába. És jogilag pontosan ez adta meg létezésének lehetőségét.

— „Társtulajdonos!" — csodálkozott magában Kornyilov. Miért, minek, mi célból utalt erre a fúrómester? Erre a jogi formalitásra? És akkor, amikor, úgy tűnt, nem helyénvaló az ilyen figyelmeztetés!

Csak nem újabb feljegyzés van készülőben? 2999-es szám alatt? Vagy a 3000.? Netán, a 3001.?

— Nem-nem! El innen! Távozzon —, és mától kezdve semmi másról, csak fúrásról, fúrólyukról lehet köztünk szó! Megjegyezte? Megértette?

— Érthetetlenül beszél! Számomra! És a maga számára is érthetetlen, és sötét és hazug! Ezt már idejében és határozottan eltökélte magában, ezt jól tudja és ez teljesen méltó is önhöz, de a többi — abszolút nem méltó az ön tudásához, kérem! Hisz ez így bűn! S van-e nagyobb bűn ennél?! És megengedheti-e magának azt a szégyent, kérem tisztelettel, hogy engem elkerget? Megismétli, hogy „el innen"?!

— El innen! — ismételte Kornyilov.

És a fúrómester, mintha még mindig nem hinne Kornyilovnak és magának sem, hogy elmegy, elment.

(FORDÍTOTTA: MATÚZ JULIANNA)

Mai lett költők

LIJA BRIDAKA

TE OLYAN NAGY LESZEL

Lettország, Lettország, a térképen
nagy országok, hatalmas államok . . .
De te századok óta neveled
fenyőinket s ők bátran állanak,
mély forrásaidból itatsz minket,
és amíg bevetjük mezőidet,
olyan kicsi, vagy olyan nagy leszel,
amilyenné teszünk: szívvel s kézzel.

JANIS SIRMBARDIS

A FEKETE LOVAS

Szófogadó vagyok, avagy makacs:
Századom, mint a szénaboglya, fogy, —
Ejente jön a fekete lovas
És ellopja a letöltött napot.

Amikor a felhők már olyanok,
Mint kenyerek, melyeket fény hasít
Alkonyatkor, a pallóról konok
Fekete mén jő s toporzékol itt.

Hozzám hajol a fekete lovas,
Erős kezét követelőn nyújtja,
Mint kalauz, ki jegyeket lyukaszt,
vagy ellenőr, ki ellenőriz újra.

Fogy a jegy, mint sagren bőr, az élet,
Alkony után est, estére este . . .
De hajnalra villannak a fények
S rigók sírnak esőt reggelente.

A szív is szerelmet, boldogságot
Kiált, mert az mindig kevés neki —
Becézés-, szomj- s rágalom-hullámok
Az élet küszöbeit verdesik.

De a pallón a fekete bíró,
Lova orrlikai megremegnek,
Tudom: engemet is elér hívó
Némasága és meg is szerezhet.

És szétszórhat majd, mint szél a hamut
Az élet örök lángjai közül,
Hideg, közömbös lesz az a marok,
S ő nyugodtan megint lovára ül.

Előled, lovas, el nem szaladok,
Hisz elkopik az acél, a kő is,
De a sors legaljáig kortyolok
És kiiszom legkeserűbb csöppjét is!

OJAR VACIETIS

HIDAK

A hidaknak micsoda
telepátiájuk van!
Némák, de az ostoba,
vagy nem is ostoba
elválás fenyegetésekor
nyugtalan
lángot lobbantanak
szívünkben és agyunkban.

E hídon, ha először állunk,
pénzérméket miért dobálunk?
Hisz nem léphetünk
egyazon folyóba
még egyszer s nem térhetünk vissza
a percbe, az elmúlóba.

Talán az ismeretlen sors sapkájába
dobjuk érméinket: hátha, hátha
megállíthatnánk, legalább pillantásra,
amit megállítanunk lehetetlen s hiába.
Újból nézegetem a híd
korlátjait,
miként hal a hálóját.
A partokat összekötő szelek
kajamat borzolják,
a partokat elválasztó hullámzást
szememig sodorják.

Az egyesíthetetlent egyesíteni —
mágia,
az antipólusokat összeilleszteni —
ravaszság,
nosztalgia,
szerelem,
asztrológia.

Éjszaka.
Hanyatt az égbolt és
az ég is.

(KALÁSZ LÁSZLÓ FORDÍTÁSAI)

Mag és malomkő

Csingiz Ajtmatov és a világirodalom

„Gondolataimat a »mag és malomkő« metaforával fogalmazom meg, amelyben a mag a kultúra nemzeti sajátosságait jelenti, a malomkő pedig azokat a globális folyamatokat, amelyek a magot „megőrlik". Soknemzetiségű államunk tapasztalatai azt mutatják, hogyan nem lehet „megőrölni", ellenkezőleg, fejleszteni, stimulálni a különböző kultúrák nemzeti sajátszerűségeit."
(Részlet egy Csingiz Ajtmatovval készített interjúból. Lityeraturnaja Gazéta, 1984. dec. 19.)

Csingiz Ajtmatov művei a világ mintegy hetven nyelvén olvashatók. Különös jelenséggel van dolgunk: a kirgiz irodalom 1917-től számítja írásbeliségét, nincs nagy múltja, íróegyéniségekre, mesterekre, iskolákra, hagyományokra nem tekinthet vissza. Hogyan értékelhető Ajtmatov munkássága, milyen gyökerekből táplálkozik írásművészete, vannak-e rokonai és hol keresendők, hatott-e rá és miképpen a szomszédos világirodalmi rangú orosz kultúra, integráns része-e az életmű a mai szovjet irodalomnak, hol a helye napjaink világirodalmában? Hogy ezekre a kérdésekre milyen válaszok születnek, az nem is annyira a tájékozottságon, műveltségen, hanem a megfelelő: nyitott és lehetőleg előfeltevésektől mentes *szemléleten* múlik.

Ez a bizonyos szemlélet — tegyük fel, hogy van — két lényeges ponton mérettetik meg: 1. Öntörvényű-e az ajtmatovi oeuvre vagy hagyományőrző, azaz modern vagy tradicionális írónak tartsuk-e őt. 2. Mit értünk világirodalom alatt, korlátozható-e ez a fogalom térben és időben?

Hiányossága még a magyar szakirodalomnak Ajtmatov életművének monografikus feldolgozása. Kritikai fogadtatása kedvező volt, az egyes művekről készült recenziók értőn taglalták regényeinek mához szóló üzenetét, általános problematikáját (*Fehér Ferenc* A versenyző haláláról írva, európai szintű alkotónak nevezi Ajtmatovot, *Balogh Ernő* Az évszázadnál hosszabb ez a napról szóló könyvismertetésében a regény egyik legfőbb értékének azt tartja, hogy korunk *általános* egyéniségellenes tendenciái ellen emel szót, *Hermann István* Az évszázad... eposzi építkezését elemezve egyetemessé tágítja a mű mai mondanivalóját).

A közelmúltban két összefoglaló igénnyel fellépő tanulmánykötet is napvilágot látott a Szovjetunióban. Szerzőik: *Grigorij Gacsev* és *Viktor Levcsenko* kísérletet tesznek arra, hogy Ajtmatov életművét nagyobb összefüggésekben rendszerezzék. A monográfiák — értő elemzéseik, részigazságaik ellenére — főként nem kimondottan irodalmi szemléletük miatt vitathatóak.

Grigorij Gacsev (Csingiz Ajtmatov és a világirodalom. Frunze, 1982.) az életmű feldolgozásával azt próbálja bizonyítani, hogyan szublimálja az író a kirgiz archaikus kultúrát (mitologikus valóságérzékelés, folklórelemek stb.), másrészt: emellett hogyan találhatók meg az európai kultúrtörténet időben egymást követő korszakai itt és most sűrítve; egyidejűleg az egyes művekben. A kritikus Ajtmatov világirodalmi jelentőségét ebben a sajátos, kettős szinkretizmusban látja. Ennek értelmében időben visszafelé kalandozik el a szerző, fő bázisa az ókori természetfilozófia, hasonlatai, párhuzamai sokszor szubjektívak, asszociatívak. Itt találta őt leginkább támadhatónak.

Viktor Levcsenko is (Csingiz Ajtmatov, Poétikai, műfaji és stílusproblémák. Moszkva, 1983.), aki azonban szintén nem az irodalmi anyagból indul ki, hanem abból a jól ismert tételből, hogy a magasabb kultúra asszimilálja a kevésbé fejlettet: az életműnek a klasszikus orosz, illetve a mai szovjet irodalommal való genetikus kapcsolatát vázolja fel könyvében. Mindketten világirodalmi méretekben gondolkodnak, azaz mindketten az ókori kultúra univerzalizmusával, ember-világ harmóniájával érzik rokonnak Ajtmatovot. Levcsenko szerint a folklór-ihletettség nem tesz túl jót a műveknek — a mesei színezet, a példázatszerűség, a parabola erkölcsi célzatossága túlságosan didaktikussá és monologikussá teszi őket. Levcsenko gondolatmenete áttekinthető, világos — és vitathatóbb is, mint kollégájáé, véleménye szerint Ajtmatov írói világa a kezdeteknél (Dzsamila szerelme) a hellenizmus korát idézi, majd egyre inkább az orosz elődök hagyományait követi. Legtöbbször Puskin neve kerül szóba, az Évszázad... elemzése kapcsán, a fantasztikumba hajló valóságábrázolás révén pedig a gogoli, dosztojevszkiji, bulgakovi hagyomány. Igaz ugyan, hogy a kirgizek nem kerültek igazán a keleti kultúrák, valamint a muzulmán vallás vonzáskörébe, de nehéz lehetne bizonyítani, hogy az orosz klasszikusok szólnak vissza Ajtmatov műveiben vagy pedig azt — mint ahogy Gacsev írja —, hogy egyszerre hallatszik ki belőlük az ókori harmónia, a reneszánsz és a romantika szelleme.

Levcsenko Gacsev Damile-elemzésével polemizál. A regénynek egyik jelképes-metaforikus jelentést hordozó részletének értelmezésében mutatkozik meg a kritikusok eltérő gondolkodásmódja.

A három főhős megérkezett a gabona-felvevőhelyre, a vasútállomásra. Dzsamila tréfából, meg amolyan próbatételképpen egy hétpudos zsákot is becsempészett a szállítmányba, a kirakodás Danijárra vár, aki iránt érzett szerelmét alig tudja leplezni Dzsamila, a fronton harcoló dzsigit felesége. Az ártatlannak tűnő csínytevés több, mint fizikai erőpróba, emberfeletti küzdelemmé nő, hiszen Danijár, a sebesülése miatt leszerelt katona eleve nem bír el annyi terhet, mint más.

„Danijár pedig imbolyogva, szinte kábán megy felfelé az izzó vastető alatt, meghajlik alatta a deszkapalló. Minden második lépésnél megáll, mert elvesztette az egyensúlyát, de aztán újra összeszedi az erejét, és megy tovább. A mögötte haladók próbálnak igazodni hozzá, és szintén megállnak. Ez kiméri őket, kiesnek az ütemből, de senki sem lázong, senki sem szidja. Úgy mennek az emberek a terhükkel, mintha láthatatlan kötéllel volnának összekötve, mintha veszélyes, csúszós ösvényen járnának, ahol mindegyikük élete a másikától függ. Egyetértő némaságukba és egyforma imbolygásukban egységes, nehéz ritmus érződik. Egy lépés, még egy lépés Danijar mögött, és megint egy. Milyen együttérzés, és könyörgés látszik annak a katonafeleségnek a tekintetében, aki a nyomában halad, összeszorítva ajkát. Az ő térde is roskadozik, de a férfi miatt aggódik." (Tarisznyás Györgyi fordítása.)

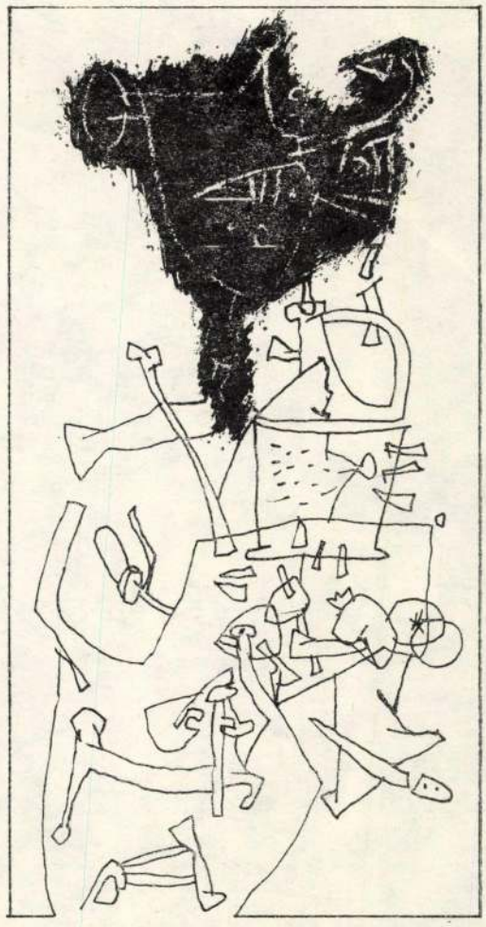

CSENDÉLET FELEDY GYULA RAJZA

Gacsev Danijar magatartását úgy értelmezi, mint aki nemcsak fizikailag visel nagy terhet, de jelképesen az egész emberiségét magára veszi.

„Danijar cselekedete szemléletesen mutatja, milyen végtelenül gazdag általános emberi tartalom rejtőzik alakjában, a kultúrkincsünkben évszázadok óta meglevő jelkép — a vértanú kálváriája — és Danijar magatartásának belső tartalma között a hasonlóság csak látszólag formális. A hétpudos zsákot cipelő Danijar látványa engem Tiziano Keresztvitelére emlékeztet... Amikor megpróbáltam mélyebben belelátni a hős lelkivilágába, belső értékeibe, szinte önkéntelenül kínálkozott az emberiség történetének egyik fordulópontjával — az antikvitásból a kereszténység korába való átmenettel — való rokonsága." (I. m. 43—44. l.)

Levcsenko az ilyenfajta párhuzamvonást önkényesnek tartja. Ezt írja: „A kritikusnak az a véleménye, hogy Ajtmatov ugrásszerűen gyors írói fejlődése során sokat elsajátított (Gacsev szerint majdnem minden irodalmat szintetizál), de leginkább a bibliát és ezzel együtt a szent kinyilatkoztatások középkori poétikáját." (38—39. l.) Majd később így folytatja: „A világirodalmi fejlődés mely fokát, stádiumát véli felfedezni a regényben a széles látókörű, kitűnő és nagy tudású kritikus? Másképpen szólva, mely kultúrréteg alkotja szerinte az ajtmatovi épület alapját?" ... „Gacsev elemzéséből az derül ki, hogy ugrásszerű fejlődése révén Ajtmatov stadiális kortársa a középkori trubadúroknak, azaz elakadt két korszak — az antikvitás és a kereszténység — határán, ... szabadon áttéve az írót a kereszténység ko-

rába... érthetetlen, hogy miért?... „A Dzsamila óriási sikerét antik, gyermeki, üde világlátásával érte el, nem pedig a hanyatlás, a kereszténység szellemével... Az intikvitás, mintha tett volna egy kört és visszatért volna, Kirgízián keresztül hozzánk, Európába! Mintha Dongosz kései követője jelent volna meg Keleten." (I. m. 55. l.)

A két kritikus részletkérdésen vitatkozik ugyan, de ami ebből a számunkra meggondolkodtató, az az, hogy valóban csak a múlt felé kell-e tekintenünk? Nem *mai író-e* Ajtmatov? Nem ott kéne-e keresni az életmű különösségét, ami a regényekből kibontható? Vagy nem abban-e, hogy milyen szorongató érzések, feszültségek támadnak bennünk, olvasókban, ha e könyvekben elmélyedünk? Nem közös élmény-e e térség lakóinak, melyről e remekművek szólnak: hogy a régi világ tudati és bizonyos hierarchikus beidegződései úgyszólván még el sem tűntek, de már belénk is gyökerezett egy új és nem minden hiba nélkül való világ, s ezek különös szimbiózisában kell az egyénnek eligazodnia és helytállnia? Ajtmatov regényeinek életanyagát szinte kivétel nélkül a személyi kultusz éveiből veszi, s nemzedékének ma is eleven sebeit hasogatja fel. Utóbbi munkái: A tengerparton futó tarka kutya és Az évszázadnál hosszabb ez a nap pedig már a kelet-európai problematikán is túliépnek, hiszen a már-már civilizációnkat veszélyeztető hatalmi önkényről, az ezzel szembehelyezkedő szuverén és alkotó emberi személyiség sérthetetlenségéről szólnak.

Sajnos, az Ajtmatov jelentőségéhez méltó, korszerű szemléletű és tudományos igényű munka még várat magára. Előttünk a mű, csak meg kell látni, nyitott szemmel, melyet nem ernyőz semmi kéz, mert hiszen valahol a messzeségben — a perspektíva törvényei szerint — minden vonal egy pontban fut össze. Ajtmatov már beérkezett a nagy közös pontba — jó lenne a vele párhuzamosan haladó és a közös pont felé tartó vonalpályák vagy pályavonalak rendszerét felrajzolni.

RÖHRIG ESZTER

Hetven éve született Konsztantyin Szimonov

Levele Szegedre Zalka Mátéról

1974 őszén — a *Magyar témák, alakok és motívumok a szovjet irodalomban* című téma anyaggyűjtése során (első összegzését tanszéki Actánk, a *Dissertationes Slavicae* 1982-i számában tettem közzé) levéllel fordultam több olyan szovjet íróhoz, akinek jelentős magyar tárgyú műve szerepelt a gyűjtésemben. A hozzájuk intézett kérdések a művek megírásának körülményeire vonatkoztak, valamint azt tudakolták, hová helyezik most saját életművükben a szóban forgó műveket.

Konsztantyin Szimonov az alábbi levelet küldte:

Kedves Fenyvesi elvtárs!

Megkaptam levelét és válaszolok kérdéseire.

A tábornok című versemet Zalka Máté halálhírének közvetlen hatása alatt írtam. Lukács tábornokról, spanyolországi hősteteiről már korábban is olvastam, csak nem tudtam, hogy Lukács tábornok azonos Zalka Mátéval. Lukács tábornok halála után, ha az emlékezetem nem csal, egy, Nyikolaj Szemjonovics Tyihonovval folytatott beszélgetésből tudtam meg, hogy ő volt Zalka Máté, s ennek a friss élménye iratta meg *A tábornok*ot, amelyet első igazi versemnek tartok, s tulajdonképpen innen datálom azt, hogy költő lettem.

Magát Zalka Mátét többször is láttam, amikor még az Írófőiskolán tanultam. Láttam az Írószövetségben, láttam az utcán is. Jól emlékszem erre a jókedvű, fehér fogú, kerek arcú emberre, amit szétnyíló köpenye alól előcsillan a Vörös Zászló Érdemrendje.

Mint írót, elbeszélései alapján ismertem, ezek nálunk megjelentek, bár az én akkori tudatomban ő nem annyira íróként, hanem elsősorban a polgárháború egyik hőseként élt.

Ennyit tudok kérdéseire válaszolni.

Jó kezdeményezéséhez sok sikert kívánok.

Tisztelettel
Konsztantyin Szimonov
1975. február 25.

Közli:
FENYVESI ISTVÁN

VLAGYIMIR KOSZTROV VERSEI

ALMÁK

Moszkva környékén almák piroslanak,
kigyúltak újra —
megannyi földi nap.
Nyárutó ez, drága,
nagy tüzek varázsa
káprázatat szivet,
káprázatat szemet.
Régi, aranyló ikon Évája vagy,
hamvas alma parázslik tenyeredben.
Kertünk éden,
ki nem űzhet az isten.
A nyárutó is — lásd —, hogy szeret Téged,
lánglobogással ujjong a természet.
Tiltott gyümölcsért sajog a szív, s érzed,
e földöntúli látvány porig éget.
A nyárutó — lásd —, nagyon szeret minket,
illattal és fénnyel megrészegített,
Almát illet ajkunk:
öröklét többé
nem lesz. S nekünk nem szabad belehalnunk.

ÉJ RUZABAN

Szikrázó holdas éj. Sugarak özönlenek.
Nem beteg a világ.
Míg csillag ragyog: a földi lét csak átmenet;
viseld el iszonyát.
Ujrafogansz úgyis a Mindenség méhében,
s megszületsz égitestnek.
Kardiogramodon
a villogás: csillagok
fényei üzennek.
Fenséges éjjel. Mint vízcseppben az ég, remeg
benned a végtelen.
Csillag társaként a pályátok útja-íve egy
az égi tereken.
Fonál a vonzalom köztetek — köteléked
széjjel nem tépheted —
felfűzött rá a sors mindkettőtöket végleg,
— így hozta végzeted.

Ruza, 1980.

(CSEH KÁROLY FORDÍTÁSAI)

FELEDY Gyula

MN 1989. jún. 3.

ista hatalom egyik pillérét már lebontottuk..."

z elnöke nemzedékéről, pártjáról egy kényes kérdésről, a nevéről

honi reformjainknak. E kettősség jegyeit viseli magán még most is, amikor pedig a belső erőviszonyok a valóban változásért küzdők javára tolódtak el. *Kecskeméten* a reformműhelyben, majd még egyértelműbben az MSZMP reformkörelnek *szegedi* országos tanácskozása után, de más formákban is igazi párton belüli mozgalom körvonalai bontakoztak ki. A már hozzájuk csatlakozottak átlagéletkora még a 40 évet sem éri el. Eszerint is zömében a fiatalabb generáció akarja magának, a reformoknak a Magyar Szocialista Munkás-

Feledy Gyula rajza

pártot elfoglalni. Őket szövetségesnek érzem az őszinte szándékot hitelesítő többpártrendszer eléréséhez valamint a pártok

választások előtt. Hogyan viselkednek majd akkor éppen a tanácsiak? Én azt hiszem, amint az elnök megérzi, már nem ő diktál — mert nem is diktálhat, hiszen a parancsoló vezetőt a helyi közösség pillanatokon belül leveti —, nos, akkor rögtön *szolgálni* kezd. Vagyis nem az adott személy, hanem *a mechanizmus rossz*, amely akár a legjobb szándékú tisztségviselőből is bürokratát farag. Lejáratva a lehető leghitelesebb embereket is. Törvényszerűen elfogyasztja tehát a kitörni akarókat, a személyiségeket, hiszen *maga a struktúra a hibás*, amelybe áldozatként mind újabb személyiségeket kell belelökni.

— Moszkvában nem is olyan régen, a belső harcok egyik állomásaként az SZKP vezetéséből eltávolították az idős politikusok jelentős hányadát. Személy szerint nálunk szorgalmazna hasonló döntést?

— A szovjetunióbeli változások valószínűsíthetően arra engednek következtetni, hogy az irányításban gyarapodtak a reformerők. Vannak történelmi, politikai helyzetek, amikor a menesztésen kívül nincs más megoldás! *De önmagukban a kádercserék nem oldanak meg semmit*, hiszen ezek intézményes reform nélkül olyan vak eszközök, amelyekkel tegnap a reform ellen, ma mondjuk a reform védelmét hangoztatva lehet megsemmisítően fellépni. Meggyőződésem, hogy az MSZMP-n, s annak Központi Bizottságán belül egyaránt szükség van a generációváltásra. *De még inkább cserélni kell a megyékben a városokban, az üzemekben*, miként arra már szép számmal példa is akad. Ennél a pontnál mégis megállnék, s ellentmondanék a látványos követelményeknek. Nem egyszerűen vezetőket, képviselőket kell újakra váltani, hanem a személyek által képviselt *világos állásfoglalások, platfor-*

A magyar–jugoszláv viszony 1948–49-ben

Egy lépésre a hábor

A második világháború után Magyarország és Jugoszlávia kapcsolatai viszonylag gyorsan és biztatóan rendeződtek, bár az újrakezdés nem volt könnyű. A három és fél éves délvidéki magyar megszállás, 1944—1945 fordulójának *revanshulláma*, a kölcsönös menekülések, ki- és betelepítések újabb sebeket ütöttek a történetileg egyébként sem konfliktusmentes magyar—délszláv kapcsolatokon. Az elmúlt korszaktól való elhatárolódás azonban hamarosan mindkét ország külpolitikai törekvéseinek lényegévé vált, s ez, valamint a két ország belső rendszerének 1948-ig fokozódó hasonlósága megteremtette a rendezett, majd mind *dinamikusabb kapcsolatok* létalapját. *Magyarország számára különösen fontos volt* ez egy esetleges magyarellenes szláv tömb kialakulása vagy a *kisantant* újjáéledésének megelőzése miatt is (az ilyen veszélyektől sokan tartottak). Ugyanakkor a „jugoszláv híd" fontos kiindulópontot képezhetett az ország nemzetközi elszigeteltségének a felszámolásában. A nemzeti kisebbségek helyzetének kölcsönös rendeződése Magyarországnak diplomáciailag is fontos volt, mert *szembe lehetett állítani a csehszlovakiai állapotokkal.*

Tito Budapesten

A világháborút lezáró béketárgyalások után (amelyeken az érintett országok közül Jugoszlávia tanúsította a legtöbb megértést Magyarország iránt), 1947 *elejétől gyorsult fel a kapcsolatok kiépítése.* Már januárban sor került a nagykövetségek kölcsönös felállítására, júliusban ötéves gazdasági együttműködési, októberben kulturális egyezmény született. December 8-án *Dinnyés* Lajos miniszterelnök és a Budapesten kitüntető ünnepélyességgel fogadott Josip Broz *Tito* pártfőtitkár, kormányfő aláírta a két ország 20 évre szóló barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződését. Ez volt Magyarországnak a szom-

szé

te, vagy legalább az SZKP-nak küldött válaszát megvárta volna, sietett azonosítani magát a moszkvai állításokkal.

Rákosi minősíthetetlen módon, *az eredeti vádakat túllihegve kommentálta a jugoszláv álláspontot* — az egyik akkori jugoszláv vezető, Edvard *Kardelj* emlékiratai szerint levelében azt írta, hogy *„nem lehet minden kakas úr a maga szemétdombján"* —, ahelyett, hogy mérsékelni igyekezett volna a viszályt,

> *„Rákosi minősíthetetlen módon, az kommentálta a jugoszláv álláspont kelni igyekezett volna a viszályt, m mulka és eleinte a bolgár Dimitrov."*
>
> TÖRTÉNELMÜNK FEH
>
> A szerző a II. világháború után íg jugoszláv kapcsolatok megromlására
> Sorozatunk a magyar történelem sére vállalkozik.
>
> *Minden szombaton — a Magyar N*

mint tette azt a lengyel *Gomulka* és eleinte a bolgár *Dimitrov.*

A Tájékoztató Iroda ülése után pedig azonnal, már 1948. június *30-ra összehívták a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének kibővített plénumát,* amely — Rákosi előterjesztése nyomán — egyhangúlag támogatta a Tájékoztató Iroda határozatát. *A konfliktus ezzel nyilvánossá vált,* előidézve a magyar baloldali közvélemény nem kis megdöbbenését. A plénum egyben jelezte a belpolitikai következményeket, *a sztálinizálás várható felgyorsulását* is: a Központi Vezetőség határozata szerint a Kominform álláspontját az MDP-nek is figyelembe kell vennie, mert — áll a határozatban — nemcsak Jugoszláviában, hanem Magyarországon is tetten érhető a nacionalizmus és a tőkés elemek lebecsülése. Kimondatlanul is nyilvánvalóvá vált: ha a JuPK bűnös *a kulákelemek favorizálásában, a párt népfrontbeli*

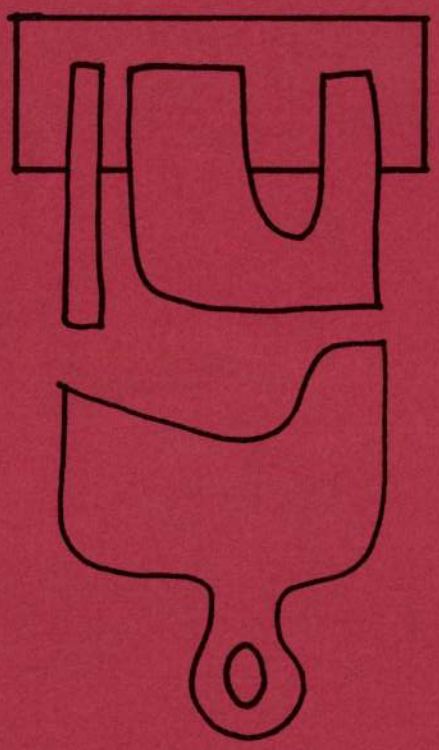

Feledy Gyula

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
1986. DECEMBER 18-ÁN 17 ÓRÁRA

A BORSOD–MISKOLCI MÚZEUMBA
(Miskolc, Kossuth u. 13.)

FELEDY GYULA

KAMARAKIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA

DR. SZABADFALVI JÓZSEF
megyei múzeumigazgató

A kiállítás 1987. február 15-ig tekinthető meg

Megtekinthető: 1985. november 15-től december 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja
meghívja Önt és kedves családját
1985. november 15-én 16,00 órára
a Vigadó Galériába

FELEDY GYULA

kiállításának megnyitására

Megnyitja: MIKLÓS PÁL

85-1569 GENERALART Dorogi Nyomda

VIGADÓ GALÉRIA

Feledy Gyula

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusaccién

1984 NOV 3

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

AK-MAGYARORSZÁG 7

1021

Erdőszél

Feledy Gyula rajza

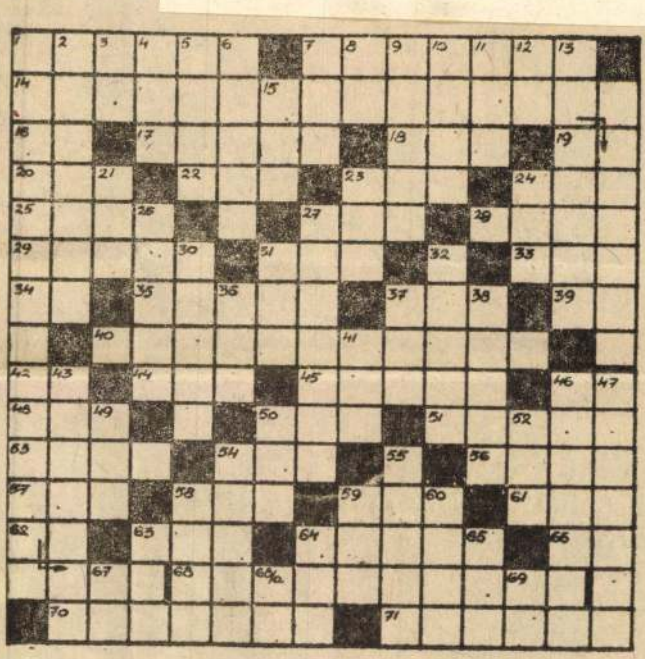

Orosz operák

Rejtvényünkben az orosz operairodalom öt remekének címét helyeztük el.

VÍZSZINTES: 1. Légköri elektromos kisülés. 7. „Menetelő...", Aba Novák Vilmos festménye. 14. *Az első opera: Szergej Szergejevics Prokofjev szerzeménye.* 16. Libanoni gépkocsik jelzése. 17. Tyúk teszi kapirgálás közben. 18. Operettherceg. 19. ... Gallen. 20. Hónap nevének rövidítése. 22. Eltulajdonít. 23. Különböző. 24. 44. Szóösszetételekben jelentése: új: 45. Becézett férfinév. 46. Műsorújság névjele. 48. Két névelő. 50. Osztrák légiforgalmi társaság. 51. Fővárosunk legszebb középületeinek egyike. 53. Szóbotlás. 54. Rostnövény. 56. Citál. 57. Meglepetést kifejező szó. 58. Kanalazgat. 59. Ábrázat. 61. „Keserű, mint az ..." 62.

Feledy Gyula

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusmüvész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 OKT 20

1021

1984. október 20., szombat

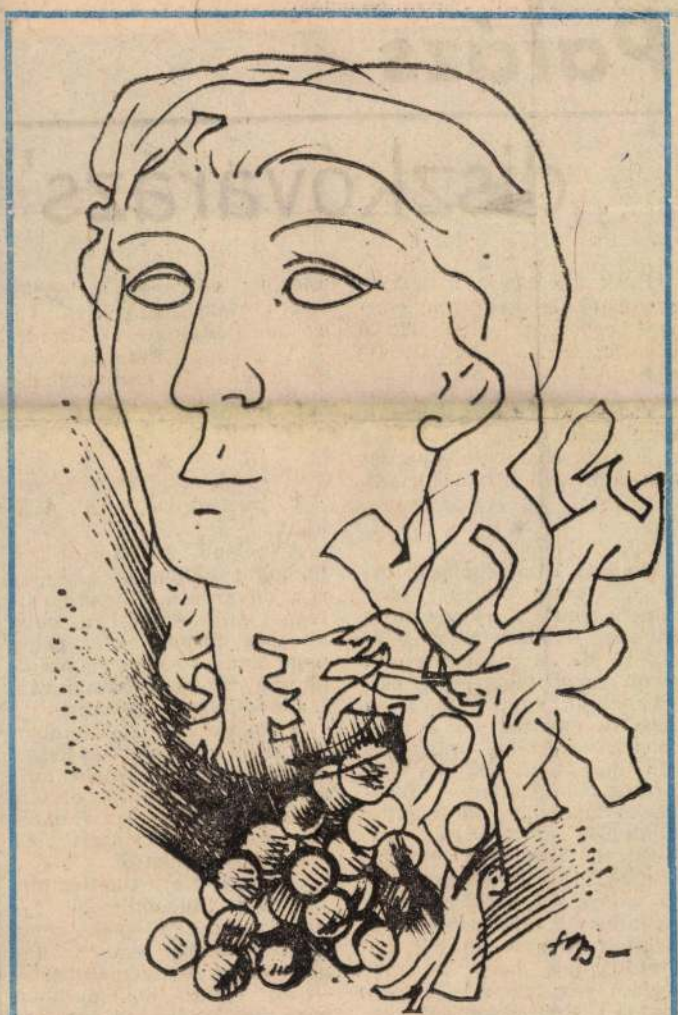

Őszi fény

Feledy Gyula rajza

Parázs

„diszkóvarázs"

Évek óta tartja magát — szakértők és kedvelők szerint egyaránt — a diszkó divatja. Zene, hangulat, kialakuló barátságok: van valami megnevezhetetlen varázsa. Keserű szájízt okoznak, tanulsággal, vagy tanulság nélkül az olyan esetek, mint ami a közelmúltban történt.

*

Izgatott középiskolások érkeztek, szám szerint harmincnégyen szerkesztőségünkbe, október 5-én, pénteken. Mi a véleményünk arról, hogy előzetes értesítés nélkül, egyik napról a másikra emelték fel a miskolci Avas-szálló presszójában már hónapok óta 20 forintért látogatható diákdiszkó belépőjét, 30 forintos kötelező fogyasztással, így ötvenre! Telefonon érdeklődtünk: illetékességet tagadó válasz érkezett, de nem hivatalos tájékoztatásként megtudtuk, a vezetőség (?) döntött úgy, hogy a vendéglátó egységnek is legyen haszna. Ezt egyébként a gyerekeknek is megerősítették.

Ezen az estén elszabadultak az indulatok...

tönzött: milyenek a lehetőségek, körülmények a városban szombat—vasárnap?

A diákok, fiatalok még pénteken este említettek néhány, általuk népszerűnek tartott helyet.

*

Törpe söröző, az Avas alatt.

A belépő 20 forint. A hangulat kellemes, a pincérek udvariasak. Egyetlen kifogás: sajnos kicsi a hely, kevesen férnek el, pedig nem lenne rossz, mert majdnem a városközpontban van.

János-pince, ugyanott.

A tulajdonos fiatalember, láthatóan büszke — joggal — márciustól üzemelő pincéjére. Van felnőtt diszkó, videós, harmincért, diákdiszkó 15 (!) forintért. Ez utóbbi szeszmentes.

Egyetem. Kettes kollégium. Tömeg. Belépődíj 20 forint, video, kellemes zene. Viszont: ember ember hátán. Mióta — szeptembertől — az egyes kollégiumban megszűnt a diszkó, egyetlen hely, az egyetem területén, ahol táncolni lehet, egyetemistának, városbeli fiatalnak egyaránt. Kötelező fo-

Feledy Gyula

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 OKT 18

1021

✱ *Ballada* *(Feledy Gyula rajza)*

st nemrég nagy robaj ráz-
t a sziklafal jókora darab-
ult a vízesés alatti kis tó-
ost Lillafüred nevezetessé-
, hanem az omlás okairól
alon.

A Bükk

Feledy Gyula
grafi tusmű-rés

MH SAJTÓFIGYELŐ
MANIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1983 APR 30

1021

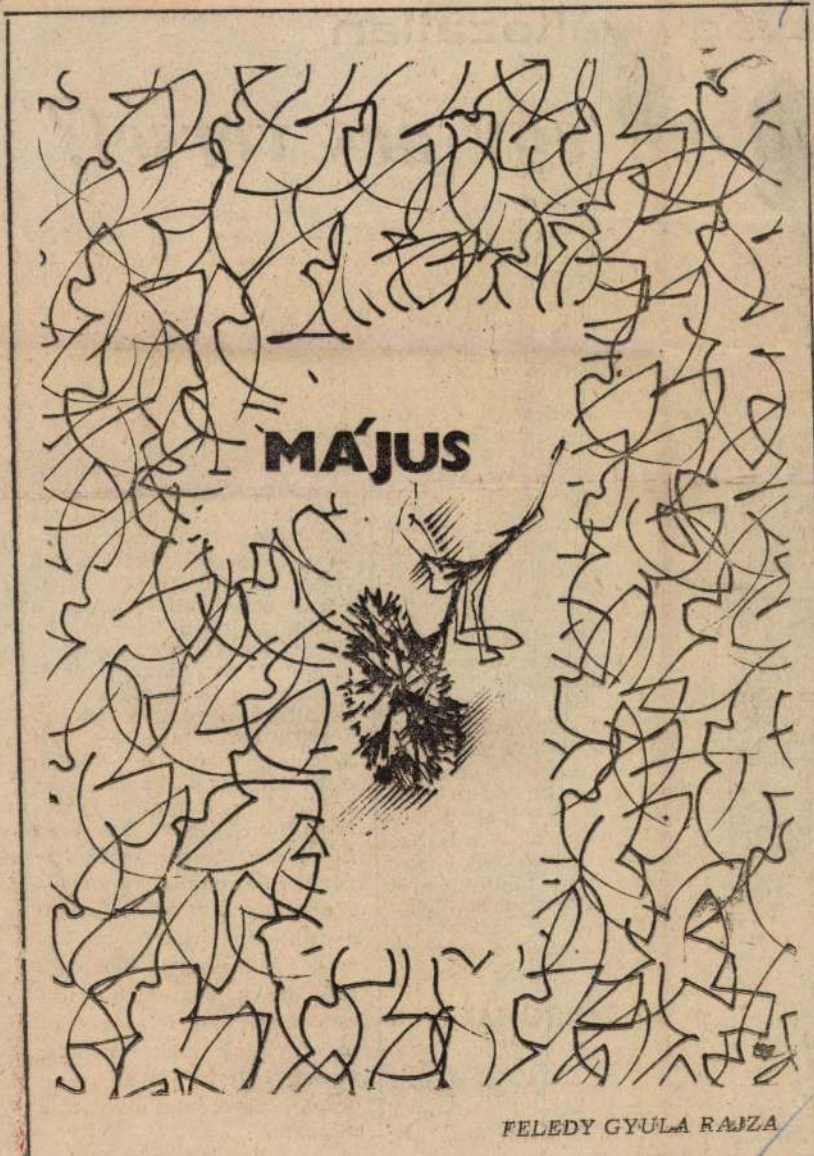

FELEDY GYULA RAJZA

svágy változatlan

mond egy ács verset?

nybe volt
ni" az el-
ikettőnek
egy-egy
rá alkal-
zabó Lő-
város kö-
el egy-
letve mai
verset,
ónai Sán-
ntban) a
seny me-
ték meg.
gos zsűri
zabó Lő-
nyen Fi-
lai tanár
sén Deb-
ımővelési
A „szak-

yelnek-e
is? Egy-
a vers-
breczeni
nek iro-
élmény
etemista
bizony
Igaz, ak-
a kon-
as évek
a vers-

a vers-
int ko-
elenség,
nagyobb
ert na-
közép-
y a ta-
mond

höz válogatjuk a résztvevőket. Ez eddig a legjobban elő készített verseny. Gondolom, ez alkalom a megméretésre, de nemcsak ezért jöttek el ide ezek a fiatalok. Nő bennük a feszültség, a közösség és a közlés iránti vágy. Választ keresnek a kérdéseikre, s ezt a költészetben találják meg. Nagyon érdekes a versválasztásuk. A társadalmi gondok helyett a léttel való küzdelem, a magánélet kérdéseit feszegető, a testi szenvedést ábrázoló verseket választották Babitstól, mint például a Balázsolást, az Ősz és tavasz közöttet. Ezek a versek, valamint a szabadon választottak Hervay Gizellától, Kányádi Sándortól, Szilágyi Domokostól, Farkas Árpádtól (erdélyi költők) nagyon is jellemzik az ízlésüket, gondolatvilágukat. Alkalmak a tűnődésre, töprengésre, hogyan is élünk, hogyan kellene élni. A miskolci versenyből az öt legjobbnak van esélye (a többi megyei döntő értékelése után), hogy bekerüljön a szekszárdi országos döntőbe, amelyet majd a tévé és a rádió is közvetít.

✦ JÓL TANÍTOTTAK

Richter Gábor Salgótarjánban, a munkás versmondók versenyén második, itt első lett. Harmincéves, ács, két gyermek apja.

— Tudom, hogy suta kérdés, de miért mond egy ács verset?

— A szakmunkásképző intézetben kedveltem meg a verseket. *Ruszkay Sándorné* jól tanított. Egyszer hallottam József Attila Tiszta szívvel című versét a KEX együttes megzenésítésében. Bementem a könyvtárba. Többször is meghallgattam, meg is tanultam. A Ki mit tud-os *Oláh István* beszélt rá, hogy mondjak én is verset. Sikerem volt. Azóta összejárunk. Aztán jöttek a versenyek: az Ady, a József Attila, a Radnóti, de csak a megyei döntőig jutottam el. 81-ben indultam munkásfiataloknak a szakszervezet által szervezett versenyén, s 1982. április 16—17—18-án Salgótarjánban, a döntőn ezüst diplomát kaptam. Ez volt eddig a legnagyobb sikerem. Hálás vagyok érte *Szép Lászlónak, Érsekcsanádi Istvánnak, Szorák Istvánnénak, Wesselényi Máriának.* Jártam a színjátszókörbe is, az Egressy Művelődési Központban, de a pódiumot fontosabbnak érzem, mint a színpadot. Hogy miért mondok verset? Mert az az igazi öröm, hogy örömet okozhatok másoknak.

(horpácsi)

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983 AUG 27
1021
1983. augusztus 27., szombat

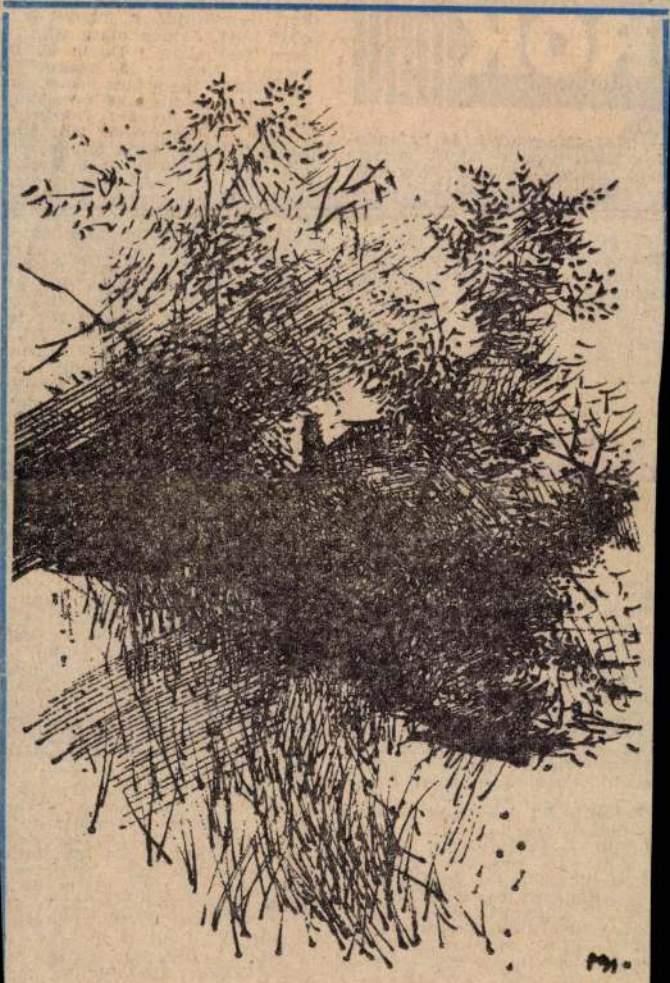

Szürkület

Feledy Gyula rajza

rok előnyben. — 22.05: A fele sem igaz. — 22.35: Tv-híradó 3. — 22.45: René Clair-sorozat. Csókszüret.

2. MŰSOR: 18.00: Szemjonov: Tavasz. — 18.35: Pulzus. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. — 20.05: A Kirov balett műsora. — 20.55: Tv-híradó 2. — 21.15: Úszó EB. Közv. Rómából. — 22.00: Zenés tv-színház. Farkas Ferenc: Furfangos diákok. — 22.40: Képújság.

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ

1. MŰSOR: 8.25: Hírek. — 8.30: Pionírok magazinműsora. — 11.00: A mozgás törvényei. Tévéfilmsorozat. — 11.55: Híradó. — 12.10: A harmadik vendég. Svájci filmsorozat. — 15.10: Kedvelt dalok. — 15.50: Akinek a labdarúgás örömet és pihenést jelent . . . — 16.25: Slovan Bratislava—Bohemians Praha labdarúgó ligamérkőzés. — 18.30: Válaszolunk néhány leveleire. — 18.40: Nyár Katival. Ifjúsági tévéfilmsorozat. — 19.10: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: A szokás hatalma. Tévésorozat. — 20.45: Amíg a szombat véget ér. Zenés szórakoztató műsor. — 22.05: Gólok, pontok, másodpercek. — 22.20: Tetthely. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. — 23.55: Hírek.

2. MŰSOR: 15.30: Az atlétika problémái Szlovákiában. — 16.30: Híradó. — 16.45: Karcsi kalandjai. Magyar tévéfilm. — 18.00: Id. Emil Horvath portréja. — 18.35: Fejtörőjáték. — 19.20: Esti mese. — 19.30: Az SZNF támogatása légi úton. Dokumentumfilm. — 19.55: Szombat esti vers. — 20.00: Elo Romancik érdemes művész műsora. — 20.45: Kétszázezer és egy. Színmű. — 22.05: Bratislavai Líra '83. — 22.50: Halló, itt a hírszerkesztőség.

rikai film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 6 órakor. KOSSUTH: Elcserélt szerelem. Színes magyar film. Kezdés: 4 és 11 órakor. — Álmodozás. Mb. színes szovjet film. Kezdés: f órakor. — Ezüstnyereg. Színes olasz film. II. helyár! Kezdés: hn5 órakor. — A lator. Mb. színes olasz—francia film. 16 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 7 órakor. HEVESY I. FILMKLUB: A hold I—II. Színes olasz film. 18 éven felülieknek! Dupla és II. helyár! Kezdés: 5 órakor. TÁNCSICS: A kétéltű ember. Szovjet film. Kezdés: f6 órakor. — Hét merész kaszkadőr. Színes amerikai film. III. helyár! Kezdés: f8 órakor. — KAMARA: A nagy zsákmány. Mb. színes francia film. II. helyár! Kezdés: 6 órakor. — MATINÉ: Az öt gida és a farkas. Színes román—szovjet film. Kezdés: f4 órakor. FÁKLYA: Óvakodj a törpétől! Mb. színes amerikai film. 16 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 6 és 8 órakor. — KAMARA: Skalpvadászok. Amerikai film. 16 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: f5 órakor. — MATINÉ: Hogyan lehet megijeszteni egy oroszlánt? Színes magyar mesesorozat. Kezdés: f5 és f7 órakor. PETŐFI: Elefánt story. Mb. színes japán film. Kezdés: f5 és f7 órakor. SZIKRA: Gyanútlan gyakornok. Mb. színes francia film. III. helyár! Kezdés: hn4 és n7 órakor. TAPOLCA. ADY: Öld meg a Sogunt! Mb. színes japán film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: f7 és 9 órakor. KAZINCBARCIKA. BÉKE: Ben Hur I—II. Mb. színes amerikai film. Dupla és II. helyár! Kezdés: f6 órakor. MI ZÖKÖVESD, PETŐFI: Ez. igen! Mb. színes amerikai film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: f6 és 8 órakor. MEZŐKÖVESD. ZSÓRI: Start két kerék en. Mb. amerikai film. Kezdés: 9 órakor. SÁROSPATAK. Kopaszkutya. Színes magy

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Mszemlevés

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 ÁPR 3

1021

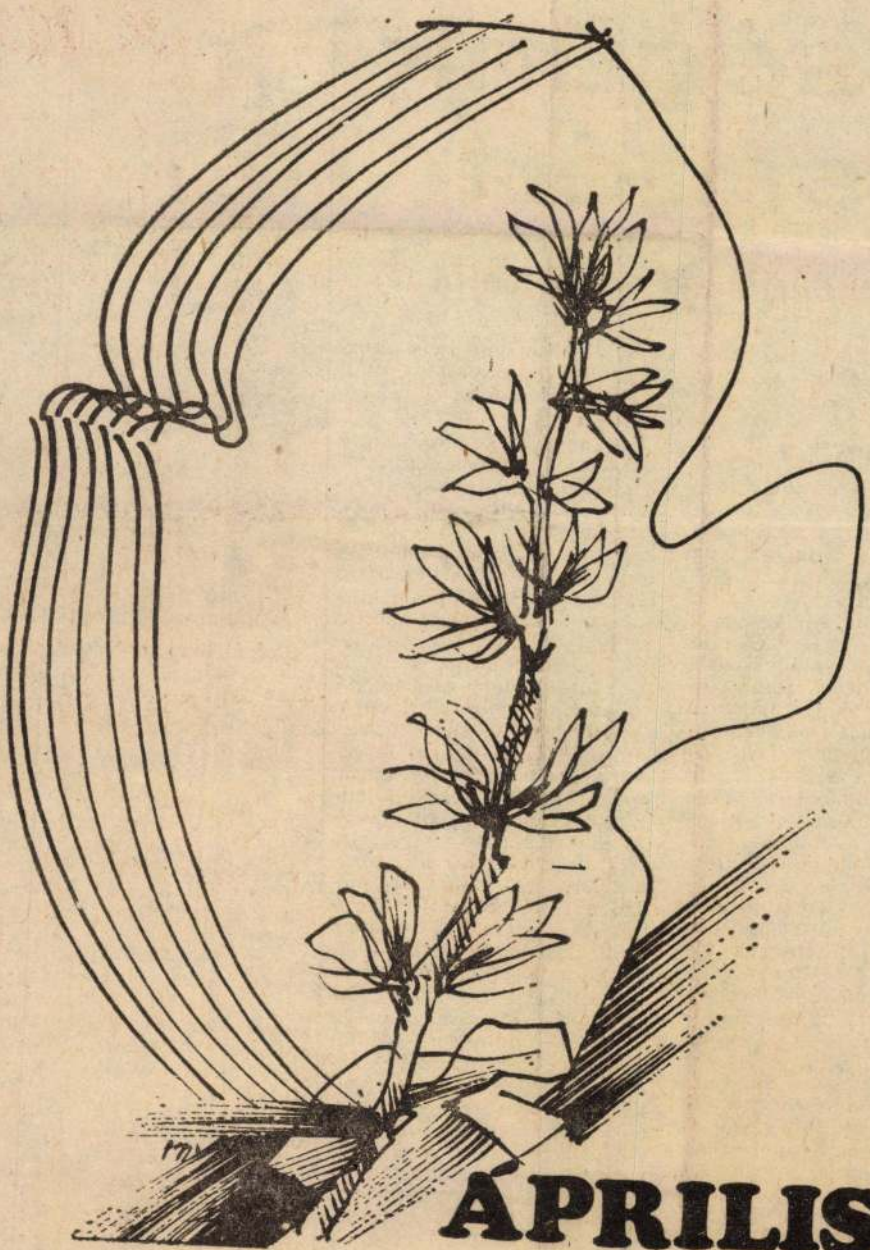

ÁPRILIS 4.

Feledy Gyula rajza

őségünk fjúságért

a megyei pártbizottság üléséről

zedben a sokféle együtthatás következtében jelentős eredmények születtek megyénkben az iskola munkájának tartalmában is. Az új tantervek, tankönyvek lépcsőzetes bevezetése alapvetően korszerűbb műveltségi anyagot eredményez, minőségi fejlődést tesz lehetővé az oktatás és nevelés tartalmában és módszereiben. Az új dokumentumok egy részének túlméretezettsége, valamint a fogadásukra való késedelmes felkészülés számlájára írható, hogy az iskoláztatás számarányának növekedésével nem arányos az oktató-nevelő munka színvonalának, hatékonyságának növekedése — állapítja meg a vita alapját képező dokumentum, amely ugyanakkor rámutat: a munkára, az életre nevelésben elért eredmények szerényebbek annál, amit a mai társadalmi igények támasztanak. A fiatalok egy részénél hiányzik az egészséges becsvágy, a megújulási készség. Többen megelégszenek a tanulásban a középszerű, kényelmesen elérhető teljesítményekkel. Ebben része van annak, hogy erősen hatnak a mai gyakorlatban a munkához való viszonyban jelen lévő negatív jelenségek, de annak is, hogy az iskola nem tudta ezeket kellően ellensúlyozni, az egyéni adottságokra és érdeklődésre is alapozó gyakorlati munka feltételeit megteremteni. Az ifjúság nevelésében tapasztalt fogyatékosságok az objektív okokon túl lökkel; a sok tantervi változtatás inkább az oktatás, mint a nevelés felé tolta el az arányokat.

Másik, nem kevésbé fontos kérdéscsoport a szakmunkásképzés, a felnőttoktatás. Vitatnatatlan, hogy az iskolai szakemberképzés és a társadalmi igények jó összehangolása megyénkben is egyike a legnehezebb feladatoknak. A szakmák szétaprózottsága, a szakemberigény előrejelzésének nehézségei már eddig is sok problémát okoztak. A vállalatok jelzett igényei gyakran felülmúlják a beiskolázható létszámot. A tervezés is nehéz helyzetbe kerül, hiszen figyelemmel kell lenni az általános iskolát végzettek számára, az egyes iskolatípusok közötti fő képzési arányokra, nem utolsósorban a fiatalok pályaválasztási szándékára. A vitában *Vajda István*, az Ózdi Kohászati Üzemek igazgatóhelyettese és *Tiser Gyula* nyugdíjas kifejtették: e problémakör összefügg a munkaerő-gazdálkodás fogyatékosságaival is. Az üzemek — kevés kivételtől eltekintve — nem tesznek meg mindent a fiatalok pályairányulásának befolyásolására, esetenként a pályakezdő fiatalok szakmában tartásáért sem. Másfelől — mint arra *Czaga György*, a 105. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatója rámutatott: a mezőgazdasági üzemek, annak ellenére, hogy mind több ipari képzettségű szakemberre van és lesz szükségük, csak elenyésző kisebb-

Szolgálatban az önkéntes határőr

Önkéntes határ

Szalaszend, a székhelyközség alig 20 km-re, a társközségek, Fáj, Fulókércs, Szemere és Litka — a Bélus-patak völgyében — még közelebb vannak az államhatárhoz. Összesen több mint 2500 lakosa van ennek a közigazgatási egységnek. *Zádori Margit*, a közös tanács elnöke elmondotta, hogy Fulókércsen, Fájban, Szemerén és Litkán főleg a mezőgazdasági munka biztosítja a megélhetést, míg a szalaszendiek közül a földművelés és az állattenyésztés mellett sokan dolgoznak a miskolci nagyüzemekben és Encsen. Az Úttörő Tsz központja is Fulókércsen van. Szalaszenden főleg a női munkaerő foglalkoztatása céljából hoztak létre a tsz melléküzemágaként két kis üzemet.

Bódi János alezredessel, a

Feledy Gyula
Gyula Jusmúvész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 MÁR 1 81

1021

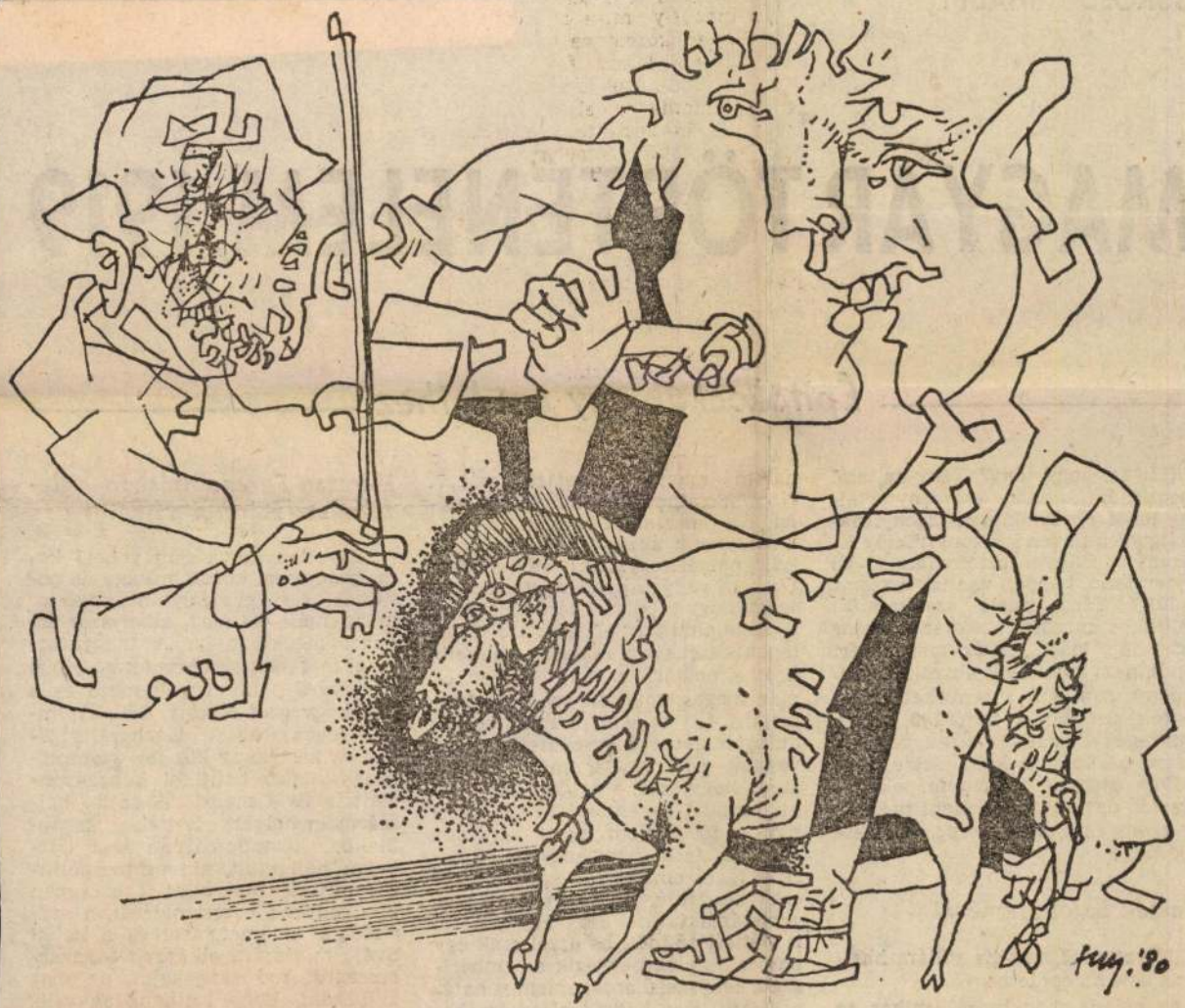

Feledy Gyula: Szerenád

SÜKÖSD MIHÁLY:

MAGYAR TÖRTÉNELEM, 1919

Építőkockák egy épülethez

(Mi az, hogy *tény*? Tény az, ami megtörtént, a tény eseménytartalma tehát egyértelműen bizonyítható. Egyértelműen? Bizonyítható? Ki bizonyít? Hányan bizonyítanak? Ki a szemtanú, hányan vannak a szemtanúk? Tény nincs szemtanú(k) nélkül, s minden szemtanú szeme mást lát, mást jegyez meg. Ezért nincs, nem lehetséges abszolút *tényregény*. Amiként a tényeket a különféle szemtanúk tanúsága, úgy a tényregényt végül is a tényregényszerző nézőpontja kelti életre. 1918—1919 magyar történelmének tényeiről, úgy sejlik, mindent tudunk. De e tényeket sokféleképp örökítették meg.)

Kassák Lajos szemével

„Váratlanul, mintha villám hasítana bele az épületbe.

Az előadó még beszél, mikor az emelvény lépcsőjén egy katonaruhás ember indul fölfelé, és megáll Lukács háta mögött.

Valaki éles, áthatő hangon elkiáltja magát:

dalom magyar frontszakaszát... Nem szeretném, ha félreértett volna. Ha pesszimista volnék, most is a könyveim közt ülnék, valamelyik német egyetemi városkában. De nem vagyok pesszimista. Én hiszem, hogy a polgári termelési rend a társadalmi termelésnek utolsó antagonisztikus alakulata, hiszem, hogy a polgári termelési viszonyok már megteremtették azokat a materiális feltételeket, melyek ezt az antagonizmust megszüntetik. Nem vagyok pesszimista, mert én hiszem, hogy ezzel a polgári társadalmi renddel az emberi társadalomnak a történelem előtti korszaka zárul le, és hiszem, hogy az emberiség igazi, emberi történelme majd csak kezdődik. És ha ez a magyar proletárdiktatúra csak egy perccel is sietteti az időt, ha ezzel csak egy perccel is előbb érkezik az emberiség a kényszerű antagonizmus határai közül a szabadság birodalmába: akkor keveset mondtam az előbb, amikor leonidászi feladatról beszéltem..."

Herczeg Ferenc írásban véleményezi Károlyi Mihályt

„Egyetlen szava sem vehető komolyan, mert kóros hiúsága és politikai becsvágya folytán annyiszor mond mást és mást, ahányszor érdekei megkívánják. A magyarországi maradék októbristák köreiben bizonyára pánikot kelt majd az a hír, hogy gróf Károlyi Mihály immár levonta alkati degeneráltságának és kártékony közéleti szereplésének utolsó politikai konzekvenciáit is, és a marxisták szélső balszárnyán helyezkedett el. A korábbiakban köztudomásúan Jászi Oszkárra hallgatott, aki ugyan politikai antitálentum, mint ő, és csupán két kedvenc rögeszméjéről, a szociológia tudományáról és a keleti Svájc mintájára elképzelt Magyarországról tud szónokolni, de meg kell adni, hogy brilliáns agyvelő. Most ellenben mintha maga Kun Béla súgna neki, valamint a hóhér Szamuely szelleme, és a filozóf bankárivadék, akinek magyar ortográfiája egy szakácsnőével egyenértá-

Feledy Gyula
grafikusművész

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

1983. január 15., szombat

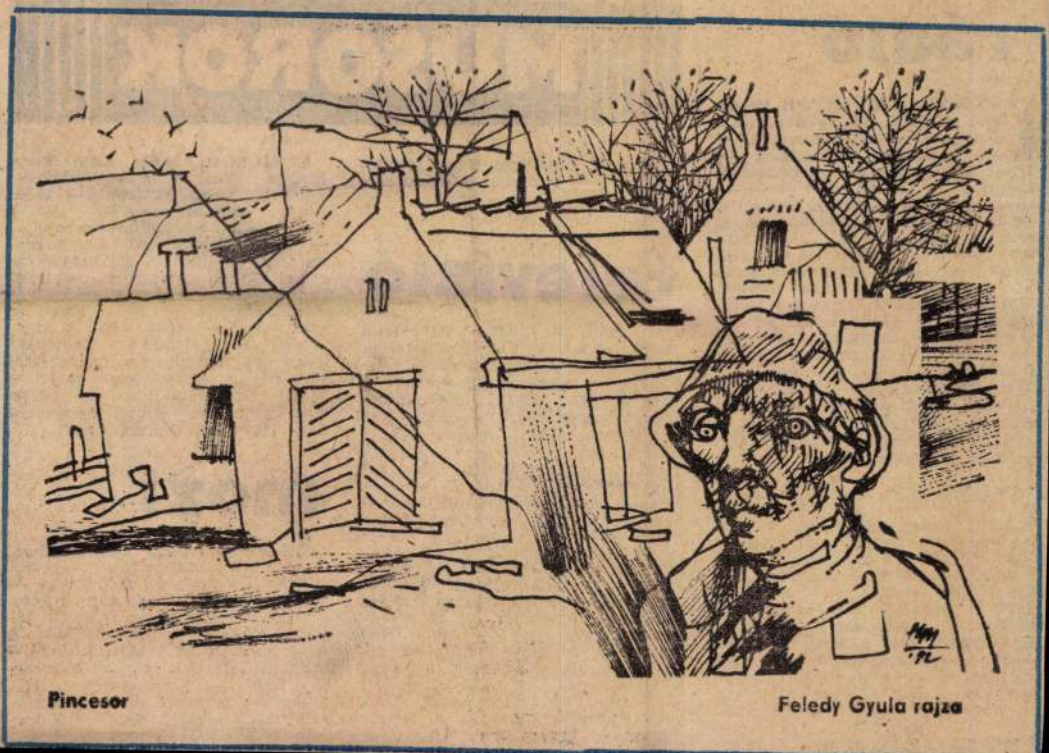

Pincesor

Feledy Gyula rajza

1983. ja

MŰSOROK

rádió

KOSSUTH: 8.30: Családi tükör. — 9.00: A Föld, amelyen élünk... — 9.15: Színes népi muzsika. — 10.05: Szombati találkozás. — 11.15: Világsztárok operettfelvételeiből. — 12.30: Déli zeneparádé. — 13.25: Orvosi tanácsok. — 13.30: Hogyan teljesíthetők az idei tervek? — 14.05: A hét embere. — 14.15: Zenei anyanyelvünk. — 14.25: Magyarán szólva... — 14.40: Irodalmi figyelő. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.00: 168 óra... — 17.30: Brahms: II. szimfónia. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 18.45: A szülőföld muzsikája. — 19.38: Rádiószínház. Vakleszállás. — 20.34: Benjamino Gigli-ciklus. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.46: Paul Totteiler gordonkázik. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.05: A csárdáskirálynő. Operettrészletek. — Közben 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.35: Az operettrészletek folytatása. — 9.00: Bőzsöny Ferencnek hívják. Foglalkozása: rádióbemondó. — 9.30: Hogy tetszik lenni? — 10.35: Többet ésszel. — 11.35: Indulók, táncok fúvószenekarra. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.02: A fehér szarvas. James Thurber meséje. — 14.00: Magunkat ajánljuk! — 15.20: Gólok, méterek, történetek. — 16.00: Ritmus! — 16.35: A Rádió Dalszínháza. — 17.34: Kíváncsiak klubja. — 18.35: Slágerek, mindenkinek [illegible] titkárával beszélget Nagy István. — Sport. — 9.55—10.00: Műsorelőzetes.

televízió

1. MŰSOR: 8.00: Tévétorna (ism., sz.). — 8.05: Iskolatévé. Világnézet. A megismerés. — 8.40: A mi képernyőnk (ism.). — 9.00: A Föld titkai. NSZK filmsorozat (ism., sz.). — 9.25: Mese, mese, mátka. Kisfilm-összeállítás (sz.). — 9.50: Csillagok küldötte. Csehszlovák filmsorozat (ism., sz.). — 10.40: A maláji tigris. Olasz kalandfilmsorozat (ism., sz.). — 11.40: Autómotorsport (ism., sz.). — 12.00: Az Onedin család. Angol tévéfilmsorozat. Hideg szelek (ism., sz.). — 12.50: Képújság. — 13.40: Az ember zenéje. Kanadai filmsorozat. Az ismert és az ismeretlen (ism., sz.). — 14.35: Bélyegvilág (sz.). — 14.45: Játékszüret. Kisiskolásoknak és szüleiknek (sz.). — 15.20: Reklám. — 15.25: Pályán maradni. Kispályás focivetélkedő. — 16.25: Hírek. — 16.30: Stop! Közlekedj felnőtt módon! Rajzfilmsorozat

2. MŰSOR: 10.00: Angi Vera. Magyar film. — 15.40: Vadászösvényen. Természetfilm. — 16.25: Start Bratislava—ATV Basel. Női BEK kézilabda-visszavágó. — 17.45: Hókirálynő. Angol mesefilm. — 18.45: A szavaknál több. Dokumentumfilm. — 19.30: Esti mese. — 19.30: Képzőművészeti magazin. — 19.55: Szombat esti vers. — 20.00: K. P. Tetmajer—M. Urban: Kegyetlen szerelem. Tv-film. — 21.15: Halló, itt a Hírszerkesztőség. — 21.25: Dzsesszpódium. — 22.00: Én, Claudius. Angol filmsorozat. (15 éven felülieknek!)

mozi

BÉKE: Szerelem Montrealban. Mb. színes kanadai film. Kezdés: 10 és 12 órakor, délután 4 és 6 órakor. — Egymásra nézve. Színes magyar film. 18 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 8 órakor. KAMARA: ABBA. Svéd—ausztrál film. II. helyár! Kezdés: 4 órakor. — Kínai negyed. Mb. amerikai film. 14 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 6 órakor. KOSSUTH: Viadukt. Színes

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 OKT 10

1982. október 10., vasárnap

1021

Goricei látkép

Feledy Gyula rajza

A prügyi találmányok

A kényszer

Avagy: miből születik az ötlet?

Ennek a beszélgetésnek akár mottójául is szolgálhatna az, amit a gazdaságban kifejlesztett találmányokról *Semsey András*, a prügyi Tiszamente Termelőszövetkezet elnöke mondott:

— Nálunk valami újnak a felfedezése soha nem volt valamilyen technológia csiszolása, a jónak, jobbra cserélése. Mi mindig a kényszer hatására gondolkodtunk. Amikor látszott, hogy valamit fel kell számolnunk, mert gazdaságtalanná vált, akkor összedugtuk a fejünket. Elvégre a fojtó belvíz birodalmában is meg kell tanulni gazdálkodni. Ennek itt a lényege az, meg kell tanulnunk, hogyan lehet nyereségessé tenni azt, ami is, akik a zsákolásban segítenek. Azzal, hogy a mag optimális időben kerül a földbe, hektáronként 3—4 mázsával nagyobb termést érhetünk el, Ugyanakkor a vetés költségei harmadára csökkennek.

Az elnök még hozzátette:

— Sok az ellendrukkerünk. Amikor bevezettük az új módszert, falba ütköztünk, megjósolták előre, hogy tönkretesszük a gabonatermesztésünket. Amióta bebizonyosodott igazunk, már enyhült a vélemény, de hozzáteszik, csak ott van jelentősége, ahol a hagyományos eszközökkel kudarccal fenyeség tapasztalatok híján sem, a betakarítás teljes gépesítése. A szárító konténer ötletét vettük alapul, így ehhez kísérleteztünk ki egy kétsoros kombájnt, a hozzá tartozó speciális alvázra szerelt konténerkocsikkal együtt. Magyarán: egyesítettük a folyamatokat. Így ma már csak negyven ember dolgozik az ültetvényen.

A MÉM, az illetékes minisztérium anyagilag is segítette a műszaki fejlesztést, s az első év tapasztalata alapján megállapította, hogy a prügyi találmányokra alapozott dohánytermesztésnek van a legnagyobb jövője. Nem jelene, jövője. Az elnök:

— El kell mondanom,

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1981 NOV 1[illegible]

1021

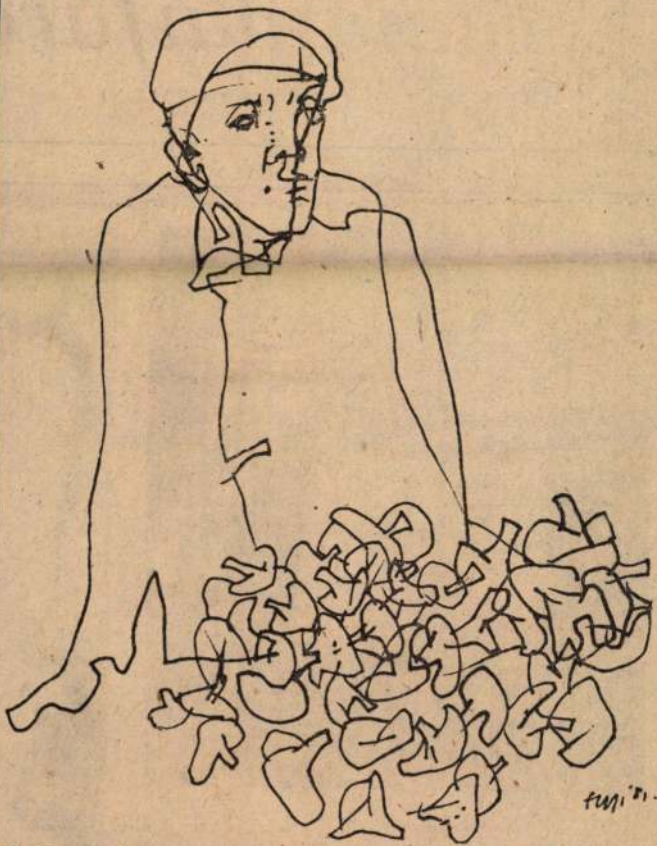

* *Gombaárus*

(Feledy Gyula rajza)

Banánkufár

(CIKK A 3. OLDALON)

Városunkban

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

gyá fi kis mű vés

DÉLI HÍRLAP

1983 AUG 3.

1021

✶ *Gitáros nő* *(Feledy Gyula rajza)*

iányzó gépkocsialkatrészek. hogy a bontótelepeken bá- a tartozékokat, melyeket a elyekben hiába keresnek. lehetőséggel a szóbanforgó deztük Dobay Lajost, a szir- Mg. Tsz autóbontójának a csak ennyit: augusztustól phatnak felújított teherautó (Cikk az 5. oldalon.)

ntó kincsei

● Bevárják egymást a szembe jövő villamosok az Augusztus 20. strand előtti váltónál, mert csak egy vágányon lehet közlekedni.

NAPILAP

ÁRA: 1,40 FORINT

Feledy Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 OKT 30

1021

1982. október 30., szombat

Este

Feledy Gyula rajza

Október 31:

A takarékosság vil

Ötvennyolc évvel ezelőtt, 1924-ben rendezték meg Milánóban a takarékpénztárak első nemzetközi kongresszusát. A tanácskozás résztvevői síkraszálltak a takarékosság eszméjének terjesztése, a takarékosságra való nevelés mellett. Ezen a tanácskozáson alakult meg a takarékpénztárak nemzetközi intézete, amelynek központja Genfben működik. Ennek az intézménynek a jelentőségére, szerepére utal, hogy képviselője rendszeresen részt vesz az ENSZ munkájában is tanácskozási joggal. A milánói kongresszuson született meg az a határozat, hogy október utolsó munkanapján minden esztendőben megrendezik a takarékossági világnapot. Magyarországon 1965 óta minden esztendőben — szerte az országban, így Borsodban is — ünnepélyes külsőségek között emlékeznek meg a takarékossági világnapról.

Ezek a rendezvények, megemlékezések jó alkalmat és lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy egyfajta számvetést készítsenek a takarékosságban végzett munkáról, összegezzék az elért eredményeket és szóljanak arról, milyen feladatok végrehajtására szükséges figyelmet fordítani. Természetesen nem egyszerűen csak számvetésről van szó, hanem mindenekelőtt arról, hogy a takarékosság nem csupán a pénz kamatoztatását jelenti; annak ellenére, hogy hazánkban az elmúlt évtizedben rohamosan növekedett a betétállomány. A legfrissebb adatok tanúsága szerint hazánkban a betétállomány 8 milliárd forinttal növekedett, várhatóan az év végéig eléri a 175 milliárd forintot. Az is kitűnik az adatokból, hogy összesen 6,3 millió betétkönyv[illegible]

telek mellett, hi
Miskolcon már
újonnan átadott
olyanok kaphatj
tel rendelkeznek
az átutalási be
népszerűségnek

A takarékos
hatja valóra ter
— az OTP vag
útján — állami
a hitelpolitikai
van szó, hiszen
elegendő egy lak
sárlásához, vagy
igény kielégítésé
segítséget az e
üzletszabályzatba
S hogy a lakos
OTP-hez, illetve
hez, az abból is
hitelezés Borsod
Takarékpénztár
az esztendőben
vekedett. Számí
az összes hitelál
530 millió forin
ben az évben t
tot folyósított
gyasztási cikkek
igénybe a lakos

Tapasztalatok
takarékosság e
gazdasági alapo
kosságnak ugya
szerű gazdálkod
hatnia egész te
kodás szerves

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Feledy Gyula
Napjaink
1982 NOV

1021

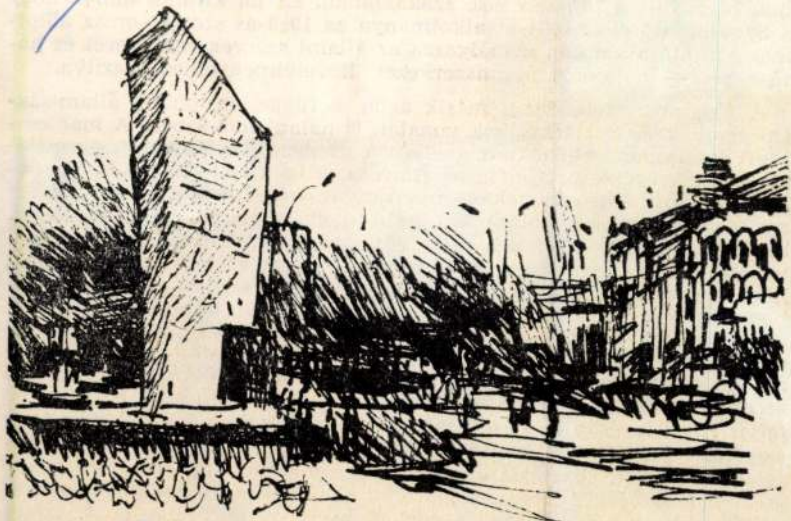

VOLOGDAI EMLÉKMŰ

FELEDY GYULA RAJZA

nak bizonyult a fejlődés el
a Szovjetunió első, 1924-es
mány mintája alapján szab
táskörét — az uniós állan

A föderatív szerződés a
gal rendelkező köztársaságo
lített intervenció elleni harc mellett a gazdasági erőforrások egyesítésének szükségessége is ebbe az irányba vitte a fejlődést. A történetileg kialakult iparterületek és nyersanyag-szolgáltató körzetek egységes gazdasággá kapcsolásának útján nagy akadályt jelentett volna, ha ezek más-más független államhoz tartoznak. A Hágában és Genovában tartott nemzetközi konferenciák is azt a felismerést hozták, hogy a szovjet köztársaságok csakis egységes fellépés esetén számíthatnak nemzetközi sikerre. Mindezen tényezők hatására a szovjet köztársaságok közötti együttműködésben szorosabb és célszerűbb formákat kellett találni, mint a létező szerződési kapcsolatok. Ez a forma a szocialista típusú föderáció volt. *Lenin munkáiban világosan megfogalmazódik a szocialista föderáció két legfontosabb alapelve: a teljes egyenjogúság és az önkéntesség. A már súlyos beteg Lenin nagy figyelmet fordított a föderáció gyakorlati megvalósulására is: ismeretesek Sztálint, Dzserzsinszkijt és Ordzsonyikidzét határozottan bíráló megnyilatkozásai, akiket „nagyorosz" nacionalizmusban talált vétkesnek.* Lenin, a sok évszázados cári nemzetiségi elnyomás módszereire emlékeztetve, azt tartotta, hogy a föderáció létrehozásában inkább „a nemzeti kisebbségekkel szemben tanúsított engedékenységet és békülékenységet túlozzuk el, mint fordítva".

Feledy Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 OKT 23.

1021

1982. október 23., szombat

Madaraknak zenélő

Feledy Gyula rajza

ÓRÁK

MISKOLCI STÚDIÓ

(a 268,8 méteres közép-, a 66,8. a 72,11. valamint a 72.77 MHz-es URH-on)

8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. Lapszemle. — 8.10: Hová menjünk, mit csináljunk? — zenés programajánlat. — 8.20: Visszapillantó. (Információk, tudósítások, riportok a hét fontosabb eseményeiről.) — 8.30: Napjaink kérdései. Onodvári Miklós jegyzete. — Slágeregyveleg. — 9.00: Észak-magyarországi krónika (Kommunista műszak Borsod és Nógrád megyében. — A nőkongresszuson. — Mátraaljai fiatalok kétnapos találkozója). — 9.30: Mikrofonlánc. Buku Imrével, a Borsodi Szénbányák Vállalat szb-titkárával beszélget Tolnai Attila. — Sport. — 9.55—10.00: Műsorösszefoglaló.

televízió

1. MŰSOR: 8.05: Tévétorna (ism., sz.). — 8.10: Világnézet. — 8.50: Unser Bildschirm (ism.). — 9.10: Mese, mese, mátka. — 9.35: En sem vagyok itthon. Mb. csehszlovák kisjátékfilm-sorozat (ism.). — 9.45: Gyerekek a házban. Mb. NSZK kisjátékfilm-sorozat (ism., sz.). — 10.15: Sam és Sally. Mb. francia tévéfilm-sorozat. — 11.10: Pulzus (ism., sz.). — 11.55: A fele sem igaz! (ism.). — 13.45: Pályán maradni. — 14.45: Bélyegvilág (sz.). — 14.55: Játékszüret (ism., sz.). — 15.30: Új idők, új dalai 2. rész (ism.). — 15.55: Hírek. — 16.00: A világ nagy városai. Francia dokumentumfilm-sorozat (sz.). — 16.50: Fotográfia. 2. rész (sz.). — 17.20: Reklám. — 17.25: Új egymillió fontos hangjegy. — 17.40: Teleráma. — 18.20: Főzőcske (sz.). — 18.55: Reklám. — 19.10: Tévétorna (sz.). — 19.15: Esti mese (sz.). — 19.30: Tv-híradó (sz.). — 20.00: Vers — mindenkinek (sz.). — 20.05: Bűnös vagy áldozat? Mb. francia film. — 21.45: Interjú. Ruttkai Éva műsora (sz.). — 22.20: Tv-híradó 3. (sz.). — 22.30: Tarkovszkij-sorozat: Tükör. Mb. szovjet film.

mozi

BÉKE: Bronco Billy. Mb. színes amerikai film. II. helyár! Kezdés: n10 és f12 órakor, délután: f4, hn6 és 8 órakor. KAMARA: A bosszúállók újabb kalandjai. Mb. szovjet film. Kezdés: 4 órakor. — Ellopták Jupiter fenekét. Mb. francia film. III. helyár! Kezdés: 6 órakor. KOSSUTH: Az éjszakai utazók. Mb. színes olasz film. 14 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 9 és 11 órakor. — Elévülhetetlen büntett. Színes szovjet film. Kezdés: f3 órakor. — Tegnapelőtt. Színes magyar film. 14 éven felülieknek! Kezdés: hn5 és 7 órakor. HEVESY I. FILMKLUB: Mephisto I—II. Színes magyar—NSZK film. 14 éven felülieknek! Dupla helyár! Kezdés: 5 órakor. TÁNCSICS: Kilenctől ötig. Mb. színes amerikai film. 14 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: f6 és f8 órakor. — FILMKLUB: Éjszaka történt. Színes francia film. 14 éven felülieknek! Kezdés: 6 órakor. — MATINÉ: A császár parancsára. Színes magyar film. Kezdés: f4 órakor. SZIKRA: Dögkeselyű. Színes magyar film. 14 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: hn4 és n7 órakor. PETŐFI: Megáll az idő. Színes magyar film. 14 éven felülieknek! Kezdés: f5 és f7 órakor. FÁKLYA: A szelíd vadnyugat. Színes amerikai film. Kezdés: f3, 5 és 7 órakor. VASAS, SIKERFILMEK MOZIJA: Csak semmi pánik... Színes magyar film. II. helyár! Kezdés: 4 és 6 órakor. KAZINCBARCIKA, BÉKE: A Kobra napja. Mb. színes olasz film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 4 és 6 órakor. MEZŐKÖVESD, PETŐFI: Diótörő fantázia. Mb. színes japán mesefilm. Kezdés: f6 órakor. — A kék lagúna. Színes amerikai film. 14 éven felülieknek! II. helyár! Kezdés: 8 órakor. SÁROSPATAK: Aki mer az nyer. Mb. színes szovjet film. Kezdés: f5 órakor. — Az ifjúság édes madara. Színes amerikai film. 16 éven felülieknek! Kezdés: 7 órakor.

színház

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Feledy Gyula
Napjaink
1982 NOV

1021

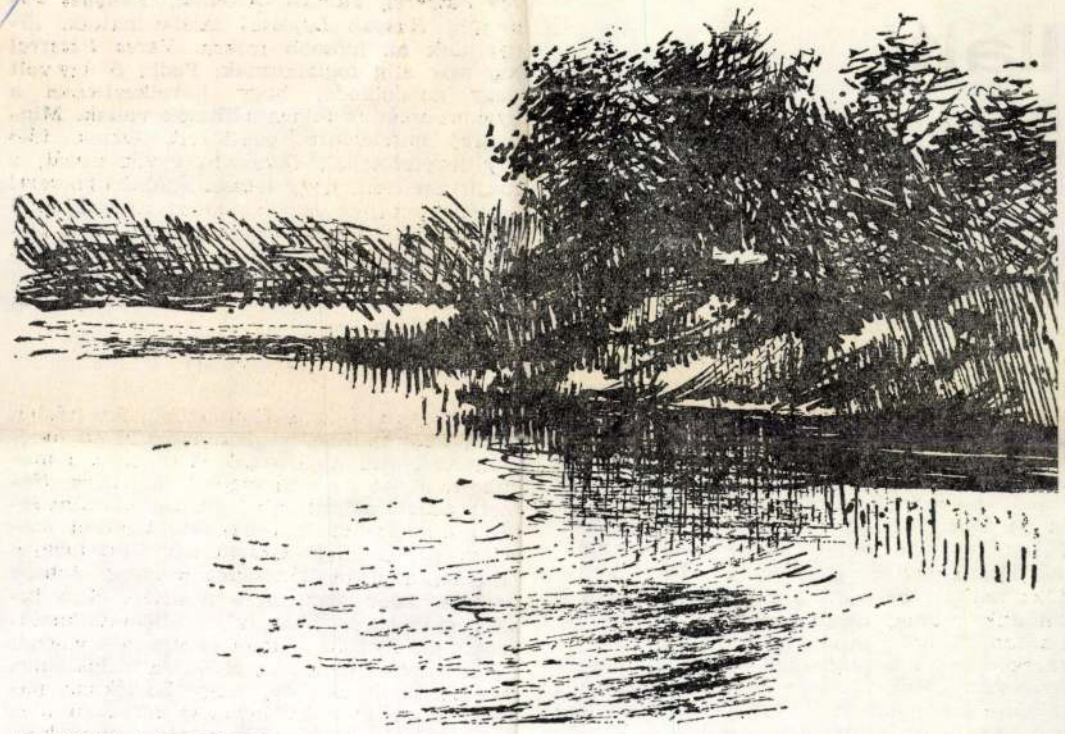

VOLOGDA-PARTI RÉSZLET

FELEDY GYULA RAJZA

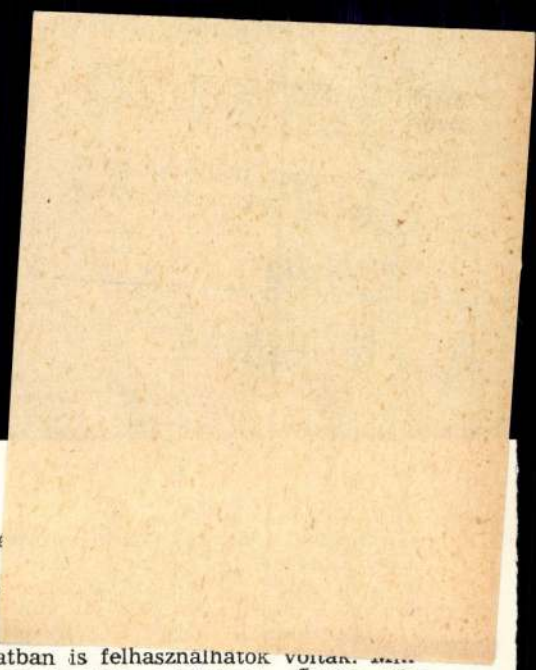

állalt

enccel

ben. Szóládon, feleségem nagyanyjánál laktunk. Nem maradt más választásunk, mint visszamenni Debrecenbe. Apámék szobakonyhás háza túlélte a háborút. Nehéz kilenc hónapot töltöttünk ott. Ekkor született első kislányunk. Magam egy faipari vállalatnál helyezkedtem el. Első „diplomámat" is itt szereztem: faipari gépmunkás lettem. Már Somogyból szerettünk volna Pestre menni. Próbálkoztunk is. *Koczogh Ákost* kerestük: tanított bennünket az egyetemen. Nem találtuk otthon, Szigligeten volt az alkotóházban. Utánamentünk Szigligetre. Ott ismerkedtünk meg *Juhász Ferencékkel.* Ferenc a Szépirodalmi Kiadónál volt szerkesztő. „Szedje össze a verseit" — mondta. Rövidesen szerződést kötött velem a kiadó, később ennek alapján jelent meg első kötetem. Jött *Nagy László* — erős felsőteste volt, azt hittem, sportolók is járnak az alkotóházba. A mi irodalmi életünkben ő volt az, akinek a

res Péte
zseffel,
gyeltünk
ma má
nagy g
gyakorlatban is felhasználhatók voltak. Min-
denre, mindenkire odafigyelt. Őrzök tőle egy levelezőlapot. Olvastam egyik írását, s megírtam neki, hogy tetszett. *„Kedves öcsém!* — válaszolta, *egyre kevesebben vannak, akik megértenek. Betege vagyok, hogy nem láthatom az országot"* — írta. Azóta, hogy elment, sokszor eszembe jut mintha az ország is betegebb lenne, mióta Veres Péter nem tartja rajta a szemét...

● *Pestről miért mentetek el?*

— Elegem volt a Chinoinból. Az írásból pedig nem tudtam és nem is akartam megélni. Az előttünk járóknak is megvolt a maguk munkája az írás mellett is. *Illyés, Németh László* a fordításaiból élt. Be akartam fejezni az egyetemet, s mellette tanítani szeretem volna. Hírét vettem egy Pest megyei falunak, ahol tanítóra volt szükség. Juhász felesége, Szeverényi Erzsike kísért el a tanács művelődési osztályára. Bemutatkozáskor hangsúlyozta: Juhász Ferencné vagyok — a névre nem figyeltek, a priuszomra igen... Eltelt egy év, Nagy Laciéknak panaszkodtam. Ő indítványozta: keressem meg *Hidas Antalt:* Három hétig latolgattam, kérjem-e a segítségét. Végül elmentem hozzá. Szívesen elbeszélgetett velem. Volt közös témánk: a börtön. Még aznap elküldött a Szalay utcába, a minisztériumba. Öt percet

Feledy Gyula
MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Képzőművészet
NÉPSZAVA
1982 SEP 18

1021

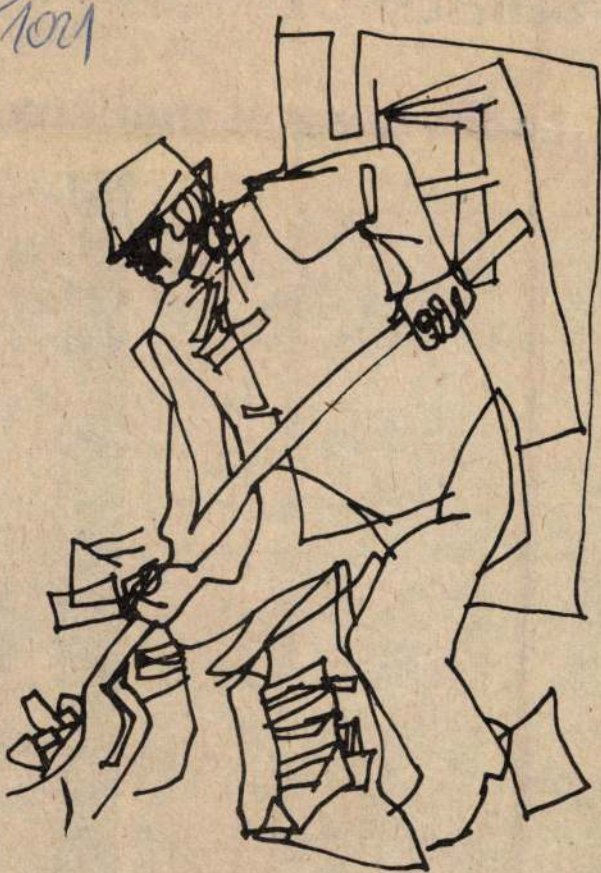

Feledy Gyula **KUBIKOS**

Család-otthon

Kanadai horgolt mellény

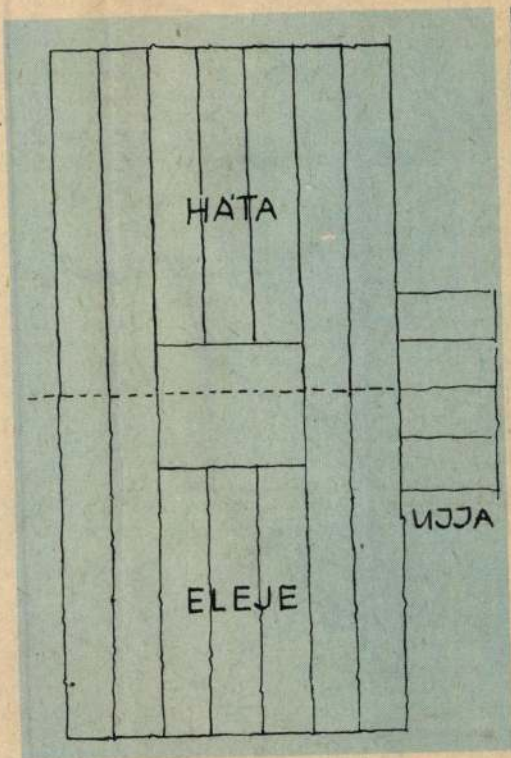

A horgolt mellény, de nevezhetjük pulóvernek is, különa csíkok hossza pontosan egyforma legyen.

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikai Múzeum

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 JAN 1

/1021

Feledy Gyula rajza

felszabadulásának 35. évfordulóján nyílt meg a legfiatalabb somogyi város kultúráját fémjelző Dráva Múzeum. Az átalakított magtárépület teljes I. emeletét elfoglaló állandó kiállítás természettudományi, helytörténeti és néprajzi, népművészeti anyagát a megnyitástól eltelt egy év alatt közel 17 000 látogató tekintette meg.

A Dráva Múzeum földszintjén rendszeresen bemutatott kiskiállításokat, képzőművészeti tárlatokat láthatnak az érdeklődők. A múzeum fennállásának 1. évfordulóján GÖLDNER TIBOR festőművész (Baja) vitte el képeit gyermekkorának azóta várossá nőtt színterére. Emberközpontú, közérthető, a hagyományokból táplálkozóan haladó művészetét szeretettel fogadták a barcsiak.

Érdemes Pécsről, Baranyából is átlátogatni e kiállításokra: olyan élményt nyújtanak, amilyet a pécsi kiállítások – most, az átalakítások, renoválások miatt – nem tudnak nyújtani.

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyafi Zsuzsanna

DÉL-MAGYARORSZÁG

1981 JAN 11

1021

JÚLIA SZÉP LEÁNY... —FELEDY GYULA RAJZA

hol abbahagyta:
— Szóval, karomon
egkisebb párja. Már
ük a zebrákat, az e
at, a vízilovat, pont
ízidisznót, a madara
hajmokat, és egyszerc
átunk? Az oroszlánol
ében két meztelen fia
iú és egy lány feküd
osan úgy, mint a ti
ánjaitok. A ketrec el
nertek megállni az e
sak odasándítottak,
nentek is tovább...
— Nem igaz! — kiabált Ir-
si. — Nem igaz! Hazudsz!
— Pedig te is azt mondtad,
nilyen szépek.
— De fel voltak öltözve!
Volt ruha rajtuk. Csak lakás-
uk nem volt! Azért nem néz-
ek oda az emberek!
— Én se hiszem el —
nondta Zende. — Még hogy
két fiatal, meztelenül, az
roszlánketrecben... — És a
adőrök? Vagy a mentők?

1021

ILLYÉS GYULA

FELEDY GYULA PORTRÉJA

VEKERDI LÁSZLÓ

Magyar, mert emberi

A Pusztulás védőoltásáról

A falu a gyönyörű táj közepén ma is olyan, mint Illyés ottjártakor, félszázada. Szinte térképként használható az író láttató leírása: „Egyetlen utcája, mint folyam ömlik le a hegyekből, csak fönt válik ketté, fog közre pár házat, mint szigetecskét." És ma sem képzelhető el jobb kalauz Illyésnél: „A hegyekből leáradó tompítón és kábítón a virágzó szelidgesztenye-erdők sűrű illata; édes ez az illat, édeskés és néha émelyítő, mint a meztelen meleg testé... Ősi magyar település, helyét a Mecsek lejtőjén, a szelidgesztenye borította hegyek közt tán még maga Botond szabta meg, aki a monda szerint az erre húzódó foglalók vezére volt. Hajdan színkálvinista község, tanulmányozásra méltó, szép temploma a 18. században épült, rögtön azután, hogy Bécs megengedte, hogy az addigi faalkalmatosságok helyett a kálvinisták is építhetnek kőtemplomot. Kijavították, amint az oldalajtó fölötti évszám hirdeti, 1802-ben. A következő javítást sikerült kiverekedni 1933-ban. A templom annak idején mintegy hatszáz lélek befogadására épült."

A templomot azóta újra kijavították, s a paplak és templom várfalnak beillő kerítésén 1971 óta emléktábla hirdeti, hogy itt szolgált 1927-től 1947-ig Fülep Lajos. Az egykori könyvtárszoba, ahol 1933-ban Illyés elé tárta a pusztulás adatait, ma múzeum. Azaz hogy nem az „egykori", hiszen a könyvek, adatok és egyéb munkaeszközök helyét a szokott tárlók foglalták el, fényképekkel és a muzeális személyre vonatkozó egyéb tárgyi emlékekkel. A vendégkönyv tanúsága szerint viszonylag sokan elvetődnek erre: iskolák, szocialista brigádok, egyéni érdeklődők. Annyi látogató persze nincsen, hogy állandóan nyitva legyen; a tiszteletesék kezelik a kulcsot. A tiszteletes asszony szívesen kinyitja kérésünkre a templomot is; szép belülről is nagyon, arányos térosztású. És nagy: nehéz ma már elképzelni, hogy a 19. század elején hétről hétre megtöltötte a nép. Nehéz lehetett elhinni már Fülep idejében is. Fogytak a magyarok. „Bizalmatlan vagyok — írta Illyés a könyvtárszobában kijegyzett adatokról — a statisztikákkal szemben: a végső határon, a kérdés eldöntésénél, ahol pedig igazi szerepük kezdődne, alig válnak be; az emberi természet rugalmasabb a számoszlopoknál. Ma egész délelőtt mégis kimutatásokat lapoztam, s ezeknek hinnem kell, előttem a valóság, csak a kapun kell kilépnem, s máris ellenőrizhetem, igazat mondanak-e. Sajnos, nagyon is az igazat mondják." Ez az ellenőrzés, és ellenőrizhetőség, tán éppen ez hatott olyan erővel a *Pusztulás*ban, hogy szó szerint megbolygatta az egész országot?

Írtak a dél-dunántúli egykéről Illyés előtt is; Kodolányi ormánsági elbeszélései s *A hazugság öl* című memoranduma, Kiss Géza alapos tanulmányai, magának Fülepnek is néhány szenvedélyes-szép cikke-nyilatkozata fölhívhatta rá a figyelmet. De Illyés híres úti jegyzetei a *Nyugat* szeptemberi számában 1933-ban másként, sokkal erősebben hatottak. Nyilván az időpont is okozta, szoktuk mondani, mondotta maga Illyés is; az időpont: a hitleri hatalomrajutás. Csakhogy akkor még nagyon kevesen látták — idehaza csakúgy mint külföldön — igazi jelentőségét olyan tisztán, mint Fülep: „Olyan helyzetbe jutottunk, amilyenben nem voltunk ezer év óta, s ezért hiába emlegetik biztatásul Muhit és Mohácsot, amit kibírtunk, az analógia nem talál: a hatalmas, terjeszkedni akaró és terjeszkedni kénytelen német birodalommal kerültünk közvetlen szomszédságba. Meddőbb vitát nem tudok elképzelni — írta Fülep 1934 januárjában —, mint arról, hogy az osztrák Anschluss meg fog-e történni vagy nem. Történetileg már megvan, gyakorlati lebonyolítása csak idő kérdése." S akkor nincsen az a hatalom, ami az elnémetesedett Dunántúlt megvédhetné egy újabb Anschluss-tól. „A birodalmi németség már bejelentette igényét a határon kívül élő németekre, köztük a magyarországiakra." Az igényt szervezett szervező- és propagandamunka támasztotta alá; Illyés is részletesen leírta találkozását a magyarországi németek terjeszkedését fölmérő-segítő ifjú birodalmi agitátorokkal. Fülep pedig tudós tanulmányokból idézve igyekezett igazolni, hogy a német igény nem ártalmatlan gyermekmese. Ma már könnyen azt hihetnők, hogy minden józanul gondolkodó ember belátta az igazukat, ámde akkor a legtöbben, még amúgy értelmes és jószándékú emberek is, legjobb esetben „túlzónak" vélték „aggodalmunkat". A *Pusztulás* keverte kavargásban ma mindenesetre az a legföltűnőbb, hogy mennyire nem értették meg a fenyegető veszély nagyságát és irányát. Hiába ismételgette elkeseredetten, szinte szent megszállottsággal Fülep, hogy a Dunántúl nagy területein pusztul a magyarság, „s ha így megy tovább, a magyarság számbeli aránya néhány évtized alatt oly kedvezőtlenre fordul, hogy más nemzet a vele egynyelvű nemzetiség tömege alapján jogot formálhat hozzá." És hiába bizonygatta Illyés: „A bomlás élő alakban terjed. Talpát a Drávának vetve nyomul Pest felé, már fele útján van, Fejér megye határán. Útjában kemény, életerős szigetecskék várják, puhítják előtte a talajt, Pesttől nem kell tartania: az országnak tán fővárosa volt, a nép mindig idegennek tudta." Ez még az egyébként rendkívülien tisztán látó — és érző! — Schöpflin Aladárnak is sok volt, és fájdalommal jegyezte meg, hogy lám Illyést is elkapta már a „soviniszta" láz. Fájlalta Schöplin erősen, hisz szíve gyermekeként szerette Illyésben tágas európai horizontokra látó magyar demokratát. Nem tudta megérteni, még ő sem tudta megérteni, hogy épp a tágas európai horizont diktálta neki a *Pusztulást*. Mások pedig Schöpflinnél kevésbé tiszta elmék s szívek nem győztek sopánkodni ártatlan és szorgos százezrek efféle „megrágalmazása" miatt. Mintha néhány ember kivételével senki meg nem értette volna Fülep kérdését: „Hol az a hatalom, mely akkor, a nemzeti összetartozás és öntudat világ-korszakában, amilyenben élünk, meg tudta tartani a Dunántúlt Magyarország számára? S ha elveszett — milyen létalapja lehet a megmaradt országrésznek, a megmaradt magyarságnak az Alföldön, s a csekélyke Felföldön, milyen biztosítéka nemzeti önállóságának, történhet-e vele más, mint hogy a környező népek bekebelezik és beolvasztják?" „Mi lesz — aggódott ugyanígy Illyés —, ha egy nap a Dunántúl lehasad az országról? Megmaradhat önálló államnak az a kis darab, ami a Duna—Tisza között még esetleg magyar marad?"

Lehetséges, hogy a politikával s tollforgatással foglalkozók — néhány ember kivételével — csakugyan annyira nem látták a veszélyt, mint megnyilatkozásaikból látszik? Vagy csak nem akarták látni? Hisz nekünk ma egészen nyilvánvaló az, amit később a *Visszapillantás*ban Illyés így fogalmazott meg: „A hitleri fajelmélet a magyart — a nem asszimilált eredetűt — másodrendű népnek nyilvánította, s ennek alapján (no és persze a terjeszkedés, a »Lebensraum« miatt) éppúgy eltörlésre szánta, akár a zsidót." Hogyan lehet, hogy ezt a nyilvánvaló — s különben mégcsak nem is titkolt — terjeszkedést nem látták? Holott a leginkább és elsősorban érdekeltek, maguk a pusztulók, tökéletesen tudták. Illyést is, Fülepet is ez döbbenti tán meg leginkább, ez a kegyetlen tisztánlátás. Vagy legalábbis ez hangzik ma írásaikból legdöbbenetesebben. Az a nyugodt és rezignált lemondás, ahogyan a közösség a maga pusztulását szemléli: „Húsz év múlva egy fia magyar se lesz a faluban, János bátyám. — Lesz más, uram. Nép az is; megszánti az is a földet: fizeti az adót az is."

A bevágás a párbeszédből azonban többcélú: a szövegösszefüggésben azt is illusztrálni hivatott, hogy senki nem a betelepülő sváb gazdák ellen szól, jól vagy rosszul értelmezett „magyarságmentés"-ből. „Neheztelhetünk rájuk? Én bámulom őket — írja ugyanott Illyés —, látom, amit maguk sem látnak: megannyi rezdülései egy hatalmas erőnek, mely szemünk előtt fúr, túrkál, veti a földszintre vakondokházait a határban, és foglal új s új kolóniát." Már az 1933-as *Pusztulás*ban jóelőre védekezett hát a „soviniszta" és „nacionalista" vád ellen, mintha csak sejtette volna, milyen szorgalmasan fogják reáaggatni; eleinte hangosan és őrá magára, később diszkréten és inkább csak néhány írására. És ugyanilyen gonddal hangsúlyozta Fülep is a maga intranzigens antinacionalizmusát a pusztulásról szólva, hogy aztán egy évre rá az induló *Válasz* hasábjain hatalmasan háborgó hangon külön is tiltakozzék — az emberi szellem eredendő oszthatatlansága nevében — minden néven nevezendő „nemzeti öncélúság" ellen. A (bármiféle) nacionalizmussal közel s távolban legkevésbé sem vádolható két ember állott ki tehát leghatározottabban a pusztuló magyarok mellett. Illyés — a valóságos *reductio ad absurdum* gyanánt — ki is használja a helyzet látszólagos paradoxonát: „Lejövet azt magyarázom házigazdámnak, hogy ez a pusztulás csak az ilyen magunkfajtákat riasztja, akik olyan légszerű valamiből akarnak megélni, mint egy nép szelleme és nyelve. A földnek és az adószedőnek tökéletesen mindegy (»— Alles eins!«). Ha egy nép meg akar halni, kinek mi köze hozzá? A föld nem marad üresen."

Az érvelés tökéletes: a „föld és az adószedő"-állapot abszurditása önmagában megköveteli, hogy törődjünk a halálraszántak dolgával, akik végső soron épp a „föld- és adószedő"-állapot perverzitása miatt váltak ilyen halálraszánttá. Illyés a *Pusztulás*ban kérlelhetetlen világossággal megfogalmazza a magyar birtokelosztás gyilkos abszurditását: „1130 nagybirtokosnak, a népesség alig ezrelékének tulajdonában 5 400 000 hold van, az ország területének egyharmada", holott az ország lakosságának 56 százaléka él közvetlenül a földből. „A mezőgazdasággal foglalkozó lakosság 28 százalékának egy talpalatnyi földje sincs. Az őstermelő lakosság további 24 százalékának 10 holdig terjedő törpebirtoka van. A parasztság 80 százaléka tehát fizikai-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Feledy Gyula
Grafikusművész
NÓGRÁD
1981 JAN 1
1021

Feledy Gyula: Ember, kecske, madár

Műsorok

CSÜTÖRTÖK

KOSSUTH RÁDIÓ:

6.05: Boldog új évet!
8.06: Szokolay Sándor: Újévi kánta.
8.17: Gyulai Gaál János szerzeményeiből.
8.40: Szülőföldemen. Petőfi Sándor versei.
9.01: Örökzöld dallamok.
10.03: Bummbele cirkusz.
11.03: Mozart: D-dur (Prágai) szimfónia K. 504.
11.30: A Kubai Köztársaság nemzeti ünnepén.
12.10: A zene nem ismer határokat.
13.57: Szerenád. Babits Mihály versei.
14.00: Miért szeretem Bartókot?
14.30: Újévi köszöntő. Elmondja: Losonczi Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.
15.05: Bemutatjuk új felvételeinket.
15.29: A Belügyminisztérium Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik.
16.29: Szabadpolc. Világirodalmi könyvszemle.
17.05: Világjáró zenekarok.
18.13: Hol volt, hol nem volt...
18.40: A nagyratermett.
20.04: Új operalemezeinkből. Jelena Obraczova énekel.
20.49: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek.
22.10: Kamaramuzsika. Magyar előadóművészek tolmácsolásában.
0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI RÁDIÓ:

6.00: Népszerű muzsika — korán kelőknek.
7.00: Offenbach operettjeiből.
8.05: Verbunkosok, nóták, csárdások.
9.03: Utazni jó... Emberek, élmények, emlékek, Dániától Mexikóig.
10.33: Csak fiataloknak!
11.33: Siklósi várfesztivál. IV/3. rész.
12.04: Nótamuzsika.
12.47: A Pál utcai fiúk. 1. rész. Molnár Ferenc regénye rádióra alkalmazva.
14.00: Nyolc rádió nyolc dala.
14.33: Színes Színpad. „Az élet dolgai".
16.00: Egy év a külpolitikában.
16.35: Idősebbek hullámhosszán.
17.30: „Humorban önkiszolgáljuk". A Magyar Rádió és a Radnóti Színpad Darvas Szilárd műsora.
19.45: Újévi köszöntő. Elmondja: Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke SZ
20.00: Hírek
20.05: „Szülőföldem" VI/1. rész SZ
21.05: Bartók: Szabadban Ránki Dezső zongorázik SZ
21.20: „A költészet fája életem..." Válogatás Petőfi Sándor verseiből VI/1. rész SZ
21.30: A cigánytábor az égbe megy Magyarul beszélő szovjet film SZ
23.10: Hírek

2. MŰSOR:

20.00: Hírek
20.05: Kisfilmek a nagyvilágból
Lesz-e holnap is túzok?
20.40: Opálláz
21.05: Tisztelet Velencének
21.20: „En soha nem akartam színész lenni"

BESZTERCEBÁNYA:

8.00: Hírek
8.40: Gyermekműsor
10.15: A kék herceg. Cseh gyermekfilm
11.35: A szülőföld pulzusa. Dokumentumfilm
12.05: Ünnepi hangverseny a prágai várból
13.00: Gustav Husak köztársasági elnök újévi beszéde
13.30: Nemzetközi siugróverseny
15.35: Csehszlovák spartakiád 1980. Összeállítás
16.00: Katonazene
17.05: P. O. Niezdoslav: A csősz felesége. Tv-játék
18.30: Esti mese
18.40: Az Aranykapu dalműsora
18.50: Arabella. Tv-sorozat 5. rész
19.30: Tv-híradó
20.00: Újévi vers
20.10: B. Smetana: Az eladott menyasszony. Tv-opera
22.20: Egy nap a napok között. Publicisztikai műsor
22.45: A fehér éjszakák melódiája. Szovjet—japán film
0.15: Hírek

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7.: Fél 4 és háromnegyed 6-tól: Egy kis indián. Színes, szinkronizált USA-kalandfilm. Este 8-tól: Hölgyem, isten áldja! Színes, szinkronizált amerikai film. — **Balassagyarmati Madách:** 5 és 7-től: Psyché I. (16) Színes magyar film. — **Pásztói Mátra:** Lavina. (14) Színes, szinkronizált kanadai film. — **Szécsényi Rákóczi:** Picasso kalandjai. (14) Színes, svéd filmszatíra. — **Kisteleki** gazdasági eseményére.
17.10: Népdalgyűjtőúton Bartók Béla nyomában
17.28: Azerbajdzsán új arca. Útijegyzet
17.48: Holnap közvetítjük...
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.45: Diákkönyvtár hangszalagon
19.45: Schubert: IV. „Tragikus" szimfónia
20.13: Kirsten Flagstad és Lauritz Melchior Wagner-operáiból énekel
20.50: Oláh Kálmán népi zenekara játszik
21.16: Tegnap. Kolozsvári Grandpierre Emil önéletrajzciklusának rádióváltozata. V. rész
22.15: Muszorgszkij-ciklus
22.55: Bruno Walter vezényli a Columbia szimfonikus zenekart
0.10: Melódiakoktél

PETŐFI RÁDIÓ:

6.00: Népszerű muzsika — korán kelőknek
7.00: Simon Preston orgonái
8.05: Mit hallunk? Érdekességek a jövő hét műsorából
8.23: Vasárnapi koktél — pénteken
9.59: Szivárvány
11.52: Jó ebédhez szól a nóta
12.49: A Pál utcai fiúk — 2. rész
14.00: Popénekesek sanzonfelvételeiből
14.33: Táskarádió
15.30: Jelenidőben — a téli idénymunkásokról
16.00: Alexandra
16.35: Gesztusok és látványok, szavak és tömondatok
16.55: Slágerek mindenkinek
18.00: Januári tudományos mozaik
18.33: „Röpülj páva...!" (IV. elődöntő)
19.40: Az elmúlt év legjobb tánczenej felvételei
20.33: Napóleon szerelmei
20.53: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót.
22.03: Szórakoztatózene éjfélig

TELEVÍZIÓ:

8.30: Tévétorna (ism.) SZ
8.35: Szünidei matiné
1. A schildai polgárok 5. rész: Vendégünk a császár SZ
2. Szép tájak Szovjet kisfilm SZ
3. Vadállatok cirkusza
9.35: Hangoskodó (ism.) SZ
10.05: János vitéz SZ
11.20: A pármai kolostor Magyarul beszélő francia—olasz film I—II. rész (ism.)
14.10: „A költészet fája életem..." Válogatás Petőfi Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fetedy Gyula

MAGYAR IFJÚSÁG

Grafikusművész

1980 DEC 2 6

1021

APOKALIPSZIS, 1969

KUL
MELLÉKLETE

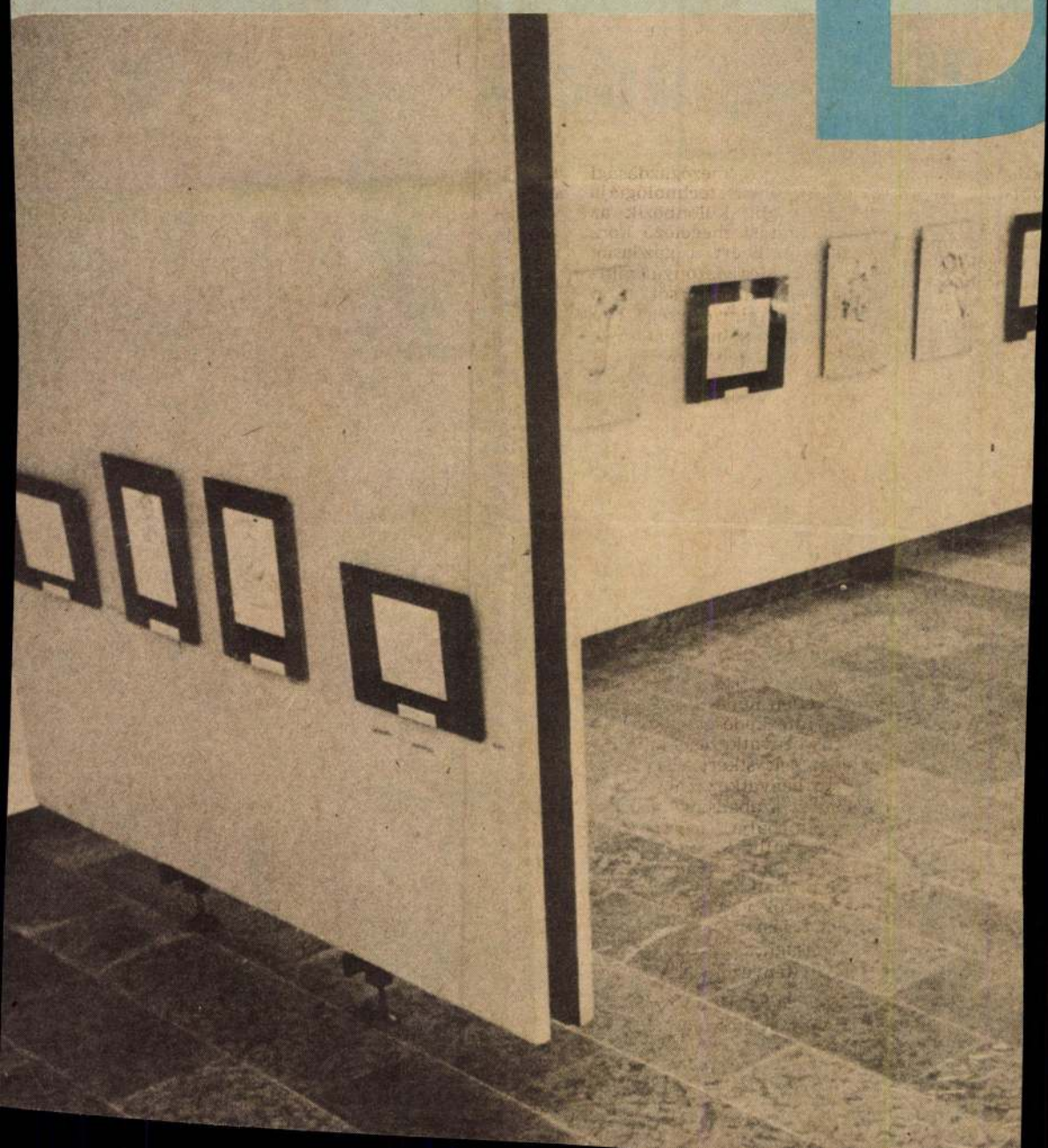

Feledy Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1021 1980 DEC 24

KARÁCSONY

FELEDY GYULA RAJZA

✶ *Tíz éven alul még könnyű mosolyt varázsolni az arcokra: elég hozzá egy szép karácsonyfa, csillagszóró, és tanáros szeretet*

Majdnem úgy, mint mások...

Gyermekvárosi karácsony

Levelek, gyámhatósági feljeléccel:

— *„... kiskorú téli szünetre való otthon tartózkodását a szülő vállalja, anyagi, erkölcsi körülményeit megfelelőnek találtuk."*

... a hazautazáshoz nem járulunk hozzá, a szülő nem fogadja, de ha fogadná is, sem anyagi, sem erkölcsi alappal nem rendelkezik a kiskorú ellátásához, ott tar-

jön ide, ez nem kétséges. De a gyerekek érdeke az első...

A karácsony ajándékokat is jelent. Itt a Gyermekvárosban a társadalmi bizottság — a legaktívabb támogató vállalatok és brigádok — dönt jó előre, mennyit áldoznak erre. Megszavazzák a karácsonyfákat, a díszek mennyiségét, s persze az egyéni ajándékok összegét.

tentő nagy az ellenérzés bennük minden iránt — meséli az igazgató —, s néha nagyon sok idő eltelik, amíg megfejtjük az okokat. Nem lehet tudni, miért repül sarokba az ajándék, vagy miért jön agresszív válasz a kedvességre. Emlékszem, volt egy kisfiú, aki mindig megszökött. Nagy nehezen kitudtuk az okát: elviselhetetlen-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1980 DEC 2 0

ÉLET ÉS IRODALOM

Feledy Gyula

Grafikusművész

1021

Feledy Gyula: Halász

zódhetnek volna a szi
rejtett válságok?

— Számos „patinás" ról és üzemről kide közben, hogy veszte hallottam egy szkept zést: a veszteség ten gert pedig nem lehet

— A kép nem egészen pontos, nem eléggé találó. Nem egy mindent elborító tengerről van itt szó, hanem arról, hogy a veszteségesség vagy alacsony jövedelmezőség kiterjedt belvizei tarkítják a gazdasági terepet. Ezeket a „pangó vizeket" pedig külön-külön igenis körül lehet határolni, ki lehet belőlük szivattyúzni azt a „vizenyőt", amely a gazdaságot beteggé teszi. A szanálás eredeti jelentése nem a csőd és az elbocsátás, hanem a gazdasági talpraállítás, melyre a szocializmusban humánusabb, központibb eszközök állnak a bajba jutottak rendelkezésére, mint a kapitalizmusban. Nem elszigetelten, nem egyenként állunk szemben ezzel a bizonyos tengernyi bajjal, hanem közösen. Egyébként is, ha majd felszámoljuk őket, később új visszásságok keletkeznek: egy fejlettebb gazdaság, egy fejlettebb társadalom visszásságai.

— Azt mondják: jellegzetesen magyar tulajdonság beszélni nagy tervekről, aztán várni, hogy a dolgok maguktól megvalósuljanak. Az úgynevezett magyar „tett-iszony" megnyilvánul-e a gazdasági életben is?

— Megnyilvánul, de amellett, hogy nagyon erős kifejezésnek tartom, nem pontosan fedi a valóságot. A gazdasági vezetés minden szintjén rendkívül intenzív az úgynevezett rutincselekvés, továbbá az alul- vagy túlszervezésből eredő kényszercselekvés. Amiben négis tett-iszonyról beszélhetünk, az a kockázatos tett, az utat nyitó, úsványt vágó tettől való tartózkodás gyakorisága, ami az egyik leg-

ható kezet, a központi irányítás totalitását állította. Most, mi legyen? A láthatatlan legyen félig látható, vagy a láthatót tegyük-e félig láthatatlanná?

— Én úgy mondanám: korábbi gondolkodásunk, melyben mindent egy központi, látható kéz dirigált, fogyatékos volt. Bizonyos mértékig meg kell hagyni a maga szerepét a láthatatlan kéznek is: a piac szerepére gondolok. Az állami látható kéznek pedig a piac szabályozására, az infrastruktúra fejlesztésére, az életkörülmények és a külső kapcsolatok makro-szintű alakítására kell összpontosítania. Metaforikusan kifejezve: minél inkább összhangban lesz a látható kéz a láthatatlannal, annál inkább válhatunk uraivá a saját történelmünknek.

— Ezek szerint hogyan látja konkrétan a rész és az egész szerepét: a centralizmust és az önkormányzatot?

— Nekünk, kommunistáknak sokkal inkább az önkormányzat mellé kell állnunk, mint eddig tettük. De úgy kell az önkormányzatot beépíteni rendszerünkbe, hogy a végső nagy kérdésekben, természetesen, megmaradjon a központi tervgazdálkodás. Maradjon meg az *irány* kérdésében, az *ütemszabályozás* kérdésében. Ne a vagy-vagy, hanem az *is-is*, a kölcsönösség biztosítása legyen az alapállásunk, hogy a végső dolgok a kisebb közösségek önálló cselekvésének sorozatában érvényesüljenek. Ahhoz azonban, hogy ezt a kézenfekvő kölcsönösséget magáévá tegye és jól gyakorolja is a társadalom, ah-

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Magyar Nemzet
1980 DEC 8
BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

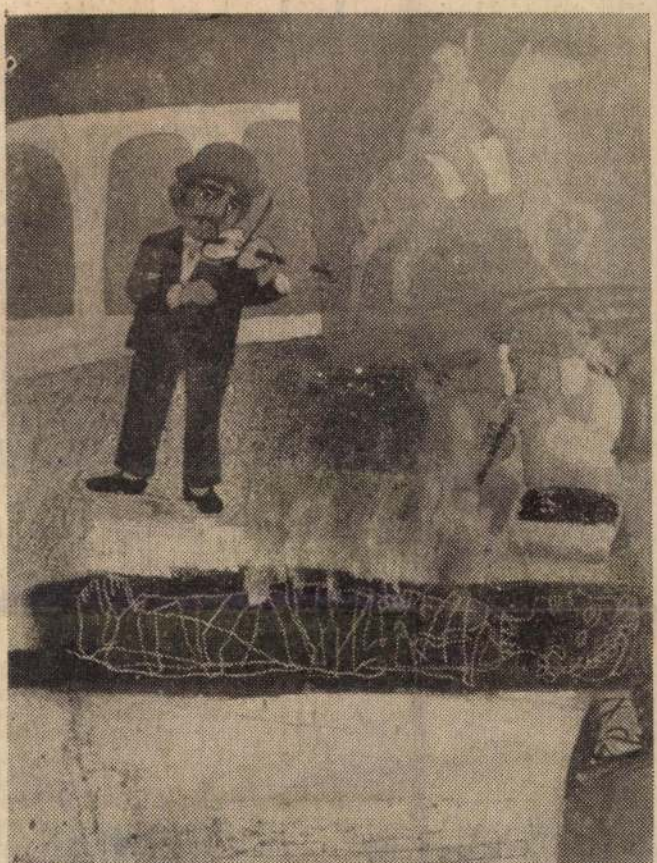

In dieser Nummer stellen wir den Grafiker Gyula Feledy auf Seite 9 vor. Bild oben: Aus dem Zyklus „Ungarische Volksballaden" XII: Die Geliebte des Barcsai

Journalisten

sion, einsetzen. Der U
CO-Vollversammlung f
zahlreiche internat
Journalistenkonferenze
über die konkreten, p
schen Schritte diskutie
de. Solche Konferenze
anstalteten im Sept
1979 der sowjetische
CO-Ausschuß, der Sc
sche Journalistenverband und der Usbekische Journalistenverband in Taschkent. Ihre Themen richteten sich streng nach der Erklärung der UNESCO-Vollversammlung. Auf der Tagesordnung standen Auf- und Ausbau der nationalen Massenmediensysteme und die Ausbildung der Journalisten. 80 Delegierte aus aller Welt nahmen an den Konferenzarbeiten teil. Immer wieder wurde betont, daß sich die Journalistenausbildung nicht auf das eigentliche Fachwissen beschränken darf, sondern gesellschaftsbezogen durchgeführt werden muß, daß die Journalisten zu verantwortungsbewußter Tätigkeit erzogen werden sollen.

In diesem Geist wirkt seit 16 Jahren die internationale Journalistenschule des Ungarischen und Internationalen Journalistenverbandes in Budapest.

schule zu eröffnen. Daß die Wahl auf Budapest fiel, lag auch daran, daß der Fachverband der ungarischen Journalisten schon über Erfahrungen bei der Ausbildung des Nachwuchses verfügte, da hier die Schulung der Journalisten seit 1958 in organisiertem Rahmen durchgeführt wurde.

Im Januar 1964 trafen die ersten ausländischen Studenten in Budapest ein. Die internationale Journalistenschule öffnete ihre Tore und der erste Lehrgang lief an. Seither lernten in dieser Schule rund 400 Journalisten aus 41 Entwicklungsländern, in erster Linie aus Vietnam. Sie konnten sich Kenntnisse aneignen, die ihnen im eigenen Land unerreichbar gewesen wären. Die Kurse haben Fortbildungscharakter, Anfänger werden nicht zugelassen. Die Anwärter, aktive Journalisten mit praktischen

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafik Gyűjtő

1980 DEC 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Gyula Feledy: Mann mit Geige

Rába-Camions diesmal ander
Fabrik werden dieses Jahr 70
hende Camionfahrer hergeste

Babyno

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Kunsiel

1980 DEC 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Gyula Feledy:
Frau mit Pferdekopf

1000	Ital. Lira
100	Öster. Schilling
100	Rupien/Pakistan
100	Port. Escudo
100	Rumän. Lei c)
100	Span. Peseten
100	Schweiz. Franc
100	Schwed. Kronen
100	Sowj. Rubel c) d)
100	tr. und cl Rubel
100	USA-Dollar
100	Vietn. Dong c)

ANMERKUNGEN:

Feledy Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyula Feledy

1980 DEC 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

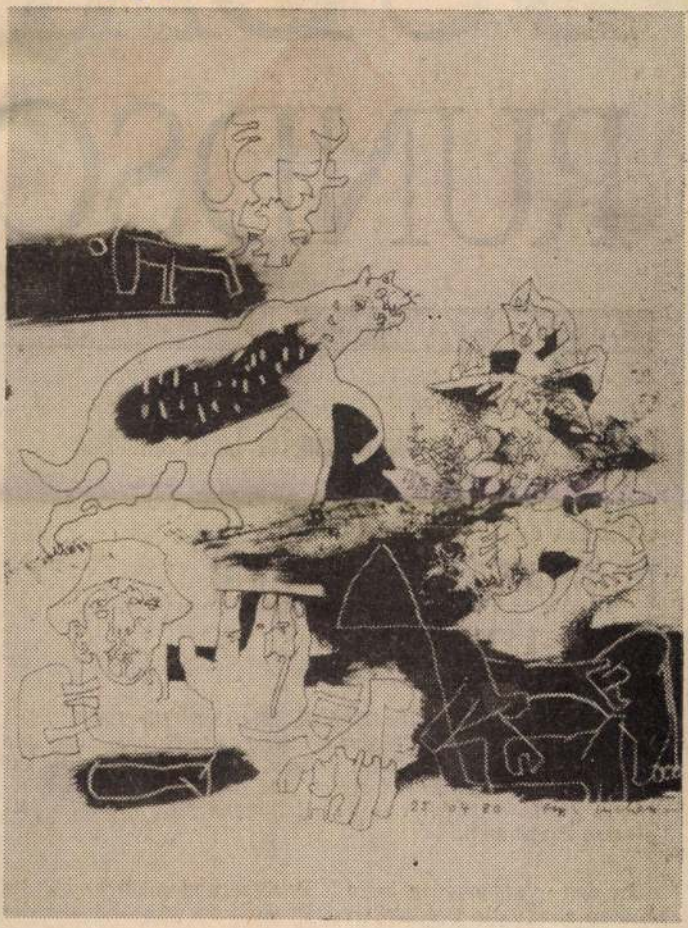

Gyula Feledy: Zeichnung mit Katze

WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK,

Pressekonferenz der Ministerin für Leichtindustrie

50PROZENTIGE PRODUKTIONSERHÖHUNG IN 10 JAHREN

Kürzlich gab Etelka Keserű, Minister für Leichtindustrie, der Presse eine Erklärung über die Entwicklung der Branche in den letzten zehn Jahren, vor allem in diesem Jahr, und die wichtigsten Aufgaben des kommenden Zeitraums ab. Ihre wichtigsten Feststellungen fassen wir im folgenden zusammen.

In den vergangenen zehn Jahren stieg die Produktion der Betriebe und Genossenschaften der Leichtindustrie um 48—49%, während die Zahl der dort Beschäftigten — die voraussichtlichen Da-

Bevölkerung mäßiger als die Produktion, während sich der Export — besonders in Nicht-Rubel-Verrechnung — viel zügiger als die Produktion erhöhte. Der voraussichtliche

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 DEC 8
BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Gyula Feledy: Geigenspiel für die Ziege

Im Mittelp
Rechtsnorme
lerung des
ches. Sowol
als auch lee
che Wohnu
den Räten
tauschfonds
die Wohnu
che sollen z
den.

Der Förd
nungstausc
materielle
zum Beispi
ter, der a
Wohnung in eine kleinere zieht, vom Eigentümer, dem Rat, die doppelte Summe der für die abgetretene Wohnung festgelegte Antrittsgebühr ausgezahlt wird. Selbstverständlich muß er die fällige Antrittsgebühr für seine neue, kleinere Wohnung ent-

(Fortsetzung S. 4)

Aussenminister Puja nach Jugoslawien

Der Außenminister der Ungarischen Volksrepublik, *Frigyes Puja*, reiste am 2. Dezember auf Einladung des jugoslawischen Sekretärs für Auswärtige Angelegenheiten der Sozialistischen Föderativen Republik Jugoslawien, *Josip Vrhovec*, zu einem offiziellen Freundschaftsbesuch nach Jugoslawien.

Reichliche, langanhaltende
brachten zwar den Kindern
den Straßen und beim Zug-
Versorgung nicht geringe
Zwangspause im Budapester

Feledy Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 DEC 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

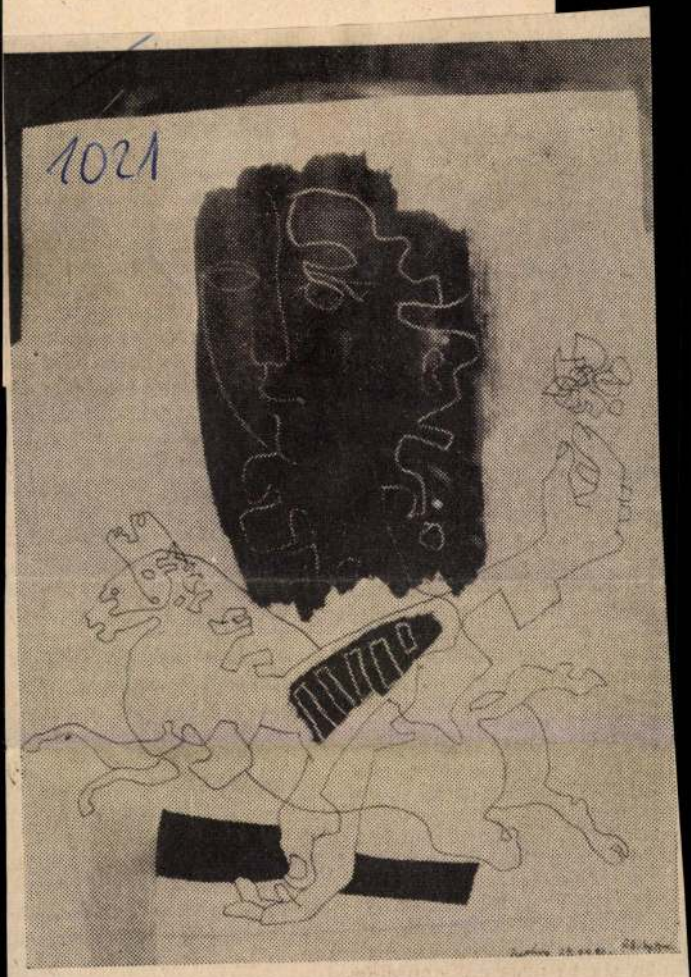

Gyula Feledy: Blume

Logik, P
sich mit
dien ve
sungen i
Presseet

In e
richtsstu
sich mit
chen u
Probleme
länder, F
schaft
Politik, d
garns be
zialismus
vorbereit
Probleme objektiv zu analysieren, die historischen Zusammenhänge zu erfassen, denn schließlich werden sich diese Journalisten an der Entwicklung des politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Lebens in ihrem Land aktiv beteiligen. Ein Student aus Äthiopien faßte dies treffend, allerdings etwas schematisch zusammen: „Der gute Journalist muß die Stimme des Volkes sein und immer mehr wissen, um selbst lehren und sein Wissen weitergeben zu können."

Der Direktor der internationalen Journalistenschule, János Oláh: „Wir wollen, daß diese Studenten unsere Schule als vielseitig gebildete Journalisten verlassen, als Fachleute, die die unterschiedlichsten Aufgaben lösen können. Natürlich werden sie in unserer Schule in erster Linie auf den Beruf

den Journalisten ausgehe
Nur so können wir sinnvoll
Arbeit leisten. Übrigens be
stätigen die Entwicklungs
länder die Richtigkeit unse
rer Bestrebungen. Die Jour
nalisten, die unsere Schul
verlassen, sind den Aufga
ben in ihrer Heimat gewach
sen. Viele von ihnen sind
heute Chefredakteure, Redak
teure oder hochgestellte Be
amte. Nicht viele wissen
daß z. B. auch ein somali
scher Vizepräsident des in
ternationalen Verbandes be
uns in Budapest studierte.
Außerdem werden wir von
unseren früheren Studenten
immer wieder aufgesucht.
Über ihre frischen Ungarn
erfahrungen berichten sie
dann in ihrem Land."

Éva Eöry

Feledy Gyula
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Magyar Műsor
PESTI MŰSOR
1980 NOV 26

1071

Csók István Galéria — Grafikai Terem

Feledy Gyula kiállítása

Otthonában — miskolci lakásán — találkoztam Feledy Gyulával. A műterem üres, fehér falai a legkevésbé sem árulják el, hogy itt a művész figurális és tematikus grafikák sorát készíti és készítette már el. Olyanokat, mint például a partizán bányászoknak emléket állító *Karancslejtős* litográfia-sorozat megdöbbentő lapjait, a *Tisztelet Dózsa Györgynek* című olajtemperákat, vagy irodalmi művek megszámlálhatatlan illusztrációját.

— Mi az, amit mostani, kamarajellegű kiállításán láthatunk majd a fővárosban?

— Teljesen új olaj, pasztell, színes tempera- és tusképeimet mutatom be. Azokat, amelyeket sehol sem állítottam még ki. Többnyire figurális kompozíciók, afféle kis etűdök ezek. Témájuk a magányos, ágrólszakadt, elesett ember.

Hegedűs

— Ember- és állatkoponyákat látok a falon és a polcokon...

— Állatorvos öcsémtől kértem őket. Különös asszociációkat indítanak el bennem. Többször megjelennek képeimen is. Nem a letisztult, izgalmas és szép formavilágúk az, ami engem izgat. Számomra a mulandóságot jelentik. Azt, ami ellen a művészet lázad és csatába száll.

— Requiem Csohányért címmel láttam valamelyik dossziéjában egy grafikát.

— Egész mesterségünk — mint mondtam — tiltakozás a halál, a gyűlöletes mulandóság ellen. Csohány halála rettenetesen megrázott. Azt a grafikát — amire az imént utalt — azért készítettem, mert nem lehettem ott a temetésén. Külföldön voltam. Vaddisznósütés közben eszembe jutottak régi beszélgetéseink, a barátságunk. Valami mélyről jövő intuíció rajzoltatta velem éppen a bajuszos, Csohány-arcot.

— Fest, rézkarcot készít, grafikát rajzol, de vasból térplasztikája is van már...

— A közlési szándék a fontos, s nem az, milyen eszközzel valósítja meg a művész.

— Mi indítja el fantáziáját, amikor irodalmi műveket illusztrál?

— Nem a művek egésze, nem a teljes elbeszélés, hanem egy-egy plasztikusabb mondat, az ebben rejlő poézis az, ami megragad és gondolatokat indít el bennem. József Attilánál pedig a kevésbé ismert versek gondolatisága foglalkoztat. Kutatom az ismeretlen székely népballadákat is. Változatlanul foglalkoztat persze a piacok, a vásárok atmoszférája. Nem a látványos felszín, a zsivaj, a színpompa, hanem az ottlevő eladók, kintornások, alkalmi zenészek érdekes, különleges figurája, karaktere ragad meg. Esendőségük, gyarlóságuk, nyomorúságuk, szánandóságuk.

Csorba Mária

tató Afrika állatvilágából. A földtörténet emlékei Magyarországon (csütörtökön 11—19 óráig).

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 420-565). A vasút története a lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A városi közlekedés kialakulása (áll. kiáll.). Gőzmozdonyok Csehszlovákiában (a Prágai Technikai Múzeum vendégkiállítása).

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420-573) Ekék a XVIII—XIX. században. Az erőgép története. Erdészet és faipar. — Vadászat. Pásztorélet. A szőlő- és borgazdaság története. Halászat (áll. kiáll.). Agrártörténeti emlékek védelme című fotókiállítás.

SEMMELWEIS ORVOSTUDOMÁNYI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351-934). Képek a gyógyítás múltjából (áll. kiáll.). Az állatorvoslás múltjából Magyarországon (idősz. kiáll.). Nyitva: 10 30—18.00 óráig.

TŰZOLTÓMÚZEUM (X., Martinovics tér 12. Tel.: 572-190). A tűzvédelem fejlődése (áll. kiáll.). Gépkocsitűzesetek (idősz. kiáll.). Nyitva: szerdán, csüt., pént. 9—16 óráig, vas. 9—13-ig.

POSTAMÚZEUM (VI., Népköztársaság útja 3. Tel.: 427-938). Posta — posta-műszaktörténeti áll. kiállítás.

ÖNTŐDEI MÚZEUM (II., Bem József u. 20.). Nyitva: naponta 10—17 óráig.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák Ferenc tér 4.).

LISZT FERENC EMLÉKSZOBA (VI., Liszt Ferenc tér 8. III. em.). Nyitva: hétfőn és csüt. 14.00—16.30-ig.

A KIÁLLÍTÓTERMEK PROGRAMJÁBÓL

A kiállítások hétfő kivételével 10—18 óráig látogathatók, az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MŰCSARNOK (Hősök tere). A szovjet kultúra napjai keretében: „A Haza Képekben." Tájképfestészeti kiállítás. Mai szovjet iparművészeti kiállítás nov. 23-ig. Féner Tamás fotóművész kiállítása.

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM (V., Dorottya u. 8.). Pasternak Vilmos kiállítása.

FÉNYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út. 30.). Inkey Tibor fotóművész kiállítása.

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös Lóránd u. 8.). Sáros András Miklós grafikusművész kiállítása nov. 23-ig.

PATAKY ISTVÁN MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (X., Pataky István tér 7—14.). Emmanuil Miszko szobrászművész és Georgij Poplavszkij grafikusművész kiállítása nov. 23-ig.

DUNA GALÉRIA (XIII., Rajk László u. 95.). Művészeti naptárak 1981. (Árusítással egybekötve.)

FŐVÁROSI TANÁCS ÓBUDA GALÉRIA (III., Fő tér 1. Zichy kastély). Geometrikus és strukturális törekvések c. kiállítás nov. 23-ig.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., József krt. 70.) „A képeslap" c. kiáll.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Vasmunkás tér). Pató Róza szobrászművész kiállítása. Nyitva: hétfő kivételével naponta 13—19 óráig.

XXI. ker. ISKOLA GALÉRIA (XXI., Rákosi Endre u. 138—140.). Jancsek Antal festőművész tárlata. Nyitva: vas. kivételével 10—18 óráig, szomb. 14—18 óráig.

naie anyagából. Nyitva: hétfő kivételével du. 2—7-ig, szomb., vas. 10—7-ig.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.). Dr. Vajda Ernő fotóművész emlékkiállítása.

ÚJPESTI MINI GALÉRIA (IV., Árpád u. 37.). Muray Róbert állatgrafikáinak kiállítása. Nyitva: naponta 15—19 óráig, hétfőn zárva.

Az alábbi kiállítótermek naponta 9.30—18.00 óráig, szomb. 9—14 óráig látogathatók, vasárnap zárva tartanak:

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zs. út 52.). Bernáth(y) Sándor festőművész kiállítása nov. 23-ig.

DERKOVITS TEREM (VI., Lenin krt. 63.). K. Mészöly Laura kiállítása.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA GRAFIKAI TERME (V., Váci u. 25.). Feledy Gyula festőművész kiállítása

MÚZEUMI ÓRÁK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Vasárnap, 23-án de. 11-kor: Honfoglaló őseink. — Múzeumi délelőtt. Közös program szülőknek és 7—12 éves gyermekeknek.

Kedden, 25-én du. 6-kor: História Klub.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Szombaton, 22-én du. 3-kor: Magyar naiv művészet — filmvetítés. Du 4-kor: Szombat délutáni kamarazene — Csengery Adrienne énekhangversenye. Közreműködik: Lajos Attila — fuvola Kecskés András — lant, Lubik Hédi — hárfa, Bakki József — zongora.

Vasárnap, 23-án de. 9.30-kor és 10.30-kor: Tárlatvezetések. De. 11-kor: Vasárnapi kórusmuzsika. Közreműködik: a Zalaegerszegi Vegyeskar valamint a Jászberényi Tanárképző Főiskola női kara.

Kedden, 25-én du. 12.50-kor: Hangversenyek délidőben. A Magyar Rádió és Televízió énekkarának hangversenye. Közreműködik: a Camerata Hungarica együttes. Du. 1/2 6-kor: a Magyar Nemzeti Galéria Klubja — művészeti foglalkozások, vizuális játékok gyermekeknek

Szerdán, 26-án du. 1/2 6-kor: A Magyar Nemzeti Galéria Baráti Körének ifjúsági előadássorozata. II. Mítoszelemzések.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

Vasárnap, 23-án de. 11.30-kor: Reneszánsz kórusmuzsika. Közreműködik: a Budapest Kamarakórus. Karnagy: Szabó Tibor.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

Csütörtökön, 20-án du. 3-kor: Műelemzés gyermekeknek. Du. 4-kor: Történelmi Szakkör — diákok részére. Az Újbirodalom vallása és művészete. Fénykor, Amarna kor, Ramesszida kor.

Szombaton, 22-én du 1/24-kor: „TE MEG ÉN." Munkabarátok Köre — rejtvényjáték. Vezeti: Révész Zsuzsa művészeti író.

Vasárnap, 23-án de. 10-kor és 11-kor: Tárlatvezetések.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Vasárnap, 23-án de 11-kor: 200 éve alapította Tessedik Sámuel szarvasi parasztiskoláját. Előadó: dr Pintér János. De. 11-kor és du. 3-kor: filmvetítés.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM

Csütörtökön, 20-án de. 11-kor: Közlekedéstörténeti kisfilmek vetítése.

Feledy Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓ HÍRLEVÉL
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 NOV 22

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Gyafi Miklós

1021

A budapesti Csók Galériában

Feledy Gyula lapjai között

Szűknek bizonyult csütörtökön este a Váci utcai Csók István Galéria Feledy Gyula kamarakiállításának megnyitásakor. Már másfél órával a kitűzött nyitási időpont előtt megsűrűsödtek a budapesti belváros utcáin a miskolciak, meg a Miskolcról elszármazottak, akik azért jöttek el, hogy ott legyenek a Miskolcon élő Kossuth-díjas grafikusművész újabb fővárosi kiállításának nyitásakor, s ezzel is kifejezzék Feledy iránti megbecsülésüket. Ott voltak a miskolci érdeklődők, a borsodi és miskolci vezető testületek, szervek reprezentánsai, az országos művészeti élet és legfelsőbb irányítás igen rangos képviselői és nagyonnagyon sok más érdeklődő. Szinte valamiféle demonstráció volt ez Feledy mellett. Egy évvel ezelőtt is volt Feledynek kiállítása Budapesten, sőt mondhatni az volt a „nagy" Feledy-kiállítás, hiszen akkor a Műcsarnok termeinek sorát töltötte meg tizenöt esztendei munkásságának százötven alkotása. A most nyílt kamarakiállítás természetszerűleg szerényebb.

Huszonnyolc grafikai lapját mutatja be ezen a művész, zömmel 1980-ból valókat, egyedi lapokat-rajzokat, vegyes technikával készült olajtemperákat. Ennek a kis kamarakiállításnak van egy külön jellemzője, nevezetesen az, hogy Feledy önálló tárlati anyaggal most szerepel először a Képcsarnok termeiben. Ez a képcsarnoki szereplés viszont — a tárlat anyagából megítélhetően — semmiképpen sem jelent valamiféle nyitást Feledy részéről a jó értelmű kommercializálódás felé, hanem éppen a Képcsarnok részéről tapasztalható jelentős lépés az értékesebb művészet forgalmazása irányában.

☆

Az ünnepi „megnyitó" rövid volt és bensőséges. Nem hangzottak el üdvözlő szavak, köszöntők és az igen nagy számmal egybegyűltek nem is hiányoltak. Feledy iránti tiszteletük még az ismeretleneket is közelebb hozta egymáshoz, és mindenki nagyon egyetértett Reich Károly Kossuth-díjas grafikusművész néhány szavával, amikor mintegy hivatalos megnyitásként annyit mondott: Feledy megkérte, hogy nyissa meg tárlatát, de ő nagyon jól tudja, hogy Feledy nem szereti az ünnepi méltatásokat. Ő sem szereti és nem tud beszélni, ezért hát csak őszinte szeretettel a jelenlevők és a később eljövők figyelmébe ajánlja a kiállított munkákat. Ez a pár baráti szó ünnepélyesebb volt mindenféle hivatalos dikciónál.

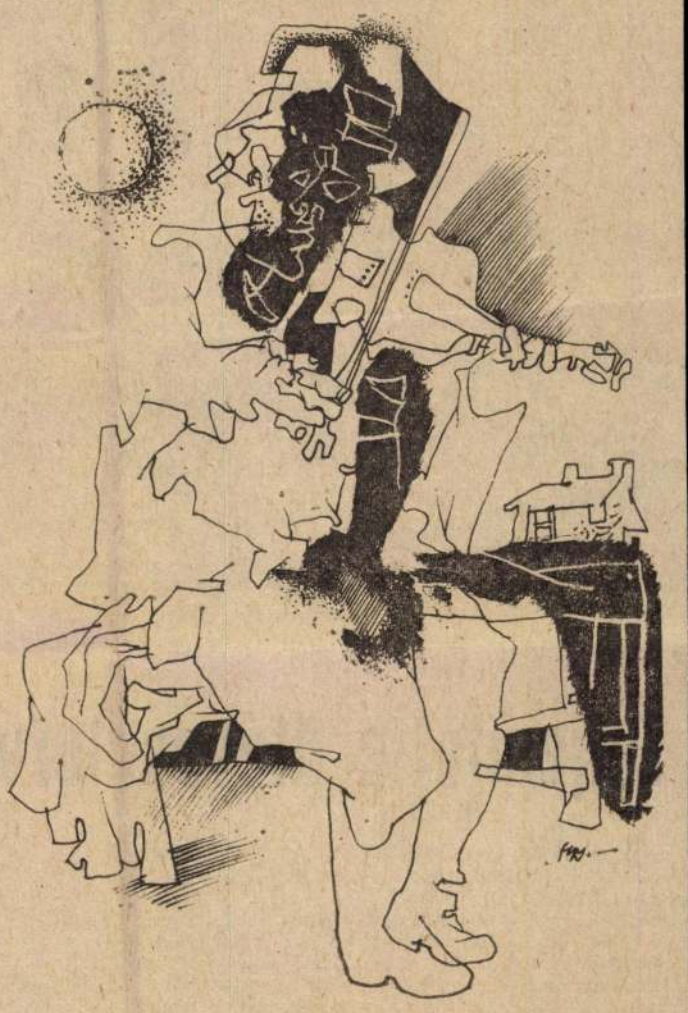

Este (tusrajz)

☆

Magát a tárlatot — a huszonnyolc lapot szemlélgetve — érdemes többször is végigjárni. Már említettem, hogy eddig kiállításon nem szerepelt művek láthatók itt, közülük nyolc hagyományos tusrajz, húsz színes olajtempera, és itt a színeknek igen nagy dramaturgiai szerepük van. A húsz lapból ugyanis tizenhárom egy sorozathoz számít. Ez a tizenhárom lap adja meg az egész kamarakiállítás alaphangját. Egy régóta készülő balladasorozat darabjai ezek, kevéssé ismert magyar népballadák ihlették valamennyit. Ezt a sort Feledy — tudomásunk szerint — folytatni kívánja, a magyar népballadákból nagyobb sorozatot kíván alkotni. Az itt látható olajtemperákon a balladák komor hangulata rendkívül érzékletesen jelentkezik. Visszavisszahívja minden lap a nézőt, hogy újabb és újabb részleteket felfedezve, magában is felidézze a balladát, vagy balladatöredéket, s a maga elképzeléseit a ballada történéseiről a Feledy megjelenítette mozzanatokkal egybevesse. Az egész kiállítás láthatóan ennek a balladai felkészülésnek a bűvöletében fogant, mert az egyéb, a balladáktól független lapjain is az a hangulat érződik, mint a tizenhárom képen. Korábbi sorozatai és egyedi rajzai motívumai át-átgyűrűznek az egyedi rajzokra, különösen a zenével kapcsolatos sorozatának motívumai, az ember és kecske, az ember és tehénkoponya motívumok, s az egyedi rajzok összességéből valami falusias hangulat árad — a bányatelepen született és élt és egész munkásságával ehhez az iparhoz szorosan kötődő Feledynél ez figyelmet érdemlő új motívum! —, szimbolikus jellegű figurák sorjáznak, régi falut idéző motívumok fogalmazódnak meg.

A kiállítási anyag egy részét Feledy ez év elején az NDK-ban, a nemzetközi művésztelepen készítette. Az idegen környezetben való készítés hatása szerencsére nem érződik a képeken, a magyar népballadák és a hozzákapcsolódó, vagy hangulatilag azokhoz tartozó egyedi művek összességükben a hamisítatlan magyar népi-falusi valóságot tükrözik. Jó lenne ezeket a műveket akár kötetben is látni.

☆

E kamarajellegű tárlaton Feledy sokszínű érdeklődési köréből egy szűkebb vonulatot mutatott fel, de egy kamarakiállításnak nem is kell nagyon heterogénnak lennie. Akik netán csak erről a tárlatról ismerik meg Feledy munkásságát a budapesti belváros forgatagában járva, természetszerűen nem kaphatnak teljes képet róla. De mindenképpen olyan értékes információt, amely a művész teljesebb megismerésére sarkallhatja őket. A kiállítás egyébként december 4-ig tekinthető meg Budapesten a Váci utca 25. alatti Csók István Galériában.

Benedek Miklós

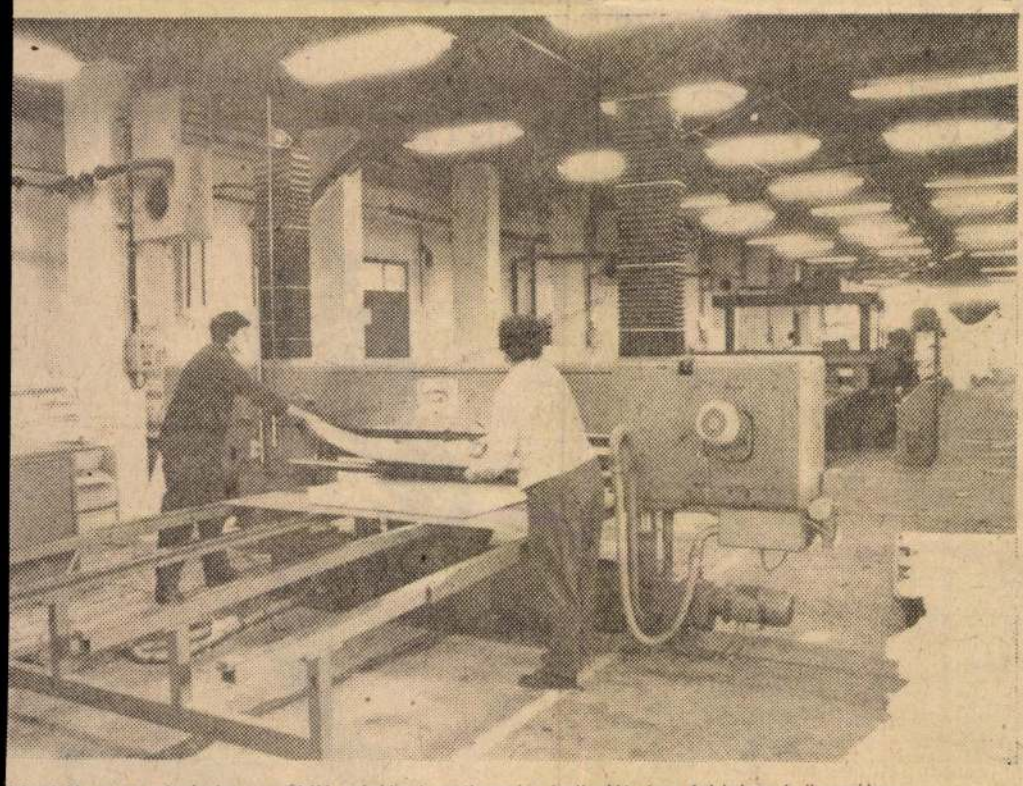

Munkában a vágógép az ÉMV edelényi poliuretán hulladékokat feldolgozó üzemében.

Több mint 9 milliárd forint

Teljesítette ötéves tervét az ÉMV

Az új gazdasági szabályozók, s ezen belül is az új ármechanizmus, a költség- és támogatási konstrukcióváltozás, más iparvállalatokhoz hasonlóan, megyénk legrégebbi vegyipari gyárában, az Észak-magyarországi Vegyiművekben is éreztette hatását, így egyebek között mérsékelte a dinamikus fejlődést. A termékek árszínvonala, például az elmúlt évihez képest az idén mintegy 8 százalékkal csökkent, természetesen mérséklődött a vállalati nyereség is.

Az említett hatásokat az 1980. évi vállalati célkitűzésekben, elsősorban a termelés ipari és vegyipari átlagot meghaladó növelésével kívánta ellensúlyozni a vállalat. E célkitűzés természetesen nem nélkülözhette a realitásokat, s elsősorban az olyan termékek és termékcsaládok termelésnövelését szorgalmazták minden különösebb beruházás nélkül, amelyek népgazdasági szinten számottevő tőkésimport-kiváltást biztosítanak. Ilyen termékek például a növényvédőszer-intermedierek, hőanyagok és késztermékek, illetve a poliuretánféleségek. A vállalat vezetői a termelési érték mintegy 20 százalékos növelését határozták meg az esztendő elején. Ehhez természetesen szükség volt arra, hogy fokozzák a termelőeszközök kihasználását, megszigorítsák a készletgazdálkodást, egyszóval mindenre kiterjedő takarékossági intézkedéseket vezessenek be, illetve az ezt célzó intézkedések végrehajtását szorgalmazzák és következetesen számon kérjék a gazdálkodó egységekben.

Ez az esztendő tehát a szigorú gazdálkodás jegyében telt el az Észak-magyarországi Vegyiművekben. A kitűzött feladatok teljesülésének köszönhető, hogy a nagy múltú gyár november 15-én teljesítette az ötödik ötéves tervben előirányzott feladatokat. Összességében a tervidőszakban 9,3 milliárd forint értékű termelési értéket állítottak elő, s különösen az elmúlt két esztendőben növekedett a termelés. Míg 1975-ben a gyár 1,5 milliárd forint termelési értéket állított elő, addig 1980-ban már 2,5 milliárdot. E jelentős növekedéssel párhuzamosan jó irányú változás következett be a gyár termékszerkezetében, hiszen a termelési érték mintegy 50 százalékát ma már a korszerű, hatékony növényvédő szerek adják, s ami fontos, a növényvédő szerek gyártása saját bázison valósult meg. Ez, az úgynevezett saját bázis nemcsak a vállalat, hanem a népgazdaság számára is előnyös, hiszen azt jelenti, hogy azonos tőkés import mellett, azonos devizaráfordítással, a korábbinál több és jobb minőségű növényvédő szereket állíthatnak elő és szállítanak a mezőgazdaság részére. Ennek érzékeltetéséül csupán egyetlen számadat: az importkiváltás mértéke 1980-ban meghaladta a 30 millió dollárt.

Napjainkban a hazai növényvédőszer-gyártás mintegy 10 százaléka az Észak-magyarországi Vegyiművekben valósul meg. A gyár másik fő termelési profilja a műanyagtermelés, ami mintegy 31 százalékát teszi ki a vállalat összes termelésének. Az elmúlt öt esztendő alatt e tekintetben is számottevő a fejlődés. Különösen a poliuretántermelés mennyisége növekedett figyelemre méltó ütemben. Öt esztendővel ezelőtt 6 ezer tonna jó minőségű poliuretánt gyártottak, az idén már 10 ezer tonnára futott fel az üzem termelése, s az Észak-magyarországi Vegyiművek a poliuretánból készült termékek egész sorát szállítja a hazai piacokra.

Annak ellenére, hogy a gyár nem exportra orientált termékösszetétellel rendelkezik, a tervidőszak alatt kedvezően alakult, illetve növekedett az exportárbevétel. Az 1975. évihez képest a nem rubel elszámolású export megduplázódott, míg a rubel elszámolású a háromszorosára növekedett. Figyelemre méltó az is, hogy a vállalati létszám a tervidőszakban mintegy 10 százalékkal csökkent, így az egy dolgozóra jutó termelési érték az 1975. évi félmillió forintról 1980-ban 1 millió forintra növekedett, minden nagyobb jelentőségű beruházás és fejlesztés nélkül.

Sz. D.

Fotó: Laczó J.

ékunk: a gép

zakos munkarend bevezetée ott, ahol korábban csak élelőtt dolgoztak, egyfajta llenérzést váltott ki. Ezért vezethető vissza részben zubjektív okokra a korszeű termelőberendezések és rmelőkapacitások alacsony

adat is. Következésképpen a gépi termelőkapacitások átgondolt, célszerű hasznosítása, egyfelől műszaki-gazdasági intézkedéseket igenyel, másfelől feltételezi, sőt, mi több, szükségessé teszi a politikai előkészítést is. A meg-

gyártmányszerkezet korszerűsítésével egyaránt. Miközben elsőkézből cáfolhatjuk az olyan nézeteket, amelyek kimondva vagy kimondatlanul a termelés növelésének alapvető feltételét új berendezések munkába állításában, milliós beruházások megvalósításában látják.

Érzésem szerint nem erő-

Feledy Gyula

MSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 13

NÉPSZABADSÁG

Grafika

1021

amely a lelkeket a kétségtől megóvja,
és dönteni segít, ha tettre hív az óra.

FELEDY GYULA RAJZA

A pilótát először a kisfi
e észre. Aztán már nem
evenni róla a szemét.

Akárcsak szélfútta zsel
elent volna meg az égen.
ni mennyei bűvész zsebél
ántva, majd a kendőcske
ővé lobbant szét, és utóbb
a alakúvá kerekedve,
ényelmesen, békésen, m
gy virághoz is hasonlóan
edett lefelé.

A repülőgép valahol a n
gszegélynél fulladt tűzbe.

De az ejtőernyős errefelé libe-
gett. Mind lejjebb és lejjebb.

Az embereket a fehér foltocska
áttán valami éles öröm vágta
meg. A csoda! Itt lenne a cso-
da?! Amit annyira vártak, ami-
ben nem lehetett hinni semmi-
képp, s ami talán nem is ne-
vezhető csodának... Az a kis
fehér folt az égen. Akkora, mint
egy gyermekzsebkendő. De ha
leszáll a földre, és szétterül, be
lehetne takarni vele az egész or-
szágot... Aztán amikor az ejtő-
ernyő kinyílt... A csodának egy-
szerre terjedelme lett. Egy em-
ber himbálódzott alatta, jókora
távolságban a dagadó félgömb-
től, a láthatatlan zsinórokba ka-
paszkodva, mintha a saját 'könny-
nyűsége tartaná fönn a levegő-
ben... Mindegy, ki ez az em-
beri lény, angol, amerikai, hot-
tentotta, akár nem-ember is le-
hetne, maga a kétfejű, tollas ör-
ög, de Ő az! biztosan Ő!...

Az ejtőernyős lassan közele-
dett a föld felé. A csoport tagjai
szétszéledtek, néhányan megfog-
ták egymás kezét, egy gyermek
lemászott az ütközők alá... Va-
minek most történnie kell. Ta-
lán Ő csak az első a szabadí-
tók közül, itt minden titkos rend
szerint készítettek elő, nemsoká-
ra ejtőernyők, léggömbök, színes
szappanbuborékok százai jelen-
nek meg odafönn, csak úgy ki-
áradnak a levegőből, betöltik az
egészet, s mire leszállnak, össze le-

Shoot! — kiáltotta, olyan irodalmi angolsággal, hogy a pilóta talán meg sem értette.

Az állomásépületben csöngetni, kattogni, zakatolni kezdtek a telefonok és a géptávírók. Mintha az ország valamennyi távközlő berendezését idekapcsolták volna.

Jávor Pál biztosítási ügynök ekkor szembefordult a többiekkel.

— Magyarok! — Ő is kiáltani akart, de hangja elrekedt. — Magyarok! Magyar testvéreim! — mutatott a négerre. — Fogjátok el a bitangot!...

De senki se mozdult.

A néger kezét a záváron tartotta. Ebben a pillanatban mintha megértett volna valamit. Csak az egészet, ezt az egészet nem értette.

— Bepisilek — mondta a gyerek.

Az asszony ekkor lehajolt hozzá, kigombolta a bugyogóját, majd elfordult, s a gyerek testét a combjai közé vonva, anyai türelemmel nézte, ahogy megkönnyebbül. A jelenet oly természetes volt, megható és gyöngéd, akár egy idillben.

A pilóta fegyveres kezét most lassan a magasba emelte. Úgy állt ott, megadóan, háta mögött az ejtőernyő laza balonjával.

E mozdulat láttán mindkét csendőr ráfogta a puskáját.

Nemsokára magyar katonai homokfutó ér-

Feledy Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusmúzeum

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1980 JAN 13

1021

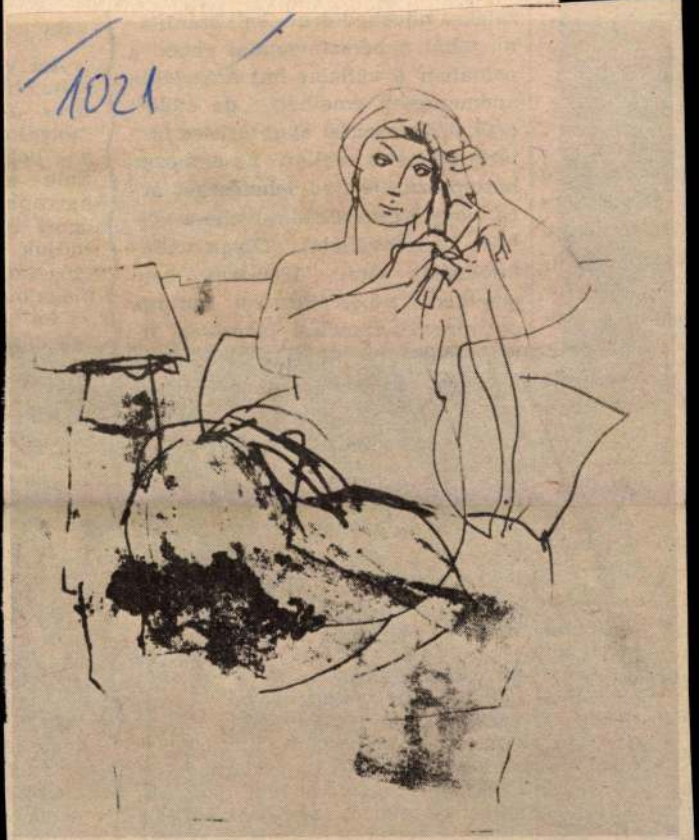

FELEDY GYULA: HEMINGWAY ILLUSZTRÁCIÓ
(MTI-fotó: Pólya Zoltán felvétele — KS)

letve csak a bértömeg túllépése esetén vagy három százalékos mértékig létszámcsökkenés eredményeként. A szabályozó rendszer a legrosszabb esetekben minimális 2 százalékos adómentes béremelési lehetőséget biztosít.

Mivel a bérfejlesztési mutató legmozgékonyabb eleme a nyereség, úgy gondolom, hogy ez a szabályozás erőteljesen ösztönzi a vállalatokat egyrészt a nyereség növelésére, másrészt az eddig működő bértömeg-szabályozási rendszerhez viszonyítva nagyobb ösztönzést és kényszert jelent majd a racionális létszámgazdálkodásra. Ezzel összefüggésben feltétlen szükséges a vállalati belső érdekeltségi rendszerek korszerűsítése, az egyéni és kollektív ösztönzési formák, értékelési módszerek tökéletesítése, ami a továbbiakban is vállalati feladatot jelent.

FELEDY GYULA RAJZA

utasítással érzékeltette, hogy ő a Félholdnak csak szövetségese a kötelmek és jogok egyenjogúságában, de nem vazallusa, kegyelemkenyéren tartott fejedelme. „Se töröknek, se németnek nem tűrte — írta a kortárs —, hogy az ű fazékába nízzen."

Bocskai politikai bölcsességére és stratégiájának hatékonyságára vall, hogy királlyá választását határozottan elutasította. Engedett volna a külső és belső unszolásnak, ha az országnak nem lett volna „koronás fője". De a királyságot a töröktől kapott koronával semmiképpen nem óhajtotta. Nem akart ellenkirály lenni, mint korábban Szapolyai. Egy ilyen tettnek megint Magyarország széthullása lett volna a következménye. Az ő királysága csak abban az esetben nem jelentette volna az ország szétdarabolását, ha a Szent István koronája kerülhetett volna a fejére. Ám erre akkor a legcsekélyebb remény se volt.

A királyságot nem vállalta, de fejedelemmé választását komolyan vette: az egész Magyarország fejedelmének tartotta magát, annak, amivé választották: a hatalmat ténylegesen birtokló vezetőnek. Rudolfot viszont a bécsi béke értelmében csak „koronás főnek" tekintette, országló embernek, akinek a nevében a nádor és a magyar tanács volt hivatva intézkedni. Közjogilag Bocskai fejedelemsége egész Magyarországra kiterjedt. Rudolf ezzel szemben a Bocskai fejedelemsége alá tartozó országnak csak egy részén, lényegében a Dunántúlon „uralkodott".

Még egy nagyon fontos Bocskai-döntésre szükséges fölhívni itt a figyelmet. Jelesen arra, hogy Bocskai kinevezte Rákóczi Zsigmondot Erdély kormányzójává. Ezzel hozta Prága tudomására, hogy őt, a magyar szabadságharc vezérét nem lehet csak Erdély fejedelmének tekinteni, hiszen Erdélyt Rákóczival kormányoztatja, amiként hogy az ő engedelmével a király nevében Magyarországot a nádor és a magyar tanács irányítja majd.

E bonyolultnak tűnő hatalmi rendszer létrehozásával olyan kormányzatot teremtett, mely föltehetően logikusan vezetett volna el egy nemzeti király alatt ténylegesen is a három részre szakadt ország maradéktalan és végleges újraegyesítéséhez.

Ezt az elképzelését is szolgálta, az ő közvetítésével az osztrák és török között létrejött zsitvatoroki béke, mely véget vetett a Magyarországra annyi szenvedést zúdító tizenöt éves háborúnak.

Bocskai társadalmi-gazdasági intézkedéseivel is messze megelőzte korát. A hajdúság földhöz juttatásával, kollektív megnemesítésével és letelepítésével olyan réteget tett a nemzet organikus részévé, amely egy évvel korábban még „az állatnál is alábbvaló" volt. A székelyek szabadságának („kiváltságának") megerősítésével ugyancsak arra törekedett, hogy gyöngítse a feudális főurak erejét.

Történelmünkben először Bocskai értette meg, hogy a szegények és nincstelenek azonosulnak mindenekelőtt a nemzeti szabadságért és jólétért küzdő központi akarattal, ezért nem félt az élükre állni. Terveinek teljes valóra váltását a hirtelen halál akadályozta meg.

Mi az, ami a Bocskai-életművel kapcsolatban tartózkodásra készteti a közgondolkodás képviselőivé föltornászott ünnepségszervezőket? A frissebb értékelések és értekezések hiányában a tartózkodás oka eldönthetetlen. Benda Kálmán kutatásai már évtizedekkel korábban megállapították, hogy Bocskait államférfiúi bölcsessége, áldozatkészsége, szabadságharcának célkitűzése és az elért eredmények legnagyobb történelmi személyiségeink közé emelik.

Ezért tekinthető emlékének ápolása a történelmi tudat és a korszerű szocialista hazafiság próbakövének.

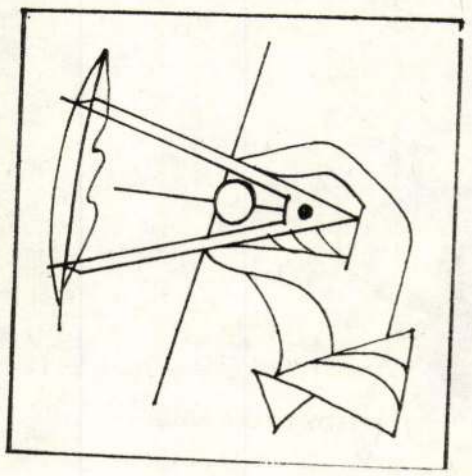

CSANÁDY JÁNO

Hulldogál alkony

A fölásott föld nyugodtan hever,
itt-ott fénylik, tiszta már, a gaz
boglyáiba a szél néha bever,
szétszórja egy kicsit, ami, igaz,
nem oly nagy baj, a tűz majd így is
elropogtatja kemencénkben
hajnalokon, kenyérsütés előtt,
amikor a tészta a mélencében
a kovásztól már jó magasra nőtt;
a fölásott föld nyugodtan hever,
várja a fehér kenyérruhát,
de előbb még elomlasztja a fagy,
megdolgozza, mint kéz a kenyeret,
csak azután kapja a hósubát,
akkor majd alatta melegszik,
tavaszig, míg újra felragyog
az égen a nap, az arany kenyér,
egész addig nyugodtan fekszik,
háta a kényes kerítéshez ér,
honnan elfogyott már a száraz
kóró, az ősz néma jajszava —
november van, korai alkony
hulldogál, délutáni éjszaka.

GYŐRI LÁSZLÓ

Kedves Bátyám!

De szeretnék veled lenni,
kávéházban elmerengni,
eszméid közt járni-kelni,
korholtatni, szerettetni —

Míg a kávét iszogatnám,
halálodat halogatnám,
lehajtott főm felemelvén
átsuhannád élő elmém.

GÉCZI JÁNOS VERSEI

Mediterrán tavaszi alkony

Ketten egymással szemben:

alkony húz tusvonalat a kertre
s borostyán-villanás a szemben.
Fűvekként nőttünk a csendbe.

Ketten tudtuk, te meg én —

ikracsomó a hold, míg ívnak
a Halak! szakadhat fekete szatén.
Tücsök-hangon hegedűk rínak.

Kendőd, Éjszaka Anyja

leterítve: vergődnek madarak,
selyemszálak szárnyaikra fonva.
Tőrt dajkálgatnak kezek, szavak.

Violának

A látomásból kiválik a látvány —
hát mondom: ez már a férfikor,
résnyi arc a kátránypapír-árnyak
között a márványyó szobor, melyből
se a lebegő háttérben örvénylő hajszá
se a nyakká torny(os)uló vállak nem
látszanak, csupán — mert minden gondolat
fölragad e képre! — a figyelemre
összekorcolt száj, parázzsal luggatott mosoly,
vitorlás szemhéjak ütemezése, s a
fogak fehér szikláiról lelök(dös)ött szavak.

Feledy Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1980 NOV 2 8

1021

Ma nyílik, Pesten

Feledy Gyula kamarakiállítása

Feledy Gyulának, városunk Kossuth-díjas grafikusművészének nyílik kiállítása ma délután fél 6 órakor a Képcsarnok Vállalat Csók István Galériájának grafikai termében (Budapest, Váci utca 25.). A tárlatot, mely december 4-ig tekinthető meg, *Reich Károly* grafikusművész nyitja meg.

— Hogyan jött létre ez a kiállítás? — kérdeztük Feledy Gyulát.

— Valóban furcsa lehet, hogy tavaly ősszel volt egy nagy, gyűjteményes kiállításom Pesten a Műcsarnokban, és most ismét lehetőséget kaptam. Nagyon sokszor kért fel már eddig a Képcsarnok, hogy rendezzek tárlatot, de eddig mindig ki tudtam térni a megtiszteltetés elől.

— És miért kellett kitérni?

— A Képcsarnok — természetéből fakadóan — kereskedelmi vállalat. Ők képeket szeretnének eladni, én viszont — ugyancsak természetemből fakadóan — gyanakvással nézem azt a művészeti törekvést, amit a kereskedelmi kereslet irányít. Igaz ugyan: attól, hogy egy képet szívesen megvesz a közönség, az még valóban lehet értékes mű, de sajnos, az ellenpélda több. Tagadhatatlanul van egy olyan törekvés a művészekben, hogy azt nézik: mi a kurrens. Én ezt a szemléletet a magam számára elfogadhatatlannak tartom. Miután tényleg sokadszor kért fel a Képcsarnok, megegyeztünk abban, hogy őket sem befolyásolja, milyen forgalmat csinálok nekik a képeimmel, engem sem zavar, ha nem lesz üzlet a kiállításból.

— Milyen művei szerepelnek a kiállításon?

— A tavalyi, tizenöt évet átfogó kiállítás után számomra is szellemi izgalmat jelent egyben látni új munkáimat. Az anyag gerincét tizenhárom magyar népballadához készített illusztráció képezi. Ezekkel együtt összesen húsz színes olajtemperát és tíz tusrajzot mutatok be.

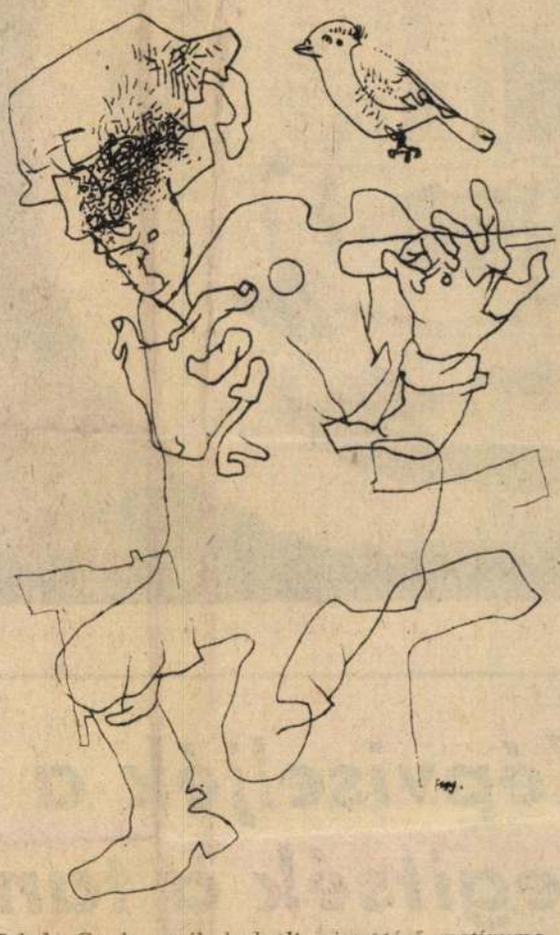

Feledy Gyula egyik kedvelt, visszatérő motívuma, témája: Figura, madárral.

— Visszatérve a Képcsarnok „üzleti szellemére", illetve a művészek ezt kiszolgáló szemléletére: miért van az, hogy ön szerint sokkal igényesebb munkákat igényel a közízlés, illetve miért szolgálják ki sokan ezt az igényt?

— Roppant egyszerű a magyarázat. A közönség a könnyebb ellenállás irányába megy, a képzőművészetnek is a szórakoztató, hogy azt ne mondjam, szobadísz vonásait keresi. (Valahogy úgy, ahogy még ma is előfordul, hogy sokan a könyveket a gerincük színe szerint veszik, vitrindísznek.) Ez jelenti a pénzt. A művésznek is, a Képcsarnoknak is.

(szabados)

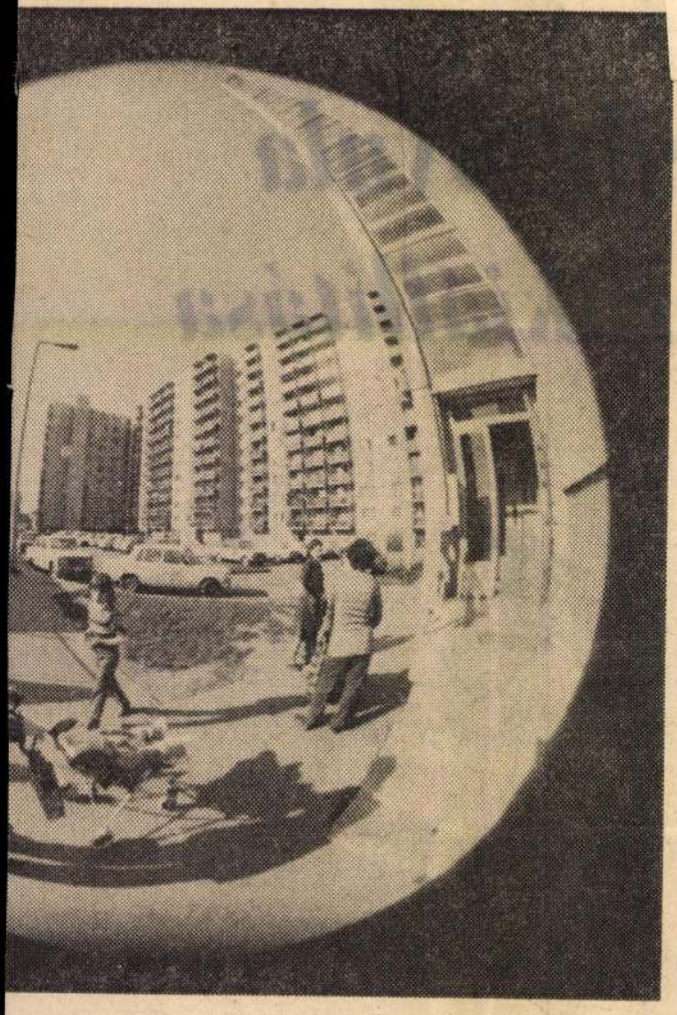

(Pusztai László felvétele)

a világűrben?

A Szlovák Tudományos Akadémia számos intézete tudományos úttörő munkát végez annak érdekében, hogy a jövőben baromfit lehessen tartani az űrhajókon a legénység ellátása céljából. Így az Interkozmosz program keretében a haszonállatok fiziológiájával foglalkozó intézet részt vesz az „Inkubator 1" elnevezésű kísérletben, amely a Kozmosz 1129-es szovjet biológiai mesterséges bolygón folyik. A tavalyi kísérletek eredménye az volt, hogy a súlytalanság a japán fürj embrióira az inkubáció tizenkettedik napjáig semmiféle hatást nem gyakorolt. A most alkalmazott inkubátorok továbbfejlesztésében közreműködtek emellett a szlovák műszaki főiskola automata technológiai rendszerekkel foglalkozó tanszékének szakértői, valamint a bratislavai műszaki kibernetikai akadémiai intézet munkatársai.

Képviseljék a lakókat, segítsék a tanácsokat

Ülést tartott a Hazafias Népfront megyei bizottsága

A Hazafias Népfront megyei bizottsága tegnap ülést tartott. A népfront VI. kongresszusa óta végzett munka elemzése után beszámoló hangzott el a lakóbizottságok működésének tapasztalatairól, a jövő tennivalóiról.

Megyénk valamennyi városában és négy nagyközségben működnek lakóbizottságok: a tavalyi választások eredményeképpen 644 lakóbizottság, 157 utcabizottság, valamint 85 lakásszövetkezeti lakóbizottság jött létre. Nem munkák kézzelfogható sikerein, a lakóbizottságok jól töltötték be azt a szerepkört is, melynek eredményessége nehezebben regisztrálható, ám annál fontosabb: összekötő kapocsként működtek a lakosság és a tanácstagok, tanácsok között.

Kétségbevonhatatlan tény: a lakóbizottságok, a népfrontbizottságok, valamint a tanácsi szervek között egyre olajozottabban működő munkakapcsolat jött létre. Nem bizonyult sikertelennek az

tagi beszámolókon. A sikerrel működő lakóbizottságok jól hajtották végre azt a könnyűnek éppen nem nevezhető feladatot, hogy mindenben képviseljék a lakók jogos érdekeit, ugyanakkor segítsék a tanácsok munkáját is.

Az eltelt időszakban — menetközben — jól tapinthatóan jelentkezett, mi az, ami bevált, s mi az, amin javítani lehet és kell is. A lakóbizottságoknak továbbra is szükségük van a tanácsi és népfrontszervek támoga-

a cikk megjelent a Mezőkövesdi Újság június 27-i számában.

*

Móricz Zsigmond kapcsolata Mezőkövesddel később sem szakadt meg. A harmincas években Győrffy Istvánnal, Balogh Rudolf fotóművésszel többször is megfordult itt. S egyedül is „gyűjtőúton". Mesét, népmesét gyűjtött — volna. Megírta a történetet Dala József, de megírta Móricz is „Mesegyűjtő úton Mezőkövesden" című cikkében. Ez történt:

Az író megismerkedett a nyolcvanéves Sebe bácsival akiről kiderült, nemcsak nemesi származására büszke, de arra is, hogy számtalan mesét tud. Egy hétig hallgatta-jegyezte Móricz a meseáradatot. Aztán eljött a szombat, a hét vége. Móricz bort hozatott, s megitták az áldomást. Beszélgetés közben az író érdeklődött: kiktől hallotta Sebe bácsi a meséket, hány évesek voltak a mesemondók — kérdezte, mert erre neki szüksége lesz. Sebe bácsi előhúzta az ágy alól a négylábú kisszéket, fölállt rá és a mestergerendáról levett egy kopottas könyvet. „Hát ebből olvasgatta Borika, az onokám." A könyv a Kis Újság című napilap éves naptára volt...

Tudunk még egy Móricz-írásról, mely az osztályhelyzet szigorú szemlélése jegyében fogant. Már a cím is erre utal: „Földes legény, summás lány". A Zilahy Lajos szerkesztette Híd című hetilap 1941. évi 52. számában jelent meg.

*

Móricz Zsigmond bizonyára ekkor járt utoljára Mezőkövesden. Nem egészen tíz hónap múltán elhagyta matyóit, el népét, nemzetét: 1942. szeptember 4-én, Budapest első bombázásának éjjelén elhunyt.

Kiss Gyula

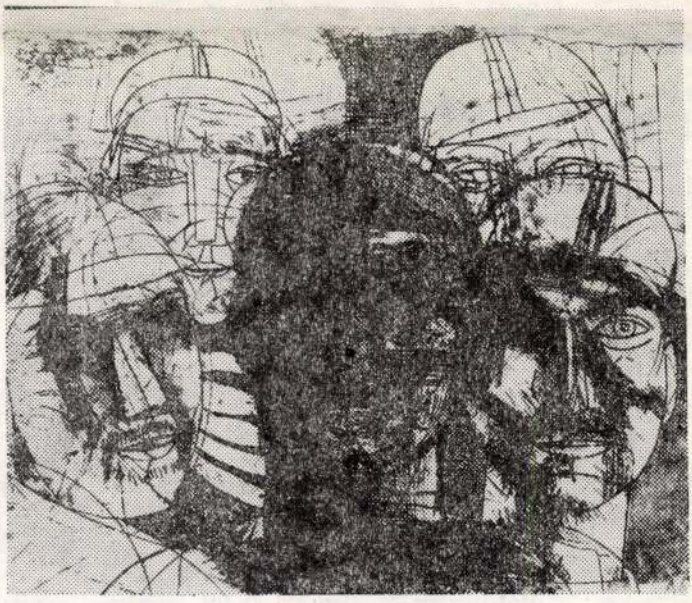

Feledy: Bányászok, 1962

falu népe jött el a búcsúra. A vonulás rendjét is számba veszi az író: az iskolások, az eladó lányok, a „Mária-lányok" (egy hitbuzgalmi egyesület tagjai) csodálatos fehérben... óriási gyöngypártákkal, mint valami indiai hercegnők", aztán a cserkoszorút vivő tarkaruhások. Majd a vendégek következnek. Tizennégy falu nevét az író le is jegyzi, ahogyan a „zászlós és táblás sereg" elvonul. A sort a helybeliek végtelen tömege zárja.

Ismét az íróé a szó: „Az egész úgy folyik el a néző szeme előtt, mint egy boldog látványosság, mint a szivárvány, mint a magyar élet csoda-virágkertje." Tehát: „tündérvilág", „csodavirágkert." Ilyennek látta, láttatta Móricz a színes forgatagot, a népviseletbe bújtatott mezőkövesdi matyót. Eszményítetten? Nem. Küllemét nézte, s az valóban ilyen volt. Móriczot a falukutatók, népi írók kicsit szellemi atyjuknak tekintették. A tanítványokat azonban már a népviselet látványa mögött megbújó gondok foglalkoztatták. Szabó Zoltán az 1938-ban megjelent *Cifra nyomorúság* című szociográfiájában épp e tájegység népviseletének jellegét, „funkcióját" vizsgálva lelkesedés helyett a közigazgatás embereinek idevágó megjegyzéseit idézi: „A népviseletnek bizonyos rendfenntartó és szelídítő szerepe van... A népviseletben élő falusiak jobban kezelhetők a többieknél, nagyobb tisztelettel viseltetnek nadrágos vezetőik iránt."

De hasonlóképpen a díszes ruhák mögött megbújó nyomort látta Illyés Gyula is, amikor a *Puszták Népé*-ben e sorokat leírta a summások tavaszonkénti pusztára érkezéséről: „Ha azok jöttek, akik az előző évben, akkor is alig ismertünk rájuk. Megnyúltak, csak úgy tengtek-lengtek, mint Toldi lova a szeméten, valósággal úgy kellett talpra állítani őket... A kövesdiek mind jó munkások voltak, szorgalmasak, ügyesek, igénytelenek." Ez volt hát az érem másik oldala.

Térjünk azonban vissza Móriczhoz. Alkonyattájt elmegy a bálba. Egy nagy udvaron tartják, „ez is más, mint másütt." A táncnak vége, s a lányok a tömegből kiválva „elmennek hátra." Az író bosszankodik, lekéste a táncot, mennek vacsorázni. De nem! A „nyalka legények" új táncot rendelnek, s előkerül egy-egy lány is. Hát bizony, a lányok nem haza, hanem az udvar „hátuljába" mennek „s ott állnak a fa alatt sűrű sorokban, mint a madarak." A legények meg azokat szemelik-szemezik sorra közülük, akik kedvükre valók s nagyhetykén csak intenek nekik. De melyiknek is? Lehet látni pontosan az esti szürkületben: neki intettek-e? A női megaláztatás lélekbe markoló képe következik. Idézzük az írót onnan, hogy int a legény s „... a lánytömegben megindul egy-egy remek teremtés didergő szívvel, hogy vajon neki szólt-e az intés, előresiet." E képhez már az írás zárómondata jön: „Óh, de édes ősvilág nyílt meg itt ma előttem."

Hazatérve nem sokkal később Pesten belvárosi kirakatok népművészeti tárgyait látva, így kiált föl: „ahogy elrontották a mezőkövesdi népművészetet, az isten ellen való vétek!"

*

„Ötven év, ötven könyv" — Móricz születésének félszázadik évfordulóját ünnepli az ország. A tiszacsécsei ünnepségben több volt az izgalom, a levertség és a zavar, mint az öröm. Lába megfájdult, feküdt is pár napot már otthon, Leányfalun. S a matyó világ máris utána nyúlt, s ő az után. Móricz kövesdi tartózkodása során néhány értelmiségivel is megismerkedett. A legközvetlenebb kapcsolat a helyi gimnázium festőművész és író rajztanárával alakult ki. Móricz távozása után Dala egy saját kis festményt küldött a jubiláns írónak s Móricz július 7-én Leányfalun keltezett levelében ezt köszönte meg. Ezt írja többek között: „Kedves Barátom, — köszönöm köszöntését és a kis képet. Ezen is rajta van, amihez úgy érzem különösen ért, mert vérében van: — a tömeg, amely úgy jelenik meg, mint a virágos kert gruppja. Szimbolikus az emberkéz rakta torony, amely a felhőkkel kapcsolja össze az Embert. — A tulipános ládát látatlanban megveszem. Ha megtenné, úgy lécek közé pakoltatná, s feladatná Szentendre állomásra — igen lekötelezne. Kérem, írja meg, mennyi lesz a költség rá s azt azonnal elküldöm. Nem tudom látták-e a mezőkövesdi cikkemet a Pesti Naplóba, s hogy közölte-e az ottani lap? — Szíves üdvözlettel. Ha erre jár Pesten, remélem kirándul hozzám Leányfaluba. — 1929. VII. 7. — Barátja Móricz." Igen,

JEGYZETEK:

[1] A magyarországi első népszámlálás. Bp.

[2] **Spech Lajos:** Tisza-Tokaj várossának rövid leírása. in. Tudományos Gyűjtemény, 1823. IV. k.

[3] Közhasznú Esmeretek Tára. Pest, 1834. XII. 17.

[4] **Fényes Elek:** Magyarország leírása. Pest, 1847. 310.

[5] **Fényes Elek:** Magyarország geographiai szótára. Pest, 1851. IV. 206.

[6] Ez a szám kevesebb, mint a korban más családok adatai. Vö. **Bencsik János:** Csege szabadmenetelű jobbágyfalu társadalomrajza a XVIII—XIX. század fordulóján. in. Hajdúsági Múzeum Évkönyve III. 69. Itt a hasonló adatok 5,4 illetve 5,5 fővel szerepelnek.

[7] A szolgaszemélyek vallási állapota vitatható. Ennek ellenére is elfogadom zsidó voltukat, mert más összeírásokban a **conscriptor**ok ugyancsak Tokajban feljegyezték, ha a szolga vallása nem egyezett a háztartásfő vallásával. Az is vitatható, hogy nagycsaládként kezeljük a szolgákkal „bővült" kiscsaládokat. A szolgák bizonyosan a háztartásfő gazdaságában dolgoztak, noha ennek több adat ellentmondani látszik. Pl. a szóban forgó családoknak sem számosállat, sem szőlő nem volt birtokukban. Megjegyzés: A forrás pontos megnevezése: Összve írása privilégiált Tisza-Tokaj Városában az 1841/42-ik esztendőben lévő zsidóknak és azok művei, jövedelmének. Zemplén megye Levéltára. Tokaj város iratai, összeírások. conscr. I. 9.

[8] A magyarországi népességen belül a zsidó népesség aránya ebben az időszakban 2.1%-os, tehát 4,76-szor nagyobb az arányuk Tokajban. **Jehuda Don—George Magos:** A magyarországi zsidóság demográfiai fejlődése. Történelmi Szemle, 1985. 3. szám, 437.

Feledy: Bányász, 1954

JEGYZET

Tokaji írótábor, 1988

Kijelentő mondattal kezdem: egy év szünet után ismét tanácskozott a tokaji írótábor. Az ismét szó — nehogy iróniát véljen benne felfedezni az olvasó — némi magyarázatra szorul. Az elmúlt 2—3 évben felgyorsulni látszik az idő. Értem ezen azt, hogy néhány társadalmi gond, probléma (amelyről már volt szó a tokaji írótáborban is) akuttá vált, nyilvánosságért kiált —, József Attila után szabadon arra, hogy az okos nép gyülekezete valóban megtárgyalja. Azt is jelenti ez, hogy mind a hatalom gyakorlóinak (birtokosainak), mind ahogyan a váteszi szerepben tetszelgőknek le kell mondaniuk a mindent-tudás, a mindenhatóság pózairól, látszatáról. Szakítani kell azzal a (feudális ízű) szemlélettel, amely a „majd mi megmondjuk, ti pedig végrehajtjátok". a „mi megmondtuk (a hatalomnak) mit kell(ett volna) csinálnia, s önmagára vessen, ha nem hallgatott ránk." Ez a szereposztás: (súgó — parancsoló — végrehajtó) nemcsak antidemokratikus, de improduktív és minden résztvevő számára megalázó, mert infantilizál. Három évvel ezelőtti dolgozatom (a 85-ös csanyiki tanácskozásról) azért váltott ki nemtetszést, egyfajta vitát, mert a szak- és tárgyszerűséget kértem számon. Ez ugyan (egy) helybéli (bölcsész) értelmiségi saját, esendő véleménye volt, de akarata ellenére neuralgikus pontot érintett, s olybá tűnhetett, mintha a kritika miatt maradt volna el 87-ben a tábor. Vehetném most akár elégtételnek is, hogy '88. augusztusában többen (lásd Zimonyi Zoltán, Varga Lajos Márton, Mile Lajos stb.), más szempontokkal kiegészítve szintén ezt a kérdést vetették fel. Magyarán: mi ennek a tábornak (ebben a formában, ebben az összetételben) a haszna, hozama, hogyan tovább? Félreértés ne essék! Ezek az önkritikus hangok nem a tábor létjogosultságát vitatják, de azt igen, hogy a jelen helyzetben juthat-e idő, energia anekdotázásra, a téma amatőr körülbeszélésére, hellyel-közzel fecsegésre? Hogy konkrét legyek és rögtön (jó) ellenpéldát is mondjak: az idei tábor másik nagy témája (a kultúra ökológiája után, de erre még visszatérek) a vidéki könyvkiadás az írók és az irodalom helyzete volt. Nos, a nostra res agitur — ismét bebizonyosodott — rögtön feszesebbé, tárgy- és szakszerűbbé tette a diskurzust. Ezzel megint csak nem azt akarom mondani, hogy az írótábor csak az irodalommal foglalkozzon, pláne nem azt, hogy másban „nem illetékes" de azt igen, hogy a disputa akkor igazán hasznos (akkor forrósodott föl...), ha az irodalom ügyeit vállalja föl. Hozzátéve persze, hogy az irodalomnak (úgy is, mint ábrázoló művészetnek, az íróknak, mint állampolgárnak) igenis a legszorosabban köze és beleszólási joga van a társadalmi- és közéletbe! El kell fogadni — tényként — azt is, hogy ennek a rétegnek — közismert és kevésbé ismert okok miatt — igen rossz, sőt egyre rosszabb a közérzete. Ahogyan azt a vitában meg is fogalmazták, nemcsak a kultúra ökológiáját, „mint olyant" érzik veszélyben, de a saját, írói egzisztenciájukat is fenyegetettnek. S ezen a ponton át is evezek a tanácskozás másik (fő) témájára: a kultúra ökológiájára — az ökológia kultúrájára. Nem vállalkozom arra, hogy az előadásokat, korreferátumokat és a vitát részletesen ismertessem. Az eseményről tudósítottak a napilapok, magát a vitát pedig részben közölni fogja a Napjaink, kiadni kívánja (kötetben) a Hazafias Népfront. Úgy vélem azonban, hogy a Borsodi Szemle olvasóit is érdekli maga a téma, amely ebben a megfogalmazásban újszerűnek tűnik. Azért mondom, hogy tűnik, mert e hasábjain is számos tanulmány jelent meg részjelenségekről (lásd pl. N. István), a kultúra és a társadalom

Bár ismeretes a tározók térségében kialakuló új típusú ökológiai rendszer értéke is — Tiszafüred, madárrezervátum — de ez nem kompenzálná azt a veszteséget, amelyet az esetleg örökre eltűnő fajok jelentenének.

Elfogadható megoldás lenne természetvédelmi szempontból is, hogy a Bodrogzug csak időszakosan kerüljön víz alá, egy-egy nagy árhullám levonulásakor, vésztározó jelleggel. De biztosítani kell a vizek gyors lefutását is! Ez a hidrológiai átalakulás lehetőséget nyújthat a rétek hagyományos hasznosításához, a természetvédelmileg is kedvező kezelési formák térhódításához, de módot ad az őshonos erdőtípusok rekonstrukciójára is.

Az ismertetett problémák és lehetőségek tisztázása érdekében sürgetőnek tartjuk a Bodrogköz mélyrehatóbb vizsgálatát, egy nagy térségre, a Szabolcs-Szatmárra, sőt a szomszédos szlovák területekre is kiterjedő összehangolt regionális és tájrendezési terv készítésének szükségességét.

Napjainkban már több helyen felismerték annak szükségességét, hogy országhatárok mentén közös tervek készüljenek. Miért ne lehetne akkor a megyehatárok menti területsávokra is a fejlődést előmozdító, közös érdekeltségű terveket kidolgozni? Így lehetne leghatékonyabban megakadályozni a Bodrogköz önszanálódási folyamatát, és a szabolcsi térség is nyerhetne a közös célok megvalósításával.

Felhasznált irodalom

[1] Lázár István: Bodrogon túl, Tiszán innen. Élet és Tudomány 1977. I. 7.

[2] Fejezetek a Bodrogköz néprajzából. A miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai XIX. 1986.

[3] Zempléni-hegység turistakalauz. Szerkesztette: Dr. Frisnyák Sándor, 1978.

[4] A Tokaj-Bodrodzug leendő tájvédelmi körzet kétéves kutatási programjának összefoglaló értékelése. OKTH kézirat, 1983.

[5] Borsod-Abaúj-Zemplén megye módosított település-hálózatfejlesztési terve, 1980—1995. VÁTI 1982.

[6] Szabolcs-Szatmár megye módosított településhálózat-fejlesztési terve. 1980—1995 VÁTI 1982.

[7] Záhony—Kisvárda térség regionális rendezési terv, VÁTI 1980.

[8] Kenézlő összevont rendezési terv Zalkod, Viss egyszerűsített rendezési terv, Borsodterv, 1987.

[9] Karcsa összevont rendezési terv, Borsodterv, 1980.

[10] Ricse összevont rendezési terv.

[11] Karos Pácin Nagyrozvágy, Kisrozvágy Semjén, Lácacséke egyszerűsített rendezési terv, Borsodterv, 1987.

[12] Az úthálózat komplex szemléletű fejlesztési és annak a falvakra várható hatásai (a Veszprémi Akadémiai Bizottság Településtudományi és Területfejlesztési Szakbizottságának 1986—87. évi pályázati kiadására készített pályamunka), Somfai András tanulmánya.

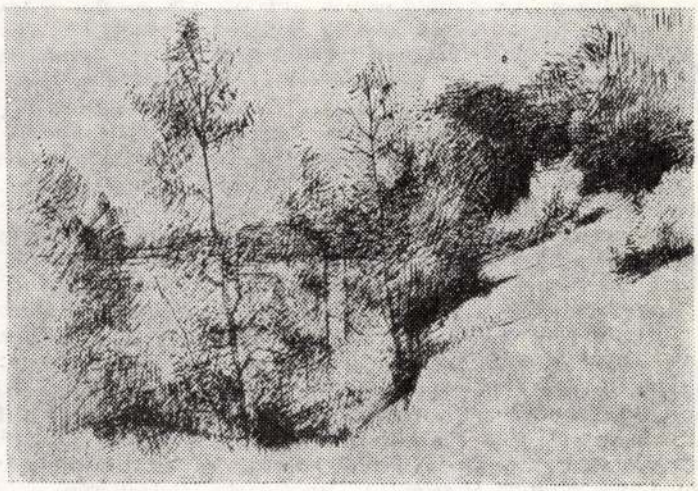

Feledy: Napos oldal, 1987

térképek felhasználása. (Ezeket most készítik a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem regionális és gazdaságföldrajzi tanszékén.)

A térképek felhasználása azért is indokolt lenne, mert a dréncsőhálózat jelenleg csak a homokos területekről képes leszívni a vizeket. Egyes helyeken azonban olyan vastag vízzáró agyagrétegek vannak, melyeken át nem lehet a felszíni vizeket átszivárogtatni. Ezeken a területeken a kisparcellás gazdálkodás, a felszíni árokrendszer, és megfelelő lejtésviszonyokhoz való alkalmazkodás lehetne a megoldás. De nemcsak ahhoz szükségesek a geomorfológiai ismeretek. A másik probléma a „folyó homok" jelenléte. (Esetenként a folyó homok még a csatornaburkoló elemek kihorgonyozását is megakadályozza.) A jelenség figyelembe vétele szintén csak a legalább 200x200 m-es hálóban felvett geomorfológiai térkép alapján lehetséges. Fontos kérdés a vízminőségvédelem is. Ma már ismert a tőzeg adszorbeáló és víztisztító képessége. Különösen a lápi növényzet alkalmas a káros nitrit és nitrát szennyezés elbontására. Ezért úszó lápokat kellene telepíteni a felszíni vizekre, és a Tisza közelében lévő élő lápokat pedig legalább helyi jelentőségű védelem alá kellene helyezni. (Fenyveslíp, Nagyláp stb.)

Hosszas elemzést igényelne a települési környezet védelme is, a talaj- és kilátásvédelem, a településkarakter vizsgálatával a kommunális hulladékelhelyezés, a zajvédelem is.

A települések levegő minőségét a Bodrogközben a futóhomok porszennyezése esetenként rontja. A zártkertek, a homokbuckák növényzete ugyanis sok helyütt kipusztult, s tág tere nyílt a szélerróziónak. A felhagyott zártkerteket — ahol már végképp nem létesíthető újra a kiskertgazdaság — külterületekké kellene nyilvánítani, és beerdősíteni.

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS: KOMPLEX TERÜLETI SZEMLÉLETTEL

A nagy térségeket érintő beavatkozásoknál szeretnénk kihangsúlyozni az előzetes komplex hatásvizsgálati tanulmányok fontosságát.

Több tanulmány látott napvilágot például a vízgazdálkodás témájával kapcsolatban. Felmerült annak a lehetősége, miszerint a Bodrogzugban Tisza—III., illetve Dombrádnál Tisza—IV., Vásárosnaménynél a Tisza—V. vízlépcső létesülne.

Vízben szegény ország vagyunk, nem vitatható a vízvisszatartás szükségessége. De számolni kell a tározók létesítésének következményeivel is. A tározók térségében a talajvízszint nívó erőteljesen megemelkedik. A víz szivárgása a mozaikszerűen elhelyezkedő homokpadokon keresztül a Bodrogközben igen valószínű, és ezt csak rendkívül költséges eljárással lehetne megakadályozni.

Az előzőek során említett alagcsőrendszer működése napjainkban is rengeteg energiát igényel. A megnövekedett vízhatás a szivattyútelepek szünet nélküli működtetését követelné meg — és ez teljesen hatástalanná és működőképtelenné tenné a több milliárd forintos meliorációs beruházást.

A hatástanulmányok során feltárandó problémát jelent az élővilág sorsa is. 1986. augusztus 2-án alakult meg a Bodrogzugi Tájvédelmi Körzet. Hazánkban már igen kevés mocsári életközösség és vegetáció található, mivel a nagy ...zrendezési munkálatok, lecsapolások többségüket tönkretették. Számos növény- ... állatfaj kipusztulóban van. Fennmaradásuk érdekében kellett védetté nyilvánítani néhány területet, közöttük a Bodrogzug térségét is. A terület különleges ...éke, hogy itt fészkel a fekete gólya, a madárvonulások idején pedig fontos ...álékszerző és pihenőhely. Növénytani értéke a területnek, hogy a fekete fűz ...társulásban csak itt él hazánkban. A Tisza—III. vízlépcső létrehozása, esetleg egy nagy, emelt víztükrű belvízvédelmi tározó építése a Bodrogzug jelenlegi ...ilágának teljes pusztulását jelentené. Az élőhely áttelepítésére ugyanis kevés ...etőség a térségben.

és gyakorlat megadják ennek a tevékenységnek az elvi kiindulópontját, és eszmei koordinátáit éppúgy, mint a feladatok sikeres megoldásához szükséges gondolkodás és cselekvési mód egész rendszerét.

„Mi tudjuk, hogy mit akarunk, ezért győzni fogunk" — mondta Lenin. E tétel fordítottja is áll: hogy győzni tudjunk, tudni kell, mit akarunk. Az idő sürget. Úgy tűnik, mi felismertük a szocialista demokrácia fejlesztésének elkerülhetetlenségét és ennek követelményeit. Ha célszerűen és következetesen valósítjuk meg, meggyorsíthatjuk az egész fejlődésünket. Elindultunk ezen az úton. Más alternatíva nincs.

JEGYZETEK

[1] Marx: A hegeli jogfilozófia kritikája, MEM I. kötet, 378. oldal.
[2] Marx—Engels: Kommunista kiáltvány, Budapest, Kossuth, 1970. 56. oldal.
[3] Marx: A hegeli jogfilozófia kritikája, MEM I. kötet, 231—232. oldal.
[4] Lenin: Állam és forradalom, Budapest, 1975. LÖM 33. kötet, 32. oldal.
[5] Ugyanott: 91. oldal.
[6] Ugyanott: 75. oldal.
[7] Ugyanott: 79. oldal.
[8] Ugyanott: 144. oldal.
[9] Ismerteti: Krausz Tamás, Világosság, 1981/8—9, 492. oldal.
[10] Lenin Összes Művei, 42. kötet, 196. oldal.
[11] Lenin Összes Művei, 45. kötet, 385. oldal.
[12] Idézi: Hermann István: A szocialista kultúra problémái, Budapest, Kossuth K. 1970. 414. oldal.
[13] P. Togliatti: A XX. kongresszus és az Olasz Kommunista Párt, Rinastica, 1958/10. Idézi: Kiss A.
[14] Schiffer Péter hivatkozása: A demokratikus centralizmusról, Társadalmi Szemle, 1983/3. 49. old.
[15] Sztálin: A leninizmus kérdései, Budapest, Szikra K. 1950. Beszámoló a párt XVII. kongresszusán, 552—576. oldal, A pártmunka fogyatékosságáról (Beszéd az SZK(b)P KB 1937. március 3—5-i ülésén). Lenin—Sztálin: Párt és pártépítés, Budapest, Szikra K. 1950. 730—731. oldal.
[16] Társadalmi Szemle, 1988/3. 55. oldal.
[17] Az SZKP XXVII. kongresszusa, Budapest, Kossuth K. 1987.
[18] Politikai rendszerünk időszerű kérdései, Budapest, Kossuth K. 197. oldal.
[19] Megújuló ideológiánk a változó világban, Budapest, Kossuth K. 1987. 23. oldal.
[20] Lukács György: Utam Marxhoz, Budapest, Magvető, 1971. 97. oldal.
[21] Lenin: Állam és forradalom, LÖM, 33. kötet, 97. oldal.
[22] Fodor Gábor: Nyilvánosság, közvélemény, tömegkommunikáció, Budapest, 1976. MSZMP Társadalomtudományi Intézet, 81. oldal.
[23] Lakos Sándor: A politikai rendszer hatékonyságának növelése, Társadalmi Szemle, 1987/4. 28. oldal.
[24] Marx—Engels: Kommunista kiáltvány Budapest, Kossuth K. 1970. 70. oldal.

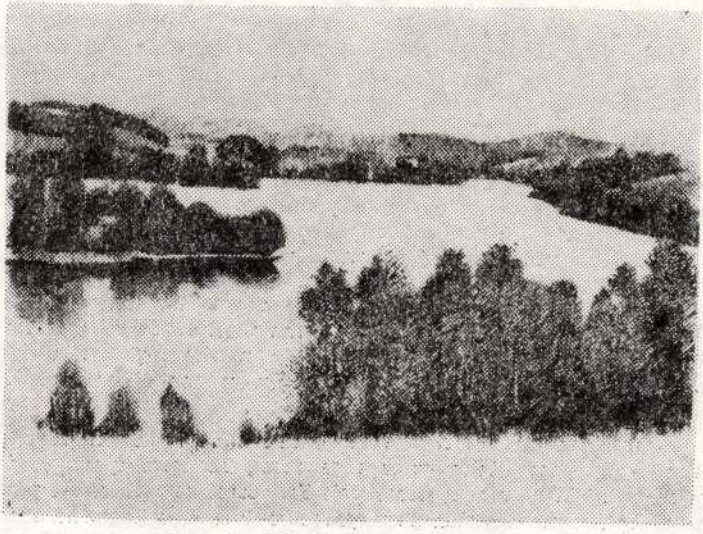

Feledy: Tóparti panoráma, 1987

Gulyás István

Eötvös József Európa-koncepciója

(A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra című munka látens Európa-képe)

1948—49 forradalmainak leverése az európai liberalizmus fordulópontját jelentette. A forradalmakat megelőző korszak hite, az organikus fejlődés lehetőségében való bizakodás, erőteljes kételkedésbe csapott át. Különösen jellemző ez Magyarországra, ahol a társadalmi mozgalom veresége összekapcsolódott Világos és Arad nemzeti tragédiájával is. A liberális gondolkodók magyarázatot akartak keresni arra, hogy mi volt az oka (ill. mik voltak az okai) e tragikus végkifejletnek.

Eötvöst is ez a válaszkeresési kényszer inspirálta nagy műve — A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra — megírására. Kiss Endre megfogalmazásában: „(...) Eötvös műve az európai liberalizmus fordulópontját tekinti közvetlen kiindulópontjául, ami akkor a legnagyobb mértékben aktuális volt. A liberalizmus megrendítően ellentmondásos, közelmúltbeli tapasztalatainak földolgozási folyamata ez. Nyilvánvalóvá lett, hogy a politikai és társadalmi forradalom már két különböző dolog, hogy nem a liberális polgárság többé a leginkább balra álló párt stb. E tény alapozza meg Eötvös nagy művének valóságos, nemzetközi arányú elmélettörténeti jelentőségét (...)" [1] Eötvös műve politikatörténeti, ideológiaelméleti, és filozófiai vizsgálatai következtében egyedülálló a magyar politikai gondolkodás történetében. Megírásakor a szerzőt egységes és feszes, az aktualitásokat és a történeti alapvetést messzemenően figyelembe vevő rendszeres elméleti modell alkotásának igénye vezette. Célja az Uralkodó Eszmék — néha, valószínűleg német hatásra, a korszellem kifejezést is használja Eötvös — fogalmi újraértékelése, a köztük fennálló viszonyrendszer lényegi meghatározása volt. Ezek alapján alkotja meg a történeti fejlődés tapasztalati konzekvenciáiból leszűrt, és logikai úton felépített liberális állammodelljét. De ez a konzekvens feszesség jellemzi az Uralkodó Eszmék eötvösi Európa-koncepcióját is.

Mindenekelőtt említést kell tennünk a reformkor gondolkodóinak Európa-képéről.

Magyarországról tekintve a Nyugatot — hiszen Európán ekkoriban ezt értették leginkább — elképesztő lehetett az a gazdaság, szellemi, ipari, gazdasági fejlettség, ami szemmel látható jellemzője volt Franciaországnak és Angliának. „Bámulatos ez országnak mérhetetlen gazdagságát a West- és East-India dokkjainak kereskedelmében megfigyelni, a megrakott hajóknak e tömegét, a sürgést-forgást

nem szabad, hogy szűk napi pragmatizmusba kényszerítsék a pártot. Ez nem menti fel az alól a felelősség alól, hogy „stratégiailag" átgondolja legalább középtávú helyzetét, kilátásait. Ez mindig, mindenkor szükséges annak a politikai erőnek, mely potens tényező akar lenni a társadalomban.

JEGYZETEK

[1] Az SZKP kongresszusainak, konferenciáinak és központi bizottsági plénumainak határozatai. III. rész 274. o.

[2] Schiffer Péter: A demokratikus centralizmusról. Társadalmi Szemle, 1988/3. sz. Szántó Miklós: Gondolatok a demokratikus centralizmusról és a pártdemokráciáról. Társadalmi Szemle, 1987/8—9. sz.

[3] Gombár Csaba: Velleitásaink. Századvég, 4—5. sz.

[4] Társadalmi Szemle, 1987/7. sz.

[5] Medvetánc, 1987/2. sz. melléklet, 175—176. o.

[6] Takács Györgyné: A pártdemokrácia és a pártfegyelem. Tanulmányok a pártdemokráciáról. Kossuth K. 1986. 158. o.

[7] Barta György hozzászólása. Népszabadság, 1988. május 21.

[8] A pártértekezlet írásban benyújtott hozzászólásai (Fodor László), Pártélet, 1988/7—8. sz.

[9] Népszabadság, 1988. május 23.

[10] Mozgó Világ, 1988/7. sz.

Feledy: Legény, 1956

Petra József

A marxizmus—leninizmus demokrácia felfogásáról

A marxista demokrácia-koncepció a demokráciát politikai terminusnak tekinti. „A demokrácia — írja Marx a hegeli jogfilozófiát bírálva — minden államforma igazságául szolgál." A demokrácia nem a politikai berendezkedés egy faja a monarchia és a többi mellett: „a demokrácia a berendezkedés neme". [1] Minden állam alapja az emberek közötti viszonyokban lelhető fel, a demokráciában nem az elméleti elemzés, hanem a gyakorlati valóság mutatja ezt az alapot; maga a nép uralkodik. A demokrácia tehát csak úgy felelhet meg lényegének, ha a politikai szféra nem különül el a társadalom több körétől. Az állam és a társadalom, az állampolgár és a magánember szétválasztását Marx mint a szabadság és egyenlőség polgári jellegű, burzsoá megvalósítását bírálja. A Kommunista kiáltvány ezzel szemben a munkásoknak a „társulás révén létrejövő forradalmi egyesüléséről" [2] beszél, s a demokrácia kivívását a proletariátus uralkodó osztállyá emelésével azonosítja.

A demokrácia megtestesíti és kifejezi az állami, a politikai szféra és a társadalom különválasztódását. Ebben a különválasztódásban a demokratikus államforma esetében még látszólag sem a politika, a törvény a domináns, hanem az ember. Ezt fejezi ki Marx, amikor azt mondja: „...a demokrácia sajátos különbsége az, hogy itt a berendezkedés egyáltalán csak egyik létezési mozzanata a népnek, hogy nem a politikai berendezkedés magáért-valóban képezi az államot. Hegel az államból indul ki és az embert szubjektivitált állammá teszi... A demokráciában — állapítja meg Marx — „Nem az ember létezik a törvény kedvéért, hanem a törvény az ember kedvéért; a törvény emberi létezés. Ez a demokrácia alapdifferenciája. A többi államképződmény egy bizonyos, meghatározott, különös államforma. A demokráciában a formális elv egyszersmind anyagi elv." [3]

Az államról szóló írásaikban Marx, Engels és Lenin mindig államelméletüknek ezt a tartalmi oldalát emelte ki: azt, hogy az állam eszköz arra, hogy az egyik osztály egy vagy több más osztály fölött uralkodjék, függetlenül ennek az uralomnak a konkrét történelmi feltételek által és különösen az osztály erőviszonyai által meghatározott formáitól. A politikai uralom alapja a gazdasági uralom, a tulajdon — és ami ebből ered — a társadalom termelési eszközeivel

Soltész Jánosné:

Hogy üdülhessünk Zemplénben...

A gazdasági és technikai fejlődés, a gyorsuló urbanizáció áldás és átok egyszerre a társadalomban élő emberek számára. Áldás, hiszen a jólét számtalan vívmányát sorakoztatja fel és átok is, hiszen a természettől idegen, művi környezet újabb veszélyeket jelent az ember számára.

Az urbanizált életforma megteremtette önnön ellentéteként a természeti tájak, a falusi élet iránti vágyat, egyre erősödő társadalmi igényként. Ma az üdülés, a pihenés többnyire egyet jelent a természethez való valamilyen formában való visszatéréssel, — legyen ez üdülés a vízparton, vagy kertművelés. Az igények tömeges kielégítése azonban újabb veszélyeket hordoz magában, hiszen a hétvégi házak, telkek, kiskertek tömeges elszaporodása legszebb természeti tájainkat fenyegeti. Az ellentmondás abban rejlik, hogy az ember azokért az értékekért hagyja el a várost — víz, erdő, csend, jó levegő, a táj szépsége, — amelyeket jelenlétével fokozatosan tönkretesz azután. Az üdülés, idegenforgalom, valamint a táj és természetvédelem között feszülő ellentéteket fel kell oldani, hiszen csak egyetlen Földünk van...

A Borsodterv településtervezési osztálya tervezőgárdájának az elmúlt évtizedekben bőven volt lehetősége arra, hogy az előbbiekben említett ellentmondásokat feltárja a munkái során és javaslatot tegyen a tervekben a feloldásra, érdekegyeztetésre is. A megye három legnagyobb természetvédelmi területének közvetlen közelében, vagy annak szomszédságában található települések sorára készítettünk összevont, és egyszerűsített rendezési terveket. A Bükki Nemzeti Park területén például Répáshuta, a BNP környezetében Varbó—Parasznya, Sály, Kács, Cserépváralja, Bogács esetében. Az Aggteleki Nemzeti Park területén és szomszédságában csaknem minden település rendezési tervei a Borsodtervnél készültek. Bár nem készítünk regionális léptékű terveket, de a térségi szemléletet elengedhetetlenül fontosnak tartjuk kisebb települések rendezési tervének készítésénél is.

Most elsősorban a Zemplén térségében végzett tervezői munkánk tapasztalatait kívánjuk mérlegre tenni. Zemplén ugyanis üdülési, idegenforgalmi szempontból különbözik a két nemzeti parktól.

A BNP és az ANP az ipari agglomeráció közvetlen szomszédságában van, míg Zemplén távolabbi fekvése miatt nem a Sajó völgyében élők üdülési igé-

Az országos kéktúra résztvevőinek és a kirándulni, túrázni szeretőknek Baktakéken turistaszálló létesítése jövedelmező befektetés lehetne.

Felsőgagyon a meleg vízű források megkutatása után — ezzel az adottsággal élve — fürdő és vendéglátóhely kialakítására érdemes lenne vállalkozókat keresni. Korábbi vízgazdálkodási tervekben felmerült egy víztározó létesítésének ötlete Baktakék és Felsőgagy között, többcélú hasznosítással. Horgászatra, vízisportokra lenne lehetőség itt. Az elképzelés megvalósulása elősegítené a térségben az idegenforgalom fellendülését.

A felzárkózási program megvalósítása hosszú időt és tetemes anyagi befektetést igényel. Megvalósítása épp ezért nemcsak a térség, hanem az egész ország célja és feladata kell, hogy legyen.

Feledy Gyula grafikája

Hoppál Mihály:

Folklór és identitás

(Pusztafalu példája)

A néphagyomány, melyet a köznapi szóhasználat gyakran az idegen eredetű folklór szóval helyettesít, magába foglalja egy adott közösség kulturális örökségét. Ez az évszázadok során kialakított és felhalmozott tudásanyag (mert ez az angol folk-lore szó igazi értelme — lore = tudás) az, amelyből a nép (folk = nép) mindig merít, amelyhez visszatér.

A hagyomány segítségével alakul ki egy-egy történetileg összetartozó közösség kulturális arculata, azon megkülönböztető jegyeknek a sorozata, amelyeknek segítségével meghatározzák önmagukat. Az egyén a közösséghez tartozás normáit kapja, illetve tanulja meg a hagyományból. Más szavakkal identitása a kulturális hagyományok talajában gyökerezik. Önazonosítása éppen a hagyományok diktálta szabályok és viselkedésminták elfogadása vagy elutasításának szakadatlan váltakozásában jön létre. Lássunk ezek után egy konkrét esettanulmányt, hogyan is működik a folklór, mint eszköz a lokális identitás kialakításának folyamatában.

Az ország északkeleti részében, a Zempléni hegyvidék festői táján, közvetlenül a csehszlovák határ mellett található *Pusztafalu*. A község lakóinak száma ötszáz körül van, a lakóházak száma száztíz. Ezt a hegyek közé zárt területet és az ott található falvakat a magyar néprajzi szakirodalom Hegyköz néven tartja számon. A hegyközi falvak közül több már a XIII. századtól kezdve szerepel az oklevelekben [1], így elmondható, hogy a lakosság, legalábbis annak egy része középkori eredetű ezen a vidéken. A pusztafalusi emberek történeti tudata is megőrzött valami homályos és ellentmondásos emléket a régmúlt időkből:

„A mondás szerint a pusztafalusi emberek, az ittlakó emberek, tudomásunk szerint Károlyfalváról kerültek ide. Az a mondás járja, hogy annak idején tatárjárás volt az országban, meg ez tény és igaz is, hogy az őseink elbújdostak Károlyfalváról ide, Pusztafaluba... (részletek két idősebb férfi visszaemlékezéséből)..."

...az őseink a tatárjárás elől ide bújdostak, mert itt erdőség volt teljes egészében, úgyhogy úgy gondolták, hogy itt nyugodtan tudhassák eltölteni napjaikat, hogy ide a tatárok nem érnek el..." [2]

ni. Telkibányán a záportározó, Erdőbényén a megvalósulás előtt álló horgásztó kínálkozik erre. Ez azonban törvényszerűen a környezetszennyezéshez vezetne a közművesítetlenség miatt, de szétforgácsolná a településfejlesztő erőket, elsorvasztaná a település belterületét is. Arról már nem is kell szót ejteni, hogy a táj védelme azt kívánná meg, hogy ezek a vízfelületek maradjanak meg érintetlenül.

Akad azért ellenpélda is. Boldogkőváralján a helyi tanács kifejezett kérésére megváltoztatják a házhelyek kiosztását a vár látképének a megőrzése miatt. Ez is azt bizonyítja, hogy meg lehet teremteni az egyetértést, még az érdekek ütközése esetén is.

Sokat lehetne arról is írni, hogy a turistaforgalom gátja a települések gyenge kereskedelmi ellátottsága is: az alapvető élelmiszerek hiányoznak sokszor. Átmeneti megoldás lehet a mozgó boltszolgálat.

A közlekedés és közművesítés gondjai is hosszas elemzést igényelnének. Általában megállapítható, hogy a zempléni falvak közművesítettsége nem megfelelő ahhoz, hogy az igényeket kielégítő nagyságú üdülőterületekkel a vidék tovább terhelhető legyen. (Sok településen egészséges ivóvíz sincs.)

Ha nincs elegendő tőke a turizmus infrastrukturális hátterének megteremtésére, akkor csak az apró lépések taktikája követhető, azoknak a már ismertetett üdülési turisztikai formáknak az alkalmazása, amelyek nem rombolják jóvátehetetlenül a tájat. Eddigi tapasztalataink alapján állítható, hogy a zempléni vidék és tájvédelmi körzet problémáival minél előbb foglalkozni kell. Sürgető kényszerűség a zempléni regionális és tájrendezési terv elkészítése is. A terv szabályozási része sok olyan kérdésre is választ adhat, amelyek a települések rendezési terveinek készítésénél feloldhatatlan ellentmondásnak tűnnek.

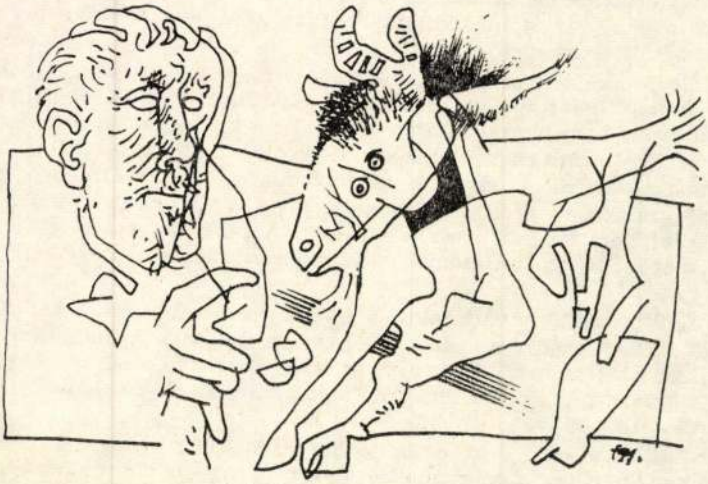

Feledy Gyula grafikája

Stipta István:

A miskolci jogakadémia működésének harmadik évtizede (1939 — 1949)

A jogakadémiák Horthy-korszakbeli tevékenységét, szinte szabályszerű pontossággal, évtizedenként zavarta meg egy-egy központi reform, vagy reformterv. A kultuszminisztérium elhatározásának bátortalansága, a kusza érdekkapcsolatok, az otthontadó városok és a fenntartó egyházak harcos kiállása, végül mégis megmentette a három jogi főiskolát. A húszas évek eleji gazdasági krízis ideje alatt, a világválság évein át a háborús időkig változatlan ütemben bocsátották ki a „szellemi proletárokat", szaporították a csökkent területű ország igényeihez képest aránytalanul nagy jogászság tömegét. Az egyetemek gyakran kifogásolták, hogy a jogakadémiákon folyó oktatás alacsony színvonalú, hiszen vidéki, a tudományosságtól nagy részben elzárt városokban, helyi érdekektől, vallásos meggyőződéstől befolyásolt szemlélettel nem lehet megfelelő tudású jogászokat képezni. Néha szóbakerült a főiskolai tanári kar egy részének alkalmatlansága, a jogászok presztízsét rontó készületlensége és az a körülmény, hogy a fenntartó egyházak néha erőteljesen beleszóltak az oktatás szakmai kérdéseibe is.

A felekezeti jogakadémiák oktatási színvonalának megítélése persze nem egyszerű dolog. Mert például Miskolcon csak habilitált tanárok oktathattak, viszont az is igaz, hogy ez a másik két jogakadémián nem volt követelmény. A „vidékiségnek" is megvolt az a jótékony hatása, hogy a jogakadémiákon sok olyan szegényebb sorsú hallgató tanulhatott, akik egyébként távoli egyetemre anyagi okok miatt nem pályázhattak. A főiskolák kedvező hatást gyakoroltak a befogadó városok szellemi életére is. Erre legjobb példa újra csak Miskolc lehet, ahol a jogászképzésen kívül más felsőoktatási intézmény nem működött.

A jogakadémiák létéről folyó vita a negyvenes évekig tartott. A megszüntetés gondolata az egyház komoly ellenállásába ütközött; a kurzus viszont nem akart a történeti felekezetekkel belső háborúságot. Maradtak a kisebb reformok, amelyek megvonták az államvizsgáztatási és a doktori cím adományozásának jogát, de érintetlenül hagyták a négy évfolyamos képzést és lényegében mindig a helyi igényeknek megfelelően szabták meg az első évre felvehető hallgatók számát. A jogakadémiákat az állam anyagilag nem támogatta, így csupán anyagi okokból a radikális reformot nem is szorgalmazta.

A második világháború ideje alatt mégis hoztak egy törvényt, amely a jog-

JEGYZETEK

1. Petercsák Tivadar: Hegyköz. Miskolc, 1978. 6.
2. 1978—79-ben néprajzi dokumentumfilm készült Pusztafalu címmel. Rendezte: Szakály István. Szakértők: Hoppál Mihály és Mátyus Alice.
3. Mátyus Alice: Maga-ura parasztok. Budapest, 1984. 26.
4. Vö. Petercsák 1978. 7—8.
5. Petercsák 1978. 9.
6. Mátyus 1984. 30.
7. Kriston Vizi József: Játék és szórakozás Pusztafaluban. in: Néprajzi Tanulmányok a Zempléni hegyvidékről, 335—347. Miskolc, 1981. 346.
8. Gönyey Sándor: Az Abaúj megyei Pusztafalu népi építkezése, kender-munkája és népviselete. Néprajzi Értesítő, XXXI.: 119—140. (1939)
9. Tagán Galindzsán: Pusztafalu gazdálkodása. Néprajzi Értesítő, XXXI.: 142—156.
10. Szendrey Ákos: Pusztafalusi néphagyományok. Néprajzi Értesítő XXXI.: 156—170.
11. Gönyey 1939. 124—125.
12. Vö. Szendrey 1939. 159.
13. Kriston Vizi 1981. 343—345.
14. Kriston Vizi 1981. 344.
15. Erdélyi Ildikó: Tévéhatás társas mezőben. II. Televízió-nézés és személyközi kommunikáció. (Tanulmányok, XII. 5.) Budapest, 1980. 11.
16. Az 'élet-világ' fogalmáról lásd a filozófus Alfréd Schütz: Some Structures of the Life-World. in Collected Papers III.: 116—132. The Hague, 1966.
17. Paulini Béla: Gyöngyösbokréta. Budapest, 1937. 3—4.
18. Györffy István: A néphagyomány és nemzeti művelődés. Budapest, 1939. 79—80.
19. Gönyey Sándor: Kéziratos jegyzetek a Néprajzi Múzeum Ttnológiai Adattárában. EA 5385. 2—3.
20. Bokrétások Lapja IV. 7—8. 2.
21. A Hagyomány Szava II. 8.5.; III. 7.7.
22. Falvay Károly: Emlékeim Pusztafaluról. (Kéziratos emlékezés) 1986.
23. Molnár István: Pusztafalutól Karcsáig. — Abaúj megyei táncok és dalok. Budapest, 1953.
24. Fejős Zoltán: Kivándorlás Amerikába a Zemplén középső vidékéről. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. XIX.: 293—325.
25. Dégh Linda: The Ethnicity of Hungarian Americans. Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum. Pars IV.: 255—290. Turku, 1980. vö. 259., ahol kifejti, hogy „a tömegek számára az egységesített (homogenizált) identitás-jelképek az igazán vonzóak".
26. Singer, Milton: For a Semiotic Anthropology. in: Sebeok, Th. A. (ed.) Sight, Sound, and Sense 202—231. Bloomington, 1979. 207. a 'social practice' fogalmáról.

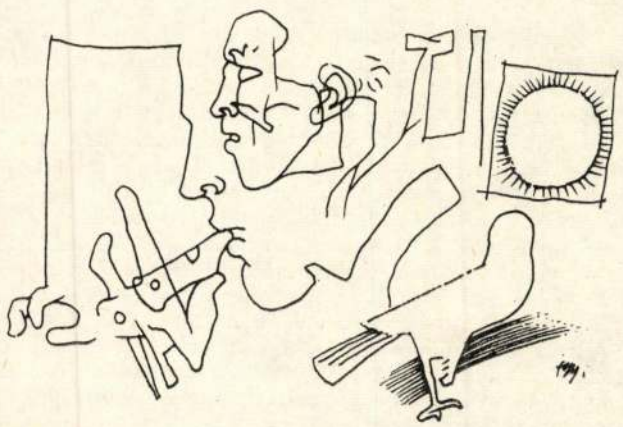

Feledy Gyula grafikája

amit önmaga mond és 90%-át annak, amit csinál."[12] A lehetőség tehát itt is tekintélyes, csupán élni kell vele.

Tájegységeink *zenei* élete — az országos helyzetnek nagyjában megfelelően — jellegzetesen mutatja azt a küzdelmet, amely a nemes muzsika és a tamtamra alapozott ricsaj között jól megfigyelhető. Anélkül, hogy e küzdelem sajátosságainak — itt helyt nem fogható — taglalásába belemennénk, az látszik kézenfekvőnek, ha a nemes zene kívánatos térnyerésének szolgálatát nagy mértékben a helyi kultúrélet elmélyítésének egyik eszközeként, ugyanakkor módozataként is szemléljük. Itt alakulhatnak ki azok az apró közösségek, amelyek — ha nem is az egykori házimuzsikálást megjelenítve, de — a nemes zene intenzív művelésére kiválóan alkalmasak. Egy-egy zeneiskola köré csoportosuló olyan alkalmakra gondolunk, amelyek a tanárok és növendékek külön-külön folytatott, majd együttes muzsikálását az iskola falain kívül rendezett gyakori koncerteken teszik a kultúrélet apró, de hatásaiban jelentős eseményeivé. Ahol a szülők, azok baráti köre — már csak az ilyenkor illendő részvétel közvetítésével is — megismerkedhetik, majd fokozatosan megszeretheti azt a muzsikát, amelyet eleddig — annak szépségeit nem ismerve — messze elkerült. Így válhatik — többek között — Kodály világszerte ismert, ám nálunk lassan feledés felé haladó zenei módszere és muzsikája országos érdekeket is szolgáló jelleggel a hazai tájegységek kultúrájának sajátos értéktényezőjévé.

A *tömegkommunikációs* tényezők háza táján is esedékesek lehetnek bizonyos változások. Ennek a mozgásnak irányát az a fajta eltolódás jellemezheti, amely e most említett tényezők működésében az eddiginél erőteljesebb vonásokkal húzza alá a helyi kultúrélet szolgálatát. A *sajtó* vonatkozásában ez azt jelentené, hogy a tájegység lapjai tartalmilag bizonyos mértékig átrendeződnének. A világ- és az országos események jelenlegi részletes közlése kissé szűkebb keretek közé kerülne, az elvont, elméleti, valóban csak szűk szakmai köröket érintő cikkek száma, illetve terjedelme is bizonyos mértékig csökkenne, ugyanakkor szélesebb terek nyílnának arra, hogy a helyi kultúra minden eseményéről az eddigieknél gazdagabb és rendszeresebb ismertetés, méltatás, kritika jelenhetnék meg. Így a sajtó valóban tükre lehetne a régió kultúréletének, mintegy állandóan tájékoztatva annak alakulásáról, formálódásáról. Az ekként eltolódott szerepvállalás egyben hallatlan nevelő hatással is járhatna, hiszen ha az egyébként is széles körben olvasott helyi orgánumok ennek a feladatnak ellátását így vállalnák, magatartásformáló, kulturáltabb életvitelt kialakító hatására bízvást lehetne számítani. Hasonló eltolódás lenne elvárható a helyi *rádió és televízió* műsorrendjénél is. A most már aligha halasztható műsoridő növekedésének rendjében — különösen a rádió-adásokban — erőteljesen háttérbe kellene szorítani a semmitmondó, rendszerint külföldről importált töltelékzenét, hogy helyét a nemes — tehát nem csak a nehéz, hanem a könnyű, ám még mindig értékes — zene jeles alkotásainak adhassa át. Ugyanakkor a tágabb műsoridő a helyi kultúreseményekről adhatna sokszínű, propagatív jellegű, mert érdeklődésre és részvételre inspiráló rendszeres tájékoztatást. Nem puszta — általában unalmas és így érdektelen — felsorolással, kisebb-nagyobb ízelítőt nyújtva mindabból, ami e területen, a „végeken" történik, illetve történni fog.

KÖRÖK, EGYESÜLETEK, HELYI VÁLLALKOZÁSOK

Azok a változások, amelyek — immár két évtizedes múlttal — országunk gazdasági életében olyan jellegzetesen bekövetkeztek és amelyek hatásai egyre szélesebb íveléssel vannak kibontakozóban, az ország kultúréletének alakulásában sem maradtak hatástalanok. Áttételesen és megfelelő transzponálásokkal itt is „új szelek nyögetik az ős magyar fákat" és a nemzet a kulturálódás terén is az „itt valamit tenni kell!" állapo-

tába került. Ez a „valamit tenni kell" egyike a legboldogabb lelkiállapotoknak, amibe nemzet kerülhet. Ilyenkor indul minden pezsgésnek és erjedésnek. Az emberek ilyenkor vitatkoznak, olvasnak, citálnak verset s alapítanak különféle társaságokat."[13] E folyamat jelenségei országszerte közismertek és kézenfekvőnek látszik, ha egy-egy tájegység kultúréletének belterjesebb tételére irányuló törekvések ezeket a fogódzókat is megragadják. Annál is inkább helyesen, hiszen a „végek" kultúrájának ápolása, hagyományainak megőrzése, jövőre átmentése és fejlesztése túlnyomórészt ezeknek az egységeknek a feladata lehet. E törekvés szolgálatában tehát szaporítani kell azokat a baráti köröket, egyesületeket, amelyek e feladatot kizárólagos jelleggel ellátni hivatottak. Körök és egyesületek, meghatározott kulturális cél felé irányított legkülönfélébb kollektívák adhatják és adják is elsősorban azokat az alapokat, amelyeken a belterjes helyi kultúra kivirágozhatik.

De helyt kaphatnak e régiókban ennél bonyolultabb, egyidejűleg gazdasági alapozású vállalkozások is. Sem elvi, sem gyakorlati akadálya sincs annak, hogy pl. egy-egy tájegységen — megfelelő körültekintéssel létrehozott — könyvkiadó vállalat működjék. Akár a tőkét országosan összehozva, akár helyi, részlettőkék megmozgatásával téve ugyanezt. Szerepe és jelentősége nem csupán abban mutatkoznék, hogy ebbéli országos gondokon is enyhítene, hanem főleg abban, hogy a „végek" kultúréletének sajátos sugárzó tényezőjévé válhatnék. Inspiratív erejéhez, szellemi alkotások létrehozásában és terjesztésében jelentkező áldásaihoz kétség aligha férhet.

JEGYZETEK

1. Fülep Lajos.
2. Vitányi Iván: Vitairat a mai magyar művelődésről. Bp. 1983. 156. oldal.
3. Márványi György: Elnökeladás 1968. Rádió és Televízió Szemle, 1970/4. 45. oldal.
4. Németh László: II. József.
5. Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Bp. 1977. 12. oldal.
6. Illyés Gyula: Petőfi Sándor. Bp. 1963. 557. oldal.
7. Ortutay Gyula: Az értelmiség szerepéről. Valóság 1959/1. 8. oldal.
8. Németh László: Európai utas. Bp. 1973. 340. oldal.
9. Németh László: Kiadatlan tanulmányok. Bp. 1968. II. 598. oldal.
10. Selye János: Álomtól a felfedezésig. Bp. 1967. 175. oldal.
11. Lawrence Durrel: Alekszandriai négyes. Bp. 1970. I. 167. oldal.
12. Maróti Andor: Rendhagyó gondolatok a műveltségről. Valóság, 1986/10. 18. oldal.
13. Illyés Gyula: id. m. 268. oldal.

Feledy Gyula grafikája

szőlő birtok és tartozékai évente mintegy 800—1000 forintot jelentettek a kollégiumnak a termés és az árak alakulásától függően. Az összeg nagyságát érzékelteti, hogy ez évente nem kevesebb, mint 50—55 diák teljes ellátását fedezte! [2.]

A szikszói borok pedig abban az időben a hegyaljaival szinte egyenértékűek voltak. Még az aszúsodás is éppúgy előfordult bizonyos években.

Budai Ésaiás levelét Nemes és Nemzetes Kováts Istvánhoz, a kollégium szikszói birtokának „gondviselőjéhez" írta:

„Nemes és Nemzetes Nagy Jó Uram! Tiszteletes Professzor Uraimék, szíves köszöntések mellett, ezen következendő dolgoknak el-végzését kérik ki általam Nemes és Nemzetes Nagy Jó Uramtól,

1.ször; Hogy a Collégium ó borát, azon az áron, a mellyen most mennek a borok közönségesen, el-adni méltóztassék.

2.szor; Hogy az új bort is, hasonlóképpen most szüretkor, a közönséges Áron el-adni ne sajnállya, és valamint az óbornak úgy ennek is, az árát, Jenei Sámuel Uramnak Ő Kegyelmének kezébe adja, hogy haza hozza.

3.szor; Hogy a Collégiumnak, Zsebő nevezetű Embertől, testamentomba hagyott szőlejének az árát meg-vévén, azt a már említett Jenei Sámuel Uram kezébe adni ne terheltessen.

4.szer; Hogy a tavalyi Ratióját el-készítvén, azt Jenei Sámuel Uramtól bé küldeni ne sajnállya.

Ezeknek jelentése után, minden jóknak szíves kínálása mellett, maradok Nemes és Nemzetes Nagy Jó Uramnak

alázatos szolgája

Budai Ésaiás a Debr. N. Ref.

Coll. mostani Seniora mk.

Debreczenben, 21. Octóber 1791

P. S. Nemzetes Asszonyomnak egy tábla Debreczeni Szappannal szolgálunk, mellyet Jenei Sámuel Uram kézhez fog szolgáltatni.

Egy hordó ó bort, T. Milesz Jósef Uram számára, a mint Ő Kegyelme nékem commitálta, küldeni ne sajnállyon — Jenei Sámuel Uram viszsza jövetelekor. —" [3.]

A levél szépen megmutatja, hogy a régi debreceni kollégiumban sokkalta komolyabban értelmezték és gyakorolták a diák-önkormányzatot, mint manapság.

Láthatjuk, a kollégium seniora a professzori kar nevében teljes jogkörrel járhatott el fontos gazdasági ügyek intézésében. Utasítást adhatott az ó borok eladására, megmondhatta kivel kell elküldeni az eladott borok árát. Felkérhette a szikszói gazdát a számadások elkészítésére és beküldésére. Rendelkezhetett arról a nem csekély értékű egy hordónyi borról, amelyet a szüretre felügyelő esküdt diáknak, Jenei Sámuelnek kellett behoznia Debrecenbe Milesz József professzor számára. [4.]

Az esküdt diák hatásköre — aki a szikszói szüretet vezette, a munkásokat fogadta és fizette, élelmezésükről gondoskodott, a mustot átvette — kitűnően mutatja, hogy abban az időben nemcsak beszéltek az egyes diákvezetők önkormányzati lehetőségeiről, hanem engedték önállóan, felelősségteljesen dolgozni is.

Budai Ésaiás leveléből az is kitűnik, hogy a debreceni kollégium ebben az évben is gyarapodott egy szikszói lakos szőlő-adományozásával.

Az utóirat első része utal arra a patriarchális viszonyra, ahogyan a debreceni kollégium viselkedett mint földesúr az ő „alárendeltjeivel,,. (A szikszói gazda feleségének a messze földön híres debreceni szappannal kedveskedtek.)

Budai Ésaiás levele mindezekért méltó lehet figyelmünkre.

Varga Gábor

FELEDY Gyula graf.

Borsodi Szemle 1987.2.sz.

JEGYZET

1. Csokonai V. Mihály: Minden munkái — Budapest, 1981. 225. o. A versek címe: Örömversek Prof. Budai Ésaiás Úrhoz
2. Rácz István: A debreceni kollégium, mint földbirtokos — Alföld 1956. 123. o.
3. Tiszáninneni Ref. Egyházkerület Levéltára: II. 21. b. 2. 19—20.
4. Milesz József orvos doktor 1786—1793-ig volt a kollégium professzora, Hatvani Istvánt, apósát váltotta fel a természettudományi és bölcseleti tanszéken. Ő volt a kollégium első rektor professzora 1792-től haláláig.

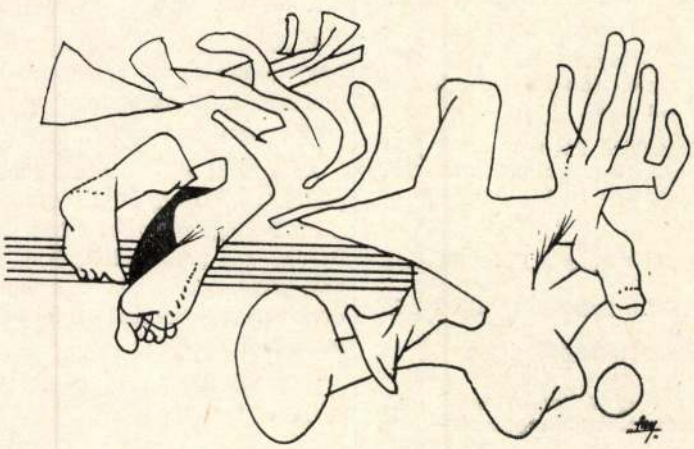

Feledy Gyula grafikája

1021

FELEDY GYULA

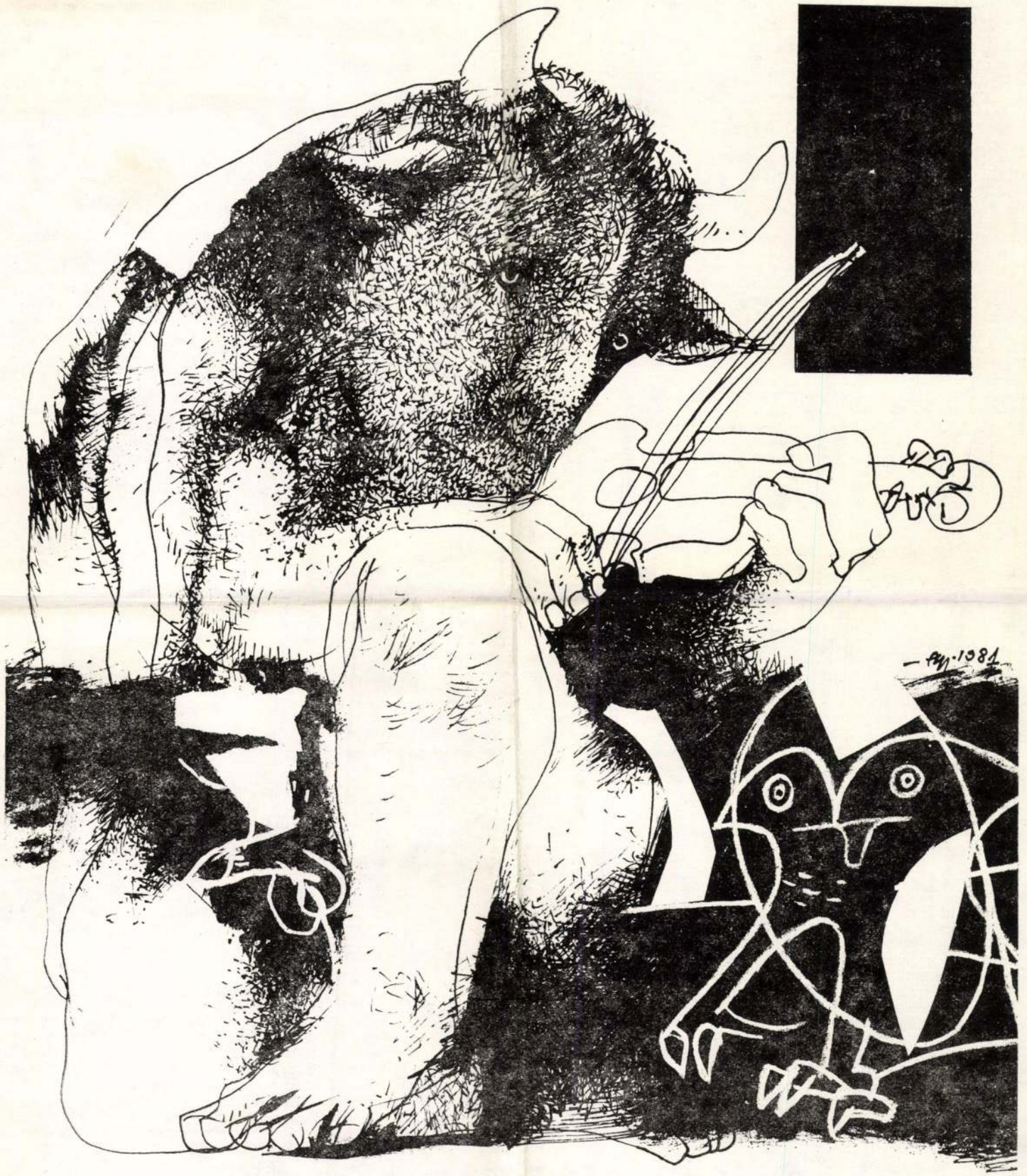

PICASSO KÖSZÖNTÉSE (SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁN)

FELEDY GYULA RAJZA

Napjaink
1981 1 7
SZÁMVITEL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-138, 340-128

S a legjobb otth

A költő, a konok-kemény Kassák Lajos otthonokat építene az embernek és nem lakásokat.

Bementem az OTP-be, fölvértezve magam az új ismeretekkel, s mondtam, hogy szeretnék egy rendes otthont. Olyat, amely méltó a korhoz és koromhoz, amelyben jól érzem magam. A takarékpénztárban megkérdezték, hogy mennyi pénzem van. Mondtam, hogy nincs egy vasam sem. Erre nagyon udvariasan azt tanácsolták, hogy iratkozzam fel a lakáshivatalban, s a tanács majd kiutal valami lakást. Köszöntem a szíves tájékoztatást és maradtam, állítván és bizonyítván, hogy nekem van egy, a tanács által kiutalt kétszobás szövetkezeti lakásom.

E ténynek tudható be, hogy az intézmény alkalmi pénztelenségem miatt sem ítélt eleve hitelképtelennek. Ha valamilyen otthonteremtő akcióba kezdenék, akkor a tíz évvel ezelőtti, huszonvalahány ezer forint beugró fejében kapott lakásomat piaci áron, valami háromszázezer forintért hajlandó visszavásárolni, de újságban is meghirdethetem és eladhatom. A cég igyekszik biztosra menni. Az ügyfélnek garantálni kell a teljes építési költség felét, s időről időre elfogadható módon igazolni, hogy a kölcsönt valóban házépítésre fordítja. Ha beugranék egy minimálisan 12 lakást magába foglaló társasházba, akkor kaphatnék 320 ezer forint hitelt és a szociálpolitikai kedvezményt. Vagy van az úgynevezett kistársasház is, négy lakás közvetlen kapcsolatban legyen, s legalább kétszintes az épület. Harminc évre, háromszázalékos kamat mellett, 230—270 ezer forintot kaphatok kölcsön. Mondom, hogy bérházból bérházba nem akarok menni. Szeretném, ha kertem lenne, de nem volna testközeli falszomszédom, s úri kedvemben kutyát, macskát, gyöngytyúkot akarok tartani. Akkor építhetek családi házat. Miskolci lakos lévén kaphatok kétszázezer forint kölcsönt, ha típustervet választok, akkor kettőszázhúszezret. Ha a város közigazgatási határán kívül vágok bele az építkezésbe, akkor az OTP 160 ezer forintot (típusterv esetén 176 ezer forintot) helyez kilátásba. Persze, a gyermekenként járó húszezer forintnyi szoc.-pol. kedvezmény nélkül.

Köszöntem a jó tanácsokat és odébbálltam. Különben sem tudtam volna válaszolni arra a kérdésre, hogy miért akarok én gonddal, bajjal járó építkezésbe fogni, amikor birtokomban van ötvenkét négyzetméternyi, házgyári összkomfort, az úgynevezett modern lakás. Nem titok, nem vagyok föltétlen híve az embereket, sorsokat, indulatokat indok nélkül egymás mellé rendelő paneltechnológiának. Nem vagyok híve annak az eufórikus építési szándéknak, amely úgy gazdagít, hogy közben szegényít is, csak a lakások számát növeli, az otthonok számának rovására, amely összkomfortot teremt a négy fal között, de a komforttalanság érzését kelti a falakon kívül. A túlhajszolt lakásépítés a fejlesztésre szánt pénzek háromnegyedét emésztette föl. Kiderült, hogy ez az arány tartósan nem tartható fönn. A lakásigénylők száma nem csökkent. A tanácsok, a városok és községek elszegényedtek. Változtatni kell, kellett az arányokon. Az elmúlt években Miskolcon az új lakások 80—82 százaléka úgynevezett célcsoportos állami beruházás keretében valósult meg. Ez az arány már 1981-re hatvan százalékra mérséklődik. Lehet, hogy megköveznek ezért az albérletben tengődők, de ki merem jelenteni, hogy nálunk túl olcsón és általában túl könnyen lehetett lakáshoz jutni. Egy gépkocsiszámba alig menő Trabant megszerzése több pénzbe és több időbe kerül. Az állam — azaz mi, mind a tíz- és félmillióan — túl sokat vállal, illetve vállaltunk azért, hogy a szerencsés városiak csaknem szociális juttatásként kapjanak átlagosan félmillió forint értékű lakást. Ilyen áldozatvállalás mellett az állam, azaz mi, elszegényedett, illetve elszegényedtünk, s úgy tűnt a friss bérlő, vagy tulajdonos szemében, hogy ötvenvalahány négyzetméterének nincs ára. Aki nem került föl a névjegyzékre, az továbbra is bombázta a tanácsot. Aki beköltözött, az a tanácsot szapulta a bolt, a járda, a bölcsőde hiánya miatt és szenvedett a panelbetegségtől. Világszerte feltűnést keltő lakásépítő programunk sikere itthon aggasztó és gyors változtatást igénylő ellentmondásokat szült.

Nem akarok a próféta szerepében tetszelegni, de éppen három évvel ezelőtt, az avasi lakótelep új lakóinak rossz közérzete és közellátása kapcsán e lapban tettem föl a kérdést, hogy éppen az egyetemes fejlődés érdekében nem fékezhető-e az állami lakásépítés üteme. A pénznek, az energiának ez a megoszlási aránya rossz. Mit mondunk majd végső érvként a fiainknak és unokáinknak? Mivel tudjuk bizonyítani, hogy Miskolcnak ez a fejlesztési koncepció a legmegfelelőbb?

Eretnek gondolatok voltak ezek. A mennyiségi növekedés szent statisztikájának „aranyborjúját" imádtuk. Fekete Gyula író éppen Miskolcon, egy 1980 nyarán tartott nyilvános vitán igyekezett cáfolni azt a talmi igazságot, mely szerint egy kicsivel kisebb lakás egy kicsivel több lakást jelent. Szenvedélyes és embercentrikus mondandójára jól rímel egy pár hónappal ezelőtt keltezett hivatalos elemzés. Az érdekeltek egybehangzó véleménye ez. Kevésbé szenvedélyes, de józanul tárgyszerű.

„A lakásépítés és lakásellátás színvonala alapvetően befolyásolja az életszínvonal alakulását, a társadalmi közhangulatot. Borsod megyére az elmúlt években — főként a IV. és V. ötéves tervidőszak során — az országos átlagot meghaladó mértékű állami lakásépítés volt a jellemző, a nagy ipari beruházások munkaerő-szükségletének biztosítására. Az országosan megfigyelhető urbanizációs folyamat — a népesség városba áramlása — a megyében emiatt még erőteljesebben jelentkezett és a nagyarányú állami lakásépítés ellenére a városokban, főként Miskolcon a lakáselláttásban jelentős feszültségeket okozott. Az V. ötéves terv során összesen 31 701 lakás épült a megyében, ebből állami erőből 15 720. Miskolcon a tervidőszak elején kereken 13 000 lakásigénylőt tartottak nyilván. Ezek száma 1980-ra a közben megépült több mint kilencezer állami lakás ellenére 22 995-re emelkedett. Ugyanezen idő alatt erőteljesen felduzzadt a pülések számba lembe ségeine kívül n terv cé... ba áramlás mérséklése; a falvak népességmegtartó erejének növelése; a magánerős lakásépítés fokozottabb segítése; a miskolci agglomeráció községeinek kiemelt fejlesztése."

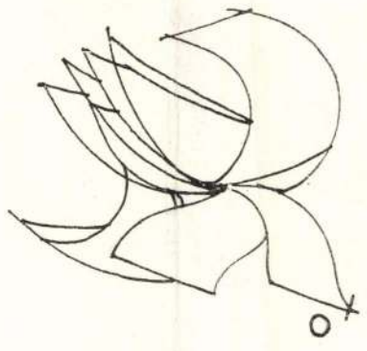

A megyei tanács pénzügyi terve tehát 1985 végéig kevesebb lakást, s ezen belül kevesebb állami lakást prognosztizál, mint az előző tervciklus kimutatása. Állami lakás tízezer épül Borsodban. Ez nem a minimális, hanem a maximális program! Az összes új lakások száma 26—30 ezerre vélelmezhető. A gazdasági futurológusok véleménye megoszlik, hiszen a magánerős otthonteremtés majdani eredményei nehezebben tervezhetők. A mértéktartó elképzelések szerint mintegy négyezer telepszerű társaslakás, s legalább 13 ezer családi ház kerül majd tető alá öt esztendő alatt. Ha az igények oldaláról közelítünk, akkor biztosan több kell. Ha a lehetőségeket tesszük mérlegre, akkor optimistának tűnik a terv. Az otthonteremtésre önerőből vállalkozó építtetők szándéka függ anyagi tehetősségüktől, a hitelezés feltételeitől, a telekellátottságtól, az állami lakásszerzés lehetőségének szigorodásától és az állami lakás fenntartásának költségigényességétől, s nem utolsósorban a nehezen belajstromozható állampolgári közérzettől is. Ide tartozik még az építőanyag, és a kivitelező szervezetek készsége, felszerszámozottsága is. Itt a legnagyobb az ellentmondás a központi szándék és egyéni akarat, valamint a gyors megvalósulás reményével kecsegtető állami, szövetkezeti alkalmazkodókészség között. Magyarán: az építtető ma még jobbára ki van szolgáltatva.

A példa nem tipikus, de jellemző. Fiatal házaspár (a férj mérnök, a feleség egészségügyi dolgozó) egy gyermekkel s az állami lakásszerzés minimális reményéről lemondva a nyolcvanvalahány éves nagymama tapolcai kétszobás házába költözik. Bevezettetik a gázt és a vizet, s a férj barátaival együtt nekikezd az alapásásnak. A cementet szinte zsákonként, a téglát szinte darabonként veszik. Szó sincs itt kulcsátadásra kész kivitelező fogadásáról. A tervet ismerős készítette, a férj kilincsel a különféle hatósági engedélyekért, sorban áll a Tüzépnél, veszekszik a csak részmunkára fogadott mesterekkel, függőszobát csempéz, villanyt szerel, olcsó, gyári hulladékot hasznosít. Az OTP-hez már csak akkor kopogtat be, amikor állnak a falak. Hitelképes lett. Végre kész a ház, igaz, kívül még vakolatlan, de a vendégszobákra szemet vetett az idegenforgalmi hivatal. Egy összegben, előre, majd' ötvenezer forintot fizetett. A férj harmincéves, az asszony kettővel kevesebb. Idősebbnek látszanak. Négy éve nem voltak moziban, színházban, a televíziót hétszámra nem nyitják ki, újságot, könyvet nem olvasnak. Inkább keserűek, fáradtak, mint boldogok... Haboznak válaszolni a kérdésre, hogy még egyszer belevágnának-e.

Határozott nemet mond viszont az a fix fizetésből élő házaspár, amelyik nyolc évvel ezelőtt elhatározta, hogy családi házat épít. Eladták a kocsit, s megvették a telket. A szövetkezeti lakást úgy értékesítették, hogy fele pénzt rögtön, a másik felét két év múlva, a kiköltözés után adja az új tulajdonos. Őrült hajsza kezdődött a pénzzel és az idővel. A pénz elfogyott, s két év kevés volt. A szerződés értelmében a lakást el kellett hagyniuk. Fél évig egyik rokonnál húzták meg magukat.

FELEDY GYULA

✶ *Feledy Gyula Kossuth-díjas, érdemes művésznek, Munkácsy-díjasnak nyílik kiállítása ma délután fél 5-kor Ózdon, a Kun Béla Művelődési Ház Kisgalériájában. A kamaratárlatot Nagy Zoltán, a megyei pártbizottság titkára ajánlja az érdeklődők figyelmébe. Harminc művet állít ki Feledy Gyula, tusrajzokat, tus és pasztell, valamint olajtempera-kollázs vegyes technikájú munkákat. A kiállítás május 30-ig tart nyitva. Reprodukciónkon a Furulyás című Feledy-rajz.*

1021

Virágoznak a fák

Feledy Gyula rajza

FELEDY GYULA

n

uta

A legidős

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 MÁJ 81
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

nélkül semmire
nének.
val arrább, a köz-
ebb embere, Fle-
bácsi 88 évének
vel mondja,
számítani a gye-
t lánya, őt uno-
édunokája van;
at illeti, a gye-
lgozott. A jövőt
dig — nyugodt.
yerekeire, s ak-
agy baj.
után asszonyok
alu szélén levő
A Fékisz helyi
tegy száz asz-
s lánynak ad
kan közülük er-
ozók voltak va-
ahogy egyikük,
dolfné mondja,
n fáznak, összel
Igaz, a kereset
kevesebb, mint az erdőn
volt, de hát az erdő, úgy
igazából mindig is a férfiak
munkaterülete volt. S az
erdő ma is ad munkát min-
denkinek, aki itt akar ma-
radni a községben. Igaz, ke-
mény munka ez, de csak így

legifjabb lakója. A nagyapa az ő tiszteletére állított májusfát a porta elé. És a fiatalok szülei — ahogy ez már itt szokás — értük dolgoztak. A lagziban a fél falu ott volt. Sok pénzbe kerül, ugyanúgy, mint a falu má-

* *A gitáros*

(Feledy Gyula rajza)

● Elégedettek-e az autósok az AFIT s a többi állami szerviz szolgáltatásaival? Miképpen állják a versenyt a kisiparosok az állami autójavító-iparral

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 FEB 9
DÉLI HÍRLAP

Mester és alkat

FELEDY GYULA

/1021

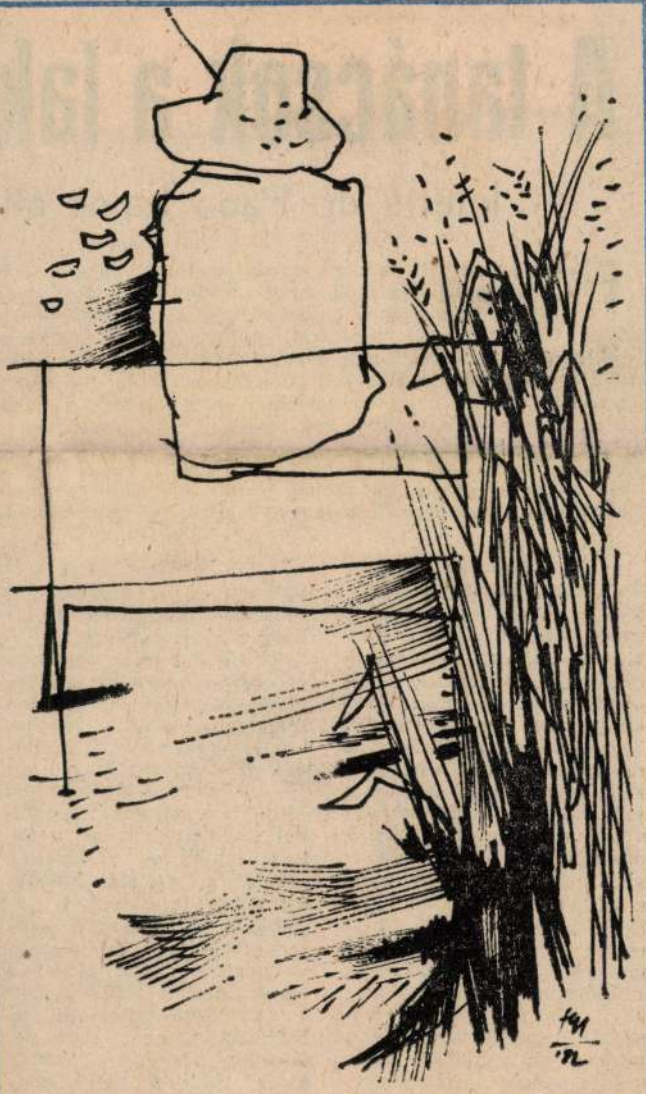

Balatoni horgász

Feledy Gyula rajza

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

9 NOV 1982

MSZMP SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726

A tanácsok a lak

Interjú dr. Papp Lajos álla

Felgyorsultak a társadalmi, gazdasági folyamatok. Új elvárások, magasabb követelmények kerültek előtérbe. Ugyanakkor célkitűzéseinket nehezebb gazdasági körülmények között kell megvalósítani. Kevesebb a pénz. Jobban meg kell gondolni, mire költjük. Mindez óhatatlanul kihatott és kihat a tanácsok munkájára: a költségvetésre, a fejlesztési elképzelésekre éppúgy, mint a gazdasági, egészségügyi, kulturális és egyéb szervező tevékenységre. A társadalmi, gazdasági változások a tanácsi szervezetet nem érték váratlanul. Felké
gasabb szintű
követelményei
tosságai, a sz
se – hogyan é
litikát? A szűk
zött a tanács
eredményesen,
minél jobb kö
Papp Lajos ál
Tanácsi Hivatal
szerű feladatai

— A tanácsok átfogják az egész lakosságot. Szerepük a szocializmus építése során fokozódik. Nő a gazdasági, szervező, az egészségügyi, a kulturális, nevelő és szociálpolitikai tevékenységük. Hatáskörük az utóbbi években mintegy 50 feladattal bővült. A felgyorsult társadalmi, gazdasági változásokat megfelelően követték. Szervezeti rendszerük képes az állami feladatok magasabb szintű ellátására, a társadalmi igények hatékonyabb kielégítésére. A tapasztalatok azt igazolják, hogy a lakosság bizalommal van a tanácsok iránt. Ez a bizalom elsősorban abból táplálkozik, hogy a tanácsok általában eredményesen látták el feladataikat. Nyílt község-, várospolitikát folytattak, támaszkodtak az emberek véleményére, döntő többségükben megfelelően éltek az önállósággal. Igyekeztek a helyi erőforrásokat

ni a lakosságot és a különböző bizottságokat. A vezetők figyeljenek a lakosság véleményére.

— *Ha azt akarjuk, hogy erősödjön a tanács és a lakosság kapcsolata, akkor a tanácstagi munka feltételeit is javítani kell. Mi ennek az útja, módja?*

— A tanácsi demokrácia fejlesztése lényeges politikai követelmény. Ez csakis a tanács és a lakosság erősödő kapcsolatán keresztül valósítható meg. Rendszeressé kell tenni a kapcsolatot a társadalmi szervezetekkel, így a Hazafias Népfronttal, a KISZ-szel és a szakszervezetekkel is. Nem azért, hogy több értekezlet legyen, hanem azért, hogy a helyi gondokra minél jobb, közösen kialakított megoldást lehessen találni. A tanácsi demokrácia fejlesztése elképzelhetetlen a jó tanácstagi munka nélkül. A ta-

1021

FELEDY GYULA

Feledy Gyula: Melegedő öreg

MHSZ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 FEB 1 2
ÉLET ÉS IRODALOM

Tájak — Korok — M

Egy sorozat századik számának megjelenése még akkor is említést érdemel, ha csak szórakoztató célú könyvekről van szó. A *Tájak — Korok — Múzeumok* kis füzetei azonban évtizedek óta fennálló hiányt pótolnak, mégpedig frissen, hiszen a füzeteket két év alatt jelentették meg.

A magyar múzeumügy fellendülése az ötvenes évek elejétől, majd 1957 után műemlékvédelmünk megújulása s végül a természetvédelem bekapcsolódása a művelődéspolitikai fejlődésbe az érdeklődők millióit vonzották. Népszerűvé lett az autós turizmus, mind többen tekintették meg a műemlékeket, a növekvő számú természetvédelmi tu-

umba, hogy — rendszerint nehezen látható, s nemegyszer gépelt — feliratokat olvasson. Amint ez a — szükség okozta — irányzat megváltozott, s a tárlók megteltek műtárgyakkal, a falak képekkel és szobrokkal, egyre égetőbbé vált a szakmailag jó, olcsó, lehetőleg képes vezetőfüzetek hiánya. Készültek ugyan tudományos katalógusok, feltétlenül szükség volt rájuk, de nemcsak áruk miatt rettent tőlük vissza a látogató.

Még nehezebb volt a műemlékvédelem dolga. Megjelöltük ugyan a legfontosabb látnivalókat kőtáblákkal, de alig lehetett rájuk egy-egy mondatot vésni. S inkább az akaratlan rombolók elijesztésére szolgáltak.

FELEDY GYULA

1021

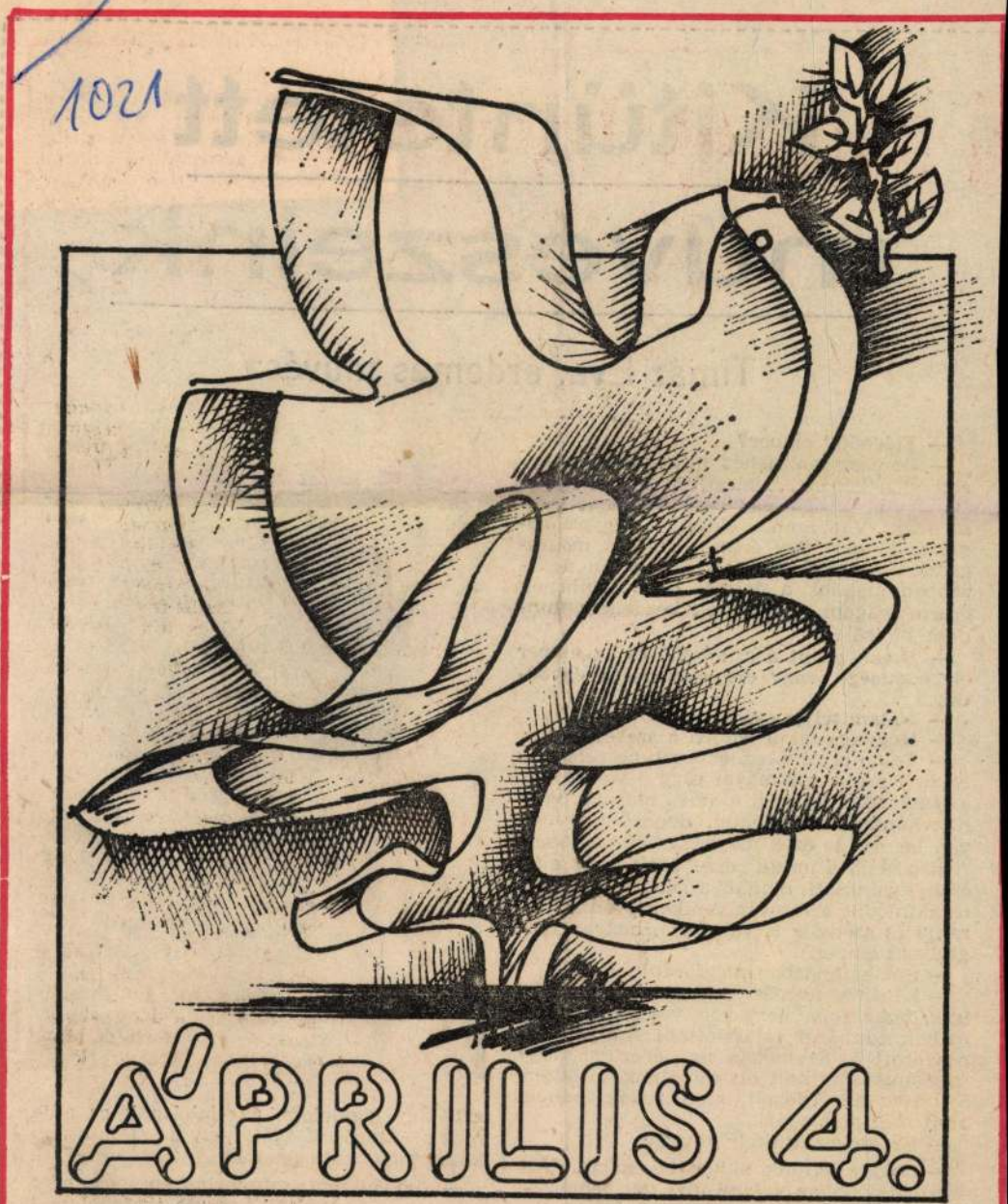

Feledy Gyula grafikája

1982 APR 3

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kitünte
művészeink

Timár Éva, érdemes művész

— Elégedett ember?

— Borzasztóan nehéz pillanatban hangzott el a kérdés... Most, hogy az Angliai Erzsébetet próbáljuk, nem tudnám megmondani. Van, amikor elégedett vagyok magammal, mert úgy érzem, sikerült megragadnom valamit a figurából, azután nehezebben mennek a dolgok, s én labilisnak érzem magam, s újra kell kezdenem mindent, elölről...

— Ezek szerint a színésznő és az ember elégedettsége, vagy elégedetlensége egybeesik?

— Nálam teljes egészében.

— Hogyan alakul Önben a szerep?

— Talán erről a legnehezebb beszélni. Az egyik része a szakmával függ össze. Ennek a szakmának is, mint minden másnak, vannak konkrét mozzanatai. Rengeteg munka van benne, de ezek mégiscsak eligazítanak. A nehezebb a másik része, amit nem lehet csak gyakorlati munkával elérni... Ezért megkínlódik a színész, amikor próbál. Darabja és szerzője is válogatja, hogyan dolgozik az ember.

— Sok színházban megfordult. Miért?

— Kíváncsi természet vagyok. De az azért igaz, hogy soha nem volt véletlen, mikor, melyik színházat választottam. Amikor Kaposvárott és Szolnokon úgy éreztem, hogy megismertem, amit ott csinálnak, eljöttem. Sohasem az érdekelt, amit tudok, hanem amit még nem tudok.

— Szolnokot Miskolc követte.

— Sokan jöttünk akkor Miskolcra. Úgy éreztem, valóban valami újra van lehetőség itt. S számomra a színház, a társulat mindig nagyon fontos dolog volt.

— Így persze számot kellett vetnie azzal is, hogy kevesebb televíziós, filmes szerep

ezt. Úgy gondolom, a színháznak az adja meg a létjogosultságát, hogy a legfontosabb közös gondokat, gondolatokat mondjuk ki.

— Azt hiszem, színházi szerepeire nem panaszkodhat. Voltak, vannak szerepálmai?

— A szerepeimre tényleg nem panaszkodhattam soha, még csak arra sem, hogy beskatulyáztak, bár vígjátékban ritkábban

FELEDY GYULA

Hazafelé Feledy Gyula rajza

málására

Mederbiztosítás ú

Dövide

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 MÁJ 29

nyaira, a környezetvédelemről külön is érdemes szólni. Ismeretes, hogy a város közepére épült kohászat, a „levegőtlenség", a rendkívül nagymérvű porszennyezés, ezek káros hatása, sok gondot okoz évek óta. Sokmillió forintos beruházások révén, a kémények már nem szennyeznek —, vagy kevésbé szennyeznek, ismeretes, hogy a lakók nagyarányú társadalmi munkával erdőket telepítenek a város környékére, a belterületeket vi-

Munkatér a vízen; tanyahajó, vo

1021 FELEDY GYULA

ARANY JÁNOS

FELEDY GYULA RAJZA

kaszának. Jobb része a
már a töredékesség, a
morkás, elégikus hangul
az „egyszer volt"-tól s a

Mert a Bach-korszak
bukása széttörte a nemz
dést is. Tragédiákkal te
ülte meg a költőket, tel
löttek bele a költészetbe
Vörösmarty; Tompát a
egy halott nép utolsó
siratja a temetetlen hol

A Bach-korszak ráad
tethette a reménység, h
sadalmi fejlődés is, am
Nem voltak Toldi-szer
felfelé irányuló társada
kezdett foglalkozni. Az
tóha viszonyok a népi tehetséget, hogyan torzítja el a nyomor
beri lelkeket, az emberi kapcsolatokat.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Napjaink
1982
41

Emelkedő, szép korban mindig vonzó a valóság látványa. Szárnyakat ad a költőnek, repülni tanít, a növekedés örömét sugározza szét. A bukás után ijesztő szörnnyé torzult a való, amely gúzsba kötötte a lelkeket, megbénította a kart, némává tette a nyelveket. Különös feladatok szakadnak ilyen abnormis időkben a költészetre, s különös művészi világot alakítanak ki a költők. El kellett térnie Aranynak is a Petőfi-féle népi realizmus hagyományaitól, mert osztályellentétek helyett a nemzeti egység erősítését követelte a kor, társadalmi ellentétek feszegetése helyett a Habsburg-ellenes, egységes nemzeti ellenállás szorgalmazását, segítését. S ezekben az években nőtt igazán nemzeti költőnkké Arany, ezekben az években alakította ki azt az új, egyéni művészetét, amely más már, mint a Petőfi-korszakban volt; más, mert tovább fejlődött, előrelépett, bonyolultabbá vált, népies realizmus helyett másféle realizmust formált ki.

A költői lelkek sohasem egyformák; az egyéniség mindig befolyásolja, módosítja azokat a folyamatokat, amelyek messziről nézve, egyformán mennek végbe az alkotás során. Vörösmarty, a romantikus költő kiöntötte, kiárasztotta magából fájdalmait. Az *Előszó* vagy *A vén cigány* a lázas szenvedély nyers áradása, a gyötrelmek látomásainak roppant halmozása. Arany nem tudott így alkotni. Ő erősebben akarta formálni élményeit, s ehhez nyugalomra volt szüksége. Fölébe kellett kerekednie fájdalmainak, legyőzni, megfékezni őket, távolítani kellett őket, hogy alakíthasson, formálhasson. Leggyakoribb eljárása, hogy a fájdalmakat gondolatokon, eszméken szűri át, erkölcsi normákba csitítja bele; esetleg a túlzott, felfokozott műgonddal, a vers aprólékos kimunkálásával hűti le a lélek háborgását a költő. Éppen ezért bontakozik ki, bontakozhat ki költeményeiben az a mély, tartalmas gondolatvilág, amely annyira elválaszthatatlan Aranytól. De így bontakozik ki, bontakozhat ki Arany roppant formaművészete, amely már-már a francia parnasszista lírikusok távoli rokonává teszi. Néha oly meghökkentő finomságokig merészkedik el képalkotó fantáziája, hogy már nem is a 19. században érezzük magunkat, hanem a 20. században, az impresszionizmuson iskolázott költők képvilágában. Akár Tóth Árpád is megírhatta volna az *Ősszel* című vers e sorait:

„Csak sír az égbolt ezután
Örök unalmú, lanyha cseppel,

1021

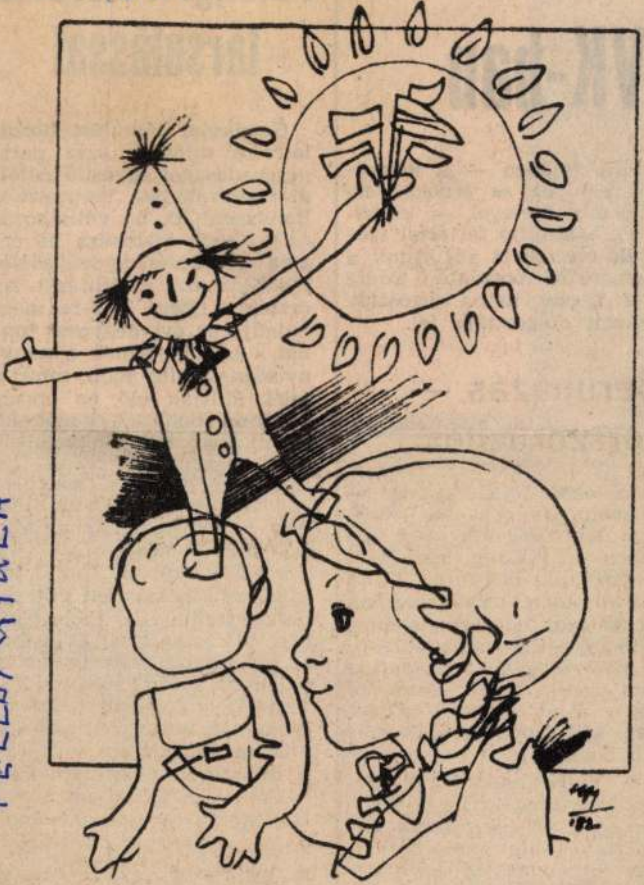

FELEDY GYULA

Nemzetközi gyermeknap

Feledy Gyula rajza

1982 MAJ 30.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

TVK-I

Ennek fejéb
nös előnyök
gyelembevét
böző, a száll
nyelt olefine
szomszédos
már 7 ezer
benzint dolg

Beruhá
korszerűsítés

Az okos fejlesztésekre — bármennyire szűkösek pénzügyi lehetőségeink — a jövőben is szükség lesz. Már megszoktuk, hogy a TVK-ban minden tervidőszakban megvalósul egy-egy jelentősebb fejlesztés, nem beszélve a műanyaggyár szakadatlan bővítéséről, amit kezdettől fogva saját erőből oldanak meg. Mit mond erről Szénási Tibor?

— Vállalatunk legjelentősebb folyamatban levő beruházása a 40 ezer tonna kapacitású újabb polipropilén-gyár, amelynek építése megfelelő ütemben halad. Az építészeti munkákkal párhuzamosan végzik a kivitelezők

határain belül. A gazdasági társulás körzeti fűmagkikészítő és szárítótelepeket létesít, amelyeket a partnergazdaságok bérleti díj fejében vehetnek igénybe. Már az idén megkezdték a Szarvasi Öntözési Kutató Intézetben kinemesített elit vetőmag termelését, többek között a Közép-tiszai és a Palotási Állami Gazdaságban, valamint a törökszentmiklósi Tiszatáj Tsz-ben. Bekapcsolnak a fűmagtermesztésbe más mezőgazdasági kultúrák termesztésére alkalmatlan területeket. A gazdasági társulás közös vállalkozásainak megvalósításához eddig négymillió forint értékű részjegyet váltottak a partnergazdaságok.

G 6

1021

FELEDY GYULA

Pincesoron

Feledy Gyula rajza

1982 MAR 20
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-720

Ha tava akkor nagytak

Mit ke a kölcsö

Csalhatatlan nak: egyre t fel az Iparcik Szolgáltató V ci kölcsönzőjé legalább húsvét előtt szeretnék lakásukat rendbeszedni. A március közepétől a húsvéti ünnepekig tartó csúcsforgalmat már megszokta Kovács Istvánné, a kölcsönző üzletvezetője. Ebben az évben azonban semmi oka a derűre:

— Sajnos, az a helyzet, hogy a nagytakarítások idején leginkább az NSZK gyártmányú szőnyegtisztító a kapós. Nos, szomorú dologról kell beszámolnom, ugyanis ebből a tíz gépünkből mindössze kettő használható, s ezekre sem lehet előjegyzést felvenni. Az kapja meg ezeket a masinákat, aki először jön el hozzánk műszakkezdéskor, ám mint a példák is bizonyítják, a tisztítóberendezések kölcsönzői ismerőseiknek, szomszédaiknak is továbbadják ezt az okos szerszámot. A napokban voltam a vállalat központjában, ahol közölték, a meghibásodott nyolc szőnyegtisztítóhoz egyelőre nem tudtak még alkatrészeket kéríteni.

Belegondolva a háziasszonyok helyzetébe, ez az in-

Hriczó Albertné korábban a H
az üzemben, s az asztalifoci mú

A miskolci rehabi

Egész emb

A látogatóban kikristályosodik a vélemény: egyre inkább alakul, felveszi

FELEDY GYULA

/1021

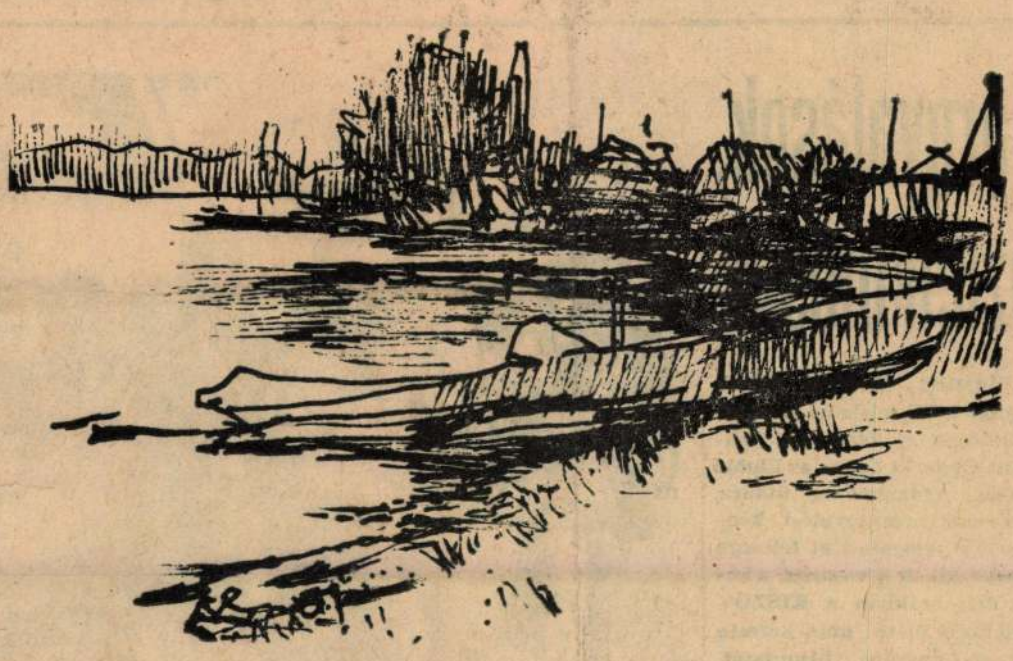

✶ *Tópart*

Képzőművészeink Vologdában

A napokban érkezett haza négy miskolci képzőművész: Feledy Gyula, Lenkey Zoltán, Mazsaroff Miklós és Pető János a szovjetunióbeli testvérmegyénkből, Vologdából.

A két területi képzőművészeti szövetség kapcsolata már nem újkeletű. E mostani, egy hónapig tartó látogatásukkal a vologdaiak meghívását viszonozták, hiszen tavaly négy szovjet képzőművész vendégeskedett, illetve dolgozott városunkban. Ki-ki értékes képzőművészeti poggyásszal tért haza, amit majd természetesen a nagyközönség is megtekinthet. A tervek szerint Vologdában és Miskolcon is közös kiállításon mutatják be a szovjet és a magyar képzőművészek festményeiket, rajzaikat. Ízelítőül Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész két vázlatát közöljük a több, mint százból, melyet az északi táj ihletett.

✶ *Reggel*

(Feledy Gyula rajzai)

1982 AUG 26
DÉLI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

IX. miskolci ipa

Tárgyalások, üzletkötések

Illusztris vendégei voltak tegnap a IX. miskolci ipari kiállításnak és vásárnak. Délelőtt Cseterki Lajos, az Elnöki Tanács nyugalmazott titkára, városunk országgyűlési képviselője látogatott el felesége társaságában a vásárba, a kora déli órákban a KISZÖV elnökségi ülése után kereste fel az impozáns bemutatót, kora délután pedig Dudla József első titkárral az élen a városi pártapparátus ismerkedett a bemutatott termékekkel.

Folytatódtak tegnap a szakmai programok is. A Borsod megyei Kézműipari Vállalat szakmai napján több mint félszáz meghívott kereskedelmi partner vett részt. *Koppány Ottó*, a vállalat igazgatója mutatta be a jelenlevőknek termékeiket, amelyek között több újdonság — így egyes munkaruházati cikkek, valamint gyermek esőköpenyek — is szerepelt. Nagy sikere volt a termékbemutatónak, amit az is bizonyít, hogy az Észak-magyarországi RÖVIKÖT a negyedik negyedévre 1,5 millió forint értékben 11 000 darab gyermek- és női felső kötöttárut rendelt a már korábban lekötött mennyiség felett. Új színfoltja volt e szakmai napnak, hogy azon az AGROKER-vállalatok képviselői is jelen voltak, akik elmondották: Kazincbarcikán szeretnék megtekinteni a teljes termékskálát, ugyanis a mezőgazdasági ellátó vállalatok értékesítési köre is jelentősen bővül. Megállapodást kötöttek a Tiszai Vegyi Kombináttal, amelynek értelmében Cartonplast csomagolást alkalmaznak majd a jövőben a kézműipar által gyártott termékeknél.

(Folytatás a 3. oldalon)

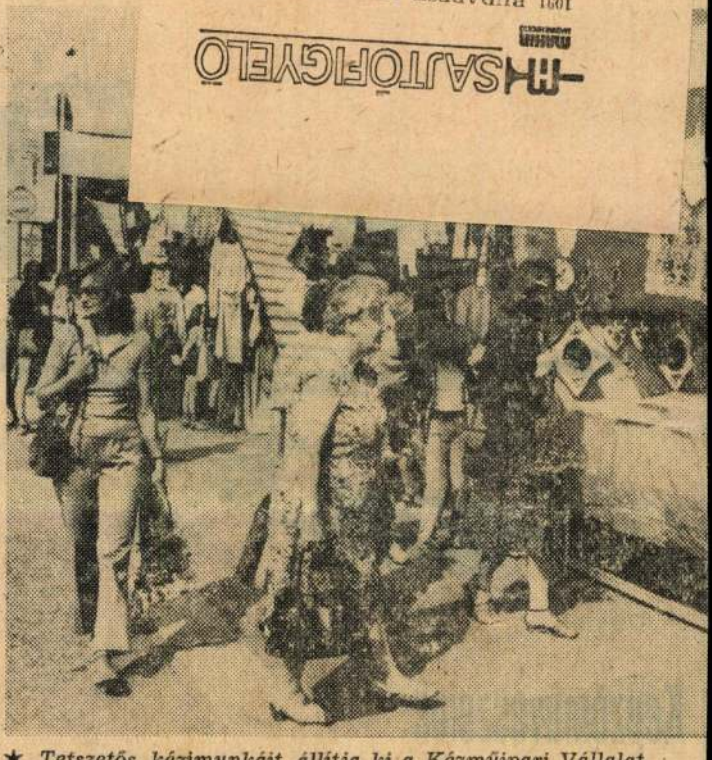

✶ *Tetszetős kézimunkáit állítja ki a Kézműipari Vállalat*

A lengyel belügyminiszter nyilatkozata

DÉLI HÍR
✶ POLITIKA
XIV. ÉVFOLYAM, 201. SZÁM
1982. AUG. 26. CSÜTÖRTÖK

FELEDY GYULA

1021

Vologda-part

Feledy Gyula rajza

FEJTÖRŐ

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 AUG
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1071

FELEDY GYULA

FELEDY GYULA RAJZA

kenysége. Markáns egyénisége, ele-
yáns, nemegyszer merész formái,
nély tüzű színei a Villamos Automa-
ika Intézet termékein mérhetők le
eginkább." Ugyancsak sok szó esik
z AT 551-es, Venus televíziókészü-
ék műanyag kávájáról, mely szüle-
ésekor, 1971-ben nagyon kedvező
ogadtatásra talált...

— Említettem, hogy sok mindent
készítettem, azt hiszem, egy rövid
nterjúban nem volna hely a mint-
egy ötszáz téma felsorolására. A
nunkám minősítése viszont nem rám
artozik. Két esztendővel ezelőtti
kiállításomon bemutattam azokat a
ermékeket, amelyeket munkáim kö-
zül a legsikerültebbeknek tartottam.

— *Mindabból, amiről eddig be-*
szélgettünk, kitetszik, hogy a for-
matervezőnek ismernie kell a nagy-
üzemi termelés körülményeit, tech-
nikai-technológiai adottságait-lehe-
tőségeit, ebben a tekintetben, ha tet-
szik, valóban mérnöknek kell len-
nie... Hogyan tesz szert a forma-
tervező ilyen ismeretekre?

— Nézzük először a kérdés elvi
oldalát. Aligha lesz valakiből szob-
rász, ha nem tudja, mit lehet kezde-
ni az agyaggal, mint ahogy abból
sem lesz zeneszerző, aki csak fütyül-
ni tud, de nem ismeri a zenei inst-
rumentumokat. A formatervezőnek
tudnia kell, hogy mit kezdhet az
adott anyagokkal, gépelemekkel, a
technikai funkció ellátásához szük-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
NÉPSZABADSÁG
1987 JUL 5

gyeli: beengedik-e vagy sem?

Még kisebb a hatásunk azokra az apró, hétköznapi tárgyakra, amelyek az utcán, otthonunkban körülvesznek bennünket. Ha tehát ars poeticaként fogom fel a tárgyak és az emberek közötti viszony humanizálását, akkor még nagyon sok teendő vár formatervezésünkre.

Havas Ervin

1021

FELEDY GYULA

✱ Kecskepásztor (Feledy Gyula rajza)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1982 OKT 21

FELEDY GYULA

1021

* Pásztor

(Feledy Gyula rajza)

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-758, 340-126
DÉLI HÍRLAP
1982 JAN 27

László. Ebben a városban született, és a Lenin Kohászati Művek vil-
gyakran áll díszőrségben az Oprendek Sándor munkásőr-zászlóalj
kezdve már rajparancsnok. Életéről, mindennapjairól írunk az 5. ol-

Elhunyt Mihail Szuszlov

Január 25-én, életének 80. évében, rövid ideig tartó, súlyos betegség után elhunyt *Mihail Andrejevics Szuszlov*, az SZKP, a szovjet állam és a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő személyisége, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, az SZKP KB titkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának küldötte, a Szocialista Munka kétszeres hőse.

Kapós szakmák

(CIKK AZ 5. OLDALON)

•

Sírkertek

PLAP

Pince

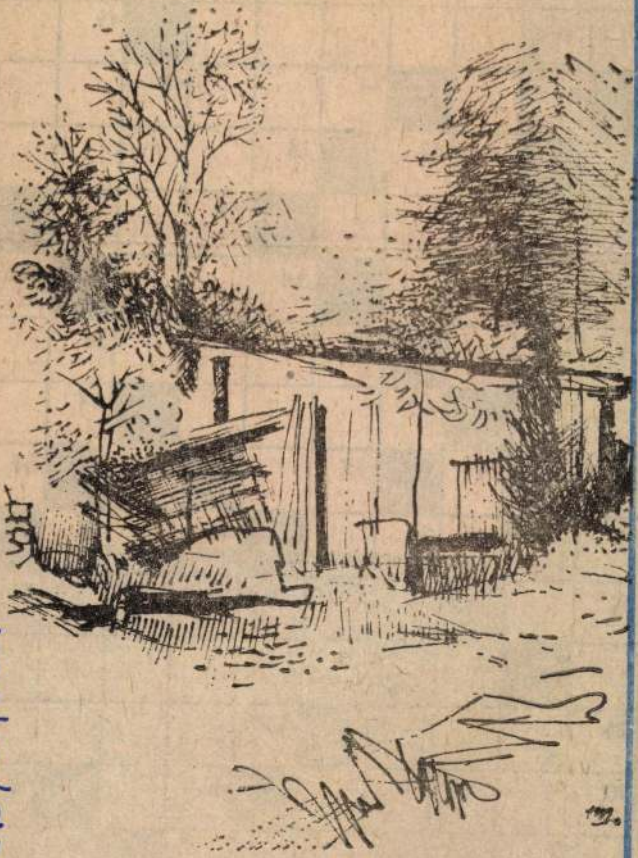

Feledy Gyula rajza

FELEDY GYULA

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 AUG 1 31

1021

Zenélő öreg

Feledy Gyula rajza

FELEDY GYULA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1391 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

FELEDY GYULA

* Öregember, kecskével (Feledy Gyula raj

MHSAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

F

DÉLI HÍRLAP

1981 DEC 2 7

1021

FELEDY GYULA

Zenélő öreg

Feledy Gyula rajza

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1981 DEC 2 4

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126

MHSZ SAJTÓFIGYELŐ

hite S

György

kozzék meg.
szeretet, nem
egész embe
Lelkileg segí
családokat, s
tani, ami gyó
és nem ítélőbíró módjára.
Nem nehéz észrevenni, nap-
jainkban válságban a családi
élet, s kiéleződtek a nemzedé-
ki gondok. Hogyan lehetnénk
olyan modern öregek, akik
elítélés helyett odatársulnak a
fiatalokhoz, élettapasztalatuk-
kal segítik őket? Hogyan
nevelhetjük az ifjúságot az
idősek tiszteletére, hogyan
menthetjük meg őket a zsák-
utcáktól? Adjunk szeretetet
nem érdemünk, hanem szük-
ségünk szerint. Mert az élet
után a szeretet a legnagyobb
ajándék, s ezért még szenve-
dést is vállal az ember. S itt
a másik javára való szeretet-
ről van szó. Bibliai értelem-
ben a legnemesebbről: szeret-
lek — feltétel nélkül. Ez tü-
relmes, soha nem mond csőd-
öt. Ily módon az ember nem
él át üres órákat, nem jut
életuntsághoz.

— Szeretet és békesség ro-

[illegible] megoldani e feladatot.
az épület rendbehozatala a
Műemléki Felügyelőség irá-
nyításával történik. A temp-
lom építése 1290 körül kez-
dődött el, az évszázadok so-
rán többször is leégett. Igen
nagy történelmi szerepe volt
az elmúlt évszázadokban.
Hisz' Szikszónak bő része volt
a törökök látogatásában, tá-
madásában. A magyar—oszt-
rák szövetséges csapatok itt
ütköztek meg a törökökkel,
ennek emlékét ma is több he-
lyi elnevezés őrzi. A temp-
lom erődként szolgált, nyolc
méter széles és nyolc méter
mély vizesárokkal körülvéve.
A kőfal mögé menekítették az
asszonyokat és a gyerekeket,
több összecsapásnál. De egy-
házi vonatkozásban is híres
ez a templom. A nevezetes
zsinat 1567-ben itt mondta
ki, hogy az úrvacsorát ne ost-
yával, hanem kenyérrel osz-
szák. S ugyancsak büszkék

1021

FELEDY GYULA

BÚCSÚHANGVERSENY

FELEDY GYULA RAJZA

kell folyton hűtlenné v
lami „minden-áron-újat
mesterkélt révületében.
lában, nem a változás
kérdése ez a poétai k
megértés alól. Inkább
vancia kérdése: a megé
határozásai válnak
értelmetlenné. „Takáts
tészete az egyensúlyi
mónikus arányok költ
hírdette nemrég gy
kötetén az irodalmi
(s tán magával a költő
egyezésben a fül. S
kézbe véve megdöbbe
határozás értelmetlens
súly? Harmónia? „Zö
sose nőtt / kék távlatok
szere / tollam és terveim fölött /
s a semmi suhogó keze." És fuldoklik a völgy, „s jönnek a nagy hegyi gigászok. / Szakálluk szél, hatalmas lábuk / átfut a várakon zuhogva." Igen, átrendezi rácsait a hegy, méghozzá — hiszen ezek a versek félreismerhetetlenül takátsgyulásak — visszamenőleges érvénnyel. Az „egyensúly"-t és a „harmónikus arányok"-at feltehetőleg ugyanúgy az irodalomtörténet lomtárába tehetjük, akár régebben a „pannón derű"-t. A poéta kibújt a megértés reárakott korlátaiból. De — és ez a dologban a lényeg — nem csupán a reárakottakból.

Napjaink nyílt s rejtett értelmetlenség-kultuszával szemben Takáts Gyula mindig és mindenre elszántan az értelmet képviselte, versei még tündöklő titokzatosságukkal is a megértés köreit tágították. De éppen így és éppen ezért, mindig a megértés határain sorakoztak, hasonlatosan arkhaikus népi imádságokhoz és rigmusokhoz, amikből Takáts Gyula jókor megtanulta azt az „érzékeny tudást", amivel az értő nevükön nevezheti — azaz a megértés körébe vonhatja — a dolgokat. De a nevükön nevezett dolgok önállósulnak és valamiképpen külön, tőlünk független életbe kezdenek, „s a tér, a tönk, a tó, a tölgy / valami másnak

Napjaink
1089
SZÁMOS HÁZTÓL
SZÁMOS HÁZIG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-738, 340-728

geniális kö
nevette Fülep Descartes módszerét! — fütyül mindenféle elemzésre; Takáts Gyula a „metszést" érzi, amely mögött „egy lepkeszárnyon a Legteljesebb pihen." „Megüt az érzékeny tudás", írja, és ez a „megüt" nagyon pontosan fejezi ki a megismerésnek ezt a füleplajosi formáját ami inkább nevezhető kimondásnak, a szó legigazibb és legteljesebb értelmében szókimondásnak, de tegyük hozzá, hogy épp a leglényegesebb szavak nem mondhatók ki. „Magasabb erő fényében / kísértenek a legmélyebb szavak, / melyekre nincs se kép, se tárgy." A megértés határain járva óhatatlanul másik tájhoz jutunk, de ebbe a másik tájba csak bepillanthatunk, nem léphetünk be, holott mélységesen oda tartozunk. Olyannyira, hogy e nélkül a másik táj nélkül, e nélkül a „tuli-táj" nélkül egyszerűen nem is lehetünk azok, amik vagyunk. S minél tovább élünk, valahogyan tán annál inkább ez a másik táj határozza meg létünket. De ez a tá nem valami titokzatos másvilág ellenkezőleg, nagyon is minden napi dolgok és vonatkozások te lítik és éltetik. Egy kőoszlop vag lépcsők például, amik egy kedve kéz nyomát őrzik. „Emlékek" — biggyesztenénk nagyokosan szá junkat, de vigyázzunk a pszich

FELEDY GYULA

1021

5., szombat

Dal

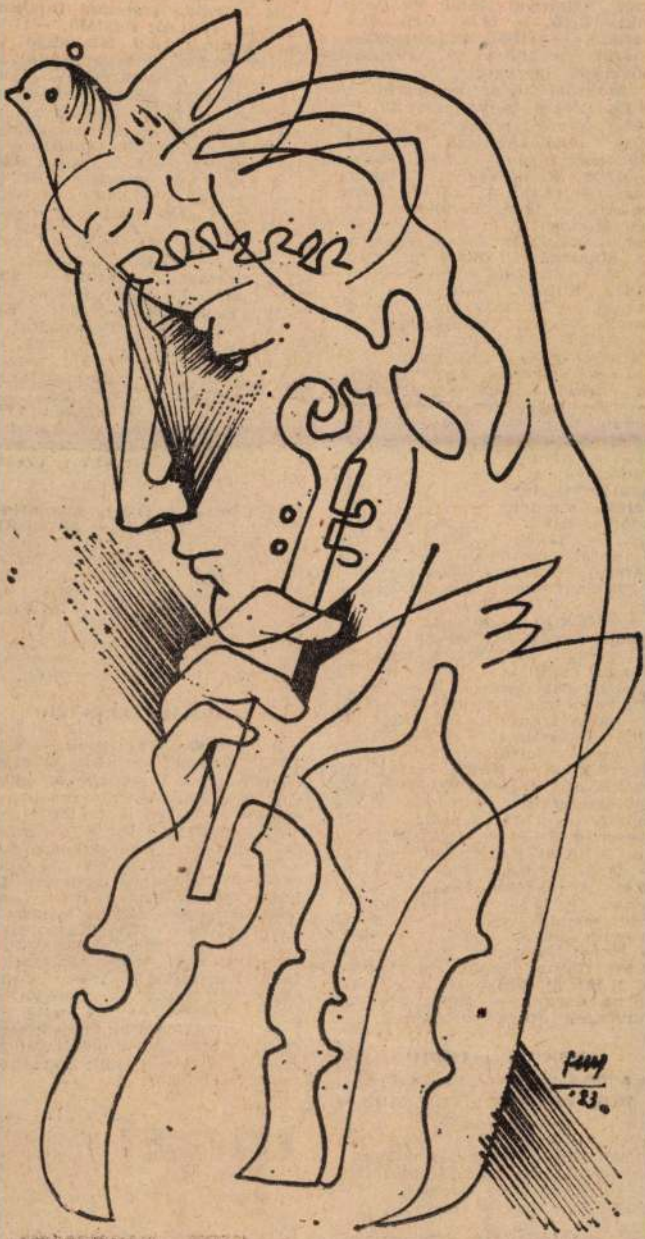

Feledy Gyula rajza

1983 MÁR 5

ESZAK-MAGYARORSZAG

MHSZ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

rá

KOSSUTH

— 9.00: Mi
hogyan? –
muzsika. –
11.00: Rádi
koztató c
Szerk.: Bá
dikty Béla
parádé. — 13.30: A leggazdaságosabb beruházás a szaktudás növelése. Szerkesztői beszélgetés a szakmai továbbképzésről. — 14.15: Zenei anyanyelvünk. — 14.40: Íróvá avatnak. Tersánszky Józsi Jenő indulása. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Komolyzenei „lemezlovas". — 18.45: A szülőföld muzsikája. — 19.44: Rendezte: Cserés Miklós dr. Fekete gyémántok. Jókai Mór regényét rádióra alkalmazta: Moravecz Imre. — 20.49: Operettkedvelőknek. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.44: Francia madrigálok. — 0.10: Melódiaoktél.

PETŐFI: 8.05: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa énekel. — 8.35: Operaáriák. — 9.00: Híres történetek, nagy egyéniségek. — 10.00: Szombat délelőtt. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 12.58: Rákóczi hadnagya. 1. rész. — 14.35: A Rádió Dalszínháza. — 16.35: Slágerek mindenkinek. — 17.30: Sportkrónika. — 18.50: 4x4. Játék. — 19.50: Újdonságainkból. — 20.35: Szivárvány — a kudarcról. — 22.00: Slágermúzeum. — 23.15: Dzsesszlemezekből.

3. MŰSOR: 7.00: A szolnoki stúdió román nyelvű nemzetiségi műsora. — 7.30: A miskolci körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. — 8.11: Magyarország orgonái. — 9.18: A kamarazene kedvelőinek. — 10.25: Slágerlista. — 11.05: Hangfelvételek felsőfokon. — 12.32: Operaáriák. — 13.07: Lemezbörze helyett. — 14.00: Kívánságműsor sztereóban. — 16.00: Aranyalbum. — 17.15: Mozart; D-dúr szerenád. — 17.30: Tip-top parádé. — 18.00: Kritikusok fóruma. — 18.10: Népzene sztereóban. — 18.40: A magyar széppróza századai. — 18.55: A kelletekorán jött csendes esőhöz. — 19.05: Wagner összes operája, 4. rész. — 20.04: Zenekari muzsika. — 21.30: Glenn Gould zongorázik. — 21.50: A Budapesti Madrigálkórus énekel. — 22.38: Magyar művészek operafelvételeiből.

MISKOLCI STÚDIÓ

a 268,8 m-es közép-, a 66,8. a 72,11, valamint a 72,77 MHz-es URH-on

8.00: Hírek, időjárás, műsorismertetés, lapszemle. — 8.10: Hová menjünk, mit csináljunk? — Programajánlat. — 8.20: Visszapillantó. (Információk, tudósítások, riportok a hét fontosabb eseményeiről.) — 8.45: Napjaink kérdései. Onodvári Miklós jegyzete. Máté Péter énekel. — 9.00: Észak-magyarországi krónika. (Nagyjavítás kezdődik a visontai Gagarin Hőerőműben. — Országos diáknapok megnyitása Miskolcon.) — 9.30: Mikrofon-

Az Unalom
véfilmsorozat. — 12.00: Képújság. — 14.35: Játékszüret. — 15.05: Állatkölykök. NSZK rövidfilmsorozat. — 15.15: Sorstársak. A pécsi körzeti stúdió magazinja. — 15.30: MAFILM-magazin. — 15.40: Hírek. — 15.45: Karl Marx ifjú évei. Mb. szovjet—NDK tévéfilmsorozat. — 16.40: Műhelytitkok. — 17.05: Tájak, városok, emberek. — 17.35: Reklám. — 17.40: Stop! Közlekedj felnőtt módra! — 17.50: Képújság. — 17.55: A magyar puszta. — 18.15: Homokóra. — 18.55: Reklám. — 19.10: Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. — 20.20: 10 éves a zenés Tv-színház. Corneville-i harangok. Operett. — 21.40: A rajzfilmek kedvelőinek. — 21.55: Jancsó Miklós-sorozat: Csillagosok, katonák. Magyar—szovjet film (16 éven felülieknek!). — 23.20: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR: 13.50: Iskolatévé: Oroszul beszélünk. — 14.10: Angol nyelv. — 14.25: Pedagógusok fóruma. — 14.55: Fedettpályás atlétikai EB. — 19.10: Új egymillió fontos hangjegy. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. — 20.05: Családi ügy. Mb. angol film. — 21.55: Tv-híradó 2. — 22.15: Cleo Laine. Angol zenés film. — 23.05: Képújság.

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ

1. MŰSOR: 8.25: Hírek. — 8.30: Pionírok magazinműsora. — 11.00: Ismeretterjesztő műsor az energetikai források kihasználásáról. 1. rész. — 11.30: A maláji tigris. 4. rész (ism.). — 12.30: Tv-híradó. — 12.45: Zenés szórakoztató műsor. — 13.25: Ruda Hvezda Cheb —Slovan Bratislava labdarúgó Liga-mérkőzés. — 15.20: Három groteszkfilm. — 15.35: Választás. Szovjet film. — 16.50: Külpolitikai magazin. — 17.50: Találkozó Prágában. — 18.45: A bűvös város. — 19.10: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Tv-komédia. — 20.45: Virággal és szeretettel. — 22.05: Gólok, pontok, másodpercek. — 22.20: A szökött vádlott. — 23.15: Hírek. — 23.20: Zenés szórakoztató műsor.

mozi

BÉKE: Üldözők. Mb. színes amerikai film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 910 és

Szal

1021

FELEDI GYULA

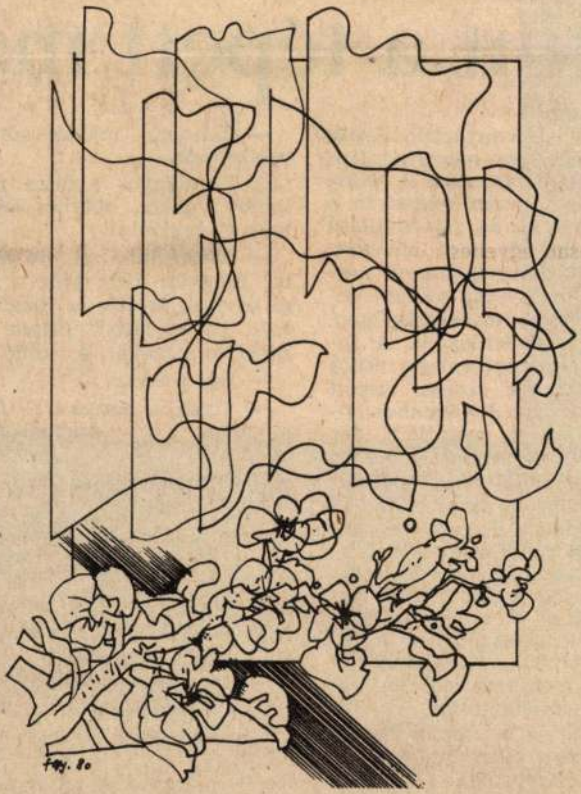

Feledy Gyula **MÁRCIUSI SZELLŐK**

Bertha Bi

Mii

1981 MAR 15

NÉPSZAVA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

A révhez
úton a kato
folyóhoz. I
pillantott, a
tüdejét a p
levegővel.
már vékony
tek, s ha eg
gigömlött a
recsegve sz
lyó felett, n
fohász, hal
a tenger fel
tözött kom
szakállazott, és az oldalához halk csörrenésekkel üvegszerű, finom jégtáblák ütődtek. Még világos volt, de a szürke, téli felhők a végtelenben már a folyót érintették. A katona némán nézte a vizet, az alacsony hófelhőket, aztán a szigetet vette szemügyre. A parti füzeseket néhol köd takarta, másutt deresen elővilágítottak, akár a magasabb homokpadok. A túlsó parton kigyulladt a révház lámpása, aztán beljebb, az Újmohácsra vezető köves út mentén is bágyatag fénypontok tűntek elő. A Duna két partjára leereszkedett az alkony, de a víz fe-

mész...?

— Szabadságra, hat nap...

— Ez a legszebb a katonaéletben... Szeretőd van-e?... Vagy tán menyasszonyod?

— Amikor bevonultam, úgy vót, hogy van... Most is kell, hogy legyen...

— Így van ez a katonaéletben... Emlékszem, amikor én gyüttem haza a frontrul, a tisztek beszédet tartottak a határon... — Avétt bádogdóznit húzott elő, és lassan pödréshez látott. — Azt mondták, hogy semmin sem szabad meglepődni... Ha az ember huzamosan tá-

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

FELEDY GYULA

Kertben

Feledy Gyula rajza

A bűn útján

Fiatal, szinte még gyermeknyi ember áll a bíróság előtt. Arcán ijedtség, bizonytalanság, dac, és félelem kevereke. „Mindent" beismer. érzi: amiért most kell felelnie, már nem csínytevések füzére volt, hanem bűncselekmények sorozata. Börtönbe kerül, ahonnan már nem lehet megszökni.

Pedig mennyire szeretett volna mindig szabadon élni! Tízéves volt, amikor a megyaszói nevelőotthonba került. Egy évvel később —, amikor már állami gondozásba is helyezték — a következő állomás: a kalocsai Fiúnevelő Intézet. Azt az életet sem tudta megszokni. Ott már így mondta: „olajra lépek!". Az elmúlt év májusában visszahozták a Megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetbe. Innen is lelépett. Amíg újra és újra el nem fogták, csavargott, az éjszakákat a bérházak lépcsőházaiban töltötte.

Haza nem ment, otthon nem várta senki. Ha éhes volt, hajnalban tejet lopott a boltok elől.

Ekkor még csak pár zacskónyi tejet...

(Jellemző, — állapítja meg dr. Szolyák Ferenc, a Miskolci Megyei Bíróság elnökhelyettese egyik vizsgálatában —, hogy az elkövetők többségénél a szülők nincsenek bizalmas kapcsolatban a gyermekkel. Sok esetben a szülők egyáltalában nem törődnek gyermekeik napi idő-

ház ablakán a szúnyoghálót. Rádiókat, karórákat lop. Elajándékozza, kölcsönadja a „szajrét". Ő már csak ilyen. Dicsekedni viszont kár volt vele.

— Elment az eszed — dörren rá frissen szerzett haverja az iskolatéren. — Olyanoknak adod a szajrét, akik egy fillért sem fizetnek érte. Tőlem pénzt látsz majd gyere hozzám lakni! Látod én nem dolgozom, mégis frankón megélek!

(A munkanélküli életmód — hangzott el az elmúlt hónapban dr. Szijártó Károly legfőbb ügyész tájékoztatójában — a csavargás, a mértéktelen alkoholfogyasztás szükségszerűen vezet a bűnözéshez. Évente körülbelül 6—8 ezer, munkaviszonyban nem álló, csavargó, munkakerülő életmódot folytató személyt kell felelősségre vonni, mert bűncselekményeket követnek el. Ezek a személyek önmagukban hordozzák a társadalmon kívül helyezkedés „elveit" és gyakorlatát. Munkakerülésükkel környezetüket is bomlasztják.)

Ott, a lakásban egy ideig jól érezte magát. Vitte a „cuccot" kapott pénzt, és tudott hol aludni. Később azonban már egyre jobban kezdett félni. Ez már sok lesz — gondolta.

— Elegem volt — jelentette ki egy este — nem lopok többet.

— Akkor nincs itt helyed

1021

FELEDY GYULA

* *Kis nyírja* *(Feledy Gyula rajza)*

1982 SEP 29

DELI HÍRLAP

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

osul

lmi munkáso
zemunkáját
y csaknem
al segítette a
jtását, szere
ben is sok le
unkásainknal
ván létesíteni
vekről és a társadalmi munka
ól olvashatnak az 5. oldalon,
litikai fóruma című rovatban.)
(Kiss József felvétele)

RIAP

* *Tavaszodik*

(Feledy Gyula rajza)

FELEDY GYULA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

F 1982 MÁR 29

DÉLI HÍRLAP

LG 6 1021

FELEDY GYULA

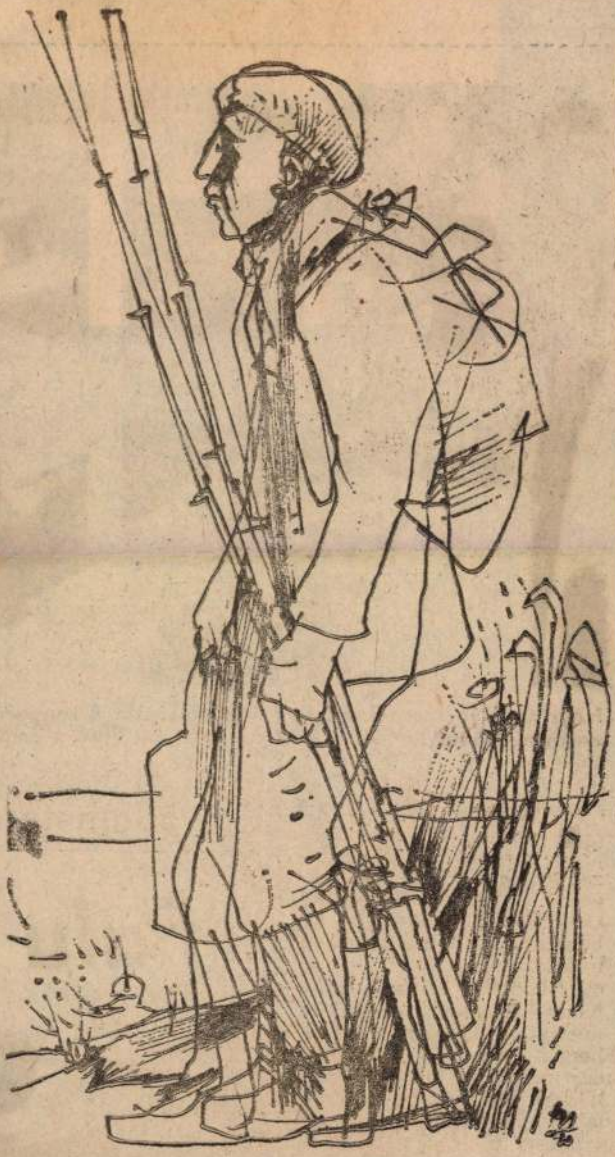

Morgáez

Feledy Gyula rajza

1983 JUN 11
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

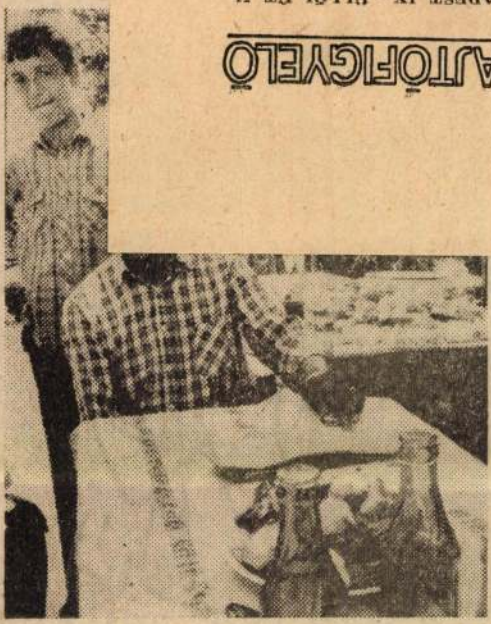

Nagy vígasság, lakodalom lesz. Fél falura való násznépet várnak.

A varrógépek al
ki ... amikor ne

Egy kilométerre a

Falu „

● A Bodrogközben, Vajdácska és Karcsa között találhatjuk a közel 700 lakosú Karos községet. A templomtoronyból széttekintve kukorica- és búzatáblákat láthatunk, és a nyárfasorok mögött — alig egy kilométerre a falu utolsó házától — már a szlovákiai mezőkön legelésznek a tehenek. A falutábla mellett egy másik is áll: határőrközség. Talán a határszél, talán az önálló tanács megszűnése, talán a felsótagozatos iskola hiánya, talán, hogy az orvos, az állatorvos sem Karoson lakik, talán mert a tsz központja is Kar-

1021
FELEDY GYULA

✶ *Balatoni öböl*

(Feledy Gyula rajza)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
DÉLI HÍRLAP
1982 SEP 2 0

● Leveleink, képeslapjaink csak addig tudjuk követni be nem dobjuk őket a posta ba. Azt, nogy utána mi tö velük, már csak sejthetjük. ennek néztünk utána. M postaládáit (van belőlük 14 rab) naponta kétszer, sőt a városi tizenkettőt naponta romszor üritik. Két postai d zó (felváltva dolgoznak) zs ba kerülnek a levelek, ők szai pályaudvar melletti 2-es mú postahivatalba viszik, lemérik, majd pedig táblázo gitségével átszámitják, hisz számolni minden egyes le nehéz lenne. Ezek után lep telik (van, amelyiket kézzel amelyiket géppel), szortiroz utána továbbitják az ország lönböző tájaira. (Riport a dalon.)

(Kerényi László felvé

A LEVÉL ÚTJA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1981 MÁR

1021

Feledy Gyula: Hegedűs

FELEDY GYULA

1021

FELEDY GYULA

Kertrészlet

Feledy Gyula rajza

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 JUN 4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Vá
a
ké

bírság 20
ki és szabálysértési eljárás
során 3000 forintig terjedő
bírságra büntethetők a szabálysértők.

„A Rakacai tó környékén is kialakult egy üdülőövezet, ahol nemcsak a hét végén, hanem hét közben is sokan pihennek. A kereskedelmi és vendéglátóipari ellátás azonban, mintha nem venné észre ezt" — írja levelében *Kovács Ferenc* Kazincbarcikáról, egyben érdeklődött a tó környéki élelmiszer-ellátás fejlesztéséről is.

A Rakacai tó partján a Szendrő és Vidéke Áfész évek óta üzemeltet két büfét, egy bisztrót és egy élelmiszerboltot. A vendéglátóüzletek ételkínálata az üzlettípusnak megfelelő, a bisztróban meleg ételt is lehet kapni. Az élelmiszerbolt május 15-én nyitott és hétfő kivételével — vasárnap is! — 7—14 óra között várja vásárlóit. Tekintettel arra, hogy

Kerekaszt

Környez

Megyénkben a földrajzi h
nagymérvű jelenlétéből
mészeti értékekből ad
zetvédelemmel, a természetv
csolatos problémák súlyosabb
nagyobbak az országos átlag
ség nélkül állíthatjuk, hogy
évtizedek óta rendszeresen f
kerekasztal-beszélgetésünkhö
nyezetvédelmi világnap szolgá

Észak-M.: — Kezdjük
levegővel. Megyénkben 140
jelentősebb légszennyez
forrást tartunk nyilván
nagyobb részük a Sajó völ
gyére koncentrálódik. Mi
lyen most a levegőnk?

Gavallér István: — Le

FELEDY GYULA

/1021

Feledy Gyula: Fiú kakassal

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 JUN 1
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bú … n

reszt…
(Koz…

Fájdalm… sorsnak, h… magyar költő első verseskötete posthumuskönyv. Idáig jutott a magyar könyvkiadás az óvatoskodásban, az érdemes tehetségek megítélésében. Pedig ez a különlegességek lexikonába kívánkozó magyar rekord nem is kivételes dolog. Hiszen a Verbőczy Antallal egyívású s az Első Ének-ben 1968-ban vele együtt induló Hajas Tibornak is posthumuskönyv lesz az első könyve, és ilyen lesz — ha lesz! — a néhány éve fiatalon meghalt Izes Mihályé, akivel a Magunk kenyerén című antológiában jelent meg Verbőczy Antal.

Érdemes talán felidézni, kik álltak jót értük. Avagy hamis tanú lett volna a nagy idő előtt Mezei András, az Első Ének válogatója és szerkesztője, Garai Gábor, az antológia lektora, vagy a lektor Kormos István, ki a Kozmoszt képviselte?! Vagy tévedett volna a költő Kormos István, amikor a Magunk kenyerén-ben így bocsátotta útra az akkor húszéves és foglalkozása szerint vákuumkályhás Verbőczy Antalt?

„»Köszönöm hogy erre a
péklapátra
hármunk közül
én írhattam fel a nevemet«

Ez az idézett három sor nem versből tépődött ki; ahogy van: teljes vers, s szinte hihető, hogy nem papírra, hanem péklapátra íródott. De e péklapát mögött hárommilliárd élő ember, könnyű kiszámítani: kétmilliárd éhező, esetleg csak fizikailag, de lelkileg

… j vers, … szebb, … ai, ja- … erűsö- … tipog- rafiai kép is kerüli a feltűnősködést, az indokolás nélküli kiemeléseket. Nézzük például a Kilenc hónapra születtem című verset, melyet Verbőczy eredeti ötletként ciklusról ciklusra ismétlődő, s egyre terebélyesedő, hosszabbodó versmottóként használ föl könyvében. A Magunk kenyerében csak néhány sor, és Igazság szerint a címe. Ám itt ezzel a szerkezeti beosztással az egész kötet élet-verse lesz. Minden oka és célja.

Verbőczy versgyűjteménye valószínűleg nem lesz reveláció. Túl okos, túl bölcs, s túl ártatlan volt ahhoz, hogy ez sikerülhessen neki. Az a visszahúzódó, félénk vagányság is, melynek fegyvere a gúny és a fricska, az alapállása az ön- és a társadalomirónia, célpontja pedig mindenek felett önmaga volt, se alkalmas arra, hogy zajos feltűnést keltsen. Arra azonban mindenképp elegendő, hogy a „Taigetoszt bliccelő" kisded-halandónak hosszú életet hozzon költői utóéletében. Azokra a többnyire nagyívű, versprózába hajló, csokonais bájjal és romantikus kedvességgel teli önironikus lírai szövegekre gondolok, melyekben fölszabadította önmagát a brechti, becheri, prévert-i, györés-ladányis költői attitűd alól, s meglelte a maga hangját. *(Viszolygásom az Operettől, Egy nagy kabát kilógása a szimbólumrendszerből, Az öreg ácsot palira vették, de a fia a legszebb legenda! — mondta Tabák tanár úr.)*

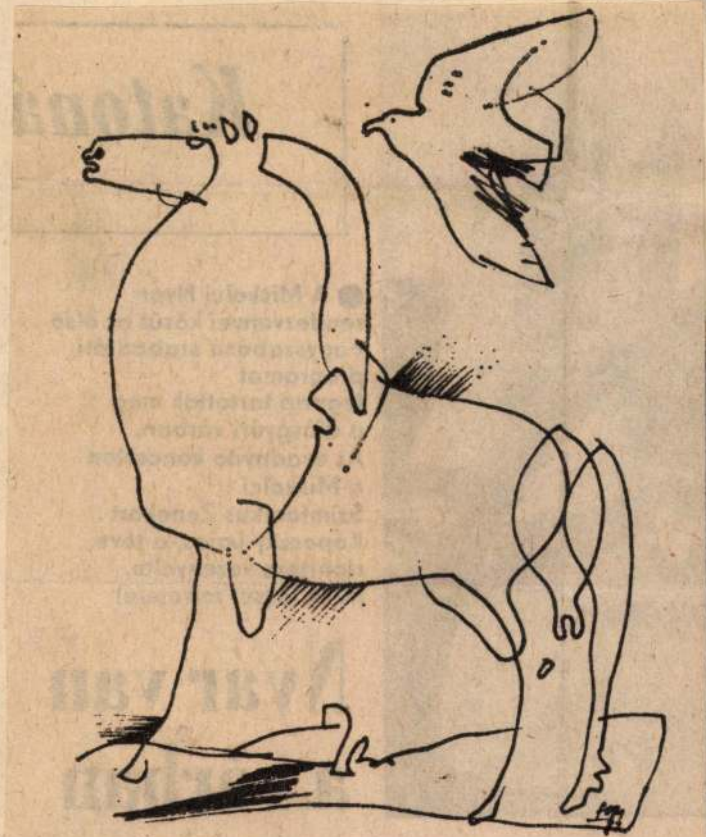

✱ *Csikó madárral* *(Feledy Gyula rajza)*

FELEDY GYULA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1983 JUN 14

FELEDY GYULA

1021

Vologdai vázlatok

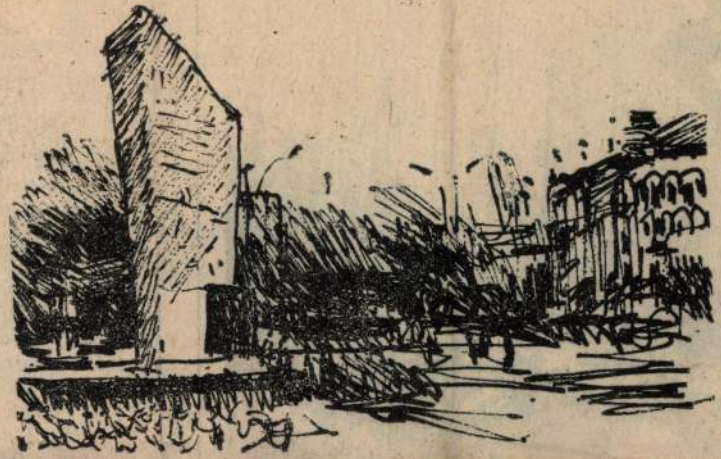

FELEDY GYULA RAJZAI

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
DÉLI HÍRLAP
1982 NOV 6

A no
Na

A szovj
dés első szakaszáról és a Szovjetuntió létrejöttéről írt, *Tisztességes és önkéntes szövetségi politika* című cikkel — szerzője *dr. Takács Albert* — kezdődik a novemberi *Napjaink* összeállítása, amely a Nagy Októberi Forradalom évfordulóját, a Szovjetunió megalakulásának jubileumát köszönti.

Altáji költők versei éppúgy szerepelnek ebben a válogatásban, mint *M. Takács Lajosnak* Lunacsarszkijról, „a színház költőjéről és filozófusáról" írt gondolatai, vagy *Gereben Agnesnek* Iszaak Babel irodalmi debü-

FELEDY GYULA

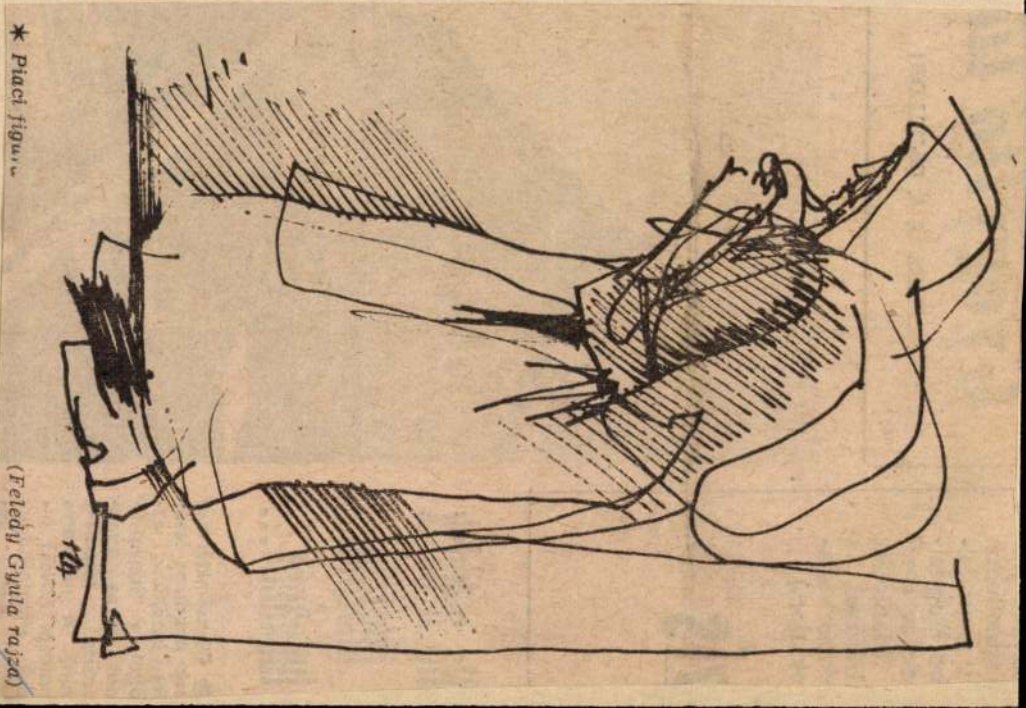

★ Piaci figura

(Feledy Gyula rajza)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1983 JUN 2 3

1021

FELEDY GYULA

KARÁCSONY

FELEDY GYULA RAJZA

Vita, zárszó és táborza

1982 DEC
Napjaink
SZÁMÍTÓGÉP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

A kétnapos tanácskozás — mindenekelőtt a vitaindító előadások és a korreferátumok — tartalmi értékelésére itt már csak terjedelmi okok miatt sem vállalkozhatunk. Helyette néhány a tanácskozás egészén áthúzódó gondolatot emelünk ki.

Mind az előadók, mind a korreferensek és felszólalók úgy ítélték meg, hogy településpolitikánkról, az arányos településfejlesztésről, a falu népességmegtartó erejének növekedéséről vagy csökkenéséről beszélni csak a magyar társadalom egész fejlődésének viszonyrendszerébe ágyazottan, annak szerves részeként lehet. Jelen intenzív fejlődési szakaszunkban különös jelentősége van a mezőgazdasági termelés további kibontakoztatásának, ezzel összefüggésben a falun élők társadalmában bekövetkezett változások, fejlődésismeretének, a helyes tendenciák fokozott támogatásának. A város és falu közti különbség megszűnésének útja nem a falusi településmód és életvitel háttérbe szorításával, nem a falvak elsorvasztásával, hanem a falu urbanizációjával, az ott élők körülményeinek a városéhoz hasonló szintre emelésével vezet optimális megoldásához.

Az ismertetett korreferátumokon kívül *Slezsák Imre*, az edelényi járási könyvtár vezetőjének korreferátuma hangzott még el a tanácskozás második napján, Kistelepülések, művelődési közösségek az Edelényi járásban címmel. A korreferátumban különös hangsúlyt kapott az a gondolat, *mennyire fontos a falun a százados, sok generáción át örökölt hagyományok, hagyományos közösségi formák, alkalmak tiszteletben tartása, és felhasználása a művelődés mai alkalmainak és formáinak kialakításában.* S ugyanannyira fontos, hogy egy-egy falu hangadói, mai „pásztorai" megfelelő szerepet kapjanak ezekben a tevékenységekben: általában fontos a személyesség, a személyes példa, a személyekhez kapcsolt tevékenységi formák és körök szorgalmazása.

Az előadásokat és a korreferátumokat élénk érdeklődés, nemegyszer szenvedélyessé felizzó vita kísérte. A két nap során összesen 28 felszólalás hangzott el. Felszólalt a résztvevők közül: *Fekete Gyula, Székelyhidi Ágoston, Hegyi Imre, Tóbiás Áron, M. Pásztor József, Serfőző Simon, Drucker Tibor, E. Kovács Kálmán, Mód Aladárné, Takács József, Juhász József, Papp Lajos, T. Nagy József, Horpácsi Sándor, Berkes Erzsébet, Botlik József, Varga János, Bodnár István, Köteles Pál, Gulyás Mihály, Laczkó András* és mások... Valamennyi hozzászólást akár csak egy mondatban ismertetnünk lehetetlen. Néhányat — a mondandó fontossága miatt — felidézünk azonban. Fekete Gyula, a Magyar Írók Szövetségének alelnöke felszólalásában Bogár László gondolataihoz kapcsolódva, *az elosztás hierarchikus, a feudalizmus piramis-szerű társadalomszerkezetéhez hasonló rendszeréből magyarázza a szocialista demokrácia kibontakozásának, az élet különböző területein való érvényesülésének nehézkességét, torzulását,* egyáltalán az emberi viszonyok és szemléletek „begyöpösödését", nyomasztó elmaradását a tárgyi-anyagi fejlődés mögött. A „csőlátás", a kinyilatkoztatáson alapuló, voluntarista programozás, a túlzott tekintélytisztelet és ezzel összefüggésben a másik oldalon a mindennél előbbvaló presztízsféltés — mind hozzájárulnak az egészséges kibontakozás lehetlenüléséhez. Reagált a Napjaink „A jövő magyar faluja" című vitájára is; elmondta, hogy mint annyiszor tették az irodalom társadalmi-közéleti szerepvállalásának kétségbevonói, itt is megpróbálták Gulyás Mihály vitaindító írása, a „Menteni a menthetőt!" ürügyén denunciálni mindama írói vállalkozásokat, megnyilatkozásokat, amelyek a magyar népesség csökkenésére, a pusztuló tanyavilág végsősoron társadalmi gondjára, a kiható falvak problémáira akarták ráirányítani a közvélemény figyelmét. Ezt a próbálkozást Fekete Gyula az írók társadalmi szerepvállalása „gusztustalan mószerolásának" értékelte. Drucker Tibor, a Könyvterjesztő Vállalat vezetője felszólalásában arra figyelmeztetett, hogy noha egyetért a felvetett gondok, problémák többségével, azt sem árt szem elől téveszteni, hogy ma összehasonlíthatatlanul magasabb élet- és szellemi színvonalon „gyötrődünk", gyötrődik a magyar társadalom, s benne az írók „társadalma", mint akár mondjuk, az ötvenes években, vagy mint a felszabadulás előtt bármikor. S azzal is szembe kell nézni, hogy *az elkövetett hibákért ne egy elvont és megfoghatatlan „hatalmat", hanem konkrét felelősöket hibáztassunk;* közte önmagunkat is, hiszen valamennyien felelős részesei vagyunk ennek a társadalomnak. Ez a helyesen felismert és gyakorolt „részesség", ez a felelősség az igazi demokrácia morális alapja. Székelyhídi Ágoston felszólalásában arról beszélt, hogy a falu parasztságának ma sokkal inkább a kultúrája, mint régebben. Sokkal többet tud — tárgyszerűen — a világmindenségről, a változó valóság dolgairól, ám hogy saját életét miképpen irányítsa, formálja önállóan, öntudatosan, kedve szerint, arról kevesebbet. S ezzel kapcsolatban, válasznak kevés a művelődés feltételeit emlegetni: hogy több az iskola, a művelődési ház, a klub, a szakmai-politikai továbbképzés, stb. Hangoztatta, hogy igazi demokrácia csak alternatívákat, s választási lehetőséget kínáló társadalmi viszonyok közt bontakozhat ki. A marxizmus hegemóniájának is csak így, az alternatívákkal való összekapcsolásban van valódi értelme; ha a jobb győz, még ha az nem feltétlenül az erősebb is. Sokat emlegetjük manapság „tartalékainkat". *Mi a tartalék egy szegény társadalomban? Maga az ember, az erkölcsi szellemi ember, a cselekvő, az önálló, a választani tudó ember.* Ez az egyetlen tartalékunk. Mód Aladárné S. Hegedűs László előadásához kapcsolódva hangoztatta: nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a demokratizmusnak a valóságosabbá, emberközelibbé tétele létünk alapkérdése. Antidemokratikus közéletünk következtében az amúgy is vitatható településfejlesztési koncepció a végrehajtás során torzult még erőteljesebben. Ám az sem képzelhető el, hogy a korrekció figyelmen kívül hagyjon bizonyos valódi hierarchiát a településszerkezetben; de mindig a valóságból kiindulva, annak ismeretében, és az ésszerűség alapján kell ezt értékelni. Beszélt arról, hogy az ellátottság foka nem azonos az intézmények jelenlétének mértékével; s hogy *igen nagy tartalékok várnak még kiaknázásra olyan vonatkozásban is, mint az emberek öntudat-önérzete, a nemzeti büszkeség, a szülőföld tisztelete, a hazafiaságtudat.* Ezekkel ma nem számolunk igazán.

A vitát *dr. Pusztai Béla* összegezte. Elmondta: jó lenne, ha más térségekben is, esetleg országos rendezvény keretében szerepelne tanácskozás napirendjén a településpolitika, az arányos településfejlesztés témaköre. Hangoztatta, hogy *a tanácskozást egészében a jövő, a megoldáskeresés irányába munkálónak, konstruktívnak értékeli.* Említette, hogy a VI. ötéves terv időszakára vonatkozóan határozat is van rá: a városokat mérsékeltebben, a falusi települések feltételeit intenzívebben kell bővíteni, fejleszteni. A körzetesítéssel kapcsolatban szólt a „tanácstalan" falvak gondjairól, egyetértve az elhangzott felszólalások ide vonatkozó észrevételeivel. Általában aláhúzta az önkormányzati elemek szerepének növelését a településpolitikában. Végezetül a tanácskozás gondolatainak közérdekűségét, és közösségi hasznosításának fontosságát emelte ki, megköszönve a részt vevők aktivitását.

Szinte a „vita részeként" került sor augusztus 25-én, délelőtt a „Magyarország felfedezése" szociográfiai sorozatról. a sorozat köteteinek tervezéséről és szerkesztéséről, a sorozat jövőjéről való beszélgetésre, amelyet *Hegyi Imre*, a népfront megyei alelnöke vezetett, s *Gondos Ernő*, a Szépirodalmi Könyvkiadó munkatársa, a sorozat szerkesztője intonált. Gondos Ernő szólt a már klasszikusnak számító 1937—38-ban indult, de akkor különféle hatóságok

zösségi vagy épp egyéni sorsot feldolgozó munka számára, ha az jó, érdekes és közhasznú következtetéseket közöl. A felszólalók közül többen vitatták ezt a sokirányú „nyitottságot", esetlegesség, ötletszerűség veszélyét látva benne. Mások hiányolták fontos, az egész társadalmat érintő témák szociografikus feldolgozását (pl. a tsz-szervezés, a háztáji gazdálkodás jövője, a magyar mezőgazdasági nagyüzemek stb.) s általában kifogásolták a falu, a parasztság háttérbe szorulását a sorozatban. *Egy nyitott, folytatódó sorozat szempontjából, ha nem is tekinthetők értékelésnek e megjegyzések, figyelmet mindenképp érdemelnek, ha másért nem, hogy a nyitottság ne váljék sem tartalmi-szemléleti, sem műfaji értelemben „parttalanná".*

Tokajban, a múzeumban a 11. tokaji írótábor ezúttal is zenés irodalmi esten látta vendégül a község lakóit. A Kodály Zoltán születésének centenáriumáról is megemlékező, s zömmel a tiszaladányi író—paraszttalálkozók és a tokaji írótáborozások nyomán született alkotásokból összeállított műsort *Egerszegi Judit, Péva Ibolya, Körtvélyesi Zsolt, Herédy Éva és Várhegyi Márta*, a Miskolci Nemzeti Színház művészei mutatták be, s *Papp Lajos*, a Napjaink főszerkesztője mondott bevezetőt. A táborozás zárónapján Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban hangzott el irodalmi műsor; itt *Kiss Ferenc* irodalomtörténész Kodály Zoltán életművéről és zenepedagógiai munkásságáról, Papp Lajos főszerkesztő pedig a 20 éves Napjaink irodalmi és művelődési lap tevékenységéről szólt. Ugyan e napon egy „a jövő magyar faluját" is valamiképp modellező községbe, Emődre látogatott az írótábor; megtekintették a modern faluközpontot, s a tervezett pihenő és üdülőtelep területét, majd élénk eszmecsere alakult ki *Tóth Elek* tanácselnökkel és a „falutervező" építésszel, *Ébert Ágostonnal*. Végsősoron a maga tényeivel, eredményeivel és távlatokban gondolkodó, jövőt látó magatartásával Emőd hatásos választ adott mindazoknak, akik a magyar falvak, s az ott élők jövőjében kételkednek.

A 11. tokaji írótábort *Sáray László*, a megyei bizottság titkárhelyettese ezzel a mondattal zárta: *Viszontlátásra jövőre, a 12. tokaji nyári írótáborban.*

1021

Nő, kosárral

FELEDY GYULA

Feledy Gyula rajza

1983 JAN 08

ESZAK-MAGYARORSZAG

Az

Ezerkil
rom mi
vezetes
gyar üg
Az idén
majd a
bizottság
és a jog
járól, te
új törv
tervezet
zott vél
bevételé
meg az Elnöki Tanács a két jogszabályt. E szabályok ismeretében tartanak Debrecenben — várhatóan a nyárutón — országos ügyvédi tanácskozást.

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dr. Faragó Endre

Dr. Pusztay Ilona

Kerekasztal-beszélgetésünket azonban nemcsak ez a várható két esemény indokolta. Az ügyvédek munkájára, életére erős reflektorfény irányult az elmúlt hónapokban, s a kirajzolódó kép — enyhén szólva is — ellentmondásosnak bizonyult. Gondoljunk csak a budapesti szanálási panamára, s azokra a (sajnos nem mindig alaptalan) híresztelésekre, amelyek szerint egyes ügyvédek mesés jövedelmekre tesznek szert, nem munkájuk, hanem „ügyeskedéseik" révén. Az ügyvédség megítélése egyébként sem olyan pozitív a lakosság körében, mint az igazságszolgáltatás más szervei esetében.

A valóság azonban mindig árnyaltabb a felszínen látszódó eseményeknél. Milyen is valójában az ügyvédi kar, ezen belül is a megyénkben dolgozó ügyvédek élete, hogyan végzik munkájukat, milyen eredménnyel tesznek eleget feladataiknak? Kérdéseinkre a Miskolci Ügyvédi Kamaraban négyen válaszoltak: *dr. Faragó Endre*, a kamara elnöke, *Tálasné dr. Kolos Anna*, az ügyvédi KISZ-alapszervezet titkára, *dr. Harsányi Sándor*, az ügyvédi pártalapszervezet titkára és *dr. Pusztay Ilona*, a kamarai szakszervezeti bi-

lük negyvennégyen Miskolcon. Tíz munkaközösségünk és öt kirendeltségünk van. Nem panaszképpen mondom, de rendkívül sok a munkánk, mindannyiunkra nagy teher hárul. Ezért is döntött úgy az igazságügyminiszter — aki felügyeli mindannyiunk munkáját —, hogy létszámunkat tíz százalékkal felemelhetjük. Az elmúlt évben minden jelentkezőt felvettünk. „Kapuink" tehát nyitva állnak, megyénkben nem jellemző a bizonyos zártság, amelyről oly gyakran beszélnek az ügyvédi karral kapcsolatban.

— *Az ügyvédi munkaközösségek, kamarák önfenntartóak. Milyen kötelezettséget ró ez az egyes ügyvédre?*

1021

FELEDY GYULA

BULGAKOV: MESTER ÉS MARGARITA

FELEDY GYULA RAJZA

Értelmiség és társadalom

A kibontakozó szocialista társadalom a maga képére új, eszményeivel és normáival, magatartásával, gondolkodásával és közérzetével hozzá igazodó értelmiséget formál. Az értelmiség életmódja, közgondolkodása és közérzete valamennyi társadalmi réteg közt talán a legérzékenyebben reagál minden külső hatásra, befolyásra, tükröz minden benyomást. Jó „hőmérője" ilyenformán a társadalom szervezetében végbemenő egészséges és kóros folyamatoknak egyaránt. Interjúsorozatunkban a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő, dolgozó értelmiségieket – mérnököket, közgazdászokat, pedagógusokat, orvosokat – szólaltatunk meg. Gondolataik, vívódó töprengésük, ítéleteik, elmarasztaló megállapításaik – hisszük – hozzájárulnak a mai magyar értelmiség sorskérdéseinek tisztázásához.

Szellemi honfo

Beszélgetés Csorba Piroská Körzeti Általános Iskola taná

Napjaink
1983 JAN
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 33
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128
SAJTÓFIGYELŐ

Szuhakállóban született. Közgazdasági szakközépiskolában érettségizett Miskolcon. Ezt követően titkárnő lett a Lenin Kohászati Művekben. Házasságkötése után Rakacán képesítés nélküli tanítóként helyezkedett el. Felvételizett a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolára, ahol magyar—történelem szakos tanárként szerzett diplomát. 1976-ban került vissza szülőfalujába; Szuhakállóba, ahol ma is az általános iskola felső tagozatában tanít. 30 éves. Egy gyermek édesanyja.

● *A tömör életrajz viszonylag átlagos életutat mutat; villantson fel néhány részletet, hogy megmutatkozzon teljesebb valóságában!*

— Nem a reáltudományok érdekeltek, mégis közgazdasági szakközépiskolába jártam, aminek az volt az oka, hogy a családunknak nem volt sok pénze, és nekem azon kellett gondolkoznom, hogy minél hamarabb kenyeret tudjak a kezemben. Így kerültem a közgázba. Négyen vagyunk testvérek... a nővérem nem tudott továbbtanulni. Az érettségi után, amikor titkárnő lettem, nem szerettem a munkámat. Szolga voltam... nem tudom másképp kifejezni. Az apám és az anyám még ma is szolga... mert soha, semmiért nem mernek szólni. Így szokták meg. Én, látszatra, nagyon alkalmazkodó vagyok, de olyan büszkeség van bennem, hogy sok mindent rendkívül nehéz elviselnem. Négy évig próbáltam a kohászatból elkerülni, de a továbbtanulási lehetőségeket megakadályozták. Csak közgazdaságtudományi egyetemre mehettem volna, amihez semmi nem vonzott. Akkor még nem éreztem, hogy tanítani akarok, de mindenképpen humán ismeretekre vágytam és ezzel kapcsolatos munkát tudtam csak elképzelni. Két évig kísérleteztünk, kilincseltünk, jártunk az edelényi járási művelődési osztályra, hogy férjemmel együtt képesítés nélkül taníthassunk. Ismeretes az ördögi kör; miszerint képesítés nélkül csak az taníthat, akit már fölvettek valamilyen főiskolára, oda viszont csak azt veszik föl, aki már valahol tanít... Végül is sikerült 1974-ben Rakacára kerülnünk. Az első napok rettentő nehezek voltak, de a félszegségem, amit éreztem a felnőttek között, az elmúlt a gyermekek között. Amit akkor akartam, anélkül, hogy meg tudtam volna fogalmazni, megtaláltam a tanításban, abban, ami az órán közöttem és a gyermekek között kialakult. Sikerült a főiskolai felvételim is. Szerettem tanulni. Szerettem volna megdönteni azt a hitet, hogy a levelezős hallgatók mind hülyék, nem tudnak semmit. Szerettem volna kitűnő lenni, de ez nem könnyű dolog. Négyes a diplomám. Rendkívül nagy élmény volt a nyelvészet, amit a mások által rettegett tanár, Bachát László szerettetett meg velem. Nagyon jól összebarátkoztunk. Később nyelvészeti konferenciákra is visszahívott, a megváltozott tantervvel kapcsolatos előadásokon is részt vehettem és elküldi azóta is a megjelent cikkeit.

● *Verseket is ír.*

— 1973-ban jelent meg az első versem. Kezdetben rettentő bátorsággal, azzal a biztos tudattal írtam, hogy minden jó, amit csinálok, de ez már régen elmúlt. Most már egyre nehezebb, egyre szégyelnivalóbb érzés, ami megjelenik, de ahogy egyre nehezebb nekem, talán úgy megy a megjelenés könnyebben. A Napjaink mellett közölte már verseimet és egyéb írásaimat a Kincskereső, a Magyar Ifjúság, az Új Tükör, a Vigília, a Népszabadság és több gyermekújság is. Részt vettem 1976-ban egy bábjátékpályázaton, és megjelent a darabom egy kötetben, amit a Népművelési Intézet adott ki. Másfél évvel ezelőtt tűzte műsorára a Bóbita Bábszínház. Tavalyelőtt decemberben volt a bemutató Pécsett... életemben először láttam bábszínházat. Úgy néztem, mint egy gyerek. Amióta gyermekem van, sokkal többet foglalkozom a gyermekirodalommal és érzem azt is, hogy jóval bensőségesebb a kapcsolatom a tanítványaimmal. Szakköröseim egészen a rádióig eljutottak, ahol Vitray Tamás és Liszkay Tamás rendezett egy játékos nyelvi vetélkedőt, és egyetemista ellenfelekkel szemben az én kisiskolásaim nyertek. Egy évvel később a Gyermekrádió pályázatán nyertek a gyermekeim. A szűken vett szakmai elismerésem is megvolt, mert második díjat nyertem egy minisztériumi pedagógiai pályázaton, később az Alkotó Ifjúság pályázat pedagógiai részén első lettem és a megyei pályázatokon is sikerrel szerepeltem. Tehát pedagógiai vonalon is voltak sikereim... országosan...

● *Országosan... És mit jelent tanárnőnek lenni Szuhakállóban?*

— Biztos, nem ugyanazt, mint a többi kollégámnak. Először is azért, mert itt születtem, ami jóval nehezebbé és egyben jóval könnyebbé is teszi a helyzetemet. Azok előtt a felnőttek előtt, akiknek nem tanítom a gyermekeit, nincs tekintélyem, de ezt én nem is fájlalom, nem hiányolom... nem is lesz olyan tekinté
van.
érzek
tom v

● *Aki nem*

— Aki nem
télye van. Én mindig a Csorba
maradok; egy vasutas gyermeke. Apám nem tartozott „a valakik" közé. Se kulák nem volt, hiszen földje sem volt; sem tanító, sem orvos..., de a legigazabb embernek tartom. Presztízst tehát nem várhatok. Megteremthetem. Annak ellenére, hogy elmentem 14 évesen és visszajöttem 24 évesen, úgy tekintenek rám, mintha el sem mentem volna gyermekkoromban.

● *Összehasonlítva a pedagógusok tekintélyét a tsz-elnökével, vagy agronómuséval...*

— Az semmi. Egy pedagógus tekintélye semmi hozzájuk képest. Elsősorban azért, mert nincs pénzük. Ez a legfontosabb az emberek szemében. Egy ember, aki nem buta, de mégiscsak rövidlátó, mert csak azzal mér, hogy ő mindent megvehet a gyermekének, van kocsija, hétvégi háza — én, a tanárnő, gyalog megyek, karomon a gyermekemmel a másfél kilométerre levő iskoláig., ő pedig elhúz melletted a kocsijával — fölényben érzi magát. Tisztelni általában külsődleges dolgok alapján tisztelnek... de, ha ez nincs meg, akkor csodálkoznak, hogy miért nem csinálok olyant, amiért több pénzt adnak.

● *Nincs tehát akkora tekintélye a gyermekeket oktató, nevelő, formáló pedagógusnak, mint egy jól kereső kisiparosnak?*

— Nincs.

● *Nem jelent értéket pedagógusnak lenni?*

— Csak azok szemében, akiket már féligmeddig megérintett az a szellemiség, amit egy pedagógus jelenthet. Mindenki csak azt tudja becsülni, amiből már benne is van valamennyi.

● *Ez tehát a közvélemény. Ez jellemzi a falu vezetőitől a „legutolsó" emberig mindenki ítéletét?*

— Nagy átlagban ez érvényes. Például: olyan férfiak nem köszönnek előre, akiket gyermekkoromban is ismertem, akik, nyilván, bácsik voltak nekem... Egy eset mintha megtörte volna a jeget, mintha tekintélyt adott volna nekem. De jellemző, hogy ez sem a pedagógusságomnak köszönhető.

● *Mi volt ez az eset?*

— Szuhakálló, Múcsony, Alberttelep három községnek egy tanácsa van. Valaki kitalálta — nyilván nem „alulról" jött ötlet volt —, hogy ha már egy tanácsa és egy körzeti iskolája van — sajnos —, legyen a három falunak egy neve. Kiküldtek egy körlevelet, hogy olyan nevet akarnak, ami megőrzi a földrajzi meghatározást, hogy maradjon meg a Szuha patak neve és ehhez illeszszenek valami szép másodtagot. Egy nyelvész véleményére hivatkozva Múcsony nevét el akarták törölni, merthogy ez kellemetlen hangzású, deformált szláv szó... szó esett itt Szuhagyöngye meg Szuhapálfalva elnevezésről. Falugyűlést tartottak. Ezen én nem vettem részt, de tudom, hogy a járási tanács

FELEDY GYULA

1021

AK-MAGYARORSZAG 7

Kapu elött

Feledy Gyula rajza

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1982 AUG 14

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

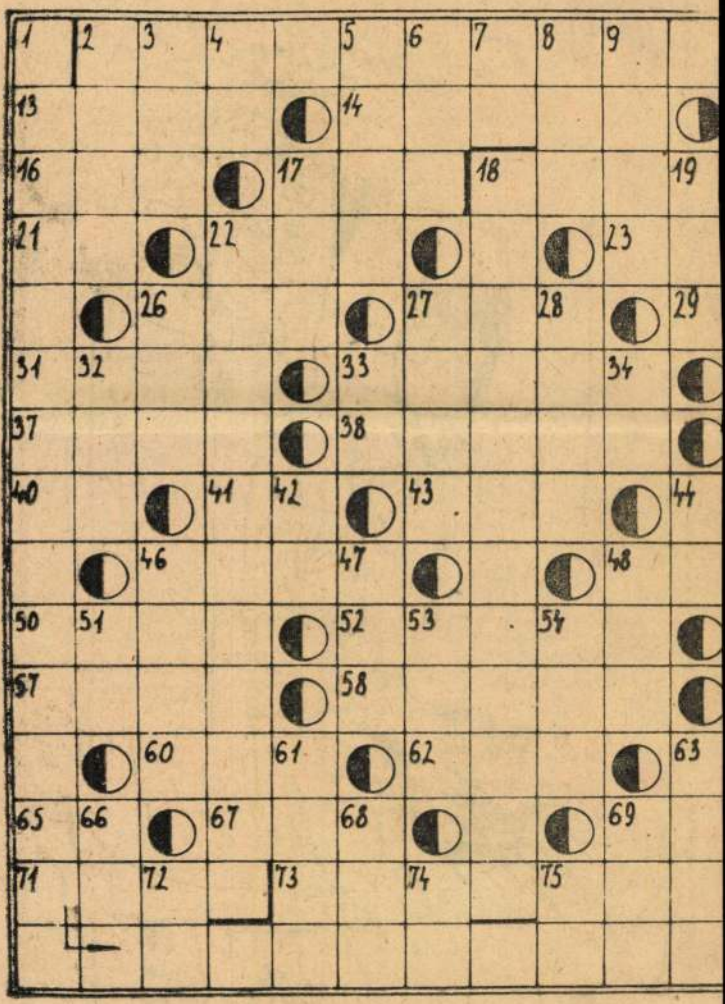

Fénylő búzaföldek

„Alszik a sűrű", Tóth Árpád versének folytatását kell beírni a függőleges 18., a vízszintes 2., a függőleges 1., 22. és 24. számú sorokba. A sarokkockák betűi: S, O K, A.

VÍZSZINTES: 2. *(Bekül-* 59. Vissza: halk zaj. 60.

FELEDY GYULA

Feledy Gyula rajza

Segít a gé

A rakodó

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 AUG 20

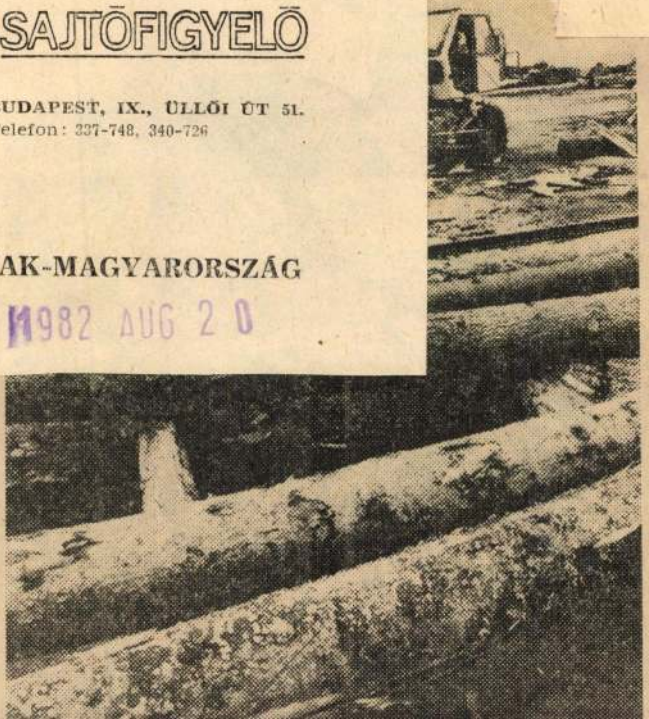

Az erdőgazdaságba
több korszerű gépet
nak, hogy könnyítsé
fizikai munkát. Mig
kézzel szedték le a t
ról a mázsás rön
már erős markológ
zik ezt a munkát. A fizikai munka könnyítésén túl azt is elérték ezzel a módszerrel, hogy a korábbi görgetésnél megsérült fakéreg így most ép marad. Képünk a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság olaszliszkai fűrészüzemének rakodóján készült, ahol a felvétel készítésekor a környékbeli erdőkből szállított lucfenyörönköket rakják az osz-

FELEDY GYULA
121

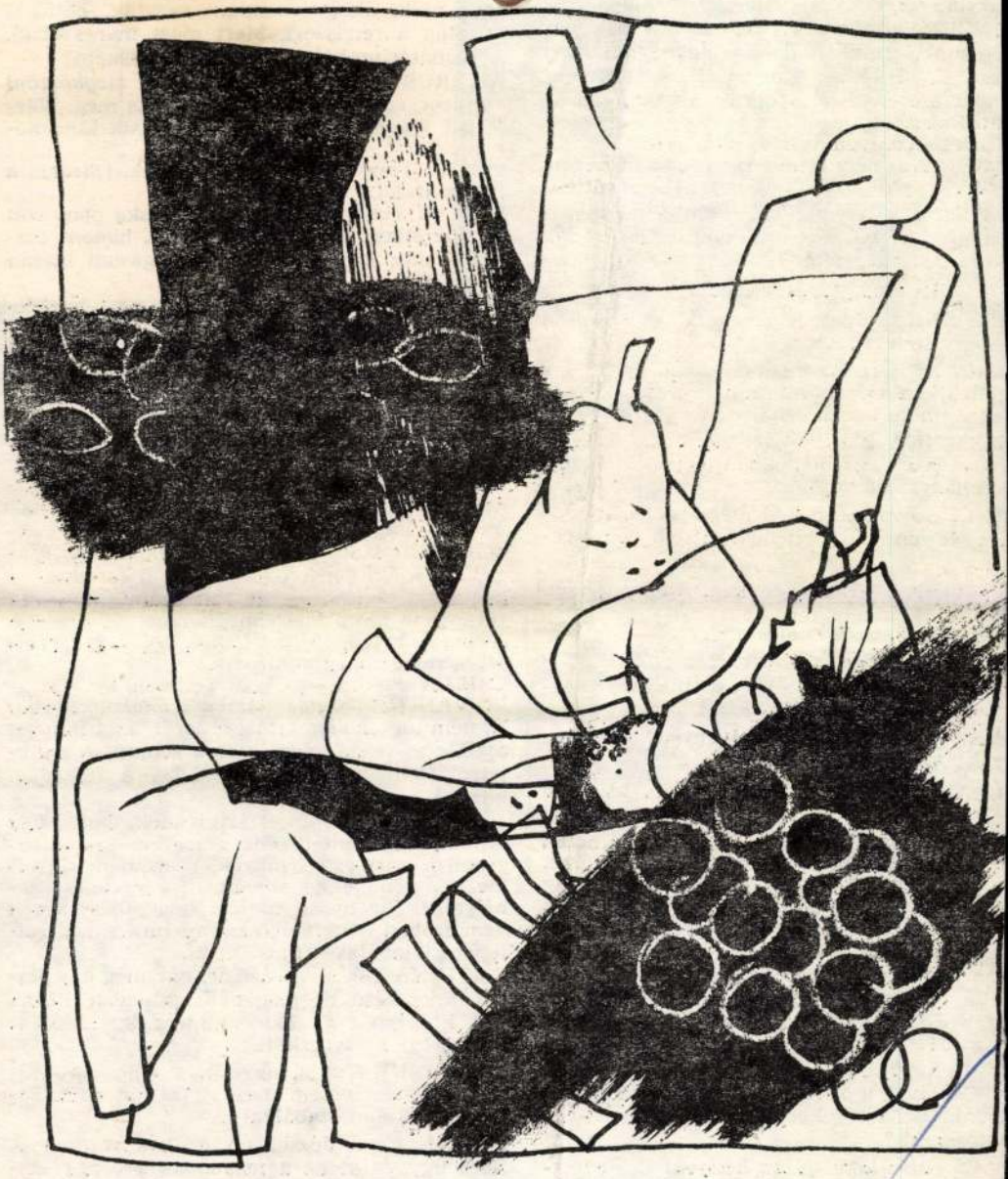

ŐSZ

FELEDY GYULA RA

ANCI Ezek itt mind István őrültjei.

ISZTINKA Mintha Csillának is ezt mondvolna. Katinka egyébként egészen normáak látszik.

ANCI De a többiek... Úgy sorakoznak, úgy kozunk, mint valami lepkegyűjtemény aságai. Felgombostűzve. Első szerelem, odik szerelem, első barát, második barát, madik...

ISZTINKA Engem hová sorolsz?

ANCI Ne helytelenkedj, te a feleségem y...

ISZTINKA Azért még... Én nem szeretem Istvánt? Ő nem szerethet engem? Csak ttad nem szeretem.

ANCI És amúgy... szereted?

ISZTINKA Édesem... ne légy buta. És ékeny se légy...

ANCI Ennyire azért ismerhetnél. Igaz, hogy göllek, ha egy barátommal megcsalsz, de ékeny nem leszek soha.

ISZTINKA Hiába, ilyen vagy. Kis dolgokkisszerű, nagy dolgokban nagyszerű. Most en nagyszerű vagy.

ANCI Szóval, ez neked mégiscsak nagy do... Ne haragudj, ezt nem hittem volna ró...

ISZTINKA Franci, te nem vagy egészen mális.

lla és Katinka jön tálcákkal.

TINKA *(Francinak)* Kérsz?

ISZTINKA Hagyjátok, azt hiszem, megtottam.

VÁN *(fölpattan)* Éhes vagyok! Szomjas yok! Az úristenit!

LLA István, kérlek, ne igyál... legalább st ne...

VÁN Könnyű nektek! Elmondtok mindent , amit százszor elmondtak már... Csak átok a magatokét és azt hiszitek, hogy ek vagytok, meg okosak vagytok... Én csöndet szeretnék! *(üvölt)* Igenis, csön- Én muzsikus vagyok... *(iszik)* Ti csak tudjátok, hogy a muzsikusnak dalból van elke... Nem dalból van, drága barátom, gyek és urak! Csöndből van, értik, csönd- azám!

TINKA Egyetek, gyerekek, egyetek. Igaz, y Csillával a konyhában majdnem összeztünk, de azért került ennivaló is. És ez ntos, nem?

VÁN *(váratlanul józan hangon)* Összeveszk? Micsodán?

MÁRTI Hagyd Ambrust, biztos megbunnodte már a múltat is, meg a jövendőt is.

AMBRUS Nem, nem bűnhődtem meg. És nem is fogom. Mert nincs mit. Aki cselédivadék volt és fogott a feje, azt befogták.

KATINKA *(egyszerűen)* Mindenkit?

AMBRUS *(eltűnődve)* Nem, azt hiszem, nem mindenkit...

ISTVÁN És ezeknek akarom én átadni a csöndet... Itt egy férfi, ott egy nő. Ezt értik csak meg a világból, a történelemből, az életünkből... Mit számít nekik a másik nyomorúsága, mit számít nekik a szépség, a teremtés, a kegyelem, a harc... És mit számít a halál? Ha nekem nincs miért meghalnom, élnem sem érdemes. Érted, Csilla? Csilla, hol vagy? *(Teljesen részeg, megtántorodik.)*

CSILLA Feküdj le. Így. Teljesen kivagy.

ISTVÁN *(fekve, hadonászva szónokol tovább)* És nem tudtok semmit az erdőről, ahol minden őszinte és tiszta. Nem tudtok semmit a szeretetről, ami belopózik a szívbe, a fák ágai közt...

JÓZSEF ÚR *(be)* Jó estét kívánok. Önök, úgy láttam, okos, intelligens emberek. Én lényegében a házmester vagyok. Szeretném figyelmeztetni önöket, a szocialista együttélés szabályaira. Bizonyára tudják, hogy ilyen későn nem szabad már hangoskodni. Innen meg rettenetes kiabálás hallatszott ki.

KATINKA Nézze, József úr, bár még egyáltalán nincs késő, de magának igaza van, ittunk egy kicsit, ez az oka mindennek. Maga is ihatna egy kortyocskát.

JÓZSEF ÚR Tudja, ugye, nagyságos asszony, hogy én nem vetem meg... De hát a szocialista együttélés szabályai...

ISTVÁN Ez a József úr, ez tud valamit... Nem úgy, mint az a másik, az a drága ácsmester...

Napjaink
1987 ... 10
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

FELEDY GYULA

HALÁSZ

FELEDY GYULA RAJZA

jelen évtizedünkben o
gát a föltámadó klass
e fájdalmat a megfo
otthontalannak érzett
zsef Attila mellé, tár
művész-utód. Nem a
hanem az elődök har
zengőbb, legszebb mű
évfordulón keletkeztel
tól *A föltámadás szo*
tollán a *Zúzmara-kos*
három évfordulón ve
hász Ferenc izzó sor
hogy a hetvenes évek
likáló Juhász szinte
ünnepeken tett közz
tőfit, Adyt, József A
században mérhető, t
vek nagy fölénnyel

SZABÓ
SZAKMAI
ARCHÍVUM
SZÁTOHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-058, 337-718, 310-728
1981
Napjaink

Kissé meglepő talán, hogy utánuk Berzsenyi Dániel következik — az ő kétszázadik születési évfordulóját 1976-ban ünnepeltük —, de már csak mintegy három tucat verssel. Az időben közeli kortársak közül Nagy László, valamint Kormos István fájdalmas távozása szakított ki sok verset. Veres Péter elsősorban azért él elevenen a versekben, mert Tornai József egész könyvnyi versciklust szentelt emlékének.

Más művészeti ágak képviselői közül Csontváry alakja, illetve képvilága születik újjá a legtöbb versben — de ha a klasszikusok helyett a kortársakat keressük, akkor tárul föl a megidéző versek egyik legnagyobb családja: a Latinovits-versek köre. Latinovits Zoltán egyéniségéről, alkotói viharairól jóval halála előtt is sokan írtak versben, 1975 óta pedig folyamatosan íródnak az őt idéző strófák. Emberi és művészi személyében — erről tanúskodik a legtöbb vers — a hetvenes évek egyik legjellegzetesebb, az évtizedet mintegy megtestesítő alakját látják meg a költők: az ellentmondásos kort az ellentmondásos nagy színészben.

Meglepő lehet végül, hogy a költők sorából — Petőfit, Adyt, József Attilát természetesen

lyek az egyetemes n
a Bartók-képet máig
Illyés-vers; Juhász Fe
tozott fiú . . . , Szilágy
Amerikában, valamin
*Bartók*ja. Az évfordu
is bizonyítja, hogy s
versünk van ezeken
mennyi az ötvenes-ha
zett. Mintha a mai id
zépnemzedék számár
előtt nagyobb, eleve
Bartók személye és z
tők ma zavartabban,
életmű előtt. (Csordás
adás után fölhívták a
talam nem ismert ver
meg arról, hogy véle
sítanom kellene). A h
dalma csak egy-két
Bartók-portréhoz: ar
hátterét az előző évti
egy-egy évfordulós ü
zővé", hogy versek ár
mégis sajnálatos, ho
a zeneköltő körül —
Lajos rövidesen megi

1024

CSEND

FELEDY GYULA RAJZA

FELEDY GYULA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726
1981 1 0

Napjaink

1021

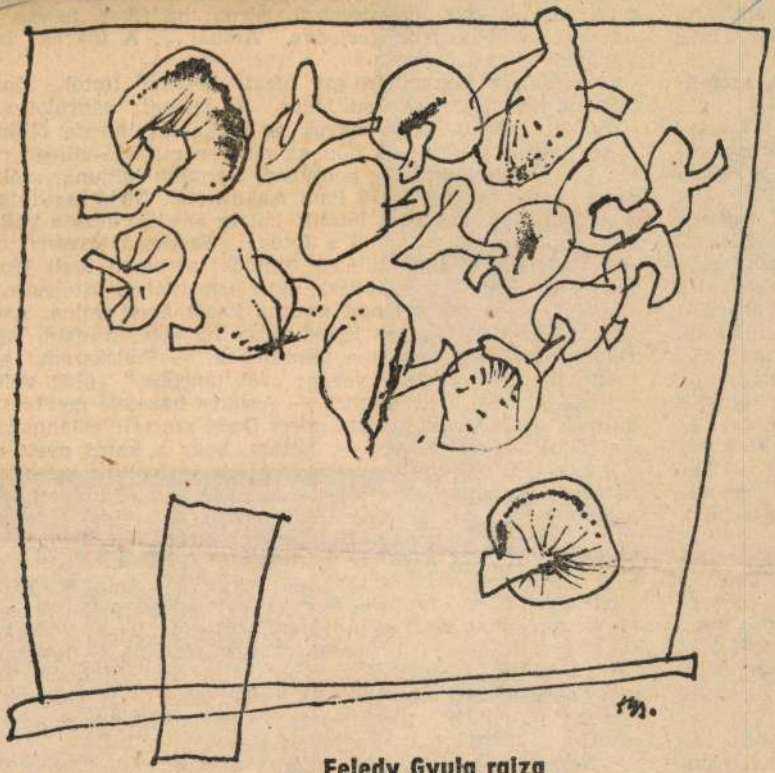

FELEDY GYULA

Feledy Gyula rajza

1982. MÁJUS 7.

Kösz", mo-
dtem. „Az
ed... Meg

lt, szeren-

e — vala-
on marad-
ves korom
, Mayám,
" vagyok,
s Klauzál
Apám egy-
etkező kép
spohárban
... És én,
„Mit csi-
német úgy
er, amióta
apám, „és
. Még sok
ent. — Le-
jdnem ki-
de tudtam,

ődő gondo-
k kard...
ek ismer-
ett, hogy
nélkül...
mernék, s
a székeket

ordít az
tott hozzá

A legfontosabb. Nos, ő váltogatja a szinet. Istenbizony. ...
pipa vagyok, zöld, ha s
szürke, ha be vagyok
zudnak.

...Van a fiókomba
csinálta rólam az egyik
csókával (nővel), szép
fehér ing, nyakkendő,
ha, tűsarkú topán; haj
zene (bizonyára egy las
a géppel. Hol a nő arca
mon, kezem a derekán
A hátam görbe, a nő
fáskodás, félénk erőll
Újabb fotó. A nő egye
unott, fölényes. Rám s
várja, hogy vége legye
mondtam neki a szám
mondta, „kísérj a helye
buliból — elég svéd vo
egy fél liter cseresznyé
a kapualjban áll egy magas sráccal, és smárolnak veszettül.
Észrevett, belemarkolt a srác vállába, és valami ilyesmi volt
a szemében: „Na és akkor mi van?"...

...Én, az úrigyerek. Aki naphosszat a Templom téren
focizik, cigizik (és hány tőle); sört iszik (és levizeli a temp-
lom falát); verekszik és többnyire győz; felmászik a fociért
a háztetőre (fent körülnéz, és örül, hogy alatta a város); aki
csoportbunyókat szervez a Klauzál tériekkel (s a csoportos
kokizás elől elmenekül); aki este fáradtan és koszosan ér
haza, szelíd és „szenzitív" gyerekké válik, megmosakodik (fe-
nyő habfürdőben), bemászik az ágyba, s aztán az anyja be-
jön, és megkérdi, „történt valami kisfiam?" „Á, semmi",
mondja az úrifiú halkan, „jól vagyok."

Nem hazudok, Zsuzska, hihetsz nekem.

ÉLET ÉS IRODALOM

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-728
1982 MÁJ 7

FELEDY GYULA

Feledy Gyula: „Már sokszor alszom úgy . . ." (József Attila)

1021

Már sokszor alszom úgy a néplegetben,
mint egyszerű hajléktalan.

J.A.

bércsoport uralkodó tevékenysége és településének jellege között tehát kereshető bizonyos belső meghatározottság. Miért lenne ez másképpen napjainkban?

Az a mélyreható változás, amely hazánk társadalmi-gazdasági rendjében az elmúlt három évtizedben végbement, szükségszerű változásokra kényszerítette az egész településrendszert. A földosztással és juttatásokkal összekapcsolódó népi demokratikus forradalom a faluhálózat megerősítéséhez vezetett. A szocialista forradalom falusi térnyerése, az ország iparosítása pedig elégséges magyarázatot szolgáltat arra a kérdésre, hogy miért a város lett nálunk a településfejlődés megkülönböztetett, fő iránya. A történelmileg kialakult településszerkezet recsegve-ropogva, de alkalmazkodni volt kénytelen az objektív társadalmi folyamatokhoz.

◆

Amikor a településrendszer mai feszültségeinek okát vizsgáljuk, hajlamosak vagyunk a leegyszerűsítésekre. Emlegetjük az anyagi javak aránytalan elosztását, az összefonódások és más szubjek-

1981 FEB
TÁRSADALMI SZEMLE

összetevő spontán vagy tudatos változtatása maga után vonja a többi elem változását. Bizonyos egyensúlyi helyzet jellemzi tehát a települést, amely csak meghatározott tűrési határon belül változtatható.

Előbb már szó esett a népesség nagyarányú tevékenységváltozásáról. A falvak népessége azokra az impulzusokra figyelt, amelyeket az ipar bocsátott ki. A társadalmi folyamat és a települések fejlődése itt kapcsolódik egybe. Azok a települések indultak spontánul is gyors fejlődésnek, amelyek iparral és infrastrukturális tartalékkal rendelkeztek.

✶ *Szerenád*

(Feledy Gyula rajza)

FELEDY GYULA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRLEVÉL
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1982 ÁPR 6

FELEDY GYULA

1021

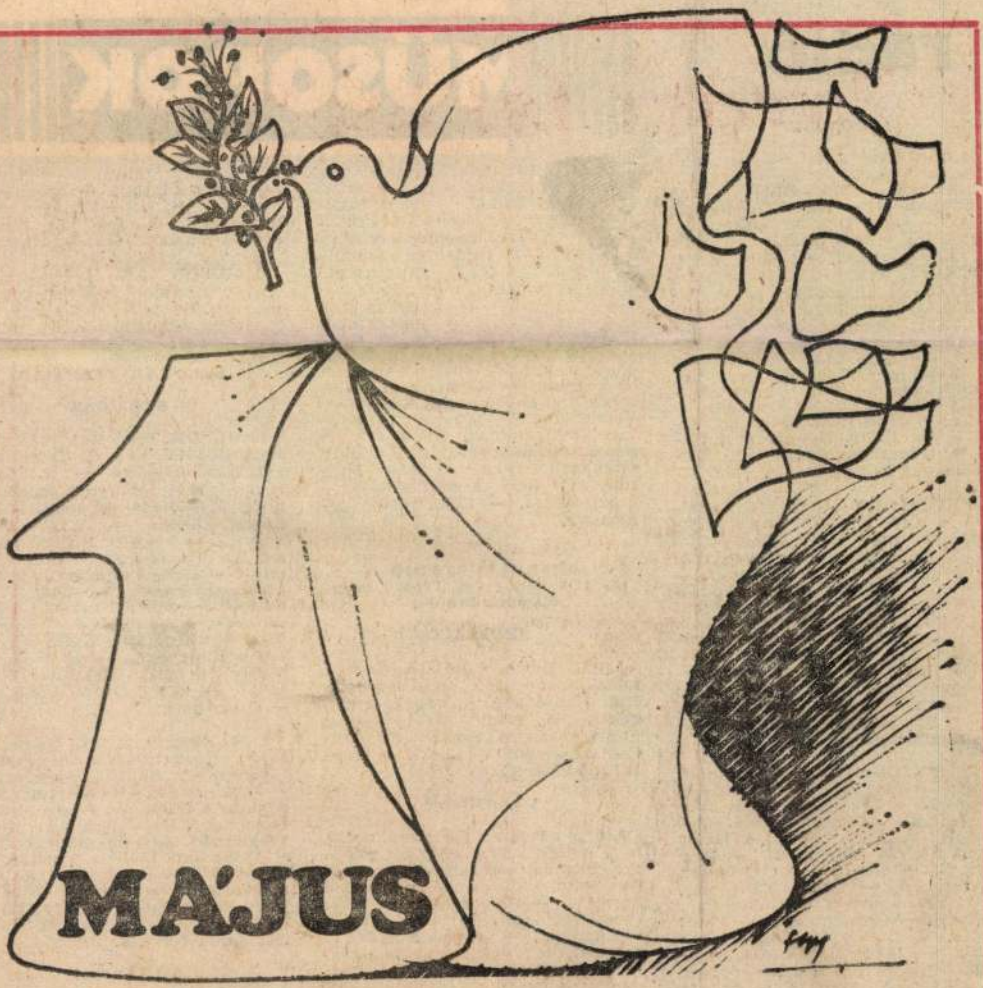

Feledy Gyula rajza

1982 MAJ — 1

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

MHSZ LAPTÖRZSE

1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 5.
Telefon: 337-148, 340-736

ÉSZAK-

rádió

SZOMBAT

KOSSUTH: 8.05: Operafelvételekből. — 8.50: Vers. — 9.00: Májusi dalok. — 9.22: Állatos mesét mondjak-e? — 10.00: Munkásünnep. — 12.05: Déli zeneparádé. — 13.19: Így láttam Kodályt. — 14.05: A hét embere. — 14.15: Zenei anyanyelvünk. — 14.25: Vers. — 14.35: A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara játszik. — 15.51: Operettrészlet. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Komolyzenei „lemezlovas". — 18.40: A szülőföld muzsikája. — 19.40: Egy közösség, két otthon. — 20.40: Az Ex Antiquis együttes felvételeiből. — 21.09: A zene nem ismer határokat. — 22.20: Hangverseny. — 23.44: Operanégyesek. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 6.00: Népszerű muzsika. — 8.15: Népdalfeldolgozásokból. — 8.35: Közkívánatra! — 10.35: Tánczenei koktél. — 11.30: Magyar művek rézfúvósra. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 12.59: Regény. — 14.00: Irodalmi világjárás. — 14.35: Szívárvány. — 16.00: Sanzonok. — 16.35: Pophullám. — 17.30: 4x4. Játék. — 18.35: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. — 19.30: Daljáték. — 22.00: Slágermúzeum. — 23.20: Benny Goodman bigbandja játszik.

3. MŰSOR: 7.00: A szolnoki stúdió román nyelvű nemzetiségi műsora. — 7.30: A miskolci körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. — 8.11: A Melos vonósnégyes lemezeiből. — 8.57: Opera. — 11.03: Hangfelvételek felsőfokon. — 12.33: Elbeszélés. — 13.05: Lemezbörze helyett... — 14.00: Kívánságműsor. — 17.13: Operaáriák. — 17.30: Tip-top parádé. — 18.00: Kritikusok fóruma. — 18.10: Népzene sztereoban. — 18.40: A magyar széppróza századai. — 18.55: Vers. — 19.03: Szimfonikus zene. — 21.00: Gyöngykaláris. — 22.00: Farkas Ferenc műveiből.

3. MŰSOR: 9.00: Grimm: Terülj, terülj, asztalkám! — 9.24: Händel operáiból. — 10.00: Szonda. — 10.30: Spirituálfelvételekből. — 11.05: Zenekari muzsika. — 12.20: Az irodalomtudomány műhelyei. — 13.07: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 13.40: Opera. — 14.10: Századunk kamarazenéjéből. — 16.00: Iskolarádió. — 16.30: Grieg vokális műveiből. — 17.00: A Survivor együttes felvételeiből. — 18.00: A szókevény. — 18.18: A szimfonikus zene folytatása. — 19.05: Versekről. — 19.35: A kamarazene kedvelőinek. — 20.43: A KISZ Művészegyüttes Központi Énekkara énekel. — 21.00: Töltsön egy órát kedvenceivel! — 22.00: Opera. — 23.00: A hét zenemüve.

MISKOLCI STÚDIÓ
(az 1116 kHz-es és a 268,8 m-es középhullámon)

SZOMBAT

8.00: Hírek, időjárásjelentés, tartalomismertetés, lapszemle. — 8.10: Emberiség, közösség, tömegek... A stúdió május elsejei ünnepi műsora. Szerkesztő: Paulovits Ágoston. — Sport. — 9.55—10.00: Műsorelőzetes.

VASÁRNAP

8.00: Jó reggelt, jó szórakozást, jó pihenést. A stúdió kétnyelvű információs szolgáltató és szórakoztató műsora. — Vasárnapi krónika. — Lapszemle. — 8.15: Programajánlat. — 8.20: Riporternapló... — A Bodrogköz... Szerkesztő: Paulovits Ágoston. — 9.00: Táncritmusban. — 9.20: Sport. — 9.25: Műsorösszefoglaló. — 9.30: Szlovák nyelvű műsor: Hírek — A munka ünnepe — Időszerű mezőgazdasági munkai bűnügyi filmsorozat. A félelem árnyéka (sz.). — 20.55: Kapcsoltam (sz.). — 21.35: Oltár anyámnak. A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. — 22.40: Hírek.

2. MŰSOR: 20.00: Hírek. — 20.05: Alfred Brendel Schubert műveiről (sz). — 20.55: Telesport. — 21.25: A rövidfilmstúdiók műhelyéből (sz.).

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ

SZOMBAT

1. MŰSOR: 8.50: 1982. május elseje. Közvetítés a dolgozók prágai felvonulásáról. — 13.55: Hírek. — 14.10: Pionírok magazinműsora. — 16.20: Egyedül a farkasok között. — 17.45: Zenés műsor. — 18.40: Fucik hősei. Anička Jiraškova. — 19.10: Esti mese. — 19.20: Időjárásjelentés és műsorismertetés. — 19.30: Tvhíradó. — 20.20: Ünnepi versek. — 20.25: A föld sója. Filmtrilógia. — 21.50: Május elseje a kerületi székhelyeken. — 22.10: Zenés műsor. — 22.55: Mandula. Tévéjáték. — 23.40: Operettmelódiák. — 0.20: Hírek.

2. MŰSOR: 8.50: 1982. május elseje. Közvetítés Bratislaváról, Kassáról és Banska Bystricából. — 17.05: Hírek. — 17.20: Kubai képeslap. Útifilm. — 17.50: A szomorú lord. Ifjúsági film. — 18.35: Találkozás szovjet művészekkel. — 19.25: Jan Bichac, a szocialista munka hőse. — 19.50: Hallod, a tavaszról énekelnek. — 20.20: A jaltai konferencia. — 22.10: Halló, itt a hírszerkesztőség! — 22.20: Harmadik forduló.

VASÁRNAP

1. MŰSOR: 8.30: Hírek. — 8.35: Gyertek velünk. Gyermekműsor. — 10.50: A sportka húzása

FELEDY GYULA

1021

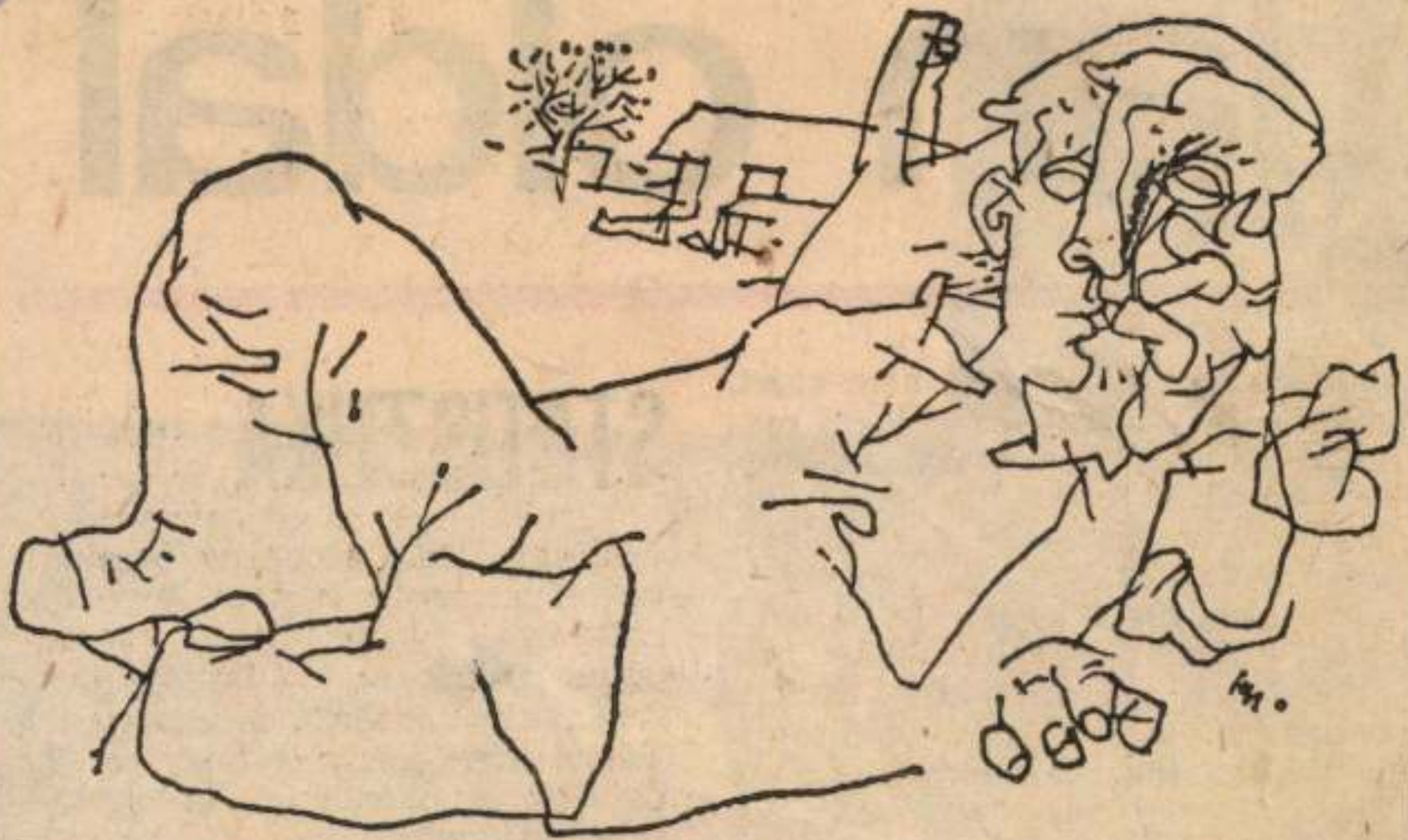

Feledy Gyula: Földön heverésző

1989 JUN 25

ÉLET ÉS IRODALOM

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR SZAKÍRÓK SZÖVETSÉGE

atlar

Rossz vicc? Rossz. És
mert éppenséggel elkép
gyar turista (üzleti utazó, művész), aki hazafelé tartva, utolsó öt dollárjából megiszik egy üveg sört (bort, üdítőt). Sőt elképzelhető olyan magyar utas is, aki legális (vagy illegális) pénzből többet költ étkezőkocsiban, mint egy osztrák (német, olasz, stb.) utas. Nem ténybeli hiteltelensége miatt rossz a vicc. Hanem, mert évtizedek óta szuggerálja belénk, hasonló szerkezetű társaival együtt, a „csóró magyar" képzetét. A nyugati csomagvároviccek. A szalámit áruló magyarturista-viccek. A rokonokat

STATISZTIKA

Amikor Szilágyi János bemutatta nagyszerű paródiáját saját műsoráról, benne a sorompónál tilosban áthajtó buszvezetőről, sokan felháborodtak. Talán nem érezték, hogy e kabaréjelenet bátran vállalt morbidságával keményebben szólt a szörnyű ügyről, mint ahogy némely illetékes tette. Most viszont kiderült, hogy nemcsak Szilágyi János olyan vicces, hanem a vasút is. Azt ol-

FELEDY GYULA

1021

* *Vizparton* *(Feledy Gyula rajza)*

DÉLI HÍRLAP
JUN 30 1982

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., TÜLLOI ÚT 5.
Telefon: 337-748, 340-726

Nonfeomnnoeee

1021

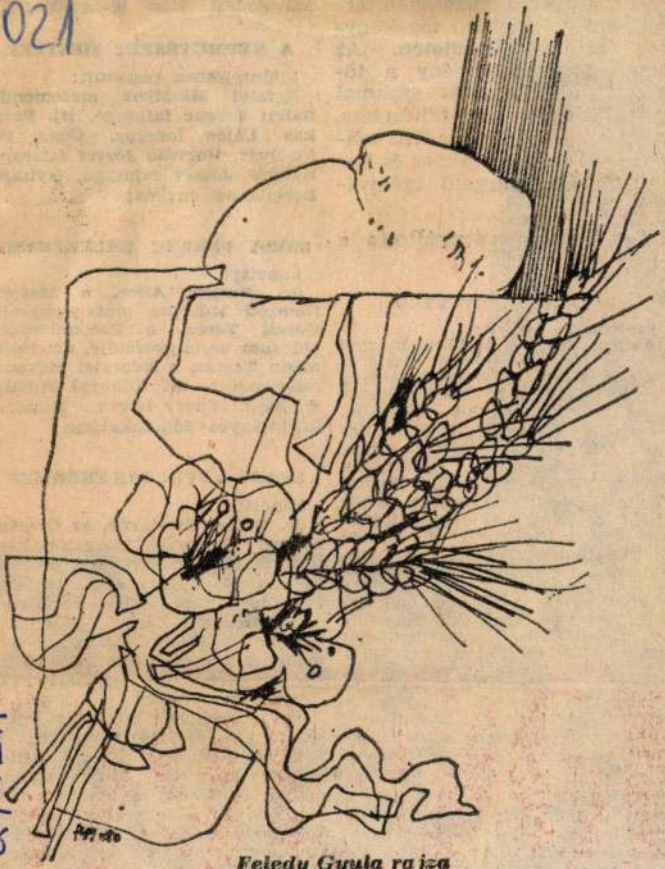

Feledy Gyula rajza

FELEDY GYULA

lít hazánk elé a
sadalmi és polit
ség minden
egyik fő követ
megek általánc
műveltségének
hogy megfeleljü
zad végén az eg
zai haladás sü
nek.

Ezt követően
kitüntetéseket.

KIVÁLÓ NÉ

kitüntetést kapot
Ambrus Zoltán, a
Tanács vb művel
közművelődési
Baranyai János, a
dési Ház művés
Baracskai Sándorn
vári Művelődési
dalmi vezetőségéne
Alkotmány Mezőgaz
lőszövetkezet főkön
János, a Csongrád
sok Tanácsa titká
Gyula Tanárképző
Gyakorló Általános Iskolájának
tanára, **Csorba Tivadar,** a Pécs
megyei városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője,
dr. Gánti Tibor, a Természet
Világa főszerkesztője, az MTA
tudományos főmunkatársa, **Hanák Gábor,** a Magyar Televízió osztályvezetője, **Horváth Gabriella,** a nyíregyházi Móricz Zsigmond megyei könyvtár igazgatója, **dr. Horváth Attila,** a Szolnok megyei Művelődési és Ifjúsági Központ igazgatóhelyettese, **Janka Lajos,** a hangácsi Művelődési Otthon tiszteletdíjas vezetője, általános iskolai igazgató, **Kis Albert,** a Helyi Ipari és Városgazdasági Dolgozók nagykanizsai Móricz Zsigmond

MAGYAR NEMZET
1982 AUG 2 0.
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

tese, **dr. Billédi Ferencné,** a MÉM Információs Központja osztályvezetőhelyettese, **Elek Sándorné,** a Debreceni Városi Könyvtár igazgatója, **Futala Tibor,** az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár könyvtári igazgatója, **dr. Román Lászlóné,** a Baranya megyei Könyvtár igazgatója, **Tapolcainé Sáray Szabó Éva,** a tatabányai József Attila megyei könyvtár főmunkatársa, **dr. Varga János,** a Magyar Országos Levéltár főigazgatója, **Windisch Aladárné,** a MN Hadtörténeti Intézet és Múzeum könyvtárvezető-helyettese.

FELEDY GYULA

1021

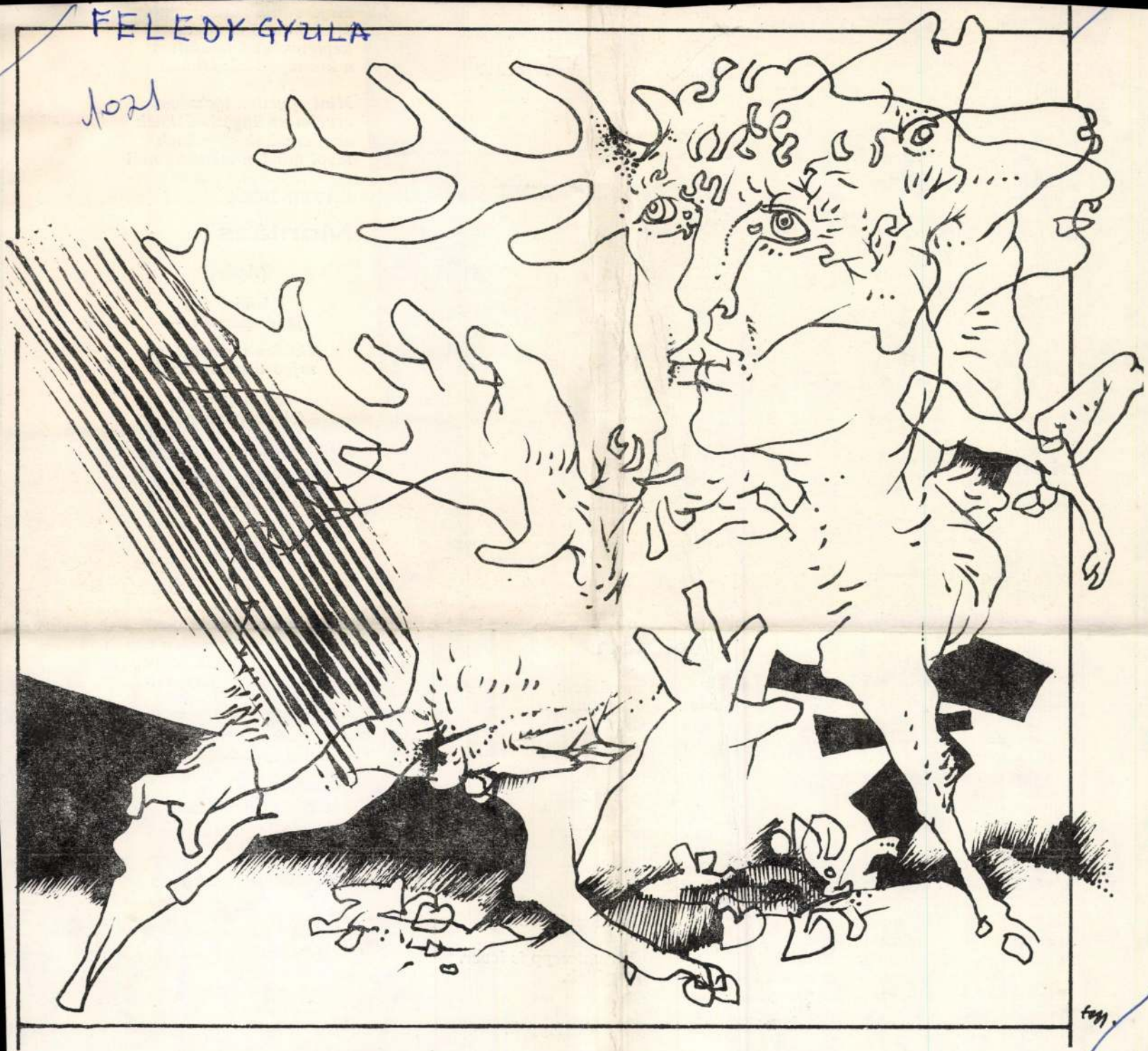

IMPROVIZÁCIÓ BARTÓK-ZENÉRE I.

FELEDY GYULA RAJZA 21

vicsorgó marógép-hajnalok.

FECSKE CSABA

Jelek

Hajunkba szagol a nyár
lenyúzza idei bőrünk
vérünkben megcsónakáztatja
az idényvégi örömöket
megszoritod a kezemet
körmöd alatt föld és hajszál
vér és bőrfoszlányok
a rigókkal lelakatolt csönd
börtön hiába menekülnék
a harminc éve tartó évszak
varjúrikácsolását hallani
csontjaimról mert fölrepedt
ingem alól már kilátszanak
kilátszanak a csontjaim
rajtuk a kin turistajelei
mutatják az utat felém —

KELEMEN LAJOS

Hétfő

Megint a kocka,
ünnep-hátoldalú; élén
elperdül, s kocog benne
kezdethez szokott
fejünk — a hétfő tompa
foglalatában.
Kis, félreeső játék, óvakodva
a felsikált előszobában,
ártatlanságunk óráját kongatja,
míg elreccsen a kocka.
A küszöb odvában az idő
a szú, melynek útján forgácsokra
vásik, amit gyanútlanul
összehordtunk; — át kell lépni,
elegyengetni a törmeléket —
reggel a kapun
a kölykök is
kiférjenek.

CSEH KÁROLY

Visszatérések

Golyó ütötte seb a kulcslyuk
rajta át vérzik el az otthon
zsebedbe menekült revolver a kulcs
Mint bűntett helyét hagyod el a házat
A tett színhelyére úgyis visszatérsz:
mosakodás öltözködés vércseppjei
mind rád vallanak
miközben esti ágyvetéskor
érzem a lábam levetett szagát
az elbocsátott történelem
világnézetemen indul tovább

CSORBA PIROSKA

Félúton

Félúton megálltam,
mert tétováztam,
s mert vártam,
hogy úgyis egész leszek.

Itt heverek.
Pipogya percek
levernek,
az éj hátára emel.

Csak a párnámba
kiabálom:

leköpött minden álmom,
s lábamról
már egy harmatcsepp is lever.
Félúton megállok,
tétovázom,
és várom,
hogy végre egész legyek.

Majd annyi zűrzavar után

1981
Napjaink
SZÁMLÁZÓGÉPIPARI VÁLLALAT
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 23
Telefon: 138-068, 337-716, 340-728

sikoltó tüdő
Elherdált jussod
a bányalég
foszló
jegykendője.

VALKÓ ANTAL

Szabadi-Sóstó

Itt összeérnek
és egymásba buknak a napok
a tükör-víz némán ragyog
nála csak az ég nagyobb
a fák zöld fényében

a töltésre vonatokat löknek
a meleg fulladt állomások
dübörgésük egy pillanatig
ébren tart
amint fényes csikként
rohanásukban
pillanat múlva
elmázolódnak
a párátlan lesült tájban

magamra szórom
az ezüstös dinnyeszagú
nagy vizet
nézem ahogy a levegőben
szétbontja a Nap
s csillámlóan
lepereg testemen

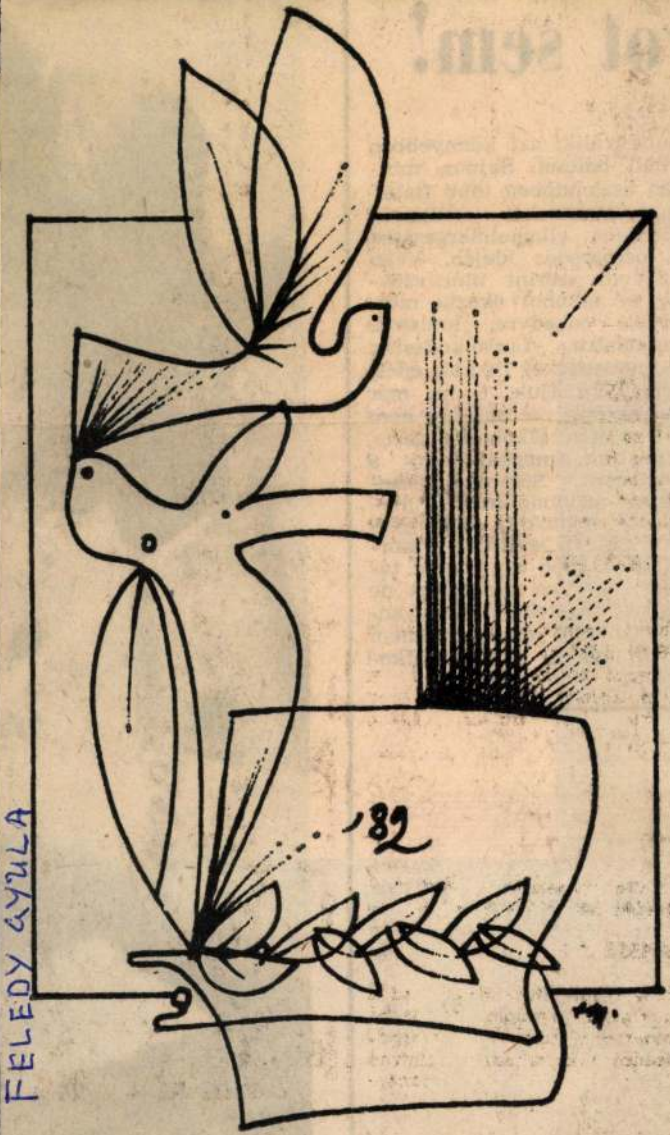

* *A költészet napja '82* *(Feledy Gyula rajza)*

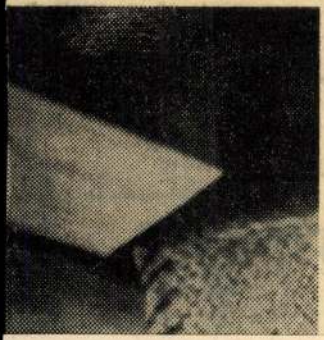

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1982 APR 10

DÉLI HÍRLAP

1021

FELEDY GYULA

DÉL-MAGYARORSZÁG

1982. FEBR. 6

FELEDY GYULA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1983 JAN

1021

Feledy Gyula rajza: Furulyás

FELEDY GYULA

FELEDY GYULA

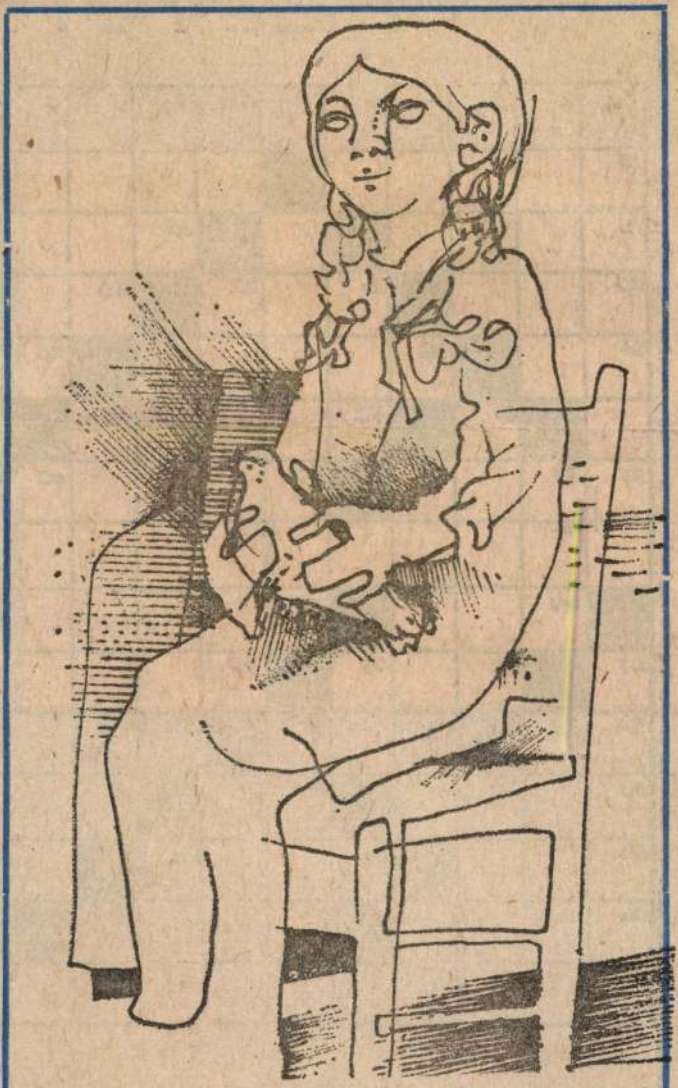

Kislány galambbal

Feledy Gyula rajza

FEJTORO

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1982 JUL 10

ERKEL

FELEDY GYULA

1021

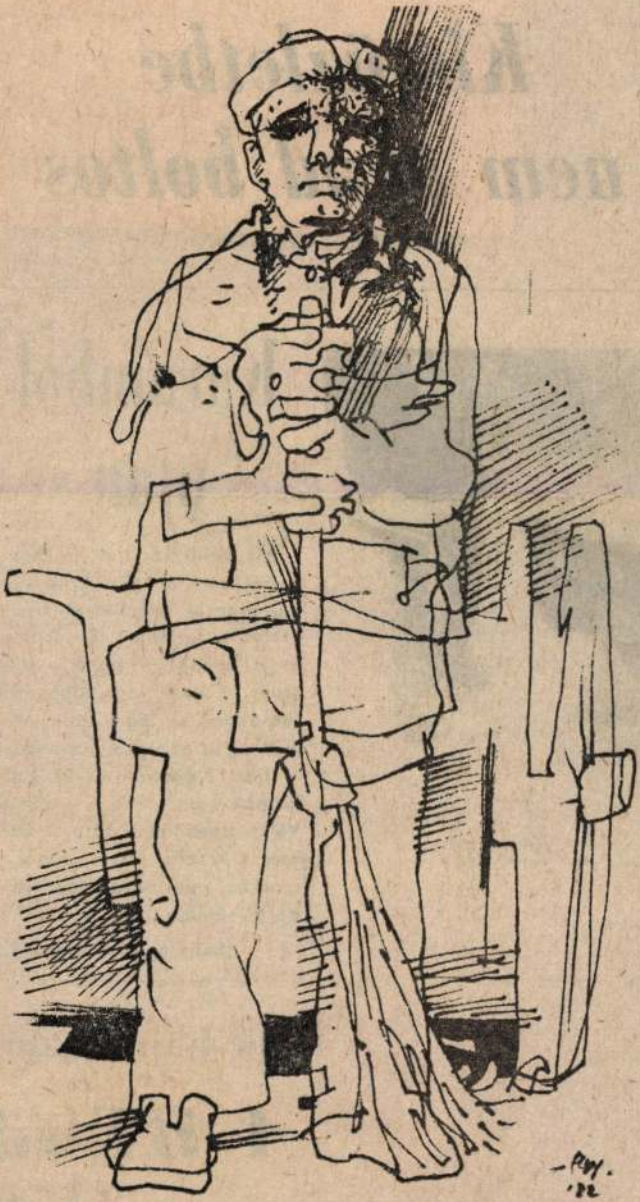

* Köztisztasági alkalmazott

(Feledy Gyula rajza)

1982 JUL 13

DÉLI HÍRLAP

-MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ner

(CIKK AZ 5. OLDALON)

Karambol után

Aki sérült kocsiját ezekben a napokban a Kiss Ernő utcai kárrendezői telephelyre viszi – csalódik. Az Állami Biztosítónak ez a telephelye ugyanis megszűnt. S ezzel egyidőben Hejőcsabán, az Egri úton megnyílt az új gépkocsi-kárrendezési fiók. Naponta 45–50 kocsit hoznak ide. Ez az összetört Volkswagen nem a saját kerekén érkezett; lesz-e ebből a roncsból autó egyáltalán? (Cikk az 5. oldalon.)

(Solymos László felvétele)

RIAP

Ma hajnalban

A BT tű

szólíto

FELEDY GYULA RAJZA

1021

FELEDY GYULA

rül, ő meg a szivattyútelepen. Va-
sárnaponként bemerészke
mába. Két forint volt félc
kölynek, néha kevertet
csak módjával, és csaki
ha azokkal a nála 8—10
sebb legényekkel jött ös
a szivattyútelepen együ
A kocsmában is mindig
az esze. Előfordult, hogy
tott kissé, olyankor az
hogy „édesanyám kössö
selymet a fejére".

Szeptemberben
határozással u
sza az otthc
mihelyt me
szakmunkás-c
munkába áll, feleségül ve
Mindennap írt neki, s a
édes kis feleségének szóli
vezgetett, csaknem boldo
tán egy napon meg kellet
hogy Mari után falkábar
fiúk és az fekteti le, aki
van hozzá. Egy bejáró fal
a hírt, huszonnégy éves, k
legény, abban a műhelyben dolgozott, ahol ő a szakmát tanulta. Ha más mondja, elereszti a füle mellett, de ez a fiú nem szokott a levegőbe beszélni, és mindig jóindulatot tanúsított iránta.

Koszos lebujban beszélgettek, neki egy vasa sem volt, a földi fizette a rundókat.

Hazugság, mondogatta másnap reggel, öltözködés közben, félhangosan. Hazugság, súgta a borsólevesnek délben. Délután levelet írt, a szokásos

Nem vagyok az öcsém dajkája.

1982 JUL 24
NÉPSZABADSÁG
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

duruzsoló hangon. — Sokan sírtak. Amióta a főtanító úr meghalt, most szólalt meg először az orgonánk.

Könny csillant a szemében.

— Nem rajtam múlott — mondta a tanító.

— Tudom, igazgató úr, mindenki tudja...

— Annak idején az évfolyamomban mindössze ketten tettünk kántori vizsgát. A többiek már az új idők szelét érezték...

— Most megint új idők jönnek,

Szemlélődés

Feledy Gyula rajza

FELEDY GYULA

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 MÁJ 2 2

FELEDY GYULA

Kapáló

Feledy Gyula rajza

MŰSOROK

nozi

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

e: Vízimese. Mb. színes
el—angol film. Kezdés: h10
órakor. — A kobra napja.

1982. július 3., szombat

órakor. — Vízimese. Szí-
engyel—angol film. Kezdés:
rakor. — Csárdáskirálynő.
magyar—NSZK film. Kez-
nő órakor. — Detektív két
özött. Mb. színes amerikai
14 éven felülieknek! III.
r! Kezdés: 7 órakor. **He-**
I. Huszadik század I—II.
s olasz film. 18 éven felü-
ek! Dupla helyár! Kezdés:
kor. **Táncsics:** A nők vá-
I—II. Színes olasz film. 18
felülieknek! Dupla helyár!
és: 5 órakor. **Filmklub:**
özelítések. Mb. színes svájci
film, 14 éven felülieknek! Kez-
dés: 6 órakor. **Matiné:** Vadvíz-
ország. Színes magyar film.
Kezdés: f4 órakor. **Görömböly, Krúdy:** Fehér telefonok. Mb. szí-
nes olasz film. 18 éven felülieknek! Kezdés: f7 órakor. **Szikra:** A festmény titka. Mb. színes szovjet film. Kezdés: hn4 és n7 **órakor. Fáklya:** A mama száz-
éves. Színes spanyol film. 14
éven felülieknek! Kezdés: f3
és f5 órakor. — Hair. Színes
amerikai film, III. helyár! Kez-
dés: f7 órakor. **Tapolca, kertmozi:** A domb. Mb. angol film. 16
éven felülieknek! Kezdés: 9 óra-
kor. **Vasas, Sikerfilmek mozija:** Szamurájok és banditák I—II.
Színes japán film.

I. MŰSOR: 8.30: Tévétorna (ism., sz.) — 8.35: A mi képernyőnk. A Pécsi Körzeti Stúdió német nyelvű nemzetiségi műsora (ism.). — 8.55: Teniszsuli (ism., sz.). — 9.10: XVIII. Úttörő-olimpia. 1982. Győr (sz.). — 10.10: Csodálatos vagy, Júlia. Osztrák—francia film (ism.). — 11.45: A fele sem igaz! (ism.). — 12.15: Haydn szimfóniái (ism., sz.). — 14.20: Tomi és kutyája. Lengyel játékfilmsorozat (ism.). — 14.30: Bélyegvilág (sz.). — 14.40: Zene-bona (sz.). — 15.20: Reklám. — 15.25: A svédcsavar. Tévéfilmsorozat gyerekeknek (ism.). — 16.00: Transvaal minden aranya. Francia kalandfilmsorozat (sz.). — 16.55: Hírek. — 17.00: Reklám. — 17.10: Vállaljuk a vendéget. Dokumentumműsor. — 18.05: Teleráma. — 18.45: Új egymillió fontos hang-

FELEDY GYULA

Változat egy Kalász-versre

Feledy Gyula rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAKIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 JAN 2 2
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

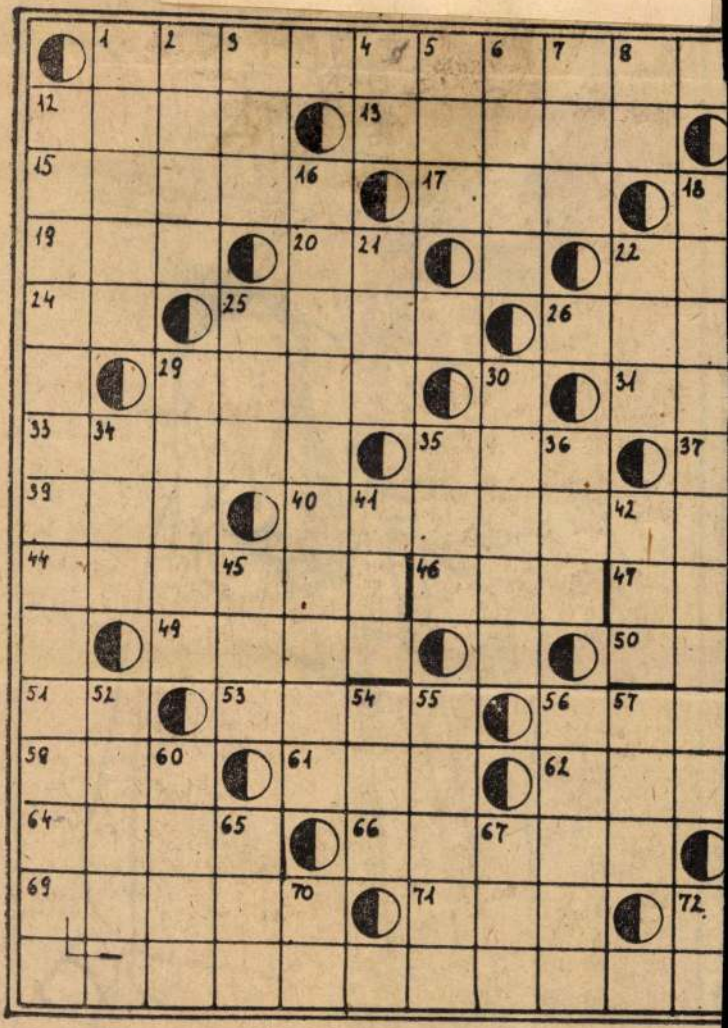

A pénzről

Johann Wolfgang Goethe (1749–1832) egyik epigrammáját (szellemes gondolatát) kell beírni a **vízszintes 1., függőleges 12. és 18. számú** sorokba.

VÍZSZINTES: 1. *(Bekül-*

porció. 66. Milánói operaház.

FELEDY GYULA

1021

G 6

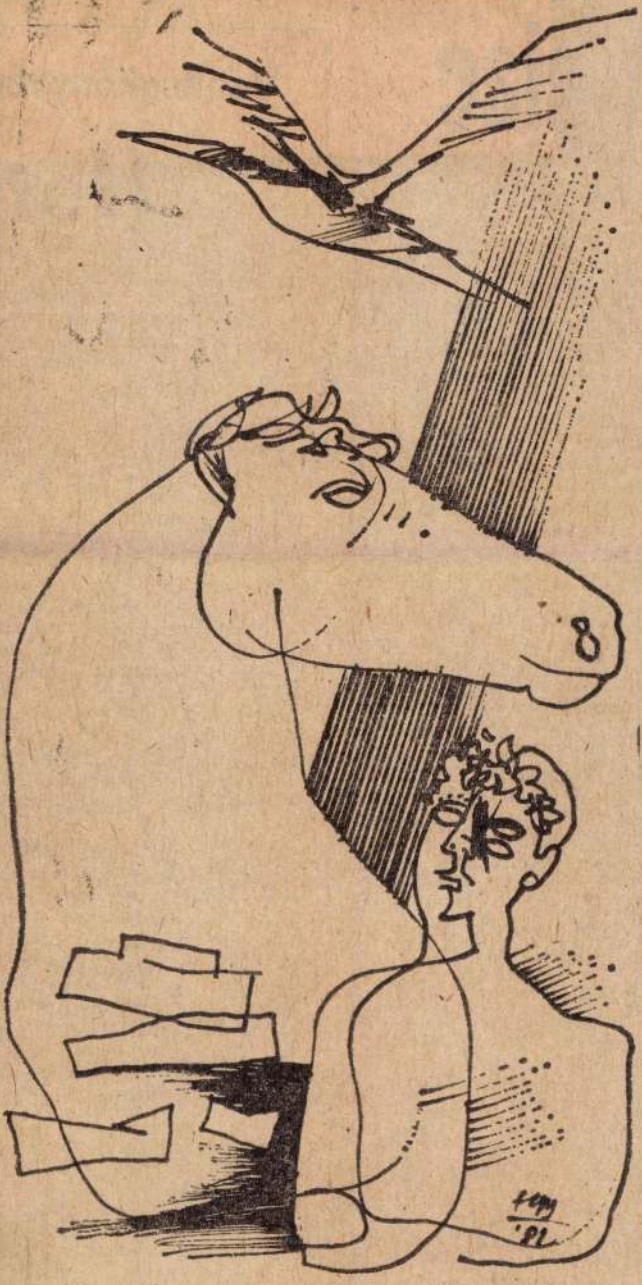

Emlék

Feledy Gyula rajza

ESZAK-MAGYARORSZAG
1982 DEC 18

MHSZ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

a p

iszterhelyettessel

nyersanyag és a hulladék
A pamutipar — a szükséges
egvalósítása után — jelentős
el az alacsony minőségű pa-
eletkező saját hulladék fono-
sában. A kötőiparban a kor-
szati eljárások bevezetése je-
enteni fogja a hulladékot. A
ótti szorosabb együttműködés-
hasznosítani a maradék fona-
gyapjúfonalakból a hazai ka-
kihasználásával, a termelés
dunk importot kiváltani. Fe-
a jelenleg érvényben lévő
t, abból a szempontból, hogy
vannak-e a készáru minőségi
vel, nem tartalmaznak-e in-
lzott előírásokat, amelyek pa-
használást okoznak. A papír-
összehangolt, együttes mun-
súlyának csökkentése kedve-
importköltségek alakulására.
bbi megtakarítási lehetőségek

k csak példaszerűen illusztrál-
okirányú intézkedéssorozatot,
tes anyagtakarékossági akció-
artalmaz. Végrehajtását szer-
amatosan ellenőrizzük.

*re csökken az ágazat munka-
Bár az utóbbi időben javult
g, a jobb szervezéssel pótolni
inyzó munkáskezeket?*

létszáma évenként 2,5—3 szá-
egy 10 ezer dolgozóval csök-
nfogyás nem egyformán érinti
kat, vállalatokat, munkakörö-
e kevesebb a közvetlen terme-
zolgáló munkáskéz, s ezt csak
udjuk ellensúlyozni. E felis-
indítéka a több éve megkez-
munkaszervezésnek, a korsze-
módszerek bevezetésének. A
szövödékben — a szervezés
— 13—60 százalékkal növe-
k mellett dolgozók munkater-
javult a minőség, jobb, gaz-
tt az anyagfelhasználás, az
. A textiláruipar húsz válla-
égy vállalat harminchárom
valósult, illetve folyamatban
jelentőségű üzem- és mun-
emelkedő eredményt értek el

Hote

Vadászkürt hangja zendült. Különös szép hangja van a vadászkürtnek, mélyből, barna színnel szól, kissé mintha visszatartaná magát, nem kiabál, nem rikoltoz. Őszi erdők barnaságát, mélyét idézi, kicsit talán a figyelmet, az óvatosságot is, mit az erdő és maga a vadászat követel. A vastag falak, boltíves ablakok, öreg lépcsők között terült szét ugyan most a kürt hangja, sok évszázados falakról verődött visszza, de illett ide is, miként a rengeteg tölgyesbe is. Valóban vadászok jöttek a kürt nyomában, svájciak. Jókedvűen, fegyelmezetten és a maguk dalát énekelve, valóságos koncertet kerekítettek. Vacsorára indultak ezzel a ceremóniával.

Másik kép. Nagyestélyiben, sokféle ékszerrel díszes hölgyek — igazi dámák — sokasága vár a helyiségben. Mély süppedésű fotelekben, vagy kecsesen járkálva, földet söprő ruhában, frissek, szépek, franciául beszélgetnek, néha angol szó vegyül a társalgásba.

Orosz Zoltánnal, a szerencsi Hotel Huszárvár igazgatójával idézgetjük a képeket a múltból. Közelmúltból ugyan, de mégsem a jelenből, hanem évekkel korábbi időkből. Svájci, német, olasz vadászvendégeket, francia szállórendszer igazgatóját, francia hölgyeket, angol vendégeket, mert a mindössze nyolc éve létező szálló — az igazgató néhány hónap híján kezdettől vezetője — sok ér-

1021

FELEDY GYULA

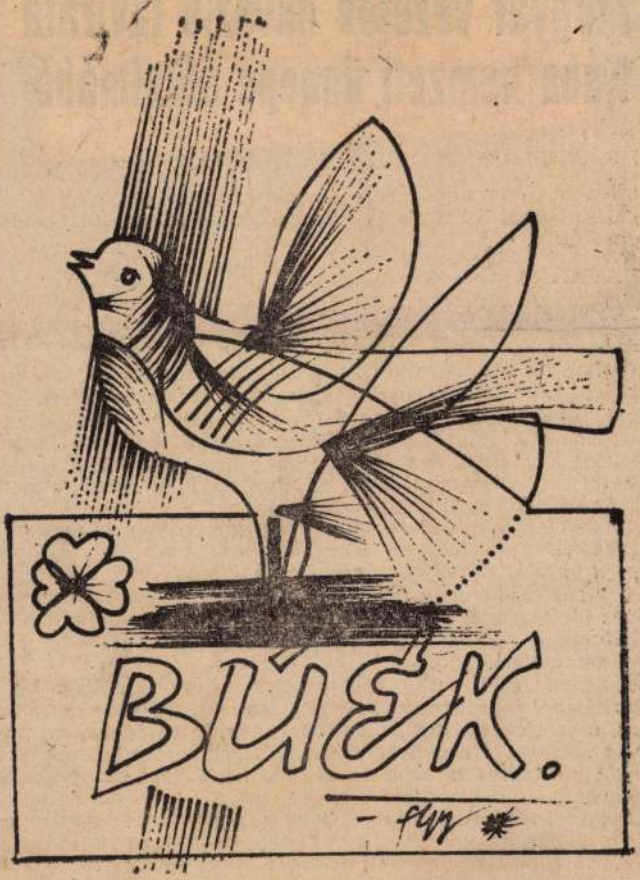

Feledy Gyula rajza

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 DEC 31

MSZMP SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

DR. FIDEL CASTRO RUZ ELVTÁRSNAK,

a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a Kubai Köztársaság Államtanácsa és Minisztertanácsa elnökének,

HAVANNA

Tisztelt Fidel Castro Elvtárs!

A Kubai Köztársaság nemzeti ünnepén, a kubai forradalom győzelmének 24. évfordulóján, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, Minisztertanácsa és egész népünk nevében elvtársi üdvözletünket és szívből jövő jókívánságainkat küldjük Önnek, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának, a Kubai Köztársaság Államtanácsának és Minisztertanácsának, a testvéri kubai népnek.

Népünk elismeréssel tekint azokra az eredményekre, amelyeket a kommunisták vezetésével az elmúlt évek során a kubai nép a szocializmus gazdasági alapjainak megteremtésében, életkörülményeinek és kulturális színvonalának folyamatos javításában, a népi hatalom megszilárdításában, a Kubai Kommunista Párt II. kongresszusa határozatainak végrehajtásában elért.

A Kubai Köztársaság következetes, internacionalista külpolitikájával maradandó érdemeket szerzett az imperializmus ellen, a szocializmusért és a békéért vívott küzdelemben. Jelentős szerepet játszik abban, hogy az el nem kötelezett országok mozgalma a nemzetközi élet fontos pozitív tényezőjévé vált.

Örömmel tölt el bennünket, hogy a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus jegyében folyamatosan erősödik pártjaink és népeink testvéri barátsága és sokoldalú együttműködése. Dolgozó népünk internacionalista szolidaritással áll a forradalmi Kuba oldalán, a Karib-térség haladó és szocialista rendszereit fenyegető imperialista magatartással szemben.

FELEDY Gyula

M. Nemzet 1932. május 13

Feledy Gyula rajza

alkotnak, illetve bármilyen
tudnak szolgálni az elek
(Szerkesztőség és kiadóh
út 20. III. em. 1. Telefon: (

Az **Árnyékkötők Electr**
egyidöben jött létre a
Egyesület (FÁME), melyn
kiállítások, akciók szer
eszközökkel támogatja a l

Az **Árnyékkötők Electro**
igényesebb megjelente
decemberében megsz
Alapítvány, mely szíveser
természetbeni támogatás
5012-es számlaszámon.
létrehozta az Árnyékkötők
és külföldi elektrogra
alkotásokból áll. Az alap
Tímár utca 17. fsz. 3.

Feledy Gyula rajza

FELEDY Gyula grafikus

M. Demeet 1992 jan. 9

TERVEZÉSI INFORMÁCIÓ

TISZTELT KOLLÉGÁK!
HÖLGYEIM ÉS URAIM!

Az építés műszaki tervezése, beruházáselőkészítése és kivitelezése során szükséges műszaki információk közreadását 25 éve kezdtük meg és azóta rendszeresen végezzük.

A TERVEZÉSI INFORMÁCIÓ című lapra már előfizetők a termékekről és szerkezetekről, valamint berendezésekről összeállított közleményeket lap formájában havonta postán kapják kézhez.

Egy példányt bemutatásra — kérésre — készséggel küldünk.

A gyártó cégektől megszerzünk minden információt, amely az építés műszaki előkészítése és megvalósításán munkát végzők számára nélkülözhetetlen:

- a műszaki adatokat,
- a méretezési eljárásokat,
- a választék felsorolását,
- az alkalmazással kapcsolatos tudnivalókat,
- a szabályozási hivatkozásokat,
- a hazai és külföldi minősítések okmányszámait,
- a tervezési tudnivalókat,

1021

Feledy Gyula

Útirajzok a testvér-megyéből

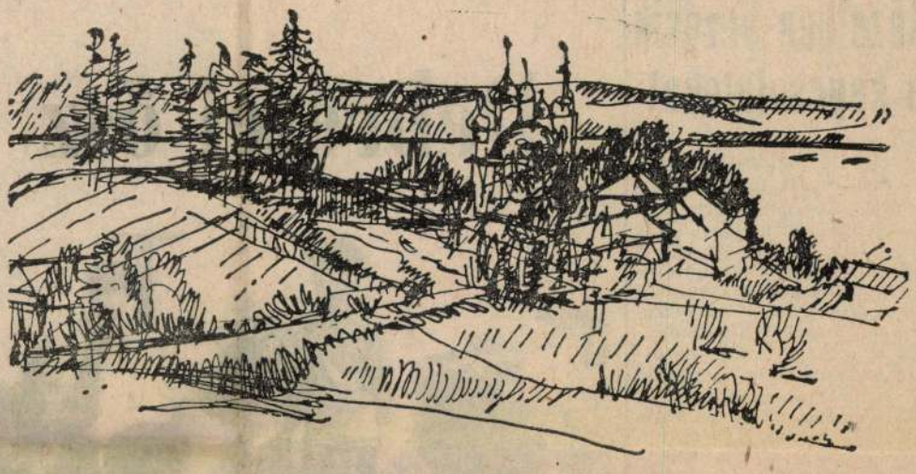

Orosz táj

Lenkey Zoltán rajza

A Borsod és Vologda megye között fennálló testvérmegyei kapcsolat élő, virágzó, s egyáltalán nem szorítkozik a protokolláris keretek közé. Egyebek között igen élénk és gyümölcsöző a képzőművészek kapcsolata. Emlékezetes, hogy néhány éve a miskolci országos grafikai biennálén vettek részt a vologdai grafikusok, mégpedig igen jelentős gyűjteménnyel, majd amikor delegációjuk hazautazott, a kiállítás anyagát ünnepélyesen Borsod megyének ajándékozták. Ezek a grafikák vándorkiállítás formájában azóta a megye jelentős részét bejárták. Az elmúlt évben vologdai művészdelegáció járt nálunk, itt laktak a művésztelepen, dolgoztak, ismerkedtek a helyi képzőművészekkel és a szélesebb társadalommal.

Az idén nyáron Borsod–Miskolcból négytagú művészdelegáció indult Vologdába, hogy ott töltsön egy hónapot. A delegáció tagjai voltak: Feledy Gyula Kossuth-díjas, kétszeres Munkácsy-díjas, SZOT-díjas, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze, grafikusművész, Lenkey Zoltán Munkácsy-díjas grafikusművész, Mazsaroff Miklós Munkácsy-díjas festőművész, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-magyarországi területi Szervezetének titkára, valamint Pető János grafikusművész. Egyhónapos vologdai tartózkodásuk alatt mindnégyen igen sokat dolgoztak, vázlatokat, útirajzokat készítettek, mintegy „feljegyzéseket", esetleg később realizálandó nagyobb művekhez. Lenkey Zolán már kamarakiállítást is rendezett Rajzok Vologdából címmel, nagyobb kiállításra készül az év végén Feledy Gyula, Pető Jánosnak pedig a Miskolci Galériában látható gyűjteményes tárlatán fedezhetők fel a vologdai emlékek. Mazsaroff Miklós festő, nála – a műfajból adódóan – hosszabb a feldolgozás ideje, de rajzokkal ő is készen áll. E négy képzőművész vologdai útirajzaiból láthatnak most olvasóink egyet-egyet.

Vologda környékén

Feledy Gyula rajza

Mazsaroff Miklós: Kirilovói bástya

Pető János: Tornyok alatt Vologdában

1982 NOV 6
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
MSZMP SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Közelben keresik a kapcsolatokat

A Medicor Művek miskolci OREL gyára immár negyvenféle orvosi műszert állít elő évente. Termékeinek nagy hányada exportra kerül. A gyár törekvése, hogy határainkon belül találja meg azokat a kooperációs partnereket, akik képesek jó minőségben előállítani azokat az alkatrészeket, amelyeket mind ez idáig importból tudtak csak beszerezni. De ennél is tovább szeretné szűkíteni a kört az OREL; igyekszik borsodi vállalatoktól, szövetkezetektől megrendelni az alkatrészeket, hiszen ilymódon csökkennek a szállítási költségek és — a tapasztalatok azt bizonyítják — a határidőket is pontosabban betartják a szűkebb pátrián belül dolgozó gazdasági egységek. Az idén eddig 50 000 normaórát dolgoztattak megyei üzemekkel, jövőre növelni szeretnék ezt a munkamennyiséget. Nyomtatott áramkörű lapok gyártására például egy előre nincs borsodi vállalkozó...

Értékmentés

Száz hektár takarmánytermő terület szabadulhat fel a jövedelmező árunövénytermesztésre, ha a halmaji Aranykalász Termelőszövetkezet üzembe állítja azt a dán licenc alapján gyártott berendezést, amely képes a mezőgazdasági melléktermékekből fehérjedús takarmányt előállítani. A kenyérgabona betakarítása után bálázzák a szalmát, amely egy speciális tartályba kerül, majd állandó hőmérsékleten, a hozzáadagolt ammónia fehérjévé alakul. A berendezést nemcsak szalmával, hanem kukoricaszárral is „táplálhatják", így az eddig sehol nem hasznosítható melléktermék is javíthatja a gazdaság takarmánymérlegét. A számítások szerint évente több mint ezer mázsa fehérjedús takarmányt tudnak majd az új berendezés segítségével előállítani. Természetesen a szövetkezet haszna az árunövénytermő terület megnagyobbodásával tovább nő, hiszen ha a felszabaduló táblákba kenyérgabonát vetnek 1,2 millió forinttal több árbevételre számíthatnak. Végeredményben ezért pályázták meg ezzel a módszerükkel azt a 6,5 millió forintot, amelyet az energiatakarékossági eljárások bevezetésére biztosít hitelként a bank.

Debrétei ősz

A debrétei „gyógyszergyár" előtt. Fogarasi István „főgyógyszerész" szemrevételezi a hozott anyagot.

Ott távol, a dombtetőn — ahol a föld és az ég összeér —, az égbolt háttér előtt két tehén az ekét húzza. Az ekét, melynek szarvát fejkendős asszony szorítja, míg a bal oldali tehén mellett — vezetőként — hosszúhajú, szőke lány lépdel. Onnan lentről, a völgy alján vezető útról nézve, szinte észrevétlen ez a haladás, inkább csak a hantok növekvő feketesége jelzi: szaporodik a barázda. Úgy bámuljuk a látványt, mint színes filmen az erdőt fordító két bors ökröcske meséjét. Mígnem egyszercsak a suhant szél a celluloid helyett lehozta oda a völgybe a friss szántás illatát. S vége az álmodozásnak. De mint az ébredőt más inger, az éhség érzete keríti hatalmába, ugyanúgy fog el bennünket a vágy, s máris ballagunk felfelé a domboldal gyepszőnyegén. Oda az égbolt háttér elé. Természetesen, mire felérünk, a föld és az ég összeért horizontja délibáb módjára továbbrepült. Helyette a szántás fekete csíkja fogad, meg egy valahol csak végetérő tábla.

És itt vannak ők, a szántók! A gumicsizmás, fejkendős *Lengyel Miklósné*, meg a lánya, a 21 éves, húsiparnál dolgozó Judit, ki földműves anyjának be-besegít. Az 55 éves asszonnyal jómagam már találkoztam itt a debrétei határban. Igaz, néhány nadrágszíjparcellával arrább. Akkor nyár volt, s a szabadságon levő katonafiával az árpát aratták. Most viszont szántanak, lévén, hogy a debrétei határban is jó ideje már

— Csa no! (azaz jobbra) — biztatja a két tehenet, Mandulát és Rozit. Nem tudom, értik-e az emberi beszédet, mindenesetre kiegyenesül a szántás görbülete. Viszonylag könnyedén haladnak. Az előző napokban lehullott eső jóvoltából vajként hasad a hant. — Amúgy sem rossz föld ez — hallom — barna erdei talaj, ettől jobbat kívánni sem kell. Hogy így igaz-e, nem tudom. Mindenesetre: e „jó" földért nincs nagy tolongás. Bizonyság rá, hogy Lengyelnéék földjéhez hasonlóan megművelt kevés akad. Sőt, talán hitelesebb úgy fogalmazni: lényegesen több a parlag.

Amit e csepp falu elbír, amit a még ottélők meg tudnak művelni, azt megművelik. De sokan már nincsenek, s az erő, a tehetség is inkább fogy, mint növekedik. Lám, most is, hogy Lengyelnééktől elköszönve végigmegyünk a dombtetőről pirostetejűnek látott falun, az életnek alig tapasztaljuk jeleit. A házak udvarán csak a lugasok sárgállanak, s az előkertekben néhány kései virág próbál nyarat hitetni. Emberekre csupán a falu túlsó végén, a híres-nevezetes debrétei szeszfőzdénél lelünk. Itt viszont javában zajlik a nagyüzem, bizonyságául az ősznek, meg annak, hogy a természetfelelős az idei esztendőn gyümölcsből is adott bőséggel. *Jakab Laci* bácsi — régi ismerősöm — félig panaszként beszél a megtermett sok almájáról, amit értékesíteni nemigen tud. Merthát ki jön almáért Debrétére? Ő meg már nemigen viszi eladni. Nincs más lehetőszinte ki sem látszanak a dologból. Szeptember 1-től két műszakban termel a „gyógyszergyár", s mégis parányi épülete előtt mindig sorakoznak a szekéren, teherautón, személygépkocsin hozott kádak, hordók. Természetesen nem üresen.

— Jönnek ide főzetni Miskolcról, Edelényből, Szirmabesenyőről és persze az egész környék — mondja fokolás közben. — Huszonkét éve dolgozom itt, de ennyi gyümölcs még nem volt. Márciusig teljesen be vagyunk táblázva...

Most éppen *Papp Lajos* hídvégardói nyugdíjas körte, veres szilva egyvelege fő a boszorkánykonyhában. Ülünk az öreggel a padon, s kevés szót váltva bámuljuk a tűztér izzó fahasábjait. Arra gondolok, jövőre — ha megérjük —, ilyentájt ugyanígy teszünk majd. Mert az esztendők, az évszakok ismétlik a tennivalókat. A gyümölcsfeldolgozás például ilyen őszi tennivaló.

Jakab néni kérdése ébreszt ebből a merengésből: — Mikor tetszik vinni tövet a trombitafolyondárból?

Ott virít hatalmas kúszócserjeként az előkertjükben. Nyáron nagyon szép, vörösessárga tölcsérvirágzatú. Nem is tudom, mikor kértem belőle, mint ahogy azt sem tudom, hányszor ígértem már, hogy elviszem. Most újra aktuális lenne, hiszen ősz az ültetések ideje. Csakhát tennivaló ez is. S mennyi más tennivalója van az embernek!

— Jakab néni, meglássa, tavasszal eljövök érte. Akkor biz' isten elviszem...

Ami azt illeti, tényleg eljövök. Mert szép az ősz Deb-

1021

FELEDY Gyula

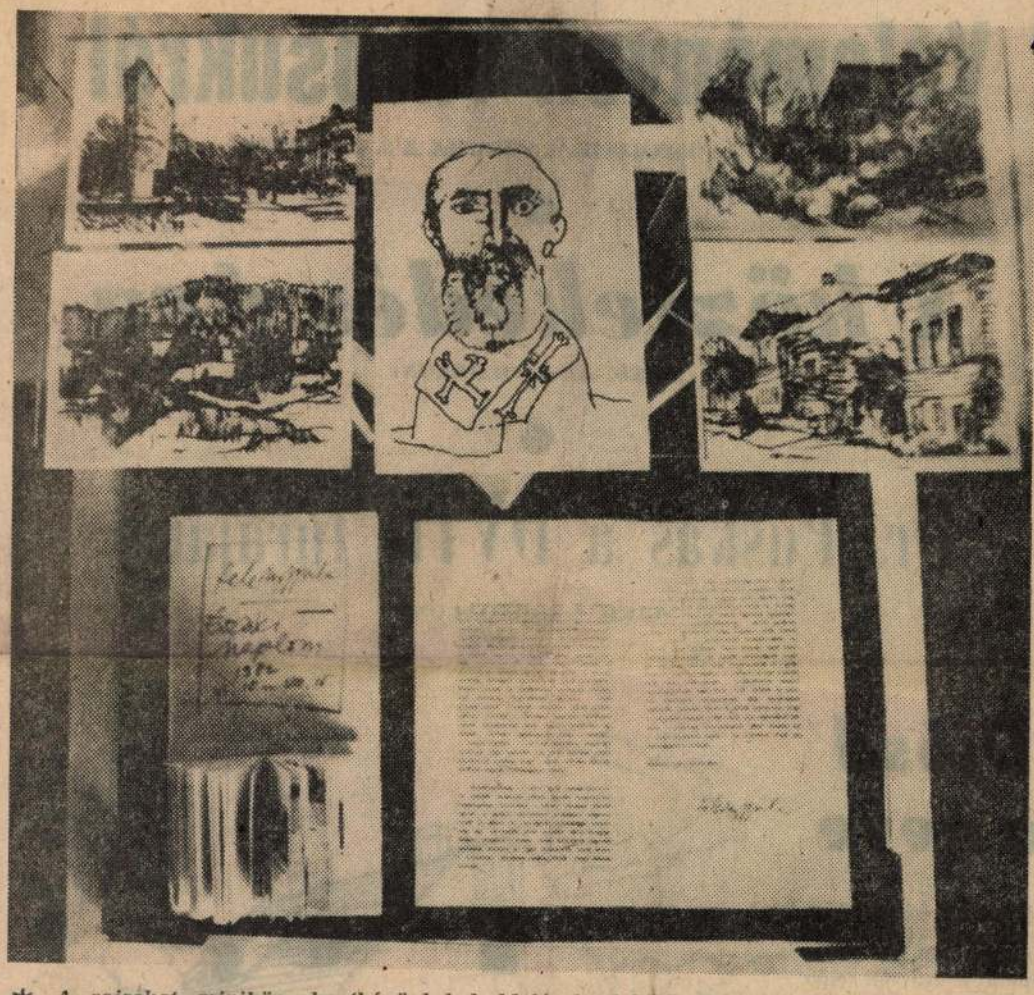

* *A rajzokat minikönyvbe (képünk bal oldalán lent) kötötték, és természetesen ezt is bemutatják a kiállításon.* *(Kiss József felvétele)*

Északi naplóm

Feledy Gyula útirajzai

„Ez év július—augusztusában négyen — miskolci képzőművészek — egy hónapot dolgoztunk északi barátainknál . . .” — írja Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész, és ha lelkiismeret-furdalásunk támad, hogy a Vasas Művelődési Központ galériájában nyílt kiállításról csak a következő esztendőben, január közepén írunk, akkor kínálkozik a mentség. Annak idején, tavaly nyáron hírt adtunk róla, hogy sok száz kilométeres út gazdag eredményével tért meg Miskolc testvérvárosából, Vologdából Lenkey Zoltán, Feledy Gyula, Pető János és Mazsaroff Miklós. Írtunk arról is, hogy Lenkey Zoltán is bemutatta már a „vándortarisznya” tartalmát; Most Feledyn a sor.

A grafikus itthon is rajzol. Hogyne rajzolna egy olyan úton, ahol még nem járt, és feltétlenül rajzol akkor, ha vendég; a vendéglátók dajkálják, kényeztetik, nem kell napi gondokkal törődni, az a dolga, hogy figyeljen, lásson, éljen. Nem véletlen a cím. *Az északi napló* címmel csokorba gyűjtött egyedi rajzokban a mindennapok történéseit örökítette meg. Sok nap alatt sok rajz született, ha tetszik, valóban minden napra juthat egy az éppen akkori huszonnégy óra maradandó emlékeként. A dolog persze nem ilyen primitív, ha művész néz széjjel távoli tájakon.

Vologda egyike a legősibb orosz városoknak; évszázadok kultúrája ad témát Feledy rajzaihoz. Hagymakupolás templom nélkül nincs orosz város. Mint ahogy nincs orosz táj az éppen arra a szélességi fokra jellemző fa, nyír, fenyő nélkül, a várost környező település faházak nélkül, régi városnegyed a régi építészet által emberszabásúvá formált terek nélkül. Más országok, népek évszázados kultúrája senkit sem hagy hidegen, de Feledy lerajzolja a simogató tavi szellőt. Megörökíti, hogy milyen az este Kirillovban, mitől csakis kizárólag vologdai az utca és tér.

Elmondta: bajban volt tulajdonképpen. Induláskor fogalma sem volt róla, miként hozhat sok ezer kilométerről mindenkor igaznak érzett emléket, hogyan hozzon egy távoli világról hírt. Néhány óra, vagy néhány nap múltán rájött. Embereket rajzol, műteremsarkot, Vologya (Feledy tudja, ki ő) kutyáját, Zsenya faluját, Jura szaunáját, mosó asszonyokat. Olyan kapcsolatokat, egyszervolt találkozásokat, újra nem adódó élményeket örökít meg, amelyekért — tanúk a rajzok —, érdemes volt hosszú-hosszú útra indulni.

M—

1983 JAN 12
DÉLI HÍRLAP
MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-736

Vélemények vá

(A DB VÁROSPOLITIKAI FÓRUM

A közlekedés ára

(CIKK AZ 5. OLDALON)

Dr. Puskás a DVTK túrájáról

(CIKK A 4. OLDALON)

Diósd a neve

A családi házak ajánlott tervei közül a rajzunkon látható Diósd fantázianevű volt talán a legnépszerűbb tavaly országrészünkben. Az építtetők több mint másfél száz ajánlott családiház-tervcsomag közül választottak. Az idén is új kiadványokkal bővül az Építésügyi Tájékoztatási Központ kínálata; erről szól cikkünk az 5. oldalon.

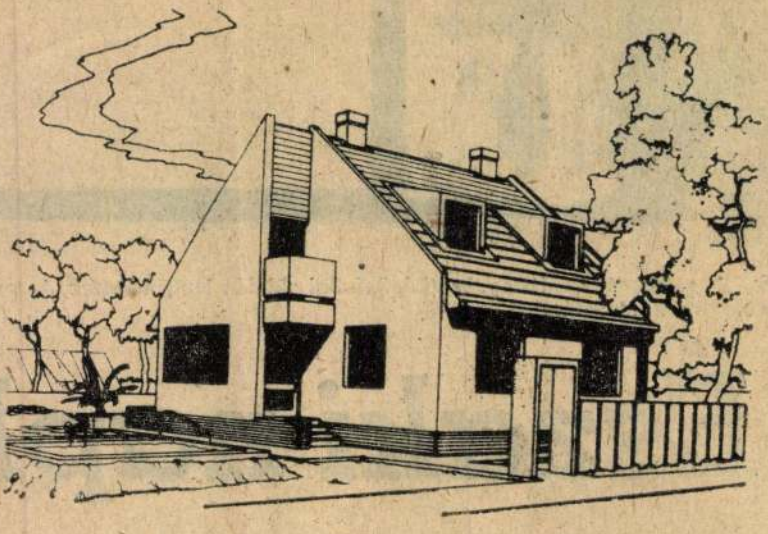

Az Akadémiai Bizottság elnökségi ülése

Az elmúlt évi munkát értékelték tegnap a Miskolci Akadémiai Bizottság elnökségi ülésén, amelyet a megyei kórház kultúrtermében tartottak.

A tanácskozáson jelen volt *dr. Petri Gábor* akadémikus, *dr. Lövei András* professzor, a Debreceni Akadémiai Bizottság elnöke, *dr. Terplán Zénó*, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem professzora

Országos tanácskozás

Agitáció, propaganda, művelődéspolitika

Országos agitációs, propaganda- és művelődéspolitikai tanácskozás kezdődött tegnap a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának rendezésében Budapesten.

A tanácskozást *Óvári Miklós*, az MSZMP PB tagja, a Központi Bizottság titkára nyitotta meg. Az értekezlet résztvevői — társadalmi, politikai életünk vezető személyiségei, az ideológiai, kulturális, a tudományos élet képviselői, írók, újságírók, művészek, a művelődési intézmények vezető munkatársai — először *Aczél* György bevezetőjében elmondta, hogy az ideológiai munka színvonala gyorsíthatja, de akadályozhatja is társadalmunk rugalmas alkalmazkodóképességének fejlődését, a megújulási készség kibontakozását. Teendőink nemzetközi hátterének felvázolása után az előadó beszélt a szellemi életünket napjainkban is élénken foglalkoztató nemzeti és nemzetiségi kérdésről, közgondolkodásunk szocializmusképének fő vonásairól, a marxizmus hegemóniájának fejlesztése érdekében megoldandó feladatokról. Külön kitért az ifjúság körében

IV. ÉVFOLYAM

1993/4. ÁPRILIS

HOLNAP

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

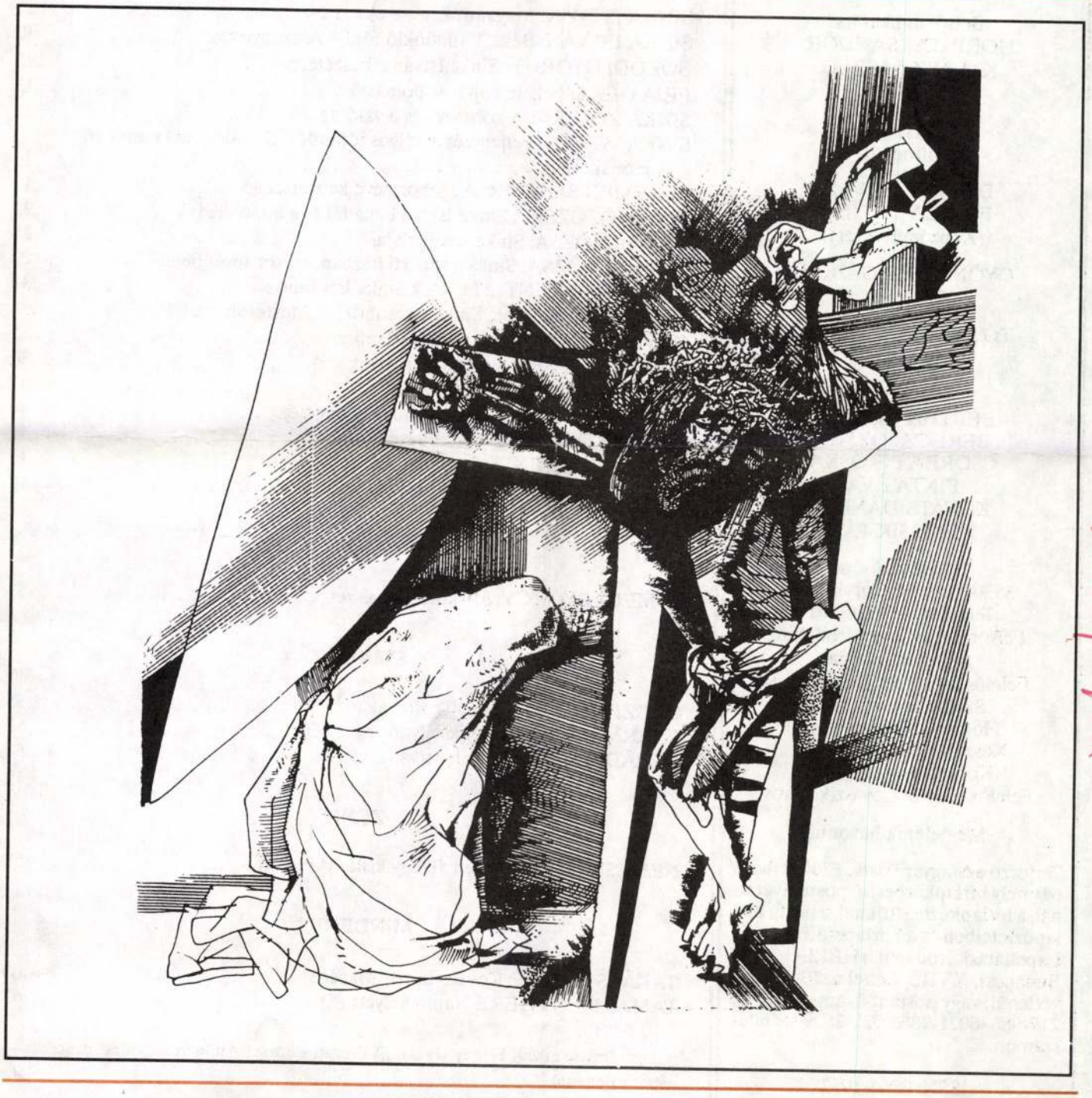

Feledy Gyula

NAGY OLGA: Népi metafizika

BÖZÖDI GYÖRGY, FÉJA GÉZA, VERES PÉTER, POMOGÁTS BÉLA, MEDVIGY ENDRE írása Sinka Istvánról

TAKÁCS JÓZSEF: Kovács Imre öröksége

HOLNAP

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő
SERFŐZŐ SIMON

Főmunkatárs
FARKAS ÁRPÁD
(Sepsiszentgyörgy)

Belső munkatárs
HORPÁCSI SÁNDOR
KALÁSZ LÁSZLÓ

Rovatvezető
MILE LAJOS
(Szépirodalom)

DOBRIK ISTVÁN
FELEDY GYULA
(Képzőművészet)

GYÖNGYÖSI GÁBOR
(Színház)

TÓTH IMRE LÁSZLÓ
(Művelődés)

Munkatárs
BERTHA ZOLTÁN
BERECZ JÓZSEF
CSORBA PIROSKA
FINTA ÉVA
KOVÁTS DÁNIEL
NEMCSIK PÁL

Szerkesztőség:
3530 Miskolc, Corvin u. l.
Telefon: (46) 326-701
Felsőmagyarország Irodalmi
Alapítvány lapja
Felelős kiadó: Serfőző Simon
Szedte és tördelte a
Holnap szerkesztősége
Készült a B.A.Z. Megyei
Kórház nyomdájában
Felelős vezető: Lovászik János

Megjelenik havonta

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1990 Budapest, XVIII., Lehel u. 10/A közvetlenül, vagy postautalványon, az RT. 219-98636021-9863 021-2809 számlaszámon.

ISSN: 0866-1952

A nem kért kéziratokra csak felbélyegzett válaszboríték mellékelése esetén tudunk válaszolni.

Tartalom

KOVÁTS DÁNIEL: Szembenézve 3

SZÉPIRODALOM

BIHARI SÁNDOR: Te szólítasz * Kóborló jegenyék 4
NAGY OLGA: Népi metafizika 5
SINKA ISTVÁN: Magamról 11
SINKA ISTVÁN: Béke * Tündöklő föld * Asszonyokról 12
BÖZÖDI GYÖRGY: Sinka István elbeszélései 12
FÉJA GÉZA: Fekete bojtár vallomásai 13
SINKA ZOLTÁN: A költészet és a valóság 14
SINKA ISTVÁN: Feljegyzés aszályos időkről * Csendes vers merengő csónakosnak 16
KELEMEN SÁNDOR: A szobor neve kenyérszegő 17
FARAGÓ JÓZSEF: Sinka István balladái és a népballadák 22
VARGA RÓZSA: Sinka István dalai 26
IGNÁCZ RÓZSA: Sinka a tóparti házban, verses leveleiben 29
BALOGH FERENTZ: Levelek Sinka Istvánhoz 31
VERES PÉTER levele Sinka Istvánhoz, a „Mesterek uccájáról” 34
KOVÁCS IMRE: Hinni a hihetetlenben 35
BERECZ JÓZSEF: Sinka István dedikációi 36
SÁNDOR ANDRÁS: Sinka estéje 37
POMOGÁTS BÉLA: Könyv a magány szigetén 40
SINKA ISTVÁN: Szigetek könyve 41
DÁNIELISZ ENDRE: Sinka István szülőháza 43
MEDVIGY ENDRE: „Nagy utakról hazatérve” 44

KÉPZŐMŰVÉSZET

SÜMEGI GYÖRGY: Miskolci művészet 53

SZÍNHÁZ

GÉCZI LAJOS: Tisztelet Tháliának 55
GYARMATI BÉLA: Két királynő 57
KARÁDI ZSOLT: Halálra várva 58

ZENE

NEMCSIK PÁL: „Körben áll egy kislányka...” 59

MINDENES

TAKÁCS JÓZSEF: Kovács Imre öröksége 60
TAMÁS MENYHÉRT: Napló helyett (5) 63

E lapszámunk rajzait Feledy Gyula: „Változatok József Attila verssoraira” c. sorozatából válogattuk.
A címlapon Feledy Gyula rajza
A hátsó borítón Kő Pál Sinka István szobra (részlet)

EGY SZABÁLYTALAN HÉT

Tanárkánkán az Avason

Az idei március 22-e fontos dátum volt az Avasi Gimnázium tanulóinak életében. Ezzel a nappal kezdődött el az Avasi Hét, amelyet immár 6. éve rendeznek meg az iskolában.

Mint minden évben, az idén is rengeteg fantáziadús program várta az érdeklődőket. A diákok kérésére a hetet egy csodálatos táncházzal nyitották meg. A rendezvénynek ezúttal nemcsak magyar vendégei voltak, hanem 70—80 német gimnazista is a simmerni Herzog-Johann-Gymnasiumból, illetve az aschaffenburgi Dalberg Gymnasiumból. A német diákok együtt ropták a széki táncokat a magyar diákokkal. A keddi napon a Bolyki kvartett koncertjét hallgathatta meg az ifjúság. Délután asztalhoz ültek a tanárok és a diákok, egy szimultán sakkverseny keretében. Az esti órákban az Avasi Gimnázium együtteseinek koncertjén tombolhattuk ki magunkat.

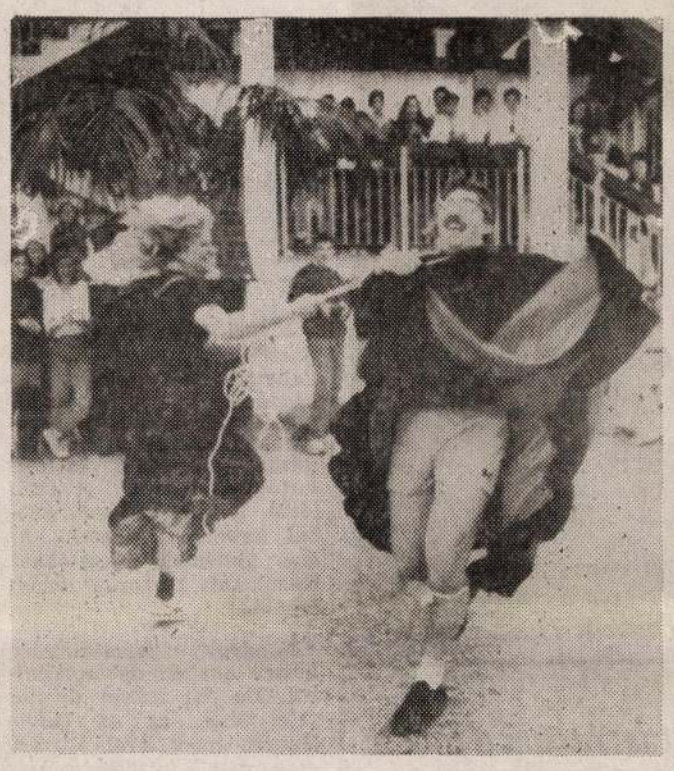

* *Tanárok fergeteges tánca*

Szerdán szintén érdekes eseményeknek lehettünk résztvevői. A nap ünnepélyes kulcsátadással vette kezdetét. A kedden leadott szavazatok alapján megválasztották a diákigazgatót, a mindenki által szeretett „Picit", azaz *Kocsán Jánost*. Délután a tanári kar csodálatos tánccal lepett meg minket. Bebizonyosodott számunkra, hogy tanáraink pályát tévesztett tánctalentumok. Az előadott kánkán és a western-aerobic fergeteges sikert aratott. Csütörtökön „tudós nap"-ot tartottak a gimnáziumban. A meghívottak közt szerepelt festőművész, történész, ökológus, rendező, építész és még sokan mások. Fél tizenegytől *Feledy Gyula* tárlatát tekinthették meg az érdeklődők. A nap folyamán tanár—diák röplabda-, illetve kosárlabdamérkőzéseken szurkolhattunk.

Pénteken folytatódtak a harcok a már említett felállásban, ezúttal labdarúgómérkőzés keretében. 11 órakor egy, a már tv-ből jól ismert vetélkedőműsor avasista változatán, a „Rejtélyes randevú a tanárokkal"-on mulathattunk. A hét minden napján idegen nyelvű filmklub várta az angolul, németül és a franciául tanulókat. A rendezvénysorozatot a péntek esti bál zárja.

Ezekért a felejthetetlen napokért minden avasista nevében szeretnék köszönetet mondani a két „legdiákpártibb" tanárnak: *Szoboszlai Mónika* tanárnőnek és *Miklós Tamás* tanár úrnak.

Török Zsuzsanna
diák

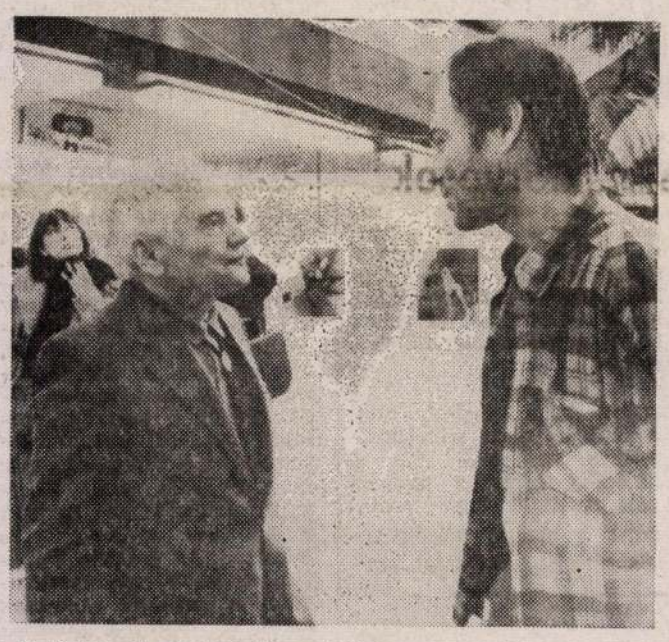

* *Feledy Gyula (balról) a kiállítás megnyitóján*

Változatok József Attila verssoraira

Feledy Gyula kiállítása

Változatok József Attila verssoraira címmel nyílt tegnap kiállítása az Avasi Gimnáziumban Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművésznek. A tárlatot dr. Környey László, a városi önkormányzat osztályvezetője ajánlotta a megnyitó közönségének figyelmébe.

Feledy Gyula vonzódása az irodalomhoz - mint „témaforráshoz" is — nem újkeletű. Elég Babits-sorozatára, Radnóti-sorozatára emlékeztetnünk. Bár a művész hiú ábrándnak ítéli azt a vágyát, hogy a költő gondolatait, magát a verset egy-egy rajzon visszaadja a képzőművész, az alól az önmaga számára megszabott kötelesség alól nem tud kibújni, hogy megpróbálja értelmezni a műveket, vagy mint jelen esetben, egy-egy sorukat. Tehát azokat az impresszióit, improvizációit veti papírra, amelyek a számára leginkább izgalmas, élményt adó verssorok nyomán támadnak. Ezek a munkák hol elvontak, hol narratívak, attól függően, hogy a szuggesztív József Attila-i sorok milyen emóciót váltottak ki Feledy Gyulából.

A tárlaton szereplő művek még soha nem voltak láthatók kiállításon. Negyvenhat tusrajz, pasztell és tempera közös ősbemutatója ez a gimnáziumi kiállítás, amelynek darabjai 1991-től napjainkig készültek.

Feledy Gyula avasi tárlata április 8-ig tekinthető meg, reggel 8-tól délután 6 óráig.

HATOSZTÁLYOS ÁLTALÁNOS

Magániskolát szerveznek

HAVI ÖTEZER KÖRÜL LESZ A TANDÍJ

Szabó Istvánné matematika—kémia szakos tanárnő, Hegedűsné Aradi Erika tanítónő és további három társuk — mindannyian tanítónők, akik közül az egyiknek egyszakos tanári diplomája van matematikából — magán általános iskolát szervez. Hogy már az idei tanévben indul-e az iskola, vagy csak jövőre, azt még nem tudni. Elsősorban attól függ, hogy sikerül-e napokon belül megfelelő épületet találni, mert amelyikre korábban gondoltak, az „nem jött össze".

Az önkormányzat illetékeseitől — az eddigi beszélgetések során és nyomán — biztatást kaptak, bátorítást arra nézve, hogy adják be a pályázatukat, mert érdemesnek találják a támogatásra. Ebben a biztatásban az is benne van, hogy segítenek alkalmas helyet keresni.

● ELSŐSORBAN TOVÁBBTANULÁSRA

Mint az iskola szervezői elmondták, bizonyos felmérést ők maguk is végeztek, végeznek, de valójában nem tudják, mekkora (lesz) az igény az iránt, amit ők tudnak (majd) nyújtani a gyerekeknek. Nyilvánvaló, hogy igény ide, igény oda, sok függ majd attól, hogy a város melyik pontján születik meg a magán általános, mert lehet bármilyen vonzó, aligha lesznek sokan, akik mondjuk a Martintelepről Diósgyőrbe viszik nap mint nap gyermeküket.

A tandíj — a jelenlegi számítások szerint — nem valószínű, hogy meg fogja haladni a havi ötezret. Az iskola két vagy három első osztállyal szándékozik indulni és a gyerekeket a hatodik osztállyal bezárólag nevelni, tanítani. (Elsősorban gimnáziumi továbbtanulásra felkészíteni.) A szervezők úgy tervezik, hogy a harmadik év végéig a jelenleg érvényben levő állami tanterv szerint oktatnak, negyediktől válik intenzívebbé a munka. Nem kívánnak elitiskolává lenni, viszont mindenképpen többet akarnak adni, mint a jelenlegi állami általános iskolák.

● BEMEHETNEK AZ ÓRÁKRA A SZULÓK

Egy osztályba húsznál nem több gyerek jár majd, akikkel nagyon sok egyéni foglalkozást terveznek a pedagógusok. Mindenkinek testre szabott feladatokat adnak, hogy képességeit maximálisan kifejleszthesse, hogy ne rettegjen az iskolától, hanem szeresse azt, hogy ne maradjon le a többiektől, hogy megtanuljon tanulni.

Az iskola nyitott lesz a szülők előtt, az apukák és anyukák az órákon is figyelemmel kísérhetik csemetéjük fejlődését. Nagy hangsúlyt fektetnek a sportra, ami nem a jelenlegi testnevelési órák lemásolását jelenti, hanem az úszásoktatástól az asztaliteniszig, az atlétikától a kirándulásokig terjed. Alapítványt is létesítenek, több ígéretük van arra, hogy ezt komolyabb összegekkel fogják támogatni.

Akik érdeklődnek a tervezett magán általános iskola iránt, a 356-404-es telefonon jelentkezzenek.

(szabados)

Lapos perpatvar

A szemrehányó menyasszony és az MDF

Kis híján szakított egy miskolci férfival a menyasszonya. Nem azért különböztek össze, mert a férfi csélcsap volt. Az okozta a bajt, hogy a hölgy belenézett választottja egyik újságjába. Az újság történetesen a Magyar Demokrata Fórum Hírlap című kiadványa, amit a férfinak idén januárban kezdtek el küldözgetni a lakására, anélkül, hogy az illető tagja lenne az MDF bármelyik szervezetének.

A perpatvarhoz tehát az vezetett, hogy a menyasszony érdeklődő természet lévén, belenézett az egyik ilyen Hírlapba. És ott egy nyilatkozat szövege tűnt a szemébe. Aki ezt kitölti, az aláírásával is igazolja, hogy korábban nem volt tagja az ÁVH-nak és az ÁVÓ-nak, a munkásőrségnek, a III/III-as ügyosztály állományának, továbbá tisztségviselő sem volt az MSZMP-ben, és nem vett részt az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében.

„Ilyenekkel barátkozol?" — kérdezte a nő, aki nyilván félreértette a szöveget. A vőlegényének pedig kedvesebb volt a menyasszonya, így hát terhes lett neki az újság, és rögtön eszébe jutott a kérdés: milyen jogon küldözgeti neki az MDF országos hivatala Budapestről?

Mi ugyanezt a kérdést tettük fel az MDF országos hivatalának sajtóosztályán, mivel a miskolci férfi szerkesztőségünkhöz fordult az ügyben. A sajtóosztályon elmondták: butaság volt a menyasszony részéről megharagudni ezért a nyilatkozatért, hiszen ez azért került be a Hírlapba, mert a legnagyobb kormányzópártban jelenleg tisztújítások folynak. Annak kell kitöltenie e nyilatkozatot a párt alapszabályzatának megfelelően, aki vállalja, hogy bármilyen tisztségre jelöljék őket.

Arra nem tudtak magyarázatot adni: miként fordulhat elő, hogy egy miskolci férfi az egyik napról a másikra kapni kezdi a kiadványukat. Azt mindenesetre elárulták: az MDF-es Hírlap 26—27 ezres példányban jelenik meg, és e viszonylag szolid hangú kiadványt a tagjaiknak, illetve a párt szimpatizánsainak küldik. Az a céljuk a Hírlappal, hogy tájékoztassák ezt a kört az MDF-ben történtekről, teret adjanak a párton belüli különféle véleményeknek, esetenként vitáknak. Listát sehonnan sem vásárolnak, így valószínűleg valamilyen félreértés okozhatta, hogy emberünk is rákerült arra a lajstromra, amin a Hírlapot kapók neve szerepel. Lehet, hogy MDF-tag ismerőse nevezhette meg, mint a Fórum szimpatizánsát — hangzott a magyarázat.

Ha kényelmetlen az illetőnek a küldemény, megszabadulhat tőle. Ehhez levelet kell írnia Budapestre, a Bem térre, az MDF szervezési osztályához. Így lemondhatja az újságot.

Azt is megtudtuk, hogy olykor-olykor nagyobb mennyiségű lemondólevél érkezik. Általában arra hivatkozva kérik a törlésüket a lapot kapók névsorából, hogy huzamosabb ideje nem fizették a párttagdíjat, így megszűnt a tagságuk. Mások pedig akkor ragadtak tollat, amikor a Hírlap nem éppen barátságos stílusban írt Csurka Istvánról, az MDF ismert politikusáról. Olyan viszont még nem esett meg, hogy bárki azért írt volna levelet, mert tévedésből postázták ki neki a lapot. — tájékoztattak az MDF sajtóosztályán.

(bujdos)

Neptunus
UTAZÁSI ÉS SZERVEZŐ IRODA
Telefon: 323-800

TÁRSASUTAK '93 (a tegnap ajánlat folytatása)

A CENTER PARCS-I hálózat luxus pihenőközpontjai Franciaországban, illetve a Benelux államokban, a TRÓPUSI PARADICSOMBAN, ahol mindig Önre süt a Nap, garantált élvezetet nyújtanak Önnek, családjának és barátainak.

Kedvező áron ajánlunk 8 napos társasutat PÁRIZSBA és a LOIRE-VÖLGYI KASTÉLYOKHOZ.

OLCSÓ UDULÉSI LEHETŐSÉGEK APARTMANOKBAN:

- OLASZORSZÁG – Bibione (10 napos turnusok),
- GÖRÖGORSZÁG – Aspravolta, Olimpich Beach (10 napos turnus),
- SPANYOLORSZÁG – Salou (Costa Dorada – Aranypart)
- KRÉTA – (stúdiók, szállodák, panziók).

Utazás: repülővel.

MÁJUSI SORSOLÁSUNKON VISSZANYERHETI AZ ÁPRILIS VÉGÉIG BEFIZETETT UDULÉS ÁRÁT!
MENETREND SZERINTI JÁRATOT INDÍTUNK JÚNIUS 4-TŐL, MINDEN HÉTEN PÉNTEKEN AUTÓBUSSZAL OLASZORSZÁGBA. (Szept. végéig.)

ÉRDEKLŐDNI IRODÁNKBAN:
Miskolc, Zsolcai kapu 9–11. sz.
Telefonon: 323-800, 323-211/35 mellék.

Dr. Walter a Vianban

Koncert lesz ma este 8-tól Miskolcon, a Tokaj vendéglátóház mellett működő Vian Klubban. Fellép a *Club de Blues* és a *dr. Walter and the Lawbreakers*.

Quali-Top
RIASZTÓBERENDEZÉSEK
Miskolc, Petőfi u. 19.
Tel.: 344-874

BÁRMILYEN TÍPUSÚ ÉS KORÚ autóját 50 000 Ft-ban beszámítjuk a nálunk vásárolt autó vételárából
GI-PE-CAR KFT. 329-111
Miskolc, Pázsit u. 34.

Dr. Walter (Feledy)

Feledy Gyula

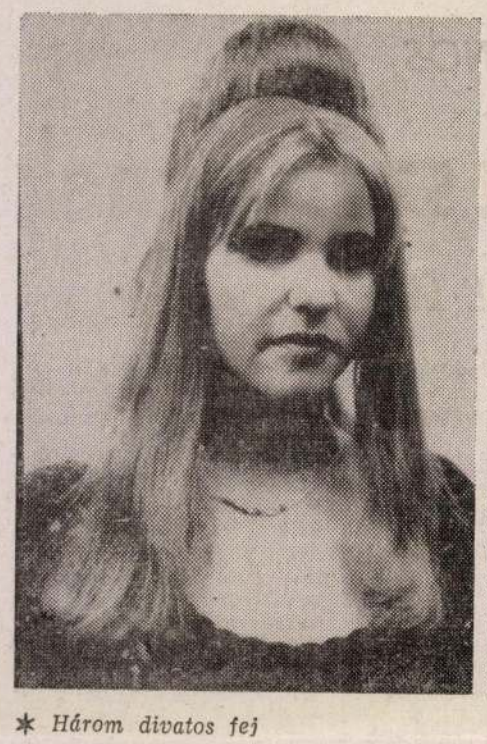

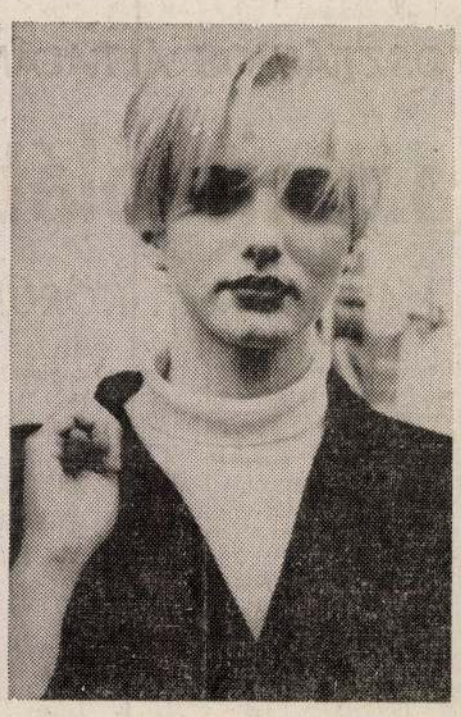

* *Három divatos fej*

(Dolezsál László felvétele)

A hajviselet ismét romantikus

Hurka a fejre

Jönnek a loknik, a spiráltincsek, a hosszú fürtök. Fejtetőre csavarintott hurkás kontyok, a fülre fésültekert diabolók. A csavaróval szárított és a csavaró formáját, nyomait zselével tartósított frizurák. A fixálóval, lakkal, zselével, habbal merevített tincsek. Az éles hullámok, a csatokkal, masnikkal csokorba fogott loknik.

Mindez természetesen hosszú enyhén dauerolt hajból. De aki igazán divatos fejet akar, az az Olívia Garden módszerrel, újszerű csavarással fürtösített spirálokat visel.

Ebből is kitűnik, hogy leáldozóban van a főnözés, a kézi szárítás, és visszatértünk a burák melegéhez. De vége a hosszú, sima vagy enyhén hullámzó angyalhajnak is. Most a sötétebb árnyalatok hódítanak: a melegbarnák, a gesztenye színek.

A hajviselet, mint az a fentiekből is kitűnik, alkalmazkodik az öltözködés divatjához, a romantikus visszatéréshez, a huszas, harmincas évek nőies vonalaihoz.

Azért a rövid hajúak se keseredjenek el, egy másik divatirányzat, amely a férfias, emancipált nőelődöt kívánja visszahozni, éppen a fiús, rövid hajakat kedveli. E hajaknál nagy szerepet kap a formameghatározó vágás.

Kétféle hosszúság divatos manapság a férfi hajviseletben. A hátul erősen felstuccolt, fejtetőn kitincsezett vagy simán hátrafésült formát inkább a fiataloknak ajánlják a figarók. (A tincsezéshez zselé, hab használandó.) A másik forma az inggalérig vágott, fül körül fazonra igazított frizura, amelynek felső hossza hét centiméter körüli. Ezt angolos választékkal vagy klasszikus hátrafésüléssel ajánlják elegáns uraknak, menedzsereknek, üzletembereknek.

(km)

Barangolás a babonák birodalmában

El ne kiabáljuk a szerencsénket!

Az oktondi ember abban különbözik a lovától, hogy ő babonás, a lova meg nem — tartja egy múlt századi mondás. Vajon most, a XX. évszázad végén mi a helyzet a babonával? Gyorsan kopogjuk le, virul tovább...

De hát hogy is van ez a lekopogás? Kezdjük ott, hogy illik tudni: ha valami váratlan szerencse éri az embert, jobb nem elkiabálni... Ha mégis kikotyogja, nyomban le kell kopogni a fán. A manapság is érvényes hiedelemnek persze története van.

Bizonyos Land kapitány hajója egyszer irtózatos viharba keveredett a nyílt tengeren. Csapkodtak a hullámok, recsegett, ropogott minden, úgy tűnt, hogy nincs menekvés. A legénység ugyan tapasztalt tengeri medvékből állt, mégis pánikba esett. Csak a kapitány nem vesztette el a fejét.

— Ugyan dehogy süllyedünk el! — ülvöltötte túl a szelet, hogy megnyugtassa embereit. Majd megkopogtatta a főárbócot:

— Nézzétek, jó fa ez, mindent kibír.

A vihart valóban sikerült átvészelniük. Az eleve babonás tengerészek — akik hittek a szómágiában, vagyis abban, hogy nem szabad semmit elkiabálni —, később így mesélték el társaiknak a veszélyes tengeri kalandot:

— A kapitány elkiabálta a szerencsénket, amikor azt mondta, hogy nem süllyedünk el. De aztán kopogott a fán, és ezzel közömbösítette azt, amit annak előtte mondott.

Nos, így, ezért terjedt el a fán való lekopogás babonája, amely később több új szabállyal is kiegészült, „finomodott". Ügyelni kell például arra, hogy melyik kezünkkel kopogunk, mert eredményt csak az ígér, ha bailal és alulról fölfelé. Továbbá csak az, ha valódi fát kocogtatunk. Akinek tehát műanyagból készült az asztala, ne is próbálkozzék...

Kun Erzsébet

Csontváryról

Ma délután 5 órakor *Csontváry A napút festője* címmel *Pap Gábor* művészettörténész tart előadást a Tudomány és Technika Házában. Minden érdeklődőt szerettel vár a Mandorla Kulturális Egyesület.

A gerontológus szerint is: ravasz a tavasz

Öltözködésről, testmozgásról — deresedőknek

A napfényben szegény, hosszú tél után nemcsak a fiatalokat, hanem a hatvanas-hetvenes években járókat is könnyen „megszédítik" a szeszélyes tavasz első hetei. Ahogy beköszöntenek az enyhébb napok, sokan a meleg alsóneműtől a bélelt nagykabátig minden téli holmit nyomban naftalinba tennének.

A rosszul értelmezett fiatalosság azonban tavasszal különösen veszélyes. A különböző napszakokban nagyok a hőmérséklet-ingadozások, az időjárást változékonyság jellemzi. Az időseknek erre már csak azért is tekintettel kell lenniük, mert életkoruk egyik velejárója a hőérzés megváltozása, a szervezet hőszabályozó-képességének beszűkülése.

A belső hőmérő veszít hitelességéből, egyeseknél a ténylegesnél magasabb, másoknál alacsonyabb hőmérsékletet jelez. Nem véletlen, hogy minél idősebb az ember, annál érzékenyebb a huzatra, a nyitott ablakra, vagy a szellőzés hiányára. Lényegében ez a biológiai háttere annak, hogy például körtermekben, szociális otthonokban, idősek nappali otthonában szinte állandó vitatéma a közös helyiségek lakói között a szellőztetés, az ablakok, nyitva-, vagy csukvatartása.

A hőtűrőképesség csökkenése szükségessé teszi, hogy a réteges öltözködés közhelyként ismert szabályának gondosan érvényt szerezzünk. Külön ügyelni kell arra, hogy a ruhadarabok cserélhetők legyenek, s általában a testvégek (kezek, lábak, lábszárak) megfelelő védelmet kapjanak. Ne restelljük a harisnya, a kesztyű, a meleg zokni viselését akkor se, ha a fiatalabbak már könnyebb öltözékre váltottak.

Az öregebb szervezetnek fontos komfortérzethez hozzátartozik a megfelelő hőérzet állandósítása is. Főként egyes öregkori betegségek — az alsó végtagok érelmeszesedése, érszűkületjelentkezésekor, mert ezek egyebek közt erős fázékonysággal is járnak.

A tavasz nagy előnye, hogy szakíthatunk az idős kor egyik legártalmasabb velejárójával, a mozgásszegénységgel. Most már nem lehet a kirándulások, hosszú séták mellőzésére magyarázat a rossz idő. Igaz, ultizni, sakkozni kényelmesebb, de a szabad levegőt, a testmozgást egyik sem pótolhatja!

Dr. Vértes László
gerontológus

A KGB rejtekhelyei

Az orosz titkosszálgalatról valószínűleg senki sem gondolta volna, hogy 200 ezer dollárral útépítést finanszírozzon Franciaországban. Mint a Reuter jelentéséből kiderül, mégis ezt tette, igaz, akaratlanul. A KGB még a hatvanas években, egy újabb világháborútól tartva, több nyugati országban föld alatti rejtekhelyeket épített, és ezekben pénzt, rádió-adóvevőket és egyéb tárgyakat dugott el — árulta el a francia rádiónak *Igor Previn* egykori KGB-ezredes. Később — az enyhülés jöttével — a szervezet elküldte ügynökeit, hogy gyűjtsék össze az elrejtett kincset. Grenoble közelében azonban a kincs helyén egy új autópályát találtak, amely Lyon felé vezetett...

Női dolgok

„A nő az a teremtmény, aki állandóan a tükörbe néz. Kivéve azt a pillanatot, amikor a parkolóból kitolat a kocsijával."

(Goldie Hawn)

„Ha a férfi kérni akar valamit, azon töri a fejét, hogy mit mondjon. A nő pedig azon gondolkodik, hogy mit vegyen fel."

(Vaclav Richter)

„Lehetsz mégoly kedves és tisztességes, szeretheted akár a legtökéletesebb asszonyt is, mégsem kerülheted el, hogy meg kelljen bocsátanod neki vagy az elődödet, vagy az utódodat."

(Chamfort)

„A leghőbb vágyam, hogy ne kelljen palástolni a kétségtelenül fejlett mellemet, hogy szabadon viselhessem olyannak, amilyen, hogy amikor valakivel találkozom az utcán, a szemembe nézzen, és ne a blúzomra, hogy előbb lépjek be a terembe, mint a mellem."

(Sabrina Ferilli)

„Ha megtaláltad Évádat, jól őrizd meg, mert ő a paradicsom utolsó menedéke."

(Werner Morand)

„Nem baj, hogy a csókolózást a szex előszobájának tekintik. Az a baj, hogy túl keveset tartózkodunk ebben az előszobában."

(Mary Bretton)

„Akik a férjükről csak jót mondanak, azok rendszerint özvegyek."

(Janusz Gandin)

„Sohase mondd a nőnek azt, hogy csinos. Mondd azt, hogy más mint a többiek, és minden út megnyílik előtted."

(Jules Renard)

POLIP 7

Új műsorhoz új férfi kell

Most már tudjuk, hogy Silvia Conti vizsgálóbíróné folytatja a meggyilkolt Cattani felügyelő harcát a maffia, a Polip ellen. S annak is tanúi lehettünk, hogy az új hős, Davide Licata partra lépett Szicíliában, és színre lépett a sorozat ötödik szériájában.

Sok dolga lehetett, mert a RAI, az olasz televízió illetékes szerkesztői már a hetedik sorozaton dolgoznak. Anélkül, hogy rontanánk a magyar nézők várakozásteli hangulatát, annyit el kell mondani, hogy a 7. sorozat stábja kénytelen új főhősről gondoskodni. Cattani 70 golyót kapott a negyedik sorozat végén, Licatával egy végez a hatodikban. „Azt hiszem, hogy a Polip itt már be is fejeződhetne, és az a csapat, amelyik éveken át dolgozott, el is széledhetne" — nyilatkozta a korábbi sorozatok rendezője, majd hozzátette: „A történet már messzire kalandozott, a hetedik folytatásban nyilván másra lesz szükség." És döntöttek is: a Polip 7 történései teljes egészében Szicíliában zajlanak, már csak azért is, mert a maffiaprobléma elsősorban szicíliai, és igazán ott követhetők az események. Ám arról, hogy mi is történik a hetedik sorozatban, még hiányosak az információk. De az tény, hogy a Szicílián kívülre helyezett cselekmény a Polip 6-ban már nem vonzott annyi nézőt, mint a korábbiak, és ez elegendő ok arra, hogy új lapot nyissanak. Például úgy, hogy „előre megfontolt forgatókönyvírói szándékkal" végeznek Cattani utódával is. Jöhet egy újabb, egy következő nyomozó Licata után is...

KÉPES eseménynaptár

75 évvel ezelőtt, 1918. március 26-án hunyt el *Claude Debussy* (képünk), francia zeneszerző, az impresszionizmus zenei irányzatának megteremtője (ez az akkor uralkodó wagneri stílussal szemben a harmónia érdekében, a formai kötöttségek feloldására törekedett). Néhány feltűnést keltő műve: Egy faun délutánja, Pelléas és Mélisande (opera), Szt. Sebestyén vértanúsága, A tenger, Nocturnes. Érdekes életrajzát Fábián László Debussy élete, kora, művészete c. munkájában olvashatják.

*

70 éve, 1923-ban hunyt el *Sarah Berhardt*, a kiváló francia tragika, aki Shakespeare- és Racine-művekben világsikert ért el. Párizsban szobra áll, és az egyik színház őrzi neve emlékét.

105 éve, 1888-ban született Szentpétervárott *Elsa Brändström* svéd filantróp. 1914-től 1920-ig a svéd Vöröskereszt Oroszországba delegálta. A hadifoglyok „Szibéria angyalának" nevezték.

*

295 éve, 1698-ban született *Prokop Divis*, cseh feltaláló, aki jóval Franklin előtt, 1754-ben megalkotta a villámhárítót. Féltek, hogy találmánya alkalmazása esetén kevés eső lesz, bebörtönözték, és találmánya feledésbe ment.

PC Kuckó
A számítástechnika komfortja
MISKOLC,
Széchenyi u. 14.
Tel./Fax: (46) 356-136

Korok – Mesterek – Dokumentumok

Kondor Béla jegyzeteiből*

Fametszeteit és litográfiáit a Hamlethez (és Shakespeare-ről) 1956-ban készítette Kondor Béla. Akkoriban, amikor a Dózsa-felkelést idéző rézkarcsorozatával berobbant a magyar szellemi életbe. Itt olvasható, dátumozatlan reflexióit minden bizonnyal az időtájt vetette papírra.

* * *

Shakespeare: Hamlet

1602. július 26.: felvették a nyomdászok és kiadók jegyzékébe. (Stationers' Register)

1603: első kiadás (kvartó)

1604-es kvartó — és az 1923-as fólió = kiadás alapján állították fel a mai, hitelesnek vehető szöveget.

* * *

Tévednek, akik Shakespeare drámáját barokknak vagy olyan jellegűnek gondolják. Az igazságnak egyik távoli, de filiszteri helyességűnek látszó közelítés, amikor a szokásos "átvezető" szóval emlegetjük.

Ilyenféleképpen csak a nagyságát kompromittáljuk, tekintve, hogy a beosztott korszakok az idők átlagtermését regisztrálják. Azok a kiemelkedő szellemek, akikkel ilyen skatulyázásokat fémjelezni szoktak — egyben azért is, hogy a felületes szem a középszer tömegében el ne tévedjen — inkább valami évezredes minőségre húznak, mint a korra, amelyiknek az ételét ették. Mert az évek csupán időrendüket adják, a megkülönböztetést, nem pedig a magasság együvétartozását, ahol pedig "a különböző korok felett az emberiség összes nagy szellemei kezet fognak." (Babits)

* * *

Éppen ezért a különböző korok nagyjai nem jellemzőek arra a korra, ha mélyebb elemzés vagy érzés vizsgálja őket. Ha az alkotásmód korszerű sallangjaitól és szükségeitől eltekintünk.

* * *

A művészet és kontroll alkalmazásának tudománya. Valami alkotás rangját annak tisztasággal párosult gazdasága adja, árnyalatai.

Olyasféle elbeszélő művészetre törekedtem, mint a Giottóé vagy Rembrandté volt, erőmet meghaladja. Csak mint távoli cél világíthat előttem.

Tisztaság, állandó takarítás, feladni az alacsony szempontokat.

* — Közlésre való átengedését a Kondor Béla Alapítvány elnökének, a hagyaték gondozójának, Kondor Máriának köszönjük.

Kondor Béla: Illusztráció a Hamlethez, fametszet.

Kondor Béla – amatőrfelvétel

Feledy Gyula: Babits: "Nem az énekes szüli a dalt..."

Csohány Kálmán — Feledy Gyuláról

Kedves Vendégek! Feledy Gyuláról és művészetéről szeretnék nagyon sokat beszélni. Egy kiállítás megnyitása azonban nem helyettesíthet monográfiát, egy kiállítást megnyitó grafikus nem pótolhatja tudós művészettörténész értékelését és tárgyilagosságát. Engedjék meg mégis, hogy elmondjam egy-két gondolatomat pontosan Feledy kiállításáról.

Kezdem a magyar képzőművészek legfájdalmasabb problémájával, — az érthetőség vagy ahogy ma mondják, a közérthetőség problémájával. Minden más művészeti ághoz viszonyítva nehéz helyzetben van a képzőművészet. Nehéz helyzetben, mert a közönség legnagyobb része csak itt nem képes elfogadni a minden művészet számára törvényszerű absztrahálást, tömörítést, elhagyást, szimbólumot, vagyis jelképet, a lényeg fontosságát a lényegtelennel szemben.

Ne tessék megijedni ettől a fogalomtól, hogy absztrahálás. Az ember élete születésétől elmúlásáig absztrakcióval terhes. Bizonyára meglepő, ha azt állítom, hogy maga a fénykép is az absztrakció — elvonatkoztatás — egyik foka. Hiszen legtöbbnyire térben lévő dolgot síkban ábrázol. Zenében mindenki természetesnek veszi az absztrahálást, és az irodalom is már gyerekkorunkban hozzászoktat. Talán ismerik azt az óvodásgyerekek által énekelt kis dalocskát: "Süssünk, süssünk valamit. Azt is megmondom, hogy mit. Csiga-biga rétest, jaj de jó lesz, édes." A gyerekeknek természetes, hogy a rétes olyan, mint a csiga-biga.

A költészet aztán igazán bőségesen él a jelképpel. Nem is lehet elképzelni az irodalmat, főként költészetet, jelkép nélkül. Balassi Bálinttól Petőfin át József Attiláig, hogy a ma élőket ne is említsem. Nincsen vers, mely ne használná azokat a művészi eszközöket, melyeket közönségünk egy része éppencsak a képzőművészettől nem fogad el. Holott a képzőművészetnek — és általában a művészetnek — igen fontos funkciója van az ember életében. Ennek a funkciónak nem tud eleget tenni, ha csak a természet szolgai másolására vállalkozik. A művészetnek több, lényegesebb feladata van. A szép keresése és ábrázolása mellett lényegesebb feladata az emberi élet törvényeinek, az igazságnak kutatása és felmutatása. A tudomány feladata — gondolom — az emberi munka könnyebbé tétele, az ember egészségének, jóérzésének, megelégedésének teljesebbé tétele. Ehhez az egzakt tudományok kutatásainak újabb és újabb felfedezése, eredménye segít. Ehhez hozzá járulnak a művészetek is. Az ember jóérzéséhez, lelki élete gazdagodásához elengedhetetlenül szükségesek a művészetek. De van valami az ember életében, amit semmi más, csak a művészet képes vele megismertetni. Ezek elvont fogalmak. Ide tartoznak, többek között, a jóság, szépség, igazság, emberség, mely utóbbi az előzőknek gyűjtője.

Milyen művészt kívánnak ezek a követelmények? Olyant, aki tudós is, művész is. Olyant, aki az értelmet az érzelemmel gyönyörűen egybe tudja olvasztani. Ilyenek a művészek között is nagyon kevesen vannak. Csak ezek közül adódhatnak a legnagyobb művészek. Ezek sorába tartozik Feledy Gyula is.

Engedjék meg nekem, hogy 20 évi ismeretség után azt állítsam: Feledy Gyula műveltsége, – tudomány szomjúsága a nagyon ritka kivételhez tartozik. És ez a tudás, ez a szüntelen kutatás és ismeretgyűjtés csak egy célt szolgál — jót és igazat adni a művészetben. Lényegretörés és lényegkeresés jellemzi munkáit. A természet, a társadalom és az ember törvényeit felkutatni és művészi fokon ábrázolni. Ez Feledy Gyula élete, és ez a felelősség és áldozatvállalás kikényszeríti a képzőművészet iránt érdeklődők tiszteletét és elismerését.

Ehhez az értelmi, intellektuális magatartásához járul egy nagyfokú érzelmi, lírai magatartás is, amely két tulajdonsága a magyar képzőművészet legjobbjai között tartja ma számon. Ehhez természetesen hozzájárul az is, hogy nagyon széles skálájú művész. A munkától megfáradt bányászoktól az Énekek éneke illusztrációjáig minden emberi magatartás belefér munkásságába. Minden emberi magatartás. Nem véletlenül használtam a fenti kifejezést.

Feledy Gyula munkái miden emberhez szólnak a Földön. Figyelmeztetnek a jóra és figyelmeztetnek a rosszra. Munkásságának jelentős részét teszi ki a jó és a rossz ábrázolása. Szimbólumokhoz fordul gyakran, a sötét és világos — a macska éa galamb harca az ember tisztaságát a tisztátalanság, a sötétség ellen. De van úgy, hogy a szimbólum nem elég. Láger című munkái jelkép nélkül, egyszerűen és döbbenetesen fejezik ki minden ember tiltakozását az embertelenség ellen.

Nemcsak a magyar képzőművészet legjobbjai között van a helye, — Feledy Gyula népét szolgálja, közülük származik, közülük el sem távozott. Ennek bizonyítása ez a hajduszoboszlói kiállítás is. Ismerem Őt. Tudom, hogy szíve sokkal inkább a torkában dobog, mint bármelyik nagyvárosi vagy fővárosi kiállítás nyitásán. Mert Feledy Gyula itt méri meg önmagát. Hajduszoboszlón vagy Sajószentpéteren, ahonnan származik. Testvérek vagy rokonok véleménye szívszorítóbb, mint közömbös idegeneké. És mindazt, amit az elején elmondtam a képzőművész hivatásáról és fontosságáról, azért mondtam, hogy fogadják Önök testvérként, mint ahogy Ő jött ide. Ha van valami, amit nem tudunk követni munkáiban, ne ítéljék el. Higyjék el, hogy legjobb tudásával és szándékával készíti rajzait az Önök javára és az Önök épülésére.

S ha van szívében aggodalom, gondoljanak arra, hogy egyik legkedvesebb alakjának — Jónásnak szívében is félelem és kételkedés lakozott, — pedig az Úr Őt választotta ki Ninive lakóinak megmentésére. Higyjenek Neki, mint ahogy kollégái, művészetben társai hiszik, hogy Feledy Gyula ma hazánk képzőművészetének és a nemzetközi képzőművészetnek egyik kiemelkedő rangú képviselője.

* — Elhangzott 1976-ban. Közléséért a Csohány-hagyaték gondozójának, Klára asszonynak mondunk köszönetet.

Feledy Gyula ötvenhat rajza / [kiad. a Megyei Könyvtár ...]. – Békéscsaba : M. Kvt., 1985. – [114] p. : ill. ; 31 cm
Művészi album. – Számozott példány: 250
ISBN 963 7141 12 X* fűzött : ár nélkül
741(439)Feledy Gy.

Dev. Mikki Pál

3698.
Feledy Gyula (1928-)
Művek (vál.)
Feledy Gyula kiállítása a Vigadó Galériában ... 1985. nov. 15-dec. 15-ig. – [Bp.] : Vigadó Galéria, [1985]. – [20] p. : ill. ; 23 cm. – (Vigadó Galéria ... számú katalógusa, ISSN 0230–113X ; 53.)
Kiállítási katalógus
ISBN 963 01 6908 8* fűzött : 20,- Ft
75/76(439)Feledy Gy.:061.4(439)„1985"

bev. ?

A KÖZGYŰLÉS ELŐTT NYÍLT KIÁLLÍTÁSA

Feledy Gyula táblaképei a megyeházán

A feltehetően hagyományt teremtő megyeházi galériabeli kiállításon Szabó György, a megyei közgyűlés elnöke (jobbról), mellette dr. Dobrik István művészettörténész és Feledy Gyula, a táblaképek alkotója.

Kivételes és hagyományteremtő eseményre került sor tegnap délelőtt a megyei önkormányzat ülése előtt, ugyanis a díszterem bejárata menti falakon helyezték el Feledy Gyula táblaképeit, amelyeket a Bodonyi Csaba által tervezett és Sajópetriben épülő római katolikus templom számára készített dr. Balpataki Béla plébános felkérésére, néhai barátja, Demeter István esperes emlékezetének ajánlva a 15 táblaképet.

A kiállítást dr. Dobrik István, a Miskolci Galéria igazgatója nyitotta meg, népes közönség előtt. Feledy Gyula távol áll a tételes vallásosságtól — mondotta a művészettörténész —, a művészetében mégis a kezdetektől fogva jelen van a bibliai világából való merítés igénye. Természetes is ez, mert sokszínű és változatos művészetének értelme és célja mind a mai napig létünk filozófiai és etikai kérdéseinek megválaszolásában rejlik. Fogadjuk hát ezt a kiállítást a művészet erejénél fogva advent várakozó örömében, esetleges szomorú kétségeink között is, emberségünket erősítő, engesztelő ajándékként.

ÁLTALÁNOS FELHÁBORODÁS HEGYALJÁN

Mikor fizetnek a szemenszedett aszúért?

AZ ÁV RT. MÁR ELUTALTA A PÉNZT

Kétségbeesett telefonokkal és személyesen is bombázták sérelmeikkel szerkesztőségünket tegnap a hegyalji aszútermelő gazdák. Mert bár megnyugtatónak látszó, jó szerződést sikerült kötniük a sátoraljaújhelyi székhelyű Tokaj Kereskedőházzal, illetőleg a kereskedőháznak azután a tulajdonossal, az Állami Vagyonkezelő Részvénytársasággal az aszú átvételére, feldolgozására, mégsem kapták meg az aszú átvétele után, december 15-ig esedékes fizetségüket.

Érdeklődésünkre Soós Győző, a Tokaj Kereskedőház gazdasági igazgatója elmondta, hogy december 15-i hatállyal mintegy 100 millió forintot kellett volna kifizetniük, több mint 5000 gazdának, az érintett mázsa aszú ellenértékét. Összesen egyébként 4469 mázsa aszút vásároltak fel. A gazdasági igazgató szerint már két hete készen állnak arra, hogy a gazdáknak kifizessék jogos járandóságukat, de sajnálatosan az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaságtól a határidőre nem érkezett meg a pénz. Őket úgy tájékoztatták, hogy már elutalták a kérdéses összeget az ÁV Rt.-ből. Telefonon is készséggel állt rendelkezésünkre *Németh József*, az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság vezérigazgató-helyettese, s megnyugtatásul közölte, hogy feladták a pénzt, tehát ma vagy holnap meg kell érkeznie a Tokaj Kereskedőházhoz. Arra a kérdésre, hogy voltaképpen mi okozta a késedelmességet, a vezérigazgató-helyettes azt tudta mondani, hogy a Tokaj Kereskedőház és az Állami Vegyonkezelő Részvénytársaság között fennálló szerződés bizonyos pontjait át kellett gondolni, illetőleg módosításra szorultak. S miután ezt a szerződést csak *Szekeres Szabolcs*, az ÁV Rt. vezérigazgatója írhatta volna alá, az ügyintézés késedelmet szenvedett, ugyanis ő külföldön tartózkodott. Elnézést kérnek a gazdáktól, hogy riadalmat okoztak, de remélik, hogy a jövőben hasonló bonyodalom nem fordul elő.

Visszatérve a Tokaj Kereskedőház gazdasági igazgatójának nyilatkozatára, eszerint, ha megérkezik a pénz, márpedig megérkezik, készen állnak a kifizetésre, s minden valószínűség szerint még karácsony előtt megkapják a gazdák a szerződésben foglaltak szerinti járandóságukat.

A krónikás ehhez csak annyit tehet hozzá, hogy nem kell kétségek között hagyni az embereket, tudjuk, Budapest messze van, és az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaságnak is megvan a maga ügyintézési mechanizmusa, a legjobb szándék mellett is lehet egy-két nap csúszás, de talán épp a sokat szidott sajtón keresztül egy rövidke közleményt, hírt azért megnyugtatásul el lehet helyezni. Ugyanakkor örülünk annak, hogy gondjaikkal-bajaikkal egyre gyakrabban fordulnak hozzánk az emberek vidékről, így Hegyaljáról is.

(karosi)

Közterülethasználati díjak Miskolcon

Változnak a helyi adók

Tegnap ülést tartott Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése a polgármesteri hivatal dísztermében. A napirendi javaslatok tárgyalásának megkezdése előtt T. Asztalos Ildikó polgármester emlékezett Antall Józsefre, rövid beszédben méltatva a kormányfő politikai és emberi érdemeit. A képviselők és a megjelent vendégek egyperces néma felállással tisztelegtek az elhunyt államférfi emléke előtt.

Ezután a *Csoba Tamás* halála miatt megüresedett képviselői mandátum december 4-én megválasztott új tulajdonosának, *dr. Hardonyi Andrásnak* adta át megbízólevelét *dr. Csoma Károly*, a Miskolci Választási Bizottság képviselője, majd a napirendi javaslatok tárgyalása következett. Sürgősségi indítványként *Fodor Ottót*, az Időskorúak Szociális Otthonának igazgatóját nevezték a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat élére, hogy önkormányzati biztosként megtegye a Magyar Vöröskereszttel kötött megállapodás miatt egyre sürgősebbé váló munkajogi intézkedéseket. A közgyűlés Fodor Ottót felhatalmazta az intézmény vezetőjét megillető valamennyi jogkörrel.

Dr. Szádeczki Zoltán jegyző előterjesztette a közterület használatával kapcsolatos eljárásról és a díjak mértékéről szóló rendelet módosítását. Mint hallhattuk, a rendelet hatályba lépése óta — a mindennapi alkalmazás tapasztalatai alapján — egyértelművé vált, hogy a szabályozás több tekintetben is módosításra szorul. Így a homlokzatra néző telephellyel rendelkező vállalkozók 1994. január 1-től a mindenkori használati díj ellenében kifejezetten az üzletben folytatott fő tevékenységhez igazodóan, maximum két négyzetméteres közterület-használatra jogosultak, kimaradt tehát az előző változatban szereplő április 1. és október 31. közötti kötöttség.

Ugyancsak dr. Szádeczki Zoltán javasolta a helyi adókat megállapító rendeletek felülvizsgálatát. A változtatások az 1990. évi C-törvény egyik 1992-es módosításához igazítják az önkormányzati szabályozást. A most elfogadott iparűzési adó alapja a végzett tevékenység nettó árbevétele lesz, csökkentve az eladott áru beszerzési értékével és az alvállalkozói teljesítések értékével. A jövő év elejétől érvényes rendelet éves mértéke egységesen az adóalap nyolc ezreléke. Az építményadóra vonatkozó rendelet nem változott, a régi idegenforgalmi adó is megmaradt, bár ezt heves viták előzték meg. Eltörlésére azért nem került sor, mert bár mértéke évente mindössze kétmillió forint, megszüntetésével az ehhez adott kétszeres állami támogatásról is le kellene mondania az önkormányzatnak. Változás, hogy míg eddig két vendégéjszaka után volt csak adóköteles a bevétel, ezentúl már egy után is fizetni kell.

A lakások és helyiségek bérletére vonatkozó önkormányzati rendelet-javaslatra visszatérünk.)

Ülésezett a megyei önkormányzat

Az átképzettek ötöde munkahelyet talált

Borsod-Abaúj-Zemplén megye közgyűlése tegnap délelőtt tartotta ülését, a megyeháza dísztermében.

Nem született döntés abban a kérdésben, hogy kik legyenek a Tokaji Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet, illetve a Borsodivánkai Pszichiátriai Otthon igazgatói. A két intézmény igazgatói feladatainak ellátására újabb pályázatot írnak ki. Amíg az új vezetők nem foglalják el helyüket, a régi igazgatók maradnak posztjukon.

A Libra Gyógyszerkereskedelmi Vállalat irányítására *Révész László*, a cég kereskedelmi igazgatója kapott megbízást.

Az Észak-magyarországi Gazdasági Kamara vezetője, *Bihall Tamás* tájékoztatót tartott tevékenységükről. Mint mondotta: mélyrehatóan tanulmányozzák a térség gazdasági struktúráját: melyek a főbb problémák, s hogyan orvosolhatók. Tagjaik érdekképviseletét a gazdasági élet valamennyi területén ellátják. Kereskedelem-fejlesztéssel is foglalkoznak. Tagjaik Üzleti Hírlevél című kiadványukból értesülnek a kül- és belföldi lehetőségekről, rendezvényekről, jogszabályváltozásokról, ÁVÜ-pályázatokról. Oktatási programjuk révén évente hatszáz személynek biztosítanak továbbképzést.

Az Észak-magyarországi Regionális Átképző Központ igazgatója, *dr. Szabó Endre* számolt be ezt követően az ÉRÁK kétéves működéséről. Ez idő alatt 6300-an kezdték meg tanulmányaikat tanfolyamaikon, s közülük csupán 5,6 százalék morzsolódott le. Az első 22 hónapban ötezer fő szerzett új szakképesítést, illetve vett részt a munkaerőpiaci tréningjükön. A végzettek 22 százaléka már munkahelyet talált, és az átképzőközpontban megszerzett ismeretek birtokában ez idáig meg is őrizték állásukat. A legszorosabb kapcsolatot a munkaügyi központokkal alakították ki, együttműködésük lehetővé teszi az információk kétirányú áramlását.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Önkormányzatának Közgyűlése elfogadta a jövő év első felére szóló munkatervét, egyes hatásköreinek átruházását. Megtárgyalták a megyei önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakások céljaira szolgáló helyiségek bérletére vonatkozó egyes szabályokat is.

A közgyűlés tagjai egyperces néma felállással emlékeztek az elhunyt miniszterelnökre, *Antall Józsefre*.

(szegedi)

A Bató-ház és a DH közös tombolája

Ma 39 díjat sorsolunk

Az idén felavatott Bató-ház kereskedői és kisiparosai igen nagy gonddal készültek, hogy az első karácsonyi vásáruk idején áruválasztékukkal és áruikkal megnyerjék a vásárlók kegyeit. Az ünnepet nyereményakcióval is emlékezetessé akarják tenni, s a lapunkkal közösen szervezett tombolajátékra 39 cégtulajdonos ajánlott fel az üzlete jellegének megfelelő különböző nyereménytárgyat. A mai napon még bedobhatják tombolaszelvényüket délután 4 óráig a földszinten elhelyezett gyűjtőládába, a sorsolást pedig délután 5 órakor tartjuk a Bató-ház földszintjén. Az ajándékozók szeretettel várnak minden érdeklődőt, az idei nagy monstre sorshúzásra. Reméljük, hogy jelen lesznek többen is a szerencsések közül, ha igen, a nyereményüket az ajándékot meghirdető üzletben vehetik majd át.

Lehotka Gábor karácsonyi koncertje

Immár több éve hagyomány, hogy Lehotka Gábor karácsonyi koncertet ad Miskolcon. Nem lesz ez másképp az idén sem, hiszen a Belvárosi Kulturális Menedzseriroda rendezésében ma este 6 órától a Hunyadi utcai evangélikus templomban lép fel a híres orgonaművész. A műsorban, amelyben közreműködik a miskolci Hassler Egyesület Kamarakórusa, Mendelssohn, Pikéthy Tibor, Hassler, Bach és Lehotka Gábor saját szerzeményei csendülnek fel. A koncert után a szervezők egy kis meglepetéssel kedveskednek a nézőknek. Minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Lakások és helyiségek bérletéről tárgyalnak Kazincbarcikán

Kazincbarcika Város Önkormányzatának Képviselő-testülete december 17-én és 18-án reggel 8 órától ülést tart. Napirenden szerepel többek között a rendeletalkotás a lakások és helyiségek bérletéről, s a helyi iparűzési adó módosítása. Beszámolót hallgathatnak meg a résztvevők a választott tisztségviselők 1993. évi munkájáról, a szociális törvény helyi végrehajtásáról, alkalmazásának tapasztalatairól. Megtárgyalják az intézkedési terveket Kazincbarcika alapításának 40. évfordulójára.

A testületi ülés keretében december 18-án, reggel 8 órától közmeghallgatást tartanak. A résztvevők beszámolót hallhatnak az 1992. évi adók felhasználásáról, valamint a lakástörvény végrehajtásával kapcsolatos helyi feladatokról.

A rendőrség jelenti

PATRONOK ENGEDÉLY NÉLKÜL

A Tiszaújvárosi Rendőrkapitányság eljárást indított egy 39 éves magánkereskedő miskolci férfi ellen, akinél a tiszaújvárosi használtcikkpiacon tartott rendőri ellenőrzés során 29 db állat kábításához használt patront találtak. A beszerzett szakértői vélemény alapján a patronok engedélyhez kötött lőszeralkatrésznek minősülnek. Nevezett ellen robbanóanyaggal, lőszerrel való visszaélés bűntettének alapos gyanúja miatt folyik az eljárás.

ITTASAN VEZETETT, GYALOGOS AZ ÁLDOZAT

December 13-án, a délutáni órákban Sátoraljaújhely belterületén, egy 36 éves gépkocsivezető, szegedi férfi az általa vezetett és munkaadója tulajdonát képező ZSUK típusú tehergépkocsival elütötte a vele szemben, az úttest jobb oldalán haladó 83 éves, nyugdíjas sátoraljaújhelyi nőt, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházban a késő esti órákban meghalt. A gépkocsivezetővel szemben alkalmazott alkoholszonda pozitív elszíneződést mutatott! Nevezett jogosítványát bevonták. A keletkezett anyagi kár kb. 1000 forint. A további eljárást szakértő bevonásával a Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság folytatja.

HAMIS EZERFORINTOS

A Borsod Megyei Rendőrfőkapitányság gazdaságvédelmi osztálya nyomozást rendelt el pénzhamisítás bűntettének alapos gyanúja miatt, ismeretlen tettesek ellen, aki december 11-én, a tiszakarádi ABC-ben egy nyomdai síknyomással készült, hamis ezerforintossal fizetett.

MEGTAGADTÁK A KATONAI SZOLGÁLATOT

A Miskolci Rendőrkapitányság katonai szolgálat megtagadása bűntettének alapos gyanúja miatt indított eljárást öt Borsod megyei férfi ellen, akik a november 22-ére szóló behívóparancsnak megfelelően, megjelenési kötelezettségüknek eleget tettek, azonban mind a fegyveres, mind a polgári katonai szolgálat teljesítését megtagadták.

NEM ENGEDTE HAZA

A személyi szabadság megsértése bűntettének alapos gyanúja miatt indult eljárás egy 20 éves miskolci fiú ellen, aki december hónapban egy lányt arra kényszerített, hogy vele lakására felmenjen, és csak akkor engedte el, amikor a lány édesanyja érte ment.

SZEMTANÚT KERES A RENDŐRSÉG

December 10-én, 11.20 órakor a 26-os számú fő közlekedési úton Vízmű II. telep és a Harnócz-tanya közötti útszakaszon közlekedési baleset történt. A balesetet okozó piros Renault típusú személygépkocsi vezetője megállás és segítségnyújtás nélkül elhajtott. (Őt később a rendőrség elfogta.) Kéri a rendőrség, hogy a sárga kerékpárral közlekedő fiatal személy, illetve a balesetet észlelő LIAZ-tehergépkocsi vezetője a baleset tisztázása érdekében jelentkezzen a Kazincbarcikai Rendőrkapitányság közlekedési osztályán.

RÁDIÓTELEFONT LOPOTT

A Miskolci Rendőrkapitányság elfogott és őrizetbe vett egy 24 éves miskolci férfit, aki alaposan gyanúsítható azzal, hogy december 14-én, a késő esti órákban a Miskolc, Kálvin úton parkoló egyik gépkocsi hátsó ablakát betörte, s a gépkocsiból egy Westel-rádiótelefont tulajdonított el. Nevezettet a rendőrjárőr a helyszínen tetten érte.

GYŰJTOGATOTT

A Szerencsi Rendőrkapitányság közveszélyokozás bűntettének alapos gyanúja miatt indított eljárást ismeretlen tettes ellen, aki december 14-én felgyújtotta egy 60 éves nyugdíjas asszony mádi lakását. A tűz következtében a lakás berendezése kiégett, az anyagi kár kb. 200 000 Ft. A tűz a szomszédos lakóépületekre, illetve az abban tartózkodókra is veszélyt jelentett. Rendőri intézkedés során megállapítást nyert, hogy a bűncselekményt egy 30 éves, foglalkozás nélküli, mádi férfi követte el. Ellene őrizetbe vétel mellett folyik az eljárás.

A VÁDLOTTAK PADJÁN

Tinédzser rablók

Tegnapi számunkban kezdtük meg annak a bűncselekménynek az ismertetését, amelyet három tizenéves követett el. A 15 és 19 év közötti két fiú és egy lány egy részeg embert rabolt ki úgy, hogy egyikük elgáncsolta a férfit, majd amikor az a földre esett, a nála levő szatyrot, táskát elvették. A másik fiú még az áldozat zsebeit is átkutatta.

K. Roland tényfeltáró beismerő vallomást tett. A fiú mind a nyomozás, mind a tárgyalás során elismerte a bűncselekmény elkövetését, egyedül azt tagadta, hogy ő elgáncsolta *T. Józsefet*. Ezt cáfolta a férfi vallomása, aki határozottan állította, hogy gáncsolás következtében esett el. Ugyancsak ezt támasztotta alá a másik két elkövető, *B. Zoltán* és *Cs. Éva* vallomása.

K. Roland végig következetesen állította, hogy a rablást két társával együtt közösen hajtotta végre. Szintén egyértelműen vallott arról, hogy B. Zoltán és Cs. Éva mit tett a rablás során. Ennek alapján a bíróság megállapította, hogy Cs. Éva volt az, aki a már a földön fekvő férfitől elvette a táskáját.

Ezzel szemben a lány végig tagadott. Bűnösségét csak annyiban ismerte el, hogy ő is kint tartózkodott az udvaron, és látta a rablás megtörténtét. Azt állította, hogy nem vett részt a bűncselekményben, a sértettől semmit nem vett el. Cs. Éva az egész ügyet úgy adta elő, mint amelyet K. Roland egyedül hajtott végre. Saját magát csupán szemlélőként írta le. Ugyanakkor ellentmondásba keveredett, amikor mást vallott a nyomozás, illetve a tárgyalás során B. Zoltán szerepéről. A rendőrségen azt állította, hogy T. József ráesett, illetve magára rántotta B. Zoltánt, aki a férfitől nem vett el semmit, és csak K. Roland után futott. Ezzel szemben az ügyészi meghallgatásakor már úgy adta elő a történteket, hogy miután B. Zoltán ráesett a sértettre, a fiú átkutatta annak zsebeit.

Mindezek alapján a *Miskolci Városi Bíróság* bűnösnek találta K. Rolandot társtettesként, csoportosan elkövetett rablás bűntettében, ezért őt egy évi, fiatalkorúak fogházbüntetésére ítélte. B. Zoltán és Cs. Éva elkövették társtettesként csoportosan a rablás bűntettét, ezért mindkettőjük javítóintézeti nevelését rendelte el. Az ítélet K. Roland és B. Zoltán esetében jogerős.

— y —

film

Tökéletes célpont

Az akciófilmek legújabb és legfényesebb csillaga, Jean-Claude Van Damme ismét berobban a magyar mozivásznakra, és ezt szinte szó szerint lehet érteni. Új filmje, a Tökéletes célpont ugyanis egy valódi nagy durranás.

Egy jellegzetes Van Damme-os akciójelenet a Tökéletes célpontból.

A film sztorija nem túl bonyolult. New Orleans környékén egyre szaporodnak a rejtélyes eltűnési ügyek. A legtöbb esetben volt háborús veteránoknak vész nyomuk egyik napról a másikra. Natasha azért jön ide, hogy megtalálja apját. Magánnyomozásba kezd, ám sötét ügyekbe keveredik. Szerencséjére a volt tengerészgyalogos Chance Boudreaux *(Jean-Claude Van Damme)*, a segítségére siet. Közösen kiderítik, hogy az idős férfi egy bűnszövetkezet áldozata lett, amely jó pénzért hajtóvadászatokat rendez unatkozó milliomosok számára. A zsákmány szerepét a nagy dohány érdekében mindenre kész, állás- és hajléktalan veteránok vállalják el, ám a prédának semmi esélye a menekülésre. Amikor a banda észreveszi, hogy Chance a nyomukban jár, megszervezik az utolsó hajtóvadászatot, a legkeményebb ellenfél ellen, aki viszont visszaüt és visszalő. Ő a tökéletes célpont.

A rendező *John Woo* és Van Damme számára az egyik központi kérdés a hitelesség volt. Ennek érdekében *Chuck Pfarrer* forgatókönyvírót és *Mark Stefanich*-ot, Van Damme fő kaszkadőrét külön feladattal bízták meg. Ők ketten együtt szolgáltak a haditengerészet különleges egységénél, és megtanították a színészeket arra, hogyan kell becserkészni emberi lényeket, s leckéket adtak a filmben használt korszerű fegyverek kezeléséből is.

A John Woo által elképzelt trükkök némelyike megkövetelte a stábtól, hogy példa nélküli módon alakítsák át a meglévő berendezéseket. Mivel Woo minden fegyver-elsütési jelenetben teljes puskapor-töltést akart, és szinte minden felvételnél mozgatta a kamerát, a szokásos kamera-pajzsokat nem lehetett használni. Ezek védik az operatőröket a „legrobbanóbb" jelentek során, mint például annál a felvételnél, amikor Van Damme az egész tárat egyenesen a lencsékre lövi ki. Így aztán a díszlettervezők plexi-pajzsokat terveztek és csináltattak, megvédve velük a kamerákat.

John Woo, a Hongkongról származó rendező ezt nyilatkozta: „Amerikában filmet csinálni olyan érzés, mintha egy álom vált volna valóra. Bármit, amit elképzelek — legyen az bármilyen felvétel vagy akció — meg tudnak csinálni. Mindent megtesznek, hogy megadják, amit kérek." Ez meg is látszik a Tökéletes célponton, amelyet péntektől vetítenek a mozik.

(horváth)

Rocktalanítás

Milyen veszélyek fenyegették a kommunizmus felé menetelő szovjet ifjúságot? Milyen szirénhangok csábíthatták a mégoly öntudatos komszomolistákat a pattogó indulók felcserélésére? A Pink Floyd, az U2, a Scorpions, meg persze Madonna, Tina Turner, Donna Summer és Rod Stewart. De nemcsak ők. A Komszomol kultúrnacsalnikjainak titkosan kezelt határozata ugyanis több mint száz nevet tartalmaz, akiknek a zenéje, a nótája tilos volt a szovjet rádiókban és ifjúsági klubokban. Íme néhány „eszmei—politikai" érv a tiltás indoklásaként: „Az U2 a militarizmus és a szovjetellenes propaganda eszköze"; „a Pink Floyd meghamisítja a szovjet külpolitikát"; „a Scorpions erőszakra ösztönöz"; „a Nazareth a szadizmust és a vallási obskurantizmust hirdeti". És mi a helyzet a nyugaton oly népszerű énekes-bálványokkal? „Michael Jackson a politikai közönyt propagálja"; Madonna és Tina Turner pedig „a szabad szerelemre csábítanak"; „Prince kompozícióiban a pornográfia, az apolitikus magatartás, mi több, a nukleáris háború propagandája rejtőzik"; „Donna Summer és Rod Stewart egyértelműen az erotikát képviselik produkcióikkal". Sokatmondó a közveszélyesnek nyilvánítottak listájának összeállítási időpontja is: 1986, amikor Gorbacsov peresztrojkájának már működnie kellett volna.

MÓDSZEREK A MEGÉLHETÉSHEZ

Munkaközvetítés

Ez a sorozat azért készült, hogy különféle üzleti lehetőségeket mutasson be Önnek.

Ebben a vállalkozásban nem az a fontos, hogy mekkora irodát üzemeltet, hanem, hogy milyen lelkesedéssel végzi a munkát. Ha egy munkáltató alkalmazottat keres, akkor nem az érdekli, hogy mekkora az iroda, amelyik munkaerőt ajánl a számára, hanem az, hogy megtalálja a megfelelőt.

Először is meg kell szereznie azon cégek listáját, amelyeknek rendszeresen van szükségük új alkalmazottakra. Szakosodjon egy területre, mondjuk titkárnőre és más irodai alkalmazottakra, vagy gyári munkásokra! Látogasson el a cégek személyzeti osztályára, ajánlja fel, hogy megbízható alkalmazottakat szerez! Bátorítsa őket, hogy minél gyakrabban vegyék igénybe a szolgáltatásait!

Miután megtalálta a cégeket, akik munkaerőt keresnek, meg kell találnia a megfelelő munkaerőt is. Adjon fel hirdetést, mint egy nagy munkaközvetítőiroda! A hirdetésben pontosan jelölje meg, hogy milyen álláslehetőségeket kínál!

A vállalkozást otthon indítsa, hogy költségeit alacsonyan tartsa! Ha van egy garázsa, pincéje, vagy egy megfelelő helyisége arra, hogy személyesen elbeszélgessen a jelentkezőkkel, akkor megspórolhatja az irodabérlet költségeit.

Ne csak hirdetéseket adjon fel, hanem menjen el iskolákban is, ahonnan munkaerőt toborozhat! Ugyanígy a vállalatoknál se elégedjen meg a személyes megkereséssel, küldjön levelet a személyzeti vezetőnek, amelyben elmagyarázza szolgáltatását és hangsúlyozza azt, hogy így olcsóbb a cégnek a hirdetés, hiszen nem ők, hanem ön fizeti azt! Nekik csak akkor kell fizetni, ha ön megtalálta a megfelelő embert. Az ön fizetése kétféleképpen alakulhat. Az alacsony és átlagos fizetések esetében a munkavállaló fizet, mégpedig az első havi fizetésének egyharmadát, vagy egyötödét. Amikor egy jelölt először jön el önhöz személyes megbeszélésre, akkor kell szerződniük, amelyben az ön díjazásának pontos feltételeiről is meg kell állapodniuk.

Ha egy vállalat egy magas fizetésű munkatársat, vagy vezetőt keres, akkor nem szokatlan, hogy a vállalat fizeti az ön jutalékát. Ez az összeg általában a felvett ember egyhavi illetményének felel meg.

*

Az American Business School 100 részes sorozatát *Frank Apponyi* elnök úr jóvoltából kapta meg a lap. Az iskola nemcsak a sajtón keresztül segít a jobb életre, az üzleti sikerre, avagy csak a biztosabb megélhetésre vágyóknak: tanfolyamokat szervez, amelyeken intenzív módon lehet elsajátítani az ismereteket. Akit érdekel a képzés lehetősége, levélben jelentkezzen szerkesztőségünknél, cím: 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky Endre út 15.

LAPUNK MINDEN KÉPE

FORTE PAPÍRRA ÉS VEGYSZERREL

KÉSZÜL.

DÉLI HÍRLAP

— Politikai napilap. Megjelenik Miskolcon és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. — Kiadja a Déli Hírlap Kft. 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. Felelős kiadó: **SZÁNTÓ ISTVÁN** ügyvezető igazgató. Telefon: 412-894, Westel: 06-60-350-411. Főszerkesztő: **KISS LÁSZLÓ.** Telefon: 411-817. — Titkárság: 342-694 (üzenetrögzítővel). Felelős szerkesztők: Bohus János (telefon: 342-694), Karosi Imre (telefon: 411-266), Makai Márta (telefon: 412-866). Tördelőszerkesztők: Keglovich János, Burcsa József (telefon: 342-694). — Főmunkatársak: Kiss József (belpolitika), telefon: 412-888; Oláh Erzsi (vállalkozások), telefon: 411-600; Szabados Gábor (művelődés, szabadidő), telefon: 412-866. — Sportrovat (telefon: 412-688, fax, üzenetrögzítővel); rovatvezető: Szikra Pál. — Gazdaság: Szaniszló Bálint, telefon, fax: 412-688. — Fotórovat, rovatvezető: Szabán Gabriella, fotóriporter: Czakó Lajos. — Bűnügy/művelődés: Horváth Szabolcs, telefon: 412-866. — Az olvasóké a szó: Hencz Józsefné, telefon: 411-600. — Gazdasági ügyintézés, hirdetésfelvétel, telefon: 412-845 (fax is): Hamborás Eszter főkönyvelő, Bobák Kornélné hirdetési csoportvezető, Kiss Ibolya előadó. Lapterjesztő menedzser: Zielem Ferenc, telefon: 341-611/184. Terjeszti a Magyar Posta és a Déli Hírlap Kft. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál és a hírlapkézbesítőknél. Előfizetési díj egy hónapra 360 Ft, egy negyedévre 1080 Ft, egy évre 4320 Ft. — Készült a Borsodi Nyomda Kft.-ben. Felelős vezető: **DUCSAI GYÖRGY** ügyvezető igazgató. ISSN 0133-0209.

Feledy Gyula
KIADÓI PÉLDÁNY

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

L. évfolyam, 18. szám 1994. január 22., szombat Ára: 15,40 Ft

BORSOD - ABAÚJ - ZEMPLÉN FÜGGETLEN NAPILAPJA

Az SZDSZ új szerepe

A gazdaság élénküléséhez, újabb munkahelyek megteremtéséhez hozzáértő intézkedésekre lesz szükség, mint az elvonások, a terhek csökkentése. **(4. oldal)**

ÉM HÉTVÉGE

ÉM-hétvége

Heti mellékletünkben: riport, interjú, rejtvény, műhelybeszélgetés, heti eseményösszefoglaló. **(9–16. oldal)**

Megszületik a festmény

Nem csendes műtermet keresett az alkotáshoz, hanem a sűrűjében, a laikusok számára titokzatosnak tűnő műszerek között rendezte be műhelyét. **(6. oldal)**

Jugoszláviába utazik Jeszenszky

Budapest (MTI) – Jeszenszky Géza külügyminiszter Vladislav Jovanovic jugoszláv külügyminiszter meghívására január 27-én és 28-án hivatalos látogatást tesz Jugoszláviában. A Külügyminisztérium Sajtófőosztályától kapott tájékoztatás szerint Jeszenszky Gézát fogadja Zoran Lilic szövetségi államfő, Radoje Kontic szövetségi kormányfő, valamint Slobodan Milosevic szerb köztársasági elnök. Az EBEÉ-trojka tagjaival – Svédországgal és Olaszországgal – egyeztetve, a magyar miniszter Magyarország EBEÉ-trojka tagságából adódó minőségében is tárgyal majd vendéglátóival. A látogatás keretében külügyminisztériumunk január 27-én részt vesz az Újvidéki Színház fennállásának 20. évfordulója alkalmából rendezett díszelőadáson, s ugyancsak Újvidéken találkozik a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének vezetőivel.

Új pályázat

Budapest (MTI) – A Művelődési és Közoktatási Minisztérium új pályázatot hirdetett a Nemzeti Színház igazgatói állására, miután Mádl Ferenc, a tárca vezetője – még decemberben – érvénytelennek nyilvánította a sikertelennek bizonyult korábbi pályázatot. A Művelődési Közlöny pénteken megjelent ez évi első számában közzétett pályázati felhívás szerint: „Az igazgató feladata a Nemzeti Színház értékes hagyományainak megőrzése mellett korunk korszerű, művészi törekvéseihez kapcsolódó színházi műhely megteremtése". A pályázónak egyebek mellett részletes művészi, igazgatási és gazdálkodási koncepciót kell benyújtania, illetve meg kell nevezni azon személyeket, akikre közvetlen munkatársként számít az intézmény irányításában. A pályázatot elnyert igazgató megbízása a megállapodástól függően 3–5 évre szól. Az új direktornak augusztus 1-jén kell munkába állnia.

Felfüggesztett demonstráció

Budapest (MTI) – A határátkelőhelyeknél korábban a kamionvezetőket sújtó katasztrofális helyzet mára kedvezően változott. Így a gépkocsivezetők felfüggesztették tervezett demonstrációjukat egészen addig, míg a határokon kialakuló újabb torlódások elkerüléséért, megszüntetéséért az illetékesek megteszik a szükséges lépéseket – mondta Pasqualini Zoltán, a Nemzetközi Gépkocsivezetők Országos Szövetségének alelnöke pénteken az MTI munkatársának.

Lőrincz Kálmán hazaérkezett

Budapest (MTI) – Hazaérkezett Lőrincz Kálmán vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka, aki küldöttség élén – Jose Rodrigo altábornagy, a spanyol Véderő Vezérkarának főnöke meghívására – hivatalos látogatáson Spanyolországban tartózkodott – tájékoztatta az MTI-t pénteken a Honvédelmi Minisztérium sajtóosztálya. Lőrincz vezérezredes ötnapos spanyolországi programja során tárgyalást folytatott vendéglátójával, a spanyol Véderő vezérkarának főnökével, valamint a Védelmi Minisztérium több vezetőjével. Meglátogatta a Colmenar de Viejo-ban lévő szárazföldi hadsereg bázisát is.

A szellemi élet kitüntetettjei

Budapest, Miskolc (ÉM) – A magyar kultúra napja tiszteletére pénteken délelőtt az országház kupolacsarnokában Boross Péter miniszterelnök előterjesztésére Göncz Árpád adott át kitüntetéseket szellemi életünk jeles képviselőinek.

A jutalmazottak között volt megyénk képviseletében Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész, aki a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét-, és Bolvári Zoltán, a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola nyugalmazott intézeti tanára, aki a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjét vehette át.

Ugyancsak tegnap Mádl Ferenc művelődési és közoktatási miniszter a magyar kultúra napja alkalmából a miniszterelnök előterjesztésére kitüntetéseket adott át a hazai oktatás és nevelés kiemelkedő képviselőinek Budapesten, a Néprajzi Múzeumban. Borsod-Abaúj-Zemplén megye pedagógusai közül a Magyar Köztársasági Érdemkereszt arany fokozatát vette át Horváth László, a Diósgyőr-Vasgyári Ipari Szakmunkásképző Intézet tanára, Kovács János, a miskolci Andrássy Gyula Műszaki Középiskola igazgatóhelyettese és Kun József nyugalmazott középiskolai tanár. Apáczai Csere János-díjat kapott Csorba Piroska, a múcsony-albertelepi általános iskola tanára. A művelődési és közoktatási miniszter a Magyar Felsőoktatásért emlékplakettet adta át dr. Czabán Jánosnak, a Miskolci Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárának, a közgazdaságtudományok kandidátusának. Karácsony Sándor díjat kapott Busai Mária, a szirmabesenyői általános iskola tanítója és Kovács Gézáné, a hidasnémeti általános iskola tanítója.

Feledy Gyula grafikusművész az Országházban vette át a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét, T. Asztalos Ildikó pedig a megyei ünnepségen adja át az Arany Katedra emlékplakettet Corbadzoglosz Chrisztosznak

*

Délután egy órakor a miskolci városháza dísztermében ugyancsak a magyar kultúra napja rendezvénysorozat keretében adtak át kitüntetéseket a megyeszékhely pedagógusainak. Környei László, a művelődési osztály vezetője rövid bevezetője után T. Asztalos Ildikó, Miskolc polgármestere köszöntötte a megjelenteket. Beszédében többek között elmondta, hogy az ünneplés ellenére sem szabad elfeledkezni arról, hogy a közoktatás helyzete talán még soha nem volt annyira ellentmondásos, zavaros mint napjainkban. A pedagógusokat, a nemzet napszámosait azonban csak elismerés illeti azért, hogy ebben a helyzetben is igyekszenek megállni a helyüket, megpróbálják minden tanítványukból a lehető legtöbbet kihozni. A polgármester asszony ezt követően Arany Katedra emlékplakettet adott át Corbadzoglosz Chrisztosznak, Vargáné Jacsó Hedvignek, Érsekcsanádi Istvánnénak, Jung Ilonának, Csontos Sándornak és Kázár Istvánnénak. A Pedagógus Szolgálati Emlékérmet hatvan miskolci pedagógus vehette át.

A kultúra és az ő közönsége

Egy ankét kulcsszavai: politika, pénz és pedagógia

Miskolc (ÉM – FG) – A rendezők politikamentes hozzászólásokat ígértek, ennek ellenére a magyar kultúra napja alkalmából megtartott ankéton minden meghívott fontosnak tartotta tisztázni, kinek a nevében szól, mely intézményt képvisel vagy éppen nem képvisel, annak ellenére sem, ha az intézmény a munkahelye. A kultúraközvetítésről, különösen a televízió ilyen szerepéről nehéz is lenne politikai utalások nélkül beszélni.

Kultúraközvetítők a Bartók-teremben Fotók: Farkas Maya

Az ünnepi műsor utáni első felszólaló, Czigány György is azzal kezdte mondandóját, hogy bár 18 éve a Magyar Televízióban dolgozik, a miskolci ankétra nem az intézmény képviseletében érkezett. Mint a kultúraközvetítésben résztvevő szakember elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a televíziónak, a rádiónak fel kell erősíteni a művészek munkáját. De figyelmeztetett az őszinteségre, hiszen úgy is lehet valami hamis, ha nem akarunk hazudni. Beszélt arról is, hogy a kultúra közvetítőinek nem szabad engedniük a könnyű kísértéseknek, a könnyen eladható, szórakoztató műfajok csábításának.

Érdi Sándor – ugyancsak nem a Magyar Televízió nevében – azzal kezdte felszólalását, hogy a televíziózást nem elsősorban a kultúraközvetítésre találták ki, viszont nem szabad lemondani erről a lehetőségről. Az igényes műsorokhoz viszont pénz kell, és nem helyes az, ha a hatalom úgy ad támogatást, ha ezért cserébe a saját politikai céljai eléréséhez kér ellenszolgáltatást.

A Duna Televízió képviseletében szóló Lugossy László többek között arról beszélt, hogy a televízió különösen nagyhatású kultúraközvetítő eszköz, és a kultúra nem csak művészetet jelent. Az értékek megőrzésében és továbbadásában pedig döntő mozzanat, hogy meg tudjuk válaszolni a kérdéseket: mi az érték, és ki dönthet erről?!

Heltai Péter olyan intézmény nevében szólt, mely még nincs is. A frekvenciára váró TV 3 Budapest – papíron – kereskedelmi televízió, de a szerkesztő szerint a kereskedelmi jelleg nem feltétlenül igénytelenséget jelent.

Vámos Miklós író ezen az ankéton először a könyvkiadás helyzetéről és a terjesztés esetlegességéről beszélt, és szólt arról is, hogy az írók nem mondhatnak le a nyilvánosságról, bár a rádióban és a televízióban kialakult helyzet miatt jelenleg ő is letiltotta műveinek közlését.

Fodor Antal koreográfus elsősorban a művészetek képviseletében szólt. Mint mondta napjainkban mindent átszó a politika és jellemző a pénz fetisizálása is. Ebben a helyzetben úgy érzi lobbizni kell a művészetért.

A többi résztvevő, így Vidovszky László zeneszerző, Bán András művészettörténész hozzászólásában is szó esett a politikáról, az intézményrendszer átalakulásáról, és természetesen a pénzről is. Bacsó Péter filmrendező mindezek mellett a mozik különleges közösségteremtő erejéről beszélt, és arról is, hogy kevés a versenyképes alkotás. Verebes István színházigazgató pedig kimondta: nem vagyunk eléggé képzettek. Nem megfelelő a színészek szakmai felkészültsége sem, és több gondot kell fordítani a fiatalok, a leendő közönség nevelésére is.

Az ankétot követően a Társadalmi Egyesülések Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetségétől Csáki Imre, a megyei önkormányzat osztályvezetője, Szabóné Nagy Julianna, a Vörösmarty Művelődési Ház igazgatója, Jakab Mária, a Magyar Rádió Miskolc Körzeti Stúdiójának szerkesztője, Zelei Istvánné klubvezető és Engi István karnagy vehette át a „Társadalom kultúrájáért"-oklevelet.

KOMMENTÁR

Himnusz

GYÖNGYÖSI GÁBOR

A magyar kultúrát a Himnusz születésnapján ünnepeljük. Kölcsey Ferenc tekintetes úrnak, aki nemcsak Szatmár vármegye követeként gondolkodott el a „szatmári szegény nép" sorsán, de szatmárcsekei magányában végiggondolhatta az egész magyarság történelmét, olyan művet sikerült alkotnia Himnusz címmel, amely akkor is megtartaná őt a magyar nép emlékezetében, ha semmi egyebet nem csinált volna. A Himnusz 1823. január 22-én született, mindenféle megrendelés vagy kényszer nélkül, s benne valóban a magyarság lelke szólal meg, most már két évszázadra kiterjedően, olyan nemes pátosszal és emelkedett szépséggel, amelyhez hasonlót nagyon kevés nemzet tud felmutatni önmagáról vallomásként a világnak. Mert a magyar Himnusz igazi vallomás, csöndes, áhítatos, kissé melankólikus – keresztmetszet egy Európa szívében élő nép sorsáról, történelmi szenvedéseiről, legkövetkezetesebben óhajtott törekvéseiről. Valamikor, amikor legszentebb jelképeink megcsúfolása még nem volt divat, sőt, a nemzet megvetésére számíthatott az, aki ilyesmire vetemedett, a nemzet imájaként emlegették, s nem véletlenül. A Himnusz valóban ima, a legszebb és legnemesebb óhajtása egy nép boldogulásának, könyörgés azért, ami felemelhet és megtarthat bennünket, anélkül, hogy megmaradásunkat, újjáéledésünket, boldogulásunkat benne akármely más nép kárára képzelnénk el.

A magyar Himnusznak ez a gyűlöletet, izgatást, hódítást vagy birtoklási vágyat nélkülöző szellemisége, melldöngetés, kardcsörtetés nélküli hangvétele olyan erény, amelyet ideológiájától függetlenül minden rendszer elismert. Eléggé nem méltányolható az például, hogy megszületése óta legalább öt-hat rendszerváltás történt ezen a tájon, de a Himnusz mindet túlélte, s máig is az, ahová legnagyobb fiai sugallatára a nemzet akarata felemelte, s ahol legszentebb törekvéseinek képviselőjeként ragyogtatja.

Kölcsey Ferenc tekintetes úr, a kiváló jogász, a nemzet bajai iránt nagy érzékenységet tanúsító képviselő, az egyik nagy magyar költő, a most Romániához tartozó párciumi Tasnád városa melletti Sződemetertől, az azóta szlovák fővárossá avanzsált, de az ő idejében még a magyar országgyűlésnek helyet adó Pozsonyi Diétához vezető életútján, 1823. január 22-én írt egy Himnuszt. Nem egy költeményt, amelyet később himnusznak választottak, neveztek ki, hanem egy Himnuszt, amely az lett, aminek született. Amit méltán tekinthetünk a magyar nép fohászának, de tekinthetnénk akár a magyar nemzet világszemlélete, alkotmánya, programja legszebb költői foglalatának is.

Magyar–horvát gazdasági tárgyalások

Barcs (MTI) – Egy hónapon belül megkezdődhetnek a magyar–horvát szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalások. Erről Kádár Béla külgazdasági miniszter, és Nadan Vidosevics horvát gazdasági miniszter állapodott meg pénteken Barcson lezajlott találkozóján. Mindkét fél kedvezőnek értékelte, hogy a kétoldalú külkereskedelmi forgalom Horvátország önállósodását követően növekedésnek indult. Kádár Béla a tárgyalás során megerősítette: a magyar vállalatok és vállalkozók továbbra is érdekeltek abban, hogy részt vegyenek a horvátországi újjáépítési munkákban. Érdekünk fűződik továbbá a rijekai kikötő infrastruktúrájának fejlesztéséhez is.

Állásfoglalások a Mátyás-szoborról

Bukarest (MTI) – Számos ismert román közéleti személyiség emelte fel szavát pénteken az ellenzéki Romania Libera hasábjain az ellen, hogy Gheorghe Funar kolozsvári polgármester ki akarja cserélni a kolozsvári Mátyás-szobor talapzatán lévő latin nyelvű Mathias Rex feliratot. Funar sajtóértesülések szerint elismerte, hogy ehhez még nem kapta meg a műemlékvédelmi hatóság engedélyét, és így talán nem valósíthatja meg a tervezett változtatást január 24-ig, mint tervezte, de kilátásba helyezte, hogy amennyiben pártja, mint arról szó van, belép a kormányba, feloszlatja majd a szóbanforgó, „fölöslegessé vált" bizottságot.

Doina Cornea asszony, a Ceausescu elleni polgári ellenállás jelképe a következőket mondta Virgil Lazarnak, a Romania Libera kolozsvári tudósítójának:

„A Mathias Rex szoborcsoport történelmi és művészeti emlék, és a háború után rajta elhelyezett felirat senkit sem zavar, még ha Funar úr azt is állítja, hogy a kommunisták tették fel. Mi latin eredetűek vagyunk és a felirat semmiképpen sem sérthet bennünket, éppen ellenkezőleg! Világos, hogy a megváltoztatására irányuló szándék provokáció és nem helyénvaló. Egy ilyen történelmi műemlék, amely az UNESCO listáin az 5. helyen áll, az egész város büszkesége".

Adrian Marino író: „A kolozsvári szobrok egész problémája irracionális, tele előítéletekkel és fölösleges és veszélyes etnikumközi feszültségeket kelt. Mennyiben felel Mathias Rex vagy a capitoliumi farkas szobra az abszurd építési fantáziákért?"

A Romania Libera hasábjain megjelent több más hasonló állásfoglalás mellett figyelmet érdemel Grigore Zanc kolozsvári prefektus – az államhatalom megyei képviselője – által az Evenimentul Zilei hasábjain a Caritas botrányával kapcsolatban Funar polgármesterre vonatkozólag tett ingerült megjegyzés, amely kitér a szobrok ügyére is. Utalva arra a szerepre, amelyet a polgármester játszott a csaknem teljesen csődbe jutott Caritas pilótajáték kibontakoztatásában, Zanc kijelentette:

„Most, hogy minden összeomlik, a polgármester nem hajlandó többé közbelépésre, visszautasítja azt is, hogy szóba álljon az emberekkel, akiknek bizalmát éppen a Caritas révén nyerte el. Ez a játék elegáns módszer volt az emberek manipulálására. Amikor Funar támogatni kezdte, a körforgást már nem lehetett megállítani, de Funar túllépett minden határt."

Kohl sikert kíván Jelcinnek

Bonn (MTI) – Helmut Kohl német kancellár pénteken telefonon beszélt Borisz Jelcin orosz elnökkel, s megvitatták a választások után kialakult orosz helyzetet. Kohl sikert kívánt a reformerőfeszítésekhez, hangsúlyozván, hogy a siker nem csak orosz érdek.

Jelcin határozottan a reformok folytatását ígérte – közölte Dieter Vogel, a német kormány szóvivője Bonnban, hozzáfűzve: tudomása szerint Kozirev külügyminiszter közelmúltbeli vitatott kijelentései nem kerültek szóba, s elképzelhető, hogy a január végi davosi világgazdasági fórumon Csernomirgyin–Kohl találkozó lesz.

A Kohl–Jelcin beszélgetésről adott tájékoztatás nem utal rendkívüliségre, tény azonban, hogy a hivatalos Bonn nyugtalanul figyeli a moszkvai történéseket. Kinkel külügyminiszter a General-Anzeiger című lapban „nem örömteli fejleménynek" nevezte azt, hogy a reformerek egymás után válnak ki a moszkvai kormányból.

„A Nyugatnak természetesen meg kell értenie, hogy a reformfolyamat ebben a hatalmas országban nem érlelhet olyan gyorsan gyümölcsöket, mint kívánjuk" – mondta Kinkel, s ugyanabban a lapban arra is rámutatott: a NATO majdani bővítése ratifikálást igényel, míg a NATO-csúcson hozott döntésekkel nem változtattak az észak-atlanti szerződésen, így nem kell ratifikálni.

Egy másik német lapban, a Frankfurter Allgemeinében Kinkel azt jelentette ki, hogy a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap, az Oroszország szempontjából két legfontosabb pénzintézet számára Gajdar és Fjodorov voltak a bizalmi emberek, ők tartották az összeköttetést, távozásuk jelentős bizalomvesztést jelentene Moszkva számára, súlyos szakadás történne – közölte a külügyminiszter a Fjodorov pénzügyminiszter végleges távozása előtt készült beszélgetésben. Kinkel forradalminak nevezte az oroszországi folyamatokat, amelyek még nem zárultak le, „a láva még mozog". A külügyminiszter ugyancsak a Frankfurter Allgemeinében megállapította, hogy az idegesség a NATO-val és az Európai Unióval szemben támasztott közép-kelet-európai óhajok beváltatlansága miatt a leghatározottabban Lengyelországban érzékelhető. Kinkel azonban indokolatlanoknak nevezte a lengyel aggodalmakat, óvta a kelet-közép-európaiakat a túlreagálástól és attól, hogy elforduljanak a Nyugattól. Emlékezetbe idézte, hogy február elsején életbe lép a Lengyelországgal és Magyarországgal kötött Európa-szerződés, s szerinte nem bizonyítható az a szemrehányás, hogy a Nyugat a kereskedelemben önzően protekcionista a Kelettel szemben.

Csernomirgyin vezetésével Moszkvában pénteken megtartotta első ülését az új orosz kormány Fotó: AP

„Kész vagyok meghallgatni Arafatot"

Kairó (MTI) – Kész vagyok meghallgatni Jasszer Arafattól, a PFSZ VB elnökétől bármi olyan új javaslatot a nézetkülönbségek eloszlatására, amely nem mond ellent Izrael biztonsági kívánalmainak – mondta Simon Peresz izraeli külügyminiszter pénteken, mielőtt Oslóba utazott, hogy ott szombaton részt vegyen Johan Joergen Holst norvég külügyminiszter temetésén, majd találkozzék a palesztin vezetővel. A két vezető politikus megbeszélésétől várják a felek, hogy kitörjenek a holtpontról az autonómiamegállapodás végrehajtásáról zajló tárgyalások. Ezek legutóbbi fordulója csütörtökön ért véget az egyiptomi Tábában, anélkül, hogy érdemi előrehaladást mutathattak volna fel a legfőbb vitatott kérdéseket illetően: az autonóm körzetek külső határainak ellenőrzése és a körzetek közül Jerikó területkijelölésének ügyében. A megbeszéléssorozat írásos terméke egy együtt összeállított lista a vitatott pontokról, amelyet a küldöttségek eljuttattak Arafatnak, illetve Jichak Rabin izraeli kormányfőnek. Rabin csütörtökön négyszemközti egyeztetést folytatott külügyminiszterével, mielőtt az a PFSZ első emberével találkozik.

A horvát–szerb egyezségről

Zágráb, Szarajevó (MTI) – A boszniai muzulmán vezetők pénteken igyekeztek kisebbíteni a Genfben elfogadott jugoszláv–horvát közös nyilatkozat jelentőségét. Ejup Ganic, a boszniai muzulmán elnökség tagja a szarajevói rádiónak nyilatkozva kijelentette: a horvátok hibát követtek el, s ezzel lehetővé tették a Horvátország elleni szankciók bevezetését. Ezzel szemben Mate Granic horvát külügyminiszter azzal érvelt, hogy a brit külügyminiszter kedvezően értékelte a közeledést.

RÖVIDEN

Mexikó. A mexikói törvényhozás csütörtökön elfogadta a Chiapas szövetségi tagállamban kitört felkelés résztvevőire vonatkozó amnesztiatörvényt. A válság megoldására létrehozott kormánybizottság vezetője bejelentette, hogy a gerilláktól visszafoglalt városokból visszavonják a katonai csapatokat.

Róma. A háború folytatásáért most már mindhárom felet egyforma felelősség terheli Boszniában – jelentette ki csütörtökön este a vatikáni rádiónak adott interjújában Beniamino Andreatta olasz külügyminiszter.

Brüsszel. Első alkalommal említette hivatalosan is az Európai Unió soros elnöke annak lehetőségét, hogy a Tizenkettek 1995. január 1-re esedékes kibővítése a négy EFTA-tagjelölttel esetleg hat hónappal késni fog. Theodorosz Pangalosz, az európai ügyek görög minisztere Strasbourgban az Európai Parlament ülésén beszélt erről.

Havanna. A nemzetközi közvéleményhez fordult segítségért Alvaro Prendes, a kubai légierők nyugalmazott ezredese, a „forradalom parancsnoka" kitüntető cím birtokosa, aki 1992 végén csatlakozott a kubai másként gondolkodókhoz. Elmondta, hogy a hatóságok megakadályozzák külföldi utazását.

HIRDETÉS

3 hónap előfizetésért akár személyautót is nyerhet!

ÚJRA INDUL TAVALYI NAGYSIKERŰ AKCIÓNK.

Azok között, akik 1994-ben február és május között legalább egy negyedévig az Észak-Magyarország előfizetői, több értékes nyeremény mellett

FŐDÍJKÉNT SZEMÉLYGÉPKOCSIT SORSOLUNK KI.

Figyelje lapunkat, rövidesen további információkat olvashat benne újabb nyereményakciónkról.

Kiállítási kalauz

Szorongás és remény

Feledy Gyula újabb munkáiról

Utoljára 1980-ban jelentkezett nagyobb kollekcióval Feledy Gyula a hazai közönség előtt, de ez a réginek tetsző dátum korántsem jelenti azt, hogy az elmúlt öt esztendőben ne hallottunk volna a kiváló miskolci grafikusról. Hallottunk róla, hisz rendre képviseltette magát a főváros és a vidék kollektív rendezvényein, aztán egy jól sikerült kis ötlet, *Láncz Sándor* pályaképe is gondoskodott róla *(Képzőművészeti Kiadó, 1983)*, hogy jelenléte a művészeti közéletben egyéni bemutató nélkül is folyamatos legyen. Ez a gonddal megírt és remekül illusztrált könyvecske utolsó mondataiban már jelezte, hogy a Feledy-műhelynek újabb zenitje van kibontakozóban, ám hogy ez a zenit mit is rejt valójában, azt csak most mérhetjük fel, hogy a *Vigadó Galéria* otthont adott a Kossuth-díjas mester legfrissebb termésének. Nagyon erős kiállítás ez a vigadóbeli tárlat, talán az egész esztendő *legjelentősebb* grafikai bemutatója, amelynek üzenetére már csak azért is fel kell figyelnünk, mert művészileg meglehetősen légüres térben hangzik fel.

Feledy 57 éves, s eddigi, több mint három évtizedes pályája során elnyert szinte minden jelentősebb művészeti kitüntetést. Kiállítási és pályázati elismerései több tucatra rúgnak. Bár dekoráció és érdem nem mindig fedi egymást, nála a kitüntetések tényleges teljesítményeket honorálnak, melyek értékét tovább növeli, hogy azokat vidéki alkotóként érte el.

Művészetét nehéz röviden jellemezni, és mégis csak a rövidség az, amely által a leginkább jellemezhető. Ezt a paradoxont életeszményeinek és művészerkölcsének kivételes szilárdsága magyarázza meg. *Kezdettől fogva az élet és az ember féltése a legnagyobb gondja; bevallott célja a méltóságát tudó, öntudatos, a közösség küzdelmeiben osztozó korszerű embertípus vizuális ideálképének kimunkálása.* Az egyéni és társadalmi lét „örök kérdései", a munka, a szerelem, a halál és az erkölcsös életvitel filozófiai problémái foglalkoztatják — ezekre próbál feleletet adni rajzi gesztusaival, részben a saját, részben a történelem tapasztalataira támaszkodva.

Jóllehet, volt klasszicizáló jellegű, azaz a látványhoz szorosan tapadó periódusa is, sosem volt szájbarágó grafikus, de elvont lapjainak is van élményi hitele, mert következtetéseit mindig *konkrétumokból*, a természeti és társadalmi valóság jelenségeiből vonja le. *Solymár István* a közelmúlt magyar grafikájáról szólva tőle eredezteti azt az absztraháló jellegű, a dolgok értelmezéséből fakadó grafikai gondolkodást, amely mára rajzművészetünk karakteres vonásának mondható.

A fentiekből következik, hogy Feledy nem ragaszkodik valamely állandó stílusformához, hanem művészi eszközeit mindig az adott tartalom természetéhez, *mondanivalójának kívánalmaihoz* igazítja. Mégsem vádolható stílpluralizmussal, mert bizonyos sajátos formaelemei, így például a töredezett kontúrvonal, a szerkezetes építettség, a belépő folthatások, valamint a háttérben megjelenő színhangulatok megfelelő adagolásban és ritmusban valamennyi általa használatos képszerkezetben feltűnnek. Formai változatosságról inkább csak abban az értelemben beszélhetünk munkásságában, hogy jelzett formaeszközeinek arányai esetenként mások és mások, s ennek megfelelően lapjai hol dekoratív, hol drámai, máskor viszont lírai jelleget öltenek. Ezt a nagy rugalmasságú, de ugyanakkor a szélsőségeket is mellőző, hagyományokból és újabb keletű eredményekből egyként táplálkozó formai konglomerátumot a hetvenes években érlelte *önálló közlésformává*, kiteljesítése és finomítása azonban a mai napig is állandó programja.

A vigadóbeli kiállítás homlokterében két nagyobb grafikai ciklus, egy-egy Babits és József Attila verseit illusztráló sorozat áll, továbbá láthatunk vagy fél tucat festményt, melyekben a művész mintegy elmélyíteni, szintetizálni igyekszik a versek kapcsán és ürügyén felvetett gondolatait. A Babits-sorozat melegebb és intimebb hangú, a József Attila-rajzok szikárabbak, szenvtelenebbek és szögletesebbek, ez egyfelől a két költő egymástól elütő hangoltságú oeuvre-jének folyománya, másfelől a versekhez csatlakoztatott különböző élmények következménye. Babits kapcsán mintha falusi gyermekkorának humánus hangulatait élné újra Feledy, míg József Attila versei az összetettebb férfikort, a jelen ellentmondásait, az alkotó aktuális gondjait idézik meg számára. Hogy ez így van, arra a saját kezűleg írt katalógusbevezető néhány mondata is utal: a művészt nyomasztja a világ, melyben az egyéni és a közösségi érdek nem mindig esik egybe.

Babits-vershez (Fájó, fázó ének)

Annak idején — tudjuk — József Attila is átérezte ezt a dilemmát, s ez vezetett utolsó tragikus hangütésű verseihez, melyekben az egyéni sors reménytelensége ütközött a költő maradék hitével.

Feledynél a helyzet kissé fordított: nála az egyéni ambíció kevéssé törött meg, aggodalmának oka inkább a társadalmi rendigény ellentmondásos érvényesülése. Ezért hát az ő József Attila-értelmezései afféle *prófétai intések:* emberek, ne legyetek közömbösek, ne engedjetek eszményeitekből, tartásotokból! A tépett formák között — azoktól is nyomatékosítva — igen progresszív kívánalmak küzdenek tehát a maguk érvényességéért.

A festmények — úgy látjuk — a megoldáskeresés, a dolgok ismételt összehangolásának eszközei Feledy műhelyében. Küzdelmekből születtek, s ezért nem is hibátlanok. Rajtuk a gyötrődés, a veríték, az átvirrasztott éjszakák nyoma. Szépségük nemegyszer igen képlékeny, esztétikumuk ellentmondásos — és mégis rokonszenvesek számunkra. Rokonszenvesek, mert szép példái annak, hogy a művész sosem nyugodhat bele a dolgok spontán alakulásába, alternatívát kell keresnie és állítania a rossznak ítélt tendenciák ellenében. *Feledy ezt kísérli meg, nem mindig sikeresen, de tisztességes szándékkal és energiával.*

Ezért is lehet nekünk az „év grafikusművésze".

Tasnádi Attila

etióp

szívélyes, baráti légkörű találkozókon véleményt cseréltek *a nemzetközi helyzet* néhány fontos kérdéséről, tájékoztatták egymást *hazájuk belső helyzetéről*, és áttekintették *a két párt* kapcsolatait. Megállapították, hogy az MSZMP és az Etióp Dolgozók Pártja között most aláírt együttműködési megállapodás és munkaterv *további lehetőségeket nyit meg* a pártjaik közötti kapcsolatok erősítésére.

Az etióp pártküldöttség csütörtökön elutazott Budapestről. A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren *Őszi István*, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője búcsúztatta.

(MTI)

OT-ban

a Fényszóró munkatársát, *Simon Tibornét*, a SZOT-folyóiratok szerkesztőségének munkatársát.

Az ünnepségen került sor *A szakszervezetek a mai társadalomban* című SZOT-sajtópályázat díjainak átadására. Hatezer forintos első díjat nyert *Szabó Iréne*, a Népszava munkatársa. Négyezer forintos második díjban részesült *Tóth Jenő*, a Népszava rovatvezető-helyettese és *Sindulár Anna*, a Kisalföld főmunkatársa. Kétezer forintos harmadik díjat kapott *Horváth Ildikó*, a Népszava munkatársa és *Karczagi László*, a Népszabadság munkatársa. A bíráló bizottság 1000—1000 forintos különjutalomban részesítette *Jakab Violettát*, a Textilélet munkatársát, és *Hunyor Zsoltot*, az Elegant felelős szerkesztőjét.

Budapesten tanácskozott a Keresztyén Békekonferencia elnöksége

A Keresztyén Békekonferencia elnevezésű, prágai székhelyű nemzetközi szervezet elnöksége december 3. és 5. között *Tóth Károly* püspök elnökletével Budapesten ülésezett. A tanácskozás résztvevőit köszöntötte *Bartha Tibor* református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának el-

A MINISZTERTANÁCS TÁRGYALTA

Csökkent az állami lakásépítés — többet saját erőből

A *Minisztertanács* 1981-ben fogadta el a lakásépítés, -fenntartás és -gazdálkodás fejlesztésének *társadalmi-gazdasági* programját, kifejezve azt az igényt, hogy az ágazatot *komplex* módon, *átfogóan* kell korszerűsíteni, és elismerve azt, hogy a folyamat eredményei a maguk teljességében csak a hetedik ötéves tervidőszakban bontakozhatnak ki.

A lakáspolitika továbbfejlesztésére az *MSZMP KB* és a *kormány* a következő évben *közös* határozatot hozott, majd a gyakorlati végrehajtásról *külön rendelkezett* a Minisztertanács arról, hogy *gyorsítsák* az állam és a lakosság közti teherviselés arányainak *megváltoztatását*, az egyes lakásellátási formákhoz kapcsolódó személyi terhek *közelítését*, a szociálpolitikai célkitűzések *fokozottabb* érvényesítését, a mobilitást ösztönző feltételek *javítását*.

Az intézkedések következtében *az állam közvetlen szerepe a lakásépítésben számottevően mérséklődött*. Az állami lakásépítés jelentős mennyiségi csökkenésének ellensúlyozására — közvetett állami befolyással — a lakásgazdálkodás és a magánlakás-építés aránya *növekedett*. Emiatt, a hitelpolitikai eszközök egységesítésén túl, a támogatás módozatait a *legrászorultabb* családok igényeire koncentrálták. Az új szisztéma eredményeit jól tükrözi, hogy a korábbiakhoz képest évente *15—20 százalékkal* több család költözött — építés, vagy csere útján — szükségleteinek *megfelelő* otthonba. A lakásállomány összetétele és színvonala, első sorban a *magánerős* kezdeményezések révén, *javult*. Bár az állam és az OTP pénzügyi kereteiből épült lakások átlagos — 54—56 négyzetméteres — alapterülete *alig változott*, a lakossági kezdeményezésben készült otthonok már átlagosan *94 négyzetméteresek*. Növekedett a *három- és többszobás* lakások száma, és csaknem minden új otthon *magas komfortfokozatú*.

Ellentmondásos képet mutat ugyanakkor a hatodik ötéves terv legfőbb lakáspolitikai előirányzatának a teljesítése. Az volt a cél, hogy a tervidőszak végére — a főváros kivételével — a városokban, ott, ahol a lakásigények a legnagyobbak, *valamennyi* építési forma felhasználásával *maradéktalanul kielégítsék* az összes igényt.

Az állami bérlakásépítés 1984-ben *11 százalékot* tett ki, az alapvetően szociális célokat szolgáló tanácsi bérlakásépítés aránya azonban még ennél is *kisebb*. A helyzet lényegesen az idén sem változott. A visszaesést magánerős kezdeményezések a növekedés ellenére sem tudták ellensúlyozni. A határozatok és intézkedések nyomán 1983-ban kibontakozott *kedvező folyamatokhoz* képest ma a lakosság kezdeményezte építés és a lakásmobilitás *fokozatos lefékeződése* tapasztalható.

A nettó építkezési költségek évi 8—8,5 százalékos növekedésénél *erőteljesebben* emelkedtek például a telekárak. Az összességében átlagosan 10—13 százalékos költségemelkedést az 1983-ban módosított hitelösszegek csak *átmenetileg* egyenlítették ki. A vállalati jövedelemszabályozás szigorodása miatt a munkahelyi támogatás *sem tarthatott lépést* az igényekkel. A lakossági terheket tovább fokozta a *műszaki* előírások megváltozása.

A szociálisan rászorult rétegek lakáshoz juttatásának helyi, anyagi támogatására kidolgozott rendszert csak 1984-ben vezették be. Az eredmények *szerények*. Az erre a célra fordítható kereteket a tanácsok általában *nem merítik ki*, és a támogatást szinte kizárólag *pénzügyi juttatásként* adják. Jellemző, hogy például a fővárosban tavaly az eloszthatót 110 millió forintból mindösszesze *17 millióval* gazdálkodtak az illetékesek, az idei 400 millió forintnak pedig alig az egyharmadát használták fel szeptember végéig.

Kellő szabályozás, beavatkozás nélkül a jelenlegi helyzet azzal a veszéllyel járhat, hogy a magánerős lakásépítés és -vásárlás *mai szintje sem tartható*, így az *átlagos* szociális körülmények között, kizárólag *bérből és fizetésből* élő családok, különösen az első otthonra váró *fiatalok* számára a lakáshoz jutás lehetősége *tovább csökkenhet*. Az életszínvonal minőségét *veszélyeztető erőt meghaladó* anyagi terhelés vállalása ellenére is.

(deáki)

Az elektronika felhasználása

Az elektronika társadalmi és gazdasági alkalmazásának gyorsabb elterjesztésére fogadott el központi gazdaságfejlesztési és szervezési programot csütörtöki ülésén a kormány. A röviden EGP-nek nevezett program alapja az a felismerés, hogy az *elektronika alkalmazása* napt[illegible] *tudományos mű-*

program megvalósításának *gazdasági* feltételei. Ezeket a kormány oly módon kívánja megteremteni, illetve bővíteni, hogy a *vállalatok* az eddiginél könnyebben tudjanak elektronikát beszerezni. Ezt szolgálják az elhatározott adókedvezmények, vámpreferenciák és azok a kü[illegible] pénzügyi konstruk-

elősegítő műszaki-tudományos kutató-fejlesztő munkával kapcsolatos *állami* feladatokat is. Országos középtávú kutatási-fejlesztési tervet fogadott el a számítástechnikai, a hír- és távközlési, valamint az automatizálási eszközök, rendszerek és alkalmazásuk fejlesztés[illegible]

Eclogák Radnóti emlékére II., 1987.
vegyestechnika, 36,5x33,5 cm

FELEDY GYULA 1928-ban született Sajószentpéteren. Tanulmányait Budapesten és Krakkóban végezte. 1950 óta szerepel hazai és külföldi kiállításokon. 1955 óta a miskolci művésztelepen él. 1955-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült. 1960-ban és 1966-ban Munkácsy-díjat kapott. 1975-ben a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel, 1976-ban SZOT-díjjal, 1978-ban Kossuth-díjjal tüntették ki. Többször kapott különböző pályázati és kiállítási díjat.

RAJZOK

1. KIS ÖNARCKÉP, szén, 20,5x16,5 cm — 1945.
2. ÖNARCKÉP, szén, 46x36,5 cm — 1946.
3. SANYI, szén, 41x28 cm — 1946.
4. III-AS AKNA, szén, 54x40 cm — 1947.
5. SZOMSZÉD NÉNI, szén, 36x31,5 cm — 1947.
6. PASARÉTI ÚT, szén, 41x32,5 cm — 1947.
7. ÖREG ARTISTA, szén, 49x35,5 cm — 1947.
8. SZŐKE HAJÚ NŐ, szén, 46x34,5 cm — 1947.
9. VÁROSMAJORI VÁZLAT, tus, 20,5x15 cm — 1947.
10. ANNUS, tus, 16x12 cm — 1947.
11. IDŐS HÖLGY, tus, 20x14 cm — 1947.
12. KÖNYVTÁRBAN, tus, 19,5x14 cm — 1948.
13. HÁTAKT, szén, 40x19,5 cm — 1948.
14. FIATAL LÁNY, szén, 79,5x36 cm — 1948.
15. WÜRTZ ÁDI RÉVFÜLÖPÖN, ceruza, 26,5x19 cm — 1949.
16. CUKRÁSZDÁBAN, tus, ecset, 22x18 cm — 1950.
17. VÁZLAT, diófapác, 23x11 cm — 1950.
18. LEGÉNY KANCSÓVAL (BARCZI PALI) diófapác, ecset, 31,5x16 cm — 1951.
19. VÁZLAT, diófapác, ecset, 19x28,5 cm — 1951.
20. NŐ SZATYORRAL, diófapác, toll, 27,5x14 cm — 1951.
21. ÜLŐ FÉRFI, diófapác, toll, 32x21 cm — 1951.
22. ANYÁM, tus, 20x21 cm — 1951.
23. ÜLŐ FIÚ, (SANYI) lavírozott tus, 29x21 cm — 1951.
24. AKT, diófapác, 28x14,5 cm — 1951.
25. ANYÁM AZ UDVARON, diófapác, 31x23,5 cm — 1951.
26. KÖVÉR AKT, diófapác, 24,5x16,5 cm — 1952.
27. NYUGDÍJAS, diófapác, 29x18 cm — 1952.
28. TANULMÁNY EGY PANNÓHOZ, lavírozott tus, 29x29 cm — 1954.
29. BÁNYÁSZ, lavírozott tus, 18x20 cm — 1954.
30. ANYÁM, lavírozott tus, 26x24 cm — 1954.
31. BÁNYÁSZOK, diófapác, 31x52 cm — 1954.
32. ÖREGEK, lavírozott tus, 23x27 cm — 1955.
33. ÖREG KOCSIS, lavírozott tus, 29x19 cm — 1955.
34. TELEP (SAJÓSZENTPÉTER), lavírozott tus, 24x34,5 cm — 1955.
35. HEGYEKBEN, szén, 20,5x26,5 cm — 1955.
36. TÉLI DOMBOK, szén, 19,5x28 cm — 1955.
37. ÜLŐ FIGURA, diófapác, 34,5x23,5 cm — 1955.
38. TORZÓ, diófapác, 19x14,5 cm — 1955.
39. SERES JÁNOS, diófapác, 26,5x22 cm — 1956.
40. KÖNYÖKLŐ LEGÉNY, lavírozott tus, diófapác, 29,5x20,5 cm — 1955.
41. HALAS CSENDÉLET, diófapác, 12x16 cm — 1956.
42. DRAPÉRIA I., diófapác, 18x13,5 cm — 1956.
43. DRAPÉRIA II., diófapác, 20x13 cm — 1956.
44. DRAPÉRIA III., diófapác, 17,5x10 cm — 1956.
45. OLVASÓ MUNKÁS, tus, ecset, 30x23 cm — 1956.
46. SEBESÜLT, diófapác, 14x22 cm — 1956.
47. NAPSZÁMOSFIÚ, tus, ecset, 34x16,5 cm — 1956.
48. LEGÉNY, lavírozott tus, 24,5x20,5 cm — 1956.
49. LILLA, lavírozott tus, 23,5x22 cm — 1956.
50. NŐ KOSÁRRAL, lavírozott tus, 26x16 cm — 1956.
51. AMSTERDAM, KILÁTÁS A RIJKS MÚZEUMRA, filctoll, 19,5x25 cm — 1956.
52. BESZÉLGETŐ BÁNYÁSZOK, lavírozott tus, 21,5x33,5 cm — 1957.

53. FIÚFEJ, 1957.
diófapác, 27x19,5 cm

54. LÓTANULMÁNY, 1958.
filctoll, 24,5x27 cm

55. HINTÓ, 1958.
filctoll, 15,5x26,5 cm

56. ISTÁLLÓBAN, 1958.
filctoll, 21,5x24,5 cm

57. FIÚ LÓVAL, 1958.
filctoll, 19,5x19,5 cm

58. LÓVÁZLATOK, 1958.
filctoll, 19,5x24,5 cm

59. ÉPÜLŐ TELEP, 1958.
lavírozott tus, 21x25,5 cm

60. BÜKKI TÁJ, 1958.
szén, 26,5x33,5 cm

61. RÉPÁSHUTAI OLDAL, 1962.
szén, 25,5x32,5 cm

62. SZIKLÁS TÁJ, 1962.
szén, 26x33,5 cm

63. HEGYVIDÉK, 1962.
szén, 25,5x34,5 cm

64. OTTHONI TÁJAKON I., 1968.
tus, tempera, 64x74 cm

65. OTTHONI TÁJAKON II., 1968.
tus, tempera, 60x72 cm

66. OTTHONI TÁJAKON, 1968.
tus, tempera, 63x75 cm

67. MADÁR, 1969.
tus, 21x29,5 cm

68. MEDNYÁNSZKY
EMLÉKEZETE I., 1971.
Szépia-lakk, tus, 49,5x39,5 cm

69. MEDNYÁNSZKY
EMLÉKEZETE II., 1971.
Szépia-lakk, tus

70. MEGGYÖTÖRVE, 1971.
tus, 17x23,5 cm

71. ÁGRÓLSZAKADT, 1971.
tus, 21,5x14,5 cm

72. PIPÁZÓ, 1971.
tus, 22,5x13 cm

73. TÖREDÉK, 1973.
tus, 26,5x33 cm

74. EMBER KUTYÁVAL, 1974.
tus, 24x18 cm

75. CSENDÉLET, 1974.
tus, 21x11,5 cm

76. KERTBEN, 1974.
tus, 23x16 cm

77. FRIZEK, I–IV., 1975.
tus, 4 db, 8x44 cm

78. KASSÁK-TANULMÁNY, 1975.
tus, 26x23,5 cm

79. SZÍNHÁZ, I., 1975.
tus, 20x20 cm

80. SZÍNHÁZ II., 1975.
tus, 20,5x20,5 cm

81. SZÍNHÁZ III., 1975.
tus, 20x20 cm

82. SZÍNHÁZI RAJZ I., 1976.
tus, 21,5x20 cm

83. SZÍNHÁZI RAJZ II., 1976.
tus, 20,5x20 cm

84. JELADÓ, 1976.
tus, 26,5x15,5 cm

85. VÁNDORHEGEDŰS, 1976.
tus, 26x17,5 cm

86. SZAKÁLLAS FEJ I., 1976.
tus, 17,5x14 cm

87. SZAKÁLLAS FEJ II., 1976.
tus, 20x20 cm

88. SZÜNETJELEK, 1976.
tus, 16 db, 8x8 cm

89. ESTE, 1977.
tus, 25,5x25 cm

90. CSILLÉS, 1977.
tus, 26x18 cm

91. ÖREG KECSKE, 1977.
tus, 17x19,5 cm

92. ANYA, 1977.
tus, 18,5x16 cm

93. UDVARON, 1977.
tus, 23x15 cm

94. ÁG – VÁZLATOK, 1978.
tus, 4 db, 13,5x9 cm

95. LYCHENI TÁJAK, 1978.
tus, 4 db, 9x13,5 cm

96. MOCSARAS TÓPART, 1978.
tus, 18x26 cm

97. NÖVÉNYTANULMÁNYOK I., 1978.
tus, 4 db, 13,5x9 cm

98. NÖVÉNYTANULMÁNYOK, 1978.
tus, 4 db, 13,5x9 cm

99. NAGY LÁSZLÓ,
ILLUSZTRÁCIÓ, 1978.
tus, 26x22,5 cm

100. EMBER, KECSKE,
MADÁR, 1978.
tus, 24,5x18 cm

101. JELENET, 1978.
tus, 28x20 cm

102. FIGURA MADÁRRAL, 1978.
tus, 16x13 cm

103. MADÁR, 1978.
tus, 12x18,5 cm

104. HALÁSZ, 1978.
tus, 16,5x13 cm

105. CSEND, 1978.
tus, 16x13 cm

106. LOVÁSZFIÚ, 1978.
tus, 12,5x16,5 cm

107. PINCESORON, 1979.
tus, 23,5x13,5 cm

108. KÖLTŐ, 1979.
tus, 22x17 cm

109. CSIKÓ, MADÁR, 1979.
tus, 22x17,5 cm

110. SZÜNETJELEK II., 1979.
tus, 6 db, 9x9 cm

111. GOMBÁK, 1979.
tus, 14x14 cm

112. LEGÉNY KAKASSAL, 1979.
tus, 21,5x17 cm

113. HEVERÉSZŐ, 1979.
tus, 24x17 cm

114. SIVATAG, 1980.
tus, 17,5x23 cm

115. FÉRFI HANGSZERREL, 1980.
tus, 30,5x21,5 cm

116. PENGETŐ, 1980.
tus, 32x28 cm

117. ÖREGEMBER KECSKÉVEL, 1980
tus, 22,5x15 cm

118. EMBER TEHÉNNEL, 1980.
tus, 33x24,5 cm

119. BULGAKOV-ILLUSZTRÁCIÓ, 1980.
tus, 24,5x18,5 cm

120. JELENET, 1980.
tus, 24x18 cm

121. ÖREGEMBER GYEREKEKKEL, 1980.
tus, 27x18 cm

122. BARTÓK EMLÉKEZETÉRE, 1980.
tus, 32x23 cm

123. HEVERŐ JUHÁSZ I., 1981.
tus, 20,5x16,5 cm

124. HEVERŐ JUHÁSZ II., 1981.
tus, 19x16 cm

125. MADARAS FEJ, 1981.
tus, 23,5x17 cm

126. NAPOS DOMBOLDAL, 1982.
tus, 22,5x16 cm

127. VÁNDOR, 1982.
tus, 20,5x11,5 cm

128. VÁSÁRBAN, 1982.
tus, 19x13 cm

129. LUKOVSZKY LÁSZLÓ EMLÉKEZETÉRE, 1982.
tus, 39,5x29 cm

130. KECSKEPÁSZTOR, 1982.
tus, 26x16 cm

131. PASZTERNÁK-ILLUSZTRÁCIÓ, 1983.
tus, 25x17 cm

132. ÜLŐ FIÚ, 1983.
tus, 19,5x12,5 cm

133. ISTÁLLÓBAN, 1983.
tus, 14,5x18 cm

134. FEKVŐ TEHÉN, 1983.
tus, 12x18,5 cm

135. FURULYÁZÓ FIÚ, 1983.
tus, 12x18,5 cm

136. MEDDŐHÁNYÓ, 1983.
tus, 13,5x21 cm

137. BABITS: NEM AZ ÉNEKES SZÜLI A DALT I., 1983.
tus, 22x20 cm

138. BABITS: NEM AZ ÉNEKES SZÜLI A DALT II., 1983.
tus, 20x19,5 cm

139. BABITS: TALÁN A VÍZÖZÖN, 1983
tus, 19,5x14,3 cm

140. BABITS: HÁROM ANGYAL, 1983.
tus, 22x22 cm

141. BABITS: HOLT PRÓFÉTA A HEGYEN, 1983.
tus, 19,2x12,8 cm

142. BABITS: ISTEN FOGAI KÖZT, 1983
tus, 19,2x14 cm

143. BABITS: ŐRÜLT VASAK ÉS HALK ACÉLOK, 1983
tus, 24x20 cm

144. BABITS: HÚSVÉT ELŐTT, 1983
tus, 14,1x19,3 cm

145. BABITS: ALKALMI VERS, 1983
tus, 30x20,5 cm

146. BABITS:SZENTJÁNOSFŐ
tus, 24,5x18,5 cm

147. BABITS: REKONVALESZCENCIA, 1983.
tus, 24x20cm

148. BABITS: REGGELI SZÉL, 1983.
tus, 26x19 cm

149. BABITS: VÉN CIGÁNY, 1983.
tus, 25x21 cm

150. BABITS: ENCHARISTIA, 1983.
tus, 26x23 cm

151. BABITS: NEM AZ ÉNEKES SZÜLI A DALT III., 1983.
tus, 23,8x21 cm

152. BABITS: ESTI IMÁDSÁG, 1983.
tus, 25x18 cm

153. BABITS: SZÜRET ELŐTT, 1983.
tus, 23x20 cm

154. BABITS: A MADONNA FAKÍRJA, 1983.
tus, 27x23 cm

155. BABITS: TREMOLO, 1983.
tus, 22x18 cm

156. BABITS: JÓNÁS IMÁJA, 1983.
tus, 23,8x17 cm

157. BABITS: JÓNÁS KÖNYVE I., 1983.
tus, 23x13,7 cm

158. BABITS: AZ ISTEN ÉS AZ ÖRDÖG, 1983.
tus, 25x18 cm

159. BABITS: HA NEM VAGY ELLENÁLLÁS, 1983.
tus, 13,7x20,5 cm

160. BABITS: JÓNÁS KÖNYVE II, 1983.
tus, 24x17,5 cm

161. JÓZSEF ATTILA: VIGASZ, 1984.
tus, 26x18 cm

162. JÓZSEF ATTILA: KARÓVAL JÖTTÉL . . ., 1984.
tus, 28x25 cm

163. JÓZSEF ATTILA: SZÁMVETÉS, 1984.
tus, 30x25 cm

163a. TEHÉNKOPONYA, 1985.
tus, 22x14,5 cm

164. KERT, 1985.
tus, 20x14 cm

165. KASUB PIETA I., 1986.
tus, 30x21 cm

166. KASUB PIETA II., 1986.
tus, 30x21 cm

167. KASUB PIETA III., 1986.
tus, 30x21 cm

168. TÓ FÉNYBEN, 1986.
tus, 20x28,5 cm

169. SÉRÜLT VÖRÖSFENYŐ, 1986.
tus, 26,5x20 cm

170. MICHASÉK FELÉ, 1986.
tus, 20x29 cm

171. DÓRA NYÍRFÁI, 1986.
tus, 30x18,5 cm

172. KERTRÉSZLET, 1986.
tus, 26x21 cm

173. CSENDES TÓ, 1986.
tus, 19,5x29 cm

174. VÍZNÉZŐ, 1986.
tus, 26x21 cm

175. FACSOPORT, 1986.
tus, 28,5x19,5 cm

176. KERTI LÉPCSŐ, 1986.
tus, 30x18,5 cm

177. SZIGET, 1986.
tus, 21x29,5 cm

178. FÁK SZEMBEFÉNYBEN, 1986.
tus, 29x18,5 cm

179. BEJÁRAT, 1986.
tus, 30x18,5 cm

180. TÚLSÓPART, 1986.
tus, 21x30 cm

181. REGGELI FÉNY, tus, 24,5x18 cm 1986.

182. KILÁTÁS, tus, 30x21 cm 1986.

183. DÓRA ABLAKA, tus, 28,5x19,5 cm 1986.

184. BELSŐ UDVAR, tus, 28x20 cm 1986.

185. DOMB, tus, 18,5x28 cm 1986.

186. DÓRA ORGONÁI, tus, 30,5x24,5 cm 1987.

187. VÍZPARTI FA, tus, 33x24 cm 1987.

188. KIS FENYVES, tus, 25,5x28,5 cm 1987.

189. VÍZPARTI HORDALÉK, tus, 22x29 cm 1987.

190. SZÜRKE TÓPART, tus, 25,5x28,5 cm 1987.

191. HOMOKOS PART, tus, 32x25 cm 1987.

192. KÖDÖS HAJNAL, tus, 24x32 cm 1987.

193. ESŐBEN, tus, 28x19,5 cm 1987.

194. FEKETE TÓ, tus, 33x24,5 cm 1987.

195. VÍZPARTI FÁK, tus, 28x21,5 cm 1987.

196. KÖVES PART, tus, 22x30,5 cm 1987.

197. ERDŐSZÉLEN, tus, 28x21,5 cm 1987.

198. DOMBHAJLAT, tus, 22,5x30,5 cm 1987.

199. TÓSZÉL, tus, 28x21,5 cm 1987.

200. BEJÁRÓSTÉG, tus, 21,5x31 cm 1987.

201. TÓ, ESTE, tus, 19x31 cm 1987.

202. SZÁRADÓ HAGYMÁK, tus, 30x23 cm 1987.

203. TISZAFÁK, tus, 28x21 cm 1987.

204. PARTI SÉTA, tus, 21,5x28 cm 1987.

205. GIZGAZ, tus, 29x21,5 cm 1987.

206. ÖBÖL MICHASNÁL, tus, 22x28 cm 1987.

207. BORÚS IDŐ, tus, 21x30 cm 1987.

208. PARTSZAKASZ, tus, 24,5x30,5 cm 1987.

209. KÖVEK, tus, 21,5x30,5 cm 1987.

210. REGGELI SÉTÁN, tus, 21,5x28 cm 1987.

211. NAPFÉNYES BOKOR, tus, 28x21,5 cm 1987.

212. TÓPARTI CSEND, tus, 28x21,5 cm 1987.

213. KÖNNYŰ SZELLŐ, tus, 32x24,5 cm 1987.

214. NAPOS OLDAL, tus, 21,5x28 cm 1987.

215. CSÓNAKKIKÖTŐ, tus, 28,5x22,5 cm 1987.

216. FÁK, VÍZ, tus, 32x24 cm 1987.

217. A TÓ FELÉ, tus, 23,5x30,5 cm 1987.

218. KANDALLÓTŰZ, tus, 30x24 cm 1987.

219. PIHENŐ CSÓNAK, tus, 29x25 cm 1987.

220. PARTI ERDŐ, tus, 28x22 cm 1987.

221. TÓPARTI PANORÁMA, tus, 25x33 cm 1987.

222. PARTMENTI VÁZLAT, tus, 25,5x22,5 cm 1987.

223. TÓSZÉLI HORDALÉK, tus, 32x23,5 cm 1987.

224. A HÁZ KÖRÜL, tus, 30x21 cm 1987.

225. FEKETE ÖBÖL, tus, 24x30,5 cm 1987.

226. FIATAL PARTI FÁK, tus, 28,5x22 cm 1987.

227. KASUB TÁJ, tus, 24,5x28 cm 1987.

228. UDVARI FÖLDLÉPCSŐ, tus, 28x22 cm 1987.

229. PARTI ÖSVÉNYEN, tus, 32,5x23,5 cm 1987.

230. CSÓNAK, tus, 23x28 cm 1987.

231. IN MEMORIAM REICH KÁROLY I., tus, 31x22 cm 1988.

232. IN MEMORIAM REICH KÁROLY II., tus, 31x22 cm 1988.

233. IN MEMORIAM REICH KÁROLY III., tus, 31x22 cm 1988.

234. IN MEMORIAM REICH KÁROLY IV., tus, 31x22 cm 1988.

235. IN MEMORIAM REICH KÁROLY V., tus, 31x22 cm 1988.

236. IN MEMORIAM REICH KÁROLY VI., tus, 31x22 cm 1988.

237. IN MEMORIAM REICH KÁROLY VII., tus, 31x22 cm 1988.

238. IN MEMORIAM REICH KÁROLY VIII., tus, 31x22 cm 1988.

239. IN MEMORIAM REICH KÁROLY IX., tus, 31x22 cm 1988.

240. IN MEMORIAM REICH KÁROLY X., tus, 31x22 cm 1988.

241. IN MEMORIAM REICH KÁROLY XI., tus, 31x22 cm 1988.

242. IN MEMORIAM REICH KÁROLY XII., tus, 31x22 cm 1988.

243. IN MEMORIAM REICH KÁROLY XIII., tus, 31x22 cm 1988.

244. IN MEMORIAM REICH KÁROLY XIV., tus, 31x22 cm 1988.

NYOMTATOTT ELJÁRÁSÚ GRAFIKÁK

1. BESZÉLGETŐ BÁNYÁSZOK, 1950.
hidegtű, 11,2x8,5 cm

2. IDŐS FÉRFI, 1950.
rézkarc, 11,5x10,3 cm

3. KÉT BÁNYÁSZ, 1950.
litográfia, 23,5x12,7 cm

4. SAJÓ-PART, 1950.
litográfia, 29,5x21 cm

5. A II-ES AKNA KÖRNYÉKÉN, 1950.
litográfia, 30x39,5 cm

6. ÜLŐ NŐ, 1950.
rézkarc, 21,5x8,3 cm

7. JELENET, 1951.
hidegtű, 21,5x17 cm

8. ANYÁM, 1951.
rézkarc, 18,5x23,3 cm

9. KIS FEJ, 1951.
linóleummetszet, 4,3x3,3 cm

10. LUJA, 1951.
linóleummetszet, 5,8x5 cm

11. MAMA, 1951.
linóleummetszet, 9,2x7,8 cm

12. ADY-ILLUSZTRÁCIÓ, 1951.
litográfia, 25,5x19,3 cm

13. ÖREG HALÁSZ, 1951.
kőkarc, 24x17 cm

14. PRÁGA–VARSÓ BÉKEVERSENY, 1952.
litográfia, 44x30,8 cm

15. JOLIOT-CURIE, 1952.
litográfia, 31,5x28 cm

16. DZSOMO KENYATTA, 1952.
litográfia, 28x20,5 cm

17. TŰZ MELLETT, 1952.
litográfia, 24,3x24 cm

18. SZÜRKE FÉNY, 1952.
litográfia, 27,5x22 cm

19. GERMINÁL, 1952.
litográfia, 20x26,3 cm

20. MAMA (I. VÁLTOZAT), 1952.
litográfia, 23,5x19 cm

21. MAMA (II. VÁLTOZAT), 1952.
litográfia, 23,5x19 cm

22. MAMA (III. VÁLTOZAT), 1952.
litográfia, 23,5x19 cm

23. CSENDÉLET, 1952.
litográfia, 21,4x27,5 cm

24. SAJÓPARTI CSEND, 1952.
litográfia, 33x47,5 cm

25. PAUL ROBESON, 1953.
rézkarc, 27,3x24,5 cm

26. RÉGI VÍZIMALOM, 1953.
rézkarc, repesztés

27. FIGYELŐ BÁNYÁSZOK, 1954.
linóleummetszet, 16,3x9,6 cm

28. BÁNYÁSZFEJ, 1954.
linóleummetszet, 12,2x9,2 cm

29. FEJ, 1954.
linóleummetszet, 9,3x8,2 cm

30. MAGYAR ÖNKÉNTESEK SPANYOL FÖLDÖN, 1955.
rézkarc, akvatinta, 32,8x45,6 cm

31. MACSKÁS LAP, 1956.
rézkarc, hidegtű, 22x32,5 cm

32. KIS FEJ, 1956.
rézkarc, 5x4,2 cm

33. KERTÉSZ, 1956.
rézkarc, 14,8x13,5 cm

34. ÜLŐ BÁNYÁSZ, 1956.
rézkarc, 19,5x14,5 cm

35. MŰTEREMBEN, 1956.
rézkarc, 19,5x14,8 cm

36. KIS BÁNYÁSZFEJ, 1956.
rézkarc, 5x4 cm

37. HEMPERGŐ MACSKA, 1956.
rézkarc, 5x4,3 cm

38. NYÚJTÓZKODÓ MACSKA, 1956.
rézkarc, 4,7x9 cm

39. MACSKA, 1956.
rézkarc, 5,3x8,8 cm

40. TARTÓFIGURA, 1956.
rézkarc, 11,2x4,5 cm

41. A GYŐZTES, 1957.
rézkarc, 12,7x15,3 cm

42. ÁCSOLÓK, 1957.
rézkarc, hidegtű, 18x14 cm

43. GÉPTEREMBEN, 1957.
rézkarc, 16,3x12,5 cm

44. ESTE A RAKODÓNÁL, 1957.
rézkarc, 10x12,8 cm

45. JÓ SZERENCSÉT! 1957.
színes rézkarc, akvatinta, 14x17,5 cm

46. SEGÉDVÁJÁR, 1957.
rézkarc, akvatinta, 17x13 cm

47. BÁNYARÉM, 1957.
színes rézkarc, akvatinta, 13,3x14,4 cm

48. SZÉNFEJTŐK, 1957.
rézkarc, 12,8x16,7 cm

49. KIS KARIATIDÁK, 1957.
rézkarc, 13,3x10 cm

50. FIATAL FÉRFI, 1957.
rézkarc, 5,2x4 cm

51. BÁNYÁSZ, 1957.
rézkarc, 17x13,2 cm

52. JELZÉS, 1957.
rézkarc, 18,6x23,3 cm

53. BÁNYÁBAN, 1958.
rézkarc, akvatinta, 18,5x24,7 cm

54. KÉT FEJ, 1958.
színes rézkarc, 19,8x25 cm

55. BÁNYÁSZOK, 1958.
színes rézkarc, 19,5x24,5 cm

56. KARIATIDÁK, 1958.
színes rézkarc, 29,8x24 cm

57. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG CÍMŰ SOROZATBÓL I., 1959.
rézkarc, 22,5x30 cm

58. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG CÍMŰ SOROZATBÓL II., 1959.
rézkarc, akvatinta, 19,3x19,2 cm

59. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG CÍMŰ SOROZATBÓL III., 1959.
rézkarc, akvatinta, 21,5x29,2 cm

60. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG CÍMŰ SOROZATBÓL IV., 1959.
rézkarc, akvatinta, 21,4x29,8 cm

61. A MACSKA ÉS GALAMB, 1959.
színes rézkarc, akvatinta, 19,2x34,8 cm

62. GALAMB, 1959.
rézkarc, magasnyomás, 20x24,8 cm

63. ANYA, 1960.
színes rézkarc, akvatinta, 40x35 cm

64. „1945", 1960.
színes rézkarc, akvatinta, 30x40 cm

65. TISZTELET A NAGY DOKTORNAK, 1960.
rézkarc, akvatinta, 26,6x39,3 cm

66. JÚLIA SZÉPLEÁNY . . ., 1961.
litográfia, 56x45 cm

67. A GONOSZ ANYA, 1961.
litográfia, 59x45 cm

68. FRÍZ, 1962.
rézkarc, akvatinta, 15,8x47,5 cm

69. LEÁNYFEJ, 1962.
rézkarc, akvatinta, 19,5x29,8 cm

70. NŐI FEJ, 1962.
rézkarc, akvatinta, 49,5x33,8 cm

71. BÁNYÁSZOK, 1962.
rézkarc, akvatinta, 39,7x49,8 cm

72. ARCKÉP (SAMU), 1962.
rézkarc, akvatinta, 26x41 cm

73. BÁNYAVIDÉK (BESZÉLGETŐK), 1963.
rézkarc, akvatinta, 33,8x47 cm

74. GALAMB ÉS KESELYŰ, 1963.
rézkarc, hidegtű, akvatinta, 27,5x48,2 cm

75. KÉT FEJ, 1963.
rézkarc, akvatinta, hidegtű, 29,8x48,2 cm

76. KÉT FRÍZ (BÁNYÁSZOK), 1963.
rézkarc, akvatinta, hidegtű, 40,6x49,2 cm

77. ANYA GYERMEKKEL, 1963.
hidegtű, akvatinta, 49,3x39.5 cm

78. PARASZTASSZONY, 1963.
rézkarc, hidegtű, 49,5x39 cm

79. SZAKÁLLAS FÉRFI, 1963.
hidegtű, akvatinta, 49,8x39,8 cm

80. BÚCSÚZKODÓK, 1964.
rézkarc, hidegtű, akvatinta, 66x27,2 cm

81. NŐ GITÁRRAL, 1964.
rézkarc, akvatinta, 58x36,8 cm

82. MADÁCH-ILLUSZTRÁCIÓ I., 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 49,3x40 cm

83. MADÁCH-ILLUSZTRÁCIÓ II., 1964
színes rézkarc, akvatinta, 35x44 cm

84. MADÁCH-ILLUSZTRÁCIÓ III., 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 57,5x48 cm

85. MADÁCH-ILLUSZTRÁCIÓ IV., 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 50x59 cm

86. SZOBRÁSZ, 1964.
színes rézkarc, hidegtű, akvatinta, 59,5x47,3 cm

87. KARIATIDÁK, 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 39,8x49 cm

88. HÁBORÚMADÁR, 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 37,2x64 cm

89. GALAMB ÉS RAGADOZÓ, 1964.
színes rézkarc, akvatinta, 38x62,5 cm

90. BÁNYÁSZ, 1964.
rézkarc, akvatinta, 48x29,3 cm

91. CSILLÉS, 1964.
rézkarc, akvatinta, 36,5x20 cm

92. LÁGER I., 1964.
rézkarc, hidegtű, 32,5x59 cm

93. LÁGER II., 1964.
rézkarc, hidegtű, 25x60 cm

94. LÁGER III., 1964.
rézkarc, hidegtű, 25x59,8 cm

95. LÁGER IV., 1964.
rézkarc, hidegtű, 33x59 cm

96. ÉNEKEK ÉNEKE I., 1965.
színes rézkarc, 45x31,5 cm

97. ÉNEKEK ÉNEKE II., 1965.
színes rézkarc, 33,5x32 cm

98. ÉNEKEK ÉNEKE III., 1965.
színes rézkarc, 29,5x40 cm

99. ÉNEKEK ÉNEKE IV., 1965.
színes rézkarc, 30,5x53,5 cm

100. ÉNEKEK ÉNEKE V., 1965.
színes rézkarc, 29,5x29,5 cm

101. ÉNEKEK ÉNEKE VI., 1965.
színes rézkarc, 30x31 cm

102. ÉNEKEK ÉNEKE VII., 1965.
színes rézkarc, 34,5x45,5 cm

103. ÉNEKEK ÉNEKE VIII., 1965.
színes rézkarc, 45x43 cm

104. DANAIDÁK
(BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ), 1966.
színes rézkarc, 36x48 cm

105. ITÁLIA
(BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ), 1966.
színes rézkarc, 29,5x39,5 cm

106. JÓNÁS KÖNYVE
(BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ), 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
34x49,5 cm

107. BALÁZSOLÁS
(BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ), 1966.
színes rézkarc, akvatinta, 48x31 cm

108. JÓNÁS IMÁJA
(BABITS-ILLUSZTRÁCIÓ) 1966.
színes rézkarc, 49,5x25,5 cm

109. TOTEM (HOMMAGE . . .) I., 1966.
színes akvatinta, 44,5x30,5 cm

110. TOTEM (HOMMAGE . . .) II., 1966.
színes rézkarc, akvatinta, 40x36 cm

111. VARIÁCIÓ (OSZLOP) I., 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
44,5x35,5 cm

112. VARIÁCIÓ (OSZLOP) II., 1966.
színes rézkarc, akvatinta, 48x36 cm

113. VARIÁCIÓ (OSZLOP) III., 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
47x35,5 cm

114. IMPROVIZÁCIÓ EGY
RADNÓTI VERSHEZ I., 1966.
színes akvatinta, hidegtű,
49,5x59,9 cm

115. IMPROVIZÁCIÓ EGY
RADNÓTI-VERSHEZ II., 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
47,5x57,5 cm

116. IMPROVIZÁCIÓ EGY
RADNÓTI-VERSHEZ III., 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
48x58 cm

117. IMPROVIZÁCIÓ EGY
RADNÓTI-VERSHEZ IV., 1966.
színes rézkarc, akvatinta,
51x61 cm

118. CSILLÉSEK, 1967.
színes linómetszet, 70x47,5 cm

119. WESTERPLATTE, 1967.
színes linómetszet, 54,5x80 cm

120. KOHÓBAN, 1967.
színes linóleummetszet, 70x50 cm

121. HAL, 1967.
színes linóleummetszet,
39,5x49,5 cm

122. HALAS CSENDÉLET, 1967.
színes linóleummetszet,
41x38,5 cm

123. KÉK HAL FEKETE TÁLON, 1967.
színes linóleummetszet,
35,5x48 cm

124. SZÁRADÓ HALAK, 1967.
színes linóleummetszet,
35,5x48 cm

125. FÉRFI KALAPBAN, 1967.
színes linóleummetszet, 59x29 cm

126. EMBER CSÁKÁNNYAL, 1967.
színes linóleummetszet,
53x48,5 cm

127. NŐ VIRÁGGAL, 1967.
színes linóleummetszet,
42,5x37,5 cm

128. FIGURA ESTI TÁJBAN, 1967.
színes linóleummetszet,
50,5x68,5 cm

129. VIRÁG SZ.-NEK, 1968.
rézkarc, akvatinta, 47,5x39 cm

130. VIRÁG Á.-NAK, 1968.
rézkarc, akvatinta, 45x37 cm

131. VIRÁG ZS.-NEK, 1968.
rézkarc, akvatinta, 47,5x35 cm

132. SZ. A. VÁJÁR
EMLÉKEZETÉRE, 1968.
vegyes technika, 42,5x35 cm

133. SZÜLŐFÖLDEM
(BÁNYAVIDÉK), 1969.
litográfia, 47x64 cm

134. NOCTURNE I., 1969.
vegyes technika, 37,5x48,5 cm

135. NOCTURNE II., 1969.
vegyes technika, 37x34,5 cm

136. NOCTURNE III., 1969.
vegyes technika, 38x35 cm

137. HOMMAGE Á BARTÓK I., 1970.
litográfia, 63x46 cm

138. HOMMAGE Á BARTÓK II., 1970.
litográfia, 44x42 cm

139. HOMMAGE Á BARTÓK III., 1970.
litográfia, 44x42 cm

140. HOMMAGE Á BARTÓK IV., 1970.
litográfia, 53,5x44 cm

141. PLAKÁT (RAJZOK), 1971.
litográfia, 77x57 cm

142. DIANA I., 1971.
litográfia, 60x50 cm

143. DIANA II., 1971.
litográfia, 43,5x40 cm

144. REQUIEM, 1971.
színes akvatinta, 24x28 cm

145. MŰTEREM, 1971.
színes rézkarc, akvatinta, 29x24 cm

146. BÁNYAHEGYEK, 1971.
színes rézkarc, akvatinta,
24,5x29 cm

147. TISZTELET AZ
ŰRHAJÓSNAK, 1971.
színes akvatinta, 28x24 cm

148. ÜZEMTÉR, 1971.
színes rézkarc, akvatinta,
24,5x28 cm

149. CSENDÉLET LÁMPÁVAL, 1971.
színes rézkarc, akvatinta, 25x30 cm

150. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
I., 1973.
színes litográfia, 41x49,5 cm

151. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
II., 1973.
színes litográfia, 41x50 cm

152. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
III., 1973.
színes litográfia, 42,5x52,5 cm

153. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
IV., 1973.
színes litográfia, 41x45,5 cm

154. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
V., 1973.
színes litográfia, 42,5x47 cm

155. HALÁL DÉLUTÁN
(HEMINGWAY EMLÉKEZETE)
VI., 1973.
színes litográfia, 48x42 cm

156. „KARANCSLEJTŐS,
1944." I., 1973.
litográfia, 35x45,5 cm

157. „KARANCSLEJTŐS, 1944." II., litográfia, 32x31,8 cm 1973.

158. „KARANCSLEJTŐS, 1944." III., litográfia, 31x37,2 cm 1973.

159. „KARANCSLEJTŐS, 1944." IV., litográfia, 32,5x27,5 cm 1973.

160. „KARANCSLEJTŐS, 1944." V., litográfia, 34,5x45,5 cm 1973.

161. „KARANCSLEJTŐS, 1944." VI., litográfia, 32,4x43 cm 1973.

162. „KARANCSLEJTŐS, 1944." VII., litográfia, 42x33 cm 1973.

163. „KARANCSLEJTŐS, 1944." VIII., litográfia, 31,8x42,2 cm 1973.

164. „KARANCSLEJTŐS, 1944." IX., litográfia, 52,5x40,5 cm 1973.

165. „KARANCSLEJTŐS, 1944." X., litográfia, 59,5x39 cm 1973.

166. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XI., litográfia, 40,8x51,8 cm 1973.

167. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XII., litográfia, 34,5x45 cm 1973.

168. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XIII., litográfia, 34,2x45,3 cm 1973.

169. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XIV., litográfia, 42,8x52,5 cm 1973.

170. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XV., litográfia, 57x40,5 cm 1973.

171. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XVI., litográfia, 50x40,5 cm 1973.

172. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XVII., litográfia, 58x38 cm 1973.

173. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XVIII., litográfia, 51,5x40 cm 1973.

174. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XIX., litográfia, 33,4x46,4 cm 1973.

175. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XX., litográfia, 30,5x23,2 cm 1973.

176. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XXI., litográfia, 33,8x41,8 cm 1973.

177. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XXII., litográfia, 41,5x30,2 cm 1973.

178. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XXIII., litográfia, 41,5x42 cm 1973.

179. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XXIV., litográfia, 33x45,5 cm 1973.

180. „KARANCSLEJTŐS, 1944." XXV., litográfia, 42x41 cm 1973.

181. LEROMBOLT VÁROS, litográfia, 59x47 cm 1974.

182. ÖREG, litográfia, 65x45 cm 1974.

183. CSALÁD, litográfia, 50,5x65,5 cm 1974.

184. KENTAUR-SZERENÁD, litográfia, 53x66 cm 1974.

185. PINCESORON, litográfia, 45,5x35 cm 1975.

186. VÁLTOZAT EGY IKONRA I., vegyes technika, 51,5x38 cm 1975.

187. VÁLTOZAT EGY IKONRA II., vegyes technika, 45,5x39,5 cm 1975.

188. VÁLTOZAT EGY IKONRA III., vegyes technika, 46,5x38,5 cm 1975.

189. „VARIÁCIÓK ANYÁM NYELVÉRE" (KASSÁK-EMLÉKLAP) I., litográfia, 34,5x35 cm 1975.

190. „VARIÁCIÓK ANYÁM NYELVÉRE" (KASSÁK-EMLÉKLAP) II., litográfia, 35,5x35,5 cm 1975.

191. „VARIÁCIÓK ANYÁM NYELVÉRE" (KASSÁK-EMLÉKLAP) III., litográfia, 34,5x34,5 cm 1975.

192. EMLÉKMŰ-TERV, rézkarc, akvatinta, 38x38 cm 1975.

193. HEGYEN I., litográfia, 34,5x35 cm 1975.

194. HEGYEN II., litográfia, 34,5x35 cm 1975.

195. HEGYEN III., litográfia, 34,5x34 cm 1975.

196. TÁJ VÖRÖSBEN, színes litográfia, 39x50,5 cm 1977.

197. SZÍNHÁZ, színes litográfia, 44,5x41,6 cm 1977.

198. ELHAGYOTT BÁNYA, litográfia, 40,5x39 cm 1977.

199. EMBER KECSKÉVEL litográfia, 37,5x40,8 cm

200. ÓMAGYAR MÁRIA-SIRALOM, litográfia, 48,5x38 cm 1979.

201. REGÖSÉNEK, színes litográfia, 46,5x38,5 cm 1979.

202. HALOTTI BESZÉD, színes litográfia, 44x40,5 cm 1979.

203. BALLADA I., színes litográfia, 47x38,5 cm 1979.

204. JÓZSEF ATTILA: EGY SPANYOL FÖLDMÍVES SÍRVERSE, litográfia, 49,5x39,3 cm 1980.

205. JÓZSEF ATTILA: A VÁROS PEREMÉN, litográfia, 49,3x39 cm 1980.

206. JÓZSEF ATTILA: KÉSEI SIRATÓ, litográfia, 39x45 cm 1980.

207. STÁCIÓK I., rézkarc, akvatinta, 25,2x27 cm 1985.

208. STÁCIÓK II., rézkarc, akvatinta, 39,5x30,5 cm 1985.

209. STÁCIÓK III., rézkarc, akvatinta, 37,5x32 cm 1985.

210. ECLOGÁK RADNÓTI EMLÉKÉRE I., vegyestechnika, 33,5x30,5 cm 1987.

211. ECLOGÁK RADNÓTI EMLÉKÉRE II., vegyestechnika, 36,5x33,5 cm 1987.

212. ECLOGÁK RADNÓTI EMLÉKÉRE III., vegyestechnika, 36,5x31,5 cm 1987.

FESTMÉNYEK

1. VÖRÖS MASZKOK, 1953.
gouache, 32,5x44,5 cm
2. ARCOK, 1953.
gouache, 31,5x40 cm
3. KÉT FEJ, 1953.
gouache, 31x44,5 cm
4. HALAS CSENDÉLET, 1955.
olaj, 34x48,5 cm
5. CSENDÉLET ALMÁVAL, 1955.
olaj, 34x52 cm
6. CSENDÉLET EDÉNYEKKEL, 1955.
olaj, 35x51 cm
7. KERTRÉSZLET LUGASSAL, 1955.
olaj, 36x37,5 cm
8. FICZERE LÁSZLÓ PORTRÉJA, 1956.
olaj, 32,5x22,5 cm
9. NŐI PORTRÉ, 1956.
olaj, 35,5x23 cm
10. SZOMSZÉD NÉNI, 1956.
olaj, 80x60 cm
11. KARNEVÁL, 1957.
olajtempera, 50x60 cm
12. DEKORATÍV CSENDÉLET, 1957.
olajtempera, 34,5x35 cm
13. IPARI TÁJ, 1958.
olaj, 24,5x40 cm
14. TÁJ DARUVAL, 1958.
olaj, 60x26 cm
15. SZIVATTYÚKEZELŐ, 1962.
olajtempera, 60x50 cm
16. ÜLŐ AKT, 1962.
olaj, 50x40 cm
17. ANYA GYERMEKKEL, 1963.
olajtempera, 100x80 cm
18. SZERELMESEK, 1963.
olajtempera, 80x100 cm
19. KETTEN, 1964.
olajtempera
20. FÖLDOSZTÁS UTÁN, 1964.
olajtempera, 100x120 cm
21. SZELCEPUSZTAI TÁJ, 1966.
tempera, gouache, 35x46 cm
22. SZELCEPUSZTA, 1966.
tempera, gouache, 34x46 cm
23. A II-ES AKNA EMLÉKEZETE, 1967.
olajtempera, 100x140 cm
24. DEKORATÍV MADÁR, 1971.
olaj, 23,5x29,5 cm
25. WESTERPLATTE, 1971.
olaj, szén, 130x170 cm
26. TISZTELET DÓZSA GYÖRGYNEK I., 1972.
olajtempera, 78,5x56,5 cm
27. TISZTELET DÓZSA GYÖRGYNEK II., 1972.
olajtempera, 64,5x66 cm
28. TISZTELET DÓZSA GYÖRGYNEK III., 1972.
olajtempera, kollázs, 75x63 cm
29. MEGGYÖTÖRVE, 1972.
olaj, fémmontázs, 33,5x25,5 cm
30. BÁNYAVIDÉK (SZÜLŐFÖLDEM), 1973.
olaj, kollázs, 42,5x53 cm
31. REKVIEM I., 1973.
olajtempera, 70x45 cm
32. REKVIEM II., 1973.
olajtempera, 69x46 cm
33. REKVIEM III., 1973.
olajtempera, 70x46 cm
34. ZENEBOHÓC, 1976.
olajtempera, 41x28 cm
35. KÖLTŐ, 1976.
olajtempera, 53x33 cm
36. PAGANINI, 1976.
olajtempera, 49x36 cm
37. SZERENÁD, 1976.
olajtempera, pasztell, tus, 55,5x44 cm
38. SIRATÓÉNEK I., 1977.
olajtempera, tus, 36x34 cm
39. SIRATÓÉNEK II., 1977.
olajtempera, tus, 41x38 cm
40. SIRATÓÉNEK III., 1977.
olajtempera, tus, 35x35 cm
41. KECSKEUDVAR, 1977.
olajtempera, kollázs, 56x45 cm
42. HEGYVIDÉKEN, 1978.
olajtempera, pasztell, 44x51 cm
43. VARÁZSLÓ, 1978.
olajtempera, 50x41 cm
44. ESTE, 1978.
olajtempera, pasztell, 43x54 cm
45. DOMBOLDALON, 1978.
olajtempera, 44x55,5 cm
46. VIDÉKI HEGEDŰS, 1978.
olajtempera, 54x45 cm
47. TORZÓ, 1978.
olajtempera, 53x42 cm
48. TEHÉNKOPONYA KÉSSEL, 1979.
olajtempera, kollázs, 46,5x35,5 cm
49. MAGYAR NÉPBALLADÁK (MOLNÁR ANNA), 1979.
olajtempera, 45x35 cm
50. GYÁSZ, 1980.
olajpasztell, tus, 36,5x25,5 cm
51. LYCHENI KÉP, 1980.
olaj, kollázs, 33x29,5 cm
52. IDÉZŐ, 1980.
olajtempera, tus, 40x30 cm
53. MAGYAR NÉPBALLADÁK (JÚLIA SZÉPLEÁNY), 1980.
olajtempera, 48x34 cm
54. PICASSO KÖSZÖNTÉSE I., 1981.
olaj, szén
55. PICASSO KÖSZÖNTÉSE II., 1981.
tempera, tus, szén, 55x50 cm
56. PICASSO KÖSZÖNTÉSE III., 1981.
olaj, tempera, 48x46 cm

57. PICASSO KÖSZÖNTÉSE IV., 1981.
olajtempera, 60x50 cm

58. SÁRGA PIÉTA, 1981.
olajpasztell, 59x49 cm

59. EMLÉKEK DOMBJA, 1982.
olaj, kollázs, 40x50 cm

60. TISZTELGÉS EGY VESZTŐHELYNÉL, 1982.
olaj, kollázs, 40x50 cm

61. ELHAGYOTT HÁZ, 1982.
olaj, montázs, 40x50 cm

62. MEDNYÁNSZKY EMLÉKEZETE, 1982.
olajtempera, montázs, 70x47,5 cm

63. PIETA, 1982.
olajtempera, 58x48 cm

64. SZÍNHÁZ, 1982.
olajpasztell, 55x50 cm

65. SZERENÁD, 1982.
olajpasztell, 43x33 cm

66. VÍZPARTON, ESTE, 1982.
olajpasztell, tempera, 50x40 cm

67. TISZTELET FRANCIS CHICHESTERNEK, 1982.
olajtempera, 60x70 cm

68. KIS PIETA, 1982.
olajpasztell, kollázs, 23x15 cm

69. ÖREGEMBER GYEREKKEL, 1982.
olajtempera, 9,2x5 cm

70. VÁNDORZENÉSZ, 1982.
olajtempera, tus, 23,5x16 cm

71. PRILUKI KRISZTUS-SZOBOR, 1983.
olajtempera, 35x25 cm

72. HOMMAGE Á RADNÓTI, 1983.
olaj, montázs, 50x40 cm

73. CSEND, 1983.
olajtempera, pasztell, 30x35 cm

74. SÁRKÁNYÖLŐ, 1983.
olajtempera, 35x29,5 cm

75. KARÁCSONY, 1983.
olajtempera, 30,5x24,5 cm

76. VÍZPARTI KÉP, 1983.
olajtempera, 29x39 cm

77. SZÉKESEGYHÁZ, 1983.
olajtempera, 32x31,5 cm

78. KÉKIKON (LENKEY ZOLTÁN EMLÉKEZETÉRE), 1983.
olajtempera, 35x25 cm

79. IKON VÖRÖSBEN (LENKEY ZOLTÁN EMLÉKEZETÉRE), 1983.
olajtempera, pasztell, 38,5x32 cm

80. VÍZPARTI TÁJ, 1983.
olajtempera, 25x35 cm

81. ESTE KIRILLOCBAN, 1983.
olajtempera, 30x40 cm

82. OROSZ TEMPLOM, 1983.
olajtempera, 60x50 cm

83. KÜRTÖS FIÚ, 1984.
olajtempera, 21x25 cm

84. PRÓFÉTA, 1984.
olajtempera, 35x25 cm

85. BÁNYAVIDÉK, 1984.
olajpasztell, tempera, 30x60 cm

86. BÁNYAHEGYEK, 1984.
olajpasztell, tempera, 31,5x38,5 cm

87. ANYA GYEREKKEL, 1984.
olajpasztell, szén, 35x30 cm

88. FIGURA, 1985.
olajtempera, 50x35,5 cm

89. EGYEDÜL, 1985.
olajtempera, szén, 53,5x40,5 cm

90. RÉGI TÁJ, 1985.
olajtempera, 25x35,5 cm

91. KÖSZÖNTŐ, 1986.
festett fa, montázs, 38x24 cm

92. FEJ, 1986.
festett fa, montázs, 36x28 cm

93. IDOL HALAKKAL, 1986.
olajtempera, 50,5x35,5 cm

94. AVE MARIA, 1986.
olajtempera, 41x40,5 cm

95. KIS IKON, 1986.
festett fa, 21x21 cm

96. SZERENÁD, 1986.
olajtempera, 34x25 cm

97. STABAT MATER, 1986.
olajtempera, 41x28 cm

98. TORZÓ, 1986.
olajtempera, 34,5x25,5 cm

99. SZOBOR, 1986.
festett, égetett fa, 40x29 cm

100. EGYÜTT, 1986.
olajtempera, 60x40 cm

101. LOVAS, 1986.
olajtempera, 24x22,3 cm

102. KÉT FEJ MADÁRRAL, 1986.
olajtempera 43,2x30,5 cm

103. FALAK, 1986.
olajtempera, 60x40 cm

104. FALUSI ZENE, 1986.
olajtempera, 28,5x23,5 cm

105. PIETA, 1986.
Bögretartó-montázs, festett, égetett fa, 53x41 cm

106. SZÜLŐFÖLD, 1986.
olajtempera, 60x50 cm

107. NOCTURNE, 1986.
olajtempera, 43x35 cm

108. MASZKOK, 1986.
olajtempera, 25,5x31,5 cm

109. NIKÉ, 1986.
olajtempera, szén, 60x50 cm

110. MONOKRÓM TÁJ, 1986.
olajtempera, 40x60 cm

111. KETTEN, 1986.
olajtempera, pasztell, 50x40 cm

112. ÜDVÖZLET, 1986.
olajtempera, 42,5x35,5 cm

113. MADÁR, 1986.
olajtempera, 30,5x24 cm

114. RADNÓTI: „DER SPRINGT NOCH AUF . . .", 1987.
olajtempera, szén, 50,5x35 cm

115. RADNÓTI: ERŐLTETETT MENET, 1987.
olajtempera, szén, 50,5x35 cm

116. RADNÓTI: HETEDIK ECLOGA, 1987.
olajtempera, szén, 50,5x35 cm

117. RADNÓTI: „OLY KORBAN ÉLTEM ÉN", 1987.
olajtempera, szén, 50,5x35 cm

118. RADNÓTI: TÖREDÉK, 1987.
olajtempera, szén 50,5x35 cm

119. ANYA GYERMEKKEL, 1987.
olajtempera, 40x30 cm

120. HEGYI KÉP, 1987.
olajtempera, 40x50 cm

A katalógus a Borsodi Nyomda támogatásával készült
A reprodukciókat készítette, a katalógust
és a plakátot tervezte: Bogár György
A kiállítást rendezte: Jurecskó László

Felelős kiadó: Dusza Árpádné

ISBN 963 01 8658 6

FELEDY GYULA
GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA '88

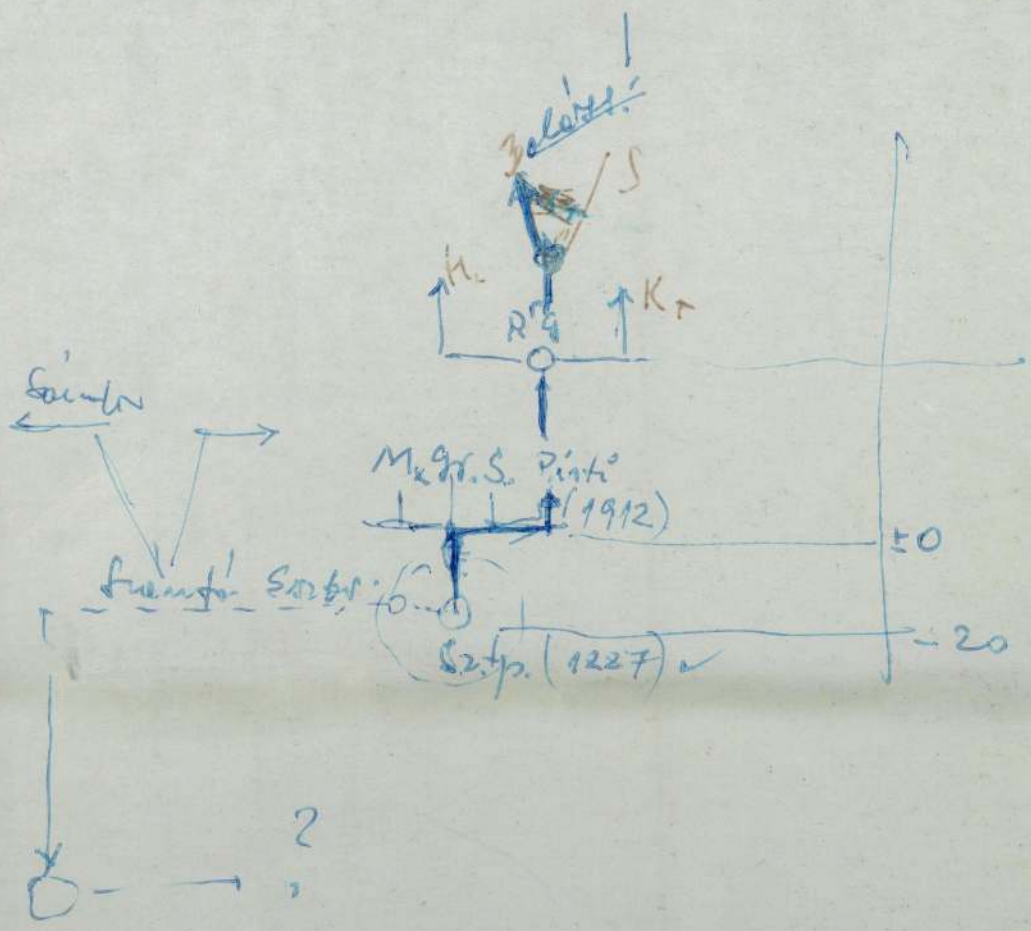

MISKOLCI GALÉRIA (Déryné utca 5.) 1988. május 2–29.

MIKLÓS PÁL

Feledy Gyula grafikáiról, rajzairól és festményeiről

A kifejező grafikai gesztus nála a szögletes vonal és a kormos folt: még a lírai vagy idilli témát, a játékos vagy derűs motívumú látványt is tragikus vagy komor feszültségűvé rajzolja át. Homokba s kőbe kell úgy karcolni vonalat s dörzsölni foltot, ahogyan Feledy hagyja döccenő kése vagy tolla nyomát dúcon, papíron. Szögletes a világ – sugallja ez a grafikai indulat, s hogy "Minden tündöklés fekete . . .": törvényben, sorsban, történelemben és elhivatottságban nincsen gömbölyűség, nincsen lágyság. Túl a szerkesztés naiv racionalizmusán, a rajz öntörvényű struktúráját érvényesítve, képzeletnek és jelképek titkának is engedve, indulatok sűrűjéből születnek illusztrációi, bányásztragédiát gyászoló, gépigázó embert ünneplő, muzsikát látvánnyá, látványt képpé kormozó rajzai, metszetei, sorozatai. Feledy mindazt, amit a modern grafika kitágult lehetőségei nyújtanak, tudja, de szigorú mértéktartással, már-már aszkétikus módon korlátozza eszközeit arra, ami hitének és üzenetének következetes tolmácsolásához a legfontosabb. S ezzel a puritán eszköztárral makacs kitartással halad útján, hogy teljessé kerekítse művészi látomását világunkról, láthatóvá tegye azt az erőt, ami világunkat formálja s élteti, s ami a művészt magát is élteti s formálja: az ember, a föld alatt is, a föld fölött is elemekkel küzdő ember erejét.

Feledy Gyula igazi rajzoló. Nemcsak azért, mert lapjait nézegetve önkéntelenül is arra gondol az ember, hogy vonalaiban és foltjaiban, faktúráiban és kombinációiban ott rejlik ennek az egész rajzi kultúrának minden fontos eleme, úgy ahogy megélte és megszenvedte minden fázisát a maga sorsában, a sajószentpéteri bányászgyerek firkálásától a népi kollégista főiskolás sziszifuszi munkáján át egészen a külföldön tanuló és világot látó művészjelölt mohó, felfedező kalandjáig. Hanem azért is, mert az igazi rajzművészek fajtájából való – s nekem ezért igazán kedves. Megmagyarázom: vannak nagy rajzművészek, akik számomra érthetetlen önkorlátozással szűkítik le világukat, például csak embert és lovat rajzolnak. Ezektől én mindig idegenkedtem kissé. Számomra a rajz mesterei közül azok a legkedvesebbek, akik mindent lerajzolnak, mint Katsushika Hokusai vagy Paul Klee. Ahogy az öreg japán magát nevezte: a rajz bolondja. S ezek közé a mohó, világot faló rajzművészek közé tartozik Feledy Gyula is, aki a tájat is, de a Bartók-muzsika tragikus érzelmi viharait is rajzban mondja el. S eljátszik egy motívummal, végig a skálán az önfeledten és hűségesen ábrázoló rajztól egészen az önkifejező, vallomásos vagy épp nagyon is tudatos vonal- s foltkombinációból épült kompozícióig. S rajzaiban mindig együtt van a művész erőfeszítése és a gyermek önjutalmazó játékos gesztusa.

Ahogy elnézem ezeket a furcsa, girbegurba drótalakzatokat, elkészült kerítés huzalmaradványaiból feketéllő zegzug-gubancokat, arra kell gondolnom, hogy ideje keresnünk valakit nemzedékünkből, aki a barát-

Önarckép, 1945.
szén, 46x36,5 cm

ság tapintatával és a tudós lélekbúvár következetességével analizálná ki Feledy Gyula lelke mélyéről ennek a grafikai-művészi eljárásnak az okait. Bizonyos, hogy ugyanazokról a gyermekkori tájakról származnak, ahonnan a bennem felötlő asszociációk. Mert nemcsak egy vidékről valók vagyunk, hanem idestova negyven esztendeje barátok is: akkor ő a Derkovits kollégium növendéke volt, fiatal főiskolásként, magam meg, ugyancsak diákként, franciatanára. Azt hiszem, abból a francia nyelvtanításból senki másnak nem volt semmi haszna – nekünk, kettőnknek ez a barátság. Ritka találkozásokból álló, talán épp ezért tartós szellemi kapcsolat. S voltaképp ilyen alkalmakkor derül ki, hogy neki is szívügye Babits és József Attila, akárcsak nekem. S ha nekem más Babits élt is eddig az olvasás, sok-sok újraolvasás révén kiformálódva költőtáramban, most, Feledy illusztrációit látva, új meg új vonásokkal gazdagodik ez a Babits-kép: a kifinomult, míves költő arcvonásain mélyebbek a kételyek és szorongások barázdái. Feledy rajzai olyan Babits-interpretációk, amelyek fölszabdalják a nyelvi és költői tökély példáiként bennünk élő Babits-verseket, s a korának nyomasztó légkörét, fenyegető vagy már tragikussá vált történelmi eseményeit mélyen átélő költő zilált, a formákban is groteszk görcsöket sejtető poézisaként dermesztik belénk. Ezt az interpretációt csak olyan művész olvasata idézheti fel, aki maga, fél évszázaddal Babits után, következményeiben is megélte mindazt, amit a költő csak szorongó sejtelmekként látott előre. S mi azért vagyunk hálásak, mert egy igazabb és teljesebb Babits-képhez segít hozzá bennünket, akik magunk is éljük-éltük azt, amit a művész, s magunk is érezzük régi, finom porral belepett Babits-képünk ódonságát.

S a meglepetés – legalább nekem az: a festmények!

Nem tisztem a méltatás, a festő Feledy elemzése; megengedhetem magamnak, hogy továbbra is szubjektív legyek. A baráti elfogultság és az első impressziók foglyaként hadd mondjak csak annyit, hogy számomra a legvonzóbbak azok a lírai hangulatok, amelyeken egy-egy látvány, egy hegy, egy vízparti táj emléke ölt olyan festői formát, amelyben a látványtól teljesen elszakadt szín- és vonalkvalitások alakulnak éteri finomságú zenei renddé, elvont formációkká, és – csodák csodája – mégis sugallják az őket szülő látványt. Itt lelte meg Feledy a piktúra titkát, amit Mallarmé a költészetről szólva így fogalmazott meg: „Megnevezni egy tárgyat annyi, mint elvenni a költemény élvezetének nagyobbik felét, hisz azt épp az az öröm adja, hogy apránként fejtjük meg. Hanem sugalmazni azt! az az igazi!" És ugyanezt a titkot lelte meg azokon a képeken, amelyeknek megdöbbentő hatása a köznapi anyagok (zsákvászon és kötél) és a nagyon drasztikus beavatkozások – műszóval: applikációk – kegyetlenségéből áll egybe. Ezt a titkot Feledy már rég tudja, s – akarva, nem akarva – élt is vele grafikai lapjain. Mindre, a festményekre is, a grafikákra is jellemző azonban, hogy sosem ennek a titoknak, ennek a mesterségbeli fortélynak a tudása élteti őket. Bizonyság rá az a néhány lap, amelyeken egy-egy emlék, látványtöredék fogalmazódik meg spontánul, de a vonalak szikár következetességében tetten érhető átéltséggel. Itt látszik legmeggyőzőbben, hogy a művész minden vonal elhelyezéséért, minden formai megoldásért, minden kompozíciós egyensúlyért roppant sokat küzdött: amit képein elmond, épp ettől válik autentikussá. S ez talán az egyetlen, amiben ma, a művészet egyre bizonytalanabbá váló értékrendjét és egyre fogyatkozó kritériumait nézve, megkapaszkodhatunk; egyben a legtöbb, amit ma egy művészi teljesítményről elmondhatunk: a hitelesség.

Uj Forrás 1988.6.

„A dal szüli énekesét"

Feledy Gyula művészetéről

Feledy Gyula rajzainak, képeinek, illusztrált könyveinek, borítóinak, laptükreinek, sajtógrafikáinak sokasága, az életmű szinte enciklopedikus bősége nyűgözte le a Miskolci Galériában és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pártbizottság épületében májusban rendezett két kiállítás látogatóit. A gyűjteményes kiállítást meggyőzően bizonyították: Feledy eddigi életműve hidat képez az irodalom és a rajzművészet között, amelynek révén kivételesen termékeny szimbiózis jött létre. [Vö.: Feledy Gyula Bibliográfia, Miskolc, 1988. II. Rákóczi Ferenc megyei könyvtár kiadása, Monostori Judit szakdolgozatának felhasználásával készítette: Jószay Zsoltné.]

Irodalmi fogantatású művei a literatúra, különösen a költészet iránti kivételes érzékenységéről tanúskodnak. Igazi művészi feladat a számára egy-egy versélmény rajzos interpretációja.

Személyes viszonyát, művészi ítéletét is megörökítette Madách, Ady, Babits, Radnóti, Jeszenyin, Nagy László és mások verseire készített rajzain, képein.

Nyilvánvaló, bár igen megtévesztő a hasonlóság művészetének lírai hőse és a mindennapokban élő grafikus, az alkotófolyamatban kibontakozó művész és a hétköznapok emberének egyénisége között. Nincs lényegi, karakterbeli különbség, egységet mutatnak személyiségében a karakterjegyek. Amit rajzaiban elénk tár, az a néző, a közönség számára eleve stilizált énjét mutatja. Emberként és művészként egyaránt fegyelmezi, fékezi a személyes indulatot, de nem tagadja a személyességet, szenvedélyesen ellene feszül mindenféle dehumanizáló tendenciának.

Miskolcon él, itt teremtett virulens alkotóműhelyt, szerzett magának díjakkal is elismert (Kossuth- és Munkácsy-díjas, 1975-től Érdemes Művész) tekintélyt. Őt nem nyomasztják az „urbanizációs lépcsők" hátrányai. Szellemi provinciát, értékteremtést, divatoktól való távolságtartást, világban gondolkodni tudást reprezentál meggyőző erővel. Bizalmat keltő nyíltság, jókedély, szellemi, etikai éberség és érzékenység jellemzi. Megdolgozott a tehetségéhez illő életformáért, a vidéken oly nehezen kialakítható, de az alkotó munkához nélkülözhetetlen feltételekért.

Rajzművészetében az 1945 utáni magyar történelmi—társadalmi valóság, főként a munkásosztályból kiemelkedő értelmiség intellektuális élményei tükröződnek. A munkásosztályból kinőtt, első generációs grafikust az idő a nagyhuzatú 60-as években vette tenyerére. Termékeny interferencia jött létre a kor újuló reménye és a fiatal tehetség ambíciója között. Feledy újító szellemisége ekkor, a magyar grafika történetében is kiemelkedő időszakban jutott először csúcsra. A kiteljesedés, a kísérletezés azóta a formák rendjében folyik, ebben találja meg az esztétikum forrását, teremti meg a rajzos megoldások szépségét. Rajzai manuscriptumként értékelhetők, nemcsak a költőkről, versélmények-

szemérem, de legalábbis tartózkodás ellenpontjaként — megmutatják a dolgok kendőzetlen lényegét. Végre igazán kortól, érától függetlenül évezredek alatt begyakorolt mozdulatokat sűríthet egy-egy jelenetbe a művész, s a közérthetőség — ha már a cím is pajzánságot ígér — itt igazán követelmény. Ha nem metszette volna a lapokra a Pálóczi-versek parafrázisait, valahol legbelül akkor is ilyesfélének gondoltuk volna az évszázadokkal ezelőtti szexet — már aki egyáltalán hivatalosan gondolni mer rá. De adalékul a mélyrétegekhez: csuda érdekes, hogy egyebütt megfigyelhető, jellemzőnek ítélt tartózkodását lerázva megmutatja ugyan, mi micsoda, és kinek a micsodája, ám amikor a lap alján, a rím kedvéért is fontos dolgot közkeletű, a nyelvfejlődés során mit sem torzult nevén kéne megnevezni, hűen Pálóczihoz, ott bizony csak pontokat talál a kíváncsivá tett néző. A bimbódzó fehérszemély — akiről tudjuk, *„csecsi, fara be nagy mán"* — megmutatja a lemeztelenített valóságot, ha úgy hozza a helyzet, de ha *mondani* is kell, a nyelvét megbénítja az illem.

Ha az illusztráció, az ex libris alkalmazott grafika, a húsvétra küldött, saját kezűleg metszett — *Kellemes ünnepet kíván a Szentessy-család* — képeslap tán a *legalkalmazottabb*. Kedves és egyéni figyelmesség, mely műértékkel is bír, s aligha dobja ünnep után két nappal a kukába az ember a többi fényesre retusált, kommersz bamba nyúllal együtt. Az évek során tucatnyi gyűlt össze ilyen ünnepi jókívánságból a szorgalmas gyűjtőnek, ám együtt látva valamennyit sajnos egymás erejét gyengítik. Érződik rajtuk az ünnep előtti napok jó szándékú kapkodása, a bevezetett szép szokás kényszere, és hiányzik legtöbbjükből a kiérlelt gondolat, ami megőrzésre érdemessé tenné őket, hibádzik az egymondatos művekhez szükséges frappáns fogalmazás, a sűrített szintézis. Ilyenformán nagyobb részt a privát szférába tartozók, s nemigen valók kiállításra.

Ha karácsonyra, húsvétra Szentessy Lászlótól üdvözlőlapot várhatnék, nekem küldjön Pálócziból, még ha megbotránkozna is a posta. Be fog teljesedni minden művészetek célja és értelme: befogadó és alkotó *pontosan ugyanarra* gondol. Angyal száll el felettünk — igaz, földi angyal ez: *„ha csöcsözik, ficánkol, ha tekerik, nyivákol"*.

E. NAGY LAJOS

ről, de az alkotójukról is vallanak, annyira egyediek, személyesek, karakteresek. A művészet szerepét, küldetését nem valami eszmei forradalom, nem valamiféle ideológiai vezérfonal szerint képzeli el. A társadalmi valóságot vállalva is őrzi a lételemét biztosító művészi függetlenséget.

A sajószentpéteri munkás- és parasztvilág határozta meg látását, értéktudatát, szabta meg élet- és természetközelségét, a szülőtájhoz való kötődését, vidéken maradását, művészetének mesterségbeli alapjai iránt, az anyag, a matéria iránt érzett mélységes tiszteletét, szeretetét. A budapesti és krakkói tanulmányok során tudatosította, elmélyítette az útraindító élményeket, miközben tájékozódó szenvedéllyel imponáló műveltségre tett szert.

Szülőföldje szellemiségét teremtő erővel, gyermek- és ifjúkori emlékeinek művészi értelmezésével gazdagítja. Feledy rajzművészetében a kor tükrét is megtaláljuk, a múló időt a benne zajló változásokkal. Centrális szerepet kapott életművében a korjellemző motívum: a bányászélet, a bányászat, nemcsak a bányászmunka apoteózisa, de hétköznapja is: *III-as akna* (1947), *Bányász* (1954), *Bányászok* (1954), *Beszélgető bányászok* (1957), *Csillés* (1977), *Meddőhányó* (1983).

Festményei között találjuk *A II-es akna emlékezete* (1967) a *Bányavidék* (Szülőföldem), 1973; *Bányahegyek* (1984) stb. Sajtóillusztrációi között kiemelhetjük a *Vájár, Csillék között, Csillés, Bányavidék, Bányában, Gépterem* című műveket.

Ha egyszer, a jövő korok kutatója századunk magyar bányászsorsát fogja elemezni, témájához művészi enciklopédiát talál Feledy életművében. Terepismerete imponáló a munkás- és parasztemberek világában — emberi és etikai alapelveinek forrásvidékén. A valóságos léthelyzet művészi megismerése az időbeli hódítást nem nélkülözheti. Feledy eszmei elkötelezettségének összegező érvényű bizonyítéka a *Karancslejtős*, 1944 I—XXV. (1973) litográfiasorozat, valamint a *Tisztelet Dózsa Györgynek* I—III. (1972), és a *Tanácsköztársaság* I—IV. rézkarc (1959).

Az irodalmi inspirációk, versélmények rajzos megjelenítései bizonyítják, hogy ikerszépséget képes teremteni. A klasszikusok inspirációi, sugallatai nem stiláris utánérzésre, hanem egyéni önkifejezésre ösztönzik. Szereti a lírai realizmust, a Nagy László-i „szárnyak zenéjét", de távolról sem csak az egyöntetű derű és harmónia művészete az övé. Sokrétű világegyetemének tér-ideje művészi képzeletének rendjéhez igazodik.

Az irodalmi inspirációk és a hatásukra születő rajzok, festmények közti kapcsolatot nem szabad kauzális vagy pszichikai hatásként felfogni. A lényege, hogy indító élménye irodalmi mű, rendszerint vers, amelynek kisugárzó hatására jön létre a rajz. A mű fogantató motívumait kutatva az átadó és átvevő, a hatáskisugárzó és a befogadó között az utóbbi oldaláról szemlélhető eredményesen a hatásfolyamat. A befogadó a mű genezisének titkait is igyekszik megfejteni. A grafikus nem imitációt végez, nem illusztrációt készít, hanem szellemi hatást transzponál. A hatáskisugárzó vers energiái alkotásfolyamatot indítanak el, ennek végeredménye az irodalmi fogantatású rajz. A különleges indukáló, kristályosító vershatást a rajzon végső formában szemlélhetjük. (Egy-egy Jeszenyin-vers esetében jól látható, hogy nem is annyira a megformált vers

teljessége a fontos a grafikus számára, mint inkább a belőle áradó energiák, impulzusok, amelyek a rajzot létrehozzák: Eljövetel, Pásztor vagyok, Ablakomban szél sír, Ében éj, Felhőntúli strázsa.)

Élmény- és értéktranszponáló, újraértelmező művészetében vizuális síkban, új nézőpontból szemlélhetjük klasszikus költők újraértelmezett műveinek esztétikumát. Modern empírián alapul realista valóságtudata: a valóságérzék és a vele összehangzó művészi világkép. Az empírikus jellegből következik a valóság ontológiai szemlélete. Az eszméket, álmokat, absztrakciókat, látomásokat a modern kor realitásigényéhez viszonyítja. Realista valóságtudatra épít, az embert meghatározó kötöttségeiben ábrázolja, de a konkrét élethelyzetnek rendszerint csak az absztrakt vázát hagyja meg, az élményt egyetemes gondolati szférába emeli. Fantáziája nem fokozza túl, bár erőteljesen dinamizálja az érzéki képzeteket. Az ösztönző, dinamikus hatásokon, vagyis az impulzusokon túl jelleme, kedélye játékát is kifejezi rajzaiban.

Nem ismeri a „személytelen" vagy „éntelen" művészetet, ember nélküli természetet és kozmoszt sem ismer a maga gyakorlatában. Igénye a valóságra vonatkoztatás, az önmagán túlmutatás. Nem szakítja meg az énhez, emberhez, tárgyakhoz fűződő kapcsolatokat, bár az ábrázolás közvetlensége helyett az áttételességet, a felismerést igénylő, rejtettebb utalást kedveli. Számára a valóságból kevesebb is elég a valószerűség érzékeltetésére. A lírai én koncentrációja, az értelemintenzitás, a művészi magatartás természetessége és az élmény találkozása teszi lehetővé a közvetlen személyesség, önkifejezés realista mértékét. A művészi valószerűségnek nem a felszíni, ténybeli összetevőihez ragaszkodik, hanem a mélyebb összefüggésekhez. Erőteljes absztrakcióval, stilizálással az adott szituáció konkrét, egyszeri realitását általánossá, elvonttá tudja tenni. Művészetében erőteljes az alakító funkció, egyéniségében pedig az önkifejező igény.

Feledy Gyula nem tartozik a szenvedélyesen kitárulkozó alkatok közé. Életkedve, humora, derűje ellenére személyiségének alapismérve a szemérmesség, a zárkózó, koncentráló igény, amely erős alakító, átszűrő jellegű művészi munkájában is érvényesül. A kifejező és alakító funkció fokozatai, arányai határozzák meg, hogy sikerül-e megteremtenie a költészet rajzos ikerszépségét. A tökéletesség, a művészi divináció vonzza: az érintő teremtés csodája.

Legteljesebben a Babits-versekről készített rajzsorozatban sikerült megvalósítania ezt az eszményképet. Nagyszerű magaslatokhoz érkezett ezekben az irodalmi inspirációjú művekben. Virtuóz rajztudás, tömondatos sűrítés, a látvány és képzelet számos remeke, bőségbirodalma tárul elénk. Rendre új és újszerű szempontokkal, felismerésekkel gazdagítja a Babits-művek értelmezési lehetőségeit, ez adja meg a rajzok létjogát, bizonyítja Babits igazát: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli énekesét": Alkalmi vers, Dal az esztergomi bazilikáról, Eucharistia, Fortissimo, Recitativ, Holt próféta a hegyen, Húsvét előtt, Isten fogai közt, Jónás imája, Jónás könyve I—II., A versek lényeg- és jelentésvilágának rajzos „szövegértelmezéseit" végzi el: A Madonna fakírja, Rekonvaleszcencia, Szentjánosfő, Szüret előtt, Talán a vízözön, Új Mythológia, Vén cigány — valamennyi tusrajz 1983-ból. Sajtóillusztrációként jelent meg az Ember

Feledy Gyula: Sárkányölő (1983)

Feledy Gyula: Kasub Piéta I. (1986)

Feledy Gyula: Radnóti: Sem emlék, sem varázslat (1987)

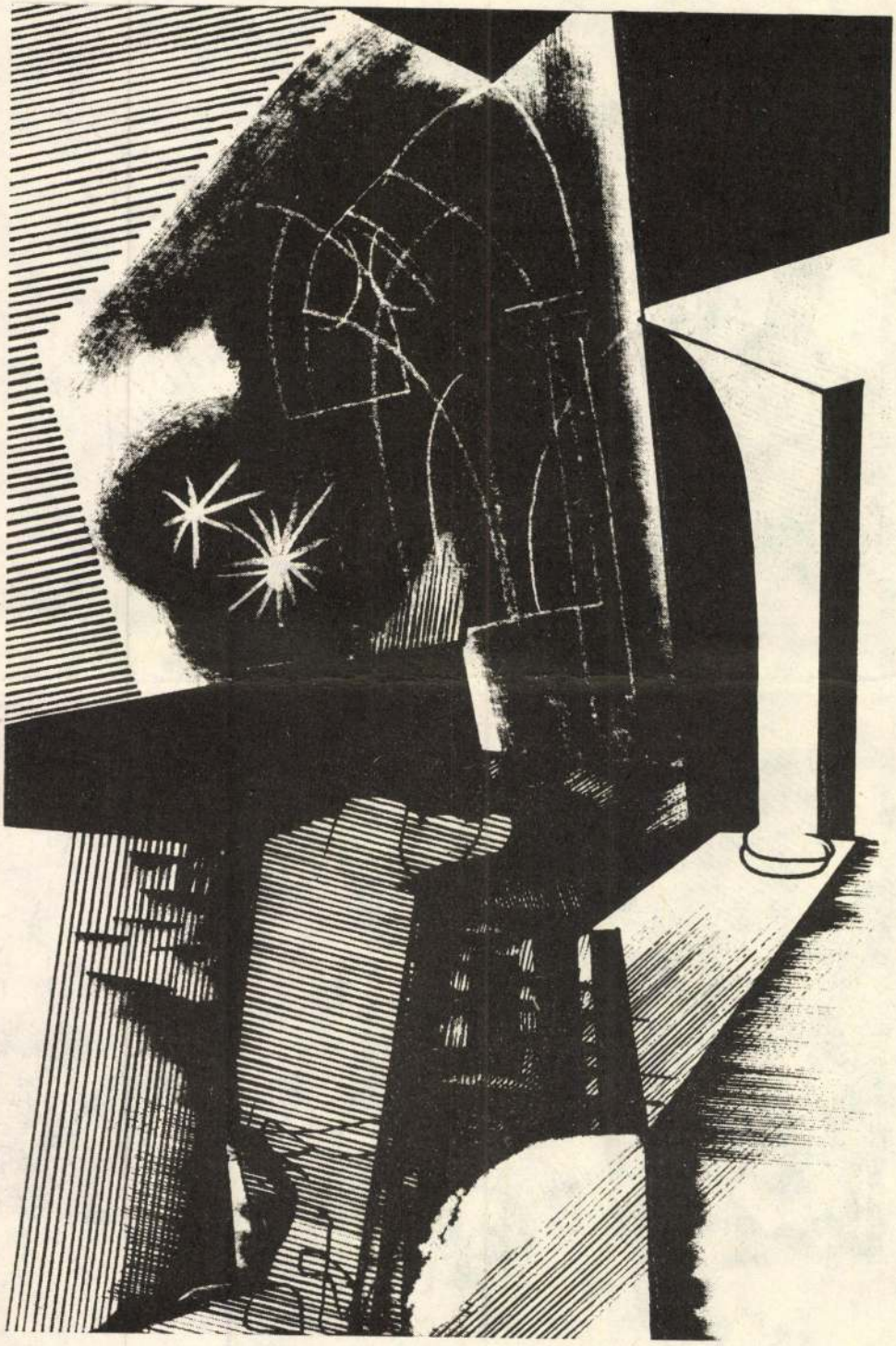

Feledy Gyula: Babits: Októberi ájtatosság (1983)

a mezőn, Húsvét előtt, Fájó, fájó ének, amelyekben a versek jelentéseinek, jelentőségének viszonyát, intenzitását csodálhatjuk meg.

Arányérzékét, vonalainak kalligrafikus jellegét, az alakteremtés biztonságát könnyű felismerni rajzain. Harmóniaérzéke nem zárja ki a világ disszonanciájának kifejezését, megmarad Babits nyomán a kétellyel gyürkőző összhang és remény, az igazság, jóság és szépség szószólójának. Ezt igazolja a nyomtatott eljárású grafikák közül a Balázsolás, Danaidák, a színes rézkarcok közül a Jónás imája, Jónás könyve, Itália (1986).

Rajzművészete bizonyítja a goethei igazságot: „Korlátok között válik el, ki a mester". Az igazi művész keresi a nehézségeket, hogy legyőzhesse őket. A költő és a grafikus alapvető feladata, hogy a dolgok összességéből kivonja a lényeget, az egész értelmét, és képben, művészi formában megtestesítse humánus élményeit.

A világ folyamatosságában rejlő sorsmagyarázó jelentéseket ismer fel, a lényeg megértésének fokozatait közvetíti az emlékezetes vállalkozás: a Madách-illusztráció I—IV. (1964), amelynek nagy érdeme: a művész nem engedi, hogy rajzaiban a Madách-üzenetek, jelentések allegorizálódjanak.

József Attilát szíve szerinti költőnek érzi, ezt bizonyítják a Karóval jöttél, Számvetés, Vigasz, Egy spanyol földműves sírverse, Kései sirató, Nagyon fáj, A tó jegét, „Mondd, mit érlel..." és a Város peremén című litográfiák.

Radnóti emlékére készültek az Eclogák I—III. Festményeken is megcsodálhatjuk a katartikus hatású Radnóti-versek nagyszerű interpretációit: „Der springt noch auf...", Erőltetett menet, Hetedik ecloga, „Oly korban éltem én", Töredék (1987). A világ kettős természete tárul elénk: a létezés korjellemző reális valósága és ideális lényege közti ellentmondás.

Emlékezete tudatosan pásztázza a régmúltat is: Halotti beszéd (1979), Ómagyar Mária-siralom című litográfia és a Regősének színes litográfia.

Mesterei iránti tisztelete fejeződik ki a Picasso köszöntése tusrajzban és a hasonló című festménysorozatában (1981), valamint Mednyánszky emlékezete I—II-ben.

Jeszenyin verseiben a líra a döntő, az élmény bensősége, természetes, életszerű megnyilatkozása. Ennek nem lehet kifejezője a pátosz, sem a díszítés, csupán a művészi kifejezőeszközök egysége, az egység harmóniája. Jeszenyin, ha ódai magasba emelkedik is, mindig földközelből nyit távlatot. A Jeszenyin-versek elégikusságában Feledy nemcsak a bájos líraiság hangjaira figyelt, megérezte az elégiába oldott tragikum nyilallásait is (Eljövetel, Lelkem az égből száműzött, Földecském, te, szülőföldem).

Művészetét stiláris, szemléleti, műfaji újítás, folyamatos technikai újulásigény, gazdagodás jellemzi. A technikai leleménynél jobban érdekli a teremtés világa. Igazi lelki élményeket, és nem anonim lélektani drámákat, örökít meg érzékeny lelkiismerettel, értéktudattal, nagy toleranciával. Szívszorító hangulatokat is érzékeltet irodalmi ihletésű rajzain, művészete öntudatot növel, etikumot példáz.

Jeszenyin dalverseire készített rajzaiban érezni a „kedélyből tisztán szóba ömlő" forrást, a természetes ösztön és képesség inspirációit.

A szív megnyilatkozása, kiáradása a legigazibb líraiságot adja, bensőségérzést teremt (Ingoványos erdő, Este, Ében éj).

Az érzelmek, lelki tartalmak rajzos kifejezése a fő célja. Megérezte Rab Zsuzsa fordításában Jeszenyin művészegyéniségének, tudatvilágának, élményeinek, sorsjellemző drámaiságának hullámzását, bár nála erősebb a racionalitás, az objektivitás igénye, mégsem csökken az élménykifejező jelleg. Az empatikus átélés ellenpontozza a két alkotó egyéniségében meglévő különbséget.

Rajzainak vonalai, ívei, görbületei gyakran szorongást, tragikus előérzetet fejeznek ki, nem csupán lelkiállapot-dokumentumok, nemcsak az én kifejeződései. A gyönyörködtetés igényének mélyén lelkiismeret-ébresztés rejlik, ez a kettős igény élteti Feledy életművét.

Legjobb rajzaiban, portréiban néhány vonással képes lényeges dolgokat maradéktalanul kifejezni, varázslattá eleveníteni egy-egy versélményt, felragyogtatni a divináció szépségét.

Egységes szemlélet jellemzi alkotásait, ezt tükrözi egyéni stílusa, karakteres habitusa, érzékeny, etikus értéktudata. Művészete közösségi gyökerű emberi relációkat fejez ki. A művészi hatás, gyönyörködtetni tudás mélyén a helytállás, a használni akarás munkál. Rajzai önértékű, öntörvényű világlátás- és értelmezés dokumentumai. Nem a spontán élménykifejezés, nem az érzelmek elemi, monologikus áradása, hanem az alakításban egyensúlyt találó arányérzék teremt distanciát a versélmény és a rajzos élménykifejezés között. Az expresszív vonásokat erős emberi és formai fegyelemmel építi kompozícióba. Sosem agitatív módon akarja nézőit állásfoglalásra késztetni, bár ismeri az agitatív funkció erejét, vonzását, amely egy-egy rajzos kompozíció elemeire is hatással lehet. Az érzelmi ráhatás fontosságát elismerve is inkább a ráébresztés, az emberformálás művészi célkitűzése élteti.

A tárgyak az élmény horizontjához igazodnak, jelentőségüket az élmény erejétől kapják, az érzelmeknek, gondolatoknak hitelt biztosító szemhatárral, eszmei horizonttal együtt. A lírai én koncentráltságának esztétikai—művészeti következménye, hogy látszatra véletlennek tűnő szimultanizmusban vet egymás mellé rész mozzanatokat, holott a globális élmény felidézésében, kifejezésében éppen a felötlő részbenyomások kapnak nagy szerepet.

Feledy a portrékészítésben nagy kihívást érez. Számos alkotása közül megemlíthetjük a Petőfi, Arany, Móricz, Ady, Krúdy, Kassák, Déry; Szabó Lőrinc, Németh László (két portrét is készített róla!) Féja Géza, Darvas József, Fábry Zoltán, Simon István, Benjámin László portrét.

Könyvillusztrációi közül a legfontosabbak: Bulgakov: Mester és Margarita (1983), Fehér gárda (1977); Belij: Pétervár; Hemingway: Búcsú a fegyverektől; Knight Eric: Légy hű magadhoz; Musaios: Hero és Leandrosz (1975); Tadeusz Nowak: Próféta (1979); Suksin: Harmadik kakasszóra (1977); Veres Péter koszorúja (1973); Vittorini: A vörös szekfű (1978) stb.

Könyvekhez, újságokhoz, műsorfüzetekhez, meghívókhoz, alkalmi kiadványokhoz készített grafikáiban közös, hogy végső formájukat meghatározott nyomdai eljárásban kapták, funkcionális feladatoknak felelnek meg. Nem elsődleges szempont, hogy kiállításon is szerepelhetnek. Meg-

jelenésük eredendően „anyagszerű fóruma", közege azonban a nyomdai előállítás után a kiállításokénál eleve nagyobb publicitást biztosít számukra. „E sokak számára rangnélküli, (mert *alkalmazott)* műfajok legnagyobb jelentőségét én magam abban látom, hogy a művészet társadalmi szerepét illető netáni *etikai* gondjaiban, az ésszerű munkamegosztás jegyében elvégzett dolgok szerény, de emberileg *szükséges* örömét kínálják szerzőjüknek" — írja Feledy Gyula.

Újságrajzok, különböző történelmi évfordulókra készített rajzok, színházi műsorfüzetek, Osztrovszkij, Brecht, Goethe, Csehov, Ibsen, Euripidész, Fejes Endre, Dürrenmatt műveinek színházi előadásához műsorfüzet, rajzok Hemingway: Búcsú a fegyverektől című művéhez, katalógus-fedél, könyvborító, ünnepi meghívók, ünnepi újságrajzok, plakátok kiállításra, ünnepi könyvhétre, filmfesztiválra stb. — színesítik, egészítik ki Feledy életművét.

A grafikus Feledy a költészetben inspiráló lehetőséget talált az illyési „teremteni" parancs valóra váltására: „Halandó szemmel fölfedezni a teendőmet, / az épp rám várakozó dolgot / halandó szemmel fölfedezni / az örök végezni valót /. . ./ értelmét, tán örökre, annak, hogy erre jártam / halandóként is múlhatatlan."

CS. VARGA ISTVÁN

HÍREINK

Október 25-e és 29-e között Varsóban rendezték meg a szocialista országok kulturális folyóiratai főszerkesztőinek hagyományos eszmecseréjét. A Magyar Írók Szövetsége Hatvani Dánielt, a *Forrás* és Monostori Imrét, az *Új Forrás* főszerkesztőjét küldte ki a tanácskozásra.

*

Az idén október 26-án és 27-én zajlottak a debreceni irodalmi napok eseményei. Szerkesztőségünket Tóth László képviselte.

*

November 4-én sugározta a Magyar Rádió azt az 50 perces felvételt, melyet június 6-án a Németh László: *Levelek Magdához* című kötet ünnepi könyvheti bemutatóján a tatabányai megyei könyvtárban rögzítettek. A szóban forgó leveleskönyv a TIT Komárom Megyei Szervezete és az Új Forrás szerkesztősége közös kiadásában jelent meg.

G. KOMORÓCZY EMŐKE

Minőségeszmény a Kassák-körben

Kassák mint 16—18 éves ifjúmunkás találkozik a Munkás Művelődési Körben Szabó Ervin tanaival és a kulturált, magasabb rendű élet eszményével. Felismeri: „a szegénység lélekcsapdáiban vergődő" testvérei, a munkások száz- és százezrei az emberi öntudat olyan alacsony szintjén tengődnek, hogy saját élethelyzetük megváltoztatásáért sem képesek küzdeni. Meg kell tehát értetni velük, hogy a kultúra elsajátítása elemi érdekük, s ki kell építeni bennük az önszembenézésre, az önalakításra való igényt és képességet.

Már 1916 decemberében, a Galilei-körben tartott előadásában megfogalmazta azt a nézetét, amelyet aztán egész élete során konzekvensen képviselt: „a művészetet, mint bármely más társadalmi produktumot, komoly életszükségletnek tartjuk", természetes, hogy az emberek „csak komoly munkával juthatnak el" a műalkotások megértéséhez, hiszen azok megcsinálása is „komoly munkába kerül". A művészek — függetlenül a napi-politikai harcoktól, felülállva a párt- és osztályérdekeken — az ember(iség) pszichikai-morális átalakulását kell hogy segítsék, ösztönözzék.

A *Ma* 1917-es számaiban bukkan fel először az a fogalom, amelyet akkor is, azóta is sokan „fából vaskarika"-ként aposztrofálnak, de amelyet Kassák mindvégig komolyan vett: a „kollektív individuum", azaz a közösséget reprezentáló — és nem kiszolgáló! — személyiség, aki individuális létében átéli a közösséggel — a társadalommal — a kozmosszal való szerves azonosságát, ezért nem cselekszik soha a közösség — önmaga! — távlatos érdekei ellen, ezért képes a töredezettség világában a Teljességet képviselni. Éppen e fogalom és a művészet funkciójának értelmezése körüli vitában szakad már 1917-ben ketté a *Ma*-csoport: György Mátyás, Komjáti Aladár, Lengyel József, Révai József a tömeget közvetlenül „mozgósító", a napi helyzet diktálta feladatokat „végrehajtó" agitatív munkát tekintik a „proletárköltő" „társadalmi megbízatásának"; Kassák viszont a messzi jövőre vetve tekintetét, alkotói szuverenitásához ragaszkodik: „Mi nem egy tételekbe foglalt marxista filozófiát szeretnénk művészetté hangsúlyozni, hanem a szellem abszolút tisztaságát, az élet-maximum pluszát énekeljük bornak és kenyérnek a dolgozó tömegek lelkébe: a magunkéból mint fölösleget, nekik mint magasabb rendű életszükségletet."

Kassák a forradalmak idején sem adja fel autonóm pozícióját. Továbbra is hirdeti: a művészet „az egyéniség belső forradalmasításának hajtóereje", s egyedüli eszköz ahhoz, hogy az ember megtanuljon túltekinteni „meztelen, önző individualitásán", s önmagát a társadalmi „egész" részeként szemlélje. *Az aktivista művészek* célja: a „gazdasági kényszerbe elmerült embert" önmagára eszméltetni, hogy képes legyen a „szabadság" és „felelősség" dialektikáját megérteni, hogy cselekvéseiben ne csak a „több és jobb kenyér" vágya vezérelje. „Nem elég a harc az igából felszabadítandó testért; ugyanakkor induljon meg a harc az ugyancsak igába szorított lélek felszabadításáért is." Kassák tisztában volt vele: minden forradalom eredményessége „a tömegek kulturális igényességén áll vagy bukik."

Elgondolásai megvalósításához a Tanácsköztársaság szűkre szabott hónapjai nem elegendők; a politikai vezetéssel is szembekerül: a *Má*-t betiltják. Kiáltvánnyal fordul *„A világ új művészeihez"* közösen munkálkodjanak azon, hogy a „feleszmélt szellem" szavára figyelve az emberiség eljusson „az osztályok lázadásától az ember forradalmáig".

Az emigrációban Kassák folytatni próbálja az otthon elkezdett nevelőmunkát. Maga köré tömöríti az ún. utódállamok baloldali gondolkodású ifjúságát, s illegális utakon módot talál arra is, hogy fenntartsa kapcsolatait a hazai ifjúmunkásokkal. Alig két év elteltével már ismét a régi magabiztossággal hirdeti: a művészek fela-

FELEDY GYULA

Palócföld XXII. évf. 3.sz. 1988

műhely

Feledy Gyula köszöntése

Élettapasztalatot sugall a hatvan év! – a gyermekkori élettapasztalatból is táplálkozva lesz színes, eleven mindig új, ahol a megéltség rangját megjelenítő műalkotás-rengeteg hitelt nyújtó!

Alkotó képzelete maga minden vonal, annak tisztasága, kiolvashatósága... pedig mindig új elemekkel építkezik, s így tud megmaradni egy sajátosan feledys világnak, azaz úgy sítlusteremtő, hogy nem kérkedik nagy váltásokkal, alkotó korszakai egymásba simulnak szuverén módon...

Nem mondhatjuk, hogy a hatvan évnek a megállapodottság, vagy a konzervatív megcsontosodottság lenne a sajátja.

Feledy honi művészetünkben mindig legfrissebben ad hozzá a mához többletet az európaiságból, még legelvontabb vonulatában is tartalombondozó, emberarcú művészetet teremt, ahol hagyománytisztelete és „újmódi-modern" konfliktusa egymásba simulva teremt humanizmust, eszmei tisztaságot, őszinteséget, hitet – ami manapság nem éppen könnyű házi feladat!

Érzi a társadalmi drámát, a lírát, s üzeneteiben az aktualitás örökérvényű stációit fogalmazza meg: a Karancslejtős *úgy simul be a ma is érvényes progresszív akaratba, a visszaemlékezésben, mint szelíd lírájával a* Hollókői madonna *– megmérettetésben a* Halál délután *(Hemingway emlékezete) –* Az éjszaka zenéi *sorozatai tanúkövek egy folyamatosan lángolással építkező alkotói életnek.*

Feledy Gyula Kossuth-díjas művészünk a Palócföld-műhely egyik legrégibb alkotója, aki műveivel mindig úgy tisztelt meg minket szívesen, hogy kvalitása hitelt érdemlően tette folyóiratunkat mindig értékteremtőbbé!

Hihetetlen, hogy hatvanéves...., de annyira nem, hogy ne tenne bennünket tisztaszívű köszöntőkké, hiszen ez csak egy állapot!

Szívből kívánjuk: még! még! További ráadásokat a nemzeti értékteremtéshez! Boldog hosszú életet kívánunk, termékeny esztendőket!

Büszkévé tesz bennünket, hogy ez ünnepi számnak szánt Feledy-rajzokkal köszönthetjük a Mestert, a rajzoló virtuozitásával megáldott alkotót!

A szerkesztőség nevében Czinke Ferenc

kenykedik benne. Az egyesületek társadalmi és művelődési jelentősége éppen az, hogy felmérhetetlen energiákat szabadítanak fel azáltal, hogy lehetőséget adnak az egyénnek, a közösségeknek az önálló, alkotó, független cselekvésre." Vagyis az emberi érintkezés, a szórakozás, a megnyilvánulás, az információszerzés-átadás-értékelés, a közvélemény formálódásának terepei voltak. S amint Habermas mondja. „Az okoskodó közönség kommunikációs folyamata nélkül még nyilvánosságra alkalmas véleményekből sem lesz közvélemény." Mert: „Az eszméket kigondolni, megfogalmazni könnyebb, mint elfogadtatni, elterjeszteni, s a tényleges cselekvés hajtóerejévé tenni. Ez csak ismételt, s Széchenyi szavával élve: gyakori eszmesúrlódás során érhető el" – konstatálja Kemény Bertalan. S talán az energiák felszabadulása, az információcsere, a szórakozás és más cselekvések mellett az is nagyon fontos, ami eközben történhet. Az, hogy itt gyakorlatban kipróbálható cselekvéstechnikákat tanulnak az emberek, önmaguk és mások, illetve közös érdekeik érvényesítésére, hogy kipróbálhatják önmagukat és másokat valóságos társadalmi dimenziókban. Az így szerzett tapasztalatok egyre finomodnak, kondicionálódnak és öröklődnek. Ez a társadalmi tudás pedig hosszú távon javítja az egyén és közössége jó esélyeit a releváns, sikeres társadalmi szereplésre, érdekei artikulálására és érvényesítésére is.

Amint a múltban történt földosztások alkalmával megfigyelhető volt, a nincstelen parasztok, agrárproletárok nem tudtak mit kezdeni a nekik adott földdel, mert nem voltak tapasztalataik a gazdálkodásról, egy gazdaság megszervezéséről, akként nem tud a társadalmi cselekvéstechnikák nélküli ember valamit is kezdeni a társadalmi lehetőségekkel. A viszonyok alakulhatnak úgy, hogy egyszeriben megteremtődtek a keretek a szervezkedés, az akaratképzés számára, de ezután nem következik be azonnal pezsgés a társadalomban, ha nincsenek meg a cselekvéshez szükséges tapasztalatok. Jó példa erre az inerciára a kiegyezést követő pangás, az évtizedekig tartó lassú önmagára találása a társadalomnak.

Az egyesületek funkciójuknál fogva a társadalom kötőszövetei lehetnek. Megfelelő körülmények között lassan épülnek, s a természetükhöz tartozik, hogy alkalmanként lebomlanak, megszűnnek, átadva helyüket új, jobb szervezeteknek. A magyar történelemben jelentőségüknek megfelelő kezelésük soha nem történt meg, a reformkori liberális politikusok egyesületekkel kapcsolatos nézetei, szándékai mai napig nem mások rokonszenves emlékeknél.

Általában a dualizmus politikai irányító rétege, adminisztrációja sem látott benne sokkal többet, mint kordában tartandó szervezkedést, vagy másfelől legitimációs, illetve propagandaeszközt. Az a néhány haladó gondolkodású államférfi, hivatalnok pedig, aki átlátta az egyesületek valódi jelentőségét, nemigen tehetett többet, mint ami kitelik egy-egy akciótól, mozgalomindítástól.

Eötvös József, korának egyik legnagyobb ívű gondolkodója és legjelentősebb kultuszminisztere – aki cselekedeteivel, politikai munkásságával is hitelesítette eszméit –, tisztán látta a társadalom kulturális felemelkedésének útjait, közöttük a szabad önszervezés jelentőségét: „Az egyes ember, de még inkább egy nemzet nem élettelen anyag, melyet a leghatalmasabb művész is tetszése szerint faraghatna képzeletében előtte lebegő ideáljainak megfelelővé. Az emberi szellem úgy egyéni létében, mint társadalmi közösségében oly önálló hatalom, mely egyedül önmunkásságával fejtheti ki erőit és képességeit." Eötvös azt is tudta, hogy a nép számára e munkálkodás egyik legmegfelelőbb formája az egyesület lehet.

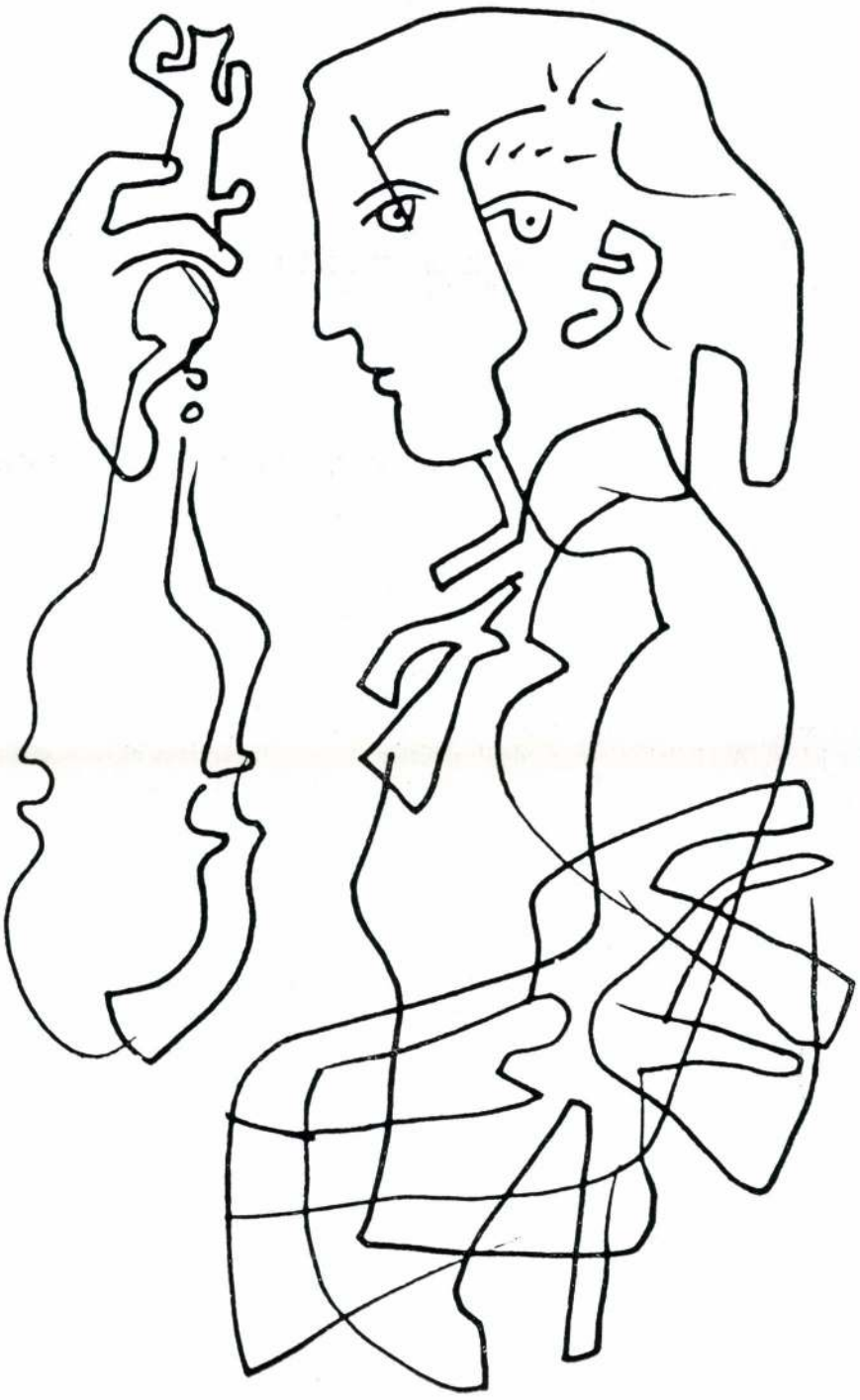

VASY GÉZA

Nagy László történelemszemlélete II.

Veres Péter, mint a magyar szocializmus élő szimbóluma jelenik meg Németh László szemében, s ugyanez mondható el Nagy László költeményéről is. De ő tovább tágít: minden szocializmus, azaz a történelem minden, igazságos társadalomért folytatott kísérlete beleértődik az ábrázolt történelmi pillanatba és figurába. (Zárójelben meg kell jegyeznem: egyelőre alig van remény arra, hogy ez a szimbólum a fiatalabb nemzedékek előtt élőként megjelenjen. A gimnáziumi tankönyv ad ugyan – nem kötelezően megismerendő – portrét Veres Péterről, de ebből pontosan az marad ki, ami a lényeg, amit az imént idézett írók felmutattak.)

Aki figyelmesen olvassa Nagy László költeményét, az az első sorok valóban „pontos képe" után felfigyelhet arra, hogy a Péter névnek az 5. sorban való ismételt megjelenésétől kezdve e név jelentésköre a címben jelzetthez képest hirtelen hatalmasat tágul azzal, hogy hangsúlyosan megjelenik a *biblikus képzetkör*. Péter itt már nemcsak egy parasztember, nemcsak Veres Péter, nemcsak egy népvezér, hanem *a népvezér*, az a tanítvány, aki Jézus számára a legkedvesebb, s akire ezért rábízhatja az eszmét, az ügyet és annak híveit.

S tudjuk, tudhatjuk azt is, hogy Péter neve, a görög Petrus, sziklát, kőszirklát jelent. A bibliai Pétert eredetileg Simonnak hívták, s Jézus nevezte el őt Kéfásnak, azaz Sziklának. (Ennek görög „fordítása" vált ismertté.) Ha van név, amelynek a jelentése is fontos, akkor ez épp olyan, s könnyen belátható, hogy Nagy László költeményében a Péter név jelentésének központi szerepe van. Ugyanis a vers jelentésrétegeit egybevonó kép- és képzetsor éppen a *kő*é. Péter nevéhez hasonlóan (sőt azzal azonosan, hiszen e név maga is „kő") a kőképzet egyrészt tárgyias-közvetlen, másrészt elvont-jelképes értelmű.

Maga a kő kifejezés is háromszor fordul elő a költeményben (*kő, kőtornyok, köveknek*), s ez a három előfordulás sorrendben jelképes, tárgyias, majd mindkét réteget magába foglaló, ám a vers címétől kezdve a kőképzet ennél is gazdagabb megjelenését mutatja. Mindjárt a címben az *Országház* egy hatalmas kőépítményt nevez meg, majd ennek egy külön részletét, a *kaput*. Utána a *lépcsősor* is a kőképzetet idézi. (A kéziratban *kőlépcsők legtetején* kifejezés szerepel első változatként.) Később a *kőtornyok* kiemelése is az épületre utal.

A legizgalmasabb értelmezésbeli kérdést a *kő* szó első előfordulása veti fel. A kifejezés mindenféle jelző és értelmezést megszorító más szó nélkül áll: *Péter ama tiszta ingben megborzong a kőig*. (A kézirat első változatában *megborzong a földig* szerepel. Vagyis a vers egyik archimédeszi pontja az alakítás során született meg.) Eddig jutva az olvasásban, természetesen nem gondolhatunk másra, mint hogy Péter a *lépcsők legtetején* állva, a kőépület, a kőkapu miatt *borzong*. A folytatás azonban módosítja ezt a véleményünket: *„Látva az ünnepi bárányt, látva a kenyeret, a bort, s az áldozat sugallatától megütve..."* A vers egyik lírai hőse, Péter tehát (azért is, mivel háttal áll az épületnek, s legfeljebb „érezheti" annak jelenlétét) látni azt a követ látja,

gyakorlása, a társadalmi, a közösségi életnek alkalmazkodó rugalmas magatartás kialakításának feltételeit teremtse meg.

Ez a változatosság, rugalmasság, megfelelően segítse a közösségi élet műveltségre orientált gyakorlatának alakulását. *A műveltségkép* emberközpontúsága sohasem volt olyan elemi igény, mint korunkban, és várhatóan a következő időszakban is ez a követelmény erősödik majd.

Mai életünkben, amely sokszor a kialakulatlanság, az elvadultság tüneteit is hordozza, nagy a szükség a művelt emberek kiművelt cselekvése iránt. Olykor nagy a hiány e tekintetben. Megszüntetésére születtünk. Kell, hogy jobban megtaláljuk egymást: a műveltség, az ismeret hídjain.

Végső kérdés

Az előadott modell követése nyomán felépülhet korunk szellemileg és fizikailag egészséges embere? Először is úgy gondolom, hogy a mai gyakorlat eklektikussága nem tartható hosszabb ideig. A kitörési pontok megjelöléséhez több feltétel szükséges. A helyzetet pontosan kell elemeznünk. Az eredményeket meg kell tartanunk, arra kell építkeznünk. Az avulttól, a tarthatatlantól szabadulnunk nem könnyű. A válogatásban tévedhetünk is. Ha a régóta aktuális és korunkban sem elhagyható fenti gyakorlatot segítő magatartásunk kialakult, akkor az előbb feltett kérdésre igen a válasz.

Másodszor: a kizárólagosság minden tanításban holtponthoz is vezethet. Az előadott gondolatsor egy lehetséges variánsa egy meghatározott út bejárásának.

Harmadszor: igen a kérdésre a válasz, egy kiegészítéssel: az ember épülhet, felépülhet, ha hagyják. Ha az épüléséhez szükséges egyéni szabadságot-lehetőséget megkapja. Ha a külső mozgástér is e követelmény szerint alakul, akkor az épülő folyamat elindulhat. E tekintetben is fontos: az ember cselekszik és bízik, és így megadatik számára az épülés lehetősége is.

BRUNDA GUSZTÁV

Az egyesületek mint a nyilvánosság csírái

(Gondolatok Nógrád dualizmus kori egyesületei kapcsán)

MEGÚJULÓ TRADICIÓ?

Szaporodnak az egyesületekről, az egyesületek történetéről szóló feltáró, elméleti kérdéseket is feszegető munkák. Vajon minek köszönhető ez az érdeklődés? A történetírás a nagyvonulatok megrajzolása után természetes módon nagyobb figyelmet szentel a részleteknek; talán rászorult a további helytörténeti feltáró tevékenységekből származó információkra? Vagy a jelenkori társadalom ért abba a stádiumba, hogy a jövő egészségessége érdekében önmagunk múltjából a finom szerkezetek vizsgálata, a mikrotársadalom működése érdekessé vált? Tehát kollektív tudatunk így (is) építi konzisztenciáját? Netán e figyelemnek inkább gyakorlati okai lennének? Történetesen az, hogy újra gyarapodnak körülöttünk az egyletek, ha szerény mértékben is? (Nógrád megyében tizenhat közművelődési egyesületet jegyeztek be az utóbbi három évben.) S ha újból alakulnak egyesületek, annak mi az oka? Foszladoznának a jelenséggel kapcsolatos politikai előítéletek, s feltámad a nosztalgiánk? Másról lenne szó? Jó társadalmi közérzeten sarjad e képződmény, s ettől válik virulenssé, vagy éppen ellenkezőleg? Netán egyszerre mutatkozik meg e kezdődő folyamatban államunk belső politikai stabilitása, a személyes szabadságjogok bizonyos szintje, és a társadalom fejletlen – tehát pótolandó – intézményi ellátottsága?

E gondolatok nyomán számos további kérdés támad. Egyet a közelmúltunk sugall: lehet-e egy társadalmat államilag működtetett intézményekkel oly' tökéletesen „lefedni", „átszőni", hogy az alulról induló és általában partikuláris érdekek mozgatóerejétől hajtott cselekvési szándékok természetes módon, mint feleslegesek elhaljanak? S ha olykor mindez lehetségesnek látszott is, egészséges volt-e? A fenti kérdésekre és a tovább fogalmazható újabbakra akkor találhatunk megnyugtató választ, ha közelebbről és többoldalú megközelítésben vesszük szemügyre az egyesülés, az egyesületek magyarországi történetét. Szerencsére hazánkban ma az ilyen irányú kutatások soha nem tapasztalt intenzitással folynak.

A politikai és a hatalmi struktúrák konkrét működésének természete rajzolódhat ki előttünk, mintegy más nézőpontot szolgáltatva a globálisan már vizsgált és értelmezett eseményekhez. Nem kevesebbről van itt szó, mint az állam és a társadalom viszonyáról. Az egyesületek ugyanis – mégha nem teljesen szabad egyesülési jog alapján szerveződnek is – a társadalmat képviselik a mindenkori államhatalmi pozícióba került politikai hatalommal szemben, mellett stb. Az egyesületek élete tehát jóval önmagukon túl mutató információkat szolgáltat egy adott kor társadalmáról.

Emellett ne becsüljük le azt a tapasztalathalmazt sem, ami az egyesületi jelenségeknek a népművelőszakmával is összefüggő hozadéka lehet. Elsősorban a művelődéstörténeti, közművelődési tapasztalatokra gondolok. Az

mintha egy végtelen alagútba néznék,
és megpillantanám a túloldalon a kijáratot.
Egy fényt látok.
És magunkat amint az alagútban menetelünk.
Fényt látok,
de nem tudom: felé közeledünk
vagy tőle távolodunk?

(Kőrössi P. József fordításai)

HORVÁTH ISTVÁN

Műveltség és magatartás

Amikor közel ötven évvel ezelőtt megszületett, már dörögtek Európában a fegyverek. Szülei a gyermekvárás idején mégsem mérlegelték: kell, nem kell? Azt sem, hogy egészséges lesz-e, azt sem, hogy fiú avagy lány lesz-e? Miként a megélhetés gondjaival sem foglalkozott senki. Racionális természetességgel bízott mindenki, hogy ahol eddig hatan megéltek békében (a két szülő és a négy gyermek), ott a hetedik sem okoz perpatvart.

Optimizmusuknak elégszer ellentmondott az élet, a történelem. Mégis megmaradtak együtt, közösségben. A család hetedik tagjának így sem a felcseperedés, sem a sihederkor állomásai és álmai nem jelentenek sérült emlékeket.

Voltak, persze, hogy voltak, nehéz percek, válságos idők a családban, a család minden tagjának életében, de amikor együtt voltak – ténylegesen, vagy gondolatban –, az együttlét erővé változott, átsegített a bajokon: a küzdeni tudást, a meg nem alkuvást, az otthonról hozott szellemet kellett csak felidézni és az érintett előbb-utóbb túljutott a feszültségeken.

A munkamegosztás, a rend és a szeretet. A természetközeli élet másfajta felfogásra nem is adott lehetőséget, minthogy az életük a törvények tiszteletben tartásával szerveződjék. Az egész közösség, a falu élete. Bár ez a parancs egyedenként a felismerés, a tudatosság különböző és eltérő fokozatain valósult meg, ám közös normát alakított ki: a természet művelése fegyelmezett magatartást kért valamennyi vele együttműködőtől. Ez a felfogás követelményeként volt jelen a közösség mindennapi életében.

A családi munkamegosztás, természetszerűen tükrözte ezt az elvet. A férfi- és a női *munka* egyes részei határozottan elkülönültek. A kenyérkeresés fizikai munkát igénylő hányada – az egész tevékenység egy része – férfierőt, magatartást és jelenlétet igényelt. Ez egyben a teljes családra kiterjedő *biztonságot* adott. A törekvő munka eredményét naponta tapasztalhatták, s ezért – sokszor a látszat ellenére is – a munka értelme nem szorult bizonyításra.

A napi munka felkészülést, fegyelmet igényelt, aminek elérésében fizikai-szellemi közreműködést vállalt és teljesített a család minden tagja, életkorának megfelelő fokon és formában. A *női munka* legnagyobb erejét és cselekvési önállóságát, örömét az adta, hogy a férfimunka biztonságára építve, a megkapott lehetőségekkel élve, a családban a személyes és a közösségi normákat megismertesse, elfogadtassa, így a működés rendjét is garantálja. A napi viselkedés elemi normáinak elsajátítása a családi és falusi közösség szintjén igazolódott vissza. A *kohéziós erőt* az anya te-

A *Versben bújdosó* alkotásai nagyobb hangsúllyal hirdették a történetfilozófiai bizonyosságot. A költő nem kérte, hanem adta ezt a hitet. Az utolsó szakasz műveiben megnő a kételkedés, s ezért ami kijelentés, ami tudás volt, amellé most kérdés társul. Nem az érték válik kérdésessé, hanem az érték abszolút érvényessége. S hogy a válasz létigenléshez, május értékeinek újólagos bizonyosságához vezethessen el, ehhez keres és kér segítséget a lírai én. S ezt a segítséget elsősorban ugyanúgy egy virtuális világban találja meg, mint ahogy a májusjelkép is idevaló. A májusjelkép érvényességét tehát azzal tudja megerősíteni, hogy sorra megidézi a május, a mindenkori májusok hőseit. Ezek igazolják a költő hitét, amelyet nem szabad feladnia, s ezek tudatosítják benne ismét és ismét, hogy

...a vers Pelikán,
valakihez pirosra áttör időn s ködön.
(*Balassi Bálint lázbeszéde*)

Két – egymástól nem független – magatartásforma egyesül végül is az érett Nagy László költészetében. Az egyik az *őrzés*, a másik a *mentés*. Őrzésre, őrzőkre mindig, minden időben szükség van, mert az érték mindig védelemre szorul. Kiélezett veszélyhelyzetben, katasztrófahelyzetben azonban nem elég az őrzés, menteni is kell az értékeket. Az első világháború korában Ady Endre az őrzés folyamatát és a mentés történelmi pillanatát rétegzi egymásra. A mentés élmény- és gondolatköre már az ötvenes években megjelent Nagy László költészetében (például: *Gyöngyszoknya, Kinek fáj, emberek, Ki viszi át a Szerelmet)*, majd elhalkult, s a májusmotívumban az őrzés gondolatköre teljesedett ki. A hetvenes évek versvilága ismét annyira kiélezett veszélyhelyzetet észlel, hogy újra felerősödik a mentés szükségessége is, szétválaszthatatlanul egybefonódva – miként Adynál is – az őrzéssel. Ez az értékeket egyszerre őrző és mentő magatartás Nagy László végső költői üzenete. Azt mondja ezzel, hogy vannak kétségbevonhatatlan értékek, s hogy nincs olyan katasztrófahelyzet, amelyben ne lehetne értelmesen cselekedni ezeknek az értékeknek a védelmében, s ne lehetne élni a szellemük szerint.

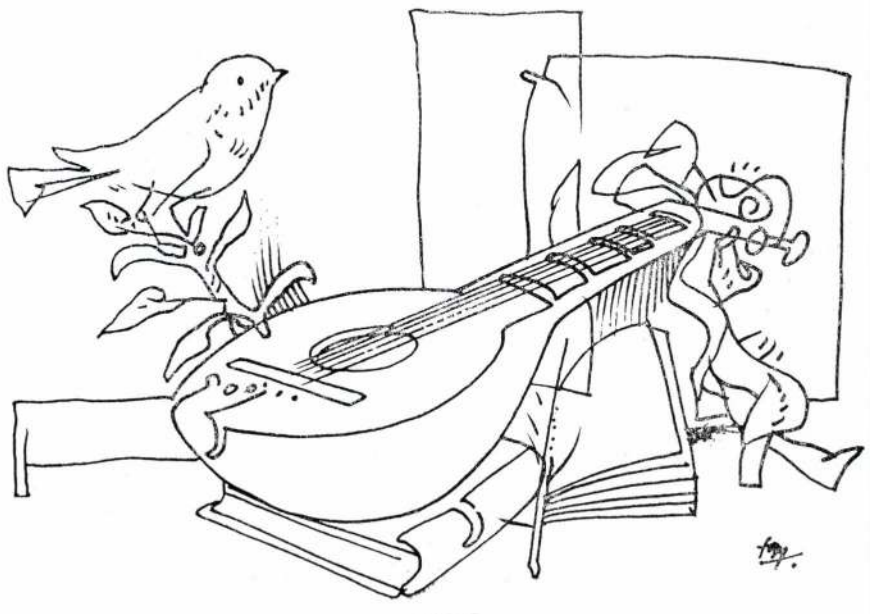

Napló helyett III.

Bulgakov-varázs

Bulgakov *Mester és Margarita*-ját olvasom egyetlen éjszaka, újra, sok év után. Hajnali negyed ötkor hajtom be az utolsó lapot, nem is gyanítva, hogy ilyen késő van, azaz ilyen korán. Megnyugvás tölt el, írhatnám azt is, hogy boldogság. Nagy mutatvány tanúja voltam, nagy történet részese. Valaki jóvátette mindazt, amit a sors elrontott. Valaki a maga javára fordított minden szenvedést és megaláztatást, minden mellőzöttséget, minden igaztalanságot, amivel élete szolgált.

Bosszút állt sorban mindazokon, akik élete során fölébekerekedtek, csupán azáltal, hogy alkalmasak voltak arra, amire hősünk, a Mester, nem alkalmas: a kisszerű, hazug, gyáva és megalkuvó létezésre. Képesek voltak rossz tulajdonságaik révén karriert csinálni, képesek voltak kiváltságos helyzetüket további szolgálatokkal mindenkor megerősíteni, azt jogosnak, sőt, felsőbbrendűségük bizonyítékának mutatni.

De Bulgakov nem didaktikus, és nem is elvakult gyűlölködő. Iróniája, humora és telivér elbeszélőtalentuma olyan megoldáshoz vezeti, amit bízvást mondhatunk zseniálisan ravasznak, varázslatosan kimunkáltnak. Úgy rombolja földig a hamis tekintélyeket, mintha tekintélytisztelő lenne, úgy silányítja nevetségessé, önmaga karikatúrájává a máskor félelmetes társadalmi masinériát, mintha ő fájlalná legjobban annak csődjét. Nem győz felháborodni mindazon a gonoszságon, amit az általa életre keltett, az általa elszabadított bosszúállók, a fekete mágia professzora, a Sátán és társai a jámbor város ellen elkövetnek. S míg a temérdek szörnyűséget és gaztettet leírja, olyan eleven, szociográfikus hitelességű képet rajzol az áldozatról, a korabeli kétarcú és kétlelkű moszkvai művészelitről – és ennek szerves hátterét képező társadalmi egészről –, hogy az olvasó hovatovább igazságszolgáltató csínytevésnek érzi az összes sátáni galibát, szerencsétlenséget. A félelem árnyéka a misztikus kis szabadcsapatról átkúszik a napfényes, tavaszi Moszkvára, terebélyesedik és megsűrűsödik rajta, olyan mélységek nyílnak, mintha a pokol bugyraiba pillantanánk be.

S midőn a Gonosz a halállal megajándékozza védenceit, a Poncius Pilátusról regényt író és ezért valóságos boszorkányüldözésnek kitett Mestert és hűséges, tehetségében elkötelezetten hívő szerelmét, Margaritát, megdöbbenve érzi az olvasó, hogy átállt a félelmes és visszataszító szemfényvesztők, a Sátán mindenre kapható cimborái oldalára.

Ez az igazi mágia, ez az igazán elképesztő mutatvány a regényben. Bulgakov nem von kétségbe semmilyen tekintélyt, nem cáfol meg egyetlen véleményt, hivatalosan elfogadott álláspontot vagy eszmét sem. Ő a mérlegelést másokra bízó, semleges krónikás álarcát ölti magára és dicséretére válik, hogy egy pillanatra sem esik ki a szerepéből. Az utca embere, a jellegzetes tömegember szemével ámul és háborog mindazon, amit lát és hall. De gyanúsan éles szemű megfigyelő, és az apró részletekből az olvasóban megépülő

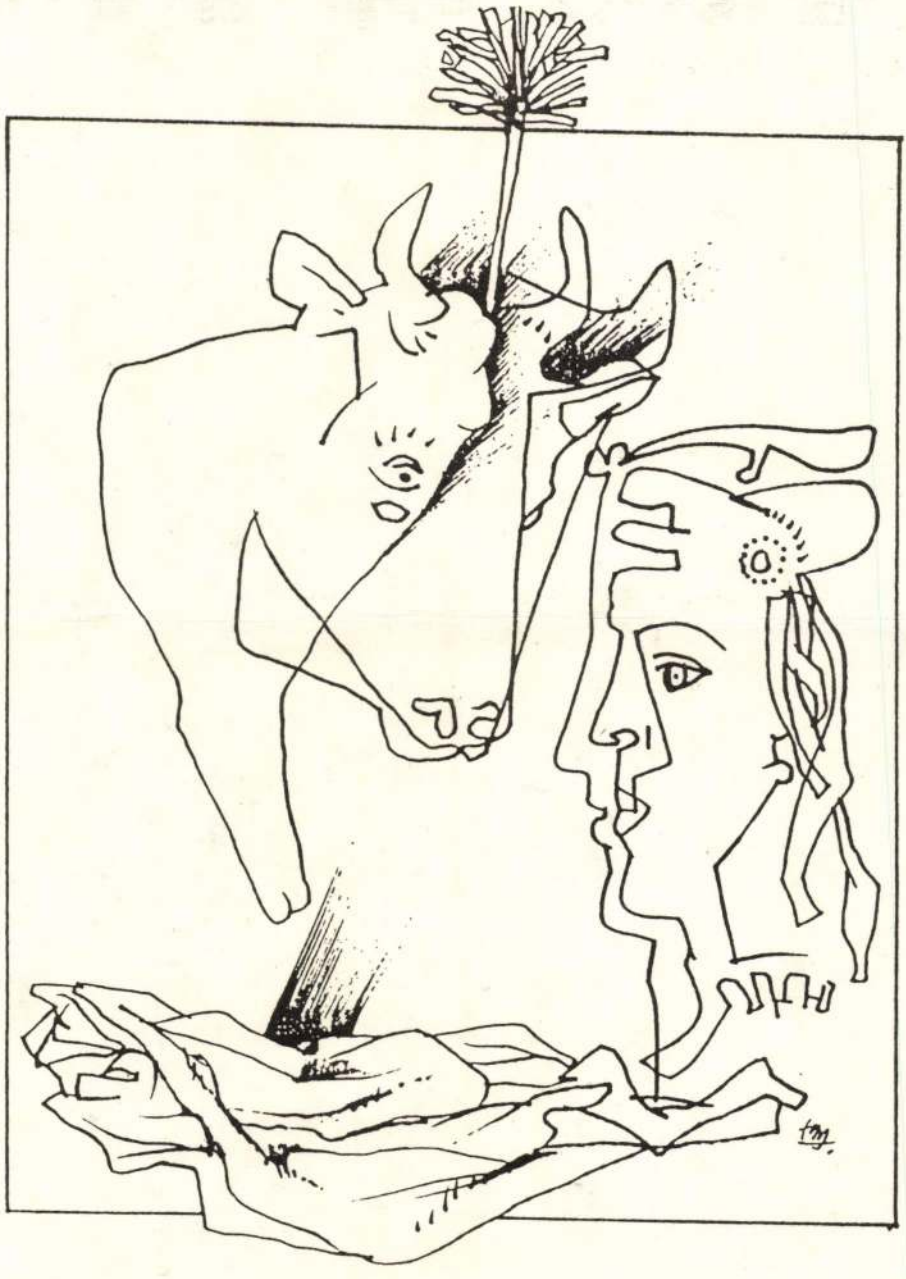

palócföld

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT 1988| 3 ·XXII.

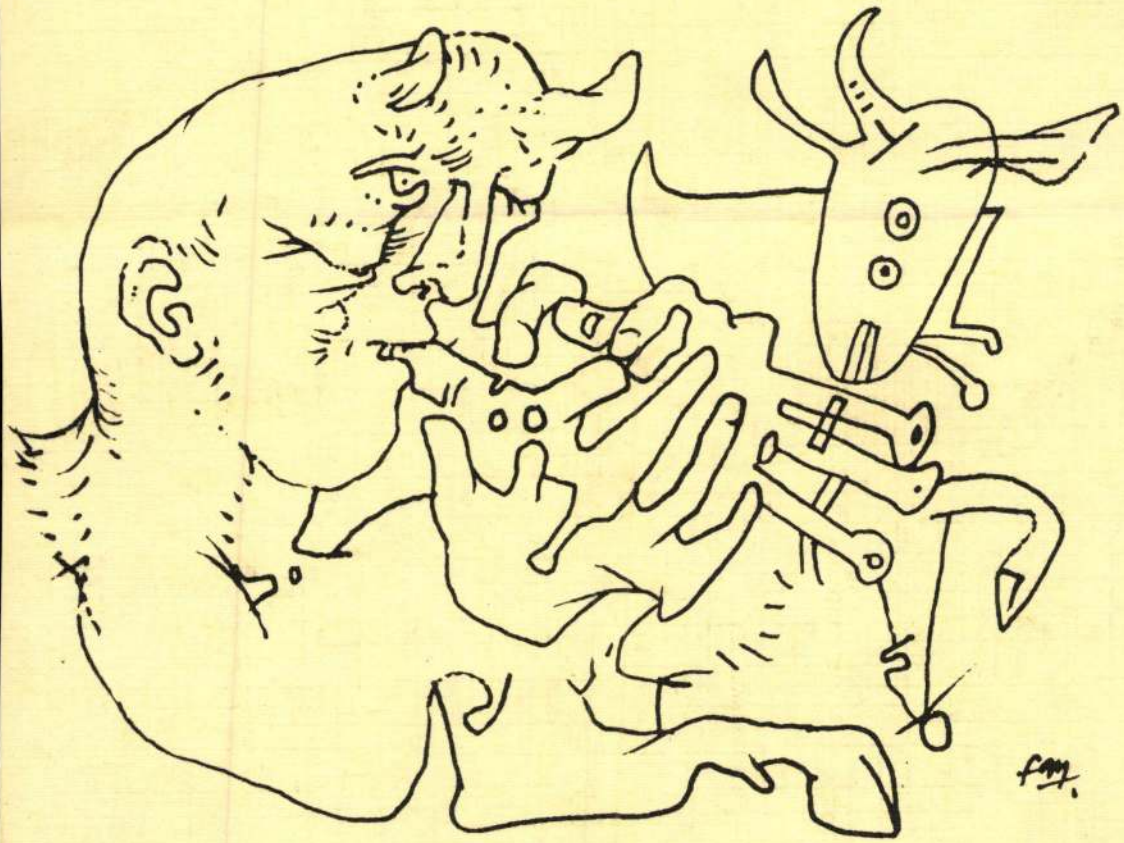

kezik a konkrét tennivalókhoz (magyarok–románok–szlávok). Úgy, hogy „történelmi szerepében nemzetiségünk megvalósíthassa önmagát", vagyis „tükörbe kell elébe tárnunk tudatbeli kialakulásának minden eszmei és tárgyi mozzanatát".

Amit elmondott a lexikonnal kapcsolatban Beke Györgynek az időn való áthajlásról, a múlt és jövő egybefűzéséről, azt vallja önmaga életéről Benkő Samunak, amikor saját múltjáról, kudarcairól, téves lépéseiről, mélybe tántorgásról és újra magasba emelkedéséről beszél.

Mit tehetünk mindehhez hozzá – mi? Legfeljebb azt, ami már régen bujkál az emberben, s az *Acéltükör mélye* (1982) óta egyre és újra felerősödik, hangot adni annak: ideje, itt az ideje, hogy átfogó (akár esszészerű, akár monográfikus) leltárt készítsünk Balogh Edgár életútjáról, közírói pályájáról. Még akkor is, ha ez életmű – szerencsénkre még nem befejezett. A *Magyarok, románok, szlávok* című kötet erre minden indítékot megad. (Kossuth)

KOVÁCS GYŐZŐ

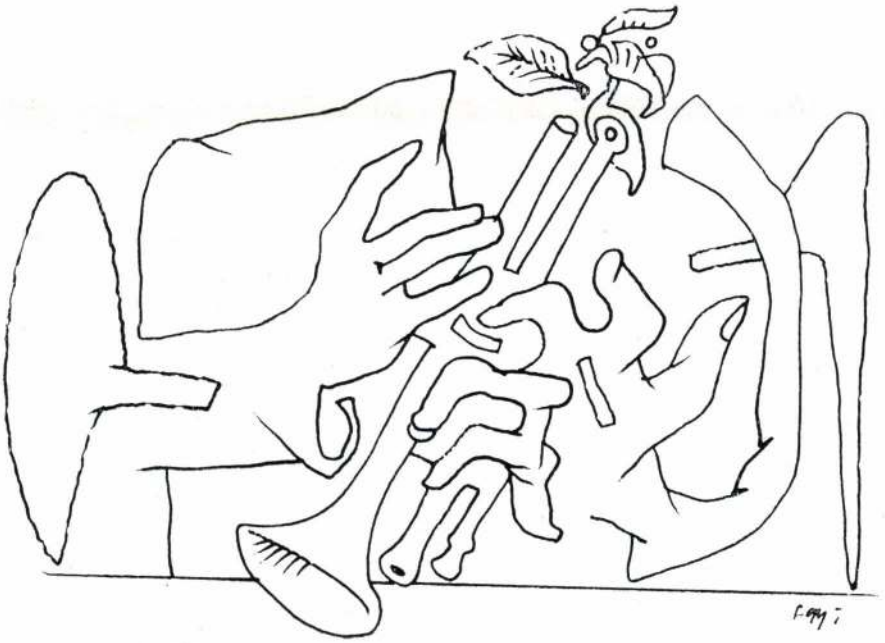

tűnt föl, ragyogott föl ily élesen: mindent, amit tett (ti. mint közíró és pedagógus) Balogh Edgár: a jövőért tette. Különösnek tűnhet e megállapítás, hiszen azonnal kezünkben az „ellenérv", az 1972-es *Intelmek*. De az más. Más volt a célja, más volt az írói attitűdje – miként jelen kötetének írásaiban. Valahogy úgy tűnik: amaz (Intelmek) egészítik ki emezt *(Magyarok, románok, szlávok)*. Visszafelé nehezen sikerül beállítani az élességet.

Ha most eltekintünk attól a szubjektív mozzanattól, melyet Sütő András fölidéz Máthé Rebekával kapcsolatban (hogy ti. fölhívták Rebi figyelmét arra, helyes ha elválik „államellenes" férjétől; „Rebi megrázta szelíden a fejét, és másnap, szabadlábra helyezve, megérkezett Edgár"), aki kemény tartású asszony, ismételjük: ha ettől eltekintünk (lehet-e? szabad-e?), akkor Balogh Edgár kötetének leginkább szubjektív hangvételű, s egyben orientáló témaköre az a három beszélgetés (interjú), melyet *Beke György, Benkő Samu* készített, és amelyet *Kántor Lajossal* folyatott. Szubjektív, mert beszélgetés, visszaemlékezés is, interjú is.

Lehetetlen felidézni e három beszélgetés minden – akárcsak fontosnak is tudható – mozzanatát. De a Beke Györggyel készített interjú ismét újabb adalék Balogh Edgár közírói arcvonásához: ebben nem a maga személye a fontos, fő művének a *Romániai magyar irodalmi lexikon* létrejöttét, befejezését tartja. Emlékszem, kolozsvári dolgozószobájában büszkén mutogatta a még kéziratban lévő címszavakat. Mert igaza van Beke Györgynek, aki – nyilván Balogh Edgárral egyetértésben – azt a címet adta a beszélgetésnek: Fél évszázados írásbeliségünk nagy számbavétele.

Ezt is egyik bizonyítéknak érezzük – tudjuk ahhoz, ha azt írtuk az imént, e kötete különbözik a korábbiaktól. *Objektíve* nagy számvetés ez a kelet-európai nemzetiségi létről és tudatról, melynek létrejöttében egy Balogh Edgár nevű romániai magyar közírónak több mint katalizátor szerepe volt. Tehát ismét a képletnél vagyunk: Balogh Edgár a jövőre tekint. Távlatos gondolkozású közíró, aki bizonyos személyes „ügyeit ezzel lezártnak tekinti". Pedig *Hídverő* volt Erdélyben. Nem véletlen a három esztendeje megjelent azonos című kötete: *Hídverők Erdélyben* (1985).

A *Romániai magyar irodalmi lexikon* ürügyén is jelzi az „áthajlást az időn", a „múlt és a jövő egybefűzésének irányzatát", melynek megteremtése mögött rengeteg „aprómunka", „szárazmunka", számtalan bürokratikus anyag lappang. Ezeken keresztül épült fel. Balogh Edgár ismét távlatokban gondolkodik, visszafelé és előre: e lexikon munkálatait Bod Péter *Magyar Athenas*-ával hozza összefüggésbe. Mintaképnek tekintve Bod Pétert.

Önmagával sem került szembe, amikor Kelet-Európa tájain, a föld egyetlen kicsi szegletén, a magyarság számára keresi a helyet; több nép és nemzetiség közösségében. *„Miért ne lássam a viharfelhőkön és mennykőcsapásokon, pucscsokon és agressziókon túl is szépnek, napsugarasnak az emberiség teljes egészében való boldogulását? Lelkesedem minden új, népi államért, s nem vétem szem elől azokat a megegyezési és szövetkezési lehetőségeket, melyek e nagyszerű történelmi panoráma mélyéről ígérkeznek..."* – vallotta 1981-ben Benkő Samunak. S itt és ekkor újra tetten érjük a tételt: Balogh Edgár vallomása általános tételből indul ki (Duna-völgyi párbeszéd), s megér-

Ára: 16,– Ft

palócföld

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT 1988|3 · XXII.

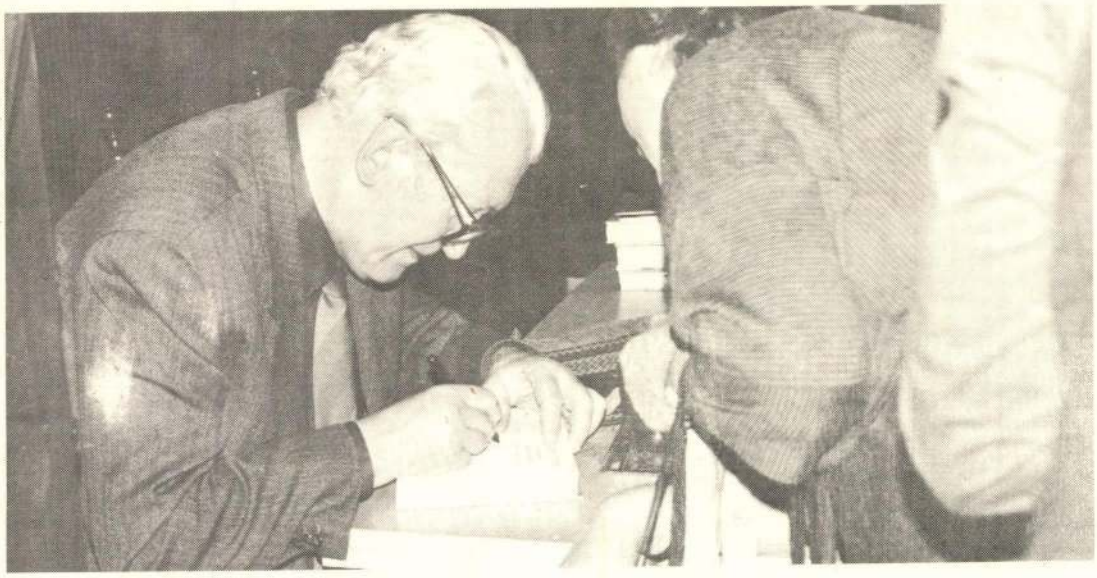

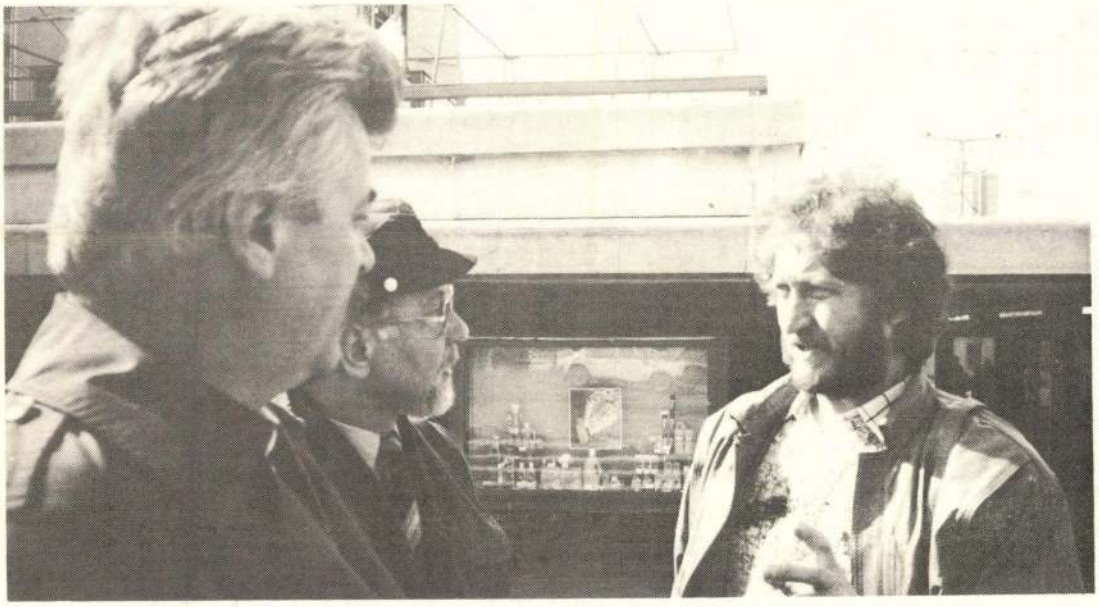

RENDEZVÉNYEINKBŐL

Február 15-én a Kortársaink című sorozatunk vendége volt *Cseres Tibor* író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

Március 28-án Kortársaink című sorozatunk vendége volt *Utassy József.* A költő pályáját *Vasy Géza* elemezte.

Április 11-én, a költészet napján a megyei könyvtárral és a művelődési központtal közös szervezésben ankétot tartottunk, amelynek vendégei *Szepesi Attila, Szöllősi Zoltán* és *Zalán Tibor* költők voltak.

Április 18-án bemutattuk a Palócfölt Könyvek tizenkettedik kötetét, *Nagy Zoltán Póruljárt szerelmesek* című tréfás palóc mesegyűjteményét. A könyv lektora, *Kovács Ágnes* néprajzkutató és *Gajdár Béláné* mesemondó gazdagította a programot.

Fenti rendezvényeink házigazdája *Laczkó Pál,* lapunk szerkesztője volt.

Május 16-án a balassagyarmati Komjáthy-társasággal közös szervezésben *Ferdinandy György* Puerto Ricó-i magyar író ankétjára került sor. Az író beszélgetőpartnerei Zalán Tibor és Körössi P. József voltak.

Feledi Gyula grafikáiról

1974. ápr. 7. Kossuth 17.4o /11/ M.

Láttuk, hallottuk a kiállitótermekben.

- Feledi Gyula grafikai müveiből a Nelikon Galériában nyilt tárlat. Bencze László mondja el kritikáját.

- Müvészet és világnézet, vagy világnézet és müvészet között az oksági viszonyt a müvészetek története meggyőzően példázza. Es bizonyitja. Az egész keleti müvészet; afrikai, inka, egyiptomi, görög, római, középkori, reneszánsz, soroljam tovább? De a világnézet csontvázon mozgó szervezetben ott munkál az impresszionista festészetben, ott a kubizmusban, Picasso Germi-

cájában, Csontvári cédrusában és Derkovits életművében. Ha valaki ennek filozófiai, esztétikai bizonyitását kivánja, olvassa el Fülep Lajos: Művészet és világnézet abszolut érvényü tanulmányát, a Magyar művészet cimü könyvében. Az a jelenlét, világnézet a művészetben csak ott és úgy lehetséges, ahol és ahogyan azt a művészet a maga hitelével adoptálja. Örökbefogadja? Egyévválik, azonosulnak. A művészi formában való megjelenése által, mert máskülönben a világnézet üres szó marad, lecke, ami azt jelenti hogy nincs is. Csak a mü szárnycsapásai által válik a világnézet maga is szárnyalássá. A magyar festészet jelenében erre a legdöntőbb és legmeggyőzőbb példát Derkovits óta Kondor Béla adta. De Kondornak van rokonsága is, Feledi Gyula is közülük való. az oldalágiak közül. Nemcsak azáltal és azért, mert azonos frontvonalba lökte őket születés az és sorshasonlóságaik egyidejüsége, nemcsak azért mert Feledi is indulati fütöttségü, nem spekulativ, bár gondolat-inditású ember, hanem azért is mert a front élét jelentő Kondortól Feledi is, mint többi kortársa és a követő generáció őszintén és meggyőződéssel tanul. A kortársi összefüggés a művészet minden jelentős korszakában nyilvánvaló és természetes is volt. De azért is mély, mert a kifejező eszköz, ez esetben a vonalé, a grafikáé, a sokszorositás kényszeritő fegyelme Feledit is a közlés tisztaságára és tisztességére tanitotta. A Helikon Galériában látható 24 litográfiája bizonyitja mennyire ura az eszköznek, technikának, és e kettő viszonylatainak, kényszeritve azokat kifejezése szolgálatára. Kifejeznivalója kifejezésére. S mi az, katalógusa vallomása szerint: a karancslejtősi bányászok 1944 végén a hitleri

hadsereg parancsát szabitálandó, leszálltak egy tárna mélyébe. A gázzal kifüstöltek soráben hármat sortüzzel kivégeztek. A szörnyüséget és a helytállás iszonyát katarzisban feloldó vállalkozás példájuk előtt való művészi megemlékezés. Ballada a bányászról. Ime igy kap hitelt a művész világnézete, ez esetben a szocialista világnézet formaszépsége, kényszerítő szuggesztiójának szárnyalásában. A 24 lap közül a legszebb 8- lo tiszta vonalerejével a legmeggyőzőbb, ahol maga a litográfiai anyag eszköz és technóje is lemond a fölöslegesről, a többi lapon pompázóbban mutatkozó lehetőségről, csábitó példatáráról. A vonal. a tördelt staccato, a balladai történés és a lélekből kitörő jajj-kiáltás a legmeggyőzőbb erő. A 8- lo lap a tiszteletadás legmagasabb szólama, legmeggyőzőbb gesztusa, legmegindítóbb igazságtétele. Szaggatottsága segitséghivó drámaisága a halál ellen szegülő, majd a haláltól legyőzött győzők drámája. Megbocsátható, hogy e lapok kiáltásainak artikulációján áthallik nagy pályatársának Kondor Bélának a hangja is. nézzék meg minél többen. Az előző kiállitás lapjain Gross Arnold irónikus és elbüvölő világteremtését láthattuk. Feledi grafikáiban a szord szóé, a kemény itélkezésé a vezénylő.

Feledy Gyula kamarakiállítása

a Csók Galéria grafikai termében

A múlt év végi nagy műcsarnoki tárlat után is öröm a kortársi magyar grafika egyik legjobbjával ismét találkozni, különösen, hogy újabb munkáiból mutat be néhányat. A Csók Galéria kicsiny termét ezúttal igazából egyetlen sorozat uralja, a *Magyar népballadáké*, melyben *Feledy* Gyula líraibbnak és merengőbbnek látszik: pasztelles színei, áhítatosan deformált alakjai, meseszerűen felállított helyzetei megint más oldalát fordítják felénk, mint mutatják szögletesebb, szikárabb, az érzelmeket mélyebbre rejtő fekete-fehér rajzai.

De talán szükség is volt erre a próbára, kimozdulni a korábbi művek drámai légköréből, mely — mint Miklós Pál írta tavaly — nála még „a játékos vagy derűs motívumú látványt is tragikus vagy komor feszültségűvé" alakítja át. Nyilvánvaló, hogy ilyen tartós *Spannung* különféle veszélyekkel járhat, s vagy a művet kezdi ki, vagy alkotóját. Vehetjük hát akár a megújuló életerő jelének is ezt a finom váltást, melyben a jobbára keserű látásmód nem jut diadalra, s ahol nyugodtan, csupa mosollyal mer kibontakozni a játék, benne pedig talán a gyerekkor, melyet ezúttal átvitt módon, a folklórral összefonódva kell értenünk. Meglehet, a pálya adott pontján, vagy — fogalmazzunk másként — a művészi érés bizonyos periódusában amúgy is szükségszerűen mutatkozik ez az igény, ez a gondoktól terheset „gyermekdalokra" cserélő, hogy a továbbfejlődés előhírnöke legyen. Olyan alkotói bölcsességé, mely a summázat felé haladtában tudja már, vándorútján minden fortélyosan kevert italnál többet ér (használjuk ezt a hasonlatot) egy pohár tiszta víz. Ezért aztán, hogy a *Júlia szép lány*, vagy a *Jézus az asztalnál eszik* értő derűje s nyugalma, vagy — kissé fennkölt fogalmazással élve — lágy, megértő embersége modern harmóniákat tud megszólaltani, s nehezen tűri (mint a *Márton Szép Ilonánál*) az ide nehezen illeszkedő rajzi elemeket, a korábbi korszakra jellemző megoldásrészleteket.

A népballadák sorozata mellett jutott hely néhány más, úgyszintén friss műnek is. Ezek egy része a mesteri kéz bravúrjait mutatja, abban a lüktetőbb és izgatottabb stílusban, mely Feledy Gyulának mindeddig legjellemzőbb sajátja: úgyanúgy mutatkozik a drámai szerkesztés, a kontrasztos ellenpontozás, és ugyanolyan vallomásos meghittségben, mint ahogy esztendeje, a nagy kiállításon volt látható.

Egyetlen képnél viszont (s ez az *Arena*) tőle szokatlan újítás bukkan fel, a manapság újból felfedezett és nyakrafőre alkalmazott „beragasztás" módszeréé, amely egy ilyen közegben, ahol a megjelenítő erő a hagyományos (a legnehezebb) eszköztárral is mindent közölni tud, amit csak akar, bizony idegennek, mi több, keresettnek hat. Egyetlen helyén s éppencsak aprócska narancsszínű dörzspapír van ragasztással odaillesztve a képbe egyébként, majdnem belesimul a hangzatba, nem illenék észrevenni; de — ismétlem — valami olyan kacérkodás (igaz, szerencsére félénk) jelét mutatja, melyre pedig e művészetnek szüksége nincsen. Feledy Gyula, kivált most, amikor ki tudta tágítani látókörét, s új, beleillő vonásokkal gazdagíthatta *oeuvre*-jét, talán amolyan kísérleti léggömbként bocsátotta útjára ezt a felemás kollázst; s ha igen, kérdésére nyugodtan azt válaszolhatjuk: veretesebb, komolyabb, s nemesebb e munkásság ahhoz, hogy (pláne szervetlenül) ilyen mutatós dolgokat befogadjon.

Félre ne értsük, nem arról van szó, hogy alkalmasint bármilyen elemmel ne éljünk, ha a kifejezés érdekében szükség van rá (ma erre a lehetőségek teljesen nyitottak), hanem arról, hogy a művészi fejlődés belső logikája igényli-e? Mivel pedig ennek jelét az idei termés szép példáin sehol másutt nem fedeztük fel, sőt, azokon éppen a szerves egység volt a meggyőző, tekintsük ezt a kis kitérőt a túlhabzó játékosság apró fintorának, ne többnek, és azt várjuk inkább, hogy a legközelebbi kiállításon Feledy Gyula a különféle régi és új *sajátos* elemek milyen ötvözetét fogja felmutatni.

Szabó György

FELEDY GYULA

Magyar Nemzet
1980. dec. 14.

szorgalmazza...

— Nem értem. Milyen tantárgyról beszél?

— Nincs kialakult elnevezése — mondta a férfi —, de hozzávetőlegesen így határozható meg: Szexualitás a gyakorlatban.

rajtuk levő dedikációkkal?

— Mi közöm nekem ehhez, kérem?!

— Nagyon is sok. Önnek tudnia kell, ki jelentkezik egy olyan kísérleti tantárgy oktatására, amely, véleményem szerint, jelentős mértékben

Börcsök Mária

ÁLLATMESÉK

Korán reggel rikoltja
a rigó, a kánya:
megjelent a gólyahír
áprilisi száma.

Futnak hamar a kecskék,
izgatottan falják
elejét meg közepét,
tetejét meg alját.

Találsz benne valamit? —
kérdezgeti folyton. —
Én csak tücsköt-bogarat,
s nem bírja a gyomrom.

MACSKADAL

A kutya hogyha észrevesz,
van ugatás, öröm.
De ház tövében kert alatt
a macska nem köszön.

Mint ki öledben sose ült,
közönnyel megy tovább.
Intesz neki, szólítgatod,
hiába: meg se lát.

Otthon majd mindent helyrehoz.
Lesz hízelgés elég.
De Macskaország útjain
holnap se néz feléd.

VÁSÁRLÁS

Novemberben Tapsifül
gondolt egy merészet:
veszek csizmát télire,
divatosat, szépet.
Ha kényelmes, ha meleg,
nem számít az ára.
Milyen furcsa eladó,
vevőt lesi-várja!
„Mit parancsol, mit óhajt?"
„É-én? Hisz be se férek.
De ha mégis, Róka úr,
nyúlcipőket kérek."

Sárándi József

INTÉS

Ne vedd túl komolyan magad
mert bármely pillanatban kiszívhatják
a levegőt a csarnokból ahol beszélsz
Váljék természetessé a szó
közted s a még megnyerhetők között
különben tátoghatsz magán-körök
közbohócaként

A hónap eseménye

Feledy Gyula: Szerenád, olajpasztell, tempera, 54 × 41 cm, 1977 (Fotó Tahin)

FELEDY GYULA

Műcsarnok

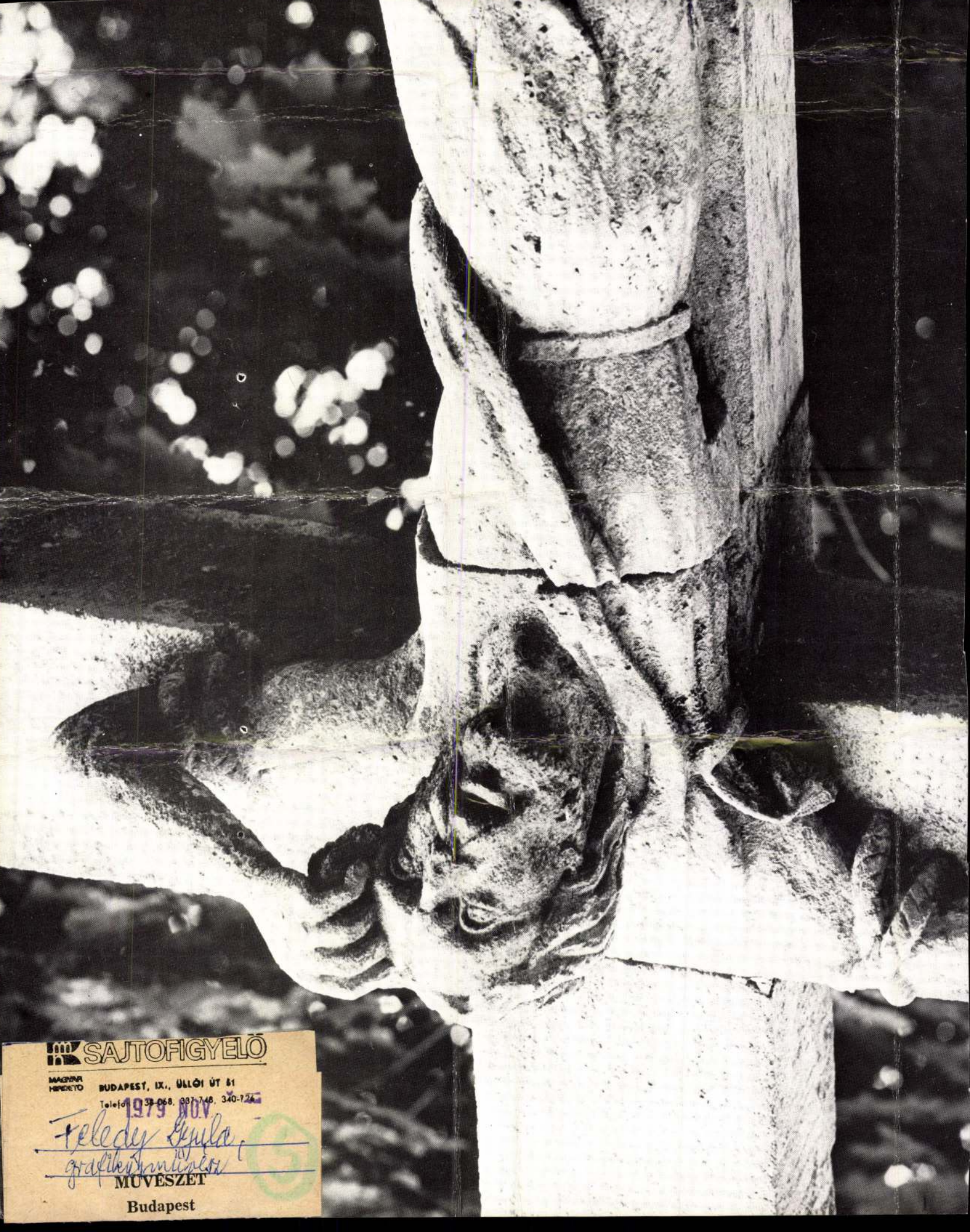

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 37-068, 337-748, 340-726
1979 NOV
Feledy Gyula,
grafikusművész
MŰVÉSZET
Budapest

FELEDY GYULA
Kortárs 1986.4.

Ahogy elnézem ezeket a furcsa, girbegurba drótalakzatokat, elkészült kerítés huzalmaradványaiból feketéllő zegzug-gubancokat, arra kell gondolnom, hogy ideje lenne keresnünk valakit nemzedékünkből, aki a barátság tapintatával és a tudós lélekbúvár következetességével analizálná ki Feledy Gyula lelke mélyéről ennek a grafikai-művészi eljárásnak az okait. Bizonyos, hogy ugyanazokról a gyermekkori tájakról származnak, ahonnan a bennem

Miklós Pál

Sugalmazni a látványt

Feledy Gyula munkái

felötlő asszociációk. Mert nemcsak egy vidékről valók vagyunk, hanem idestova negyven esztendeje barátok is: akkor ő a Derkovits kollégium növendéke volt, fiatal főiskolásként, magam meg, ugyancsak diákként, franciatanára. Azt hiszem, abból a francia nyelvtanításból senki másnak nem volt semmi haszna – nekünk, kettőnknek ez a barátság. Ritka találkozásokból álló, talán épp ezért tartós szellemi kapcsolat. S voltaképp ilyen alkalmakkor derül ki, hogy neki is szívügye Babits és József Attila, akárcsak nekem. S ha nekem más Babits élt is eddig az olvasás, sok-sok újraolvasás révén kiformálódva költőtáramban, most, Feledy illusztrációit látva, új meg új vonásokkal gazdagodik ez a Babits-kép: a kifinomult, míves költő arcvonásain mélyebbek a kételyek és szorongások barázdái. Feledy rajzai olyan Babits-interpretációk, amelyek fölszabdalják a nyelvi és költői tökély példáiként bennünk élő Babits-verseket, s a korának nyomasztó légkörét, fenyegető vagy már tragikussá vált történelmi eseményeit mélyen átélő költő zilált, a formákban is groteszk görcsöket sejtető poézisaként dermesztik belénk. Ezt az interpretációt csak olyan művész olvasata idézheti fel, aki maga, fél évszázaddal Babits után, következményeiben is megélte mindazt, amit a költő csak szorongó sejtelmekként látott előre. S mi azért vagyunk hálásak, mert egy igazabb és teljesebb Babits-képhez segít hozzá bennünket, akik magunk is éljük-éltük azt, amit a művész, s magunk is érezzük régi, finom porral belepett Babits-képünk ódonságát.

S a meglepetés – legalább nekem az: a festmények! Tudtam, beszélt róla, hogy más művekkel is kísérletezik, mint amiket eddig ismertem tőle, s amikért számon tartja művészettörténetünk. Nem tisztem a méltatás, a festő Feledy elemzése; megengedhetem magamnak, hogy továbbra is szubjektív legyek. A baráti elfogultság és az első impressziók foglyaként hadd mondjak csak annyit, hogy számomra a legvonzóbbak azok a lírai hangulatok, amelyeken egy-egy látvány, egy hegy, egy vízparti táj emléke ölt olyan festői formát, amelyben a látványtól teljesen elszakadt szín- és vonalkvalitások alakulnak éteri finomságú zenei renddé, elvont formációkká, és – csodák csodája – mégis sugallják az őket szülő látványt. Itt lelte meg Feledy a piktúra titkát, amit Mallarmé a költészetről szólva így fogalmazott meg: „Megnevezni egy tárgyat annyi, mint elvenni a költemény élvezetének nagyobbik felét, hisz azt épp az az öröm adja, hogy apránkint fejtjük meg. Hanem sugalmazni azt! az az igazi!" És ugyanezt a titkot lelte meg azokon a képeken, amelyeknek megdöb-

Alkonyatkor öldöklő angyalok
táncolnak a tűzfalon.
Alkonyatkor bújj hozzám, liliom,
vállam árnya: nyugalom.

(Télen sírtál)

Virtuóz szimultán ritmussal szövi át (távolról) a Balassi-sorhoz (6 || 6 || 7) hasonló lejtésű periódusokat Fodor András a *Villámlik* látomásában:

Valaki mindig // fut a zivatarban	5 // 6
Elázott fák közt // iramodva, szökve	5 // 6
nem jut mégse hazáig.	7
Szemem előtt a // tűz-csatakos ablak,	5 // 6
arcom mögött egy // kitaszított árnyék	5 // 6
vacogva // fázik.	3 // 2

Orbán Ottónál egy egyszerűbb, népies metrum is zavartalanul tudja hordozni a modern költői képet:

Égről a földre // csüng villámló kantár	5 // 6
füstölgő fényben // ülök a verandán,	5 // 6
vágtat a zöld nyár, // fejem lehajtom,	5 // 5
moha lepi el // megkövült arcom.	5 // 5

(Jeruzsálem megvétele. Veterán)

Távoli visszhangjai ezek egy hajdani versfejlődési korszaknak – számításokra is épülő becslésem szerint a ma születő magyar költeményeknek kétharmada szabadvers. Megértünk azonban jó néhány meglepő „reneszánszt"; nem zárnám ki hát azt a lehetőséget sem, hogy valamikor ez a formakultúra is új életre kel.

bentő hatása a köznapi anyagok (zsákvászon és kötél) és a nagyon is drasztikus beavatkozások – műszóval: applikációk – kegyetlenségéből áll egybe.

Ezt a titkot Feledy már rég tudja, s – akarva, nem akarva – élt is vele grafikai lapjain. Mindre, a festményekre is, a grafikákra is jellemző azonban, hogy sosem ennek a titoknak, ennek a mesterségbeli fortélynak a tudása élteti őket. Bizonyság rá az a néhány lap, amelyeken egy-egy emlék, látványtöredék fogalmazódik meg spontánul, de a vonalak szikár következetességében tetten érhető átéltséggel. Itt látszik legmeggyőzőbben, hogy a művész minden vonal elhelyezéséért, minden formai megoldásért, minden kompozíciós egyensúlyért roppant sokat küzdött: amit képein elmond, épp ettől válik autentikussá. S ez talán az egyetlen, amiben ma, a művészet egyre bizonytalanabbá váló értékrendjét és egyre fogyatkozó kritériumait nézve, megkapaszkodhatunk; egyben a legtöbb, amit ma egy művészi teljesítményről elmondhatunk: a hitelesség.

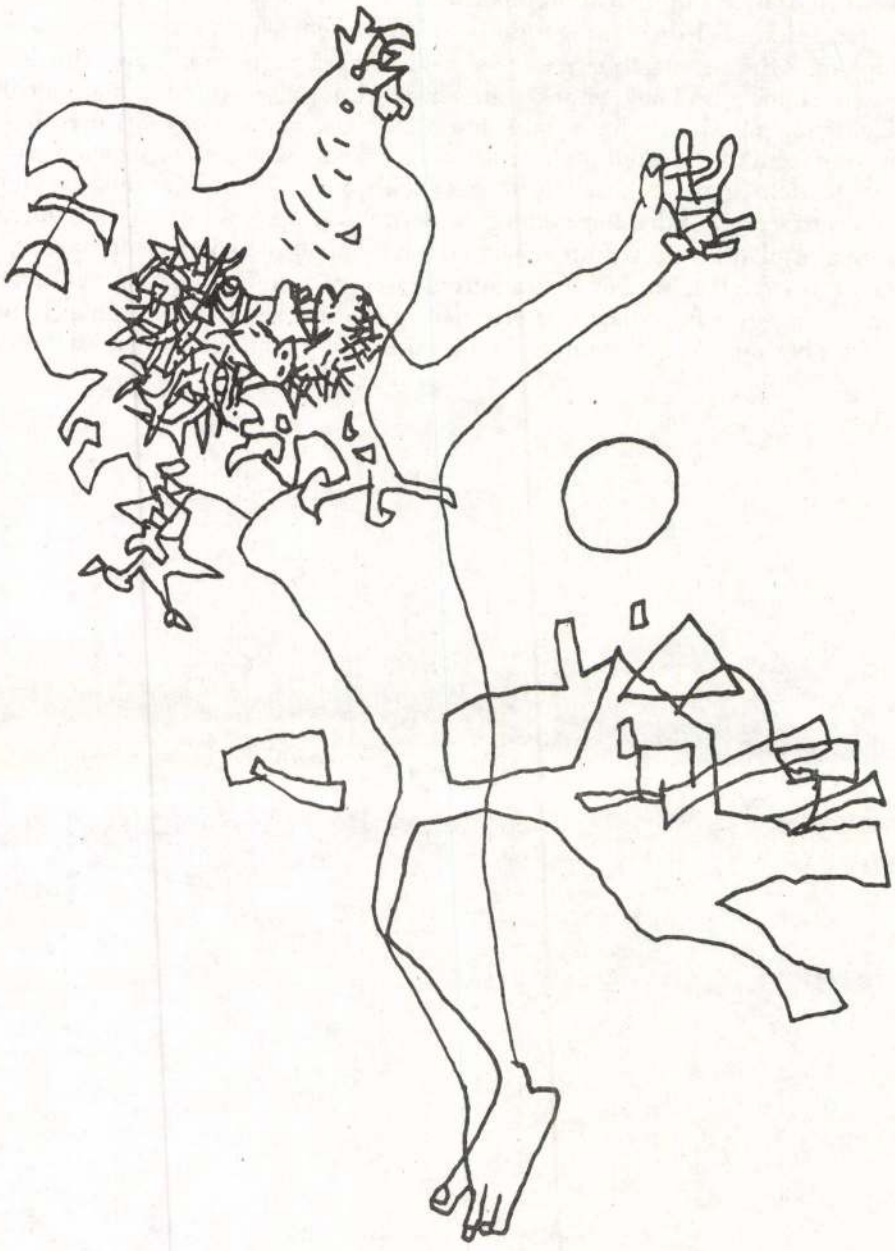

Tadeusz Nowak: Próféta (1978)

József Attila: Számvetés (1984)

Ember tehénnel (1980)

Babits: Tremoló (1983)

Ancsel Éva

Gyermeklapok – valóban gyerekeknek?

Egy közhellyel kezdem: gyerekek számára lehetséges, szükséges, sőt kötelező jobb lapokat szerkeszteni, mint a felnőtteknek. Lehetséges, mert az egészséges gyerek érdeklődésének felkeltéséhez nem kellenek rafinált fogások. De talán fölkelteni sem kell az érdeklődést, hanem elég jól ismerni azt, őrizni, tágítani és magas színvonalon kielégíteni. A gyerekeket ugyanis az egész világ és ezen a világon minden érdekli: közelnézetből és totálból egyaránt. Legalábbis addig, míg rá nem szoknak, hogy a világ dolgai tantárgyak, rovatok határai közé tartoznak – s kíváncsiságuk csapongásait is meg kell fékezni.

A gyerekek számára nemcsak jobb, de más lapokat lehetne és kellene szerkeszteni, mint a felnőtteknek. Egy gyerek még nem sznob, még nem cinikus és nem unott. De mert roppant plasztikus lény, ezért elrontani is könnyű.

Azért bocsátottam ezt előre, mert nyilván igazságtalanok lesznek mércéim a sajtó felől közelítve, de azt hiszem, nem lesznek azok a gyerekek felől. S talán utópista sem leszek, hiszen a gyermek- és ifjúsági irodalom föllendült az utolsó években, de éppen ez nem tükröződik a gyerekújságokban.

Van egy nagyszerű gyermekújság: a Kincskereső. Már mások is megírták, hogy ezt a lapot – sajnos – nagyon kevesen olvassák. Miért is olyan jó ez az újság? Azért, mert „nagyhitű" – és joggal. A gyerekek értik a nagyon jó irodalmat, akkor is, ha nehéz, még a műelemzést is, ha nem ridegen didaktikus. Hiszen – ahogy azt a Kincskereső egyik, *Kosztolányi és a gyermek* című cikkében olvassuk: a gyermek meglepetésként tudja átélni azt, ami a felnőtt számára megszokott. Ezért válhat számára talányossá és érdekessé az egész világ.

A Kincskereső győzött meg engem arról is – most először –, hogy a sci-finek nagy lehetőségei vannak, ha jó színvonalon művelik.

A Dörmögő Dömötör még mindig gyermekeknek készült és számukra való újság, bár valamit már alább ad abból a „nagyhitűségből", amely szerintem igen jó impulzus. Kedves ez az újság, de túlságosan akkurá-

Nagy László-illusztráció (1978)

Ára: 20,– Ft

Öregember kecskével (1978)

KORTÁRS

IRODALMI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT
XXX. ÉVFOLYAM

EZER-
KILENCSZÁZ-
NYOLCVANHAT
ÁPRILIS

KORTÁRS 1986/4

4

Páskándi Géza: A tükörkereszt
Gergely Ágnes: Fölpattan a cethal fogsora
Balázs Tibor, Darvasi László, Erdélyi Sándor,
Holló András, Huba Attila, Kovács András Ferenc,
Lengyel Zoltán, Sajó László, Szécsi Margit,
Tornay Mária és Tűz Tamás versei
Alföldy Jenő: 100 éve született Tóth Árpád
Litván György: A magyar szociográfia
Szász János: Adolf Meschendörfer nyomában
Szerdahelyi István: Korszakok és versütemek
Ancsel Éva: Gyermeklapok – valóban gyerekeknek?
Grezsa Ferenc: Irodalom tizenéveseknek
Kroó György: Korunk zenéje '85
Rónay László, Szegedy-Maszák Mihály,
Vekerdi László és Csányi László kritikája
Juhász Ferenc, Mészöly Miklós,
Németh László és Bertók László könyvéről
Feledy Gyula grafikái

Feledy Gyula, grafikus

Papp La
Napjain

Feledy Gyula

Kossuth-díjas grafikusművész köszöntése

Nehéz megtalálni az illő szavakat az alkalomhoz; nem a gratuláció formaság-virágait, nem azokat a közhelyeket, amik ilyenkor először eszünkbe jutnak. Hanem a tolongó-lármás frázisok miatt éppen háttérbe szoruló, elszótlanodó mélyebb, s őszinte mondatokat.

A hír: Feledy Gyula grafikusművész, a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze, kétszeres Munkácsy-díjas és SZOT-díjas, hazánk felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából Kossuth-díjat kapott.

Feledy Kossuth-díjas... Egy régi Napjainkszámot lapozgattam. 1965-ben a lapszám második oldalán Kondor Béla, a barát és pályatárs köszönti Feledy Gyulát első önálló magyarországi kiállítása alkalmából, amelyet a Dürer-teremben rendeztek. Ezt írja ott többek közt: „... három tényt emelek most ki, némi magyarázattal. Kezdetnek a krakkói tanulmányok jótékony hatását, a lengyel grafika szellemét, amelyik már fogalommá vált világszerte. Nálunk kevésbé. A bemutatott műveken (ti. Feledy akkori lapjain) keresztül megismerhető, magyar hagyományokba palántázva. Másodszorra azt, hogy első-kiállító. Azt jelenti, hogy kevesek kísérhették figyelemmel Gyula alakulását, nem úgy, mint én, aki tizenhárom éve barátja vagyok. Mondhatom, szívós fejlődés eredménye ez a kiállítás és az utóbbi évek termése. Harmadszorra, itt egy példa, hogy nemcsak a fővárosban lehet korszerű és jelentős művészetet művelni, hanem az úgynevezett vidéken is. Megjegyzem, Miskolcon van az ország egyetlen önálló grafikai műhelye, réznyomó és litográf felszereléssel. Nem csoda, ha az elmélyült és szabad műhelymunka e lehetősége eredményes. Valamint Miskolc város az országban egyetlenül meghirdetett grafikai biennáléja is úttörő vállalkozás... Mindezek a megújhodni készülő magyar grafika igaz valószerűségei, kézbeillő szerszámai."

Tizenhárom év telt el az első önálló kiállításig azóta, hogy Feledy Gyula, elvégezve a krakkói Képzőművészeti Akadémiát, s egy évet töltve a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, ahol épp a litográfiát tanította, visszatért a szűkebb hazába, Miskolcra. S újabb tizenhárom év a mostani emlékezetes napig, amikor a Parlamentben más művészek között átvehette ő is az alkotómunka e legmagasabb kitüntetését. Ez a miskolci negyedszázad nemcsak az ő művészi pályájának kiteljesedését hozta, hanem azzal egybefonódva, attól szinte elválaszthatatlanul a Kondor Béla által „a megújhodni készülő magyar grafika kézbeillő szerszámának" nevezett miskolci grafikai műhely kiteljesedését, s e kibontakozással együtt növekvő országos elismerését, tekintélyét. Elvitathatatlan szerepe van Feledynek ebben a kibontakozásban nemcsak mint a dolgokban részes és részesülő művésznek, de mint a fejlődés szervezőjének, szellemi katalizátorának, a tettek serkentőjének. S ha olykor-olykor büszkén szólunk vagy írunk Miskolc képzőművészetének rangjáról és eredményeiről, sosem feledjük el Feledy ebben való érdemeit, az ő szívós, céltudatos fáradhatatlanságát, ügyszeretetét és elkötelezettségét.

Ahogy büszkén szoktuk azt is elmondani, hogy ugyanezzel az ügyszeretettel vett részt annak idején, 1962-ben irodalmi és művelődési lapunk létrehozásában, s hogy a Napjainknak nemcsak alapítói közé tartozik, hanem a szerkesztőségnek kezdettől mostanáig tagja, barátja és támogatója a lap irodalomépítő-irodalomszervező törekvéseinek, vállalója és végigjárója a lapkészítés nemegyszer rögössé-kátyússá vált útjának, ugyanazzal a hittel, amivel vallotta mindenkor, s vallja ma is minden művészet és minden alkotás közösségnek, népnek, társadalomnak való elkötelezettségét, ezt a legnemesebb, az alkotói személyiséget a szó legteljesebb értelmében felszabadító szolgálatot.

Az újsággrafikáról írva egy szerkesztői jegyzetében vallja: „... Hivatott művész ebben az anyagban mindenről tud szólni. Hangja lehet sokszólamú, vagy zenghet egy húron. Lehet játékosan haszontalan, humoros, ünnepélyesen komoly, vagy akár drámai. Kísérhet irodalmi művet, vagy önmagában bölcselkedhet sajátos összefüggésekről. Betöltheti egy szünetjel, de egy vezércikk szerepét is. Kifejezési lehetőségei tehát szinte végtelenek..."

Feledy hivatott művésze a grafikának. S művészetének megbecsülése, mostani magas elismerése alkotói munkálását újabb magaslatok meghódítására ösztönözheti.

Mi, akik munkatársai, s barátai voltunk-vagyunk a szerkesztőségben, szeretnénk továbbra is tanúi lenni e rangos művészet kiteljesedésének. Amint eddig is egyik szerény lehetősége volt az irodalmi lap a miskolci grafikai műhely ambíciói megvalósításának.

PAPP LAJOS

kapitány lett, ki a pártapparátusban dolgozott. Már én is sz
volna befejezni a háborút. És úgy látszott, vannak még csod
ratlanul leszereltek. Hívatott a parancsnokom, szokatlanul ü
lyes hangon közölte. A szobában összegyűltek a barátaim is
kel az elmúlt évben megosztottunk ételt-italt, szállást, bajo
örömöket. A leszerelő papírom és a „karakterisztikám" (je
sem) készen volt. Csak le kellett pecsételtetnem Zakopanéba
visszatérnem búcsúzni.

Másnap búcsúest. Vacsorával vártak. F. A. és Poltavcev n
kísért a legközelebbi irányítóállomásra, megöleltük egymást, az
batyummal fölmásztam egy Kassa felé tartó teherautóra.

Tudtam, hogy Kassán „nagy élet folyik". Ott tartózkodott
a csehszlovák kormány, vagy legalább egy része.

Az Európa-szállóba keveredtem. Éjszaka, de élénk nyüzsg
zepébe. Csehszlovák tisztek, katonák, civilek mindenütt. I
szovjet tiszt is, az egyenruhám tehát fel sem tűnt. Legfelje
furcsálhatták, hogy miért van batyu a hátamon? Szálláshoz –
már annyi mindenhez a háború során — ott is véletlen találk
segítettek: egy krasznogorszki bajtársam bukkant fel, és röv
egy fiatal főhadnagy, az ügyeletes tiszt, akivel 1940-ben muni
gálaton voltam együtt. (Felvidéki fiú, még a régi csehszlovál
seregben szolgált, s amikor fogságba került, a csehszlovák br
jelentkezett.)

Kassától Miskolc csak egy ugrás. Különösen annak, aki az
túlról érkezik. Másnap mégsem akarózott indulnom.

Ha hazatérek, bizonysággá válhat a félelem, hogy egész
dom odaveszett.

*

De délután lélekszakadva kerestek: menjek gyorsan, volt munkaszolgálatos bajtársunk Budapestről jövet, Miskolcon töltött egy napot, hírt hozott számomra.

A hírhozón — a nevére már nem emlékszem — tépett, rongyos ruha, vonásain a budapesti bujkálás, az ostrom, a kalandos út nyomai. De sugárzott róla az öröm:

— Te itt töltöd az időd Kassán, Miskolcon meg vár a feleséged!

A feleségem — válaszoltam — egy éve elköltözött Miskolcról a szüleihez, és valószínű, hogy velük együtt deportálták.

— Én pedig tegnap, a miskolci Koronában együtt ebédeltem vele! Sokat beszéltünk rólad. Itt meg, alig érkeztem meg, mondták, hogy te is Kassán vagy.

Nem volt többé maradásom. Alig virradt, máris úton voltam. Egy kis abaúji faluig autón, onnan — ismerősök segítségével — szekéren. Szerencsig, a vasútvonalig. Illetve a helyéig, mert csak földúlt pálya, összetört talpfák beszéltek a visszavonuló németek vandál pusztításáról. Elindultam az országúton gyalog, aztán fölvett egy rozzant kis személyautó, pöfögve, vánszorogva vitt be Miskolcra. Este volt, sötét. Az utcákon sehol sem égett a villany. De nekem Miskolcon nem kell világítás. Nyílegyenesen mentem régi lakásom felé. H[illegible] feleségem megjött, akkor otthon van, neki ugyanúgy kinyitot-

kályhát, tüzelőt hoztak, némi szovjet kincstári ennivalót kaptam, és egy derék, hasas üveg pálinkát. A miskolci városi szeszfőzde akkor a szovjet hadseregnek dolgozott. Innen került ki ez az ajándék.

Nógrádi Sándor alezredest, addigra területi párttitkárt kerestem meg ezután. Előszobájában, közvetlen munkatársával, Markovics Jánossal találkoztam. Vele már a Horthy-hadseregben is két alkalommal szolgáltunk együtt, majd Krasznogorszkban töltöttünk közösen hosszabb időt. Nógrádi Sándor partizánegységében szolgált, vele együtt került Miskolcra, a területi bizottságra. Ő vezetett be az egykori partizánparancsnokhoz, a terület mostani első emberéhez. (A pártapparátus akkor még területi szervezetbe tömörült. A Zemplén-től Hevesig terjedő vidék egyetlen területet képezett. Ezen belül voltak megyei szervezetek, az élükön titkárral, valamint városi, illetve községi szervezetek is.)

Nógrádi nem lepődött meg. Tudta, hogy már jártam Miskolcon, s hogy közelesen leszerelek. Pillanatnyi gondolkodás nélkül közölte, hogy egy-két nap időt kapok, amíg berendezkedem, és utána a Szabad Magyarország című lapnál dolgozom majd.

— De hiszen van annak szerkesztősége — mondtam —, ott minden hely nyilván be van már töltve.

Nógrádi megnyugtatott: sehol se sok az ember, hanem éppen ellenkezőleg, mindenütt kevés, az a baj. De erről ráérünk akkor tárgyalni, amikor a magánügyeimet rendeztem.

Nem sejtett gond lett ekkor a civil ruha. Volt ugyan egy ruhára

Képek és kérdések

A 10. miskolci országos grafikai biennále után

A miskolci országos grafikai biennále története az előzményekkel együtt egy negyedszázadot ölel föl. Ez az idő eseményeivel, eredményeivel már értékelhető mind a magyar művészettörténet, mind — ez utóbbi részeként — a miskolci képzőművészet története folyamában. A 10. grafikai biennále ezért is jó alkalom a visszatekintésre, a felvetődő gondok és problémák mérlegelésére, a létező vagy vélt ellentmondások tisztázására. Egy biztos: a miskolci seregszemlék eddig jól tükrözték grafikai művészetünk alakulását, lényeges tendenciáit és a regisztráló funkció mellett betöltötték azt a szerepet is, hogy inspirálói legyenek a magyar grafika alakulásának. Nem szabad azonban azt sem elhallgatnunk — hiszen csak így teljes a kép —, hogy a grafika gyorsléptű fejlődéséből (és bizony sokszor a rendezés feltételeiből) adódóan olyan gondok mutatkoztak, amelyekkel jelen pillanatban is számolni kell a szakmabelieknek és a rendező szerveknek egyaránt.

A kezdő évekre, amikor ez a műfaj otthonra talált Miskolcon, tisztelettel gondolunk. Amikor az itt élő művészek a táblaképfestés mellett belekóstoltak a rézkarcolás művészetébe, és azt olyan lelkesedéssel csinálták, hogy műhelyt teremtettek, ahová a mesterséget űző barátok bármikor eljöhettek. Amikor a Miskolcra kerülő Feledy Gyulára figyelve a művésztelepen a festőtársak is megtanulták a rézkarcolás mesterségét. Amikor „... egyszerűen hónapokon át mindenki rézkarcot akart csinálni a Meilinger által itthagyott csillagprésen, amibe belebolondultunk. Fokozatosan vettük észre, hogy mennyivel több gondolatot lehet örökebbé tenni, hogyha azt lemezben meg tudjuk csinálni... magas fokú lázadás volt, és belülről fűtött bennünket, hogy megismerjük és megtanuljuk." — emlékezik Lukovszky László — „... fokozatosan küszöböltük ki a hibákat, mértük fel a lehetőségeket... Szenzáció volt az életünkben, mit lehet e műfajban elmondani, mennyi aktuálisat mindennapi életünkből... Szinte szenvedéllyé vált ez ebben a kis körben."

Később a kör bővült pályatársakkal, barátokkal, majd a Miskolcra kerülő fiatalabb grafikus generáció tagjaival. Ez a kis közösség hívta életre azt az országos seregszemlét, amely nagy segítségére volt a műfajnak abban, hogy kivívja önállóságát, méltó helyét a magyar művészetben. A kezdetek óta húsz év telt el. Tíz eredményjelző kiállítás mutatja a megtett utat. Az utolsó nemrégen zárta be kapuit.

Azt hiszem, sokan megnyugodtunk, amikor újra a Miskolci Galéria termeiben vehettünk részt az ünnepi megnyitón, végre újra megfelelő körülmények között nézhettük a kiállítás anyagát. A kiállítás jól, szépen rendezett egységként hatott. A közönség nagy részének, de még a kritikusoknak sem tűnt fel különösebben (és nem is okozott hiányérzetet), hogy a magyar grafikát képviselő művészeknek csak mintegy hatvan százaléka képviseltette magát ezen a fórumon. Mindez a biennále célkitűzéseinek szempontjából nem a legmegnyugtatóbb arány.

A 10. grafikai biennále anyaga a kvalitásos művek mellett elég sok önismétlő, s problémátlanul átlagos grafikát is felsorakoztatott. A megjelent méltatások ugyan részleteiben is elemezték az anyagot, ám következtetéseikkel csak részben érthetünk egyet.

Újra elementáris erővel hatott *Somogyi Győzőnek*, az előző biennále nagydíjasának kollekciója. Ő kiemelkedik a fiatal művészeknek abból a csoportjából, akik nem formai újításokra törekednek, nem az anyag bravúros kezelésével akarnak sikert elérni, fitogtatva mesterségbeli tudásukat, hanem a művészet lényegi oldalát szem előtt tartva, emberközpontú, tisztán látó művészi világképpel bírnak. Nem utólag keresik a tartalmat képeikhez, nem az esztétizáló réteg kegyeltjei. Korunkban részt venni a művészet e nem könnyű vállalkozásában azonban — elutasítva, mellőzve, vagy éppen méltányoltan — többféleképpen lehet. Erre szolgált bizonyságul sokszínűségével és hiányosságaival egyaránt ez a kiállítás.

Az előző biennálékon kiállítók közül most sokan távol maradtak. A résztvevők többsége viszont érett „mesterteljesítményekkel" ajándékozta meg a tárlatlátogatókat, tette erőteljesebbé az anyagot. *Feledy Gyula* következetes, önálló szín- és formavilággal építkező litográfiái, *Rékassy Csaba* költői hangvételű emlékezése, *Ágotha Margit* mesteri fametszetei, *Lenkey Zoltán* karcai, *Pásztor Gábor* litografált kompozíciói, *Bálványos Huba* metsző kritikával telített lapjai a kiállítás emlékezetes értékei voltak ezúttal is.

Az anyag gerincét a középgenerációhoz tartozó művészek munkái alkották. Ide sorolhatók új törekvéseikkel, különleges grafikai világukkal a nagydíjas *Banga Ferenc*, továbbá *Almásy Aladár, Szenthey Imre* lapjai, akik a narratív grafika zárt világán belül egyre érettebben, letisztult nivelláltsággal gazdagítják sajátos eszköztárukat.

A másik jellemző vonás a grafikák jó részénél a szürrealista irányultság, a pszichikai automatizmusban feloldódó álom—valóság konfliktus ironikus vizsgálata. *(Badacsonyi Sándor, Balla Margit, Decsi Ilona, Tassy Béla, Rádóczy Gyarmathy Gábor).* Említést érdemelnek *Pető János* mély emberi konfliktusokat hordozó, filozófiai mélységű, tiszta rajzú lapjai, *Sáros András Miklós* döbbenetes ítéleteket magában rejtő antropologikus arcképsorozata, *Püspöky István* artisztikus, zárt szimbólumrendszerű művei. *Szabados Árpád* anyaga szeriális dokumentumaival az egyik legizgalmasabb vállalkozása volt a biennálénak.

A jövőért érzett felelősség tudatában őszintén fel kell tennünk azonban az alábbi kérdéseket.

Mi az oka, hogy az utóbbi években a sokszorosító grafika ilyen országos seregszemléje nem képes átfogó képet adni a magyar grafika helyzetéről? A hetvenes évek közepétől többen leszakadoztak, nem küldtek, nem küldenek anyagot a biennáléra. Feltehetően azért, mert a miskolci csoport köré tömörülő grafikusok az illusztratív grafikát részesítették előnyben. Így a biennálén is háttérbe szorultak a avantgard képviselői. Ezek a művészek — leválva a miskolci biennáléról — külön kiállításokat szerveztek, és külföldön is kiállítva, kapcsolatot alakítottak ki a nyugat-európai képzőművészettel. A felnövő fiatal művészgeneráció hasonlóan osztódott. A miskolci biennálé ilyenformán a grafika azon képviselőinek következetes támogatója, akik a hagyományos technikai eszközökkel, s kézműves gondossággal készítették-készítik műveiket. E határokon belül viszont magas mércét állítva, a narratív grafikának továbbra is erős és életképes fóruma tudott maradni. Azt a vállalását azonban, hogy kétévenként áttekintést adjon a magyar grafika fejlődéséről, így nem képes teljesíteni. A rendezőknek tehát választaniuk kell: vagy lemondanak erről az igényről és következetesen vállalják a biennále, mint vállalkozás, csupán a dinakell tenniük abban az irányban, hogy felülvizsgálják az eddigi alapkoncepciót. Ez esetben a realitásoknak megfelelően több dolgot is figyelembe kell venniük. Elsősorban a valóságtartalmak, élettartalmak változását. Másodsorban a technika, a sokszorosítás fejlődését, más médiumok bevonását, a művészetben jelentkező interdiszciplinaritást. Így nyerheti csak vissza lehetőségein belül a sokszorosító grafika a rá eddig oly jellemző friss reagálási képességét.

TANULMÁNY MEZEY ISTVÁN RAJZA

A másik fontos kérdés, hogy a rendező szervek részéről elegendő-e csak a kiállítás lehetőségének felkínálása? Szerintem erre határozott nemmel kell válaszolnunk. A kiállítási lehetőségek növekedése, a kiállítások számának emelkedése az egyik objektív befolyásoló erő, amellyel számolni kell. De ezt figyelmen kívül hagyva is, ma már elég nehezen képzelhető el átgondolt szervezés és tudatos program hiányában egy valóban előremutató, progresszív kiállítás megrendezése. Ez utóbbi megállapítás érvényes arra az esetre is, ha a biennále, mint vállalkozás, csupán a dinamikusan változó magyar sokszorosító grafika egyik ágának akar kétévenkénti antológiája lenni. Erre figyelmeztet a már említett körülmény: a 10. országos grafikai biennáléról számos, a mai magyar grafikában meghatározó erejű teljesítménnyel rendelkező művészegyéniség alkotásai hiányoztak.

Feltehetően a 11. biennáléig rendelkezésre álló két év ahhoz kevés, hogy e kérdésekben alapvető változás történjen. Meggyőződésünk azonban, hogy felvetésük és átgondolásuk nélkülözhetetlen feltétele annak, hogy a biennále teljesíteni tudja húszéves hagyományra méltó folytatásaként a magyar képzőművészet megbízatását.

DOBRIK ISTVÁN

tek után az Ady Endrével való kapcsolatáról olvasunk: „Nyugat csapatának keleti zászlója..." címen. Így nevezte Ady Endre Móricz Zsigmondot, aki viszont a költő igazi, nagy hatásáról azt mondja, hogy összeégetett, s nagyra gyújtott.

A következő fejezetben: „A nagy fejedelem útján" címűben a nemzeti hős kereséséről, az ötvenéves írói ünnepéről szól a mű szerzője. Megemlékezik Móricz első feleségéről, aki vállalt szerepének lett az áldozata, s így kitörölhetetlenül épült bele a férje életművébe. A befejező részben: „Asszura érett gerezdek" összefoglaló címen többek között a budapesti munkásélet felfedezéséről, és a nemzetet a megmaradás útján vezető „építkezésről" olvashatunk.

Móricz Zsigmond „nyakas kálvinistának" és „puritán magyarnak" vallotta magát, amint olvassuk a könyv 147. lapján. A következő lapon a csécsei beszédből (1929) olvashatunk egy részletet, amely a másokért, a népért hordozott felelősség kifejezésének gyöngyszeme: „El fog jönni az idő, amikor Európa testéről lehullanak a mondvacsinált politikai, gazdasági korlátok, s akkor ez a föld összekötő kapocs lesz Kelet és Nyugat között. Ha a magyar okos és erős, felvilágosodott nép lesz, akkor ebben az Európában a magyar népre nagy szerep vár. Ezért dolgozom, hogy népem felkészülését elősegítsem. Elfáradva jöttem ide, megerősödve távozom. Folytatni fogom a munkát egyre nagyobb elszántsággal, erővel..." Kiss Tamás „nagy szeretettel" dedikált könyvében (129) kijavít egy sajtóhibát. Az első bekezdés első sora helyesen ez: „A negyvenes éveiben járó — nem pedig tipró — Móricz ereje teljében..." Még egy képcímet szeretnék módosítani: Utoljára Szegeden, 1942 (189. lap). Többek felismerése szerint a Szegedi Bethlen Gábor Kör előadására érkezett Móricz, ott volt Szabó Lőrinc, Darvas József, Veres Péter és O. Nagy Gáborné. A kép tehát nem debreceni, amint a könyvben van, hanem szegedi.

A gazdag és szép képanyaggal illusztrált kötet a Móra Könyvkiadó gondozásában jelent meg.

ÖTVÖS LÁSZLÓ

Figyelő

A nyugati magyar iroc

1980 FEB 2
Napjaink
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-718, 340-728
SAJTÓFIGYELŐ

Mindössze néhány éve veszünk érdemben tudomást arról, hogy nyugaton is él és hat a magyar irodalom. Az egyetemes magyar irodalomnak — melyet Illyés Gyula oly találó hasonlattal nevezett „ötágú síp"-nak — önálló, saját mondanivalóval és tudattal rendelkező ága ez. Tevékenységének méreteire jellemző, hogy az 1945-től 1970-ig terjedő negyedszázad alatt különböző nyugat-európai országokban mintegy ezer időszaki kiadvány jelent meg magyar nyelven, emellett négyezer kötet könyv látott napvilágot, nem kevesebb mint háromszáz külföldre szakadt magyar író tollából. Közülük szép számmal értékes, szellemileg és esztétikailag figyelemreméltó alkotások. Ennek ellenére a hazai közönség erről az irodalomról alig tud valamit, a kiadványok nemigen jutnak hozzá el, s azokhoz még a kritika egy része is eleve gyanúperrel közeledik. A külföldön élő magyar írók egy része pedig tartja a kapcsolatot az óhazával, időnként haza-hazalátogat, s jelentős erőfeszítéseket tesz nyugaton a magyar kultúra eredményeinek jobb megismertetéséért.

Tájékozatlanságunkon az elmúlt esztendőben sokat enyhített két jelentős publikáció. Az egyik az a *Jelenkor* című folyóiratban közzétett kerekasztal-beszélgetés, amelyben neves irodalomtörténészeink cseréltek eszmét a nyugati irodalom jelenségeiről és folyamatairól, a másik pedig Czigány Lóránt, Londonban élő irodalomtörténésznek a témáról szóló tartalmas előadása, amely a hazai Anyanyelvi Konferencián hangzott el 1979 augusztusában, s amelyet nemrég olvashattunk az *Életünk* című orgánum hasábjain.

Czigány Lóránt professzor, aki magais munkása, sőt szervező és vezető egyénisége irodalmunk e sajátos ágának, a nyugati magyar irodalom négy műhelyéről számol be cikkében a hazai közönségnek. Az első, a Münchenben megjelenő *Új látóhatár* a legrégibb, majd harminc esztendeje fennáll. A Borbándi Gyula főszerkesztésében évente négyszer megjelenő folyóirat a nyugaton élő magyar írók, tudósok java erőit tömöríti maga köré — elég, ha közülük Cs. Szabó László, Szabó Zoltán, Gombos Gyula, Kovács Imre, Határ Győző, Kibédi Varga Áron, Gömöri György, Sulyok Vince, Thinsz Géza, Albert Pál, Hanák Tibor, Gosztonyi Péter nevét említjük. A folyóirat kiemelkedően színvonalas tanulmány — és kritikai rovattal rendelkezik, amely sűrűn foglalkozik a hazai társadalmi és kulturális jelenségekkel, s ha e reflexiókat nemegyszer elfogultnak, túlzónak és egyoldalúnak ítéljük is, azokra majd mindig érdemes odafigyelnünk.

Hasonlóan érdekes színfoltjai a nyugati magyar irodalomnak, a hollandiai Mikes Kelemen, illetve a londoni Szepsi Csombor Kör. Az előbbit az jellemzi, hogy inkább a fiatal alkotó értelmiségieket gyűjti maga köré, s hogy tudatosan törekszik az óhazával való kapcsolatok ápolására. Évről évre megrendezett tanulmányi hetein a hazai kultúra képviselői is rendszeresen részt vesznek. A Mikes Kelemen Kör az évek során kétségkívül szellemi fókuszszá nőtte ki magát. Nem kevésbé figyelemre méltó a londoni Szepsi Csombor Márton Kör tevékenysége, amely Cs. Szabó László szellemi égisze alatt az egyetemes emberi kultúra őrhelyévé igyekszik válni, s műsoros estjein számos színvonalas magyar írást szólaltat meg.

Részletesen szólva végül Czigány Lóránt a párizsi *Magyar Műhely* című folyóiratról, a neoavantgarde, a kísérletező irodalom érdekes fórumáról. Az immár tizennyolcadik esztendeje működő időszaki kiadvány helyet és teret biztosít mindannak, ami formabontás, kísérlet, újat kezdeményezés az irodalomban. Költő-munkatársai közül Bakucz József, Vitéz György, Kemenes-Géfin László, Horváth Elemér, a prózaírók közül Ferdinandy György és Karátson Endre nevét érdemes megjegyeznünk.

Mi a sajátosan jellemző hát irodalmunknak erre a különleges ágára? A csehszlovákiai, romániai, jugoszláviai magyar irodalomtól megkülönbözteti őket az, hogy nem áll mögöttük ösztönzőként és közönségként egy egységes és különálló népcsoport tömbje: a nyugati magyar irodalomban jóval nagyobbak a különbözések, az eltérések, az egyes írók egyéni arculatát erőteljesen színezik annak az országnak a kulturális feltételei, karakterei, amelyben élnek. Híd-szerepük tehát tágasabb horizontú lehet, mint a szomszédos országokban élő társaiké: a nyugati szellemi eredményeket, törekvéseket dinam[illegible] érzékenyen tudják Magyarországra közvetíteni, ugyanakkor sokrétűen közrehathatnak abban, hogy végre az eddiginél hitelesebb és elfogulatlanabb kép alakuljon ki rólunk a külföld országaiban. A nyugati magyar irodalomnak vonzereje az is, hogy alkotásaiból egyszerre kapjuk a nagyvilág friss színképét s bizonyos távolságból a mi hazai viszonyaink, problémáink jellegzetes tükrét. Kétségtelen, hogy kritikájuk sokszor értetlen, igaztalan, s az is való, hogy bizonyos vélt szellemi-erkölcsi fensőbbségtudattal tekintenek a hazai jelenségekre — a kerekasztal-beszélgetésben Szabolcsi Miklós utalt erre —, de még tendenciózus és előítéletekkel teli kritikájuk is gyakran tartalmaz idehaza hasznosítható igazságelemeket. Szavukra már azért is érdemes figyelemmel lennünk, mivel az alkotó tevékenység a nyugati magyar írótól még nagyobb hivatástudatot kíván meg, mint a hazaitól: a távoli országokban élő írástudó nem számít at sem a közönség, sem a kritika támogatására, de még honoráriumra sem — nemegyszer az íróasztalfiókjának, illetve a személytelen jövendőnek kell írnia.

Annyi bizonyos, hogy az eddiginél jobban kellene ezzel az irodalommal a kapcsolatokat kiépítenünk. Nem nyílna például arra lehetőség, hogy jeles alkotói köteteikkel idehaza is jelentkezzenek? Vagy legalább arra, hogy hazai könyvkiadóink kint megjelent, arra érdemes műveiből meghatározott mennyiséget bizományba átvegyenek?

FENYŐ ISTVÁN

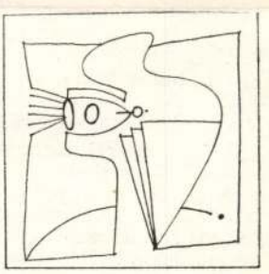

FELEDY GYULA

VADAS JÓZSEF: **Képzőművészet**

Saját tollakkal

A képzettársítások korában élünk. *Feledy Gyuláról* 1965-ben készült nevezetes grafikai sorozata, az *Énekek éneke* jut először az eszembe. Ezzel robbant be a magyar grafikába. Az én tudatomba is. Az Énekek éneke egy nagy, mára már művészettörténeti értékű korszakot idéz fel: a hatvanas évek derekát, amikorra az 1956 után felfrissült magyar szellemi életben a kulturális politika meghozta első nemes gyümölcseit. Elég csak Somogyi József és Vigh Tamás szobraira, Bálint Endre és Kokas Ignác festményeire vagy a virtuóz tehetségek sorát felvonultató grafikára gondolni. Ez a grafika pedig vezéregyéniségét, kiforró művészetünk kivételes nagyságát, Kondor Bélát hívja elő emlékezetünkben.

Feledytől így jutottam Kondorig, de Kondortól is eljuthatunk — tanulságos gondolatmenet vezet — Feledy Gyuláig, akinek *most nyílt gyűjteményes kiállítása* a *Műcsarnok*ban.

A Kondorról szóló írások szinte kivétel nélkül utalnak rá: ez a nem mindennapi képességű festő és grafikus az egész művészetet meghódítva alakította ki stílusát. Nemcsak a modernektől tanult, hanem a klasszikusoktól — Rembrandttól vagy Dürertől — is. Akárcsak Picasso.

Picasso fontos név Feledy művészetében is. Feledy ugyan szintén iskolázott grafikus; idehaza Kmetty, Pór, Koffán tanítványa volt, majd Krakkóban tanult. De nem annyira a picassói magatartást sajátította el, sokkal inkább a picassói stílus megannyi leleménye hatott rá. A kiállítás legalábbis azokkal az 1967-ben készült színes linóleummetszetekkel indul, amelyek talán kevésbé érett művek, mint az Énekek éneke. Ezeknek azonban éppen érdességük ad különös jelentőséget. A *Csillések* férfialakjának egymásba vetített két arcéle vagy a *Westerplatte* kubista arányrendszere és geometriája olyan felfedezés volt annak idején Feledy Gyula és a magyar szellemi élet számára is, amelynek mélyenszántó következményei lettek. A Picasso nagyságát és elkötelezettségét már nem vitató — sokkal inkább elismerő — közegben lehetőséget teremtett arra, hogy átértékelődjenek a realizmus kritériumai. A képzőművészet elméletében (és gyakorlatában is) a hagyományos kifejezésmód helyére mind szabadabb értelmezések — olykor, persze, csak kísérletek — lépnek.

Ennek az átértékelődésnek a szülötte — többek között — Feledy Gyula művészete, amelyben egyforma jelentősége van a látszólag legellentétesebb dolgoknak: a klasszikusan telt formáknak és az összefoglaló jelzéseknek, a részletekben gazdag megjelenítésnek s a tömör ki- és elhagyásoknak. Picasso közvetlen hatása mindössze néhány munkáján mutatható ki. Feledy grafikai munkássága azonban — egészében — nem választható el a Picasso-megújította modern képzőművészeti nyelvtől.

Hadd hivatkozzam itt csupán egyetlen művére, alighanem legérdekesebb grafikai sorozatára, mely a karancslejtősi bányászok 1944-es megmozdulását örökíti meg. A véres leszámolás következményeképp egymásra omló testek kusza halmaza romantikus emlékeket kelt. Az elbukó hősök mégis-kiáltását, a győzelem hitét azonban egy kéz szuggerálja; s ez azzal a dramaturgiával bomlik ki a végzetes forgatagból, melyet a Guernica megfestése óta mondhat magáénak a művészet.

Picasso szellemi jelenléte már jelzi, hogy — Kondorhoz hasonlóan — Feledy Gyula is avantgardizmus nélkül akart és tudott modern művész lenni. Nézzük azonban a részleteket. Feledy tanult a kubizmustól, a század sajátos klasszicizmusa is megérintette. A gesztusfestészet és a verizmus hatása szintén kimutatható egy-egy művében. De azt nem mondhatjuk, hogy csatlakozott volna valamelyik avantgard irányzathoz — akár a pop arthoz vagy a minimal arthoz. És ami a legfurcsább, ezért meg sem róhatjuk.

Nem konzervatív és nem retrográd művész. Ellenkezőleg: nyitott a szelleme. Olyannyira, hogy még korszakai sincsenek. Inkább csak művei, sorozatai, amelyek — a nyilvánvaló összetartozás mellett — sok mindenben különböznek. Gyakran változik a technika (litográfia, pasztell, tus, rézkarc, linóleum), a méret és a színvilág (a pasztellszínek mellett vörösre és feketére hangolt kompozíciókat is látunk). Feledy nem ezt vagy azt a stílust követi, nem valamely művészi problémakör foglalkoztatja. Folytonosan váltogatja eszközeit. Némi túlzással akár eklektikusnak is mondhatnám, de, persze, lényegesebb, ami ezt a (látszólagos és rokonszenves) eklektikát létrehívja: mai emberként, — s csak másodsorban grafikusként — néz szét a világban. Egyaránt megihleti a munkásélet, a költőbarát halála, a szerelem nagy érzése, a kormos bányavidék vagy egy tányérra tett hal látványa.

A módszerből — az élmény meghatározó szerepéből — nemcsak stílusszabadság következik. Következett belőle önállóság is. Szembesítsük csak a történtekkel. Kondor halála sok kollégáját megrendítette; némelyek az egyéniségüket, mások az erejüket vesztették el. Nem így Feledy. Munkásságán — a hetvenes évek eleji művein — nem látszik a magyar grafika aggasztó szegényedése. Ellenkezőleg, egyre gazdagodik kifejezőkészsége. Ennek a gazdagodásnak az eredménye és bizonyítéka *Az éjszaka zenéi* című sorozata (már 1977-ből), amelynek finoman felszikrázó színes hátterében keményen meghúzott vonal járja meglepetésekkel teli és mégis logikus útját.

Minden vállalkozás merészségével arányos — a kockázat. Látványosan bukhat, aki nagyra tör. Ezt tudnia kell Feledy Gyulának, tudnia kell kritikusának is. Az a művész, akinek volt bátorsága Picassóból kiindulni, aki Kondor mellett is önálló tudott maradni, megérdemli, hogy magas mércével mérjük. És, ha ezzel mérünk? Akkor el kell mondanunk, hogy bár tartalmas, igényes, figyelmes vállalkozás ez, de nem több. Nem más. Feledy Gyula nem kezdeményez új mozgalmat. Nem lendíti más irányba a művészetet, nem hoz stilisztikai árnyalatokat. S ahogy kikerüli az eklektika ásító csapdáit, nem válik szánalmas epigonná sem: ugyanis szuverén lény, akinek önálló véleménye van. Feledy idegen öltözékben sem vesztené el az egyéniségét. A legnagyobbaktól merítve példát, a *maga* dolgát végzi.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 1.
XXIII. évf. 48. sz. 12. lap.

1979. SZEPTEMBER

Friedrich Ferenc

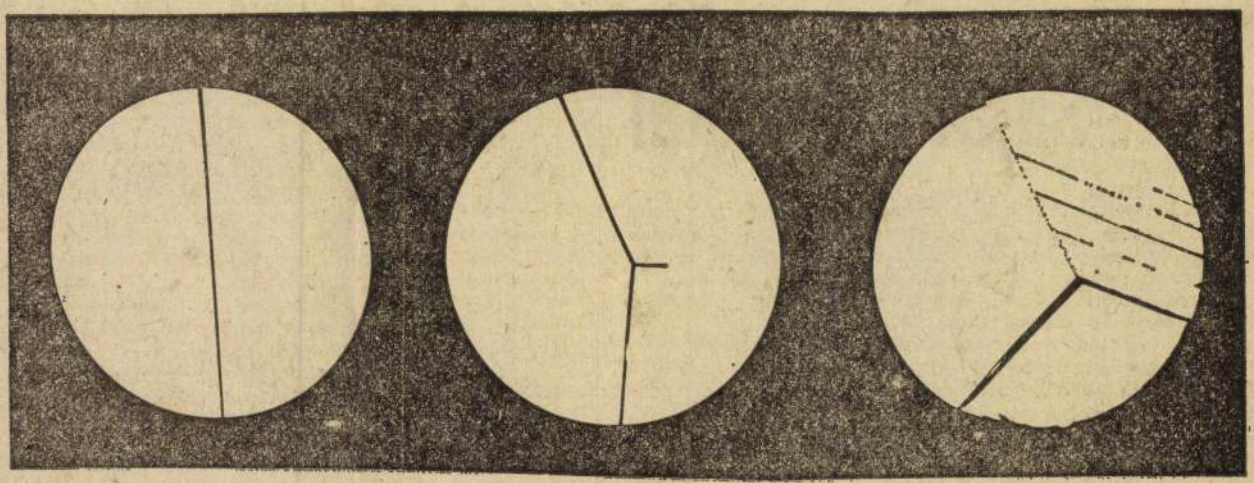

Friedrich Ferenc: Történet

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 1.
XXIII. évf. 48. sz. 11. lap.

~~SZILASI ZOLTÁN:~~

~~Weöres, színről színre~~

~~*Bata Imre: Weöres Sándor közelében (Magvető, 367 old.)*~~

Élő íróról érdemi monográfiát (és nem fotográfiákkal kísért pályarajzot) írni mindig kényes felelősség. Valószínűleg ezért indult el oly nyüglődve nálunk (Kovács Sándor Iván Váci Mihályról szóló kötetével) a Kortársaink sorozat. Indulásától kezdve talányos, „titkot" sejtető és rejtő íróról irodalomtörténeti igénnyel is írni még nehezebb feladat. Lényegében ezért, (a besorolhatatlanok miatt) nincs még most sem kézikönyvünk 1945 utáni irodalmunkról.

Ezért nincs azon semmi csodálkozni való, hogy élő irodalmunk egyik legvitathatatlanabb művészi rangú költőjéről, a *poeta natus* Weöres *Sándorról* csak a sorozat tizenkilenc másik monográfiakötetének megjelenése után adhatta közre finoman tartózkodó, dialektikusan latolgató könyvét egyik elfogulatlan, kiváló ismerője, Tamás Attila.

Mire az ő higgadtan érvelő kis műve megjelent, irodalmi közvéleközelítésére nem véletlenül és nem hiába gyürkőzik — láthatóan évek óta — Szilágyi Ákos. Annyit azonban e tárgyban is leszögez — miheztartás végett — Bata, hogy „a költő magányossága hiányérzet, s ez a hiányérzet, vagyis a társadalom idegenségélménye játszik majd ezer színt az ő lírájában egy életen át."

★

A Weöres Sándor közelében — e harmonikus, áttekintő szerkezetű munka — Tamás Attila bibliográfiai tájékoztatása szerint már legalább öt éve „összegezésként" készen állott. Az adatközlő kismonográfiája is Bata „egy 1974-ből való kézirati példánya ismeretében" íródott, bár „tudatosan tért el tőle jellegében is, amikor egy fokkal *külsőbb* (kiemelés: I. Z.) szemlélettel közeledett tárgyához".

★

Tamás Attila közlése pontos. Bata szédítő iramú és látszólagos könnyedségében is mélyen, egyúttal komplex módon elemző esszéje jóval *belsőbb* szemlélettel készül az övénél. Még helyesebb, ha és mélyenjáró, asszociatív és veretes szövegtől, Bata sajátjától, ami egyéniségéhez s nem a modorához tartozik. Modorát kritikusunk akkor rántja elő, ha a tárgy, amivel meg kell küzdenie, csupán penzum; nem jelent élményt számára, ha vele foglalatoskodik.

Weöres azonban — élete legnagyobb élménye. Egyszersmind — azelőtt sem szűkös — irodalmi észlelő készségének, integráló hajlamának majdhogynem egyetemessé tágítója. Ami azt jelenti, hogy a Weöres-élmény nélkül (s a Weöres-összkiadás szupertevékeny megszerkesztése nélkül) Bata aligha volna ugyanaz a szépírói kvalitásokkal és becsvággyal tanulmánykönyveket szerző elsőrangú esszéista.

Ha első hallásra paradox (de mégis idevaló) hasonlattal akarnám érzékeltetni, *milyen* ez a grandiózussá nőtt és — néhány nyilvánvaló „ráadástól" eltekintve — tökéletesnek tetsző esszébirodalom, ahol szinte minden Weöresből van és minden érte, akkor azt mondhatnám, hogy ilyesfélét írhatna Weöres Sándor (ha írna

Feledy Gyula

Magyar Nemzet

Vasárnap, 1979. november 18.

Feledy Gyula kiállítása

a Műcsarnokban

Tizenöt esztendei munkájáról számol be *Feledy* Gyula új — a *Műcsarnok* három jobb oldali termét megtöltő — kiállításán. Tárlata így hát csak gyűjteményes, ahogyan a katalógus és a plakát nevezi, de mérlegkészítő is. Ott veszi föl a fonalat, ahol az előző nagy Feledy-bemutató, az 1965-ös zárult és mostanáig, a lassacskán végéhez érő 1979-es év friss munkáiig lép előre vele. Jó érzékkel, s nem könyvelői becsületességgel. Évei mérlegének elkészítésekor Feledy nem számszerű egyensúlyra törekedett, hanem hitelességre. Azt akarta bemutatni, hogy mit csinált, mit tart belőle fontosnak, s csak másodsorban azt, hogy mennyit, hogy hányfélét.

Ismétel is hát egyik helyen Feledy Gyula kiállítása. Ismétli öt esztendeje volt Helikon Galéria-beli tárlatát — de hát kihagyható-e az életmunka másfél évtizedéből e tizenöt esztendő egyik legnagyobb eredménye, a Karancslejtős-sorozat, csak azért, mert szerepelt már pesti kiállítóteremben? Ismétli a miskolci grafikai biennálék kollekcióját — de hát ez megint csak természetes, mivel hogy amennyire írtózik a kiállítási „szerepléstől", épp annyira törekszik helyet szerezni a köztudatban érdemesnek ítélt munkáinak. Ugyan miért riadna vissza az effajta alkalmi ismétléstől? Különösen, hogy lapjai minőségén túl feljogosítja őt erre a saját kritikája is: az a szigorúság, mellyel maga rostálja a dolgait és az a biztonság, amivel pártolásra ajánlott, hangsúlyos gondolatait hordozó kompozíciólt kiválasztja, valóban a leginkább érdemeseket állítván az élre.

Milyennek mutatkozik meg ezek után Feledy Gyula munkássága műveinek műcsarnoki szemléjén? Látogatója jó érzéssel nyugtázhatja, hogy Feledy művészete erős, gondolatilag tisztán rendeződő és harmonikus.

Feledy Gyula harmonikussága — ez különösen hangozhatik az első pillanatban. Hiszen amit harmóniának nevezünk a köznapokon — például a részletek szép összhangzata, a színek vagy a formák összerímelése — az bizony csak nagyon ritkán bukkan fel a Feledy-komponálta lapokon, sorozatokon. E művek külsejéről beszélve sokkalta helyénvalóbb jelző a tépett, a gubancos, a feszült. Belső ritmusáról szólva pedig a szaggatott. És mégis, Feledy művei — most, gyűjteményükben járva bárki megerősítheti — harmonikusak. Jobban mondva: Feledy művészete harmonikus. Nem úgy az, hogy szépen szóló vagy szépet szóló törekszik lenni. Hanem úgy, hogy mindenkor őszinte. És figyelmes.

Ez a figyelmesség munkálkodásának minden korszakában mindent szinte körültapogattatott Feledy Gyulával. A tárgyak, a jelenségek, a helyzetek, az emberi kapcsolatok voltak újra meg újra a modelljei, s ő minden alkalommal az első találkozás izgalmával és a sokadik felkészültségével fogott hozzá tanulmányozásukhoz. Módszerét — némiképpen távolinak tetsző hasonlattal — körüljárásnak lehetne nevezni: ahogy az ember a megismerendő dolgot, úgy járja körül Feledy képzelete minden munkájában a kitűzött tárgyat.

E körüljárások eredménye a legtöbb esetben ciklus lett. Már az *Énekek éneke* — a tárlat 1965-ből datált első darabja — előtt is, utána azonban szinte föltétlen bizonyossággal. Olyannyira, hogy még azok a művek is, amelyek jobban meggondolva nem tartoznak egyik sorozatba sem, önkéntelenül is egymáshoz húzódnak, integrálódnak, rokontárgyú-hasonló gondolatú társakat keresnek, s lelnek maguk köré. Közösséget keresnek, teremtenek.

Ez a közösségkereső szenvedély volt a legerősebb mozgatóereje Feledy Gyula tevékenységének, minden periódusban. Akkor is, amikor muszáj volt közösséget keresnie a művésznek, s akkor is, amikor ez már nemhogy nem kötelesség, de — olykor úgy látszik — nem is sikk. És nagy szerencséje Feledy Gyulának, hogy Sajószentpéteren született, tradicionális bányászközségben nevelkedett: ez az emlékezetbeli és valóságos háttér sok felesleges kitérőtől óvta meg és erős támaszt adott neki. Magyarán, s művek példáival szólva: Feledy Gyula minden érzéséhez talált érzékletes példát a maga és szülő közössége életében, s ezek a közvetlen és közvetett tapasztalatok segítették akkor is, amikor éppen túlnyúlt rajtuk, amikor az *Énekek éneke* kísérte végig egy tiszteletadóan szenvedélyes és szenvedélyesen tiszteletadó ciklussal. Akkor is, amikor később Hemingway, Bartók műveihez csatlakozó lapokat, s életmunkájuk előtt tisztelgő *hommage*-okat komponált. És segítették akkor is, amikor az emberi múlt és az emberi értelem közvetlenebbül átélő példáit törekedett elmondani a szülőfaluba, a bányavidékre visszatérő műveken, avagy monumentális vállalkozásba fogván, a munkásmártírok emlékművét teremtette meg a *Karancslejtős 1944* című sorozattal.

A hűség e sokféle lehetősége mellett néhány dologban nem is kevés „hűtlenséget" enged meg magának. Hűtlen például mindenféle stíluskötelékhez. Hűtlen a gondolat és a forma kitaposott útjaihoz. Sőt, hűtlen önmagához is, ha ráébred, hogy a saját megszokásai váltak gátjává előbbrelépésének. Evvel a sokféle „hűtlenséggel" Feledy produkált már egynéhány meghökkentő fordulatot pályafutása során. Például szívfájdalom nélkül zárta le nem sokkal az *Énekek éneke* egyértelmű sikere után rézkarcoló periódusát. Számára a rézkarc túl puha, hajlékony volt már. És túl szép is — legalábbis annak a világképnek a kifejtésére, amelynek megformálását Feledy rábízni szerette volna. Kapóra jött hát az új anyag, a linóleum; és kapóra — tagadhatatlanul, mint még jónéhány hasonló problémákkal küszködő grafikusnak — Picasso nyomatainak budapesti kiállítása.

Művészetének fordulatait művein és műveinek tükrében szemügyre véve, világosan kitetszik az új anyag és az új tanulság egymást erősítő, termékeny hatása. De kitetszik az is, hogy mint a linóleum, a formarend is eszköz maradt a kezében: egyhamar begyakorolta a kezelésüket. S mikor már tökéletesen tudta, amit tudni szeretett volna — továbblépett mind a két lépcsőről. Technikailag a litográfiával cserélte föl a linóleumot; formailag pedig közelebb húzódott ismét a maga rendjéhez. Az egyikből megőrizte a felületekkel való szabad operálás készségét, a vonallal és színnel való komplex építenitudás erényét, a másikból pedig azt a szervező erőt, amely marokra tudja fogni a rendelkezésre álló gazdag eszközöket.

A karancsi bányászok 1944-es ellenállása, hármuk mártírhalála ezek nélkül a mozdulatok nélkül bizonnyal nem kapott volna oly emlékművet, amilyen az 1973—74-ben kőre rajzolt *Karancslejtős 1944* című sorozat. Feledy munkásságának tán legjobbja, s mindenképpen az új magyar grafika egyik csúcsa ez a litografált ciklus: egyszerre személyes és általános, emlékező és figyelmeztető, jelképekkel teli és új szimbólumokat teremtő.

Egyedi munkák egészítik ki a grafikák egész sorát Feledy kiállításán. Olyikuk, igaz, nélkülözhető volna — mint a díszletmotívumok, s más alkalmi kalligráfiák —, többségük azonban új oldaláról mutatja Feledy művészetét. S ha át nem is írják Feledy művészetének történetét, a tárlat szövetében való megjelenésükkel teljesebbé teszik a képet: az olajtemperák gazdagodó színskáláról és pontos színhasználatról tanúskodnak, a tusrajzok pedig az értelmező megismerés Feledyre oly jellemző útjának fáradhatatlan újrajárásáról hoznak hírt, legyenek bár illusztrációk, „alkalmi rajzok", ujjgyakorlatok.

H. Gy.

Böngészés a levéltárban

„Kevélyeknek fittye

A piaristák a XVII. században telepedtek meg Magyarországon. Ezóta meghatározott rendszer szerint, amelyet a legrégibb rendi szabályok alkottak meg, alakítják a levéltárukat. Az úgynevezett *regyes* iratokon kívül a *rendfőnökség* anyagát, s a *rendtagok* írásos hagyatékát őrzik. Kéziratgyűjteményük nélkülözhetetlen forrása a magyar művelődéstörténetnek.

Dr. Sóczó Ferenc tartományi asszisztens a levéltáros. Elmondja, hogy csak nemrég sikerült a Kulturális Minisztérium segítségével végleges hajlékot teremteni a gyűjteménynek. A rendházban alakítottak ki öt helyiséget.

Virágkor

Középkori kódexek jutnak eszembe a piarista levéltárban őrzött, a XVIII. századból és a XIX. század első feléből *való kézírásos tankönyvek* láttán. Holott csak a kézi munka és a *műgond*, amivel készültek, összehasonlítható. A kódexekben az iniciálék, a betűk megformálásához, a miniatúrák megfestéséhez a művész aprólékos pontossága, szépérzéke kívántatott a tankönyvekhez — ha szerzőik illusztrálták is őket — elsősorban a tudós, a pedagógus *alapossága* kellett. Sok elmemunka van e kéziratokban. A szerzők új gondolatokat fogalmaztak meg vagy ültettek át, s ha másoltak is, azt nem gépiesen tették, hanem gondos válogatással, egy haladó szellemű tantervhez illeszkedve. E tankönyvek *ritkaságok*. Nem nyomtatták ki őket. Talán nem volt pénz rá, talán, a szerzők számot vetve a fejlődéssel, nem tekintették örökérvényűnek. E tankönyvekben is elérkezett hozzánk a felvilágosodás üzenete, bár nem francia földről, hanem Olaszországból, a rend szülőhazájából.

Oktatórend lévén, a piaristák munkásságuk kezdetén a jobbágyok és a szűkölködők gyerekeit tanították. Ahol iskoláik voltak, ingyenes népoktatást valósítottak meg. Az alapismeretek körében több volt a *gyakorlati*, mint az *elméleti* anyag. Ám ahogy a XVIII század mások felében a főnemesek és a gazdag polgárok is felfedezték a kegyesrendiek iskoláit, illetőleg a kor legműveltebb emberfői kerültek a tanári karba, akként terebélyesedett, mai kifejezéssel élve, a közép- és felsőfokú oktatás. Későbbi hatása a piarista gimnázium győzelme lett az elemi iskola felett. Ám ne lépjük át a XVIII. század határát. Az iskola továbbra is *nyitott*. Bíborosi bizottság döntése szerint ugyan oktathatja az előkelő ifjakat is, de a szegény jobbágygyerekeket *köteles* tanításra befogadni. S ha a növendékek társadalmi összetétele megváltozott is, az iskola nem tért el vezérlő eszméjétől: a műveltséget tágabban értelmezte, mint nálunk szokásos volt, a humaniórák és a *reáliák* egységében.

A piaristák 1763-ban Szencen megalapították az *első magyar mérnökiskolát*, ahol számtant, mértant, fizikát, polgári építészetet, könyvvitelt és közgazdaságtant oktattak. Felfogásukhoz híven azonban a *humaniorákat* is belefoglalták a tantervbe. A végzett tanítványokat a kamaráknál és műszaki munkakörökben kívánták elhelyezni. Több iskolájukban jogi alapismereteket nyújtottak, számolva növendékeik vármegyei szolgálatával. Nem az iskolának, hanem az életnek tanítottak.

A kegyesrend virágkorában, a XVIII. században, sorrarendre avatta fel új iskoláit bár a szerzet szegénysége vagy a lakosság csekély érdeklődése miatt többet megszüntetni is kénytelen volt. A mindenáron való terjeszkedést amúgy is elvetette. Az iskolaalapítást attól tette függővé, hogy van-e elég jól képzett tanár *Pirroni* Károly generális a XVII. század végén egy kör-

---

A Mi Ügyünk

Gyogyós és Gagyis

Gyogyós Jocó, akit előző történetünkben sem éles eszéről ismertünk meg, nehezen tud beletörődni, hogy özv. Kovácsné fenntartásos takarékbetétkönyve beválthatatlan. Félrevonja a maflózót, az igazi profit és faggatni kezdi a maszkirozás, alakváltoztatás és okirathamisitás művészetéről. A digó azt hiszi, Gyogyós csak merő stréberségből érdeklődik, minden kérdésre szívesen felel, nem is sejti, hogy...

...szegény Jocó, egy alkalmas pillanatban özvegy Kovácsnénak maszkírozva surran ki a szabadság-hegyi villa kapuján és kis fekete ridiküljében ott lapul a betétkönyv és a hamis személyi igazolvány. Boldogan vihog magában, amikor benyit az OTP ajtaján: egy szende, udvarias kislány fogadja. Gyogyós öreges hangon sipit, hogy pénzecskéjére szükség van, mert bútort akar venni az unokájának; az OTP-s kislány együttérzően bólogat, aztán így szól: „Asszonyom, egy kis türelmet kérek, foglaljon helyet." Gyogyós leül. Nem is sejti, hogy az OTP külső ajtajára máris leereszkedett a rács.

Előzékeny hang szólítja ismét a pulthoz. Gyalog őrm. ül az ártatlan kislány helyén, fehér inget és gumis könyökvédőt visel, tekintetében farkasszemlélődség. Gyogyós átnyújtja a hamis személyi igazolványt. Közben motyog és sánitozik, kitűnő színészi teljesítményt nyújt, még Gyalog is élvezi, aki szintén híven játssza OTP-s szerepét, csak egyszer fog mellé, amikor érces hangon kérdezi: „Anyja neve?" „Gogogo — mondja Gyogyós. — Golgotás Ro-ro-rozália..." *„Ide egy aláírást"* — nyújt felé egy blankettát az őrmester, aztán Gyogyós ákom-bákomját összehasonlítja az eredetivel. Sátáni kacajra fakad, az ügyfelek tömegéből Önkéntes bukkan elő. Gyogyós futna már, de csuklóján csattan a bilincs.

Az OTP-bejárat előtt lassú tempóban a maflózó hajt el, a kocsiban hátul Mister X. és az öreg ül, látják, hogy a rács felnyílik és a két rendőr elvezeti Jocót. — Na, nem baj — mondja szomorúan Mister X. — A Sing-Singből is hoztam már ki embereket, nem a kerületi őrszobáról. De ha köp... — nyaka előtt kaszáló mozdulatot tesz a kezével.

— Nem, nem — suttogja az Öreg. — Gyogyós a saját anyját sem árulná el. Ugyanis nem tudja a nevét.

Mister X. a szabadság-hegyi villa teraszáról vezeti az akciót, amely Gagyis és Gyogyós kiszabadítására irányul. Előtte tévémonitor, mellette az Abu-bot, amely elektromos szikrákat okád. Az éterből egymás után érkeznek a jelentések. — Taxi négyes hívja a központot — hallatszik az Öreg hangja. — A nászmenet elindult a lakodalmasházból a házasságkötő terem felé. Az esküvő tizenegy óra harminc perckor kezdődik... — *A menyasszony és a vőlegény együtt van?* — kérdi Mister X. — Együtt — feleli a taxi négyes. — A kíséret két fő.

— Remek — fordul Mister X. a maflózóhoz. — A rabszállító negyven perc alatt ér a gyűjtőből a Markóhoz. Bemértük. Gagyist és Jocót két fegyőr kíséri. Micsoda könnyelműség — magabiztosan mosolyog. — Indulás, tizenegy húszkor lezárni a Markóhoz vezető utat.

A maflózó máris száguld egy gázmérő kocsival a Mar-

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

2001. MÁJUS 7-18-IG
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10-17 ÓRÁIG

FELEDY Gyula

SZÉCHENYI · IRODALMI · ÉS · MŰVÉSZETI · AKADÉMIA

· 1992 ·

A SZÉCHENYI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIA
VALAMINT A SZIMA MISKOLCI TERÜLETI CSOPORTJA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

FELEDY GYULA GRAFIKUSMŰVÉSZ
KOSSUTH-DÍJAS KÍVÁLÓ MŰVÉSZ
ÉS
TÓTH SÁNDOR
MUNKÁCSY-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KAMARA-KIÁLLÍTÁSÁRA.

MEGNYITJA PROF. DR. KOZÁK IMRE
AZ MTA MISKOLCI KÖZPONTJÁNAK ELNÖKE
2001. MÁJUS 7-ÉN 12^{30} ÓRAKOR
AZ MTA SZÉKHÁZA I. EMELETÉN.
(BUDAPEST, V. ROOSEVELT TÉR 9.)

A KIÁLLÍTÁS LÉTREJÖTTÉT TÁMOGATTÁK:

MISKOLCI GALÉRIA - VÁROSI MŰVÉSZETI MŰZEUM
SZÉPMESTERSÉGEK ALAPÍTVÁNY

AMULETT '98 KFT

MEGHÍVÓ

Feledi Gyula

Dr. Feledi Gyula: Gondolatok mostél, évtized magyar képzőművé zeterül

15. Cap

Feledi Gyula: Vöröskatonák előre! — Soldats rouges, en avant! — Красноармейцы, вперед!

MŰVÉSZET
Magyar Iparművészet
SZTOFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1960 AUG

A IV. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

A IV. Magyar Iparművészeti Kiállítás jelentős állomása tárgyművészetünk fejlődésének. Az elmúlt másfél évtizedet az új igények és feladatok kielégítésének, megoldásának sokirányú törekvései jellemezték. A művészi kifejezésmód problémái, a hagyományok (olykor túlzott) keresése, az új közönség igényeinek kielégítése mellett az általános közízlés színvonalának emelése; mindmegannyi nehéz feladat, amely megmutatkozik az elmúlt időszak eredményekben gazdag, de negatívumokkal is terhes iparművészetében.

Magyarországon az „iparművészet" szó és fogalom sokszorosan kompromittálva volt, mert amíg egy szűk réteg különleges kívánságait elégítették ki nagyfokú igényességgel, addig a silány és alig középszerű termékekre a hamis „iparművészeti tárgy" bélyeget nyomták. Az iparművészetről — a tárgyak művészetéről — ennek eredményeként még ma is jórészt téves és helytelen felfogás túlsúlyra tapasztalható az egész életet átfogó nagy alkotó területté bővül.

Értelemszerű, hogy a jelenlegi helyzetben az országos kiállításnak határozottan agitatív programmal kellett volna a közönség felé az iparművészet helyzetét, törekvéseit és jelentőségét tisztázni. Sajnos, ez nem így történt. Fellelhetők voltak ugyan törekvések a lakás- és öltözködéskultúra, valamint az ipari forma főcsoportokba foglalására, de ez inkább kiállításszervezési és rendezési, nem pedig elvi tényfeltárásnak bizonyult. Ugyancsak nem nyújtotta a kiállítás az egyedi és gyáripari művészet viszonyának és társadalmi helyének tisztázását. Az volt a szemlélő érzése, hogy nem készült alapos és elemző forgatókönyv a kiállításhoz, és ilyenformán nem biztosította a mondanivaló teljes megértését. A közönség csak a neki tetsző, vagy nem tetsző tárgyak sokaságát látta a kiállításon, mert az nem segítette az összefüggések és távlatok megértéséhez.

tárgyakkal kapcsolatosak, és így ez a csoportosítás téves azonosításra adott alkalmat. Az első terem tehát elmulasztotta azt a lehetőséget, hogy a látogató számára érzékeltesse az új szellemű és törekvésű iparművészet programját, és egy rendszerezett tematikai vonalvezetés exponált kiindulópontja legyen.

A kiállított kerámiák művészetünk magas színvonalát reprezentálták. Elmondhatjuk, hogy a neves mesterek mellé felnőttek a fiatalok, és az együttes anyag egyedi kerámiaművészetünk fejlődését igazolja. A mesterek mellett elsősorban *Majoros János* és *Hédy*, valamint *Simó József* nevét kell megemlíteni. Majorosék forma- és színkultúrája, Simó kitűnő kerámiafala igazolja tehetségüket. *Garányiné* nagy figurái kevéssé sikerültek, előnytelen a figurák mérete, határozatlan a jellegük — egyszóval nem kielégítőek esztétikai hatásukban.

Kerámiaművészetünk negatív jelensége a forma és ötletszegénység. Ez egyrészt abban

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 MÁJ 4

Textil Élet

Feledy Gyula

bátja ujját.

1021

Feledy Gyula illusztrációja

a lázadó — ki méltó társra lel,
a lovag — ki szolgálatra talál,
a tatár kán — ki makacs lányt nevel,
a kölyök — ki rí még anyja után.
Bár az is lehet, én nem létezem,
s te költöztél helyettem testbe tán,
mint mindenttudó szép esszenciám,
ki merni mered, mit én merni nem.
S most árny a fényt (fény árnyát, úgy lehet)
benned szemlélem őrültségemet.
Agyam kutatja, mi lehet, ami
ilyen makacsul együtt tart veled,
milyen erő rejtett abroncsai
ölelik eggyé léted s létemet?
A sejtjeinkben élő — valami
teret-időt sűrítő — révület
zár be, hogy abból kiszakítani
még halálunkkal is alig lehet.
Elégetnek? Porod is édesebb,
mint bármely nő, akin feszül a hús,
s lobogjak messzebb, mint a Sziriusz,
senki nem lehet nálad közelebb.
Mert a legfőbb köt, hogy velem maradj:
gondolataim élő teste vagy.

Feledy Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Vasárnap, 1983. november 10.

Újabb díj birtokában

Rövid beszélgetés Feledy Gyula műtermében

Amikor két héttel ezelőtt a miskolci Herman Ottó Múzeumban megnyitották a II. Miskolci Országos Grafikai Biennalét, örömmel hallottuk *a díjazottak sorában Feledy Gyula* Munkácsi-díjas grafikusművész nevét. *Miskolc város tanácsának negyvenezer forintos díját nyerte el* a biennalen kiállított munkáival.

Aligha kell már Miskolc közönségének bemutatnunk, hiszen évek óta, pontosabban kerek tíz esztendeje tért haza Krakowból, a Lengyel Állami Képzőművészeti Akadémiáról, és azóta itthon lakott, művei rendszeresen szerepelnek a hazai tárlatokon, s *igen gyakran külföldi kiállításokon is.* A hazai kiállítótermeken kívül többek között — *Krakow, Varsó, Belgrád, Brüsszel, Antwerpen, Carrara, Kairó, Damaszkusz, Bagdad, Lugano, Velence, Berlin, Tokio stb.* közönsége adózott elismeréssel munkáinak az utóbbi években.

Osztályharcos művész. Művei a hősi múltat, az egyre szépülő jelent mutatják be a maguk sajátos művészi eszközeivel, igen *magas fokú művészi formában agitálnak.* A most nyitva tartó biennalen kilenc műve szerepel: a *Női fej, a Két friz, a Fej* című három színes rézkarc, továbbá a *Szakállas férfi* című hidegtű-rajz, a *Kariatidák, a Galamb és keselyű, az Anya, a Bányászok és a Két fej* című rézkarc.

A napokban műtermében látogattuk meg. Az elsősorban *grafikai munkáiról ismert* Feledy Gyulát a *festőállvány előtt* találtuk. Az állványon nagyméretű vászon, egy anya-kompozíció bontakozik ki a színfoltokból. A biennalen látott *Anya* című rézkarc témájával mutat rokonságot. A műteremben szétszórtan *több megkezdett festmény, fejtanulmány, egy szerelmespár képe.*

A biennaléról, grafikai munkákról beszélgetünk, aztán elkövetkezik az interjú elmaradhatatlan kérdése:

— Min dolgozik most, mire készül, mit tud mondani terveiről?

S íme a válasz:

— Nem vagyok jó riportalany, mert *mit is mondhat magáról a festő, aki csak fest.* Nem kiállításra készül, nem rendelésre dolgozik, valamin, haném előveszi vázlatkönyveit és régi vázlatok alapján fest. Semmi különöset nem csinál. Festő, tehát fest.

— És a grafikai munkák?

— *Nem vagyok és nem leszek hűtlen a grafikához.*

Szűkszavú a tájékoztatás, de beszélnek *Feledy Gyula helyett* a kész grafikai munkák, beszélnek a műtermében féligkész festmények, a vastag vázlatfüzetek, amelyeknek minden egyes lapján egy-egy téma várja a megjelenítést.

(bm)

hódította a levegőt

A. Ny. Tupoljev, a szovjet repülőipar főkonstruktőre.

hent meg, tovább hódítja a levegőt, még gyorsabb szárnyakat ad az embereknek. Kívánjuk, hogy még több szárnyat, több repülőgépet alkosson, s ezek mindig tiszta, kék égbolton repülhessenek.

R. A.

Feledy Gyula
1967 JAN 21
1021

Országos Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon

Százznál több művész, kétszáz műalkotás, vidéki és fővárosi részvevők, korszerű rendezés és nagy látogatottság — valóban *országos* téli tárlat nyílt meg a napokban *Miskolc* új kiállítási csarnokában.

Országos jellegét az is bizonyítja, hogy a grafikák itt is megelőzik stílusbelileg, tartalmilag a plasztikákat és messze-messze maguk mögött hagyják a festészetet: éppen úgy, ahogy az most nálunk országosan jellemző. S ez a város új, de erős grafikai hagyományaival csak annyira magyarázható, hogy a nívós lapok közül is kitűnnek az itt élő *Feledy Gyula*, méltán nagydíjat nyert Babits-rézkarcai.

A Művelődésügyi Minisztérium illusztrációpályázatára készült (s így ezekben a hetekben a Petőfi Irodalmi Múzeumban Budapesten is látható) nyomatok még éretteb, még elmélyültebb művésznek mutatják Feledyt, mint régebbi nagy sikerű ciklusa, amelyet az Énekek éneke témájára készített. Nemcsak a *Jónás könyve* monumentális emberségét és a *Balázsolás* tragikumát idézik teljes hitellel egy más művészet nyelvén; a babitsi világhoz úgy maradnak hűek, hogy nem tagadják meg Feledyt sem. Pontosabban: azt a mai alkotót, aki mélyen átérzi és meggyőzően ábrázolja az ember erőfeszítéseit, tra[illegible]édiáit, küzdelmeit, s lapjainak [illegible]ápsége e küzdelem meggyőző [illegible]oségéből fakad.

[illegible]ndez azért valósulhat meg, [illegible] Feledy teljes biztonsággal [illegible]kodik eszközein, merev szá[illegible]-k nélkül alkalmazza az el[illegible]trás természethez közelítő for[illegible]. Ez[illegible]t, színeket, felületi változa[illegible] jó[illegible]gokat, szimbolikus és egyje[illegible]anisú elemeket.

[illegible]egy[illegible]n nagy mesterségbeli igé[illegible]ánnyéggel komponál *Pásztor Gá*[illegible]*ves*[illegible]s. A technika és a látomásos [illegible]dázolás minden lehetőségét fel[illegible] Fi[illegible]hálják jól sikerült *Babits-li*[illegible]*közfiái* és az aktuális témát ál[illegible]be[illegible]s meggyőző erővel feldol[illegible]gozó *Vietnam* című lapja. Szemlélete, kavargó, sötét hangvétele egy árnyalattal a tragikusabb, a drámaibb felé fordul; azt is bizonyítva, hogy az egyéniségéhez közel álló, de kötöttebb témakör elősegíti a fiatal grafikus kifejezésbeli és tartalmi mélyülését. Hasonló szemlélet jellemzi az ugyancsak fiatal *Lenkey Zoltánt*, aki az eddigieknél jóval önállóbban szólal meg rézkarcaival. Mélyről fakad ez a hang és a tépelődő felületek, a szakadozó foltok (ugyancsak a rézkarctechnika magabiztos alkalmazásai) nemes összhangba vagy ellentétbe kerülnek a vívódást vagy éppen szomorú komédiát idéző témákkal; az itt-ott tapasztalt kompozíciós bizonytalanság ellenére is.

Csohány Kálmán művészi világa a legutóbbi időben szintén komorabb, ám ezzel együtt bizonytalanabb, formailag tisztázatlanabb is lett. Az eddig folklorisztikus egyszerűséggel ábrázoló grafikus most bemutatott litográfiái szerint még nem lépett túl kereső, változó korszakán. Nem hatott nagyon meggyőzőnek *Kass János* anyaga sem: *Madách-illusztrációinak* görcsös drámaisága, érzéletlen rajzossága felszínesnek tetszik. *Stettner Béla* szűkszavú művészetét, a mindennapok szürkeszép líráját ezúttal *Kőfaragók* című monotípiája képviseli, *Nagyanyám* címet viselő lapja kissé ugyancsak a sematikus érzelmi egyoldalúság felé csúszik.

S hogy folytassuk a jó grafikai együttesben is bírálnivalókkal: másfajta, *formai* séma tartja fogva *Tóth Imre* és *Ficzere László* rézkarcait; mindketten túlzott geometrikus formákba kényszerítik a látványt, s ez — festményeikben is — megöli, megmereviti az élményt. *Kunt Ernő* viszont a méreteket abszolutizálja: hatalmas színes fametszetei és képei — változatos színvilágúk ellenére is — meglehetősen fegyelmezetlenek, szétesőek.

Viszont erősítik a grafikai rész értékeit *Gross Arnold* rézkarcai mind technikai tökéletességükkel, mind tartalmi egységükkel. Gross groteszk világában mintha most jobban elválnának a „valóságos" elemek és a mesebeli lények: egyénibb, keményebben megformált figurákat, konkrétabb tárgyakat rajzol, s ezek a közöttükkörülöttük nyüzsgő manócskákkal még markánsabb ellentétet alkotnak, még világosabban közvetítik a művész sajátos, megértő bírálatát a világról. Ugyancsak groteszk hangvételűek a fiatal *Pető János* tiszta rajzú litográfiái; művében azonban több az ítélet, talán a kiábrándultság is, s kevesebb a megértés: tartalmában — és egyelőre formai részleteiben is — inkább *Kondor Béla* művészetéhez kötődik.

Kondor ezúttal három érett olajpasztellel szerepel Miskolcon. Ezek a művei is annak a sajátos, kétségbeesetten kihívó, kiábránduló és végül dacosan cinikus szemléletnek a fokozatait mutatják, amely grafikáira is jellemző. Formanyelve tökéletesen együtt él ezzel a világnézettel: finom, leheletkönnyű árnyalatok váratlanul csapnak át a legharsányabb színességbe, összepréselt kompozíciós elemek torzsága oldódik szétfolyó részletekké, tiszta rajz keveredik kusza vonalértelmetlenséggel; igen meghökkentően, de nagy művészi hitellel idézve azt a torz világot, amelyet Kondor lát és látni akar. A *Zrínyi Miklós arcképe* szorongató-szép kettőssége, fájdalmas sutasága még talán a magyar történelem fényes-pompás bukásainak ábrázolása s a *Lidérc* rémparódiája is valahogy ellentétesen groteszkemberi lett. A *Táncosnő* szinte obszcén esetlensége, szándékosan túlfokozott bárdolatlansága azonban ismét azt a kiégett világot idézi furcsa tökéletességgel, amely a feltétlen tehetség láttán is tiltakozást ébreszt a Kondor-képek nézőjében.

Groteszk *Berki Viola* világa is, olajképeiben azonban jóval több a mesés líra, az érzelmi gazdagság, s ez egyéni stílusa ellenére szemléletben inkább Gross Arnoldhoz közelíti. S ha már a grafikai-festői párhuzamoknál tartunk: a Stettnerrel jellemzett hétköznapi költészetet, egyszerű szépséget sajátos érettséggel, teljesebb egyenletességgel képviseli a festő, *Vecsési Sándor*. Szándékosan igénytelen színvilágú, keresetlenül-szűkszavúan komponált *Tájának* merengő emberségét a néző számára talán érthetőbben, de nyersebben is mutatja kiállított portréja. A feltűnően gyenge alkotásokat általában nem tartalmazó, de jóindulatúan unalmas együttesből egy-egy képével még *Kurucz D. István*, *Dezső József* (*Tájkép*), a fiatal *Veress Sándor László* és zománcképeivel *Czinke Ferenc* válik ki.

A kisbronzok és érmek gyűjteménye ugyancsak kevesebb érdekességet kínál, itt több ismert alkotó munkái hiányoznak is az anyagból. Így különösen jól érvényesül a második díjnyertes, az egyébként is kitűnő *Kiss Nagy András*. A fiatal művész érmei máris változatos, érdekes fejlődést tettek meg. A mostaniak összefogottan egyszerű stílusukkal, távolságban felszívódó alakjaikkal valahogy az atmoszférafestészetre emlékeztetnek, s nagy tektonikus mozgásuk, a negatív és pozitív felületek indulatos hullámzása egyszersmind a legerőteljesebb plasztikai eszközöket alkalmazza. Tartalmilag is az élő dialektika jellemző rájuk, akárcsak Kiss Nagy szobraira, amelyek egyszerre monumentálisak és apró méretűek, erősen komponáltak és életteliek. *Nagy Sándor* durván megmunkált kőalakjai úgy hatnak valami ősi bárdolatlansággal, hogy közben nem válnak egyoldalúvá. S míg Nagy Sándor a kővel, *Szebényi Imre* a hegesztett rézlemezzel bánik mind magabiztosabban. Ismert *1848* című figurájának kissé még gépies merevsége a *Kiskun tudománynál* jó ellentétet alkot a parasztdiák és a bárány érzelmi jelképével: ugyancsak jól sikerült dekoratív *Busó oszlopa*. A plasztikák közül még *Madarassy Walter* szép bronzszobrát, *Kutas László* eleven portréit és *Ligeti Erika* friss, bár néha túl tudatosan komponált figuráit kell megemlítenünk.

Néhány idős mester neve hiányzott a katalógusból, mégis méreteit, színvonalát tekintve országos kiállítást láttunk Miskolcon. S ha a kritika a színvonalat illetően mégsem lehetett olyan lelkes, mint szerette volna, arról nem Miskolc, az ezúttal új kiállítótermet avató város tehet; a rendezők megtették a magukét. A többi a kiállítókon múlott.

Rózsa Gyula

Görbe Tükör

Tanács

Amikor Litki Béla elbúcsúzott az egyetemen atyai tanítómesterétől, az agg professzortól, az mélyen a szemébe nézett és így szólt hozzá:

— Megkezded mezőgazdászi pályafutásodat, fiam, ha jól emlékszem, az ipalagtácsi Haladásnál. Őszintén szólva, kissé aggódom érted.

— Nincs rá oka. Kitűnően végeztem — szólt önérzetesen Litki.

— Bízhat bennem.

— Igen, igen, tanulni tudsz, éles az eszed. De manapság az kevés. Manapság az embertől megkövetelik a politikus magatartást is. Te, fiacskám, sose vettél részt a politikai életben. Ezt zokon vehetik a Haladásban.

Litki lehorgasztotta a fejét. Családjában soha senki sem politizált, ő sem akart más lenni felmenőinél.

— Professzor úrban sem vettem észre soha politikai érdeklődést — szólt. — Mégis minden funkcióba beválasztják.

— Nézd — így felelt a tudós —, én húsz évvel ezelőtt bevágtam három mondatot. Ezek így hangzanak: „Elvi szempontból, a szocializmus reflektorfényénél megvizsgáljuk a kérdéseket." Másodszor: „Népünk tőlünk nem szavakat, de országépítő tetteket, összeforrottságot vár." Végül: „A döntő feladat, hogy az ezen az értekezleten szerzett tapasztalatokat egységben, önelégültség nélkül megvalósítsuk, és ezzel is hozzájáruljunk a szocializmus betetőzéséhez." Na.

— De hiszen ennek így se füle, se farka — szólt az ifjú. Ám a professzor befejezte, kezet nyújtott és elsietett.

Litki Béla éppen azon a napon érkezett Ipalagtácsra, amikor ott a zárszámadó közgyűlést tartották. Az egyetemet végzett elnök volt a szónok. A többi között a következőket olvasta fel egy kissé viharvert papírról:

— Elvi szempontból a szocializmus reflektorfényénél vizsgáljuk a kérdéseket... Népünk tőlünk nem szavakat, de országépítő tetteket, összeforrottságot vár. A szobon állt egy fontos politikai gyűlés, nem akart ott szakbarbárként megjelenni. Egy főagronómus képviselte ott a járási tanácsot. Jól tudta a professzor közhelyeit:

— Elvi szempontból... — mondotta. — Népünk tőlünk nem szavakat... A döntő feladat...

Dörgő taps köszönte meg ezt a világos, politikai szempontból kristálytiszta előremutatást. A zárszóban a helyi tanács elnöke meghatottan jelentette ki:

— Ez a felszólalás országos szintűre emelte ezt a mi tanácskozásunkat. Rengeteget tanulhattunk azokból az újszerű megállapításokból, amelyeket a járási kiküldött itt tett. Most az a döntő feladat, hogy az ezen az értekezleten szerzett tapasztalatokat egységben, önelégültség nélkül megvalósítsuk, és ezzel is hozzájáruljunk a szocializmus betetőzéséhez.

Rövidesen országos szintű tanácskozás ült össze Budapesten, amelyre az ifjú Litki Béla is hivatalos volt. Elhatározta, most már ő is felszólal, kilép az ismeretlenség homályából. Gondosan előkészítette felszólalását, természetesen beleépítve azokat a nagy hatású mondatokat, amelyeket az agg professzor adott át egykor az utókornak. Ám fájdalmas meglepetés érte. Felszólalását a jelenlevők fagyosan fogadták. Utána mindjárt a Mester, az öreg professzor kapott szót.

— Népünk tőlünk nem efféle szavakat, de országépítő tetteket vár — mondotta. — Mert mi is a politika, amelyről meg kell győzni a társadalmat? Hogy a leglényegesebb adat a mi szempontunkból a diszlokációk száma, a mikrorepedések száma. Enélkül nem tudjuk meghatározni a mechanikai szilárdságot.

Dörgő, ütemes taps tört ki. A Nagy Tudós folytatta:

— A diszlokációált közeget egyébként, véleményem szerint, nagy amplitúdójú ultrahanghullámokkal kellene nálunk is gerjeszteni. Persze, mondhatná valaki, aki nem áll a mi rendszerünk ta-

sakk

A legutóbbi havannai sakkolimpia játszmaanyaga még a verseny tartama alatt bulletin formájában megjelent. A közeljövőben tornakönyv is megörökíti a száz legjobb játszmát, Pachman és Filip csehszlovák nagymester, valamint a részvevők feldolgozásában. A könyv több világnyelven is megjelenik. Egy elméleti értékű példa a gazdag anyagból.

SPANYOL JÁTÉK

L. Stejn (Szovjetunió)
—J. Rodriguez (Kuba)
Havanna, 1966.

1. e4, e5 2. Hf3, Hc6 3. Fb5, a6 4. Fa4, Hf6 5. 0—0, Fe7 6. Be1, b5 7. Fb3, d6 8. c3, 0—0 9. d4 (A főváltozat itt 9. h3, sötét következő lépésének megelőzésére. 9. d4-et az elmélet sötétre veszélytelennek tartotta. Lehet azonban, hogy e nézet felülvizsgálatra szorul.) 9. —, Fg4 10. d5, Ha5 11. Fc2, c6 12. h3!? (A tulajdonképpeni újítás, amely először a Stejn—Geller, Kiszlovodszk, 1966 játszmában fordult elő. Az elmélet eddig csak 12. dc:-vel foglalkozott, mire 12. —, Vc7 kiegyenlít.) 12. —, Fh5? (A futónak itt nincs keresnivalója. Az említett játszmában Geller 12. —, Ff3: 13. Vf3:, cd: 14. ed:, Bc8 15. Fd3, g6 16. Hd2, Hh5 17. a4, f5 folytatást választotta, mire világos 18. ab:, e4 19. He4:-gyel tisztet áldozott 4 gyalogért. Bár az áldozat is esélyes volt, Stejn később 18. Ff1!, e4 19. Vd1, Vb6 20. ab:, ab: 21. b4, Hc4 22. Hc4:, bc: 23. Fe3 folytatást még erősebbnek tartotta.) 13. dc:, Vc7 14. Hbd2, Hc6: 15. Hf1, Bac8 (Időveszítés. Sötétnek a felszabadító d6—d5 áttörést kellett volna előkészítenie 15. —, Bfd8-cal.) 16. Hg3, Fg6 17. Hh4 (Veszélyes királyszárnyi támadás bevezetése.) 17. —, Bfd8 18. Hhf5, d5 19. ed: Hd5: 20. Vf3, Ff8 21. Fg5! (Kiváltja az a2—g8 átló meggyengítését, amit világos erélyesen kihasznál.) 21. — f6 22. Fb3, Ff7 23. Bad1, Hb6? (A döntő hiba. Jobb volt 23. —, He7 24. He7:†, He7: 25. Ff7:†, Kf7:, rosszabb állással, de még védekezési lehetőségekkel.)

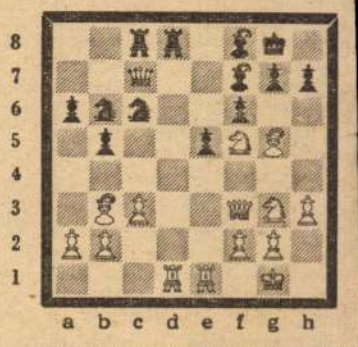

24. Hh6†!! (Hasonló áldozati kombinációk ritkán kerülik el a kitűnő taktikus Stejn nagymester figyelmét.) 24. —, gh: 25. Ff6:!, Fb3: (Fenyegetett elsősorban 26. Vg4†, kétlépéses mattal.) 26. Vg4†, Fg7 27. Bd8:†! (Pontos játékra még szükség van! 27. ab:?, Bd1: 28. Bd1:, Kh8! után sötét sikerrel védekezhetne.) 27. —, Bd8: (Vagy 27. —, Hd8: 28. ab: és sötét menthetetlen. Pl. 27. —, Kh8 28. Be5:!, Hc6 30. Be7!, Ff6: 31. Bc7: stb.) 28. Fd8:, Vd8: 29. ab:, Kh8 30. Bd1, Ve8 31. Hh5!, Ff8 32. Bd6!, Hc8 33. Hf6! sötét feladta.

bélyeggyűjtés

Szovjet bélyegek 1967-ben

A kiadási tervek között kiemelkedő helyet foglal el a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára megjelenő 10 értékű sor és blokk. Öt bélyeg Leninre emlékeztet, 15 címletből álló sorozat a Szovjetunió köztársaságait mutatja be. A sportbélyegek hívei Spartakiade-bélyegeknek és a Grenoble-ban rendezendő téli olimpia ötértékű sorozatának fognak örülni. Kilenc művészi reprodukció a Tretyakov Képtár legszebb festményeit, 5 értékből álló sorozat a Kremlt ábrázolja.

odáig merészkedett, hogy egy
sik szakértőhöz küldte vizsgál
néhány valódi darab között.
zel — lelepleztetés esetére —
hiszeműségét kívánta bizonyí
másrészt néha a szakértők n
tévedtek és igazolták a pél
valódiságát. A hamisítók üg
kedésével párhuzamosan fejl
az ellenőrzés technikája is. A
latéliai Szakértők Nemzet
Szövetsége konferenciáján
mutattak egy különleges szt
mikroszkópot, amely ibolyántú
és infravörös fény alkalmazásáva
a bélyeg eredeti anyagán történ
minden utólagos beavatkozást fel
fed. Hazánkban a Bélyegmúzeu
és a Magyar Bélyeggyűjtők Or
szágos Szövetsége vizsgálja áll

FELEDY Gyula

Göncz Árpád Borsod megyében

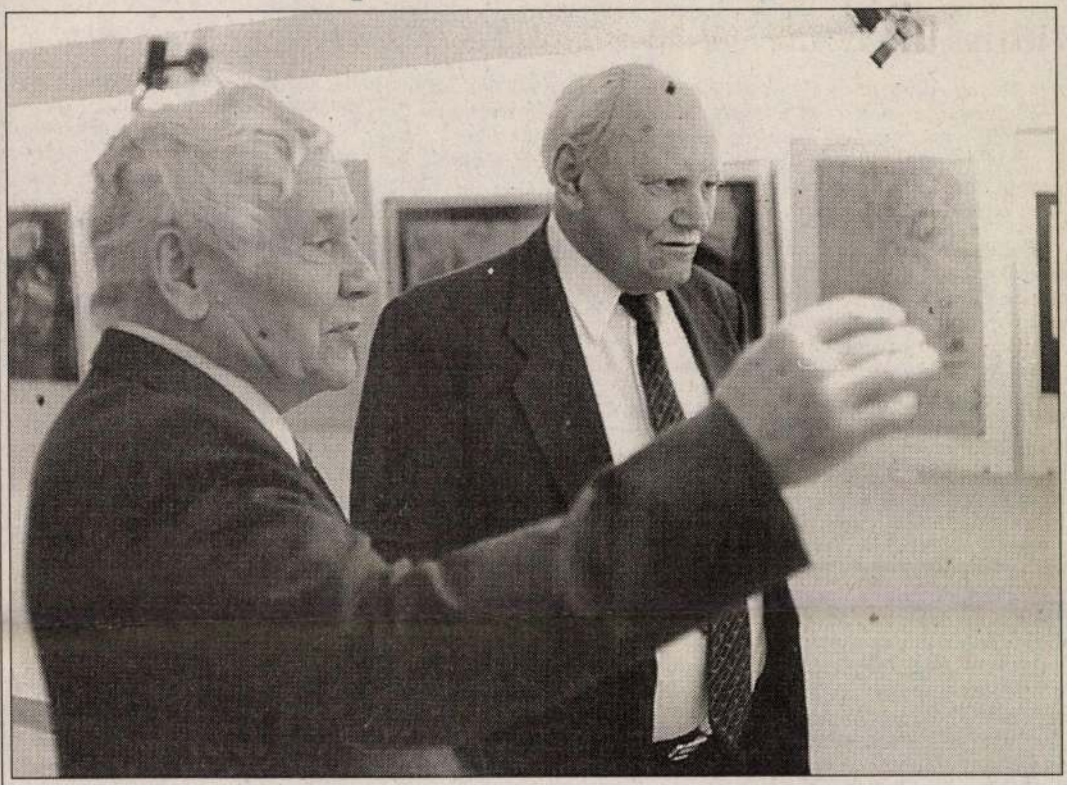

A köztársasági elnök Borsod megyei programjának második napján, szerdán az Edelényi Felnőtt Korú Fogyatékosok Otthonát kereste fel. Göncz Árpádot Varga Ferenc, az intézet igazgatója, Szilágyi Adolf, a község polgármestere, Vargáné Kerékgyártó Ildikó (MSZP), a térség országgyűlési képviselője köszöntötte. A polgármester arról tájékoztatta, hogy az edelényi térség Borsod-Abaúj-Zemplén megye legkritikusabb területe, hiszen az egykori bányászváros mára szinte teljesen ellehetetlenült, a bányákat bezárták, új munkahelyek pedig nem teremtődtek. A köztársasági elnök Miskolcon felkereste Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész állandó kiállítását (képünkön), amelyen a művész tartott tárlatvezetést.

MTI-FOTÓ

Üzenet Moszkvának és a jelölteknek

Gyarmati az Albright-javaslatok lehetséges következményeiről

A brüsszeli Albright-nyilatkozat – miszerint a NATO bővítésének első körére már decemberben sort kell keríteni – egyelőre nem tekinthető egyeztetett szövetségi álláspontnak, de több mint csak amerikai kívánság. A bejelentés helye és ideje nyilvánvaló üzenet a tagjelöltek és Oroszország számára – mondta lapunknak Gyarmati István, a Honvédelmi Minisztérium helyettes államtitkára.

A bejelentés jelzi, hogy az amerikaiak komolyan veszik a bővítést – mondta Gyarmati. A javaslat nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy decemberre az újonnan csatlakozók jogilag is tagok lehetnek, hiszen ez a ratifikáció miatt lehetetlen. Megítélésem szerint az Egyesült Államok – a júliusi csúcson várhatóan megszülető döntés után – gyors tárgyalást akar, amelyek eredményeként a NATO decemberi külügyminiszteri értekezlete jóváhagyhatná a megállapodásokat. A szövetség lényegében megelőlegezné a szervezeten belüli státust az új tagoknak, a ratifikációs eljárások pedig csak ezt követően kezdődnének meg.

– Mennyire felkészült Magyarország a várt júliusi meghívás után kezdődő „gyors tárgyalásokra"?

– Július 8-ra összeáll a csapat, vagyis készek leszünk a tárgyalásokra. A magyar delegáció összeállítása a napokban fejeződik be, a felkészülés márciusban veszi kezdetét. Ezzel párhuzamosan – a felkészülés részeként – készítünk egy NATO-felmérést, amely az európai uniós kérdőívhez hasonlít.

– Hány fős lesz a tárgyalócsapat?

– A HM 50-60 embert ad, ehhez jönnek majd a külügy, valamint más érdekelt tárcák képviselői. Az összlétszám száz fő alatt marad.

– Ki fogja vezetni a magyar küldöttséget?

– Úgy gondolom, hogy a vezető a külügytől érkezik majd.

– A gyors tárgyalások ígérete azt sejteti, hogy igazából nincsenek komoly politikai-katonai akadályok.

– Formailag egyetlen okmány kerül megtárgyalásra, mégpedig a washingtoni szerződéshez való csatlakozást szabályozó jegyzőkönyv, amelynek vonatkozásában gyorsan eredményre lehet jutni. A júliusi meghívót követően egy bizonyos minimumot kell teljesíteni, az együttműködés részleteit szabályozó szerződéseket pedig folyamatosan kell megkötni. A nehézséget nyilvánvalóan az jelenti majd, hogy milyen ütemben tudjuk majd a NATO rendelkezésére bocsátani a szükséges katonai infrastruktúrát és erőt. A jogharmonizáció sem lesz egyszerű.

– S mi a helyzet az atomfegyverek, illetve az idegen csapatok állomásoztatásával?

– Sem az atomfegyverek, sem pedig a külföldi csapatok állomásoztatása nem számít „kemény kérdésnek". A nukleáris töltetek ügye gyakorlatilag megoldódott azzal a tavalyi nyilatkozattal, miszerint a szövetség nem szándékozik ilyen fegyvereket telepíteni az új tagok területére. Bizonyos lehetőségek persze maradnak, hiszen Magyarország nem lesz másodrendű tag. A NATO különben sem azért nem telepít külföldre csapatokat, mert azt az oroszok nem szeretnék, hanem mert erre stratégiailag nincs szükség. Jelenleg nem fenyeget váratlan katonai támadás, ami szükségessé tenné nagyszámú haderő külföldi állomásoztatását.

– Mennyire elégítheti ki Moszkva igényeit a NATO új fegyverzetcsökkentési ajánlata?

– A NATO önmaga nem tudja felkínálni a CFE-megállapodás módosítását, hiszen ahhoz a többi aláíró, így Magyarország hozzájárulása is kell. De az is igaz, hogy a CFE-szerződésben részes államok támogatják a megállapodás korszerűsítését, amit az európai politikai-katonai változások indokolnak. Mindez fontos, de nem elégséges része az oroszoknak felkínált csomagnak.

Dési András

Feledy Gyula grafikusművész

1021

1978. november 4. Petőfi lo.15 /11/ Vgné

Néhány szó zene közben

- Még nem jártam iskolába, amikor a legkedvesebb játékaim közé az ecset tartozott, amely ecsetet a bátyám készletéből vettem el, aki amatőrködött, ahogy annak idején mondták, ügyesen festett. T ermészetesen abban a világban, ahol én éltem, és ahol a gyermekkorom eltelt, semmiféle realitása nem lehetett volna annak a gondolatnak, hogy valaha is profi lehessek, emlékezetem szerint ugy 13-14 éves koromban, abban a korban tehát, amikor a környezetemben már valamilyen reális ut felé kellett fordulni, abba is hagytam teljesen a rajzolást.

- És mégis, az ilyen nem tul jó indittatás után, hogyan sikerült főiskolára jutni?

- 1946-ban meghallottam a Rádióban, hogy a budapesti Derkovic Kollégium felvételt hirdet, akkor én már bánya müszaki osztályon dolgoztam, mint rajzoló. Emlékszem jól, hogy nagy sietve befohan tam a Sajó-partra és ott füzfákat rajzoltam. Három ilyen rajzot küldtem fel és ez alapján hivtak be felvételi vizsgára. Amely felvételi vizsga egy hét fej és egy hét akt rajzolása. Mondanom sem kell, hogy soha életemben, nemcsak, hogy nem rajzoltam élő aktot, hanem nem is láttam. Hát a naivitásnak is lehet olykor a müvészetben haszna és bája.

- Tehát végülis felvették, és hogyan alakult a sorsa a továbbiakban?

- Aztán egy állami ösztöndijjal Lengyelországba kerültem. Harmad év után lehetett szakosodni, és nekem az érdeklődésem Krakkóban fordult a grafika felé.

- Tehát akkor végülis Krakkónak köszönheti a magyar grafika Feledy Gyulát, viszont Feledy Gyula köszönhet valamit Krakkónak,

illetve Lengyelországnak még egy feleséget is még a diplomáján kivül.

- Hát igen, de talán a feleségen kivül sokmindent! Köszönhetem a kiváló mestereket, nemcsak a Jagelló Egyetem, hanem kitünő muzeumok és műemlékek háttere, az olyan hátteret biztositott a tanulmányokhoz, amit tényleg nem lehet elfelejteni, és ugy hiszem, hogy meghatározó.

- Hazajött, simán ment minden, legalábbis én erre következtethetek a két Munkácsy-dijból, az egy SZOT-dijból, az Érdemes Művészi kitüntetésből. Tehát végülis azt mondhatom, hogy megkapott majdnem mindent, amit ezen a pályán meglehet. Pláne, ha még hozzászámitjuk a Kossuth-dijat.

- Hátha egy pályát, pályának az ivét a kitüntetések és dijak jelzik, akkor valóban igy néz ki, Azonban én azt hiszem, hogy ez a simaság látszólagos. Látszólagos, mert azért az élet mégis inkább hétköznapokból áll. Amikor Krakkóból hazakerültem, a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán kezdtem dolgozni, mint tanársegéd, és a litográfia szak megindítása volt az egyik feladatom. Voltaképpen nagy ambicióval csináltam volna a munkát, mégis konfliktusba kerültem önmagammal, mert nem pedagógiai pályára készültem. És 1955-ben elhagytam a főiskolát, Miskolcra költöztem.

- És akkor kezdődött az igazi alkotókorszak.

- Az akkor induló Derkovic ösztöndijat megpályáztam és elnyertem, ez voltaképpen anyagilag azt jelentette, hogy három évig gondtalanul készülhetek és dolgozhatom. 1957. vagy 1958-ban aztán a miskolci Művésztelepen sikerült létrehozni, azt a később egy kicsit sokat

emlegetett grafikai műhelyt, amelynek a kezdeményezéséből a Miskolci Biennálé is kinőtt. 1960-ban kaptam először Munkácsy-díjat, majd 1966-ban és közben 1965-ben a Miskolci Biennálén Nagy-díjat, többször kaptam különböző díjakat, kiállításokon. Szerepeltem sok rangos külföldi kiállításon. Még ennek ellenére is azt kell mondanom, hogy felületes megítélés lenne ezt a sikersorozatot úgy gondolni, hogy sima út.

- A riporter Antal Magda volt.

- - -

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

A Művészeti Alap Kiadó a 70-es évek elején indította útjára a Mai Magyar Művészet c. Könyvsorozatát. – A kiadó tervei szerint az idei és a következő évben Feledy Gyuláról, Kéri Ádámról és Bencze Lászlóról jelenik meg kismonográfiád.

Láttuk, hallottuk.

1983. IX. 1. Petőfi 10.45 [H. Zs.]

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

7. „Zenélő férfi", tusrajz, 21.5x15 cm, 1981. /részlet/

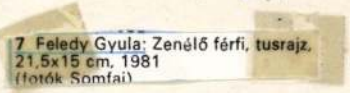
7 Feledy Gyula: Zenélő férfi, tusrajz,
21,5x15 cm, 1981
(fotók Somfai)

Művészet, 1984. júl. 12-old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

8 Feledy Gyula: Elhagyott ház,
olaj, montázs, 40x50 cm, 1983 (fotók Somfai)

Művészet, 1984. aug. 41-old.

Érzelmes és humoros utazás

Beszélgetés Gyulai Líviusszal

– Illusztrációidban, önálló lapjaidban legalább olyan szerepe van a múltnak, mint a jelennek, az ismeretlen, távoli tájaknak, részleteknek, mint azoknak, amelyekkel mi, olvasók, nézők is mindennap találkozhatunk. Egyéni sorsodat is egymástól távoli, s igen különböző tájak formálták – véljük. Így van-e ez valóban?

– Háromszék megyében születtem, a Sepsiszentgyörgy és Brassó között található Barót községben. Kilencéves koromban, 1947-ben repatriáltunk, költöztünk át Sopronba, tehát, legalábbis e tájon belül, tényleg nagy volt a változás. Gyermekkorom emlékei minden szempontból most elevenednek fel: két-három éve, volt erdélyi ismerőseim egyre gyakrabban keresnek meg. Egy Demeter Jenő nevű

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő grafikusművész

A miskolci művésztelepre ujonnan jövő művészek erőfeszítéseket tettek, hogy a konzervatív ízlések elfogadtassák a modern művészetből leszűrt tanulságokat. Seres János, Feledy Gyula, Kunt Ernő és a hozzájuk csatlakozó Kondor Béla hajtották végre a frontáttörést. Megalapították a Miskolci Grafikai Biennálét, az eddig elhanyagolt műfajt. — Feledy képviseli itt leginkább a nagyvilág művészetével való kapcsolatot.

Végvári Lajos: Miskolci Művészet.
Új Tükör, 1984. 12. 2., 24-old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Nyolc művész munkáját állította össze a kiállítás, amely az elmúlt héten nyílt meg a miskolci Galériában. A tárlat négy vologdai és négy miskolci képzőművész műveit tartalmazza, a két területi művészeti művelődési kapcsolata már korábbi évekre nyúlik vissza. – Nagy Zoltán az MSzMP Borsod m.-i Bizottsága megnyitójában kiemelte azt a művészeti kapcsolatot, mely lehetővé tette a miskolci kiállítást – Feledy Gyula, Lenkey Zoltán, Marosvölgyi Miklós és Pető János – számára a vologdai utazást, vendégszereplést. Miskolci művészeinket legjobban a tájak, lányok, monumentális templomok kupolái, a karcsú tornyok ihlették meg.

– adojdn –: Barátainknál.
Borsodi Bányász, 1984. dec. 12.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

Immár hagyomány, hogy kétévenként képzőművészetünk java termését láthatjuk. – most a Szeszti Műcsarnokban nyílt meg az Országos képzőművészeti kiállítás. – Friss áramlással érkeztek művek az ország minden részéből a miskolci Feledy Gyula művei szerepelnek a kiállításon.

Losonczi Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás.
Vas Népe, 1984 ápr. 7.

FELEDY GYULA

emlitve mint a ll.Balgótarjáni Tavasni Tárlat réasvevője
ld.Szöllősy Ernő

P.Szabó Ernő:"Indulnunk kell Don Francisco"
UJ TÉKÖR [illegible] 1921/XVIII/18.sz.34.o.

chen Akademie der Wissenschaf-
- 5. (1974/75). - Budapest :
] : MTA KESZ Soksz.). - Ill. ;

OSZK P 44.639

irata / fel. szerk. Prohászka
rinyi Katonai K., 1976 (Buda-

OSZK H 40.913

álózathoz tartozó összes (fő-
Országos Müszaki Könyvtár és Do-
óság. - 87. (1976, márc.). -
24 cm.

OSZK H 49.980

és tanárok számára / Szegedi Ta-
rk. Németh István : szerk. biz. el-

FELEDY GYULA

repr. "Ó-magyar Mária siralom"
Ld. Bálint Endre

Ury Ibolya: Magyar művészek Ausztriában.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/10.sz.24-25.o.

FELEDI GYULA

repr. "Egy spanyol földmüves sirverse"

ld. Marton László

Sz.A.: József Attila és a képzőművészet. Kiállitás a Petőfi Irodalmi Muzeumban
UJ TÜKÖR 1980./XVII/15.sz.24-25.o.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas grafikusművész 2r.) Folytatás.

Vsgvári Lajos: Feledy Gyula életmű-kiállítása. Miskolci Galéria

„A II-es akna emlékezete," oldjtempera, 100x140 cm, 1967. (repr.)

„Egy spanyol földműves sírverse: József Attila", litográfia, 49.5 x 39.3 cm, 1980. (repr.)

Művészet, 1988. szept., 29–31-old.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő- és grafikusmúvész a Szatnerveretek Borsod megyei Tanácsának díját kapta a miskolci Téli tárlatoc

Észak-Magyarország
1984 dec. 4.

Feledy Gyula

grafikus

A miskolci téli tárlaton díjat nyert.

Népszabadság, 1988. dec. 5.

Feledy Gyula
grafikus
/: Miskolc :/

Magy. Nemzet 83. VII. 14. 10

Feledy Gyula

Kossuth díjas grafikusmúvé,

a miskolci Téli Tárlatos a Szalnevesetek

Megyei Tanácsának díját kapta

Déli Hírlap

1984 dec. 3.

Feledy Gyula

grafikusművész

május 1-re tervelt grafikája 1983-ban

Majdú-Bihari Napló
1983 máj 1.

Feledy Gyula, Kossuth-díjas festő-grafikusművész

P. Szabó Ernő: Csillag néz s ők visszanéznek? Nagydíjasok Miskolcon

Feledy Gyula és Csohány Kálmán, majd az ötödik, biennálén Pásztor Gábor követte a nagydíjasok sorában.

Feledy Gyula: 7. „Énekek éneke I.", színes linó, 46×31.5 cm, (repr.)

A miskolci Országos Grafikai Biennálék nagydíjasai:

III. 1965.: Feledy Gyula.

Művészet, 1989., 11-12., 37-38-40-old.

Feledy Gyula

Grafi Zusmüvén (Kossuth díjas)

A Miskolci Téli Tárlat Ziálló,

Zürich.

„Miskolci téli tárlat '80"

1980 x 11.1

Kossuth 20,25 | 2

Feledy Gyula

grafikusművén

A Miskolci Grafikai Biennálén a Hermann Ottó Múzeum Tájtárában Tagott helyen az előző biennálé nyertesei munkái.

Végvári Lajos
ciste

Vépnava
1980 jan. 25.

FELEDY Gyula

91 10. 57

11. 72

Új Művészet

Új Művészet

FELEDY Gyula

SALAMON Nándor: Életműve az elkötelezett művészé... : Lásd S: Feledy Gyula [rec.] Bp. 1983 = Baranyai művelődés, IX. évf. 2. sz. 1991. 94-96. p.

94-96

resnénk, mert a helyén nyitották
g a Kaplony utcát. (Egyébként a
agyar utcának ez a része sem volt
ami jóhírű; majd mindegyik ház
akaiban kifestett lányok könyö-
tek s hívogatták be a férfiakat.)
ház 18 000 Ft-ba került, ebből
ezret Jókai az anyai örökség egy
zéből könnyen kifizetett, a fenn-
radt vételárat pedig félévenként
ezer forintjával lehetett törlesz-
i.

1857-ben költöztek a nemrég fel-
ült kétemeletes házba, melynek
kertjében tavasszal ebédelni is
etett. Az „udvari" szobák ablakai
akkor még elzárt, düslombú Kár-
yi kertre néztek. Csak éppen a
ások elrendezését lehet nehezen
gérteni. A visszaemlékezésekből
ve, mai műszaki nyelven szólva
fogatos lehetett, vagyis a lépcső-
ből szintenként két lakás nyílt.
alagsorban lakott a házmester.
öldszint egyik oldalán volt Jókaiék
ıyhája és ebédlője, a másik olda-
egyszobás lakás, aminek bérével
dszerint adósak maradtak; akadt
an bérlő, aki, lévén éjszakára a
ou bezárva, a fizetés elől az abla-
ı hurcolkodott ki.

Az emeleten volt Jókaiék szalonja
hálószobája; túloldalon, a lépcső-
ből nyílt egy kis előszoba s abból
dolgozószoba, szép kilátással a
lváros alacsony ablakai felett a
dai hegyekre. A második emelet
vik lakását Szigligeti Ede bérelte,
náziak jóbarátja, a Svábhegyen is
mszédjuk. A másik, a kisebb la-

mindazt, amit az író szeret.

Rövidesen megunták a házat, a bérek rendetlenül folytak be, sok gonddal is járt. „Minden lakónak én meszeljem ki a szobáját? A kéményseprő létráját én támasszam a kürtő mellé?"

Jókainak 1860-ban sikerül eladnia a Magyar utcai házat. A szomszédságba költöznek át, a ma is meglevő átjáróházba (Múzeum körút 7.).

A Stáció utcai ház

Az új lakásban kapcsolódik be Jókai mindinkább a politikába. Megírja a Haynau-Ankerschmidt regényt, Az új földesurat. Majd súlyos beteg lesz, s a tüdővérzés után orvosai — a kor legjobbjai: Kovács Sebestyén Endre és Bókay János — még az írástól is eltiltják, hogy ne üljön órákig meghajolva. Orvosai javallják azt is, hogy keressen másik lakást, ahol több a levegő. A Svábhegyre télen még nem lehet közlekedni; mellékesen vásárol a papoktól Balatonfüreden egy telket; majd Pesten néz körül.

Itt aztán sikerül megvennie a legrosszabb helyen fekvő, legrosszabb házat.

1869-ben a Baross utcát még Stáció utcának hívták, mert még állt a Kulich Gyula téren az öreg Kálvária. Amikor Róza asszony Jolánkával, a kis unokahúggal — napjaik rajongó megörökítőjével — elindult megtekinteni férje új szerzeményét, a Koszorú utca sarkán álló házat,

volt helyé
házmester

A szobá
kal. Róza
körúton n
sok, régisé
nák, ügyn
ták a reng
tárgyat,
pénzért va
ellenállni.
hogy a pa
és drága k
nem lehete
ky Gyula
„. . . Xant
házat belü
sem olvast
rítva nem
díványdara
deruedrek
tül menni
tatkozik . .
unokahúg
zongorát is
második é
lönféle n
tejeskócsö
vargánya,
pecsenye.
hogy „a s
szerelmes
Fesztyné
szott neve

A ház
az állatok
gúnár u
bert, álla
újfulandia
két fehé

FELEDY Gyula

MENYHÁRT László: Rajzolj nekem valamit, és megmondom ki vagy : Beszélgetés Feledy Gyulával. = Müvészet, XXV.évf. 8.sz. 1984 36 -41.p. ill

FELEDY Gyula

Dobrik István: Lainer Sándor: Feledy Gyula. [rec.] = Palócföld. XVIII. évf. 1. 1984 45-46.

(t
kábel
őanyag, tűzgátló ajtóhoz), **Intumex**
si hézag lezárására), **Intumex PS**
párna), **Intumex RS** (tűzgátló cső-
.
anyagokkal gáztömör, savnak, lúg-
lló vízzáró, UV sugárzással szemben
, hangszigetelő tűzvédelem érhető el.
em éghető lemezekkel: 12-50 mm vas-
kg/m^2 súlyú pozdorja lemezre em-
kb. 2,5 m^2-es táblában kapható a-
értéke 0,75-2 óra, de adott esetben
elérhető. Faipari gépekkel feldol-
festhető, tapétázható. Dekoratív
an is készül. Főbb felhasználási te-
biztonságos, nagy Th értéket kívánó
pl. fa, fém, műanyag felületek tűz-
kolása, tűzgátló falak és álmennye-
zítése, kábelcsatornák készítése,
bútorzat és beépített szekrények,
tűzgátló ajtók anyagához.
extiliák megbízható tűzvédő anyaga,
kezelt felület nem károsodik.

profik ajánlják **profiknak!**
anyagainkkal - és velünk -

minderről Ön is meggyőződhet.
FOKON! = **PYROSTOP KFT.**

FELEDY Gyula

Magy. Kört. Erdemmend.
Körép. Mesent, polgári tagorat.

1994. I. 21.

pozsonyi oltár jobban volt történeti emlékmű (és ezzel historizáló), mint azt első pillantásra gondolnánk. Önképzőköri szerzőnk is írja, hogy a szent-koronás baldachinnal és a legrégibb pannóniai szenttel (nemzeti viseletben) a koronázó templom főoltára — hogy helyette tömörebben fogalmazzunk — a királyság egyházi legitimizálásának jele, emléke is (és nemcsak az érsekprímásé). Ahogyan „historische Architektur" a bécsi Karlskirche, amelyet éppen ezekben az években fejeznek be, egyfajta „historisches Denkmal" a pozsonyi oltár is. Stallumain a világegyház és a helyi szentek (az oltár-figurák léptékében készült) antikizáló barokk mellszobrai vezették be a főoltár együttesét. De még ezek előtt állt a templom bejáratánál Nagy Sándor (!) sírja:

> . . .„Sternebam reges, mors me iam sternit amore
> Sceptrum confringens, et diadema meum.
> Vermibus esca datus, fueram qui vermis in orbe.
> Arida linquentis portat et ossa. . ." etc.[9]

Az emlékmű aligha volt szobrokkal ékes monumentum, inkább epitáfiumszerű alakzat talán és Veresmarti Mihály (1572—1645) versezménye irodalmi igyekezettel pótolhatta benne a művészi alkotást. De akárhogyan is volt, Nagy Sándor egykori sírja mégiscsak monumentum és Bél Mátyásnak igaza van, amikor ezt a koronázásra belépő király figyelmeztetésének tekinti. Az egykori emlékmű egyféle tekintetben bevezetőjéül és előzményéül is szolgált a későbbi koronázó, illetve fő- és egyik értelmében az ismeretlen isten oltárának.

Az emlékmű felé történő lépést egy negyven évvel későbbi oltárral teszik meg Magyarországon, Pécsett a székesegyházban és éppen Donner szellemében. Johann Martin Fischer 1775—76-ban készült „Szent István koronafelajánlása"-oltárán mindenki barokk nemesúr, ezaz a király-

FELEDY Gyula

Tasnádi Attila

Szorongás és remény

Feledy Gyula újabb munkái
ról

Népszava 1985. dec. 6. 6.

magyar életmű New Yorkb

Weininger Andor hazatérése

Bajkay Éva

ndor teljes
tfogó kiállí-
düsseldorfi
rvezésében
ész özvegye
erikában ör-
A bemuta-
országokra
a festő-ter-
nykedett, így
ívül Holland-
ült Államok-
lőföldjére –
A magyar-

Feledy Gyula

Vigadó 6' 85

Hlés Jenő: Feledy Gyula grafikái = Ú.j.T.
85. dec. 1. 3. ill

FELEDY Gyula

Az oltár feletti boltíven a
15 rózsafüzértitok ábrázolása
Sajópatai Rózsafüzér Királynője tpl.

MN 1995 aug. 11. 4.

Tervező Forbáth Ernő, a vasbetonsz

V. kerület

Nyári Pál u. 8. M.
Egyemeletes, belsőudvaros lakóház
Tervezte Brein Fülöp

Szerb u. 9. M.
Lakóház, középkori kétemeletes ré
Kasselik Ferenc átépítése, 1855.

Veres Pálné u. 17–19. M
Volt szerb oktatási-kulturális közpo
letes épülete, késő eklektikus, bizá
nes üvegablakok. Reprezentatív d
irodaház)

FELEDY GYULA

GYARMATI BÉLA: F. Gy. ÉLETRAJZA
(KOLLÁRS)

DIMENZIÓK 2. 1994, 4, 102–116

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÉ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA

ARS 4. 1970, 1-2. 92.

FELEDY Gyula

Miskolc, Feledy Gyűjtemény, ??
v.csak időszaki kiáll., 1993

ism. KÓTAI József: Szalay, Kondor, Feledy. = Magyar Nemzet, 1993. január 29. 11.

1991
) 1992

könyve. Balassayga, 1992

ap világa. Bp., 1992

lomai. 1-2. Debrecebm 1991

, 1992

ije. Beograd, 1990

990

bozenské obce na Slovensku. Bratsilava,1991
.Bp.1991
skolc, 1991
991/1992 kat.
i Borsod megye várai az őskortól a kuruc

Feledy Gyula

Nepszava
1985. XII. 6.